„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 362 | Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini | Luni 1 Octombrie 1921

Infrăţi

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IU... No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA DNUI CO...
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Evenimentele din Ungaria

S'a scris mult despre evenimentele din Ungaria şi s'a criticat, mai mult ori mai puţin sincer, în presa maghiară dela noi, momentul nepotrivit ce şi-l'au ales legitimiştii pentru a încerca reintronarea Habsburgilor.

A-se crede însă că, *politiceşte*, şi-ar fi putut găsi un moment mai potrivit decât acesta pentru o „încercare„ — este greşit. Cine cunoaşte mentalitatea maghiară şi rolul ce l'a avut şi-l are în politica maghiară tactica, acela va înţelege uşor, că prin trucul înscenat s'a urmărit mai de grabă o manevrare politică, cugetându-se astfel: dacă reuşeşte după cum au pus chestiunea, cu atât mai bine, dacă nu, rămâne încă posibilitatea de a-se provoca disensiuni diferite între statele interesate să procedeze unitar şi să păstreze buna armonie. Ori, în cel mai rău caz, au calculat că vor putea trage foloasele ce de obicei rămân pe urma ori-cărei demonstraţiuni politice. Ne aducem aminte că atât Andrássy, cât şi Apponyi, de îndată ce s'au convins că nu pot împiedeca desmembrarea Ungariei, au anunţat în presa lor, că nu vor renunţa niciodată la integritatea Ungariei, că vor provoca în permanenţă revolte şi conspiraţiuni şi că vor târî întreagă Europă în cataclism. Rolul lui Kun Béla şi atacarea României de armatele bolşevice ungureşti, au intrat cu totul în planul conducătorilor politici maghiari. Tot asemenea nesfârşitul şir de conspiraţii la noi, în Jugoslavia şi în Cehoslovacia sunt inspirate din Budapesta, iar acum înscenările din urmă nu sunt produsul unui rege aventurier, ci servesc politica de noroc a grofilor maghiari. Ei tot mai cred în succesul unei politici de intrigi şi mistificare, ei tot mai cred că numai acel drept este pierdut, la care tu însuţi ai renunţat. Pentrucă ei, în trufia şi cu mentalitatea lor fondată, nu vor să înţeleagă că justiţia ce s'a făcut prin sângerosul răsboiu mondial nsemnează prăbuşirea chiar a sistemului politic susţinut de intrigile unei diplomaţii imorale şi ştergerea pentru totdeauna a acelor drepturi cari îşi aveau rădăcinile într'o epocă de eudalism şi se bazau pe forţă şi pe opresiune. Prin urmare iată cum se vor fi cugetat aceşti grofi, pentru cari sistemul demonstraţiilor şi al pozărli în afară constituie însăşi politica lor.

Fiindcă au văzut că împotriva punctului de vedere exprimat de Mica Antantă, s'a putut ajunge la hotărârea dela Veneţia ca e a produs o oarecare încordare între Italia şi Mica Antantă, au cugetat atunci că e timpul potrivit ca printr'o lovitură de stat să mărească şi mai mult confuzia din care, eventual, ar putea să tragă foloase. Timp mai prielnic nici că li-se putea oferi decât tocmai momentul acesta. Prin prezenţa exregelui la Şopron s'ar fi influenţat populaţia din acel ţinut chiar în preajma plebiscitului, în Austria s'ar fi produs zăpăceală şi poate chiar tulburări lăcându-se lupte între monarchişti şi republicani, Italia, poate, — nu ar fi privit cu ochi răi succesul măcar în parte al Maghiarilor în ce priveşte Ungaria apusană, Jugoslavia nu ar fi putut să intervină fiind ocupată în Albania şi Muntenegru iar în ce priveşte România, se credea că ea va fi împotriva unei intervenţii armate, ştiind că-i stă în spate Rusia sovietică cu care încă nu s'a încheiat o pace lămurită.

Cehoslovacia, apoi e prea slabă, iar Franţa care are tot interesul ca Austria să-şi abată orientarea politică dela Germania nu ar fi intervenit cu toată greutatea. Şi se credea de asemenea că Anglia simpatisează cu planurile politicei maghiare, din pricina marilor interese economice pe care le are în Ungaria. Iată, deci, atâtea motive, cari vor fi îndemnat pe nobilii magnaţi la aventura la care s'au pretat!

Şi s'au cugetat apoi: dacă contrar tuturor acestor consideraţiuni, încercarea lor nu ar fi încununată cu succesul dorit, alt rău nu-i poate ajunge, căci în împrejurările arătate mai sus, un conflict armat ar fi exclus. Le rămâne însă succesul imediat: de a fi agitat massele maghiare şi de a fi deşteptat în ele nădejdea într'o restaurare a vechilor hotare cu ajutorul simbolului care este exregele Carol.

Iar, pe de asupra, Horthy şi guvernul maghiar, cărora li-s'a rezervat rolul de a face ordine în cazul când s'ar fi văzut că acţiunea nu are sorţi de izbândă, vor ieşi întăriţi de pe urma acestei aventuri şi, câştigând încrederea marilor puteri aliate, vor căuta să dobândească de la acestea noui favoruri pentru Ungaria.

Aurel Ciato.

Cuvântul poporului

Dela primele încercări de organizare în aceste părţi, partidul naţional-liberal a provocat un mare necaz în „elita" politică a ţinutului.

Şi lucrul, dacă nu era firesc, e foarte explicabil. Erau doară mulţi aceia cari se închipuiseră aici seniorii de drept ai unui pământ udat cu lacrimile străbunilor comuni şi stropit cu sângele tuturor.

Ce n'au pus în mişcare, pentru a susţine crezul în care sta puterea şi viitorul lor? In jurul sacrei incinte ameninţate s'a tras cu mare grijă cordon şi în fiecare zi semnalul de alarmă a sunat; au fulgerat condeiele de luptă, fluturând pe dinaintea noastră teoria ingenioasă, cultura-democratică a „monopolului politic"; caraulele au strigat pretutindeni şi fără încetare vorbele de hulă au plouat.

Dar totuşi... abea s'a încheiat de atunci anul şi în toate părţile organizaţiile se întocmesc, lumea se strânge voioasă, la sate şi oraşe, sub steagul unui partid care vine discret şi cinstit, fără toba reclamei şi fără armele fiecarei demagogii. Deunăzi la Oradea, ieri la Târgul-Murăş, alaltăieri la Cluj mâne la Turda şi poimâne la Sibiu, — pretutindeni acelaş entusiasm pentru programul cumpănit al partidului, aceiaşi mare încredere în oamenii cari-l conduc.

Hotărît, — teoria condeiului iscusit nu mai impresionează astăzi, glasul caraulei nu mai sperie pe nimeni. Căci mai presus de vorba multă şi goală pe care o spulberă vântul stă întotdeauna **fapta.** *Vijelia încărcată de colbul şi vreascurile ce cară cu dânsa o poate învălui o clipă, dar niciodată clătina din temeliile de pe care înfruntă vremea.*

De aceia, intimidată un moment, lumea se reculege. In toate părţile, intelectuali, neguţători, industriaşi, lucrători şi mai cu seamă săteni îşi pun azi forţele la un loc, pentru a sprijini domnia salutară a faptei. Bunul simţ popular biruie şi de data aceasta: **vox populi** . . !

Şi este şi timpul suprem. Să se mântuie cu un ceas mai nainte primejdia ce mistuie ţara, strivită de ruine şi de jaf.

B.

Ştirile zilei

Antanta recunoaşte pe actualul Suveran elen

Lafayette, 29 Oct.

Se anunţă din sursă Engleză, că tratativele ce continuă între Briand şi prim-ministrul Greciei, Gunaris, tind spre recunoaşterea regelui Constantin de către Antanta. Agenţia „Havaş", însă desminte aceasta ştire.

Politica Italiei faţă de Ungaria

San-Paolo, 29 Oct.

Ministerul de externe italiau. Della Toretta a declarat, ca pe viitor Italia în ce priveşte Ungaria, va avea în vedere totdeauna hotărârile Puterilor Antantei.

Din Banatul ocupat

Situaţia economică. — Intenţiile guvernului jugoslav. — Colonii sârbeşti în blocul Românilor. — Sisteme pentru frustrarea Românilor. — Spre ruina economică.

La grava situaţie culturală şi religioasă, creată Românilor din Banat de către stăpânirea sârbească, se mai adaugă şi tendinţele de distrugere a situaţiei lor economice. Mai zilele trecute, o telegramă sosită din Belgrad anunţa că guvernul jugoslav a hotărât să execute reforma agrară şi pentru minorităţile din Banatul ocupat între cari ce a mai însemnată e a Românilor. Telegrama însă spune limpede: guvernul jugoslav a hotărât că numai după satisfacerea totală a tuturor Sârbilor din Banat se va da pământ şi familiilor lipsite dintre Români, Şvabi sau Unguri însă numai în Albania şi părţile din sudul Sârbiei. Această telegrama învederează îndeajuns scopul urmărit de guvernul jugoslav.

Scopul este, desigur spargerea cu orice preţ a blocului minorităţilor, şi îndeosebi a Românilor ca minoritatea mai însemnată. Nimicirea rezistenţei lor se poate realiza mai uşor îndepărtându-i unii de alţii şi astfel desnaţionalizarea se va putea săvârşi cu mai mulţi sorţi de izbândă prin asvârlirea unui număr mic de familii dintre Români în mijlocul masselor sârbeşti din sudul Jugoslaviei. Pentru ajungerea acestui scop însă guvernul jugoslav crează în Banat comune întregi de colonii sârbeşti formate din familiile sârbilor aduse din toate părţile Sârbiei vechi. Colonii de această natură s'au şi înfiinţat în toate părţile locuite de Români Astfel în jurul comunelor Petrovasela, Seleuş, Alibunar, Sa u nou, Vlaicoveţ, Râtişor.

Dacă familiile de Români lipsiţi nu ar primi să fie plasate în altă parte a Jugoslaviei, — ceace e sigur — cu atât mai bine pentru guvernul care va căuta să afirme străinătăţii că toate intenţiile lui bune s'au sfărâmat de capriciile Românilor, iar Românii rămaşi la vetrele strămoşeşti, lipsiţi însă de pământ, adică de un fond material în rezistenţa lor naţională, vor putea fi nimiciţi în primul rând economiceşte şi apoi şi în ce priveşte sentimentul lor naţional.

Insă până la realizarea acestui plan infernal, care va avea nevoe desigur de mai multe decenii — guvernul jugoslav urmăreşte prin cât mai multe mijloace medievale deposedarea Românilor de bunurile lor.

Iată câteva din acele mijloace mai dezastruoase în practica îndeosebi de organele administrative locale, cari fiind compusă numai din Sârbii din Banat, sunt dominate de o ură neînpăcată la adresa Românilor considerându-i pe aceştia ca o primejdie în ce priveşte menţinerea Banatului sub dominaţia sârbească.

In comuna Râtişor, în primăvara anului acesta, ţăranii Români fără pământ au luat pământ în arendă din moşia grofului Bissingen.

In urma arendei forţate autorităţile au admis ca Românii să ia pământ în arendă (De remarcat că preţurile arendei forţate nu sunt acaleaşi pentru Români ca şi pentru Sârbi. Pentru Români sunt mult mai ridicate). Ţăranii au plătit astfel proprietarului suma fixată de lege şi au lucrat pământul. Când s'a apropiat timpul secerei s'au adus „dobrovolţi" (foşti soldaţi voluntari în timpul răsboiului) din cele mai îndepărtate părţi a'e Sârbiei şi „întreaga recoltă de grâu a fost rechiziţionată, fără nici o despăgubire pentru „dobrovolţi". După munca unui an, ţăranilor români li s'a furat fără milă munca unui an întreg prin intervenţia autorităţilor administrative şi cu concursul Comisiei agrare din Vârşeţ.

Acelaşi lucru cu o variantă şi mai păgubitoare s'a făcut la culesul porumbului. Inainte de cules s'a adus la cunoştinţa sătenilor că porumbul din locurile arendate este rechiziţionat în întregime. Cei cari pot primi însă jumătate din recoltă dacă vor plăti pentru jumătate parte din recolta unui hectar suma de 2800 (două mii optsute) coroane adecă 700 dinari (1400 Lei). Intru cât preţurile porumbului de pe piaţă au fost puţin mai urcate, iar în urma recoltei bune această sumă se putea reîncasa prin vindere rămânând şi foarte puţin porumb pentru nevoile familiei, Românii au fost nevoiţi să cumpere cu bani câştigaţi cu multă sudoare numai jumătate din recolta care de drept li-se cuvenea lor, iar cealaltă jumătate trecând fără nici o despăgubire în mânile acaparatoare ale dobzovolţilor.

■

Se poate un sistem mai îngrozitor, mai distrugător decât acesta pentru nimicirea economică a Românilor din Banatul ocupat? Işi poate închipui cineva o cruzime mai mare de cât aceasta practicată cu înverşunare de autorităţile aliatului nostru stăpânit de o ură fără margini? Să nu creadă nimeni că aceste ştiri sunt iscodiri fantastice.

Avem la dosar numele familiilor ruinate în urma acestui sistem. Nu le putem publica în interesul lor dar putem servi totdeauna cu date precise pe cei în drept dacă s'ar hotărâ cumva şi guvernul nostru să ia cât de puţin apărarea fraţilor noştii fără noroc.

■

Cele spuse mai sus alcătuiesc sistemul pentru ruinarea celor săraci. Faţă de Românii cu avere se practică însă un alt sistem.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Iată-l: In Banatul ocupat se percepe un impozit suplimentar după averea imobiliară. Mărimea acestui impozit variază după calitatea pământului. Pământul Românilor este clasat ca fiind de calitatea primă, fie el oricât de slab, iar pământul Sârbilor, fie cât de bun, e clasat în cal. VI. Astfel că un român proprietar de 5 pogoane pământ arabil plătește sub titlul de impozit suplimentar suma sângelui pentru, faptul că e Român, evaluată la 16,000 cor. (8000 Lei). Un Sârb din aceași comună, cu pământ clasat mai slab și pentru tot atâtea pogoane plătește suma ridicolă de 800 cor. (400 Lei).

La toate intervențiile, ce le încearcă țăranii pentru a arăta nedreptățile ce li se fac, li se răspunde sau că sunt bolșevici, contrari statului iugoslav și ordinei interne, sau că sunt irredentiști și în acest caz sunt amenințați cu urmărire și persecuțiuni, cari — durere — în cele mai multe cazuri nu rămân simple amenințări. A tot puternicii mai scumpi la vorbă le răspund mai scurt: „Dacă nu vă place, treceți în România și veți vedea ce-i acolo".

Ar trece ei desigur, însă puterea pământului îi leagă de glie și îi îngroapă în suferințe, cari cine știe dacă se vor sfârși vreodată.

ECOURI

Populația Angliei

Recensământul populațiunei Angliei, care s'a efectuat în ziua de 19 Iunie 1921 a dat un total de 37 milioane 885.242 suflete în crestare cu 1 milion 014.750 în comparațiune cu numărul locuitorilor din 1911. Din acest total 18 milioane 182.200 e au de sex masculin și 19 milioane 803,022 de sex femenin. Creșterea a fost de 493 la sută în total de 3.57 la sută pentru sexul masculin și de 6,19 la sută pentru cel femenin 1095 femei pentru 1000 bărbați.

Populațiunea Londrei inclusiv suburbiile exterioare este de 7 milioane 476.168, reprezentând o creștere a populațiunei cu 224.810 locuitori sau 3 1/3 la 10.

Un manuscris al lui Goethe vândut pentru 255.000 mărci.

Am vorbit în coloanele acestui ziar de colecția de autografe proprietatea d-rului V. Steiner care a fost scoasă la licitați la Berlin, și în care se află un prețios manuscris a lui Geothe Schema biografică din jurnalul său, „Dichtung und Wahrheit".

Acest autograf a fost evaluat la suma de 150'000 de mărci Primul ofertant a dat 100'000 mărci, dar imediat se găsiră alți amatori, cari ofertă tot mai mult.

In cele din urmă nu mai erau decât 2 rivali: O librărie din Leipzig. Cea din Leipzig deveni în cele din urmă proprietara interesantului manuscris, în schimsumei de 255000 mărci.

bul O schiță în aquarel de Fischbein la celebrul portrel „Goethe pe ruinele Campaginei" a fost vândută pentru 63.009 de mărci, după ce prima ofertă fusese de 36.000 mărci.

Și alte autografe ale lui Goethe — șase versuri din Xenii, o scrisoare către ducele Carl August, un plic adresat d-nei Herder, o transcriere autografă a poeziei „In ajunul sfântului Nepomuk" — au obținut de asemenea prețuri foarte mari.

CALENDARUL GOSPODARILOR
PE ANUL 1922
Intocmit de d-l I. Simionescu
profesor universitar
este sub tipar și va apare peste câteva zile.
Material bogat, cu illustrații în text la care s'a adăogat și însemnarea tuturor târgurilor (Bâlciuri) din țara întreagă.
PREȚUL 5 LEI
Comandele să se adreseze din vreme către
„Cartea Românească" S. A.
București. 1200

Deschiderea Universității din Cernăuți

Instalarea noului rector universitar. — Cuvântarea d-lui prof. Nistor.

Cu prilejul deschiderii Universității din capitala Bucovinei, a fost instalat noul rector al acestei înalte instituțiuni culturale care a rostit următoarea cuvântare:

„Azi este prima aniversare, spune d-l Nistor, dela inaugurarea Universită ii noastre. Este o zi de adevărată sărbătoare pentru cultura românească.

Azi începe și anul nou de studii universitare. Se cuvine deci să aruncăm o privire asupra anului trecut. Universitatea noastră are încă foarte mult de făcut. E abia la începutul organizării ei. La 24 Octombrie 1920 cu ocaziunea inaugurării Universității noastre am avut fericirea să salutăm pe MM. LL Regele și Regina și pe AA. SS. RR. Principele Moștenitorul Carol și principesa Marioara.

A fost o zi de bun augur. Anul trecut au muncit pentru consolidarea organizării Universită ii noastre, 59 profesori universitari. Și anume: 20 titulari. 12 agregați, 1 conferențiar, 4 docenți, 4 lectori și 20 profesori universitari suplinitori. Mai sunt și catedre neocupate. Cu toate că s'au făcut propuneri, numirile nu s'au efectuat încă.

Universitatea a făcut un pas spre unificare. Pentru Facultățile de Drept și Teologie s'au elaborat regulamente cari adoptă sistemul dela Universitățiile din vechiul Regat. Regulamentul nou pentru Facultățile de Litere și Științe încă nu e terminat. La 1 Aprilie 1922 va fi aprobat și acest regulament.

D-l Nistor își exprimă dorința care este a tuturora, de a se înființa și o Facultate de Medicină pe lângă Universitatea noastră. D-sa a cerut aceasta Corpurilor Legiutoare și studențimea din localitate a pretins acelaș lucru. Și interesele țării reclamă această facultate. In timpul războiului au murit mulți medici, așa că Facultatea de Medicină dela Cernăuți va avea menirea să contribue la complectarea acestei lacune.

Lupta pentru realizarea acestui postulat va continua. In cursul anului trecut au fost numiți mai mulți profesori noi.

In semestrul de iarnă al anului trecut au fost inscriși 1794 studenți.

Cum un mare număr erau studenți de formă, ca să poată beneficia de reducere pe C. F. R. și să fie scutiți de armată, diplomele de inscriere au fost supuse unui minuțios examen Aceasta a avut ca rezultat că în samestrul de vară al anului trecut au fost inscriși 1308 studenți. Pentru public se va părea aceasta o pierdere mare. De fapt însă nu e nici o pagubă pentru Universitate, de oarece studenții inscriși trebue să se ocupe serios de știință. Apoi nouile regulamente și introducerea limbii române au determinat pe mulți studenți să plece pentru studii în străinătate Repartizați după origină, au fost inscriși: 1114 din Bucovina, 112 din Basarabia, 62 din Regatul vechiu, 3 din Ardeal, 10 din Polonia, 5 din Rusia și 2 din Jugo-Slavia.

Pentru a veni în ajutorul studențimii, Universitatea a luat asupra sa administrarea Căminului Studențesc din Cernăuți care face parte integrantă din Universitate Ministerul a dat pentru Căminul Studențesc din Cernăuți o subvenție de 500 mii lei. Exprimă mulțimiri d-lui general Mircescu pentrucă a ajutorat studențimea cu pâine Fondul Religionar a donat 3000 Lei, totașa Banca Românească și alte bănci. In Cămin au fost adăpostiți 80 studenți fără deosebirea de naționalitate. La Cămin au luat masa 95 studenți, parte cu plată parte gratuit. Universitatea să găsească în tratative cu Societatea de tir pentru cumpărarea unei reședințăți, pe care urmează să se ridice un cămin pentru studente.

Anul trecut s'au ținut 103 de cursuri diferite, care au fost conduse de 59 profesori. S'au ținut 25 cursuri populare, la care au participat 1265 de persoane. Acestea toate probează că la Universitatea noastră se muncește serios pentru răspândirea luminii. Biblioteca Universității noastre numără 238.863 volume și broșuri Se poate găsi orice carte.

Profesorii Universității noastre au sporit cercetările științifice cu 31 lucrări de mare valoare publicate în anul trecut. Universitatea noastră s'a manifestat și în afară pentru a face schimbul necesar de descoperiri științifice. A făcut legături cu celelalte universități, prin 80 adrese. Mai mult de jumătate din universitățile străine au răspuns. Dar și prin grai viu s'a luat contact cu celelalte universități, ex. cu universitățile din Londra, Oxford, Sorbona din Paris și universitatea din Roma Scopul științii este să înfrățească oamenii. Profesorul dela Universitatea noastră d-l. Kleinwächter a fost numit membru de onoare al Academiei Române. Universitatea noastră a avut cinstea să reprezinte Asociația Profesorilor Universitare. E clar că Universitatea noastră a prestat o muncă serioasă științifică.

D. profesor Nistor se adresează către studenți, spunându-le că viața turburată de ravagiile războiului revine încet la normal. Le cere să fie buni, să fie simpli să fie adevărați. Numai așa vor fi buni cetățeni ai statului. Omul trebue să aibă și o cultură a inimii. Omul fără caracter este ca o floare care răspândește un miros foarte rău. Mulțumește colegiului profesoral pentru sprijinul dat și predă insignile noului Rector, d-l Hacman, căruia îi urează succes în acest post cu o așa de mare răspundere. Aplausele frenetice ale asistenței răsplătesc frumoasa cuvântare a d-lui Nistor".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Probleme economice

Politica Germaniei industriale

— O anchetă în Țara învinșilor —

(sfârșit)

Guvernul se văzu silit să se opună tentativei de punerea în vânzare a Germaniei. In scopul acesta, constitui numai decât un Comisariat de import și export menit să controleze schimbul cu străinătatea. Se menținu liber exportul unor anumite mărfuri, se prohibiră altele; câteva au puteau fi trecute sau aduse de peste graniță decât numai în cantități mici. Comisariatul, la rându-i creă un mare număr de oficii speciale — ca auxiliare — pentru fiecare gen de produs. Fiecare director, asistat de consilieri tehnici — de fapt delegați industriali — cari îndeplinesc două roluri ce se împacă: acela de magistrați și acela de interesați în cauză.

Spre a preîntâmpina dificultățile externe, industriașii au recurs la autoritatea guvernului. Acesta le-a mai acordat privilegii de transport pe calea ferată, cu riscul de-a provoca astfel chiar deficit în bugetul respectiv. O pildă în acest sens e cu prisosință elocventă: Statul a păgubit peste 13 miliarde mărci, — pagubă compensată de contribuabili, cari astfel se asociază, indirect, la sprijinirea industriei.

Dealtmintreli, și autoritățile publice au ocrotit patronatul în momentul crizei sociale de după revoluțiune: au sancționat instituirea de comite e paritare, alcătuite din slujbași și lucrători. Mulțumită acestor alcătuiri, salariile — în Germania — au rămas cu mult în urmă față de cele din alte State, și în special față de-al nostru. Guvernul s'a priceput încă să aplice, în măsură cât mai largă, socializarea întreprinderilor industriale.

Totuși cu toate avantagiile ce Statul le-a acordat industriei în chip spontan, aceasta a avut de solu ionat un șir de probleme, între cari cel precumpănitor este: Schimbul. Marea în urma unor brutale oscilațiuni, scăzuse, ca valoare, de 15 ori în raport cu dolarul american. Această depreciare însă este o sabie cu două tăișuri. Pe de-oparte ea face foarte costisitoare, pentru germani, procurarea de materii ce lipsesc — cum e pielea, sau lâna, sau bumbacul; pe de-alta, deprecierea îi îngăduie să vândă pe preturi ce-i convin — deci compensatorii — mărfuri fabricate din materiile indigene. Cărbunele, de pildă, îi costă pe jumătate mai puțin prețul plătit de concurenții lor. Pe vremea când Germania primia ultimatul dela Londra, s'a calculat că tona de cărbuni îi revine la 250 mărci în hârtie bancară, pe când aceași cantitate se vindea pe piața Europei cu 500 de mărci.

Din acest exemplu se poate constata ce beneficii conferă automaticește valuta scăzută unor anume industrii cum sunt, în primul rând: minele, metalurgia, produsele chimice. Acest beneficii le sunt absolut trebuitoare, fiindcă altmintreli ar fi expuse să întâmpine numeroase greutăți survenite în urma războiului.

Dacă însă scăderea valorii monetare a mărcii favorizează acele industrii, în schimb nestatornicia valutei le poate fi dăunătoare. Această eventualitate pune Germania în fața unei probleme: Imposibilitatea de a primi comande pe credit fără termen fix sau pe termen depărtat.

Și alături: de aceasta se mai adaugă și nesiguranța față de represaliile vamale. Experiența le-a oferit-o Japonia și Jugoslavia; apoi, Anglia și mai în urmă Franța; iar Suedia a denunțat, pur și simplu, convențiunea comercială cu Germania. Și nu aci se sfârșește experiența. Unele State, silite de nevoie, și-au mărit capacitatea lor industrială mai ales în decursul războiului. Produsele ce odinioară le furniza Ge mania, se fabrică și acum în Statele cari au renunțat cu ani în urmă la industria germană.

Iată dar un complex de obstacole puse de-a curmezișul întreprinderilor din fostul imperiu militarist Totuși, în realitate ele nu contează față de cea mai mare strâmtorare în care se găsește Germania: criza financiară Statul acesta trebuie să suporte acum consecințele unei politici criminale de agresiune și sălbăticie deslănțuita asupra umanității timp de cinci ani neîntrerupți.

Peste povara aceasta care încovoae umerii poporului german, mai apăsa tot așa de greu și îndatorirea reparațiunilor către Statele devastate, pensionarea celor mutilați, și văduvelor, compensațiunile în bani pentru bunurile naționale ruinate și scumpirea traiului.

Astfel cu toată stăruitoarea și generoasa bunăvoință a guvernului de a favoriza industria, totuși nu o va putea feri de repercusiunea mizeriei generale.

■

Din cele expuse, constatăm că situațiunea industriei germane de după războiul modial prezintă — e drept — unele avantagii incontestabile, dar întâmpină multiple dificultăți, unele decurse din fluctuațiunile valutare. In primul rând însă trebuie să ținem seama de complecta răsturnare a vechilor metode prin introducerea altora potrivite împrejurărilor și condițiunilor, fie interne, fie externe.

Numai conservarea existentelor ca Stat eminamente industrial, îl-a călăuzit pe germani sa se organizeze temeinic, să fie chibzuiți în utilizarea energiilor fără a precupeți, la o nevoie binecuvântată, sforțările lor, grupate în așa fel cât să fie gata a para orice atac sau ternativă

Revista presei maghiare

Situația politică

„Keleti Ujs'g" scrie: După unele știri din București guvernul român crede că chestiunea Habsburgică va fi transata de odată ce Carol de Habsburg va părăsi teritorul Ungariei.

In Consiliul de miniștrii de eri d-l Tacke Ionescu a făcut o dare de seamă asupra situației, declarând totodată, că toate demersurile cu privire la aceasta chestiune, sunt acum superflue.

„Cu toată liniștea aparentă a guvernului român" — scrie numitul ziar — „după unele telegrame din Budapesta, relațiunile româno-maghiare ne dau de gândit.

„Deci să nu se creadă, că pericolul unei intervenții militare este înlăturat. Deși până azi numai Iugoslavia și Cehoslovacia pregătesc o expediție militară imdotriva Ungariei, eventualul refuz al ultimatului va exercita totuș o impresiune dureroasă asupra restrânsului mănunchiu de unguri, aflători în România".

„Noi cerem" — scrie „K. U." — „ca să nu se aplice sancțiuni grave Ungariei. ci să se intervină cât mai repede, ca actualul regim maghiar să fie înlocuit printr'un altul mai democrat a cărea politică să nu mai îngreuneze, ci să ușureze soarta populației maghiare din teritorul alipit.

In ce privește politica noastră internă — tot numitul ziar scrie între altele, că între Titulescu și Tacke Ionescu s'au întrerupt ori-ce legături amicale, având ca urmare eșirea din partid al d-lui Titulescu a cărui demisie e hotărâtă,

Declarațiunile d-lui Iorga.

In acelaș ziar cetim, că într'o convorbire, ce a avut loc la Paris între d-nii prof. Iorga și Take Ionescu cu privire la situația actuală a guvernului și îndeosebi la revenirea în Parlament a opoziției, d-l Iorga a spus următoarele:

„Când „Partidul țărănist" a părăsit Parlamentul, eram de convingere, că această eșire a corespuns „apelului" faimos — dar rușinos — al lui Argetoianu.

„Dacă proectează azi să revină în Parlament, aceasta, ar însemna, că întreg partidul acceptă „apelul" d-lui Argetoianu și că prin urmare ar fi înclinat să-i îndeplinească dorința".

Sfârșitul aventurii exregelui Carol

Expulzarea suitei exregelui din Elveția

Viena, 28 Oct.

Consiliul republican din Elveția și-a exprimat indignarea pe cale diplomatică pentru atitudinea puțin corectă a lui Carol de Habsburg pentru violarea obligațiunei sale față de guvern hotărând totdeodată ca întreaga suită a fostului rege să fie expulsată rămânând numai o doamna din suită pentru îngrijirea copiilor.

Sfârșitul aventurii exregelui Carol

Lafayette, 28 Oct.

Guvernul din Budapesta a invitat pe exregele să abdice formal, definitiv obligându-l să se predeambasadorului engleze. I s'a acordat pentru răspuns un termen până Miercurea viitoare.

Italia primește internarea pe teritoriul ei

București, 29 Oct.

Legațiunea engleză din Roma a comunicat guvernului britanic ca Italia primește internarea exregelui pe teritoriul ei.

Faptului acesta i-se atribuie, însă, intențiuni ascunse.

Horty se opune predării exregelui(?)

București, 29 Oct.

O telegramă sosită în capitală, dar neconfirmată încă, vestește că primul-ministru ungar, Horthy, se împotrivește să predea Aliaților pe exregele prizonier.

Carol va fi imbarcat pe o canonieră engleză

Lafayette, 29 Oct.

Conferința ambasadorilor a aprobat protocolul încheiat la Veneția, prin care a hotărât ca exregele să fi imbarcat pe bordul unei canoniere engleze, unde va fi ținut până ce se va decide definitiv locul deportării sale.

Mobilizare parțială în România (?)

Budapesta, 28 Oct.

„Keleti Ujság" scrie:

După unele știri sosite din Belgrad, dl Diamandi, ministrul plenipotent țar al Romaniei la Belgrad, ar fi comunicat guvernului jugoslav că România a ordonat mobilizarea a 6 divizii de infanterie și 2 de cavalerie.

Ultimatul Micei Antante Ungariei

„Keleti Ujság" scrie:

A doua aventură a nefericitului Carol de Habsburg de data aceasta va avea urmări mai grave.

Indeosebi, statele slave ale Micei Antante s'au simțit jignite prin aventura stângace care înseamnă totodată și violarea tratatului dela Veneția.

Deși această știre despre ultimat o primim deocamdată cu cea mai mare rezervă, totuși ne face să credem în posibilitatea ei, îndeosebi azi, când o eventuală intrare în acțiune din partea Iugoslaviei și cehoslovaciei pare justificată prin faptul că mobilizarea ordonată în pripă, — în ziua sosirei lui Carol, — a impus cheltueli enorme. Apoi un alt motiv, care — potrivit părerii unor cercuri politice vieneze, — ne îndreptățește să credem în posibilitatea unui războiu e, că Italia, la conferința dela Veneția, i-a atribuit Ungariei rolul de avantgardă în Europa Centrală, ceace nu poate fi tolerat de către Iugoslavia și îndeosebi de către Cehoslovacia.

Acest ultimat nu e altceva decât o binemeritată revanșă dată ministrului de externe al Italiei pentru lovitura ce-o pregătise Micel Antante la Conferința dela Veneția.

Ultimatul Micei Antante

In legătură cu complicațiile ivite în jurul aventurii lui Carol de Habsburg, se confirmă știrea că guvernele Statelor din Mica Antantă au trimis un ultimat guvernului ungar, în care cere, ca detronarea ex-regelui Carol precum restituirea cheltuelilor mobilizării și asigurarea desarmării bandelor legaliste să fie executate în decurs de 48 ore.

In caz dacă aceste condițiuni nu vor fi acceptate de către guvernul ungur, trupele iugoslave și cehoslovace vor trece granița Ungariei.

Internarea, deportarea ex-regelui Carol în insula Malta

„Neue Freie Presse" scrie că guvernele Aliaților au luat o hotărâre definitivă cu privire la locul unde va fi trimis Carol. Deși Franța și Italia au refuzat să participe la discuțiile asupra internării lui Carol, se crede totuși că propunerea chemată să decidă, va fi primită. In cursul zilelor trecute hotărându-se ca loc de deportare insula Maltai rămâne acum să se i-a dispozițiunile necesare.

După unele informațiuni — scrie „N. Fr. Pr." — aceasta insulă este și a fost și în trecut locul unde erau exilate bărbații politici ai Turciei și poate fi ușor supraveghiată.

Marele incendiu dela atelierele c. f. r. din Timișoara

29 Octombrie.

In decursul nopții trecute a izbucnit un incendiu în atelierele c. f. r. din Timișoara un incendiu care a alarmat întreg orașul prin violența și proporția ce-o luase amenințând întreg cartierul. Pompierii, sosiți la fața locului, după sforțări și muncă grea a izbutit să-l stângă.

Pagubele pricinuite de acest foc, sunt foarte mari; ele nu pot fi evaluate, de-ocamdată nici aproximativ.

Nu se cunosc încă până acum cauzele acestui dezastru.

Importul coroanelor

Ministerul de finanțe a reamintit punctelor vamale că, conform deciziunei comisiunei valutelor ministerul de finanțe a suprimat prohibițiunea importului pentru coroanele stampilate „Deutsch-Osterrich", și pentru coroanele ungare care sunt actualmente în curs în Ungaria, astfel că aceste bilete de bancă pot fi introduse liber în țară.

Cât privește coroanele fostei monarhii austro-ungare nestampilate precum și orice fel de ruble rămân interzise la import, după cum rămân interzise la export leii.

Cetiți „Infrățirea"

Convocare

Membrii organizațiunii național-liberale din orașul și județul Sibiiu sunt invitați a se întruni în

congres județean

Vineri, în 5/18 Noembrie 1921, la oara 11 a. m. în sala „Urania" (Casa societății) din Sibiiu.

Congresul se va ține după următoarea

ordine de zi:

1. Cuvântarea de deschidere a președintelui.
2. Darea de seamă asupra activității „Comitetului județean" în timpul dela Dec. 1920 încoace.
3. Alegerea noului „Comitet județean" și constituirea acestuia.
4. Expunerea situațiunei politice de către președintele noului „Comitet județean".

Sibiiu, la 24 Octombrie 1921.

Dr. N. Vecerdea vice-președinte — *A. Boiu* vice-președinte — *Dr. E. Piso* secr. gen.

Unde sunt oficii de închiriere

Ministerul de interne a înființat până acum oficii de închiriere în următoarele comune:

București, Ploești, Buzău, Galați, Aiud, Adjud, Giurgiu, Brăila, Hotin, Alexandria, Breaza de sus, Focșani, Calarași, Tulcea, Bazargic, Caracal, Herța, Câmpulung, T. Măgurele, Pitești, Dorohoi, Mihaileni, Ismail, Soroca, Colba-Turcani, Bacău, Arad, Ocna Sibiului, Alba Iulia, Ocna Mureșului, Blaj, Teiuș, Arad, Băiți, Aleșa, Beiuș, Bella, Oradea-Mare, Cefa, Ceico, Marghita, Mihaifalău, Salonta Mare, Soland, Sechelhid, Tinca, Văscau, Bistrița Năsăud, Botoșani, Brașov, Mizil, Câmpulung, Leova, Balcic, Cavarna, Oravița, Bocșa, Lugoj, Caransebeș, Reșița, Cernăuți, Turatino, Cetatea Albă, Chișinău, Cluj, Cernavodă, Medgidia, Tg. Pechea, Tg.-Bujor, Tg. Poiana Mare, Craiova, Segarcea, Cantareni, Fillași, Calafat, Iași Silistra, Făgăraș, Zârnești, Huși, Tg. Jiu, Tg. Garbunești, Gura Humorului, Deva, Podul Ioaei, Reni, Bolgrad, Chilia, Nouă, Sighetul Maramureșului, T. Severin, Baia de Aramă, Reghinul Săsesc, Tg. Severin, Baia Mureșului, Buhuși, Tg. Neamtz, Piatra Neamț, Odorhei, Slatina, Orhei, Azuga, Câmpina, Bușteni, Comarnic, Poiana Țapului, Presiai, Văleni de Munte, Panciu, Rimnicul Sărat, Roman, Halmeu, Baia Sprie, Baia Mare, Sălișle, Sibiu, Sebeșul Săsesc, Siret, Dej, Gherla, Storojinet, Fălticeni, Sighișoara, Medras, Sân Martin, Tecuci. Roșiori de Vede, Tighina, Temișoara, Sân George, Tg. Săcuesc, Sulina, Măcin, Babadag, Turda Arieș, Drăgășani, R. Vâlcea, Beclean, Chenchirș, Lăpușul, Ungurese, Ileanda Mare, Ciachi Gârbou, Căpâlnic Mănăștor, Zastravna, Cotmani, Bârlad și Vasiui.

Cererile de locuințe primite de aceste oficii până azi aproape cifra de cinci mii (5000). Cererile satisfăcute în cursul luni Septembrie și până la 15 Octombrie sunt în proporție de 10—25 la sută. Cele mai multe cereri (în proporție) au fost satisfăcute de oficiile din Basarabia datorită și atmosferei ce totul nepriincioase care e acolo pentru speculanții de clădiri și deci datorită unei mai mari liberăți a comisiilor de pe lângă oficii de a aplica spiritul legei mai mult de cât litera ei.

In Muntenia și Moldova plasările au fost mai puțin numeroase, datorită și chipului în care înțeleg să interpreteze magistrații o lege cu caracter social.

Alegeri parțiale în Bulgaria.

Varna, 29 Oct.

Rezultatul alegerilor parțiale din Varna a fost următorul: 4395 comuniști, 4129 blochiști, 1177 guvernamentali și 458 socialiști. Astfel au fost alesi 13 deputați comuniști, 13 blochiști și 3 guvernamentali.

In atenționea Comercianților!

Noua producție de ghețe

1105 „VICTORIA"

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghețe Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.

Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

INFORMAŢII

Congresul partidului naţional-liberal din judeţul Târnava-mică se ţine Duminecă 30 cor. în capitala judeţului Diciosânmărtin.

Aducem la cunoştinţă tuturor că tragerea premiilor pe cari le acordă ziarul „Infrăţirea" abonaţilor săi va avea loc în 1 Nov. a. c. la ora 4 p. m. în localul ziarului „Infrăţirea" strada Iuliu Maniu No 3. II. La care tragere invităm atât Abonaţii noştri cât şi On. Public.

Luni, 31 cor. la ora 10 dim se ţine, în sala Prefecturii judeţene, congresul morarilor din Ardeal şi Banat.

Intrucât în America s'au pus restricţiuni în ceea ce priveşte primirea străinilor, s'a dat ordin prefecturilor din Ardeal ca să nu mai elibereze paşapoarte decât în cazuri absolut excepţionale.

Zilele acestea vor fi înaintate ministerului de finanţe tablourile despăgubirilor de războiu din Ardeal şi Banat. Suma la care se ridică aceste despăgubiri e de 990 milioane coroane.

Zilele trecute a fost trecut un grup de comunişti din Jilava prin staţiunea Buzău. Cinci dintre ei au sărit din trenul ce era în mişcare. Unul a fost împuşcat de un jandarm dol au fost prinşi, cellalţi au reuşit sa scape.

Studentele şi studenţii din întreg ţinutul Crişului sunt invitaţi a lua parte la şedinţa societăţii „Crişana", care se va ţine mâine Duminecă la orele 10 a. m, în sala de convorbiri a „Casei învăţătorilor".

La ordinea zilei: Programul şedinţei şi alegerea noului comitet.

In staţia Cluj a Căilor Ferate Române se va licita diferite mărfuri în 3 Noemvrie a. c. şi în zilele următoare dimineaţa la orele 8.

Din cauze neprevăzute, lipsind membrii biroului, cari trebue să facă darea de seamă asupra activităţii Soţietăţii pe anul trecut Adunarea generală ordinară a Societăţii de Ştiinţe din Cluj nu poate avea loc anul acesta la 1 Noembrie c. Data ei se va anunţa ulterior.

Primăriile comunale şi rurale au primit o circulară prin care se interzice comerţul cu ouă pe pieţele oraşelor dc către negustorii ambulanţi.

S'a luat dispoziţiunea ca orfanii din războiu, cari au împlinit 14 ani şi n'au atitudine pentru studiu sau meserie, să fie încredinţaţi atelierelor armatei unde să li se facă şi educaţia necesară.

Primăriile din Ardeal au primit ordin ca să întocmească tablouri de stocul de cărţi de joc de cari e nevoe în fiecare comună, localurile de joc fiind obligate să vândă numai cărţile de joc imprimate de Regia Monopolului.

Subsocretariatul de stat anunţă prin o circulară că orice corespondentă între Comună şi Stat se va adresa netimbrată Telegramele, însă, vor fi plătite.

De vânzare

In centrul oraşului o bodegă constătătoare din mai multe camere cu aranjament complet având brevet de industrie. 1208

Adresa la ziar sub „Avantajos."

Zilele acestea se va pune în aplicare în Ardeal legea controlului străinilor, publicată în „Monitorul Oficial" din 30 Iunie a. c. Organele poliţieneşti şi administrative au primit instrucţiuni în acest sens.

Cu prilejul aniversării zilei de naştere a M. S. Regina s'a săvârşit astăzi la biserica ortodoxă localitate, un tedeum în prezenţa autorităţilor civile şi militare.

In timpul slujbei s'a pomenit şi numele noului principe.

Astăzi se inaugurează deschiderea şcoalei politehnice din Timişoara. La această solemnitate asistă şi d. ministru Petrovici.

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă şi Duminecă o drăguţă comedie a fabricei Pathé: „Cad frunzele". — Un magnat îşi propune a lua în căsătorie pe aceea fată care îi va eşi mai întâi în cale. Soartea vrea ca tocmai un suflet nobil să-i fie destinat pe care mai târziu o iubeşte cu înflăcărare.

In CINEMA UNIVERSITATII se va reprezenta Sâmbătă: „Dorinţa arzătoare", tragedia unei femei.

Duminecă o dramă de o frumuseţe uimitoare „Clubul Cerşetorilor".

Duminecă dimineaţă cu un program reprezentaţiune pentru copii.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă: Partea II din „Viaţa de Paris".

Duminecă drama socială „Pedeapsa".

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

Abonamente pentru ziarul „Infrăţirea" se primesc la librăria Cartea Românească Piaţa Unirii 7,

„Trocaderu" din Paris

— Apelul d-lui prof. N. Iorga —

Distinsul nostru academician, d. Iorga, publică în „Gazeta Transilvaniei" următorul apel:

„Am cercetat zilele trecute Muzeul Trocadero din Paris, care cuprinde şi o secţie etnografică, deosebit de bogată pentru provinciile franceze, iar pentru ţările celelalte destul de interesante.

Şi iată ce am văzut:

Cum intri în seria de încăperi unde se expun costumele şi celelalte elemente ale vieţii populare, întâlneşti vitrina Bulgariei, mărginită de două păpuşi în mărimea omului, care lămuresc asupra aspectului general al portului popular celui mai caracteristic. Sub sticlă se arată tot ce poate fi mai frumos ca artă în acest port: lumina dată în plin asupra micii expoziţii, după vederea căreia cineva rămâne cu impresia, că Bulgarii sunt un popor distinct, capabil de originalitate şi cultivând în masale adânci o artă străveche.

Ceva mai departe, încă mai luminată, e vitrina Ungariei. Ea întrece cu mult pe cealaltă şi ca număr al obiectelor expuse şi ca gust. Cu o dibăcie deosebită s'a trecut peste deosebirile de naţii cuprinsă în regatul de odinoară al Sfântului Ştefan şi s'a presintat totul ca o singură artă populară maghiară, în care, bine înţeles, s'a amestecat ce era mai bun la cellalţi.

Ce să mai vorbesc de Rusia? Mulumită şi unui dar generos al baronului belgian de Baye, care a fost pe acolo ca diplomat, fosta Impărăţie a Ţarilor înşiră vitrinele una după alta şi adevărate studii ştiinţifice se pot face asupra bogatului şi variatului material.

Iar noi? In mijlocul odăii, totdeauna fără lumină, legaţi de Norvegia, care, ea, are încă o vitrină expunem, ca rămăşiţi ale expoziţiei din 1899 (!), un ilic bulgăresc cu şnururi de surugiu, o cămaşă bărbătească fără o cusătură, nişte beţe ciobăneşti stângaciu cioplite şi un număr de farfurii munteneşti de cea mai recentă şi mai urită fabricaţie.

La Paris sunt însă mii şi mii de Români. Călătorii până la actuala crisă a schimbului, se îmbulzlau de nu-i putea încăpea otelele. Am purtat războiul alături cu Francezii şi suntem aliaţii lor. Iar, prin neglegenţa ne-iertată de care am dat dovadă acesta ni e locul în singurul Muzeu etnografic francez.

Nu se mai poate aşa! Şi iniţiativa o iau, loc până de azi, eu însumi. Ofertele, de proporţii mici, le primesc la locuinţa mea din Bucureşti (Şoseaua Bonaparte 8) şi rog şi şcolile, mai ales din Ardeal, să facă păpuşi cu portul local.

Astfel în câteva luni am înlăturat ruşine de astăzi".

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

Cele mai frumoasă bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvălescenţă. 1049

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

executa celc mai fine şi solide mobile

893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barijiu No. 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Cel măi eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica politică

Aplanarea conflictului Titulescu-Take Ionescu-Argetoianu. — Am înregistrat la timp ştirea despre conflictul născut în sânul guvernului pe chestia reformei financiare. Era vorba anume de-o serioasă nepotrivire de vederi între d-l Titulescu, de o parte, şi d-nii Take Ionescu şi Argetoianu, de altă parte, — aceştia din urmă susţinând, împotriva celui dintâi, necesitatea revizuirii impozitelor.

Conflictul a luat un moment proporţii aşa de grave în cât mai multe ziare din Capitală au dat ca fapt îndeplinit demisiunea din guvern a ministrului de finanţe.

Datorită însă intervenţiei d-lui general Averescu, care s'ar fi declarat făţiş pentru aplicarea integrală a reformei financiare, conflictul a fost aplanat şi d-l Titulescu a primit să rămâie şi mai departe pe banca ministerială.

Dar ministrul nostru de finanţe nu înţelege un lucru: că tocmai aplicarea integrală a reformei financiare crează pentru d-sa obligaţii morale şi politice care-i fac cu neputinţă rămânerea mai departe în actualul guvern. Căci dacă d-sa şi-a făcut un punct de onoare din aplicarea fără nici o ştirbire a reformei financiare, tot un punct de onoare trebue să-şi facă şi din moralizarea regimului în mijlocul căruia se găseşte.

D-sa nu poate impune ţării sacrificiile mari cerute de reforma financiară decât impunând în acelaş timp şi guvernului o politică de respectare şi de cruţare a banului public. Eroismul fiscal al contribuabilului este strâns legat de moralitatea guvernului, şi d-l Titulescu nu poate forţa pe contribuabil la acte de eroism decât dacă forţează şi guvernul la mai multă moralitate.

Chestiunea şcoalelor Confesionale

Dl Bogdan-Duică a convocat pe ziua de 28 Octombrie, la Universitatea, pe membrii corpului didactic, să se pronunţe în chestia şcoalelor Confesionale. Dsa după ce face un istoric asupra chestiunii arată că biserica, cere unui învăţător pentru un salariu de 190 coroane anual, serviciii ce depăşesc închipuinţa. Intru cât înşişi învăţătorii au solicitat statificarea şcoalelor confesionale „noi" — spune dl profesor — „suntem datori să-i ajutăm la îndeplinirea ideii pe care ei au studiat-o multă vreme. Cu atât mai vârtos trebue să ne pronunţăm cu cât toate demersurile învăţătorilor nu au dat nici un rezultat, iar Secretariatul general din Cluj, în loc să hotărască într'un fel, sau într'altul din potrivă în referatele sale a făcut numai teoria şcoalelor confesionale.

Oratorul aminteşte apoi punctele susţinute la congresul bisericesc din Sibiu şi spune că biserica nu are nimic de perdut prin statificare, iar copiii şi Statul ar câştiga mult de oarece şcoala în felul discutat ar fi mai *şcolară* — adică: ar avea programul didactic mai apropiat de nivelul ştiinţific cerut de împrejurări.

Dsa, la sfârşit, citeşte moţiunea următoare, — propusă de dnii prof. Al. Lapădatu, Bogdan-Duică, V. Bogrea şi V. I. Bărbat:

„Subsemnaţii, membrii ai corpului didactic de toate gradele, adunaţi la Universitatea din Cluj, în 28 Octombrie 1921, ascultând discuţiunile despre statificarea şcoalelor confesionale române, am luat hotărârea ce urmează:

1. Având în vedere necesitatea ca şcoala poporului românesc să fie unificată ca spirit, administraţie şi rol social;

2. Considerând piedicile ce se pun statificărei cerute, în special de corpul didactic primar:

Invităm pe toţi aderenţii şcoalei de stat să activeze mişcarea pentru realizarea cât mai grabnică a statificărei; şi asigurăm pe d. ministru al instrucţiei că, în opera d-sale legislativă pentru realizarea ei, va avea tot sprijinul devotat al corpului didactic de toate gradele".

PIAŢA CLUJULUI

29 Octombrie.

Pâine albă	4.50	kg.
Pâine neagră	3·50	„
Făină 0	5·25	„
„ de fiert	4·75	„
„ de pâine	3·75	„
„ de porumb	3·25	„
Tărâţele	2·—	„
Păsatul de orz	8·10	„
Porumbul	3·—	„
Carnea de vacă cal. I	8·—	„
„ „ „ II	7·—	„
„ „ „ III	4·—	„
„ de viţel „ I	8·—	„
„ „ „ II	7·—	„
„ „ „ III	4·—	„
„ sugător „ I	12·—	„
„ „ „ II	10·—	„
„ de porc „ I	16·—	„
„ „ „ II	10·—	„
Şuncă	30·—	„
Fileurile	25·—	„
Costiţă	26·—	„
Cârnaţi proaspeţi	24·—	„
„ afumaţi	28·—	„
„ uscaţi	22·—	„
Mezeturile	22·—	„
Salam de vară	24·—	„
Şuncă fiartă	50·—	„
Ficat şi Dobă	8·—	„
Untură	30.—	„
Slănină albă	30.—	„
„ păpricată	30.—	„
„ afumată	30.—	„
Brânză frământată	16.—	„
„ de burduf	30.—	„
Laptele de vacă	3.—	Lir.
Smântână	10·—	„
Untul	35.—	„
Usturoiul	28.—	„
Ceapă	7.—	„
Cartofii	0.60— 1.—	„
Fasolea	2.50— 3.50	„
Morcovii	1.50	„
Pătrunjelul	3.—	„
Varza albă	1.50— 3.—	„
„ roşi	2.— — 4.—	„
Conopida	3.—	kg
Sfecla	6.—	„
Merele	2.— — 5.—	„
Perele	5.— — 8.—	„
Nucile	8.— — 10.—	„
Strugurii	3.— — 5.—	„
Prunele uscate	12.—	„
Peştele proaspăt	25.—	„

Citiţi „Înfrăţirea"

TELEGRAME

Cursul bursei la Paris

Lafayette 29 Oct,

Londra 54.15
New-York 13·78½
Germania 7½
Belgia 98
Spania 182½
România: eri 9¼, astăzi 9½

Atentat criminal

Atena, 29 Oct

Eri noapte au explodat; lângă podul de pe Buo. două bombe. Bombele au fost puse de către o bandă de tâlhari care a fost arestată.

Plecarea delegaţiunii franceze la Washington.

Briand, însoţit de membrii delegaţiunii franceze, s'a îmbarcat eri după amiază, pe bordul pachebotului Lafayette, spre Havre.

Primul-ministru francez a declarat Camerei, în ajunul plecării sale, că, în ceeace priveşte problema păcii, Franţa se prezintă la Conferinţă în calitate de mediatoare.

Referitor la dezarmare, preşedintele Consiliului va cere chezăşuirea integrităţii teritoriului francez, dar va asculta şi propunerile ce se vor formula relativ în cursul desbaterilor.

Germania a acceptat oficial hotărârea asupra Sileziei

Lafayette, 29 Oct.

Consiliul ambasadorilor a luat cunoştinţă de comunicarea d-rului Mayer, prin care acesta înştiinţează că guvernul german a acceptat deciziunea Consiliului cu privire la împărţirea Sileziei superioare. În curând va fi desemnat plenipotenţiarul german în comisiunea mixtă, instituită să stabile scă o convenţiune care să asigure continuitatea economică a bazinului industrial.

Suspectarea simpatiei unui ministru turc pentru P. Lotti

Ministrul de externe al Turciei a adresat o telegramă lui Pierre Lotti urându-i însănătoşire cât mai grabnică.

Se presupune că telegrama ar avea dedesubturi politice.

Ce primeşte Franţa în Asia Mică

Lafayette, 29 Oct.

„Le Temps" publică textul convenţiei dela Angora în urma căreia teritoriul între Alexandvovskigol până la Nesevai în rămâne Franciei.

Catastrofă groaznică — Prăbuşirea unui pod

San-Paolo, 29 Oct.

Podul de lângă Santa Eufemis din Italia s'a prăbuşit tocmai în momentul, când trecea peste el accleratul Neapoli. Parte din vagoanele trenului au cazut în albia adâncă a râului sferamându-se. Parte din călători au fost striviţi, parte răniţi.

Presa engleză simpatizează noul guvern german

Londra, 29 Oct.

Presa engleză priveşte cu simpatie noul guvern german şi crede ca se va putea transa, de comun acord chestiunea sileziei superioare.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostra din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Legaţiunea engleză din Capitală a comunicat guvernului, prin ministerul de externe, hotărârea guvernului britanic de-a înlătura definitiv pe exregele Carol dela Tronul Ungariei — hotărâre susţinută de întreagă presă.

■

La requinemul, oficiat în catedrala elenă din Capitală cu prilejul aniversarii morţii regelui Alexandru, au asistat guvernul român şi autorităţile civile şi militare.

■

Pe pieţele bucureştene domneşte o cumplita lipsă.

Guvernul, favorizând pe samsarii de zarzavaturi şi alimente, urmăreşte desigur o politică de înfometarea populaţiunii.

■

Regina Greciei va sosi la Bucureşti în curând spre a-şi revedea fiica, A. S. R. Principesa Moştenitoare Elena.

■

Generalul Averescu şi-a exprimat intenţiunea, ca la deschiderea Parlamentului, să declare vacante scaunele opoziţiei. In acelaşi timp, a adăugat că vrea să demisioneze recomandând regelui un guvern neutru.

Pentru prezidarea alegerilor parţiale este desemnat d-l general Coandă, preşedintul Senatului, având instrucţiuni să favorizeze, prin prefecţii de judeţ, partidul poporului.

Se crede că tot aceste planuri vor fi iluzorii, situaţiunea gravă de azi nepermiţând tragerile de sfori.

Deschiderea Consistoriului bisericesc.

29 Octombrie

Azi la ora 10 dim. s'a deschis, în palatul Sf. Sinod, prima şedinţă a Consistoriului bisericesc.

Inaintea deschiderii, s'a oficiat un serviciu religios, de către arhiereul Platon, vicarul Mitropoliei.

Şedinţa este prezidata de Mitropolitul primat, Dr. Miron Cristea.

D. Petrovici, ministrul lucrărilor publice, reprezentând pe titularul departamentului cultelor, a cetit Mesajul regal de deschidere, în prezenţa membrilor — esceptând pe cei ardeleni şi basarabeni.

Intrându-se în ordinea de zi, se procede la alegerea Comisiunilor de cercetarea chestiunilor ce urmează a fi discutate.

■

Şedinţa viitoare se va ţine Luni, 31 cor.

■

Exportul de rămători şi untură continuă.

Numai în ziua de 21 cor. au fost exportaţi 4 mii de rămători şi 34 tone untură.

■

Cu toată formidabila fraudă descoperită la „Aprovizionare" — fraudă ce atinge suma de 4 milzrde — guvernul refuză ancheta parchetului; împotrivă e hotălât să muşamalizeze această afacere unică în analele fraudelor, la noi.

■

Guvernul, ca să nu provoace criza, a renunţat la remanierea ministerială.

Tratativele cu ţărăniştii, au eşuat în chestiunea remanierii.

Aplicarea legei Impozitelor în Ardeal

Comunele cer despăgubiri dela Stat. — Soarta creată slujbaşilor. — Ce nu a prevăzut d-l Titulescu.

Consiliile orăşeneşti din Ardeal, între cari şi acela al Clujului, au înaintat ministerului de interne rapoarte, demonstrând, că prin noua lege a impozitelor, s'au creat neajunsuri prevederilor, bugetare, comunale, de oarece organele administrative ale oraşului sunt oprite de-a încasa anumite dări.

Din această cauză, oraşele, ca să-şi poată acoperi cheltuelele cu plata funcţionarilor, cheltuelile extraordinare, de edificare etc... introduseră, în baza autonomiei anumite taxe — între cari şi aceea asupra localurilor de consumaţie şi asupra articolelor de lux.

Or. noua lege nemai permiţându-se perceperea acestor taxe nici proectul de buget numai corespunde realităţei.

Luând, de pildă, cazul oraşului Cluj cari îşi proectase bugetul anului în curs la 20 milioane aproximativ, noua lege îl păgubeşte de-odată cu 5 milioane. Şi întru cât azi mentalitatea contribuabilului nu înţelege că plata impozitelor la timp este o datorie cetăţenească, toată nădejdea pentru acoperirea cheltuelilor se sprijinia pe încasarea cât mai regulată a impozitelor extraordinare puse pe lux şi pe consumaţie din cari urma să se facă, în primul rând, plata funcţionarilor.

Deci prima consecinţă dureroasă a aplicărei legei noilor impozite în Ardeal se evidenţiază acum când slujbaşii din serviciile comunale nu pot să-şi primească leafa ce li-se cuvine în chip absolut.

Şi ceiace e mai revoltător, e că d-l Titulescu generalul reformator nu a lămurit până acum, prin nici o deciziune sau instrucţiune ce trebule să se facă.

N'ar fi de mirare dacă slujbaşii nevoiaşi şi cu greutăţi familiare vor reacţiona arătând ei înşişi atenţia marilor obligaţiuni asupra nenorocirei soarte a lor.

De aceea în primul rând pentru a nu fi martorii unor nemulţumiri a funcţionarilor oraşelor din Ardeal, cari ar putea degera în agitaţiuni, cerem stăruitor d-lui Ministru de finanţe ca să lămurească cât mai grabnic situaţia veniturilor comunale şi să pună la dispoziţia comunelor sumele de cari au neapărata nevoe oraşele.

Altmintreli însuşi d-sa va fi primul deziluzionat al operei d-sale reformatoare.

Aspecte

Barba şi ideia

de prof. **Dr. N. Idieru**

O barbă ascuţit tăiată dă figurilor supte şi mutrelor ascetice o mare fineţă şi le face să se asemene cu acei faimoşi eruditi cari trăiau în Occident, mai ales în Franţa pe timpul Valoisnilor.

O asemenea barbă dă, până şi vorbirii celui ce o poartă ceva ameninţător şi înţepat.

„Pe timpul Renaşterei — când spiritul antic resuscită spre a lumuli îndrăznelile dialecticei franceze, zice Paul Adam, moda părului tuns scurt seduse pe cei ce vroiră să atribuie capului toată importanţa, el fiind, domi şi templu ai ideilor. Craniile aproape rase, bărbile ascuţite a lui Ambroise Paré, a lui Montaigne, André Vésale şi La Boétie au ridicat mult prestigiul persoanelor lor, dându-le acea aparenţă de oameni ai cugetării.

Anatomia pe care o încropiră ei, scepticizmul fundamental pe care îl restaurară odată cu sinteza cunoştinţelor morală şi fizice, atunci în mare cinste, acel Dircurs despre servitutea voluntară pe care îl redijară — făgăduinţi sociale reluate la 1789 — ac le comori cari fură îngrămădite în capetele inteligente ale epocii meritau, orice s'ar zice, emblema semnificativă a unei feste în formă de cupolă, a unei guri şi a unei bărbi în formă de flacără, aşa că verbul să pară emis prin focul purificator...“

Oare emancipatorii cugetării din Occident, acei, cari în vâltoarea războaielor religioase, au simţit nevoie de a'şi exprima suferinţele, de a'şi afirma durerile lor mute prin mutrele lor ascuţite, nu ne îndreptăţesc ei să gândim şi s-o spunem că „arhitectura“ feţei, pentru apostoli, este un mijloc de sugestiune?

Iată, de pildă vechea Asie semită, hrănind — dela Babilon la Tir — atâtea generaţii de magi, de sacerdoţi, de regi şi de războinici aşa de încrezuţi şi de îndurdi prin păroasele „avantaje“ ale obrajilor lor. Puterea şi înţelepciunea se exprimă doar pe basso-relief-urile dela Suziana, prin mijlocul acestui caracter tipic.

Rudă al Dinspitar-ului chaldeian, Zeus al Grecilor, Jupiterul Latinilor fu reprezintat aşa cum e omul la patruzeci de ani: muşchiulos, larg, în spate, viguros, după tipul Assirienilor omoritori de lei. O coamă inelată, imitată mai târziu de perucile lui Ludovic al XIV-lea, amplifică superbia „Stăpânului fulgerător“. De pe tâmple până la grumaz atârna, încolăcindu-se goşgogeamite chică băţoasă, lungă, incredibilă. Astfel că craniul cu obrazul luau o aparenţă monumentală.

La vechii Greci, Pericle şi Platon, Socrat şi chiar Diogene ţinură şi ei de aceleaşi atribute naturale spre a impune vulgului credinţă în cuvântul ţişnit din capetele lor, pe cari un asemenea ornament le lărgia.

Atleţii însă, precum şi băieţii tineri aveau grije să se tundă, pentruca jocul muşchilor să rămână vizibil, pentru judecători, sau cât timp dura lupta, cursa ori asvârlirea discului.

In perioadele savante şi rafinate, dela începutul imperiului roman şi în tot cursul secolului al optsprezecelea francez, gustul de a părea tânăr faţă de femei îndemnă pe bărbaţi a'şi rade cu totul obrajii, bărbia, tâmplele. Sub Antonini, cultul bărbii redete bărbaţilor înfăţişarea virilă şi maiestoasă a lui Iupiter.

Mai târziu, spre a dovedi în chip exterior dispreţul lor pentru putinţa fizică, creşinii preconizară obrazul scofâlcit al servitorilor, al supoşilor şi al docililor. Clerul lor propovădui obiceiul, afirmând astfel confiienţa ce avea în forţa morală. De aci se născu obiceiul de a atribui spânilor însuşirile de tandreţe şi de sentimentalitate, ordinoară apanagii ale clericilor.

Nu e deci fără interes să dizertezi asupra artei de a „compune“ masca fiecărula.

In epoca doctrinară, predomni printre gravii legislatori obiceiul de a purta „favorite“. Mulţumită acestei efloreşcenţe adventice, personajul — privit din faţă — părea că îşi are coama până peste tâmple.

In Rusia, în 1551, Ivan IV cel Crud, n'a convocat un sinod care hotărâ: „că a'şi rade cineva barba era a se declara vrăjmaş a lui Dumnezeu, a se face deosebit (şi nu după chipul şi asemănarea lui) şi că chiar vărsarea sângelui celui vinovat încă n'ar putea răscumpăra o atare vină?“

Precum se vede din cele de mai sus, puţin a lipsit omenirii dealungul vremii, şi mai ales în epocile de aprigă reglementare, să nu i-se prescrie — sub pedepse aspre — anumit fel de a'şi tăia părul şi anume bărbi, barbişoane, favorite (sau absenţa totală a acestor apendice), fiecării categorii sociale şi fiecării bresle de meseriaşi, spre a putea fi recunoscute după „capetele“ cu cari s'ar fi înfăţişat şi pe cari ar fi fost legalmente obligate să-şi-le „compună!“

Desfiinţarea unei direcţiuni regionale şi inspecţiuni

Pe ziua de 1 Noembrie a. c. se desfiinţează direcţiunile regionale c. f. r. din Cernăuţi, Chişinău şi Arad şi în locu-le se înfiinţează o direcţie regională la Galaţi, aşa că dela ace sta dată rămân numai 7 direcţiuni şi anume:

Direcţiunea reg. 1 Bucureşti,
„ „ 2 Iaşi
„ „ 3 Braşov,
„ „ 4 Cluj,
„ „ 5 Timişoara,
„ „ 6 Galaţi,
„ „ 7 Craiova.

Tot pe ziua de 1 Noembrie se vor desfiinţa inspecţiunile de mişcare şi tracţiune existente iar impiegaţii respectivi se vor repartiza la direcţiunile regionale la cari vor aparţine.

O reducere de 50 la sută

Pentru transportarea obiectelor cumpărate dela Expoziţia-Târg, Direcţiunea Generală C. F. R. a acordat, pe lângă reducerea de 45 la sută acordată fabricilor respective încă 15 la sută dacă vor fi însoţite de certificate de transacţiuni emise de comisiunea Expoziţiei.

Intreprindere de transport
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 28. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR”
Str. Memorandului 11 (Unio).
Stofe de lână pentru Dame
Stofe Engleseşti „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele şi Storuri de Tülle.
Linoleum şi Preşuri cu Metru.
Pânzărie şi Stofe de Mobile.
Mare sortiment de Pantofi şi Ghete pentru Domni, Doamne şi Copii. 17

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Prima fabrică mecanică de plapome şi albituri de pat anunţă On. clientelă că a sosit
mătăsuri şi cashmire
de diferite culori din timp de pace.
Din magazie la comandă se expediază prompt şi favorabil cashmire, feliurite plapome de cloth şi stofă, albituri de pat, matraţe de cele mai ieftine preţuri până la cele mai fine.
ATELIERUL: Str. Radu fost Bocskay No. 9 (Óvár) vis-á-vis cu Hotelul „Dacia“. 1115 PRĂVĂLIA: Str. Bolyai.

Atenţiune!
Architecţi, întreprinzători, proprietari de case se găseşte
Mare depozit de sobe de porţelan şi teracota calitate din timp de pace.
Execută: sobe de tot felul, pardoseli, îmbracă pereţii caselor în mozaic şi faianţă.
Dna Tamasy Josif Cluj, Calea Moţilor No. 7.
Reprezentanţe generale în Ceho-Slovacia L. C. HARDTMUTH, CAROL MAYER & FIUL şi RAKANITZER PRINŢ LICHTENSTEIN Fabrica de Porţelan şi Teracota.
1097

In atenţia damelor!
Au sosit:
pardesie de toamnă şi paltoane de iarnă după ultima modă din Paris şi Viena la marele magazin
Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Str. Regele Ferdinand Nr. 25.
Articole de modă pentru dame şi bărbaţi. 111

„AFEB”
1156
SOCIETATE ANONIMA
Pentru MATERIALE de CAI FERATE din Viena
BUCUREŞTI, Str. Alexandru Lahovari, 34
Telegr. AFEB. — Telefon 56-75
Depozit permanent în BUCUREŞTI şi BRĂILA
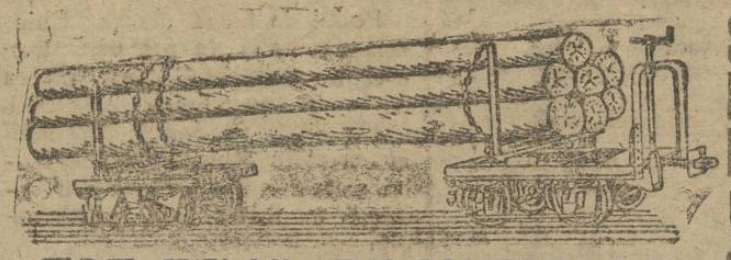
SINE de OŢEL
MACAZURI
ROŢI şi OSII
VAGONETE
CRAMPOANE
Placi turnante
Eclise, Ruloane,
Lagare cu rulouri
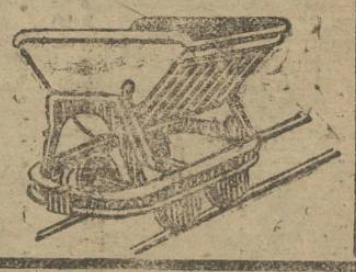
TOT FELUL DE MATERIALE
pentru Construcţiuni şi Reparaţiuni de LOCOMOTIVE şi VAGOANE.

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănăriI în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

MI-AȘI schimba locuința care e aproape de gară cu una asemenea 1 cameră și bucătărie în centru: adresa la ziar „Schimb"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe cazut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Corespondențe:

DARLING, primit scrisoarea. Mulțumiri. La revedere. 1206

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Anunț.

Subsemnatul am deschis

Cancelaria advocatială

în Târgul-Mureș, Piața Reg. Ferdinand (fost Széchenyi tér) No. 44 etajul I. Telefon No. 250.

Dr. STAN STEFLEA,
1207 advocat.

Anunciu.

Se primesc eleve interne gratuit cu cel puțin 2 clase secundare la școala de infirmiare pentru îngrijirea copiilor mici, a Societății „Principele Mircea" Calea Văcărești No. 57 București. 1195

Se fac, se modifică și se repară pălării de dame la:

D-na Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

Bitumul Matitza S. a.

Capital social Lei 6.000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.
Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolație** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

Cele mai noi medele Vieneze de
PĂLĂRII DE DAMĂ
se pot cumpăra cu preț eftin la

STEFAN FEHER
CLUJ, Strada Memorandului No. 21 (Redoute)

De asemenea orice formă de plus, velur și filț se poate transforma după modelele Vieneze.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**
se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate. preparate în sistem de Praga.
1149
Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

HALA DE BERE „CZELL"
din Piața Unirii No. 19.
s'a redeschis cu începerea de **Miercuri 26** c. după ce a fost complet nou renovată și mobilată. 1199

Mare desfacere de mărfuri la
Filiala
Luca P. Niculescu
14 **CLUJ,**
Palatul „Mielul-Alb" (Fehér-Bárány)

Zefir Olanda I. cal. 120 lat. | Moso de len franțuzesc 80 lat.
Zefir Olanda II. cal. 90 lat. | Carton I. cal. franțuzesc 80 lat.
Saten Glot extra 140 lat. | Siton (jaljin) I. cal. 80 cm. lat.
Siton (jaljin) II. cal. 80 cm. lat.

Pentru fabrici, industrii mari, internate oferim
Pături (pokroc) de iarnă
disponibil două vagoane.

Stofe englezești de lână Lei 165 metru

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Asortiment complect și proaspăt
406
de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus in vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Budega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
229

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).
140

„Banca Românească“

Societate Anonimă Română

Capital: Lei 160.000.000

Rezerve: Lei 75.000.000

Sediul Central: BUCUREŞTI.

SUCURSALE:

Arad, Băiţi, Bazargic, Braşov, Cernăuţi, Cluj, Constanţa, Galaţi, Ismail, Oradia-Mare, Sibiu, Satu-Mare, Târgul-Mureşului, Timişoara, Tulcea,

Imprumuturi şi conturi corente. Depuneri spre fructificare (fără abzicere). Plăţi în ţară şi străinătate. Scrisori de credit şi Cecuri. Acţiuni, Obligaţiuni şi Cupoane. Schimb de monede şi efecte publice. Lombard. Scont si Incasso.

1197

Sucursala SATU-MARE

Piaţa Victoriei No. 19 in localul propriu

a început operaţiunile la 25 Octombrie 1921.

Byron Steamship Comp. Ltd.

LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ

Constanţa--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

Megali Hellas

de 18.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANŢA** la 2 Noembrie st. n. direct **NEW-YORK**

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Megali Hellas“ urmează a pleca următoarele vapoare:

„Constantinopoles“ „King Alexander“ şi „Themistocles“

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Se primesc spre expediere şi mărfuri.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREŞTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—80.
Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
CONSTANŢA, Strada Lascar Catargi No. 28.

Aducem la cunoştinţa tuturor că tragerea premiilor pe cari le acordă ziarul Infrăţirea abonaţilor

săi va avea loc in 1 Nov. a. c.

la ora 4 p. m. în localul ziarului Infrăţirea Str. Iuliu Maniu No. 3. II. La care tragere invităm atât Abonaţii nostri cât şi On. Public.

M. ANGHEL

218

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Cleşte din material garantat, executate numai de specialişti.

1205

Mare deposit de Svaetere şi Mănuşi

pentru dame şi băeţi.

Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul Şt. O. Iosif.

Stirpitor de şoareci şi şobolani

Efect sigur are numai

„TITAN“

în stărpirea şoarecilor □ şi şobolanilor. □

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piaţa Unirii No. 6

Mare magazin de manufactură, mărunţişuri şi bumbac. Preţurile cele mai eftine la:

1100

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piaţa Unirei No. 28

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

Anul II. No. 363 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Miercuri 2 Noembrie 1921

Infrăţiri

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA ... ANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA U...
Director: D. TOM...
Telefon: REDACŢIA No. 211.

PE 1 AN ...
6 LUNI ... 60 LEI
3 LUNI ... 30 LEI

LA MORMÂNTUL LUI D. STURDZA

(22 Oct. 1921)

de **ION BIANU,**
membru al Academiei Române *)

Şapte ani au trecut, de când ne-ai lăsat, de când ai părăsit casa cea mică şi odaia cea îngustă şi plină de cărţi, în care de câteva zecimi de ani ai lucrat ziua şi noaptea în slujba ţării şi a neamului.

Şapte ani au trecut, de când dreapta-ţi cea nebosită prin munca de multe zeciuri de ani a lăsat să cadă în nemişcare condeiul neostoiat de a scrie în slujba Statului, pe care îl numeai „Stăpânul nostru al tuturora“, pentru luminarea concetăţenilor şi a străinilor; pentru apărarea drepturilor şi intereselor patriei în potriva vrăjmaşilor din afară, a neînţelegătorilor sau a răilor din lăuntru;

Şapte ani au trecut deci când Academia cea atât de iubită nu te mai are în sânul ei înconjurat de o vie raţiune neobişnuită.

Şi câte s'au întâmplat în aceşti şapte ani!

Avânturi sublime, dureri zdrobitoare, s'au amestecat, până când din grozava furtună neamul nostru a ieşit unit şi întregit, desăvârşindu-se visul a cărui realizare ai început'o în 1859.

Dela 1850 deabia ieşit din vrâsta copilăriei — ai început a-ţi da toate puterile şi toate mijloacele în serviciul patriei şi al neamului. Nici o zi nu ai încetat a fi condus în muncă de dictonul pe care îţi plăcea să-l repeteşti adeseori: *Patriae inserviendo consumor* — mă topesc muncind pentru ţară.

Nu ţi-ai recunoscut dreptul la odihnă, la bucurii personale. Datoria şi numai datoria în slujba ţării ţi a fost singurul îmbold la muncă şi îndeplinirea ei singura ţintă, şi singura mulţumire.

Ştiinţele, cu deosebire cele istorice — ca şi toate ramurile de activitate ale Statului — toate te interesau deopotrivă, pe toate le-ai slujit din toate puterile, după împrejurări şi trebuinţe, cu acelaşi zel neobosit, cu acelaşi devotament desăvârşit.

Devotamentul către ţară ţi-a fost semnul caracteristic al întregii vieţi.

Cine nu-şi aduce aminte de hotărârea eroică cu care ai scăpat ţara din greaua criză financiară tocmai acum 20 de ani şi de încrederea cu care ţara s'a supus asprelor tale măsuri, pentru a-i mântui cinstea numelui şi bunătatea viitorului?

Astăzi, după şapte ani de despărţire, venim aici să-ţi aducem florile recunoştinţii sufletelor noastre, nu numai ale celor câţiva cari suntem aici, dar ale miilioanelor de fraţi, pentru a căror mărire şi viitor ţi-ai dat toate puterile vieţii.

Aceste flori le aşezăm cu tinima grea lângă această piatră, sub care se topesc acele biete rămăşiţe pământeşti în care a trăit şi prin care a lucrat sufletul cel puternic. Fiecare petală din ele este o carte de recunoştinţă a românimii pentru unul din cei mai neobosiţi şi mai devotaţi fii ai ei.

Odihnească-se deci aici, în pace dulce şi în linişte desăvârşită, aceste rămăşiţe ale ţărnei, dar puterile sufletului trimite-ni le nouă celor rămaşi la datorie, ca să ne lumineze şi să ne întărească cu devotamentul tău în slujba ţării şi a neamului, căci vremile pe care le trăim sunt mari, dar tot atât de grele, iar primejdiile pentru Statul nostru şi pentru cultura naţională se arată mai ameninţătoare decât cele de acum două decenii!

Fă ca duhul dragostei frăţeşti, care la 1859 a făcut să piară toate deosebirile şi să se săvârşească prin unanimităţi alegerile Unirii, să împrăştie şi în zilele noastre duhul poticnelor, al neînţelegerilor, al zăzăniilor şi al urilor, care ameninţă să o răveasă că viaţa neamului unit; fă ca duhul devotamentului, care te-a încălzit toată viaţa, să se aprindă în suflete şi să împrăştie ceaţa rece a egoismului de orice fel!

Aşt-fel viaţa sufletească să-ţi fie continuată prin aceia pentru cari ai lucrat, fără preget, viaţa întreagă, patria noastră să fie întărită şi neamul înălţat, urmând pilda generaţiei mari şi sfinte din care ai făcut parte şi cu care ai lucrat.

Veniţi cu toţii, cei cari prin munca şi devotamentul vostru ne-aţi dat o patrie luminată, scoasă din fărâmiturile lăsate de vitregul trecut, veniţi să aprindeţi focul devotamentului vostru în generaţia care are sarcina de a consolida România întregită de ani; veniţi să ne întăriţi sufleteşte şi să ne ridicaţi la înălţimea morală a datoriei la care voi aţi trăit!

Viaţa şi munca voastră binecuvântată să fie veşnic pildă vie şi luminoasă pentru noi şi urmaşii noştri!

Odihniţi în sfânta pace, în sacrul pământ al ţării! Amintirea voastră fie totdeauna un far luminos pe drumul muncii generaţiilor viitoare!

*) Cu prilejul parastasului celebrat la mormântul marelui patriot care a fost Dim. A. Sturdza, d. Ion Bianu, Bibliotecarul Academiei Române, profesor la Universitatea din Bucureşti şi colaboratorul marelui dispărut, a rostit această mişcătoare cuvântare, pe care o împărtăşim cu deosebită plăcere cetitorilor noştri.

Pe dibuite

Dela un colţ la altul al ţării, în toate straturile sociale, în palate ca şi în bordeie, se ridică valuri de nemulţumire în faţa incapacităţii şi moralităţii actualului guvern.

Se pare că toate dispoziţiile ce se iau, departe de a ţinti ameliorarea situaţiei, sunt făcute intradins pentru a mări zăpăceala pentru aştârni un haos neîntrerupt, pentru a încuraja specula şi ilegalitatea şi pentru a nelăsa viaţa şi avutul la discreţia tuturor oamenilor de afaceri instalaţi la conducerea acestei ţări. Nici o dispoziţie salutară menită să ne scoată din labiriutul în care rătăcim şi să ne dea acel sentiment de siguranţă morală atât de necesar pentru desvoltarea puterilor noastre de muncă.

In lipsa unei orientări din partea celor meniţi să ne cârmuiască în lipsa oricărei concepţii care să cuprindă întregul organism al statului ne aflăm în vălmăşagul unor experienţe, pe care nu le călăuzeşte niciun plan, nici o idee conducătoare.

Lucrând pe dibuite, fiecare de capul lui, unul mai incapabil decât celalalt, toţi se întrec să distrugă puterea de refacere şi de propăşire a României. Iară noi privim îngrijoraţi în jurul nostru şi resemnaţi aşteptăm cu răbdarea osânditului ca să treacă şi această paco-te căzută pe capul ţării şi al neamul nostru.

Cel mult ne pipăim din când în când ca să vedem dacă a mai rămas în noi vreun strop de demnitate, de conştiinţă şi de onoare. Dar unde să căutăm oare demnitatea ţării, conştiinţa naţiunii, onoarea statului?

„Să nu uităm — scrie un ziar maghiar din localitate — că dela împlinirea ori neîmplinirea promisiunilor făcute, nu atârnă numai renumele personal al dlor miniştri şi al dlor secretari, ci ceva cu mult mai serios. E vorba să se asigure încrederea faţă de naţiunea care conduce ...“

Dar prin tot ce se face astăzi de către guvernanţii noştri se angajează onoarea statului şi a neamului românesc! Inzadar se vor cheltui milioane pentru acţiuni de propagandă, când o singură neregulare e de ajuns ca să şteargă tot rezultatul obţinut cu trudă şi cu bani scumpi.

De aceia vom zice: în lături cu regimul experienţelor, în lături cu regimul oamenilor improvizaţi.

A. C.

Ştirile zilei

Ambasadorul Chinei la Washington

Ambasadorul Chinei în Statele Unite, d l Ve lington Koo a plecat la conferinţa de desarmare din Washington, înainte de plecare a declarat unui ziarist ca chestiunea orientală nu va putea influenţa în rău mersul conferinţei de desarmare.

Din Banatul ocupat

IV.

Urmările prigonirilor economice: Românii pornesc peste graniţă. — Ruina ţăranilor în urma schimbului de coroane. — Nimicirea gospodăriilor ţărăneşti prin restanţele de impozite. — Românii în ghiarele băncilor sârbeşti. — Cazul băncii „Luceafărul“.

Aminteam în numărul trecut seria prigonirilor nesăbuite ce se fac pentru nimicirea situaţiei economice a Românilor, şi răspunsurile date lor de organele administrative, când ţăranii îndrăzneau să ceară să li se facă dreptate. Intervenţiile ţăranilor însă în nici o parte n'au avut rezultate şi primele efecte ale tendinţelor pentru nimicirea economică a Românilor, încep a se pronunţa în mai multe părţi îndeosebi în comunele mai apropiate de blocul sârbesc Românii au început să vândă în întregime averile lor şi să părăsească locurile străbune trecând în România. Astfel de cazuri s'au întâmplat în comunele Cuberi, Deliblata, Satu nou şi altele.

Dorinţa de a vinde tot ce au, e generală în sânul populaţiei româneşti. Un singur fapt îl mai reţine. Nesiguranţa că trecuţi dincoace, vor putea ei s'au nu să cumpere averi imobiliare, deoarece legea agrară a început să se execute în România. Dacă ar şti că în România vor putea primi pământ fără nici o greutate, ar pormi familiile cu sutele peste graniţă, din toate comunele vânzând toate avuturile lor. Mânaţi de şicanele zilnice ale autorităţilor, văzând că nimicirea lor se apropie din zi ce trece, şi ei rămân tot fără aprijin fără nici un ajutor de nici unde, ar lăsa la o parte sentimentul atât de sfânt în mâinile ţăranilor: iubirea mormintelor strămoşeşti şi dragostea nemărginită faţă de glia lucrată cu atâta sudoare şi moştenită din tată, 'n fiu.

Desigur că o trecere în masse nu ar fi avantajoasă, îndeosebi pentru cei cari vor rămâne dincolo. Fiecare trecut dincoace e pierderea unui soldat din rândul luptătorilor lor. Pierdere cu atât mai însemnată, deoarece, acei cari trec graniţa sunt îndeosebi cei mai bogaţi, astfel că slăbirea rezistenţei blocului fără organizare acum ar fi cu atât mai mult simţită în viitor. Faptul însă se explică. Toate şi canele şi barbariile autorităţilor se îndreaptă îndeosebi în contra celor mai bogaţi şi e firesc ca aceştia dintre Românii subjugaţi să fie cei mai doritori de libertate şi să renunţe la tot pentru ajungerea acestei libertăţi.

■

Sdruncinarea economică a Românilor n'a început însă acum şi numai în urma sistemelor barbare amintite. Ea datează încă dela începerea retragerii coroanelor din circulaţie şi schimbarea lor cu dinari. Români din acele părţi, ferm convinşi că dominaţia sârbească va fi trecătoare n'au prezentat *nici măcar pe jumătate din averea lor în numerar pentru schimb*, Aceasta din neîncredere ce o aveau faţă de autorităţi şi în lipsa cuiva, care să le dea explicaţiile necesare.

■

Credeau cu o credinţă nestrămutată că vor veni Românii şi în acest caz nu vor fi înşelaţi. Credinţa lor până acum — şi ei ne ştie încă până când — a rămas iluzorie, iar ei au rămas cu bancnotele austro-ungare adunate bucată peste bucată şi fără nici o valoare. Gospodării întregi au fost ruinate şi au trebuit să înceapa o muncă plină de lăpsuri pentru a reabilita imensele perderi suferite. Cine le a restituit pagubele lor pentru credinţa avută? Intreabare zadarnică, căci un lucru e sigur: nimeni, nu se interesează de soarta lor.

■

Acestor serii de greutăţi şi neajunsuri economice li se mai adaugă următorul fapt; In ultimii ani ai războiului cei mai mulţi ţărani — urmând obiceiurile din acele timpuri — n'au plătit impozitele către stat. Acestea din an în an trecând la restanţe de plată s'au urcat considerabil. Deasemeni au refuzat să plătească impozitele şi în primii doi ani ai domnaţiei sârbeşti şi nici restanţele cerute. De ce n'au plătit? Fiindcă ţăranul român credea într'o apropiată venire a trupelor româneşti şi ei raţiona astfel: „Aştept încă. Venirea mult dorită nu poate întârzia şi banii mei au treacă astfel în mâinile statului român. S'a înşelat însă şi de data aceasta amarnic. Restanţele vechi cu cametele lor, impozitele celor doi ani din urmă şi noulle impozite urcate cu 800 la sută apasă cu sume fantastice asupra existenţei fiecărei gospodării. Puţinii bani ce-i mai avea s'au cheltuit, iar sumele cari se cer acum nu are de unde le scoate astfel că sute de familii intră în ghiarele băncilor sârbeşti, — căci româneşti nu sunt — şi e sigur că de aci nu vor eşi decât ruinaţi pentru totdeauna. Indeosebi că totul merge spre eftenire, valoarea banului creşte, iar el bietul ţăran român se îndatorase cu sume enorme pe când banul era încă eftin. Şi aceasta pentru ce? Numai pentru că a crezut atât de naiv în... irealizabil.

■

Unica instituţie financiară românească este banca „Luceafărul“ din Vârşet. Ochii prădalnici ai autorităţilor s'au îndreptat însă şi asupra acestei instituţii. Au improvizat un proces — s'au mai ştie d-zeu ce — afirmând că banca face irreden-

tism, a descins fără întârziere o comisie a parchetului şi fără să fi aflat ceva dovezi — sau chiar dacă ar şi fi aflat — fără a mai aduce chestiunea în faţa justiţiei, comisia de anchetare s'a constituit în for judecătoresc şi sub titlul de amendă a silit direcţiunea băncii să solvească suma de 200.000 (două sute mii) Lei. In plus comisarul delegat cu ancheta, pentru o cercetare, care n'a ţinut mai mult de o oră a obligat banca să-i plătească diurna de 300.00 (treizeci mii) Lei. Acesta e cazul prim care se întâmplă. Că vor urma o serie întreagă de asemenea cazuri, nu e imposibil.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

In amintirea lui Avram Iancu

— Apelul „Asociaţiunii" din Sibiu —

Sărmanul Iancu! Puţini eroi ai noştri au avut o soartă atât de tristă, ca el.

Inteligent, frumos, simpatic, cu maniere alese, cu avere rumoasă şi, ca advocat, cu conoştinţe şi legături întinse, el ar fi fost chemat să ajungă foarte departe în viaţă şi societate — un adevărat „craiu al munţilor", a cărui bogăţie şi fericire să fi invidiat-o toţi, dacă nu renunţa el cu totul la binele şi fericirea sa personală şi nu se sacrifică cu desăvârşire pentru binele neamului!

Sunt cunoscute cuvintele rostite de marele erou, când la întrebat colonelul baron Heydte, şeful cancelariei guvernului ardelean, ce dorinţă ar avea pentru persoana sa? întrebare la care Iancu a răspuns: „Pentru persoana mea nu doresc absolut nimiç. M'am luptat pentru tron şi pentru neamul românesc, nu pentru favoruri personale".

Şi totuş un asemenea idealist, nobil visător, a fost maltratat şi batjocorit în chipul cel mai infam. El, salvatorul tronului habsburgic, împotriva răsculaţilor unguri, el, care a fost îmbiat pentru persoana sa cu distincţii, ranguri şi pensiuni mari, el a fost prins şi aruncat în temniţa din Alba-Iulia ca orice făcător de rele, în ace aş temniţă unde au mai robit înainte de el Horia, Cloşca, Crişan şi Ecaterina Varga. Intr'o după amiazi, când şi robii aveau voie să se plimbe şi să se desfăţeze în aerul şi lumina lui Dumnazeu, ce i-răsuni prin cap supraveghetorului temniţei, neamţului Höhn? Să-i scurteze lui Iancu şi celorlalţi robi timpul de plimbare, ce să aibă ei cu atât mai mult timp de petrecere. Iancu s'a împotrivit. Urmarea a fost, că Höhn a pus să-l ferece în lanţuri şi, astfel legat, l-a pălmuit peste faţa.

Nu-i mirare, că bietul om pierzându-şi orice credinţă în adevăr şi dreptate, în cinstea şi omenia nemţească, când a ieşit din temniţă şi-a pierdut minţile şi umbla trist, cuprins de o adâncă melancolie din sat în sat. Fluerul era tovarăşul său nedespărţit. Lui îi împărtăşea toată jalea sa şi a neamului său. Se spune, că în clipele lui senine zicea către prietenii, cari îi întrebau despre întâmplările din 1848: „Eu nu sunt Iancu. Eu sunt numai umbra lui Iancu. Iancu e mort!"

Şi sărmanul de el, nici după moarte n'a avut o soartă mai bună, Ziarele, revistele şi cărţile străine nu-l mai scoteau din „canalie", „duh necurat", „şef de bandă de tâlhari" etc. Iar când Românii au început să colecteze bani, ca să-i ridice un monument la mormânt, guvernul unguresc de pe vremuri pur şi simplu a oprit orice colectă, ameninţând că confiscă întreaga sumă, dacă se conttnuă. Şi când, cu toate acestea, nişte studenţi universitari români dela Cluj au îndrăsnit să pună pe mormântul lui o coroană de flori împodobită cu mândrul nostru tricolor ei au trebuit să plece peste munţi în ţara românească, fiindcă aici, la ei acasă, nu mai aveau loc în nici o şcoală.

Acum e timpul să se repare această mare nedreptate a celui mai nedreptăţit dintre marii noştri oameni.

„Asociaţiunea" din Sibiiu vrea să ridice din veniturile loteriei sale, între altele, şi o statuie demnă de marele erou, în creerii munţilor apuseni (Abrud). De aceea e dator tot Românul şi omul adevărat să cumpere cât mai multe bilete dela această loterie cu menire aşa de nobilă.

ECOURI

Un ziarist Vienez face ocolul pământului pe jos

Mercurea trecută a sosit în Chişinău, d-l Friedrich Merdinghez, ziarist din Viena, născut în Brăila şi care călătoreşte pe jos prin toată lumea.

In 1910 Societatea Ziariştilor din Viena a publicat un premiu de 2 milioane coroane, pe care îl va da unui ziarist vienez, ce va călători pe jos în toată lumea, escepfând America şi Australia.

Sau prezentat 5 amatori, care în 1911 au început călătoria

Doi din ei au murit: unul în cursul călătoriei, unul în războiu, iar ceilalţi trei: Merdinger, Alexandru Berger şi Friederich Wimann călătoresc, fără a şti unul de altul.

Merdinger a începnt călatoria în 1911 şi din prieina războiului a trebuit s'o întrerupă.

Până acum a călătorit în toată Europa o parte din Africa şi Asia. In Chişinău a venit din Ackerman. De aci a sosit zilele trecute în Iaşi.

In 1914 a fost ofiţer în armata austriacă, a luptat pe frontul rusesc şi a fost prisonier în lagărul dela Darniţa, lângă Kiew.

E om cu studii universitare: a urmat matematicile şi politehnica şi a fost redactor la „Zeit" şi „Wiener Bl der" din Viena, la „La Patrie" din Paris şi la „Nuovo Giornale" din Florenţa.

Vorbeşte nemţeşte puţin româneş e, franţuzeşte, poloneză, italieneşte, ungureşte şi arabeşte.

Merdinger are un singur copil de 13 ani, care se află la Viena, la soţia sa de care e divorţată. El e în etate de 46 ani.

Mai are un an de călătorit, în care timp va parcurge Svedia şi Norvegia.

Pare îmbătrânit înainte de vreme din cauza năcazurilor. E om vesel şi iubitor de viaţă.

Face aproximativ în 14 ore 76 de kilometri. Condiţia este ca să călătorească fără bani şi deci se întreţine din mila publicului.

Nu are nici palton şi deci are acum de multe ori prilejul să tremure.

Dela Iaşi va pleca la Botoşani, şi apoi la Cernăuţi.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Probleme studenţeşti

Universitatea din Praga

— Situaţiunea studenţimii basarabene —

La Praga centrul Cehoslovaciei, se va înfiinţa universitatea rusească, cu profesorii ruşi fugiţi de teroarea bolşevică şi răspândiţi prin Europa. Acea universitate, numără până în prezent 1000 de studenţi.

Faptul în sine, este cât se poate de natural. Intelectualitatea rusă se îngrijeşte de refacerea culturală a ţării sale. Iar Cehoslovacia o ţară slavă care şi-a făcut o tradiţie din propagarea ideei slave le deschide braţele şi le de o mână de ajutor.

Un fapt însă care merită a fi relevat este că, la apelul profesorimei ruse, concentrate în Praga, au răspuns şi răspund foarte mulţi tineri basarabeni — unii chiar din cei ce se înscriseseră deja la universităţile româneşti.

Este natural şi acest lucru.

O parte din tineretul intelectual basarabean a fost şi a rămas credincios năzuinţelor ruseşti.

Iar acum urmând vocea sângelui sau a culturii lor, se duc acolo unde se ştiu chemaţi la datorie.

Foarte natural. Decât trebue să lămurim un lucru.

Lăsând afară din discuţie faptul că tinerii basarabeni cari studiază la Praga, îşi scot mijloacele de existenţă din ţara noastră, unde părinţii muncesc ca să le asigure traiul în străinătate. Se naşte însă întrebarea: ce se va face dacă diplomaţii universitarii ruseşti din Praga vor înţelege să se înapoeze în Basarabia spre a practica aici specialităţile pentru care se pregătesc sub auspiciile profesorimii ruseşti? Diplomele acestora vor însemna acelaş drept de a li se încredinţa conducerea lucrărilor statului român ca şi diplomaţilor universităţilor noastre?

Insu i preşedintele studenţilor basarabeni înscrişi la universităţile româneşti, fiind angajat în discuţie în această chestie, de un redactor al nostru a declarat lămurit că: „basarabeni au părăsit universităţile noastre pentru a se înscrie la Praga, voind a fi sinceri faţă de simţimintele lor". Chestiunea este deci clară.

Ce va rămânea atunci de făcut?

Să fie aceştia consideraţi ca trecuţi sub supuşenia altei ţări?

Să fie socotiţi tot ca cetăţeni ai ţării noastre însă cu restricţiuni în sensul de a nu putea practica specialitatea lor decât în afară de resorturile conducătoare ale ţării?

Chestiunea este oarecum delicată.

Studenţii în străinătate, noi avem numai basarabeni şi nu avem numai la Praga. Iar până acum, titraţii universităţilor străine aveau — din prejudecată — un anumit prestigiu. Acum însă, avem titraţi destui şi cu renume, în toate ramurile de activitate. S'ar cădea ca de acum înainte statul român să restrângă drepturile tuturor titraţilor dela universităţile străine, excluzând dela rigoarea acestei măsuri numai pe aceia ce îi va trimite statul însuşi.

Şi chiar aceste măsuri luate, studenţimea basarabeană încă formează un caz aparte. Faptul stă aşa: autorităţile ruse (fie numai semioficiale) fac apel la tineretul rus să se concentreze pentru refacerea culturii ruseşti.

Ca importanţă tehnică, acelaş preşedinte al studenţilor basarabeni este informat dela foştii săi colegi înscrişi la Iaşi şi transportaţi la Praga, că „universitatea din Praga este, din punct de vedere teoretiç, cu mult inferoară celor româneşti." iar din punct de vedere practic, „deşi ar fi o oarecare influenţă a academiilor practice germane, totuşi laboratoarele lor nu pare de loc a fi mai bogate decât cele româneşti."

Prin urmare în exersarea profesiunei lor în mod liber în Basarabia n'ar putea face faţă pregătirii titraţilor noştri. Totuş şi ei sunt titraţi, şi prin urmare ca basarabeni posedă posibilitatea de a pretinde să conducă.

Dacă Statul nu se va îngriji să rezolve la timp şi aşa cum trebue această chestiune, universităţile totuş au datoria să procedeze cu discernământ, la echivalarea diplomelor dela Praga, precum şi la eventualele transferări dela universitatea din Praga la universităţile noastre. Căci, la urma urmei, nu e exclus ca profesorii ruşi dela Praga, în dragostea lor de părinţi, să primească la acea universitate pe cei ce n'au reuşit a fi înscrişi în România, ca neputând face dovada absolvirei liceului.

✠ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✠

Probleme sociale

Sociologia în învăţământul european

Sociologia, ca să apară şi să prospereze, are nevoie de unele împrejurări favorabile, care pot fi reduse la două mari grupe. In primul loc, apariţia ei este condiţionată de existenţa unui spirit ştiinţific activ, dornic de a cuprinde tot mai multe domenii în câmpul lui de investigaţii, neexceptând, bine înţeles, nici societatea. Gândul însă că societatea este supusă şi ea unor anumite legi, de în conformitate cu care ea se naşte, creşte şi piere, este relativ nou; pentru unii oameni el nici nu există încă. In mijlocul acestora din urmă sociologia nu poate prospera; ea nu poate nici naşte acolo. In al doilea rând, apariţia şi desvoltarea sociologiei ca ramură de învăţământ atârnă de gradul de democratism la care se găseşte un popor dat. Atâta vreme, în adevăr, cât un popor nu este chemat să ia parte, în mod efectiv, la treburile publice ale ţării lui, el n'are ce face cu cunoştinţele sociologice. Iar rezultatul este, că nimeni nu vede, în asemenea condiţiuni, utilitatea răspândirei, prin învăţământ, a unor astfel de cunoştinţe.

In lumina celor spuse mai sus şi ţinând seamă şi de desvoltarea la care au ajuns ştiinţa şi ideea democratică la popoarele răsăritene, înţelegem de ce învăţământul sociologic esta atât de slab răspândit în mijlocul lor.

La aceste popoare, de fapt, sociologia aproape că nici nu există. De obicei, la astfel neamuri, chiar să râde de ea şi abia dacă există ici-colo un sociolog, ici-colo o revistă, o societate de ştiinţe sociale şi atât. Dacă se înfiinţează şi o catedră universitară pentru studiul sociologiei, se crede că s'a ajuns la maximul de moderaţitate, se crede chiar că s'a depăşit limitele seriozităţii şi de acela, adesea-ori profesorul însărcinat cu lecţiile corespunzătoare este şi punctul de mir al ironiilor compatrioţilor săi.

Prescupările sociologice au în cazul cel mai bun, la astfel de popoare, un caracter sporadic, par un lux. De aceia, dacă sociologia figurează în programul unora din universităţile lor la aproape că nu figurează în lista de examene şi nu duce în orice caz, la nici un rezultat în viaţa postuniversitară. In categoria aceasta am putea pune ceia ce se petrece mărginindu-ne ea Europa, în Rusia, Polonia, România, Grecia, Bulgaria, Serbia, Austria, în jumătatea răsăriteană a continentului nostru cu alte cuvinte.

Un caz oarecum aparte îl formează Germania Ţara a fost, până la războiu, dominată de ideea de „stat", de siat în înţelesul juridic al cuvântului. Ştiinţa societăţii se reducea deci la ştiinţa dreptului, iar mandarinii acestui învăţământ, juriştii din universităţi, decretau oprită intrarea ştiinţei celei noui, a ştiinţei celei răsturnătoare de situaţii, în cuprinsul marilor institutii academice. In afară de aceasta, Germania era ţara în cari cuvântul de ordine, în toafe chestiunile, venea de sus, dela vre'o autoritate oarecare. Paternalismul social înflorea aici mai mult ca ori unde. Iar urmarea acestui fapt era că protejaţii, minorii, poporul nu avea la ce să reclame un învăţământ sociologic, un învăţământ fără întrebuinţare practică.

Dar Germania era o ţară cu un prea puternic nerv ştiinţific şi cu o masă muncitorească prea bine organizată, ca sociologia să nu-şi facă drumul însfârşit şi aici. Şi de aceia vedem că într'un loc, la Berlin, să zicem, ea îşi face apariţia în studiile mai mult filozofice şi din cale afară deabstracte ale unui Simmela; în altă parte, la Leipzig, ea-şi înalţă capul, ca „Psihologie a popoarelor", din mijlocul laboratorului de psihologie a lui Wund; Foerster la Zürich întîi, la München însfârşit, o prezintă ca un fel de filozofie a mişcării practice de educaţie cetăţenească din America; Kerschensteiner, tot la München, preocupat de educaţia post-şcolară a copiilor din clasele de jos, ajunge la formularea unei sociologii practice de educaţie cetăţenească, printr'un fel de organizare superioară a învăţământului profesional, atâtea exemple, care deşi rămân şi aici nişte „cazuri izolate", ne arată preslunea cea mare pe care o face ori unde ştiinţa în vederea constituirei unei ştiinţe sociale şi admiterea ei la universitate.

Celace a făcut Kerschensteiner este simptomatic şi dintr'un alt punct de vedere. Prin opera lui făcea irupţie în cadrele învăţământului public german nevoile maselor, nevoile cetăţeneşti ale acestora. Ceiace universitatea refuzase să primească în sânul ei, intra acum în cadrul învăţământului pe jos, prin şcolile elementare, ca ceva impus de popor. Poporul ridicare, de altfel, în Germania şi în altfel ştiinţele sociale la treapta de preocupare dominantă a spiritelor. Neputând fi o ştiinţă oficială recunoscută, sociologia se refugia aici sub cutele steagului roşu, dând naştere cele mai bogate literaturi socialiste din lume. Sociologia, în loc să devină deci o ştiinţă de ordine, cu întrebuinţare practica imediată, ea se transformă în literatură de partid, în visare în arma de

Mergem spre dezastru

Consfătuirea dela Camera de Comerț din București

Corespondentul nostru din București ne comunică următoarele:

Intreaga Capitală este preocupată de agravarea situației financiare. Cercurile comerciale și industriale, înțelegând că mergem spre un dezastru sigur, au început să reacționeze. La Camera de Comerț a avut loc o mare consfătuire la care au participat toate organizațiile economice și financiare. S'a discutat soluțiile pentru facerea plăților și s'a hotărît să se ceară guvernului ca plata creanțelor străine protestate să se facă în fața instanțelor judiciare românești după următorul curs: 150 lei lira sterlină, 3 lei 50 bani francul francez, 6 lei francul elvețian, 2 lei lira italiană și 45 lei dolarul. Dezastrul valutar a început prin începerea plăților ajunse la scadență în străinătate. Astfel, în luna Septembrie s'au făcut plăți de miliarde pentru mărfuri pe care negustorii noștri le-au cumpărat în vremea când valuta era de 50 centime. Astăzi, din cauza scăderei leului, negustorii se văd datori în străinătate c sumi închipuite. Chiar Franța speculează situația noastr desperată cerând aplicarea a numeroase sechestre pentru neachitarea datoriilor.

In consfătuirea dela Camera de Comerț, d-l Emanoil Antonescu, profesor universitar, a arătat că străinii urmăresc să ne forțeze la concesionarea întregei noastre avuții naționale, speculând pentru aceasta incapacitatea și greșelile guverunlui actual.

D-l Orghidan a cerut chemarea tuturor Camerelor de Comerț din țară pentru a reacționa împotriva dezastrului, iar d-l C. Dissescu a arătat toate greșelile guvernului în creiarea acestei situațiuni nenorocite. Industriașii intenționează să se adreseze direct Regelui. Țara așteaptă măsuri radicale pentru evitarea unei catastrofe. O delegație a Bursei compusă din d-nii N. Ștefănescu, Băicoianu și Blank a cerut guvernului suspendarea ori cărui import, prohibind totul afară de materialul necesar pentru refacere.

O Comemorare

Asociația generală a medicilor din țară ne chiamă să comemorăm de doctorul, pe prof. Sion.

Impreună cu Asociația îl vom comemora pe doctorul Sion toți acei, cari, aflați departe de Asociație, l'am cunoscut, apreciat, admirat și iubit.

Dar ori cât ar fi de numeroși cunoscuții, amicii, colaboratorii, foștii elevi, colegii și admiratori, cari la Asociație sâu departe de Asociație vor evoca figura celui dispărut atât de timpuriu dintre noi, tot nu i se poate aduce un omagiu mai frumos și mai durabil memoriei lui de cât luând ca pildă motivele activită ei lui continuând activitatea lui.

Continuându-i opera, nu-l vom preamări numai memoria, ci-l vom avea într'una vie figura înaintea noastră!

Il vom avea vie figura acelui, care din iubire și grija de bine pentru mulțime, pentru marile mase populare nu a putut ști ce-i liniște pentru sine, care-și făcuse un crez din cruțarea și buna întrebuințare a averii publice și care suferia amar când nu putea opri mâna risipitorilor, care a dorit și a lucrat peste puteri ca în țara noastră să crească și să înflorească pretutindeni cinstea, omenia, corectitudinea, iubirea de aproape și de cei mulți și năpăstuiți.

Il vom avea figura vie a acelui care a știut să-și adapteze convingerile și sentimentele democratice înaintate ale tineretei la un lucru în cadru strict oficial și de partid de guvernământ numai pentru progresul binelui public și care nu găsia de cât compătimire față de cuvintele răutăcioase aruncate lui și grupului lui de amicii din tinerețe, pentru că vedea limpede, că nu-i înțeleg opera fecundă și utilă.

Il vom avea înaintea noastră pe acel, care-și făcuse un punct de predilecție de ajuns în lupta întreprinsă față de moravurile noastre politice: *de a asigura mediculul o independență față de organele administrative.*

Il vom vedea în fața noastră stând și chibzuind; ce-ar fi mai bine să favorizăm în viața țării noastre: dezvoltarea învățământului primar și mai ales a celui sătesc sau a celui superior, ca la urmă din iubirea pentru cei mulți, din convingerea, că țara se va consolida și va propăși numai prin lumina și buna lor stare să închine c'ar fi bine să se favorizeze învățământul primar și mai ales cel primar sătesc fie și în dauna învățământului superior.

Din aceste stări de suflet ale marelui dispărut vom scoate explicația faptului, că nu și-a creiat — deși ar fi putut prea bine — și nu a lăsat după sine nici laboratoare impunătoare, nici muzee, nici institute.

Lipsa mare a acestui ales și nobil reprezentant al vieței noastre publice era să nu fie și el în rîndul acelor, cari îngreuie bugetul și risipese banii strînși cu atîta amar.

A ținut acest om de caracter să fie consecvent sentimentelor și convingerilor lui și n'a vrut să iee pentru învățământul superior, pentru învățământul lui nici măcar pe de parte din ce luau alții prea puțin chemați din puținii bani, cari după dînsul trebuiau să se verse în buzunari sufletești în cele sate risipite din întreg cuprinsul țării.

Și-l vom vedea în fața noastră concentrat îngîndurat și chinuit de știrea unei nedreptăți făcute în vre-un sat dintr'un colț al țării.

Il vom vedea însfârșit călătorind în lung și la'ul țării pentru a o cunoaște, pentru a cunoaște lumea pentru a-și vedea la lucru colaboratorii amicii, și subalternii.

Il vom vedea venind voios de la drum, venind cu inima deschisă față de intimi, de amici spunându-le cu un surîs, pe cari puținii i-'au întîlnit și gustat, de lucrurile bune văzute, de omenia și cumințenia întîlnită prin sate, de frumosul nostru viitor.

Să-i urmăm exemplul, să-i continuăm opera, și aceasta va fi și cea mai bună comemorare!

Dr. M. A. Botez,
profesor agregat de igienă la facultatea de medicină.

Răspunsul D-lui I. I. C. Brătianu

La Moțiunea votată de Congresul partidului național-liberal din Cojocna și trimeasă d-lui Ion I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal a răspuns prin telegramă următoare:

D-LUI N. BANESCU

Președintele organizațiunii național-liberale din jud. Cojocna. Cluj.

Am primit cu deosebită mulțumire sufletească Moțiunea Congresului liberal din Cojocna. Simțimintele D-voastră îmi sunt o nouă dovadă a încrederei pe care țara o pune în partidul nostru și o răsplată pentru munca închinată binelui obștesc și măririi neamului.

Ion I. C. Brătianu.

Revista presei maghiare

In jurul tratativelor dintre partidul liberal și cel național

„Uj Kelet" scrie: „Intre Partidul Liberal și cel Național tratativele sau reluat din nou. Avem toate motivele de a crede, că audiența dlui Brătianu la Palat nu va rămâne fără răsunet ceace ne confirmă și atitudinea Suveranului, care îndată după audiență a chemat la sine telegrafic pe dl Maniu probabil în vederea unei înțelegeri definitive.

Post festa

Sub acest titlu ziarul „Ujsag" ocupându-se de evenimentele din Ungaria, scrie între altele: „Guvernul maghiar prin urmare a rezolvit chestiunea din hotărâre proprie, așa după cum a dorit-o Antanta.

Atitudinea corectă a guvernului maghiar a fost luată cu satisfacție la cunoștință de către marile puteri și astfel s'a considerat ca închisă chestiunea care a produs atâta agitație... Dar Cehii și Jugoslavii nu sunt mulțumiți cu acest fel de rezolvire... Cehii și Jugoslavii și acum, după ce a trecut orice pericol, încă mai văd marea primejdie care amenință pacea Europei și ei vor să mântue lumea de eventualitate unui nou războiu chiar și fără Antanta și fără România. Nu pentru aceia a mobilizat, ca acum să demobilizeze. Și dacă odată au mobilizat, trebue să intre în Ungaria și să rămână acolo până ce le va trece pofta ungurilor de a se gândi la forme de stat monarhice și la ținuturile apusene ale Ungariei. Hotărârea dela Veneția trebue apoi anulată chiar și pentru motivul că aceasta l'a încurajat pe Carol să încerce reocuparea tronului maghiar. Credem că aceste mari dorinți slave, au căzut în fântână. Sunt potrivite însă pentru a pune într'o lumină mai strălucitoare aspirațiile slave. Și sunt bune pentru a convinge pe deplin Antanta de corectitudinea hotărârii, ce s'a adus la Veneția, hotărâri pe care marile puteri și-o vor însuși de-acum cu atât mai mult în fine sunt bune și pentru a deschide calea unei apropieri între România și Ungaria".

Turburări războinice în București

„Uj Kelet" scrie, că în ziua de Sâmbătă întreaga Capitală a fost alarmată de unele svonuri provenite din ultimele evenimente ce au avut loc în Ungaria. Ceace a contribuit în așa grad la excitarea spiritelor este faptul, că D-l Take Ionescu în ceie de prânz a invitat pe delegații Franței, Angliei și Iugoslaviei la o consfătuire intimă.

Această consfătuire a durat mai multe ore, iară rezultatul a fost ținut în secret, așa încât nici ziarele nu l'au reprodus, ceace a avut ca urmare naturală o combinație de diferite comentarii culese din domeniul fantaziei.

Criza din Ungaria s'a ameliorat

„Uj Kelet scrie: Cehoslovacia și Jugoslavia cere cu insistență detronarea ex-regelui Carol, executarea imediată a dezarmării și îndeosebi democratizarea Ungariei.

Faptul că Cehoslovacia și Jugoslavia continuă mobilizarea, se datorește împrejurării, că aceste state n'au încredere nici în Horthy, mai puțin însă în întreaga mișcare antihabsburgică, considerându-o pe aceasta din urmă ca o perfidie diplomatică, care lucrează împotriva Micei Antante după paravanul „mișcării" antiregaliste".

Polițiștii din Budapesta vigoniți de către insurgenți

„Neue Freie Presse" scrie, că înaintea localului de întocmire a insurgenților runguri au avut loc mari ciocniri sângeroase între polițiști și insurgenți.

După o luptă vehementă de stradă, care a avut ca rezultat mai mulți morți și răniți din ambele tabere, polițiștii sau retras, în fața insurgenților înarmați până în dinți.

In unele părți ale orașului se semnalează unele mișcări de caracter antisemit.

Insurgenții fasciști

In localitatea Souvierc, în zilele din urmă au avut loc mari demonstrațiuni fasciste. In aceasta localitate foștii militari au ținut o adunare, în care au protestat energic contra politicei cu tendințe războinice a guvernului. La aceasta adunare a luat cuvântul șeful socialiștilor Ausalec, care e totodată și ministru.

Muncitorii i-au pre at ministrului un stindard pe care era brodat un soldat cu arma ruptă în două; aceasta ca simbol al politicei pașnice.

Ministrul preluând stindardul în tabăra opoziției sa ivit scandalul, care a avut ca urmare dimisia ministrului Ausalec, care considerat fiind de trădător de patrie a fost necesitat să-și înainteze dimisia l e evol.

Aceasta demonstrație, sa răspândit și în cercul soldaților; cari de asemenea, și-au rupt armele și și-au izgonit ofițerii renunțând să mai facă serviciu.

---

luptă a socialismului. Acesta era felul în care poporul putea să-și impună știința de care el simțea că are nevoie în opera de guvernamânt la care se credea îndreptățit. In țările de limbă franc., Franța și Belgia, principial, democratismul era mai puternic. Știință socială, apoi, avea aici legături vechi cu restul științei. In Franța și în Belgia se dau de sute de ani lupta pentru „dreptul natural"; în Franța secolului al XVIII-a apoi se făuriseră visurile mari ale unei societăți conforme cu rațiunea și în Franța în sfârșit, în prima jumătate a secolului al XIX-a, trăise și scrisese părintele „Sociologiei", Auguste Comte, lucrările lui.

De și în principiu țară democrată, Franța păstrează însă și astăzi tradiția centralistă, funcționărească, a vechei monarhii. Franța este o țară în care poporul are toate puterile, dar în care el nu s'a deprins încă să aibă și inițiativele. De aceia și sociologia va lua aici o mare strălucire, ca doctrină științifică, dar ea nu va avea legături, de pe catedrele risipite, într'o parte și alta prin universități, cu restul învățământului. Sociologia va fi încă și aici, o știință recunoscută, da, dar o știință oarecum de lux. La Paris vom avea catedre ținute de personalități de mâna întâi, vom avea o școală specială de studii sociale, vom avea un muzeu social, unic poate în lume; la Bruxelles vom avea celebrul Institut Solvay, un adevărat „laborator de cercetări sociale", dar mișcarea aceastia rămâne la suprafață, ea nu intră în contact cu poporul, ea nu devine nucleul unei atitudini naționale, în senzul cum laboratoriile de chimie din Germania, să zicem, deveniseră inima întregei industrii din acea țară.

Așa noi nu găsim nici în democratica și iubitoarea de știință Elveție. Este drept că această țară se poate lăuda că are facultăți de științe sociale, un lucru departe ca cerul de pământ de situația de cenușereasă pe care o are sociologia în Universitatea română ca de ex. Dar Dar deși totul părea că exista în Elveția, pentru ca sociologia să ia întinderea și rolul la care este chemată în societatea moderună, descentralizarea cea mare, viața cea puternică locală, de care fiecare comună chiar este geloasă, a împedicat și va împedica încă, un contact mai puternic între sociologia universitară și „massa" ca atare. O „idee" nouă întru întâi trece cu greu granițele cantonului respectiv și soarta ei este aceia care așteaptă geniul, în genial, în Elveția: încetează, se înăbușe, din lipsă de spațiu.

Italia, Spania și celelalte țări din apusul Europei, afară de școli cu puncte de vedere originale în sociologie, nu ne-au dat nici ele, până acum, orientări noui și puternice, în ceiace privește locul acestei științe în învățământ. Lucrul acesta nu-l vom găsi de cât în țările anglo-saxone, țări în care obiceiul este vechiu de a aplica știința la conziderațiile asupra vieții sufletești și sociale, țări în care democrația este mai aproape, ca aiurea de a fi o realitate de fapt și țări, însfârșit, care, prin întinderea lor mare, împedicau apariția unor piedice ca cele de care pomenisem în Elveția.

Virgil I. Bărbat.

INFORMATII

A patra premieră a Teatrului Naţional va avea loc Marţi 1 Noemb. Se va juca „Haidelbergul de altă dată“ piesă în 5 acte W. Mayer-Förster. — In rolele principale vor apare dnii Dem. Mihăilescu-Brăila. I. Stănescu Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Al Ionescu-Ghiberican, Mişu Stefănescu, V. Vasilescu, C. Toneanu, Dem. Psatta, N. Dimitriu şi Dnele Jeana Popovici, Nat. Stefănescu şi A. Adamidi:

■

Conform ordinului Direcţiunei c. f. r. toţi cei cari se ocupă cu transportul vitelor dintr'un judeţ în altul, nu au voie să ia mai multe furaje decât stictul necesar pentru hrana vitelor pe timpul drumului.

■

In urma intervenţiei direcţiei generale a R. M. S. direcţiunea generală a vămilor a trimis o circulară punctelor de frontieră ca să exercite un mai sever control spre a împiedica contrabandele cu cărţile de joc.

■

Cu privire la înfiinţarea catedrei de ziaristică la Universitatea din Cluj, aflăm că lucrurile au luat o nouă întorsătură. Catedra nu va mai fi pe lângă facultatea de litere, ci pe lângă cea de drept, iar titularul ei va fi d-l V. Branişte, şi nu d-l G. Bogdan-Duică, după cum publicaseră unele ziare.

■

Societat a „Cultura poporului“ a hotărât să înceapă o serie de şezători prin sate. Pe lângă subiectele ştiinţifice ce se vor desvolta artiştii Teatrului Naţional vor representa piese alese anume pentru popor.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

Aducem la cunoştinţă tuturor că tragerea premiilor pe cari le acordă ziarul „Infrăţirea“ abonaţilor săi va avea loc în 1 Nov. a. c. la ora 4 p. m. în localul ziarului „Infrăţirea“ strada Iuliu Maniu No. 3. II. La care tragere invităm atât Abonaţii noştri cât şi On. Public.

■

Termenul pentru înaintarea planurilor bisericei catedrale din Cluj fixat pentru ziua de 1 Noembrie 1921, s'a amânat până la 31 Decembrie 1921 st. n.

■

Tratativele între România şi Rusia sovietică au fost întrerupte din cauză, că Rusia nu voieşte să restituie tezaurul Românlei, nici archiva şi mobilierul legaţiunei Române din Petrograd.

Primăria e hotărâtă să aşeze becuri electrice şi pe străzile unde până acum erau numai lămpi de gaz methan.

■

Astăzi a început instalarea bărăcilor pentru târgul de toamnă ce se ţine în Cluj.

■

Monitorul Oficial de azi publică deciziunea ministerială, prin care d-l Ilie Moscovici este degradat de gradul de ofiţer de rezervă din cauza agitaţiilor comuniste.

■

Trenul de mostre Cehoslovac va sosi în Bucureşti la 3 Noembrie.

■

D-l Take Ionescu a avut ieri convorbiri mai îndelungate cu reprezentanţii Angliei şi Franţei asupra stărilor din Ungaria.

■

Noul guvern german a întrunit majoritatea voturilor Camerei, cu 132 voturi, faţă de 23. S'au abţinut 9 deputaţi, iar 93 nu au fost de faţă. Ministrul despăgubirilor încă nu a fost numit.

■

Artileria albaneză stă sub conducerea căpitanului italian Sardi. Alte două trupe de câte 3000 oameni încă sunt conduse de ofiţeri italieni. Trupele din jurul localităţii Lena, sunt conduse de Benoi aga. Comandantul suprem este Ali efendi, care are trei coloneli italieni ajutori.

■

Ştiri neconfirmate încă anunţă că guvernul german ar fi refuzat cererea comuniştilor din Rusia, cari cer pentru înfometaţi suma de 20 milioane.

■

D-l ministru Titulescu a scutit mărfurile sosite din Cehoslovacia de impozitul pe lux. Cehoslovacia în zilele trecute a făcut ofertă României pentru furnizarea de cocs.

■

D-nii I. Maniu, Şt. Ciceo Pop şi Mihail Popovici au sosit în Capitală.

■

Saşii din Sibiu au serbat al doilea centenar al naşterei lui Samuil Bruckenthal.

Guvernul jugo lav a expulzat de pe teritoriul Jugoslaviei pe toţi ziariştii maghiari, motivând că ei ar fi lucrat contra intereselor statului. Ungaria a intervenit pentru revocarea ordinului, Jugoslavia însă nu voieşte să reia discuţia asupra acestei chestiuni.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Un om politic japonez binecunoscut a făcut colaboratorului ziarului Dayl Expres declaraţia că Japonia prin atitudinea ce va avea la conferinţa de dezarmare va arăta că are cele mai sincere intenţii pentru păstrarea păcei.

■

Nici o domnişoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuinţează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună şi cea mai plăcută care a fost medaliată şi la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

D-nii miniştri Take Ionescu şi Argetoianu au primit mandatul de a examina chestiunea contractului şi a refera consiliului de miniştri.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢI se va reprezenta Luni: frumoasa dramă „Clubul cerşetorilor“.

■

In CINEMA APOLLO se va rula Luni numai pentru o zi drama africană: „Comoara lui Abdu Rahma“.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Luni: pentru ultima dată încă frumoasa dramă socială „Inima nu îmbătrâneşte“.

■

A apărut acum:

Numărul al 6-a din „Bukareşti Kurir“ cu un conţinut senzaţional. Comunică părţi interesante, despre reîntoarcerea misterioasă a regelui Karol în ţară, despre permiterea jurnalelor din Budapesta în România, despre succesul jocheilor maghiari în Bucureşti. Sport bogat romantic, economie naţională şi informaţiuni, călăuza Bucureştilor şi mersul trenurilor întregeşte conţinutul singurei foi maghiare din Capitală.

Redacţia şi administraţia „Bukaresti Kurir“, Bucureşti, strada Smârdan No. 39. 1210

A doua şezătoare a Presei

Sindicatul ziariştilor români din Ardeal a dat Sâmbătă seara, în sala prefecturei a doua şezătoare artistica-literară, din seria celor anunţate. Succesul atins şi de aceasta dovedeşte de o parte, cât zel depune sindicatul presei noastre pentru cultură, iar pe de alta că interesul publicului clujan e în creştere continuă faţă de iniţiativele culturale.

Şezătoare a fost deschisă de către d. *Ion Agârbiceanu*, preşedintele sindicatului, cu o conferinţă despre „Eminescu ca ziarist“. Conferenţiarul, a arătat activitatea întinsă a marelui poet, desfăşurată în redacţia ziarului „Timpul“, activitate atât de puţin cunoscută lumii obişnuită să-l ştie mai mult ca poet. A arătat în acelaş timp şi ideile lui Eminescu care a fost nu numai un mare poet, ci şi un mare cugetător politic, stăruind mai ales asupra tradiţionalismului lui.

A urmat concert la piano, cu d-ra *Elisabeta Santo*, o distinsă elevă a conservatorului din Praga şi Cluj, care a fost răsplatită de public cu entuziaste aplauze. Chemată din nou d-ra Santo, a mai executat compoziţia profesorului Sibiu: „Chopiniada“.

D-na *Mirian* dela Teatrul Naţionnl a recitat cu mult talent o traducere de G. Coşbuc, iar d. *Apostolescu* dela Opera Română a cântat admirabil prologul din Pagliacci şi o serenadă spaniolă.

D. *V. Vasilescu* dela Naţional, a înveselit sala cu monologul: Coscă.

Şezătoarea s'a încheiat cu un concert de violencel, executat de prof. *Angellis*, acompaniat la piano de d. Trofimow.

V.

Citiţi „Infrăţirea“

Scrisoare din Maramureş

Monumentul honvezilor. — Bustul M. S. Regele Ferdinand I. — Trenul Sighet—Baia-Mare sau Sighet—Salva.

In Sighet se înălţase un monument pentru comemorarea a a doui viteji — honvezi: Antalos Endor, căzut în lupta dela Arad şi Moricz Samu. Inaugurarea lui se făcuse în anul 1887.

El fusese ridicat pe piaţa dintre biserica reformată şi prefectură, şi poliţia din Sighet a fost înştiinţată că monumentul a fost doborât în timpul nopţii.

S'a aflat mai în urmă că maghiarii reformaţi intenţionau să-l strămute. Nereuşindu-le tentativa, ei stăruiesc acum, pe lângă autoritatea comunală şi prefectură pentru reaşezarea monumentului.

Adaug un amănunt caracteristic şi de ţinut în seamă:

In ziua de Martie a fiecărui an, de pe soclul acestui monument se rostiau cuvântări şi se declamau versuri patriotice — în deosebi „Talpra maghiar“.

■

Din iniţiativa şcoalei normale — profesori şi elevi — se colectează, prin subscripţiune publică, bani pentru înălţarea în faţa „palatului cultural“ a unui bust al gloriosului nostru Rege Ferdinand I.

Până în prezent, s'a adunat o bună parte din suma trebuitoare la înfăptuirea acestei iniţiative.

Bustul e turnat în bronz şi este opera sculptorului Stork din Capitală.

Este singurul în tot ţinutul Maramureşului aşezat în apropierea graniţei Cehoslovace.

Ar fi avut un rost şi mai îmbucurător, dacă bustul ar fi fost aşezat înainte de vizita ce-a făcut-o Sighetului M. S. Regele cu prilejul vânătoarii. Poate că astfel, solemnitatea inaugurării acestui monument ar fi avut fericirea să fie săvârşită chiar în prezenţa scumpului nostru suveran.

■

O veste îmbucurătoare pentru întreaga populaţiune maramureşană.

Judeţul nostru urmează să fie legat cu Ardealul printr'o nouă linie ferată, care înlătură, pentru totdeauna, oboseala şi neplăcerea drumului ce trebuie să se facă prin Cehoslovacia.

N'am putut încă afla precis punctele principale de legătură cu Ardealul. Se presupune că va fi unul din cele două oraşe, disputate de susţinătorii lor ori: Baia Mare ori Salva — localitate vecină cu Năsăudul.

In privinţa acesteia din urmă trebuie să facem o remarcă cu o pronunţată nuanţă politică. D. Const. Papuc-Săcelea, deputat, stăruie de-un car de vreme să se dele precădere punctului Salva — ceeace ar crea o stare defavorabilă situaţiunii geografice a judeţului.

In privinţa celei dintâiu putem spune că prezintă o serie de dificultăţi constructive. In primul rând, din pricina terenului muntos va trebui să se facă un tunel prin Gutâi — lucrare numai prin ea însăşi, covârşitor de costisitoare.

Din multe motive temeinice de economie şi rapiditate, este mai bine să se traseze linia, începând-o dela Crăceşti, pe lângă izvorul „Poianei“, apoi pe subt poalele munţilor „Pleşca“ şi Ignis, pornind-o de aici la Bilidar, spre Ferneşti, — unde este staţiune ferată — şi de aci numai la Baia-Mare.

Cor.

Nevoia unei catedre universitare de l. română la Roma

Studenţii G. Laţia şi Aurel Contrea au înaintat următorul apel către comitetul sos. „Dacia Traiană“ pentru o catedră de Limba şi Literatura română la Roma!

„Onorat comitet, d-le preşedinte!

Subscrişii propunem să binevoiţi a lua iniţiativa pentru înfiinţarea catedrei de limba şi literatura română la universitatea din Roma.

Avem nădejdea, că în preajma înfiinţării „Colegiului Românesc“ din Cetatea Eternă. mişcarea ce o vom porni împreună nu va fi zădarnică. E o dreptate, care ne-o revendică trecutul şi ne o asigură viitorul.

Trecutul zice, că aci e rădăcina neamului românesc şi viitorul afirmă că tot mai mulţi ne vom reînoi puterile aci. Anteu, — ne povesteşte mitologia — a fost biruit foarte anevoie de Hercules. Pentrucă decăteori atingea pe mamă-sa, Pământul, puterile lui se reculegeau. In „Alma Mater“ din Roma limba românească trebuie să-şi afle cultivătorii conştienţi. Pentrucă vechimea neamului nostru poate fi scurtată din puncte de vedere specifice, nebănuite şi neaşteptate în acest loc şi pentrucă e vremea ca cuvântul legendar al celor 3 corifei ai gândirii româneşti — Clein Şincai şi Maior — să strălucească din nou, după un centenar dela moartea celui din urmă (1821).

Acei cari poartă destinele neamului trebuie să realizeze revendicările culturale ale unui trecut de o neasemănată însufleţire. Acei cari ne-au înăbuşit cultura îndecursul unui mileniu, au catedre pentru limba lor în Berlin, Anglia şi America, iar noi nu avem nici la Roma.

Onorat Comitet! E sigur că numărul nostru creşte din zi în zi aci, Nu încape nici-o îndoială, că fiţii Italieni vor căuta tot mai mult să ne cunoască, căci însemnătatea ţării noastre creşte. Când revendicăm — ceeace propunem noi cu multă modestie — pronunţăm cea mai îndreptăţită dorinţă a noastră şi facem o propunere pe care dacă ne-o însuşim cu toţi — ne face mândrie.“

Frascati, Tusculanum 1921.

Georgiu Laţia stud. med. *Aurel Contrea* stud. filosof.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Desfiinţarea „Uniunei Maghiare"

— Lămuririle d-lui prefect Meteş —

Cu privirea la incidentul dintre „Uniunea maghiarilor" şi autorităţile româneşti, d-l prefect Meteş a binevoit a da presei din Cluj următoarele lămuriri:

„Văzând atitudinea atât de provocătoare a baronului Iosika şi aprobarea acestei atitudini din partea comitetului, iar pe de altă parte atât opinia presei române fără considerare de partid precum şi nemulţumirea presei maghiare faţă de această situaţie, am căutat să văd dacă federaţia şi comitetul reprezintă întru totul sentimentele poporului maghiar.

Din rapoartele sosite am luat cunoştinţă că cutezanţa acestor pretinşi conducători nu cunoaşte margini.

Lucrează de 4 luni fără statute aprobate şi nici nu voesc măcar să le înainteze primăriei după cum cer ordonanţele maghiare cari şi astăzi sunt în vigoare. Nu respectă nici adevărul: Aşa, de pildă, chiar baronul Iosika s'a scuzat înaintea comitetului spunând că invitaţia mea nu ar fi fost făcută după cum se cuvenia, deşi într'o scrisoare ce mi-a adresat D-sa spunea că nu ia parte din motive politice. Faptul că nu a voit să răspundă invitaţiei noastre, îşi are explicaţia numai în sentimentul ostil faţă de familia noastră domnitoare, întrucât nu-i-se satisface pretenţiunile lor de a li-se menţine privilegiile faţă de popor după cum făcuse casa Habsburgică.

Din toată atitudinea acestei uniuni, vedem pe lângă rea voinţă faţă de autorităţi şi intenţiunea ei să lucreze în mod ocult. Astfel această societate nu a dat încă publicităţii nici principiile statutelor ei şi nici alte lămuriri. De aceea pentru ca să înlăture toate neajunsurile care s'ar crea poporului maghiar în statul românesc. In baza legilor şi dispoziţiunilor în vigoare am fost nevoit să interzic funcţionarea pe mai departe a acestei organizaţiuni clandestine. Poporul maghiar se poate organiza numai respectând legile şi cu oameni de bună credinţă faţă de ţară.

Dela „Cultura poporului"

A 2-a şezătoare artistico-culturală din sala „Reduta". — Marea sală a Redutei neîncăpătoare faţă de enormul public venit la şezătoare. — Elita intelectuală a Clujului cot la cot cu ţăranii şi muncitorii. — Magistralele conferinţe ale D-lor Profesori universitari Marin Ştefănescu şi Ioan Lupaş. — Corul conservatorului. — Sărbătorirea D-nei Lia Pop dela Opera naţională.

Suntem convinşi că nu mai este nici o nevoie de a mai arăta cititorilor noştri efectele strălucite ale activităţei societăţii *„Cultura poporului"* asupra ţăranilor şi muncitorilor noştri. Nu există ţăran şi muncitor în Ardeal care să nu aibă un cuvânt de mulţumire pentru acea mână de idealişti cari au pornit opera de luminare a maselor.

Şezătoarea de ieri dela „Cultura poporului" a fost înalţătoare a sufletului românesc, sub toate raporturile; cultural, artistic şi patriotic, şi la ea am putut vedea pe reprezentanţii elitei noastre intelectuale din Cluj, stând cot la cot cu representanţii modeşti, dar cu sufletul setos de lumină, ai muncitorilor şi ai ţăranilor noştri.

*

Şezătoarea a fost deschisă la ora 3 p. m. de *Corul conservatorului* care a executat cu un remarcabil succes două bucăţi româneşti.

Conferinţa d-lui Marin Ştefanescu, prof. universitar.

Primit la tribună cu o furtună de entuziaste aplauze, apreciatul profesor de filozofie dela Universitatea noastră ţine următoarea cuvântare:

Fraţilor: Marele nostru gând este acela de a îndeplini ceia ce marii noştri morţi au început:

E o datorie sfântă din partea noastră de a păstra şi de a întări moştenirea lăsată de părinţii noştri.

Unirea tuturor românilor, dacă noi nu vom fi vrednici de ea, se prăbuşeşte. Să piară vrajba dintre noi. Dela copil până la profesorul universitar să strigăm: piară dezbinarea între noi. Acest mare gând ne aduce pe noi aci. Poporul este setos de o mână de oameni cu sufletele curate şi cinstite care să le arate calea adevărului şi a luminei. De aci, din sala aceasta, unde se scrie o evanghelie a neamului nostru trebuie să pornim la muncă. Ce am făcut noi pentru a împlini acest mare gând?

Se împlinesc 2 ani dela unire, dela împlinirea acestui vis în care noi am fost legănaţi din inocenţa copilăriei până în cărunţie. Credeam că visul acesta, odată coborât pe pământ, vom fi fericiţi. Dar nu, căci astăzi trebuie să luptăm pentru apărarea Unirei, împotriva acelora cari caută să bage vrajbă între fiii aceleaşi ţări, între ardeleni şi cei din vechiul regat, şi împotriva duşmanului nostru de veacuri care-şi închipuie că stăpânirea noastră în aceste locuri e numai vremelnică.

Departe de noi gândul de a răspunde la crimă cu crimă. Dacă în sufletul nostru clocoteşte azi mândria că suntem români, această mândrie e bazată pe nobleţea şi pe generozitatea noastră. Am spus şi vom spune Ungurilor: nu vă vom plăti aşa cum prin rătăcirea criminală a stăpânitorilor noştri ne-aţi plătit atunci când nu exista dreptate pe aceste plaiuri.

Pe duşmani îi rugăm să ţie seamă de bunătatea noastră şi să vie să formăm un singur suflet pe pământul acesta blagoslovit de D-zeu. Să nu se uite că sufletul cel mai generos e şi cel mai viteaz, după cum sufletul cel mai viteaz e şi mai generos. Aceia cari ne îndeamnă la rău ne vor găsi tot atât de hotărâţi viteji după cum ne au găsit mari şi nobili la suflet.

*

Atunci când duşmanul vă îndeamnă pe dvoastră muncitorii la grevă, ne-am gândit să vă chemăm la lumina culturei şi a adevărului. Şi vam chemat anul trecut ziua de Duminecă, 27 Octombrie. Şi poporul în cuminţenia lui ne-a ascultat. Dar nu era de ajuns o Duminică, căci duşmanul lucra mereu şi noi trebuia să ne întărim. Am mers apoi prin fabrici, la Regie, la Deva, la Dej, la Uioara, la Baia Mare, la Satu Mare cu acelaşi învăţătură.

Dacă am putut face ceva, aceasta se datoreşte poporului care ne-a înţeles.

De acum înainte trebuie să mergem şi la sate pentru a smulge pălămida dezunirei. Altfel ne piere neamul.

O entuziastă manifestaţie de simpatie s'a făcut acestui apostol al luminărei poporului prin cultură şi naţionalism.

Conferinţa d-lui I. Lupaş profesor universitar

Conferenţiarul începe prin a aduce elogii d-lui M. Ştefănescu, care a pus suflet din sufletul lui în mişcarea aceasta de luminare a poporului. Aduce d-lui Ştefănescu, mulţumiri în numele societăţei „Cultura poporului", al Universităţei şi al auditorului. Rosteşte apoi câteva cuvinte în amintirea regretatului Gavril Precup. La propunerea d-lui General Petala, toată sala se ridică în picioare.

Intrând în fondul conferinţei, d. Lupaş, spune, că sentimentul de încredere în el, îl va avea poporul nostru dacă va străbate în el conştiinţa forţelor trecutului. Conferenţiarul arată, că puterile esenţiale istorice ale neamului nostru: I, *puterea credinţei* — a sufletului românesc; II, *puterea sângelui* — românesc şi III, *puterea pământuuui* românesc. Tot cuprinsul sufletului nostru se revarsă în cuvântul de lege românească.

Aceasta a fost o cetăţenie în care s'au adăpostit toate însuşirile neamului nostru.

Oratorul analisează amănunţit pe fiecare din aceste trei puteri istorice arătând cu diferite exemple din istoria Ardealului cum aceste puteri ne-au scăpat deatâtea ori neamul de la pieire.

Citează declaraţia următoare pe care a făcut-o în 1848, preotul sas, din mediaş cu numele Şt. Ludovic Rot. (care a fost împuşcat de unguri la Cluj).

— „Zădarnic se silesc domnii dela Cluj să facă o limbă oficială pentru Ardeal, fiindcă ea nu se poate impune prin lege omenească. Limba Ardealului e cea românească pentru că aceasta place tuturor."

Tot aşa şi azi limba română nu va trebui să fie impusă prin lege, ci numai prin puterea ei proprie. Distinsul academician termină citind câteva minunate versuri scrise de d-l N. Iorga despre dragostea de glie.

Programul artistic

D-şoara MIRIAN declamă cu mult simţ dramatic „Rugăciunea din urmă" de Coşbuc.

Sărbătorirea d-nei Lia Pop

D-na Lia Pop, dela Opera Naţională, care a ridicat nivelul artistic şi a făcut o deosebită cinste şezătorilor dela „Reduta" a fost eri obiectul unei înălţătoare manifestaţii de admiraţie din partea publicului.

Apariţia d-nei Lia Pop pe scenă a stârnit în întreaga sală, un uragan de aplauze şi de aclimaţii. Entuziasmul a ajuns la culme când, o lucrătoare dela „Regie" în numele tuturor lucrătoarelor oferă d-nei Lia Pop o minunată jerbă de flori.

După acela, d-na Lia Pop cântă două doine româneşti, fiind felicitată la urmă de d-l general Petala în numele Soc. „Cultura poporului."

P. Furtună.

Aducem la cunoştinţa tuturor că tragerea premiilor pe cari le acordă ziarul Infrăţirea abonaţilor

săi va avea loc in 1 Nov. a. c.

la ora 4 p. m. în localul ziarului Infrăţirea Str. Iuliu Maniu No. 3. II. La care tragere invităm atât Abonaţii nostri cât şi On. Public.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Evenimentul zilei îl alcătuieşte situaţia de faliment a Băncii Naţiunei care a fost nevoită să-şi înceteze plăţile. Consiliul de Administraţie, întrunit de urgenţă sub preşedenţia prinţului Ghica, caută o înţelegere cu băncile interesate, între care şi băncile Blank şi Agricola, pentru acoperirea cecurilor. Circulă svonul că pasivul Băncii Naţiunei se ridică la 200 milioane. Intreaga piaţă este adânc îngrijorată din pricina scăderii continue a acţiunilor.

*

Scarlatina continuă să facă ravagii. S'au constatat oficial 569 de cazuri.

Tratativele noastre cu bolşevicii au eşuat. Delegaţii bolşevici au pus chestia Basarabiei şi a refuzat tezaurul. Delegaţia română s'a întors ieri în Capitală. Tratativele nu vor fi reluate.

*

Germanii au incendiat un avion al companiei comerciale franco-română care a căzut lângă Breslau. Franţa care satisfacţie.

*

Miniştrii statelor aliate au avut o îndelungată întrevedere cu d-l Take Ionescu în chestiunea habsburgică.

*

Noul guvern Wirth, prezentându-se în faţa Camerei, a obţinut o majoritate de 230 voturi contra 132.

In chestia şcoalelor confesionale

Chestiunea subvenţionărei şcoalelor confesionale ungureşti a ajuns iarăşi la Ministerul Instrucţiunei din Bucureşti. In ultimul timp se ceruse şcoalelor confesionale să înainteze tablouri de subvenţia de cari au nevoe. Fiecare liceu şi şcoală superioară a arătat în rapoartele făcute că întru cât bisericile nu au venituri mai iar taxa elevilor nu poate fi prea ridicată „ajutorul statului să fie de circa 300 mii lei lunar pentru fiecare şcoală. Cererea lor e susţinută de organele ministerului nostru de externe, cari interpretează tratatul de pace de Trianon în favorul acestor şcoli.

Neînţelegerea dintre cele două ministere menţionate mai sus, a dat prilej deocamdată conducătorilor acestor şcoli ca pentru anul acesta să introducă manuale editate în Budapesta şi să nu respecte nici acum programul de învăţământ al statului.

De aceea noi cerem, ministerului Instrucţiunei să se pronunţe cât de urgent în această chestiune şi să nu lase să se propage şi mai departe în aceste şcoli spiritul şovinist de cari sunt animaţi conducătorii lor.

TELEGRAME

Cursul bursei la Paris

Lafayette 30 Oct,

România: 9 centime
Londra 54.08
New-York 13'79
Germania 7.34
Spania 183

Lloyd George reţinut de tratativele irlandeze

Londra, 29 Oct.

Lloyd George nu va putea pleca la Conferinţa de desarmare din Washington din cauză că este ocupat cu tratativele irlandeze.

Semnarea tratatului franco-turc

Lafayette, 30 Oct.

Reprezentantul republicii franceze, dl Franklin Bouillon a semnat, la Angora, tratatul încheiat între Franţa şi Turcia.

Intrevederea între Gunaris şi Lordul Curzon

Lafayette, 30 Oct.

Primministrul Greciei Gunaris, aflător la Londra, a avut două întrevederi politice cu Lordul Curzon. De aci, primul ministru va pleca la Roma.

Desbaterile parlamentare în chestia Irlandei încep astăzi

Nauen, 29 Oct.

Lloyd George a comunicat, astăzi, Camerei comunelor că consfătuirile cu sinfeiniştii nu s'au terminat încă. Cu acest prilej, a prevenit Camera că cel mai târziu la 31 cor. vor putea începe desbaterile relative la problema Irlandei.

Un accord franco-italo-englez în chestia Orientului

Lafayette, 30 Oct.

Intre Franţa, Italia şi marea Britanie va interveni un accord cu privire la apropiata soluţionare a chestiei Orientului.

Cinstirea eroului necunoscut

Roma, 29 Oct.

In catedrala Acquillea din Roma s'a săvârşit, astăzi, o ceremonie impunătoare consacrată ostaşului necunoscut, ale cărui rămăşiţe pământeşti vor fi înmormântate în cimitirul eroilor cari s'au sacrificat pe altarul Patriei.

Exregele Carol mai abdică

Viena, 30 Oct.

„Neu Freie Presse“ reproducând o telegramă din Budapesta scrie, că situaţia politică internă a ungariei din cauza aventuri lui Carol de Habsburg a suferit complicaţi i, cari stau în strânsă legătură cu încăpăţinarea lui Carol, — care nici la provocarea primului-ministru Bethlen de a renunţa de bună voie la tron — nu cedează.

Primul-ministru Bethlen la acest refuz categoric al ex-regelui, a convocat din nou consiliul de miniştrii, unde se va lua o hotărâre definitivă în chestia tronului considerându-l de abdicat.

Partidul Legitimist se opune energic acestei tendinţe a Primului-ministru.

Antimilitarism în Belgia

„K. U.“, reproducând unele telegrame din Belgia, scrie: Guvernul belgian a demisionat. Motivul acestei demisii se datoreşte faptului, că în timpul ultim partidul socialist a făcut nişte demonstraţiuni antimilitariste.

O nouă linie aeriană între Italia şi Tripolis

Roma, 29 Oct.

Guvernul italian a hotărât înfiinţarea unei noui linii aeriene între Italia şi Tripolis.

Plecarea delegaţiunii franceze la Washington

Lafayette, 30 Oct.

Alaltăeri, a plecat, spre Washington, delegaţiunea franceză, îmbarcându-se pe pachebotul „Lafayette“. Delegaţiunea e compusă din d-nii: prim-ministru Briand, miniştri Viviani, Sarraut, Jusserad, Berthelot, secretarul-general dela externe Rănerer, directorul afacerilor străine Fromageot, jurisconsultul Caseneuve, Cheysson, generalul Le Bon, Duchesne agenţiei economice din Indochina Garnier.

Hotărârea Conferinţei, ambasadorilor asupra transportări lui Carol

Leafild, 20 Oct.

Conferinţa ambasadorilor a hotărât definitiv ca exregele Carol s'a fie transportat, pe bordul unei canoniere engleze — aflătoare la Budapesta — şi sub paza oliţerilor aliaţi la Constatinopol.

Se spune că locul deportării aventurietului exrege va fi una din insulele Madera sau Canarii. In acest scop se va cere consimţimântul Spaniei sau al Portugaliei.

Dezastrul economic al sistemului sovietic

La congresul organizaţiune pentru educaţia politica Lenin a expus o interesantă dare de seamă despre actuala criza politico-economică.

„Nu vă puteţi forma nici o idee măcar despre întorsătura bruscă ce au luat-o atât regimul sovietic, cât şi partidul comunist Politica noastră anterioară“ — spune Lenin — şi a propus ca scop sdrăbaterea tuturor obstacolelor pentru a reintrona vechea politică rusească, şi pentru a-şi putea recâştiga vechiul culorit de patriatism în vederea unei egale distribuiri a forţelor materiale pe baze comuniste.

In anul 1918 speram, că întreaga problema să obţină o soluţiun favorabilă. Insă ne-a'm înşelat!

Piedica de care ne-am lovit la realizarea acestui vis măreţ, au fost prevestirile nourilor ameninţători, cari pluteau deasupra noastră, era teama de un războiu civil, care totuşi a izbucnit prin surprindere şi a durat fără întrerupere până în anul 1920.

Sub influinţa acestei apăsătoare şi turbure atmosfere am fost nevoiţi să comitem greşeala de a lua fără întârziere hotărârea pripită să transformam în mod şi mai pript sistemul într'un sistem politic şi economic şi mai lipsit de forţe, bazându-ne numai pe credinţa trandafirie că massa poporului e dornică de variaţii...

Iată cum a luat fiinţă sistemul sovietic.

Această încercare cutezătoare ne-a convins cât de dubios este procedeul nostru anterior, care era în contrazicere flagrantă cu celace spuneam despre transformarea capitalismului şi a socialismului propriu-zis. Şi aici — e drept — s'a procedat sistematic: am operat numai decât retragerea strategică pentru a evita ciocnirea.

Deconcertaţi însă de nereuşita acestei prevederi raţionale — am devenit unealtă oarbă în mâna sorţii şi iată că în primăvara anului 1921, am fost nevoiţi ca pe tărîmul economic să suferim cel mai grozav dezastru. Faptul acesta ne-a demonstrat, că de la primii săi paşi spre decadenţă sistemul nostru a fost lipsit de abilitate.

Situaţiunea aceasta dezastruoasă ne hotări să ne reculegem, să încordăm sforţările noastre şi energiile producătoare.

Dar se pare că tocmai distribuire egală a necesităţilor a fost unul dintre cei mai prielnici factori care a produs actuală criză politică şi financiară. In urmă, concesiunile şi acomodările de tot felul, au stimulat tendinţele capitalismului, cari iarăşi în chip firesc stau în strânsă legătură cu principiile unei politici nouă.

In raport direct cu aceste circumstanţe ni s'ar putea formula întrebarea: Cu cine are să meargă poporul? Cu proletariatul, sau cu capitalismul?

Pot răspunde numai că de reuşita sau eşuarea uneia din aceste gingaşe probleme depinde situaţia noastră.

Cele mai mari dificultăţi le întâmpinăm acum, când suntem nevoiţi a face cele mai uriaşe sforţări pentru a trezi în poporul de jos interesul economic, de a răspândi însemnătatea desvoltării artificiale a producţiei.

Până azi încă nu am făcut nimic în această direcţie.

E poate de necrezut; şi totuşi până azi nimeni nu s'a gândit la noi, că toate ramurile economiei naţionale trebuesc suprapuse intereselor personale.

Şi în acest stadiu de grea încercare pentru întreaga Rusie, să nu pierdem din vedere faptul că deşi teoriile şi utopiile şi-au atins apogeul, totuşi realitatea stă învăluită de misterul creat de teoriile şi utopiile cari au dărâmat ţarismul.

Să nu uităm că întreaga lume, mai emancipată de cât noi, îşi îndreaptă înspre noi toate forţele pentru a ne distuge. Iată deci — spune Lenin — „cam stau lucrurile!“

Viitorul apropiat trebue să rezolve o chestiune vitală: sau suntem capabili de a ne conduce noi prin noi înşine destinele în lupta pentru existenţă şi atunci ne suride cel mai fericit viitor, cerşim mila altora şi în acest caz ne dăm pieririi..

Profitaţi de ocaziune — spune Lenin — şi economisind cu toţii, colaborând cu toţii la refacerea generală veţi putea para lovitura capitaliştilor din afară, cari vor să vă exploateze pe lângă forţa materială şi ultima forţă, ultimul sentiment de umanitate.

Să nu se piardă din vedere nici faptul, că statul este constrâns să facă cele mai mari sforţări ca prin industrie să contribue indirect la satisfacerea nevoilor poporului de jos şi prin urmare şi la reclădirea Republicei.

Timpul — în care se puteau face teorii politice — a trecut ca un farmec. Cele mai bune teorii sunt cele aplicate la viaţa de oate zilele a poporului întreg

Ceace ne lipseşte nouă iarăş este: *cultura*.

Prin urmare în legătură cu noua problemă economică să ne dăm bine seama că forţele preponderante trebuesc să fie selecţionate pentru a chezăşui mersul normal terenul politic şi economico-financiar.

Poporul de jos de aici înainte să nu mai fie considerat ca o brută inconştientă, ci să i-se dea posibilitatea să se lumineze prin şcoală. Astfel îl emancipăm din robia analfabetismului.

Cei mai neîmpăcaţi duşmani însă ai acestei tendinţe de emancipare sunt: grandomania comunistă, ignoranţa şi corupţia.

In ceiace priveşte educaţia politică, aceasta n'ar fi în sine o condiţie primordială pentru bunul mers economic şi financiar, ci este un botez de foc pentru cei cari vor să se scuture de sarcina diplomaţiei perilde şi cari vor să rămână credincioşi sentimentului de umanitate.

Cei cari sunt chemaţi să joace un rol important în politica de azi a Rusiei şi cari vor ca munca, roadele muncii lor şi speranţele în viitor să un le fie zădărnicite şi să nimicească pe duşmanii emancipării, poporului Republicei, ruseşti şi dacă soarta ne va fi într' ajutor — îmi zice Lenin — nu v'om mai pluti prin văzduh ci ne v'om coborî pe pământ, propărşind binele în întreaga omenie.

(—*gb*—)

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Viaţa sportivă

— Duminecă, 30 Octomvrie —

Universitatea-MTE (Tg.-Mureş) 3:1 (1).

Un timp posomorât ploios, şi uneori vânt puternic a stricat mult jocului echipelor. Intreagă înainte de masă o ploaie puternică a stricat complet arena şi numai puţin înainte de începerea jocului încetează.

Totuşi Universitatea imprimă superioritatea sa din primele momente. Jocul vărsat la început se desvoltă mai târziu în faţa porţii MTE, silită la apărare. In min. 20 Giurgiu (U) prinde mingea şi conduce singur. Străbate cu siguranţă apărarea adversă şi un shoutt puternic străbate poarta MTE. (1:0 Universitatea se menţine superioară. Greşeşte însă mai multe situaţii. Atacurile combatanţilor susţinuţi puternic de faifi urmează continuu, MTE trece arareori în atac, şi numai spre linea primei jumătăţi reuşeşte să exploateze o greşală a Universităţii, egalizând (1:1).

In jumătatea a doua un vânt puternic ajută atacurile echipei MTE. Universitatea lucrează greu contra vântului. Apărarea în primă funcţiune însă salvează sigur. Acţiunea lui Guga Deutsch, Raţiu avansează încet rândul combatanţilor. Mingile sunt împărţite pe pictor şi prin parsuri scurte Universitatea avansează la atac.

Marginea stângă la început lucrează slab. Atacurile contra U încetează, atât mai multe se înteţesc contra MTE. Ploua începe din nou, U. se ţine însă puternic şi o minge prinsă din nou de Giurgiu înaparabil (2:1) Jocul de notă şi pe mai departe superioritatea Universităţii.

Va urma.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Luni: Clubul cerşitorilor
Marţi: Casanova
Miercuri: Regele aventurilor
Joi: Regele aventurilor
Vineri: Saferndri
Sâmbătă: Saferndri
Duminecă: Saferndri

CINEMA URANIA

Luni: Inima nu îmbătrâneşte
Marţi: Samson şi hoata atleţilor
Miercuri: Fiica amiralului
Joi: Fiica amiralului
Vineri: Fiica amiralului
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Exilatul

CINEMA APOLLO

Luni: Comoara lui Abdu Rahma
Marţi: Floarea laţului
Miercuri: Pista
Joi: Pista
Vineri: Circul în flacări
Sâmbătă: Circul în flacări
Duminecă: Din viaţa muncitorilor

In restaurantul

„La Pisica Vânată“

(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transportă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

In sezonul de toamnă vopseşte blănăril în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

22 CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditaţie elevilor de liceu din orice materie cu preţ moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări şi Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeş 57.

Închirieri:

MI-AŞI schimba locuinţa care e aproape de gară cu una asemenea sau 1 camera şi bucătărie în centru: adresa la ziar „Schimb"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

Anunţ.

Subsemnatul am deschis

Cancelaria advocatială

în Târgul-Mureş, Piaţa Reg. Ferdinand (fost Széchenyi tér) No. 44 etajul I. Telefon No. 250.

Dr. STAN STEFLEA,
1207 advocat.

Cumpărăm în permanenţă:

Coarne, unghii de bou şi de bivoli. Păr de porc, de vită, coame şi copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne şi tot felul de rămăşiţe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne şi oase
s. p. a. Cluj,
Calea Ştefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Se fac, se modifică şi se repară pălării de dame la:

Ida Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piaţa Unirii 17. Preţ moderat. 1099

Dela Prezidentul Tribunalului Cluj.

No. XV. D. 24/1921.

Publicaţiune.

In conformitate cu art. 53. din regulamentul pentru aplicărea Legii Corpului Contabililor din România, publicată în Monitorul Oficial No. 163 din 22 Octombrie 1921, învităm pe toţi acei ce îndeplinesc condiţiunile din sceastă lege, puclicată în Monitorul Oficial No. 80; să-şi înnainteze cererile de inseriere, insoţite de acte justificative.

Totdeodată invităm pe ai îndretăţiti să se prezinte în ziua de Duminică 6 Noembrie cr. ora 10 dimineaţă în camera No. 84 o tribunalului pentru constituirea Secţiei Cluj.

Cluj, la 30 Octombrie 1921.

Prezidentul Tribunualului subst.
(ss) D. TURNEA
Consilier de Carte de Apel.

Byron Steamship Comp. Ltd.

LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ

Constanţa--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

Megali Hellas

de 18.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANŢA** la 2 Noembrie st. n. direct **NEW-YORK**

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Megali Hellas" urmează a plecă următoarele vapoare:

„Constantinopoles" „Ring Alexander" şi „Themistocles"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Se primesc spre expediere şi mărfuri.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—80.
Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
CONSTANŢA, Strada Lascar Catargi No. 28.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 si 13. Telefon 151. 1007

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb". Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

893 execută cele mai fine şi solide mobile şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Abonamente

pentru

ziarul „Infrăţirea"

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească"

Piaţa Unirii 7.

1205

Mare deposit

de

Șvaetere şi Mănuşi

pentru dame şi băeţi.

Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul St. O. Iosif.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de pliuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68, Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7, TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17.

Noroc amice! — Noroc!
Ştii o noutate?
Nu ştiu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează, adică în Str. Universităţii No. 3 s'a deschis o nouă şi frumoasă

bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poţi petrece bine, la orice oră din zi şi până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi ştii că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese. 1209

Preţuri convenabile.

Întreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrăţirea" celui care va făcut 5 Abonamente

Mare desfacere de mărfuri
LA
Filiala Luca P. Niculescu
Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)

Zefir Olanda I cal. 120 lat.
Zefir Olanda II cal. 90 lat.
Saten Glot extra 140 lat.
Moco de len franţuzesc 80 lat.
Carton I cal. franţuzesc 80 lat.
Sifon (joljiu) I cal. 80 cm. lat.
Sifon (joljiu) II cal. 80 cm. lat.

Pentru fabrici, industrii, mari internate oferim
Pături (pokroc) de iarnă
disponibil două vagoane.

Stofe englezeşti de lână Lei 165 mtr.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Fraţii Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Bănci, fabricanţi, industriaşi, comercianti cari au nevoe de
Contabili,
corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

Reclama este sufletul comerţului

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Casten Românească institut de arte grafice „Coalinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul II. No. 364 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Joi 3 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL. (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMI...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN ...
6 LUNI ...
3 LUNI ...

Desființarea „Uniunei maghiare"

„Uniunea maghiară", înfățișată de organizatorii ei ca o asociație necesară pentru apărarea drepturilor, culturale și politice, ale Maghiarilor din Ardeal, azi e desființată, iar Grofii și baronii se silesc să împrăștie știrea că statul român urmărește să impiedece viața politică a minorității maghiare. Impodobită cu cele mai alarmante amănunte, știrea va impresiona, desigur, masele neorientate făcându-le să întrevadă un viitor plin de cele mai neașteptate primejdii.

Situația însă este cu totul alta.

Faptul desființărei „Uniunei maghiare" nu poate fi interpretat în niciun chip ca un act de dușmănie, ci tocmai ca o înțelesnire a raporturilor, pe care noi le dorim cât mai reale, între Statul român și minoritatea maghiară din mijlocul nostru.

Prin conducta lor de până acum, conducătorii Uniunei au dovedit cu prisosință că ei nu înțeleg să lucreze pentru o politică de apropiere, ci pentru una de agitație și datoria Statului român, în urma experienței făcute, era să se apere împotriva unei organizații a cărei atitudine neloială a fost dovedită în atâtea împrejurări.

Uitând toate durerile trecutului, noi am făcut de atâtea ori dovada că înțelegem să lucrăm pentru o sinceră apropiere între noi și populația maghiară, dar purtarea noastră n'a fost prin nimic sprijinită de către cei cari pretindeau să reprezinte aici sentimentele și interesele maghiare.

În prezența Reginei, am dorit să facem încăodată dovada bunelor noastre sentimente, dar mâna pe care-am întins-o ne-a fost respinsă în forma cea mai brutală. Baronul Josika, care știuse totuși să se târască la treptele tronului regal pentru a apăra privilegiile clasei sale, n'a înțeles să răspundă la o invitație care nu exprima de cât mai multe legături între noi și poporul maghiar. Și atâta ne-a fost de ajuns ca să înțelegem rostul și programul mărturisit al Uniunei. Gestul nesocotit al baronului Josika a lămurit o situație și ne-a făcut să ne aducem aminte și de unele datorii față de noi înșine în împlinirea cărora n'am fost totdeauna destul de atenți.

Și astfel s'a ajuns la disolvarea „Uniunei maghiare", al cărei conducători au crezut că-și pot îngădui acțiuni — care însemnau de a dreptul sfidarea ordinei, și stăpânirei românești.

Dar, — încăodată, — desființarea Uniunei nu trebuie privită și ca o încercare din partea noastră de a stânjeni viața politică a poporului maghiar din Ardeal. Ba tocmai de azi înainte, desfăcut de conducerea nefastă a Uniunei, poporul maghiar va putea să aibe o viață politică menită să-i înfățișeze cu adevărat sentimentele și interesele lui reale.

Căci toate mijloacele sunt deschise pentru manifestarea voinței poporului maghiar: presa, întrunirile și parlamentul, — și a ocoli aceste mijloace, pentru a recurge la organizații cu caracter subversiv, înseamnă a ieși din cadrul ordinei legale în afară de care nu poate să existe nici o viață politică.

Întâi acceptarea sinceră a ordinei românești, și odată cu aceasta va începe și adevărata viață politică a poporului maghiar din Ardeal, — iată ce trebuie să se înțeleagă astăzi când „Uniunea maghiară", a fost desființată tocmai pentru a înlesni manifestarea unei voințe pe care noi cei dintâi dorim s'o cunoaștem și, cunoscând-o, s'o respectăm.

Știrile zilei

Parlamentul german recunoaște noul guvern

Lafayette, 30 Oct.

Reichstagul a recunoscut — cu o majoritate de 250 voturi — noul guvern, accordându-i deplina încredere.

Mobilizarea din Cehoslovacia e în interesul păcii

Roma, 30 Oct.

Mobilizarea parțială în Cehoslovia este impusă de dorința ce o are Statul vecin să mențina pacea în Europa centrală.

Arestarea ucigașilor miniștrilor portughezi

Lisabona, 30 Oct.

Guvernul a comunicat arestarea criminalilor cari au asasinat pe miniștri portughezi.

România pentru regularea definitivă a chestiunii habsburgice

Praga, 30 Oct.

Ministrul plenipotențiar al României a declarat că România vrea să obție regularea definitivă a chestiunii habsburgice, accentuând, în același timp că în Ungaria trebuie neapărat să se fixeze un regim guvernamental în concordanță cu situațiaunea din prezent.

Reprimarea răzvrătitorilor portughezi

Lafayette, 31 Oct.

Ministrul de războiu al Portugaliei a comunicat parlamentului la Gonena că s'au desfășurat însemnate lupte împotriva contingentelor răzvrătite.

Scandalul burselor

Sub acest titlu, d-l N. Iorga publică în „Gazeta Transilvaniei" un vehement articol în chestiunea așa de mult discutată a burselor în străinătate. Pentru marele nostru cărturar, prezența la școlile străine a unui așa de mare număr de studenți români, în vremurile acestea de scădere a valutei, nu este numai încă unul din mijloacele prin care se risipește banul țării, ci e ceva și o atingere care se aduce prestigiului culturei românești. Întâi școala românească, pentru care cheltuim astăzi atâtea zeci de milioane, și numai după aceia și nevoia, pentru studenții cari s'au distins în mod deosebit, de-a urma la școlile din străinătate, — este ideia pe care d-l Iorga o exprimă în următoarele rânduri:

„Ceea-ce se face azi cu bursele de studii în general și cu bursele ardelenești în special nu e decât un scandal.

Înțeleg stipendii cât de multe și de mari cu îndeplinirea a două condiții, dar acelea neapărate: să se dea unor tineri cari s'au distins în cel mai înalt grad și să li se ceară studii care nu se pot face în țară.

Dar cum se petrec lucrurile? Dacă din vechiul Regat s'au dat burse unor licențiați cari n'au scris un rând după care să poată fi judecați și n'au dovedit prin nimic pasiunea lor pentru știință, în Ardeal se crede că bursa, mai ales cea pentru Paris, se poate da oricărui absolvent de opt clase de gimnaziu, care s'a purtat binișor la conduită și la studii și are niscaiva rude la Ierusalim.

Băiatul n'a călcat pragul unei școli înalte din țară. Pentru ele se crede prea sus. Că se cheltuesc zeci și zeci de milioane pentru universitățile noastre, ce-i pasă trufașului absolvent! Că Parisul, ca să folosească în adevăr cuiva, cere perfecta cunoștință a unei limbi frumoase, dar grele, și elementele științei care trebue urmată mai departe, aceasta nu-l importă cât de puțin. Și vine astfel total needucat, absolut nepregătit, bâlbâind câteva silabe franceze, și de a doua zi se crede îndreptățit a-și bate joc de țara care-l hrănește și de oameni dela cari, înainte de a vedea Sorbona, avea multe de învățat.

Cea dintâiu datorie a unei guvernări înțelepte va fi să recheme pe acești tineri acolo unde aveau să capete ceea-ce, dacă ar fi fost în adevăr cazul, li putea folosi în străinătate."

Din Banatul ocupat

V.

Lipsa de intelectuali. — Situația Șvabilor. — Lipsă de var, sare, petroleu și lemne. — Speranțele populației.

În afară de asupririle acuzate Românilor din Banat de autoritățile administrative sârbești și de dispozițiunile guvernului din Belgrad, cea mai mare nenorocire pentru ei este fără îndoială lipsa totală de intelectuali. Intelectualii, văzând că restul Banatului nu mai trece sub dominația românească, au început rând pe rând să treacă granița, fie că au fost mânați de dorul unei vieți libere și au mai puține greutăți, fie că au trecut în urma persecuțiunilor începute de organele administrative. Școalele au rămas astfel fără învățători, bisericile fără propovăduitorii cuvântului dumnezeesc, iar țărănimea fără conducătorii ei sufletești și fără sfătuitorii necesari îndeosebi în aceste zile grele. Advocați, medici și foști funcționari români au trecut aproape toți în România liberă astfel ca nici în cele alte ocaziuni ale vieții publice numai este nimeni, care să ia apărarea Românilor. Masa țărănească a rămas în acest fel singură lăsată în voia sorții desorganizată și fără ca să se poată apăra sau reacționa față de flagrantele nedreptăți și asupriri zilnice. Doleanțele țăranilor se înnăbușesc în cercul restrâns al sătenilor și încercarea de a le aduce la cunoștința forurilor mai înalte sârbești, se oprește în pragul cancelariilor secretarilor comunale sau în cel mai bun caz dacă pot ajunge până la cunoștința „nacelnicului" (primpretor), care apoi le rezolvă sufocându-le.

Prin trecerea în România a majorității intelectualilor, cei rămași sunt slăbiți și nici unul nu îndrăznește să ia inițiativa pentu organizarea politică, socială sau culturală a Românilor de peste granță. Cei 30 de învățători și 50—60 preoți, cari au mai rămas la posturile lor trăesc și ei izolați în comune îndepărtate iar despotismul autorităților li oprește de a porni orice acțiune de organizare. Firește că în acest caz autoritățile lucrează după placul lor, nestânjenite de nimeni. Urmarea firească este situația de azi, când Românii trebue să primească toate loviturile, fără opunere și fără să poată cere drepturile cari se cuvin lor.

Această situație indică tot mai mult că acțiunea pentru respectarea drepturilor lor trebue să pornească din partea conducerii României libere. Ajutorul lor unic numai de aci poate veni. Altcum situația lor va deveni din zi ce trece tot mai gravă și nimicirea lor va fi inevitabilă! Fără ajutorul României vom asista în viitorul nu prea îndepărtat la crearea unor noui sălbi ca ce'e din Valea Timocului și Macedonia sârbească. E firesc ca guvernele sârbești să urmărească politica veche față de Români, dacă din nici o parte nu vor întâmpina rezistența serioasă și îndreptățită.

Românii din Bantul ocupat așteaptă acest ajutor, iar România mamă e datoare să-i dea, e datoare să ne îngrijească de soartea fiilor ei. Iar îndeplinirea acestei datorii naționale nu mai poate întârzia, căci acitcum va veni prea târziu.

■

Aceași e și soarta celorlalte minorități în Banatul ocupat. Șvabii din Banat și ei așteaptă unica lor salvare dela trecerea acestui teritorii sub dominația Românilor, cu toate că ei sunt organizați, au presa și intelectualii lor astfel că multe din asupririle îndreptate contra lor le întâmpină uneori cu succes. Dar ei observă că prin această luptă coutinuă dintre stăpânit și stăpânitor progresul, care l'ar putea avea în România este impedecat și cu timpul se va ajunge ca și rezistența lor să fie mai puțin eficace. Indeosebi că și față de dânșii se exercită aceași politică de nimicire economică, care în mod fatal duce la nimicirea culturală, la sărăcirea populației svăbești, iar acestea toate la nimicirea rezistenței pentru apărarea în viitor. Dacă acum s'ar ți e un plebiscit în Banatul ocupat, câștigul ar fi fără îndoială pe partea României. Regimul sârbesc de până acum a dat dovezi suficiente, pentruca în afară de Români celelalte minorități din Banatul ocupat să înțeleagă care este viitorul lor în cadrele statului Jugoslav.

Iar dacă Svabii din acest teritoriu au ajuns la convingerea că salvarea lor nu poate fi decât încadrarea restului din Banat la România, aceasta convingere a luat naștere numai în urma asupririor guvernului Jugoslav. Cu atât mai graw sunt însă asupririle Românilor, deoarece ei sunt considerați ca un fel de sabie a lui Damocles în ce privește dominația Jugoslavă în Banat.

Asupririle față de Șvabi se fac numai în urma unui sentiment de oprimare. Asupririlor făcute față de Români li se mai adaugă însă și sentimentul de ne împăcată ură. Acțiunea de oprimare față de Români pornește din motive îndoite și ea însași e îndoit de mare.

■

Multor neajunsuri de ordin administrativ, cultural, religios, politic, li se mai adaugă lipsurile economice ale Banatului ocupat. Lemnele, atât cele de foc cât și cele de construcție lipsesc în întregime. Varul de asemenea, astfel că aspectul satelor înfloritoare din Banat s'a transformat cu totul. Casele neîngrijite poartă și ele pecetea degradării, a degresului continuă. Petrolul și sarea au juns prețuri n închi-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

puite cu tendință de urcare. Un kgr. de var în detaliu e 2 lei, ½ gr. de sare 6-8 lei iar litrul de petrol 18-20 lei.

Satira poporului influențată de aceste lipsuri a și format o poezie poporală exprimând lipsurile și speranțele de scăpare. Iată ce zice țăranul lipsit de primele articole necesare gospodăriei lui:

De-ar veni ai noști mereu
Să ne-aducă petroleu
Vină Românii mai tare
Ca să ne aducă sare
Lasă-te, frate, de lene
Vină și adu-nă lemne.

De sigur că acestei poezii simple nu i se va da mare importanță a um. Massele simt la început numai lipsurile materiale și abea mai târziu își vor da seama de dezastrul cultural, politic și național. Fără îndoială că atunci vom avea ocazie să ni se spună poezii sfâșietoare și dureroase, cari vor imprima declinul cauzat de suferințele actuale și cele cari se vor mai adăuga în viitor.

Târziu va fi însă dacă abea atunci vom căuta să le alintăm. Timpul suprem pentru intervenirea în ajutorul fraților noștri este acum. Cei dela conducerea țării să cumpănească asupra situației actuale a Românilor din Banatul ocupat și să ia măsurile necesare.

ECOURI

Părintele socialismului din America de Sud

O telegramă scurtă din Buenos-Aires ne vestește moartea marelui șef socialist Don Malaquia Concha. Malaquia a fost întemeietorul partidului socialist din America de Sud și..., mult timp singurul membru al acestui partid. Lupta în interesul ideilor socialiste și-a început-o în cele mai grele vremuri și acestui fapt se datorește că glasul lui a fost un strigăt în pustiu. In provincia Chile a fost nevoit să lupte atât împotriva indiferenței muncitorilor cât și împotriva obstacolelor opuse de către populație.

Spre cel mai mare noroc al său Malaquia a fost întotdeauna un om spiritual, așa încât a fost gata totdeauna să răspundă la replicile asistenței cu cea mai ascuțită ironie, ceace îl scotea nu numai din cele mai neplăcute situații, ci îl făcea să fie adorat chiar de cei cari înainte erau cei mai neîmpăcați dușmani ai ideilor sale!

Un ziar englez ne povestește o anecdotă interesantă din viața acestui socialist:

Malaquia a plecat odată la Santiago cu scopul de a participa la o întrunire a socialiștilor. Despre această întrunire au luat cunoștință și unii proprietari de fabrici, cari s'au decis să-și bată joc de faimosul „sofist" socialist.

Muncitorii l'au primit la gară prin delegații lor cu ovațiuni frenetice. In acel moment însă când Malaquia a ieșit din compartimentul vagonului, un vizitiu mânase în galop trei măgari pe peron. Măgarii erau înhămați cu harnașamente roșii cari purtau inscripția: „Și noi suntem socialiști".

La vederea acestor măgari, Malaquia nu și-a pierdut cumpătul, ci cu sânge rece ține următorul discurs muncitorilor:

„Sunt fericit că vă văd întruniți în număr atât de mare, ceace mă face să cred, că solidaritatea între proletari e din zi ce merge tot mai puternică. Bucuria mea însă este cu atât mai mare în acest moment cu cât observ, că nici burghezimea nu va lipsi dela întrunirea noastră — și, arătând spre măgari — trimițându-și chiar delegați întru întimpinarea mea".

Răspândiți „Infrățirea"

Cărți și reviste

„Sburătorul Literar" Nr. 7

Vorbind despre poesia d-lui Lucian Blaga, d-l Eugen Lovinescu încearcă s'o caracterizeze în următoarele rânduri:

„Poetul nu cunoaște stări sufletești complexe și intense; cu oarecari excepții, aproape nu cunoaște nici emoția. Se mărginește numai la sensație, adică la cel mai primar element al jocului psihic. Reducerea la sensație a emoției e unul din caracterele poeziei moderne; la nimeni însă nu e atât de vizibil și nu se poate studia mai lesne ca la d. Blaga. In această reducere vedem tocmai insuficiența lirismului modern. Fascicolul stărilor sufletești complexe se rezolvă în sentimente disparate iar sentimentele se resolvă în simple sensații, printr'o descompunere împinsă până la pulverizare. Bătrâna inimă umană nu mai reacționează; pare un crater stins. In loc de a vibra se lasă într'o contemplație extatică; materialul sensațional se transformă în uzina creerului în materia intelectual. Poezia e silită să se mărginească la aportul netransformat al simțurilor; retina sau timpanul țin locul bătăei inimii ostenite. Cele mai multe poezii ale d-lui Blaga se pot deci reduce la scheme extrem de simple: o comparație, din care unul din termeni e din lumea fizică, iar celalalt, de obiceiu, din viața interioară."

In același Nr., d-l V. M. Jean își încheie interesantele sale *Amintiri despre poetul Cerna*, iar la Cronica literară d-l Mihail Iorgulescu vorbește despre cartea d-lui I. Agârbiceanu: *Zilele din urmă ale Căpitanului Pârvu.*

„Viața Agricolă", Nr. 19,

organul Societății Agronomilor, este închinat amintirei lui Ștefan P. Radianu care a fost unul din creatorii științei agronomice la noi. Insemnăm articolul d-lui G. Chițoiu, *Moartea unui om de bine*, și cuvântarea d lui G. Ionescu-Lișești rostită cu prilejul înmormântării lui S. P. Radianu.

Pentru „Casele Naționale"

„Asociațiunea" ne trimite următorul apel îndreptat către fruntașii comunelor din Ardeal:

„Comitetele locale (sătești și orășenești) de împroprietărire vor avea să se ocupe, în timp apropiat, cu toate chestiile, referitor la Reforma agrară din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș.

In conformitate cu dispozițiile prevăzute în articolele 1, 4 40 și 114 ale numitei legi, comitetele locale de împroprietărire, în tablourile ce vor întocmi, au să destineze teren și „pentru satisfacerea trebuințelor de interes general, cultural, economic, social și educație fizică".

Intre aceste așezăminte de interes public se numără și Casele Naționale, la a căror înființuire în toate satele și orașele din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, „Asociațiunea" („Astra") și-a luat un angajament.

Rugăm, deci, cu toată insistența, pe domnii preoți, învățători, secretari comunali, primari ș. a, să nu scape din vedere ocazia, care nu se va mai da altădată, de a lua în tabloul de împroprietărire un teren (de cel puțin ¼ de jugăr), la loc potrivit, și pentru Casa Națională, care, alăturea de Biserică și Școală, are să fie în viitor o vatră luminoasă pentru înaintarea neamului nostru, atât în privința morală, culturală și socială, cât și în cea materială, pentrucă Casa Națională va avea să cuprindă în sine: biblioteca poporală, sala de cetire, societatea de cântări, sala pentru festivități, cooperativa, banca sătească, pavilionul de joc etc., cari toate le reclamă viitorul chiar și pentru cea din urmă comună românească.

După obținerea locului, rugăm satele noastre să se pună în legătură cu noi pentru stabilirea și începerea construirei Casei Naționale, precum și pentru înzestrarea ei cu cele trebuincioase unei Case, care va fi spre fala și folosul comunei".

Știri și fapte culturale

„Asociația" în Banat

Grandioasa manifestație culturală din Oravița

Duminecă 23 Octombrie a avut loc la Oravița adunarea generală a Asociațiunei culturale bănățene. O mulțime de intelectuali: revizori școlari, învățători și preoți au luat parte. Dimineața s'a oficiat un țedeum la biserica ortodoxă.

Ședințele au avut loc în sala teatrului. D-l dr. Cornel Corneanu vice președinte al Asociației, a prezidat adunarea. D-sa a arătat activitatea acestei asociații fondată prin sprijinul acordat activ câțiva ani de guvernul Brătianu. Arată apoi cum mai multe mii de cărți s'au donat bibliotecilor școalelor mari din Banat și cum mai multe sate au fost înzestrate cu biblioteci. După masă, oaspeții au vizitat Expoziția industriei casnice aranjată de corpul profesoral al liceului din Caransebeș iar mai târziu a avut loc în sala teatrului o plăcută întrecere de coruri sătești. D-l pr f. Cloloca și-a citit o interesantă conferință despre „Viața și activitatea lui Mangiuca".

Activitatea culturală la sate a profesorilor din Gherla

Corpul profesoral dela liceul din Gherla și-a început seria de conferințe la sate pentru popor. Sâmbătă a plecat directorul liceului împreună cu profesorii Dumas și Papastopei și elevii clasei a V-a în comuna Sântejude. După amiazi a ținut profesorul Papastopei în diferite locuri ale hotarului comunei lecții de geografie pentru elevi. Peste noapte au fost cu toții

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Tudor Pamfile

Din linia întâia de foc a frontului nostru cultural-național dispare un luptător inimos, un străjer neadormit. Gândul nostru întristat caută zadarnic chipul, cu care să umple golul, unde se înălța până eri plin de viață și falnic, acel, care răspundea la numele de Tudor Pamfile. Ingrijorarea noastră este cu atât mai mare, pentrucă acest front, mai greu de apărat poate decât cel militar, s'a prelungit simțitor dela 1918 în coace, căci a ajuns prin lărgirea hotarelor țării în atingere directă cu neamuri dușmănoase. In special aici în Basarabia, unde împrejurările de traiu și lucru sunt mult mai anevoioase decât în alte părți ale țării, plecarea dintre noi a prietenului drag și tovarășului scump de muncă, trebue să ne mâhnească adânc.

Vlăstar de răzeși Bârlădeni, maiorul Tudor Pamfile și-a iubit adânc, nemărginit pământul, din care a răsărit deopotrivă cu firul de iarbă, cu paiul de grâu, cu florile, fluturii și privighetorile, — acest amestec poetic de lucruri și ființe, cari prefac în adevărat raiu plaiurile, pe unde își poartă țăranul nostru plugul.

Urmaș vrednic al înaintașului său, folcloristul bucovinean Simion Florea Marin, Tudor Pamfile își închină viața sa întreagă cercetării neobosite a vieții țăranului nostru în cuprinsul naturii dela țară.

El a cules bogate materialuri de literatură poporală, în versuri și proză, și le-a tipărit, începând cu anul 1906, fie în volume, fie în revista sa de folklor, „Ion Creangă" din Bârlad, care va rămâne un izvor important pentru toți cercetătorii folklorului român.

Dar tânărul ofițer, care simțea în el o chemare puternică spre alte ocupațiuni, mai pașnice decât cele ale meliției, a făcut un pas înainte, clasificând, sistematizând și cercetând critic aceste materialuri culese. Și astfel el ne-a dat pe rând studii interesante de folklor, ca cele despre „serbători", „cronică" și „mitologie", cari completează în mod armonic cercetările similare ale lui S. Fl. Marian; a mai făcut apoi studii întinse despre „agricultură" și „industria casnică" a Românului, despre „jocurile de copii, despre „boli și leacuri" populare.

Și când a terminat cu viața mărginită de jos și-a înălțat privirile spre nemărginirea de sus, spre cealaltă viață vrajirilă a „văzduhului", a „cerului și podoabelor sale", pentru a se pierde pe tărâmul de dincolo al fanteziei populare cu „feți frumoși" și neastâmpăratul „diavol" care pregătește în taină „sfârșitul lumii".

Dar T. P. n'a iubit numai viața și prezentul. El era în aceiași măsură un îndrăgostit de trecutul nostru istoric, despre care avea întinse și bune cunoștințe cu toate că nu posedă o diplomă în regulă, care să-i înlesnească formal urcarea unei catedre de liceu, pe care ar fi ocupat-o cu cinste și unde ar fi trebuit pus de drept în baza cercetărilor și talentului său.

Insemnările sale istorice și pre-istorice, privitoare la moșia satul și biserica dela Strâmba, din județul Tutova; cele privitoare la ținutul Hotinului în 1817 și vechia viață a Moldovei sunt contribuțiuni prețioase la studiul istoriei noastre naționale, iar revista sa „Miron Costin" de „cercetări și mărturii istorice", tipărită lunar timp de 7 ani, îi va păstra un loc de cinste în analele istoriografiei noastre. Academia română i-a apreciat această muncă folkloristică-istorică, publicându-i altele scrieri, premiindu-i altele și premiindu-i printre membrii săi conspodenți.

Dar T. P. a fost pelângă un folklorist și istoric de seamă și un foarte harnic și bun popularizator de literatură etică și învățături folositoare în masele populare. A tipărit „O carte pentru tinerețul dela sate", care împreună cu „Povestea pe scurt a neamului", o carte de rugăciuni și alta de teatru sătesc, sunt din cele mai bune și folositoare pentru lumea cetitoare a satelor.

Un câmp larg de activitate i-s'a deschis, când acum aproape trei ani a intrat în Basarabia. Aici între Prut și Nistru activitatea sa a fost poate cea mai rodnică, mai binecuvântată, dar și mai istovitoare.

Fiind în serviciul activității extrașcolare a Directoratului general de Instrucțiune publică a editat „Cărticica poporului", din care s'au tipărit 6 broșuri. Iar dintre aceste 5 au fost scrise de el. A fost un colaborator de frunte al revistei „Școla Basarabiei" și gazetei populare „Cuvânt moldovenesc", unde pagini nenumărate îi păstrează gândirea cumpănită, senină, inima largă și bună, îndemnurile frățești și patriotice.

Publicist distins P. T. a fost colaborator al aproape tuturor ziarelor și revistelor de seamă, apărute la Chișinău din 1919 până în prezent, Colecția ziarelor „Sfatul Țării" și „Dreptatea" l-a numărat printre cei mai buni și harnici feleetoniști ai săi.

In timpul din urmă T. P. s'a dedidat și literaturei originale, scriind proză literară, în special povestiri și impresii cu subiecte din viața țărănească a Moldovei.

Intemeetor al revistei literare bârlădene „Florile dalbe" (1919), unde a început a publica literatura, T. P. a colaborat cu lucrări orginale literare și la revistele „Viața românească" din Iași și Renașterea Moldovei" din Chișinău. Cunoscător perfect al sufletului țărănesc și împrejurărilor de traiu dela țară, stăpân desăvârșit pe limba populară și stilul vioriu, sobru și plastic al povestitorilor satelor, T. P. era menit să înscrie o pagină frumoasă și originală în literatura noastră, dacă moartea nu i-ar fi smuls așa curând condeiul din mână.

In plină și rodnică activitate, având chiar sub tipar o lucrare, zugrăvind cu dulcețe încă pe patul de boală al spitalului suferințele altora, T. P. cade răpus cu un erou luptător, ce și-a făcut cu cinste și credință datoria până la ultima clipă a vieții.

Liviu Marian.

Cronica politică

Declarațiile d-lui Marghiloman — Ultimii credincioși ai partidului conservator-progresist, s'au întrunit la Iași, unde d. Marghiloman a făcut o expunere a situației politice. In această expunere șeful progresiștilor a relevat păcatele guvernului Averescu, pe care opinia publică le cunoaște și și-a spus părerea asupra lor.

Inregistrăm și noi declarațiile d-lui Marghiloman, ca titlu de document.

Și fără să uităm trecutul plin de păcate al omului care uitând greșelile sale vorbește despre ale altora, reproducem deocamdată declarațiile așa cum au fost făcute rămânând, ca desfășurarea evenimentelor viitoare să indice importanța lor.

■

Șeful progresiștilor a descris situația critică din Ardeal și Basarabia, arătând că în aceste părți ale țărei domnește încă brutalitatetea stărei de asediu și regimul rechizițiilor.

In vechiul regat sitațiunea este tot atât de gravă.

■

D-l Marghiloman vorbind de partidele noui, spune:

Partidul poporului s'a închegat cu prilejul împroprietăririi. Dar reforma agrară este opera partidului liberal, înfăptuită cu consimțământul conservatorilor.

Partidul Poporului s'a alcătuit din elementele eliminate de celelalte partide vechi și nu se știe dacă culoarea lor de azi este cea definitivă.

■

Partidul țărănist a venit cu o idee nouă, cu ideia luptei de clase, ceva original în viața noastă politică, dar ceva imposibil. La noi nu e posibilă o atare luptă, căci nu avem o autocrație și o nobilime ca în Anglia. Când am avut miniștri ca cei din De la Vrancea și când însuși d. Mihalache a fost ministru, ce rost are lupta de clasă la noi?

■

Trecând apoi la situațiunea economică și financiară, oratorul relevă faptul că sub regimul actual s'au votat legi pe cari miniștrii nici nu le-au cetit.

Avem nevoie de o politică financiară sănătoasă. Budgetul nostru e astăzi o ficțiune. Trebue să facem economii vajnice.

D-l Titulescu a promis economii pe cari le-a putut face.

S'au acordat milioane pentru opera de propagandă — dar aceste milioane sunt înghițite de slujbași și sinecuriștii ocultă.

D-l Marghiloman se ocupă apoi, cu un exemplu de risipa dela ministerul d-lui Take Ionescu.

D-sa enumără diversele legații întreținute în străinătate cu salarii enorme, plătite după valuta statelor respective. Legația din Spania consumă o cifră de 3 milioane ce reprezintă leafa anuală a unei singure persoane.

Trebue să reducem cheltuelile, să desființăm nouile ministere, să suprimăm pe toți funcționarii paraziți, să reducem misiunile, să desființăm plata schimbului în străinătate, ca studențimea să învețe în țară, căci se poate învăța și aici.

D-l Titulescu a colecționat toate legile din toate țările la care a adăugat toate tezele de doctorat financiar creînd actualele impozite.

Trebue să rămânem cu vechile impozite pe care să le înmulțim cu un procent necesar. Pe urmă să adăogăm un mic impozit progresiv pe venit, iar în taxare să se ție seamă de venitul banului și de venitul muncei.

■

Vorbind de situațiunea economică, d-l Marghiloman a atins chestiunea exportului arătând că politica actuală vamală înseamnă un adevărat dezastru.

D sa cere stabilirea unui echilibru în ce privește importul și exportul, deplina libertate a comerțului și liberul export pe toată linia.

In ce privește problema exporturilor d-l Marghiloman spune ca singura soluție e concesionarea c. f. r. unei societăți românești.

Campania Partidului democrat al Unirii

Comitetul executiv al partidului democrat al unirii, vrând să dea prilej țării de a se pronunța în mod liber, conștient și vrednic asupra situației create prin nedestoinicia guvernului actual și de a-și spune cuvântul hotărâtor asupra nevoiei schimbării acestui guvern și a primenirii parlamentului rămas numai averescan, a hotărât să ție o serie de adunări publice, care se va încheia cu un mare Congres al partidului.

Seria adunărilor s'a început cu adunarea ținută Joi, în 27 Octombrie c., la Cernăuți, și va continua în toate centrele Bucovinei.

Revista presei maghiare

Desființarea „Uniunei Maghiare"

Sub acest titlu „5 órai Ujság" publică amănunte cu privire la desființarea acestei „Uniuni" clandestine, care nu numai că nu era înființată pe bază legale, ci era cuibul celui mai neîmpăcat iredentism, iredentism care și-a arătat colții prin procedeul atât de incorect al insuși șefului Baron Josika, care din microbii șovinismului personal molipsise și pe cel mai pașnic membru al acestei Societăți. Urmarea a fost — scrie numitul ziar — că „Uniunea" a fost desființată printr'un ordin al Prefecturei, care după ce motivează desființarea ca neavând nici o bază legală și neconformându-se articolului referitor la înființarea de asociațiuni politice din regulamentul respectiv, cere totodată dosarul acestei „Uniuni" împreună cu procesul verbal încheiat în ședința plenară cu ocaziunea votului de încredere dat Baronului Josika și în care comitetul aprobase procedeul acestuia de a refuza o invitare oficială din partea autorităților Ro.nân.

Prefectura după o anchetă severă făcută la fața locului e emis ordinul de desființare. Acest ordin a fost predat comitetului executiv al Uniunei, și Prefectului de poliție, care a și luat măsurile necesare ca atât archiva, cât și localul să fie sechestrate.

Răsboiu?

Sub acest titlu, ziarul „Uj Kelet" scrie un prim articol, în care își exprimă îngrijorarea în fața eventualității unui nou războiu.

Iată, câteva pasagii din acest articol:

—„„E explicabilă adversiunea și nervozitatea ce a cuprins Cehoslovacia, Jugoslavia și chiar România, e explicabil dacă însăși Italia se neliniștește din cauza Habsburgilor, căci oricât de mică să fie țara în fruntea căreia ar reveni Carol ori un alt Habsburg, prezența lui înseamnă iredentismul, chiagul pentru extindere, recucerire, restabilirea monarhiei"...

Continuă apoi astfel: — „Orice mobilizare este un joc periculos. Cu greu se poate să nu lase urme. Acum nici Mica Antantă nu se mulțumește cu aceea că problema Carol se resolvă, ci caută să sufoce și toate acele cauze, cari au ridicat această chestiune. Dacă odată mobilizează, vrea să aranjeze și chestia dezarmării ungurilor, care fără îndoeală ar apăsa poveri grele asupra statelor moștenitoare, dacă ar rămânea neresolvită. Dacă e adevărat, că Mica Antantă pretinde să i-se plătească și chestiunile făcute cu mobilizarea, dacă e adevărat că hotărrea dela Veneția o consideră ca neexistentă, atunci Ungaria se află în fața unor mari încercări".

„E neîndoios — scrie mai departe ziarul amintit — că politica maghiară nu calcă pe căi norocoase, e sigur că nu e lucru cuminte a accentua necontenit ideea revanșei și a amenința... Intr'adevăr ar fi la loc, dacă s'ar putea impune Ungariei să desarmeze, deoparte pentrucă în modul acesta s'ar introduce democratismul în politica maghiară și Europa meridională ar fi ferită de un cuibar reacționar periculos, de altă parte pentrucă în chipul acesta și statele moștenitoare s'ar putea reduce contingentul militar, și astfel miliardele cele multe s'ar putea folosi pentru scopuri culturale și de construcții necesare. Dar dacă se poate, trebue făcut fără războiu, căci războiul ori și în ce împrejurări e un lucru riscat".

Scrisori din Brașov

— Crâmpeie de viață din Țara Bârsei —

Orice strein trecător prin vreuna din cele 13 comune săsești așezate în inima Țării-Bârsei este silit să admire întocmirea trainică, regulată, de bună gospodărie ale acestor mici orășele.

Gospodari buni, ocârmuitori ai satelor săsești bârsene au știut să introducă în satele lor întocmiri înaintate, cari aiurea, a la se găsesc la orașe. Străzi regulate, trotuare bine pietruite, ades pavate, piețe largi, în jurul bisericelor înconjurate de câte un vechiu castel, care adăpostește îndepărtate amintiri istorice, promenăzi, uneori chiar mici parcuri, zidiri publice impunătoare, multe întreprinderi comerciale și industriale dau satelor acestora un aspect de viață ridicată peste obișnuita viață rustică. In deosebi toate satele săsești au reușit să-și aibă lumina lor electrică, unele dela căderile propriu de apă prinse în turbine, altele dela motoare dinamice, cele mai multe dela uzina dela Rânov, care utilizează o mare cădere de apă la poalele Bucegilor.

Toate aceste sate săsești sunt locuite și de Români. Această împrejurare a dat și locuitorilor români un aspect specific câștigat din convețuirea de veacuri cu un popor de un caracter etnografic atât de deosebit. Astfel în mare parte Românii, dar mai ales Româncele au împrumutat nu numai un port, care uneori nu mai are nimic din vechiul port național al locului, dar și manifestările vieții zilnice sătești a lor se resimte de influința elementului săsesc. Vechile șezători, vestitele clăci cu lăutari, cântecele feciorilor sara pe uliță s-au rărit, sau au primit alte înfățișări. Jocurile tinerimii, unde flăcăii noștri în roc, pantaloni, guler și cravată invită la joc fete în rochi la modă, cu câte-un compliment de cavaler rutinat au înfățișarea mai curând unui bal orășenesc, unde bătrânele învârtite și bătute sunt înlocuite cu valsuri, polci și chiar cadriluri, decât a unei hori țărănești.

Dar influența, care neîndoelnic a fost reciprocă, nu a adus numai alungarea idilicei vieți pastorale a poporului nostru și înstăpânirea în locu-i a alteia de mic suburbiu rural; ea a dus și mult bine.

Fără îndoială în Ardeal pluguarii români din Ț. Bârsei sunt unii din cei mai buni economi. Își lucră bine pământul, cum au văzut la vecinii lor Sași, prăsesc bune soiuri de vite, Simenthali, Pinzgau, folosesc mulțime de mașini agricole și încep a prețui puterea însoțirilor economice de tot felul. In aproape toate satele săsești Românii din Ț. Bârsei au școli bune cu câte 3—4 învățători.

Pentru raporturile vieții politice anii din urmă au fost ani de criză. Inferioritatea în care au fost sistematic ținuți Românii de Sași cari aveau conducerea a adunat multă amărăciune în inimile celor dintâi. Această amărăciune de veacuri strânsă a răsuflat în vremile revoluției din 1918 în acte de răfuială personală; bietul Român nu cerea de altcum decât să și arunce de pe mâni și picioare cătușele multor nedreptăți suferite în tăcere. Instăpânirea vieții administrative regulate a potolit curând însă izolatele răfuieli personale. Legea a restabilit ordinea. In adâncul sufletului totuși apăsatul de odinioară nu-și simte drepturile deplin reabilitate; iar stăpânii de eri nu au încetat nici azi să ofteze de durere că nu mai sunt stăpâni absoluți.

Administrația comunelor săsești era înainte esclusiv în mânile lor. Azi au și Românii prima i, viceprimari, sau alți funcționari la primăria lor, și nu odată recunosc chiar Sașii că aceștia sunt buni slujbași comunali. Cu toate acestea... schimbările de slujbași nu le prea convine.

Un nou duh străbate acum satele săsești. Nu numai viața dintre cele două popoare îl resimte: El se va resimți încurând în viața întregei țări. Țara Bârsei rând pe rând se industrializează.

In aproape fiecare sat se înființează noi fabrici, dintre cari unele de o importanță deosebită de mare. Astfel în o singură comună săsească sunt în curs de instalare patru fabrici: de industrie textilă, de industrie chemică a lemnului de fag, de nasturi și de bricheți de cărbuni de peatră. Cele două dintâi sunt proiectate în dimensiuni considerabile, cu multe sute de lucrători și pentru producțiuni de vaste cantități de mărfuri.

De asemenea un nou duh pare a străbate și viața culturală a Bârsenilor noștri. O energică acțiune de propagandă culturală s a inițiat vara aceasta de către un grup de preoți și învățători fruntași. Mișcarea pornită promite a fi reluată în fiecare sat, în timpul iernii, ca propagandă culturală din partea cercurilor religioase ale preoților, a cercurilor culturale ale învățătorilor și din partea despărțământului brașovean al Asociațiunei. Sperăm să putem relata atunci multe lucruri bune, în scrisorile noastre din Ț. Bârsei. *Coresp.*

foarte bine găzduiți la marele proprietar Crezan. A doua zi dimineața ele îi au cântat în biserică cântările bisericești. Preotul local a ținut o predică îndemnând oamenii să ajute internatul liceului cu bucate, fiecare după putere. După slujbă poporul s'a adunat în fața bisericii unde elevii au recitat poezii patriotice și distractive, au cântat, iar directorul liceului a ținut o conferență prin care a arătat însemnătatea culturei pentru un popor și pentru un om singuratic îndemnând oamenii să îmbrățișeze școala. Preotul local a dăruit cu această ocaziune 500 lei pentru trebuințele internatului, iar țăranii au făgăduit o cantitate de bucate pentru internat.

Cetiți „Infrățirea"

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

INFORMAȚII

In numărul de mâine vom publica darea de semă dela „Congresul județean al organizației Partidului Național-Liberal din Târnavamică“, care a avut loc în ziua de 30 Octombrie în orașul Diciosânmartin.

■

Comisia însărcinată cu elaborarea proectului chiriilor a statuat necesitatea prelungirei contracțelor până la 1 April 1925.

■

Direcția biroului presei din București desminte informația publicată de un ziar din Praga despre execuția a 8 deputați țărăniști din Basarabia.

■

Zilele acestea s'a deschis școala de conductori din Cluj cu un număr de 30 elevi în anul întâiu.

■

Șoseaua Cluj—Jilău, care fusese cu totul deteriorată din timpul războiului, va fi cilindrată cu piatră de granit în toamna aceasta.

■

In cursul lunei acesteia se termină cilindrarea șoselei Oradea-Mare-Arad.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia“ dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia“ în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Dr. Tischler, medic la clinica dermato-venerică și-a început consultațiile pentru boale de piele și venerice în strada Iuliu Maniu No. 5, etaj I. Consult: 1½—4. 2211

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marți ca reluare, frumoasa dramă de dragoste: „Fiica Lacului“ în rolul principal cu Olly Colbert.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marți, numai pentru o singură zi, senzationala dramă din ciclul filmelor Samson: „Samson și Hoața Atleților“. Acest film ne relatează într'un mod foarte vădit urmările triste a vieții ușoare și depravate.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Marți drama creațiunea fabricei Star „Casanova“. Viața și faptele marelui cuceritor de inimi.

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale. Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

■

Puşkáş Béla și Kőrősi Duduș concertează alternativ cu capella lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. I-622

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

Citiți „Infrățirea“

La granița României din Maramureș

Ni-se aduc știri foarte triste dela granița Maramurășului. Românii rămași în cele 5 comune: Sat-Slatina, Ocna-Slatina, Biserica-Albă, Apșa de jos, Apșa de mijloc, care sunt dincolo de Tisa, sufăr mari neajunsuri din partea autorităților Cehoslovaciei. Locuitori nu voiesc cu nici un chip să recunoască situația creiată de întrăinarea lor, iar autoritățile Cehoslovace, caută prin toate mijloacele săi facă buni cetățeni Cehoslovaci. Până acum nu le-a pus la dispoziție sumele necesare ca să-și poată deschide școli cu învățători români așa că preoții sunt nevoiți ca ei singuri să propună în școli împreună cu soțiile lor. Pe de altă parte scumpetea hranei și nepăsareă autorităților pentru aprovizionare îi determină iarăși la nemulțumiri. Românii nu au putut să-și arate mai bine nemulțumirea față de noua lor Patrie decât neräspunzând împreuna cu satele din împrejurimi la apelul de mobilizare generală pe care l-au făcut autoritățile cu ocazia evenimentelor din Ungaria.

Cum din această cauză guvernul Cehoslovac, fără să țină seama de starea de spirit a unor oameni cari văd că își schimbă patria atât de des și ei trec dintr'un stat într'altul, vor căuta să pedepsească cu asprime neräspunsul la mobilizare precum și nemulțumirea generală care domnește în toate satele Atragem atențiunea Ministerului nostru de Externe că să fie atent asupra acestui lucru și să facă intervențiile cuvinte pentru apărarea fraților noștri cari încă nu s'au deprins cu gândul că pot fi așa de ușor despărțiți de patria lor.

Scrisori din Sibiu

Viața culturală școlară. — Teatru unguresc și săsesc.

Sibiul tânjește. Tânjește mai ales sub raport cultural. Nici o mișcare cu nădejdi în roduri bogate și binecuvântate. O mocneală primejdioasă pe toate cărările!

De mai bine de o lună de zile nu mai apare aici nici un ziar românesc. Dar nici nemțesc. Pricina principală e greva tipografilor. Și-i curios că din Septembrie cei în drept n'au aflat răgazul cu venit și mijloacele de trebuință pentru înlăturarea neînțelegerilor dintre patroni și lucrători

Singurul cotidian românesc, ce-și înfiripase din mila institutiilor financiare și în urmă și a guvernului, o viața plăpândă, e pe patul morții. E „Dacia Traiana“ de sub direcția talentatului scriitor și iscusitului ziarist I. Gorun. Institutiile ocrotitoare, se zice, i-ar fi „substras“ „subvențiile“ iar consiliul de administrație ar fi hotărât să sisteze apariția ziarului!

Adevărat în converticule și cu alte ocazii se abordează de necesitatea unui cotidian cu un pronunțat colorit politic, care să îmbrățișeze totodată toate chestiunile sociale și culturale-naționale ce privesc mai de aproape Sibiul și jurul. Hotăriri pozitive însă lipzesc.

Dar ce fac școlile? Da ele își macină lecțiile zilnice, își împlinesc îndatoririle strict regiementare așa cum pot, cum la ajută corpurile didactice incomplecte. E greu să aștepți astăzi dela profesori vre-o muncă estra școlară, când ei sunt supraîncărcați cu ore. Sunt profesori, cari fac la săptămână 30—36 lecții; peste 20 lecții le săptămână fac toți profesorii. Și avem multe școli. De toate gradele și cu toate acestea ele sunt supra împopulate. Un mare neajuns îl formează lipsa de localuri corăspunzătoare (Liceul de fete e distribuit pe 3 localuri așezate în străzi diferite). In deosebi lipsește un internat pentru elevii liceului de băeți.

Cercul didactic s'a reconstituit în săptămânile trecute. Sub presidența dlui Andretu Bârseanu, care era și Directorul regional și presedintele Asociațiunei și presedinte la Institutul de bani, cercul n'a putut desvolta aproape nici o activitate. Acum când în fruntea cercului didactic a fost ales cu unanimitate profesorul și talentatul poet I. U. Soricu, se întrevede o activitate mai spornică.

Da, directoratul regional e astăzi fără titular. După cum s'a publicat prin gazete, d-l Bârseanu a fost dimis „peste noapte“. Cauza să nu se caute în altă parte decât numai în „șgubeața de politică“! Cine va fi numit director regional al Sibiului? După cum se șoptește: vre-un prietin politic al celor dela cârmă, fie ea cea din Cluj, fie cea din București. Desigur că miniștri ardeleni vor căuta prilej să și spună și ei cuvântul de dorință în privința numirii.

Teatru românesc n'a em în Sibiu. In schimb au ungurii și sașii. Sașii „izgoniți“ din teatrul orășenesc nu de vre-o trupă românească: ci de o trupă ambulantă ungurească, s'au adăpostit în sala „Unicum“ unde dau aproape zilnic reprezentații.

In teatrul orășenesc, care decâte-ori venea vre-o trupă românească era aproape gol, azi când răsună de pe scenă limba urgisită a lui Arpad, el geme de luma. Și trupa aceasta ungurească e mai bine de două luni în Sibiu, și joacă în fieeare seară, și în fiecare seară curge gârlă lumea la operatele unguresti. Și să nu credeți că or fi unguri cei cari umple sala și logele? Nu! doar în Sibiu ungurii sunt disparenți de puțini; dar pe lângă unguri și jidani mai mer și multe familii românești și chiar ofițeri.

Oare pentru ce ne paște atât de crud blăstămul de a nu îndrăgi și sprijini ce-i al nostru ci de a îndrăgi și sprijini ce-i al străinului și chiar și al dușmanului?! Oare n'am putea lua învățătură; dacă nu ne îndeamnă conștiința națională destul de trează, — însiși străinii cu cari locuim împreună?! Nu vedem și experiem zilnic cum se feresc sașii și ungurii de toate manifestările noastre culturale și artistice românești! Câte familii săsești ori ungurești au fost în sala teatrului orășenesc atunci când pe scenă glăsuia și dulcea și melodioasa limbă românească, când artiști români făceau artă românească?!

Nici una!! Și noi nu vedem, nu înțelegem, suntem orbiți. Până când oare ne va stăpâni duhul păcatelor nespășite? O primenire, o renaștere a conștiinții naționale se impune ca o necesitate categorică. *x. y.*

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Marți: Casanova
Miercuri: Regele aventurilor
Joi: Regele aventurilor
Vineri: Saferndri
Sâmbătă: Saferndri
Duminecă: Saferndri

CINEMA URANIA

Marți: Samson și hoața atleților
Miercuri: Fiica amiralului
Joi: Fiica amiralului
Vineri: Fiica amiralului
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Exilatul

CINEMA APOLLO

Marți: Floarea lacului
Miercuri: Pista
Joi: Pista
Vineri: Circul în flacări
Sâmbătă: Circul în flacări
Duminecă: Din viața muncitorilor

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Viața sportivă

— Duminecă, 30 Octombrie —

Urmare

Arena plină de noroi împedecă mai multe acțiuni și situații dominate clar nu pot fi exploatate de U. Giurgiu trebue să părăsească arena din pedeapsa arbitrului și așa U. stăpânește situația, iar din conducerea lui Moldovan (U) rezultă ultimul goal (3:1)

Cei mai bun pe teren a fost Guga. Rațiu, Deutsch, lucrează mult și sigur. Giurgiu-Boaciucat conduc atacurile combatanților, Arbitru Ausspitz.

M T K (Tg.-Mureș)— K A C: 5:1 (3:0)

KAC suferă azi o înfrângere nemeritată în această proporție din cauza sibaiciunii marginașilor In tot timpul jocului de teren KAC dovedește joc puternic și demn față de adversar însă, în fața porții combatanții KAC lucrează cu prea puțină rutină și fără ansamblu. Astfel toate strădaințele depusă de Schulz și Raduch rămău zadarnice. Indeosebi slab a fost mărginașul Somlyai (KAC) care la doi pași distanță de poarta adversă marchează greșit din situații libere La această înfrângere a contribuit mult și nesiguranța portarului, Szatmări. Jocul pe teren în a doua jumătate e susținut aproape întreg timpul prin superioritatea echipei KAC, însă fără rezultate. Halfii KAC de cele mai multe ori n'au nici o legătură cu rândul combatanților astfel că atacurile conduse de comandanți nu sunt susținute. Numai spre finea jocului reușește cu un goal.

In echipa KAC cei mai buni au fost Schulz, Raduch, Barabás. Dr. Nasta se plasează bine, însă nu lucrează cu legătură. In apărare Welser a muncit mult.

La MTK forțele sale vechi au excelat și azi. Deutsch, Gianzmann, Csiga între combatanți, iar Szilágyi în apărare au asigurat învingerea echipei.

Arbitru: Czinczár (Haggibor),
Spectator.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

In atenția damelor!

Au sosit:
pardesie de toamnă și paltoane de iarnă după ultima modă din Paris și Viena la marele magazin

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Str. Regele Ferdinand Nr. 25.
Articole de modă pentru dame și bărbați.

1111

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Adunarea învățătorilor din jud. Bihor

Secția județeană a învățătorilor din Bihor a ținut adunare extraordinară în 1 Octombrie în Oradea-Mare. Deși învățătorimea era agitată din cauza multelor neajunsuri, adunarea a decurs calm și în mod demn. Pe lângă rezolvarea unor chestiuni de interes local s'au luat și următoarele hotăriri de interes general:

1. Cererea lichidării diurnelor pentru participarea la conferința didactică din luna Iunie;

2. Cererea aprobării și lichidării urgente a bugetelor școalelor pe 1921-22 și investigarea cauzei pentru ce nu s'au aprobat acelea nici după jumătate an.

3. S'a cerut lichidarea salarului cu procentele promise dela 1 Aprilie, de când s'a mieșorat adausul de război cu 50%.

4. S'a cerut solvirea regulată a salarului întrucât solvirea neregulată de pân'acum e dăunătoare și injositoare pentru învățători.

5. S'a cerut împărțirea de gradații și pentru învățătorimea din nouile provincii.

6. Să se dele act oficios învățătorilor, că „decând" și „cum" li-se socotesc anii de serviciu îndepliniți sub imperiu străin.

7. S'a cerut să nu ni se dele adaus de război pentru hatârul altor tagme, ci să ni se dele adaus de scumpete.

8. S'a cerut statificarea învățământului și curmarea stării insuportabile a învățătorilor confesionali.

9. S'a cerut bani de cuartir pentru învățătorii rurali fără locuință „în natură".

10. Să se solvească chiria pentru localurile închiriate pentru școală, ca să nu sufere învățătorii moleșări și ofense din partea proprietarilor.

Procesul verbal încheiat s'a decis să fie trimis Secretariatului general al Instrucției, d-lui Ministru de Instrucție și Parlamentului.

Învățătorimea nu s'a pronunțat pentru grevă ori demisionare, lucru care nu se potrivește cu situația și chemarea învățătorilor.

Frați Colegi!

Pretindeți toți, ca în fiecare județ, adunându-vă secția județeană să iele asemenea hotăriri și să se înainteze urgent la locurile susnumite. De nu va urma sanarea, să se convoace „consiliul general al Asociației", care să facă pașii necesari pentru satisfacerea doleanțelor noastre.

Vasile Strauț
președintele secției învățătorilor din Bihor.

Iubileul protopopului Saftu

(Dela coresp. nostru din Brașov)

Jubileul de 25 ani preoție și 10 de protoierie al protopopului Vasile Saftu, a fost o ocazie binevenită pentru intelectualii orașului nostru să sărbătorească în mod deosebit de solemn pe acest fruntaș al vieții noastre publice. In ziua sfintei Paraschive d-l N. Stinghe preotul bisericii s. Nic lae a ținut o predică în care a insistat asupra meritelor ce și le-a câștigat protopopul Saftu pe teren bisericesc. Apoi în sala festivă a bătrânului liceu Andrei Șaguna au avut loc recepțiile. Reprezentanții institutiilor culturale din Brașov și Țara Bârsei au ținut să-și aducă omagiul lor de recunoștiință pentru serviciile prestate de părintele Saftu în folosul binelui obștesc. La un banchet mare, aceeași zi, numărosi oratori au resumat încăodată faptele meritnoase ale d-sale.

Este demn de remarcat că la serbările jubilare ale protopopului Vasile Saftu au participat și sașii. Oratorii lor au subliniat contribuția adusă de părintele Saftu la fixarea unor calde relații între Români și Sași.

La alegerile penultime parlamentare părintele Saftu fusese ales deputat al circumscripției Brașov obținând și sufragiile sașilor. Aceaste este o dovadă eclatantă că părin ele Saftu a reușit să albă încrederea poporului săsesc, ceeace nu este puțin lucru. Noi nu vrem să trăim în ostilitate cu sași, dimpotrivă, vrem să-i avem colaboratori la crearea unei culturi cât mai rodnice și mai bogate. Acei bărbați politici cari nu-și dau seama de raportul cultural însemnat pe care-l aduc sașii în viața publică a României, și-și permit să întrebuințeze orice ocazie pentru a i îndârji împotriva elementului românesc, rău fac și nu putem decât să-i desaprobăm.

Aceasta nu înseamnează că am renunțat la ideia de a convin e de sași că vremea reparațiilor a sosit, că trebue să cedeze în anume chestiuni, că democrația nu admite privilegii și nu ne putem încumina faptelor implinite adică s-ăi convingem despre necesitatea reformelor timpului. Și credem că printr'o atitudine calmă, și printr'o tactică civilizată îi putem câștiga.

Dacă depildă oameni de greutatea părintelui Saftu ar sta în fruntea unei mișcări reformatorice, desigur că sașii se lasă convinși.

Alt titlu de merit, cel mai important dealtfel, este spiritul activității sale desvoltate spre binele societății brasovene. Timp de rei decenii părintele Saftu a știut păstra o rectilinie în toate problemele romînești. Prin biserică și școală a lucrat la fundamentalizarea acelei tradiții sănătoase care a constituit marele rezervoriu din care s'a adăpat viața noastră națională. Eforia școlară, delegațiunile școlare ale bisericilor sf. Nicolae și sf. Adormiri din Brașov, au susținut liceul la vatra căruia au crescut toate generațiile de intelectuali români de 6 decenii încoace.

Dacă părintele Saftu n'a fost un orator de mâna întâi, un om sfărâmat de condeiu, dacă n'a scris volume, totus pe el îl găsim într'o muncă de toate zilele pentru bunul mers al institutiilor culturale românești. A fost apoi un abil cârmuitor, „prezident" de adunări, știind să stăpânească spiritele, un om de pasiune în vorbă și faptă, un om de temperament, — calități cari recompensează alte însușiri ce decorează personalitățile.

Cu atributiile de mai sus are drept la recunoștința noastră, a tuturora.

Coresp.

Cetiț „Infrațirea"

TELEGRAME

Inaugurarea Academiei de marină franceză

Lafayette, 31 Oct.

Millerand a prezidat inaugurarea Academiei de marina, instituită în scopul de-a desăvârși cultura viitorilor ofițeri marinari de pe vapoarele comerciale.

Comisiunea de delimitarea Sileziei superioare

Lafayette, 31 Oct.

Iată numele delegaților ce compun comisiunea de delimitarea Sileziei: Abertin, contele Padet, Witz și Brentier.

Regele Sârbiei a părăsit Parisul

Lafayette, 31 Oct.

Regele Alexandru al Sârbiei a plecat, Sâmbătă seara, spre Belgrad.

Inmormântarea ministrului bulgar, Dimitroff

Sofia, 31 Oct.

Astăzi a fost înmormântat ministrul de război bulgar, Dimitroff, care — după cum am publicat la timp a fost asasinat miselește.

La înmormântare au asistat: guvernul, toate autoritățile civile și militare locale, întreg corpul diplomatic și un numeros public.

Defunctului i s'au făcut funerarii naționale.

Primirea entuziasta a delegațiunii franceze la New-York.

Lafayette, 31 Oct.

Delegațiunea franceză ce reprezintă vederile Republicii franceze la Conferința din Washington a sosit ieri în rada portului New-York; iar azi dimineața a debarcat, fiind întâmpinată de autoritățile superioare și de un imens public care a aclamat cu un entuziasm nețărmurit pe oaspeți și Țara în numele căreia au venit.

Deschiderea Conferinței dela Porto-Rose

Roma, 30 Oct.

Astăzi au început ședințele Conferinței dela Portorose, sub prezidența provizorie ambasadorului Avezana care — în urma propunerii făcute — a fost ales, cu unamitatea celor de față, prezident efectiv.

Ratificarea acordului franco-turc

Lafayette, 30 Oct.

Sâmbătă s'a ratificat accordul franco-turc care va intra în vigoare cu începere de Vineri 4 cor.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1103 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria
BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Generalul Cristescu a dat un ordin circular prin care dispune menținerea sub arme a contigentului 1920. In Basarabia și Ardeal contigentul 1920 se va bucura de un concediu de 30 până la 60 zile.

D-l Titulescu se opune la instituirea moratoriului extern.

Guvernul pare a se fi oprit la soluția ca plățile să se facă prin Banca Națională după un curs fixat de Justiție.

D-l Trancu-Iași, dorind să fie și mai celebru de cum e azi, s'a hotărât să provoace o mișcare în Europa pentru internaționalizarea Dreptului Comercial. In vederea acestui scop, a trimis o scrisoare profesorului italian Vivante.

Ieri a plecat spre România, via Salonic, Regina Sofia a Greciei.

După primirea în audiență la Palat a șefilor opoziției, s'a întărit și mai mult convingerea că guvernul este cu desăvârșire incapabil să resolve marile probleme financiare de azi și că în curând vom avea să înregistrăm importante evenimente politice.

Guvernul caută zadarnic să găsească o soluție pentru plățile în străinătate ale negustorilor români aflați în prea mare faliment din cauza scăderei prea mari a valutei.

Navetele continuă să circule și astăzi desorganizând căile ferate. Moldova e străbătută de 6 trenuri-navetă ale unui anume Kalmanovici cari aduce Statului o pierdere de 6 milioane lunar exportând cereale prohibite.

Criza economică din Maramureș

Resursele de existență ale populațiunei din județul Maramureș, așezată pe un teritor muntos, sunt vitele și pădurile.

Vitele ne dau hrana de toate zilele și produsele rentabile iar exportarea lor aduce beneficii apreciabile.

Creșterea vitelor din acest județ a perdut însă din însemnătatea de odinioară.

Prin cedarea a peste 100 munți Cehoslovacilor, Maramureșenii n-au îndeajuns loc de păsune pentru vitele lor. De altă parte autoritățile silvice împedecă păsunatul pe munți și prin păduri.

Exportul de vite era oprit până mai deunăzi. Din această cauză proprietarii de vite au păgubit aproape 50 milioane lei.

Țăranul din Maramureș, cu toate că este un muncitor de pădure iscusit și căutat, nu are aptitudine de anteprenor, sau cel puțin conducător, fiindcă este zilier aservit evreilor, cari nu muncesc o muncă brută de felul lor.

In toamna anului trecut s'a făcut Maramureșenilor o mare nedreptate din partea serviciului silvic, autorizându se — numai prin coînțelegere și fără ținerea unei licitațiuni obligatorii: Evreul Steinmetz, a exploatat pădurea de pe valea Râul cu o capacitate de aproape 200,000 metri cubi plătind pentru lucru 20 lei pe metrul cub, lucru pe care localnicii l-ar fi făcut cu 8—10 lei m. c.

Au fost aduși lucrători din alte părți, pecând Maramureșeni se duc cu sutele să lucreze în pădurile din Bucovina și alte județe.

Pădurile Maramureșenilor, fie composesorale, comunale sau particulare, sunt administrate de Stat și servesc gospodăriilor sau se vând. O mare parte din aceste păduri sunt devastate și jefuite.

Mai în urmă cu un an — luni dearândul — li s'a oferit Maramureșenilor ocasiunea, de a vinde traverse de fag, căutate de Franța Olanda, Cehoslovacia, etc., s'au încheiat chiar contracte de vânzare făcându-se instalați și fasonându-se traverse, cu ajutorul a vr'o câte-va sute de lucrători din acest județ.

Ulterior, guvernul dispune să se rețină 66%, pe motiv că traversele de fag necesare pentru C. F. R. — urmează să fie transportate prin Predeal în Basarabia, fără să se țină seamă că acest transport e un ce imposibil, pentru că dealungul liniilor ferate din Ardeal sunt depozitate sute de mii de traverse de stejar, cari putrezesc.

Afară de aceea prețul ce-i oferia guvernul pentru cele 66 la sută traverse de fag, era așa de mic, că drept consecință și exportul a fost zădărnicit, contractele nu s'au mai putut executa, iară lucrătorii au rămas pe drumuri.

Aceasta lovitură dată posesorilor de păduri de fag, a cauzat pagube de aproape 20 milioane lei.

Din pricina lipsei mijloacelor de transport și a nesiguranței de a putea corespunde contractelor, întreg negoțul cu materialul lemnos din județul Maramureș, stagnează cu desăvârșire.

In prezent zac prin depozitele din acest județ aproape 30,000 metri cubi cherestea, esența molid și brad, care din zi în zi își perde din valoare.

Anul trecut se oferia pentru un metru cub cherestea un preț de 800 lei, iar' în timpul din urmă negustorii ar vinde un metru cub și cu 400 lei, numai dacă ar avea vagoane.

La o cantitate de 30,000 metri cubi rezultă deocamdată o pagubă de: (30,000×400=) 12 milioane lei.

Din cele expuse se poate constata că județul Maramureș îndură pagube de sute de de milioane și că e pe pragul ruinei.

Populațiunea din acest județ este nelinștită și așteaptă nerăbdătoare scăpare.

ŞAH

Informaţiuni referitoare la desfăşurarea „Concursului pentru şampionatul de şah" din Cluj.

Sunt deja doi ani trecuţi, decând nu s'a mai ţinut la Cluj nici un „Concurs de şah".

De aceia vedem că publicul Clujan, urmăreşte cu atenţiunea încordată desfăşurarea zilnică a matchului.

Localul din etajul I al Cafenelei Park, unde decurge concursul zilnic, dela oarele 8—11 este ticsit seară de seară cu lume curioasă. Aşa vedem că publicul amator se postează în jurul meselor jucătorilor mai buni urmărind nervos, cu atenţiunea încordată, fiecare pas al jucătorilor.

Până azi s'au ţinut opt şedinţe, aşa, că din rezultatul obţinut până acum am putea face deja combinaţiuni, asupra rezultatului final. De aceia surprizele nu sunt încă escluse, pentru-că, a juca 3—4 săptămâni, fără întrerupere, — în toată seara, — oboseşte şi pe cel mai rutinat jucător; faptul, că jucătorii se prezintă la concurs şi incheiaţi, în urma inconvenientelor avute, în legătură cu ocupaţiunea lor zilnică.

Aşia se esplică împrejurarea, că jucători cunoscuţi de „foarte buni", au perdut partide faţă de mai slabi.

Unii desconsideră forţele adversarului, încrezându-se prea mult în cele proprii. Nu se mulţumesc cu „remis", ci forţează învingerea. Cazul victoriei lui Dan, faţă de Mendelshon.

Aflăm, ca de exemplu Dl. Lt. med. Gheorghiu, jucător de forţă şi mare teoretician, care trebuia să ajungă la rezultat mai bun, lipsându-i pacienţa, suferă înfrângere de la cei mai slabi.

Partida, Matrai — Gheorghiu, a prezentat interesul culminant al concursului, — Matrai nefiind învins până în prezent.

Victoria Lt. med. Gheorghiu, e cu atât mai strălucită, cu cât siguranţa şi precizienea combinaţiilor desvoltate în decursul jocului, au desorientat complect rezistenţa îndârjită a Inginerului Matrai, făcându-i să capituleze la a 22 trăsătură, fiindu-i partida distrusă, încă de la al 15-lea pas.

După cum se vede din „Tabloul", susmenţionat, Mari şi Mendelsohn, stau până acum mai bine.

Profesorul Gabel, sampionul de acum doi ani, Dr. Bolla şi Dr. Neumann, au încă cuvânt decisiv până la fine.

Partea cea mai interesantă a concursului va fi finalul, unde concurenţii principali vor da lupta decisivă.

La 9 Noemvrie se va ţinea încheierea festivă a concursului, când se vor distribui premiile împreună cu diplomele, ce vor cuprinde şi rezultatul obţinut. Tot pe atuncia se proiectează ţinerea unui match simultan, — eventual fără tablă — care se va da între învingător şi oricare ar dori dintre amatorii de şah a Clujului, escepţionând premiaţii concursului.

— sohn.

— mia.

Reşiţa

sau

a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaság

Iată un nume, care cuprinde astăzi în sine nu numai concepţia asupra ferului din Ţara Românească, ci şi concepţia guvernanţilor de astăzi în resolvirea problemelor economice vitale dela ordinea zilei.

Nu ne vom ocupa aci de laturea politică a societăţii, ne mărginim doar pur şi simplu a constata, că conducerea a făcut cea mai mare greşală atunci, când în loc de a se incadra între forţele adevărat economice şi productive, căutând a se face utilă economiei ţării şi rămânând pe acest teren, s'a aruncat deadreptul în braţele mistuitoare ale partidelor politice.

De aceea satele aflătoare pe domeniile societăţii, întreprinderile industriale şi institutele financiare, precum şi toţi oamenii de bine din Banat — deşi erau poate cei dintâi chemaţi a înlocui măcar o parte a capitalului străin — au rămas aproape în totală rezervă faţă de noua emisiune de acţiuni atunci când se dădea adevărată goană pentru acaparea acţiunilor deopotrivă în Ardeal, ca şi în vechiul regat. Această rezervă faţă de „Reşiţa", pe lângă alte motive se mai baza şi pe împrejurarea, că bănăţenii cunoşteau puterea de producţiune a minelor şi uzinelor în trecut şi îşi dădeau mai bine seama, ce va deveni „Reşiţa" în viitor.

Prin aceasta nu voim să spunem, că ne-am fi desinteresat de soarta minelor şi uzinelor metalurgice din Banat. Acei cari s'au ocupat mai de aproape de problemele economice ale ţării şi-au dat seama din primul moment, că aceste uzini pot avea o înrâurire asupra întregii noastre vieţi naţional economice. Mai mult însă decât alte părţi ale ţării le simte importanţa acestor uzini diferitele industrii din Banat, cari se află în nemijlocita apropiere. Căci, dacă ţinem socoteală că cea dintâi locomotivă fabricată în Ungaria s'a construit în 1873 în uzinele dela Reşiţa, dacă avem în vedere multiplele linii ferate construite de această societate în Banat, numai atunci vom înţelege că multe din industriile bănăţene îşi datoresc naşterea existenţei acestor uzini.

Iată pentru ce privim cu o adevărată îngrijorare la soarta minelor şi uzinelor din valea Caraşului şi a Bârzavei, care nu atinge numai interesele acţionarilor, ci şi ale bănăţenilor în primul rând, ba putem zice că ale ţării întregi.

In epoca de refacere prin care trecem aceste uzine erau chemate a juca cel mai însemnat rol ce-l poate juca un ram industrial într'o ţară devastată.

Astăzi pentru mulţi numai formează nici un secret, că producţiunea minelor şi uzinelor soc. „Reşiţa", este considerabil redusă faţă de producţiunea de acum câţi-va ani. Am putea zice, că producţiunea e redusă la a treia parte. Publicul se întreabă pe drept, care este cauza? Este ea a se căuta în lipsa materiei prime, ori este a se atribui muncitorimii, sau conducerii? Cocsul ce se produce astăzi e aşa de minim, că uzinele chiar pentru consumul propriu sunt avizate să-şi procure cocsul de pe aiocurea. Lipsa de cărbune a determinat societatea, ca se folosească ca combustibil mangalul. Or, prin întrebuinţarea acestui mijloc de combustiune articolele fabricate devin prea costisitoare, iar pe de altă parte pădurile se răresc tot mai mult, ceea-ce însemnează o perdere în avuţia naţională.

Aceeaşi, sau mai ardentă e lipsa de minereuri de fer.

Lipsind prin urmare atât combustibilul, cât şi ferul naşte întrebarea, dacă uzinele de la Anina şi Reşiţa nu au oare înaintea lor perspectivele unui teren secătuit complet de materii prime?

O anchetare serioasă din partea statului, care să studieze zăcămintele şi se facă cercetări în această direcţiune se impune din interes economic naţional. Această anchetă ar fi necesară şi pentru lămurirea publicului, care nu înţelege pentruce ferul fabricat la Reşiţa este mult mai scump, decât cel din străinătate? Pe când uzinele societăţii „Reşiţa", se bucură de toate avantajele şi stau sub scutul unui regim vamal protecţionist, ferul din străinătate concurează pe cel de la Reşiţa pe chiar piaţa noastră atât în preţ, cât şi în calitate.

Nedumerirea noastră e cu atât mai mare, cu cât se vorbeşte foarte deseaori, că „Reşiţa" are rezerve multe în material şi ori de câte-ori se adresează comercianţii noştri după material nu pot obţine, decât peste luni de zile.

Reducerea producţiunii tocmai în aceste momente, când în refacerea ţării e atâta nevoe de fer la conetrucţii etc. şi scumpetea fabricatelor precum şi calitatea articolelor inferioare străinătăţii în primul rând nu fac decât se slăbească societatea, apoi economia ţării. Să nu se uite apoi, că prin reducerea producţiunii multe din cuptoare urmând să se încălzească numai din timp în timp prin încălziri şi răciri se dilatează, aşa că în foarte scurt timp cuptoarele stât de costisitoare pot fi scoase din uz.

Datorită muncii reduse o sumedenie de muncitori specialişti stau fără de lucru. Dar abstrăgând de aceasta consideraţii prestaţiunea fie-cărui muncitor astăzi e redusă la ½ faţă de cea din timpuri normale.

Deşi conducerea societăţi atribue această lipsă de activitate politicei de toleranţă şi concesiuni a guvernului faţă de muncitorime, noi înclinăm a crede, că ea se datoreşte în bună parte şi lipsei de autoritate şi de interes ce conducerea de astăzi o manifestă în desiegarea diferitelor chestiuni la societatea aceasta, unde muncesc peste 12.000 muncitori.

Repetăm însă, că soluţionarea crizei dela „Reşiţa" nu o vedem că s'ar putea rezolvi mai favorabil, decât prin delegarea unei comisiuni compusă din specialişti, care să studieze la faţa locului toate problemele, cari ating atât de aproape interesele economiei naţionale.

Crimă din răzbunare

Asasinarea unui preot

Aflăm din Caransebeş că în comuna Orlova a fost asasinat economul Toma Cruici.

Asasinii au reuşit să dispară fără urme.

Se crede că ucigaşii au comis crima din răzbunare, întru cât, lucrurile din casă — deşi victima a fost om cu stare — au fost găsite intacte. Parchetul cercetează.

Adunarea Partidului Ţărănist fără ţărani

„5 Órai Ujság" scrie: „Partidul ţărănist a ţinut eri o adunare la care afară de vre-o 5 ţărani — şi aceştia în mare parte deputaţi — numai un număr mic de oficianţi, studenţi şi detectivi au luat parte.

Adunarea a fost deschisă de către profesorul universitar şi senator Bogdan-Duică, care — la ameninţarea autorităţilor că în caz dacă legile vor fi criticeate de către oratori, adunarea va fi disolvată — a ţinut să-şi destăinuiască convingerea sa politică, ceace a durat mai multe ore. Cuvântul a fost predat unui alt conducător al Partidului Ţărănist, d-lui Răducanu, acărui „sinceritate" faţă de ţărăniştii Dsale a fost primită de către publicul auditor cu cea mai mare ironie, fiind de multe ori întrerupt prin diferite observaţiuni de către unele persoane din asistenţă.

La sfârşitul cuvântării, d-l Răducianu n'a trecut cu vederea — serie numitul ziar — să critice desastruoasa politică financiară, a guvernului care a făcut ca valuta noastră să fie redusă la minimum.

Asortiment complect şi proaspăt

406

de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus în vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piaţa Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

22

În sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

MI-AȘI schimba locuința care e aproape de gară cu una asemenea sau 1 camera și bucătărie în centru: adresa la ziar „Schimb"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Anunț.

Subsemnatul am deschis

Cancelaria advocațială

în Târgul-Mureș, Piața Reg. Ferdinand (fost Széchenyi tér) No. 44 etajul I. Telefon No. 250.

Dr. STAN STEFLEA,
1207 advocat.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Dela Prezidentul Tribunalului Cluj.

No. XV. D. 24/1921.

Publicațiune.

In conformitate cu art. 53. din regulamentul pentru aplicărea Legii Corpului Contabililor din România, publicată în Monitorul Oficial No. 163 din 22 Octombrie 1921, invităm pe toți acei ce îndeplinesc condițiunile din această lege, puclicată în Monitorul Oficial No. 80; să-și înnainteze cererile de inseriere, însoțite de acte justificative.

Totdeodată invităm pe ai îndretățiti să se prezinte în ziua de Duminică 6 Noembrie cr. ora 10 dimineață în camera No. 84 o tribunalului pentru constituirea Secției Cluj.

Cluj, la 30 Octombrie 1921.

Prezidentul Tribunualului subst.
(ss) D. TURNEA
Consilier de Carte de Apel.

Noroc amice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adică.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și 1209

Prețuri convenabile.

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Stirpitor de șoareci și șobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Toată elită Clujului își de întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Oassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Mașilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionniță, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Ştiri pe Zi!

In urma adresei Cercului de Recrutare Cluj No. 6635—921 să pune în vedere tuturor proprietarilor a căror cai căruţe harnasamentul şi biciclite n'a fost conscrişi resp. cari din orice imprejurări nu sau putut prezenta înaintea Comisiei de clasare cailor etc., ca pe ziua de 3, 8, 9 şi 10 Noembrie a. c. oarele 8 a. m. să se prezinte cu cai, căruţe, harnasamentul şi biciclete, înainte Comisiei de clasare, pe târgul de vite lângă abator. Cei ce nu se vor prezenta, vor fi pedepsiţi aspru.

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

Cele mai noi medele Vieneze de

PĂLĂRII DE DAMĂ

se pot cumpăra cu preţ eftin la

STEFAN FEHER

CLUJ, Strada Memorandului No. 21 (Redoute)

De asemenea orice formă de plus, velur şi filţ se poate transforma după modelele Vieneze.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,
comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□ 148

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Vitezul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Tragerea Premiilor ziarului „Infrăţirea" a fost azi.

Rezultatul rugăm pe toţi abonaţii a urmări in gazete.

Fericiţii cari vor avea numerile câştigatoare vor fi anunţaţi.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 365 — Opt Pagini 1 Leu Opt Pagini — Vineri 4 Noembrie 1921

Infrățirea

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj — Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — Telefon: REDACȚIA No. 211.
SUB CONDUCEREA UNUI ...
Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . 30 LEI

Limba românească

Am ascultat într'un colț de stradă cum doi frați din Vechiul regat se siliau să-i aducă în încurcătură pe un moț bătrân de-al nostru pe chestia limbei. M'am apropiat mai binișor și am înțeles că ceea-ce a supărat auzul scumpilor noștri frați, a fost tocmai un cuvânt de origine pur latină păstrat până azi numai în creerii munților apuseni. Acești doi domni îl invitau pe țăranul nostră să meargă împreună într'o cafenea. Moțul, sfiicios, le răspundea, că nu poate să meargă între domni, așa cum e, cu hainele „neläute". Auzi bre, „neläute" ce o fi și asta? — și dă-i cu ironia, cu batjocura, cu observațiile de spirit. Moșneagului nostru i-s'a urât dela o vreme și ridicându-și fruntea, le-a răspuns cuviincios, dar respicat: „De, domnilor, dar, d-voastră vorbiți, mai dulșe românește căci v'ați mai „întors" printre domni, dar noi vorbim în limba ce am „apucat'o dela strămoși". Bravo, moșule, m'am gândit, și am repetat cuvântul: „lau us-lauta-latum".

Dar, oare, incidentul acesta, care nu este un fapt izolat nu prezintă destul interes pentru a-ne opri asupra lui și a reflectă? Căci — toată dragostea pentru limba frumoasă ce o vorbesc frații noștrii din vechiul regat, dar cu batjocura în cari ne țin zilnic pentrucă nu suntem stăpâni în așa măsură pe limba românească cum sunt dinșii, — am ajuns astăzi acolo, că ardeleanul, cerbicos și mândru, preferă să vorbiască unguresște, decât să fie expus la critica tuturor jidănașilor și a procopsiților, cari vor să ne facă educația și să ne iea în răspăr. Să luăm aminte, căci chestia e serioasă și prezintă pericol real!

Limba românească ardeleană vorbită e stricată, ce-i drept, după locuri și regiuni, căci a stat sub diferite influențe străine. Și, apoi, nu numai că nu ne-a fost dată posibilitatea să o cultivăm, dar am fost de-a dreptul împedecați s-o facem. Așa cum am păstrat'o însă, constituie pentru noi un merit, în fața căruia fiecarii măruntei, cari nu se pot lăuda decât cu darul vorbirei, trebuie să se aplece.

Căci noi, această limbă, așa cum o păstrăm, ne-am păstrat-o prin luptă. Timoteiu Cipariu, etimologistul, care a dat prima ortografie și gramatică românească pentru toți Românii, Gheorge, Lazăr, care cu ucenicii din București a înființat prima școală românească, dovedind celor înstrăinați că și în limba noastră se poate cultiva știința și literatura, Simeon Bărnuțiu dela Blaj, care la Iași a scris pentru prima oară „Dreptul publicu al Românilor" — acestia sunt mărturie de conștiința puternică românească, cu care am biruit obstacolele și am izbutit să ne păstrăm limba.

Că nu am putut'o păstra după-cum am fi dorit, poate să fie vina noastră? Dar priviți în jur. Găsiți în mijlocul nostru poporul săsesc, în număr abia două-sute de mii, veniți odată pe acest teritoriu, păstrând contact neîntrerupt, și diferențiindu-se totuși așa de mult în limbă, încât pentru a-se putea înțelege sasul dela Bistrița, spre pildă, cu cel din Sibiu ori Mediaș, vorbesc românește. Și un filolog de seamă al nostru a dovedit că în limba sașilor din Ardeal sunt trecute cel puțin 20 mii de cuvinte românești!

Prin urmare, să ne cumințim puțin și să o luăm cu binișorul!

Mai ales, că nu este aur tot ce sclipește frumos. Sunt multe străinisme și în limba fraților noștrii și sunt multe cuvinte neaoș românești la noi, pe cari nu le cunosc frații din regat. Incă numai de aci înainte se va porni cu adevărat desvoltarea și cultivarea limbei românești. Și în această nouă evoluție, desigur că și limba ardelenească își va aduce tezaurul ei. Căci a ne statornici odată limba, este fără doar și poate una din marile probleme ale culturei și desvoltărei noastre naționale.

Știrile zilei

Guvernul bolșevic și datoriile Rusiei țariste

Lafayette 1. — Jurnalele franceze publică textul unei note adresate de guvernul sovietic, prin care anunță recunoașterea datoriilor Rusiei sub anumite condițiuni.

Guvernul sovietic aspiră să se înțeleagă economicește cu toate puterile și judecă ca lucru indispensabil să se încheie pace cu toate Statele, declarându-se gata să recunoască obligațiile Rusiei țariste, cu condiția ca marile puteri să-și ia angajamentul că se va respecta integritatea și suveranitatea Rusiei actuale.

Regimul de 8 ore de muncă

La ministerul nostru de externe s'a primit o copie, după un memoriu înaintat Ligei Națiunilor de către asociațiunea generală a industriilor olandeze, prin care se protestează contra regimului actual de 9 ore de muncă pe zi, regim industrial care provoacă o diminuare considerabilă a producțiunei în raport cu cea dinaintea războiului și amenință toate industriile din lume în existenta lor.

Memoriul cere societății Națiunilor, măsuri în această direcțiune.

Cum și la noi se pune aceiași problemă, — astăzi intensificarea producției este mai imperios reclamații ca oricând, — ministerul de externe a cerut avizul direcțiunei generală a industrei, din ministerul de industrie și comerț.

In jurul unei statui

Piața centrală a Clujului e împodobită cu statuia Craiului Matiaș. Sus, pe soclul urias, cu picioarele înțepenite în scări, cu mânile întinse pe sabia sprijinită de gâtul încovoiat al calului, care nu vrea să se solidarizeze cu gestul, Craiul privește, senin și maiestos, undeva, în zarea către care veacuri s'au pironit ochii înfrigurați ai neamului obidit. Lumea își amintește de intenția pe care du manii acestui neam o puseră în atitudinea trufașă; ea își aduce aminte de vorbele cu tâlc rostite de o mare personalitate maghiară la inaugurarea monumentalei Statui.

Cu prilejul furtunei ce a doborît atâtea socluri de granit, lumea sa învârtit de câteva ori în jurul sfidării bronzului maghiar. Mâni cutezătoare au tras odată de sabia unui cavaler, ochi mai atenți s'au oprit asupra minciunii cro olone „eternisate" în faldurile unui drapel: stema Moldovii aruncată la picioarele falnicului Craiu. Știți — noaptea de foc și de sânge de la Baia lui Ștefan cel Mare, cu oastea zdrobită a Craiului fugărit de Arhanghelul viteazei Moldove...

Când stema Statului de robie a fost înlocuită deunăzi prin aceia a Corvinil r glas de protestare s'a auzit din atâtea părți. Pietate, tradiție, istorie...

Iată însă, că aiurea crima se săvârsește, sub ochii lumei.

La Metz adoua zi după eucerire, Germanii au ridicat o statuie lui Frederic III. Astăzi Francezii, stăpâni din nou în pământul străbun au topit s atuia de bronz și au făcut dintr'însa statuia lui Déroulède.

Frederic III și Déroulède! Iată ce scrie în această privință istoricul Iorga:

„Nu e o mare personalitate, sub nici un raport. Nici poet de frunte, nici om politic cu influență. Dar ei și-a închinat viața marei afirmații: că înstrăinarea pământului frances e un act atât de monstruos în cât nu poate dura, că pe te câtăva vreme, multă, puțină, dreptul elementar va birui, că stăpânirea legitimă se va întoarce. Și, cu toate desilusiile, el a murit crezând aceasta. Astiel, pe piața din Metz, simbolul dreptului etern î locuește astăzi pe acela al forței care e trecătoare".

Și fără să vrem, în minte ne-apare eroul afirmației noastre, mai mare poate de cât eroul celei franceze. El a prins doară, în brațu-i de fer, armele de lupă, a trecut prin vijelia de foc apărând acea mare afirmație care a fost crezul său și, cu toate desilusiile, a murit în acest crez.

Și ne gândim ce ar fi fost, dacă din bronzul topit al sfidării trufașe, Romă ii ar fi făcut statuia mărețului Craiu al Munților?

N. B.

Note de ieri și de azi

Un ecou plăcut. Nu o singură dată ne-am păcălit cu oaspeții noștri. I-am primit bine, i-am ospătat cu ce-am avut mai ales, i-am dus, cu vagoanele cu automobilele cele mai bune, de-au văzut întreaga țară, iar rezultatul a fost că ne-am văzut luați în râs și nedreptățiți în publicațiile streine, de pe unde erau fostii noștri musafiri. Cazuri de acestea sânt proaspete în mintea fiecăruia și nu este nevoie să mai insist.

Ce plăcere însă, atunci când vezi că se mai întâmplă și altfel! Mai zilele trecute am primit o scrisoare de la una din profesoarele franceze, care ne-au vizitat în vara aceasta. Intre altele, ea zice: „Iată-ne din nou înjugate la munca noastră... Din fericire, noi aducem cu noi, din România, destule amintiri „plăcute și vesele, ca să putem suporta cu răbdare un rău inevitabil"...

Profesorul Grimm, pe de altă parte, a primit și el o scrisoare dela unul din cei trei ziariști englezi, cari au vizitat de curând țara. In scrisoarea lui, stă scris: „Alăturat, ai primele fructe ale călătoriei mele din România... Lucrul acesta a apărut în trei jurnale — Londra, Edimburg și Dorcester — și sper ca articolele care sunt pe cale să urmeze „vor avea o publicitate și mai mare." Ziaristul care scrie așa este d-l Walter See, iar din tăieturile de gazetă trimise spicuim următoarele aprecieri despre noi:

„In orientul apropiat se ridică o stea nouă pe firmamentul comercial"... In noua Europă răsăriteană, România nouă va juca probabil un rol mai mare decât ori care altul din statele tinere născute de pe urma răsboiului."

Mai departe, d-l See spune că până acum România trecea drept o țară agricolă importantă, dar atât. Acum însă, zice el, ea apare tot mai mult ca un viitor centru industrial de care va trebui să se țină seamă.

„Prima expoziție de industrie națională, care are loc în România, este mică poate, dacă o privim cu ochi de apusean, dar nu trebuie să uităm că România nu a început să desvolte izvoarele ei de bogăție, altele cât cele ale agriculturei, de cât de 20 de ani încoace". Sute și sute de ani țara aceasta a fost numai locul de întâlnire al tuturor năvălitorilor. „Acum însă, datorită unui puternic spirit național, unui spirit plin de vitalitate și de ambițiune, România este pe cale să ajungă un factor foarte important în viața industrială a Europei, în special printre vecinii mai mici, din apus și sud".

D-l Lee subliniază, bine înțeles, importanța cea mare, pe care o are, în desvoltatea industriei românești, unirea tuturor ținuturilor locuite de români, într'un singur stat. In felul acesta zice el, țara cea nouă are și va avea în curând și mai mult, tot cei trebuie pentru desvoltarea complectă a vieții ei naționale. Până nu de mult, România importa mai toate produsele industriale de care avea nevoie.

Acum, într'un pavilion din expoziție, ne-a fost dat să vedem primul vagon construit în întregime în România, un vagon Pullmăn, provăzut cu tot confortul la care suntem obișnuiți astăzi într'o călătorie de lux; în altă parte era un autobuz, care, în ceiace privește mărimea și confortul, rivaliza cu ultimele produse ale industriei engleze de automobile; mai departe apoi, se găsea un camion de trei tone, care se putea concura în mod favorabil cu produsele fabricelor care au la activul lor experiența unei generații întregi...

... Deși, în sfârșit, nu există încă un serviciu aerian internațional în România, aceiași societate expunea și un motor aeroplan, care se putea compara cu oricare altul din lume, din punctul de vedere al execuției și al funcționării lui".

Dar industria românească nu se desvoltă numai în direcția de mai sus.

România a văzut desvoltându-se în mijlocul ei o industrie agricolă puternică cum era de așteptat și mai toate celelalte ramuri de activitate industrială. Singura industrie importantă pe care d-l Lee nu a văzut-o reprezentată la expoziția industrială română a fost acea a cuțităriei. In fiecare direcție găseai probe că experiența făcută de civilizația mai înaintată a restului a fost utilizată de către inteligența cea activă a tinerei Românii. Dar cu tot zorul ei, nu era un semn să meargă. Fiecare din pași este făcut conform cu experiența și cu precauțiune și este ivident că sunt mulți sfătuitori cuminți printre aceia care coordonează munca și conduc desvoltarea bogatei țări a maiestoșilor Carpați și a Dunărei celei puternice".

Ca o dovadă că d. Lee vorbește serios și crede ceiace scrie este faptul că el își termină primul articol îndemnând pe compatrioții săi să-și plaseze capitalul disponibil în România, până ce nu apucă să vină din nou Germanii. Interesant este și faptul, că el anunță pe compatrioții săi, că România nu este dispusă totuș să se dea în exploatare capitalului strein și că acesta va face bine să caute să intre la asociat. în întreprinderile românești. Un sfat de la care ar avea ceva de învățat unii din oamenii noștri politici, prea grăbiți une ori să concesioneze bogățiile acestei țări aventurierilor finanței streine.

O pălarie de studentă. Vara aceasta eram într'un birou public și în așteptarea persoanei căreia aveam să vorbesc, îmi petreceam timpul uitându-mă la un lucru pe care o domnișoară dactilografă ținea, se pare, foarte mult să-l arate: rochia cea nouă. O roche tare frumoasă, albă ca zăpada și subțire, subțire... de ajungeai să simți cum ți-i se subțiază și ție gândurile tot uitându-te la ea, se evaporează se transformă în visuri. Tot visând așa, în așteptarea condu-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

cătorului biroului în care eram, gândurile mi-au ajuns deodată în America, iar acolo am dat peste următoarea notiță de jurnal: *Boulder*. Col., 20 Iulie, 1912. Apariția rochiilor diafane, odată cu venirea turiștilor, a făcut pe conducătorii orașului să decidă că persoanele care le poartă, să meargă pe partea umbrită a străzilor". Când va hotărî și primarul din Cluj, ca dactilografele cu rochii subțiri, subțiri, să facă serviciu numai în odăile fără soare!?

Dar să venim la pălăria studentei. Miss Esther Mercy, tot în 1912, Martie, a fost eliminată de la Universitatea din Chicago, pentru că a venit la cursuri cu o pălărie de 300 dolari. Vina de a purta o pălărie prea scumpă pentru o studentă, era dublată în ochii autorităților universitare de aceia că ei aveau informații, că banii necesari unui astfel de lux nu aveau o proveniență, asupra căreia să nu fie nimic de zis. Se susținea, anume, că pălăria cu pricina fusese oferită de un tânăr. Cazul a ajuns înaintea justiției, dar urmarea acesta nu interesează.

Să se mai susțină însă, că America este țara libertății! Nici tu rochie subțire, nici pălărie scumpă nici cadouri de la bărbați! Credeți că femeile are cel puțin dreptul, în America, să se certe și să se bată după voia inimei? Nici asta, după cum vă voi povesti în alt loc.

Husband.

ECOURI

Păcălceala unui savant

Arheologul francez Fleury dorind să întreprindă oare-cari săpături în Turcia spre a face cercetări științifice, a cerut autorizația guvernului turc să întreprindă săpături în diferite regiuni Guvernul a aprobat cererea sub condiționea ca jumătate din antichitățile ce se vo descoperi să aparțină muzeului național din Constantinopoi iar jumătate să fie luate de savantul francez. Învoiala făcută s'au început săpăturile cari se făceau în prezența a doi delegați turci. S'au descoperit cu această ocasiune o mulțime de lucruri interesante aparținând epocei bizantine și antichității greco-romane. Arheologul francez profitând într'o după amiază când delegații turci lipseau, a ambalat, în câte-va lăzi toate obiectele găsite. Pe unele din lăzi a scris „pentru Franța" iar pe altele „penfru Turcia". A doua zi delegații turci venind la fața locului s'au arătat nemulțumiți de faptul că obiectele au fost ambalate în lipsa lor. Atunci savantul francez îi liniști spunându-le:

— Dacă credeți că am avantajat lăzile destinate pentru, Franța n'aveți decât să luați D-vs. lăzite cu inscripția „pentru Franța" și eu mă mulțumesc cu acele cari poartă inscripția „pentru Turcia".

Delegații turci s'au arătat foarte mulțumiți de această propunere și au acceptat așa. Când însă la Constantinopol au descris lăzile și-au dat seama că au fost păcăliți de arheologul francez.

Bismarck și fonograful.

Genialul descoperitor, Edison, a uimit lumea prin anul 1881, cu o nouă minune a technicei contimporane: fonograful.

De îndată ce inventoterul și-a dat seama că opera sa — menită să revoluționeze lumea științifică — e desăvârșita, a ținut, în primul rând să dăruiască cte un aparat fonografic „Kaizer"-ului Wilhelm, — bătrânul — și faimosului cancelar german, Bismarck.

Ce-o fi înregistrat, apoi, fonograful din convorbirile particulare ale unuia sau a amândorura chiar, nu interesează.

Însă, nu ne poate fi indiferentă reproducerea fonografică, în cazul de față, când ea redă cuvintele hotărâtoare sau prezicerile marilor bărbați de Stat ce se îndeplinesc mai curând sau mai târziu. Pentru oameni politici, îndeosebi pentru documentarea istorică, fonograful își merită, pe drept cuvânt, cinstea ce i-o fac gloriile unor națiuni și monarhii chiar, utilizându-l în împrejurări menite să nu placă. Posteritatea trebuie să fie recunoscătoare inventatorului Edison.

De-un interes cu totul actual, este — de pildă — prezicerea lui Bismarck, rostită, în fața aparatului la 1 Aprilie 1886 — zi când făuritorul Germaniei imperiale, împlinese 76 ani — prezicere mai de grabă filozofică, care pe vremea aceea părea utopică, dar care s'a realizat întocmai după războiu:

„Germania, a cărei guvernare se află în mâna „sofiștilor", în mâna celor ipocriți, cu apucături de o uimitoare isteție — profită de vederea strâmtă a maselor (transformându-le în unelte oarbe pentru a-și satisface vanitățile personale — Germania va cădea fără îndoială jertfa tuturor fluctuațiilor vremii și va fi silită să se adapteze mediului artificial creat de ei înșuși.

In evoluțiunea ei paralelă cu evoluțiunea lumii trebue să fim cât se poate de preçauți, deoarece viitorul ne surâde, Insă pe calea pe care suntem predestinați să o parcurgem, întâmpinăm spinii, pe cari nu „minciuna convențională" nici perfidia diplomatică nu-i pot înlătura ci numai acea lege a firei care e colaterală cu conștiința umană.

Și Rusia — dacă soarta îi va fi hărăzită o altă formă de guvernământ — numai în cazul a ceasta se va fi eliberat de absolutism — bine înțeles, în mod natural.

Este dar în interesul maselor, ca o astfel de transformare socială să nu fie pripită, să evite ori-ce eventualitate ce s'ar amenința ordinea socială în acel Stat.

Dacă Rusia nu va proceda astfel, va fi espusă unui joc al naturii, pe care îl reclamă însăși situația complicată: se vor reîntrona dictatura, absolutismul și teroarea cari toate laolaltă vor fi provocate tocmai de acea masă, care jertfă a acestui joc straniu a cerut însăși ordinei și dreptate..."

*

De sigur că aceste, prevestiri nu au izvorât din capriciile personale ale lui Bismark, ci în ele vedem întreg secretul diplomației raționale, care trebue să țină cont în ori-ce împrejurare de spiritul vremii și să nu ignoreze legile supreme ale naturii, fiind expusă apoi să alunece în mod brusc la treapta deplorabilă unde se găsește Rusia de azi.

Belea.

Oamenii sunt la fel

In celebra revistă „Kosmos" cetim, sub titlul de mai sus un capitol extrem de interesant, publicat de dr. Lotze.

Autorul se ocupă de întreaga fizionomie și structură omenească în genere având ca scop scoaterea în relief a tuturor calităților trupești și sufletești umane la care și cea mai mică particică din aceste însușiri fiziologice și psicnologice este identică cu aceia a unui alt individ uman.

Acest fenomen totuși se mărginește la proporția de 8—25 la sută cu aceleași calități fizico-psihologice, au aceiași greutate trupească cu aceiași intensități de atenție, emoție, plăcere și neplăcere și aceleași predispoziții patologice.

Acest fenomen, după unii psihologi și fiziologi, se datorește legilor ereditare, conform cărora, la noul născut se remarcă prin o simplă predispoziție. Aceste însușiri devin apoi cu timpul, identice.

Faptul se explică prin următorul exemplu: Gemenii noui născuți cresc se desvoltă și primesc educația în mare parte în aceleși condițiuni.

Toate viețuitoarele poartă în fiecare celulă un număr anumit de vietăți invizibile numite cromosomen deci cu ei 48 asemenea fiecare om poartă chromosomene. Fiecare chromosomen este o indioidualitate a parte de sine stătător și având însă un întreg complex de însușiri. Comlexul acesta se îndoiește prin complexul moștenit dela ambii părinți.

Aceste două complexități supuse medicului înconjurător, se desvoltă și se adoptoază în mod egal și prețuit legilor naturale.

Numărul unei asemea combinațiuni, la om, se urcă la 16,777.216.

Fiecare om produce deci aproape 17 milioane de diferite celule seminale

Faptul, că între frați se observă o asemănare uimitoare, se datorește împrejurării, că anumite predispoziții se transmit prin naștere în mod egal cari luând contact cu mediul, pus în acelelaș condițiuni, sunt transformate, desvoltate sau degenerează în mod aproape egal.

Este dela sine înțeles, că aceasta nu se poate aplica, decât la o anumită categorie de gemeni, cari au luat naștere dintr'un singur ovul fructifer.

Astfel de cazuri însă sunt rare și tocmai prin această raritate ele devin vrednice de remarcat ținând seamă că alături de legile descoperite de știința propriu zisă, suntem nevoiți să recurgem la izvoarele oculte ale Naturii, cari nu-și descoperea tainele decât scintei metafizice.

G. B.

CALENDARUL GOSPODARILOR

PE ANUL 1922

Intocmit de d-l I. Simionescu
profesor universitar

este sub tipar și va apare peste câteva zile.

Material bogat, cu illustrații în text la care s'a adăogat și însemnarea tuturor târgurilor (Bâlciuri) din țara întreagă.

PREȚUL 5 LEI

Comandele să se adreseze din vreme către

„Cartea Românească" S. A. București. 1200

Cărți și reviste

A apărut „Gândirea", nrul 13 cu următorul cuprins:

Vilegia ură, Ion Vinea.

Artă și industrie românească (Industria casnică; cu 6 ilustrațiuni), Dr. Iuliu Pascu.

Polemicile literare, Emil Isac.

Înălțare, Camil Petrescu.

In podgoria de odinioară (Scrisori e unui răzaș), C. Robul

Zamolxe (Poem dramatic, Lucian Blaga.

Panică, Demostene Botez.

Elegie, Ion Săn-Giogiu.

Un domn în retragere, Gib.

Intelectualizarea Ardelului, Ștefan Oprea.

Un adversar al lui V. Alexandri, G. Bogdan-Duică.

Cronica Dramatică (Teatrul Național din Cluj și Iași, G. M. și D. Razu.

Cărți și reviste. — Cronica mărunță. — Desemne de Victor Ion Popa, M. H. Georgescu și Dragoș.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Reminiscențe din revoluțiunea maghiară (1918)

Impresii și relatări. — Asasinarea lui Tisza

Publicăm mai jos un interesant istoric rezumativ al revoluțiunii dela 1918, la care corespondentul nostru special a luat parte activă:

Trei ani împlinesc astăzi dela revoluțiunea maghiară. Desfășurarea ei are întâmplări vrednice de cunoscut.

Sosisem în Budapesta la 30 Oct. 1918.

Trecând prin strada Ulői, văzui grupe compacte de oameni cetind un afiș de mărimea unui cearceaf. Era o poezie cu titlul „O mamă către fiul său". Fiecare strofă avea refrenul: „Fiul meu nu da foc, căci și eu voiu fi acolo".

Iată-i cuprinsul în rezumat. Poporul maghiar se răsvătește. Guvernul oligarhic intervine cu armată să înăbușească revoluțiunea. O mamă din popor, vede pe fiul său între soldați și-i îndeamnă la nesupunere și trecerea în tabăra răsvățiților.

Nu știu dacă poezia este una in poeziile tăinuite ale lui Petőfi, însuși revoluționar.

Impresiunea asupra poporului a fost puternică, totuși nu s'a manifestat deja ce era însă suspect e că nu se arăta nici poliția nici armata și nici vre-o mișcare de desfrugerea acestui manifest incendiar.

Liniște și o din pretutindeni, totuși o liniște cu o atmosferă încărcată dar gata de furtună.

M'am culcat de vreme. Tăcerea neobișnuită din orașul, pe care îl cunoșteam de 20 de ani și alte multe simptome mă chinuiră.

Noaptea trecuse cu greu.

In dimineața zilei următoare, la ora 5, eram pe piața numită Kalvin-tér. O negură groasă de toamnă învăluia orașul. Glasuri desnădăjduite răsunau din mai multe părți.

Deodată să apropie de mine un Camion urmat de patru soldați călări și două nutraliiere. Soldații descalecă și mă înconjoară. Eram în uniformă de ofițer.

— Cei băeți? îi întreb eu.

— Revoluție îmi răspund ei de-odată, apropindu-se de mine și mă somează să merg cu ei.

Aș fi putut să mă apăr, mai ales că o mitraliera rămăsese pe camion. Dar la ce să rezist? Este hotărît că e timpul cotropirei maghiare.

Cu acest neinsemnat detașament revoluționar m'am împăcat să rămân cu distincțiunea militară, ce după cererea lui, trebuia s'o smulg de pe haina mea numai însigna de pe chipiu cu monogramul lui Carol IV am dat-o de bunăvoie: Aceasta a fost călcată în norolu.

Țin să adaug, că în Budapesta se găsiau vro 50 de mii soldați și vro 20 mii ofițeri, dezertori de pe toate fronturile.

Detașamentul m'a adus la hotelul „Astoria". In momentul sosirii mele, fusese adus și un maior, Cseresnyés din husari, pe care-l despuiase de epoleți și fireturi.

Hotelul se află în colțul străzilor Muzeum-körut și Kossuth Lajos-utca. Aici era cuibul și centrul revoluțiunii. Fui vârît într'o sală mai mare, unde mai erau câțiva. Aceștia erau capii revoluțiunii și se găsiau într'o agitație activă extraordinară. Chipul lor părea istovit de nesomn și lucru.

Szende Pál întâiul din ei împărția ordinele; Lovászy supraveghea și încuraja pe cei îngrijorați; Pogány Zoltán — un ovreiaș cu părul creț, — opera la telefon și vorbea cu cabinetul regal și archiducele Iosif.

In decursul nopții, răsvrătiții puseseră mâna pe centrele de telegraf și telefon. Au dezarmat reg. 1 de honvezi, un regiment de husari și mai multe grupe, ale căror cadre nu erau cunoscute.

Pela periferiile orașului și mai ales în Buda, mai erau însă unități, cari sau se împotriveau mișcării sau păstrau pasivitatea.

Un batalion, bine înarmat credincios și hotărât ar fi fost să nimicească toate succesele de peste noapte. Dar unde era acest batalion?

Tot de cu noapte fusese adus ca prizonier generalul Lucachich înfricoșatul comandant al orașului și închis într'o cameră de trei pași lungă și lată de doui sub scările hotelului.

La ușe era postat un honved cu baioneta la armă, L'am văzut pe general șezând pe o laviță și mâncând pâne cu caș.

Părea că s'a împăcat cu soarta lui, deși viața sa atârnă numai de un fir de păr.

Pela 8 dimineața, fierbere mare pe toate străzile. Ofițerii prinși erau trimiși sub escortă, pela cazărmi, ca să facă propagandă ori să dezarmeze pe cei potrivnici:

Am fost întrebat și eu: ce limbi vorbesc. Aflând că știu puțin și rușește, m'au trimis cu o Companie de oameni și 2 ofițeri ca să punem la respect pe soldații din Bosnia cari se găsiau în Buda lângă Vérmező. Ajuns la fața locului, mă urc pe un scaun și le vorbesc cam așa:

Camerazi, guvernul Austro-ungar și Comandanții pe vei

Congresul partidului Național-liberal din jud. Târnava-mică

Solemna ședință inaugurală. — Cuvântările fruntașilor liberal. — Moțiunea. —

Duminecă, 30 Oct. s'a ținut în sala „Carpații" din orașul Diciosânmartin — capitala județului Târna va Mică — congresul de organizare a Partidului Național-liberal din acest județ.

De i vremea a fost cu totul neprielnică, delegații sătesti an venit în mare număr.

Au fost reprezentate comunele de seamă românești din acest județ și anume: Diciosânmartin, Sălcud, Deag, Căpâlna de sus, Cerghidul mare, Vidrasau, Tirimia mare, Barnadia, Somuștelnic, Bozieș, Cuștelnic, Șomfalău, Suplac, Lăslăul român, Mica, Păncea, Cucerdea română, Cipau, Beșineu, Lăscud, Velt, Bahnia, Craiălău, Cetatea de baltă, Chirileu, Șupădure, Gluluș, Cerghizel, Ieinut, Tătarlau și Felsa.

Aspectul e impunător.

Cuvântarea d-lui dr. E. Folea.

Sedința o deschide la ora 10 dim., prezidată de dl dr. Emil Folea, avocat, prezidentul comitetului de organizare. D-sa salută delegații sătesti și expune în cuvinte bine încegate scop. congresului, apoi, zugrăvește, limpede și documental starea ardelenilor de acum trei ani înaintea Unirei.

Amintește momentele pline de, însuflețire când armata română, trecând Carpații a doua vară a prilejuit românilor ardeleni să se strângă la-olaltă la marea și istorica adunare dela Alba-Iulia, pentru consfințirea Unirii cu Patria mamă.

Oratorul, continuând, critică starea Ardealului de sub Consiliul dirigent și guvernul Vaida, când oameni fără experiență în conducerea treburilor țării întregite nu au fost capabili să consolideze sufletește unirea fiind siliți să cedeze cârmuirea unui personagiu cu un nume glorios, în care Tara în reaga credea o va ferici el, numai în câteva zile.

Însă personagiul acesta falimos gheneralul Averescu cu oamenii săi dinpreună a dezilusionat covârșitor și repede poporul românesc, prin faptele sale de tristă memorie.

Dl dr. Folea citează între altele: Unificarea greșită și fără precepere, reforma agrară cu aberațiunile ei reforma financiară, cu fantasticile-i iuovațiuni a pășatoare desfrau în bugetul Statului, formidabilele fraude etc.

Toate aceste greșeli adânci impun mai vârtos azi înlăturarea acestui guvern, care nu mai are nici autoritatea, nici în țară și străinătate.

Arată apoi anarhia ce domnește în județe, nepăsarea revoltătoare față de nevoile mulțimei a celor puși să salvaze, Tara din catastrofă și trage concluziunea că criza din Tară este mai complexă și mai rea, de cum era acum trei ani în urmă.

D-sa lămurește, pe intelesul poporului, care este Unirea adevărată ce trebue să fie între frați, iar jertfele românimii din vechiul regat aduse pentru eliberarea Ardealului trebuie să provoace numai recunoștința.

Partidul Național-liberal dorește unirea frățească și nu dezbinarea și trebuie să fie bine înțeles. pretutindeni că închegarea României-Mari nu se poate face pe provincii ci numai pe întreg pământul ei.

La sfârșit, d-l dr. Folea explică statutele și organizația adevărat democrată a partidului de sub conducerea d-lui I. I. C. Brătianu, accentuând asupra însemnătății ce trebuie s'o aibă în regenerarea țării, întărrela acestui partid.

Mulțumind celor de față vorbitorul declară deschis primul congres.

Cuvântarea d-lui ing. C. Motăș

„Ca un fenomen natural cărua nimic nu îi poate sta în cale, cum soarele birue negurile nopții, tot astfel ideia național-liberală prinde din ce în ce mai mult teren în Ardeal. Poporul venind în număr atât de frumos la această adunare, arată cu prisosință cât de bine venit, în Ardeal, este partidul Național-liberal.

D l Motăș amintește faptele mari îndeplinite de acest partid ca lupta dusă în contra înstrăinaților care țineau mai mult la Rusia și Austria de cât la țara lor, prima împroprietărire țărănească dela 1864, scuturarea jugului turcesc la 1877, ridicarea României la rangul de Regat la 1881, modificarea Constituției și lărgirea dreptului de vot al țărănimei de la 1884, salvarea României din dezastrul financiar la 1900, declararea războiului de eliberare a fraților subjugați din lanțurile maghiare.

Țara a săvârșit aceste fapte numai condusă de partidul Național-liberal, — deși mai exista pe atunci un alt partid politic, — partidul conservator.

Asupra rostului partidului Național-liberal alci în Ardeal D-l ing. C. Motăș insistă mai pe larg.

Urmând, d-sa spune că acum când teritoriile românești s'au alipit, mai trebuește ca și românii să fie uniți nu numai sufletește da și polit ceste.

Relevă că partidul Național-liberal are misiunea de a face educație politică și economică fraților din Ardeal, căci altcum elementele eterogene din Ardeal, l-ar subjuga din nou.

In partea ultimă a cuvătărei sale, d-l ing. C. Motăș dezvoltă programul partidului Național-liberal, arătând mai pe larg reformele care interesează, în primul rând, direct țărănimea.

Cuvântarea plugarului Ștefan Popa prezidentul comitetului com Șomuștelnic.

In cuvinte înflăcărate Ștefan Popa preamărește faptele mari făcute de bărbat de Stat Ion Brătianu, și aduce prinos de recunoștință din partea țăranilor ardeleni șefului partidului național-liberal, Ionel Brătianu, pentru dezrobirea ardelenilor.

Adresându-se țărănismli, vorbitorul spune că numai cu ajutorul partidului Național-liberal ei își vor vedea îndeplinite nevoile lor.

Organizarea Comitetului județean Târnava Mică

Preotul Niculae Deac propune și Congresul votează cu unanimitate următoarea lista aleasă pe timp de 4 ani, d-nii dr Emil Folea, avocat prezedent; Valer Boer Vlas, agricultor vicepreședent; Nicolae Deac preot și Gheorghe Oprean preot secretar; Julius Anga comerciant, casier.

Membri: Ioan Mutean preot (Velț), Ioan Mărian preot (Velț), Emil Morariu comerciant (Deag) Victor Gherasim industriaș (Deag), Victor Popa Radu, Cornel Hondor, Gheorghe Truța, funcționari (Diciosânmartin), Petre Medeșan, preot (Șomfalău), Dănilă Bretean, comerciant (Jernut), Niculae Truța țăran (Sălcud) Emil Dragoș, cantor (Cerhid), Vasilie Coroș țăran (Bernadia), Onu Pop și Constantin Avram țărani (Șomuștelnic), Ioan Cosma, Teodor Crania, Augustin Cosma și Andronia Jors țărani (Laslau), Tomica Medieș țăran (Beșineu), Octavian Moldovan țăran (Vidrasau), Alexandru Anca preot (Cipău), Ioan Baia comerciant (Bahula), Ioan Pădurean preot (Șolmuș), Nicolae Stanciu țăran (Cetate de baltă) Simion Anca proprietar (Șupădure), Iuliu Deac preot (Vidrasan), Augustin Folea preot (Buziași).

In afară de acești membri aleși, sunt membrii de drept ai Comitetului județean toți președinții comitetelor sătești.

Moțiunea

După aceasta d-l dr Folea mulțumește în numele biroului de încrederea dovedită de membrii organizației și dă cuvântul d-lui Gheorghe Oprean preot care citește următoarea moțiune:

„Membrii Partidului Național Liberal din județul Târnava-Mica intruniți azi în 30 Octomvrie în orașul Diciosânmărtin în sala Carpați la Congres județan de de organizare, ne îndreptăm gândul și inima către șeful iubit ai Partidului Național Liberal, omul politic care a contribuit cel mai mult la unirea tuturor românilor.

In situațiunea critică în care azi țara se zbate sub greutăți cărora un guvern că cel de azi este incapabil ale face fața, singura speranța a românilor, nu este decât în mintea luminată a șefului Partidului Național Liberal, și apelam la Dv. să stăruiți neînfrânt pentru înlăturarea regimului nefast de azi.

Noi membrii organizației județene suntem convinși că dacă țărei noastre îi este dat odată se ajungă să fie respectată înauntru și în afară hotărîlor ei așa cum era România de eri, această nu se poate face de cât sub conducerea acelora care au dovedit prin fapte întrecut că știu conduce țara.

In credința puternică că factorii competenți vor ști să simtă cela ce întreg poporul vrea, rugăm biroul organisații noastre județene să trimită șefului nostru venerat Dl Ionel Bratianu nemărginită noastră dragoste și să-i asigure că atunci când își va lua asupra lui răspunderea situației politice. Ne va găsi strânși uniți în jurul sau".

Tragerea premiilor oferite abonaților noștri

— Numele fericiților câștigători —

Eri, la ora 4 după amiază, s'a făcut, în localul „Infrățirii" și sub privigherea directorului, d-l D. Tomescu, și a administratorului, d-l C. Angelescu, tragerea bogatelor premii, oferite abonaților noștri.

In fața unei asistențe alese, venită să ia parte la acest eveniment — primul dela înființarea organului nostru și desigur, continuându-se în fiecare an tot mai bogat în daruri — săvârșirea tragerii a fost îndeplinită de fetița d-lui Delescu, cunoscutul mare hotelier din localitate, și băiețașul d-lui Tomescu, directorul ziarului.

După terminarea tragerii, spre consfințirea evenimentului petrecut în o atmosferă voioasă și atentă la glasul argintiu al celor doui copilași ce și-au îndeplinit misiunea lor de buni auguri cu toată sinceritatea și curățla sufletului lor neprihănit, s'a încheiat următorul proces verbal, în care a fost înscris numele fericiților câștigători:

„Azi întâi Noembrie 1921 ora 4 d. a conform. publicațiunilor făcute în ziar, s'a făcut tragerea premiilor acordate abonaților „Infrățirii" în prezența d-lor D. Tomescu dir. ziarului „Infrățirea și C. Angelescu adm. ziarului a d-lui Liviu Brătfălean și în prezența abonaților. Tragerea a fost făcută de copiii Barbu Tomescu și d-șoara Delescu cu următorul rezultat:

Nr. 1849 al d-nei Groza Alexandrina, Maieru, județul Bistrița a câștigat: Un ceas brățară de aur;

Nr. 3457 al d-lui dr. I. C. Schotel, Rodna-Veche a câștigat: Un serviciu de masă pentru șase persoane;

Nr. 1324 al d-lui Rusou Stefan Tg-Mureș a câștigat: Un serviciu de vin;

Nr. 1207 al Băncei Rurală, Caiova a câștigat: Un costum de haine;

Nr. 2199 al d-lui Ion Neculescu, Bogați a câștigat: Una pereche pantofi;

Nr. 2162 al d-lui dr. Dobrescu, Cluj a câștigat: Una tăietoare de nutreț;

Nr. 2584 al d-lui Nica Alexandru, Almaș a câștigat: Una blană de gât.

Nr. 0694 al d-lui Anton Damian, Hidiș a câștigat: Una mie lei numerar;

Nr. 2079 al d-lui Steru Adolf, Făget a câștigat: Una sufragerie;

Nr. 1814 al d-lui dr. Cora Artur, Cluj a câștigat: Una tabacheră din argint.

Cu acest prilej exprimăm mulțumirile noastre tuturor abonaților cari ne-au sprijinit și ne sprijinesc în opera de unitate națională din toate punctele de vedere ce vom duce-o la bun sfârșit numai cu sprijinul cât mai voios al tuturor câți gândesc și simțesc românește.

In același timp rugăm pe norocoșii câștigători să binevoiască a ne trimite, prin poștă, neîntârziat fotografiile d-lor cărora le-am rezervat un loc precumpănitor în coloanele ziarului.

„Infrățirea".

---

v'au păcălit mai rău. Priviți în jurul nostru și dați-vă seamă câți ați fost voi când ați venit din Bosnia, și câți ați rămas acuma. Unde sunt ceilalți? Toți au murit prin Volhinia, Polonia și Italia. Și oare pentru-ce? Fără niciun scop. Vreți să pieriți și voi zădarnic? Depuneți armele și plecați în țara voastră, la părinții, femeile și prunceii voștri. „Calea vă este deschisă". „Cu toată căldura cuvintelor mele, nici unul nu se clinți din loc, nici unul nu vorbește.

Dar abia trecu un sfert de oră și bosniecii se făcură nevăzuți.

Pe la 10, toată Garnizoana Budapestei era dezarmată. Numai jandarmăria ungurească rezista încă. Totuși locul nepotrivit îi expunea atacului din două flancuri de-odată. Revoluționarii au pus câte patru mitraliere de ambele cotituri ale străzii și astfel l au curățit urât. Rezultatul a fost: 45 morți și răniți și restul predat de bunăvoe.

Cu acest epizod se termină partea militară a revoluției.

După ameazi, a sosit un Curier, care a anunțat că frontul italian s'a prăbușit și că soldații s'au resfirat în toate părțile.

Această știre a fost prielnică izbândei revoluționare. Dacă ostire de pe acest front ar fi putut veni la Budapesta, revoluțiunea, s'ar fi putut înăbuși.

Marele Cartier al revoluției simțindu-se în siguranță și-a permutat sediul dela „Astoria" la Casa orașului. Aici a venit contele Károlyi, Jászi, Hoch János și au alcătuit, Consiliul Național și pe urmă guvernul.

E caracteristic pentru spiritul dubios și infidelitatea maghiară următorul fapt:

Din momentul ce revoluționarii cuceriră teren și guvernul lor se întărise rânduri-rânduri veniau politicianii vechi și foștii demnitari ai Statului, spre a depune omagiile lor la picioarele capilor revoluționari.

Pe mulți iam văzut atunci, plecându-și capetele înaintea lui Károl I și Jászi, cari azi sunt iarăși la cârma țărei ca reacționari.

Asasinarea lui Tisza

La izbucnirea revoluțiunei chiar din prima zi toți matadorii vechiului regim avură răgazul să se refugieze căci în faza primului vifor nimenea nu se interesa de ei. Numai Tisza însă rămăsese.

Familia și prietenii îl sfătuiau să plece, punându-i la îndămână mijloacele de transport, totuși el s'a împotrivit.

La 31 Octombrie, după amiază la 6 Tisa a fost asasinat cu focuri de armă în locuința sa din Fașor.

Cine l'a ucis? Este și azi o enigmă, care, poate nu se va lămuri nici odată.

Vestea s'a lățit repede în tot orașul și afară.

La așa numitul marele Cartier revoluționar vestea s'a aflat abia după o jumătate de oră.

Toți erau de acord, că asasinatul a fost comis de niște feciori de magnați din răzbunare politică.

Asasinarea lui Tisa a fost binevenită pentru revoluționari cari țineau să se scape de ei.

Se știe că asasinii ofițeri s'au travestit în haina unor oameni de trupă și călăuziți de un fost servitor al lui Tisza, s'au introdus în camera lui și l'au împușcat.

Procesul asasinatului

Cel mai obscur și mai încâlcit proces din lume a fost cel al asasinării lui Tisza Istvan, care a durat 3 luni și s'a sfârșit nu de mult, cu condamnarea la moarte a lui Kéri Pál.

Alexiu Fedorca.

INFORMATII

Marele Stat major menţine încă sub arme contingentul 1920.

Pentru oamenii din Basarabia Ardeal şi Bucovina din sus zisul contingent, s'a dat ordin a li se da concedii între 30—60 zile. Pentru cei din vechiul regat li se vor da concedii de sărbători.

■

Viticultorii din Ardeal au redactat un memoriu prin care cer suspendarea dispoziţiei după care nu se mai acordă vagoane pentru transportul vinurilor în interiorul ţărei; să se lase liber la export şi oareşcari modificări în tariful vamal.

Preşedintele sindicatului viticultorilor din Ardeal a fost însărcinat a prezinta guvernului acest memoriu, în cursul acestei săptămâni.

■

Ministerul de Industrie a numit o comisiune de experţi compusă din d-nii Eftimiu Atonescu preşedintele al Curţii de Apel. Zane preşedintele Camerii de Comerţ, Gheorghiu, directorul general al vămilor, Manole Pantazi, Alexandrescu şi Cornea, advocaţi specialişti în materie, care să redacteze un memoriu pe care Ministerul de Externe îl va trimite delegatului nostru pentru chestiunile economice-financiare de pe lângă Liga Naţiunilor.

■

La academia de Agricultură se va ţine un concurs pe ziua de 1 Decembrie pentru bursele rămase vacante.

■

Distribuirea Cailor din Germania se va face conform publicaţiunei din „Monitorul Oficial" nr 169 din 29 Octombrie.

Pentru Ardeal e interesant art 1 punctul e şi f. şi art. 2 alineiatul 3 şi 4.

Primul transport de cai va sosi în cursul acestei săptămâni la vama Borş.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Miercuri grandioasa tragedie „Fica amiralului", în rolul principal renumita actriţă Maria Iacobini.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Miercuri senzaţionala dramă „Pista", în rolul principal cu Mario Febo.

■

In CINEMA UNIVERSITATII se va reprezenta Miercuri senzaţionala dramă „Regele aventurilor".

■

Albumul „Ornamentica acului la Români" ce cuprinde una mie (1000) modele de broderii naţionale din Ardeal a fost premiat de Ministerul Industriei cu suma de zece mii (10.000 lei) şi medalia de aur. Aceste mari distincţiuni au fost primite de gentila domnişoară Tiberia Barcianu, născută în Orăştie (Ardeal) a cărei este albumul.

Lucrarea a fost executată în timpul războiului, în anii 1915—1919.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Fabrica de maşini „Schieb" S. A. Sibiu. a înfiinţat în manipularea proprie o sucursală în Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40, unde e renumita prăvălie engros de fierărie, maşini şi articole tehnice M. Anghel reprezentând această firmă şi până-acum Fabrica de Maşini Schieb S. A. Sucursala va întreprinde direct furnizarea maşinilor şi productelor necesare la instalaţiunile pentru mori, motoare de benzină, maşini pentru îmblătit şi la instalarea fabricilor de cherestea.

Importanţa economică a Fabricei de Maşini Schieb şi renumele popular a productelor sale, devine din cazul că proprietează cea mai mare turnătorie de clopote din întreaga Românie Mare, fabricând în urma experienţelor de 100 ani clopote până la o greutate de 2000 kg, turnate special, din metalul cel mai curat pentru clopote. 1216

■

Dr. Tischler, medic la clinica dermato-venerică şi-a început consultaţiile pentru boale de piele şi venerice în strada Iuliu Maniu No. 5, etaj I. Consult: 1½—4. 2211

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-316

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

Cetiţ „Infraţirea"

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Miercuri: Regele aventurilor
Joi: Regele aventurilor
Vineri: Saferndri
Sâmbătă: Saferndri
Duminecă: Saferndri

CINEMA URANIA

Miercuri: Fiica amiralului
Joi: Fiica amiralului
Vineri: Fiica amiralului
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Exilatul

CINEMA APOLLO

Miercuri: Pista
Joi: Pista
Vineri: Circul în flacări
Sâmbătă: Circul în flacări
Duminecă: Din viaţa muncitorilor

Serviciul apei din Cluj

— Un adevărat scandal —

Sunt şase zile de când acest serviciu răpeşte, regulat, apa locuitorilor dela etaje, de pe la ceasurile 12 dimineaţa, până a doua zi de dimineaţă.

Ne închipuiam că se va fi întâmplat vr'un neajuns care se va drege curând. Dar lucrul se repetă, matematic, de atâtea zile, în cât ne este teamă că d-nii dela serviciul apelor au hotărât să facă din aceasta un sistem.

Gândiţi-vă acum D-voastră la higiena apartamentelor de sus în lipsă totală de apă. Cred oare bunii noştri edili că e de ajuns, pentru starea generală a higienii oraşului, s'o tratăm numai în coloane de ziar?

Mai gândiţi-vă acum, d-voastră la nefericiţii locuitori ai etajelor cari, pe lângă lemnele ce trebue să care sus zilnic (nicăieri nu e ascensor), sunt nevoiţi, din graţia bunilor edili, a se lupta zilnic cu hârdaiele de apă pe scări.

Facem apel la oamenii cari conduc acest serviciu să pună capăt neajunsului. In caz contrariu, vom cere Cartiruirii să-i aşeze fără excepţie, la etaj.

Târgul de mostre de primăvară din Praga

In seria târgurilor de mostre întocmite la Praga, cel din primăvara viitoare, este al patrulea ce urmează să se ţină dela 12 până la 19 Martie 1922.

Oraşul Praga, favorizat pe deoparte de o industrie cu intensivă capacitate de producţie şi pentru export, reprezintând aproape 8/10 a celeia din fosta monarhie austro-ungară, de altă parte oraşul fiind aşezat în punctul de intersecţie al celor mai mai importante linii ferate din Europa Centrală, astăzi a devenit într'adevăr centru de întâlnire a lumii industriale şi comerciale internaţionale. Celace erau odinioară Leipzig, Hamburg Viena şi alte oraşe cu renume mondial în viaţa comercială, astăzi este oraşul Praga.

Majoritatea cumpărătorilor o constituesc, în primul rând, noi, românii, apoi alături de noi comerţul statelor balcanice; iar restul, din vizitatorii cosmopoliţi.

Din punctul acesta de vedere pentru noi, românii, aceste târguri au o mare importantă, fiindcă noi având directă legătură ferată cu vecina noastră, Cehoslovacia, cu mult mai mare uşurinţă ne putem aproviziona dela dânsa cu toate produsele şi articolele industriale, cari nu se fabrică la noi.

Apoi, diferenţa valutară nu este atât de mare.

Din Cehoslovacia, putem importa, prin recompenzaţie cu alimente, grâu, porumb, lemne, piei, petrol, sare dela noi produsele ce ne lipsesc etc. astfel că moneta noastră ne-ar rămâne în ţară şi astfel cu Statul cehoslovac moneta noastră nu ar fi victima speculaţiunilor incorecte de bursă.

Iată, deci, că târgurile de mostre cehoslovace prezintă pentru noi românii o apreciabilă importanţă.

Aplicarea legii impozitelor în Ardeal

— Inutilitatea comisiunilor de recensământ —

In cursul săptămânei trecute au început lucrările comisiunilor de recensământ pentru evaluarea pământurilor şi imobilelor supuse noului impozite.

Instituirea acestor comisiuni a dat prilejul la comentarii aprinse în cercurile financiare, bine înţeles, numai în ce priveşte chestiunea Ardealului.

Agitaţiunea e pornită din următoarea considerăţiune: pentru evaluarea pământurilor şi ai mobilelor există, dincoace de Carpaţi, aşa numitul cadastru, care avea scopul să scoată în evidenţa bogăţiile acestui ţinut.

Infiinţat sub regimul maghiar totuşi cadastrul poate sluji foarte bine şi astăzi la fixarea impozitelor noui.

Pământu ile fuseseră clasificate şi evaluate după producţiunea pe care o dădeau. Ce a mai mult chiar l aceste tabele sunt întocmite în chip amănunţit şi sistematic.

Or, cum datele pe cari comisiunile de recensemânt au să le înscrie, sunt la îndemână, rostul comisiunilor este pur şi simplu, un lux pe spinarea contribuabilului.

Pe de altă parte, nu-şi poate nimeni închipui că comisiunile ar putea să stabilească cifre mai precise decât acelea la cari s'a lucrat ani dearândul necum să poată face clasificări de terenuri numai după simple declaraţiuni, fără nici o răspundere, din partea contribuabilului.

Comisiunile vor trebui să lucreze cât mai repede posibil pentru ca să se poată apoi fixa dările ce trebue să le perceapă statul. Ei bine, ele vor întâmpina şi de astădata o greutate anevoioasă, şi anume: evaluarea precisă a imobilelor din întreg Ardealul. Este în deobşte ştiut că cu tura agronimilor de aici — cari vor trebui să figureze de drept în comisiune, — nu-i pune în posibilitate ca să fie buni agrologi, — adecă; să poată evalua toate felurile de pământ cultivabil la adevărata lor valoare.

In celace priveşte faptul că valoarea pământului să fie declarată după producţia anului acestuia suntem îndrituiţi a crede foarte multe declaraţiuni vor fi contrazicere surprinzătoare cu realitatea.

■

De asemeni şi în ce priveşte evaluarea imobilelor: Să luăm, ca exemplu, o fabrică. Comisiunea nu va putea să se călăuzească, în operaţiunile sale, după înălţimea zidurilor, volumul şi suprafaţa lor. Aceasta e de competenţa specialiştilor. Or, cei interesaţi nu au nici un motiv, ca să-şi pună specialişti cari să dea comisiunilor lămuririle trebuitoare pentru fiecare obiect, atât pentru trecut cât şi pentru prezent.

Afară de acestea valoarea unei fabrici nu constă numai în costul construcţiunilor sau a maşinilor sale; ci, în evaluare mai intră şi poziţiunea ei faţă de centrul de desacere a produselor sale, dacă este sau nu în apropierea de graniţă, dacă exportează, dacă are sau nu legătura de comunicaţie directă cu calea ferată, cum şi alte considerante tot aşa de însemnate.

Trebuie să mai adaugăm că în Ardeal unde avem căderi de apă utilizate — deşi aceste nu sunt încă evaluate, şi fără ca şi fiscul Statului să se folosească, aduc foloase foarte mari numai anumitor industriaşi. Fi-vor ele socotite că reprezintă o valoare sau nu?

Iată o nouă întrebare ce ar fi trebuit să şi-o pună însuşi legiuitorul impozitelor.

■

Socotind acum şi graba cu care vor lucra comisiunile, suntem de părere că aceste comisiuni sunt inutile în Ardeal.

Totuşi propunem celor în drept următoarele:

a) Să se alăture pe lângă direcţiunea centrală a cadastrului, o singură comisiune care să fixeze procentul de înmulţire cu valoarea înscrisă, de războiu, a imobilelor şi a terenurilor, spre a obţine valoarea impozabilă;

b) Pentru fabricile şi întreprinderile cari îşi publică bilanţul anual, evaluarea să se facă după suma arătată în ultimul bilanţ, iar în cazul când nu există după valoarea actuală care să fie baza operaţiunii impozitelor.

In acest fel, avem credinţa că se va lucra dar cu real folos pentru stat.

In restaurantul
„La Pisica Vânată"
(fost Biazini) strada Avram Iancu No 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

IN CAFENEAUA
EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

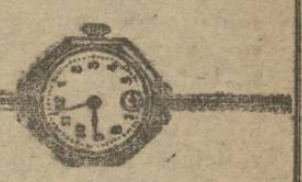

Ceasornicele de mare precizione
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
916 Telefon No. 330

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 9

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Răspunzând telegramei președintelui Adunărei Deputaților, principele Carol mulțumește pentru urările făcute spunând următoarele: **„Născut pe pământul sfânt al României întregite și purtând numele faimosului Voevod Mihai, datoria noastră a părinților este să-l creștem vrednic de țara și de numele pe care-l poartă.**

■

Noua manoperă a băncilor streine stabilite în țară pentru a provoca scăderea leului este retragerea a mari depozite de lei cu scopul de a produce panică pe piață. Această manoperă este aspru criticată în cercurile financiare serioase care cer măsuri grabnice pentru a împiedeca băncile streine dela asemenea operațiuni.

■

Mulți capitaliști cari, din neștiință, subscriseră la Soc, Marfa, noua afacere a regimului, și-au retras capitalurile subscrise când au aflat de monopolul necinstit organisat în folosul numitei societăți. Statutul de constituire prevede că jumătatea capitalului va trece după 3 ani în proprietatea inițiatorilor Hefter și Dragomirescu. Camera de Comerț, refuzînd să dea un aviz favorabil conform legei, avizul a fost dat cu dela sine putere de d. Ștefaniu, președintele Camerei, pentru motivul că d-sa face parte din Consiliul de Administrație al Soc. Marfa.

■

Părintele Lucaciu și senatorul Guriță au trecut prin parlament, în sesiunea trecută și in lipsa opoziției, legea pentru crearea Societăței „Ocrotirea". Scopul aparent este ajutarea invalizilor și orfanilor de războiu, pe când în realitate, după cum reiese și din statute, se urmărește creiarea de tripouri în Capitală cu filiale în provincie. Imoralitatea acestei chestiuni este complectată prin faptul că părintele Lucaciu și senatorul Guriță au fost aleși pe viață conform statutelor votate de carlament, cel dintâi președinte de onoare și cel de al doilea președinte activ al acestor tripouri numite soaietăți de binefacere.

c ■

D-l Iuliu Maniu a fost primit în audiență de M. S. Regele. După audiență, d-l Maniu a convocat la o consfătnire la d-l Mihail Popovici acasă pe toți fruntașii partidului național.

■

Retrăgându-se d-nii Hönigman și Fagure, ziarul „Adevărul" a fost vândut d-lor Rosenthal și Pauker. Noii proprietari sunt și ei tot simbriașii d-lui Blank.

Partidul poporului fiind la putere, nu desvoltă nici o activitate.

■

Joi 27 Oct. în cadrul unui banchet, care a avut loc în sala cea mare a hotelului Dacia, și-a manifestat, publicul din Satu-mare iubirea ce o nutrește față de d-l Butunoiu, comandantul garnizoanei, care nu de mult a fost avansat la rangul de general.

Au toastat d-nii dr. V. Lucaciu, dr. E. Seleș, Lăpădatu.

Cantități mari de cereale se transportează din partea băncilor locale, a societății de export „Externa" etc. în direcția județului Maramureș, de unde sunt trecute parte în Rusia, prin Bucovina. Cantități mari de lemne, porci, vite să exportează din partea băncilor în țările vecine realizând câștiguri fabuloase, scumpindu-se însă traiul masselor mai sărace.

Coresp;

Știri din Turda

Ieri a avut loc la Miskiu inaugurarea școalei industriale la care au luat parte mai mulți fruntași din județ. Singur prefectul județului a refuzat să ia parte la această inaugurare pentru a nu fi silit să stea alături de adversarii d-sale politici.

■

Continuându-și acțiunea de prigonire împotriva partidelor din opoziție, prefectul județului Turda a interzis partidului național liberal să țină adunări poporale în zilele de târg.

Ce scop urmărește „Asociația" funcționarilor publici

„Funcționarul" — organul „asociației funcționarilor publici" din Ardeal, — publică următorul articol cuprinzând declarații cari merită să fie cât mai cunoscute:

„Buna înțelegere între funcționarii de stat, județ și comună. Ridicarea moralului funcționarilor — în aceste vremuri grele. Vrem cu puteri unite, să dă pentru funcționari — o viață cinstită, un minim de existență, fără de care funcționarul e un sclav — fără voință liberă și fără cea mai mică autoritate. Ne luptăm să-i asigurăm stabilitate și siguranța zilei de mâine. Vrem, ca funcționarul statului să fie un organ cu autoritate al statului, și nu un om desbrăcat de toate calitățile omenești; o păpușe de compătimit, jucăria nemernică în mâna oamenilor, cari nu înțeleg menirea unui stat, care trebuie să fie sinteza moralei înalte cetățenești. Toate aceste le voim a-le înfăptui pe căi cinstite, în cadrele legilor. Deci nu putem înțelege oamenii, cari în Asociația noastră nu văd aceea — ce noi facem pe față, pe căi cinstite.

Noi nu urmărim scopuri ascunse. Noi vrem o funcționărime conștientă cinstită, pentrucă avem convingerea, că numai o astfel de funcționărime va putea consolida țara, și ne va putea scăpa de hațul, în care suntem. Noi nu în contra guvernelor, nu în contra oamenilor singuratici — ne luptăm. Noi ne luptăm în contra unei concepțiuni greșite a tuturor acelora, cari în funcționar nu văd organul viu al statului, păzitorul ordinei și legalității, făr-o unealtă oarbă, păcătoasă — în mâna acelora, cari n-au cutezanța, să facă un lucru necorect pe răspunderea lor — fără se ascund după spatele bietului funcționar — aruncând aruncând asupra lui tot odiul publicului. Vrând funcționărime cinstită, vrem binele statului. Statul deci va trebui, să ne sprijinească să ne ajute în această activitatea noastră. Suntem deci revoltați, când vedem, că Asociația noastră este luată în goană; conducătorii noștrii sunt trași în cercetări disciplinare.

Noi suntem oameni conștii și funcționărimea este un corp viu, care va ști să reacționeze. Pe oamenii inconștienți — din sânul său, îl va arunca și-i vom ști ține și în evidență — pentru a le da pedeapsa, care trădează interesele unei corporațiuni — pentru avantagii personale. Funcționarii conștiincioș trebue să-și strângă rândurile. Avem lipsă de coheziune, pentrucă se apropie vremea, când toate pretențiunile noastre — vor fi onorate pe deantregul".

Scrisoare din Satu-Mare

Deschiderea solemnă a filialei Băncii Românești. — Viața culturală, politică. — Știri diverse.

Joi, 27 Oct., a avut loc deschiderea solemnă a filialei Băncii Românești în localurile ei proprii din piața Victoriei.

După sfârșirea serviciului religios, celebrat de d-nii preoți N. Costin și V. Răuț, părintele Răuț a urat succes și izbândă sucursalei din Satumare, ce are menirea, ca să întărească elementele românești pe teren economic — financiar pe aceste plaiuri, unde viața economică e aproape exclusiv în mâinile evreilor.

Directorul filialei e d-l Zoe Cantacuzino, primprocurist d-l Ion Niculescu, șefcontabil d-l Dimitrie Georgescu, iar cassier d-l Ilie Bogdan.

La această festivitate centrala din București a fost reprezentată prin d-l subdirector general Dr Victor Stăvescu. Sucursala și-a început imediat operația.

In ce privește capitalul societar al Băncii Românești, mi-a spus d-l Stăvescu, că e exclusiv românesc și servește scopurile neamului românesc întreg în privința progresării pe diferitele ramuri ale vieții economice iar nu numai interesele a lor câteva sute de acționari, cum să svonește.

Referitor la traficele din Satumare, d-l Stăvescu și-a făcut observația, că far fi timpul să le concesionate românilor, hârtiile de țigaretă nu sunt provăzute cu banderola R. M. S.; tutunul cal. I. nu mult diferă de cal II.

Societățile „Cultura Poporului" și „Astra" să întrec în a propaga cultura românească în Satumare și județ. In orașul Satumare „Cultura Poporului" își continuă ședătorile literare-artistice, la cari participă toate clasele sociale române. In 29 Oct., la ședătoarea ce a avut loc în sala de festivități a Casinei române, d-l profesor Botez a vorbit despre sentimentul de iubire în poezia română, analizând poeziile celor mai renumiți autori români. Au mai urmat câteva producțiuni.

Diferitele partide politice se organizează atât la orașe, cât și la sate. D-l profesor universitar Bogdan-Duică nu demult a cutreerat județul, în scop de a câștiga aderenți pentru partidul țărănesc. Indeosebi învățătorimea să înșiruie sub drapelul desfășurat de d-l Bogdan-Duică, care inspirat încredere în urma faptului că e autorul mai multor operi de valoare din punct de vedere național românesc, ca bunăoară „Evreii și Românii" etc.

Partidul liberal e mai bine organizat în circumscripția Balamare, organizarea căruia pe județ actualmente stagnează.

In interesul partidului național ardelean mai desvoaltă o activitate oareșcareva puținii aderenți.

Evenimentele din Ungaria

Elveția și chestia exregelui

Berna 26 Oct.

Relativ la informațiunile din presa străină, după care consiliul federal ar fi făcut intervențiuni în legătură cu fuga lui Carol, ziarele din Elveția, franceze și cele germane, recomandă să se respingă orice amestec străin în chestiunile cu caracter exclusiv elvețian. Cu privire la dreptul de azil garantat de către constituțiunea elvețiană, adaogă că Elveția a primit mandat în privința lui Carol și nu trebue să dea cont nimănui în această privință.

Mica Antantă renunță la ultimat

San-Paulo. — Ultimatum-ul Micei Antante către Ungaria a rămas în suspensie din cauza intervenței marilor puteri, lăsând Micei Antante, libertatea de acțiune, numai în cazul când Ungaria ar refuza să primească revendicările Marei Antante.

Familia lui Carol se stabilește în Bavaria

Se anunță din Geneva că mama ex-regelui Carol și bunica ex-reginei Zitta care au fost invitate de guvernul elvețian să părăsească teritoriul Elveției, au plecat în Bavaria. (Rador).

Abdicarea exregelui Carol

Lafayette, 1 Noembrie

Ziarul „Le Temps" află că exregele Carol nu se simte dispus să renunțe la coroană, ceace nu va împiedica ca abdicarea să se pronunțe. Monitoarele engleze ne putând veni pe Dunăre până la Budapesta, exregele Carol și împărăteasa Zita vor fi conduși pe drumul de fer, până la Daia, de unde vor fi îmbarcați pentru Galați. Marile puteri au făcut demersuri, ca acțiunea Micii Antante să nu fie independă de aceea a Conferinței Ambasadorilor.

† EDMUND HIRSCH

Săptămâna trecuta a încetat din viață un fruntaș al industriei de spirit din Ardeal, Ed. Hirsch.

In ultimul timp, fusese ales prezident al „asociației fabricanților de spirit" din ținutul ardelenesc.

Industria aceasta, piedre prin moartea lui, pe unul din cei mai nepregetați și stăruitori campioni ai săi.

Ed. Hirsch s'a impus în lumea industrială nu numai prin acțiunea lui consarată intereselor comune dar prin erudițiunea lui de specialiști, Inșile autoritățile se consfătuiau cu el în Soluționarea problemelor de ordin economic. Actualul ministru de finanțe i-a încredințat alcătuirea proectului de lege anupra impozitului pe alcool misiune pe care însă n'a putut îndeplini pe deantregul, din cauza bolii care i-a pregătit moartea.

Defunctul era o personalitate cunoscută și apreciată în Cluj, în Ardeal și în vechiul regat.

Când se va face istoricul industriei de alcool în special, figura lui Ed. Hirsch, va ocupa cea mai frumoasă pagină.

Moartea acestui om de valoare lasă în urma lui regrete unanime. Mai ales industria pierde pe cel mai vajnic susținător al ei pe mentorul care na dat nici-doată greș.

TELEGRAME

Sosirea reginei Greciei în România

Atena 31. — Regina Sofia a plecat azi din Atena spre România prin Serbia, M. S. va fi întâmpinată la Timișoara de A. S. R. Principele Carol care o va conduce direct la Sinaia.

Regina Greciei va rămâne în România până la complecta restabilire a sănătății A. S. R. Principesei Elena. (Rador.)

Conferința din Porto-Rose

Mult amânata conferință din Porto-Rose a început în fine lucrările ei sub președinția șefului delegației italiene, d-l Avezzana. Scopul acestei conferințe este stabilirea unei înțelegeri între Statele succesorale ale fostei monarhii Austro-Ungare cu privire la interesele lor comune în materie de căi ferate, tranzit etc. Prima ședință a fost ocupată numai de formalități. S'au verificat puterile plenipotențiarilor.

Ducele de Aosta nu primește tronul Ungar

Roma, 31 Oct.

Cercurile oficiale italiane desmint zvonul despre candidatura ducelui pe Aosta la tronul Ungariei.

Paris, 31 Oct.

Presa franceză înregistrează svonul cum că ducele de Aosta ar dori să candideze la tronul Ungariei.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Citiți „Infrațirea"

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

România economică

conferință ținută la cercul „France-Orient" de N. Iorga

Caracterul agricol al României

Toată lumea știe că România a fost din cele mai vechi timpuri o țară agricolă.

Dar, la drept vorbind, acest caracter nu datează decât de la anul 1829, (data tratatului de la Adrianopol) când ea a câștigat libertatea comerciului exterior al produselor sale naționale.

Până atunci țăranul român nu cultivă decât atât cât îi trebuia pentru a se hrăni el și familia sa pentru a pune o parte din produsele sale la dispoziția Turcilor, Suzeranii Principatelor.

Comerțul exterior nu există până la acestă epocă, și se poate spune că România încă nu avea caracterul agricol, fiindcă pentru aceasta ar fi trebuit nu numai caligraful și porumbul ei să fie de ajuns pentru populație, ci să se și exporteze.

De la 1829, comerțul exterior se făcea pe uscat și pe apă. Dacă pe calea întâia Imperiile centrale au luat locul prim, regretăm că pe cea de a doua. Aliații noștri, mai ales Francezi, n'au ocupat decât un loc secundar până în zilele noastre.

Nădăjduim că în viitor, Aliații noștri vor întreține relații economice și comerciale mai strânse cu România — calea Dunării și aceea a Mării Negre fiindu-le cât se poate de principale iar influența Centralilor putând să scadă din zi în zi.

Proprietatea funciară rurală, exproprierea

Consecințe posibile ale reformei agrare:

A. Temeiul economiei naționale a țării e agricultura. E drept prin urmare să începem cu ea. Din cele mai vechi timpuri țăranul era proprietarul pământului, dar pe măsură ce impositele îl copleșiră, — căci țara fiind supt suzeranitatea turcească trebuia să se plătească un tribut anual Sublimei Porți, — țăranul trebuind să plătească birul și neavând bani în monetă, era silit să vândă în fiecare an o parte din pământul său boierului pentru a face față dărilor ce i-se cereau.

Astfel, după cîtă-va vreme, îl vedem pe țăran lipsit de pământul său, iar boierul devine mare, foarte mare proprietar. Mizeria începe pentru țeran. Nemulțumiri și revoluții succesive ale masei țărănești silirâ Guvernele românești să realiseze oarecare reforme agrare; dar, dacă prin aceste mijloace țăranul devenise proprietar, această proprietate nu-i era de ajuns pentru a putea trăi independent și a se întreținea fiindcă pământul se împărțea prin moștenire.

Până la noua reformă agrară, repartiția pământului era următoarea: deoparte marea proprietate — latifundiile, — aparținând unei mici minorități, de cealaltă marea masă țărănească, neposedând decât un petec de pământ insuficient, sau și mai rău, neavând nimic și fiind silită să muncească la marele proprietar.

B. Exproprierea actuală nu lasă mai mult de o sută de hectare unui proprietar, pe aceaș moșie; țăranul are în general între cinci și opt hectare.

Pentru un moment chestia agrară pare a fi resolvită. dar ea are o lipsă: nu s'a dat țăranilor pășune și drept la păduri, privilegiu de care se bucurau odinioară.

Dacă aruncăm o privire asupra situației agricole, putem afirma că în Bucovina și Transilvania ea se arată mai bine cu micii proprietari sași și români.

C. Realisându-se reforma agrară, România devine țara micii proprietăți țărănești.

O chestie foarte importantă pentru viitorul economic al țării e de a ști dacă mica proprietate va produce cît cea mare, ori va aduce ruina țării. Axioma cunoscută este aceasta: că marea proprietate dă marea producție, iar cea mică dă o producție mică. Dar noi nădăjduim că ea va produce chiar mai mult decît cea mare. Țăranul cunoaște foarte bine secretele tehnicei agricole, deoarece a lucrat la marele proprietar cu instrumentele cele mai moderne, și putem adăoga că, posedînd și conștiința proprietății el va lucra mai intensiv. Cu concursul eficace al băncilor populare și al diferitelor asociații el va realisa în scurt timp o producție superioară aceleia dinnainte de războiu și astfel România va fi și în viitor o țară „eminamente agricolă".

Exportul nostru de petrol și derivate

Efectul reducerei taxelor vamale

In urma reducerei taxelor de export de petrol și derivate și înlesnirile făcute industriilor petrolifere, exportul acestor produse a luat o mare extensiune în ultimile două luni.

Aceste reduceri de taxe, au combătut concurența din afară, încurajând cererea care a sporit zi cu zi.

Grație cererei mari, prețurile produselor noastre de petrol și derivate au sporit treptat, cifra lor actuală reprezentând aproape îndoitul și întreitul celor din August. Situațiunea din prezent e următoarea.

Disponibilitățile noastre de benzină sunt expuizate compleet pe trei luni în viitor; iar în ce privește petrolul lampant s'au exportat cantități considerabile și cereri foarte importante de lampant sosesc din străinătate angajând producțiunea viitoare.

Iată acum și câteva cifre edificatoare asupra ascensiunei prețurilor în ultimele două luni

In August, prețul de export al petrolului lampant, loco Constanța, era de 0.90—1 leu kgr.

Astăzi acest preț s'a urcat la 1.80—2 lei.

Prețul de export al benzinei grele, era în August lei 2; astăzi cu lei 5—6.50 kgr., astăzi prețul de export este de 6.50—8 lei kgr.

I

Rezultă așa dar, că exportul nostru de petrol și derivate a făcut în ultimul timp progrese simțitore, cari se datoresc în mare parte înlesnirilor făcute industriei și mai cu seamă reducerilor de taxe vamale de pe urma cărora Statul va avea de profitat mai mult decât pe urma menținerei lor.

Cel puțin în direcția exportului de petrol, s'a făcut celace ar fi trebuit să se facă de mult pentru toate produsele noastre exportabile.

(„Argus") I. R

Cărți pentru frații noștri din Balcani

Primim următorul apel din partea studenților macedo-români, prin care se solicită cărți românești spre a fi trimise fraților noști din Balcani.

„Rugăm cu stăruință toate institutiunile culturale, toate Casele de editură, toate librăriile pe toți autorii de cărți și întreg publicul din cuprinsul României Mari, ca să ne dăruiască, un număr cât mai mare de cărți și reviste (românești și streine) pentru înfăptuirea acestor biblioteci.

Nici nu poate fi o altă întrebuințare a cărților, mai nobilă și mai folositoare.

Veniți în ajutorul fraților voștrii Macedoneni, cu cărți și reviste, ca să-i desrobiți de domnia întunecimii și de jugul culturii străine.

Dați-le slovă românească de care ei sunt atât de dornici și atât de lipsiți.

Le veți aduce prin aceasta alinare pentru suferințele de față și solle pentru vremuri mai bune."

Criza internă politică

Sub acest titlu „Keleti Ujság" trece în revistă toate evenimentele ce se desfășoară pe terenul politicei interne Române scrie între altele: audiențele la Palat continuă. Eri după prânz Suveranul a primit în audiență pe dl Iuliu Maniu, președintele partidului Național din Ardeal.

Presa opoziției din audiențele Domnilor Brătianu și I. Maniu deduse, că demisiei actualului guvern e o urmare naturală.

Ziarele constată, că după ce astă vară opoziția părăsise Parlamentul, Suveranul ar fi fost aplicat îndată să primească în audiență pe conducătorii partidelor din opoziție, boala însă l-a împiedecat și fiind silit să plece în streinătate pentru a se recunlege, amânând așa soluționarea acestei complicații interne pentru toamnă.

Paltoane și
îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 M. Neuman
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13
Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.
1212
En gros și en detail.

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR"
Str. Memorandului 11 (Unio).
Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Preșuri ou Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.
17
Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.

Stok proaspăt de Pneuri și Bandaje
GOOD YEAR
Constructie speciala A. W. T.
— Cu prețuri normale —
Toate Dimensiunile Europene, asemenea Americane cu talonul de sârma
Casa GOODYAR TIRE & RUBBER Company
Atrage atențiunea onoratei clientele să nu cumpere pneuri care nu vor avea un plumb de siguranță, fabrica garantând calitatea numai pentru acestea.
Pneurile fără plumburi, sunt din cele rămase de la armata americană din Franța și deci marfă veche și rău păstrată.
REPREZENTANT EXCLUSIV PENTRU ROMÂNIA
CONSTANTIN S. MIHAESCU
IN FAȚA MINISTERULUI DE RĂZBOI
(Strada Valter Mărăcineanu No. 2). — Telefon 47-72. 1126
Cluj la Alexandru Lörincz Strada Regele Ferdinand, 116
STOC PERMANENT.

22
In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditaţie elevilor de liceu din orice materie cu preţ moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări şi Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

MI-AŞI schimba locuinţa care e aproape de gară cu una asemenea sau 1 camera şi bucătărie în centru: adresa la ziar „Schimb"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CĂUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

Cumpărăm în permanenţă:

Coarne, unghii de bou şi de bivoli. Păr de porc, de vită, coame şi copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne şi tot felul de rămăşiţe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne şi oase s. p. a. Cluj,
Calea Ştefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Fraţii Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Reclama este sufletul comerţului

In atenţiunea exploatoarelor industriale şi exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăţi potrivit şi pentru încălzirea locuinţelor, tot calitatea aceasta şi de ócnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt şi cărămizi, cărbune brun de ocnă şi în bucăţi având 3400 calorii.

Despre vagoane şi permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". ❷ Telefon interurban: 130

Anton Reck şi Soţul mari comercianţi de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

1205

Mare deposit de Svaetere şi Mănuşi

pentru dame şi băeţi.

Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.
La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul Şt. O. Iosif.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română,

pentru comerţul şi industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala a Bucureşti şi prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 şi Piaţa Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină şi untură în cantităţi mari şi de prima calitate; cum şi diferite produse de carne: proaspete, sărate şi afumate. preparate în sistem de Praga.

1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde şi diferite patiserii şi gelatine cu carne

---

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Abonamente

pentru

ziarul „Infrăţirea"

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească"

Piaţa Unirii 7.

Noroc amice! — Noroc!
Ştii o noutate?
Nu ştiu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adica.
In Str. Universităţii No. 1 s'a deschis o nouă şi frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poţi petrece bine, la orice oră din zi şi până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Ştii că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese şi 1209

Preţuri convenabile.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Rèviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţară şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7, TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17

CAILE FERATE ROMÂNE.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică că pentru acordarea dreptului de afişaj şi publicate prin staţiunile C. F. R. din Ardeal, Basarabia şi Bucovina, exceptându-se vechiul Regat unde deja există o asemenea convenţiune, s'a decis a ţine o licitaţie publică la Direcţiunea Generală C. F. R. Serviciul P. Calea Victoriei No. 124 în ziua de 16 Noembrie a. c. orele 11 şi în condiţiunile următoare:

Concesionarea acordării dreptului de afişaj şi publicate prin staţiunile C. F. R. din Ardeal, Basarabia şi Bucovina se va face pe un termen de trei ani cu începere dela 1 Decembrie 1921 până la 30 Noembrie 1924.

Ofertele vor fi timbrate, sigilate şi trimise la adresa indicată mai sus cu menţiunea pe plic:

„Oferta pentru acordarea dreptului de afişaj şi publicate prin staţiunile C. F. R. din Ardeal, Basarabia şi Bucovina; licitaţiă în ziua de 16 Noembrie 1921.

Pentru ca oferta să fie valabilă, se va anexa chitanţă cassei generale C. F. R., din Bucureşti strada General Budişteanu No. 9, sau unei casse regionale C. F. R. pentru depunerea unei garanţii provizorii de lei 20.000, rămând ca garanţia definitivă să se depună înaintea semnărei convenţiunei la cassa generală C. F. R. din Bucureşti Strada General Budişteanu No. 9, în numerar egal cu chiria pe un an neproducătoare de dobânzi, sau efecte ale statului, pentru garantarea executărei a tutulor obligaţiilor din convenţiune.

Afară de suma oferită ca chirie anuală, Domnul concesionar va mai plăti la finele fiecărei luni, Direcţiunei Generale C. F. R. o participare la beneficiile de 20% (două zeci la sută) din toate încasările brute ale agenţiei.

Pentru a putea lua parte la această licitaţie amatorii vor trebui să prezinte următoare acte:

1. Actul prin care să probeze că sunt români sau naturalizaţi şi această dovadă se va face, fie prin prezentarea unui certificat emanat dela primărie din care să rezulte că este român sau naturalizat, fie prin prezentarea ori cărui alt act care să facă dovada această.

2. Actul de nastere.

3. Actul că nu a suferit nici o pedeapsă penală şi că nu au fost faliţi, emanate dela Tribunalele respective.

4. Actul ca în prezent se bucură de o bună purtare în societate, emanate dela autorităţile locale.

Toate actele enumărate mai sus se vor prezenta cu cel puţin 5 zile înainte de data licitaţiei Direcţiunei Generale C. F. R. Serviciul P. din Bucureşti, Calea Victoriei No. 124 adică tot acolo unde amatorul va depune oferta, pentru ca Direcţiunea Generală să poată decide care dintre concurenţi întrunesc condiţiunile de admitere la licitaţie.

Supra oferte nu se primesc.

Pentru ori ce informaţiuni, amatorii se vor adresa Direcţiunei Serviciului M. în sala de audienţă a Direcţiunei Generaiă C. F. R. din Calea Victoriei No. 124 în zilele de lucru orele 12½ şi 13½, unde se poate vede şi proectul de convenţiune.

No. 60292/9522 M. 1214 DIRECŢIUNEA GENERRLĂ C. F. R.

Banca Comerţul şi Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

MINISTERUL COMUNICAŢIILOR
Direcţiunea Generală C. F. R.

Publicaţiune.

Pentru concesionarea biurourilor de vânzarea biletelor C. F. R. în oraşele arătate mai jos se va ţine licitaţie prin oferte închise depuse sau trimise la Direcţiunea Servicinlui Comercial C. F. R. Str. General Berthelot No. 8. Bucureşti sau la autoritatea de unde se poate lua cunoştinţă de condiţiile licitaţie după cum se specifică mai jos.

Ofertele se primesc până la 15 Noembrie 1921:

BRAŞOV. La Direcţiunea Regională C. F. R. Serviciul Comercial.

CLUJ. La Direcţiunea Regională C. F. R. Serviciul Comercial

PLOEŞTI. La Şeful Staţiei.

ORADEA-M. La Şeful Staţiei.

SATU-MARE. La Şeful Staţiei.

Licitanţii trebue să ofere, o cotă la sută din venitul net al remizei în folosul orfanilor C. F. R.

Direcţiunea Generală C. F. R.

No. 63154/17292 C-1921. 1215

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

Intreprindere de transport

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Banca Centrală

pentru Industrie şi Comerţ Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Haţeg, Oradea-Mare, Sibiu şi Turda.

In înfiinţare: Timişoara şi Brad.

Secţia de Mărfuri.

Cumpără şi vinde, exportează şi importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât şi în comision. Afaceri a meta.
Secţie specială pentru cereale. Secţie specială pentru coloniale.
Primeşte mărfuri în depozitele proprii în gaj şi în chirie.

Secţia Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerţ cu articole technice. 1213

Secţia de Bancă.

Execută tot felul de operaţiuni bancare în cele mai culante condiţiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăţi pe toate pieţele din ţară şi streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără şi vinde tot felul de monede şi valute.
Primeşte

DEPUNERI spre FRUCTIFICARE

pe libele şi Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrăţirea“ celui care va face 5 Abonamente

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 366 — Opt Pagini 1 LEU — Opt Pagini — Sâmbătă 5 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj — Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRAD... NIU SUB CONDUCEREA UN... Director: D. TOM...

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN ... 320 L. 6 LUNI ... 3 LUNI ...

Congresul partidului liberal

Congresul partidului național-liberal, hotărât pentru ziua de 27 Noembrie, e menit să însemne deschiderea unor vremuri noui, căci el va concretiza ce e două mari aspecte ale vieței românești: participarea tuturor cetățenilor, prin mijlocirea votului obștesc, la conducerea afacerilor publice, și participarea la viața României unificate a tuturor românilor din provinciile alipite.

Partidul liberal care a contribuit cu o atât de covârșitoare parte la înfăptuirea acestor aspecte noui ale României contemporane, are, deci, prilejul prin congresul său să-și sărbătorească, în fața țării, roadele propriei lui munci și jertfe.

Dar în afară de această semnificație politică, congresul partidului nostru, trebue să fie înțeles și ca o chemare a tuturor celor ce-și iubesc neamul, pentru ca împreună să se soluționeze marile chestiuni cari nu mai pot fi amânate.

Țara are nevoe de a fi guvernată în mod cinstit și eficace.

O administrație, când indolentă, când abuzivă, ne-a dus la nesiguranța vieței și a averilor.

O incurie prelungită a ministerului de finanțe ne-a creat discreditul în afară și haosul dinăuntru. Iar un sistem de impozite, ticluit pe baze artificiale, dar pătruns de spiritul unei fiscalități exagerate, care stoarce averea contribuabililor și pune pe același treaptă averile munc.te și agonisite cu cele câștigate într'o noapte; un sistem fără de fine de impozite, complicate și contradictorii, vine să adaoge la suferința tuturor de până acuma pomparea ultimelor resurse.

Și în vreme ce un sistem de dări atât de exagerat, de nemilos, de nepreveăzător și de complicat, vine să apese pe contribuabili, ei în același moment sunt chemați să asiste la jaful averei publice, la crearea unor slujbe scandaloase, la cheltuelile provocatorii ale acelora cari au curajul de a cere de la toți jertfe, ei mulțumindu-se numai cu partea de beneficii ce rezultă din suferința tuturor.

Cu o lipsă, apoi, și de simț de demnitate națională, și de prevedere economică, guvernul actual amestecă pe toți samsarii străini în inima țării și face din bogățiile ei obiectivul cupidității tuturor aventurierilor financiari străini.

Țara este astfel pe pragul falimentului moral și material. Aceasta nu poate fi mascat nici prin discursurile generalului, al cărui auditori sunt aduși cu trenul plătit din tezaurul țării, nici prin cinismul unuia, ori prin combinațiile juvenile ale altuia.

Și față de această grea situație a țării, este o datorie imperioasă a tuturor celor ce văd ceva mai departe, și a tuturor celor ce nu pun toată fericirea vieței în foloasele momentului, ca să se adune, să se ralieze, să prindă sub același steag, și să asculte aceiași chemare pentru ca prin puterile unite ale tuturor să se dea țării maximum de energii și de capacități, prin care ea să iasă la limanul legitimelor ei așteptări.

Experiența „oamenilor noui" e făcută. Ea ne-a adus acolo unde suntem. Demagogia averescană, întemeiată pe zăpăceala sufletelor după războiu, ne-a făcut apoi, deplina dovadă că prin arivișt i și prin transfugi politici, nu se poate creia un partid în care interesele generale să predomine pe cele personale.

Congresul partidului liberal va veni astfel să statornicească răspunderile și obligațiile, normele de viitor și jalonarea în mare a mijloacelor de tămăduire a relelor de care țara suferă atât de nedrept și de profund.

Refacerea și normalizarea țării, dreapta soluționare a marilor chestiuni financiare și economice, și în fine înzestrarea țării cu o nouă Constituție în care să se pună definitiv cadrul nouei situații a României, — acestea sunt marile probleme pe care toți câți sunt convinși de urgența și însemnătatea lor, le vor avea în minte și în inimă, atunci când vor răspunde la chemarea partidului liberal și vor participa la congresul de la 27 Noembrie.

În această lumină congresul partidului nostru, o spunem încă odată va reprezinta o fază nouă în mersul de propășire la care țara e vrednică să râvnească.

Știrile zilei

Triumful lui Lloyd George în chestiune irlandeză

Lafayette, 2 Noembrie

Lloyd George a obținut încrederea Camerei comunelor, în urma celor rostite de el la sfârșitul desbaterilor relative problemei irlandeze.

Votul de blam, cerut în ședința, împotriva guvernului, a fost respins cu o majoritate covârșitoare — 438 voturi contra 43.

Nou atentat anarhist la legațiunea americană

Lafayette, 2 Noembrie

Astăzi a explodat în fața legațiunii americane, din Lisabona o granată, asvârlită în semn de protestare împotriva condamnări celor doui anarhiști italieni la moarte.

Aliații cer Ungariei definitiva detronare a Habsburgilor

Lafayette, 2 Noembrie

Sâmbăta trecută, plenipotențiarii marilor State aliate la Budapesta au făcut demersurile cele mai categorice pe lângă guvernul maghiar cerând detronarea definitivă a familiei habsburgice.

Aiurea și la noi

D. N. Iorga se află, de câtva timp, pentru interesele noastre superioare, la Paris.

Din timp în timp, d-sa trimete ziarului ce conduce scurte articole, în care ne face atenți asupra atâtor manifestări ale poporului francez. Sunt, în acele mic; articole ale sale, de multe lucruri de domeniul „faptului diverș"; ele prezintă însă în totd'auna un deosebit interes prin nota personală a autorului. Și ce poate scăpa atenției unui observator că marele învățat dela București?

In ultimul său articol, d. Iorga relevează un lucru foarte instructiv pentru noi.

Trei fruntași ai vieții politice franceze au ținut de curând cuvântări înaintea publicului, expunând fie-care părerile lor, justificând aceste păreri față de criticile de multe ori violente ce li s'au adus.

Unul e Clemenceau. Bătrânul care a hărăzit Franței victoria a vorbit, la desvălirea monumentului ce i s'a ridicat în comuna sa de naștere. Ziarele au reprodus și la noi cuvintele răspicate și nobile ale acestui verde bătrân: „Nici un cuvânt de ură la adresa unor adversari ca-i totuși nu i-au cruțat", — observă d. Iorga.

Altul e Briand. Străluciul vorbitor și-a apărat politica de cumpănire, față de învinuirile grele ce i se aduc: „Toată expunerea nu cuprinde măcar numele unui adversar", — adaugă d. Iorga.

Al treilea, mult atacatul Painlevé s'a apărat de acusația ce i se aduce de patru ani încoace, afirmându-și punctul său de vedere de o intransigență republicană absolută: „Omul care de patru ani e aproape scos din orice perspectivă de a guverna s'a putut stăpâni, pentru a vorbi astfel", — afirmă d. Iorga.

Treceți acum de pe această înaltă scenă politică a Franței „anarhice" pe scena politică a României-Mari; puneți, alături de nobila stăpânire a omului de Stat din apus, toate tipetele răgușite, toate gesturile desordonate și ocările grosolane ale politicianului din toate ținuturile noastre, și veți avea măsura deosebirii hotărâtoare dintre realitatea omului politic și contrafacerea lui în care ființa naivă se silesc a ne descoperi „genul" politic al României-nouă.

N. B.

Exregele Carol spre insula exilului Madera

Leafild, 2 Noembrie

Exregele Carol, dinpreună cu soția sa, Zita, vor fi îmbarcați pe-o canonieră engleză și porniți spre gurile Dunării.

S'au luat toate măsurile dictate de împrejurare pentru menținerea ordinei.

Se presupune că aventurierul fost monarh va fi exilat în insula Madera.

Un efect al exproprierii

Cine s'a gândit că legea menit a dezrobi economicește pe țăranul român și a-l ridica prin aceasta la nivelul cerut de noua întocmire a Statului democratizat, cine s'a gândit că legea de curând votată a exproprierii a putut avea un ecou puternic și dincolo de hotarele țării?

Și totuși, lucrul acesta s'a întâmplat; prefacerea adusă de lege s'a repercutat tocmai în Grecia.

De acolo ne-au venit — se știe — în totdeauna negustor și arendași de moșii. Astăzi exproprierea desființează și clasa arendașilor. Grecii cari-și făcuseră din moșii specialitatea lor, ne mai având ce face acum la noi, se gândesc prin urmare să se întoarcă în patria lor. Și ei se duc la timp, pentru a pune prețioasele lor cunoștințe agricole, căpătate printr'o lungă experiență în România, în serviciul exploatării agricole, încă primitivă, din ținuturile Greciei mărite (Asia-Mică, Tracia Macedonia).

Chestia repatrierii Grecilor din România a fost pusă, încă după încheierea războiului mondial, de Eleft. Venizelos, care declara unui compatriot al său, la Paris, că prețuește mult experiența Grecilor din România în chestiile agricole și că, în urma exproprierii, ei trebue să se întoarcă în Elada, iar guvernul elen e dispus să le facă în acest scop toate înlesnirile.

De atunci, în Grecia, situația politică s'a schimbat radical, și astăzi ziarele elene agită această chestie.

Unul din aceste ziare, „Etnos", care apare la București, explică necesitatea întoarcerii Elenilor în patria lor. Cu acest prilej, declară să nu li se ia în nume de rău acest lucru în România. Grecii vor păstra — declară ziarul elen — o amintire veșnică țării ospitaliere care la primit în împrejurări grele pentru dânșii. Românii vor avea întru'nșii cei mai sinceri prieteni în Grecia.

Ne pare bine că fiii Helladei duc dela noi o pregătire, care va folosi atâta patriei lor. Între noi și ei, veacuri întregi a fost un viu schimb de idei și servicii. Azi legături nouă ne apropie și mai mult de dânșii. De acela vom fi fericiți a afla în Grecii cari au trăit la noi sprijinitori devotați ai legăturilor tot mai strânse dintre țara noastră și a lor.

B.

Nota lui Cicerin

Situația gravă în Rusia. — În ajunul unei contra revoluții. — Puterile față de nota sovietică. — Chestiunea tezaurului nostru.

Telegramele anunță că guvernul sovietic rus a trimis o notă guvernului englez, prin care îi cere recunoașterea actualului regim din Rusia, precum și încheierea unei păci definitive cu Rusia sovietică.

Propunerea este făcută în schimbul recunoașterei de către guvernul sovietic a obligațiunilor privitoare la împrumuturile contractate în străinătate de către guvernul țarist înainte de 1914.

Știrea este de mare importanță și este pusă în imediată legătură cu situația internă din Rusia, care se agravează pe zi ce trece tot mai mult.

Refugiați de dată recentă din Rusia precum și relațiunile ce primim zilnic, arată că situația de peste Nistru a devenit imposibilă de suportat. Lipsa tuturor articolelor de primă necesitate se simte în toate părțile, iar foametea zilnic face mii de victime.

Nemulțumirile contra sovietelor iau proporții tot mai adânci și cu un caracter ce merge cu pași repezi spre contrarevoluție.

Pare că mișcarea antibolșevică să aibă drept centru regiunile situate pe malurile Volgei, unde se află masse de coloniști germani cari cei dintâi nu s'au putut împăca cu concepția bolșevică, din care cauză acestea au avut de suferit mult de pe urma teroarei bolșevice.

În ultimul timp aceste regiuni de coloniști fiind supuse unor noui rechiziții pentru armatele roșii, o nouă revoltă a fost inevitabilă întrucât li-se luase ultimele resurse.

Măsurile de represiune luate contra lor nu au făcut decât să atâțe și mai mult spiritele și să dispară ultima umbră de încredere în regimul sovietic.

Consecința acestor stări de fapte este că Rusia se găsește astăzi în plină fierbere.

Este natural ca față de această situație reprezentanții Rusiei sovietice sub presiunea maselor, încep a scădea din pretenții și a se gândi, că singura cale de a potoli spiritele și de a rupe lanțul ce strânge puternic Rusia din toate părțile este de a li-se recunoaște actualui regim sovietic, încheind o pace cu Puterile occidentale, care va avea ca urmare în primul rând alimentarea populației înflămânzite.

Iată deci punctul de plecare al notei lui Cicerin către guvernul Britanic.

Era de așteptat însă ca această intervenție sovietică să fie primită cu multă neîncredere de către Puterile Înțelegerei și să fie considerată ca un simplu sondaj făcut asupra intențiunilor foștilor aliați ai Rusiei țariste în chestiunea rezolvirei problemei ruse.

Ziarele londoneze și pariziene comentează în mod viu nota lui Cicerin cu observația că ea este condițională și limitată. Rezerva aceasta cotidiane este foarte explicabilă întru cât obligațiunile din notă nu vorbesc nimic des-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

pre datoriile de război, nici de marile împrumuturi externe dinainte de război făcut de municipalităţile ruse şi nici de capitalurile companiilor străine confiscate de guvernul sovietic.

Credem că în ceia ce primeşte relaţiunile dintre România şi Rusia sovietică nota trimisă guvernului Englez trebue să ne preocupe într'un mod cu totul deosebit, de oare ce se ştie că siguranţa tezaurului nostru la Moscova ne-a fost garantată de Antanta, iar în prezent că Rusia este constrânsă de împrejurări la o pace cu Puterile Înţelegerei este timpul ca guvernul nostru să păstreze o încordată atenţiune asupra lichidărei problemei ruse, intervenind la momentul oportun pentru revendicarea şi obţinerea tezaurului de la Moscova.

Un monument la Mesteacăn

Străinul, care cercetează părţile ardelene locuite de Români, va rămânea de sigur uimit de numărul mic şi foarte neînsemnat de amintiri istorice româneşti ce se leagă de aceste părţi.

Ca şi cum pe aici n'ar fi trăit nici un om de seamă şi nu s'ar fi întâmplat nici un lucru mare. Nimic nu aminteşte trecătorului străin de vrednicia înaintaşilor şi de datoria sfântă a urmaşilor.

Deşi n'am avea decât să răscolim puţin spuza uitării şi a nepăsării şi am vedea, cum izbucneşte de caldă şi de luminoasă din jeraticul trecutului para de foc a amintirilor înălţătoare,

Astfel ne gândim de astădată, la ţinutul curat românesc al Zarandului, de unde a pornit în toamna anului 1784 mişcarea de eliberare a lui Horia, Cloşca şi Crişan.

Câte amintiri nu se leagă aici de aproape fiecare urmă din marea oştire care de atunci.

Par'că vedem pe Horia, cum s'a întors din Viena dela împăratul Iosif II, încredinţat că împăratul le vrea binele, numai sfetnicii de domni unguri îl împiedecă să le facă acest bine şi de aceea să încerce el înlăturarea acestor piedeci, cum apoi, încrezător în cuvintele înşelătoare ale împăratului străin, a vestit poporul, strâns în mare număr la târgul dela Brad, să se adune, cu mic cu mare în ziua de 1 Brumar (Noemvrie) 1784, la biserica din Mesteacăn, unde el îi va spune ştirile aduse dela împăratul. Aici, după ce le-a povestit în grâu simplu, pe înţelesul tuturora, călătoria sa la Viena şi primirea ce a avut la Iosif II, par'că-l aud cuvântând:

Fraţilor! a venit timpul să ne scăpăm de asupritori. Însuş împăratul ne dă dreptate. Să jurăm cu toţii pe sfânta cruce (şi încă par'că-l văd scoţându-şi crucea din sân) că nu vrem să mai fim robii nimănui, cu atât mai puţin ai domnilor străini de neamul şi de limba noastră. Să ne adunăm în cete şi de grabă să mergem la Bălgrad (Alba-Iulia), unde vom găsi arme, cu care apoi ne vom apăra drepturile împotriva ori şi cui! — Par'că văd şi simt florii unei vieţi noua ce i-a trezit în inimele tâmpiţilor români cuvântul şi fapta desrobitorului Horia.

Pentru ca însă chipul lui să grăiască pentru toate timpurile înaltilor românesti, el trebuie turnat din bronz ori cioplit în marmoră. De aceea toţi Românii, înţelegători şi cu tragere de inimă pentru cauza noastră naţională, au datorie să cumpere cât mai multe bilete dela loteria „Asociaţiunei" din Sibiu, strada Şaguna 6, ori dela băncile mai de frunte din toate centrele, fiindcă Asociaţiunea vrea să însemne cu o cruce măcar memorabilul loc dela Mesteacăn din veniturile loteriei sale.

Cetiţi „Infrăţirea"

Cărţi şi reviste

Dela Tisa la Buda-Pesta

O pagină din epopeea noastră.

In ziua de 4 August 1921 s'au împlinit doi ani de când vitezele trupe ale României au intrat în trufaşa capitală a maghiarimei. La 17 Noembrie 1921, se împlinesc doi ani de când trupele române au părăsit Buda-Pesta, după ce a gonit de acolo anarhia roşie şi guvernul sovietic al lui Bela Kuhn.

Acestui eveniment de arme, cu care s'a încheiat lupta noastră pentru cauza dreptului şi civilizaţiei, îi este închinat în întregime volumul apărut de curând „Pagini de glorie" „Dela Tisa la Buda-Pesta".

Volumul cuprinde colaborările celor care au condus la Buda-Pesta glorioasele noastre trupe. El dă apoi în facsimil, proclamaţiile istorice date de Comandamentul Român în Buda-Pesta, o expunere largă, după documente oficiale, a luptelor îndârjite prin care au trecut armatele româneşti, acte, documente, şi hărţi în culori.

In „Paginile de glorie" „Dela Tisa la Budapesta" se găsesc articole semnate de Octavian Goga, General Averescu, I. G. Duca, Take Ionescu, G. Mârzescu, General Răşcanu, General Mărdărescu, comandantul trupelor noastre în acea tă glorioasă campanie, C. Diamandy fost înalt Comisar al Guvernului Român la Buda-Pesta, N. Iorga, Corneliu Moldoveanu, Mircea Rădulescu, Radu D. Rosetti, Gr. Tăuşan, General Panaitescu, C. Argetoianu, General Petin, ataşa militar al Franţei, A. Popovici-Taşcă, C. Disescu, etc.

Coperta volumului este o admirabilă pagină de desenuri româneşti, tipărită pe hârtie de lux şi datorită desenatorului Popa.

Volumul pe ediţie velină se găseşte de vânzare la toate librăriile şi are preţul de 25 lei.

El este închinat eroismului românesc, şi arată toate fazele sângeroaselor ciocniri care au avut ca urmare, triumfala intrare a trupelor noastre, în Capitala Ungariei.

ECOURI

Sovietele au exportat în ultimul an 47 tone aur

După o statistică recentă, s'a stabilit că sovietele au vândut în Suedia 47 tone aur în blocuri, în valoare totală de 31 milioane dolari.

Cea mai mare parte a fost cumpărată de reprezentanţii marilor bănci americane care au venit special în Suedia pentru acest scop.

Corurile germane

Până la războiu Germania era ţara filozofiei şi a muzicei. Războiul însă i-a turburat viaţa.

Când s'a potolit furtuna şi oamenii au rămas ca ponosul şi cu datoriile lor către alţii, dragostea de cântec s'a trezit din nou. S'au reorganizat vechi e asociaţiuni corale şi s'au întemeiat alte societăţi nouă. 80.000 de muncitori s'au înscris în aceste societăţi pentru lied-ul german, pentru corurile de având şi pentru acele imnuri patriotice cari leagă inimă de inimă şi spirit de spirit. Statul le subvenţionează pentru că Statul n'a uitat lozinca culturală a lui Bismark: „Prin muzică la fapte".

In mijlocul a 16 milioane de locuitori, câte organizaţiuni corale s'au putut înjgheba la noi, iar când se înfiripează una, care este jertfa Statului pentru susţinerea ei.

Bursă pentru călătoria literară

Franţa a creiat, în chip particular pentru literatură o bursă naţională de 3000 de franci pentru călătorie.

Bursa de anul acesta a fost decernată scriitoarei Isabela Sandy pentru povestirea sa ţărănească din Ariège, — drama unor munteni din Pirineii Franţei.

Când ne vom gândi şi noi să venim într'ajutorul povestitorilor noştri, cu burse naţionale de călătorie.

Primul vapor românesc

In anul 1847, luna lui Mai, la 20 stil vechi, a fost la Giurgiu o mare serbare, — lansarea primului vapor românesc. Proprietarul, armatorul cum am zice, azi, era d. Alexandru Villara.

Vaporul era mic mai cât o luntre, amenajat să transporte călători pe linia Giurgiu-Rusciuc. Pe atunci nu aveam încă căi ferate.

Numele vasului era „Mariţa".

Cu prilejul lansărei şi botezului „Mariţa" în faţa mulţimei de norod ce se adunase ca să vază cum umblă „focul pe apă", Cezar Boliac, uitat şi el azi ca şi „Mariţa" lui Villara a ţinut un entuziast discurs.

Iată sfârşitul:

„Mergi Mariţo, mergi de arată Europei culorile României; mergi de-i duce bogăţiile solului nostru şi-i cere luminile ei; mergi de vizitează Italia, Franţa, Spania, şi spune popoarelor lor, că sunt încă Români de la Dunăre a Nistru, prin Tibiscum la Muntele Emu".

— Când vei trece înaintea Italiei, ridică pavilioanele tale. Ai-l mama ta, când vei merge e-a lungul coastei Franţei, salută cu strigăte de bucurie, că ea este ţara libertăţii..."

In entusiasmul său ditirambic, Boliac trecuse măsura. Uitase, că „Mariţa" noastră nu se putea aventura de cât cu multă grijă până la Sulina. Dar pe atunci eram entuziaşti nu blazaţi cărtitori ca azi.

Răspândiţi „Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Şcoala primară şi America

Caracterul şcoalelor primare şi obligativitatea şcolară

de **A. Boldur**

O lege şcolară unitară pentru toate Statele cari compun confederaţia Statelor Unite Nord-Americane, — nu există. Fiecare Stat îşi întocmeşte legile de educaţiune şi instrucţiune în conformitate cu cerinţele şi împrejurările proprii. Astfel între legile şcolare ale diferiţelor State există deosebiri destul de evidente şi în consecinţă este deosebire şi între stare învăţământului din acele State.

Unele din ele au fixat obligativitatea şcolară începând cu al 6-lea an al etăţii copilului, altele cu al 7-lea şi unele chiar cu 8-lea. In cele mai multe State obligativitatea e decretată pentru vârsta de 8-14 ani; asta în districtul Columbia, Statele: West-Virgina, Indiana, Michigon, Nord-Dacota, Sud-Dacota, Nebrosca, Cansos, Montana, Calorada, Utah, Nevoda, Idaho, Oregen şi Californta. In Statele Maine şi Washington dela 8—15, iar în New-Hamchire, Connerlinct, New-York, Pennsylvania, Minesota şi New-Mexico dela 8—16 ani. Obligativitatea mai timpurie ca dela al 8-lea an e decretată şi continuă dela 6 până al 12 an al etăţii, în New-Yersei, până la al 13-lea în Wiscansin, până la al 14-lea în Massachusets, Kentuky şi Illinois, până la al 15-lea în Rhode-Island şi până la al 16-lea în Wyomnig.

In Statul Ohio, unde învăţământul primar se presintă în cele mai bune condiţiuni, obligativitatea şcolară începe la 8 ani. Cu toate acestea părinţii îşi trimit copiii la şcoală încă dela 6 ani. Ei sunt obligaţi să urmeze până la vârsta de 15 ani şi să termine cel puţin 6 clase primare.

Pentru înscrierea copiilor obligaţi a urma şcoala primară, consiliile şcolare trimit în fiecare an comisari, cari umblând din casă în casă, — atât la oraş cât şi la ţară, — înscriu pe cei în vârstă de şcoală. După verificarea listelor de înscriere şi a matriculelor şcolare, părinţii cari nu pot justifica înregistrarea copiilor sunt amendaţi — lucru ce se întâmplă de altfel foarte rar.

Pentru controlul lipsirilor dela şcoală şi a cauzei ce le-a provocat, fiecare district şcolar îşi are un inspector al absenţilor cercetării şcoalei („Diréctor of attandence" sau „Truout officer") cărula i se predau listele de absenţe.

Acesta cercetează fiecare caz de lipsire, umblând pe la locuinţele elevilor, stabilind şi înlăturând, după posibilitate aceste cauze. Fiind investit cu puterea de a lua orice măsuri crede de cuviinţă, el armonizază, dă sfaturi, dictează pedepse, în bani sau ia copilul dela părinţi şi-l duce la o şcoală corecţională, pentru a înlătura răul ivit. Pentru scopul acesta cele mai multe State decretează înfiinţarea şi susţinerea de şcoale corecţionale, industriale case de reformare; pentru îndreptarea copiilor că porniri rele sau a celor cu defecte spirituale.

Unele State obligă judeţele, altele oraşele mai mari la întemeierea şi susţinerea unor astfel de şcoale. Aşe d. e. oraşul New-York susţine pe Lang-Island o şcoală pentru copiii ce fug de şcoală, numită „Parenthal school". Aici se internează pe câte 4—8 luni, şcolarii cari lipsesc fără ştirea părinţilor dela şcoală.

Tot New-Yorkul mai susţine încă vr'o 3 şcoli corecţionale pentru diferite categorii de delicvenţi minori, toate întocmite şi organizate admirabil pentru a îndrepta şi reda societăţii individi folositori cari altcum ar fi devenit o plagă contagioasă pentru organizaţia socială.

Modul cum e executată legea obligativităţii şcolare în Statele-Unite, îl putem afla din următoarele date statistice:

Întreagă populaţiunea confederaţiei Nord-Americane la finele anului 1915, era de 100,399,318 suflete. Din aceasta numai numărul celor ce cad sub obligamântul şcolar adecă în vârstă de 5-18 ani, a fost de 26,425.100.

Dintre aceştia au cercetat şcoala 19,104.200, adecă 74,57 la sută.

Restul de 25,43 la sută îl dau în special Statele de sud unde învăţământul încă e destul de bine organizat şi apoi acei copii, cari la 15 ani întrerup şcoala.

Şcoala primară în general are 8 clase, iar cea secundară 4 clase.

In mai multe locuri am găsit şcoale numai cu 6 clase primare, însă elevii acestor şcoale pentru a-şi câştiga pregătirea pentru învăţământul superior, urmează cursul de 8 ani ai şcoalei secundare şi inferioare (Junian High schoul) şi alţi 3 ani şcoala secundară superioară (Great High schoul).

Invăţământul în şcoalele primare Americane de stat e gratuit.

Afară de şcoalele primare susţinute de stat, în oraşele mai mari sunt şi şcoile confesionale numite „Parochial schoul" cari pun o grijă mai mare pe instrucţia religioasă a copiilor; astfel de şcoale susţine în deosebi biserica catolică.

La susţinerea acestor şcoale, — afară de o taxa de câte 2 dolari de fiecare elev, — statul nu contribue cu nimic.

Inscrierile la şcoală se fac de două ori pe an odată la 1 Septembrie — pentru cei cari până la data asta au împlinit cel puţin 6 ani, — a doua oară la 1 Februarie. Astfel fiecare clasă are 2 despărţeminte, sau divisiuni: A şi B.

Cei cari se înscriu la 1 Sept formează clasa I-a, de unde cu finea lui Ianuarie trec în desp. B a aceleaşi clase. Astfel promoţia elevilor încă se face de 2 ori pe an. O întocmire ca aceasta, mi se pare că îngreunează munca învăţătorului, mai ales că materialul pentru diferitele despărţeminte încă variază.

Şcoalele americane, în toate statele, au adoptat sistemul coeducaţiunei, începând din şcoala

Cronica politică

Criza de guvern declarată — Dizolvarea Parlamentului — Prezidarea noilor alegeri. Ultimele ştiri sosite din Capitală ne vestesc că zilele guvernului sunt numărate. Toate combinaţiunile încercate de conducătorii guvernului pentru a evita criza au fost zadarnice, opoziţia parlamentară în mod hotărât a arătat guvernului că date fiind problemele mari la ordinea zilei şi complecta lipsă de experienţă şi capacitate a celor ce-l conduc este o imposibilitate de a mai fi tolerat la cîrmuirea ţării.

De acest adevăr s'au convins toţi factorii cu răspundere în această ţară.

Consecinţa firească a acestei situaţii este că Regele a început consultarea şefilor opoziţiei în vederea soluţionărei crizei.

Faptul că partidele serioase din opoziţie stăruiesc în hotărîrea de a nu reveni în Parlament face ca dizolvarea să fie inevitabilă.

Ultima speranţă a guvernului era de a prezida el noile alegeri, însă şi această speranţă s'a spulberat, întru cât abuzurile şi afacerile săvîrşite în vremea din urmă nu pot să-i dea autoritatea morală şi politică necesară pentru a prezida nişte alegeri cari tocmai sunt menite să restabilească ordinea şi legalitatea atît de sdruncinate prin destrăbălarea regimului averescan.

In ceia ce priveşte ştirea lansată de unele ziare cum că noile alegeri vor fi prezidate de un guvern neutru, ea nu corespunde de loc situaţiunei întrucît vremea guvernelor de experienţă a trecut.

Problemele care se pun în momentul de faţă cer o grabnică soluţionare, şi la aceasta nu se poate ajunge decît printr'un guvern compus din oameni cu experienţă care să asigure ţărei o rodnică epocă de muncă şi prosperitate.

Partidul naţional-liberal in Ardeal

Poporul din comuna Deda, jud. Mureş-Turda, răspunzând la chemarea d-lor Gr. Ciontea şi Ioan Vancu, delegaţii comitetului judeţean, s'a adunat în ziua de 30 Octombrie pentru a organiza în acea comună partidul naţional-liberal.

Conform statutelor, s'a ales un comitet compus:

1 Dănilă Ciontea, 2 Iliste Păşcan I. Ion, 3 Dănilă Păscan a Cosii, 4 Toader Ghidiu lui Ioan, 5 Toader Ghidiu I. Vasile, 6 Cîrlesc Ştefan, 7 Iliste Ciontea, 8 Ioan Curta, 9 Ioan Buta I. Nicolae, 10 Toader Puşcaş, 11 Victor Ciontea, 12 Ioan Florea I. Nistor, 13 George Florea I. Grigore, 14 Toader Pop, 15 Dănilă Păşcan I. Ion, 16 Cosma Păşcan, 17 Iosif Suciu I. Ion, 18 Ion Suciu I. Ion, 19 Grigore Gliga, 20 Ştefan Morărean, 21 Ciontea Nicolae, 22 Nelea Grigore, 23 Iosif Butilă, 24 Grigore Ghidiu I. Arşinte.

Biroul a fost constituit după cum urmează:

Preşedinte: Ioan Ghidiu,
Secretar: Ioan Vancu,
Cassar: Nechita Păscan,
Controlor: Gavril Ciontea.

La urmă s'a expediat d-lui Ion I. I. C. Brătianu următoarea telegramă:

„Poporul din Deda, constituindu-se astăzi în partid naţional-liberal, îşi îndreaptă ochii spre Id-voastră cu credinţă neclintită făgăduind a vă da tot sprijinul pentru întărirea şi înălţarea iubitei noastre patrii."

Revista presei maghiare

Atitudinea lui Jósika desaprobată de Unguri

Ziarul „Ujság", ocupîndu-se de incidentul Jósika şi de urmările acestei atitudini, scrie între altele: „Noi nu am apărat nici o dată măcar procedura lui Jósika, ci am condamnat'o şi am stigmatizat'o ca fără tact. Părerea aceasta ne-o menţinem şi astăzi. Dar, concetăţenii noştri români ori-cât de greu ar judeca situaţia în legătură cu incidentul greşalei lui Jósika, nu maghiarimea poate fi învinuită. Maghiarimea în general a simţit, că baronul Jósika în urma situaţiei înalte ce o ocupa în fruntea „Ligei maghiare", sub nici un pretext nu ar fi putut să se sustragă de a lua parte la reprezentaţia de gală. Şi la ceea-ce s'a întîmplat, nu a consimţit maghiarimea. Dacă „ovarăşii" lui au luat cunoştinţă de motivele şi scuzele baronului, maghiarimea nu le-a luat la cunoştinţă. Tocmai de aceea credem că e o oarecare exagerare declaraţia d-lui prefect că, alături de-o asemenea directivă, d-sa nu crede să se poată înfăptui buna înţelegere atât de dorită între poporul maghiar şi cel românesc. Dorim să-l liniştim şi pe d-l prefect şi pe toţi românii, cari gândesc ca şi dînsul, că maghiarimea care cu bună credinţă s'a împăcat cu noua situaţie, nu a abandonat fidelitatea şi lealitatea dinastică tradiţională. Maghiarimea se poate conduce numai pe cale dreaptă şi onorabilă, dar nu se lasă sedusă de nimeni.

Numai acela poate sta în fruntea maghiarimii, care o conduce pe calea înţelegerii pacinice, care duce la consolidarea ţării şi la liniştirea publică atât de mult dorită. Cine va săbui direcţiunea aceea, care să unească puterea de muncă a diferitelor naţiuni spre binele ţării — lăsând liberă desvoltarea propriei lor culturi? Greşala atât de nenorocoasă a prezidentului „Ligii maghiare", nu poate să aibă consecinţe dăunătoare pentru maghiarimea aceea, care nu-zueşte o înţelegere bună şi doreşte să se transpună în cadrele legii ca adevăraţi cetăţeni credincioşi şi muncitori ai Statului".

Carol plînge

Ziarul „Ujkelet scrie:

Cât a fost stăpân peste 50 milioane de oameni, Carol nu a plâns nici odată. Acum că plânge, nu mai e stăpân pe nimeni, nici pe sine însuşi.

Când s'a ştiut, că bandele militare complotiste se retrag lăsându-şi trompetele şi micul călueşel — care purta toba mare, — atunci s'a văzut, că muzicanţii însufleţiţi au fugit dinaintea bandelor lui Horthy şi că au pierdut Waterloo-ul. Carol a isbucnit într'un plânş amar cu „Aceasta voiu plăti-o cu viaţa", — „voiu avea soarta ţarului Nicolae", — se văeta într'o germană corectă pronunţată ex-regele.

Germanismul încă i-se poate ierta, dar nu i-se poate ierta că a plâns. Căci a plânge e lucru omenesc, dar nu e compatibil cu demnitatea unui Suveran. Cum vrea Carol să stăpânească milioane de oameni, când nu se poate stăpâni pe sine?

Niciodată, dar nicodată, nu am auzit ca să fi plâns în faţa soartei tragice a poporului său. S'a pustiit bunul şi viaţa multor sute de mii, dar nu a plâns niciodată. Nu a văzut nici-o singură lacrimă... Iar acum, după-ce şi-a asigurat în Elveţia tezaurele ce s'au furat în decurs de veacuri, plânge, căci pentru el tocmai acum îi apare catastrofa îngrozitoare, când poate să-i fie viaţa în pericol... Şi când într'un târziu se va opri să plângă şi va vedea, că nu are de ce se teme că nu atentase nimeni la viaţa lui, atunci va spune: Plătiţi-mi datorii e mele în Elveţia şi nu voiu mai plânge".

Da, da, lui Carol îi trebuesc mărgelele, bijuteriile şi pietrile scumpe, ca să aibe ce amaneta în Madeira. Şi până ce Horthy, nu-i va vota acele câteva miliarde, ferit-a Dumnezeu, să se împace, o plânge neîntrerupt înainte.

Audienţa d-lui Maniu la Palat

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" scrie:

Dl Iuliu Maniu a fost primit în audienţă de Rege. După d-sa şi dl Brătianu a solicitat o nouă audienţă. In legătură cu această se zice că dl Brătianu ar avea de scop să prezinte Suveranului noua listă a viitorului cabinet.

Se aşteaptă ca după această audienţă să se vadă, dacă demersurile conducătorilor partidelor din opoziţie au obţinut vre-un rezultat pozitiv, acum sau pe mai târziu.

Polonică între două ziare ungureşti din localitate

Ziarul „Ellenzék" aflând, că prefectura zilele trecute a desfiinţat printr'un ordin al său „Unirea Maghiară" că fiind o instituţiune, ce nu avea la bază nici statute, nici regulamente, ci numai pe simple ficţiuni istorice şi „umanitaro-naţionaliste" care urmărea un scop „bine" definit, adică: realizarea unui vis măreţ. Pe urmele acestei desfiinţări s'au pornit certuri vehemente.

„Ellenzék" şi-a inaugurat campania împotrivă „nefericitului" Baron Josika, care era un fel de agent palatist, un fel de cerşetor de milă la Palat — stăpânit esclusiv de interse personale ignorînd cu desăvârşire pe cele ale poporului maghiar, pe care pretindea că-l reprezintă, iar celelalte ziare ungureşti au continuat-o. Azi însă când tot acest „Ellenzék" îşi vede prada zăcând la picioare rănită, în agonie şi visul său măreţ pe pragul desiluziei, îi cuprinde mila şi aruncând, toată răspunderea pe spinarea confratelui „Keleti Ujsag" şi a celorlalte surate clujene sau le învinueste de complicitate considerându-le ca provocatoare rele desfiinţări faimoasei „Uniuni".

Desigur toate că aceste ziare credeau că pot juca rolul intrigantului până la finele actului şi mai credeau că îmbrăcate în haina actorului dramatic, nu li-se vor vedea gesturile ridicole.

Actorii şi-au jucat bine rolul, desnodamântul comediei a dovedit tragic şi obosiţi cum sunt de mimica artificială se pot retrage pentru a se „reculege" pentru o altă „premieră" senzaţională...

Citiţi „Infrăţirea"

primară, în şcoala secundară şi în universitatea elevii urmează lecţiile în comun.

III. Controlarea şi administraţia şcoalelor.

O lege şcolară unitară pentru toate statele din confederaţia nord-americană, nu există. Guvernul central al republicei, cauza şcoalelor o lasă în grija singuraticelor state şi nici vre-un control oarecare nu exercită asupra învăţământului.

E drept că congresul din 1867 a instituit un „Birou" central al educaţiunei publice (National Bureau of Education), însă acestea numai pentru a aduna şi vedea datele statistice şcolare din toate statele, în scopul de a se putea cunoaşte starea învăţământului din întreaga ţară. Dătoria guvernului central este numai de a ajuta şi promova instrucţiunea publică, dar nu şi la nici un drept de inspecţiune asupra şcoalelor.

Prin decretul semnat la 12 Ianuarie 1903, s'a instituit în Guvernul central, „Consiliul general de Educaţiune", (The General Education Board) a cărui chemare e:

1. A zidi şcoale primare, a le înzestra şi mări, a construi şcoale normale pentru pregătirea învăţătorilor, şcoale industriale şi technice şi alte instituţiuni de cultură şi educaţiune şi în legătură cu aceste a instala biblioteci, ateliere de lucru, bucătării, pentru instrucţia menagiului etc.

2. A contribui la stabilirea şi îmbunătăţirea instrucţiei elementare, industriei şi technicei şcolare.

3. A angaja sau a mijloci angajarea învăţătorilor, a ajuta şi sprijini societăţile şi alte corporaţiuni menite a promova educaţiunea şi instrucţiunea în Statele Unite ale Americei.

4. A prevedea cu proprietăţi aceste corporaţiuni.

5. A aduna, publica şi distribui datele statistice, rapoartele şi alte documente referitoare la ace tea.

Acestui consiliu i s'a votat de către Senatul confederaţiei odată 30 şi apoi 22 milioane dolari plus o subvenţie anuală de 1.500.000 dolari.

Membri acestui consiliu nu pot fi mai puţini de 9, dar nici mai mulţi de 17. Ei se aleg pe un termen de 3 ani şi pot fi realeşi.

Şeful departamentului instrucţiunei publice în fiecare stat este Inspectorul instrucţiunei publice (Superintendent of Public Instruction), care e numit de Guvernatorul sau ales de Consiliul şcolar al Statului respectiv pe un period de 4 ani.

Inspectorul nu poate fi o persoană care are interese materiale proprii în afacerile şcolare ca d. e. prin publicarea de manuale şcolare etc. El este aceea ce este la noi Ministrul Instrucţiunei Publice, conducând şi supraveghiând întreg mersul instrucţiunei din Stat.

Fiecare stat e împărţit în mai mult districte şcolare. Aşa sunt districte şcolare: judeţene, orăşeneşti, săteşti şi rurale.

Afacerile şcolare dintr'un district le conduce consiliul şcolar districtual al respectivului district.

Consiliile şcolare se îngrijesc de starea bună a zidirilor şcolare, de prevederea lor cu toate cele necesare ca rechizite de învăţământ, de scris, de cărţi didactice, apoi de angajarea personalului didactic şi de serviciu, precum şi de salarisarea acelui a, de cercetarea şcoalei şi, cu un cuvânt prevăd şi decid în toate afacerile şcolare atât în acele de administraţie cât şi educaţie şi de învăţământ.

Organul executiv al consiliul şcolar este inspectorul (Superintendentul).

Fiecare oraş formează un district şcolar, având-şi consiliul său şcolar, care conduce afacerile tuturor şcoalelor din oraşul respectiv. Districtele şcolare săteşti şi rurale (ale fermelor), încă îşi au consiliile lor şcolare, însă aceste sunt subordonate consiliului şcolar al judeţului respectiv.

Pentru controlul şcoalelor din districtele săteşti şi rurale sunt instituiţii inspectori districtuali; tot pentru câte 3—4 districte unul. Aceştia sunt subordonaţi inspectorului şcolar judeţean.

Fiecare şcoală cu mai mulţi de 2 învăţători are în frunte un „Principal" (director), care îndeplineşte agendele locale ale şcoalei. In general directorul, — în deosebi la şcoalele cu mai mult de 4 învăţători, — nu face lecţii ci supraveghiază mersul instrucţiunii, îndeplineşte agendele administrative, controlează ordinea şi disciplina în şcoală.

IV. Învăţătorii. — Pregătirea şi retribuţia lor

Personalul didactic al şcoalei primare din Statele Unite aproape în întregime e compus numai din femei. In cursul vizitelor ce am făcut la mai multe şcoale în Statele Ohio şi Pensylvania doar un singur învăţător bătrân am întâlnit, încolo pretutindeni erau numai învăţătoare. Fiind salariile prea mici în conformitate cu condiţiile de traiu bărbaţii îşi caută şi găsesc alte cariere mai bine plătite. In timpul din urmă mai multe state au ridicat salariile chiar şi cu câte 100 la sută.

Pregătirea ce se cere învăţătorilor nu e aceiaşi în toate statele. In statele cu o organizaţie şcolară mai bună, candidaţilor de învăţători li-se cere terminarea şcoalei secundare şi un curs de 2 ani în şcoala normală. In statele de sud şi nord-vest se cere o pregătire mai mică.

In cei din urmă 4—5 ani înmulţindu-se numărul şcoalelor şi în special al posturilor de învăţători, mai multe state pentru a-şi avea personalul necesar de învăţători, au început a-i pregăti pe o cale mai scurtă. Pe aceştia îi numeşte în primii ani ca învăţători ajutători şi pentru perfecţionarea lor în arta educaţiunei şi instrucţiunei, statul a instituit o sămă de învăţători „Supravehitori" (Supervising-teacher), cari ajută şi pregătesc pe aceşti învăţători.

Prima şcoală normală în Statele Unite Americane a fost deschisă pe la 1723—1730 la Concord V. prin „Revis Samuel R. Hall". La 1830 s'a mutat la Andoner unde în curând s'a deschis şi un seminar pentru pregătirea viitorilor învăţători.

Hall este autorul opului: In-

Se vopsesc blănări de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMAȚII

Membrii comitetului executiv al organizației național-liberale din Cluj, sunt rugați a se întruni, în localul Clubului, Sâmbătă 5 Noemvrie, la orele 6 seara.

■

Eri, împlinindu-se patru ani dela moartea Principelui Mircea, s'a oficiat în capela palatului Cotroceni, un tedeum la care au asistat: Familia regală, reprezentanții guvernului și ai palatului.

■

Ofițerii regimentului 14 călărași au organizat o petrecere urmată de dans, în sala hotelului „Unio", din Jibou.

Petrecerea e dată în folosul bisericii românești din același comună.

■

Anunț

Reuniunea măcelarilor anunță On. clientelă că de Duminecă începând până la 1 Mai 1922 toate măcelăriile vor fi închise Duminecea. Rugăm deci On. clientelă ca aprovizionarea cu carne pentru Duminecă să o facă Sâmbăta. 1224

Prezidenția.

■

In ziua de 8 Noembrie în com. Jibou jud. Sălagiu se va inaugura monumentul eroului sergent, Ilie Popa, din reg. 15 Războeni, ridicat din inițiativa dlui Aurel Hetco, fostul comandant al gardei naționale.

■

Se proectează înființarea, la Mediaș, a unei fabrici de becuri pentru gaz metan.

■

Presa românească din Ardeal câștigă o nouă putere prin apariția la Brașov a ziarului „Carpații". Urăm noului confrate muncă spornică în lupta pe care o ducem cu toții pentru întărirea în Ardeal a culturei și a vieței românești.

Fabrica de gaz din Arad a fost răscumpărată de primăria locală cu 600 mii lei.

■

In ziua de 4 și 5 Noembrie se va ține la Brașov adunarea generală extraordinară a „societății fabricanților din Ardeal" pentru a discuta chestiunea noilor impozite.

Se știe că, după actuala lege unele articole sunt supuse la taxe atât la eșirea lor din fabrică cât și pe urmă ca articole de lux.

■

Din creditul de 100 milioane deschis pentru refacerea căilor de comunicație, se vor da 7 milioane pentru repararea podurilor și refacerea șoselelor din Ardeal.

■

Duminecă se va face inaugurarea festivă a bibliotecilor sătești din Sibiișoara la care vor asista A. S. R. Principele Carol miniștri Goga, Groza și d-l Mihaly.

■

Direcția monopolului a încheiat o convențiune cu Jogoslavia asupra unui export de 3 mii vagoane sare din salinele Ardealului și Maramureș.

■

Cu reorganizarea serviciului circulației pe căile noastre ferate am putea exporta 10-15 mii vagoane, — căci sare avem numai vagoanele lipsesc. —

■

Duminecă, 6 cor. la ora 10, se va face deschiderea căminului „Sfatului Negustoresc" — instalat în localul din str. Iuliu Maniu Nr 1 etaj. I.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi senzațională dramă „Pista" în rolul principal cu Mario Febo.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Joi senzațională dramă „Regele Aventurilor".

Ni se comunică de la direcțiunea despăgubirilor de război că imprimarea bonurilor de despăgubiri întâmpină greutăți, așa că ele nu pot fi date așa curând celor în drep.

■

Ministerul instrucțiunii publice, în temeiul avizului Contenciosului său, a accordat secretarilor tuturor facultăților universitare și secretarilor generali ai Universităților din România întregită, o gradație de 15 la sută, după fiecare perioadă de 10 ani.

■

Ministrul refacerii comunică, prin biroul presei, că pădurile incendiate nu mai ard.

După ultimele știri sosite din Atena, Regina Greciei va sosi astăzi în țară, dar nu prin portul Constanza, ci prin Timișoara.

Suverana va fi găzduită la Castelul Peleș.

■

Intre ministerul de comunicație și guvernul jugoslav s'a stabilit un acord pentru legătură directă prin Iogoslavia și Italia cu Franța, în scopul de-a se ocoli Ungaria.

■

Eri s'au început tratativele între d-nii Iuliu Maniu, Popovici și șefii partidului liberal, probabil în privința condiționării actului de fuzionarea celor două partide.

■

Știrile sosite în Capitală arată că bande bolșevice au trecut frontiera poloneză. Bandele au intrat în sate și au furat vitele locuitorilor, — 150 vite și 1000 de oi.

■

Dr. Tischler, medic la clinica dermato-venerică și-a început consultațiile pentru boale de piele și venerice în strada Iuliu Maniu No. 5, etaj I. Consult: 1½—4. 2211

■

Puskaș Béla și Körösi Dudaș concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. I-622

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi grandioasa tragedie „Fica Amiralului", în rolul principal renumita actriță Maria Iacobini.

■

Pierzându-se un portmoneu de piele în care se afla suma de Lei 590 și acte de valoare precum și biletul de identitate eliberat de Reg. 81 Inf. Toate actele se aflau pe numele Căpitan Gh. Marin.

Rog pe cei ce au găsit aceste acte sunt rugați a le preda ziarului „Infrățirea" reținând suma drept recompensă. 1219

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Lecții de armonie — Contrapunct — Compoziție și pian dă profesorul Negrea.

Prețuri moderate.

Informațiuni la ziar. 1221

Citiți „Infrățirea"

Locuințele Grofilor

— Un caz care trebue știut de toată lumea —

Nu am aduce acest caz la judecata opiniei publice, dacă el nu ar fi fost știut și de ministerul nostru de interne și de organele superioare din Cluj.

In Str. Iuliu Maniu No. 9 stă într'o locuință foarte frumoasă Grofui Báldi. Insă fiindcă d-sa își are locuința de vară la moșia sa din Ciucia, se hotărâse de biroul de cuartiruire ca numai o parte din locuința nobilului maghiar — compusă din opt camere — să fie rechiziționate — adică: 3 din acestea. Deciziunea luată de biroul de cuartiruire a fost totuși anulată de către ministerul de interne fără nici un motiv, întru cât susnumitul proprietar nu are nici o legătură cu Clujul decât aceea de a se întâlni cu vechii și intimii săi prieteni politici care până mai eri formau comitetul de conducere al „uniunei maghiare" și al 2-lea întru cât D-sa își are tot confortul necesar la moșia de la Ciucia.

Cazul prezintă o importanță și mai mare căci biroul de cuartiruire, dăduse chiar bon de cuartiruire unui domn insp. de C. F. R. care — bazându-se pe autoritatea morală a conducătorilor Resorturilor noastre — și-a adus mobila

Insă, decum a început să-și instaleze mobila, a fost oprit în aceiași zi de către poliție în baza ordinelor telegrafice din București.

■

Cum am spus la început, aducem cazul la cunoștința publică pentru ca el singur să judece guvernul care protejează pe Grofii maghiari al căror titlu nu își are justificarea în adrele legilor românești.

Plângeri și lămuriri

Cu privire la protestul d-lui I. Prescureanu, fost membru în comisiunea județeană a Târnavei-Mari, împotriva deciziunii acestei comisiuni — protest publicat în N-rul 340 al ziarului nostru — primim din partea d-lui colonel Fleșariu, senator, o întâmpinare din care extragem următoarele:

Invinuirea calomnioasă că la licitația pentru cumpărarea și vânzarea cerealelor s'ar fi purces din considerații politice este lipsită de dovezi.

„Calomnie că eu și familia mea am avea majoritatea acțiunilor la banca „Armonia" din Cincul-Mare nu este întemeiată. Noi la-olaltă nu mai avem alte acțiuni decât cele cumpărate cu 10.000 coroane la înființarea acestei bănci — care astăzi dispune de milioane și aceste acțiuni le-am cumpărat din dragostea pentru binele obștesc ca să se poată înființa această bancă, menită să scape poporul român din ghiarele exploatative ale băncilor străine. Din partea noastră ca oameni săraci, aceasta a fost o mare jertfă pentru binele poporului românesc.

In ce privește afirmațiunea că s-ar fi protejat banca „Armonia" din Cincul-Mare la care sunt acționari rudeniile d-lui Colonel Fleșariu d-sa adaugă ce ea nu corespunde adevărului, căci numita banca nici nu a înaintat vre-o ofertă. „D-l I. Prescurea se atinge și de numele meu cinstit, afirmând că ași fi favorizat pe furnizori și mai cu seamă banca „Armonia" din Cincul-Mare.

Și una și alta sunt insinuări nevrednice pentru care calomniatorul va răspunde înaintea justiției.

Buna gospodări a Clujului

— Serviciul apei —

Astăzi e a șaptea zi de când oamenii destoinici din fruntea serviciului apei hărăzesc Clujului gospodăria ideală. La orele 11 punct, țevile încep a șuera surd, apa fuge în jos pe tuburi către rezervoriu și pas de mai află o picătură până a doua zi de dimineață.

Și e vremea în care bolile bântuie pretutindeni, în care doctorii dau alarma că lumea să se păzească bine. Cu concursul atât de inteligent al edililor, dânșii pot fi siguri că molima nu va trece barierile.

Semnalăm autorităților superioare acest serviciu ideal; îl propunem guverului i pentru a fi brevetat. Ba, mai știi, în marea strâmtorare financiară a Statului, l-ar putea exporta undeva în Europa. Căci serviciul apei din Cluj a bătut recordul în toată lumea.

---

structor manual and Lectures on School Keeping, Boston 1829, care pe atunci era singura carte cu principii pedagogice.

Pela 1838 se făceau lecții săptămânale înaintea consiliului școlar din Massachusetss. Intre ații, la această școală făcea lecții și celebrul pedagog Ameri an Horace Mann însoțit de G. James, Carter și Rev. Charles Brooks.

Aceste lecții n'aveau scopul de a da cunoștințe mai înalte ci numai a pregăti pe ascultători pentru a putea preda în școala primară.

In present se fac dispoziții, ca pregătirea învățătorilor să fie uniformă în întreaga confederație în conformitate cu aceste dispoziții toți învățătorii vor trebui să aibă școala secundară și școală normală cu un curs de 2 ani.

In fața lipsei de învățători, astăzi mai multe state au instituit cursuri pentru a pregăti învățători pe o cale mai scurtă. Aceste cursuri sunt mai mult practice, tinzând a da ascultătorilor destoinicia de a se găsi și a se afla înfața elevilor.

Astăzi și în America se simte lipsa de școale normale.

Toți elevii și elevele școalelor normale se împărtășesc de burse de câte 200 dolari anual.

Retribuția personalului didactic american și în special a celui de învățământul primar absolut nu stă în raport cu investirea și cu aranjamentul localurilor de școală. Pe cât de bine și perfect sunt întocmite și aranjate cu cele necesare școalele pe atât de slab sunt plătiți învățătorii.

In statele unde starea învățământului e mai bună, leafa unui învățător începător e de 600—700, adică 60—70 dolari la lună pentrucă învățătorii Americani primesc salar numai pe cele 10 luni de școală. Salarul se poate urca până la 150 dolari la lună.

Cine cunoaște valoarea locală a dolarului în America, va găsi că acest salar e foarte mic, dar cum am amintit, în anii din urmă toate statele au urcat salariile corpului didactic.

Gradația sau înaintarea învățătorului în salar o face consiliul școlar în baza raportului inspectorului școlar, nu după anii de serviciu, ci în baza capabilității de muncă ce desvoltă.

Posturile de învățător în America sunt supuse la prea dese schimbări, deoarece parte mare din învățătoare după abia câțiva ani de funcțiune se mărită, în urma cărela nu mai pot rămânea mai departe în serviciu, deoarece în Americ o femeie căsătorită nu poate funcționa în învățământ. Dacă mai luăm în considerare că Statele Unite Nord-Americane nu au fonduri de pensionate pentru personalul didactic, vom înțelege că situația învățătorilor de aici nu e tocmai de invidiat.

Un raport mai recent al Comisarului General de Instrucție al Confederației arată o lipsă de 112.000 de învățători și profesori. La finea anului 1915—16 în întreaga republică a Statelor Unite numărul profesorilor și învățătorilor au fost în total de 604301.

Din aceștia temei au fost [118449

și bărbați . . . 485852

Salarul unui învățător (bărbat) în medie au fost lunar 82,35 dolari

iar a unei învățătoare 64,72 dolari.

(Din „Lamura").

Note din județul Sălajului

De vorbă cu țăranii. — Improprietărirea și dările. — Izlaz fără verdeață. — Brevet cu *. . . foc.

Am petrecut, în Sălaj, câteva zile. Mi-a îndurerat sufletul ceiace am văzut în acest colț al României întregite unde frații noștri îndură numeroase necazuri.

Era firesc să stau de vorbă cu sătenii de prin partea locului.

Am aflat că, încă sub regimul maghiar, județul acesta număra 133.572 români neaoși, față de un număr pestriț de 207.000 suflete de obârșie diferite.

Slujbașii administrativi cât și ceilalți dela autoritățile de ordine publică și Siguranță a Statului sunt, și azi — în mare parte — străini, adică foștii slujbași, ai o cârmuirei ungurești.

Iată dar, că nu-s de mirare suferințele și necazurile românimii din Sălaj, pusă sub autoritatea satrapilor din trecut.

Nu-i loc să înșir toate amărăciunile fără sfârșit ale țărănimii sălăjene.

Voiu cita deocamdată numai câteva din cele auzite.

■

In primul rând, populațiunea este tot așa de nedumerită ca la început, asupra nouilor dări asupra pământului, chibzuite de iscusitul ministru al finanțelor. Ori de câte ori, se cer lămuriri, li-se răspunde înțepat și morocănos:

„V'a trebuit pământ? L-aț căpătat. Inceputul a mers bine. Cu dările pe pământ însă, o merge greu de tot. Ehei, apoi darea pe vite, pe care și pe toate cele gospodărești. Eți mai vinde și sumanul de pe spate, ca și el face parale.

Primarul și secretarul orașului umblă de zor din casă în casă pentru înscrierea la cartea groasă a dărilor. Primarii și notarii sătești, în schimb, s'au scăpat de trudă: au vestit pe locuitori că trebuesc să-și ducă vitele și carele la reședința plășii respective.

Pe zidurile cârciumilor, în locul afișelor cu vorbe de dreptate și legalitate au fost lipite circulări impozitare.

■

Țăranilor, în deosebi invalizilor din războiu, li s'a dat leghelen (islaz) care mai că nu produc nimice.

Nu tot așa stă moșia Baronului Bánffy. Ea a fost arendată unui evreu, Klermann, care mai face și negustorie și sânge rău țăranilor din împrejurimi, cu tot felul de iscodiri mincinoase.

■

Dela o vreme, alături de evrei — singurii mai înainte — mai căpătă brevet de băuturi și câte un român.

Dar unul din aceștia a pățit-o rău: Pe simpla spusă a unor evrei dușmănoși „finanții" a pecetluit butoaele din pivnița cârciumarului român din Giurtelecul Șimlăului, pe motivul că el ar fi vândut rachiu pe timpul revoluției de dinaintea desrobirii. De-atunci a curs multă apă pe gârlă și butoaele tot pecetluite sunt; iar procesul ridicat de păgubaș, numai D-zeu știe când s'o sfârși.

■

Pentru că mai am de adăugat și altele, de-ocamdata încheiu. **P. Ch.**

Ultime informațiuni

Pa astas pentru eroii francezi

La catedrala catolică „Sf. Iosif din Capitală, cu ocaziunea zilei morților, s'a oficiat un parastas pentru eroii francezi căzuți în războiu.

Au asistat d-nii Daischener ministrul Franței; generalii Pétain, Amfo, Boboc, etc.

■

Cursul acțiunilor Bănce Națiunei au reazut la 120 pentru valoare nominală 500.

Dl Stoian directorul general al Băncei a demisionat.

Agenți unguri se introduc fraudulos în Țară

In urma unor cercetări făcute s'a constatat că locuitori unguri cari au proprietăți în vecinătatea frontierei Româno-Maghiare, înlesnesc trecerea agenților propagandiști unguri în țară Față de această situație Statul Major a luat întinse măsuri la graniță ca aceste treceri să înceteze.

Contravenienții la această dispoziție vor fi arestați și înaintați spre judecare Consiliilor de războiu.

Reduceri de taxe vamale pentru materialele tipografice

Comisiunea industrială, de pe lângă direcțiunea generală a industriei luând în discuție cererea tipografilor de a li se aplica tariful redus de 800 lei suta kgr. literă la import, în loc de 2000 lei, a hotărât ca cererile relative la comenzile efectuate până la întrunirea comisiei să fie soluționate favorabil de către biroul de încurajarea fabricelor, fără a mai fi necesar avizul comisiunei industriale.

Pentru cererile ce se vor face de acum înainte, s'a hotărât ca ele să fie puse în discuția comisiunei industriale, care va decide. In principiu se vor admite cererile din memoriul tipografilor, dacă marfa pentru care se cere scutirea nu se fabrică în țară în cantități suficiente.

Toate cererile de asemenea natură vor trebui adresate prin sindicatul patronilor tipografi din țară.

Earna va fi grea dar totuși lumea râde căci la magazinul „AURORA"

din Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 35

a sosit

1 vagon de Stofe duble pentru Paltoane

1222

Prețurile fabricei

Vineri a început marea Desfacere!

TELEGRAME

Sosirea la Waschington a delegațiunii franceze.

Lafayette 3 Nov.

Delegațiunea franceză la Conferința dezarmării din Washington a sosit astăzi la destinațiune.

Arestarea principelui Windischgraetz

Lafayette 3 Noembrie.

Principele Windischgraetz a fost arestat și va fi dus sub escortă prin Praga, la Bratislava unde va fi internat.

Conferința ambasadorilor va decide asupra Ungariei

Lafayette 3 Noembrie.

Mariile Puteri aliate au făcut demersuri pe lângă guvernele din Belgrad, Praga și București, solicitându-le să lase conferinței ambasadorilor soluționarea independentei Statului ungar.

Mare furtună pe Marea Neagră

București 3 Noembrie.

Se anunță din Constanța că pe Marea Neagră s'a stârnit o mare furtună.

Multe vapoare sunt în primejdie. Cu toate semnalele disperate date prin telegrafia fără fir, nu li-se poate veni în ajutor.

Vapoarele continuă a rămânea în portul Constanței

Ex-regele Carol nu semnează abdicarea

Lafayette 3 Noembrie.

Ex-regele Carol n'a semnat încă abzicerea.

In cazul că se opune, se va proceda la demiterea dela Tronul Ungariei

Guvernul bașevic condiționează recunoașterea datoriilor

Lafayette, 3 Noembrie

Guvernul sovietic din Moscova a adresat guvernului britanic o Notă de recunoașterea de către el a datoriilor Statului țarist rus contractate în străinătate înainte de anul 1914. Sovietele cer, în schimb, recunoașterea lor ratificarea tratatului de pace anglo-rus.

Presa engleză și cea franceză comentează cu scepticism propunerea aceasta.

Amânarea reglementării internaționale a muncii agricole

Lafayette, 3 Noembrie

Conferința internațională a muncii a votat moțiunea prezintată de guvernele Angliei, Italiei și Olandei, prin care acestea solicitau amânarea, pentru o ședință ulterioară a reglementării orelor de muncă agricolă.

Arestarea asasinului primului ministru spaniol

Berlin, 3 Noembrie

Poliția berlineză a prins și arestat pe asasinul fostului prim ministru spaniol. El se numește Nicolau. (?!)

Aliații recomandă Ungariei ordine și liniște

Lafayette, 2 Noembrie

Aliații au consiliat Ungaria să se abțină dela orice manifestare sau mișcare turburătoare — indiferent natura politică — spre a nu-și înăspri situațiunea de-ajuns de critică de-acum.

O nouă întrevedere între lordul Curzon și Gunaris

Lafayette, 2 Noembrie

Ziarul francez, „Le Temps" vestește că lordul Curzon va avea, în cursul săptămânei acesteia, o nouă întrevedere politică cu premierul Greciei, Gunaris.

Constituirea birourilor Conferinței muncii din Geneva

Lafayette, 2 Noembrie

A III-a conferință internațională a muncii în Geneva, continuându-și astă i discuțiunile, a reluat în cercetare chestiunile din precedenta ordine de zi rămase nedesbătute: apoi a procedat la constituirea birourilor trebuitoare.

Lucrările acestea vor continua și în ședința următoare.

Exregele va fi trecut prin portul Galați

Lafayette, 3 Noembrie

Canoniera engleză, pe care urma să fie îmbarcați Carol și soția sa Zita, neputând naviga pe Dunăre din cauza navlului scăzut, deportații vor fi conduși într'un tren special până la Baia și de aici pe Dunăre până la Galați.

Tratativele de la Varșovia

București, 3 Noemvrie

Din oficina ministerului de externe se anunță că zilele acestea vor fi date publicității procesele verbale asupra ședințelor urmate în tratativele dintre delegații români și ruși la Varșovia.

Rezultatul acestor întrevederi sunt așteptate cu un viu interes de toate cercurile politice.

Romanizarea prin cetire

Ardelenii au alcătuit o carte de cetire pentru Unguri, în ungurește. La istorie s'a adăugat istoria noastră: Traian, Decebal, Tudor Vladimirescu Horia, Cloșca și Crișan, etc. adică tocmai ce ar provoca resentimente împotriva noastră, precum și cărțile lor până eri au provocat între noi aceași reacțiune. D-l N. Iorga, critică metoda aceasta „ungurească" și recomandă unul național — deci potrivit împrejurărilor actuale.

Iată cum s'ar fi alcătuit o bună carte cu lecții de istorie pentru Unguri:

„Reproducerea din multele istorii ale Ungurilor, scrise de Unguri înșiși, ce putea fi mai puțin agresiv, ca să dea copilului de alt neam icoana adevărată a trecutului său național.

In a doua parte:

Istoria Ardealului cu ce a dat fiecare din națiile conlocuitoare, insistându-se asupra momentelor în care s'au unit pentru fapte de apărare și de cultură comună. Iar din istoria Românilor spicuirea aportului nostru în civilizația lumii și acele morale din care oricine s'ar simți înobilat.

Ciocnire de trenuri

— 6 răniți —

București, 3 Noembrie

Se vestește telegrafic că în stația Ciocănești s'a întâmplat o ciocnire de trenuri.

Sunt șase răniți. Alte amănunte lipsesc.

Târgul de toamnă din Cluj

Prețurile sunt cu mult mai scăzute ca anul trecut

Târgul de toamnă Clujan din anul acesta se prezintă cu mult superior celuia din anul trecut.

Afară de piața Mihai Viteazul, în care abundă carele cu zarzavaturi, str Dorobanților este plină de care cu cereale în cea mai mare parte grâu, apoi porumb, secară, și orz, în piața Cuza Vodă se văd căruțele moților pline cu hârdace, iar mica industrie a împletiturilor de mlaje și papură și-a făcut debușeu tot în această piață; pe Calea Victoriei se găsește industria pielei și olăriei de lut.

Zarzavaturile și poamele se găsesc în cantități foarte mari. Dintre toate articolele, cea mai apreciabilă cantitate e de cartofi, care a provocat scădere foarte simțitoare de prețuri, cartofii se vând în 60-80 bani kg.

Fructele se găsesc din abundență de și prețurile sunt relativ urcate. Merele din cauza producțiunii extra ordinar de roditoare se vând de la 2-5 lei kg. Perele se vând dela 5-8 lei kg. deși au fost transportate aici în condițiuni rele și deci nu mai pot fi duse în alte părți necum exportate.

Fasole e, putem spune, puțină și prețurile nu sunt stabilite; în detaliu fasolea se vinde între 2.50 și 3.50 kg. Varza e considerabilă, dar de o calitate slabă prețul e aproximativ 1 Leu kg. Ceapa se găsește din belșug așa că prețul care varia între 4 și 5 lei, a scăzut astăzi la 3.50 kg. Usturoiul se găsește cu foarte mare greutate și foarte scump, engros se vinde cu 23 lei Kilogramul iar în cantități mici se vinde cu 28 Lei kg.

Struguri sunt în cantități suficiente, prețul lor engros e 4 lei iar în detail de la 5-8 lei kg. Prunele uscate sunt puține; prețul lor e circa 12 lei kg.

Trebue să observăm că din lipsa de transport pe C. F. R. prețurile sunt cu mult mai urcate de cât dacă ar fi vândute de producător la locul de producție. In ce privește târgul cerealelor, prețurile sunt destul-de urcate, mai ales la grâu.

Aspectul întristant pe care îl prezintă piața nu a putut face ca să scadă în general. și aceasta datorită tot transporturilor atât pe C.F.R. cât și cu carele.

Prețul vitelor a revenit la cel din primăvara anului acesta. Pe piață sunt numai vite slabe iar îngrijirea lasă foarte mult de dorit. O pereche de boi costă circa 4000 lei iar o vacă de la 1000 lei în sus.

Fânul este foarte scump așa că prețul la 100 kg. revine la 120 lei. Lipsa de păioase de care se resimte Ardealul va aduce de sigur o scădere la prețurile vitelor în iarna aceasta.

In târgul de piele prețurile sunt mai scăzute ca în anul trecut — și anume: la pielea lucrată pentru cojoace costul a scăzut cu circa 50% iar la pielea tăbăcită pentru talpă cu 40 la sută.

Olăria este relativ scumpă; se socotește pe litru, oala smălțuită cam 6 Lei.

Impletiturile de mlaje și papură sunt cu 25 la sută mai mici ca anul trecut. Se crede că până la sfârșitul târgului prețurile acestor articole vor mai scădea din cauză că vânzarea e foarte slabă.

Moții și-a adus și ei produsele lor. Căruțele cu ciubere apar pline și dispar goale pe fiecare zi. E singurul articol care totuși nu și-a modificat mult prețurile.

„La noi bucatele sunt scumpe și apoi noi toți am cumpărat ciuberele pentru că cei ce le fac nu au căruț cu ce să le aducă" — obiectează un moț.

Cu acest prilej trebue să recunoaștem că moții sunt foarte solidari și odată prețul hotărât între ei asupra produselor, nimeni nu-l mai schimbă până la târgul de la anul viitor. Ei mai știu foarte bine să-și valorifice marfa. „Dacă-ți pare scump — spune moțul —" du-te și mai cearcă și pe la alții și al să vezi că iarăși ei veni la mine, și atunci îți va părea și mai eftin".

Târgul se termină în strada Regina Maria pe care sunt așezate mesele cu mâncări calde și mahalalele orașului cu cârciumile pline de cei ce chefuesc.....

Se face, se modifică și se repară pălării de dame la:

Dna Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Joi: Regele aventurilor
Vineri: Saferndri
Sâmbătă: Saferndri
Duminecă: Saferndri

CINEMA URANIA

Joi: Fiica amiralului
Vineri: Fiica amiralului
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Exilatul

CINEMA APOLLO

Joi: Pista
Vineri: Circul în flacări
Sâmbătă: Circul în flacări
Duminecă: Din viața muncitorilor

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucrări de specialitate.
1116 Serviei promt.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghețe

1105 „VICTORIA"

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghețe Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

XXXXX XXXXXX

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

XXXXX— XXXXX

Din gospodăria statului

Ce e cu sarea? — De vorbă cu d-l Lucaci, directorul R. M. S. — Peste zece mii vagoane sare așteaptă transportul. Direcția generală C. F. R. nu dă vagoane.

Monopolul Statului nostru aduce cele mai mari venituri.

Insă, veniturile acestea, din cauza indolenței și lipsei de conștiință a conducătorilor întâmpină grele dificultăți:

In primul rând îi lipsește monopolului mijloacele de transport. Sarea, de pildă, așteaptă de amar de vreme transportarea ei la destinație.

Din convorbirea ce am avut-o cu dl Lucaci, directorul R. M. S. din Cluj, iată ce-am aflat:

„Direcția R. M. S. locală a cumpărat 20 locomotive în valoare de 40 milioane lei, cari au fost cedate căilor ferate, cu obligațiunea ca prețul acestor locomotive să fie rambursat regiei, în termen de mai mulți ani din costul transporturilor diferitelor produse monopolizate. Astfel s'a convenit ca Direcția C. F. R. să pună la dispoziția regiei, cu începere dela 15, Octombrie a. c. un anumit număr de vagoane pentru transportarea sării dela saline la cumpărători și a tutunurilor și chibriturilor dela fabrică la depozite:

Convențiunea nu s'a putut îndeplini însă, deoarece Direcția Regională nu dispune de vagoane, cu toată silinta depusă directorul regional C. F. R. din Cluj dl Hossu nu ne poate da nici măcar 10 vagoane săptămânal.

Această imposibilitate se explică prin faptul, că Ardealul nu dispune nici jumătate din vagoanele necesare în raport cu lungimea rețelei de cale ferată ardeleană.

Astfel, pe când în gările și pe liniile din vechiul Regat, staționează fixite mulțime de vagoane cari așteaptă manevrarea și descărcarea lor, cei din Ardeal nu au cu ce transporta mărfurile.

Din pricina acestei stări deplorabile, astăzi peste zece mii de vagoane sare zac în salinele Statului: Uioara, Dej, Coștelu, Ocna-Șugatag, Turda, Ocna-Sibiului și Praid.

Sarea, care este unul dintre cele mai bogate produse ale României. Totuși populația nu are sare tocmai acum când fiecare gospodar dela sate și orașe se chivernisește cu alimentele necesare pe iarnă la păstrarea cărora întrebuințează numai sarea:

Credem de prisos să mai adaugăm vreun comentariu măcar cu privire la această lamentabilă situațiune și preocupările de ordin personal ale mai-marilor din București.

IN CAFENEAUA

EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasica și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

No. 27848/1921 Serv. H.

Publicație

Se aduce la cunoștința amatorilor, că în ziua de 10 Noemvrie 1921 ora 12 se va ține la Direcțiunea 4 Regională C. F. R. licitație cu oferte închise pentru vânzarea

Mobilierului și a Inventarului

fostelor bărbierii C. F. R. din incinta stației Cluj și de pe Calea Victoriei 55 precum și închirierea localului C. F. R. din incinta gării pentru bărbierie.

Condițiunile se pot vedea între orele 10—12 în oriece zi de lucru la serviciul de Economat al Direcțiunii Regionale Cluj.

Oferte supratimbrate cu 1·25 Lei se vor înainta în plic închis până la orele 12 ziua 10 Noembrie

Pe plic se vor scrie: „Ofertă ad No. 27848/921". La ofertă se va anexa recipisa despre depunerea a lor 10% din suma ofertei, care servește cu garanție.

La licitație pot fi prezenți oferenții sau referenții lor. Garanția se va depune la casieria Centrală a Direcțiunea Regionale.

Cluj, la 18 Octombrie 1921.

1223 Direcțiunea Regională.

22

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

LAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Publicare de licitare.

Subsrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 21 a. c. la orele 11 a. m. se va ținea licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stoina.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vadiul e 10% a prețului de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va ataș ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 2 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
protopresbiter.

1218

Tóată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Budega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 279

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale Cluj.

No. 1375/1921.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea la această Casă a următoarelor posturi vacante:

1. Un post de medic de ambulanță șef al serviciului de medicină internă.

2. Un post de medic curant de circumscripție în orașul Cluj.

Cu salarul fix clasa III gradația III de 5400 Lei și ajutor de scumpete 3250 Lei anual.

3. Un post de farmacist-șef.

4. Un post de farmacist (poate fi și asistent).

Doritorii a ocupa aceste posturi vor înainta cererile lor medicului șef al acestei Case în termen de 10 zile dela publicarea acestui concurs.

Cererile vor fi scrise în limba română cu mâna proprie și vor fi însoțite de actele doveditoare a pregătirei necesare.

Concurenții trebuiesc să fie cetățeni români, să posede perfect limba română în scris și vorbit și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din Legea XIX 1907.

Pentru ocuparea posturilor de farmaciști concurenții vor indica în cererile lor și salariul lunar cu care ar dori să ocupe aceste posturi știind că orele de serviciu sunt zilnic dela ora 8 până la ora 14.

DIRECȚIUNEA.

1220

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de plosnițe, care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15·—

319

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.

In înființare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la întreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește

DEPUNERI spre FRUCTIFICARE

pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Norocamice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adica.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și

1289

Prețuri convenabile.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioră. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Abonamente

pentru

ziarul „Infrățirea"

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească"

Piața Unirii 7.

TRAGEREA PREMIILOR OFERITE ABONAȚILOR NOȘTRI

Numele fericiților câștigători

In ziua de 1 Noembrie orele 4 p. m. conform publicațiilor din ziarul noastru s'a efectuat tragerea premiilor oferite abonaților nostri.

REZULTATUL:

Nr. 1849 al d-nei Groza Alexandrina, Maieru, județul Bistrița a câștigat:

Un ceas brățară de aur.

Nr. 3457 al dlui dr. I. C. Schotel, Rodna-veche, a câștigat:

Un serviciu de masă pentru 6 persoane.

Nr. 1324 al d-lui Russu Ștefan, Tg.-Mures, a câștigat:

Un serviciu de vin.

Nr. 1207 al Băncei Rurală, Craiova, a câștigat:

Un costum de haine bărbătesc in val. de 1500 lei.

Nr. 2199 al d-lui Ion Neculescu, Bogați, a câștigat:

Una păreche pantofi de damă.

Nr. 2162 al d-lui Dr. Dobrescu, Cluj, a câștigat:

Una tăietoare de nutreț.

Nr. 2584 al d-lui Nica Alexandru, Almaș, a câștigat:

Una biană de gât.

Nr. 0694 al d-lui Anton Damian, Hidiș, a câștigat:

Una mie lei numerar.

Nr. 2079 al d-lui Stern Adolf, Făget, a câștigat:

Una sufragerie.

Nr. 1814 al dlui dr. Cora Artur, Cluj, a câștigat:

Una tabacheră din argint.

Cu acest prilej exprimăm mulțumirile noastre tuturor abonaților cari ne-au sprijinit și ne sprijinesc.

In același timp rugăm pe norocoșii câștigători să binevoiască a ne trimite, prin poștă, neintârziat fotografiile d-lor pentru a fi reproduse in ziarul nostru.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 367 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Duminecă 6 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 214

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Țărăniștii în Ardeal

„Adevărul" crede că întrunirea dela Cluj a partidului țărănesc a fost un act de statornicie în apărarea principiilor și, prin urmare, și o lecție dată partidului național din Ardeal care, părăsind Federația, ar înclina acum să-și părăsească și principiile. Foarte prudent însă „Adevărul" evită să ne spuie și cari sânt acele principii cărora, abandonate de partidul național, au rămas să fie păzite numai de partidul țărănesc. Căci întrunirea de la Cluj a fost dela început până la sfârșit o continuă lăpădare de tot ceiă ce părea să constituie o umbră de principii și un început de doctrină în activitatea politică a partidului țărănesc. Începând cu d-l Bogdan-Duică și sfârșind cu d-l Junian fiecare orator a ținut să ne arate cât de puțin se sinchisesc țărăniștii de cela ce se cheamă intransigență și statornicie în principii.

Așa, de pildă, d-l Răducanu s'a declarat pentru armonia socială și împotriva luptei de clasă, când este știut că de atâtea ori, și în presă și în parlament, d-l Mihalache a înfățișat lupta de clasă ca fiind însăși obârșia partidului țărănesc.

Oare nu din pricina luptei de clasă, care stătea la baza acțiunei țărăniste, s'au retras din Federație și partidul național-român și partidul național-democrat al d-lui Iorga? Uită oare d-l Răducanu că la discuția în Cameră a reformei agrare, țărăniștii au fost aceia cari au cerut ca exproprierea să fie socotită ca un act de utilitate „socială", iar nu ca unul de utilitate *națională*? Și uită d-sa și declarația foarte recentă a d-lui dr. N. Lupu prin care acesta respingea cuvântul „național" din titulatura partidului țărănesc, — fapt care a provocat un violent răspuns din partea ziarului d-lui N. Iorga?

Și ce înseamnă această oroare a țărăniștilor față de cuvântul „național", dacă nu tocmai mărturisirea simpatiei lor pentru toate acele doctrine care vin să proclame necesitatea luptei de clasă și în virtutea cărora țărănimea noastră, ca forță politică, n'ar fi de cât o simplă anexă a proletariatului internațional?

Și totuși, la întrunirea de la Cluj, oratorii țărăniști s'au lăpădat ca de foc de principiul luptei de clasă, prezentându-se toți ca oameni ai armoniei sociale.

Dar atunci îi rebăm: Care-ți este statornicia în principii dacă păsind în Ardeal, te lapezi dintr'odată tocmai de singurul principiu care putea să dea o justificare existenței și acțiunei tale politice? Căci din două una: sau partidul dumitale își impune să servească interesele tuturor claselor sociale, și atunci nu înțelegem rostul țărănismului ca acțiune de clasă, — sau nu îmbrățișezi de cât interesele clasei țărănești, și atunci nu înțelegem cum poți vorbi de o politică a armoniei sociale?

Dar nu la țărăniști poate fi vorba de o concepție și de principii politice bine lămurite. Urmărind captarea prin orice mijloc a maselor electorale, ei nu au decât *atitudini*, și nici un principiu. Nu e deci de mirare că, venind în Ardeal, țărăniștii au căutat să împrumute o atitudine de circumstanță și să facă declarații care să-i presinte altfel de cum erau cunoscuți până acum. „Socialii" în vechiul Regat, țărăniștii au devenit „naționali", în Ardeal. De aceia, la întrunirea de la Cluj, s'au presentat fără d-nii Mihalache și Lupu, cel dintâi fiind cunoscut ca adept al luptei de clasă, iar cel de al doilea ca dușman al unei democrații naționale.

Și tot de aceia, prin d. Giulea, s'au declarat și împotriva regionalismului, deși nu a trecut multă vreme de când, în „Gazeta Transilvaniei", d. Mihalache ni se înfățișa ca cel mai aprig susținător al partidelor regionaliste.

Și pentru ca schimbarea la față să fie și mai desăvârșită, unul dintre oratori, vorbind despre criza economică și financiară în care ne găsim, a declarat că în opera de refacere a țării trebue să ne răzimăm numai pe propriile noastre puteri, deși este știut că tocmai țărăniștii, ca unii cari fac politică în funcție de băncile internaționale, au fost aceia cari au zeflemisit cu mai multă plăcere formula „prin noi înșine".

Adăogați apoi că în tot timpul întrunirei de la Cluj, țărăniștii au evitat să atace guvernul, — și veți înțelege atunci câtă dreptate are „Adevărul", să ne vorbească astăzi despre statornicia în principii și despre onestitatea politică a partidului țărănesc.

Evenimentele zilei

Moderațiunea politicii elene e imperativă

Lafayette, 4 Noembrie.

Ziarul londonez „Times" socotește că a venit momentul să se facă convins guvernul elen de a-și modera pretențiunile cu privire la evacuarea Asiei Mici.

Exregele aventurier a părăsit Ungaria

Lafayette, 4 Noembrie.

Exregele Carol și soția sa Zitta, au părăsit Ungaria. Ei au fost îmbarcați pe un vas englez.

In jurul detronării în Ungaria.

Lafayette, 4 Noembrie

Consiliul de miniștri ungar s'a ținut în ziua de 3 cor, când s'a discutat chestiunea detronării Habsburgilor, cerută de Aliați, prin plenipotențiarii lor.

Ce poate inițiativa privata

Din Franța, unde se găsește, d-l prof. Iorga scrie, pentru „Gazeta Transilvaniei" următorul articol:

„De când Ardealul face parte din Statul român unit, nu odată am observat un fenomen sufletesc îngrijitor.

Pe când înainte inițiativa privată înființa lucruri minunate, într'o provincie unde biserica și școala erau întreținute din jertfitoarea contribuție a țăranului credincios și unde literatura însăși se sprijinia pe activitatea unor societăți dușmănite de puterea publică și împiedecate cât se poate mai mult, acuma și acolo totul se așteaptă de la zeul Stat. Și acolo se cere ca el să aibă de la început grija fiecăruia și să-i ducă recunoscător, ori care i-ar fi puterile și valoarea, până la bătrânețe ca pe un copil care trebue trezit, îmbrăcat, hrănit, primblat și dus la culcare.

Iată însă ce am văzut la Amiens, în Franța de Nord.

O societate particulară, a „anticarilor din Picardia", istorici, arheologi și mai ales amatori, a păstrat vechiului oraș tot aspectul lui medieval. Numele străzilor sunt cele pitorești de odinioară și tablele cuprind și indicații cronologice. Statul de trecut, ca a predicatorului de cruciată Petru Ermitul și a istoricului și filologului Ducange, sunt datorite desigur acelaș îndemn. Dar nu numai atâta: splendidul local în care e instalat Muzeul, plin de pânze rare, e o fundație a societății, și biblioteca de alături, cu 10.000de cetitori pe an, are să-l mulțămească, probabil, tot el.

Și dacă străbați orașul, veți ia Spital mențiunea că e refăcut din donația unei văduve bogate, la ceasornicul din Piața Gambetta că din ali legat al unei persoane cu grija obștil s-a ridicat acest monument public.

Alci ca și în toată provincia franceză străzi sunt numite după „binefăcătorii comunei" și aceasta se și înseamnă pe tablă.

Să se țină ească, în Ardeal și în vechiul Regat, acela cari ar putea face așa — și nu fac!"

Proclamația recentă a Ungariei este dubioasă

Conferința ambasadorilor și-a ținut deschis ședința Miercuri dimineața, sub prezidența d-lui Cambon.

In primul rând, a luat cunoștință de scrisoarea lui Benes și, apoi, cercetând proclamațiunea Ungariei, relativă la ultimul eveniment, a găsit că nu e îndestulătoare pentru a face să înlăture pregătirile militare ale Micei Înțelegeri.

S'a hotărât ca să se ceară formal guvernului maghiar a proclama în chip categoric, detronarea Habsburgilor, până cel mai târziu Luni, 7 cor.

Politica financiară a guvernului

— Invinuirile aduse partidului liberal —

Încă din timpul când legea d-lui Titulescu era în stare de proect, partidul liberal a denunțat că această reformă nu posedă nici cea mai elementară noțiune de cela ce însamnă o politică financiară într'o țară care necesitează atâtea reparațiuni de pe urma războiului, ca ea va conduce la un adevărat dezastru financiar.

Pare că de acest lucru se convinseseră și o parte din guvernamentali întru cât am văzut că cu ocazia discuției din Parlament a acestei reforme, deputați din majoritate s'au pronunțat hotărât în contra ei. Se șoptea chiar că proectul nu va putea fi trecut, încât guvernul a trebuit să recurgă la adevărate presiuni pentru ca legea să fie înfăptuită.

Dar odată cu primele începuturi de aplicare, guvernul s'a isbit iarăși de dificultăți, partidul liberal a dat din nou alarma că legea este inaplicabilă prin esența ei și aberațiunile fiscale ce conține va conduce desigur la cea mai precară situație financiară.

Guvernul deși adus în fața unei realități, nu a mai putut să dea înapoi, de oarece își periclita situația.

Era atunci vădit lucru că pentru a se menține la putere, trebuie să persiste cu încăpățânare pe drumul greșit apucat al reformei d-lui Titulescu. Consecința firească a fost că pentru a pa a campania partidului liberal de proteguirea finanțelor țărei, — să agite prin presa guvernamentală că lege d-lui Titulescu prezintă toate garanțiile și că liberalii duc această campanie din oare care calcule politice pentru a provoca o schimbare de regim.

Astăzi întreaga țară este unanim ostilă reformelor fiscale ale guvernului.

După o serie de întruniri provocate de comercianții din toate orașele țărei, își spun acum cuvântul rând pe rând autorități necontestate în materie financiară. Ziarul „Argus" publică vederile financiare ale d-lui C. C. Arion, profesor universitar și fost ministru în mai multe rânduri, cari cu multă erudiție financiară și economică, vorbind de legea d-lui Titulescu, ajunge la concluzia că a spune că reformele fiscale de guvernului sunt aplicabile este a concepe o imposibilitate.

Aceleași vederi le-a avut și dl Al. Marghiloman în întrunirea de la Iași. Nu mai vorbim de presa, care indiferent de culoare politică, zilnic publică coloane întregi relativ la aventura financiară a d-lui Titulescu.

Intrebăm acum partidul Averescan dacă a fost de bună credință atunci când a afirmat că liberalii combat reforma financiară a guvernului din calcule politice? Iată o întrebare care însă nu va capăta răspuns niciodată, pentru că răspunsul îl dau rezultatele obținute până în prezent.

In primul rând este valuta, care dacă a suferit scăderi însemnate și cu tendințe mereu spre scădere, nu se datorește de cât haosului financiar în care ne-a băgat guvernul. Era de așteptat ca erorile fiscale dela baza legei să lovească în industria și agricultura țărei noastre distrugând astfel producțiunea și atunci o țară care nu produce, nu poate exporta. Import pe o scară întinsă și exportul nimicit puteau să fie acestea considerațiuni care să restabilească balanța comercială și prin urmare creditul nostru în streinătate? Evident că nu. Dacă guvernul d-lui Averescu nu a reușit să sporească producțiunea și exportul, a reușit în schimb să sporească inflațiunea monetară în proporții fantastice, căci pentru a potoli poftele budgetare ale partizanilor, mereu a fost nevoit să apeleze la Banca Națională care pentru a face față cerințelor guvernului a trebuit să recurgă la noi emisiuni.

Noțiunea unui budget echilibrat pentru acest guveru nu a existat, cu toate că în relațiunile financiare cu streinătatea, i-se imputa încontinuu, că o țară care are un budget ale cărui venituri sunt mai mici ca cheltuelile, nu poate să prezinte garanție de solvabilitate, de aici discreditul nostru și scăderea valutei.

Și când toate acestea sunt adânc săpate în mintea noastră, mai poate fi vorba că partidul liberal a combătut reformele financiare din calcule politice sau după cum spuneau unii pentru că atinge capitalurile liberale

Dar a susține așa ceva este o inconștiență, întru cât politica economică și financiară a partidului liberal este în deobște cunoscută ca eminamente națională și concludentă cu aspirațiunile noastre.

Procesul de dizolvare al conceptei financiare a guvernului continuă. Ruina financiară a țărei să deslănțuește cu multă furie și atunci ne amintim de cuvintele d-lui C. C. Arion! Ce face d. Titulescu? Glumește, sfidează nu e profund convins? Și dacă e profund convins, păzește-ne Doamne!

Cursul bursei la Paris

Lafayette 3 Noembri

România: 8¼ centime
Londra 53, 43⅛
New-York 13·59
Germania 7.⅛
Spania 182

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Viața culturală în județul Sibiului

Acest centru, care a fost totdeauna un focar cultural a rămas în urma multor centre culturale românești.

De curând a apărut un ziar „Dacia Traiană" cu caracter informativ, asupra mișcării noastre de tot soiul din acest județ. Însă, de un timp, acest ziar nu mai apare pe motivul că lucrătorii tipografi sunt în grevă, lipsa acestui ziar se resimte, căci publicul să obicinuise cu el.

De asemenea și-a încetat apariția tot din cauza grevei cunoscuta și vechia gazetă „Foaia Poporului" cetită mai cu seamă de săteni, cari primiau știri și îndrumări de interes comun pentru ei, — așa că Sibiul nu mai are o presă cotidiană.

Și foile săsești nu mai apar tot, din motivul de mai sus de a apare în forma lor de mai înainte; scot însă, împreună un fel de ziar de format mic numit „Nachrichtenblatt" p ntru ca să nu înceteze legăturile între presă, și publicul săsesc.

Oare foile noastre nu ar fi putut sau nu pot face la fel, căci e rușinos, ori și ce împrejurări ar fi să nu poți ceti nici o slovă românească, de atâta timp, în Sibiu.

E daunător pentru public și pentru presa noastră care, prin aceasta, își perde din menirea sa.

Mai avem în Sibiu organul oficial al bisericei ort. rom. „Telegraful Român", care deasemenea nu se mai vede.

Și acesta ar trebui să apară într'o formă cât de redusă, căci nepublicarea la timp a „Concursurilor" de parohii și deț învățător firește, trăgânează, completarea posturilor, în dauna bisericei și a poporului care o susține.

Ci e la răspunderea pentru toate acestea?

Corr.

„Reuniunile de femei"

Conferință ținută la adunarea despre Nocrich a Asociațiunei.

Mișcarea femenistă e cunoscută dela și la noi, unde femeile își revendică anumite drepturi personale și o autodeterminare, chiar în răurire a lor în conducerea treburilor obștești. Sunt, în alte State femeie advocat sau magistrați sau reptezintă interesele poporului în parlament. Ba vedem femeia și pe amvon, căutând să întărească și să apere doctrinele bisericei și Credința.

In privința rolului chemarea femeii în societate și în Stat, părerile susținute de personalități însemnate sunt variate — pro, contra și intermediare.

Nu voesc deci, în cadrul acestei expuneri a mă aprofunda în aceasta chestiune, ci tratez numai chemarea femeii în viața noastră liniștită dela sate.

Aci nu s'a manifestat până acuma o năzuință spre emancipare, căci mai pretutindene femeia este și încă supusă după procep'ele bib ice bărbatului.

Ea nu are dreptul la o acțiune independentă. Țăranca română duce și acuma desagii încărcați la târg mergând înapoia bărbatului. Ea și acuma stă în picioare la masă dând întâietate bărbatului.

Activitatea ei socială este mărginită la șezători sau vorbării educătoare de dușmânie, certuri.

Totuși șezătorile făcute sub supraveghierea preotesei cu tragere de inimă, este foarte sănătoasă. Și aceasta să și practică în unele locuri, mai ales în jurul Sibiului. Aci se vorbește nu se c'evetește și se lucrează fusul și acul.

Astfel de șezători muncind pot organiza însă numai în codrul „reuniunilor de femei", care au început ici-colo a se înjgheba. Ele sunt meni e să ridice și să cultive simțul femei în aplicările ei spre tot ce este bine, folositor, umanitar religioși și național.

Aceste reuniuni și au propus a îngriji de înfrumsețerea bisericei, de rânduiala cimitirilor neglijate în mare măsură de noi românii, să sprijinească și portul nostru național, obiceiurile, cântecile și jocurile.

Femeile de naționalitate s-sească din Ardeal au deja demult înființate, prin comune asemenea reuniuni cari muncesc cu un zel deosebit.

Iar reuniunile f meilor maghiare, pe vremea regimului ungar aveau în primul rând rolul de propagandă sovinistă. Ba chiar și acum membrele lor poartă o brățară cu inscripțiunea „leláncolás jelvénye".

Se impune dar să se înființeze în toate satele românești reuniuni de femei.

„Deci femeilor la lucru și Vă organizați, căci femeia română trebuie să triumfeze și aici", își încheie strigătul de chemare conferențiară în aplauzele că e dureroase ale numeroasei asistente.

Eug. Munteanu
pretor.

ECOURI

Prima femeie în corpul didactic universitar londonez

Pentru prima dată catedra de istorie a universității din Londra va fi ocupată de o femee d-na Hilda Johnstone. Din Manchester a fost numită în acest post. Până acum a ocupat locul de conferențiară asupra istoriei în Manchester și Londra. D-na Johnston este autoarea a numeroase cărți tratând istoria medievală și modernă,

Originalități americane

Ziarele americane fac o bogată descriere a serbării clubului „Lagărul de foc" la care a luat parte de curând, și președintele Harding.

Acest club e alcătuit numai din patru membri și anume; președintele Hardiug. Edison, marele fabricant de automobile Ford și industriașul de gumă Firoston.

Membrii clubului se întâlnesc numai odată pe an și anume, ei se adună în așa zisul „Lagăr de foc", ceeace nu-i decât e petrecere câmpenească sub cort și unde cei patru membri își pregătesc singuri mâncarea.

Anul acesta „Lagărul de foc" și-a avut reședin a la Liking Crock în Maryland.

Povestirea războiului nu e pentru copii

Ziarul francez „L'Humanité" filo-comunist, protestează împotriva acelor case de editură cari tipăresc cărți pentru copii despre războiul din urmă. Motivul; Se exaltă ura și se înăbușă iubirea în copii.

Să zicem că e așa, deși nu e așa; Dar ce fac comuniștii de pretutindeni în cap cu Moscoviții, decât atentate, crime ordinare, predică războiul distrugerii și exaltă ura cea mai barbară?

Tratat I de pace ca materie didactică

Un deputat prusian a cerut ca fiece elev care isprăvește școala să i se dee de către autoritatea respectivă un exemplar din tratatul dela Versailles și care trebuie explicat elevilor ultimului an școlar.

Propunerea a fost combătută pe motivul că elevii n'au maturitatea de a înțelege proporții le dezastrului și poa e că și profesorul (învățătorul) n'ar avea capacitatea să-l scoată în toată lumina cuvenită. Apoi n'ar fi oportun o politică de revanșă în zilele acestea. Bavaria a acceptat „noul obiect de ed ucație școlară" cu aceste modificări: Să se extragă pasagii din tratat, să fie tălmăcite pe înțelesul școlarilor de educatori și juriști.

Un poet reprezentativ

Sub acest titlu sugestiv, Id. prof. N. Iorga publică în a „Găzeta Trinsilvaniei" ca prin articol, următorul omagiu, adus poetului bulgar Ivan, Vasov.

„Bulgarii au înmormântat cu cele mai mari onoruri pe poetul representativ al naiei lor, pe Ivan Vasov, a cărui lungă foarte lungă viață i-a îngăduit să fie martor al întregii lupte pentru libertate, din zilele grele pe care le-a pomenit în romanul său „Greul jug" până la câpătarea independenței și la acea mare situație în lume pe care au zguduit-o actele de nebuie imperialistă din ultimele timpuri, cu aprobarea lui însuși.

Regele a mers după sicriul gloriosului bătrân; fără deosebire de păreri politice toți au plâns pe acela în care trăia conștiința națiunii sale, înălțată în formele imperioase ale literaturii. Clopotele au sunat pentru dânsul în fiecare biserică de sat. Pe alocurea, spune darea de seamă, mulțimea dela sine a format cortegii cari au străbătut localitatea cântând marșuri funebre.

Această atitudine e desigur o dovadă de simțire din partea poporului bulgăresc. Dar ea se datorește și felului în care Vasov și-a înțeles misiunea.

Dela început până la sfârșit el s'a identificat cu ai săi. Orice suferință, ori-ce bucurie, orice speranță a lor a găsit într'ânsul glasul său care a mărturisit-o. Generații întregi s'au strecurat aducând în materie de literatură estetică altă formulă, care a venit și s'a dus. In forma simplă a interpretului sentimente or societății care l-a produs, el a continuat și spune, în proză și în versuri povestea, din afară și din lăuntru, a neamului său.

Teoreticianii artei pot spune ce voiesc: nu poate fi pe lume o activitate mai frumoasă și mai binecuvântată decât aceasta și, fără de ori-ce tălmăciri filosofice ale operei sale, ori-ce scriitor de inimă va primi mai curând soarta lui Ivan Vasov."

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Proectul unui Credit Intelectual în Franța

— Părerile d-lui Paul Bourget —

Un grup de intelectuali francezi au luat inițiativa alcătuirei unui Credit Intelectual, care s vină în ajutorul literaților și savanților francezi în urma situației precare creată acestei pături sociale în legătură cu războiul.

Această chestiune prezentând un viu interes redăm în rezumat articolul publicat de Paul Bourget în L'Illustration relativ la această chestiune.

S'a alcătuit proectul unui Credit Intelectual de către un grup de buni francezi pe care îi preocupă situația creată literaților și savanților de pe urmele războiului. Trebue de știut că această chestiune este strâns legată de altă cu un domeniu mai larg aceia a recrutărei viitorilor literați și savanți.

Intro țară democratică este de neapărată necesitate de a exista o asemenea pătură intelectuală și aceasta am văzut-o cu ocaziunea luptei purtată contra Germaniei. Ce e două armate au valorat ceea ce valorau șefii lor. Ori șefii nu se improvizează, ei se formează și aceasta cere timp. Ceia ce este adevărat de pre acțiunea militară, nu este mai puțin adevărat de acțiunea civilă.

In toate ramurile de activitate trebuesc reprezentanți tipici și cu totul superiori, cari nu numai să conducă, dar desigur să servească ca modele. Și aceste exemplare pot să fie Produse într'un timp scurt sau Pot fi rezultatele hereditare al unei clase de privilegiați? Viitorul civilizației depinde de acest răspuns.

Promotorii Creditului Intelectual se mențin însă pe un teren încă slab. Ei se lovesc de greutățile existenței de astăzi care din ce în ce devin tot mai grele Urmările acestei situații sunt că tinerele talente cari sunt pentru națiune o forță și o bogăție, vor fi oprite în desfășurarea lor tocmai prin această lipsă de mijloace. Țara are însă interesul a nu le lăsa să se piardă și a face tot posibilul ca să fie utilizate. Nu va fi poate posibil ca acești tineri să fie tratați ca valori în senzul material al cuvântului?

Căci valoare în adevăratul înțeles al cuvântului însamnă ceia ce aduce bănește o persoană un lucru prin însușirile ce posedă.

Dar ceia ce fac capitaliștii pentru un brevet, pentru o mină, avansând capital pentru beneficiile viitoare, nu se poate face oare pentru aceste tinere valori? Când Regele adică garantul comunității naționale asigura odinioară tânărului Racine autorul cunoscutei scrieri „Nymph dela Seine", o pensiune de șase sute livre, nu specula oare asupra viitorului acestui geniu abia născut și iarăși cu 100 ani mai târziu Ludovic 18 lea cu Victor Hugo care dăduse la iveală primele ode?

Riscurile de a plasa acest ajutor bănesc sunt larg compensate cu șansa de a păstra națiunei un frumos talent, ale cărui creațiuni și descoperiri vor îmbogăți patrimoniul patriei. Calculați ceia ce reprezintă în ateliere munca dată lucrătorilor în papetării, în imprimerii, în legătorii, și librării de opera lui Kacine sau Vic or Hugo și veți vedea ce plasament bun a făcut pentru Franța Ludovic al 14-lea și Ludovic al 18-lea. El bine chiar din punctul de vedere comercial vorbind; nu este această o bună afacere.

Dar se va zice ce resurse trebuesc pent u asemenea ajutoare și în ce condițiuni? Va fi vorba de o datorie pe care o vor contracta beneficiarii acestui credit de un nou gen? Sau se va adapta vechiului sistem al pensiunilor distribuite sub forma de ajutoare de către Ministerul Instrucțiunei publice? Dar nu asemenea credit presupune fondurile cari nu pot să fie procurate decât prin donațiunile particulare sau ale statului. In present nu se poate gândi nimenea la stat din cauza dificultăților budgetare prin care trece. De sistemul adoptat de un deputat nu se poate vorbi încă deoarece nu a depus textul proectului. Ne rămâne deci să discutăm ideia generală.

Statul va fi autorizat a percepe un drept asupra turor edițiilor unui volum, sau asupra tuturor reprezentațiilor unei piese de teatru. Se știe că 50 ani după moartea autorului, dreptul de proprietate dispare pentru urmașii săi. Ne vom afla deci în fața unui adevărat „res nullius" ce va constitui un fel de tezaur literar, artistic și științific, grație căruia înaiutașii noștri dispăruți se vor găsi în posibilitate de a ajuta pe urmașii lor angajați în aceiași carieră.

Incepând a expune teza Creditului Intelectual, trebue a arăta că aceasta înseamnă a deschide credit lucrătorilor intelectuali. Dar cine sunt acești lucrători intelectuali? Literați și savanți. Ori pentru savanți există deja sub o altă formă acest credit intelectual: acestea sunt școlile speciale. Un tânăr de exemplu dotat cu vocațiune pentru matematică, chimie, fisică se plasează la Școala Normală sau Școala Politechnică, dar un critiç care este un literat, deasemenea un istoric și un filosof, aceștia nu au școli speciale care să le garanteze posibilitatea desvoltărei. Române deci ca, Creditul Intelectual să fie institut pentru literații de imaginațiune, ca poeții, romancierii și autorii dramatici.

Sunt unele jurnale și unele reviste cari constată aprecieri

Cronica politică

Demisiunea dlui C. Garoflid Ministrul Agriculturei — Motivarea demisiunei. O ştire telegrafică sosită din Capitală la redacţia noastră ne anunţă că dl C. Garoflid Ministrul Agriculturei a demisionat din guvern.

Demisiunea Ministrului agriculturei pune într'o vie lumină situaţia extrem de gravă a guvernului. De altfel anunţasem încă de eri că criza de guvern s'a declarat.

După cât suntem informaţi dl Garoflid şi-a motivat demisia printr'un lung raport în care arată că ori ce activitate ministerială este imposibilă, fiind cu totul paralizată de afacerile necinstite ale regimului.

Dsa face apoi un expozeu asupra situaţiei economice şi financiare, pronunţându-se în mod hotărât asupra tuturor greşelilor făcute de guvern. Cere libertatea absolută a comerţului, desfiinţarea taxelor vamale pe mărfurile ce nu pot suporta concurenţa pe pieţele streine, ca lemne, vin, vite, păsări etc.

Dl Garoflid mai arată că înfiinţarea societăţii „Sindex" nu va avea ca consecinţă de cât să lovească în interesele agriculturei, micşorând astfel producţia noastră.

Prin urmare alături de toată lumea care protestează contra ilegalităţilor şi incapacităţii guvernului Averescu, iată chiar pe un ministru care vede clar că situaţiunea creată este imposibilă de suportat.

De altfel acesta nu este primul caz, întrucât se ştie că dl Matei Cantacuzino fostul Ministru de Justiţie din actualul guvern, a demisionat tot în legătură cu nereguli tolerate sub regimul averescan.

Firește că demisiunea dlui Garoflid este dată în nişte condiţiuni excepţionale pentru Guvern şi ea nu va rămâne fără de multiple consecinţe.

In primul rând se ştie că dl Garoflid ocupa un loc de frunte în cabinetul Averescu întrucât este autorul legei agrare şi înlocuirea dsale nu va fi lucru tocmai aşa de uşor.

Este probabil că demisia dlui Garoflid înseamnă semnalul demisiunei întregului guvern.

In preajma alegerilor dela Camera de Comerţ

La 30 Noembre vor fi alegerile. — Campania tendenţioasă a presei maghiare. — Datoria comercianţilor şi industriaşilor români.

Chestiunea mult agitată a Camerei de Comerţ se apropie spre rezolvire.

Actuala conducere, care de un timp îndelungat se află în fruntea acestei importante instituţiuni fără competenţă — deoarece mandatul celor aleşi a expirat, — va fi înlocuită prin alegeri libere, cari sunt chemate să pună în fruntea conducerei cele mai valoroase elemente ale vieţii noastre comerciale.

Ziarele maghiare au început de câtva timp o vie campanie electorală stăruind să creeze o atmosferă corespunzătoare elementelor pe cari le ar dori ele. Şi astfel caută să influenţeze opinia publică maghiară contra acelora dintre probabilii candidaţi români, cari, prin act vitatea lor au reuşit să realizeze principiul parităţii în conducerea Camerei de Comerţ.

Desigur că un interes ce totuşi va dispare, este mobilul acestei propagande electorale şi teama că le va scăpa de sub picioare terenul atât de fertil al comerţului.

Ori care ar fi însă motivul afirmat al presei maghiare, motivul real este altul şi fără îndoială că comercianţii şi industriaşii români îşi vor înţelege chemarea şi datoria ce o au în ce priveşte ridicarea adevăratelor noastre valori.

Acei cari de fapt merită a fi în fruntea acestei importante instituţiuni au dat dovezi indestulitoare, prin munca lor de până acum în interesul desvoltării comerţului şi industriei naţionale din Ardeal.

Noulle alegeri vor fi conduse de către d-l prefect Meteş, delegat din partea oficialităţii în calitate de comisar al guvernului.

Terminul alegerilor este fixat pe ziua de 30 Nov. a. c. Până la această dată se vor face înscrierile alegătorilor dintre comercianţii şi industriaşii cari aparţin regiunii Camerei de Comerţ din Cluj. Competinţa ei se extinde asupra următoarelor judeţe: Alba Inferioară, Bistriţa-Năsăud, Târnava-Mică, Cojocna, Soluoc-Dobâca, Sălaj, Turda-Arieş şi oraşul municipal Cluj.

In fiecare judeţ se va institui câte o comisie electorală centrală compusă din patru industriaşi şi patru comercianţi. Preşedintele Comisiei va fi un funcţionar administrativ, iar în fiecare plasă se va constitui o subcomisie de alegere.

Pregătirile electorale necesare vor fi conduse de către subprefectul judeţan

Complectarea listelor de alegători se va începe la 4 l. c. urmând ca industriaşii şi comercianţii să fie puşi pe liste deosebite. Cu ocaziunea votării, se va respecta deasemeni acest principiu al repartizării, iar dacă vreunul dintre alegători exercită ambele meserii, el în condiţiunile prevăzute în lege nu va putea avea decât un singur vot.

■

In linii generale atât alegerile cât şi conducerea Camerei de comerţ se vor îndeplini conform normelor existente.

O singură modificare se va aduce însă constituirii Camerelor — destul de importantă în sine: principiul egalităţii contra căruia au luptat toţi interesanţii din jurul Camerei de comerţ. Principiul este acum fapt îndeplinit astfel că dintre cei 32 membrii, cari se vor alege în Cluj, 16 vor fi români şi 16 dintre minorităţi. Acelaşi principiu se aplică întregei regiuni a Camerei de comerţ.

■

Alegerile noui vor determina desigur o nouă orientare a Camerei. In afară de rezolvirea înţeleaptă a atâtor probleme comerciale şi industriale, cari nu mai suferă întârziere, mai este o problemă de interes superior care va trebui realizată. Acţiunea desvoltării şi intensificări comerului şi industriei în străturile neglijate până acum de regimul trecut.

Această problemă, poate cea mai importantă numai prin alegerea celor mai valoroase elemente ale noastre va putea fi dusă la bun sfârşit,

Alegătorii să dea dovadă, prin voturile lor, că-şi înţeleg datoria şi nimic mai mult.

In faţa acestui interes superior, orice alte consideraţii trebuesc să dispară căci numai în acest fel Camera de comerţ va dobândi o conducere chibzuită şi constientă

Cum a nenorocit populaţiunea maramureşană actualul guvern

(Dela coresp. nostra special)

Consecinţele dezastruoase ale schimbului se resimt mai cu seamă în judeţul Maramureş, unde populaţia românească a ajuns la ruină.

O mare parte a populaţiei, care în urma nedreptăţilor îndurate a devenit neîncrezătoare şi astfel nu mai ascultă nici de sfaturile şirete ale samsarilor precum nu ascultă de mult pe cele ale răuvoitorilor Ţării.

Tot din pricina acestui scepticism n'a declarat coroanele, ce le păstrează.

Actualul guvern nu a îngăduit ca oamenii să ştie ce-i rămâne de făcut să afle cât de cât cum e bine să procedeze, cu agonisitul lor modest.

Un număr destul de însemnat de indivizi, cari au putut pătrunde în taina ministerială asupra schimbului — schimb din care rezulta o afacere de câştig frumos — au declarat suma fabuloase, fără ca de fapt să le posedă precum s'a constatat faptul în judeţul nostru cu prilejul alegerii ca deputat a dlui Gr. Filipescu.

Intrucât la preschimbarea coroanelor, s'au achitat numai 60 la sută, din suma declarată reţinându-se încă 5 la sută ca taxă pentru acoperirea cheltuelilor, de operaţiune, rezultatul a fost o mare lipsă de bani, scumpetea şi staganrea comerţului.

Ţăranii neavând bani românești, ca să-şi poată cumpăra cele trebuitoare pentru traiul de toate zilele, au fost expuşi astfel să-şi vândă avutul lor pe preţuri de nimica.

Şi „afacerile continuă; samsarii profită de starea nenorocită a ţăranilor, şi colindând din sat în sat cumpără stocurile de bancnote austro-maghiare, pe preţul de 1:10 c iar.

In privinţa celor 40 la sută, neachitate dar aşteptate cu nerăbdare, de luni de zile, întârzierea a provocat o criză înspăimântoare şi a nimicit o mulţime de existenţe.

Este incontestabil, că schimbul coroanelor este unul din cele mai grave păcate săvârşite de actualul guvern, spre nenorocirea populaţiunei din întregul şi ruinatul Maramureş.

Revista presei maghiare

Dela Regeş se aşteaptă soluţionarea definitivă a actualei situaţii critice.

Sub acest titlu „Ellenzék" scrie:

Intreaga desorientare, întreaga distribuire a energiei în chip atât de nepotrivit, se datoresc în mare parte politicei interesate din Vechiul regat.

Această politică, pentru a satisface vanităţile unora, — n'a cruţat niciodată nici un mijloc; ba, ce e mai mult însăşi faptul, că azi marindu-se câmpul de exploatare, politica şi a depăşit şi principiile de cari era călăuzită înainte de Unire.

Spre nenorocul ei, azi are la cârmă un reprezentant tipic care neţinând seamă de transiţia, de schimbarea etnică şi socială, prin care a trecut poporul Românîei mărite, neluând în consideraţiune reacţiunea celorlalte State vecine, lovită de sigur în urma complicaţiilor maşinăriei interne a României — îşi continuă şi azi, în ceasul al 12-lea, fără delegaţie, jafurile şi escrocheriile.

Decât, de resunetul ce-l întâmpină toate acestea în popor — scrie numitul ziar — e de prisos ori-ce altă lămurire.

Dacă actuala stare de lucruri va mai dăinui mult, ne dăm de râpă, ne apropiem de adevărata prăbuşire, spre desastrul final.

Intr'o astfel de situaţiune întrearea acţiune de mântuire numai de la gestul energic al Suveranului se poate aştepta.

Regele să pună frâu ambiţiilor personale şi să concentreze toate forţele în serviciul programului de „refacere" naţională.

Situaţiunea guvernului.

Deşi între dnii Brătianu şi I. Maniu pactul de colaborare nu s'a încheiat încă definitiv, sentimentul ambelor partide este pătruns de această necesitate şi o soluţiune definitivă în aceasta direcţiune desigur că nu va întârzia mult.

Atmosfera turbure din jurul actualului guvern începe să se limpezească şi nu e departe momentul, când această „paroste" va dispare desper capul poporului întregei ţări.

Baronul Jósika în faţa prefectului

Ziarul „Keleti Ujság" publică declaraţiile d-lui prefect Meteş în legătură cu statutele Uniunii maghiare trimese de baronul Jósika spre aprobare.

„I-am vorbit baronului Jósika Samu, — zise prefectul — deschis sincer, că persoana lui şi a tovarăşilor săi nu sunt potrivite pentru a ne inspira încrederea ce ne-o solicită „Uniunea maghiară" şi astfel intermediul său mai mult strică decât să folosească. . . E interesul nostru comun, ca toţi acei cari stau în fruntea „Uniunii" să reprezinte cu adevărat maghiarimea, întreagă, din Ardeal nu numai un grup recţionar mic. Noi dorim ca problemele contraversate „cari îşi aşteaptă resolvirea să le resolvim laolaltă cu maghiarimea întreagă. O pildă vie, ne-o oferă scrisoarea deschisă a unui gazetar maghiar, care a hotărât pe generalul Averescu să pună la ordinea zilei chestia funcţionarilor. „Uniunea maghiară", dimpotrivă însă, nu s'a apropiat întru nimic de resolvirea necesară".

Ziarul ungurese întâmpină declaraţiunea dlui Meteş, astfel: „La cele spuse de d-l prefect trebue să adăogăm, că hotărîrea maghiarimii în chestiile sale interne nu se poate îndeplini principial, potrivit dispoziţiei şi punctului de vedere ce-i reprezintă autorităţile. In tot cazul — fie că acesţea o cer fie că nu — întreagă maghiarime ardeleană doreşte o organizaţie cât mai democratică şi se va îngriji ca fruntaşii săi, cari au să trateze cu românii, să nu fie persoane potrivnice lor.

Relaţiile partidelor politice

Ziarul „Ujság" scrie:

„Din legăturile de azi dintre partidele politice se poate conchide, că fuziunea se găseşte pe pragul înfăptuirii ceea-ce va pune guvernul în faţa unor greutăţi, nu tocmai uşor de înlăturat. Astfel, e multă probabilitate, că se va forma un guvern neutru sub, care să se facă

contradictorii nu numai faţă de tinerele talente dar chiar faţă de scriitorii cu autoritate câştigată şi atunci prin cari arbitri se va face recunoaşterea unor merite mai târzii? Asemenea spectacole s'au dat în tot decursul istoric al literaturei franceze, când primele scrieri ale celor mai de valoare literaţi au fost primite cu neîncredere, pentru ca mai târziu să ocupe un loc de frunte în pantheonul literaturei mondiale.

Cum se va constitui atunci tribunalul care va aprecia viitorul tinerelor talente când o asemenea anarchie de judecăţi se produce faţă de opere superioare şi genii în plină maturitate?

A repostiza acest Credit Intelectual este o problemă foarte grea dar nu imposibilă. Adăugăm că studiind viaţa scriitorilor celebri, proba sărăciei şi exigenţele meseriei n'au scăzut de loc din valoarea lor.

Cea fos Shakespeare? Cea fost Moliere? Toate aceste consideraţiuni ne fac să persistăm şi mai mult în idea de a înconjura tinerii literaţi şi soluţia va consta a institui un drept asupra tuturor exploatăţiunilor fie pe cărţi fie pe operile teatrale.

La prima vedere această nouă varietate de impozit pare că nu loveşte pe nimenea dar cugetând se va recunoaşte că în primul rând este lesată librăria franceză. Toţi acei cari se interesează de expansiunea gândirei naţionale ştiu că germania făcea înainte de războiu o mare concurenţă cărţilor imprimate în Franţa care concurenţă continuă şi astăzi ba încă într'un stil mai mare. Pentru a evita acest fapt va trebui să ajungem la un rezultat paradoxcal, ca toate capo d'operile literaturei noastre să fie publicate de case din Berlin sau din Leiptzig. Se va pune poate drepturi de importaţiune prohibitive cari vor apăra ediţia naţională, în Franţa se va putea aceasta, dar prohibiţiunile se vor opri la frontieră şi acelaş lucru se va întâmpla în toată străinătatea.

D-l Paul Bourget critică sistemul preconizat de autorii Creditului Intelectual de a se institui un drept asupra tuturor exploataţiunilor literare.

Asupra acestui drept statul nu va renunţa nici odată, de acela amicii literaturei consideră acest proect ca o mare nedreptate.

Autorul acestui articol încheia cu speranţă că un al doilea proect al Creditului Intelectual cu altă concepţie şi noi modificări va fi mai bine primit în lumea literară

poule ale eri parlamentare şi numai rezultatul acestora poate indica partidul care să cârmuiască Ţara.

In aceasta situaţiune, naţionalităţilor nu le revine un rol prea însemnat. Maghiarimea desorganizat cum e azi nu poate fi decât un simplu spectator al luptelor dintre partide. Dar maghiarimea aşteaptă ca viitorul guvern să urmeze principiile democratice, şi respectarea drepturilor naţionalităţilor".

Mişcarea muncitorească

Contractul unic al tipografilor din Ardeal. — Aplanarea definitivă a conflictelor printr'o clauză contractuală. — O grevă care continuă de astă vară şi efectele ei. — Cauza grevelor din ultimul timp. — Tendinţa de vocare a articolelor de prima necesitate. —

In primăvara anului curent muncitorii tipografi au început o vie mişcare pentru urcarea salariilor. Cererile lor au dat naştere la multe conflicte, ivite în mod izolat din diferite oraşe până când celor din Cluj le-a reuşit să încheie un contract tip, cu patronii din Cluj, transacţiune ce a însemnat în bună parte realizarea dorinţelor muncitorilor.

Avantajele oferite de acest contract au determinat pe muncitorii tipografi din întreg Ardealul să primească principiul contractul şi au cerut Inspectoratului muncii să constitue o comisiune care să intermedieze tratativele între delegaţii tipografilor şi „Uniunea patronilor tipografi din Ardeal şi Banat,

Comisiunea compusă din d-nii inspectori: Georgeanu, Popea şi Voileanu a ţinut în cursul lunei trecute mai multe şedinţe la cari au participat delegaţii „Uniunii" şi delegaţii muncitorilor tipografi. Tratativele n'au dus însă la nici un rezultat. Intreruperea tratativelor s'a făcut din cauză că muncitorii tipografi, în timpul tratativelor nu fuseseră constituiţi în persoană juridică.

Acum de curând ei şi-au format organizaţia unică recunăscută apoi de persoană morală. Nici o piedică nu mai există deci ca tratativele să reînceapă.

Tratativele se vor relua de fapt zilele acestea, sub conducerea aceleaşi comisiuni.

Pe lângă urcarea de salarii, care se va face în centrele unde ea nu s'a putut realiza până acum, contractul prezintă şi alte avantaje în ce priveşte continuitatea în serviciu, asigurarea muncii permanente, clauzule cari pun la adăpost pe muncitorii faţă de exploatarea patronilor şi scutesc patronii de pretenţiile eventuale nejustificate ale muncitorilor.

Un punct important al contractului va fi că urcarea sau scăderea salariilor actuale se va face dela sine conform urcării sau scăderii preţurilor de pe piaţă ale articolelor de prima necesitate. Astfel se evită pe viitor cele mai multe conflicte între patroni şi muncitori, cari toate au luat naştere tocmai din cauza salariilor.

■

Cea mai interesantă grevă care a fost înregistrată la inspectoratul muncii din Cluj în cursul anului acesta este greva croitorilor din Cluj. Ea a izbucnit, după cum am anunţat la timpul său la 19 Iulie a. c, deoarece patronii au cerut munca de acord pe bucată şi n'au mai voit să plătească munca pe oră.

Tratativele între muncitori şi patroni au fost conduse de dl inspector Holleanu, totuşi rezistenţa patronilor, a zădărnicit toată osteneala depusă.

Arbitrajul propus a fost primit de salariaţi însă patronii l'au refuzat. Greva a continuat şi continuă şi azi.

Neînţelegerile au produs însă un efect neaşteptat şi unic în felul său: *atât muncitorii croitori, cât şi patronii s'au organizat în cooperative de producţie lucrând fiecare din ambele cooperative pe zicul propriu şi conform înţelegerilor stabilite la înfiinţarea cooperativelor.*

Starea aceasta dăinueşte de mai multe luni şi ce este mai important, atât patroni cât şi foştii salariaţi declară că nu doresc niciodată schimbarea creată de grevă. Nimeni nu se mai interesează de greva începută care sau este şi, poate, nu va fi niciodată aplanată — iar muncitorii au reuşit să resolve în acest fel chestiunea mult discutată a exploatării muncii.

E posibil ca situaţia nouă a patronilor şi salariaţilor din Cluj să fie o indicare a evoluţiei dintre capital şi muncă.

In orice caz efectul e de mare interes şi vom cerceta de aproape desvoltarea nouei situaţii.

■

In afară de aceste date interesante ale mişcării muncitoreşti, d. Inspector Voileanu ne mai expune în ce priveşte cauzele, cari au provocat grevele izolate din ultimul timp:

Cea mai importantă şi mai recentă cauză a lor este situaţia preţurilor articolelor de prima neçesitate. Cu toate că recolta anului acesta a fost suficientă şi avem chiar un însemnat excedent pentru export — preţul lor pe piaţa oraşelor din regiunea Cluj este *încontinuu urcare.*

Astfel de la 25 August, până la 1 Noembrie a. c. preţurile articolelor de prima necesitate este *de 26 la suta cu tendinţa fermă de lurcare.*

Din cercetările făcute până acum pe piaţa Clujului se prevede o mare urcare în lunile Martie şi Aprilie ale anului viitor.

Din această pricină contractul unic al tipografilor prezintă o importanţă deosebită întru cât orice conflict în germene este înlăturat fiindcă s'a stabilit urcarea de salar în proporţie cu preţurile alimentelor.

■

Constatarea preţurilor pe piaţă se face de către o comisie a Inspectoratului muncii, care controlează în fiecare săptămână, preţurile la 70 de articole şi înregistrează urcarea s'au scăderea lor.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari
la firma
699 **M. Neuman**
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

INFORMAŢII

In buna înţelegere a ceferiştilor începând din 5 l. c. în toata Sâmbătă seara se va ţinea serată împreunată cu dans. 1231

■

Prefectura judeţului Cojocna a recepţionat zilele acestea şoselele judeţene şi vicinale cari au fost reparate aşa că comunicaţia în acest judeţ s'a îmbunătăţit foarte mult.

■

Ministerul de interne a hotărît desfiinţarea de îndată a tuturor sucursalelor din oraşele Ardealului ale societăţei „Uniunea Maghiarilor".

■

Ministerul Cultelor şi al Artelor a trimis o circulară prin care se opreşte venirea în ţară a artiştilor de la teatrele străine, cari nu sunt cetăţeni români.

■

Luni 7 şi Marţi 8 cor., se dau la Teatrul Naţional reprezentaţiile echipei teatrale de sub conducerea d-lui N. Soreanu.

Se va juca, în prima seara „Institutorii" de Otto Ernst, iar în a doua „Raţa Să bateca" lucrarea lui Ibsen care a făcut atâta vâlvă în lumea teatrală de pretutindeni.

In ambele piese marele artist Soreanu, are creaţiuni strălucite.

■

Legaţiunea italiană a cerut, prin ministerul de externe, un tablou de toţi supuşii italieni cari locuesc în ţara întregită.

■

Conform tratatului de pace, Bulgaria s'a obligat să furnizeze României o cantitate mai mare de vite Bulgaria însă a întârziat să trimită şi 1500 catâri, Neavându-i s'a convenit, ca, în schimb, să mai trimită 380 vaci şi 80 boi.

■

Invăţătorii rurali de stat precum şi cei confesionali români din judeţul Târna-mica, îşi pot ridica salariul pe lunile Septembrie şi Octombrie a. c. precum şi diurnele conferinţelor învăţătoreşti din anul în curs, dela Revizoratul şcolar din Diciosânmartin.

■

Luni 7 cor. la ora 4 d. a. în cabinetul d-lui primar, se vor întruni, la o consfătuire, cei convocaţi să întocmească modalităţile pentru executarea şi încurajarea construcţiunilor de case, cum şi alcătuirea regulamentului respectiv.

■

Se spune că ministerul industriei şi comerţului a decis să se înfiinţeze, la Milano, o agenţie economică.

■

D. Iose Mutia, consulul Argentiniei la Bucureşti desminte ştirilie răspândile de agenţia „Rador" că în Argentina ar fi izbucnit revoluţia.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Vineri grandioasa tragedie „Fica Amiralului", în rolul principal renumita actriţă Maria Iacobini.

S'a acordat cuvenitul exequator d-lui Ion Jan Jirasek, care a fost numit consul al republicei Cehoslovace la Cluj.

Circumscripţia consulară cehoslovacă cuprinde judeţele din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

■

Fostul ministru de finanţe cehoslovac Rasin a sugerat, într'o şedinţă a parlamentului din Praga, ideia creării unei „Uniuni internaţionale în contra deprecierei valutare," care să fie formată în special din statele amice

Uniunea ar controla ca statele care vor aparţine acestei Uniuni să nu emită bancnote neacoperite, să se ajute reciproc şi să se oblige să-şi restabilească echilibrul bugetar, căci Cehoslovacia nu poate sta indiferentă când state exportatoare ca Jugoslavia, România, etc. să posede cu valută depreciată. Aceasta ar fi un mijloc de a se stabiliza fiursul valutelor.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Vineri o grandioasă dramă, care îşi are subiectul din fermecătoarele Indii: „Saferndri" în rolul principal Fern Andra. Aceasta dramă după ce în Bucureşti şi Budapesta a făcut mari ravagii, va plăcea de sigur mult şi la noi.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri o grandioasă dramă artistică din viaţa de circ „Circul în flacări".

Pierzându-se un portmoneu de piele în care se afla suma de Lei 590 şi acte de valoare precum şi biletul de identitate eliberat de Reg. 81 Inf. Toate actele se aflau pe numele Căpitan Gh. Marin.

Rog pe cei ce au găsit aceste acte sunt rugaţi a le preda ziarului „Infrăţirea" reţinând suma drept recompensă. 1219

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Contra durerii de stomac, contra diareei întrebuinţaţi numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia uşor de către copii.

Preţul unei sticle Lei 10.— depozit principal farmacia Dr. Biró Piaţa Unirei Cluj. II-319.

*

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

Citiţi „Infrăţirea"

Epidemiile în Ardeal

— Relatări oficiale —

Asupra mersului epidemiilor în Ardeal, am stat de vorbă cu d-l dr. Titus Slăvoacă inspector de igenă a regiunei Cluj şi şeful serviciului epidemiilor din Ardeal.

Iată ce ne-a spus d-sa:

Dintre toate epidemiile. cea mai pronunţată este scarlatina şi mai scăzută febra tifoidă. Datele noastre totalizate sunt până la 15 Octombrie.

Judeţul cel mai contaminat este: Bihorul cu 10 comune.

La Arad epidemiile sunt în descreştere; scarlatina se găseşte numai în 15 comune. Aşemenea se găseşte în scădere în judeţele: Cluc şi Cojocna, unde contaminase: 9 comune la jud. Hunedoara, 12; Solnoc-Dnbâca, 11; Turda, 12 şi în Timiş, 18 comune, Adăugăm că în judeţul Timiş febra-tifoidă a cuprins 40 de comune cu 94 de cazuri. In Sălagiu scarlatina este în 11 comune, iar febra tifoidă cu 28 cazuri în 6 comune.

La oraşe, scarlatina este într'o măsură mai accentuată din cauza marei aglomeraţiuni atât de la mahalale, unde curăţănia lasă mult de dorit, cât şi la centre unde aglomeraţia de persoane face imposibilă aplicarea igienei.

Astfel, în Arad, avem 123 cazuri de scarlatină şi 30 febră tifoidă Cluj 21, Braşov 39, Oradea-Mare 53, Sibiu 46, Tg.-Mureş 84.

La Sibiu carlatina este endemică, aşa că am luat toate măsurile, pentru ca să stârpim acest cuibar.

Dintre localităţii mai mici avem comuna Samşod cu 20 cazuri de febră tifoidă. Aici această epidemie a prins numai din cauza apei infectate. Rugiunea Petroşani este asemenea contaminată de scarlatină la Lupeni avem 24 cazuri de scarlatină.

Scarlatina se probagă prin contact şi aer" — adaugă d. dr. când l-am întrebat de modalitatea cum ar putea fi ferită populaţia de această epidemie înfricoşătoare, — şi adică, populaţiunea să evite contactul cu familiile unde s'a incubat această boală şi să păstreze o curăţenie făcută cu mai multă îngrijire.

De altmintrelea boala se manifestă mai mult la copii şi de aceea am hotărât închiderea şcoalelor primare din câteva localităţi la Ocna Dejului, unde erau 11 cazuri, şi la Arad. In Cujir, (Petroşeni) în Sighetul Marmaţiei unde aglomeraţia şi murdăria nativă a populaţiunii evreeşti priise epidemiei.

In toate cazurile se aplică măsurile de isolare, făcute cu cea mai mare stricteţă, precum şi desinfectarea cât mai întinsă.

■

Cu aceasta ocazie putem să adăugăm că, de-şi scarlatina ia proporţii şi în Cluj, autorităţile nu pun la dispoziţia familiilor, unde e prea mare aglomeraţiune camerele ce sunt goale nelocuite s'au tăinuite şi de aceea cerem organelor noastre superioare ca în deciziunile pe care le iau să se ţină seamă de regulele igienice şi nicidecum de privilegiile politice.

Se vopsesc blănări de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Dela Direcţiunea regională a asigurărilor sociale

De ce a fost desfiinţată Dir. Asigurărilor sociale? Comisiunea pentru unificarea Caselor cercuale. — Noule Direcţiuni regionale pentru Ardeal. — Soarta funcţionarilor dela Direcţiunea desfiinţată. — Nu s'a făcut anchetă ci numai lichidare. — Fondul de 120 milioane. — Pensionarii maghiari primesc pensiunile. Datoriile Ungariei. — Memoriile pentru autonomie.

In cursul lunei trecute, Direcţiunea Asigurărilor sociale s'a desfiinţat, iar în locul ei s'au instituit Direcţiuni regionale în diferitele centre ale Ardealului.

Desfiinţarea Direcţiunii, care avea atribuţiuni pentru întreg Ardealul a produs o vie mişcare în rîndurile muncitorimei şi al patronilor.

Pentru a lămuri cetitorilor noştrii această mult discutată chestiune, am cerut d-lui Russu, directorul asigurărilor din regiunea Cluj, să arate cauzele cari au determinat noua organizare. Iată ce spune d-sa:

Noua organizare a asigurărilor sociale a fost urmarea procesului de unificare. Nu se mai putea menţine o direcţiune pentru Ardeal cu atribuţiuni autonome cât timp conducerea centrală există în Bucureşti. Organizarea după acelaşi sistem s'a făcut atât în Bucovina, cât şi în Basarabia, astfel că singur Ardealul nu putea face excepţie. Alt motiv a fost şi pentru a introduce o administrare mai uşoară. Înfiinţându-se în locul direcţiunii din Cluj, patru direcţiuni regionale cu drepturi egale, ele vor fi întotdeauna mai aproape de nevoile muncitorimii, iar fiind teritoriul de administrare mai mic vor putea rezolva cu mai multă uşurinţă toate chestiunile muncitoreşti.

Dealtcum prin înfiinţarea noilor direcţiuni regionale, personalul de administraţie s'a redus aproape la jumătate. Astfel s'a făcut o uşurare simţitoare şi pentru budgetul statului.

■

In ce priveşte unificarea, acum sunt în pregătire mai multe proecte, urmând diferite principii. Toate aceste proecte vor fi discutate de către o comisiune, care va elabora proectul unic. Pentru formarea proectului unic vor fi consultaţi toţi directorii Caselor cercuale şi directorii Direcţiunilor regionale din întreaga ţară, iar comisiunea se va compune din delegaţii tuturor regiunilor din Vechiul regat, Basarabia, Bucovina şi Ardeal.

■

Noule Direcţiuni regionale pentru Ardeal s'au înfiinţat în Cluj, Sibiu, Timişoara şi Deva. Competinţa fiecăreia se extinde asupra mai multor case cercuale şi anume:

Dir. reg. *Cluj* cuprinde Casele cercuale din: Cluj, Oradea Mare, Dej, Zălău, Bistriţa, Satu Mare şi Sighetul Marmaţiei.

Dir. reg. *Timişoara:* Casele cercuale Timişoara, Reşiţa, Lugoj şi Arad.

Dir. reg. *Sibiu:* Casele cercuale Sibiu, Tg. Mureş, Şighişoara, Braşov, Sf. Gheorghe şi Miercurea Ciucului.

Dir. reg. *Deva:* Casele cercuale Deva, Turda şi Alba Iulia.

Personalul noilor Direcţiuni regionale este complect şi ele au şi început funcţionarea lor.

■

Funcţionarii, cari au fost angajaţi la Direcţiunea din Cluj n'au fost lăsaţi pe drumuri, dupăcum s'a anunţat prin unele gazete. Cei mai buni au fost repartizaţi la diferitele Direcţiuni regionale iar toţi ceilalţi — în mare parte nedenumiţi — au înaintat cereri arătând unde vor să lucreze pe viitor. Asupra cererilor lor se va decide zilele acestea şi după posibilităţi vor fi şi ei deplasaţi. Cea mai mare parte însă n'au cerut posturi noui.

■

Comisiunea care a funcţionat sub conducerea d-lui dr. Prebeanu, director general nu a fost o comisiune de anchetă, dupăcum au anunţat îndeosebi ziarele maghiare. Ea a fost o comisiune de lichidare, fără ca să fi avut atribuţiuni pentru anchete, îndeosebi că pentru aceasta nu s'a ivit nici un singur motiv.

■

Fondul de 120 milioane anunţat tot de ziarele maghiare ca fiind o economie realizată în ultimii doi ani, n'a existat niciodată. Această ştire este desigur plasată cu intenţii răuvoitoare pentru a îndemna muncitorimea la o cât mai dârză apărare a autonomiei Direcţiunii desfiinţate.

Acest fond nici nu putea fi economisat. Casele cercuale dela 1918 încoace n'au trimis nici o sumă Direcţiunii din Cluj. Ori numai din sumele trimise de Casele cercuale s'ar fi putut aduna ceva, însă la nici un caz o sumă atât de mare.

■

Fondurile pe cari le-a avut Direcţiunea din Cluj până la 1918 — deci pe timpul Maghiarilor — sunt în Budapesta. Nimic din ceace a avut Direcţiunea maghiară în numerar n'a trecut în mâinile noastre. Totuşi funcţionarii pensionişti primesc pensiunea lor în mod normal. Astfel sumele cari se plătesc foştilor funcţionari maghiari, constitue o datorie a Ungariei faţă de România. Datele statistice pentru constatarea acestei datorii sunt adunate, însă nu s'a făcut încă nici un pas pentru a cere Ungariei aceste sume, cari se urcă la câteva milioane.

■

Memorii s'au înaintat atât de muncitori cât şi de către patroni. Autonomia care o cer ei pentru Casele cercuale din Ardeal ar fi însă contra necesităţilor speciale impuse de unificare, iar aceasta trebue făcută atât în interesul muncitorilor cât şi din interese mai înalte. Dealtcum împărţirea pe regiuni este un fapt îndeplinit.

Publicaţiune

Preluând localul de Cafenea „Elite" din Cluj, strada Regina Maria No. 2, de-la foştii proprietarii: Ioan şi Nicolae Mereţ, prin aceasta provocăm toţi creditorii foştilor proprietari, că în termen de 8 zile să-şi insinue eventualele pretenţiuni la societatea subscrisă, căci la caz contrar nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 4 Noembrie 1921.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A. Cluj.

1227

Earna

va fi

grea

dar totuşi lumea râde căci la magazinul „AURORA"

din Cluj,

Piaţa Mihai Viteazul No. 35

a sosit

1 vagon

de

Stofe duble

pentru

Paltoane

1222

Preţurile fabricei

Vineri a început marea Desfacere!

Congresul socialiştilor la Paris

In ziua de 30 Octombrie s'a ţinut la Paris congresul general al socialiştilor.

Congresul a fost deschis de către deputatul socialist Blum, care a expus darea de seamă asupra actualei situaţiuni generale şi asupra etivităţii reprezentanţilor socialişti în Parlament.

Delegaţii Alsaciei şi Lorenei au protestat între altele energic împotriva tendinţei guvernului francez de a lega liniile ferate alsaciene de gara de Est a Parisului.

In decursul şedinţei şi-a făcut apariţia reprezentantul socialiştilor independenţi germani, — Ledebour, care a fost primit cu ovaţii frenetice de către asistenţă şi cordial salutat de către preşedintele congresului Mayeret.

Participarea reprezentantului socialiştilor germani la acest congres este considerată ca primul pas spre înfrăţirea acestor două naţiuni cari sunt încredinţate că numai prin unire vor putea asigura realizarea supremului scop: acel al fericirei întregei omeniri.

Ledebour a făcut o largă expunere a programului de activitate îmbrăţişat de către socialiştii germani.

După dânsul a vorbit reprezentantul Cehoslovaciei, Gustav Winter, care face istoricul mişcărilor sociale din ultimul timp din Cehoslovacia.

Nai vorbesc apoi deputaţii Longuet, Grumbach şi alţii.

Grumbach trece în revistă motivele cari au contribuit la dezastrul economico-financiar al sovietului rusesc, care poate servi de exemplu viu celor radicali şi excentrici, cari ar intenţiona o asemenea politică.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Când soseşte în portul Galaţi exregele Carol

— Măsuri de pază —

In cursul nopţii soseşte în portul Galaţi canoniera comisiunei interaliate dunărene având pe bord perechea regală ungară însoţită de amiralul Tirring.

Inainte de intrarea în rada portului, canoniera va fi întâmpinată de două monitoare româneşti, sub a căror escortă va fi primită în port, unde va staţiona 24 de ore din cauza furtunei de pe marea Neagră.

Dela Galaţi, cei doui deportaţi, vor fi duşi, pe-un torpilor englez la Constantinopol.

■

Criza economică financiară din Capitală manifestă acelaşi tensiune,

„Banca Naţiunii" urmează să se înţeleagă astăzi cu băncile interesante.

Retragerile de depozite au început la toate instituţiunile financiare bucureştene.

Totuşi panica nu este justificată, de carece cazul Băucli Naţiunii este izolat,

Banca Ţărănească a publicat un comunicat desmiţind zvonurile că ar avea legături cu Banca Naţiunii.

Prezidenţia Consiliului a trimis presei din Capitala un comunicat, arătând netemeinicia zvonurilor alarmante exprimându-şi simultan speranţa în aplanarea dificultăţilor întâmpinate de Banca Naţiunii.

■

Consiliul Sanitar superior a opinata în şedinţa de aseară ca toate spitalele particulare să treacă la Stat, pentru temeinicirea ueei organizări a lor mai bună ţinându-sescamă că ele dispun şi de fonduri abundente.

■

La Sinaia a sosit M. S. Regina Greciei, însoţită de A. S. R. Principele Carol.

La gară a fost întâmpinată de Familia Regală.

■

Autoritatea respectivă a primit ordin să nu mai elibereze studenţilor paşapoarte.

■

Reprezentanţii caselor de bancă au prezintat primului ministru memoriu cerând îmbunătăţirea valutei.

Grav accident de automobil

4 răniţi dintre cari 2 mortal. — 40 de kgr. dinamită.

Joi după amiază la intrarea în satul Sarvosa s'a întâmplat un grav accident de automobil.

Pe când maşina soc. „Forestiera" din Cluj venia cu o viteză foarte mare, Soferul, care era în stare de beţie, în loc ca să ţină marginea din dreapta a drumului a dat peste o trăsură cu 2 cai care tocmai atunci eşia din sat. Caii au fost asvârliţi în sanţ, iar trăsura prinsă subt roatele maşinii dimpreună cu vizitiul şi o altă persoană.

Trăsura a fost sfărâmată iar cei 2 inşi au fost scoşi în stare muribundă. Alţi 2 cari se aflau în acelaşi trăsură au fost răniţi destul de grav.

S'a descoperit că în automobil se aflau 40 de Kilograme dinamită care din nefericire nu a explodat. Automobilul s'a defectat.

La auzul ţipetelor răniţilor, populaţia satului s'a năpustit asupra soferului şi asupra unui domn ce se afla în automobil cu gândul ca să-l omoare.

Intervenind jandarmii, atât soferul cât şi însoţitorul său au fost scăpaţi de furia locuitorilor. Ei au fost duşi apoi la postul de jandarmi, de unde au fost înaintaţi parchetului local

Cum judecă d-l prof. C. C. Arion reforma d-lui Titulescu

— Noua legislațiune e un conglomerat —

Credem interesant să reproducem părerile dlui prof. Arion, ost în mai multe rânduri ministru de finanțe și raportor al bugetului, publicate în ziarul „Argus“:

„Interview-ul explicativ al dlui Titulescu nu a putut mira pe nimeni. Ne-am deprins cu modul său curagios, a roape amenințător. D-sa repetă că trebue să știi ce vrei și D-sa știe ce vrea! Ce argument mai irezistibil? D-sa nu are trebuință să convingă pe nimeni; D-sa ne învinge pe toți.

Calcule, raționamente? La ce bun? Aplicați legile mele și țara va înota în fericire.

Ce ingratitudine de a mai rezista. De aceia, di general Averescu factorul cel mai determinant în cauză, nu mai rezistă. Negreșit D-sa avea îndoeli înainte de a fi citit legile, ba încă, se mai părea că crede, ca toată lumea, că sunt rele — așa ar rezulta din declarațiunea făcută d-lui Matei Cantacuzino. Dar acum, când pro abil le-a citit și le-a înțeles, nu ezită să acopere pe dl Titulescu, cu puternica sa pavăză.

Dealtmintrelea și-o fi și zis poate: ferește-ne doamne de vre-o criză în guvern. Atât mai trebue!

Protecțiunea d lui general Averescu nu face însă legile mai bune.

Explicațiuni la explicațiune...

După faimoasele explicațiuni — aduse cu atâta cheltuială de la St. Moritz și publicate pe lungi coloane în „Monitorul Oficial“ — pot zice că lumea a rămas mai nedumerită. Acum trebuesc lămuriri la explicații și se știe că există o școală rezervată funcționarilor financiari, pentru facerea declarațiunilor și aplicarea legilor de impozite.

Dl Titulescu, care nu vrea moartea păcătosului, a bine-voit a ne asigura că comisiuni speciale vor funcțiuna pe lângă administrațiile financiare, al căror membri vor fi niște adevărați profesori pentru declarațiuni. De nu ș'ar încurca profesorii!

Dar cât timp va trebui ca să culeagă declarațiunile dela toți locuitorii României Mari?

Câte acte, titluri de proprietate borderouri, etc., vor trebui adunate, câte demersuri făcute ca să satisfacă pe dl Titulescu! Declarațiunea dacă contribuabilul are mai multe proprietăți și câteva acțiuni, va constitui un întreg dosar cu certificate cu copii legalizate, etc. etc.

Mai e vre-o țară în care să se fi procedat la fel? Să ne-o spue dl ministru de finanțe.

Prevăzători, îmbogățiții de război și-au pus averea la adăpost.

Ce de dificultăți și-a creat dl ministru, fără nici-o necesitate.

In ce scop toate aceste? Desigur pentru a afla ?pe îmbogățiții de război. Să-mi permită însă dl ministru să-l asigur că puțini îmbogățiți vor eși la iveală.

In imprecizîunea absolută a legei, care nu dă nici o normă sigură pentru a determina ce-i câștig de război, teamă îmi este că vor eși îmbogățiții de război — supuși la o adevărată confiscare de 90 la sută — vre-un nenorocit care a cumpărat fie vre-un imobil, fie acțiuni, numai pentru că le-a cumpărat în timpul războiului sau după, pe câtă vreme adevărații îmbogățiți, acei cari au traficat cu situațiunile nenorocite, create țărei și au speculat războiul, își vor fi pus de mult milioanele la adăpost!

Averile cari au trecut granița

Cu ce siguranță — căci siguranța e cea ce lipsește mai puțin d-lui ministru de finanțe — a declarat ca averile noilor îmbogățiți nu se vor putea sustrage dela justa aplicare a legei că le va urmări chiar peste fruntarii, le va descoperi la băncile străine ori unde ar fi. Convențiunile internaționale erau gata: Ce miraj!

Unde sunt acum averile rău dobândite? Cine știe ce încurcături și ce nedrepți vor răsări din imprecizîunea și obscuritatea legei?

„Ca la noi, la nimeni“

Dar îmbogățiții post bellum? Dantul milioanelor n'a încetat. T'a gândit d. Titulescu să isbească pe cei mai noi și tot atât de scandaloși milionari? Câtuși de puțin/ De ce? Nu cumva vede pe mulți din ei, prea aproape de d-sa?

Totuși e neîncontestabil că d. Titulescu are momente de generoasă indignare contra lucrurilor puțin corecte. Așa le-a avut în chestiunea aprovizionărei. Se știe rezultatul. Grozav s'a înșelat cu aprovizioarea și a provocat o mare emoțiune inutilă. Căci și acum afacerea se instruește de justiția penală fără rezultat apreciabil, iar contractul cu Brutinel se știe că nu s'a desființat deși d. Titulescu — jurisconsult de forță — făgăduise să-i găsească motive de anulare!

Nu era sincer d. Titulescu? Ba da. D-sa e întotdeauna sincer, ca și acum când crede în minunea unor impozite, unice în felul lor și cărora li se poate aplica zicătoarea; „Ca la noi la nimeni“.

Cotele intolerabil de exagerate

Al doilea viciu fundamental al impozitelor este cota lor exagerată, intolerabilă când se cumulează impozitele așa ca acel asupra bunurilor, trece de 3—4 ori pe sub povara dărilor, iar venitul contribuabilului se reduce peste măsură de mult.

Impozite dușmănoase

Sub pretext că se aplică principiul că impozitul trebue să fie în raport cu ?forța contribuabilului. s'au făcut impozite îndreptate contra orașelor și în special contra proprietarilor, comercianților, industriașilor, profesiunilor libere.

Impuținarea, micșorarea. reducerea la neputință a claselor zise altădată conducătoare, — iată scopul real! Și toate se fac în numele unei democrații rău înțeleasă, căci democrația nu constă în nivelarea tuturor la un nivel cât de jos egal pentru toți, dar la libera expansiune a tuturor forțelor, ca să asigure, fără piedici, munca tuturor și să nu împiedice recompensa, după activitatea și meritul fiecăruia.

Democrația nu seamănă ura. D. Titulescu a spus în discursurile sale că la dela cei bogați să dea celor săraci.

Acesta nu e un principiu de guvernământ... nici de impozite.

Nu e nici măcar un principiu social căci dacă ai supr ma pe toți bogații nu vei îmbogăți pe toți săracii, dar e cea mai ușoară rețetă pentru a deveni popular. Și toți exploatatorii naivității popoarelor, au întrebuințat-o.

Impozitele lovesc munca și distrug producțiunea

Cei ce suferă de impozitele d-lui Titulescu sunt acei cari au o avere medie sau trăiesc din munca lor.

Cei prea bogați au atâtea milioane, că viața nu le este alterată și o vor continua tot în belșug. Dar cei ce au o avere modestă, cei ce lucrează ca să producă și să trăiască sunt adânc atinși, une-ori sdrobiți.

Reducerea cotelor se impune. Nimeni nu a refuzat și nu refuză să plătească. Cedulele, impozitul pe venit ori cine le admite. Dar lumea e revoltată contra nedreptății, contra exagerărei, contra impozitului care, sub pretext de a-ți cere o dare potrivită cu puterea ta contributivă, ajunge la o adevărată confiscare.

Și oricât ar fi de tare, de neîntrecut financiar, de mare orator, d-l Titulescu nu poate sta pe picior de război cu întreaga opinie publică chiar cu partizani de-ai d-sale.

Impozitele pe lux și pe cifra afacerilor apasă consumul

Și apoi, impozitele d-lui Titulescu nu scumpesc viața? Cine suportă impozitul pe cifra de afaceri? Negreșit consumatorul, bogat ori sărac, indiferent.

Faimosul impozit pe luxul de a mânca în orice fel de restaurant, chiar la cârciumă eftinește oare viața?

Una din utopiile cele mai inexplicabile ale d-lui Titulescu este și această idee de eftinire a vieței prin mijlocul unor impozite din care unele o scumpesc și mai mult.

Ca să ajungem la impozite drepte trebue ori diminuarea cotelor, ori renunțarea la cumularea tuturor impozitelor asupra unui singur bun.

Așa, de exemplu asupra proprietății funciare, se cumulează: impozitul pe capital, cele cedulare și impozitul global. Impozitul pe capital necunoscut în Franța, necunoscut în Anglia e mult mai greu decât în Italia, unde cota maximală e 25 la sută (la noi 30 la sută) și se repartizează pe 20 ani, iar nu pe zece ca la noi. Așa că dacă impozitul e 100.000 el se repartizează la noi în cote de 10.000 pe fiecare an, în Italia în cote de 5000.

Impozitul pe surplusul de camere

D-sa a mai introdus între impozitele de lux, unul foarte apăsător. Acela pe surplusul de odăi. în casa locuită de proprietar. Acest impozit de origină pur bolșevistă, a fost introdus de Bela Kuhn în timpul teroarei de la Budapesta, necunoscut în Franța, Italia, Belgia etc.

D-l Titulescu voia să-l facă să înfloreasacă la noi.

Impozitul e greu căci la chiria care azi nu e excesivă de 50.000 s'ar plăti de fiecare cameră 600 lei anual. Și să ne gândim că proprietarul e în neputință de a se muta, căci nu găsește casă de închiriat. El va plăti deci statului o grea chirie ca să stea în casa sa.

*

Crede d-l Titulescu că mai trebue mărite cotele? Și când ne vorbește de mărirea cotelor stai uimit și te întrebi:

D-l Titulescu a uitat că impozitele sunt pentru o țară ca medicamentele cari adeseori conțin puțină otravă pentru bolnav. Bine dozate, bolnavul scapă, dată în doze enorme, bolnavul moare.

Marele specialist n'a nemerit rețeta. Cu un cuvânt. impozitele sunt așa de greu de aplicat că mai mult cred că nu se vor putea aplica.

Dacă se aplică, contribuabilul năpăstuit și cu timpul poate fi ruinat, căci luându-și mijloacele de trai din venit, el trebue să-și atace capitalul, sau dacă nu se aplică — ceiace se întâmplă adeseori căci nu sunt greu de descoperit toate fraudele pe cari le dibuesc contribuabilii — el nu mai produce pentru stat.

*

In definitiv, legislația d-lui Titulescu e tot ce s'a făcut mai perfect în lume. Este ediția tuturor impozitelor europene revăzută, augmentată și corectată.

(„Argus“).

ACADEMIA AGRICOLĂ CLUJ.

Nr. 1236—1921.

Publicațiune

De oarece la concursul de bursă ținut în ziua de 26 Octombrie a. c. la Academia Agricolă din Cluj, nu s'au ocupat toate locurile libere, se aduce la cunoștința generală că **în ziua de 1 Decembrie a. c. orele 8 a. m.** se va ține un nou concurs pentru complectarea a 20 (douăzeci) locuri de bursieri.

Materiile din care se va examina vor fi: științele naturale, matematica și științele fizico-chimice, după programul liceului.

Inscrierile se primesc până în seara zilei de 30 Noembrie a. c. la Academia Agricolă din Cluj.

Solvenții se primesc fără concurs. Intreținere în Căminul studenților variază până la 360 lei lunar.

Absolvenții obțin titlul de inginer agricol și vor fi primiți în corpul agronomic.

1228 DIRECȚIUNEA.

IN CAFENEAUA
EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

In restaurantul
„La Pisica Vânată“
(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții
467

22
în sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT un technic, care se aibă examine sau praxă de 15 ani, la un dentist care are aranjament complet Adresa la ziar. 1226

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Publicare de licitare.

Subsrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 21 a. c. la orele 11 a. m. se va ținea licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc. (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stolna.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vădiul e 10% a prețului de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va ataş̦a ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 2 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
protopresbiter.

1218

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale Cluj.

No. 1375/1921.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea la această Casă a următoarelor posturi vacante:

1. Un post de medic de ambulanță șef al serviciului de medicină internă.

2. Un post de medic curant de circumscripție în orașul Cluj.

Cu salarul fix clasa III gradația III de 5400 Lei și ajutor de scumpete 3250 Lei anual.

3. Un post de farmacist-șef.

4. Un post de farmacist (poate fi și asistent).

Doritorii a ocupa aceste posturi vor înainta cererile lor medicului șef al acestei Case în termen de 10 zile dela publicarea acestui concurs.

Cererile vor fi scrise în limba română cu mâna proprie și vor fi însoțite de actele doveditoare a pregătirei necesare.

Concurenții trebuiesc să fie cetățeni români, să posede perfect limba română în scris și vorbit și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici prin art. 110 din Legea XIX 1907.

Pentru ocuparea posturilor de farmaciști concurenții vor indica în cererile lor și salariul lunar cu care ar dori să ocupe aceste posturi știind că orele de serviciu sunt zilnic dela ora 8 până la ora 14.

DIRECȚIUNEA.

1220

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.

In ințiințare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate pieţ̦ele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește

DEPUNERI spre FRUCTIFICARE

pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Toată elită Clujului își de intâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece □ în pahar. □

329

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Senzațional!

Succes extraordinar am avut în străinătate de unde am procurat mărfuri de prima calitate, cu toate că valuta străină a în urcare totuși oferim cu prețuri foarte avantagioase, recomandând să se cumpere cât mai curând din puținul stoc ce-l mai posedăm.

CAFEA verde și prăjit.

OREZ Carolin, din California și India.

PIPER Singapore negru I-a calitate.

Cea mai fină **TEE** aromatică din China și **Heringi**

la

Banca Centrală

pentru industrie și comerț societate anonimă.

1225 **Secția mărfurilor.**

1205

Mare deposit

de

Șvaetere și Mănuși

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Noroc amice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adică.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și 1209

Prețuri convenabile.

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Reclama este sufletul comerțului

TRAGEREA PREMIILOR OFERITE ABONAȚILOR NOȘTRI

Numele fericiților câștigători

In ziua de 1 Noembrie orele 4 p. m. conform publicațiilor din ziarul noastru s'a efectuat tragerea premiilor oferite abonațiilor nostri.

REZULTATUL:

Nr. 1849 al d-nei Groza Alexandrina, Maieru, județul Bistrița a câstigat:

Un ceas brățară de aur.

Nr. 3457 al dlui dr. I. C. Schotel, Rodna-veche, a câstigat:

Un serviciu de masă pentru 6 persoane.

Nr. 1324 al d-lui Russu Ștefan, Tg.-Mures, a câștigat:

Un serviciu de vin.

Nr. 1207 al Băncei Rurală, Craiova, a câștigat:

Un costum de haine bărbătesc in val. de 1500 lei.

Nr. 2199 al d-lui Ion Neculescu, Bogați, a câștigat:

Una păreche pantofi de damă.

Nr. 2162 al d-lui Dr. Dobrescu, Cluj, a câștigat:

Una tăietoare de nutreț.

Nr. 2584 al d-lui Nica Alexandru, Almaș, a câștigat:

Una blană de gât.

Nr. 0694 al d-lui Anton Damian, Hidiș, a câștigat:

Una mie lei numerar.

Nr. 2079 al d-lui Stern Adolf, Făget, a câștigat:

Una sufragerie.

Nr. 1814 al dlui dr. Cora Artur, Cluj, a câștigat:

Una tabacheră din argint.

Cu acest prilej exprimăm mulțumirile noastre tuturor abonaților cari ne-au sprijinit și ne sprijinesc.

In același timp rugăm pe norocoșii câștigători să binevoiască a ne trimite, prin poștă, neintârziat fotografiile d-lor pentru a fi reproduse in ziarul nostru.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 368 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 7 Noembrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Statul in defensivă

Nu numai la noi, ci pretutindeni!

Un război cumplit, purtat în numele ideilor de drept și libertate, s'a sfârșit cu triumful acestor idei și totuși statele, sari reprezintau aceasta cauză dreaptă, se află în defenzivă. Cum se poate aceasta?

A fost o minciună ideia pentru a cărei realizare au luptat, ori a fost o ideie care nu se poate coborî în faptă?

Nici una, nici a ta!

Greșala primă a fost, că cei pătrunși de ideile amintite mai sus, au fost prea pătrunși de ele. Înainte de a fi tăiat capul hidrei — și-au întins brațele primitoare, ca de.

Căci au fost prea umani, prea blânzi și prea drepți, când trebuiau să ceară „dinte pentru dinte". Și acum resplătirea care e? — Dușmanul se ridică pentru a lovi din nou! Generozitatea noastră e considerată ca slăbiciune.

Nu vreau să zic: „vae victis"! Dar vreau să zic: vai de acei nenorociți ca i nu știu să prețuiască generozitatea.

A doua greșală zace tot în noi, în cei cari am triumfat, în cei cari, proclamând ideile liberale și umanitare, ne-am închipuit că numai decât învinșii vor înțelege să prețuiască lolalitatea noastră și potrivit vremurilor schimbate, potrivit ideilor cari prin sânge si au câștigat recunoașterea, vor reveni la gânduri și la sentimente mai bune. Dar n'a fost așa! De liberalismul nostru ei vor să profite acum pentru a se organiza ca națiune a parte, de principiul autodeterminării, în baza căruia s'a creiat noul stat român, ei vor să abuzeze pentru a crea stat în stat!

De altă parte, ne vin socialiștii — comuniști, cari simțindune la larg sub obladuirea ideilor liberale de cari suntem conduși își închipue că pot să la statul cu asaltul.

Dar pentru ce trebuie să stea „statul" în defenzivă? — Orice problemă își are îndreptățirea de a fi câtă vreme ea nu devine, prin abera iunile și prin rătăcirile legate de ea, o primejdie pentru stat.

Cum ni-se prezintă astăzi chestia Mag iarilor noștrii și a socialiștilor dela noi? După experiențele făcute, putem spune că aceste chestii nu mai pot fi privite a um decât ca *probleme de stat.* Trebuie să ținem seama de ele, dar numai privindu-le riguros prin prisma intereselor superioare ale țării și neamului nostru.

Și nu numai atât! Căci nu ajunge să de copeți o acțiune daunătoare și să-i prinzi lovitura ci trebuie s-o și paralizezi.

Apărarea numai în acest chip e reală și depli ă. Căci de unde nu, îți vin loviturile deavalma, și poți să răspunzi la o sută, și una singură dacă n'ai parat'o la vreme, aceia îți poate fi fatală

Și nu trebuie să uităm și îndrăzneala pe care și-o ieau elementele vrășmașe când văd că Statul se găsește în poziție defensivă.

Prin urmare, dorim să vedem odată puterile și organele statului nostru la lucru. Să taie și să deschidă odată acele drumuri mari, pe cari pot să înainteze — căci nu vrem să le oprim — toate interesele îndreptățite ale cetățenilor acestei țări. Dar să s abilească în acelaș timp și cadrele în cari ele pot fi respectate și satisfăcute, fixându-se normele precise, după cari se vor fi judecate toate acțiunile menite a servi acele interese. In acest chip statul își va asigura mijloacele de apărare ale existenții și dăinuirii sale. Dar câtă vreme ideile lui Wilson și proclamațiile lui Lenin sunt izvorul din care se adapă toți bulmăcții vremurilor noui, iar statul rămâne cu mânile încrucișate. nici noi nu să cerem nimănui să respecte dreptatea numai de dragul dreptății.

Odată dobândită, dreptatea trebuie apărată, și aceasta înseamnă: *statul în defensivă!*

Aurel Ciato.

Știrile zilei

Operațiuni militare jugoslave la nordul Albaniei

Lafayette, 4 Noembrie

Ambasadorii discutând asupra situațiuuii Albaniei nordice a invitat guvernul jugoslav să înceteze operațiunile militare la frontiera albaneză.

Lloyd Gerge n'a plecat încă

Lafayette, 3 Noembrie

Premierul englez, care trebuia să plece la Washington si-a amânat plecarea din cauza chestiunii irlandeze acute.

Rusia bolșevică mobilizează 5 contigente

Lafayette. 4 Noembrie

O telegramă din Moscova vestește că Sovietele au chemat sub arme 4 contigente.

Donațiunea orașului Londra

Lafayette, 4 Noembrie

Orașul Londra adonat Franței suma de 750.000 franci, pentru re acerea Verdunului — orașul glorios în războiul mondial.

Regele Constantin va abdica

Geneva, 3 Noembrie

După unele informațiuni din Paris, primul-ministru Gunaris ar fi declarat guvernului francez că regele Constantin al Greciei va abdiça în cursul zilelor acestea.

Mostenitorii

La întrunirea dela Cluj a țăraniștilor, un neofit al partidului țărănist, de curând ieșit din rezervă, a debutat printr'o lovitură magistrală: a acuzat partidul național de . . . trădare.

Partidul național adică a trădat „principiile" democratice.

Admirăm tactul neofitului. De multe ori și Lloyd George uzează de trucul acesta al bruscării prietenilor pe care ar dori să-i albe mai aproape.

Desigur că trădătorii vor simți . . . aluzia și, rușinați, vor trăda trădarea — dacă au comis-o — și reveni la ea „principiile democrației"; iar dacă n-au comis-o, vor împiedica la timp jertfa „principiilor".

Intr'un caz și în celalt trădătorii — datorită abilității junelui țărănist — vor fi siliți moralmente să întindă mâna „democrației" țărăniste și să-și spele astfel trădarea.

Intrebarea care se pune, însă, este aceasta: ce e democrația? Și, mai ales, întrucât democrația este reprezentată prin partidul țărănist?

unul țăran dela o întrunire din Iași — a purta cămașa pe din afară?

Dar țăraniștii, bunăoară d-nii Dr. Lupu, Madgearu, Junian și Prof. N. Ghiulea poartă cămașa pe dinnăuntru — ca și „dușmanii democrației".

Atunci ce?

Că sunt oameni noi?

Dar oare d-nii Tăslăoanu-Reșița, Văleanu-Brutinel, Petrovici căderile de apă, Trancu-Iași, Dragomirescu—marfă — și chiar D-l Avereșcu, (Mica, Granaria, Sindex etc. etc.) nu sunt și ei tot oameni noi?

Sau poate că democrația — înseamnă drapelul roșu arborat ea imprimeriile Statului și la R. M. S..?

Dar ce democrație mai reală se poate închipui decât guvernarea prin reprezentanța populară? și . . . Prin soviete? Necontestat, e un „progres", dar nu e democrația. Sau poate că democrația trebuie căutată în programul țărănist? Admitem dar atunci să ni se arate programul.

■

Și aici — gruparea celor doritori de un nou demagogism și prea puțin zoriți după putere, au dat a doua lovitură magistrală:

Programul democrației țărăniste este . . . „actul dela Alba-Iulia", adică programul . . . „trădătorilor."

Aplaudăm din toate puterile această, ingeniozitate a democrație țărăniste. Basarab.

Industria textilă reîncepe lucru

Lafayette, 4 Noembrie

Lucrul în regiunile textile din Roubaix a reînceput.

Demisia Ministrului Agriculturei

Criza de guvern într'o nouă fază. Motivele demisiunei. — Situația guvernului iredemiabilă.

Demisiunea ministrului Agriculturei este dată de patru zile și primul ministru continuă s'o țină ascunsă în sertarul său. Aceasta însemnează slăbiciune și incapacitate din partea Guvernului.

Averescanii își făcuse un titlu de fală din legea agrară și agitau că guvernul este singurul chemat să aplice această lege.

Iată însă că autorul reformei agrare demisionează tocmai din motivul că nu poate aplica legea care întâmpină greutățile provocate de incuria guvernului din care face parte.

Demisia d-lui C. Garofild redactată sub forma unui raport desvoltat zugrăvește, în culori detestabile, anarhia din guvern și consecințele dezastruoase asupra țărei. D-sa precizează lămurit și energic că nu a voit și nu voește să se solidarizeze cu actele de guvernământ ale ce-

Iată ce spune d-sa, în raportul său, între altele:

„Cu începerea anului 1920 regimul cerealelor, cu excepția grâului și fasolei devine aproape normal. Exportul era liber cu plata unei taxe mijlocii, lumea comercială începuse activitatea, angajamente mari se făcuseră, recolta fiind mulțumitoare și prețul cerealelor în creștere.

„Aceste prețuri au părut prea bune statului și sub motiv că taxele de export împiedică comerțul, d-l Ministru de Interne prin jurnalul Nr. . . . ne propune desființarea taxelor de export și contingentarea cu preț redus pentru stat a 50 la sută din producția anuală agricolă, iar două zile în urmă, prin jurnalul Nr. . . . propune reînființarea acestor taxe de export desființate.

„N'am înțeles — zice d-l Garofild — de ce se propunea desființarea acestor taxe, printr'un jurnal și de ce cerea mai târziu înființarea lor.

„*Acest jurnal, eu nu l'am iscălit.*"

Și mai departe ministrul demisionat adaugă:

„Nesiguranța domnește peste tot, căci nu se poate pune temei pe operațiunile comerciale ale unui Stat care face asemenea încercări de economie politică.„

Concluzia logică și indiscutabilă ce se trage poate din documentarea d-lui Garofild este că în materia de politică economică guvernul este sau cu totul incapabil sau de rea credință și astfel această incapacitate sau rea credință explică perfect de bine neîncrederea ce ne-o arată streinătatea.

D-l Garofild, referindu-se la regimul cerearelor creat de guvern, scoate în evidență că i ovațiunea de a face din Stat un vânzător și un cumpărător de cereale, (prin organele sale executive, cum sunt comisiunile județene de cumpărare și băncile) dă cel mai bun prilej la ilegalități și fraude.

Că guvernul a creat obligațiunea pentru o categorie de producători să-și vândă Statului produsul lor, sub prețul târgului, pentru ca apoi acelaș produs să fie revândut de Stat cu prețuri superioare, d-l Garofild, califică de a dreptul ca imoral faptul acesta.

Dar alături de imoralitatea intrinsecă a acestei dispoziții arbitrare, faptul mai lovește și eminamente agricolă, unde cultivatorul trebue încuraiat și atunci ce stimulent poate să fie pentru agricultor când Statul vine și-și însușește jumătate din fructul muncei lui.

■

Motivele din demisiunea ministrului agriculturei nu se mărginesc exclusiv la chestiunile de resortul d-sale, ci se extind și asupra întregei activități guvernamentale; iar tonul demisiunii constitue un adevărat rechizitoru asupra întregului corteg u de afaceri ale regimului averescan.

Demisiunea prin esența ei este aproape unică în analele istorii noastre politice.

Austria nu stă de vorbă cu Héjjas

Guvernul austriac a făcut cunoscut Consiliului Delegațiilor Antantei, că bandele maghiare din Ungaria de Vest trec incontinu granița Austriei și neliniștesc populația.

In acelaș timp a trimis o notă guvernului ungar, în care cere ca să execute întocmai tratatul dela Veneția curățind fără întârziere teritoriul Burgenlandului de însurgenții unguri.

Ioan Héjias, șeful bandelor maghiare, a trimis un curier la guvernul austriac, prin ca ecere ca „tratativele de pace" să înceapă fără nici o amânare.

Guvernul Austriac i-a răspuns, că e dispus să trateze numai, cu guvernul ungar cu

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cea mai frumoasă carte a d-lui Agârbiceanu

Nu mă voiu osteni să spun creatorilor de reputaţii în care ei cei dintâiu, dacă au un dram de inteligenţă nu pot să creadă sincer, că astăzi, părintele I. Agârbiceanu e cel mai mare povestitor al nostru şi că el se menţine nou şi tânăr prin puterile morale, cu totul superioare care-i stăpânesc sufletul.

Oricine s'ar îndoi de marile efecte pe care el le poate realiza prin mijloacele cele mai simple n'are decât să cetească între ultimele volume pe care le-a publicat „Luncuşoara în păresimi".

E o cărticică de o perfectă unitate. Unitate umană, unitate locală, unitatea sufletească. Un sat din Ardeal, ca toate satele. Un sat strâns în jurul bisericii sale. Şi preotul de acolo vede toată lumea care i se poartă înainte întocmai aşa cum se purtau înaintaşii ei depărtaţi în faţa popei-ţăran care-i păstorla în veacurile trecute.

Trec în faţa noastră, prin visiunea şi cu interpretarea lui, tipuri care nu se pot uita. Ţăranii fruntaşi cari se uresc ani de zile pentru primărie, dar se împacă pentru cinstea de a cununa în casa preotului. Bătrâni cari aleargă, în „păresimi", la biserică, aducând păcatele pe care le au şi acelea pe care şi le adaugă pentru plăcerea de a se târgui şi de a cere iertare. „Neamţul", profesorul bătrân, care îndeamnă lumea să nu meargă la biserică, dar, împrietenindu-se cu preotul, ajunge a primi cuminecătura din mâinile lui. Cântereţul care oprit cu jurământ să nu mai bea, îşi pierde glasul ca să-l recapete la un ospăţ, după paharul de vin îngândit de Sfinţia Sa. Şi mai ales bătrânul legat de patul suferinţelor lui care strânge ani de zile banul pomenilor ca să i se cânte un acaftist al Maicii Domnului, şi anume „ca la biserică" şi oftează gândindu-se cât ar trebui să mai strângă pentru al doilea — şi baba măturătoare a bisericii care-i cere zilnic ceia pentru a fi necontenit înaintea lui D-zeu, cerând binecuvântarea asupra preotului şi a familiei sale, cari i-a mijlocit această fericire.

E o carte de frumuseţă şi de bunătate. Şi, mai mult decât atâta, e un document de înaltă valoare morală, pe care cu mândrie îl poate presinta poporul nostru.

(„Gazeta Transilvaniei„)

N. Iorga.

Cu prilejul venirei lui Soreanu

De multe ori am avut prilejul să constatăm cu părere de rău indiferenţa inexplicabilă pe care publicul românesc din Cluj o arată faţă de manifestările noastre artistice.

Trecem peste faptul că Teatrul Naţional arareori foacă în aţa unei săli mai populare (opera de pildă e mult încurajată de străini) dar nici producţiile pe cari le avem de asemeni mai rar nu se bucură de o cercetare mai stărnitoare din partea publicului.

Astfel ne amintim de unul din concertele lui Enescu şi de reprezentaţiile echipei „Bulfinski" care a trebuit să joace de două ori cu sala goală, pentru a avea lume la a treia reprezentaţie.!

Este adevărat că în prima fază de după unire, au invadat ardealul fel de fel de trupe, cari sub o firmă cât mai tricoloră, oferea publicului exhibiţii de un nivel artistic foarte scăzut, având grija însă să ceară concursul autorităţilor pentru propaganda culturală" fie care o făceau şi sprijinul publicului „care întradevăr simte românește"

Spontaneitatea şi înflăcărarea care stăpâneau atunci sufletele au putut fi speculate în acest mod, dar publicul a început să arăte din ce în ce mai puţină încredere spectacolelor ce se aanuntau. Aceasta ar fi una din principalele cauze pentru care trupe bune româneşti au fost primite cu indeferenţă.

Deatunci, însă, lucrurile s'au scimbat. Azi avem în Ardeal o presă românească destul de bogată şi care după felul cum îmbrăţişează diferitele înghebari artistice, arată publicului unde este grâu şi unde neghină.

Există deci un criteriu de judecată chiar pentru cei ce nu cunosc încă personalităţile noastre artistice.

Spectacolele pe cari Soreanu le va da în Cluj, vor oferi publicului nostru ocazia de a arăta dacă simte sau nu nevoe de manifestări artistice superioare şi dacă ştie să le aprecieze.

Stoc însemnat
Tuburi de ţigarete
Aida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Citiţi „Infrăţirea"

ECOURI

Furtul unui tablou de Rembrandt

Un bogat industriaşi din Londra, nume Flechter, a fost până acum câteva zile proprietarul unui tablou preţios: „Femea adultă înaintea lui Dumnezeu" de Rembrand.

Acest tablou nu era expus, ci era ţinut închis într'o casetă. Hoţi necunoscuţi i-au furat într'o bună zi caseta.

Cu ajutorul ziarelor, Flechter roagă pe hoţi să nu deschidă caseta nici cu ajutorul flacări de gaz, nici cu acizi, nici cu ajutorul vreunui alt mijloc întrebuinţat de hoţii de meserie. Caseta conţine un tezaur; hoţii să umble cu mare precauţiune cu dânsa

Proprietarul spune că a păzit această comoară cu atâta grijă în cât o dărueste hoţilor cu condiţia să n'o distrugă.

Nu vrea ca tabloul să fie pierdut pentru omenire.

Spiritul inventiv al unui elev de gimnaziu

Unui elev de gimnaziu din Roma i-a venit înainte, un mod ingenios de a-şi uşura examenul. Şi-a întocmit un aparat mic de telegrafie fără fir, pentru uzul personal la examen.

Aparatul constă în două mici lădiţe, într'una se găsea aparatul receptor, pe care-l ţinea cu el în bancă şi în cealaltă aparatul de transmitere în afară de şcoală.

Prin acest aparat minuscul, elevul putea să culeagă sfaturi şi ajutoare de afară.

Bietul şcolar n'a avut însoroc, căci profesorul descoperi secretul şi elimină pe şcolar din şcoală.

Marconi, inventatorul telegrafiei fără fir, intrigat de ingeniositatea elevului, îl chemă la ei şi-l angajă ca ajutor în laboratoriul lui.

Un inspector al Haremurilor

Inspectorul numit de Liga Naţiunilor pentru haremurile turceşti, a sosit în Constantinopol, şi va raporta Ligei asupra tratamentului la care sunt supuse femeile în haremuri.

Presa turcă publică această ştire; însoţind-o de comentarii ironice.

Un protest studenţesc

— Agitaţiunea naţionalistă dela Universitatea cernăuţeană —

Studenţimea universitară din Cernăuţi s'a adunat, în plenul ei, Dumineca trecută în amfiteatrul Universităţii spre a protesta împotriva numirii, ca profesor, a d-lui Ehrlich.

După cuvântările rostite cu acest prilej s'a votat următoarea moţiune:

„Studenţii români dela Universitatea din Cernăuţi, protestează contra numirii domnului Eugen Ehrlich ca profesor la Facultatea de drept din Cernăuţi.

Studenţimea română consideră, că, prin felul cum onor. ministerul instrucţiunii publice a nesocotit protestul ei hotărât, ridicat la 13 Martie a. c., s'a adus o profundă jignire studenţilor români, Universităţii românești din Cernăuţi şi demnităţii noastre naţionale.

Studenţimea declară, că, oricare ar fi calea pe care domnul Ehrlich ar râvni la o catedră universitară în Cernăuţi, d-sa nu va ţine cursuri în sălile acestei Universităţi.

„Preşedintele adunării:

(ss.) **Ilie Ţabrea".**

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Patriotism european şi american

Intrebaţi pe un american ce este pentru el, steagul înstelat al patriei lui şi veţi vedea îndată câtă deosebire există între patriotismul unuia de peste ocean şi acela al unui european. Dacă românul d. e. se naşte poet, americanul se naşte cu steag în mână. Iar cât trăieşte, nu-l mai părăseşte. La şcoală, în excursiile pe care le face cu camarazii, la întrunirile publice, departe de ţara lui, el totdeauna are steagul cu el: să-l fâlfâie într'un loc, sau să-l implânte în altă parte pe măsuţa de noapte a oricărei odăi, din oricare otel, de prin oricare colţ de lume unde s'ar afla. Acesta este o primă deosebire: steagul, adecă simbolul patriotismului, este mai legat de viaţa unui american decât de aceia a unui european. Steagul este pentru american şi gândul lui cel mai înalt, entuziasmul lui cel mai mare. De aceia, noi când noi, europenii, aclamăm d. e. pe cineva care întrupează aspiraţiile noastre cele mai înalte, ale minţei şi ale inimei, americanii, în împrejurări analoage, agită steagul. Cetăţeanul Statelor-Unite, în momentul când se simte mai aproape de ideal, el se simte şi mai american şi de aceia, atunci, mai mult ca oricând, ridică în sus steagul patriei lui. La Boston, prin 1912, eram la o întrunire la care avea să vină şi să vorbească Roosevelt. In sală se aflau peste 10 mii de oameni. Ei bine, cu puţin înainte de sosirea fostului preşedinte, de prin balcoane au început să fie svârlite pachete cu steguleţe şi au fost aruncate atâtea, până ce fiecare din cei prezenţi avea un steag, — pe al meu, îl păstrez şi acum. — Când în sfârşit cel aşteptat a sosit, toată lumea s'a sculat în picioare, fiecare a ridicat în sus mâna cu steguşorul şi atunci am înţeles un lucru pe care nu-l bănuisem înainte: că şi steagurile pot vorbi! Pentru a gusta mai bine spectacolul, m'am urcat pe un scaun, iar de pe acesta am putut vedea masa celor 10.000 de steaguri care se sbuciuma ca sub puterea unei furtuni de nestăpânit: era entuziasmul american, entuziasm care a durat 10—20 de minute şi care se descărca pe această cale necunoscută a urea dealungul cutelor steagului naţional. Nu mi-a fost dat niciodată să trăiesc un moment de mai mare emoţie populară ca acesta, afară de zilele dela Iaşi, când cu plecarea soldaţilor pe front, sau cu venirea legiunei ardelene din Rusia, dar atunci mărimea sentimentului venea dela mărimea evenimentelor, iar nu dela aspectul lor imediat.

Dar iată o altă deosebire, care de altfel, nu este de cât o completare acelor menţionate mai sus. Steagul american este mai trufaş şi cuprinde mai multe lucruri în el, de cât oricare alt steag din lume, Am zi trufaş întâi. Dar aceasta este numai o finală. Trufaş, cum vom vedea, în afară, steagul american reclamă înăuntru respect nemărginit. O zi în fiecare an este rezervată salutului steagului şi în această zi fiecare copil din cele 20 de miloane câţi sunt, prin şcolile ţării defilează înaintea drapelului patriei lor, salutându-l. Cine nu face acest act de supunere este isgonit din şcolile publice. Toată lumea trebue deci să salute steagul american în cuprinsul Statelor Unite, toată lumea şcolară. Obiceiul încă rămâne şi nu odată, la cinematograf, când apare un steag naţional pe pânză, sala se ridică în picioare, ca mânată de un resort.

Pe cât ţine însă de mult, steagul american, să fie salutat înăuntru patriei, atât de puţin se arată el dispus, afară din ţară să salute pe acela pe care îl salută alte steaguri. Un prieten observa într'un ziar, nu de mult, că steagul american este singurul steag care nu salută nici împăraţi, nici regi, nici preşedinţi de republică, nici o autoritate străină însfârşit. El rămâne veşnic nemişcat şi trufaş, acolo sus, în vârful catargului. Prietenul meu termina această observaţie spunând că este semnificativ acest procedeu. Foarte semnificativ. în adevăr! Mai semnificativ chiar de cât s'ar putea crede din cele spuse până acum. Căci diferenţa între patriotismul european şi cel american nu se reduce numai la atât, la cât am văzut.

Steagul, respectiv patriotismul American, cuprinde, cum ziceam mai multe lucruri de cât cel european. La noi, la cei din Europa, patriotismul se reduce la iubirea de ţară.

Nici un popor din Europa nu este atât de lipsit de modestie încât să confunde ideea de patrie, lărgind-o peste măsură, cu ideea de civilizaţie şi să împartă în felul acesta lumea îndouă, ca vechii greci: barbaria de o parte şi civilizaţia de alta, civilizaţia fiind el, poporul englez, francez sau german. Lucrul acesta-l face însă şi-l face în mare, poporul american. Imprejurările l'au ajutat să ajungă ai i.

Intrun volum publicat mai acum vreo doui ani am căutat să arăt cum însăşi pacifismul american, această floare în re flori a vieţii americane, nu este decât calea cea mai potrivită pe care trebuia s'o ia poporul Statelor-Unite spre a-şi realiza visurile lui Imperialiste, cale de la care, de altfel, el s'a abătut ori de câte ori urmărirea acestor visuri reclama o intervenţie armată. Tot în acel volum arătam cum liberalismul, democratismul şi multe alte titluri de glorie ale americanilor, nu sunt în forma în care se găsesc ele astăzi, acolo, de cât produsele unor împrejurări favorabile, dar independente de meritele sau nemeritele americanilor.

Iar ca încheiere spuneam atunci că americanii n'au adus nimic nou în lume, comparaţi cu europenii; că nouă la ei nu este decât bogăţia naturală cea mare şi nouă este şi situaţia geografică excepţional de favorabilă siguranţei ţării lor; că însfârşit, pe măsură ce bogăţiile

Cronica politică

„Evenimentul s'a produs!" Așa exclamă „Aurora" dlor Lupu și Cocea, vorbim despre întrunirea de la Cluj a partidului țărănesc. Și, într'adevăr, evenimentul s'a produs", dar a fost comic. Sala, ocupată de curioși, între cari *niciun țăran*, n'a putut înghiți discursurile oratorilor fără să murmure.

Subdirectorul Băncei Blank, dl Răducanu, care a încercat să explice *științificește* scăderea leului, a fost întrerupt de strigătele: „Blank! Blank a scăzut leul! Vorbește-ne despre Blank!", fapt care a făcut pe d. Bogdan-Duică, devenit brusc financiar, să ofere sălii această delicioasă declarație: „Îmi ieau eu toată răspunderea"! Sala a rîs, iar d. Răducanu, înțelegînd că „țărăniștii" cari veniseră să-l asculte erau dușmani ai capitalului internațional, a simțit nevoia să declare că D-sa este adeptul formulei „prin noi înșine".

Un alt orator, dl Ghiulea, susținând că „partidul liberal a ucis pe Cuza, pe Mihail Cogălniceanu, pe Rosetti și pe Gheorghe Panu" a fost întrerupt de cineva din sală: „Uitași să pui și pe Tudor Vladimirescu", — întrerupere care, urmată de rîsete, a pus în evidența tot ridicolul cuprins în afirmația oratorului țărănist.

D. Gh. Junian, începând să vorbească, a făcut imprudența să spuie că d. Mihalache lipsește, — și atunci sala a început să se golească, ceia ce înseamnă că cei mai mulți dintre ascultători veniseră să vadă costumul pitoresc al d-lui Mihalache.

Și acesta a fost „evenimentul care s'a produs".

Acțiunea Micei Antante

„Prager Presse" ocupându-se de acțiunea ce trebue să o desfășoare Mica Antantă în actualul haos provocat de încercările Habsburgice, scrie următoarele.

„Problema atât de importantă a Europei Centrale n'a obținut până azi nici o soluție. Nu e de mirare deci, dacă unii oameni, cari se plâng de mizeria zilei, nu v'or să conceapă, că această chestiune atât de arzătoare cere o rezolvire grabnică.

Diagnosa e constatată, germenele boalei este deja cunoscut și prin urmare știm, că, prin neglijarea acestei boli accelerăm ruinarea completă a Europei Centrale.

Acela care nu cutează să pronunțe cuvântul atât de riscat de „catastrofă politică", trebue să se asocieze ideii, care întreprinde o încercare de a reface Europa Centrală pe terenul economic, financiar și politic și să nu se dea înapoi dela o asemenea încercare gingașă e drept însă mai sigură de izbândă. E condamnabilă pasivitatea care în ultimul timp pare că este leacul, pe care unii îl cred minunat.

„Faptul, că această îndatorire a tuturor celor chemați, a fost trâmbițată în toată lumea, constitue meritul ministrului president, Beneș, care a formulat, la timp, mijloacele prin cari s'ar putea obține o soluție definitivă, s'au cel puțin o ameliorare a situației profund critice.

Beneș își exprimase părerea, că terenul pe care au să se realizeze reformele economice atât de necesare numai așa să pot curăți de spini timpului nostru, dacă vom înlătura toate piedicile ideologice cari se opun unei tendințe de apropiere în interiorul Europei Centrele.

Până azi — poate numai în Austria a fost bine întrepretat și primit acest principiu de muncă și numai astfel a reușit să se creieze o atmosferă mai amicală apropierii acestor două state. Acest preludiu al politicei din Praga a întîmpinat de sigur greutăți foarte mari și chiar desaprobări vehemente în unele cercuri diplomatice ale Marei Antante. Și Austria a luptat cu îndârjire fără să renunțe la principiile în al căror serviciu s'a pus și n'a pierdut din vedere nici odată interesele Europei Centrale arătând atât Antantei cât și lumei întregi că scopul este realizabil.

Cu ocaziunea elaborării acestui plan s'a propus, ca și Ungaria să facă parte din acest sistem de muncă. Azi, însă, credem, că nu trebuie să precizăm că Ungaria — cu organizațiunea internă, de azi — este nevoită să se retragă în absolută pasivitate pentru a aștepta în liniște sau lovitura bine meritată a sorții sau a forței care se concentrează în jurul ei, sau o scăpare, o mântuire venită tot din organizațiunea Statelor învecinate.

Problema Ungariei e o enigmă, care nu se poate deslega decât prin jocul acestei combinațiuni de legi naturale și artificiale; Forța externă sau lovitura sorții.

Firește că punctul de vedere al unora este absolut greșit, când susțin că întreaga activitate prevăzută în programul elaborat se mărginește numai la principii provenite dintr'un sistem republican. Un exemplu elocvent ni-l oferă Jugoslavia, — care deși negat, — intenționează totuși o intrare în sistemul de muncă a Europei Centrale.

Singurul pericol în Ungaria îl constituie militarismul. Și să nu se creadă că o reculegere, o consolidare internă și externă a Statelor moștenitoare — fără o presiune energică exercitată asupra Ungariei de a executa cât mai repede desarmarea este posibilă.

Calea pentru organizarea Europei Centrale duce prin Ungaria. Și de aceia are deplină dreptate behoslovacia, când din aventura lui Carol de Habsburg fac punctul cardinal al unei politici ofensive împotriva Ungariei. Dealtcum Cehoslovacia are obligațiunea istorică să apere interesele Europei Centrale.

Ce privește atitudinea Germaniei față de tendința Micei Antante, George Bernard își exprimă părerea în coloanele ziarului „Vossische Zeitung": astfel:

In Germania ar trebui, în fine, să se convingă, deja că toate încercările Micei Antante de a consolida Europa Centrală pe toate terenurile: economice, financiare, politice etc servesc în mod direct și interesele ei și că prin urmare un asifel de program de muncă trebue primit cu cea mai mare bunăvoință.

Speranța Germaniei de a se putea bucura de un eventual conflict între Statele Antantei este explicabilă numai prin imboldul înfipt în structura ei sufletească — de a agita spiritele pentru o revanșă și să nu credeți — spune Bernard — că această reminiscență a politicei de forță nu va fi distrus vreodată de însăși baionetele Germaniei cari dealtcum constituesc baza actualei și viitoarei sale politici.

Năzuința noastră deci se fixează și în jurul acestei probleme: de a împiedeca și a zădărnici cu desăvârșire ori-ce tendință a Garmaniei, ea prin mijloacele „politicei sale de fior" să turbure echilibrul și armonia Europei Central.

„Republica Banatului"

— Un capitol documentar —

Distinsul literat englez, d-rul E. Y. Dillon ocupându-se, în opera sa „The Inside Stary of the Peace Conference", de regiunea bănățeană, iată ce scrie:

„Banatul, dela încetarea ostilităților a devenit mărul discordiei. Provincaa aceasta, locuită de o mare majoritate de români, cu o considerabilă amestecătură de elemente străine ca: unguri și saxoni (șvabi), este una dintre cele mai bogate regiuni neexploatate din Europa. Zăcămintele de aur, zinc, plumb, cărbuni și fier constituesc o ispită, irezistibilă pentru marele capital și guvernele din dosul lui, mai ales aceste guverne, grăbiau să-și asigura dominația asupra Bănatului atrase fiind de prospectul ca, după cum s'a anunțat, în aceasta provincie s'ar afla petrol în cantități foarte mari. Cu scopul de a-și asigura aceste resurse, în parte, să explică faptul că Serbia, care la fel pretindea Bănatul invocând motive de ordin superior, la un moment dat se afla stăpână pe administrația Banatului. Însă această experiență n'a dat rezultatele dorite. Jugoslavii neputându-se menține în această provincie, târgul asupra provincei s'a început între ofițerii Antantei și ai guvernului unguresc. Vânătorii de concesiuni nu se prea interesează de naționalitate, nici de caracter acelora cari, prin jocul Provi" dențel, pot a le satisface dorințele."

„Această manevră avea și consecințele politice. Acestea erau inevitabile. Însă atât timp cât Banatul rămânea în mânile românilor ori a sârbilor, bogățiile lui nu puteau fi înstrăinate de nici un grup de financiari. Astfel să explică răceala ce a resultat între alați și ace te două țări și această răceală constituia o condiție preliminară alienării: produsul intereselor economice. Cu un gest eroic a fost luată o concluzie. O „republică indenpentă" a fost adaugată la multele state europene. Această creațiune monstruoasă, care să potrivea de minune cu nebunia balcanică, era opera unor trăgători de sfori fără însă a fi consultați locuitorii din acea province. Acestia aproape că nici n'au auzit despre proclamarea „Republicei Banatului". Amatorii creatori de State erau ofițeri activi din cele două armate, iar în dosul lor se aflau speculatorii și vânătorii de concesiuni. Se știa că mica comunitate, compusă din un număr foarte mic de locuitori spre a putea fi un Stat independent, va avea lipsă de protectori. Promotorii, cări prevăzură ce are să urmeze, jucând rolul de umanitari, oferiră protectoratul republicei. bănățene democraticei republici franceze. Și agenții francezi se aflau deja la locul numit ca să aranjeze această afacere."

CALENDARUL GOSPODARILOR

PE ANUL 1922

Intocmit de d-l I. Simionescu
profesor universitar

este sub tipar și va apare peste câteva zile.

Material bogat, cu illustrații în text la care s'a adăogat și însemnarea tuturor târgurilor (Bâlciuri) din țara întreagă.

PREȚUL 5 LEI

Comandele să se adreseze din vreme către

„Cartea Românească" S. A. București. 1200

Răspândiți „Infrățirea"

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13
Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.
1212
En gros și en detail.

scad și oceanul se îngustează, prin îmbunătățirea mijloacelor de transport, americanii încep să sufere de aceleași rele ca și noi. Inașteptarea însă a egalizării complecte a împrejurărilor americane și europene, și deci și a stărei generale de lucruri, americanii își cordă încă satisfacția de a fi patrioți altfel decât europenii, de a avea un patriotism mai fruntaș și mai atoate cuprinzător de cât al nostru, un supra-patriotism adică, sau dacă voiți un patriotism în care spiritul critic nu strălucește și nici modestia, calități cari nici nu pot fi așteptate de la un popor așa de tânăr. Când vorbesc de pacifismul lor, în adevăr puternic în Statele Unite.

Americanii îl prezintă drept un lucru provenind din alcătuirea mai fină a sufletelor lor și nu vor să vadă că el nu este cum spuneam, de cât forma specială în care patriotismul lor poate să le asigure foloasele pe care europenii nu le pot obține de cât cu armele.

Dacă am relevat acum o parte din deosebirile radicale care există între patriotismul european, care prin faptul controlului permanent de la vecin la vecin, este ținut mereu în limitele realului și nu-și poate permite fantazia să-și ia nume la care n'are dreptul și patriotismul american, care, prin izolarea lui inter-oceanică, poate să-și permită acest lux, o fac pentru că peste câteva zile se deschide faimoasa conferință de la Washington, în care multe lucruri egoiste vor putea fi reprezentate drept lucruri paradisiace, tocmai din cauza deosebirei în chestiune. Nu mai departe de cât ieri, o telegramă anunță că America condiționează dezarmarea de faptul dacă Japonezii renunță sau nu la unele din visurile lor din Asia. Dacă nu renunță, nu se face dezarmare. Dacă renunță însă, adică dacă America este liberată de singura ei neliniște, de singura piedică ce-i sta în cale, în drumul ei spre mâine, piedici de care noi europenii, avem de fiecare latură a țărilor noastre, o! atunci, dezarmarea va trebui să devină legea lumii! Iar aceasta, indiferent dacă noi, cei de prin aceste părți ale universului, ne vom fi asigurat drum liber pentru toate aspirațiile noastre naționale!

America însă, ea, își va fi asigurat prealabil aceasta putință de desvoltare nestângenită și din momentul acela, fără a fi consultați, cei mici vor trebui să pună armele jos, să se dea pe mâinile celor mari, pacea fiind idealul omenirei! Adică condițiile de desvoltare de care se bucură America vor trebui să devină codul viitor al tuturor popoarelor! „Patriotismul american luând o haină \streină, va nega dreptul de existență al patriotismului european. De altfel Europa își are și ea mistificatorii ei. Ori ce stat mare este un mistificător față de cei mici. Ori ce putere, când depășește unele limite, tinde să facă din condițiile necesare desvoltării ei „legea" supremă a omenirii, să confunde patriotismul ei cu civilizația în sine!

Și am socotit că nu este rău să ne amintim aceste lucruri azi, în preajma conferinței în care cei mari vor să dea lumii un nou statut internațional, azi când, cei mari neținând seamă de cei mici, aceștia au atâta nevoie să fie și ei mari cel puțin la ei acasă și să se prepare. Cum să fi mare încă, la tine acasă, când în toate actele tale politice ești numai mic?! Iată o întrebare, pe care oamenii noștri politici au datoria să și-o pună fără întârziere dacă nu voesc ca împrejurările ce stăpânesc lumea actuală să vină și să forțeze țara întreagă să le pună, la aceiaș întrebare, care atunci încă nu va mai fi o întrebare ci o condamnare.

Virgil I. Bărbat.

INFORMATII

Cu începere dela 1 Noembrie cor. orele de serviciu la Directoratul General al agriculturei s'au fixat dela ora 8 până la ora 14.

■

In zilele de 29 şi 30 Octombrie au căzut în judeţul Bihor ploi generale favorabile semănăturilor.

■

La directoratul general al agriculturei se lucrează la întocmirea proiectului de buget pe exerciţiul 1922/23.

■

După ştirile primite la directoratul general al agriculturei, semănăturile de toamnă se continuă încă cu activitate. Se speră că se va semăna mai mult ca anul trecut.

■

Pentru motive necunoscute încă ceho-slovacii au închis pe ziua de 27 crt. graniţa din spre România la punctul Valea-Vişeului.

■

Cu Simplonul Expres de eri seară au plecat la Berna spre a lua parte la conferinţa internaţională a căilor ferate d-nii Niţescu, directorul mişcărei; Căzăstoiu subdirectorul serviciului comercial; Coran, directorul regional Cluj; Inspector Flavian din partea companiei Wagons Lits şi Asador, şef de biro la C. F. R.

■

De Miercuri, la Casa Centrală a cooperaţiei sătesti, se ţine o consfătuire cu controlorii şi inspectorii cooperaţiei din toată ţara.

Se discută mijloacele de unificare şi reorganizare a cooperaţiei.

■

Dr. Cesar Cosma, şef de biurou principal cl I. în Direcţiunea Poliţiei şi Siguranţelor Generale a fost avansat şef de servicin special de siguranţă în Inspectoratul General din Transilvania.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rula Sâmbătă şi Duminecă o grandioasă dramă care îşi are subiectul din fermecătoarele Indii, „Saferndri", în rolul principal Fern Andra. Aceasta dramă după ce în Bucureşti şi Budapesta a făcut mari ravagii va plăcea desigur mult şi la noi.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă o grandioasă dramă artistică din viaţa de circ: „Circul în flacări". Duminscă drama simbolică „Din viaţa muncitorilor."

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă şi Duminecă un frumos film Corvin, „Exilatul" drama mexicană în rolul principal cu Mihail Várkonyi şi Elena Mattyasovsky. O cap d'operă grandioasă care după toate probabilităţile va avea un mare succes.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

Cele mai frumoasă bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

Leciii de armonie — Contrapunct — Compoziţie şi plan dă profesorul Negrea.
Preţuri moderate.
Informaţiuni la ziar. 1221

Nr. 7860/921.

Ordonanţă

Se pune în vedere bărbaţilor dela 20 până la 40 ani locuitori pe teritorul oraşului Cluj dea avea la sine în permanenţă actele justificătoare militare cu viza Cercurilor de Recrutare respective.

Cei cari nu vor putea dovedi situaţia lor militară vor fi daţi judecăţii în baza legilor în vigoare.

Cluj, la 4 Noembrie 1921.

Valeriu Popovici
Prefectul poliţiei:

In atenţia damelor!

Au sosit:
pardesie de toamnă şi paltoane de iarnă după ultima modă din Paris şi Viena la marele magazin

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Str. Regele Ferdinand Nr. 25.

Articole de modă pentru dame şi bărbaţi.

S'a deschis marele

magazin de tricotage SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

Ce se petrece la Academia agricolă din Cluj

Cetim în „Adevărul".

La Academia agricolă din Cluj director este d-l doctor Mihaţi Şerban fără însă, să fie şi profesor aşa cum prevede legea.

La începutul anului şcolar 1920—1921 când a venit în fruntea acestei instituţiuni — numit inspector agricol cu delegaţie de director la 4 Decembrie 1920, retroactiv pe 1 August. Consiliul profesoral i-a propus să-i facă recomandarea la minister pentru a fi numit profesor de Economie Naţională — cadetră vacantă — pentru că-l ştia autor al unei lucrări de specialitate în jurul căreia domnul doctor avusese grija să se vorbească în deajuns.

Mare a fost însă surprinderea noastă când am văzut că d. Şerban nu primeşte cadetra pe motiv că nu e specialist şi că specialitatea sa este Economia rurală, catedră ocupată de un titular din Octombrie 1919.

Deşi d. Şerban era în ţară la acea epocă, când s'au publicat catedrele, deşi fusese recomadat şi aprobat pentru a fi numit director la Academia agricolă din Cluj în şedinţa Consiliului Dirigent din 23 August 1919 d-sa n'a solicitat atunci catedra de Economie rurală, încât e curioasă această ardoare profesorală după un an de reflectare, tocmai pentru catedră ocupată de un profesor cu titular.

Dar d. Şerban are ciudăţeniile sale, după cum se va vedea.

Consiliul profesoral, pentru a nu lăsa catedra de Economie Naţională neocupată, a şi recomandat în şedinţa sa din 7 Noembrie 1920, ca suplinitor al acestei catedre pe d. C. Martinovici, titularul catedrei de Economie rurală.

Secretarul general al Agriculturei din Cluj a aprobat această suplinire prin ordinul No. 22.805 din 1920 iar d. Martinovici a făcut cursul întregul an şcolar.

In acest timp şi mai înainte chiar, d. doctor Şerban trimitea ministerului Agriculturei tot felul de „rapoarte confidenţiale" în cari ponegrea pe profesori că n'au titluri academice, că sunt incapabili şi că n'au fost numiţi în regulă. In consecinţă cerea scoaterea la concurs a tuturor catedrelor, în scopul bineînţeles, că d. doctor să candideze la catedra de Economie rurală.

Prin decizia ministerială No. 22730 din 1920 se numeşte o Comisiune care avea să „cerceteze felul cum au fost numiţi de către Consiliul Dirigent în Octombrie 1919, profesorii la Academia agricolă din Cluj" din care Comisiune, d. Şerban a stăruit să facă parte ca director al şcoalei. Această comisiune a lucrat la ministerul Agriculturii, în în Decembrie 920 şi şi-a încheiat lucrările depunând un raport în sensul de-a se declara suplinitori toţi profesorii cari fuseră numiţi titulari de către Consiliul Dirigent.

Modul cum a lucrat această Comisiune şi criteriile cari au fost la baza lucrărilor ei vor face obiectul unui alt articol: destul să spun că ministerul n'a ţinut seamă de ce-a opinat Comisiunea şi la 25 Decembrie d. ministru Cudalbu a dat următoarea Deciziune; „Profesorii numiţi la Academia Agricolă din Cluj rămân la posturile lor". Iar pentru a fi fixat asupra modului cum d. ministru înţelege să rămân la catedra mea, l'am întrebat printr'o petiţie, înregistrată la No. 3370 din 921 din 25 Ianuarie 1921 dacă mă consideră suplinitor în sensul celor opinate de Comisiune sau titular aşa cum am fost numit de către Consiliul Dirigent cu Decretul, No. 13105 a din 5 Dec. 1919. Am primit răspunsul următor: „Ministerul nu cercetează azi, dacă numirile sunt bine sau rău făcute; titulare date de Consiliul Dirigent, de profesor titular se respectă sub rezerva verificărei la timp, dacă aceste numiri sunt făcute conform legei. Deci Domnul Petrescu, va face serviciul ca profesor titular". In acelaş timp ministerul acordă colegiului dr. I. Docrescu gradiţiile la salariu de titular.

Domnul doctor Şerban demascat — căci profesorii au aflat de tot ce se lucrase la minister — a devenit agresiv, imposibil de a fi colaborator sincer şi legal al profesorilor, la aşezarea pe baze solide şi la bunul mers al institutiunii.

Profesorii văzând că lucrurile merg rău, în dauna şcoalei, s'au adresat d-lui ministru Cudalbu, la 7 Maiu, printr'o petiţie rugându-l să bine voiască a intra în legalitate, numind director pe oricine dintre profesori.

D. ministru s'a grăbit să dea ordinul No. 32421 din 1921 în care se spunea;

„In ce priveşte Direcţiunea Academiei agricole din Cluj dispunem: Consiliul profesoral se va întruni în maximum cinci zile dela data primirei acestui ordin şi îşi va da avizul asupra persoanei ce va trebui să fie numită director; acest avis mi se va comunică de urgenţă".

La 22 Mai profesorii Academiei, întruindu-se în Consiliu, m'au ales pe mine, care am obţinut toate voturile colegilor afară de-al d-lui Iuliu Prodan care s'a abţinut dela vot.

La 31 Maiu, d-l doctor Şerban a înmânat d-lui prim-ministru Averescu un protest împotriva celor petrecute, blamând pe profesori şi în special pe mine, pe care mă numea elementul cel mai turbulent, rugâed „forurile competinte" să ia măsuri împotriva profesorilor cari l'au neurastenizat şi nu-l lasă să lucreze (?!) Mai cerea încă să i se dea în suplinire catedra de Economie Naţională retroactiv pe 1 Aprilie în aşteptare de a-şiregula drepturile asupra catedrei de Economie rurală (catedră ocupată de titularul ei Martinovici din 1919).

Vrea să zică, d-l director Şerban, fără să fi făcut o oră de curs, a cerut la sfârşitul anului şcolar, să fie numit retroactiv profesor, când ştia că un altul a făcut cursul. Să-l judece lumea D-l ministru Cudalbu nu l'a numit profesor; însă, din nu ştiu ce calcul politic, când a sosit dela Secretariatul general al Agriculturii din Cluj adresa cu rezultatul alegerii mele ca director, d-sa a dat următoarea deciziune: „până la noui dispoziţiuni se menţine statu quo" D-l ministru nu mai era grăbit acum!...

Intrebând pe d-l ministru ce însemnează aceasta mi-a explicat că vrea să aibă întâi o anchetă asudra celor ce se petrec la Academia agricolă din Cluj şi pe urmă mă va numi. Ancheta s'a făcut, pe la sfârşitul lui

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

lunie de către dl profesor N. Bănescu, decanul Facultăţii de litere din Cluj, care conchidea în raportul său: „că există o imposibilitate de colaborare între profesori şi directorul actual dl Şerban, că directorul trebue să fie unul dintre profesori, ales de către Consiliul profesoral, pe timp de un an, maximum doi şi că Ministerul ar trebui să rezolve chestiunea aceasta în lunile de vacanţă pentru ca la începutul anului şcolar să nu mai găsim la Academia agricolă o situaţie încurcată",

In cursul lunei lulie votându-se legea pentru scindarea ministeriului, această chestiune a fost lăsată spre rezolvare titularului agriculturii, dnul ministru Garoflid, care intra în funcţiune la 1 August.

De aci încolo, însă lucrurile vor lua altă turnură, total favorabilă dlui Şerban, care e „prietenul şi protejatul" domnului ministru.

In scurtă vreme, dnul Şerban e: 1. decorat fiind că ar fi lucrat într'o comisiune agrară, care nu există încă. 2. Numit profesor suplinitor — la 15 Septemvrie retroactiv pe 1 Aprilie — la catedre de Economie Naţională, pentru care altădată se declarase nespecialist şi 3. Numit membru în comitetul agrar central pe acelaş plan cu cei mai de seamă agronomi ai noştri: dnii Cipăianu, Ionescu-Şişeştii Busuiocescu, Sandu, Petrini etc.

Iar pentru a încorona opera sa, d-nul ministru Garoflid — în urma unui raport al d-lui Serban — scoate la concurs toate catedrele profesorilor titulari de la Academia agricolă din Cluj, pentru a da ocaziune d-lui doctor să candideze la catedra de economie rurală.

In numele colegilor mei mai vârstnici, cari au muncit, la Academia agricolă, timp de doi ani, în momente grele — inerente începutului — cu o râvnă şi o abnegaţie ce le poate fi numai spre laudă, cer, onoratei comisiuni, care lucrează, în acest moment, la numirile noilor profesori, să pue pe d-nul Serban — înainte de a-l recomanda ca titular — să facă o lecţie practică la Universitate, în faţa studenţilor pentru ca se edifica asupra calităţilor sale didactice. Ar fi ce mai mare satisfacţie pentru tot răul care ni l'a făcut, omul acesta ciudat, pe lângă cela pe care o aşteptam dela justiţie.

Prof. A. PETRESCU-

In preajma alegerilor pentru Camera de comerţ

— Declaraţiile d-lui prefect Meteş —

In cercurile oficiale se dă cea mai mare importanţă alegerilor dela 30 Noembrie; iar lumea comercială şi industrială e preocupată de selecţionarea elementelor valoroase cărora să li-se încredinţeze prin votul dat, conducerea Camerei de Comerţ.

In legătură cu această agitaţiune interesantă, iată ce ne-a spus d-l prefect Meteş comisarul guvernului pe timpul alegerilor:

„Pe ziua de Duminecă 6 l. c. voiu convoca o consfătuire la care vor fi reprezentate cele mai însemnate instituţiuni comerciale şi industriale din Cluj.

Vom căuta, ca de comun acord, să stabilim, în temeiul celor mai sănătoase criterii ca pe listele candidaturilor să figureze numai persoanele cât mai potrivite misiunii ce vor avea şi de îndeplinit. Nu poate fi lăsată la voia întâmplării formarea listelor.

Prin consfătuirea de Duminecă doresc ca persoanele convocate să-şi exprime părerile lor în vederea candidaturilor. Fără o orientare prealabilă, s'ar putea întâmpla ca alegătorii unei ramure să-şi dea votul pentru candidaţii altei ramure şi pe cari, de fapt, nici nu-i cunosc.

Ori, dorinţa noastră este ca toate ramurile comerciale şi industriale să aibă reprezentanţii lor trebuitori. De acest fapt trebue să ţinem seamă, căci se impune intensificarea tuturor ramurilor fără deosebire. Avântul comercial şi industrial trebue stimulat şi sprijinit pe toate căile.

Importanţa Camerilor de Comerţ — spune d-sa — e îndeobşte cunoscută. Ea are însă o particulară importanţă aci în Cluj. Ardealul este cea mai bogată regiune comercială şi industrială a întregei ţări şi dela desvoltarea industriei şi a comerţului ardelenesc atârnă desvoltarea industrială şi comercială a Romîniei-Mari Şi această menire grea îi revine prin urmare Camerei de Comerţ din Cluj.

Clujul trebue să fie capitala industrială şi comercială a ţării şi urmează dela sine că acei cari vor fi aleşi, îşi iau asupra lor o mare răspundere. Se impun deci alegeri serioase, iar în faţa acestei situaţii cu totul precumpănitoare orice alte considerente trebuiesc să dispară.

Dela munca nouei conduceri atârnă tot viitorul economic al Ardealului, iar prin rezultatele acestei munci Ardealul va trebui să dovedească că a venit la sânul mamei sale nu numai cu complicaţiile sale politice dar şi cu toate bogăţiile date de natură".

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Actii
467

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 Telefon No. 359

Earna va fi grea dar totuşi lumea râde căci la magazinul „AURORA"

din Cluj,

Piaţa Mihai Viteazul No. 35

a sosit

1 vagon de Stofe duble pentru Paltoane

1222

Preţurile fabricei

Vineri a început marea Desfacere!

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

D-l Alexandru Almanesteanu desminte categoric calomnia insinuată în presa opoziţionistă de d-l Petrică Dragomirescu, — caz despre care vorbim în coloanele nostre din pag. I.

D-sa afirmă că nici nu cunoaşte pe criminalul Hefter.

■

Ministrul de agricultură d-l Garoflid şi-a înaintat demisiunea.

Motivul acestui act este motivat printr'un raport desvoltat în care d-sa ex-pune toate afacerile necinstite ale regimului averescan, arătând totdeodată că se împun numai decât libertatea absolută a Comerţului, desfiinţarea taxelor vamale asupar mărfurilor ce nu pot suporaconcurenţa mondiala ca: vitnul, vitele, pasările; desfiinţarea „Sindexului".

D-l general Averescu ţine însă raportul acesta în sertarul biroului său.

Prin această demisiune, criza guvernamentală e şi mai acută.

■

M. S. Regina a trecut prin Belgrad venind spre Bucureşti.

Pe teritoriul Statului vecin, a fost întâmpinată de reprezentantul nostru plenipotenţiar, d-l Emandi.

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvălescenţă. 1049

A SOSIT

la marele magasin

„MISSIR"

Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezeşti „ Domni
Mătăsuri fine toate colorite
Perdele şi Storuri de Tülle.
Linoleum şi Preşuri ou Metru.
Pânzărie şi Stofe de Mobile. 17

Mare sortiment de Pantofi şi Ghete pentru Domni, Doamne şi Copii.

Voeşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA"

1230 Nu primi imitaţiuni!

Pădurile din judeţul Argeş în flacări

Pădurea Statului din Sălătruc care a ars pe o întindere de vre-o 200 pogoane, zilele trecute a luat foc din nou la punctul Clocotici. Autorităţile şi sătenii din împrejurimi fac sforţări spre a localiza focul. Munca lor este foarte anevoiasă din pricina granatelor şi gloanţelor rămase din belşug din timpul războiului, care explodează de căldura focului.

Cauzele incediului nu se cunosc.

In comuna Vâlcele a luat de asemeni foc pădurea Statului de acolo. Incendiul a distrus aci 200 pogoane.

■

Un alt incendiu s'a declarat în pădurea Arii. Focul a luat naştere dela scânteile unei locomotive.

Incurajarea construcțiilor în orașul Cluj

Măsuri radicale. — Construcții silite. — Exproprieri de imobile. — Zona comercială. — Avantaje pentru noulle zidiri: material de construcție cu preț redus; scutire de impozite.

Oricare nou venit în orașul nostru poate observa contrastul izbitor al edificiilor din Cluj. In piețele și străzile principale alături de palate somptuoase și artistic zidite, el vede căsuțe rămase în aceași stare de acum sute de ani, cari dau un aspect primitiv întregului oraș.

Alături de palatele grofilor, baronilor și instituțiilor comerciale se ascund plevojite și ruginându-se parcă casele rău întreținute cari n'ar putea face cinste nici unui sătuleț cât de modest.

Consiliul orășănesc a hotărât să pună capăt acestor stări de lucruri. Prin avantaje acordate celor cari vor să clădească și prin măsuri radicale, dar drepte față de cei cari ar putea să construiască, sperăm să începapă mâna pentru reconstruirea orașului.

In ce privește noul plan al construcțiilor d-l dr. Dandea, consilier orășenesc ne dă următoarele deslușiri:

Orașul va da tuturor celor cari au nevoie de material lemnos din pădurile sale cu preț redus, bine înțeles pentru transportul acestui material pe C. F. R. sunt deasemeni prevăzute în legea avantagiilor reducerile.

Toate imobilele urbane cari se vor construi în baza legii pentru incurajarea construcțiilor cu începere dela 1921 vor fi scutite timp de 10 ani dela orice impozit direct către Stat sau comună, iar închirierea lor și fixarea chiriei sunt libere.

In acest sens, Consiliul orășenesc a elaborat un proect de regulament prin care societățile anonime și intreprinderile cu capital de peste 5 miiloane vor fi silite ca din anul acesta ehiar până la 1925 să înceapă construirea.

In cazul că societățile anonime nu se vor conforma în acest restimp, vor fi obligate să verse la cassa Statului suma chiriei anuale până ce vor începe construirea. Aceloraşi dispoziții sunt supuși particularii al căror venit net este cel mai puțin 250.000 Lei anual.

Fabricele vor fi obligate să construiască clădirea pentru personalul lor.

Pentru întreg orașul s'a stabilit așa numita „Zonă comercială" care cuprinde circumscripția I și încă 20 de străzi principale. In zona aceasta felul construcțiunilor nu este lăsat la bunul plac al proprietarilor ci sunt stabilite norme cari vor trebui urmate.

De pildă: In circ. I și în piețele Cuza Vodă, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Sf. George nu se vor admite decât construcțiuni cucel puțin 3 sau 4 etaje. La străzile: Mico, Avram Iancu, Barițiu, Șaguna și calea Reg. Ferdinand, construcțiile vor trebui să aibă cel puțin 3 etaje.

Supra construirea pentru îndeplinirea regulamentului în străzile amintite se admit dacă edificiul actual suportă aceasta bucurându-se deasemeni de avantajile accordate.

In noul regulament se proectează crearea dreptului de expropiere al orașului în toate străzile prevăzute in vederea construirii.

Exproprierea se va aplica numai dacă proprietarul nu se supune la zidirea ce se impune, și în urma hotărârii Consiliului orășenesc. Prețul se va stabili pe cale de învoială liberă, și în caz de neînțelegere se va forma o comisie de evaluare compusă din delegații părților.

Comuna poate să exproprieze sau pentru construirea în regie sau pentru a vinde terenuri particularilor cari se oferă să construească prezintând toate garanțiile prevăzute.

Inceperea construcțiilor se va face în primul rând în ocolul comercial al circumscripției I.

In timpul cel mai scurt, după punerea în aplicare a regulamentului respectiv în acest ocol se va suspenda legea închirierilor pentru mobilele, cari vor fi reconstruite. Chiriașii din actualele zidiri vor fi plasați în altă parte a orașului.

Proprietarii edificiilor cari au fost evacuate vor fi siliți în schimb să înceapă clădirea la timpul fixat de Consiliul orășănesc sau de comisia de apel, instituită în acest scop. Contrariu vor fi siliți să plătească o amendă de 20 ori chiria stabilită prin ultimul contract de închiriere. Această amendă se va împărți jumătate pentru chiriașul evacuat iar jumătate pentru fondul de „construcții eftine al orașului.

Evacuările imobilelor în celelalte zone vor începe abia după patru ani dela punerea în vigoare a regulamentului de construcții.

Proectul de regulament este elaborat pe baza legii pentru incurajarea construcțiilor.

Consiliul orășenesc a convocat la ședința apropiată și pe d-l Tănăsescu, director regional, d-l prefect Meteș, d-nii prof. universitari G. Leon, V. Bărbat, Ghiule, d-nii consilieri ministeriali dr. V. Oana și dr. Ioan Miclea, d-l Lucaci director regional la R. M. S. dr. Aisac senator. Leo Bohățiel inginer și d. D. Rațiu director de bancă și pe reprezentații tuturor ziarelor locale.

Ședința se va ține Luni la 7 cor în sala de ședințe a Primăriei. Dela deciziunile ședinței din 7 Noembrie depinde ca orașul Cluiul sau să aibă aspectul unui oraș modern, sau să rămână același cu toate caracteristicele sale feudale.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj**, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster. Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 9 7

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.

Se servește cină de teatru etc.

1103. Serviciul prompt.

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Bitumul Matitza s. a.

Capital social Lei 6.000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.
Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolație** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

BANCA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMA

SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

CAPITAL 160.000.000, LEI DEPLIN VARSAT, REZERVE 79.000.000 LEI

PROSPECT

EMISIUNEA VI. A 80.000 ACȚIUNI LA PURTĂTOR

Adunarea Generală extraordinară a acționarilor noștri din 6 Martie 1921 a aprobat propunerea Consiliului de Administrație pentru *sporirea Capitalului Băncii dela 160.000.000 la 400.000.000, în mai multe emisiuni.*

O primă emisiune de 80.000 acțiuni a 500 nominal fiecare, pentru un prim spor dela 40.000.000, se oferă subscripției numai vechilor acționari, dându-li-se dreptul de 1 (una) acțiune nouă, pe cursul de lei 525, pentru 4 (patru) acțiuni din emisiunile precedente, (lei 500 capital, lei 25 cheltueli de emisiune).

Prezentarea acțiunilor și certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de obțiune și plata integrală a cursului de emisiune de lei 525, (cinci sute două zeci și cinci), se va face *cu începere dela 15 Noembrie 1921, până la 30 Noembrie 1921,* între orele 10—12 și 3—5, în toate zilele de lucru, în București la **sediul Băcii, Strada Smârdan No. 5.** In zilele de sărbătoare dela orele 10—12 a. m.

In provincie suut însărcinate să primească subscrieri în condițiunile prospectului

Sucursalele Băncei Românești și
Banca Dunărea Românească din Brăila
„ Iașilor din Iași
„ Creditul Prahovei din Ploești
„ Bacăului din Bacău
„ Mehedințului din T.-Severin
„ Creditul Oltean, Craiova
„ Comerțului, Craiova
„ Caracal, Caracal
„ Pitești, Pitești
„ Putnei, Focșani
„ Tache Protopopescu din Bârlad
„ Botoșăneana, Botoșani
„ Petrovada din Piatra-Neamț.

Acțiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividenda întreagă pe anul 1922.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere în baza dovezilor de posesiune de acțiuni vechi, precum și neefectuarea plății în același termen, atrag pierderea acestui drept, Consiliul de Administrație rămânând să decidă modul de distribuire al acțiunilor nesubscrise.

Acționarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Instituțiuni vor trebui să prezinte, pentru exercitarea dreptului de obțiune, scrisoare din partea acelei Instituțiuni, în care să se arate:

a) Că aceste acțiuni figurează în registrele acelei Instituțiuni pe numele prezentatorului;

b) Numerile de ordine ale acțiunilor sau certificatelor provizorii depuse la acea Instituțiune și evacuate.

1217-III

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

22

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Publicare de licitare.

Subsrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 21 a. c. la orele 11 a. m. se va ține licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stolna.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vădiul e 10% a prețului de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va ataşa ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 2 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
protopresbiter.

1218

Se fac, se modifică și se repară pălării de dame la:

D-na Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

Reclama este sufletul comerțului

Convocare.

„Banca Mobiliară Societate Anonimă" în Cluj își va ține Adunarea-generală extraordinară la 15 Noemvrie st. n. 1921 Martie la orele 6 p. m. în localitatea institutului (Calea Regele Ferdinand 34)

Obiectele adunării vor fi:

1. Modificarea statutelor societății.
2. Alegerea unui membru nou în consiliul de administrație.
3. Alegerea unui membru nou în consiliul de revisiune.
4. Eventuale propuneri.

La această adunare se invită acționarii institutului făcându-se atenți la dispozițiunile § 20 din statute.

Cluj, la 4 Noembrie 1921.

Direcțiunea **Băncii Mobiliară Societate Anonimă Cluj.**

Székely m. p. 1232 Dr. Fischer m. p.

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.

In înființare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește

DEPUNERI spre FRUCTIFICARE

pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.

Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". ● Telefon interurban: 130

Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6

Noroc amice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adică.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și 1209

Prețuri convenabile.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română,

pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga. 1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Senzațional!

Succes extraordinar am avut în străinătate de unde am procurat mărfuri de prima calitate, cu toate că valuta străină a în urcare totuși oferim cu prețuri foarte avantagioase, recomandând să se cumpere cât mai curând din puținul stoc ce-l mai posedăm.

CAFEA verde și prăjită.

OREZ Carolina, din California și India.

PIPER Singapore negru I-a calitate.

Cel mai fin **CEAI** aromatic din China și **Heringi**

la

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă.

1225 **Secția mărfurilor.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

„AFEB"

1156

SOCIETATE ANONIMA

Pentru MATERIALE de CĂI FERATE din Viena

BUCUREȘTI, Str. Alexandru Lahovari. 34

Telegr. AFEB. — Telefon 56-75

Depozit permanent în BUCUREȘTI și BRĂILA

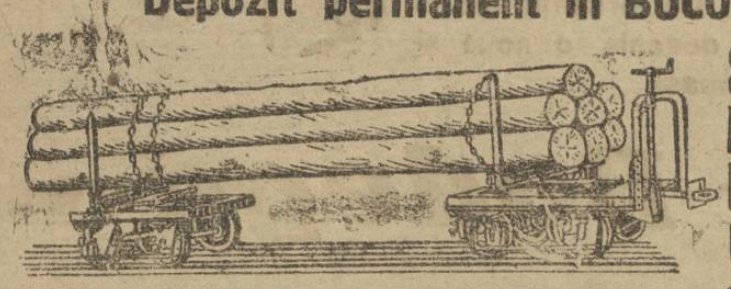

SINE de OȚEL
MACAZURI
ROȚI și OSII
VAGONETE
CRAMPOANE
Placi turnante

Eclise, Buloane,
Lagare cu rulouri

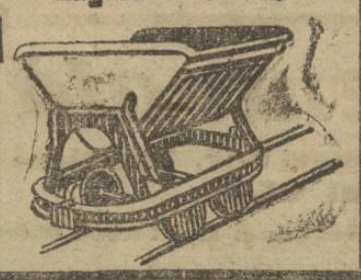

TOT FELUL DE MATERIALE
pentru Construcțiuni și Reparațiuni de
LOCOMOTIVE și VAGOANE.

Asortiment complect și proaspăt

406

de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus în vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lieheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Mare magazin de manufactură, mărunțișuri și bumbac. Prețurile cele mai eftine la:

1100

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piața Unirei No. 28

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:

140

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Intreprindere de transport

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Prima fabrică mecanică de plapome și albituri de pat anunță On. clientelă că a sosit

mătăsuri și cashmire

de diferite culori din timp de pace.

Din magazie la comandă se expediază prompt și favorabil cashmire, feliurite plapome de cloth și stofă, albituri de pat, matrațe de cele mai ieftine prețuri până la cele mai fine.

ATELIERUL: Str. Radu fost Bocskay No. 9 (Óvár) vis-á-vis cu Hotelul „Dacia". 1115 PRĂVĂLIA: Str. Bolyai.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea"
se primesc și de azi
înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 370 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 11 Noembrie 1921

Înfrățiți

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Alți oameni!

Cursul evoluției istorice se asemănă adeseori cu al păcaelor de munte, cari într'un moment dispar vederii celui care urmărește, pentruca apoi să răsară într'alt loc cu mai multă putere.

Tot astfel ideile mari, umanitare, ideile, cari au frământat o generație, ori un șir de generații, nu se pot perde, ori cât s'ar fi părut un moment că ele ar fi fost date uitării. Elementul activ al tuturor manifestărilor de demnitate omenească zace în idee, căci ideea este s mința din care încolțește tot ce-i poate da omului satisfacția conștiinței, a onoarei și a rostului său în viață. Murdarul val de ură, de scârbă și rușine, care s'a ridicat astăzi de-asupra întregei noastre vieți publice și private este numai un val de suprafață, pe care îl va mătura puterea din adâncuri a unei vreți sănătoase care-'și face cursul de veacuri și care privește astăzi cu mirare la fătul bastard al străduințelor sale. Căci priviți numai cu atențiune în jur, pătrundeți în compoziția sufletească, a celor ce printr'un favorabil joc de coincidențe au reușit să se ridice sus și încercați a-i încadra în ordinea și armonia morală a celor cari au luptat și s'au jertfit pentru înfăptuirea idealului măreț — și veți vedea atunci că toți acești oameni nu sunt de cât creaturile bastarde ale marilor frământări. „Dacă ai spre soare drumul, umbra este-'n urma ta", se pare că ne-am ajuns ținta, și acum umbra ne fuge înainte.

Trebuie să ne întoarcem acum de unde am pornit, să adâncim *ideile* pentru cari am luptat și, întăriți astfel, să răsărim, ca și părălașul de munte la locul unde ne este mai prielnic cursul: mai vioi, mai dârzi, mai hotărîți de a duce *ideia* a bruntă. Și atunci vom avea putere și vom avea și hotărârea nu numai de a mătura pe acești paraziți cari trăiesc din munca și din jertfa altora — pe neluptate —, ci dar să-i ținuim la stâlpul rușinei ca pe cei cari ne-au adus țara la ruină și onoarea la mezat.

Oricât s'ar părea de idealistă pretențiunea mea în aceste vremuri de moravuri stricate, ea este singura cale pe care va trebui să apucăm. Să ridicăm și să recunoaștem valorile, să tindem constant spre o cultură cât mai înaltă a individului, și a colectivității, să căutăm a da vieții sociale — care ne lipsește cu totul — o desvoltare cât mai înaltă, să instruim poporul și să nizuim o da un conținut cât mai nobil tuturor preocupărilor și manifestărilor noastre de azi. Trebuie să creăm o unitate în însăși principiile cari ne călăuzesc, și să respectăm în fiecare om omenirea întreagă. Numai atunci vom ști să prețuim din liberă voie, și nu constrânși, dreptul, libertatea, onoarea și demnitatea omenească. Numai atunci se va alipi și individul cu dragă voie la întregul din care e chemat a face parte.

Numai atunci legea va fi lege.

Și cu o desvoltare, cu o cultivare în acest sens a societății, se vor rezolva dela sine toate problemele cari frământă astăzi mintea oamenilor politici.

Se va zice însă, poate că ceea-ce cer, este transformarea societății actuale într'o lume de îngeri! Da și nu! Da, căci ținta finală trebuie să ne fie o cât mai desăvârșită desvoltare pe baza principiilor etice, — și *nu*, pentrucă nu cer imposibilul, căci a crea legi bune și a ingriji ca ele să fie respectate, silind pe toți să intre în ordine și în legalitate, sunt cerințe fără de cari un stat nu poate să existe. pentru ac asta se cere un singur lucru și anume ca cei ajunși la cârma țării să fie cinstiți, pricepuți, hotărâți să întroneze dreptatea mai presus de toate și să găsească mijloacele potrivite vremilor de azi și situației speciale dela noi, prin cari să se asigure îndeplinirea conștiincioasă a dispozițiilor salutare ce se vor lua...

Cu un cuvânt: *alți oameni!*

Aurel Ciato

Știri externe

Regele Alexandru al Serbiei a depus jurământul pe noua constituție, Sâmbăta trecută.

Hara, primul ministru japonez, a fost asasinat cu o lovitură de pumnal, în gara Tokio.

Asasinatul este de natură politică.

Sâmbăta trecută s'a constituit definitiv guvernul spaniol sub prezidența lui A. Pinto.

Camera franceză a votat în unanimitate după o scurtă desbatere, suma de 5 milioane franci, pentru ajutorarea în foametății din Rusia.

Al patrulea târg internațional din Praga se va deschide la 12 Martie anul viitor și va fi deschis până la 19. aceeași lună.

Ministrul comunicațiunilor din Franța a acceptat proectul unei noui linii aeriene: București—Cernauți—Lyon — Varșovia — Dantzig.

In Suedia s'a dezlănțuit un puternic vifor cu ninsoare abundentă. Zăpada a atins 5 metri înălțime. Orice comunicațiune e întrerupă.

Răspândiți „Înfrățirea"

Jucariile

Ați văzut vreodată ochii impăinjiniți ai copilului în fața unei vitrine cu jucării?

Ați simțit vreodată lacrimile sărate și înnăbușitoare care îi gâlgâie în gât când mama lui îl trage de mână: „Hai. Astea nu-s pentru noi"?

Ați înțeles vreodată tristețea în care se topește dorul de viață al copilului crescut de mizerie?

Ați înțeles revolta cu care se repede la jucăria altuia — și n'ați repetat insulta pe care i a zvârlit-o Lombroso! că e un criminal?

Ați înțeles că în el strigă voința de a trăi, de a înțelege, de a învăța, de a iubi, de a se devota, de a munci? Pentru păpușa ei, pentru călușul lui?

Ați înțeles toată viața, cu virtuțile ei pe care o învață copilul din jucării?

Ați simțit că ele sunt mama și tata, care se dedublează în lupta lor grea din fiecare zi?

V'ați gândit la sufletul omului a cărui copilărie a fost lipsită de mulțumiri la sufletul omului care în copilăria lui a fost lipsit de jucării?

Ați vă ut voi mame plângând?

De ce lăsați să bântuie sălbăticia fiscului peste sufletele lor?

De ce lăsați în eroare dezonorantă pe acei ce catalogizează jucăriile ca mărfuri „de lux".

Niciunul din noi nu și-ar cruța un ban să-și crească și să-și învețe copiii.

Până la adânci bătrânețe, încărcați de oboseală și de datorii ne ținem copiii prin școli.

De ce să fie lux școala copilului până la șapte ani și de ce dela șapte ani în sus școala să fie un serviciu obligator?

Jucăriile sunt o necesitate. jucăriile sunt scumpe. jucăriile sunt obiecte de lux.

Nu se poate!

Un ministru a cărei inimi a fost fericită, un ministru a cărei bătrânețe a ajuns la mizantropie fiscală, să nu ne lovească în sufletul, în virtuțile, în dorul de viață al copiilor noștri — ai cetățenilor de mâine.

Tarifful vamal a fost ridicat și la jucării: de cinci ori.

A rămas să le cumpărăm dela contrabandiști. Să nu le mai putem cumpăra.

In New-York copiii au manifestat pe străzi și au ales deputat pe Ben Jonsohn, judecătorul lor.

In România mamele și părinții și toate societățile pentru protecția copiilor și profesorii, nu cer jucării pentru copii?

Statul nu trebue să câștige dela datorii; el are datoria să piardă, — cum pierde în școli.

Să piardă bani, ca să câștige oameni.

P.

Armonia guvernamentală

Guvernul nu se poate sprijini pe majoritățile parlamentare.

Evenimentele politice își grăbesc cursul mai repede decât ne așteptam.

Guvernul se află în plină criză, tăgăduită doar de presa guvernamentală, dar confirmată de majoritățile parlamentare.

Audiențele din ultimele zile dela Palat pun în evidență nediscutabilă faptul că suntem în ajunul schimbării de regim.

Partizanii guvernamentali mai credeau în formula unei abilități de ordin constituțional că Regele nu poate concedia un guvern care se sprijină pe majorități parlamentare.

Intrunirea de Sâmbătă a deputaților averescani, convocată la ministerul lucrărilor publice, a dovedit însă că guvernul nu se poate bizui nici pe acest considerent constituțional.

Atitudinea parlamentarilor din majoritate a fost cu totul ostilă intențiunilor guvernului reprezentat prin graiul d-lui I. Petrovici, ministrul lucrărilor publice.

Deputații prezenți s'au pronunțat în mod hotărît contra reformei financiare a guvernului, denunțând ca autor al crizei de guvern pe ministerul de finanțe.

Concluzia acestor discuții a fost că numai îndepărtarea d-lui Titulescu din minister, ar mai putea menține guvernul la putere.

Toate încercările d-lui Petrovici de a acredita ca utilă o remaniere a guvernului cu elemente străine de partidul averescan, au fost întâmpinate cu vii protestări din partea de față.

Deputatul C. Brăescu a ținut un adevărat requisitoriu la adresa guvernului, arătând completa dezorientare ce domnește printre conducătorii țării, iar contrazicerile dintre deputatul din majoritate, d-l Brăescu, și ministrul Petrovici ne lămurește pe deplin asupra acordului ce domnește între majoritățile parlamentare și guvern.

Dacă așa stau lucrurile mai poate fi oare vorba de argumentul ce pare a invoca guvernul că se sprijină pe majoritățile parlamentare?

La această întrebare răspunde însăși declarațiunea deputaților convocați Sâmbătă de guvern, că nu vor consimți niciodată la vre-o acțiune politică fără o prealabilă consfătuire a majorităților.

Și atunci unde este formula unei armonii guvernamentale care să dea dreptul la interpretări constituționale?

Constituție însemnează respectul legilor. Ori această moțiune este cu totul contrară concepției politice a guvernului averescan.

Scrisoarea de mulțămire către popor a M. S. Regelui

Răspunsul regal la urările aduse cu prilejul nașterii A. S. Principele Mihaiu

Iată textul scrisorii de mulțămire către popor a M. S. Regelui adresată primului ministru:

„Binecuvântata naștere a Principelui Mihaiu, care a umplut cu bucurie inimile Noastre a fost întâmpinată cu deosebită dragoste din partea credinciosului Meu popor. De pretutindeni Ne-au venit călduroase adrese de felicitări și de bune urări, cari Ne-au dovedit încăodată cât de adânc s'au înrădăcinat legăturile dintre toate păturile Națiunii și Dinastie.

Nepu ând mulțumi fiecăruia în deosebi, precum am dori, vă rugăm pe D-v. a transmite tuturora. din partea Mea, a Reginei și a părinților noului născut, ville Noastre sentimente de recunoștință pentru toate mărturiile de iubire și de otament ce ni s'au arătat, asigurându-i că toate gândurile și sințele Noastre sunt îndreptate spre binele și întărirea sumpel Noastre Românii".

Cauzele tratatului turco-francez

Marea adunare națională a propus următoarea hotărâre: Marea adunare națională turcească este hotărâtă să mențină și în viitor relațiile pacinice cu Marile Puteri — cu excepția Greciei — cu următoarele condițiuni: 1) Absolută neutralitate în frământările greco-turcești 2) Recunoașterea independenței complecte a Turciei; 3) Ratificarea capitulațiilor; 4) Depărtarea flotei grecești depe teritorul neutru.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Rubrica sportivă

— Duminecă 6 Noemvrie —

„Haggibbor" — M. M. T. E. (muncitorii din Tg.-Mureș) 2:1 (1:1)

Cu jocul de eri al acestor două echipe s'au devedit din nou afirmațiile făcute pe timpul ernei de scandaluri sportive și anume; principala cauză care le-a provocat se datorește slăbiciunii arbitrului și al doilea că ele se ivesc de cele mai multe ori în meciurile echipei „Haggibbor".

In „Haggibbor", sunt anumiți jucători cari prin atitudinea lor provoacă joc dur și din partea adversarului. Cei mai tipici în felul acesta sunt Pollák și Noe.

Ambii caută întotdeauna, ca să ajungă la rezultate prin apucături subversive și faulturi și dacă vigilența arbitrului nu le oprește la timp întreg jocul, acesta ia un caracter dur, lipsit de tot ceeace poate fi frumos și bun într'un match.

In prima jumătate la început M. M. T. E. s'a dovedit un adversar serios pentru premiera Clujului de astă primăvară.

Nu mult după începere, M. M. T. E. prin conducerea mărginașului Kancsár câștigă goalul prim. (1:0).

Atacuri continue urmează din partea echipei „Haggibbor", apărarea M. M. T. E. însă le-respinge. In o aglomerație din fața porții, grav periclitată, unul dintre jucătorii M. M. T. E. prinde mingea în mână și arbitrul decide un 11, care proavoacă scandalul.

Iată cum: arbitrul înainte ca lovitura să fi intrat în poartă, o anulează. Portarul M. M. T. E. nu apără și mingea a intrat în goal. Arbitrul decide totuși goal fapt care provoacă protestări violente atât din partea echipei M. M. T, E., cât și din partea tribunei.

Arbitrul rămâne însă la decisiunea sa nedreaptă. (1:1)

A doua jumătate se desfășură, însoțită de strigătele tribunei și protestările continue ale jucătorilor contra atitudinei arbitrului Vida, slab, nehotărât și lipsându-i cu totul energia pentru disciplinarea jocului.

Pollala („Haggibbor"), începe seria brutalităților secondat de Noe (H), la cari, la intervale răspund și adversarii. Arbitrul decide, cu mare ușurință, mai multe pedepse din 11 contra M. M. T. E. Din acestea „Haggibbor" reușește cu încă un goal. (2:1) La un moment dat, arbitrul esclude un jucător M. M. T. E. Actul provoacă nemulțumiri, și întreaga echipă M. M. T. E. voește să părăsească arena. Revine însă asupra hotărârii ei și jocul continuă. Scurt timp după acestea, Pollák, e pedepsit de asemeni să părăsească arena.

Până la sfârșit jocul continuă însoțit de strigătele și observațiunile tribunei la adresa arbitrului prea puțin corect.

„Haggibor" a fost lipsită de ansamblul necesar și dovedește, un declin continuu. Braun, Wesel și Iacobi lucrează însă cu o technică bună. Iacobi e dealtfel unicul jucător fin care nu recurge niciodată la tertipuri caracteristice celorlalți tovarăși de luptă ai săi.

Arbitrul Vida, s'a dovedit lipsit de orice calitate pentru a i-se mai încredința conducerea matchurilor mai însemnate.

Atragem atenția Comitetului sportiv din Cluj să ia măsuri ca arbitrii ca Vida să nu mai apară pe arenă, căci slăbiciunea lor strică desvoltărei serioase a sportului.

Universitatea — KAC. 1:1 (1:0)

Jocul între aceste două echipe începe prin superioritatea Universității.

Cu o technică bine desvoltată și ansamblu perfect, Universitatea conduce atacuri continue contra echipei adverse din cari resultă un corner contra KAC, valorificat în goal de către Grand, mărginașul stâng al Universității. (1:0).

Puțin după aceasta, într'un atac vehement, Grand alunecând suferă o leziune la picior și nu mai poate continua jocul. Lipsa lui se resimte în rândul combatanților Universității și, în mod firesc, atacurile sunt conduse cu mai multă greutate. In schimb KAC își deplasează toate forțele din apărare contra centrului Universității care nu mai poate străbate, cu un rezultat, până la poarta adversă.

In a doua jumătate, aproape tot timpul, Universitatea operează numai cu 9 jucători. Rațiu, apoi Bonciucat părăsesc arena mai mult astfel că echipa KAC; prin forța sa numerică, ajunge la mai multe atacuri, cari însă sunt respinse în cea mai mare parte de halfii și apărarea U. In mai multe rânduri U. trece la atacuri periculoase, însă shoutturile greșesc. Jocul se localizează pe jumătatea Universității și numai către sfârșit KAC egalizează prin Raduch din nemijlocită apropiere de poartă.

Intr'un nou atac Raduch (KAC) e lovit din întâmplare în careul de 16. Pedeapsa din 11 marcată de Schulz greșește. Astfel jocul se termină egal între forțe egale. A fost unul dintre cele mai puternice jocuri ale sezonului actual, executat în condițiuni bune și cu technică frumoasă din partea ambelor echipe.

Arbitrul Czinczár (Hággibor) prea puțin hotărât nu conduce cu precisiunea necesară jocurile de prima clasă.

Pp.

Șah

Rezultatul „Concursului" pentru șampionatul de șah" al Clujului, din penultima ședință este următorul:

1. Prof. Gabel 10½ (1)
2. Mendelssohn 10 (1)
   Ing. Matrai 10 (1)
3. Gherasim 10
4. Dr. Neumann 8
5. Asztalos 7½ (1)
6. Dr Boila 7
7. Tirscher 5 (1)
8. Ieremia 3½ (2)
9. Dan 3½
10. Mathiași 3
    Kempelen 3
11. Dr. Gróf Logothetti și Lt. med. Gheorghiu, retrași.

Numerile din parenteză, arată jocurile încă neterminate.

— sohn.
— mia.

ECOURI

Cel mai puternic far din lume

Cel mai puternic far din lume a fost construit pentru stația aeriană din Dijon (Franța). El va emite o lumină, care se va putea zări la o distanță de 320 km. Farul se compune din opt lămpi cu arc. Lămpile dau o lumină de un miliard de lumânări.

Un singur om e suficient la funcționarea aparatelor.

Posteritatea și istoria biografică

Cu prilejul aniversării marelui compozitor muzical, Chopin, — o ilustrațiune originală în istoria muzicii romantice ruse — s'a dovedit că tot posterității îi revine datoria de-a aminti pe cei cari sunt hărăziți să nu dispară pe veci.

Literatura muzicală, contimporană creatorului subtil al romantelor clasice, — în deosebi dicționarele enciclopedice pomenea numai două personagii al căror nume era Sinonim cu al ilustrului pianist: Scriitorul Jean Marie Chopin și pictorul Henry Chopin.

Cine mai știe azi că au existat cândva aceștia doui?!

Comemerarea poetului simbolist Baudelaire

Admiratorii poetului francez Baudelaire — a cărui versificațiune a creat în lirica Franței o formă nouă — au organizat o procesiune comemorativă la mormântul poetului din cimitirul Motparnasse, (Paris).

Această manifestațiune pioasă, s'a făcut săptămâna trecută, într'un chip care a impresionat adânc îndeosebi pe străini.

Unde ernează rândunelele

Un englez, din simplă curiozitate, dorind să afle unde ernează rândunelele, a prins câteva din ele și le-a fixat de picioare un inel. O rândunică din acestea a fost capturată în Africa de Sud, de unde ornitologistul de ocazii a fost înștiințat.

Acest amănunt a fost ținut în seamă de ornitologii specialiști.

Centenarul lui G. Flaubert

Un bust al lui Flaubert în grădina Luxemburg

La 12 Decembrie se împlinesc 100 de ani dela naterea lui Gustave Flaubert. Prietenii autorului romanului „Madame Bovary" se pregătesc să comemoreze cum merită aceasta dată.

La Paris s'a alcătuit un comitet de artiști și literați, prezidat de d-l Edmond Haraucourt. președintele „Societății Scriitorilor Francezi", pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui bust al lui Flaubert.

Bustul e gata de mult. El e dator sculptorului Clésinger, — ginerele lui George Sand — care cunoaște bine pe Flaubert.

Bustul lui Flaubert va fi așezat în grădina Luxenburg. Senatul a dat încuviințarea necesară pentru aceasta (se știe că grădina Luxenburg e sub paza senatului care a interzis ca acest parc să fie transformat în necropola).

Monumentul întreg va fi simplu. In fondul unei alee de castani. sub un boltiș de frunze, deasupra unui bloc de piatră va fi așezat chipul lui Flaubert.

Inaugurarea acestui bust va ocaziona și sărbătorirea sculptorului Clésinger, născut și el în 1821. și a cărui centenar se va comemora odată cu acel al autorului lui „Salambo".

Știri culturale

Directoratul regional al învățământului secundar din Cluj a propus Direcțiunei Teatrului Național din localitate ca să dea matineuri săptămânale numai pentru elevii școalelor secundare cu piese clasice având caracter național sau istoric.

La fiecare reprezentație un profesor de literatură va da notițe biografice asupra autorului piesei e identlind și partea folositoare ce trebue reținută din tot firul piesei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Probleme sociale

Condițiunea legală a lucrătorilor în regiunile alipite

de **G. Plastara**

Problemele care se prezintă azi oamenilor de stat din România mare sunt numeroase și excepțional de grele, în toate domeniile. Refacerea economică, consolidarea și propășirea țării în noua sa formațiune sunt în funcțiune de soluțiile ce se vor putea da chestiunilor politice și sociale, de care legiuitorul de mâine va avea să se ocupe și pentru rezolvarea cărora va fi nevoe de cea mai strânsă colaborare a tuturor forțelor naționale.

In domeniul dreptului, mai cu seamă, se impune o unificare cât mai neîntârziată, pentru a asigura, în noile hotare ale țării, domnia aceloraș legi și binefacerile unei administrații uniforme. Dar dacă unificarea legislației este o necesitate imperioasă, nu este mai puțin adevărat că dificultățile ce vor trebui învinse pentru a ajunge la un rezultat satisfăcător, în conformitate cu cerințele vremei și cu realitatea lucrurilor, sunt multiple și serioase.

Intre altele, felul cum se va înfăptui reforma agrară și mai ales spiritul în care se va rezolva chestia muncitorească, care pretutindeni este azi la ordinea zilei, vor decide de viitorul țării noastre.

In această ordine de idei, e de relevat faptul că, prin alipirea la vechiul regat a noilor provincii. România își vede sporite resursele industriale în așa chip, în cât nu se va mai putea spune că țara noastră este o țară numai eminamente agricolă. Ea tinde către tipul complect, în care agricultura, industria și comerțul să fie toate puternic reprezentate.

Industria e chemată să ia la noi un mare avânt, care va fi cu atât mai puternic și mai trainic, cu cât măsurile de ocrotire și desvoltare vor fi mai practice și eficace.

Provinciile desrobite au trăit multă vreme sub regimul unor State, care au adoptat numeroase dispoziții relativ la munca industrială, ba unele din ele, cum sunt Austria și Ungaria, posedă adevărate coduri industriale. (Vezi Cohendy: Recueil des lois industrielles. Annuaire de législation étrangère 1872—1909). Socotesc dar că nu este fără interes că cunoaștem în trăsături generale sistemul de organizare a muncei în aceste țări, ale căror legi sunt azi încă în vigoare în provinciile alipite la patria-mamă.

Incepând cu o schițare a asociațiunilor profesionale care în Austria, Ungaria și Rusia prezintă un caracter deosebit voi expune în urmă principiile care sunt la baza contractului de muncă în aceste țări și felul cum munca e reglementată. In Austria, legea din 20 dec. 1859 proclamase libertatea muncei și suprimase regimul vechilor corporațiuni obligatorii, care nu mai subsistau de cât ca asociațiuni libere. Dar, după dorința patizanilor stării de lucruri primitive, legea din 5 Martie 1883 restabilește corporațiunea închisă, în ce privește mica industrie. Totuși libertatea rămâne baza organizării muncei pentru marea industrie, ca și pentru comerț și atelierele de familie, în care nu se întrebuințează nici-un lucrător străin.

Această lege din 1883 distinge trei feluri de profesiuni:

1. profesiunile libere, pentru exercitarea cărora se cere o declarație prealabilă făcută autorității publice;

2. profesiunile concedate sau autorizate, precum imprimeria, librăriile, fabricanții de arme și de mașini cu aburi și stabilimentele insalubre, pentru care e nevoe de o concesiune specială a administrației.

Profesiunile de meșteșuguri sau meseriile trebue un certificat poate fi înlocuit prin prezentarea de anumite diplome. Toți cei cari exercită un meșteșug sunt obligați să intre în corporație, acolo unde ea există deja în mod liber și acolo unde autoritatea o va fi putut restabili.

Corporația obligatorie trebue să fixeze, prin regulamente, toate condițiile de muncă, să țină registre pentru oferte și cereri de lucru, să formeze comisiuni arbitrale pentru tranșarea diferendelor, să desvolte operile deja existente în corporația liberă, casele de ajutor, etc.

Patronii sunt singurii adevărați membri ai corporației, lucrătorii, tovarășii sau ucenici, nu sunt de cât aderenți cari trimit delegați la adunarea corporativă.

In ce privește pe proprietarii funciari, legea din 1902 îi recunoaște obligatoriu în sindicate, în care arendașii nu figurează de cât ca delegați ai proprietarilor, iar muncitorii rurali sunt excluși. Scopul corporației este de a crea instituții de credit, de cooperare în interesul membrilor ei.

Incercările făcute pentru a întinde regimul corporativ la marea industrie au eșuat. Totuși, după legea din 14 August 1896, există sindicate miniere, care cuprind pe patroni și lucrători și al căror scop nu este atât stabilirea corporației obligatorii, cât și facilitarea creărei, în industria minieră. de instituții arbitrale și de case de ajutor și retragere.

In Ungaria, legea din 21 Mai 1884 stabilește corporațiuni obligatorii asemenea celor din Austria, dar ele nu trebuesc instituite pentru profesiunile de meșteșuguri de cât în orașele cu

Revista presei maghiare

Guvern neutru — alegeri noui

„5 orai Ujsag" scrie:

„In atmosfera actualei crize politice se manifestă cea mai enervată încordare, ceeace constitue preludiul desnodământului tragic al actualului guvern.

Zilele guvernului sunt deci numărate: sau va cădea definitiv, sau va pune o altă haină, şi prin urmare ca să se mai poată menţine la cârmă în forma-i actuală este cu desăvârşire exclus.

După declaraţia unui politician mai de seamă ardelean — scrie numitul ziar — guvernul Averescu — cu toate sforţările pe cari şi-le pune în joc pentru a-şi prelungi viaţa", îşi trăeşte ultimele clipe ale agoniei sale.

In Capitală, şi în genere în toată ţară, aiât ce curile politice, cât şi opinia publică sunt la olaltă convinse, că clipele guvernului sunt numărate.

Locul acestui guvern îl va lua cu toată probabilitatea un guvern neutru, care va fi chemat să facă şi să supravegheze noulle alegeri. Acest guvern va trebui să destituiască în primul rând, pe toţi prefecţii din Ardeal şi Bănat şi nu se vor face noui numiri până ce nu se va fi constituit noul Cabinet.

Viitorul guvern va mai trebui să interzică cu desăvârşire tuturor oficiilor administrative depe teritoriul ţării, ca în alegerile electorale, să-şi exercite vre-o influenţă, de ori-ce fel ar fi acesta.

După părerea generală, şeful acestui guvern va fi dl Iuliu Maniu, ca bărbatul de stat care inspiră cea mai mare încredere în întreaga România Mare".

Pactul între Partidul naţional liberal şi naţional s'a încheiat.

Sub acest titlu ziarul „Uj Kelet" scrie:

„Ştirile asupra politicei interne prevestesc a unui unor însemnate evenimente decisive. Nu numai în cercurile politice opoziţioniste ci şi în çele neutre se consideră ca fapt împlinit, pactul Brătianu-Maniu.

Chiar şi asupra celor mai gingase probleme s'a ajuns de acord. Pactul va fi semnat în decursul zilelor acestea, ceiace vrea să zică anume, că între aceste două partide nu mai există nici o neînţelegere.

Deodată cu încheierea acestui pact politic se va produce în mod natural o schimbare radicală în mecanismul statului guvernul Averescu va demisiona fără întîrziere înainte de deschiderea Corpurilor Legicitoare.

De-altcum Regele continuă să primească pe bărbaţii politici în audienţă. Cu acest prilej suveranul cere lămuriri asupra situaţiei financiare şi economice îndeosebi. E incontestabil deci, că actuala criză politică e provocată numai de de asrul economic, care ia proporţii acute.

Guvernul Averescu — care un mai desminte svonurile despre remaniere, ceeace e preludiul, căderii sale — pune în joc ce'e mai uriaşe sforţări pentru a împiedeca dezastrul final uzând chiar, de măsurile cele mai draconice.

Dl Titulescu a plecat la Paris pentru a implora mila capitalului strein.

In cercurile guvernamentele se semualează o enervare ridicolă; din tabara aceasta „deplorabilă" vre-o câţivi optimişti îşi îndreaptă privirea spre d-l Titulescu, cu nădejdea ca o reuşită a acestuia va aduce salvarea întregului guvern. Totuşi antanta însăşi este de-asemenea convinsă, că în România mai există bărbaţi de încredere — în afară de d-l Titulescu — şi deci se aşteaptă, schimbarea regimului unui guvern de sub obladuirea lui Averescu — guvern falmos în excrocherii".

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Actii
467

In preajma căderii guvernului

„Keleti Ujság" scrie:

Pactul între partidul naţional-liberal şi naţional s'a încheiat.

Semnarea acestuia se va face în decursul acestor zile ceeace dovedeşte că soluţionarea definitivă a actualei crize politice se va produce în cel mai scurt timp posibil.

O înţelegere sau neînţelegere între aceste două partide — scrie numitul ziar — desigur că va exercita o influenţă favorabilă sau nefavorabilă asupra actualei crize politice.

Ceace se ştie hotărât e, că pe d-nii Maniu şi Vaida îi aşteaptă mari îndatoriri în cadrele noului guvern.

IN CAFENEAUA
EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Stoc insemnat
Tuburi de ţigarete
Aida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Funcţionarii maghiari

— Proectul d-lui prefect Meteş —

Dela 1918 încoace, funcţionarii maghiari, din motive bine cunoscute şi inspiraţi în cea mai mare parte de foştii conducători ai „Uniunii maghiare" au părăsit slujbele Statului român.

Dete minaţi la acest pas de către Iosika şi Haller Gustav, abia într'un târziu, au observat că administraţia Ardealului nu păgubeşte fără munca lor.

Şi tot atunci când toate rezervele lor materiale s'au epuizat, iar baronul Iosika cu fostul primar al Clujului Haller n'au putut să le asigure nici o existenţă, împuşi de lipsuri au pornit campania pentru recâştigarea drepturilor, la cari au renunţat de bună voe.

In vară anului 1920, guvernul actual a cerut din nou funcţionarilor maghiari jurământul de fidelitate la care s'au prezentat foarte puţini. Jurământul însă nu s'a luat — nu precizam din ce motive.

In timpul din urmă, d-l prefect Meteş a elaborat un proect pentru reprimirea funcţionarilor maghiari, — proect care a fost supus spre desbatere Consiliului de miniştrii. Până acum nu este cunoscută hotărârea Consiliului.

Asupra punctelor principale din acest proect d-l prefect ne-a dat următoarele amănunte:

— Guvernul a cerut în vara anului trecut funcţionarilor maghiari legiuitul jurământ de fidelitate, pentru a fi reprimiţi în funcţiunile lor. Situaţia Ardealului era definitiv clarificată în ce priveşte alipirea lui la România astfel că nici cei mai neîncrezători funcţionari maghiari nu se mai puteau îndoi că reventrea Ungariei ca stăpână în Ardeal s'ar mai întâmpla cândva. Prin urmare nu-i mai lega nimic de vechea Ungarie şi puteau hotărâ liber.

E drept că s'au prezentat foarte puţini dar nici acestora nu li s'a luat jurământul.

Intreg proectul elaborat se bazează pe acest fapt şi priveşte numai pe acei funcţionari maghiari cari s'au prezentat să depună jurământul.

Am propus ca numai faţă de aceştia să se ia considerate drepturile câştigate — adeca: dela 15 Aug. 1920 să primească vechiul lor salar din statul maghiar.

In ce priveşte încadrarea lor, am propus guvernului ca să fie primiţi imediat în slujbă numai acela cari cunosc a ât în vorbire cât şi în scris limba română. Aceştia să fie încadraţi în statele funcţionarilor după normele noui şi cu salariul actual numai din ziua intrării lor în serviciu.

Şi în acest caz, se va avea în vedere situaţia lor ca funcţionari în statul maghiar.

Dintre acei cari nu cunosc limba statului numai vor putea fi primiţi funcţionarii maghiari, aco o unde deocamdată cunoaşterea limbii oficiale nu este absolut necesară. De exemplu: într'un serviciu la contabilitate.

Toţi ceilalţi funcţionari maghiari cari s'au prezentat la jurământ, dar nu cunosc limba statului vor fi consideraţi ca fiind în disponibilitate. Ei vor primi salariul ce l'au primit în statul maghiar şi nu vor putea fi reîncadraţi, până ce nu vor cunoaşte limba Statului român. In acest scop am propus ca de la intrarea în vigoare a acestei legi să se acorde acestor funcţionari termenul de un an pentru învăţarea limbii române.

Cei cari vor reuşi la examen vor reintra în rândul funcţionarilor români cu toate drepturile; iar ceilalţi vor fi trecuţi la pensie, acestora se va socoti însă numai având-se în vedere normele Statului maghiar în ce priveşte funcţiunea lor. Nu li-se va putea acorda nici o pensie, conform normelor pentru funcţionarii români, deoarece ei n'au funcţionat nici un moment în această calitate; totuşi se pot prevala faţă de statul român, întru cât s'au prezentat pentru a depune jurământul cerut.

Faptul prezentării funcţionarilor maghiari la jurământul de fidelitate a dat naştere unor obligaţiuni între aceşti funcţionari şi Statul român şi aceste obligaţiuni trebuesc satisfăcute în măsura echităţii.

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

drept de municipalitate sau în comunele care numără cel puţin o sută de industriaşi exercitând anume meşteşuguri indicate de lege şi după cererea a două treimi din aceşti industriaşi.

Pe lângă corporaţiunea patronală obligatorie atât în Austria cât şi în Ungaria pot exista asociaţiuni libere compuse din patroni şi lucrători. Asociaţiunile pur muncitoreşti, interzise în principiu în două ţări, se bucură totuşi de toleranţă administrativă. Alcătuite la inceput sub forma mutuală sau cooperativă, ele au îmbrăcat apoi ca acterul unor adevărate asociaţiuni, profesionale şi numărul muncitorilor sindicaţi în Austria şi Ungaria era înainte de războiu foarte mare.

Rusia. Asociaţia profesională, cunoscută sub numele de tseck şi a cărei origină se urmă la epoca Caterinei a II-a, avea caracterul obligatoriu, cu cele trei grade ale sale în ierarhie: ucenici, tovarăşi şi stăpân. Fie-care societate având personalitatea civilă, se administrează liber şi e dirijată de un biurou — compus dintr'un decan, doi ajutori şi un secretar — şi de un comitet (uprava) însărcinat să supravegheze munca lucrătorilor, să distribue ajutoarele şi să judece neînţelegerile.

Aceste tseck-uri au dobândit în unele oraşe o situaţie importantă şi toate sunt ataşate unei administraţii centrale, care se ocupă de interesele generale ale diferitelor profesiuni. In afară de corporaţia obligatorie, nu există sindicate profesionale libere propriu zise. Dreptul de coalizare este interzis. La caz de conflict, inspectorul fabricei sau poliţia tranşază neînţelegerea.

Aşa numitele artele, a căror origină se sue până în veacul al IX-lea, sunt nişte asociaţiuni muncitoreşti libere, a căror organizare le face să fie considerate mai mult ca societăţi cooperative de cât ca adevărate societăţi profesionale. Ele se stabilesc când în chip permanent între lucrătorii sedentari, când temporar între lucrătorii cari, în diferitele sezonuri, se duc să muncească în marile oraşe. Cel mai adesea ele se formează fără constituire de capital.

Există artele agricole, artele de lucrători sau de servitori şi chiar de pescari şi vânători. Cele mai puternice sunt acelea ale Bursei, care se ocupă cu încărcarea şi paza mărfurilor, sau care furnizează casieri stabilimentelor de bancă şi administraţiilor de drum de fer.

Şeful artelei, starostele, tratează cu patronii în numele membrilor asociaţiei, primeşte şi repartizează salarille. Artele e responsabilă de pagubele cauzate de membrii ei şi astfel toţi sunt interesaţi la alegerea judicioasă a asociaţilor şi la probitate în executarea muncii.

Artele de muncă, constituite pentru exploatarea unor anumite industrii sau pentru executarea oarecărei lucrări, au fost reglementate prin decretul din 13 Iunie 1902. Statutele sunt aprobate de guvernul local sau, dacă sunt dificultăţi, de ministrul de finanţe. Aceste statute prevăd regimul muncei în artele, întinderea responsabilităţei membrilor corporaţiei. felul de conservare şi de întrebuinţarea capitalului. Pot fi membri ai artelelor persoanele de ambele sexe care au cel puţin 17 ani. Având personalitatea civilă, artela poate dobândi, sta în judecată, poate creia stabilimente industrile şi comerciale, etc.

De asemenea artele este vorba când citim în ziare că puterile Înţelegerei şi mai ales Anglia intenţionează să reia legăturile cu Rusia sovietică prin intermediul cooperativelor ruseşti.

In ce priveşte contractul de muncă, Austria, Ungaria şi Rusia au, fie în codurile civile, fie în legile lor industriale, dispoziţiuni complete (Lehr: Elements du dorit civil russe. Bulletin de la Société d'études législatives 1905 p. 299; 1906 p. 73. 94. 153, 243, 358. Brocart: Rapport sur le contrat de travail 1906).

Practica contractului colectiv a luat o mare desvoltare, dar, după câte ştim legislaţiunea nu l'a reglementat în mod special. Oarecare tarife generale vor puteà deveni baza convenţiunilor individuale de muncă, însă nu au prin ele însăşi forţă pentru a da o acţiune colectivităţii.

In Austria legea din 5 Februarie 1907 autorizează corporaţiunnile obligatorii de mici exploatatori să încheie convenţiuni de tarife care să aibă eventual forţă obligatorie în justiţie, facilitând astfel punerea în vigoare a unor uzuri contractuale generale în ce priveşte clauzele contractului de muncă.

Pentru Ardeal şi Bucovina, tipul germanic sau austro-ungar de legislaţie uvrieră caracterizat prin: predilecţiunea pentru vechea organizare corporativă, modernizată oarecum, dar păstrând pre dominarea elementului patronal asupra celui muncitoresc. In acest tip de legislaţiune, spre deosebire de cel precedent, găsim un spirit de sinteză ştiinţifică care se observă atât în legea fundamentală industrială sau codul muncii (Gewerbe Ordnung) cât şi în celelalte legi uvriere speciale. Menţionăm în treacât că legea română a meseriilor din 1912 a împrumutat acestui sistem legislativ, între altele şi asigurarea obligatorie a lucrătorilor contra accidentelor, pentru boală invaliditate şi bătrâneşte. Aceasta însă nu a putut ridica caracterul latin al sistemului nostru de legislaţie muncitorească.

Legislaţiunea muncii trebuie elaborată printr'un cod unic care să se aplice în întreaga România-unită, ceiace nu este prea mult când se vorbeşte chiar de un cod intern al muncii.

INFORMAȚII

M. S. Regina Greciei, mama A. S. R. Principesa Moștenitoare a României, a sosit săptămâna trecută în Sinaia, de unde va pleca peste câteva zile.

■

Sfântul Sinod este convocat pe ziua de 14 cor, în ședințe ordinară de toamnă.

■

D. Sergiu Pașcanu este primul român care a obținut distincțiunea „Bene Merenți" la examenul de absolvire a școalei de construcțiuni navala din Glasgov (Anglia). Printre cei reușiți tânărul nostru compatriot a fost clasificat întâiul.

■

Eri s'a inaugurat prin înființarea societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu, la Lugoj, orfelinatul „Principesa Ileana", iar astăzi, la Arad, orfelinatul „Regina Maria".

■

Un primar, Nicolae Odae, din com. Codăești (jud. Iași), a ucis, cu o puternică lovitură de măciucă aplicată la cap, pe jandarmul rural Nicolae Trifu, pe când acesta intervenise să despartă câțiva săteni ce se luaseră la bătae.

Criminalul a fost arestat.

■

La 1 Decembrie se ține, la Academia agricolă, din localitate, concursul pentru ocuparea celor 20 burse rămase vacante.

Inscrierile se primesc până la 30 cor.

Absolvenții acestei Academii obțin titlul de ingineri agricoli.

■

D. dr. Lazăr Iacob a fost numit profesor de drept bisericesc la Academia juridică din Oradea-Mare.

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

Dela 1 cor. a intrat în vigoare aplicarea noilor salarii ale corpului didactic.

Astfel, gradațiile vor fi calculate, la salariul mărit, și fără escepțiunea anilor de suplinire — cu o vechime de 5 ani cel puțin. Sunt numai patru gradații în cazul suplinirii, a cincea gradație se dă numai pentru merite.

Calculul anilor de suplinire, cum și cotarea lor la dreptul de pensie se va face pentru cei cari suplinesc în temeiul unui titlu ce le recunoaște ființarea lor în învățământ.

■

Dl. G. Valeanu, Subdirectorul General al C. F. R. a sosit în Cluj interes de serviciu.

■

Atragem atenția Poliției asupra dezordinei care domnește în circulațiunea trăsurilor de pe piața gării.

Credem că într'un oraș mare cum este Cluj-ul, s'ar cuveni ca un sergent permanent să menție ordinea la sosirea și plecarea trăsurilor

■

Ministerul comunicațiunilor a fost autorizat să încheie contract cu fabrica Henschel și fiul din Cassel pentru furnizarea a 30 locomotive — tip „pacific" — pe prețul de 129 milioane mărci germane.

Plata se va face în obligațiuni cu dobânda de 6 la sută anual, și 2 la sută cheltueli de finanțare, în interval de 3 ani cel mai târziu.

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervozității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curățâ sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-316

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Miercuri o mare senzație modială, creațiunea fabricei Ufa, care a pus în uimire toată lumea civilizată, „Istoria lui Golem" fantasmagorie înscenată după o veche cronică aflată în archiva din Praga, de renumitul scriitor și actor Paul Wegener. In rolul Mirjamei, fica rabinului Löw strălucește încântătoarea actriță, Lyda Salamanova, secondată de cei mai renumiți actori de film german. Ideea fundamentală a acestei lucrări se pare a porni din marea concepție străbună a filosofilor greci. Totul este în noi. Golem este plin de patimi, deci intensitatea a vieții lui interioare se poate asămăna cu niște curbe regulate, analoage curbelor barometrice independente, cărarea furtunilor simțirilor și ale patimilor au putut da naștere pandemoniului care la înăbușit și omorât.

Se poate zice că Golem este un spirit . . . nemuritor și răufăcător, plin de răzbunare și rea voință în fața pasiunei care l'a încon urat, dar în același timp și un fel de mașină de calculat, pe care se poate număra infinitul patimilor și suferințelor.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Miercuri a doua și ultima parte „Inimi cari sufăr" din drama socială înscenată după romanul lui Lesseur de René Plaissetty „Masca dragostei".

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Miercuri o dramă socială a casei Pathé „Myrtho, dansatoarea cu picioarele goale", a cărei rol principal îl joacă Mirtho, cea mai frumoasă femee a Parisului, care la o emulație de frumusețe a dus premiul prim.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Paskáș Béla și Körösi Dudus concertează alternativ cu capelă lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. I-622

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente, cu preț moderat.

Seara orchestră.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

Expoziția de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter și Soțul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"

1230 **Nu primi imitațiuni!**

Stok proaspăt de Pneuri și Bandaje

GOOD YEAR

Constructie speciala A. W. T.

— Cu prețuri normale —

Toate Dimensiunile Europene, asemenea Americane cu talonul de sârma

Casa GOODYAR TIRE & RUBBER Company

Atrage atențiunea onoratei clientele să nu cumpere pneuri care nu vor avea un plumb de siguranță, fabrica garantând calitatea numai pentru acestea.

Pneurile fără plumburi, sunt din cele rămase de la armata americană din Franța și deci marfă veche și rău păstrată.

REPREZENTANT EXCLUSIV PENTRU ROMÂNIA

CONSTANTIN S. MIHAESCU

IN FAȚA MINISTERULUI DE RĂZBOI

(Strada Valter Mărăcineanu No. 2). — Telefon 47-72. 1126

Cluj la Alexandru Lörincz Strada Regele Ferdinand, 116

STOC PERMANENT.

A SOSIT

la marele magasin

„MISSIR"

Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Prești cu Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii. 17

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 3

Mare festivitate culturală

Inaugurarea celor 125 biblioteci populare

Sighişoara, 8 Noembrie.

Dumineca trecută s'au inaugurat, sub înaltul patronaj al A. S. R. Principele moştenitor, cele 125 biblioteci populare; — dăruite de ministerul artelor judeţului Târnava-Mare.

La ora 10 dimineaţa Alteţa Sa descinde din vagonul regal, întovărăşit fiind de d-nii: Oct. Goga, Th. Mihaly, generalii Aniza Comandă. colonel Condeescu prof. Ungar.

O companie de vânători de munte cu muzică dă onorurile cuvenite.

Înaltul oaspe este întâmpinat la gară de primarul oraşului, d-l Leonhardt, şi prefectul judeţului, d-l dr. Gh. Sofronie.

Toate autorităţile locale sunt prezente, iar publicul numeros de pe peron ovaţionează entuziast pe viitorul rege al Romăniei-Mari.

La ora 10 jumsa oficiat la biserica românească un te-deum de către clerul din Sighişoara şi preoţi din comunele învecinate. În frunte cu protopopul Moldovan, care în timpul slujbei, a rostit în genuchi o caldă şi cucernică rugăciune.

După terminarea serviciului religios, s'a făcut arecepţia dictata de împrejurare la palatul administrativ.

La ora 12, în salonul cel mare prefectorial, s'a dat un banchet.

Cel dintâiu toast l-a ridicat ministrul artelor.

Apoi, A. S. Regală Principele Carol a rostit următoarea cuvântare:

„Vă mulţumesc că astăzi cu prilejul acestei sărbători culturale v'aţi gândit la Mine şi M'aţi chemat în mijlocul vostru. Convingerea mea este că azi dacă vrei să fii conducător de ţară ori de neam trebue să ţii seamă de problemele cele mari cari nu mai sunt cele din trecut. Ele s'au schimbat.

Azi problema cea mare sperietoare de mara aşi put a zice — este cultura poporului acestei ţări.

De aceea, până când destinul Mă va chema să conduc mai general această ţară, M-am hotărât să-Mi închin, întreaga mea muncă şi activitate acestei opere de cultură. Pe acest teren toţi românii, trebue să se unească şi se vor uni.

După Unirea făcută prin vitejia pieptului ţăranului român se pune azi problema Unirei cărturarilor români." (Aplauze prelungite, Ovaţiuni).

„În numele acestora vă cer să vă uniţi în jurul Meu, sub cutele drapelului culturei româneşti, cultură care nu trebue să fie oarbă, care trebue să-şi caute isvoarele în puterile tuturor românilor, căutând puteri şi la saşi, şi la unguri, — la toţi, ca să făurim o cultură a Romănlei întregite." (Aplauze).

„Gândesc că aceasta este problema ce trebue să preocupe cugetul fie-cărui român. De aceea am răspuns chemării Dvoastră,

A l, în jud. Târnava-Mare se pune temelul unui nou început de aşezare culturală şi de aceea paharul meu îl înc în pentru unirea tuturor românilor şi pentru propăşirea neamului românesc prin cultură." (Ovaţiuni.)

*

După amiază, la ora 3, în piaţa Unirii, s'a procedat distribuirea celor 125 biblioteci — alcătuite din numeroase cărţi.

Cu acest prilej a defilat în faţa asistenţei cortegiul etnografic — o adevărată feerie de care şi costume, desprinsă din viaţa poporului românesc de pe malurile Oltului şi Târnavei.

Principele nostru moştenitor a ţinut să vorbească poporului adunat, slăvind binefacerile cetitului. astfel:

„Am răspuns la chemarea ce mi s'a făcut şi am venit astăzi să vă aducem carte românească, cuvânt bine cuvântat al învăţăturei, am venit să vă aducem prima sămânţă de lumină care se împrăştie în rândurile voastre.

Aveţi datoria de a nu rămânea la ea, aveţi datoria să o citiţi şi să gândiţi la cele citite. Aveţi datoria să strângeţi rândurile, să fiţi uniţi ca să rămâneţi pildă de vrednicia în istoria neamului nostru.

„Prin slova ce vi se dă veţi învăţa că în neamul nostru trebuie să bată un singur suflet, — sufletul acelora cari aici în Ardeal au răbdat peste o mie de ani şi în ceasul acesta a putut să se bucure de îndeplinirea visului Strămoşesc, — sufletul acelora de dincolo de Carpaţi cari, la chemarea Regelui lor, au alergat, ca un singur om, să vă desrobească.

De-acum tuturor cetăţenilor acestei ţări vine o nouă datorie. Până acum ne am întărit în afară, de-acum să ne întărim sufleteşte, înăuntru. Şi aceasta nu o putem avea decât, întărind sufletele, să ne strângem mâinile şi cu aceeaşi dragoste de ţară, dragoste de rege, să formăm din sufletele milioanelor de cetăţeni un singur suflet mare ale cărei bătăi să se simtă pentru şeapte mări şi şeapte ţări suflet care să dovedească generaţiilor viitoare că unirea noastră este şi va fi veşnică.

Asta aşi vrea să scoateţi din cărţile ce vă dau azi şi vom fi atunci aceea ce am fost şi mai mult decât atâta. Atunci poporul nostru va trăi deapururea.

Seara, preefctura a oferit un banchet, în aceeaşi sală unde cu câteva ore înainte, răsunaseră înălţătoarele cuvinte ale Alteţei Sale Principele Carol.

Au înălţat toasturi d-nii: Oct. Goga, I. Leonhardt şi păstorul oraşului, I. Iacobi.

La 9 s'a dat, în sala oraşului de gală.

La ora 12 din noapte iubitul nostru Principe moştenitor a părăsit sala, fiind aclamat tot aşa de entuziast ca la intrarea Sa.

COR.

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Preţuri reduse la
GRÜNWALD şi STEINER
CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Cronica externă

Miercuri, 9 Noembrie 1921.

Înlăturarea lui Carol de Habsburg a pus din nou în discuţie problema noului rege al Ungariei întrucât se ştie că adunarea naţională de la Budapesta nu a renunţat la forma unei monarhii constituţionale.

Prin detronarea Habsburgilor pare că situaţia regentului Horthy s'a consolidat, ceia ce face ca ideia proclamărei acestuia ca rege al Ungariei să fie în asentimentul majorităţei poporului maghiar.

Chiar partidul agrarian, care nu se putea concilia cu ideia excluderei pentru totdeauna a Habsburgilor, este în present adeptul lui Horthy.

*

Socialistul democrat, Otto Braun a fost ales preşedinte al consiliului de miniştri prusian. În noul Cabinet sunt trei majoritari, un democrat şi doi centralişti.

Noul minister se va prezenta în faţa dietei la 10 cor. data deschiderei.

*

Delegaţii americani la Conferinţa de la Washington au pregătit un proect de dezarmare, care va fi depus chiar de la începutul dezbaterilor.

Prin acest proect Statele Unite prec zează marimul de dezarmare.

Primul ministru francez Briand a făcut noui declaraţii în această privinţă, cu senzul de a menţine forţe suficiente care să garanteze integritatea teritorială.

*

Guvernul de la Angora va trimite o misiune în Europa, care să espue condiţiunile de pace ale Turciei cu Grecia şi situaţia din Asia-Mică.

Aceasta ca răspuns la acţiunea diplomatică întreprinsă de Grecia în streinătate, prin Gunaris, care se ştie că a avut importante întrevederi în capitalele europene în chestiunea Asiei-Mici.

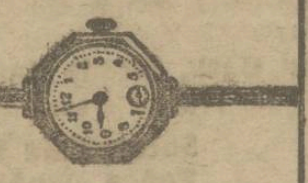
Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

Publicaţiune

Preluând localul de Cafenea „Elite" din Cluj, strada Regina Maria No. 2, de-la foştii proprietarii: Ioan şi Nicolae Mereţ, prin aceasta provocăm toţi creditorii foştilor proprietari, că în termen de 8 zile să-şi insinue eventualele pretenţiuni la societatea subscrisă, căci la caz contrar nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 4 Noembrie 1921.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A. Cluj.

1227

A treia Sezătoare a Presei

cu'n program extraordinar de interesant are loc Vineri 11 Noembrie, ora 8 Seara în Sala Prefecturei Cluj

Dl profesor universitar, Em. Panaitescu, va ţine o conferinţă-causerie: „Note de actualitate din Franţa şi Germania" (cu prilejul unei călătorii)

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Sinuciderea prinţului Ghica

O enormă impresie a produs în Capitală vestea sinuciderii principelui Ghica-Comăneşti, fostul administrator-delegat al Băncei Naţiunea. Explicaţia acestui act desperat trebuie căutată în încurcăturile financiare provocate de ruina băncei. Cei cari l-au văzut în ultimele zile, spun că prinţul Ghica era foarte abătut. Ieri dimineaţă, a avut o întrevedere cu d. Nicu Cantacuzino, avocat, pentru a discuta chestia răspunderilor. Într'un moment de enervare, prinţul Ghica, a trecut într'o cameră vecină unde şi-a tras în timplă două focuri de revolver. Moartea la fost fulgerătoare. La locuinţa defunctului din strada Umbrei no. 8, unde s'a petrecut drama, s'a perindat un mare înumăr de personalităţi conservatoare. Defunctul lasă o avere de peste 900 milioane în imobile şi păduri Cercurile financiare sunt adînc îngrijorate, întru cît moartea prinţului Ghica distruge orice posibilitate de refacere a băncii Naţiunei.

■

Într'un articol publicat în ziarul „Epoca", D. Grigoraş Filipescu se mira cum poate suporta guvernul neîncrederea arătată de suveran prin consultarea opoziţiei, când datoria lui ar fi să demisioneze.

■

Circulă cu persistenţă svonul că părintele Francisc Orlandi, care a făcut o rugăciune pentru exsuveranii Carol şi Zita pe bordul vasului Principesa Maria, a primit şi oarecare instrucţiuni politice cu însărcinarea de a le comunica Vaticanului din partea exilaţilor.

■

Poliţia a luat toate măsurile ca Stoian, fostul director al băncei Naţiunei, să nu poată părăsi tara.

Ora 2 p. m.

Generalul Averescu a întâmpinat pe reprezentanţii Camerelor de Comerţ, cari aduceu moţiunea votată în congresul general, cu următoarele vorbe: „Ştiu cu ce voiţi dvoastră. Voiţi schimbarea regimului. Ei bine, acest lucru se va întâmpla mai repede de cât vă închipuiţi". Totuşi articolul publicat de „Indreptarea" şi intitulat Situaţia, estescris de d-l Averescu şi el arată intenţia guvernului de a nu demisiona.

■

Crisa financiară continuă. La Paris leul nostru a fost cotat 6 şi nouă şeasesprezecimi, iar la Bucureşti 6 şi trei sferturi.

■

D. ing. Pitulescu, directorul general al poştelor şi telegrafelor a fost dat în judecată Comisiunnii disciplinare alcătuită din D-nii: Cosmovici, secretarul generali la comunicaţiuni; general Ionescu, director general c. f. r. şi Popescu directorul navigaţiunii.

*

Procesul începe mâine, Joi. El este o înscenare a politicii averescane, pornită să distrugă tot ce e cinstit, activ şi conştiincios în Ţara noastră.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Miercuri: Myrtho, dansatoarea cu picioarele goale
Joi: Inima de copil
Vineri: Inima de copil
Sâmbătă: Inima de copil
Duminecă: În noaptea nunţii

CINEMA URANIA

Miercuri: Masca dragostei Partea II, Inimi cari sufăr
Joi: Masca dragostei, partea II Inimi, cari sufăr
Vineri: Falşificatorii de cecuri
Sâmbătă: Al doilea eu
Duminecă: Al doilea eu

CINEMA APOLLO

Miercuri: Istoria lui Golem
Joi: Istoria lui Golem
Vineri: Istoria lui Golem
Sâmbătă: Cupidon prin procură
Duminecă: Cupidon prin procură

„Infrăţirea“ economică, socială, juridică

Educaţia economică

— 1 După războiu —

Cu prilejul unei cronici sumare asupra târgului-mostre dela Bucureşti (v. Infrăţirea din 21 Octombre cor.) arătam că publicul nostru nu este educat economiceşte.

Importanţa educaţiei economice este covârşitoare şi principală.

In urma războiului, România, ca şi toate statele, fie că au participat ori nu la el, s'a găsit în faţa unui desechilibru economic.

In genere toate statele au rămas, după încheierea armistiţiului — şi a păcii, care încă nu e încheiată, pentru multă vreme încă — în faţa unei situaţiuni noi.

Raporturile dintre cele 4 elemente: capital, muncă, repartiţie (comerţ, transport) şi conducere (technică şi politică, a statului, ori a indivizilor şi a întreprinderilor, au fost astfel modificate încât prevederile pe care doctrina şi statistica economiei politice şi istoria le trăsesera din trecutul omenirii, s'au arătat insuficiente a înlătura cea mai mare criză pe care a suferit-o omenirea până acum.

Criza provocată de factori economici, pe deoparte, şi de factori politici pe dealta; dezechilibrul inerent războiului şi lipsa Rusiei de pe piaţa mondială şi tratatul de la Versailles.

Se poate preciza următoarele rezultate:

1. Echilibrul dintre avuţiile statelor au fost strica: unele s-au îmbogăţit, altele au sărăcit.

2. Bilanţul celor mai multe dintre statele participante la războiu se soldează cu pasive, enorme; al altora cu capital mort.

3. Inventarul în parte distrus, în unele state, inutil în altele.

4. Scădere uriaşă a mijloacelor de existenţă — fie directe, alimentele; fie indirecte găsirea de lucru.

7. Dezechilibru între pieţele comerciale.

8. Dezechilibru de valută.

9. Desechilibru de repartiţie (comerţ, transport).

10. Scumpirea tuturor alimentelor.

11. Scumpirea capitalului şi a salarului.

12. Scumpirea materiilor prime a alimentelor, a produselor şi a productelor.

13. Disproporţie în raportul dintre muncă şi capital — în unele locuri prea mult capital, în altul prea multe braţe;

14. Asemenea în raportul dintre muncă şi salar.

15. Asemenea între capital şi venit.

16.) Disproporţie între muncă şi cîştig.

17.) Lipsă de conducere technică (Listă desigur necompletă şi totuşi prea mare.)

Resultate politice:

1. Dezechilibru între teritoriile avuţiilin şi populaţia transmise altor state şi forţă de stăpânire de armonizare si utilizarea lor.

2) Incertitudine generală asupra stabilităţii noilor raporturi internaţionale.

3) Dezechilibru general de forţe militare, politice, economice şi financiare.

4) Creştere enormă a înarmărilor.

5) Protecţionism economic.

Rezultate psichologice:

1) Micşorarea considerabilă a autorităţii, guvernămintelor.

2) Ipertrofie a dorului de viaţă şi risipă febrilă de energie şi de avuţii.

3) Grabă, îngrijorare, imoralitate, în conducerea statelor, în conducerea gospodăriilor individuale.

4) Speculă şi arivism.

Parte din aceste rezultate se observă şi în România.

Cum a reacţionat conducerea Statului —, cum elementele economice şi publicul consumator — vom încerca a stabili în numerele noastre viitoare.

Putem de peacum afirma că niciunul din cei de sus nu şi-au cunoscut datoriile nu au avut un plan de ansamblu hotărât, că nici-un ajutor nu s'a dat publicului, nicăiri.

Articolele noastre vor avea rostul de a face un examen de constiinţă — şi de a da, în parte, ajutorul nostru la limpezirea datoriilor noastre. *Basarab.*

Ce reprezintă partidul comunist rus

Ce rezultă din datele statistice culese din ziarele bolşevice.

Partidul „proletar“ are din 5 milioane de muncitori, numai 100.000 de aderenţi, iar din 100 milioane de ţărani, în numele căror vorbeşte numai 12,000 se consideră bolşevici.

In primul număr al revistei săptămânale „Sputnik kommunista“ organ al comitetului partidului comunist din Moscova, unul din cei mai eminenţi bolşevici, N. Bucarin declară că după statisticele Uniunilor profesionale, în Rusia sovietică există cinci milioane de lucrători.

Să ţinem bine minte această cifră.

După datele Comitetului Central al partidului bolşevic, până azi în acest partid se pot număra două sute unsprezece mii de membri.

Aceste date au apărut în „Pravda“ din Moscova în ziua de 28 August. După acestea reiese că toţi comuniştii la un loc reprezintă 24 la sută din clasa muncitoare

Dar nu este numai aceasta! Rezultă, spune „Pravda“ că din acesti 211.000 bolşevici, numai 45 la sută sunt reprezentanţii clasei muncitoare, în cât în total ar fi aproape una sută mii de reprezentanţi ai clasei muncitoare.

Din aceasta reese că din cinci milioane de lucrători ruşi, în partidul omnipotent care pretinde să guverneze ţara în numele „proletariatului“, au intrat numai 100.000 de lucrători, ceeace reprezintă o cincime — numai — din clasa muncitoare.

Dacă ar fi numai atâta! Dar din cele scrise de „Pravda“ reiese că muncitorii intraţi în partidului comunist, s'au desfăcut cu totul de clasa muncitoare, „comisarizându-se“ cum spune organul comunist. Si numai 11 la sută din comuniştii sunt ocupaţi în industrie şi 7 la sută pentru transporturi; ceea ce revine la 18 la sută.

Din aceasta reese — iar foarte clar, — că din adeyăraţii meseriaşi, cari continuă să lucreze la transporturi şi în ateliere, în partidul comunist nu se numără decât 38.000.

Acesta consitue a suta parte din întreg proletariatul rus.

Cât despre ţărănime, ea constitue în partidul comunist — tot după datele „Pravdei“ — 17 la sută, adică 36,000 de persoane, ceea ce constitue mai puţin decât a doua mie şapte sute şaizeci şi şasea parte din clasa ţărănească care se găseşte în Rusia sovietică. Apoi dacă se va mai ţine seama, — tot după d-tele culese din „Pravda“, că din aceştia numai 5 la sută mai constinuă să se ocupe cu agricultura, ar rezulta că din 100 de milioane de locuitori ţărani numai vre-o 12.000 de ţărani se consideră bolşeviçi.

Acesta este partidul „ţărănesc şi muncitor“, al bolşevicilor.

No. 294/924 r.c.

Publicaţiune

Hoza Vasilie din comuna Ulieş şi-a pierdut bonul de 40% cu No. 406480 în valoare de Lei 2650·50. Se anulează.

Ulieş, la 8 Aug. 1921.

Kelemen
notar cerc.

1237

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

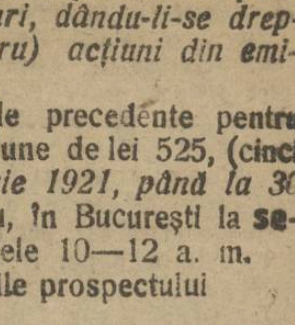

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 9 7

BANCA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMA

SEDIUL CENTRAL BUCUREŞTI

CAPITAL 160.000.000, LEI DEPLIN VARSAT. REZERVE 79.000.000 LEI

PROSPECT

EMISIUNEA VI. A 80.000 ACŢIUNI LA PURTĂTOR

Adunarea Generală extraordinară a acţionarilor noştri din 6 Martie 1921 a aprobat propunerea Consiliului de Administraţie pentru *sporirea Capitalului Băncii dela 160.000.000 la 400.000.000, în mai multe emisiuni.*

O primă emisiune de 80.000 acţiuni a 500 nominal fiecare, pentru un prim spor dela 40.000.000, se oferă subscripţiei numai vechilor acţionari, dându-li-se dreptul de 1 (una) acţiune nouă, pe cursul de lei 525, pentru 4 (patru) acţiuni din emisiunile precedente, (lei 500 capital, lei 25 cheltueli de emisiune).

Prezentarea acţiunilor şi certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de obţiune şi plata integrală a cursului de emisiune de lei 525, (cinci sute două zeci şi cinci), se va face *cu începere dela 15 Noembrie 1921, până la 30 Noembrie 1921,* între orele 10—12 şi 3—5, în toate zilele de lucru, în Bucureşti la **sediul Băcii, Strada Smârdan No. 5.** In zilele de sărbătoare dela orele 10—12 a. m.

In provincie suut însărcinate să primească subscrieri în condiţiunile prospectului

Sucursalele Băncei Româneşti şi
Banca Dunărea Românească din Brăila
„ Iaşilor din Iaşi
„ Creditul Prahovei din Ploeşti
„ Bacăului din Bacău
„ Mehedinţului din T.-Severin
„ Creditul Oltean, Craiova
„ Comerţului, Craiova
„ Caracal, Caracal
„ Piteşti, Piteşti
„ Putnei, Focşani
„ Tache Protopopescu din Bârlad
„ Botoşăneana, Botoşani
„ Petrovada din Piatra-Neamţ.

Acţiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividenda întreagă pe anul 1922.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere în baza dovezilor de posesiune de acţiuni vechi, precum şi neefectuarea plăţei în acelaşi termen, atrag pierderea acestui drept, Consiliul de Administraţie rămânând să decidă modul de distribuire al acţiunilor nesubscrise.

Acţionarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Instituţiuni vor trebui să prezinte, pentru exercitarea dreptului de obţiune, scrisoare din partea acelei Instituţiuni, în care să se arate:

a) Că aceste acţiuni figurează în registrele acelei Instituţiuni pe numele prezentatorului;

b) Numerile de ordine ale acţiunilor sau certificatelor provizorii depuse la acea Instituţiune şi evacuate.

1217-III

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE

22

In sezonul de toamnă vopseşte blănăriI în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adreza la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Publicație.

In conformitate cu ordinul în rezoluție al D-lui General Comandant al Corpului VI Armată, pus pe referatul Serviciului de Armament și Muniții No. 111, 112 și 113 aprobându-se vânzarea prin licitație a 3000 Kg. sârmă ghimpata, 11 lăzi sârmă ghimpata, 5940 Kg. fier și 20 sghiaburi de fonta a 4.78 m. lungimea.

Aducem la cunoștința ca în ziua de 17 Noembrie a. c. ora 9 dimineață se va ține licitație publică în localul Corpului VI Armată Serviciul de Armement și Muniții.

Doritori pot a se prezinta pentru a vedea aceste materiale în ori ce zi la C. VI. A. Serviciul Armament și Muniții.

Comandantul Depozitului de Arm. și Muniții Cluj
Ad-tor Sub. Lt: I. BOERU. 1236

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Noroc amice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adică.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi ca are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și 1209

Prețuri convenabile.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete „VICTORIA" 1105

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o Institutie.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Mărunțișuri	CLUJ	Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați	1087	Articole de lux și jucării

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servicl promt.

A sosit un Radio 1111

mare transport de mărfuri în fier

din străinătate și anume: Rude, modele și cercuri de fier, grinzi de fier și fier U mai departe diferite table (lespede) ancorate de fier. Furnizăm imediat din depozit.

Filiala Uniunea Comercială S. A. Cluj,
Strada Regina Maria No. 32.

Reprezentanță: Berg. u. Hüttenwerke-Gesellschaft. Westböchmische Kaolin- u. Chamottenwerke. 801

Reclama este sufletul comerțului

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Romănie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate. preparate în sistem de Praga. 1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de pliculi comerciale, torte de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Banca Centrală

pentru Industrie şi Comerţ Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Haţeg, Oradea-Mare, Sibiu şi Turda.
In înfiinţare: Timişoara şi Brad.

Secţia de Mărfuri.

Cumpără şi vinde, exportează şi importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât şi în comision. Afaceri a meta.
Secţie specială pentru cereale. Secţie specială pentru coloniale.
Primeşte mărfuri în depozitele proprii în gaj şi în chirie.

Secţia Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la întreprinderi industriale.
Face comerţ cu articole technice. 1243

Secţia de Bancă.

Execută tot felul de operaţiuni bancare în cele mai culante condiţiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăţi pe toate pieţele din ţară şi streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără şi vinde tot felul de monede şi valute.
Primeşte
DEPUNERI spre FRUCTIFICARE
pe libele şi Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Intreprindere de transport
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de îrăsură. 3

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în deposit.
148

Caută̆m
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului.

De vânzare
O bibliotecă mică turnantă.
Un gramofon.
Un urs (covor) brun,
Două toillete de dame aproape noui.
1235
Se pot vedea dela orele 8—11 a. m.
Str. Görögtemplom No. 16.

Abonamente
pentru
ziarul „Infrăţirea“
se primesc la
LIBRARIA
„Cartea Românească“
Piaţa Unirii 7.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,
comercianti cari au nevoe de
Contabili,
corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 371 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Sâmbătă 12 Noembrie 1921

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR... SUB CONDUCEREA U... Director: D. TOM...

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

...E:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

„Deșteaptă-te, Române"

de prof. **Virgil I. Bărbat**

Un prieten îmi spunea, nu de mult, că în viitor noi vom avea să facem față între altele, și unei dușmănii la care n'ar fi fost să ne gân im: dușmănia unora din prietenii noștri de eri.

„E și natural să fie așa" — îmi spunea el. „Ia pe Francezi, de exemplu, îi cunosc prea bine, ca să nu știu, că mulți din ei vor fi mâine de partea Ungurilor. Francezii nu au fost ei întotdeauna: de partea celor mici, de partea celor ce plâng, iar Ungurii vor face tot ce vor putea, ca să deștepte compătimirea în inimile acestor mari iubitori de oameni și de dreptate."

Prietenul meu nu se înșeală poate. Pe măsură ce ne-au căzut lanțurile, simpatiile din afară de țară, crezând că noi nu mai avem nevoie de ele, au început să fie în adevăr mai rezervate, dacă nu s'au îndepărtat cu totul de noi. Deveniud oarecum majori, am fost lăsați în voia puterilor noastre, — era cât pe aici să adaug: *ca să ne facem de cap*, cum vom socoti noi de cuviință.

Căci, la drept vorbind, ne-am cam și făcut de capi ieri, aici în Ardeal, zeci și sute de oameni erau gata, nu să facă unele sacrificii materiale, pentru cauza românească, ci să intre în temniță chiar, să renunțe la libertate, pentru această cauză.

Și, — ca întotdeauna, în astfel de împrejurări, ca și cele în care am trăit noi până acum, temnița se deschidea și românii intrau în ea, mai ales pentru un simbol, un simbol care atât în ochii asupritorilor, cât și în acela ai asupriților, însemna o revoltă în contra stărei existente de lucruri. Acel simbol era: „*Deșteaptă-te române*!" Ei bine, de când am venit la Cluj, de un an, de când m'am întors în acest Ardeal al părinților mei, am auzit, este drept, vorbindu-se de multe ori de întemnițarea unui sau altuia din conaționalii mei: vina lor, însă, nu era aceea că ar fi cântat „Deșteaptă-te române!"

Dacă, înainte, goana după libertate, era lucrul care ne încălzia mai mult și care ne umplea viața, astăzi se pare, că odată această libertate câștigată, noi nu ne mai gândim decât cum să umplem mai ușor pungile noastre.

Vechiul ideal realizându-se, devenind prin aceasta o piesă de muzeu, noi nu ne-am ostenit să punem altul la loc și ne-am lăsat și ne lăsăm târâți de șuvoiul cel tulbure, cu adâncimi și locul de pierzare neștiute de nimeni, al poftelor materiale. Iar acest șuvoi ne duce, ne duce tot mai iute, unde? Spre bine ne, în orice caz. Noi trăim ca într'un fel de amețală; nimeni nu se gândește să se mai „deștepte". Fiecare pare că nu este stăpânit decât de un gând: să intre cât mai afund în curentul cel promițător de ulitare de sine al afacerilor de tot felul. De un an, de când sunt la Cluj, nu am auzit o singură dată cântându-se „Deșteaptă-te române", cântecul pentru care noi am suferit, până ieri, atâția ani de temniță!

Faptul acesta este și el un semn al zilelor urâte de azi!

Un an întreg n'am auzit cântecul, pe care până ieri îl cântam atâta cu toții, îmbătându-ne atunci suflet i cu ideal Un an întreg! Dar azi l'am auzit! Eram la fereastră și pe la mijlocul străzei celei nepavate pe care stam, venea un băiețandru de 10—11 ani, un băiețandru curat îmbrăcat și cu o pereche de pantofi în mână — ai mamei sau ai vre-unei surori. Și cum venea, învârtea cu furie pantofii, pe care-i ținea de șireturi, chipurile ca să subțieze astfel unele tonuri dintr'un cântec, pe care-l rostea atât de tare, de răsuna grădina botanică, din apropiere. Cântecul era „Deșteaptă-te române." Când să zică însă: „*barbarii de tirani*", furia micului meu prieten luase așa proporții, că pantofii n'au mai putut fi stăpâniți și au luat-o, centrifugal, încolo și încoace, departe de el, până ce au căzut în noroiu, în șanțul de pe marginea străzei! Făcând ochii roată, în urmărirea curbelor descrise de pantofi, băieț nașul, care încetase de-a mai cânta, a dat de mine. Eu i-am surâs, a surâs și el; iar, după ce și-a adunat pantofii cei rebeli, viitorul cetățean al României mari și-a urmat drumul, reluând marșul nostru revoluționar de acolo de unde-l lăsase. În ceeace mă privește, eu l'am urmat până l'am pierdut din ochi, cu surâsul pe buze. Ei, cetățenii de mâine, copiii de astăzi, ei vor cânta iarăși cântecul nostru de ieri! Ei nu se vor mai mulțumi cu foloasele oferite de câștigurile materiale. Neavând nici o legătură directă cu suferințele de ieri, ei nu vor mai socoti, ca noi, împlinit *Visul* românilor, odată cu câștigarea libertății. Ei nu vor mai socoti, ca noi, că nu mai rămâne nimic de făcut, decât să trăim bine și să dormim. Ei vor cânta din nou „Deșteaptă te, române", iar aceasta va însemna, că ei ne vor întrece pe noi, cei de azi, că vor găsi iarăși demn, mai demn decât orice alt, de-a se sacrifica pentru idealul de mărire al neamului nostru.

Binecuvântați să fie dascălii care învață încă pe copii, în mijlocul amorțelei de azi a spiritului cetățenesc, să mai cânte simbolicul nostru: „*Deșteaptă-te române.*"

O aniversare funebră

— Bilanțul bolșevismului —

Rusia sovietică și-a sărbătorit aniversarea.

Cu acest prilej, foile bolșevice au publicat date statistice deosebit de instructive. Din cinci milioane de muncitori, partidul noului regim numără numai o sută de mii de aderenți, din o sută milioane de țărani, ei numără douăsprezece mii!

Țifrele sunt atât de fantastice, în cât nu-ți vine să le crezi. Și totuși, fiindcă ni le dau ei, nu ne putem îndoi de exactitatea lor.

Realitatea e prea elocventă; ea face orice comentariu de prisos. Dar o întrebare se ridică irezistibil, față de această stranie realitate: cum se face că bolșevismul e totuși, în Rusia, marea forță dominatoare, de care toate încercările de reacțiune s'au frânt sistematic, atâția ani de-a rândul?

Ei bine, în urma recentelor revelațiuni, lucrul nu mai poate fi un mister pentru nimeni. Regimul se ține prin teroare. Ecoul măcelurilor în masă, al execuțiilor sistematice, al gemetelor ce umplu temnițele dictatorilor moscoviți au răzbit în atâtea rânduri peste hotarele țării dominate de nebunia înarmată.

Cela ce uimește astăzi, când afli aceste lucruri, e apatia cu care poporul uriaș, sufere tragica nebunie. Istoria a înregistrat adesea uzurpația tiranilor crunte. Niciodată însă aceasta n'a putut dăinui îndelung. În Rusia, fenomenele sociale par a avea legi particulare.

Pe trupul sângerat al țării bolșevismul își poate serba astăzi aniversarea isprăvilor sale. El își încheie socotelile, care ar trezi din visuri pe cel mai somnambul dintre tirani. Auziți:

Din 5 milioane de muncitori, — 100.000 de aderenți;

Din 200 milioane de țărani, — 12.000 de partisani!

Puneți acum la socoteală sutele de mii de nefericiți, asasinați pentru că nu s'au declarat aderenți; milioanele pierite de foame în brațele republicei umanitare; zecimile de mii de victime ale temnițelor raiului bolșevist, și mile și milioanele de ființi aiurite de atâta prăpăd sălbătăcite de grozăvia dominației care supă, surpă mereu, de patru ani încheiați, doboară și împrăștie tot ce poate fi expresie înaltă a vieții umane, impunând peste tot, în rânjet de fiară, animalul nesățios și turbat.

Funestă, macabră aniversare!

N. B.

„Uniunea maghiară" in fermentație

„Uniunea maghiară" — analizată și judecată din momentul înființării sale, atât de presa română în afară de feudalismul refractar — a ajuns, mulțumită ultimelor evenimente într'o stare de fermentație menită să aducă la îndeplinire unicul postulat necesar: expresia adevărată a intereselor și a mentalității minorității maghiare.

Imparțialitatea părerilor expuse de presa română la timpul oportun a fost considerată ca un act hotărât să întrețină permanent în convingerea românilor ura și neîncrederea pentru ca apoi o asemenea stare sufletească să fie obstacolul de neînfrânt în toate acțiunile ce le va întreprinde „uniunea".

Massele minorității maghiare au început să fie călăuzite în acest sens, dându-li se ca deviză „lupta" dârză, fiindcă numai prin luptă va reuși „Uniunea" se afirme și să realizeze treptat treptat, din principiile ei.

Ori, faptele din urmă au demonstrat cu prisosință adevărul presei române, au arătat că nu terenul „luptei" ci acel al „bunei înțelegeri" este terenul unde dorim să stăm de vorbă!

Aceste fapte au determinat și presa maghiară să reacționeze la timpul său, comentând viu ceeace noi comentasem mai dinainte în chip logic și lămurit.

Sub imperativul categoric al faptelor mai noi, „Uniunea maghiară" se afla azi pe cale de a se reorganiza.

Baronul Iosika a declarat că nu este contra organizării de partide deosebite în sânul minorității maghiare. Admite dar acum ceeace cu câteva luni mai nainte era pentru el un paradox fantastic.

De astădată baronul Iosika afirmă că deasupra tuturor partidelor, trebue să planeze „Uniunea maghiară", independentă și reprezentând nu numai spiritul și aspirațiunile colective, ci mai cu seamă foarte omogenă care să înfăptuiască, tendințele politice, economice, culturale și sociale ale minorității maghiare.

Nu interesează ce vrea minoritatea aceasta să facă din „Uniunea„ renăscândă, îndeosebi că aprecierea actuală despre „Uniune" — sub forma-i nouă — vine din partea celuia care a compromis-o pe cea veche. În orice caz ea va purta timbrul tendințelor inițiale.

E, însă, de un interes deosebit modul *cum* vor renaște aceste tendințe și modul *cum* se va reconstitui „Uniunea" desființată și *cine* o va conduce.

„Uniunea" veche a fost concepută sub auspiciile feudalismului maghiar care nu putea — sau mai mult — nu voia să înțeleagă noua situație. S'au stabilit, prin urmare, cerințe numai pentru a specula sentimentul masselor, căutând, în acelaș timp să apere proprietatea și astfel existența lor cu ajutorul votului obștesc. Simultan introdus dictatura opiniunilor politice și n'au admis în schimb înființarea de partide politice maghiare, cari le-ar fi vexat situația lor în conducerea „Uniunii" Dovadă, e cazul când, prin ajutorul autorităților românești nu au lăsat să vorbească alții decât numai corifeii lor. Dovadă mai e și campania neîmpăcată dusă împotriva partidului săcuesc care și el e măghiarizat dar care acum aruncă cu pietrii în conducătorii farisei ai „Uniunii".

Organizarea de azi a „Uniuni" n'a cunoscut și n'a voit să asculte părerile celor de jos.

Nimeni nu este contra înființării „Uniunii maghiare". Dar noua „Uniune să fie sinceră și reală. Să nu se afirme de sus ce trebue să se dea ci să fie ascultați cei de jos, ce vor să aibă.

Iar pentru aceasta va trebui ca să existe în primul rând, diferitele partide politice ale grupărilor din sânul minorității maghiare. Ele se formeze crezul necesităților reale și ele să stabilească maximul trebuințelor pentru realizarea cărora să muncească „Uniunea" stărui tor, dar temeinic.

Partidele politice trebuiesc să dea naștere „Uniunii"; iar nu „Uniunea" să oprească sau să admită înființarea de partide politice.

În felul acesta e probabil că noua „Uniune" să aibă năzuințe reale de îndeplinit, și mai e probabil că, prin ea nu se vor falșifica adevăratele curente din rândurile populației maghiare.

*

In ce privește persoanele e sigur că Iosika, baronul Samu, Haller et comp. nu vor mai avea ce căuta în conducerea nouă. Ei au dovedit de ce sunt capabili.

Cei cari au propagat rezistența pasivă a funcționarilor, cauzându-le mizeria de azi, lucrând și contra statului, cei cari au stabilit maximul de preț pe pământurile de expropriere în dauna țăranilor maghiari cei cari au înăbușit cuvântul conaționalilor lor de altă părere și în fine cei cari au refuzat mâna prietenească întinsă de noi nu mai pot avea nici un rost în conducerea vieții politice a maghiarilor dela noi

Timpul lor a trecut.

Să vină alții, cu vederi mai largi cu mai multă sinceritate și cu bună voință necesară.

Desigur în acest caz, fermentația de acum din sânul „Uniunii" vechi va afla calea cea bună pentru „Uniunea" nouă.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cazul Operei Române

Trei reprezentanții, care urmau să aibă loc, au fost amânate.

In eresăudu-ne asupra cauzei acestui fapt neașteptat, am aflat cu mult regret că guvernul nu-și dă seamă, — ca și în orice domeniu al vieții noastre publice, — de rostul operei din Cluj.

De două luni de zile, nu s'a plătit funcționarilor sporul de salariu care le-a fost aprobat, așa că personalul orchestrei s'a pus în grevă, iar directorul operei, Dl Popovici Beyreuth și-a luat pălăria și a plecat la București.

Angajați și aduși de pe la locurile lor cu mari sacrificii reciproce, funcționarii orchestrei au dreptul ca, în primul rînd, să li se asigure locuințe,

De doi ani de zile, cei mai mulți din re ei sunt complect abandonați în voia soartei,

Ni s-a descris situația personalului în cele mai rușinoase *și dureroase tablouri.*

Primul Capel maistru Schüller stă îngrămădit cu familia lui cu patru copii într'o pivniță în cea mai inadmisibilă mizerie.

Harnicul Dl. Pavel de dimineața până seara se zbate muncind ca un hamal, pentru a menține existența și funcționarea acestei instituțiuni de cultură națională care are dreptul la o soartă mai bună. Vocea Dsale însăși a fost din această cauză mult periclitată.

Această deplorabilă stare o aducem la cunoștința noului comitet de administrație al Operei cu apelul cel mai călduros ca să remedieze, printr'o activitate organizatorică și energică, situația nenorocitilor funcționari și a operei a cărei pierdere D-lor știu ce ar însemna pentru noi.

Concertul pianistului basarabean Ahron

Pentru Sâmbătă 12 Noembrie este anunțat un mare concert la Teatrul Național din Cluj, al marelui pianist basarabean Ahron. D-sa concertează pentru prima oară la Cluj. In schimb la București a cucerit de mult marele public, prin concertele date anul acesta la Ateneu, cu care prilej a pus în uimire lumea cu virtuozitatea d-sale.

Iată programul concertului de Sâmbătă:

I.

Chopin: Nocturno Fis-dur
„ Mazurka As-dur
„ Polonaise As-dur
Rachmaninoff: Prelude Cis-moll
„ Prelude G-moll
Tschaikowsky-Papst: Paraphrase sur l'opéra „Eugén Onegin"

II.

Wagner-Liszt: Tannhäuser
Liszt: Sonetto del Petrarca E-dur
„ Rhapsodie XV.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Joi: Inima de copil
Vineri: Inima de copil
Sâmbătă: Inima de copil
Duminecă: In noaptea nunții

CINEMA URANIA

Joi: Masca dragostei, partea II
Inimi cari sufăr
Vineri: Falșificatorii de cecuri
Sâmbătă: Al doilea eu
Duminecă: Al doilea eu

CINEMA APOLLO

Joi: Istoria lui Golem
Vineri: Istoria lui Golem
Sâmbătă: Cupidon prin procură
Duminecă: Cupidon prin procură

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

ECOURI

Diamantul ex-regelui Carol

Cetim în ziarul francez „Petit Parisien":

Suveranul fostei împărății austriace, azi deportatul din insula Madera, este amenințat să fie dat în judecată de guvernul italian.

Potrivit tratatului de pace, Austria e obligată să restituie celor în drept toate operele de artă și prețioasele ce armatele ei sau ea însă-și și le-a însușit pe vremea ocupațiunii. Obligațiunea aceasta, Statul austriac de-a cum și-a îndeplinit-o, cu escepțiunea vestitului diamant ce a aparținut ducelui de Toscana și pe care ex-kaiserul habsburgic îl făcuse proprietatea sa. dimpreună cu alte obiecte prețioase, înainte de-a lua calea pribegiei.

Până la dobândirea sentinței definitive, guvernul italian va cere să se încuviințeze sechestrarea forțată asupra moșiilor din Italia a fostului monarh.

Recepțiunea de la Academia franceză

Inalta instituțiune savantă din Paris a primit în rândurile membrilor săi, pe d. Bedier, în locul cunoscutului de lumea întreagă autor teatral, Edmond Rostand.

Recepțiunea noului ales al nemuritorilor a atras o lume neobișnuit de numeroasă — ceeace dovedește puternica popularitate de care se bucură academicianul sărbătorit.

O Facultate de medicină veche de 700 ani.

Sâmbăta trecută s'a sărbătorit, cu o solemnitate fastuoasă, la Montpellier, aniversarea a 700 ani de când ființează acolo Facultatea de medicină, constituită — cum era legal acum șapte veacuri în urmă — prin bulă pontificală.

Cu acest prilej, d. Millerand, președintele republicei franceze a rostit un discurs magistral.

Știri culturale și artistice

Primăria din Timișoara, în temeiul avizului consiliului orășenesc, a aprobat propunerea cunoscutului director de opereta d-l Avram Nicolau, de a da reprezentațiuni în 3 limbi: română, maghiară și germană.

Ciclul acestor reprezentațiuni încep la 1 Decembrie viitor.

■

D-nii: Popovici-Beyreuth, prezident, G. Dima directorul conservatorului din localitate; G. Oprescu, lector al Facultății de drept, clujene, Victor Bontescu' fost ministru, și E. A. Dima, profesor universitar, membrii — numiți pe termen de 5 ani.

■

D. I. Paul, a fost numit membru în comitetul de lectură al Teatrului Național din Cluj.

■

Corpul profesoral din Gherla a început să desfășoare o frumoasă activitate culturală.

Profesorii merg regulat prin sate unde alcătuesc șezători cu sătenii cărora le țin cuvîntări alese și potrivite pentru ei.

■

Bursele „Asociațiunei pentru literatura română"

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român", a deschis un concurs pentru următoarele burse:

1. O bursă de 200 lei din „Fondațiunea Avram Iancu", pentru elevi ai școalelor secundare;

2. O bursă de 200 lei din „Fondațiunea Gheorghe Boeru din Vad", pentru elevi din școalele secundare, înrudiți cu fondatorul;

3. O bursă de 250 lei din „Fondațiunea Teodor Sandu". pentru elevi ai școalelor industriale inferioare, ori agronomice inferioare, fiind preferiți tinerii înrudiți cu fondatorul, dacă vor fi cei puțin egali cu ceilalți concurenți, în studii, purtarea morală și socială și

4. Două burse de câte 500 lei din „Fondațiunea Ioan Petran" pentru studenți ai Universității din Cluj.

Dela toți cei-ce reflectează la aceste burse, se cere să anexeze la petiție următoarele acte, în original sau în copie:

a) act de botez,

b) atestat, de pe an. tr. școl,

c) atestat, că sunt înscriși ca elevi ordinari și că urmează studiile în an. școl. de față,

d) atestat, că sunt lipsiți de mijloace.

e) dela cei înrudiți cu fondatorul, act prin care să se dovedească această înrudire.

Petițiile să se adreseze „Asociațiuni", Sibiu, Str. Șaguna Nr. 6—8, până la 15 Noembrie a. c.

Stoc însemnat
Tuburi de țigarete
Aida, Kiz și Nil
1000 Bucăți Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Organizarea Căilor Ferate

de **Al. Perieșeanu**

1. Principii generale

1. O bună funcționare a căilor ferate trebue să îndeplinească două condițiuni:

2. Să execute cu minimum de sacrificii, maximum de producțiune de tone chilometri și călători-chilometri.

3. Să repartizeze în mod judicios atât sacrificiile curate, cât și serviciile facute, arătate la No. 1., între diferitele ramuri de producțiune ale țării, având ca scop principal, în ordinea importanței:

a) apărarea națională;

b) punerea în valoare a bogățiilor țării;

c) suportarea sacrificiilor de cei ce beneficiază de serviciile făcute. Va trebui dar să facem două organizațiuni, corespondente celor două roluri.

In adevăr, în orice industrie avem două organizațiuni: una însărcinată a fabrica și alta însărcinată a plasa produsele fabricei. La căile ferate a doua parte, întrece în importanță prima parte, căci plasarea produselor ei nu are de scop numai maximum de remunerare, ca în celelalte industrii, ci facilitarea fabricărei celorlalte produse ale țării și plasarea lor remuneratoare.

Prima problemă este o problemă technică, pe când secunda, la căile ferate, este o problemă economică-comercială, în timp de pace și o problemă technic-militară în timp de răsboi. Pentru aceste motive cred foarte necesar ca exploatarea căilor ferate să se facă de stat pe liniile de interes general.

II. Istoricul organizării C. F. R.

Administratia C. F. R. nu a avut nici odată organizația necesară pentru studiul problemei economico-comerciale și nici nu a studiat vreodată asemenea chestiuni.

Ceea ce se numește la C. F. R. „Serviciul Comercial" este pur și simplu „serviciul de constatarea și percepere al veniturilor, separat, nu știu pentru ce, de serviciul de comptabilitate însărcinat cu constatarea și efectuar a cheltuelilor.

Primul serviciu era însărcinat și cu dresarea tarifelor și încheerea convențiilor internaționale dar aceasta ca consecință a controlului venitorilor, iar nici de cum ca organ de constatare, și coordonare a nevoilor producțiunii generale.

Acesta era cauza lipsei de elasticitate a administrației față de evoluția economică Bu etul și legea de comptabilitate nu au fost nici odată piedica serioasă.

Bugetul a avut totdeuna articol pentru deschidere de credite suplimentare, din care se alimentau celelalte articole în caz de necesitate pentru efectuarea traficului. De altfel când acest articol era insuficient se întreceau creditele alocate de îndată ce sporul de trafic era cert și prin urmare sporul de cheltueli era sigur acoperit printr'un spor de venituri.

Ceea ce a lipsit realmente la căile ferate, a fost und fond de sporire și ameliorare a debitului liniilor, instalațiilor și materialului rulant. Pe de o parte, creditele extraordinare s'au acordat neregulat. cu mari întârzieri și fără program din cauza că se acopereau prin împrumuturi de stat, pe de altă parte guvernele și parlamentele erau mult mai dispuse a întrebuința fondurile pentru alte cheltueli sau pentru linii noui, cari îngreulau și mai mult liniile vechi prin o nouă afluență de trafic. Solicitudinea guvernelor descreștea pe măsură ce insuficiența era mai puțin vizibilă. așa se explica insuficiența atelierelor chiar înainte de răsboi.

Din această cauză adesea s'au făcut lucrări utile, dar mult mai puțin necesare decât altele; lucrările s'au început fără a avea asigurate fondurile complecte, întârziând apoi utilizarea din cauza lipsei de fonduri. Construcția atelierelor din București și la Iași sunt exemple patente de imensă durată; cele dela Iași nu sunt terminate nici astăzi.

Organizația moștenită dela străini era bună pentru acele vremuri. Pe de o parte însă autonomia administrației a fost suprimată pentru că constituia o jenă considerabilă pentru partidele politice, iar pe de altă, s'a păstrat din această autonomie partea care asigura lipsa de răspundere, așa că instituția s'a imobilizat într'o rutină, care a făcut că ea nu mai corespundea situației.

Răsboiul a surprins administrația într'o lipsă complectă de organizare pentru nevoile răsboiului, din cauza insuficienței celor chemați a înfăptui o asemenea organizare,

III. Organizarea viitoare

A) ORGANIZAREA MILITARĂ

Organizarea militară nu se poate obține prin colaborarea militarilor în timp de pace la organizarea civilă, ci trebue studiată și concepută a parte, în vederea funcționării instrumentului în timp de răsboi. O organizare mixtă e imposibilă; ceea ce trebue este o preparație în timp de pace pentru a putea substitui în ziua mobilizării o organizare celeilalte. La 1916 singura organizație militară prevăzută, era aceea a serviciului mișcării și încă nimeni nu studiase chestiunea asimilării personalului și a fixărei drepturilor, datoriilor și răspunderilor funcționarilor. Celelalte servicii urmau să contribue după regulele normale, ca și cum în timp de răsboi se mai pot face furnituri prin licitația sau buna învoială, se mai pot găsi lucrători prin simpla înțelegere asupra salariilor, orelor de lucru, etc.

Un singur exemplu va fi suficient spre a dovedi complecta lipsă de organizare: nici un

Cronica politică

Ghica Comănești își salvează onoarea sinucigându-se; Generalul Averescu, amenințând pe Rege.

Niculai Ghica Comănești, descendent al unei vechi familii aristocrate, posesorul unei averi de 900 milioane, fost ministru de Lucrări Publice, om de un prestigiu și de o cinste ireproșabilă, administrator delegat al Băncii Națiunii — s'a sinucis,

In fața dezastrului iremediabil al instituției pe care o creiase el și pe care o garantase cu averea și cu onoarea sa — omul cinstit n'a pregetat o singură clipă să aleagă între avere și onoare.

Alăturea de suferințele și umilirea unei țări întregi, sinuciderea lui Ghica Comănești plătește politica d-lor Averescu, Argetoianu și Titulescu.

Ea îngreuiază situația țării: e recunoașterea tragică a iremediabilului, și avertismentul gravelor nenorociri ce ne așteaptă.

Ea readuce morale publice noțiunea de răspundere.

Cinic, incapabil, de rea credință, organizator interesat al ruinei naționale, guvernul în loc să simptă pe conștiința sa sângele omului cinstit care simbolizează suferința unei țări întregi, se cramponează în fruntea convoiului funerar. „Omul cu barbișon" denunță opiniei publice, ca autori ai dezastrului partidului liberal care a întreprins înlăturarea, oamenii politici carl se consfătuiesc îngrijorați pentru salvarea țării

Temeritatea acestui conspirator a ajuns până la a amenințat chiar pe Rege, denunțându-l ca „atentator la siguranța statului"!

Câți Comănești trebue să se sinucidă, ca generalul Averescu să înțeleagă odată răspunderile pe care le datorește acestei țări?

Revista presei maghiare

Unguril cantă un rege

Sub acest titlu „Bécsi Magyar Ujság" face istorice tuturor Caselor Domnitoare al căror membrii au stat cândva pe tronul Ungariei caracterizându-i totodată-cu o vădită obiectivitate după meritele și incapacitățile fiecăruia.

Avenfura lui Carol de Habsburg a relevat precis cum acea faimoasă Ungarie, — care nici după doi ani de „dolce farniente" n'a fost capabilă să aducă o soluțiunea definitivă în chestiunea regalistă — constitue și azi cel mai mare pericol pentru pacea europeană.

Deși unele cercuri diplomatice ale Micei Antante declară, că nu vor să se amestece în chestiuni e interne ale Ungariei, totuși se impune ca Statele lor să decidă, odată pentru totdeauna, asupra sorții Ungariei care și azi în ceasul de agonie se mai lasă sedusă de capriciile unor persoane râvnitoare la tron și cari, nu numai că nu inspiră nici cea mai mica încredere, ci prin atitudinea lor suspectă față de pacea universală provoacă în mod direct cea mai aspră reacțiune din partea Marei și Micei Antante.

Așa nu de mult, se vorbea în cercurile politice maghiare din Budapesta de candidatura prințului de Aosta, membru al Casei de Savoya, față de care Franța își exprimase deja neîncrederea.

De curând în întreaga Ungarie, cutrieră svonul — lesne de crezut — că guvernul ungar în urma inițiativei contelui Bethlen ar fi pregătit terenul pentru o apropiere la România prin înființarea „Uniunei Permale" subdsceptrul Regelui Ferdinand al României. — problemă ce, în anul 1919, era la ordinea zilei.

„Deși" — scrie „Becsi Magyiar Uiság„ — mai mulți politiciani de frunte români au declarat, în mod categoric, că aceasta „Uniune" nu se poate înfăptui, de oarece, pe după paravanul acestui tron „Domnii unguri", exploatând încrederea Europei, vor stărui să-și realizeze as irațiile mărețe sub pretextul întregității teritoriale, naționale și economice.

Însă cum acești Domni — magnați — sunt stăpâniți și de capriciile aristrocratice și interesele personale și la eventuală înfăptuire a acestei Uniuni personale poporal maghiar din Ardeal ar fi primul care ar protesta împotriva acestora, cari desigur ar mai încerca să zădărnicească reforma agrară. Iar compatrioții noștri maghiari cari se împărtășesc azi de pământul României nu se va împăca nici odată cu soarta unui nou sclavii sub oligarhia contilor și a baronilor. In istorie observăm ad seori revenirea stărilor dărâmate de revoluțiune însă nu sub toate aspectele și privilegiile de altădată.

In România și mai puțin!!"

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

Generalul amenință Coroana

Recomandăm, celor cari mai au vre-o credință în valoarea politică a primului ministru, articolul „Situația" scris de d-sa în „Îndreptarea".

Generalul intervine pentru a convinge opinia publică — și mai ales Coroana — că nu este nici un motiv ca guvernul să plece.

D-l Averescu are o marotă: dreptul constituțional — pe care l'a învățat dela d-l Argetoianu.

Aceiași marotă pe care a agitat-o la toate întrunirile — pe care le dă ca dovadă zdrobitoare a voinței țării! — o agită și acum: guvernul dispune de o majoritate... disciplinată, cu care a lucrat rodnic pentru binefacerea țării!

A schimba guvernul și a înlocui acest parlament sănătos (!) cu „un semn de întrebare" este „de sigur, o monstruozitate constituțională și o crimă contra siguranței statului".

Tocmai vărdășia aceasta „disciplinată" dintre guvernul lui Schüller și parlamentul mituit este tocmai motivul profund de îngrijorare a țării.

Dar, pe lângă că este orb, nepriceput și de rea credință, generalul devine pur și simplu agresiv față de coroană. Generalul a ajuns în așa hal încât denunță coroana că e pe cale să comită o „monstruozitate constituțională" și o „crimă contra siguranței statului"! Generalul Averescu, omul conspirației cu comuniștii, are pretenția să rămână la putere chiar prin substituirea coroanei pe care o trimete la Curtea Marțială pentru crimă împotriva siguranței statului

Adecă împotriva d-lor Averescu și Argetoianu.

Guvernele pe ducă, sunt obișnuite să dea șah la Rege.

Generalul Averescu depășește limitele acestei... cochetării.

Cuvintele acestea într'adevăr criminale, corespund gândului ascuns dar mereu prezent al conspiratorilor dela guvern și corespund știrilor care au circulat acum câteva zile: că generalul face anumite schimbări în comandamentele militare din București, cu intenția de a-și sprijini ultima sa rezistență pe un anumit spirit de corp. Țara își poate da seama încă odată ce imens pericol este generalul Averescu pentru ea.

Incapabil, necinstit și nefast, guvernul chiamă poporul în sprijinul lui — împotriva Coroanei.

Mai este țara în îndoială dacă acest guvern mai poate rămânea?

Cetiți „Infrățirea"

funcționar al căilor ferate nu era autorizat a face cea mai mică rechiziție. Mai mult: materialele și clădirile căilor ferate nu erau scutite de rechizițiile militare.

O întreagă legislație va trebui să determine:

a) Poziția personalului în timp de război, precum și mijloacele de echipare și aprovizionare a personalului de tren, mașina linia, lucru deplasat dela reședință.

b) Asigurarea situației familiilor celor ce pleacă dela reședință.

c) Aprovizionarea cu materiale, combustibil, etc., pe cale forțată în caz de necesitate.

d) Poliția militară în gări și pe linie. In timpul războiului militarii împedecau personalul c. f. r. de a-și face serviciul pentru că nu aveau mijlocul de a-l recunoaște.

e) Aprovizionarea personalului și familiilor celor rămași în ateliere, biurouri, etc, prin depozitele militare de subsistență și prin organizarea proprie de servici de subsistență. In 1916 și 1917, personalul lipsia dela serviciu ca să facă coadă la brutărie.

f) Disciplina militară și organizarea justiției militare la c. f. r. în 1917 un mecanic a bătut pe șeful depoului, personalul atelierelor lași s'au pus în grevă fără ca administrația să poată lua măsuri, neavând alte mijloace decât destituirea, care nu e pedeapsa ci recompensa în timp de război.

g) Aplicarea unei comptabilități special.

h) Asistență sanitară a personalului Răniții c, f. r, de pe front nu erau primiți în spitalele militare, deși în stațiile supuse bombardării se găsiau femei și copii, cari nu se puteau evacua căci administrația nu avea drept la încartiruire.

g) complectarea personalului cu complecțași, rezerviști, fără familii, spre a putea forma echipe volante.

Cu un cuvânt calea ferată executa transporturile militare, iar organi ațiile militare asigura aprovizionarea, echiparea etc. a căilei ferate.

B) ORGANIZAȚIA ECONOMICĂ

Organizația economică are de scop să constate necontenit nevoile producțiunii generale și să prescrie regulele generale de exploatare, sa dreseze în unire cu organizația technică tarifele, bugetul, precum proectele de legi și regulamente, cari fixează raporturile căilor ferate cu celelalte autorități și cu publicul.

Această organizație nu trebue să se amestece în organizația technică interioară, nu trebue să dea dispoziții individuale nici să ia parte la executarea serviciului. Ea treeue numai să controleze dacă dispozițiile de ordin general edictate de ea se aplică conștiincios la căile ferate și să poata chema la răspundere pe cei vinovați în caz de abatere.

Argumentația technică trebue să fie reprezentată în organizația economică pentru a împiedica edictarea de dispoziții, cari, deși utile interesului general, ar fi imposibile de executat sau ar cere sacrificii în disproporție cu servicile aduse.

Organizația economică trebue să studieze necontenit evoluția economică a țării și să introducă dispozițiunile cuvenite în organizația c. f. r. Ea trebue să lase o largă libertate organi ației technice asupra măsurilor de luat pentru înfăptuirea programelor și îndeplinirea dispozițiilor reglementare sub rezerva responsabilității interioare.

Organizația economică se compune:

a) O parte activă cuprinzând organele permanente ale ministerului comunicațiilor, însărcinate cu studii, anchete economice, etc.

b) Partea consultativă, care e Consiliul superior al comunicațiilor, cuprinzând reprezentanți ai ministerelor de agricultură, industrie, războiu, muncă, finanțe, reprezentanți ai instituțiilor comerciale, agricole, industriale, precum camere de comerț, sindicate, etc., reprezentanți ai organi ației technice, precum și ai altor administrații de transport ca N. F. R., S. M. R., S. R. D., etc.

Intreaga organizație economică este pusă sub autoritatea ministrului comunicații or și a parlamentului, care dirige politica economică a țărei.

C) Organizația technică

Această organizație se compune din:

a) O parte directoare, având de scop organizația technică specială și controlul și cuprinzând Direcția Generală și Consiliul de a ministrație.

b) O parte executivă, reprezentată prin Direcțiile Regionale, însărcinată cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor edictate de partea directoare.

Organizația technică are de scop:

a) Judicioasa întrebuințare a fundurilor pentru a întreține și face să funcționeze, instrumentul.

b) Ținerea echilibrului între desvoltarea liniilor, a instalațiunilor și a materialului rulant spre a împiedica hipertrofia unora în detrimentul altora.

c) Educațiunea și instrucțiunea personalului cu ajutorul școalelor, a unui echitabil tratament al fiecăruia, potrivit capacității și meritului și printr'o serioasă asistență a personalului și familiilor lui.

d) Utilizarea instrumentului în scop de a obține maximum de producțiune (tone și călători-chilometri).

e) Constatarea și perceperea veniturilor și efectuarea cheltuelilor.

Organizația technică trebue compusă din specialiști și anume: Ingineri capabili de a judeca și face proiecte de lucrări sau lucrări executate.

Juriștii având o largă experiență de drept comercial.

Administratori obicinuiți a conduce administrații mari și complexe. Industriași cari au condus așezăminte importante.

Tot a ești sunt chemați a întrebuința experiența lor, iar nu spre a susține interesele profesiei respective, cari trebuesc reprezentate numai în organizația economică.

INFORMAȚII

Partidul național-liberal din circumscripția Lugoj a convocat pe toți cetățenii pe ziua de 15 cor, la o mare întrunire în sala „Dacia".

Vor vorbi toți fruntașii partidului N.-L. din jud. Caraș-Severin.

■

Intrunirea partidului țărănesc care trebuia să aibe loc la Hațeg în ziua de 7 Noembrie a fost oprită de autorități din pricina agitațiilor la care s'au dedat agenții țărăniști în frunte cu un oarecare Sânzeanu.

■

Mitropolitul primat, dr. Miron Cristea a invitat stăruitor pe toți înalții erarhi bisericești din ținuturile alipite să nu lipsească dela ședințele sfântului Sinod.

■

Asupra unei case bancare din Cluj s'a răspândit svonul că acțiunile sale ar fi fost acaparate de niște străini. Contrar acestor svonuri interesându-ne putem spune cu exactitate că o parte din acțiuni intradevăr au fost cumpărate de un consorțiu român având în frunte pe d-l Ion Iliescu care azi este chiar unul din directorii acestui institut adecă „Muntele de Pietate" sau casa de împrumut pe amanet.

■

D. ing. Șt. Mirea, directorul aviației civile din ministerul comunicațiunilor, a fost delegat să-re prezinte România la congresul internațional de aviație ce se ține la Paris.

Congresul se va deschide la 15 cor.

■

M. S. Regele a semnat decretul de menținerea sub arme a contingentului 1920 ce urma să fie liberat la 1 luna corentă.

■

Ministrul domeniilor a scos la pensie, pentru limită de vârstă, pe următorii medici veterinari din Ardeal, Gaspar Mandici din Java de Jos (Turda-Arieș) Liviu Mureșan din Năsăud (Bistrița-Năsăud) și Mi al Modoș din Șalandra-Mare (Bihor).

■

Se proectează ca școalele cheferiste în ființate de Consiliul dirigent în diferite orașe să fie trecute la Ministerului de instrucțiune.

■

M. S. Regele a binevoit a conferi dlui I. G. Bibicescu, guvernatorul Băncei Naționale ordinul „Coroana României" în gradul de mare cruce.

*

Știrea dată Sâmbătă de unele ziare din Capitală cu privire la jefuirea trenului Simplon în trecere prin Transilvania, se desminte.

Este vorba de operația unui pungaș care a intrat într'un vagon de dormit și a furat dela călători mai multe obiecte.

■

Pușkaș Béla și Körösi Duduș concertează alternativ cu capela lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

După o lungă suferință, a încetat din viață dna Marcela Petrescu, soția colegului nostru de presă Cezar Petrescu,

Trimitem îndureratului coleg condoleanțele noastre.

*

Autoritățile din Târgul Mureș au oprit aplicarea prețurilor maximale din care cauză prețurile la unele articole s'au urcat cu 25 până la 60 la sută.

*

Zilele acestea a fost confiscat dela librăria Revesz Béla din Târgul Mureș un stoc de broșuri iredentiste maghiare.

■

In noaptea de 2 spre 3 l. c. din cauze nestabilite încă, s'a aprins în comuna Brud (Cojocna) moara proprietarului Bernard Griu. Se crede că focul a fost pus.

■

La regiunea sericicolă din Lugoj se continuă cu selecționarea semințelor de gândaci de matasă, produsă în țară. S'au preparat oproximativ 30 kgr. sămânță de bună calitate și se speră că se vor obține în total 50—60 kgr.

Prețul unui kgr. în străinătate este de 2500—3500 lei.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Droguería EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

Directoratul general al agriculturei a luat măsuri pentru cercetarea județelor Solnoc-Dob ca, Satu-Mare, Sălaj, Cojocna și Bihor în vederea înființărei de centre de cultură pentru răspândirea sericiculturei și în aceste regiuni.

■

Direcția C. F. R. din Ardeal în unire cu Siguranța au început cercetările privitoare la o lipsă de 100 mii lei, ce cade în sarcina casierului Iuliu Mátyás din gara Tg.-Mureș.

■

Directoratul comunicațiilor din Cluj lucrează la stabilirea dărilor căilor ferate particulare Către Stat, în conformitate cu legile ungurești și cu noua lege financiară a impozitelor.

Se știe că societățile particulare refuză să plătească impozitele în felul stabilit, — adică de două ori

■

Ministerul de industrie și comerț a cerut tribunalului arbitrar româno-german din Paris, să-i comunice toate deciziunile ce se vor lua privitor la neînțelegerile ivite cu ocazia executărei comenzilor angajate de industriașii români în Germania.

Aceasta în vederea livrărei cât mai neîntârziate a materialelor de care industriașii noștri simt o mare lipsă.

Ele vor înainta, zilele acestea direct ministerului de comunicații din București, un memoriu în această privință.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Joi un mare eveniment cinematografic a fabricei budapestane Star „Inima de copil". Acest film este privit ca unul dintre cele mai mari lucrări cinematografice ale timpurilor de astăzi, în rolul principal cu binecunoscutul acto-copil Szécsi, secondat de cei mai mari actori maghiari.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi a doua și ultima parte „Inimi cari sufăr" din drama socială inscenată după romanul lui Lesseur de René Plaissetty „Masca dragostei".

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi o mare senzație modială, creațiunea fabricei Ufa, care a pus în uimire toată lumea civilizată, „Istoria lui Golem" fantasmagorie inscenată după o veche cronică aflată în archiva din Praga, de renumitul scriitor și actor Paul Wegener.

■

Lecții de armonie — Contrapunct — Compoziție și pian dă profesorul Negrea.
Prețuri moderate.
Informațiuni la ziar. 1221

De vânzare

o bibliotecă mică turnantă,
un gramofon,
un urs (covor) brun
două costume de dame
aproape noui

Se pot vedea dela orele 8—11 str. Görögtemplom No. 16.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
Serviciul prompt.

Citiți „Infrățirea"

Nr. 1667.

Domnii acționari, precum și posesorii de acțiuni ai institutului de credit și economii

„MURESIANA"
din REGHIN

care în lipsa adresei lor exacte încă nu au primit circularul referitor la îmbinarea și preschimbarea acțiilor actuale, sunt rugați pe calea aceasta în propriul lor interes, spre a-și comunica de urgență adresa lor la institut, pentru a primi instrucțiuni.

1242—1 Direcțiunea.

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu prețul original al fabricei.
1076

Rușii la Paris

Un meeting cu 100 de persoane. — Tigrul francez și Kerenskeie rus. — Autorul lui Arvinte sau ligile ruse. — Negoțul rușilor sau ... scump și prost. — Unde se duc rușii.

Confratele „Novoe Slovo" publică o interesantă scrisoare de la Paris în care se arată cum în contactul cu realitățile Apusului se risipesc una câte una toate înfiripările eșite din visarea nebuloasă a sufletului rusesc.

Efectivul coloniilor rusești la Paris spune confratele rus, s'a micșorat cu 40 la sută. Dovadă a fost meetingul de protestare organizat zilele trecute.

In sala celebră unde în prima emigrație a polemizat Lenin cu Ricov, în cursul acesteia Miliucov cu Pannonie și unde violul Alexinski adunând pe amicii și inamicii săi, de abia s'au strâns acum 100 de persoane.

■

In 1918 Herenski a fost primit pentru ultima dată de către Clemenceau Cum l-a primit și cum la congediat Tigrul, se poate în elege din spusele lui Kerenski. Fostul premier provizoriu a spus, după această întrevedere, nu mai are ce căuta la Quai d'Orsay. Tot dânsul a spus că „trebue să-și închidă inima iar cheia s'o arunce în mare".

După 1918 foștii miniștri ruși se înmulțiseră și se eftinise atât de mult în cât la audiențe nu erau considerați mai mult de cât copiștii.

La o asemenea audiență un vizitator văzând într'o sală o gramadă compactă de domni cari așteaptă rândul și cerând informații dela un funcționar despre dânșii acesta spuse:

„Ma foi c'est un tas de ministres russes". (Pe legea mea e o grămadă de miniștri ruși).

■

In Paris se află mai multe societăți cu numiri foarte pompoase ca „Liga Națiunilor Ruse" „Uniunea zemstvelor orășenești" „Comitetul executiv al Constituantei ruse" etc.

Cum și din cine sunt alcătuite aceste ligi și comitete de la care se așteaptă salvarea Rusiei, a expus-o însuși Avkentiev. președintele uneia dintre ele și fost președinte pe vremea lui Kerenski al parlamentului antemergător.

Fiind întrebat de ce hotărește multe chestiuni dânsul singur în mod tainic a răspuns deznădejduit cam următoarele:

D-lor ce să fac dacă rusismul militan din Paris se reduce la 20—30 persoane.

Noi aceștia care stăm la această masă în ordinea actuală formăm Liga Națiunilor. Dacă tovărașul meu din dreapta va trece la stânga avem Uniunea zemstvelor orășenești. Dacă se face altă schimbare este comisiunea împlinitoare a Constituantei, a patra schimbare ne dă comitetul unei redacții.

In tot cazul prin 20 de permutări din prezenții 20 de oamenii pot face 20 de institutii.

■

Din impozantul număr de ruși care se afla la Paris au rămas foarte puțini, neputându-și câștiga existența.

Spre a-și câștiga existența au încercat să se dedea la o muncă practică. Unul a deschis o prăvălie de pălării, altul un restaurant. Cum se făcea însă cu pălăriile rușului erau totdeauna mai proaste și cel puțin 50 la sută mai scumpe de cât la alții tot așa și cu alte întreprinderi.

Rând pe rând toate aceste încercări au dat faliment iar rușii s'au împrăștiat ca un furnicar.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

A treia Sezătoare a Presei

Iata programul interesantei şi instructivei Sezători literare şi artistice organizate de Sindicatul Presei române, pe

Vineri 11 Octombrie ora 8½ seara

în Sala Prefecturei Cluj

1. Em. Panaitescu, Conferinţă: Note de actualitate din Franţa şi Germania (cu prilejul unei călători).

2. D-na Constanţa Bădescu, Piano: Preludiu de Chopin şi Ronde des lutin de Liszt.

3) Dl Mişu Ştefănescu, artist dela Teatrul National: Monoloage vesele.

4. D-nii Lucian Blaga şi Andrian Maniu vor ceti din versurile lor.

5. D-na Ilona Levay, primadonă dela Opera Ungară: Lieduri şi Arii italiene.

Biletele de lei 10 şi 5 se află de vânzare la Administratia „Gazeta Ardealului" Piata Unirei 4.

Ştiri externe

— Preşedintele republicei Statelor-Unite, Harding, a proclamat ca zi de sărbătoare, data de 10 Noembrie când s'a încheiat armistiţiul.

— In şedinţa de Sâmbătă, a conferinţei internaţionale a muncii, s'au reglementat condiţiunile de muncă a marinarilor.

— Cu prilejul înmormântării foştilor suverani ai Bavariei, capitala acestui fost regat, le-a făcut funerarii naţionale.

In cortegiul, impunător prin înfăţişarea lui şi imensul număr de oameni, au fost văzuţi; principele Rupprecht, fostul rege al Bulgariei Ferdinand şi mareşalul Ludendorff.

— Profesorul universitar Romole Artioli, vorbind la o conferinţă — ţinută la Roma — despre călătoria compatrioţilor săi în România, a relavat primirea cordială ce s'a făcut escursioniştilor pretutindeni. Intreaga asistenţă a aclamat frenetic cuvintele vorbitorului la adresa poporului român.

— Mareşalul Foch, escortat de cavalerie americană, a fost primit, la Chicago în chip entuziast. La intrarea sa în Grand Parâ, a fost întâmpinat de guvernul şi primarul oraşului.

— Noul ministru de finanţe german, Hermes, a supus Reichsrath-ului un proect de noui impozite, reclamate de acoperirea datoriilor Statului german, conform tratatelor încheiate.

— La Moscova au fost pronunţate 12 condamnări la moarte pentru sustragere de fonduri din averea Statului.

— Guvernul japonez a demisionat.

Cronica externă

Joi, 10 Noembrie 1921.

Se anunţă oficial despre o nouă intervenţiune a Conferinţii ambasadorilor pe lângă guvernul din Buda-Pesta, ca adunarea naţională maghiară să proclame detronarea tuturor membrilor casei de Habsburg.

Intervenţiunea de astădată are caracterul unei somaţiuni categorice. Se precizează chiar că în cazul unui răspuns nesatisfăcător din partea Ungariei, conferinţa ambasadorilor nu va răspunde de consecinţe.

In legătură cu aceasta se vorbeşte despre demisiunea primului ministru ungar Bethlen, care nu îşi asumă răspunderea situaţiei.

■

Telegrame din centrele europene vestesc că toate încercările de a se ajunge la o apropiere între Grecia şi Turcia au rămas fără nici un rezultat.

Grecii persistă în interesele elenismului în Asia-Mică şi respectarea tratatului de la Sèvres.

■

Asasinarea primului ministru japonez întăreşte credinţa că Japonia va persista în politica de expansiune în Pacific.

Pe de altă parte se anunţă că China a făcut cunoscut la Washington că întru cât nu a fost invitată la Conferinţă, nu va recunoaşte nici una din hotărârile ce se vor lua,

Acestea sunt consideraţiuni dintre cele mai seloase că conferinţa chiar de la început se va izbi de dificultăţi.

Groaznică ciocnire de trenuri în Basarabia

— 20 morţi şi 70 răniţi —

Sâmbătă noaptea pe când un tren militar intra în staţiunea. Călăraşi (Basarabia), fie din cauza lipsei de prevedere a mecanicului, fie din cauza unei neglijenţe a personalului din staţiune sau chiar poate să fie urmarea unui atentat criminal, trenul militar s'a ciocnit, cu o neobişnuită violenţă de un alt tren ce se afla pe aceeaşi linie.

Au fost sfărâmate ambele locomotive şi mai multe vagoane.

Sunt 20 de morţi şi 70 răniţi.

Pagubele sunt mari.

Circulaţiunea a fost reluată abia Luni.

Autorităţile respective anchetează.

Focarul unguresc din Huedin

Autorităţile din Cluj au fost înştiinţate că în ziua de 4 Noembrie în biserica maghiară din Huedin (Cojocna) preotul bisericei a strâns lucă alţi 5 preoţi maghiari şi au instituit un centru de propagandă, cu ramificaţii în diferite sate.

In centrul acesta mai figurează şi farmacistu din localitate precum şi secretarul cercual din Vâlcău-Unguresc, cari în prezent se găsesc în Ungaria.

In ziua arătata aci s'au ţinut discursuri, s'a oficiat un serviciu divin pentru exregele Carol şi s'a sfinţit vin pentru maghiarii cari au murit în Carpaţi luptând contra României şi s'au rostit cuvâ tări înflăcărate. Plutonierul Nicolae Goga a izbutit să prindă tot firul ce se urzea. Cercetările continuă.

Un nou curs industrial

— Lucrarea alabastrului —

Din iniţiativa preotului Luca din Miscoiu, — sprijinit fiind de d-l Vicie, inspector general industrial — s'a înfiinţat în aceeaşi comună un curs special pentru lucrarea şi şlefuirea alabastrului — o inovaţiune interesantă în domeniul instrucţiunii industriale, la noi.

Până în prezent, s'au înscris la acest curs 40 elevi.

Fapta preotului Luca se cuvine să slujească drept pildă oamenilor întreprinzători, căci nu e de ajuns să ai idei folositoare, dar să ai voinţă şi perseverenţă — două condiţiuni fără de cari nimic nu izbuteşte.

Noui concesiuni de farmacii în Ardeal

Acaţari, Bergher Gustav, Arad Clocotu Gheorghe, Fiedler Emil, Baia-Mare, Fodor Nicolae, Bistriţa, Suţu Zaharis, Carei-Mari, Pop Aureliu, Cluj, Olaru Dumitru, Lugoş, Paulina Cruceanu Carol Folbert, Mediaş, Romulus Lupu, Oradia-Mare, Epure Gheorghe, Rocsin Iosif, Enric Iosif, Enric Loy, Tg.-Mureş, Borgovan Aurel, Velman Carol, Reşiţa, Dragomir Emil, Satu-Mare, Cucu Iălius, Sf. Gheorghe, Cerghi Pop Victor, Sibiu, Petrovan Natalia, Enescu Elena, Sighişoara, Mureşanu Al. Timişoara, Spaty Maria, Sotirescu Emil, Romulus Pop, Crişinău, (Transilvania), Frâncu Aureliu, Zărneşti, Iancu Nanu.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Audienţa la Rege a delegaţilor marilor bănci a pus şi mai mult în evidenţă situaţia sdruncinată a guvernului. In memoriul presentat, s'a cerut prohibirea totală a importului, desfiinţarea Sindexului şi libertatea completă a exportului, încurajarea culturei grâului, micşorarea circulaţiei monetare, blocarea depozitelor streine în lei aflate în ţară şi instituirea unui regim serios de economii. Audienţa a dovedit că Regele era perfect informat asupra situaţiei. Regele a recunoscut inoportunitatea impozitelor şi a declarat că nu trebuie pierdută nicio clipă pentru a salva ţara din criza în care se găseşte astăzi. Generalul Averescu a fost chemat imediat la Palat într'o audienţă care a durat două ore. Măsurile cerute de delegaţii băncilor se vor aplica imediat.

■

Am anunţat la timp prinderea atentatorilor de la Senat precum şi faptul că Siguranţa ţine în secret rezultatul cercetărilor ei. Astăzi, Siguranţa dă următoarele lămuriri: Odiosul atentat este opera comuniştilor din Odesa cari au lucrat sub patronajul lui Cristescu şi al lui Bonisof. Autorii principali: Max Goldstein, poreclit Ştejaru şi Coca; Leon Lichtblau, zis şi Hugo şi Osias Saul. Complicii: Alexandru Constantinescu, Lupu, Goldstein, Lichtblau, Julieta Holzmann, Moscovici, fratele deputatului şi alţi, toţi făcând parte din grupul terorist din România. S'au făcut până acum 50 de arestări. Autorii principali Max Goldstein şi Leon Lichtblau au scăpat aflându-se în streinătate. Bombele erau de proveniență germană. S'a pus mâna pe întreaga arhivă secretă a comuniştilor din care se constată că Moscova a cheltuit 200 milioane pentru propoganda bolşevică în România. Moscovici sigur a încasat 600.000 lei. S'au găsit implicate şi persoane streine de mişcare care au încasat sume mari.

■

Prinţul Ghica va fi înmormântat la moşia din Comăneşti în cavoul familiei. Răspunderea sa penală nu este încă stabilită. Defunctul era de o cinstepersonală necontestată şi a plătit scump încrederea avută în alţii. S'au început cercetările în jurul dezastrului Băcel Naţiunei. Banca şi-a depus bilanţul, iar ghişeurile au fost puse sub pază poliţienească. Creditorii au cerut declararea băncei în stare de faliment. După ce le-a luat un interogator, procurorul Dante a arestat pe Ion Stoian, fostul director general, şi pe Crăciun, director.

Jenny Stoian şi Elvira Ridolini, surorile inculpatului, au fost chemate la interogatoriu şi după aceia puse în libertate. Stoian a declarat că el nu a semnat cecuri şi că în timpul dezastrului lipsea din ţară.

O ştire răspândită în ultimul moment şi care n'a putut fi controlată arată că Stoian s'ar fi sinucis cu cianură de potasiu. Pasivul băncei nu este încă cunoscut. Registrele se găsesc în cercetarea specialiştilor.

†

Azi la 10 Noembrie la orele 8 dimineaţa a încetat din viaţă după o suferinţă grea şi îndelungată Directorul institutului de credit **„Vatra"**

Iosif Popescu

în etate de 58 ani.

Răposatul a fost un distins fiu al bisericei şi al neamului nostru, a fost un sprijinitor al instituţiilor de cultură — şi a fost ctitorul cel mai de seamă al zidirei bisericei din Reghin, — unde răposatul a trăit şi lucrat în cinste şi vrednicie ca director al băncii „Mureşana".

Toţi cei ce au avut fericirea al cunoaşte aflând despre moartea lui vor zice împreună cu noi: avem cu „un om de omenie şi de caracter" mai puţin. Inmormântarea va fi la Reghin în cripta familiară Sâmbătă în l. c. la orele 3 p. m. Odihneasca în pace!

„Infrățirea" economică, socială, juridică

Cioclul s'a arătat

Haosului economic și financiar, devenit cu atât mai grav cu cât finanța noastră s'a avântat în operațiunile comerciale și în jocul de bursă, — împrejurările tragice prin care trece țară noastră sunt pe cale a-i pune un sfârșit.

Guvernele române, nu au putut de multe ori să se mândrească că o temeinică și precizä politică economică și financiară (atât internă cât și externă) de o mai lungă durată.

Toate lecțiile de metodă pe care școlile căutau să le deprindă elevilor, erau bune numai pentru școli.

Oamenii politici, mai totdeauna diletanți ori chiar, mai mult, simpli agenți electorali treziți deodată miniștri, uitau în vălmășagul luptei pentru existența partidelor, interesele de ansamblu ale țării și bunele lecțiuni de organizare pe care le învățăseră în școală.

In România era o credință: că un plan amănunțit nu este necesar decât în operațiile militare și în construcțiile inginerești:

Evenimentele, care par'că sau șters din muntea acelora ce astăzi zburdă, au dat în 1916 un teribil argument organizării și chiar celei militare.

Dacă deruta nu a cuprins viața României pe vremurile cele mai triste ale bejeniei din prima perioadă a răsboiului, aceasta se datorește în primul rând guvernului, care pregătise ansamblul măsurilor economice în viitor.

N'a sufsrit atunci țara noastră, redusă la micul și nefericitul teritoriu al Moldovei până la Mărășești, dezordinea și deruta încare se găsește azi, în timp de pace România intreagită.

Scăpați din ghiarele morții și din comprimarea de atunci, oamenii s'au repezit la petreceri și la câștig.

Mâna fermă care armonizase viața țării, fu îndepărtată.

Un guvern lipsit de ori ce plan mai precis decât cuvintele sarbede și vagi ale mesagiului se ridică în foișorul cel mai înnalt de unde să poată fi văzut de zecile de mii de proști care îl cereau și de unde să poată auzi strigătele de osanale.

Valurile unui epicurianism uriaș, se frământau jos, rodeau temeliile edificiului național și printre puținele picioare pe care să înnălța foișorul, prin temeliile săpăte de ape, valurile întreprinderilor forfoteau în volbure dezordonate.

Guvernul deveni prizonier, sus în foișorul său, de unde nu înțelegea nimic.

Scăpați la mică și trecătoare certitudine, atât de așteptată, indivizii se repeziră vertiginos în teritoriul virgin al Basarabiei.

Averi se făcură într'o noapte, crescură disproporționat, aducînd cu ele frene ia intreprinderilor noi, a luptei pe viață și pe moarte, a cîștigului ușor și uriaș.

Guvernele n'au avut nici-o dată mâna pe stavilarul apelor de sub edificiul său pe tărași.

Individualismul cel mai desordonat s'a repezit, s'a întins tare, cu forța unui element descătușat.

La un moment dat guvernul s'a înțeles, că ora aceasta năvalnică poate fi utilizată: guvernul a constatat la pavilionul său o roată de lemn și a desc is o moară.

Desordonării de jos, i-s'a unit desfrâul de sus, — febrilitatea a crescut până la frenezie: cîștig, cîștig, ori cum, de ori ce fel, — numai cîștig și iute.

Astăzi haosul acesta ne-a înghițit. Ultimii tarași ai morii sunt gata să fie luați de apă și ei.

Incăodată necesitatea esențială a organizării primește un teribil argument.

Puneți capăt haosului economic și financiar. Armonizați în viața țării, puneți răgaz intereselor individualiste exasperate, struniți, echilibrați, coordonați forțele acestea haotice, care ne prăpădesc.

Banca Națiunii ne-a dat avertismentul îngrozitor. Pe apele spumoase, — ca un prevestitor al prăbușirii ce ne așteaptă — plutește înainte cadavrul lui Ghica Comănești: — Destul! Opriți-vă febrilitatea: e loc de cîștig pentru toți.

Invingeți haosul care ne-a cuprins, organizați, organizați, organizați! Organizați viața economică a țării românești.

„Cioclul s'a arătat la porțile țării. Acum, ori niciodată, să se pună reînvoiala între sutele de doctori ce stau la capul celui bolnav..

Basarab.

Impozitul pe lux

Intrucât la orice cumpărătură și la orice consumație, publicul plătește impozite, întrucât vânzătorii înșiși nu cunosc — ori uneori se fac a nu cunoaște exact — cotele de impuneri, dăm într'un format portativ tariful lor.

Cititorii să-și taie rândurile de mai jos și să și le pună în porte — feuilles — pentrucă a ajuns vremea să umblăm cu legile în buzunar pentru a ne apăra avutul absolut la fiecare pas:

Se percepe 15 la sută asupra prețu'ui de vânzare convenit la:

a) Automobilele destinate circulației persoanelor, de o putere peste 20 de cai.

b) Bijuteriile de orice fel și ceasornice de aur, platină, argint, cu sau fără pietre prețioase, precum și pietrele prețioase, când se vând separat;

c) Bronzurile, imitațiile de bronzuri, obiectele de ornamentație în metal sau porțelan;

d) Monetele vechi, obiectele antice sau de colecție;

e) Tacâmuri și orice obiect casnic de aur, platină sau argint;

f) Parfumeria, pudra, pomezile, cosmeticile, orice obiect de toaletă, afară de săpunurile și pudrele sau paste e dentifirice;

g) Mătăsurile de orice fel, obiecte e și confecțiunile de mătase;

h) Liqueururile, șampania, vinurile șampanizate;

i) Dantelele adevărate;

j) Covoarele de orice fel, de la 3000 lei.

10 la suta la:

a) Confecțiuni de oerice fel, căptușite sau garnisite cu mătase;

b) Dantelele imitațiuni precum și garniturile în cari intră numai în parte mătăsuri sau fireturi;

c) Mobile fine, precum și garniturile de mobile pentru camere, de o valoare mai mare de 10.000 de lei de garnitură;

d) Tablourile în ulei și aquarelă, sculpturile de orice fel, când sunt vândute de alții, decât de autorii lor;

e) Pene de orice fel pentru pălăriile de damă;

f) Blănurile de orice fel de o valoare superioră la 3.000 de lei;

g) Velizele, obiectele de voiaj lucrate în piele, sacurile de mână purtate de dame, mănușile de piele sau de mătase și orice obiecte similare de podoabă:

h) Rufăria [pentru domni și doamne, atunci când valoarea fiecărui articol în parte depășești 300 de lei;

i) Rochiile pentru doamne, oricare ar fi materialul din care se confecționează, dacă valoarea lor depășește 2.500 de lei.

j) Ghetele ori pantofii, confecționați în parte sau în total cu piele de lac sau oricare ar fi materialul din care ele sunt lucrate, când valoarea lor depășește 800 de lei.

k) Automobilele — dela 20 cai în sus.

l) Aparatele fotografice și accesoriile lor, când cumpărătorii nu sunt fotografi de meserie.

10 la sută din prețul camerelor în hotelurile de lux și consumațiile în localurile zise de lux.

La hotelurile de clasa 2-a numai 6 la sută, la cele de clasa 3-a, numai 2 la sută.

Cereți totdeauna dovadă clasei.

Cereți totdeauna chitanță din carnetele vizate de administrația financiară.

Observați ca în notes să nu se scrie în loc de matase, ștofă, aceasta însemnă că negustorul fură fiscul.

Cereți, fără jenă, facturile — și nu plătiți decât maximum 30 la sută câștig asupra prețului din factură.

Când aveți, îndoială că negustorul a făcut ceva ce nu înțelegeți, trimiteți cuponul cevi se dă lai administrație, ca să-l controleze când negustorul va face vărsările.

Nici altă taxă de asistență, timbre, nu se mai aplică.

Nici-o altă taxă de timbru.

Să nu vă fie rușine să vă apărați avutul, destul de încolțit din toate părțile.

INFORMATII

Ministerul de industrie și comerț a renunțat să mai cumpere mărfuri din Elveția în contul împrumutului contractat și deci nu a mai numit nici un delegat al său în comisiunea care a plecat în acest scop la Berna.

Se simte influența unui om priceput și devotat țării, fapt care nu se va constata la ministerul de comunicații.

■

Reluarea traficului de mărfuri de mare iuțeală. Cu începere de la 15 Noembrie a. c. transporturile de călătorie a mărfurilor supuse stricăciunei, carne proaspătă, peste proaspăt, etc., predate cu mare iuțeală se vor taxa după prescripțiunile tarifare de mare iuțeală și se vor expedia cu trenurile de persoane la care se vor adăoga pentru acest scop câte 1—2 vagoane de mărfuri.

Coletăria obicinuită în cantități până la 500 kgr. predată cu mare iuțală se va expedia cu trenurile mixte sau de mărfuri având precădere.

Asemenea se vor primi și mărfuri de mare iuțeală în vagoane complecte socotindu-se taxele de mare iuțeală prevăzute în tarif.

Se știe că mărfurile de mare iuțeală se taxau până în prezent cu taxele de bagaje iar cele expediate cu trenuri de persoane ca bagaje dublu.

■

Cifra datoriilor războiu austriace în România Ministerul de finanțe român a întocmit o statistică a hârtiilor de stat austro-ungare. După această statistică, efectele de stat austro-ungare emise până la 28 Iulie 1914 sunt în vechiul regat pentru 42 milioane 305.720 coroane, în Bucovina pentru 38 milioane 907.003 coroane și în „Transilvania" pentru 224 milioane 897667 coroane. Toate aceste efecte au fost stampilate. Din valorile emise în perioada dela 28 Iulie 1914 până la 31 Octombrie 1918 se găsesc în vechiul regat pentru 254 milioane 245.475 coroane, în Bucovina 266 milioane 915.716 și în Transilvania 2 miliarde 235 milioane 460.077 cor.

■

D-l Ing. D. Leonida a cerut concesionarea dreptului de a construi un canal navigabil între rîul Argeș-și Dunărea, canal care urmează a trece și prin București unde se va construi o mare uzină hidroelectrică pentru procurarea energiei necesare transporturilor pe șlepuri.

■

Un congres al valutei la București — Camera de comerț și industrie din București a convocat, pentru Duminecă la orele 9 dim., pe representanții tuturor camerilor de comerț din țară, spre a se desbate chestiunea valutei și a plăților comercianților în străinătate.

■

Ce rost are aceastǎ informație: Guvernul intenționează deschiderea unui credit de 20 milioane lei pentru înființarea unei fabrici de vagoane de cale ferată la Brașov,

Ori s'a utilizat fabricile „Astrei" într'atât încât aceasta e depășită de marile comenzi ce i-au făcut statul român?

Astfel încurajează statul industria națională?

Astfel se înțeleg economiile și buna gospodărie sub acest regim?

Ori e la mijloc încă ceva, Ori e vorba de un atelier al c. f. r. în stație — lucru iar pripit hotărât cât timp sunt atelierele „Astrei".

Sperăm că lămuriri nu ne vor lipsi,

■

Exportul de porci. Continuă cu intensitate.

Pe ziua de ieri s'au eliberat încă 4 permise pentru 900 de porci, și un permis pentru 2 vagoane slănină.

O porție cotlet de porc — aproape 1/4 de kilogram — costă la un restaurant în Cluj 9—10 lei adică aproape 30 lei kilogramul! (scăzând 10 lei cheltuelile de pregătire).

■

Budgetul Austriei — cifrează pe 1922, un deficit de 140 miliarde coroane.

■

Circulația financiară în Ungaria după ultima situație a băncii de Emisiune, din 15 Oct. Arată o creștere de 1037.8 milioane coroane.

■

Muncitorii englezi, metalurgiști au întreprins la referendum relativ la acceptarea micșorării salariilor și a reducerii sporurilor de scumpete date din timp de răsboiu.

170.471 au fost pentru; 137.636 contra.

Peste 3 milioane de lucrători sunt fără lucru.

Execuțiunile în Bursă O măsură a comitetului Bursei București, anunță următoarele:

Se aduce la cunoștința generală că execuțiunile în Bursă în materie de valută ca și în materie de negocieri de acțiuni și efecte nu se pot face decât prin organul Sindicului Bursei.

Orice acoperiri făcute pe altă cale nu sunt permise și altminteri nu pot fi luate în considerație de instanțele judecătorești pentru stabilirea diferențelor.

■

Sporirea capitalurilor industriilor din Ardeal și Banat. Pentru cererile de sporiri de capital, ce le vor face diferite industrii din Ardeal și Banat, ministerului de industrie și comerț, acesta va însărcina cu controlul și darea autorizațiilor pe „Comisia de transacții" care funcționează pe lângă direcția generală a industriei.

Autorizarea de sporirea capitalului se va acorda ținându-se seamă de următoarele condițiuni:

1. Capitalul să fie în funcțiune de numărul și procentul lucrătorilor naționali și străini.

2. Necesitatea desvoltării sau restrângerei producțiunei unei anumite industrii.

3. Protejarea întreprinderilor similare din alte puncte ale țărei.

4. Acordarea avantajelor legei de încurajarea industriei naționale, etc.

22

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DRĂ cunoscând la perfecții Româna, franceza și lucrări de birou caută post. 1243

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub F.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Corespondențe:

MIȚI regret. Iți poți închipui cu ce ochi m'am uitat. Nimic nou, totul bine. Emil.

Baba în curând la revedere. Voi pleca peste câte-va zile. Carol.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Se fac, se modifică și se repară pălării de dame la:

Dna Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA“**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

No. 44925/921.
Cluj, la 9 Noembrie 1921.

AVIZ,

de la Direcțiunea Generală a Finanțelor.

Se aduce la cunoștința contribuabililor, că — potrivit noilor legi financiare — este în interesul fiecăruia a-și da Declarația de venituri și avere, necesară la constatarea impozitelor pe anul 1921/1922 până la 1 Decembrie 1921 și Comisiunilor de recensământ, cari în comunele rurale lucrează la primărie, ia în cele urbane, mergând din casă în casă și dela cari pot primi toate lămuririle de cari ar avea nevoie.

Declarația se va face pe formularul întocmit de Minister, care se poate ridica dela percepția fiscală sau primărie. contra cost.

Toți aceia care nu vor da Declarație, vor fi impuși din oficiu, căci elimentele de impunere pot fi și prezumtive — fără obligația de motivare din partea fiscului — și când contribuabilii își pierd orice drept la scăzămintele și degrevările prevăzute de lege; fără a avea putința a cere ulterior luarea acestora în considerare. In același timp impozitul li se va spori cu 50%.

Lipsa de Declarație mai atrage după sine și o amendă de 1000—5000 Lei; iar în cazul când s-ar ascunde vre-o avere cu scop de a frauda statul: impozitul va fi îndoit și se va mai aplica o amendă de 1000—20.000 Lei și închisoare de 3—5 ani.

De obligația de a da Declarație nu e scutit nimeni; nici funcționarii cărora li se reține impozitul din oficiu. Se observă, că funcționarii publici, foști sau actuali, mai sunt obligați de a da o Declarație specială, pe hârtie simplă, justificând detailat originea averei lor. 1241

Dela Consiliul Orașului Municipal Cluj.

No. 9216/1921 cons. Copie.

Hotărire:

Consiliul orășenesc în ședința sa ținută la 4 Noemvrie 1921 în baza art. 14. al Legii pentru incurajarea construcțiilor de clădiri hotăreste ca orice imobil urban construit de nou pe teritorul orașului Cluj, și pus după 1 August 1921 la dispoziținea locuitorilor, este scutit timp de 10 ani de orice impozit direct al comunei incepând cu data când aceasta construcție este dată destinației.

Cu executarea acestei hotăriri, se incredințează Consiliul orășenesc.

Din sedința cons. oraș, ținută la 4 Noemvrie 1921

primar:
Dr. POP m. p.

1239

Publicație.

In conformitate cu ordinul în rezoluție al D-lui General Comandant al Corpului VI Armată, pus pe referatul Serviciului de Armament și Muniții No. 111, 112 și 113 aprobându-se vânzarea prin licitație a 3000 Kg. sârmă ghimpata, 11 lăzi sârmă ghimpata, 5940 Kg. fier și 20 sghiaburi de fonta a 4.78 m. lungimea.

Aducem la cunoștința ca în ziua de 17 Noembrie a. c. ora 9 dimineață se va ține licitație publică în localul Corpului VI Armată Serviciul de Armement și Muniții.

Doritori pot a se prezinta pentru a vedea aceste materiale în ori ce zi la C. VI. A. Serviciul Armament și Muniții.

Comandantul Depozitului de Arm. și Muniții Cluj
Ad-tor Sub. Lt: I. BOERU. 1236

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Clul, Piața Unirei

„Schieb“ FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate nentrecută și pentru toate scopurile.

Unsoare consistentă de prima calitate, furnizabile în butoaie și cisterne.

Prețuri fără coucurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.
In ințiințare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virinente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește
DEPUNERI spre FRUCTIFICARE
pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

Noroc amice! — Noroc!
Știi o noutate?
Nu știu, căci abia eri am venit.
Da de ce e vorba?
De ce ne interesează.
Adică.
In Str. Universității No. 1 s'a deschis o nouă și frumoasă

Bodegă

ce nu a fost încă în Cluj unde poți petrece bine, la orice oră din zi și până la 3 noapte.

Hai atunci să mergem să mă convingi. Știi că are beuturi excelente, gustări delicioase, mâncări alese și 1209

Prețuri convenabile.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și tranamiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. **Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde.** 174

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

În atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pe tru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă primă calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1298

Reclama este sufletul comerțului

De vânzare

O bibliotecă mică turnantă.
Un gramofon.
Un urs (covor) brun,
Două costume de dame aproape noui.

1235

Se pot vedea dela orele 8—11 a. m.
Str. Görögtemplom No. 16.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. 329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Radio 1663
Scutiți foarte mulți bani dacă ghetele necesare vi-le procurați dela depozitul Fabricei de ghete
„Bata"
Cluj, Piața Unirei No. 9.
Magazin mare.
Prețuri ieftine.
Calitate garantată. 1243
Prețuri originale de fabrică.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii 1

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliegări** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Modă, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNIP" SIBIIU

Anul II. No. 372 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 13 Noembrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IU... 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252. SUB CONDUCEREA UNUI CO... Director: D. TOMESCU
Telefon: ...DACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Cuvintele Principelui de Coroană

de
N. Bănescu
prof. universitar

„Până acum ne-am întărit în afară, de acum să ne întărim sufletește, înăuntru!"

Duminecă, 8 Noembrie, s'au inaugurat, cu solemnitate, la Sighișoara, bibliotecile populare create în Târnava-Mare. A. S. Regală Principele Moștenitor a onorat cu înalta Sa prezență acea inaugurare, căreia, prin cuvântul Său hotărât și înțelept, i-a dat un înalt caracter de sărbătoare a culturii.

Accentuând însemnătatea problemei de căpetenie care este astăzi cultura poporului, în hotarele țării întregite, A. S. Regală a chemat la opera mare și grea puterile unite ale tuturor. In graiu răspicat a deslușit apoi norodului adunat la acea sfințire a „semințiî de lumină", înțelesul adânc al folosinței cărții românești.

Cine își dă seama cât a contribuit la păstrarea și ridicarea neamului nostru puterea nebiruită a slovei, picurată de binecuvântate mâini în pagini care au trecut statornic gândul învietor de la o generație la alta și de la un ținut la cellalt, — acela a simțit sufletu-i tresărind la trumoasele cuvinte de adevăr ale Principelui Moștenitor:

„Prin slova ce vi se dă", — a spus A. S. Regală, — „veți învăța că în neamul nostru trebue să bată un singur suflet: sufletul acelora cari aici, în Ardeal, au răbdat peste o mie de ani, și în ceasul acesta a putut să se bucure de îndeplinirea visului strămoșesc; sufletul acelora de dincolo de Carpați cari, la chemarea Regelui lor, au alergat ca un singur om, să vă desrobească . . ."

In mijlocul tristelor împrejurări în care ne zbatem astăzi, în atmosfera de patimi care, peste hotarele smulse eroic, sapă îndărătnic și desbină, cuvintele înțelepte ale Principelui sună ca o chemare la datoria comună. Ele află un puternic ecou în sufletele noastre.

In clipe ca acestea, ce nu se pot șterge, se deslușește mai limpede pentru întreg poporul român puterea superioară ce zace în Coroana care ne ocrotește. Ea este pentru noi mai mult decât un mare simbol: e un principiu activ, o înaltă forță de raliare a sufletelor în ceasurile cele mari.

Odată mai mult se evidențiază cât de nedesfăcut s'au închiegat la noi, în aceleași nobile silințe, Dinastie și popor. Jertfele multiple și eroice de ieri, suferințele nespuse, proaspete încă în amintirea tuturor, neau găsit la un loc, în jurul acelora mari nădejdi astăzi împlinite. Datoriile nouă, care chiamă acum la lucru, pentru „întărirea din lăuntru", prin făurirea cugetului unitar în sprijinul idealului românesc, ne află iarăși împreună. In aceste nobile năzuințî, menite a închiega definitiv opera oștilor viteze, membrii Dinastiei sunt în totdeauna în fruntea tuturor.

Iată de ce, când Tronurile se năruie împrejur, când Monarhii își caută în jurul nostru Coroana prăbușită în ruinele unui popor, Coroana Românlei strălucește, ca un far luminos, asupra neamului reînviat.

Știrile zilei

Ungaria se supune Notei Aliaților

Guvernul ungar a încunoștiințat conferința ambasadorilor că-și ia angajamentul — potrivit deciziunii din Februarie și Aprilie 1920 să interzică restaurarea Habsburgilor pe tronul maghiar și să la înțelegere cu marile puteri reprezentate la conferință în privința întronării.

Nota Aliaților către Ungaria

Se comunică din Paris, că aliații au adresat o nouă Notă Ungariei prin care protestează energic împotriva modului cum a decurs actul de detronare ignorându-se cu desăvârșire obligațiunea care prevede detronarea definitivă a lui Carol cu privilegiul însă de a-și alege singură Suveranul indiferent de Casa Domnitoare în afară de cea habsburgică.

Dostoiewsky și bolșevismul

Un ziar își exprimă mișcarea că reputația sovietelor a înțeles să participe așa de puțin la comemorarea lui Dostoiewski în care l-ar fi fost ușor să sărbătorească nu numai „pe cel mai rus dintre scriitorii ruși", cum a zis Merejkowsky, ci poate și pe unul dintre precursorii doctrinei bolșevice. Căci scriitorul militant care a înfruntat toate asprimile regimuiui țarist și a cunoscut toate suferințele închisorilor din Siberia are în opera lui atâtea pagini pe care cineva ar putea să le tălmăcească foarte ușor ca o îndrumare spre bolșevism. Așa de pildă, s'ar putea spune că Rasskolnikof, eroul din „Crimă și pedeapsă" este însuși părintele bolșevismului în clipa când revendica pentru Kepler și Newton dreptul de-a suprima nu una, dar o mie de vieți, dacă descoperirile lor nu s'ar fi putut face de cât cu acest sacrificiu. Ce justificare mai bună pentru regimul despoților din Moscova de cât să recunoască ideii dreptul de a se impune și de a birui prin crimă?

In realitate, însă, adevăratul Dostoiewsky nu poate fi așezat alături de reprezentanții bolșevismului, și nu e greșală mai mare de cât să încerci a-l înfățișa ca pe un perturbator social. Toate revendicările lui tindeau spre o singură țintă: regenerarea Rusiei și înălțarea ei spre un ideal de ordine, de frăție și de dreptate. Cuprinsul operei lui vădește un moralist profund creștin, și dacă a zugrăvit și a analizat cu atâta răbdare sufletul și gândirea lui Raskolnikof, aceasta n'a făcut-o de cât ca să arate și mai bine urmările nefaste ale individualismului anarhic. Utopiile socialiste îi erau nu numai streine, dar și cu desăvârșire antipatice din pricina materialismului care stătea la baza lor. Nimeni mai bine ca el n'a arătat deosebire dintre creștinism și idea socialistă. „Creștinul" — scria el — spune: tu trebuie să împarți bunurile mele cu semenii mei săraci și eu trebuie să fiu servitorul lor, pe când comunardul dimpotrivă îți trebuie să-ți împarți averea cu mine și tu trebuie să fii servitorul meu".

Omul care a spus: „Voi fi și mai mult servitorul țarului în clipa când el va înțelege că supușii lui sânt copii lui" | omul acela nu putea să fie un răzvrătit. Opera lui Dostoiewsky ivorește din adâncurile sufletului creștin al poporului rus, și nu în această operă s'ar putea căuta astăzi obârșia bolșevismului.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

„Uniunea maghiară" de mâine

Ziarele maghiare, readuc pe tapet, cu o râvnă demnă de o cauză mai bună, învechita chestiune a baronului Ilosika.

In articole, lungi, cu titluri și subtituri ce se silesc să fie cât mai sugestive, presa ungară caută a găsi scuze și explicațiuni variate la gestul d-lui „Dă'n gropi-Ilosika".

Ne surprinde naivitatea procedeului, fiindcă un vechiu dicton spune că „Cine se scuză, se acuză". Pentru noi, gafa baronului a fost o lumină aruncată asupra întunecatei „Uniuni maghiare", lumină care, din fericire, a deschis ochii celor chemați să vegheze.

* * *

Fără a fi de sânge „sânge albastru", funcționarii noștrii au înăscută în ei o delicatețâ, pe care nu le-o reproșăm, dar care, în anumite împrejurări, este interpretată drept o slăbiciune.

Ne lipsesc în administrație mâinile înmănușate, dar care lovesc cu vigoare făcându-se simțite; ne lipsesc acele mâini părintești care mângâie, dar care și pedepsesc cu severitate.

O bună administrație cere o atențiune susținută și neobosită în conducere, iar nu salturi de la indulgență la represiune.

Sunt lucruri, pe care orice represiune nu le va putea șterge sau înfrâna odată ce s'au produs. O asemenea administrație mai cere încă o cunoaștere adâncă a fondului sufletesc a celor pe cari e chemată să-i conducă, pentru a fi ferită de surprize.

Maghiarii din Ardeal au încheiat, cu noi ca să zicem așa o legătură de conveniență. Știm prea bine că la baza unor astfel de legături nu stă dragostea, ci interesul. Prin urmare, a te adresa sentimentului lor, în asemenea situație, socotim că este o naivitate.

Să fim cu ei în termeni de formalitate pură, fără însă a respinge pe cei ce doresc sincer să se apropie de noi și dacă ar fi din parte ne să favorizăm o apropiere, aceasta ar trebui, credem noi, s'o facem cu elementele neotrăsite de sângele albastru.

Să chemăm la viață și să încurajăm la conducere pe cei cari, fără a poseda codul etichetelor spaniole, posedă însă un fond sufletesc mai curat, reîmprospătat la adierea vântului de democrație pe care l'am adus accu sacrificiul atâtor frați și fii iubiți.

Să fie chemați a conlucra cu noi acei cari în simplitatea lor vor fi în adevăr sinceri și cu garanții că reprezintă sentimentele massei populare.

Se va vedea că bunul simț și sinceritatea conducatorilor vor scuti populația maghiară de gafele magnaților și o vor conduce, pe nesimțite, către o legătura sentimentală, care va fi cu adevărat trainică. *Ar.*

Criza financiară

Dezideratele memoriului prezentat regelui. — Regele față de situația financiară. — Abilitățile guvernului.

Faptul de căpetenie la ordinea zilei este audiența financiarilor la M. S. Regele și prezentarea unui memoriu în care se arată situația precară a finanțelor.

Din acest memoriu se desprinde clar, că scăderea valutei noastre are la bază: lipsa unui program de veținne economică și financiară, măsuri nechibzuite în administrațiunea țărei și lipsa unui budget echilibrat care să aibă, ca punct de plecare, spiritul de sacrificiu.

După ce memoriul vorbește de o întreagă serie de măsuri ce trebuesc luate pentru îndreptarea răului, — ca: o politică financiară cu un echilibru real între venituri și cheltueli, reducerea funcționarilor interni și externi la minimul necesar, mărirea exportului și micșorarea importului, alcătuirea unui regim vamal de o durată mai lungă, consolidarea biletelor Băncei Naționale prin încetarea de noui emisiuni, operațiunile de valută să fie restrânse, la un anumit număr de bănci. Memoriul sfârșește prin aplicarea urgentă a acestor soluții, dacă voim să nu ne vedem în fața unui cataclism greu de învins.

Prin urmare, este vorba de un „cataclism greu de învins".

Dacă astfel se prezintă lucrurile, mirați ne întrebăm, cum rămâne cu afirmațiunea d-lui General Averescu făcută la consfătuirea deputaților din majoritate, că nimic nou nu a venit să sdruncine autoritatea Parlamentului și a guvernului?

Oare „cataclismul" despre care vorbesc financiarii nu apare ca o demnă nostrație față de incuria care domnește în administrația țărei?

Și atunci mai poate d-l Averescu să afirme că deslănțuirea crizei financiare cu atâta furie, nu însemnează o nouă situație în criza politică?

Dar, a tăgădui această situație, este a nega orice noțiune despre realitatea unui fapt.

* * *

Situația grea în care se află guvernul se evidențiază și de oarecari indiscrețiuni făcute cu prilejul audienței de la Palat.

Ziarul „Dimineața" scrie că, la întâmpinările făcute de delegații băncilor cu privire la chestiunea financiară, M. S. Regele a spus:

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

„Recunosc, nu mai este de pierdut numai o zi, ci nici chiar o oră şi voiu face imediat toate intervenţiile necesare."

Iar la afirmaţiunea făcută că dezastrul financiar se datoreşte nepăsărei guvernului, Suveranul a adăugat:

„Da, nu se cuvine ca eu să critic guvernul meu, dar aşa este"...

In altă ordine de idei, Maestatea Sa s'a exprimat că aplicarea impozitului pe capital trebuie schimbată.

Rezultatul audienţei a fost că primul ministru general Averescu a fost chemat de îndată la Palat, pentru a i se aduce la cunoştinţă desideratele memoriului.

Convingerea cercurilor financiare este că soluţiunile propuse în memoriu vor fi aplicate chiar în absenţa din ţară a ministrului de finanţe.

■

Faţă de această stare de lucruri, revenim din nou la declaraţiunile d-lui Averescu, că „situaţia politică internă nu este de loc gravă şi că, atât scăderea leului cât şi îngrijorarea opiniei publice, nu s'au produs din altă cauză decât din teama pe care o are întreaga ţară de a nu fi adus la putere un guvern liberal."

Această afirmaţiune este distrusă de însuşi memoriul prezentat M. S. Regelui în care se precizează, cu cea mai mare bogăţie de amănunte, că situaţia de astăzi se datoreşte unei politici fără nici o concepţiune financiară şi economică.

La diferitele detaşamente şi unităţi militare în anul trecut se găseau în total 1152 de analfabeţi, cari însă n'au fost neglijaţi ci li s'au creat şcoale sub conducerea celor mai destoinici ofiţeri şi învăţători civili chiar.

Numai activităţii conştiincioase a acestor şcoale se datoreşte faptul, că în decurs de 6 luni, numărul analfabeţilor a scăzut simţitor.

Numărul analfabeţilor de naţionalitate cehoslovacă întruneşte acum 0.11 la sută faţă de 2.5 la sută procent constatat înainte de deschiderea acestor şcoale.

■

Arta dramatică deasemenea se răspândeşte în aşa măsuri că unele unităţi din Boemia, în decursul unui singur an, au reprezentat 925 de piese teatrale. Când se va urma la noi exemplul Cehoslovaciei?... G. B.

Profesorul Einstein va vorbi la universitatea din Bolonia

Universitatea din Bolonia a invitat pe profesorul Albert Einstein ca să ţină acolo o serie de conferinţe asupra teoriei sale.

Profesorul Einstein a primit invitaţia şi va pleca în curând spre Italia. Universitatea a hotărît ca să-i atribue titluri speciale academice.

Inventatorul măştei de gaz

In sala festivă a Societăţii Farmaceutice din Londra s'a desvălit zilele trecute bustul inventatorului măştilor de gaz, E. F. Harrison.

Harrison, în timpul campaniei, a intrat în etate de 47 de ani în armată.

Pe vremea când germanii au întreprins primul atac cu gase asfixiante, Harrison era subofiţer. Zguduit în sufleteşte de aceste mijloace mârşave puse în joc de germani sa pus pe lucru şi după multe experienţe în aceasta direcţie, areuşit să surprindă lumea cu măştile întrebuinţate mai târziu împotriva gazului otrăvitor.

Ministrul de Răsboiu în semn de recunoştinţă a înaintat pe Harrison la gradul de Locotenent şi l-a fost însărcinat cu conducerea rezortului de chimie dela Marele stat Major englez.

In anul 1918 Harrison moare în urma unei intoxicaţii din nebăgare de seamă în decursul experienţelor sale.

Institut Sociologic în Cluj

Necesitatea acestei inovaţiuni, unica în România-Mare

O instituţiune de mare folosinţă este pe cale să se înfiinţeze, în oraşul Cluj, din iniţiativa d-lor Virgil Barbat profesor de sociologie la Universitatea din Cluj şi dr. E. Dandea, consilier financiar al oraşului

Noua instituţie va fi un birou de informaţiuni sociologice, care lipseşte până acum în România.

Biroul va fi organizat după sistemul celor existente în străinătate. El va aduna date de ori ce natură cari privesc sociologia

Activitatea lui se va extinde şi asupra domeniului cultural, economic, politic, cercetând pe baze ştiinţifice, cauzele cari determină o acţiune sau alta.

Datele adunate după cele mai moderne criterii ştiinţifice de sociologie, vor fi cuprinse în statistici pentru a se putea compara progresul cu regresul dintr'un anumit timp şi pentru a se putea compara situaţia noastră într'o anumită chestiune cu situaţia altor State. Cunoscându-se apoi cauzele determinate ale efectelor din deosebitele ramuri, va cerceta mijloacele cele mai nimerite pentru îndreptare, acolo unde va fi nevoe.

Noua instituţiune va avea frumoasa menire să cerceteze mişcarea vieţii din România — unicul care poate duce la concluzii sănătoase şi reale, iar datele adunate vor servi la orientarea capacitaţilor noastre politice, culturale şi economice pentru a introduce în mecanismul vieţii Statului cele mai bune soluţiuni.

Astfel de birouri s'au dovedit în străinătate ca indispensabile pentru îndrumarea reală a vieţii unui Stat, astfel înfiinţarea lor nu poate lipsi nici dela noi, cari avem cea mai mare nevoe de date precise, strecurate prin filtrul ştiinţei, mai ales pentru complexa noastra refacere.

Biroul va fi probabil instalat în localul din strada Cogălniceanu No. 4.

Pe lângă acest birou se va înfiinţa deasemeni şi seminariul de sociologie al Universităţii din Cluj, astfel că studenţii auditori se vor putea folosi câştigând vederi largi şi cu totul noui despre mişcarea vieţii din România.

ECOURI

Nou izvor de gaz aerian natural

O sondă din Vaux a dat la iveală un focar intens de gaz saturat de carbure a cărui izbucnire cu presiune violentă a fost socotită la mai multe mii de metri cubi pe minut, cu o putere luminătoare şi calorifică îndoită decât aceia a gazului extras din cărbune. Analiza acestui gaz a demonstrat perfecta lui analogie cu aceea a cărui emisiune a precedat descoperirea izvoarelor de petrol din România.

O convenţiune internaţională de telegrafie fără fir

La Paris, s'a semnat în urma conferinţei ce s'a ţinut între reprezentanţii principali ai companiilor de telegrafie fără fir, o convenţiune internaţională pentru organizarea radiotelegrafiei — în raport cu ultimele perfecţionări ştiinţifice.

Totodată se va organiza, pentru comerţ şi presă în deosebi, un serviciu special cu preţ cât mai redus.

Educaţia culturală în armata cehoslovacă

Ca să ne putem face o idee cum alte State înţeleg necesitatea unei educaţii culturale în armată folosim prilejul reproducând o statistică bibliografică cu numele iniţiatorilor de bibliotecăt pentru oştire — statistică cu prisosinţă elocventă asupra stării culturale din armata cehoslovacă.

Până la 1 Frbruarie a. c. numărul volumelor puse la dispoziţia soldaţilor se urcă la 77.677. In decursul unei jumătăţi de an numărul acesta a crescut cu 15.424 volume.

Bibliotecile militare sunt instalate în cele mai moderne localuri, desăvârşit comode şi confortabile. Zilnic se perindează un număr însemnat de cititori.

Aceste săli de lectură stau în permanenţă la dispoziţia soldaţilor. Mai sunt săli rezervate publicaţiunilor periodice cu caracter social, economic, financiar şi politic. Bogata colecţiune a acestor reviste serveşte totodată de călăuză şi pregătire pentru viaţa de toate zilele — în deosebi pentru rolul de cetăţean conştient, de bun patriot. Numărul acestor tipărituri se urcă la 1.179 şi are 2.948 de cititori lunar

Ce către Stat s'a votat cu începere dela 1 Febr. suma de 51.600 cor., ca subvenţie anuală destinată bibliotecilor militare în genere.

Tot aşa sârguitor se munceşte şi în celelalte secţiuni culturale ale Batalioanelor.

Moartea tenorului Băjenaru

Sâmbătă, la orele 10 seara, după o scurtă zăcere, tenorul Ion Băjenaru, unul dintre întemeetorii operetei şi operii romăne la noi s'a stins din viaţă la locuinţa sa din strada Albă.

Regretatul artist s'a ridicat din mijlocul satelor. Fiu al preotului Gheorghe Băjenaru din satul Căciulaţi-Ilfov, a fost distins de maestrul Gh. Ştefănescu — un mare admirator al lui Băjenaru — care l'a făcut să schimbe seminarul la care urma, spre a se face preot, şi a intra în conservator. Plecat în Italia, spre a se desăvârşi în arta cântecului, se reintorsese în scurtă vreme în ţară, mânat de nostalgia meleagurilor părăsite.

Băjenaru, pe lângă numeroasele operete în cari s'a ilustrat, a jucat alături de toate celebrităţile venite de peste hotare, în operele reprezentate pe scena teatrului naţional. El este unul dintre întemeietorii primei opere române, din vremea când statul nu dădea nici un sprijin acestui fel de manifestări artistice.

Ca mai toţi cei ce şi-au închinat viaţa artei, în ţara noastră, Băjenaru moare fără altă avere, decât numele său nepătat şi adăpostul din str. Albă, în care a închis ochii pentru vecinicie. Acum, când avem un minister al artelor, sperăm că se va avea grijă de văduva şi copiii regretatului artist, care, dacă n'a fost un erou al câmpului de răsboiu, a fost şi va rămâne un erou al câmpului de luptă pentru izbânda şi ridicarea artei muzicale la cinstea în care se află astăzi!

B.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Note de călătorie prin Ardeal

Se cunosc foarte puţin, şi de cei mai mulţi numai din citite sau auzite, noile provincii desrobite, care întregesc atât de minunat ţara veche, din toate punctele de vedere.

Este totuşi o adevărată necesitate a ne cunoaşte patria, sub toate aspectele ei, căci numai astfel se poate dobândi cunoştinţa însemnătăţii şi rolului ce avem, în acest colţ de continent. Dispunem de atâtea bogăţii, care nu aşteaptă decât stăpânirea românească sau o punere în valoare raţională, în cât numai conştiinţa forţei noastre economice ne poate face să avem şi încrederea necesară în izbânda de mâine.

Prin întindere, prin gradul de dezvoltare culturală şi socială, prin utilajul economic de care dispune, prin bogăţiile ce posedă şi valoarea populaţiei care îl locueşte, Ardealul ocupă desigur primul rang între provinciile eliberate.

Şi în Ardeal, ca şi în celelalte provincii noi se poate face constatarea că elementul românesc este slab reprezentat în centrele principale, în oraşe şi târguri, marea majoritate locuind la sate, având drept principală îndeletnicire, cultura pământului. Aproape toată industria şi tot comerţul dela oraşe se găseşte în mâini neromâneşti; de aci şi aspectul străin pe care îl prezintă mai toate oraşele Ardealului. Sunt totuşi câteva centre mai mici, ca *Lugoşul, Caransebeşul, Huniedoara, Orăştie, Sebeşul, Făgăraşul,* etc., în cari românii ocupă un loc destul de însemnat, atât ca negustori cât şi ca meşteşugari. Se mai poate contata în acelaş timp progresul frumos ce am făcut şi în celelalte oraşe mari ale Ardealului, în cei 3 ani dela Unire încoace, sub raportul sporului populaţiei româneşti. Pretutindeni se aude mult mai mult limba românească, nu numai prin funcţionarii trimeşi din vechea ţară, dar şi prin afluxul continuu de populaţia dela ţară către oraşe. Pe alocu ea se văd apărând tot mai numeroase firme româneşti, de adevăraţi negustori români, care se instalează cu tot curajul, încep a da lupta de concurenţa cu străinii. Procesul românizării oraşelor se va desfăşura în cel mult o generaţie, dacă bine înţeles va fi ajutat de o politică comunală şi de stat conştientă şi energică. Şcolile româneşti de toate gradele sunt astăzi înţesate de fiii sătenilor români, doritor să înveţe carte. Cunosc cazul dela Arad, unde în vremea ungurilor erau 10—15 elevi români la liceu, iar astăzi sunt peste 600. Şi acest exemplu se poate generaliza pentru mai toate oraşele. Când toată această masă de tineret, cu scoală nouă românească, se va aşeza la oraşe, fie ca funcţionari, este lesne de înţeles cât de mult se va schimba din caracterul străin al oraşelor Ardealului de astăzi. Intră în datoria politicii comunale a fiecărui oraş de a ajuta din toate puterile instalarea elementului românesc la oraşe.

In actuala criză de locuinţe, ce se simte pretutindeni în oraşele Ardealului, este de datoria „oficiilor de locuinţe" de a da toată preferinţa cererilor româneşti, în interesul naţionalizării oraşelor. In ce priveşte instalarea negustorilor şi firmelor româneşti este de dorit a se stăvili, cu cea mai mare energie, procedeul încetăţenit astăzi de a se lăsa să se facă un comerţ necinstit şi neegal cu aşa zisele filodorme. Sunt astăzi o mulţime de negustori străini, al căror comerţ stagnează sau care intenţionează a pleca din ţară. Deţin de formă, prăvăliile cele mai bine situate, cu foarte puţină marfă, în aşteptarea unui alt negustor, care dorind să se aşeze pe piaţă, pentru a-i cere sutimi, de mii de lei, pentru cedarea localului. Pentru forţele modeste ale negustorilor români înţelege oricine câtă piedică reprezintă această chestiune a localurilor, pentru dobândirea cărora se cer sume atât de însemnate. Autorităţile comunale locale ar avea îndatorirea să oprească acest comerţ ilicit, în favoarea străinilor, puşi să exploateze tendinţa de penetraţie a românilor în oraşele Ardealului. Tot în sarcina unei politici comunale conştiente ar intra datoria de a încredinţa comerţul cu articole monopolizate numai elementului românesc, cu obligaţia de a nu trece brevetele obţinute sub forma de subarendare, altora străini. Este cel puţin curioasă impresia ce o ai, văzând în oraşul Satu-Mare pe piaţa principală, în debitul principal de tutunuri instalat cel mai autentic cetăţean al Galiţiei, de curând pripăşit în ţară, care nu ştie nici un cuvânt românesc. Nu s'a găsit nici un român, căruia să i se dea acest negoţ sigur şi rentabil? Când se mai întâmplă şi sărbători confesionale, nu se găseşte într'un oraş întreg ca Satu-Mare, un singur debit de unde să se poată cumpăra o cutie de chibrituri,

Pe de altă parte, când ţăranii români de prin împrejurimi vin de se instalează în oraş, se refuză instalarea lor, sub cuvânt că nu sunt locuinţe. Este oare de admis o astfel de politică

Din viața Clujului

Ancheta contra Consiliului orășenesc. — Declarațiunile d-lui prefect Meteș. — Afișajul.

Activitatea Consiliului orășenesc a fost viu comentată, în ultimul timp, de către unele ziare maghiare.

Indeosebi ziarul „Ujsag" cronicios atitudinei sale de până acum — a afirmat o întreagă serie de fapte la adresa Consiliului. Între altele se zicea că preocupările politice sunt cele mai de seamă pentru membrii Consiliului astfel că interesele orașului se neglijează, Deasemeni s'a spus că în conducerea orașului se vădește tendința de a împedeca desvoltarea instituțiilor financiare și a întreprinderilor maghiare astfel cât toate întreprinderile orașului se cedează firmelor românești cu excluderea absolută a celor maghiare.

In urma acestor învinuiri Consiliul a instituit anchetă oficială pentru a stabili adevărul.

Cu privire la rezultatul anchetei, condusă de d-l prefect Meteș, d-sa ne spune următoarele:

— „Am cercetat să vedem dacă de fapt este sau nu adevărată vreuna din acuzațiile aduse Consiliului.

Campania era de natură să compromită activitatea Consiliului și am cercetat cu scrupulozitate toate actele oficiale pe baza cărora sau încheiat contracte pentru întreprinderi între comună și particulari.

Din acestea am stabilit că Consiliul n'a făcut nici politică de partid, precum nici exclusivism național.

Ca dovadă ne servesc următoarele: Concesionar a uzinelor electrice către societatea „Electrica" care este liberală, concesionarea zidirei „strandului" s'a accordat unei asociațiuni maghiara. E evident că în primul s'au avut în vedea ofertele cele mai avantajoase și nimic altceva.

In ce privește ziarul „Ujsag", e probabil că a lansat afirmațiile sale — nebazate — din anumite interese și mai cu seamă pentru a discredita în fața publicului din Cluj, activitatea Consiliului, care e românesc și de fapt n'a comis illegalități".

*

Afișajul orașului, pe viitor, probabil că nu va mai fi dat în arendă întreprinderilor particulare ci va fi exploatat de către comuna noastră în regie proprie.

Aceasta pentru ca orașul să poată avea cât mai multe izvoare de câștig cari își au repercusiune directă asupra impozitelor către comună.

Impozitele, în acest caz pot fi reduse simțitor ceeace s'a dovedit de altminteri în mai multe orașe, cari au exploatat diferite întreprinderi în regie proprie.

Urmând acest principiu, orașul va cuta să exploateze cât mai multe întreprinderi în acest chip pentru mărirea pudurilor sale.

Situația politică

Importantele declarații ale d-lui V. Goldiș. — Fuziunea partidelor țărăniste. — Suspendarea impozitului pe avere.

D-l Vasile Goldiș, vice-președintele partidului noțional, într'un interview acordat ziarului maghiar „Aradi Hirlap" a făcut interesante declarațiuni cu privire la situația politică internă.

Fruntașul a delean spune că a stat în ultimul timp în pasivitate, fiindcă n'a consimțit de a colabora cu partidul țărănist, cărui nu-i pot — zice d-l Goldiș — recunoaște îndreptățirea de existență în România.

„Eu dela început am accentuat necesitatea unei colaborări cu partidele de sub conducerea d-lor Brătianu, Iorga Nistor și Inculeț cari au înfăptuit Unirea.

Acum fruntașii partidului național s'au convins că eu aveam dreptate și prin urmare au abandonat pe țărăniști și s'au apropiat de partidele așa zise ale „Unirei".

Continuând d-l Goldiș, arată că cele cinci partide cari s'au căzut de acord asupra unor principii comune, sunt hotărâte a lua conducerea Țarei și a face nouă Constituție.

„Venirea la putere a acestor partide e și o necesitate imperioasă. In zadar afirmă d-l general Averescu că vechea Constituție a României corespunde și noilor împrejurări.

Condițiunile schimbate reclamă în chip hotărât o nouă Constituție, pe care numai partidele Unirei ar putea-o alcătui, căci ele au pus temeliile noului Stat. In nici un caz nu o pot face acei oameni care au altă mentalitate, alte vederi și alte gusturi".

Vice președintele partidului național spune, în partea finală a interviului, că membrii opoziției nu vor mai reveni în Parlamentul actual, iar în cazul că generalul Averescu va prezida noile alegeri, opoziția nu va pune candidați.

M. S. Regele trebue să invite actualul guvern să demisioneze și să cheme un nou guvern, compus din reprezentanții ai celor cinci partide ale Unirei, care să facă noile alegeri.

D-l Goldiș afirmă că la ultimele alegeri partidul liberal a obținut majoritatea, ceea ce este un indiciu de încredere al Țarei în acest partid.

*

La ultima întrunire ținută de partidul țărănist la Iași, d-l P. Bujor, fost președinte al Senătului, a anunțat că la Chișinău s'a îndeplinit fuziunea țăraniștilor basarabeni cu cei din vechiul regat.

D-l Bujor a mai declarat, cu acest prilej, că în curând vom avea schimbare de guvern.

La aceeași întrunire d-l Mihalache a afirmat că, în adevăr, partidul țărănist duce lupta de clasă.

Aceste declarații ale fruntașilor țărăniști sunt concludente și se armonizează perfect cu afirmațiunea d-lui Goldiș „că partidului, țărănist nu-i se poate recunoaște îndreptățirea de existență în România".

*

Cercurile financiare din Capitală atirmă că în primul consiliu de miniștri guvernul va examina memoriul prezentat regelui de către reprezentanții marilor bănci.

In legătură cu aceasta se vorbește că guvernul va suspenda aplicarea impozitului pe avere.

Se crede că această măsură va avea ca urmare împedicarea imigrațiilor de a-și ridica depozitele lor de pe la bănci pentru a le plasa în străinătate.

Revista presei maghiare

Până la reîntoarcere lui Titulescu nu va cădea guvernul

„Uj Kelet" scrie:

Politica română își trăește cele mai critice momente.

Criza a atins fără îndoială deja punctul culminant.

Scăderea neîntreruptă a leului accelerează pasul căderii, iară Averescu — deși convins de poziția gravă în care se găsește guvernul său — e optimist...

Un membru marcant al guvernului a declarat, zilele trecute, că viitorul apropiat va aduce o surpriză.

Criza actuală agită adânc nu numai viața politică dar și pe cea economică și îndeosebi financiare.

In preajma căderii guvernului

„Keleti Ujsag" scrie:

„Căderea bruscă a leului a îngreunat și mai mult situația guvernului, așa că niei cele mai autorizate cercuri politice guvernamentale nu se mai încearcă să desmintă faptul; ba, prevăd chiar sfârșitul apropiat al Averescanismului.

Generalul Averescu ar putea numai prin o colaborare cu Lupu și Mihalache să se mențină la guvern ceeace e exclus deoarece o înțelegere între fruntașii aceștia nu s'ar putea înfăptui din pricina ambițiunii lor, de a periclita în viitor democrația susținută cu jertfe.

Deși Generalul Averescu — scrie numitul ziar — în Consiliul de miniștrii de eri a declarat, că situațiunea guvernului e solidă și că nu s'a produs nici un eveniment nou care ar putea răsturna actualul guvern, noi așteptăm cu încordare ziua de mâine, care desigur ne va aduce fapte, ce vor desminți categoric declarația pripită a generalului Averescu.

Aprecierile Suveranului

Acelaș ziar scrie, că delegația Băncilor s'a prezentat în audență la M. S. Regele, căruia i-a expus situația dezastruoasă în care se găsesc toate instituțiile financiare.

Băncile așteaptă dela Rege îmbunătățirea situației.

Suveranul — scrie numitul ziar — a făcut următoarele declarații:

„Poate că nu e potrivit să-mi critic și să-mi judec guvernul; însă mă simt nevoit să o fac, fiindcă guvernul a întârziat să aducă o soluție definitivă la timp în chestiunea financiară a țării".

„Am încercat întotdeauna ca să conving pe bărbații noștrii de Stat despre necesitatea unei colaborări cu forțe recrutate din toate partidele. Am cerut și în trecut, precum cer și azi un guvern de coaliție, care pătruns de simțul de dreptate să țină cont în legiferare de interesele întregei țări."

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.

Se servește cină de teatru etc.

1168. Serviciul prompt.

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente cu preț moderat.

Seara orchestra.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

SCRISORI DIN SIBIU

Vremile de glorie au hărăzit Sibiului românesc și ortodox o „măreață catedrală". E gândul de evlavie curată al marelui Șaguna turnat în formele bizantine, tălate în piatră. Dar durere aceasta catedrală, visată de duhul șagunian în loc deschis, de unde să stăpânească orașul întreg, e strâmtorată atât de barbar în stradela, care și astăzi în valul vieții intens naționale, se obrăznicește a-și striga pela colțuri numirea săsească dau Fleischergasse".

Dar ce ne doare mai mult este faptul, că acest lăcaș sfânt nu-i clădit într'un anume stil care să-i împrumute prețul operei de artă. Turnurile ținute în linii colțuroase constrastează atât de repugnat cu liniile mai blânde, mlădioase ale cupolei. Se povestește că arhiereul de pe vremuri ar fi impus această promiscuitate de linii și forme. In schimb interiorul e cu atât mai simpatic, prin aplicarea motivelor românești la pictura bizantină cu sfinții uscățivi, spiritualizați.

Duminecile și sărbătorile, slujbele divine răsună în gol. „Credincioșii" nu se prea ostenesc să-și găsească liniștea sufletească în contemplarea celor sfinte. Afacerile sunt ca mii de lațuri și încurcă atât de ușor mințile ahtiate de sclipirile mamonului. Doar elevii școalelor sunt cercetătorii „reglementari" ai catedralei. Ei însă nu se știu pătrunde de sfințenia locului și îngroapă în grabă scopul care l-a chemat aici. Șopotul se înfiripă mai întâiu aproape imperceptibil și crește mai apoi în măsura trezirii conștiinții lor că nu sunt supraveghiați, într'un vuet greoi, învălmășit cu ecouri înăbușite până ce elevii plictisiți se depărtează în tropote, care prihănesc toată sfințenia ce între alte împrejurări s'ar sălășlui în plasa de fum izvorâtă din tămâia căd inții.

Cuvântul de propovăduire stă cu aripa frântă ascuns în vreun ungher dantelat bogat de hărnicia măeastră a palangenților. Amvonul de cele mai multe ori e mut.

Si când vorbește, atunci se ostenește să lămurească marile adevăruri ale vieții, să le poarta gândurile pe drumuri luminoase, ferite de prăpastia păcatelor de genunele ispitelor; nu se adresează inimii atât de bucuroasă de a primi cuvinte de alinare tămânduire, ci minții neastâmpărate și mereu iscoditoare. Și aici în „metropola religioasă" ar trebui să se facă școala cuvântului de propovăduire.

Dar sunt și prilejuri cari adună mulțimea în catedrală ca și coșnița albinele: câte o pereche nouă de oameni, cere își cere sfințirea legăturii lor în orele de amurg târziu. Da, cununile se sfințesc în timpul din urmă de obicei în orele de târzie seară, când întunerecul se țese pentru a împrumuta parecă un misteriu tainei a șasea.

Cu prilejul desfășurării unei astfel de taine învestmântată în misterul fumuriu al interiorului

Comunală?

Mai cunosc iarăși un caz mai mult decât curios, și anume acela din orașul Târgul-Mureș, când Primăria locală a impus unei bănci românești instalată acolo, să plătească 50.000 lei, drept taxe de instalare pentru funcționarii ei trimeși din vechea țară. Ne oprim de a caracteriza o astfel de mentalitate, ca aceia care prezidează la autoritatea comunală din orașul amintit. In loc să se salute cu bucurie prezența unui cât mai mare număr de români, veniți de pretutindeni, pentru a mai schimba din aspectul acestui oraș — centrul ungurimii, — se pun astfel de piedici, care nu pot cadra cu interesele țării. Evident, cu o astfel de politică comunală, greu se va mai putea ajunge la naționalizarea orașelor din Ardeal.

In măsura în care aceesul românilor în orașele Ardealului este atât de îngreunată, se acordă cu multă ușurință instalarea străinilor, veniți de prin țările vecine, mai ales în orașele de lângă frontieră. Exemplul orașului Șighetul Maramureșului este tipic. In acest loc, preponderența elementului românesc este zădărnicită spre folosul străinilor care își mențin mai departe locul a tot stăpânitor ce l-au avut până acum.

Nici măcar în ce privește aspectul formal al orașelor nu se dă atențiunea cuvenită de către cei în drept; altfel nu ne-am putea explica ridiculul unor firme de curând botezate în românește, ce abundă în mai toate orașele Ardealului. Cele mai multe din firme, traducând textual numele ungurești, ce se mențin în aceiași mărime, rezultă acel amestec diform de cuvinte din care un vizitator un înțelege nici măcar sensul. Astfel, alături de Kunstmühle, găsești, explicația: moară de artă electrică. Exemple de acest fel se pot da multe, unele provocând ridiculul altele, apropriindu-se de pornografie, toate provocând tristețea de a vedea batjocorindu-se limba noastră, pe tot felul de firme, scrise mai de grabă în bătae de joc, sub obligația unor ordonanțe oare care. Nu se găsește la administrația comunală cine să incide traducerea exactă a firmelor străine? Prea multă nepăsare din partea edililor, unii, din ei fără prea mult dor de a termina cu trecutul apropriat.

Pe toate căile posibile trebue să ajutăm intrarea elementului românesc în orașele înstrăinate ale Ardealului. Tot suprlusul de popul ție românească de prin sate și în special cei mai cu stare, să fie îndemnați de a trece la orașe pentru a le schimba aspectul trist de astăzi. Satele să înece orașele cu populație neaoș românească, cum se întâmpă în zilele de târg, când țărănimea vine după cumpărături. Atunci simți o adevărată plăcere văzând câtă populație românească avem în cuprinsul Ardealului nostru, care cu vremea va lua în stăpânire și orașele, astăzi atât de înstrăinate.

Datoria autorităților comunale, conștiente de datoria lor, este de a ajuta cât mai mult acest proces de populație, atât de necesar consolidării noastre naționale în Ardeal.

Activitatea economică este aceea care ajută mult la transformare aspectului orașelor și în această direcție trebue lucrat cu toată râvna și toată hotărârea.

V. S.

de catedrală, m'am furişat şi eu, păgânul, într'un colţişor adânciţit în tăcere şi umbra. De aici mă sileam să-mi împânzesc privirile prin ceaţa fumului de tămâie, rănită ici colea de lumina palidă a becurilor; doriam să-prind mişcarea gălăgioasă a lumii ce se îmbulzea spre mijlocul bisericei. Aici în jurul unei măsuţe se strecurau perechi de perechi tineri şi bătrâni, liniştiţi şi neastâmpăraţi. Cea ce atrăgea luarea aminte a tuturor privitorilor era decoltajul neruşinat, ce stăpânia în îmbrăcămintea femeilor nunţaşe. Vedeai umeri goi rotunzi şi colţuroşi, braţa informe de grăsime şi beţigaşe de subţiri, sâni tineri în desvoltare şi veştejiţi de bătrâneţe.

Dar, chiar şi o bătrână, stâmpărată de mult în vâltoarea tinereştilor porniri, ţinu să-şi arete goliciunea decoltajului fără să se ruşineze de haina preoţească ce o întovărăşia!

Si lumea ce se aduna ca într'un stup scormonea flămândă cu privirile, căutând imaginea, de care să se prindă, robită de veninul păcat, de veşnica ispită diavolească. Si tocmai aici în faţa sfântului altar!

Da, omul sfinţeste locul, dar tot el prihăneşte cu dorinţele lui neizbăvite cele mai sfinte ale vieţii.

In astfel de locuri şi între astfel de oameni nu se pogoară Isus! Ori cât l-am chema cu buzele, inimila noastre nu-l cunosc.

Mă mir cum de preoţii nu se silesc prin o muncă spornică purtată de gânduri curate, să pogoare pe sfântul fiu al tâmplarului din Nazaret, în mijlocul nostru să ardă păcatele cari ne surumă şi să ne povăţuiască minţile pe drumurile cele drepte!

Sever Spadă

Prinderea atentatorilor dela Senat

Siguranţa generală a Statului a izbutit să prindă pe autorii odiosului atentat comunist făptuit la Senat.

Ei se numesc: Leon Lichtblau şi Moritz Goldstein, ambii bucureşteni.

Iată câteva amănunte interesante, asupra organizaţiei clandestine, în fruntea căreia se puseseră în ultimul timp. I. Herzberg, Gh. Moscovici şi Barnovski — acesta din urmă slujind ca trăsură — de unire între complotiştii din Bucureşti şi bolşevicii din Basarabia.

Pentru o mai sigură executare a atentatelor complotate, se întocmiseră aşa numitele grupe de câte 5.

Membrii fiecărui grup se cunoşteau între ei. Dar nu cunoşteau pe ceilalţi aceasta pentru ca să nu se poată afla la eventuale anchete de cât cel mult indivizii unui grup.

Fiecare grup avea o parolă şi semne convenţionale propii.

Din ancheta făcută, s'a stabilit că bolşevicii au pus la dispoziţiunea celor implicaţi sute de milioane de lei.

De vânzare

o bibliotecă mică turnantă,
un gramofon,
un urs (covor) brun
două costume de dame
aproape noi
Se pot vedea dela orele 8—11 str. Görögtemplom No. 16.

Răspândiţi „Infrăţirea"

INFORMATII

Miercuri după amiază a fost înmormântat, în Capitală, generalul Ferigo, ataşatul militar italian.

Defunctul era unul din figurile cele mai valoroase ale armatei italiene şi, în timpul cât a funcţionat pe lângă legaţiunea Italiei, a stăruit să lege cât mai strâns sentimentul de rassă dintre români şi fraţii depe malurile Tibrului.

■

Miercuri, la ora 3 d. a. M. S. Regina Sofia a Greciei a părăsit Bucureştii, din halta Cotroceni, cu un tren regal.

La plecare, M. Sa a fost salutată de Familia regală. Pe peronul gării se mai aflau: primul-ministru, d-nii generali Boboc, Mărgineanu, Er. Nicoleanu etc.

A. S. R. Principele Carol conduce pe Regina până la Temişoara.

■

In regulamentul pentru organizarea şi administrarea Academiei de înalte studii comerciale şi industriale s'au introdus modificările următoare în ceeace priveşte cuantumul taxelor:

Pentru înscriere, 150 lei; frecvenţa cursurilor, 150 lei; laboratoriul, 70 lei; bibliotecă, 70 lei; licenţa, 200 lei. şi carta de student, 10 lei.

■

Ministerul comunicaţiilor a fost autorizat să accorde o reducere de 50 la sută din taxele tarifare întregi pe vasele de serviciul navigaţiunii fluviale române pentru toţi funcţionarii, pensionarii Statului şi familiile lor, (soţie şi copii) pe baza carnetului de identitate cu fotografie pentru calea ferată.

■

D-l Simionescu, directorul general al Finanţelor, a dat lămuriri eri seara directorilor de bănci şi industriaşilor mai mari din Ardeal asupra nouei legi a impozitelor, precum şi asupra facerii declaraţiilor.

S'a remarcat însă că noua lege nu poate fi aplicată cu uşurinţă având-se în vedere legile ungureşti azi în vigoare în Ardeal.

■

D-l C. Garoflid, Ministrul Agriculturei însoţit de d-l Gh. Cipăianu, directorul general al casei centrale a cooperaţiei şi împroprietăririi, va sosi astăzi la Cluj, pentru a inspecta consilieratele şi instituţiile agricole din judeţele de nord ale Transilvaniei.

■

Corpul veterinar din Basarabia a trimis un apel către toţi colegii din noile provincii pentru aderarea la un proect de organizarea corpului Zoo-medical şi Zoo-tehnic din România.

Apelul e semnat de d-nii St. Stelian, M. Braşoveanu şi S. Usinevici.

Medicilor veterinari Ardeleni neconvenindu-le principiile expuse în acest apel nu au aderat până acum.

■

D-l Paul Anghelescu, şeful Casei militare regale, trecând pe calea Victoriei, a fost grav rănit de o sticlă de vin căzută de la etajul al 4-lea.

Astăzi pleacă spre Atena regina Sofia a Greciei.

*

D. C. Bacaldaşa, întors din streinătate, a anunţat că dsa va rămâne şi mai departe la ziarele „Adevarul" şi „Dimineaţa".

*

Un serios conflict a izbucnit între ministrul Goga şi Mitropolitul Bălan pe chestia unificării bisericeşti. Mitropolitul Bălan vrea să păstreze bisericii din Ardeal o organizare aparte şi să nu recunoască autoritatea Mitropolitulm primat Cristea.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Ministerul finanţelor a luat dispoziţiuni riguroase ca administraţiunile financiare să încaseze cele 25 milioane lei, pe cari fosta ocupaţiune germană le-a plătit, în contul Statului nostru, supuşilor Statelor centrale, cari au fost internaţi de către guvernul român.

Aceste milioane, — pre cum se ştie — conform tratatului de pace, trebuesc să fie restituite de primitori.

■

Pe cale indirectă, aflăm că punctele de frontieră dinspre Cehoslovacia şi Ungaria vor fi întărite cu posturi de pază bine întocmite. Aceasta pentru a se pune capăt contrabandelor de vite ce se practică pe-o scară întinsă.

■

Partidul Stere a fuzionat cu cel al ţărăniştilor din vechiul regat.

■

La soroca, s'a făcut, cu un ceremonial vrednic de memoria unui ostaş glorios, desvelirea monumentului ridicat generalului Poetaş, mort pe pământul Basarabiei.

■

„Monitorul Oficial" publică decretul prin care se acordă un concediu de 15 zile d-lui N. Titulescu, ministru de finanţe, cu începere dela 7 Noembrie.

Dl Take Ionescu, ministru de externe a fost însărcinat cu interimatul finanţelor.

■

M. S. Regele a primit din partea M. S. Regelui Norvegiei, o scrisoare de felicitare drept răspuns la notificarea ce i s'a făcut de către Augustul Nostru Suveran pentru căsătoria A. S. R. Principesei Elisabeta cu A. S. R. Principele George, Moştenitorul Tronului Greciei.

■

Societatea „Principele Mircea" pentru protecţia copiilor în România şi-a reînceput lucrul la Palatul Regal sub înalta preşedenţie a M. S. Reginei.

Bazarul acestei societăţi la care atâtea mame destoinice contribuesc, se va deschide pela jumătatea lunei Decembrie, în Bucureşti.

Obiectele practice — ca: jucării şi lucrări artistice — se vor vinde cât mai eftin.

Beneficiul serveşte la întreţinerea dispensarilor pentru copii şi a şcoalelor de îngrijitoare pentru oraşe şi sate.

Sediul societăţei str. Aurel Vlaicu 19, Bucureşti.

■

In noaptea de 8—9 c. nişte necunoscuţi au furat din sala de aşteptare a gării Apahida bagajele mai multor călători.

Şeful secţiei de jandarmi din Sărmaş a descoperit că primarul din comuna Cătina dosise, timp îndelungat, un viţel rătăcit.

*

Comitetele Barourilor din Ardeal se vor întruni, la Cluj, Sâmbăta viitoare, pentru ca să ia hotărâri unitare în chestiunea înscrierei în barouri a avocaţilor din vechiul regat.

*

In urma unei neînţelegeri între lucrătorii din micele ateliere şi patronii din Arad, cu toata intervenţia delegatului ministerului atuncii, lucrătorii au declarat greva pe termen nelimitat.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Vineri un mare eveniment cinematografic a fabricei budapestane Star „Inima de copil". Acest film este privit ca unul dintre cele mai mari lucrări cinematografice ale timpurilor de astăzi, în rolul principal cu binecunoscutul acto-copil Szécsi, secondat de cei mai mari actori maghiari.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri o mare senzaţie modială, creaţiunea fabricei Ufa, care a pus în uimire toată lumea civilizată, „Istoria lui Golem" fantasmagorie inscenată după o veche cronică aflată în arhiva din Praga, de renumitul scriitor şi actor Paul Wegener.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Vineri ca reluare filmul de aventurii „Falşificatorii de cecuri".

■

Nr. 1667.

Domnii acţionarii, precum şi posesorii de acţiuni al institutului de credit şi economii

„MUREŞIANA" din Reghin

care în lipsa adresei lor exacte încă nu au primit circularul referitor la îmbinarea şi preschimbarea acţiilor actuale, sunt rugaţi pe calea aceasta în propriul lor interes, spre a-şi comunica de urgenţă adresa lor la institut, pentru a primi instrcţiuul.

1242 Direcţiunea.

■

Nici o domnişoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuinţează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună şi cea mai plăcută care a fost medaliată şi la Paris. 1-319

Deposit principal Parmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Bal în folosul şcolarilor săraci

Sâmbătă, 12 Noembrie va avea loc un mare bal în Satul, Mare, dat de „Cultura Poporului" la care va lua parte şi multă lume din împrejurimi.

Se anunţă că va fi foarte interesant concursul de costume naţionale. Din venitul net se vor ajuta elevii săraci şi se va spori fondul pentru monumentul din Sătmar.

Cronica externă

La Washington încep astăzi şedinţele conferinţei pentru dezarmare şi întemeierea unei păci care să garanteze libera desvoltare a popoarelor.

Şedinţele vor fi publice şi vor dura cel puţin o jumătate de an.

Se va discuta întâi chestiunea Pacificului şi apoi problema dezarmărei.

Delegaţiunea franceză, în frunte cu primul ministru Briand, a sosit eri în capitala Statelor Unite; celelalte delegaţiuni au sosit mai înainte.

■

Briand a luat un mesagiu poporului american, declarând, că Franţa este gata să facă toate sforţările spre a întâmpina un nou război, cu condiţia însă ca siguranţa sa proprie de care depinde şi pacea întregei lumi, să fie garantată.

Presa americană comentează favorabil declaraţiile lui Briand.

■

Pare simptomatic faptul că Japonia este singura ţară, dintre cele participante la Conferinţă, care nu a făcut, prin delegaţii săi, declaraţiuni cu privire la rezultatul conferinţei.

Ceia ce se ştie este că Japonia nu voieşte să discute decât generalităţi, fără a-şi lua vreo obligaţiune faţă de celelalte „Puteri".

■

America din potrivă, va pune în direcţiune chestiunea acaparărei de către Japonia a Chinei şi Siberiei, — ca principale obiective ale problemei Pacificului. Dacă rezultatul conferinţei nu va fi o paralizare în tendinţele de expansiune ale Japoniei, Pacificul este pierdut pentru America şi războiul inevitabil între cele două Puteri.

■

După o telegramă din Paris, conferinţa de la Washington îşi va lua sarcina executărei tuturor obligaţiunilor datorite de Rusia orientală celorlalte State. In acest caz Japonia va trebui să evacueze regiunea Wladivostok la Nord de Sakalin.

Dacă faptul s'ar adeveri, atunci el prezintă o mare importanţă, întru cât e vorba de un vital interes european ca al plăţei datoriilor de către Rusia, Puterile europene vor susţine cu cea mai mare tărie evacuarea coastei estremului orient de japonezi.

■

Mişcările antibolşevice din Rusia iau proporţii mari. Se anunţă oficial din Moscova că în regiunea Volgei a isbucnit din nou revolte. Insurgenţii au ocupat oraşul Kazan... Trupele roşii au trecut de partea răsculaţilor şi sunt conduşi de ofiţeri din vechea armată rusească.

Deasemenea în Ukraina ţăranii răsculaţi au ocupat însemnate regiuni şi câteva oraşe.

Toată partea de Nord-Vest a Ukrainiei este eliberată de sub jugul bolşevist. Se simte încă mare lipsă de alimente.

■

O ştire anunţă că un tren de alimente compus din 20 vagoane va trece prin Iaşi, spre Ukraina sub conducerea unei comisiuni engleze.

Ştiri externe

— Exregele Carol şi soţia sa, exregina Zita, aflaţi pe bordul concişătorului englez „Cardiff", au sosit Marţi în portul Constantinopol, de unde au fost porniţi numai decât spre strâmtoarea Gibraltar.

— Cu prilejul procesiunii comemorative, închinată eroului anonim american, la Washington, principele Bibescu a depus, în numele României, o coroană pe mormântul ostaşului viteaz, având în scrip iunea: „Din partea României şi a provinciilor eliberate".

— Luni a fost semnat tratatul polono-cehoslovac. După ratificarea lui, tratatul va fi supus Societăţii Naţiunilor.

— Pe la sfârşitul lunii curente se va ţine în capitala Marei Britanii o conferinţă interaliată pentru rezolvarea chestiunilor orientale.

— Raporturile anglo-irlandeze se agravează. Situaţiunea politică devine tot mai problematică.

— Acordul intervenit între Sârbi şi Croaţi nemulţămeşte pe sloveni muntenegreni macedoneni şi bozniaci din cauza împărţirii hegemoniei jugoslave între Belgrad şi Agram — capitalele celor două naţionalităţi.

— In nota de protestare a Sovietelor ruse împotriva excluderii reprezentaţilor bolşevici dela conferinţa dezarmării din Waschington, guvernul moscovit a declarat ca-şi rezervă libertatea de acţiune în ceeace priveşte hotărîrile conferinţei.

— Guvernul britanic a încunoştiinţat Liga Naţiunilor că armatele sârbeşti au intrat în Albania continuând să înainteze. In acelaş timp, el solicită convocarea unei conferinţe imediate care să decidă asupra măsurilor ce le impune situaţiunea acestei abuzive incursiuni.

O şezătoare şcolară în Feleac

Societatea de lectură „Nicolae Iorga" a elevilor dela şcoala normală de învăţători din Cluj organizează, cu colegialul concurs al elevelor dela şcoala normală de învăţătoare din Cluj, o şezătoare scolară în localul şcolii din comuna Feleac. (Duminecă, 13 Noembrie 1921, ora 3 după masă).

Programul cuprinde o conferinţă, declamaţiuni cântece şi piesa „Vlăduţul mamii".

Taxa de intrare 1 şi 5 lei.

Suprasolvirile se primesc cu mulţămi a.

Venitul e destinat întemeierii unei biblioteci în Feleac şi sporirii bibliotecii societăţii elevilor.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Micul Alb".
„ *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Dedk* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Reclama este sufletul comerţului

„Dacia-România"

Soc. Generală de Asigurări

- Agenţia Cluj.

Asigură în ramurile: incendiu, furt, accidente, viaţă, în condiţiunile cele mai avantajoase.

Pentru instituţii publice şi autorităţi condiţiuni speciale.

Caută achizitori plătite bine.

Sediul la Banca Românească sucursala Cluj, Str. Universităţii No. 3.

„Infrăţirea" economică, socială, juridică

Delegaţii Băncilor la Rege

Guvernul economic aduce la realitate guvernul politic. — Dreptatea partidului naţional-liberal.

Inainte ca memoriul marilor bănci ale ţării să fi fost întocmit şi cunoscut, semnalam în rubrica noastră porunca evenimentelor de azi.

Arătam că România stă în faţa necesităţii vitale de a-şi organiza viaţa sa economică.

Memoriul marilor bănci vin să susţină alarma dată de noi: criza financiară, acest sfârşit al celui mai trist capitol din istoria ţării — este rezultatul unei concepţii a unui program hotărât economic şi financiar.

Intr-cât acest capitol ruşinos ar fi putut fi evitat, — aceasta rămâne s-o spună istoricul conştiincios care va urmări două chestiuni: 1. dacă ţara a avut ori nu o rezervă de oameni experimentaţi şi devotaţi — şi 2. activitatea şi credinţele economice ale forţelor politice care au stat faţă în faţă.

El va stabili dacă între problemele economice şi problemele politice este — şi poate fi o separaţie aşa cum cred o bună parte din acei cari fac o separaţie categorică între politica şi ştiinţă — şi dacă politica este un simplu sport de vorbe, de atitudini, de intrigi superficiale şi interesate.

Istoria nu va găsi partidul naţional-liberal în greşeală. Ea va stabili, din filele fie cărei publicaţii, din actele fiecărui conducător al său — dacă această forţă politică a avut conştiinţa rolului său, dacă faptele, atitudinile, oamenii şi politica sa economică au corespuns trecutului şi menirii sale.

Evenimentele de azi dau în parte răspunsul adevărat, guvernul nepregătit a ţine piept valului de întreprindere şi asaltului dat de stolul problemelor economice de după războiu, — a rămas izolat. Conducerea intereselor reale ale ţării — interne şi diplomatice — au trecut în mâna intituliilor financiare.

Adevărul a trebuit să se impună; realitatea să intervină.

Comercianţii, inginerii, industriaşii, financiarii au constituit guvernul de salvare naţională.

Guvernul cel nou s'a prezentat Regelui.

E pentru prima dată când în viaţa noastră constituţională, Regele primeşte, în timpul cât are un guvern la putere, comitetul marilor bănci. E prima dată când Regele ia din afară guvernului pe sfetnicii săi de realităţi.

In faţa guvernului specialist regele a recunoscut incompetenţa guvernului politic.

Guvernul paralel, nu a supus suveranului lista oamenilor noi cari trebuiesc ridicaţi şi căpătuiţi el nu a propus nici textul unui mesagiu incompetent şi suficient de sfârlitor ca să azvârle şperlă în ochii alegatorilor.

Ales prin ... selecţiune naturală, creat din necesităţile organice ale trupului nostru social, ca un ultim bastion de apărare, — guvernul economic a vorbit factorului constituţional permanent — aşa cum vorbeşte un negustor.

Memoriul guvernului economic începe prin a arăta paradoxul dintre starea prosperă şi vioaie a muncii, a agricultorii şi-a industriei — şi valoarea monedei ţării.

„Dacă pământul se munceşte, dacă muncitorimea industrială îşi îndeplineşte mulţumitor rolul ei de factor de producţiune"... dezastrul ce ne loveşte „şi ale cărui margini nu le putem întrevedea"... cauzele sunt în altă parte:

„Este de neîngăduit că starea de războiu a produs o perturbare în viaţa economică a tuturor ţărilor, învingători ca şi învinşi. Dacă asvârlim însă o privire retrospectivă asupra tot ce s'a întreprins în toate aceste ţări pentru o cât mai repede revenire la raporturile normale de altă dată, constatăm că pretutindeni s'a ajuns la acest sfârşit, pe calea de stabilire a unor programe de acţiune economică şi financiară, bine definite, a căror aplicare s'a urmărit cu perseverenţă şi cu o unitate de vederi demne de invidiat.

Din nenorocire, la noi, lipsa unei concepţiuni economice şi financiare care să poată dicta stabilirea unui program hotărât potrivit grelelor probleme pe care le-a înfăţişat situaţia excepţională a României mărite şi întregite, a făcut ca măsurile de Stat să fie lipsite tocmai de temelia pe care trebuia să se clădească opera de consolidare economică şi financiară a României".

In lipsa unui astfel de program asistăm mai bine de 3 ani la incertitudine, măsuri contradictorii privind economia noastră naţională: agricultura, comerţul şi industria, lipsite de un fel bine definit; asistăm la decretarea de dispoziţiuni care sunt departe de a face măcar să se întrevadă preocuparea de soluţionare serioasă a greutăţilor financiare sub povara cărora gospodăria Statului ameninţă să se năruiască.

Dacă la aceasta mai adăogăm slabul interes ce s'a pus în stabilirea unui buget real de venituri şi cheltueli, care să aibă la bază spiritul de sacrificiu, pe care îl reclamă împrejurările prin care trecem ca şi o întrebuinţare a banului public lipsită de ideia de cruţare, ce reside astăzi la baza politicei financiare a statelor în refacere, socotim că am enumerat câte-va din motivele principale care au făcut ca creditul României, dotată cu bogăţii naturale atât de mari, să fie astăzi atât de sdruncinat şi puterea de achiziţie a leului redusă la proporţia care pune în pericol întreaga noastră viaţă economică şi financiară şi ne ameninţă cu pierderea avuţiilor noastre naţionale."

Imbunătăţirea valutei noastre trebuie să se întemeieze pe „un nou spirit de guvernare."

După această expunere, pe care guvernul nu va fi departe de a o califica — drept... politicianism — guvernul economic propune următoarele soluţiuni drastice şi imediat necesare:

1. Economii şi restabilirea creditului nostru moral: reducerea „creaţiunilor inutile", reducerea funcţionarilor, retribuirea lor în cadrul strict bugetar, reducerea reprezentanţelor şi misiunilor noastre în străinătate — şi reducerea alocaţiunilor lor — dovezile unui început de ordine şi de stăpânire a cheltuielilor noastre.

2. Revizuirea politicii economice:

Oprirea importului pe un timp de 1—3 ani, — cu excepţia materiilor prime indispensabile industriei şi agriculturii — materii al cărui import să fie controlat de un organ special.

Concomitent cu oprirea importului, reglementarea şi organizarea exportului — care se procure Statului devizele necesare în schimbul internaţional.

Cerealele, petrolul şi lemnele să nu se vândă decât contra valutei străine.

Desfiinţarea Sindexului condamnat de comitetul băncilor şi chiar de acelea care participă la această întreprindere.

Înţelepciunea cea din urmă face cinste acelora şi vine să confirme odată mai mult sinceritatea şi competenţa criticilor noastre.

Pentru anul acesta, guvernul economic, propune: libertatea exportului — cu vânzarea pe divize străine care vor fi puse la dispoziţia statului în anumite condiţiuni şi revizuirea tarifului vamal oneros şi dăunător exportului.

Perceperea taxelor vamale în aur, pentru a acoperi pierderile aduse fără de exportul aurului social, nica aur cu care guvernul remedia valuta — şi pentru a consolida valoarea bonurilor de tezaur şi mai ales a biletelor Băncii Naţionale, bilete în valoarea cărora se rezumă toată circulaţia economică şi toate rezultatele ei.

Pentru consolidarea biletelor băncii naţionale

„Statul să înceteze de a mai sustrage pieţei numerarul de care are nevoie prin împrumuturi la Bănci pe bonuri de tezaur sau prin alte mijloace de credit. In tot cazul să nu se mai infiltreze rentă pe piaţă.

„Pentru combaterea speculaţiunei desfrânate ce se face la Bursa din Paris, socotim că o înţelegere între guvernul francez şi cel român în vederea supravegherii operaţiunilor de lei la Paris, ar putea da rezultate meritorii.

„Restrângerea circulaţiunei călătorilor în străinătate prin controlul paşapoartelor, care nu trebuesc să se mai libereze fără avizul comisiunei de valută, se impune a fi de urgenţă executată.

„De asemenea socotim necesară rechemarea studenţilor în ţară, afară de aceia ce urmează studii speciale ce nu se pot studia în ţară.

„Ca corolar şi în complectarea măsurilor administrative comerciale şi financiare de mai sus, socotim necesar să se instituiască la noi ori şi aiurea mai bine zis să se reînfiinţeze comisiunea de control a valutei.

Reglementarea operaţiunilor de valută

„In interesul exercitării unui control mai riguros al operaţiunilor de valută, considerăm că se impune ca numărul băncilor ce vor face aceste operaţiuni să fie cât mai restrâns.

„Orice operaţiune de valută cu streinătatea, să fie supusă aprobării prealabile a acestei comisiuni, care va avea să le examineze sub raportul admisibilităţei. Nici o mişcare de fonduri, fie pe cale contabilă, să nu se poată face, fără autorizaţiunea prea labilă a acestui organ ce trebueşte chemat la viaţă fără întârziere.

„Operaţiuni de valută să nu se realizeze de cât prin bursă de agenţi autorizaţi şi nu de remizieri.

„Organele oficiale ale schimbului să fie îndrituite să ceară ori când agenţilor prezentarea ordinelor de operaţiune valutară, care trebue să fi fost prevăzută cu aprobarea comisiei de valută.

„Trebueşte prohibiţi, orice cumpărare de valută străină în bursă, în afară de cele necesitate de lichidări anterioare sau pentru cumpărări de mărfuri, al căror import va fi fost permis de organul adhoc mai sus menţionat.

„Să se interzică operaţiunile pe termen, fie de valută sau de orice altă,

„Aurul ca stabilizator de valori chemat să servească Băncei noastre de emisiune cu acoperire metalică, trebueşte reţinut în ţară, chiar cu preţ de sacrificiu şi tot din acest interes al consolidării biletului nostru de bancă, trebue să se îngrijească a se mări stocul de trate şi devize al Băncei noastre de emisiune."

Memoriul conchide:

„Sire,

Toate aceste propuneri, nu-şi vor putea produce efectul pe care îl răzuim cu toţii, de cât considerate şi aplicate în întregul lor. Ele constitue un sistem ce urmează să se aplice de odată cu perseverenţă şi spirit de continuitate.

O politică de măsuri izolate, departe de a fi folositoare nu va face decât să perpetueze regimul dureros prin care trece astăzi ţara. Acestui fel de a concepe îndreptarea greutăţilor financiare şi economice trebueşte pus capăt cu o oră mai de grabă, dacă voim să nu ne vedem traduşi în faţa unui cataclism financiar greu de învins."

Acesta este cuvântul competent al băncilor mari.

Vederile partidului naţional-liberal primesc prin acest document care nu este un act de partid, o recunoaştere răsunătoare a dreptăţii lui.

Noi nu l'am cerut. El totuşi s'a produs.

Guvernului actual îi incumbă datoria: să execute ori să plece.

Basarab.

Unificarea legislaţiei

Conferinţe de drept comparat.

Ministrul Justiţiei reîntors din inspecţie a trimis curţilor de Apel din ardeal şi Banat o circulară.

Ministrul îşi exprimă mulţumirile sale pentru silinţa şi zelul ce o depun magistraţii şi avocaţii pentru îndeplinirea datoriilor lor în special pentru progresele făcute în cunoaşterea şi utilizarea limbei române.

D-sa accentuează cu acest prilej, necesitatea studiului comparativ al dreptului local şi al acelui vechiu regat — atât pentru magistraţi cât şi pentru avocaţi.

Conform înţelegerii stabilite între D-să şi magistraţi, aceştia vor trbaui să împarţă materia dreptului civic în 10 părţi pentru 10 luni — şi în fiecare lună toţi magistraţii curţii să studieze materia aleasă, în dreptul român şi în adreptul maghiar. La finea fiecărei luni, întruninduse în dunarea plenară, să-şi schimbe vederile asupra studiilor făcute şi unul din magistraţi să fie desemnat a face conferinţă asupra obiectului studiat. Aceste conferinţe să fie scrise, aşa ca să poată fi imprimate.

La aceste lucrări, ministrul arată că pot fi asociaţi şi maghiarii de la alte instanţe şi avocaţii.

Ministrul cere să i-se raporteze materia pusă în studiu la începutul fiecărei luni — şi zilele fixate pentru conferenţe.

Circulara de mai sus este o iniţiativă lăudabilă. Ea deschide o campanie de lucru efectiv pentru pregătirea unificării intelectuale şi tehnice a legislaţiei române.

Suntem fericiţi că această idee care se dovedeşte a fi în conştiinţa tuturor, a fost emisă, şi intenţiunea noastră era să propunem o serie de astfel de conferinţe.

Este de dorit ca atât magistraţii cât şi avocaţii să poată avea timpul necesar unei întreprinderi de pe urma căreia ambele elemente ale justiţiei vor dobândi o siguranţă reală a situaţiunii lor în viitor.

Ziarul nostru cere ca zilele conferinţelor şi repartizarea materialului să-i fie comunicat, pentru a-le aduce la cunoştinţa cercurilor interesate.

In acelaş timp ne luăm obligaţia a avea reprezentantul nostru la conferinţe pentru ca în aceasta pagină să dăm în rezumat conferenţele şi discuţiunile care au avut loc.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DRĂ cunoscând la perfecții Româna, franceza și lucrări de birou caută post. 1243

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Bateș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot feliul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

De vânzare

O bibliotecă mică turnantă.
Un gramofon.
Un urs (covor) brun,
Două costume de dame aproape noui.

1235

Se pot vedea dela orele 8—11 a. m.
Str. Görögtemplom No. 16.

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.
În ființare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta.
Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale.
Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la întreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește
DEPUNERI spre FRUCTIFICARE
pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

1205 **Mare deposit de Șvaetere și Mănuși**
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj,
Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmitteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 luminl. Becuri 150 Volti de toate luminile cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca cei rude. 176

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAIT"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de pliuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stelea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

TRAGEREA PREMIILOR OFERITE ABONAȚILOR NOȘTRI

Numele fericiților câștigători

In ziua de 1 Noembrie orele 4 p. m. conform publicațiilor din ziarul noastru s'a efectuat tragerea premiilor oferite abonaților nostri.

REZULTATUL:

Nr. 1849 al d-nei Groza Alexandrina, Maieru, județul Bistrița a câștigat:

Un ceas brățară de aur.

Nr. 3457 al dlui dr. I. C. Schotel, Rodna-veche, a câștigat:

Un serviciu de masă pentru 6 persoane.

Nr. 1324 al d-lui Russu Ștefan, Tg.-Mures, a câștigat:

Un serviciu de vin.

Nr. 1207 al Băncei Rurală, Craiova, a câștigat:

Un costum de haine bărbătesc in val. de 1500 lei.

Nr. 2199 al d-lui Ion Neculescu, Bogați, a câștigat:

Una păreche pantofi de damă.

Nr. 2162 al d-lui Dr. Dobrescu, Cluj, a câștigat:

Una tăietoare de nutreț.

Nr. 2584 al d-lui Nica Alexandru, Almaș, a câștigat:

Una blană de gât.

Nr. 0694 al d-lui Anton Damian, Hidiș, a câștigat:

Una mie lei numerar.

Nr. 2079 al d-lui Stern Adolf, Făget, a câștigat:

Una sufragerie.

Nr. 1814 al dlui dr. Cora Artur, Cluj, a câștigat:

Una tabacheră din argint.

Cu acest prilej exprimăm mulțumirile noastre tuturor abonaților cari ne-au sprijinit și ne sprijinesc.

In același timp rugăm pe norocoșii câștigători să binevoiască a ne trimite, prin poștă, neîntârziat fotografiile d-lor pentru a fi reproduse în ziarul nostru.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 373 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 14 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj

Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... NIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA L...
Director: D. TOM...
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Iluzia parlamentară

de dr. **M. A. Botez**

Titlul să nu surprindă pe cititori. Nu am intenția să combat parlamentarismul.

Țin numai să arăt cât e de greșită tendința și lupta multor intelectuali și oameni culți de la noi de a ajunge cu orice chip în parlament.

Situația de parlamentar exercită — după cum știm cu toții — asupra majorității, covârșitoare a intelectualilor și lumei noastre culte un farmec atât de mare în cât în goana după ea mulți nu ezită a neglija țelurile și avânturile tinere ii, obiectivele nobile profesionale, idealurile culturale.

In general, în parlament se vede posibilitatea sigură și mai ales ușoară a realizării pe calea legilor a deziderateler a idealurilor de azi și de mâne.

Profesorului nu-i mai surîde munca la Catedră. Elevii nu-l mai mulțămesc. Școala-i apare plină de lacune.

In parlament își capete mulțămirea îndreptând totul.

Ziaristul nu mai e mulțumit de opera-i zilnică. Opinia publică e ingrată și greoaie din caleafară.

In parlament să schimbe înfățișarea generală a lucrurilor!

Economistului nu-i dă viața economică satisfacerile așteptate. Băncile, cooperația lâncezesc. Starea economică la țară și la orașe e rea.

In parlament ca totul să se învioreze, ca totul să prospere!

Industriașului nu-i mai dă nici un imbold, nici o plăcere industria, pe care a început-o și o conduce. Legile industriale sunt defectuoase.

In parlament să dele industriei legile ce-i lipsesc!

Proprietarului de pământ, om cu cunoștințe bogate și variate, cu dor de prosperarea agriculturei, cu dor de prosperarea țărănimei noastre, de la un timp nici pământul nici țăranul nu-l mai mulțămesc.

In parlament să găsească tot ce nu-i poate da nici pamântul nici țăranul!

Omul de bine nu vede încolțind și răsărind mulțumitor sămânța aruncată de dânsul.

In parlament să făurească legi ca sămânța să poată încolți și răsări mulțumitor!

Și în felul acesta categoriile cu cat. profesiune cu profesiune își vede treptat treptat membrii amărâți de ocupațiunile atât de dragi, cu perspective atât de vaste odinioara silindu-se să pornească pe drumul parlamentarismului, luptându-se să intre în parlament.

Iluzii ori realitate?

A crede totul pe calea legilor e simplu, e frumos!

Să nu uităm însă, că legile n'au darul să creieze cela-ce profesorul, educatorul, ziaristul, economistul, agricultorul, industriașul și omul de bine nu mai pot face prin lupta lor pentru a intra în parlament, prin intrarea lor în parlament.

Parlamentul nu poate fi locul de atracție al tuturor. Parlamentul n'are menirea de a provoca goluri în activitatea noastră generală, în viața noastră publică zilnică.

Aceasta nu înseamnă însă că în parlament să nu intre profesori, ziariști, agricultori, industriași, oameni de bine.

Aceasta nu înseamnă că parlamentul să fie apanajul unei anumite categorii profesionale.

In parlament trebue să fie reprezentate toate categoriile profesionale, sociale.

Ele să fie însă reprezentate prin membrii lor cei mai aleși, cei mai capabili, prin adevărații lor exponenți.

E clar deci, că nu trebue să ajungem să vedem fie care din noi în viață o singură țintă de ajuns, o singură mulțămire de obținut: de a fi în parlament.

Fie care la lucrul lui profesional mai modest ori mai strălucit să dele lumei valorile pentru care e creat.

Profesorul să-și continue cu drag opera-i de instrucție și educație.

Ziaristul să-și împlinească zilnic misiunea de a lumina și forma opinia publică.

Economistul să ne creieze și să ne conducă inițiațiile economice.

Agricultorul să ne asigure prosperitatea agriculturei.

Industriașul să ne dele din zi în zi o industrie tot mai înfloritoare.

Omul de bine să împrăștie cu dărnicie sâmânța binelui.

Iar în parlament să lucreze trimișii noștri, oamenii noștri de încredere, încercați la greu, capabili, urmăriți și controlați de noi în activitatea lor, primind indicații din parte-ne și dându-ne indicații. Viața publică și viața parlamentară merg bine când merg mână în mână.

A căta să pleci cu ori ce chip din viața publică de toate zilele în viața parlamentară înseamnă a refuza greul vieței zilnice și a compromite viața parlamentară.

Parlamentul propriu vorbind e numai expresia vieței noastre publice zilnice și nu Creatorul ei.

Atunci pentru ce atâtea transacții, atâtea concesii, atâtea compromisuri dureroase, atâta zbucium, atâtea formațiuni politice cu viața de azi pe mâne pentru a putea să-ți deschiză drumul către parlament?

E atât de simplu, că înainte de a căta să iei drumul parlamentarismului să privești în jurul tău și să vezi câte sunt de făcut dela lucruri până la oameni. Cuvântul de ordine pentru noi toți trebue să fie: lucrul în viața publică înainte de toate!

O viață publică bine îndrumată, bine organizată, o opinie publică luminată emite în

(Continuare în Pagina 2)

Sofismele politicei maghiare

Cunoaștem mentalitatea maghiară pe de timpul când eram sub obladuirea ei. Cunoaștem dialectica de sofisme cu care ungurii încercau să-și justifice nelegiuirile și să le dea o aparență de legalitate. Ne aducem aminte de faimoasa formulă a lui Bónffy că „numai statele naționale au dreptul la viață", și concluzia la care voia să ajungă, punând această premiză, era că statele poliglote ca să capete dreptul de a trăi, trebuie să devie naționale.

Când au vroit apoi să ne fericească cu o nouă lege electorală, au căutat să acorde dreptul de alegător numai cui știa să citească și să scrie limba maghiară. Ci-că prin această măsură nu se aducea nici o lovire naționalităților de altă limbă, ci, dimpotrivă, li se dădea un stimulent ca să-și însușească limba maghiară, ceia ce nu putea fi de cât în folosul lor.

Acum, cu aceiași mentalitate, au încercat guvernul maghiar și adunarea națională maghiară să aranjeze chestia detronării Habsburgilor în așa chip în cât să și lase și o ușiță de scăpare pe care, mâine, să poată reveni. Căci în legea de detronare, au adăogat că „dreptul de liberă alegere a regelui revine națiunii maghiare". Desigur că diplomații statelor învingătoare au înțeles șiretenia și, cunoscând bine aplecarea Maghiarilor spre sofisme, au pretins ca printr'un tratat internațional, care să fie ratificat de adunarea națională maghiară, să se completeze această lege printr'o declarațiune categorică, limpede care să nu poată fi interpretată în alt chip: că nici când Ungaria nu va putea alege un Rege din familia Habsburgilor. Nu se poate o pretențiune mai justă și mai logică. Dar presa maghiară, chiar și ceea dela noi, la poziție față de această pretențiune a Marei și Măcelăritante, și găsește că prin amendamentul introdus se face lui orișicui dreptul de liberă alegere și se atinge adânc suveranitatea națiunei maghiare! O dovadă și aceasta de sinceritatea cu care ungurii voiau să aranjeze o chestie, care-i o condițiune sine qua non pentru a-se stabili încrederea atât de necesară creării unor raporturi de bună vecinătate cu statele dimprejur.

Aici o schimbare, prin urmare, în sufletul magiar. Și astăzi, ca și în trecut, neputând găsi un razim în puterea realității și a adevărului, Ungurii caută să se refugieze la statele sofismelor. Cum dai însă la o parte sofismul, își răsare în față politica unui popor care, ieri, a trăit prin oprimarea celor mici, iar astăzi vrea să trăiască prin amăgirea și înșelarea celor mari.

A. C.

PRELUDIU

Primim știrea că înalta Curte de Casație din București judecând recursul fostului prefect regional de poliție din Cluj, Dr. Dănilă Sabo, care înainte cu un an și jumătate a fost simplu destituit din post, — a anulat decretul de revocare și a ordonat reintegrarea d-lui Sabo în postul și toate drepturile avute.

Iată, o sentință, care în vremile nebuloase ce le trăim, când începusem a ne îndoi peste tot ci am mai trăi într'un stat de drept, — ne vine ca o mângâiere, ca un preludiu al schimbărilor ce trebuie să urmeze în toată viața noastră publică și de stat. Această judecată venită din partea celui mai înalt for judecătoresc e de natură să ne întăriască încrederea în imparțialitatea judecătorilor și să ne dea nădejdea că ținând seama toți pe câți îi privește, că și în țara noastră mai există un for incoruptibil care veghiază, îi vor conforma pe viitor actele potrivit legei și dreptății.

Dar această sentință, în acelaș timp, este prin ea însăși, o aspră și binemeritată înfierare a sistemului politic dominant, care caută să se mențină prin illegalități. Ne întrebăm, își va avea această sentință toate consecințele juridice și în a cui sarcină se vor ști toate pagubele provenite pe urma unui act abuziv? Căci, desigur, d-l Sabo nu va renunța la drepturile, ce s'ar fi cuvenit pe timpul suspendării sale, și atunci cine va răspunde pentru pagubele cauzate statului prin salarizarea a doi funcționari în unul și același post? Da, ne trebuie o lege, care în cazuri de aceste, să obligе organul, care s'a făcut vinovat de abuz de putere, ca să suporte toate consecințelor actelor sale.

Domnul I Sabo îi transmitem felicitările noastre și dorim să'l vedem continuându-și munca prodigioasă cu tactul, prudența și imparțialitatea, de care a dat dovadă în tot timpul funcționării sale.

Josika, Horthy, al Ardealului

Românii, prea aprinși și ocupați în luptele interne, să fie atenți asupra celor ce se petrec în tabăra ungurească din Transilvania. In sinul Uniunii Maghiare a intervenit o lovitură de teatru:

Baronul Josika a convocat presa la d-sa pentru a-i arăta motivele gestului său antiromânesc. D-sa a făcut apel la solidaritatea tuturor intelectualilor promițând o mare remaniere în cadrele conducătoare ale Uniunii.

Despre d-sa nici nu a fost vorba. D-sa nu poate pleca întrucât, ca delegat al guvernului lui Horty, și în calitate de Președinte al Uniunii, d-sa este regentul maghiar al Transilvaniei robite — și ca atare e în afară de orice discuție.

Regentul este expresia permanentă a guvernului central de la Buda-Pesta. El a putut fi rău povățuit; o recunoaște și — după consultarea tuturor cercurilor politice, el s'a decis la o largă remaniere a cabinetului său.

Astfel se explică de ce d. Josika, Horty, al Transilvaniei „Ocupate", nu putea patricipa la festivalul de la Teatrul Național. Și astfel se produce lovitura de teatru: ziarele ungurești au făcut campania împotriva d-lui Josika.

Nu se mai cere plecarea d-sale — ci remanierea cadrelor. Regentul a fost „victima" „acelor puțini cari au știut să abată pe căi prezise înțelepciunea președintelui" — folosindu-se de orice mijloace „pentru a monopoliza pe seama lor „puterea".

Președintele, ca un adevărat suveran „domnește, nu guvernează,. — el rămâne permanent și de — asupra partidelor sale!

Criza politică în maghiarime s'a sfârșit, Iosika a hotărât să dea satisfacție celor ce au stat departe de „putere".

Și ca atare, cu rândurile strânse, presa maghiară a deschis focul îndrăznet:

„Larg' au deschis porțile și fereștrile Uniunii. Aerul liber al lui Dumnezeu poate să intre din toate părțile. Maghiarimea din Ardeal nu poate fi oprită de a se manifesta liber". „Trist rezultat, după ce maghiarii au trebuit să-și cucerească libertatea tot dela maghiari" (Keleti Ujság). —

Iar, în „Csi i Lapok", dl Doctor Eug. Nagy cere cu tărie „autonomia ungurească" în Ardeal.

Unde este democrația la care faceau apel onoratii confrați? Cum rămâne cu ajutorul ce-l cereau democrației române? cum rămân toate acuzările aduse Regentului Iosika?

Să audă și să fie atenți domnii dela București și mai ales frații români dela Cluj care se ceartă necontenit pentru „Ardealul ai Ardelenilor" și se zbat pentru repriza în slujbe a funcționarilor maghiari cari au refuzat, cași dl Iosika, jurământul de credință.

Slăbiciunea noastră ne-a folosit cel puțin să constatăm că în Transilvania sunt două state suprapuse, cu suveranii și cu ca inetele lor. — și că o parte din membrii statului român luptă inconștient pentru „Ardealul pentru Unguri".

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

(Continuare din Pagina 1)

chip foarte natural și un parlament ordonat, fecund în lucrări.

E elementar atunci, că'n locul iluziei parlamentare trebue sădit și desvoltat gustul pentru lucru în viața publică.

Din lucrul în viața publică pot pleca inițiativele de legi utile și frumoase și în lucrul din viața publică legile ajung pline de viață și fecunde în rezultate.

Acest elementar adevăr se impune dornicilor de parlament în general și celor cari flutură cu disperare steagul democrației în special.

Să ne întoarcem privirile și puterile la organizarea economică, politică și culturală a maselor populare, să ne întoarcem privirile și puterile la organizarea și ridicarea morală a vieței noastre publice.

Să rămânem în profesiunea noastră, să rămânem în mijlocul mulțimei care așteaptă și conducere și îndrumare.

Să lăsăm parlamentul pentru cei mai indicați, mai chemați dintre noi, pentru adevărații mandatari ai intereselor noastre Dar între iluzia parlamentară și realitatea activității în viața publică viitorul singur poate decide.

ECOURI

Cea mai mare expoziția de motoare

Expoziția de motoare deschisă acum la Londra, care este cea mai mare în istoria industriei motoarelor, atrage o mulțime nenumărată de cumpărători serioși. Cu toate că nu domnește o abundență atât de mare ca acum un an sau doi se pare că banul circulă mult mai ușor, de cât era de așteptat.

Expoziția de motoare e privită ca un foarte bun barometru al comerțului și semne de îndreptare a condițiunilor de trai sunt evidente. Multe modele de mașini ușoare apărute pe piață atrag atenția în mod deosebit. Se remarcă mai ales în general chiar la modelele cele mai ieftine o grije deosebită purtată execuției și aparenței.

Eroii noștri morți pe frontul german

Zilele trecute s'a inaugurat la Strasburg un monument în amintirea eroilor morți în război cu prilejul luptelor din regiunea Rinului de jos.

Comisarul general al Republicei franceze a făcut cunoscut cu acest prilej că în spitalele din Strasburg au murit: 550 soldați francezi, 199 români, 7 englezi, 134 ruși, 125 italieni și 10 sârbi.

Din enunțarea acestor cifre reese că imediat după francezi, procentul cel mai mare de morți îl dă România.

Dacă comparăm acest procent în raport cu numărul locuitorilor țărilor respective, observăm că România stă în fruntea tuturor țărilor cari s'au jertfit în război pentru apărarea drepturilor popoarelor.

France înlăturat dela premiul „Nobel"

Academia din Stockholm a refuzat să treacă pe Anatole France printre scriitorii vrednici să primească premiul Nobel.

Cercurile literare din Suedia, spun că acest refuz se explică prin faptul, că Academia din Stockholm se compune mai ales din reacționari, cărora ideile lui Anatole France nu le sunt pe plac.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Cărți și reviste

Au apărut:

In editura „Ramuri" din Craiova, lucrarea d-lui Virgil Potârcă, deputat de Dolj, „Legea Agrară", comentată, din punct de vedere juridic, după desbaterile care au avut loc în Comisia agrară și în parlament. Ca anexe, cartea d-lui Potârcă cuprinde și toate legile și decretele care sunt în legătură cu Legea Agrară și cu aplicarea ei. precum și desbaterile parlamentare după „Monitorul oficial".

— In editura librăriei „Pavel Suru" din București, povestirea d-lui I. Agârbiceanu, „Zilele din urmă ale căpitanului Pârvu" — scrisă în restimpul de după pacea dela București și a doua mobilizare a României. E de notat că unele bucăți din aceasta interesantă înșirare de naratiuni au fost censurate în Moldova.

Prețul volumului 10 lei.

Știri teatrale

„Chemarea Codrului", lucrarea regretatului G. Diamandi, a avut soarta să deschidă anul acesta 3 stagiuni teatrale: la București, la teatrul „Regina Maria"; la Cluj, la Teatrul Național, și acum Miercuri 9 Noembre la Oradea-mare, unde ansamblul Teatrului nostru național și-a început o nouă stagiune.

Va juca acolo în fiecare Miercuri seara în cursul acestui an. E o faptă frumoasă asta și inițiativa Teatrului Național din Cluj e demnă de toată lauda.

In anul acesta se va mai juca la Teatrul Național din Cluj și în orașele: Dej, Bistrița, Turda, Aiud, Târgul-Mureș.

A cincea premieră a Teatrului Național va fi „Ginerele lui Poilier" comedie în 4 acte, care se va juca Marți 15 Noembrie.

In rolurile principale vor apare d-ra A. Medianu și d-nii I. Stănescu-Papa, N. Neamțu-Ottonel C. Toneanu, V. Vasilescu et ; —

Joi 17 c. „Heidelbergul de altădată" Duminică 20 c. matineu „O căsnicie", seara „Ginerele lui Poilier".

Profanarea rămășițelor pământești ale Făuritorilor României de azi

Orice călător, care trece pe drumul de țară ce duce la Agnita-Sibiu, va vedea, în partea dreaptă a drumului care sue pauza la ieșirea din com. Daia-săsească jud. Sibiului, un fel de surpături (rămătură de porci) și din loc în loc, câte o închipuire de cruce, făcută din niște bețe de lemn, cu toate că în Ardeal sunt întinse suprafețe ocupate cu păduri seculare de diferite esențe.

Și firește, se va întreba — „cum m'am întrebat și eu" ce este aci și, cu mirare va auzi — cum am auzit și eu — că este un cimitir al eroilor, al acelora cari s'au sacrificat pentru România-Mare de azi, cu care noi ne mândrim, dar uităm că pe urma lor au rămas părinți bătrâni, femei cu copii fără nici un sprijin; că ei dorm somnul de veci pe locuri, pe unde vitele calcă scormonind cu coarnele și cu picioarele țărâna de pe sfintele lor osemine.

In aceiași situație se găsesc și mormintele eroilor căzuți pe sectorul comunelor Hozman și Cornățel.

La văzul acestora, m'au podidit lacrămile, și cred că pe toți câți simt românește îi va covârși durerea văzând halul în care se află aceste locuri sacre pentru noi românii.

Viitorii noștri de mâine printre care vor fi și orfanii de azi, ai căror părinți și-au dat viața pentru realizarea Idealului Național, la un eventual război, se vor descuraja sub impresia că și ei vor fi răsplătiți și ca părinții lor.

Oare, așa știm noi, românii să respectăm pe frații noștri, ce ne-au dat libertatea, o țară mare și puternică, punându-ne la loc de frunte printre țările Europei; noi cari suntem mândri de întregirea neamului nostru?

Dacă acum că am învins și cucerit nu voim să respectăm pe morții noștri, dar să fi fost învinși și fărâmițiți?

Nu luăm nici măcar pildă dela țările vecine și mai ales dela nemți, care au înălțat sub ochii noștri un falnic monument pentru eroii noștri în război, în fața Sibiului și deasupra comunei Gușterița.

Ar trebui să ne uităm și la frații noștri de peste munți — chiar jud. Vâlcea, vecin județului Sibiu, unde vom vedea în cele mai multe comune sărace cu mult alor noastre că, în mijloc, lângă școală, biserică sau primărie pe locul cel mai bun, se înalță un monument unde stă scris cu litere de aur mari, numele tuturor viteților din comuna care au căzut pe câmpul de onoare.

Pentru refacerea acestei stări de lucruri și pentru menținerea și chiar ridicarea prestigiului de român față de celelalte popoare, ar trebui să strângem mâna la mână, bani cu care să cumpărăm materialul trebuitor la împrejmuirea locurilor sfinte și ridicând în față măcar o cruce mare de lemn, dacă nu se poate face un monument de piatră, arătând tuturora că dăm respectul cuvenit, fraților ce au plecat dintre noi, dar numai pentru noi.

Trebue cu toții să ne punem pe lucru.

Dumitru I. Popa
(Agronom Regional)

Noua operă a lui Knut-Hamsun

Nu demult a apărut o carte datorită celebrului autor, Knut Hamsun, care-deși scrisese opera sa în limba norvegiană, — azi este tradusă în mai multe limbi și a stârnit, multă vâlvă în cercurile literare din întreagă Europă, atrăgând atenția celor mai severi critici literari.

Cartea aceasta poartă în englezește titlul „Growth of thé soil". (Producția solului).

Critica de pretutindeni vorbește ca despre cea mai de valoare operă a lui Knut Hamsun.

Lucrarea celebrului scriitor norvegian îți face impresia, că este sinteza tuturor principiilor pătrunse de un neobișnuit de generos și senin sentimentalism, lipsit de ori-ce cochetărie, fățărnicie și emfază — sentimentalism care l-a călăuzit necurmat în viața sa.

Această carte rămâne între noi oamenii depe Pământ, ea ne zugrăvește viața cu toate intimitățile, cu toate difectele și calitățile ei așa cum ne e dată s'o vedem noi înșine. *G. B.*

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Taine despre Beethoven

Din „Viața și părerile d-lui Friederic-Thomas Graindorge" Paris 1855. —

Fragmente din capitolul „Un tete-á-tete"

— „Wilhelm, trebue să-mi cânți acum sonata în sol minor, știi, opus 90."

Dar, după câteva minute, adăogai:

„Wilhelm, nu eram încă la unison, începi din nou te rog, mai ales a doua bucată, în major."

El reluă această a doua bucată care e așa de melodioasă și de duioasă. Un cântec, din note cristaline, șerpuește peste acorduri, dispare, revine și își desface cotiturile onduloase, ca un pârâu, într'o câmpie. Uneori ai zice că sunt suspine de flaut; mai adesea e suavitatea adâncă a unei voci de femee iubitoare și tristă. Câte, odată aceste lucruri delicate se opresc: sufletul furtunos reapare și se aruncă în cascade de note grăbite, în capricii delicate, în sunete brusce de acorduri bizare: apoi cade din nou; un roiu de mici voci agile se ridică, se coboară și se urmăresc ca un freamăt, o agitație, o fermecătoare nebunie de ape murmurătoare, pentru a readuce melodia la prima sa formă: ea își ia atunci cursul măsurat și unda sa limpede curge o ultimă dată mai șerpuitoare, mai largă, într'un cortegiu de sonorități argintii.

„Tot Bethoven, Wilhelm; dar mai lung de dată astă. Cântă ceți trece prin cap."

Cânt mai mult de o oră, dar de sigur că nu m'am uitat la ceasornic. In ziua aceea era roused (cuvântul francez lipsește) dar și eu eram tot ca el. Cântă mai întâiu două sau trei sonate complete, apoi bucăți din simfonii, fragmente de sonate pentru piano și vioară, o arie din „Fidelio", alte bucăți luci, ai căror nume nu l-am recunoscut. Cu câteva acorduri și câteva pauze le lega pe unele de altele ca un om care deschizând pe poetul său favorit citește când la mijlocul, când la sfârșitul volumului, alegând o strofă, apoi o alta, după emoția momentului.

Ascultam nemișcat, cu ochii la foc, și urmăream ca pe o fizionomie vie, emoțiile acestui mare suflet dispărut; el nu e dispărut decât pentru ei înșiși; pentru noi el trăește încă în acest vraf de hârtie înegrită.

Cât de nedreaptă este cu el opinia curentă! E recunoscut ca un suveran al giganticului și durerosului; aici se pune stavilă puterei sale: i se acordă ca stăpânire o câmpie pustie, bântuită de furtuni, dezolată și grandioasă, la fel cu cea unde trăește Dante.

Pe când în realitate tot ce e mai bogat și mai minunat înflorit pe câmpul încărcat de roade, tot ce e mai suav și mai surâzător în văile înflorite și pline de umbră, tot ce-i mai fraged și mai fecioreiuic în timiditatea zorilor, totul îi aparține, ca și celelalte. Numai că nu le simte deloc cu un suflet liniștit. Bucuria îl agudue cu totul, ca și durerea. Senzațiile sale sunt prea puternice. El nu poate fi fericit, ci fermecat. Seamănă cu un om care după o noapte de suferințe, gâfâind, sdrobit de durere, temându-se de o zi și mai rezărește de-odată un peisaj odihnit și matinal. Mâinile îi tremură; un suspin adânc de ușurare îi ese din piept; toate puterile sale frânte și apăsate se ridică, și elanul mulțumirei sale e tot atât de nemblânzit ca și spasmul desperării. In fiece plăcere e pentru el un avânt fericirea lui răscolește, nu e dulce. Bucățile scrise în Allegro saltă ca niște cărlani în libertate, călcând și încurcând iarba frumoasă în care se joacă. Mai vehemente încă, mai fără frâu, pres o ale sale au nebunii, opriri brusce de care te cutremuri galopade dezordonate care cad pe piano ca niște ciocane, în avântul lor răsunător. Uneori, în mijlocul bucuriei sale nebune, seriosul și tragicul își fac apariția, și fără să schimbe mișcarea cu aceiași furie, spiritul său se repede înainte ca pentru o luptă, mereu îmbătat de impetuozitatea iuțelei sale, dar cu atât de stranii salturi și o fantazie așa de ciudată, încât auditorul se oprește spăimântat de seva acestei vieți sălbatece, de fecunditatea vertiginoasă a reluărilor, a sacadelor, a elanului desvoltărilor neașteptate, rupte, reluate dincolo de orice putem imagina și de orice așteptare, exprimându-i fără să poată niciodată să-l epuizeze.

Wilhelm se așează lângă mine.

— Îl cunoști via a?

— Nu prea, numai ceeace am citit prin foiletoane.

— Iată biografia lui de Schindler, un om cum se cade, care a petrecut cu el ultimii ani. Citește în timp ce eu pregătesc ceaiul".

Mă pusei să foiletez volumul legat în piele albă, unde credincioșul tovarăș al maestrului, un adevărat famulus german a însemnat toate amănuntele cari l-au fost povestite sau pe care le-a văzut. Ele nu-mi par vulgare.

Sufletul pe care îl văzusem înobila totul. Revedeam omul în caftanul său vechiu, cu pălăria turtită, cu umerii săi largi, cu barba nerasă, cu părul vâlvoiu, mergând în picioarele goale prin roua dimineței, scriind pe „Fidelio" și pe „Cristos pe muntele Măslinelor", mergând drept înaintea lui fără să vadă obstacolele sau să simtă anotimpul cel

Cronica politică

D. Mihalache comunist, — La întrunirea ţărănistă ţinută la Buzău, D. I. Mihalache a declarat: „Suntem pentru drepturile muncitorimei, şi *dacă ea va reuşi să socializeze bunurile, nu noi vom fi contra ei.*" Aceiaşi declaraţie a făcut-o şi la întrunirea de la Iaşi, unde D. Mihalache a fost şi mai categoric în exprimarea gândului său: „Trebuie să mergem cot la cot cu muncitorimea dela oraşe *şi trebuie să fim aliaţii ei chiar în cazul socializării fabricelor.*

Prezenţa între ţărănişti a Dlui Dr. N. Lupu începe deci să-şi vădească resultatele: D. Mihalache a devenit comunist.

Şi aceasta tocmai în clipa când Lenin însuşi mărturiseşte falimentul ideii comuniste şi se declară gata să facă cele mai largi concesii regimului capitalist.

Dar nu vom sta, fireşte, să discutăm seriositatea declaraţiilor făcute de D. Mihalache. Ceia ce vrem să însemnăm aici este că asemenea declaraţii se fac în numele ţărănimii a cărei repulsiune pentru ideia comunistă este îndeajuns de cunoscută.

SCRISORI DIN SIBIU

Congresul bisericei săseşti. — Viaţa politică în preajma căderii guvernului

Deputaţia săsească din Sibiu, trăieşte zile însemnate. Abia încheiate serbările închinate memoriei lui Bruckenthal, de la naşterea căruia s'au împlinit în toamna aceasta lungă şi frumoasă 200 de ani şi alt şir de zile însemnate deschid sesiunea extra ordinară a congresului local bisericesc.

Pe cînd zilele de închinare în faţa umbrei marelui sacson, bărbat de Stat şi mecenate al mântuitorului naţional Gheorghe Lazar au fost zile de sărbare de bucurie cu seninătate în suflet, cu cântece pe buze; zilele sesiunei congresual din potrivă sunt zile de grea şi obositoare muncă speculativă pentru reprezentanţii bisericei evanghelice luterane.

Congresul acesta s'a deschis Duminecă, sub prezidenţia episcopului evanghelic Teutsch, unul dintre cei mai de seamă istorici ai saşilor.

In cuvântul de deschidere P. S. Sa face un călduros apel la simţul de jertfă al credincioşilor saşi în interesul susţinerii instituţiilor de cultură şi de credinţă cu caracterul neştirbit de ispitele vremilor noui. Arată, cu o deosebită satisfacţie şi mângâere sufletească ajutoarele cele mari ce le-au venit în anul expirat din diferite părţi cele mai însemnate ajutoare le-au venit însă pentru ajutorarea şcoalelor săseşti de toate gradele de la societatea „Gustav Adolf", ca centrală în Berlin, apoi de la saşii şi germanii din America, cari au fost vizitaţi în acest scop de un director de bancă şi nu „predicator ambulant", (Reiseprediger).

Cu toate că ajutoarele acestea sunt destul de însemnate (aproape milioane), totuş ele sunt deajuns, şi nici chiar „binevoitoarele" ajutoare date de ministerul cultelor şi al instrucţiunei publice n'au putut acoperi toate trebuinţele şcoalei şi bisericei. Greutatea cea mare stă şi va sta tot pe spinarea poporului de la ţară.

Aminteşte apoi cu mândrie naţională, unirea tuturor parohiilor germano-protestante din Bucovina, Basarabia, vechiul Regat şi Banat, cu biserica autonomă săsească din Sibiiu. Prin această unire firească şi religioasă, credincioşii bisericei luterane din România-Mare ating cifra de peste 300 mii; adică, episcopia luterană din Sibiiu s'a înmulţit cu peste 100 mii, credincioşi..

Arată în urmă greutăţile cele mari ce conducerea bisericească le întâmpină mai ales în ce priveşte salarizarea preoţilor şi a corpului didactic şi primejdia ce ameninţă învăţământul confesional prin statificarea.

In şedinţa de Luni s'au aprobat statutul cel nou al bisericei evanghelice cerut de unirea tuturor luteranilor sub o singură episcopie.

Toţi vorbitorii au scos în relief nădejdea ce surâde protestantismului german prin noua situaţie.

Din raportul cu privire la subvenţiunile ce le-au primit saşii dela Stat, reţinem suma de 4 milioane pe care biserica săsească cu 200 de mii de credincioşi a primit pe anul bugetar 1920—1921, ca subvenţie extra ordinară — pe lângă subvenţia regulată!

Marţi congresiştii au lucrat în secţiuni

Şedinţa următoare se va ţine abia Mercuri după amiază.

Criza politică ce se apropie cu paşi giganţici se repercutează şi în societatea sibiană. Sfatuirile devin mai dese, mai pline de viaţă, Cafeneau atrage tot mai mulţi cercetători; vin oamenii, de toate soiurile pentru ca să culeagă ştiri roditoare de nădejdi.

Şi discuţiile se încep aprinse, pe când combinaţiile se torc în taină. Toţi aşteaptă căderea guvernului, chiar şi prietenii şi aderenţii de ieri ai averescanilor.

Dela venirea lui Ionel Brătianu la cârma ţării aşteaptă fiecare mântuirea ţării. „Ionel Brătianu a pus temeliile României Mari, numai dânsul e în stare s'o şi consolideze să facă şi unificarea interioară". Aceastea sunt cuvântele pe care le surprinzi pe buzele tuturora în cafenea, pe stradă, în familii şi chiar şi în ateliere. X. J.

Crâmpeie de polemică

Şi „Voinţa" vine să denunţe ţărănimei din Ardeal tendinţele comuniste ale d-lui Mihalache. Să fie aceasta o dovadă că „Voinţa" a pierdut orice nădejde într'o apropiere a ţărăniştilor de guvern?

*

Vorbind despre comunismul d-lui Mihalache, „Voinţa" scrie: D-nii Adam, Crişan şi ceilalţi ţărănişi au cuvântul. De ce nu şi d. Ghiulea, care e mai aproape şi ar putea să ne spuie mai repede, şi chiar în coloanele „Voinţei", ce crede d-sa despre „socializarea bunurilor¿?

In chestia Directorului Academiei Agricole din Cluj

Sunt rugaţi să publicăm următoarele:

Domnule director,

Prin „Viitorul" de Joi 10 Noembrie, fiind somat de d-l doctor M. Şerban să răspund în şapte zile sau „înzecitul termenului" „şi cred, ceia despre ce spun că se zice" relativ la d-sa, vă rog a da ospitalitate acestor rânduri:

Se zice, că d-l doctor M. Şerban ar fi fost "plenipotenţiarul Consiliului Dirigent la Conferinţa de Pace". Deşi d-sa o adfirmă în petiţiunea, prin care cere catedra de Economie rurală la Academia Agricolă din Cluj, mie mi-e greu s'o dovedesc; căci n'a figurat în nici-un Consiliu al Conferinţei „plenipotenţiarul Consiliului Dirigent" Adfirm numai ce ştiu: că d-nii I. C. Bratianu şi Vaida au reprezentat singuri România la Conferinţa de pace. Curios atunci, cum însuşi d-l Şerban răspândeşte asemenea svonuri, împărţind şi-acum, pe la prieteni, cărţi de vizită cu „Michel Şerban de Cerneşti, conférencier á l'Université de Iassy, Membre de la délégation roumaine á la Conférence de la Paix".

Se zice că d-l doctor ar fi făcut cursuri proaste — proaste de s'a dus pominaca conferenţiar la secţia agronomică a Universităţii din Iaşi. Deşi mi-a adfirmat-o d-l profesor Paul Bujor şi alţi prieteni de ai profesorilor Haralambe Vasiliu şi Cardaş, mie mi-e greu s'o certific căci n'am asistat la cursurile d-lui Şerban.

Se zice, că in calitate de membru în Comisiunea de Aprovizionare dela Paris, prin Ianuarie, Februarie 1920, d-l Şerban ar fi încheiat, în numele guvernului, un contract, cu un oarecare Kirchen, pentru o furnitură de ghete, în valoare de 25 milioane lire italieneşti. Contractul a fost mai întâi respins de Comisiune ca oneros pentru România iar după stăruinţele d-lui Şerban, printr'un personagiu influent din guvern, aprobat iar d-l Şerban însărcinat să meargă în Italia pentru a supraveghea executarea coutractului.

Se zice, că d-l Şerban ar fi avut mult interes ca să se încheie acest contract Kirchen „pentru trebuinţele ardealului" însă, eu n'o cred pentru prestigiul directorului şcoalei mele.

Se zice că d-l Şerban a funcţionat fără Decret de numire ca director la Academia Agricolă din Cluj între 1 August şi 1 Decembrie 1920. Prin decretul Regal No. 5084 din 1 Decembrie 1920 „d-l doctor N. Şerban actual director al Acad. Agr. Cluj, se numeşte pe ziua de 1 August 1920", în postul vacant de inspector agricol cl. II la serviciul agr. al secretariatului gen. Cluj.

Deşi în acest Decret se zice „actual director al Academiei din Cluj" mi-e imposibil să dovedesc că d-l Şerban ar avea decret de numire ca director, căci nu se dă de urma lui nici la Directoratul General Agr. Cluj nici la Minister în Bucureşti.

In acelaş cadru de idei repet „se zice, că d-l Garofiid, devenind ministru în guvernul Marghiloman, ar fi acoperit o anumită gestiune neregulată a d-lui dr. Şerban pe atunci, Consilier agricol la Botoşani". Eu nu cred nimic din ce se zice, în privinţa aceasta, câtă vreme n'am posibilitatea s'o dovedesc. E greu să arăt, acum cu documente din „saltarul d-lui ministru Garofiid" care protejază — fără nici-un interes Doamne fereşte, — pe d-l doctor Şerban. Deci am convingerea că d-l Şerban a avut la Botoşani — cum are aerul să pretindă — o gestiune din cele mai regulate. Totuşi, în interesul d-sale personal şi mai ales al instituţiei, în fruntea căreia stă, e bine să stăruiască, pe lângă d-l Ministru a da ordin funcţionarului însărcinat cu verificarea acestei gestiuni s'o termine cât mai curând pentru ca d-l doctor Şerban să ne dovedească „că nu este foc, deşi iese fum din gestiunea dela Botoşani".

Cluj, 11 Noembrie 1921.

Prof. A. Petrescu.

Cetiţi „Infrăţirea"

rău, întorcându-se seara într'o cameră în dezordine, cu cărţile şi notele gramadă pe scânduri, cu sticle goale, cu resturi dela prânz, cu „leturghia în re" servind de învelitoare pe masa din bucătărie. In unecat de obiceiu, ipohondriac, din când în când străbătut de accese de o veselie stranie, parcurgând clapele pianului cu o strâmbătură formidabilă, tăcut, gânditor, ascultând operele nemişcat ca o statue, disproporţionat în totul şi incapabil să se acomodeze vieţei.

Dar simţeam că aceste ciudăţenii aveau drept unic isvor o supraabondenţă de generozitate şi de mărime. Scrisorile sale de dragoste, alături de fraze ale epocei, au cuvinte sublime: „Iubitei nemuritoare".

A trăit într'o lume ideală pe care au descris-o Petrarca şi Dante şi pasiunea n'a răpit nimic austerităţii sale. Neputându-se căsători, a rămas cast şi a iubit tot aşa de curat cum a şi scris.

A arătat acelaşi înălţime de suflet în toate împrejurările vieţei, mândru în faţa principilor aştepta ca ei să-l salute mai întâiu şi socotea drept minciună şi trădare politeţele şi amabilităţile lumei. Ca un alt Rousseau sau Platon spera într'o republică care ar face din toţi oamenii cetăţeni şi eroi. In cel mai ascuns loc al inimei sale traia, ca într'un sanctuar, un instinct încă mai sublim, acel al divinului. Pentru el, artele şi limbajul omului sunt de-opotrivă nepuincioase a-l exprima; singură muzica, prin esenţa sa intinsă, îi corespunde şi asupra lor el refuza să răspundă.

Pusei cartea pe masă. Wilhelm o luă şi căuta o pagină. „Citeşte şi asta". îmi zise „trebuie să-ţi faci despre el o idee completă."

Era testamentul lui. Iată-i ultima pagină: „O voi, oameni, cari mă credeţi plin de ură, ursuz şi mizantrop, câtă nedreptate îmi faceţi! Nu ştiţi cauza secretă pentru care par astfel. Sufletul şi caracterul meu erau încă din copilărie îndreptate spre sentimentul duios al bunăvoinţei... Gândiţi-vă, însă, că de şase ani sunt atins de o boală fără leac, pe care doctori ignoranţi au înrăutăţit-o; că, din an în an, pierzând speranţa să o văd ameliorându-se, sunt nevoit s'o consider că va dura mereu. Născut viciu şi plin de foc, pasionat pentru plăcerile societăţei, am fost constrâns să mă depărtez de ea încă de tânăr şi să duc o viaţă singuratică.

Nu puteam să zic oamenilor: Vorbiţi mai tare, sânt surd. Cum aş fi putut mărturisi slăbiciunea unui simţ care trebuia să fie mai perfect la mine decât la ceilalţi şi pe care îl posedasem altă dată în cea mai desăvârşită perfecţiune, aşa cum puţini oameni din meseria mea îl au, sau l'au avut vre-o dată...

„Acest lucru m'a dus la desperare: puţin a lipsit să nu-mi pun capăt vieţii. Arta singură, arta m'a oprit. Imi părea peste putinţă să părăsesc lumea, fără să fi dat la lumină, tot ce aveam misiunea să îndeplinesc."

„Acum", îmi zise Wilhelm, „ascultă" şi începu ultima parte a ultimei sonate.

E o frază de o linie, înceată şi de o tristeţă nesfârşită, care vine şi revine neîncetat ca un unic şi lung suspin. Dedesubtul ei, sunete înăbuşite se târăsc; fiecare accent se prelungeşte sub cele care urmează şi moare ca un strigat care se termină printr'un suspin, aşa că fiecare nou elan de suferinţă are drept cortegiu plânsurile primitive şi subt lamentaţia supremă se distinge mereu ecoul slăbit al primelor dureri. Nu e nimic aprig în această plângere: nici indignare, nici revoltă. Inima care o scoate nu zice că e nenorocită, ci că fericirea e imposibilă.

In această resemnare, ea găseşte liniştea. Eşte ca şi un nenorocit zdrobit printr-o cădere şi care, întins într'un deşert, vede pietrele scânteetoare ale cerului incrustând bolta ultimei sale nopţi, se desprinde din el însuşi, se uită, nu se mai gândeşte la ireparabil; divina seninătate a lucrurilor varsă în ei o dulceaţă secretă şi braţele sale, care nu mai pot ridica trupul zdrobit, se întind încă spre frumuseţea nespusă care luceşte prin acest mistic univers. Pe nesimţite, lacrimile suferinţei se opresc pentru a lăsa să curgă pe cele ale extazului, sau, mai de grabă, amândouă se confundă într'o suferinţă amestecată cu plăcere. Uneori desperarea isbucneste, dar curând poezia revine şi modulaţiile cele mai desnădăjduite se ridică învăluite de o armonie aşa de extraordinară de acorduri, încât sublimul pluteşte şi acoperă totul de armonia sa copleşitoare. La sfârşit, după o mare furtună şi o mare luptă sublimul singur mai subsistă; plângerea transformată devine un imn care curge şi răsună, dus de un concert de note triumfătoare. In jurul acestui cântec, sus jos se rostogoleşte un cor de aclamaţiuni care merge crescând, care se umilă, care îşi îndoeşte mereu avântul şi bucuria. Clapele pianului nu mai ajung, toate vocile iau parte la această sărbătoare, cele grave cu sunetul lor, cele înalte cu murmurul lor, toate împreunate într'o singură voce, una şi multiplă ca acel trandafir pe care-l văzu Dante, şi a cărui fiecare foae era un suflet.

Mă uitam la Wilhelm, eram cam în acelaşi stare amândoi. Am înaintat unul spre altul şi; Dumnezeu să mă erte, eram aproape să ne punem unul lângă altul bătrânii noştri obraji; neam ghicit gândul ei în ochi mei, eu într'al lui, şi am surâs. La vârsta noastră e destul să-ţi strângi mâna. Apoi am eşit fără să spun o vorbă.

Mi se pare că în scara acela am făcut ceaiul, dar am uitat să-l bem.

traducere de
G. Oprescu.

INFORMAȚII

— D-l Ionel Brătianu a fost primit în audiență de M. S. Regele, eri după amiază.

— D l Meteș prefectul județului, a plecat la București, în vederea aprovizionării orașului și județului cu 3 mii de vagoane grâu. Ni s'a comunicat că această cantitate de grâu trebuia completată din județele Ilfov și Romanați (vechiul regat). Totuși prefecturile acestor județe au refuzat predarea grâului.

Condamnând atitudinea acestor prefecturi, ne facem ecoul populației care suferă și cerem comisiunei centrale de aprovizionare ca să grăbească trimiterea grâului trebuitor armatei și populației din județul nostru.

— Consulatul italian s'a adresat prefecturilor din Ardeal cerând un tablou cu numele ostașilor italieni morți înmormântați aici, și despre cari guvernul italian nu are încă cunoștință.

— Consiliul de miniștrii a hotărît să reducă contractul, încheiat cu faimosul Bruhnel, la locomotivele predate până în prezent.

— S'a acordat justiției mână liberă în ceeace privește anchetarea operațiunilor săvârșite la „Banca Națiunii".

— D-l profesor N. Iorga s'a întors în țară dela Paris.

— Convențiunea încheiată de guvern cu Banca Agrară din Ardeal pentru finanțarea împroprietării în această regiune a fost semnat Joi seara.

— In localitate se va înființa o bursă de schimb și efecte.

— La 20 c. se va inaugura, în prezența ministrului muncii și a directorului asigurărilor sociale, ambulatoriul din Arad.

— Joi seara, corpul defunctului principe Ghica-Comănești, a fost transportat la gara de Nord din București, de unde a fost pornit într'un vagon ministerial, spre Moldova, spre a fi înmormântat în cavoul familiei din castelul Comănești.

— Circulă zvonul că d-nii miniștri Take Ionescu și general Văleanu vor pleca în curând în străinătate având să îndeplinească o misiune . . . foarte însemnată.

— Procesul înscenat împotriva d-lui ing. Pitulescu, directorul general al poștelor, a fost anulat.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

— Pe lângă centrul de instrucție al aviației s'a înființat o școală aeronautică de subofițeri de rezervă, pentru instruirea tinerilor cu termen redus, repartizați la această armă.

— Situațiunea semănăturilor în Ardeal, în urma ploilor abundente căzute acum, este destul de bună.

— D-l comisar regal, maiorul Cernat, a terminat redactarea ordonanței definitive pentru judecarea comuniștilor arestați la Jilava și București.

Se spune că procesul va începe Marți 15 cor. și va dura cel puțin o lună, din cauza marelui număr de acuzați — 450.

— D-l Argetoianu, ministrul de interne, a plecat la Târgoviște, ca să . . . participe la întrunirea averescană de acolo.

— Primarul din Timișoara, fiind suspendat pentru neregului, a trebuit dat afară cu forța din localul primăriei, fiindcă se opune să-l părăsească de bună voie.

— Guvernul polonez a luat dispoziție ca emigrații români ce se găsesc în Polonia sau sunt în trecere prin această țară, să fie ajutorați de către autoritățile orășenești și să aibă reducere pe căile ferate poloneze.

— Parchetul din București a deschis o anchetă asupra împrejurărilor concomitente cu sinuciderea.

In vederea acestei anchete au fost arestați Marți seara d-l Stoian fostul director general al Băncii Națiunii și în timpul zilei a fost reținut la prefectură d-l I. Crăciun directorul băncii.

Deasemeni au mai fost arestați soția, sora și fratele d-lui Stoian.

Eri după ridicarea registrelor, localul Băncii Națiunii a fost sigilat de parchet.

Cercetările urmează.

■

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Sâmbătă un mare eveniment cinematografic a fabricei budapestane Star „Inima de copil". Acest film este privit ca unul dintre cele mai mari lucrări cinematografice ale timpurilor de astăzi, în rolul principal cu binecunoscutul acto-copil Szécsi, secondat de cei mai mari actori maghiari.

Duminecă iarăși o creațiune a fabricei Star: „In noaptea nunții" în rolul principal Lenkeffy și Svetislav Petrovics.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă o drăguță comedie a caseiei Pat é „Cupidon prin procura" în rolul principal drăgălașea Maria Osborn cu partnerul ei Afric.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă un grandios film a casei Atlantic „Al doilea Eu". O lucrare cu un subiect metafizic.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Serată dansantă

Sâmbătă în 12 Noembrie aranjează Societatea studenților în drept o serată dansantă cu caracter studențesc în sala căminului studențesc. Incepu nl ora 9 seara. D-șoarele și d-nii studenți sunt invitați a lua parte.

■

Cele mai frumoasă bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luțeală cu prețuri foarte moderate.

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"

1230 **Nu primi imitațiuni!**

A SOSIT

la marele magasin

„MISSIR"

Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Preșuri cu Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.

M. FRIEDMANN CLUJ

Biurou: Str. Dacia 5. Magazin: Str. Decebal 3.

REPREZENTANȚE:
Gebr. Herring, MERSCHEID-SOLINGEN.
Brüder Bubela, WSETIN (MÄHREN).
Julius Krémer, OLMÜTZ.
Otto Beck, WEIPERT. 1245
Karl Bilovitzky, CECHISCH-TCHESEN.

MARE DESFACERE de aranjamente de bucătărie, vase smălțuite și vase albe de tinichea, articole de porcelan, sticle și metal.
Telefon: 10-17.
VÂNZARE NUMAI EN GROS.

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: ameților, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

Expoziția de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter și Soțul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

A treia şezătoare a Presei

A III-a şezătoare a presei a avut un program bine alcătuit, dar publicul clujan, care din motive de neînţeles lipseşte dela concertele simfonice ale Operei noastre, precum şi dela reprezentaţiile Teatrului Naţional şi Operă a lipsit şi dela această şezătoare.

Dl. prof. Em. Panaitescu a ţinut o prea interesantă conferinţă despre ce ca ce a văzut d-sa în recenta călătorie facută în Germania şi Franţa, unde a constatat că pe când în Germania s'ar putea spune că azi sunt două popoare în duşmănie, marea tabără dela stânga şi cea dela dreapta, (aderenţii monarhismului) în Franţa din potrivă e unitate de vedere, e pacea internă între partide în interesul păcei mondiale.

Conferinţa presărată cu pilde elocvente din viaţa politica şi socială a acestor ţări a fost urmărită cu viu interes de publicul ales.

A urmat d-ra Constanta Bădescu la pian. Cu amploare în tuşeu, dar păstrând şi delicateţa femenină ne-a tălmăcit un preludiu de Chopin şi Andante de Liszt, fiind rechemată de aclamările sincere ale publicului.

D-l Mişu Stefănescu şi d-ra Adamidi dela Teatrul Naţional au spus cu un umor firesc câteva snoave.

Programul a fost încheiat cu marea arie a Elisabetei din „Lohengrin" cântată de primadona dela Opera ungară d-ra Ileana Levay, atât de apreciată de publicul clujan pentru vocea ei de o puritate şi muzicalitate admirabile. La insistenţile publicului, distinsa cântăreaţă a mai cântat un „Lied" plin de armonie şi trandreţă.

Am remarcat în asistenţă pe d-nii profesori universitari N. Ghiulea cu d-na Lupaş, cu d-na Lacea, cu d-na Oprescu, Colonel Dr. Badescu cu d-na, subprefectul Utalea, fostul prefect Tamaş, I. I. Agârbiceanu cu d-na, directorul general al Monopolurilor, D. P. Lucaciu cu d-na, inginer Iahoda cu d-na, D. consilier comunal Dr. Dandea cu d-na, mai mulţi domni ofiţeri superiori, doamne, domnişoare, studenţi şi ziarişti dela toate gazetele.

Cronica externă

Sâmbătă 12 Nov. 1921.

Ministerul de externe a făcut cunoscut guvernului că problema habsburgică se poate considera ca definitiv terminată.

Conferinţa ambasadorilor a luat cunoştinţă de nota guvernului maghiar prin care acesta declară că se va supune deciziunilor conferinţei cu privire la interzicerea restaurărei Habsburgilor pe tronul Ungariei.

Guvernul maghiar mai ţine să arete că nici o dispoziţie, — în vederea combaterei propagandei habsburgice sau pentru alegerea unui suveran pe tronul Ungariei, — nu va fi preconizată fără asentimentul aliaţilor.

Legea votată de parlamentul maghiar prevede pedeapsa cu închisoarea pentru orice tentativă de întronare.

■

Mica Înţelegere, de acord cu conferinţa ambasadorilor, a aprobat acest mod de a vedea al Cabinetului de la Budapesta, ca fiind în măsură să dea satisfacţie tururor cuvintelor internaţionale.

In legătură cu aceasta, preşedintele Masarik a ordonat demobilizarea armatei ceho slovace cu începere de dela 10 Noembrie.

■

Conferinţa ambasadorilor a semnat deciziunile pentru fixarea frontierelor Albaniei, cărî au fost comunicate Societăţei Naţiunilor.

Societatea Naţiunilor se va întruni pentru a examina situaţia creată de conflictul Sârbo-Albanez.

Pe de altă parte reprezentanţii din Belgrad ai Franţei, Angliei şi Italiei au făcut, un demers comun pe lângă guvernul sârbesc pentru încetarea operaţiunilor militare în Albania.

Faţă de intenţiunile Serbiei, Italia — ale cărei interese sunt atinse în Adriatică — este hotărâtă la o acţiune energică pentru a împedeca invazia jugoslavă în Albania.

■

Pare destul de simptomatic faptul că în ajunul conferinţei dela Washington un membru al amiralităţei engleze a comunicat, în Camera comunelor, că pentru construcţia a patru mari vapoare, Anglia întrebuinţează actualmente 5000 oameni, iar după anul nou vor fi angajaţi alţi 20000 oameni.

Noile vapoare vor costa 30 miliarde lire sterline.

Activitatea din şantierele britanice nu corespunde întru nimic cu afirmaţiunile făcute de Balfour, că Anglia este animată de intenţiunile cele mai pacifiste.

TELEGRAME

Japonia cere drepturi în Asia

Lafayette, 12 Noembrie.

Japonia a cerut Statelor Unite să i-se recunoască drepturile sale în Asia, după cum America de Nord, potrivit doctrinei lui Monroe, are drepturile sale în cele două continente amercanie.

Italia credincioasă înţelegerii

Leafield, 12 Noembrie.

Italia desminte categoric, prin împuternicitii săi diplomatici, că nu are intenţiunea să încheie pace separată cu Kemaliştii.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Ştiri externe

— Joi seara, în amfiteatrul societăţii „Parnasos" din Atena, dl prof. Stefănescu, din Bucureşti, a vorbit despre ţara noastră. La conferinţă au asistat Suveranul Greciei şi A. S. R. Principesa moştenitoare Elisabeta.

— Dl Pasici, ministrul de finanţe sârb, a demisionat, totuşi Regele Alexandru l-a solicitat să păstreze mai departe portofoliul.

— Guvernul austriac condiţionează semnarea tratatului încheiat la Veneţia prin accordarea plebiscitului în Oedenburg.

— **Din ordinul comisiunii interaliate, vămile bulgare au fost ocupate de către împuterniciţii înţelegerii, cari încasează taxele. Aceasta spre a se asigura despăgubirile ce le datoreşte statul bulgar Aliaţilor, conform tratatului de pace.**

— *Departamentul Senei din Franţa a creat o şcoală specială pentru învăţământul construirii şi administrării oraşelor. Profesorii sunt aleşi dintre cei mai versaţi în materie de municipalitate.*

— *Detronaţii suverani ai Ungariei vor fi internaţi la mănăstirea benedictinilor din Tihany.*

— Conferinţa între Statele baltice şi reprezentanţii Sovietelor ruse a început Joi dimineaţa.

— Conferinţa ambasadorilor a somat Austria să ratifice cât mai grabnic protocolul încheiat la Veneţia.

— Briand, vorbind ziariştilor pe bordul vaporului „Lafayette", a declarat că Franţa este dispusă să trateze, la conferinţa din Waschington, alături de chestiunea Pacificului şi pe aceea a armamentelor navale.

Cursul bursei la Paris

Lafayette 12 Noembrie

România:	9½ centime
Londra	54·25½
New-York	13·74
Germania	5½
Belgia	96
Spania	9½

Şezătoare artistico-culturală

Mâine, Duminică, la ora 3 d. a soc. „Cultura Poporului" va ţine o şezătoare în sala "Reduta". Va vorbi d. prof. Minea; d-nii Zaharia Darin şi Sterian Mandy vor cânta, iar d-l Eug. Norma va declama.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj,** Strada Saguna No. 14.

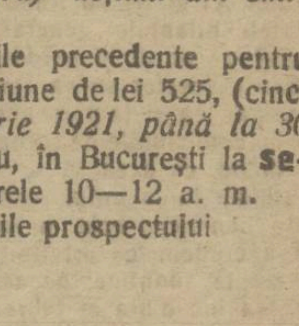

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 9 7

BANCA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMA
SEDIUL CENTRAL BUCUREŞTI
CAPITAL 160.000.000, LEI DEPLIN VARSAT, REZERVE 79.000.000 LEI

PROSPECT

EMISIUNEA VI. A 80.000 ACŢIUNI LA PURTĂTOR

Adunarea Generală extraordinară a acţionarilor noştri din 6 Martie 1921 a aprobat propunerea Consiliului de Administraţie pentru *sporirea Capitalului Băncii dela 160.000.000 la 400.000.000, în mai multe emisiuni.*

O primă emisiune de 80.000 acţiuni a 500 nominal fiecare, pentru un prim spor dela 40.000.000, se oferă subscripţiei numai vechilor acţionari, dându-li-se dreptul de 1 (una) acţiune nouă, pe cursul de lei 525, pentru 4 (patru) acţiuni din emisiunile precedente, (lei 500 capital, lei 25 cheltueli de emisiune).

Prezentarea acţiunilor şi certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de obţiune şi plata integrală a cursului de emisiune de lei 525, (cinci sute două zeci şi cinci), se va face *cu începere dela 15 Noembrie 1921, până la 30 Noembrie 1921,* între orele 10—12 şi 3—5, în toate zilele de lucru, în Bucureşti la **sediul Băcii, Strada Smârdan No. 5.** In zilele de sărbătoare dela orele 10—12 a. m.

In provincie suut însărcinate să primească subscrieri în condiţiunile prospectului

Sucursalele Băncei Româneşti şi
Banca Dunărea Românească din Brăila
„ Iaşilor din Iaşi
„ Creditul Prahovei din Ploeşti
„ Bacăului din Bacău
„ Mehedinţului din T.-Severin
„ Creditul Oltean, Craiova
„ Comerţului, Craiova
„ Caracal, Caracal
„ Piteşti, Piteşti
„ Putnei, Focşani
„ Tache Protopopescu din Bârlad
„ Botoşăneana, Botoşani
„ Petrovada din Piatra-Neamţ.

Acţiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividenda întreagă pe anul 1922.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere în baza dovezilor de posesiune de acţiuni vechi, precum şi neefectuarea plăţei în acelaşi termen, atrag pierderea acestui drept, Consiliul de Administraţie rămânând să decidă modul de distribuire al acţiunilor nesubscrise.

Acţionarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Instituţiuni vor trebui să prezinte, pentru exercitarea dreptului de obţiune, scrisoare din partea acelei Instituţiuni, în care să se arate:

a) Că aceste acţiuni figurează în registrele acelei Instituţiuni pe numele prezentatorului;

b) Numerile de ordine ale acţiunilor sau certificatelor provizorii depuse la acea Instituţiune şi evacuate.

1217-III

CONSILIUL DE ADMINISTRAIE

Mișcarea economică, socială, juridică

Stabilirea impozitelor asupra societăților anonime pe acțiuni

— **Observații** —

Dispozițiunile generale ale legei asupra contribuțiunilor cu puține escepțiuni, ține referă și la societățile anonime pe acții, obligate la publicarea bilanțului.

Aceaste societăți asemenea cu persoanele fizice sunt datoare până în 1 Decembrie a. c. a-și face declarația prevăzută în lege, după unul și același formular și anume sunt supuși:

1. după veniturile proprietăților funciare neclădite la impozitul cedulei. A

2. după proprietățile clădite la impozitul cedulei B

3, după întreprinderile industriale și comerciale la impozitul cedulei D.

4 după dobânzile incasate la împrumuturi ipotecare sau pe gaj de titluri sau efecte plătesc impozitul cedulei G.

5. după venitul global și după dotația fondului de reservă peste 5—10 o/o din beneficiul net plătesc impozitul progresiv pe venit.

6. după capitalul social și după reservele cuprinse în bilanț plătesc impozitul progresiv pe avere.

Nu sunt supuse însă la impozitul cedulei C. E. și F. dar sunt datoare a reținea, la plata lefurilor (salariilor) impozitul cedulei F. și la plata dobânzilor după capitalurile primite spre fructificarea impozitul cedulei G. și aceste impozite a-le vărsa lunar la Stat.

Deși societățile menționate sunt obligate la publicarea bilanțului și se află sub controlul tribunalelor, secții comerciale, iar bilanțul de gestiune trebue compus potrivit dispozițiunilor cuprinse în codul comercial, urmând a-le prezenta după aprobarea aceiui de comitetul de administrație, de supraveghere și de adunarea generală a acționarilor, cu toate acestea legea nouă a contribuțiunilor la stabilirea valorei locative, care se ia ca bază la calculul impositul cedulei A) și B) nu ține seamă de datele bilanțului general, a contului de profit și perdere, ci valoarea acestor se va stabili întocmai, ca și la persoanele fizice prin comisiunile de recensământ, urmând, că acea să se scadă la calculul impozitului cedulei D) din beneficiul brut a societății. Așa credem, că privitor la societățile anonime pe acții, s'ar putea încunjura stabilirea valoarei locative prin comisiunile de recensământ, luând ca baza datele pozitive cuprinse în bilanțul societății, iar în cazul dacă acelea n'ar corespunde adevărului să se aplice sancțiunile penale cele mai severe, dealtcum o societate obligată la publicarea bilanțului nici nu poate declara alte date, decât celea cuprinse în bilanț.

Veniturile industriale și comerciale ale societăților anonime fiind supuse la impozitul cedulei D) asemenea trebuie declarate pe unul și același formular, ca și persoanele fizice, de-și datele acestor sunt pozitive și se află sub controlul public, iar declarația persoanelor fizice se bazează mai mult pe date prezumptive, prin urmare pentru societățile anonime ar fi fost potrivit a face un formular special de declarație și spre acest scop a forma instrucțiuni speciale cu privire la declarația sporurilor a fondurilor de reserve, a capitalului investit în întreprindere, a beneficiului brut și net, specificând în serie cronologică toate cheltuelile și veniturile impozabile la altă cedulă, cari urmează a se scădea la cedula D) din beneficiul brut.

Cota impositului cedulei G. ar fi potrivit a-o reduce la 10 % atât după dobânzile ipotecare, cât și după depozite (depuneri), obligând toate dobânzile depositelor dela bănci, institute de credit — indiferent de suma lor — la plata impositului cedulei G. cu 10 %. In acest caz achitarea impositului pe baza bilanțului s'ar putea controla foarte ușor, procedura de percepere e foarte simplă și fără cheltueli, afară de acestea s'ar putea încunjura multe abuzuri atât din partea băncilor (cari în Transilvania toate sunt societăți pe acțiuni), cât și din partea particularilor, cari în sensul codului comercial ungar sunt în drept a aloca depozite pe nume fictiv.

La stabilirea impositului progresiv pe venitul global asupra societăților anonime ne întrebăm, că oare de ce trebue să plătească după dotația fondului de reservă de peste 5 sau 10 la sută din beneficiul net impositul global de două ori. Adecă acoastă dotație nefiind scutită de impositul ced. D. se cuprinde în baza impozabilă a acestui și 70 eventual 80 la sută din venitul net (baza impozabilă) a cedulei D. se trece în venitul global, după care se stabilește impositul global, urmând, că după dotația fondului de reservă să se mai stabilească și a două ora impositul global în raport cu rentabilitatea capitalului.

La impozitul progresiv pe avere nu înțelegem preferința societăților înființate după 1 Ianuarie 1909, față de celelalte mai vechi? Cota impozitului asupra celor vechi fiind stabilit cu 12½ la sută iar la celea noui cu 10 la sută.

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

INFORMAȚII

Greșelile de tipar se țin lanț în articolele colaboratorului nostru d-l Basarab. Unele ori, frazele nu mai au nici un sens.

Astfel în articolul de alaltăieri „Cioclul s'a arătat" — pe col. II. sus să se citească:

„La un moment dat, guvernul a înțeles că *apa* (în loc de *ora*) aceasta navalnică poate fi utilizată; guvernul a *construit* (în loc de *constatat*).

Iar în articolul de ieri „Delegații Băncilor la Rege", să se citească în aliniatul 3, col. I, „criza financiară este rezultatul *lipsei* unei concepții", etc.

Mai departe, în aliniatul 8, col. I. a se citi: „Adevărul a trebuit să se impună; realitatea să *învingă* în loc de *intervină*).

Cât despre ortografie și punctuație aceasta urmează să o subînțeleagă cititorii.

*

Se cedează terenurile petrolifere?

Ziarul „Argus" este informat că una din misiunile cu care a fost trimis la Paris dl Titulescu este și începerea unor tratative pentru contractarea unui mare împrumut „pe baza punerii în valoare a tenerurilor petrolifere ale statului".

Gravitatea acestei informații nu scapă nimănui.

Ea explică mai mult atitudinea d-lui Take Ionescu față de blocarea leilor întrucât această blocare este de natură a descuraja finanța străină căreia dl Titulescu i-a fost trimis spre a-i propune acaparrarea avuției petrolifere.

Stirea de mai sus nu va întârzia a-și produce efectul invers de cât acel dorit de acei ce nu văd altă salvare a țării decât în vânderea ei la străini.

Cursul leilor — Fapt curios este că nici telegrafui din Paris, nici acel din Lyon, nu a comunicat cursul leului pe ziua de ieri — și că în acelaș timp a coincidat la instalația telegrafului din București o . . . deranjare la baterii!

Ascunde guvernul vre-o situație definitiv dezastroană printr'o cenzură a bursei?

Bursa din Cluj. — Avem mulțumirea să constatăm că în consiliul de Miniștri, dorința cercurilor financiare ardelene a avut un succes deplin:

Blocarea depozitelor străine. — Consiliul de miniștri — cu toată opoziția „credinciosului aparator al intereselor străine — d-l Take Ionescu — a hotărât blocarea depozitelor străine de lei. —

Dăm textul jurnalului:

Până la noi dispoziții și cu caracter, provizoriu se la următoarele măsuri bentru a se împiedeca specularea leului.

Depozitele de lei aflate la bănci în seara de 5 Noembrie 1921, sau care se vor produce ulterior pe contul Caselor din străinătate, chiar dacă ele au reprezentanți în țară, nu pot face obiectul, până la noi dispoziții, nici unui fel de transacțiune, decât în marginile mai jos stabilite.

Orice transmitere a acelor fonduri, prin ordine de plată, acreditare, deschiderea de credite, cercuri de orice fel viremente, trate, transferuri etc, chiar între diferitele conturi la aceeaș bancă, nu se va putea face fără autorizarea unei comisiuni de control instituite pe lângă Banca Națională a României.

Această comisiune va fi instituită în București, dintr'un delegat al guvernului, un delegat al băncilor cari fac parte din Casa de compensațiune și un delegat al Bancii Naționale a României.

In provincie se vor institui comisiuni după trebuință pe aceleași baze.

Comisiunea va autoriza transmiterile de fonduri numai când ele au de cauză o transacțiune reală de vânzare sau cumpărare de mărfuri autorizate la export sau import, o plată pentru prestare de serviciu realmente efectuate.

Pentru dovedirea existenței reale a cauzelor arătate, se vor prezenta comisiunii de control toate actele sau documentele justificate de către banca care primește ordinul de transmitere a fondurilor, sau de cei interesant.

Nu este nevoie de nici o autorizare din partea comisiunii pentru plățile ce nu depășesc 100.000 lei lunar, din același cont sau pentru dispozițiile de plată către misiunile străine acreditate în țară necesare întreținerii lor.

Acei ce se vor abate de la prescripțiunile de față vor fi pasibili de penalitățile stabilite prin lege.

Criticile care se aduc acestei decizi nu pot fi luate în seamă.

Lumea trebue să înțeleagă că România se găsește în plin războiu economic.

Umilința împinsă până la a aduce țara la faliment, și de a opri măsurile noastre de apărare de frica străinilor, este inadmisibilă.

Trebuie să ne apărăm — în condițiile în care au ajuns lupta — fără frică de indispoziția acelor care s-au arătat destul cât sunt dispuși față de noi.

Atitudinea d-lui Take Ionescu, care se spală pe mâni în fața dezastrului abandonând pe comercianții români după ce niciodată nu le-a dat apărarea cuvenită — și apărarea pe care d-sa o face intereselor comercianților străini — sunt caracteristice acestui mare diplomat.

Stoc însemnat

Tuburi de țigarete

Aida, Riz și Nil

1000 Bucăți Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

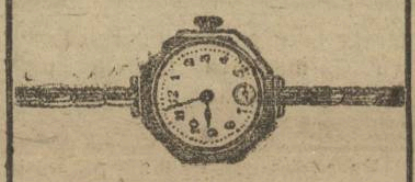

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 Telefon No. 350

Cine vrea să vândă aur,

Cine vrea să primească bani pe amanent să viziteze

„Casa de împrumut pe Amament" s. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Bitumul Matitza s. a.

Capital social Lei 6.000.000

Centrale Bucuresti.

FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.

Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolatie** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.

Material totdeauna la magazie. 1203

22

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DRĂ cunoscând la perfecții Româna, franceza și lucrări de birou caută post. 1243

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Bahes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoială. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianții cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Se face, se modifică și se repară pălării de dame la:

D-na Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Banca Centrală

pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.

In ființare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește

DEPUNERI spre FRUCTIFICARE

pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română,

pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga. 1149

Cu incepere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

---

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". ● Telefon interurban: 130

Anton Reck și Sotul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și lichеruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

De vânzare

O bibliotecă mică turnantă.
Un gramofon.
Un urs (covor) brun,
Două costume de dame aproape noui.

1235

Se pot vedea dela orele 8—11 a. m.
Str. Görögtemplom No. 16.

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși**

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Mare magazin de manufactură, mărunțișuri și bumbac. Prețurile cele mai eftine la:

1100

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piața Unirei No. 28

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielui Alb (Fehér-Bárány palota). 140

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S. P. A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Unsoare consistentă de prima calitate, furnizabile în butoaie și cisterne.

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Reclama este sufletul comerțului

Stârpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stârpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Asortiment complect și proaspăt

de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus in vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

AUTO-MECANICA

CLUJ,

STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:

TURISM: **STOEVER** Tip. D3 13/24 HP

Camioane: **BERLIET** 5 Tone

FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:

AUTOMOBILE

LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama este sufletul comerțului

Intreprindere de transport

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Au sosit **2 VAGOANE**

Conserve de legume

din fabricele Econmu & Staicovici. ◆

Se vând în engros la comercianți cu reducere de 20%. Vânzare și en detail. De asemenea coloniale și delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, țuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal pește proaspăt.

1246 **„Colombo"**

I. Aldica & D. Sasu

Telefon 200, **Cluj, Piața Unirei 30.** Telefon 200.

Prima fabrică mecanică de plapome și albituri de pat anunță On. clientelă că a sosit

mătăsuri și cashmire

de diferite culori din timp de pace.

Din magazie la comandă se expediază prompt și favorabil cashmire, feliurite plapome de cloth și stofă, albituri de pat, matrațe de cele mai ieftine prețuri până la cele mai fine.

ATELIERUL: Str. Radu fost Bocskay No. 9 (Óvár) vis-á-vis cu Hotelul „Dacia". 1115 PRĂVĂLIA: Str. Bolyai.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 374 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Miercuri 16 Noembrie 1921

Infrățirea

„ASOCIAȚIUNII"

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA ... 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Mai încet cu democrația

— Onestiri care nu prind —

In mijlocul unei evoluții generale spre democrație, Ungaria și Rusia au rămas singurele tiranii.

Oligarhică în prima; evreiască intr'a doua.

De unde și alianța lor.

Germania însăși este în luptă grea cu predicile puse de o clasă socială — acea a militariștilor — refugiată în Bavaria și cu organizații în tot cuprinsul Reich-ului.

Rusia — chiar — în fața dezastrului său economic, închină steagul ideologiei. Tirania proletaro-evreiască — de bună seamă mai sinceră de cât parodia de bolșevism a lui Mihail Károlyi și a lui Béla Kun — a fost zdruncinată definitiv.

Ungaria, însă, rămâne caverna Europei.

Poporul unguresc, irascibil și îngâmfat, a fost totdeauna sensibil la patriotism și la onoruri. Obosită de războl, cultivată în ideia libertății naționale afirmată prin revoluția lui Koșut — maghiarimea se pleacă fericită sub stăpânirea lipitorilor sale latifundiare și impodobite — când acestea — au pus în față: teritoriile ocupate.

Cel mai mare eveniment național al Ungariei, revoluția dela 48 a primit dezmințirea ca egorică prin aventura exregelui habsburg.

De mult, pe luciul parchetelor sclipitoare ale Hofburgului, revoluționarii erau fericiți să-și învirte dolmanele, pastinele, egretele, și iataganele — pe vîrful cizmulițelor cu carâmbii creți.

Așa i, poporul chiar, acel care n'a fost primit la baluri, își suportă cu mândrie jugul „sângelui albastru" și a îmbogățiților de răsboiu — pentru un simplu motiv: că grofii sunt descendenții veritabili ai lui Arpad.

Jertfa aceasta naivă și fudulă a poporului ungar, este una din dovezile lipsei sale de concingere și educații politică: latifundiarii îl poartă de nas.

Acelaș popor care-și purta pe umeri pe Béla Kun și pe Károlyi cel gingav — plânge pe împăratul care în 1918 „trecuse și el de partea dușmanilor".

Acelaș este acest popor ori unde s'ar afla: îngâmfat și lesne mânios.

Evenimentele din Ungaria se aseamănă, lei, cu acele din Ardeal: glasurile cele mai autorizate cer fraternitatea noastră întru democrație și duc lupta alături de noi — românii — împotriva „oligarhiei" noastre — așa cum o duceau prin manifestele lor pe care le zvârleau pe vremea lui Kun oștirilor noastre.

Maghiarii „bolșevici" aveau bolșevismul pentru Românii cărora le cereau detronarea regelui, împușcarea oițerilor și măcelărirea boerilor.

Aceiași tactică o întrebuințează și astazi, în sinul statului nostru — în care chiar unii de-ai noștri le dau ajutorul lor vădit: luptă pentru democrația „româno-maghiară", umple rândurile muncitorilor români socialiști, apelează la intelectualii români ca să le dea ajutor în emancipare — pe când de fapt „Baronul" Josika — regentul pentru „ținuturile ocupate" ale regentului dela Buda-Pesta — este încurajat să ne sfideze, poporul, se organizează pe sub ascuns și intelectualii leșină de lirism în fața ușilor largi pe care „baronul" le deschide la Uniunea Maghiară.

Am cetit apelul dlui Emeric Kadar: ne cere nouă, intelectualilor, să ajutăm democratizarea maghiarimii pentru a o putea desprinde din ventuzele oligarhiei și din mirajul iredentismului.

Zadarnic!

Semnele noi ne spun destul ce trebuie să credem, ce trebuie să ne uităm.

Unii din noi, și mai ales dintre acei de aici și dintre cei de dincolo ahtiați după popularitate — vor crede. Noi, nu; deși n'am suferit jugul maghiar.

Oligarhia noastră a dat poporului român votul universal și pământurile marilor proprietari.

Tiranii și latifundiarii d-stră de cari nu vă lepădați — v'au dat și vă vor da nice.

...Cu șfichiu de mătase — bine înțeles!..,

P.

Naivitate și inconștiență

Oficiosul guvernului se silește să dovedească lumii că, dacă există o criză financiară, nu poate fi însă vorba și de una politică. Ințelepciunea ziarului guvernamental nu poate găsi vrre-o legătură între amândouă aceste „crize."

Cu o candoare vrednică de hamorul lui Caragiale, oficiosul d-lui general se revoltă la gândul că adversarii acestui excelent guvern, în loc să caute mijloacele pentru îndreptarea crizei existente (economice.) „vor să mai provoace una, cuu toate complicațiile și perspectivele ei necunoscute".

Raționamentul oficial e prin urmare acesta:

Recunoaștem că țara trece printr'o criză economică fără precedent, ca mari bărbați de stat ce suntem, mărturisim că nu prea ne dăm seama de cauzele ei, „ce se leagă de o guvernare trecută" (adaugă, naiv, ca o ușurare de conștiință); gloria d-voastră de oposanți e acum „să avi afi, la mijloacele cele mai bune pentru îndreptarea acestei crize" (citâm din „Indreptarea", 13 Noembrie), nu să provocați, pe deasupra, o nouă criză, cu toate complicațiile și perspectivele ei necunoscute"

Și unde incoerența atinge culmile e când, încheindu-și preceptele, oficiosul d-lui general strigă:

„Nu este criză politică! Iar crizei financiare guvenul știe să-i găsească soluția"(?!).

Această lamentabilă îngâimare, în care zădarnic ai căuta șirul logic, e cea mai puternică dovadă că, în ajunul căderii inevitabile, oamenii regimului și-au pierdut și funcțiunea bunei judecăți.

Naivul cugetător guvernamental să nu se mai amăgească pe sine însuși. Pentru capete mai simple ca tat de cât al său, nu este decât un singur mijloc eficace de înlăturare a crizei în care ne zbatem: înlăturarea causelor care o produc. Și cea dintâi și mai mare din aceste cauze e, fără îndoială, guvernul de nepricepere și de fraudă.

Cel din din urmă locuitor al țării exasperate așteaptă îndreptarea situației mizerabile de azi înaint de toate, dela conducerea înțeleaptă a statului. Și când conducerea e mai prejos de datoriile ei, când ea însăși se declară ca în casul de față, incapabilă: — nu rămâne decât să se schimbe cu alta, căci nimeni nu poate dori să să aducă, împreună cu dânsa și de dragul ei, în prăpastie.

Aceasta o știe ori ce om de bun simț și, indiferent de opinia ori voința oficialității lacome de putere, nu va lăsa să continue prăpădul.

N.

Știrile zilei

Cursul bursei la Paris

Lafayette 13 Noembrie

România:	9 1/8 centime
Londra	54·43 1/2
New-York	13·83 1/2
Germania	4 7/8
Belgia	95 1/4
Spania	191 3/4

Deschiderea Conferinței din Waschingtan

Lafayette, 13 Noembrie

Sâmbătă dimineața s'a deschis conferința din Waschington pentru dezarmare,

Sunt reprezentate 9 State.

Intre chestiunile însemnate, este și aceea a Extremului. Orient căreia i-se va da o largă discuțiune.

La propunerea dezarmării generale au aderat numai 5 Puteri.

Ședințele plenare sunt publice; cele ale comisiunilor speciale, secrete.

S'a hotărât să se facă o cât mai întinsă publicitate privitoare la năzuințele și desbaterile Conferinței.

Ca limbă oficială s'a admis cea franceză și cea engleză.

Expozițiune românească la Roma

In sala „Salvadori" din Roma s'a deschis o expozițiune artistică a românilor cari își desavârșesc talentul lor artistic în capitala Italiei.

Ungaria n'a detronat pe Habsburgi

Notele diplomatice nu sunt legi constituționale

D-l Take Ionescu a comunicat satisfăcut că parlamentul ungar a votat o lege prin care înlătură dela tron orice viță de Habsburg și prin care pedepsește cu închisoarea orice tentativă de suire pe tron.

...„Considerând — spune comunicatul consiliului nostru de miniștri — că chestiunea Habsburgilor a încetat de a mai fi o chestiune internă a Ungariei, ea interesând marile puteri".

Consiliul a fost satisfăcut și presa inspirată de d-l Take Ionescu este tot satisfăcută.

Să punem chestiunea la punct:

1. Ungaria nu a votat nici-o lege prin care înlătură dela tron „orice viță" de „Habsburg".

Până acum, noi nu cunoaștem altă lege votată de parlamentul ungar, decât legea al cărui cuprins este:

I. Drepturile de domnitor ale lui Carol IV încetează prin aceasta.

II. Abrogă fragmatica sancțiune cuprinsă în art I și II din anul 1723 prin care se regulamentează succesiunea casei austriace și totodată națiunea recîștigă dreptul de a alege liber pe suveran.

III. Națiunea menține neschimbată vechea formă de stat a regalității, amână însă — sine die alegerea regelui și împuternicește guvernul să vină la timpul oportun cu un proect în chestiunea alegerii. —

Această lege nu vorbește nicăiri despre o detronare a Habsburgilor.

Ea nu declară decât că drepturile lui Carol IV încetează — „națiunea recîștigându-și dreptul de a-și alege, libără, pe Suveran" — și „guvernul" fiind împuternicit să vină la timpul „oportun" cu un proect în chestia alegerii".

Cu alte cuvinte: parlamentul națiunea dau „guvernului" mandat nelimitat să aducă „la timpul oportun" pe acel care va fi rege.

Adică Horty având acest drept poate readuce pe Carol IV pe care „națiunea" prin dânsul, îl „alege" „liberă".

Iar în ce privește art II, acesta nu legiferează decât că „succesiunea" la tron a casei „austriace" așa cum e regulamentata în art I și II Prgm. Sanct. este abrogată.

„Ordinea succesiunii"!

„A casei „austriace".

In cadrul acestui paragraf, Horty poate chema „din casa „austriacă" (Habsburg) pe oricine „în afară de ordinea succesorală" — din tată în fiu.

Pe drept cuvânt puterile interesate — prin d-l Beneș și d-l Take Ionescu au protestat împotriva textului acestei legi.

Care a fost urmarea acestui protest?

2) Ungaria nu a modificat nici o iotă din textul acestei legi.

3) Mica Antantă a fost definitiv înlăturată dela orice amestec în chestiunea coroanei Ungare.

Ce se cerea Ungariei și marilor noștri Aliați?

Să modifice textul „legii" unguești.

„Legea" este voința poporului. „Parlamentul" este reprezentantul acestei voinți.

„Guvernele" nu pot trăi fără acordul parlamentului — ele nu pot lua nici o hotărâre „obligatorie" „pentru națiune" decât „printr'un vot al parlamentului — printr'o „lege".

Statele interesate în respectarea legii internaționale — a tratatului dela Trianon — nu pot invoca nu se pot sprijini și nu pot cere respectarea decât a unei „legi".

Națiunea ungară poate refuza supunerea — și anula — orice act al „guvernului" care este în contrazicere cu „legea" votată de parlament.

Or, ce a făcut Ungaria?

Oamenii ei politici au pus „guvernul" să răspundă.

„Printr'o notă diplomatică" act de guvernământ, care nu angajează decât guvernul.

Astfel, niciun act legal și convingător, expresie a voinței națiunii ungare nu a modificat legea de mai sus.

Națiunea a rămas la aceleași principii legale: n'a detronat Habsburgii — și a dat depline puteri unui om — lui Horty — ca să facă ce voește „la timpul oportun".

Guvernul de la acel „timp oportun" va avea de ales: ori executarea legii, ori demisionarea.

Guvernele pleacă; legile român.

Și mai ales o lege de drept constituțional.

Câtă vreme Ungaria are un parlament deschis — numai acesta poate răspunde intervenției micii Antante printr'o lege.

Răspunsul guvernului — printr'o „notă diplomatică" — nici cel puțin ratificată de parlament — printr'o lege — nu este obligător pentru națiune — și insuficient pentru Mica Antantă, și pentru tratatul dela Trianon.

D-l Take Ionescu — și cu d-sa România, nu a câștigat nimic.

Nota diplomatica prin care „Guvernul" maghiar nu va propune niciodată vreun Habsburg" — aduce României un singur câștig: că pericolul din Ungaria nu este trecut.

Ungurii sunt ceva mai abili de cât d-l Take Ionescu.

P.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cântecul copilului american și al celui european

(Cu prilejul conferinței dela Washington)

În școlile din Statele Unite ale Americei cântă copii un „imn al copilului în lume". Un imn de preaslăvire a muncii, a dragostei de viață, a colaborării. Simplu, frumos, sincer — sbucnește ca un isvoraș cristalin.

Nu sunt numai floricele reforice ce le scrise. Judecă, cititorule, singur.

„Eu sunt copil!" — începe imnul copilului american. „Eu sunt cea mai nouă instituție din lume și cea mai veche". Copilul european cu ce ar putea să se ia la întrecere cinstită cu cel american? „Eu moștenesc pământul, când vin pe lume", cântă americanul, „iar când mă duc îl las copiilor, cari vin după mine!" O verigă, deci din'r'un lanț întreg, o parte dintr'un tot! „Datoria mea este să las pământul în stare mai bună de cum l-am găsit", că tă copilul american „Dimpreună cu milioane de frați și surori, aș putea să-mi împlinesc această datorie, dacă lumea nu ne-ar pune prea multe piedeci".

„Dacă! O, americanule! Copilul european e avansat! Părinții lui se gândesc să născocească tot mai b stemate instrumente de ucidere, de pârjolire de ogoare, de case, de biserici, cari ar trebui să fie sfinte, în urmă trudei mânilor, cari le-au ridicat. „Pământul în stare mai bună"? Cu gazurile asfixiante și cu flacările, cari ard orice, cu tank-urile, cari îți calcă în picioare de elefanți tot, și cu crelerul, chemat să lege ideile și simțemintele, dar care inventează gândul meschin?! — „M i bun"? Ce va să zică „bun"? Noi am trecut dincolo de bun și rău" — cel puțin cărțile filos of lui cu lozinca asta desfrânată sunt evangheliile multora!

„Prea multe piedeci?" — Dar îți punem piciorul, să cazi la pământ, înainte de a fi învățat să umbli copăcel și te pregătim să gângurești vor e de ocară, învățându-te: mușcă! mușcă! îl hăin!

„La început am nevoie de lapte bun..." Lapte e — n'ai să-l ai așa cum îți trebuește! Specu anții se îngrijesc ei să câștige sută la sută și la nutremântul acesta, de cari ai trebuință ca de lumina soarelui.

„... Aier curat..." Ți-l ozonăm noi cu praf de pușcă și cu perdele de gazuri, în cari îți acoperim frumusețea vederii limpede.

„Am nevoie de joc." Te învățăm să te joci „de-a cătanele", să ținteși și să culci la pământ „dușmanul". „Jocul" tău să nu cunoască mila, „jocu" tău să fie o întrecere cu boxeurii, cari îți trag pumnul în ceafă și pumnul sub nas, să te năpădească sângele.

„Mai târziu", cânți tu, „Im trebuesc școale bune, ca să mă pregătesc pentru viață". Ce idealist, copilule! Un neam, purtat de nas de câțiva conducători lipsiți de simțul realității, vrea să isbească și de aci înainte ca copiii altor neamuri să învețe într' altă limbă, decât în limba părinților lor. „Școale bune sunt pentru acești pescuitori în tulbure școlile, în cari nu te pregătești pentru viață, ci pentru robie veșnică, dacă ești de alt neam decât ei!

„Vreau să trăiesc", cânți tu, „vreu să râd" — o, unde este râsul sglobiu, sănătos, fără ascunzișuri, de odinioară! — și pe ține vreau să te silească să râzi interesat! — „vreau să iubesc" — pe lumea noastră, în care se urește cu o ură drăcească? — „vreau să muncesc" — să și muncești?! întreabă pe domnii bursieri, nu pe cei dela universitate, căci acestora le merge rău astăzi, ci pe cei dela bursă, unde sunt ridicate altarele omenirii de acum — „vreau să mă joc!", noi, noi te învățăm să dansezi în tact de dans macabru argentiu, un desmățat: „După noi potopul!"...

„Vreau să ascult cântece frumoase", ceri tu. Frumoase? Ce este „frumos" astăzi? Teoria relativității lui Ein teim a sgudnit, ca un Samson al esteticei, și palatul artelor și cacofoniilor cele mai disgrațioase îți impuiază urechile, iar de protestezi, nu ești... avansat! „Vreau să citesc cărți bune. Copertele lascive îți fac cu ochiul și romanele-maculatură îți prostituează sufletul sistematic, spre bucuria pungii câtorva editori iresponsabili.

„Vreau să construesc case drumuri Căi ferate, mașini!" dorește sufletul și mâna ta Să construești! Dar spiritul destructiv al zilelor noastre nu-l cunoști încă?! Drumuri drepte, netede, în locul hârtoapelor și bolovanilor din mijloc de cărare? Creieri bolnavi zămislesc nouă planuri de distrugere, de tuneluri, de căi ferate, de poduri, pentru ca să zăticnească comunicația și înflorirea comerțului cinstit, colaborarea cu cărțile pe față, la lumina zilei! este atacul murdar din întuneric... Ce disgrațios.

„Vreau să hoinăresc prin pădure", strigi tu, plin de bucurie, „vreau să mă scald în paraie, să mă joc cu zăpadă". O, drăg omul al lui Walt Whitman — unde eși, să te strâng la piept, să-ți sărut creștetul capului, să mă uit în ochii tăi, cari nu cunosc minciuna zilelor de astăzi, să prind p teri din graiul tău, nelnvățat cu „diplomația" vorbelor, grai, care rostește vorbele. așa, pe șleau, cum le simțește — să mă joc și eu cu bru i de zăpadă, ca să hohotească odată și sufletul meu...

„Eu sunt trecutul, prezentul și viitorul", decretezi tu, solemn — deodată. Surâsul, care era să se nască, îl înmormântez pe buze, când mă gândesc la copilul european, fiindcă luminiș cu greu să încearcă să găsească ochiul iscoditor în codrul întunecat al sufletului omenesc de astăzi, iar dacă vrei să fii tu lampadaforul idealist din anticitate, bancherii îți ațin calea și-și fac atâta vânt cu bancnotele lor de hârtie, încât îți sting lumânarea și-i înghață orice sbucnire caldă a inimii tale.

„Ușurați-mi calea", te rogi tu, „și vă voiu ajuta la rândul meu". Cum să nu vrem să-ți ușurăm calea! Cum să nu încercăm să tăiem și noi o parte prin întunericul ce ne înconjoară! Strigătul tău să fie ca o iarbă a fiarelor, care deschide inimele tuturora, care ne chiamă la adevărata viața — „eu sunt speranța voastră!" strigi tu — „eu sunt copilul".

O, vină tu, copil american, în mijlocul nostru și ne învață să fim drepți, să fim sinceri, să fim curați în gândurile noastre — fii farul Libertății din New-York, care ne arată: aici este portul, spre mine tindeți, dacă vreți să scăpați de mocirla sufletească în care vă scufundați tot mai adânc și mai adânc...

Ilie Marind

Din activitatea studențească

Cercul „Câmpia și Mureșul-Superior"

Abia împlinește anul dela înființarea acestui cerc, al cărei scop precumpănitor este răspândirea culturii naționale și sociale, în ținuturile unde până mai ieri slova și graiul românesc erau prigonite; stabilirea unei legături cât mai strânse între studențime și conducătorii nemijlociți ai țăranului; ținerea de conferințe gratuite la țară; înființarea unor biblioteci sătești și colaborarea pentru înființarea unor case naționale, — și iată tânărul cerc, credincios scopului ce și-a ales, a avut în primul său an o activitate pe deplin satisfăcătoare.

S'a ținut în 6 Maiu a. c. un festival în teatrul orașului Tg.-Mureș, jucându-se drama istorică „Zorile" de O. Iosif și dansurile naționale. A fost pentru toți o adevărată sărbătoare națională.

La 8 Maiu s'a ținut o reprezentație la Reghin cu același program.

La 10 Iulie conferință populară și reprezentație, jucându-se „Nobila cerșetoare" de V. Alexandri și dansurile naționale.

La 12 Iulie, conferință și reprezentație la Ludoșul de Mureș, cu acela și program.

La 14 August s'a ținut conferință populară și reprezentație cu nou program.

Dar evenimentul cel mai important este deschid rea de biblioteci. S'au deschis două: una centrală, în Reghin, la 10 August, ce numără peste 500 volume, alta populară în Ormeniș, la 4 Septembrie, cu peste 100 volume. — Bibliotecile sunt proprietatea publicului cetitor sunt administrate după un regulament al cercului, și stau gratuit la dispoziția celor doritori de carte.

Conferințe ținute de membrii cercului, cu subiect din: Igienă au fost două: una în Murășeni, la 27 Iulie; alta, în Sâncraiu, la 14 Septembrie.

Se fac pregătirile și pentru ridicarea unei case naționale în Murășeni (jud. Murăș-Turda.)

Urăm tinărului cerc, spor la muncă, în ogorul înțelenit de cultură al acestor regiuni.

Depenureș.

Conferințele „Ideei europene"

„In secolul psihologiei" — D-l prof. Rădulescu-Motru

Inagurarea conferințelor „Ideei europene" a făcut-o d. prof. C. Rădulescu-Motru care, în fața unui public numeros a desvolt t subiectul: „In secolul psihologiei".

Conferențiarul a arătat că dacă „psihologismul" e o noțiune nouă, el a existat totuși și înainte.

Il întâlnim la sofiștii greci, la empiriștii și pragmaticii de înainte de război, c ci psihologismul e metoda care în căutarea adevărului se reazimă pe subiectivismul nostru.

In toate timpurile, adevărul a fost în dependență de noi, de experiența noastră și puterea noastră de a cugeta.

Relativismul, care nu e decât o fațetă a psihologismului caută să pătrundă, cu noua teorie a lui Einstein, și în domeniul științelor zise pozitive.

Dar mai mult: psihologismul îl întâlnim azi, după zguduirea marelui război, pretutindeni: în ziaristică, în noua orientare a științei istorice, în comerț.

Sociologia se întărește și se impune pe zi ce trece. E o consecință a psihologismului actual.

In comerț reclama, nu e altceva decât stăruința negustorului de a pătrunde în sufletul clientului, a-l cunoaște și a-l stăpâni, deci pur psihologism.

Dăr acest psihologism e de joasă speță. Și nu el ne îndreptățește să intitulăm secolul nostru, secolul psihologismului, — adaogă conferențiarul — ci nădăjduim că din acest psihologism de proastă calitate se va înălța știința Psihologiei care ne va indica norme pentru aflarea adevărului și conducerea noastră în viață.

B

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

„Pears Cyclopaedia"

Adică: Enciclopedia Pears sau a lui Pears. Este o carte de 1070 de pagini, format Larousse. Legată în pânză roșie, cum sunt mai toate dicționarele de categoria aceasta, de prin Anglia.

Enciclopedia lui Pears este împărțită în 20 de părți.

Prima o formează un dicționar englez-englez și ea cuprinde 110 pagini. In acest dicționar se dă pronunțarea și înțelesul la 24.000 din cele mai importante cuvinte englezești.

Partea a doua are 180 de pagini și titlul ei este: Informațiuni generale. Ca exemplu de felul informațiunilor ce pot fi găsite aici, iau unul la întâmplare. „Oi, merinos: o specie de oi importate, în Anglia, din Spania, la 1788, și care a avut o mare influență în direcția îmbunătățirei rassei locale, în deosebi în ceiace privește calitatea lânii. S'a susținut că aceste oi erau urmașele unor oi, tot englezești, duse în Spania la 1300, ca o parte din zestrea Caterinei, fiica lui Ion de Gaunt. Dar lucrul acesta este mai mult decât îndoe nic."

Partea a treia — 110 pagini — dă o listă de oameni mari din trec t și prezent. In treacăt observăm că în această listă nu se găsește d. et Pasici, dar nu lipsește omul care l'a bătut și pe Pears în privința reclamei: Venizelos. In schimb, nu dăm peste marele său rrieten, Take Ionescu. De altfel, în afară de Carmen Sylva, n'am dat peste nici unul din numele de la noi, pe care l'am căutat.

O a patra parte este dedicată unui dicționar clasic. Acesta n'are decât vre-o 12 pagini. Un exemplu: „Autolycus, fiu a lui Mercur. Făcea parte dintre Argomanți. El era hoț de vite, cărora le schimba semnele. Dăr Sisyphus fiul lui Aeol, îl dădu de gol, însemnându-și boii în talpă."

Partea a cincea — 60 pagini — dă informații mărunte curente, de care poate avea zilnic nevoie cine a. Șirul acestor informații începe prin a da suprafața și populația tuturor provinciilor din care se compune imperiul britanic. Noi facem numai totalul: 12.000.000 mile pătrate, adică de două ori cât suprafața Europei întregi și 430 0.000 locuitori, adică ceva mai mult decât a patra parte din toată populația pământului!

Partea a șeasea este un fel de dicționar geografic și istoric. Are 200 pagini, în care găsim câteva rânduri consacrate într-un loc Bucureștiului, în altă parte Transilvaniei, despre care se spune chiar că a fost ungurească, dar că acum este românească. Clujul nu-l căutați, că nu-l găsiți. In schimb veți avea plăcerea să dați peste Kolozsvár, sau peste Klausenburg, după cum aveți preferințele.

Ca urmare vine o parte rezervată hărților. Sunt în total 31 de pagini de hărți bune, colorate, toate alcătuite conform cu ultimele rezultate ale artei războiului. România are o hartă împreună cu Balcanii, cu Ungaria și Ceho-Slovacia: rotundă, grăsulie, face o figură foarte respectabilă. Intre țara cea cu forma desirată din spre nord-vest și Grecia cea ruptă parcă cu dinții de bătrâna vreme.

Pe urmă vin 30 de pagini cu date cronologice începând cu anul 2234, când a avut loc prima observație astronomică a Caldeenilor și sfârșind cu evenimentul mai important dela finele anului 1921 „A Iați fixează, la Paris, nota de reparațiuni, pe care trebue să o plătească germanii și anume 11.300.000.000 de lire plătabile în 41 de ani".

Și tot așa mai departe — un dicționar al grădinarului, cu 40 de pagini, în care găsești, la cuvântul — dumadă, că se mai numește și mărul iubirii și că este de fel din America de sud că crește în cutare și cutare condiții și se prepară în atâtea și atâtea feluri; un dicționar, apoi al crescătorului de păsări; altul al felurilor de mâncare; unul al sănătății; copilul până la un an își are și el rezervat un număr de pagini; sportul la fel, urmând apoi vre-o alte câteva dicționare, sfârșitul formându-l o tablă de socoteli, întinsă pe 60 de pagini și care pare menită să ușureze foarte mult calculele negustorilor:

Enciclopedia aceasta are, fie care din părțile ei redactate de specialiști de seamă; este reînoită f arte des; s'au vândut până acum 1.800.000 exemplare din ea și costă numai doui silingi și jumătate, adică, în bani obișnuiți, 3 lei. Cu aceasta n'am sfârșit încă tot ce se poate spune despre enciclopedia Pears! Principalul nici na fost atins!

La sfârșitul ei în adevăr, după toate dicționarele pomenite, găsim un articol intitulat: Știința săpunului, un extras din'r'o conferință asupra sănătății — conferință ținută de profesorul Andren Wilson. Primul paragraf din această conferință este intitulat: „Marele civilizator", apoi vin multe altele, cel din urmă fiind: „absoluta necesitate ca săpunul să fie curat". Cu aceasta se încheie conferința. Imediat pe aceeași pagină, urmează cu litere groase, un unic paragraf al editorilor enciclopediei, în care cititorii sunt informați că singurul săpun curat este săpunul casei Pears, editoarea publicației în chesteiune. Iar cu aceasta ne apropiem de adevărata funcțiune a pomenitei enciclopedii.

Ea nu este decât unul din multele mijloace de reclamă ale vestitei fabrici de săpun: „Pears".

Ultimele cinci pagini ale en-

Cronica politică

Încă un succes al d-lui Take Ionescu. *Vorbim în altă parte a ziarului despre șiretenia cu care procedează guvernul ungar față de chestiunea Habsburgilor.*

Arătăm că niciodată din lege nu a fost modificată.

Trebuie să accentuăm că Ungaria încercă astăzi o lovitură care să înlature orice amestec al României și al Micei Antante în afacerile ei.

Prin nota sa diplomatică, guvernul ungar răspunde că se obligă să nu facă nicio propunere în chestia regulării tronului — „decât cu consimțământul „marilor puteri" reprezentate în Conferința Ambasadorilor".

Astfel Ungaria ne învinge chiar când e învinsă: ea se pune sub protecția Marei Antante, împotriva Micei Antante.

Actul acesta de „supunere" nu e departe de a mărturisi Marile Puteri. Pe de altă parte Ungaria știe bine — și din nenorocire, o știm și noi — dacă ea are ori nu . . . sfinți la Ierusalim.

Ungaria pregătește pentru „Timpul oportun" când își va alege regele un conflict între cele două Antante, așa cum îl pregătise și pe acel dela Budapesta în 1918.

Dacă acum, când noi aveam inițiativa, și când aliații noștri Cehoslovaci și Jugoslavi mobilizaseră, — nu am putut limpezi categoric situația din Ungaria, — cum o vom mai face-o, după demobilizarea acestor state?

Dl Take Ionescu are un talent extraordinar să apere interesele și demnitatea acestei țări. . .

Din ale județului Sălaj

II.

In scrisoarea mea trecută, v'am adus la cunoștință *știri mici* din *năcazurile mari* ale Sălăjenilor.

Imi pare rău că și de astădată nu mi-e îngăduit să vă aduc o veste măcar din puțina bucurie hărăzită — e drept, pe ici pe colo — oamenilor amărâți.

*

Orășelul Șimleul-Silvaniei, unul din orașele județului, este un coltișor românesc a cărui înfățișare este și mai plăcută ca a satelor de pe șes, — el este așezat la poalele Măgurii și se ridică, pe o coastă, până la 500 metri înălțime.

Incă sub aspra și greoaia stăpânire ungurească, orășelul Șimleul-Silvaniei număra peste 50 oameni luminați — rămâni buni, cari prin graiul și fapta lor, n'au pregetat să păstreze neîntinate dorul de libertate și nădejdea în împlinirea visului de veacuri: *întregirea neamului.*

Odată cu desrobirea, șimleuenii își închipuiseră că vor putea trăi în tihna libertății. Dar mare le-a fost durerea văzându-se amenințați de-o nouă stăpânire — aceia a evreimii, care s'a încuibat și și-a prins adânc rădăcinile de pământul abia curățit.

Indeosebi, negustorimea creștină cinstită și mulțămită cu bruma de câștig, se găsește la o răspântie îngrijorătoare, fiindcă înșiș autoritățile — zise — românești acum, sprijinesc pe față evreimea.

Spun, fără teamă că păcătuesc: evreimea are de unde da — vorba ceia: *„ca să nu scârție caru"*. Apoi, de unde să dea biet românul, când nu-i ajunge nici pentru ai lua de hrană?!

Privit gospodărește, orășelul Șimleul-Silvaniei este azi într'un hal de părăsire mai rea ca pe vremea când înota în noroiu, fiindcă nu era caldavim. Străzile stricate, cu gropi și pietroaie — trebue să fii cu ochii țintă la mers, căci altmintreli îți frângi gâtul. Trotuarele nu-s și ele mai bune.

Murdăria zace și se . . . coace. Par'că s'ar fi prăpădit obladuirea orășenească.

Ajunge o molimă cotropitoare și nu mai rămâne urmă de om măcar . . .

*

Județul Sălaj numără 241 comune — mai toate locuite de frați de-ai noștri.

Dar, cârmuirea lor este dată tot pe mână străină.

Ar fi jurat cârmuitorii aceștia jurământul catre Țară, nu zic ba; — însă, înțelept a fost acela, care ne-a învățat că „Lupu își înschimbă părul, dar năravu nu".

Eu deocamdată ce să mai spun? Să spună și alții, căci cu toții suntem în miezul luminii Ardealului.

Patr. A. Chiș.

Citiți „Infrațirea"

Scrisori dela granița de vest

Funcționarea administrației în plasa Săcuieni. — De vorbă cu părintele romano-catolic Hagen din Săcuieni și cu primarul din Moftinul-mare.

Plășii Săcuieni îi aparțin vre-o 16 comune.

In Săcuieni centrul plășii de pildă românizarea administrației înaintează greoiu. D-l primpretor mi-a spus obstacolele, ce le întâmpină, — îndeosebi e lipsă de personal român. La primpretură, în afară de d-l primpretor, mai găsim un român, pe d-l V. Chiș în calitate de pretor, care e totodată și procuror delegat la judecătoria de ocol unde toți slujbașii și ceilalți magistrați sunt străini.

Secretarii comunali din plasă sunt maghiari, cari — ce-i dreptul — își dau silința (cum mi-a spus d-l primpretor), să-și însușească limba română însă ca vai de lume, fiindcă nu se găsește, nici odar în centrul plășii un singur învățător român, care să ție cursuri românești pentru funcționarii maghiari.

D-l primpretor e de părerea că ar fi foarte nimerită colonizarea elementelor românești din alte părți pe pământurile ce să găsesc în plasa Săcuieni. Contele Stubenberg dispune de vre-o 20.000 pogoane, cari ar putea fi expropriate în parte în scopul acesta.

Stând de vorbă cu preotul din localitate, îl întreb despre mersul lucrurilor în comună și plasă. Părintele îmi spune că, până în luna iunie, erau încartiruiți în cancelaria lui parohia a vre-o 16 soldați, cari îi transformaseră casa parohială într'o cășarmă, pe când comercianții evrei erau scutiți aproape de încartiruirile forțate. Spunea părintele, între altele, că nu înțelege, de unde pot veni atâția evrei în Săcuieni, cari prin felul lor de a negustori, scumpesc traiul.

Fapt e, că nu numai în Săcuieni, ci pe întreg teritoriul Ardealului s'au aciuat evrei, veniți din Galiția, cu droaiele, îngreunând mult încartiruirea elementelor românești la orașe.

Fiindcă activitatea acestor neprofiți e cu totul neproductivă pe terenul economic, se impune, ca guvernul să ia măsurile necesare de urgență, nelăsându-se influențat și intimidat de asumiții primrabini, cari intervin la guvern, ba chiar și la Curtea regală. Avem evrei în abundență și fără cei din Galiția.

*

Dl primar al comunei Moftinul-mare, Mihail Pop, a binevoit a-mi da urmtoarele informațiuni referitoare la starea învățământului primar, la mersul administrației și la efectuarea reformei agrare.

In această comună funcționează o școală confesională cu 4 învățători, iar în comuna Ghilvaci, pe care o desparte numai râul Crasna, sunt doi la școala confesională.

Majoritatea locuitorilor sunt șvabi maghiarizați. In comună se găsesc cam vre-o 40 familii românești. Intre cari câteva cu stare materială mai bună. Cei mai mulți români sunt servitori pe moșia contelui Károlyi Ludovic, cari așteptă cu nerăbdare aplicarea reformei agrare și în acest ținut. Românii se plâng, că până azi fiecare cap de familie a primit în plus numai câte 2 jughere din pământul cel mai neproductiv al moșiei Károlyi. Nici vorbă, ca să li-se împărțească cel puțin câte 5 jughere la fiecare și loc de casă.

Deoarece învățătorii maghiari și cel dela administrație nu cunosc limba română, primarul ține la înființarea cât mai grabnică a unei școale de stat, la care s'ar putea înscrie cei 40—50 copii români, încredințându-i-se învățătorului român și predarea limbei române în școalele maghiare.

In comună nu se găsește nici un comerciant evreu, deoarece populația șvăbească îi gonește din sat.

Poporul șvăbesc e bine situat material. Sunt mulți între ei, cari posed 50—100 jughere pământ. Aproape fiecare casă e învălită cu tinichea ori țiglă, având 4—6 încăperi. Străzile sunt pieruite.

Prețul grâului e de 280 lei, cucuruzul 230, ovăsul 240 lei.

Exportul de porci gras din cauza concurenței marilor comercianți evrei, întâmpină foarte mari greutăți, fiindcă la spatele evreilor stă marele capital internațional evreiesc.

Din nenorocire românii nu se sprijinesc între ei, nu sunt solidari, ba chiar din invidie, unul lucrează contra celuialalt.

Gazetele maghiare sunt foarte răspândite în comunele șvăbești. Aproape fiecare econom cetește gazetă, cărți, revistă pe când, în comunele românești, chiar și în cele mai bogate, numai preotul și dascălul dacă se mai abonea câte-o gazetă săptămânală, și rar, ici colea la una zilnică.

Cor.

Revista presei maghiare

D-l Iuliu Maniu președintele guvernului(?)

„Ujság" scrie: „Criza politică este viu comentată în maghiare unele cercuri politice.

Așteptăm deci cu nerăbdare, ca să se producă cât mai grabnic o transformare oarecare, ca să, nu mai fim espuși tuturor vânturilor, cari bantuesc Țară de toate părțile răspândind pretutindeni pleava și neghina. Vrem să ne vedem odată visul realizat, așa cum îl dictează interesele întregi Țări.

Până la ora, în care scriem acesta rânduri — adaugă numitul ziar — ne sosesc diferite, știri — unele spunând că guvernul a căzut iar altele „oficiale" că guvernul se menține. Știm însă precis. că pactul între Partidul Liberal și cel Național a fost semnat și că la acesta au aderat și partidele d-lor Iorga, Inculeț, și Nistor ceace înseamă căderea inevitabilă a guvernului.

Sigur este că de-ocamdată se va forma un guvern de tranșițe în frunte cu d-l I. Maniu.

Acest guvern va conduce alegerile după care va demisiona luându-i locul un guvern compus din majoritate.

Membrii viitorului guvern până azi nu sunt încă cunoscuți"

Marghiloman, prezidentul guvernului de tranziție(?)

„Uj Kelet" scrie, că după unele informațiuni primite din izvor autentic Marghiloman va fi însărcinat cu șefia viitorului guvern de tansiție.

Am mai aflat că d-lui Marghiloman i-se va încredința portofoliul ministeriatul de finanțe.

Ambele știri nu se confirmă însă.

ciclopediei sunt devotate „Poveștei romantice a casei Pears". Romantică poveste, în adevăr! Fundatorul casei a început afacerile în 1789. Numele lui era Andren Pears, era barbier de meserie și a inventat un fel de săpun, săpunul Pears, mai bun ca celălalt, săpunul transparent pentru clienții pe care-i bărberia el. Firma Pears, (bătrânul Andren Pears asociase pe urmă cu el și un nepot), avea în 1835 cheltueli anuale de 80 de lire. In 1865 capitalul băgat în întreprindere era de 7000 de lire. La întreprindere fu asociat însă, în acest an, și p. Barrat și un strănepot al fundatorului casei, numit tot Andren Pears. Aceștia doi sunt oamenii cari au și făcut din fabrica modestă de atunci, industria mare de astăzi.

Andren Pears, s'a devotat fabricei: Barratt, a dat timpul lui laturii negustorești a afacerei, iar genialitatea acestuia din urmă a constat în aceia că a fost unul dintre cei cintâi oameni de afaceri moderni, care a înțeles importanța reclamei. Reclama a fost cheia vieții lui și drumul lui spre bogăție și glorie. Nu putem arăta aici toate chipurile în care Barrat, a organizat reclama. Pentru ca să se vadă însă întinderea ce i-a dat-o el, ajunge să spunem că de unde până la 1865, adică în vre-o 80 de ani, firma Pears nu cheltuise de cât 500 de lire pentru reclamă, îndată după această dată Barrat cheltuește 125.000 de lire pe an. Până în prezent firma Pears a cheltuit 3.000.000 de lire în reclame de tot felul.

Prin reclama lui, de o ingeniositate de neîntrecut, Barrat putuse îmbunătăți și efini mereu săpunul Pears. Dar el mai făcuse ceva. făcuse posibilă, prin drumul cel nou al reclamei, drum hotărât de el, desvoltarea cea mare a presei, ca o întreprindere comercială. De acela, în 1889, presa s'a și grăbit, cu ocasia a o sută de ani de la fundarea casei Pears, să celebreze în mod special geniul lui Barrat, în scopul acesta au și venit la Londra reprezentanții a 1700 de jurnale din lumea întreagă spre a mărturisi părintelui reclamei printr'un banchet și o placă comemorativă, admirația și recunoștința lor.

Pentru reclama lui, Barratt a întrebuințat, între altele și literatura și știința, publicând culegeri de nuvele, de poeme, de lucruri demne de cunoscut, totul, bine înțeles, sub firma: Pears, firmă care a pătruns aproape în conștiința fiecăruia din cameli care întrebuințează un săpun special pentru toaletu lui, în felul acesta a născut și Enciclopedia Pears. De obicelu, ideea centrală în publicistică este să aloești pe o întreprindere intelectuală una comercială, adică anunțurile, reclama, care invadează tot mai mult coloanele gazetelor și revistelor. Barratt a dus până la cap această idee și din ea a ieșit enciclopedia adică o întreprindere intelectuală altoită pe una comercială, a unei singure firme. Intr'o formă schimbată retrăim zilele medievale, când trubadurii și învățații erau numai simple ornamenta ii și motive de glorie ale prinților cei puternici, Prinții de azi sunt mari cavaleri ai întreprinderilor, care-și subordonează interesele și gloriei lor produsele artiștilor și învățaților de azi.

Dar parcă văd, că veți zice: Nu cumva este și aceasta tot o reclamă a firmei Pears?

Cine știe!!

Virgil I. Bărbat

Informaţii

— **In vederea Congresului general dela Bucureşti, domnii membrii ai Comitetului judeţean al partidului naţional-liberal sunt invitaţi a se întruni în şedinţă, în localul clubului, Mercuri 16 curent, orele 6 şi jumătate p. m.**

■

— **Organizaţiunea judeţeană a Partidului Naţional-Liberal din oraşul şi judeţul Sibiiu îşi amână congresul judeţean, convocat pentru 18 Noembrie 1921 pe o altă zi pe care o va anunţa în curând.**

■

— *Botezul micului principe Mihaiu a fost amânat pentru Duminecă viitoare.*

Naşul va fi M. S. Regele.

— Transporturile de mărfuri cu vagoane complecte (mică şi mare iuţeală), predate de „soc. naţională de Cruce Roşie", sau destinat acestei instituţiuni, vor fi scutite de taxele de transport propriu zise, socotindu-li-se numai taxele de manipulare de 2 lei 05 bani de fiecare 100 kgr. mică iuţeală şi 3 lei 25 pentru ace a şi cantitate.

— La Cetăţuea s'a sinucis, trăgându-şi un glonte de revolver în tâmplă căpitanul ucrainean Bazarec. Motivul actului său desperat e; nedreptatea din omenire.

— Oficiul regional al Ministerului de industriei şi comerţ din Cluj va fi autorizat în ce priveşte Ardealul şi Banatul ca să poată hotărâ definitiv asupra chestiunilor serviciilor exterioare ce atârnă de ministerul mai sus numit, rămânând ca la centru să fie rezolvate numai chestiunile de export şi import.

In acest acop d-l Drăgoescu e plecat la Bucureşti.

— Agenţia telegrafică „Damian" a fost dată în judecată de către o bancă din Ardeal pentru publicarea unor telegrame asupra valutei, de pe urma cărei publicaţii banca ar fi păgubit.

— Cesare Vivante, celebrul profesor de drept comercial, a cărei autoritate savantă este totdauna invocată de juriştii români se află la Bucureşti.

D-sa va ţine o conferinţă şi va participa la conferinţele baronului din Bucureşti.

— Marele Stat Major a aprobat, ca întreg personalul cheferist militarizat să fie scutit de concentrare. Serviciile c.f.r. vor elibera celor chemaţi la concentrare un certificat sau bilet doveditor că funcţionează la căile ferate.

— S'a hotărât, ca toate transferurile de valută pe cari băncile voesc a le face pentru streinătate, să se efectue e în viitor numai prin comisiu ea specială, ce lucrează la „Banca Naţională".

In ce priveşte cererile de valută pentru acei ce doresc a pleca în streinătate, ele se vor adresa tot ministerului de finanţe.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

— Ministerul de finanţe aduce la cunoştinţă, că averile evacuate la Moscova împreună cu tezaurul ţării trebuesc neapărat prevăzute în declaraţia generală de venituri şi avere ce fiecare contribuabil e obligat a face, la rubrica „orce altă avere" cu specificarea că averea se găseşte la Moscova şi ori ce alte indicaţiuni va crede necesare.

Cu ocaziunea impunerilor se vor da indicaţiuni agenţilor fiscului de modul cum le vor intra în calculul averii impozabile.

— Ministerul comunicaţiilor, direcţiunea aviaţiunii a fost autorizat să cumpere de la firmele Ansaldo, din Torino şi Bleriot din Paris, 10 avioane de pasageri şi poştă, cu motoare şi accesorii de rezervă câte 5 de la fiecare firmă, în limita sumei de 6.000.000 lei; plata făcându-se din creditul de 400.000.000 lei, acordat ministerului comunicaţilor prin bugetul extraordinar al Statului, exerciţiul 1921—1922.

— Comisiunea parlamentară de ancheta însărcinată cu cercetarea abuzurilor gestiunei aprovizionărei s'a întrunit eri după amiază la Cameră.

Răpórtor a fost ales d. Mihai Vlădescu.

Membrii sub-comisiunei de anchetă se vor prezenta Sâmbătă mai întâi la Ministerul de Interne pentru a cerceta diferite dosare.

— La academia de drept din Oradia-Mare s'au mai făcut următoarele numiri: d. dr. Iuliu Hovany, la catedra de drept penal şi procedura penală, şi d. dr. Alexe Sigmund la catedra de drept administrativ, statistic şi finanţe.

— Eri Duminecă, d-nii profesori N. Iorga şi Take Ionescu, au avut o întrevedere politică.

■

Incurând se va deschide restaurantul şi hala de vin renovată din nou, a lui Iosif Moldovan strada Reală No. 1, sub conducerea cafegiului Carol Eszegár 1249-3

■

La Academia Română d-l Andrei Bârseanu a comunicat două mari descoperiri: o Pravilă a lui Coresi copiată în manuscript şi un catehism din vremea episcopului ardelean Sava şi a Mitropolitului muntean Efrem din acelaşi vreme, care reproduce pierdutul Catehism din Sibiu dela 1544.

E o mare şi fericită descoperire, pe care d-l Bârseanu a luminat o cu erudiţie şi talent.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Luni drama metafizică „Al doilea Eu".

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Luni drăgălaşa piesă „In noaptea nunţii".

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Luni o tragedie a casei Gloria „Dragostea moartă" în rolul principal Lina Morena.

— **Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.**

Fericiţii câştigători a premiilor ce le-a acordat ziarul „Infrăţirea"

D-nul NICA ALEXANDRU
preot Almaş, a câştigat cu No. 2584,
una blană de gât

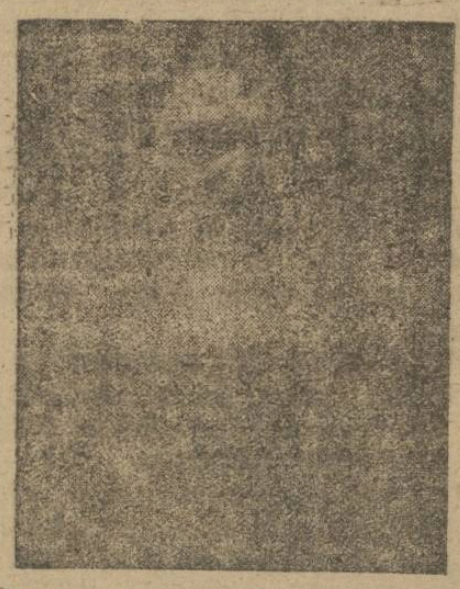

D-nul ADOLF STERN
rabiner în Făget a câştigat cu No. 2079,
una sufragerie

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fier* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-316

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

■

In restaurantul
„La Pisica Vânătă"
(fost Biaziul) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari
la firma
699 **M. Neuman**
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Cronica muzicală

— Concertul Achron —

Spre deosebire de sălile reprezentaţiilor teatrale, de operă, şi a concertelor pianiştilor noştri, sala „directorului conservatorului din Petrograd"! — cum vor unele ziare maghiare, — a fost populată.

Reclama a fost bineorganizată şi programul — combinat în vederea unui anumit public: (cu Liszt în coadă) — au dat o sală aproape plină.

Concertul însă nu a corespuns reclamei.

Mai întâi programul: D-l Achron n'a executat bucăţi de muzicalitate (Beethoven, Bach, Schuman) ci bucăţi de acrobaţie şi de un anumit efect inadmisibil pe scena teatrului naţional (Rapsodia XV. a lui Liszt care nu e altceva decât marsul lui Rákóczi — ce i dreptul, foarte aplaudat de publicul local.

Prezenţa lui Chopin — singurele bucăţi de muzicalitate — ofereau un program ca pentru un virtuos.

Ori d-l Achron nu s'a arătat decât un bun absolvent de conservator — specialist mai ales în acrobaţie — şi aceasta chiar de şcoală veche, rusă. Inelegantă — acordurile izbite din cot şi ceeace e mai caracteristic; falsificată.

D-l Ahcron este lipsit de muzicalitate, de suflet. Din Chopin, numai Polineza în As-dur — cea mai puţin muzicală — a fost bine executată. Nocturna (Fis-dur) cu desăvârşire lipsită de poesie. Iar Mazurca (în As-dur), scriere care ridică pe sus până şi pietrele — ca şi cântecul lui orfeu — a fost fără viaţă.

Din repertorul rus: Ciaicovsky — Parafrasa din Oneghin — a fost bine, şi ca întrepretare şi ca technică.

Primul preludiu (cis-moll) al lui Rachmaninov — nu din rebucăţile cele grele — a atras atenţia prin zgomotul-lipsit detonalitate — şi prin notele false ale pianistului.

Liszt — Wagner — bucată de mare efect — executată fără temperament şi cu lovituri false, din cot.

Rapsodia XV. — frumoasă — ne a indignat.

Ce ar fi zis publicul din Budapesta dacă Sibianu ar executa pe scena „Nemzeti Szinház-ului a „Deşteaptă-te Române" ori Poemul I Sinfonic al lui Enescu — cu Imnul Naţional român?

Publicul a aplaudat entuziasmat.

Astfel D-l Achron a mai cântat peste program şi o bucată din Glinka parafrazată de Milia Balakovici, şi Gavota lui D'Albert — aceasta cântată în tempo de menuet!

In rezunat: departe de reclama ce i-sa făcut, d-sa s'a arătat îndrăzneţ, dar lipsit de temperament. O technică bună — cu lipsuri principale: nu are tuşeu şi legatto (ceea ce la fel cu un violonist fără staccat o, şi o primadonna fără trilli) şi e neinteligent şi trişor: în Polineza lui Chopin în loc de octave cânta numai una din note — iar în Liszt şi în Rachmaninov acorduri incomplecte.

In genere; îndrăzneţ.

Intenţionează să dea şi alte două concerte.

As dur.

Un mare festival al Presei.

Duminecă 20 Noembre Sindicatul Presei din Ardeal va da la Teatrul Naţional un mare festival.

Îşi vor da concursul la această serbare neobişnuită, artiştii cu reputaţie dela Opera din Bucureşti şi Cluj, dela Teatrul Naţional.

Va fi o seară neuitată de artă şi musică superioară pentru întreg Clujul românesc.

Biletele se vor pune în vânzare Miercuri, când va apare şi programul definitiv.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

TELEGRAME

Inmormântarea solemnă a unui erou anonim

Lafayette, 13 Noembrie

Vineri dimineața la imitirul din Arlington (Statele-Unite) s'a făcut înmormântarea eroului necunoscut american, transportat cu un ceremonial impurnător din Franța.

Prezidentul republicii americane, Harding, a rostit cu acest prilej o cuvântare închinată eroului, mort departe de Patrie.

Au asistat 50.000 persoane Depunând decorația franceză. „Crucea de răsboi" pe coșciugul unde era închis gloriosul mort, mareșalul Foch a pronunțat cuvinte mișcătoare prin simplicitatea lor.

Asistența a fost profund impresionată când mareșalul francez adresându-se, la sfârșitul discursului său, soldatului necunoscut american a spus: „Tu! care ai venit pe pământul Franței să împărtășești greutățile și încercările noastre dând exemplul sublim al sacrificiului, — te salut". In numele camarazilor mei, depun în fața rămășițelor tale glorioase, cea mai înalta recompensă pe care Franța o poate acorda.

Briand a depus la mormânt o placă de marmoră ca semn recunoștință din parte Franței și o coroana din partea academiei franceze.

Curzon va sprijini năzuințele conferinței din Washington

Leafild 12 Noembrie

Marchizul Curzon a trims următoarea telegramă secretarului de stat Gugues în Washington:

„Nu pot să las să treacă deschiderea conferinței din Washington, fără a vă trimite asigirarea dorinței mele profunde de a vă fi de vre-un ajutor oarecare pentru ajungerea satisfăcătoare și permanentă a unui acord în chestiunile ce vor fi tratate în această conferință Puteți avea încredere că guvernul britanic va face tot ce-i va sta în putință pentru a sprijini realizarea înalțelor năzuinți la care tinde conferința".

Marea grevă din Italia — Mișcarea fasciștilor

Roma, 13 Noembrie

Tramvaiștii au declarat greva generală. La această grevă a aderat și personalul comercial al magazinelor din centru.

Circulațiunea trenurilor a fost întreruptă tot din această cauză.

Ziarele de dimineață nu au apărut.

Manifestațiune studențească de omagiu prof. N. Iorga.

După reprezentarea piesei „Un domn pribeag", scrisă de d-l prof. N. Iorga, și jucată la „Teatrul popular" din București, studențimea o făcut o manifestațiune de simpatie distinsului autor. S'a rostit, cu acest prilej, o cuvântare de omagiu adresat profesorului N. Iorga.

Știri externe

— Camera a franceză a continuat în ședința de Vineri seara desbaterile asupra reformei financiare.

— Veniturile directe ale Monopolului, în Franța, au atins, la sfârșitul lunii trecute, suma de 1 miliard 305 milioane franci.

Veniturile rezultate din taxele vamale cresc continuu.

— *Ministrului plenipotențiar al Statului Urugay, la Paris, i-s'a conferit distincțiunea de mare ofițer al „Legiunii de Onoare".*

— **Academia Suedează a acordat premii din fondul „Nobel" pentru literatură, marelui scriitor francez Anatole France, și pentru chimie rectorului Universității din Berlin, Walter Ernst.**

— Generalul Humbert, guvernatorul Strassbourg-ului și fostul comandant al armatei a 3 a de apărare a Parisului, în 1918, a încetat din viață în urma unei duble pneumonii.

— Miercurea trecută s'a inaugurat, la Paris, căminul studențesc franco-român din cartierul Latin, pus sub prezidenția d-nei Take Ionescu.

Iarăși problema locuințelor

— In jurul unor declarații ale d-lui Guiman —

Noul șef al oficiului de locuințe, care e un om de ispravă a arătat unui colaborator al ziarului „Uj Kelet" mizeriile și greutățile pe care le întimpină în exercitarea funcțiunii sale.

In baza acestor informațiuni, ziarul maghiar scrie: „In zadar i-s'a dat șefului oficiului de locuințe deplina putere, dacă această putere e numai pe hârtie. Oficiul de locuințe, răspunzator, propune iar elementul iresponsabil dispune.

Se poate întâmpla că oficiul de locuințe să rechiziționeze dela un funcționar singuratec șase camere numai pentru că rețin ea nouă camere, — la trei zile se anulează hotărârea oficiului de locuințe și respectivul funcționar își recapătă *toate nouă* camerele. Se poate întimpla că unul ori altul dintre proprietarii influenți, care dispune în apropierea Clujului de un castel cu 35 încăperi, nu îngădue să i-se ia locuința, pe care o are în Cluj: ceeace i-a luat autoritatea oficială, își recâștigă în baza legăturilor de care se bucură".

Iată, sub un nou aspect, toată gravitatea problemei, care produce atâta amărăciune în sufletul populației.

Știam de abuzuri, de părtiniri de specule, cu cari se invinciau oficiile de locuințe, de atâtea ori însă se încerca o reparare, și vinovații ori bănuiții erau înlocuiți, așa încât astăzi noul șef al acestui ingrat oficiu este al șaptesprezecelea la rând. Dar cel-a ută toată buna credință, energia și leal itatea, dacă în exercitarea funcțiunii sale este stinjenit, este împedecat de amestecul ilegal și neîndreptățit al unor elemente iresponsabile? Unde s'au mai pomenit astfel de stări de lucruri? Căci ori e legea lege și autoritate, ori să proclamăm pur și simplu anarhia

Prin urmare, chestia primă se trebuie să o resolvim este că mâ tuim autoritatea oficiului de locuințe și autoritat a organelor îndreptățite să decidă în această chestie!

Spre acest scop e necesar ca toate grupurile interesate; armată, funcționari, profesori de diverele categorii, comercianți, proprietari de case, etc., prin reprezentanții lor să se întrunească și în comun acord, ținându seama de toate interesele îndreptățite, să stabilească preciprincipiile, de cari va trebui să se ține cu rigoare seama în vederea distribuirii juste a locuințelor.

Dacă trăim vremuri excepționale, să ne dăm toți partea de contribuție, de jertfă, pentru a crea o situație cât de cât suportabilă

Ințelegându-se odată acest lucru, se va face deosebirea între cei cari pot apeleze la autorități — pentru a li-se asigura locuințe și cei cari nu întră în această categorie. Se va stabili în comun acord și în mod just maximul de camere ce se cuvine fiecăruia, potrivit stării excepționale în care ne găsim.

Și apoi nu se va face cu nimeni excepție. Controlul se va face prin comisiuni e întocmite după grupuri de interese.

Se va curăți apoi oașul, oficiile etc. de nenumăratul șir de oaspeți, a căror prezență nu este utilă și cari nu fac decât să scumpească traiul și să încarce bugetul statului. Și încă alțe multe!

Aurel Ciato.

SCRISORI DIN SIBIU

— Mormantele eroilor. — Părăginirea lor. —

In jurul Sibiului s'au dat cumplite și sângeroase lupte în anul 1916 când în zările înflăcărate s'a arătat golgota suferințelor amare cari rodesc învierea.

Orlatul. Gura râului, Poplaca Cisnădioara, Vestem, Gușterița Roșia și Cornățelul sunt tot atâtea localități deasupra cărora flutură aureola vitejiei dorobanțului nostru drag.

Da, în locurile acestea au fost, în anul Domnului care ne-a adus mântuire deplină: trupească și sufletească, ciocniri, neobișnuit de aprige și sângeroase. Se lupta doar Românul împotrivia 10 nemți și unguri, Sângele curgea pâraie și dușmanii cădeau ca snopii. Dar au căzut și din frumoșii și tinerii dorobanți cu nemiluita; au căzut cu brațele întinse spre Alba-Iulia, cetatea de mărețe vișuri argintii mușcand din brazda Ardealului lor atât de scump și drag.

Puhoiul barbar a silit neamul să urce calvarul. Morții noștri scumpi au rămas risipiți pe costișele munților, pe lângă apele râurilor, pe sub streșina codrilor. Dușmanul i-a strâns de ochii lumii, și i-a îngropat de mântuială. Pe ai lui i-a adunat și i-a sălășluit în gropi îngrijite, cu semne grăitoare la căpătâi, le-a ridicat monumente — cum e cel de pe dealul Gușteriții și cimitirul model dela Cisnădie.

Dar, după Golgota, urmează învierea. Și ea a urmat strălucitoare și pentru neamul nostru dosit de atâtea veacuri de restriște.

In lumina veșnicei înfăptuiri a visului strămoșesc, ne-am gândit și la cei ce și-au jertfit tânăra lor vieață pentru ca noi să trăim, și am început o acțiune pentru ca să îngrijim și să împodobim cu florile recunoștinței mormintele lor, să-le adunăm din risipirea uitării și să-i sălășluim în țintirime cari să dovedească că suntem vrednici de jertfa vitejilor noștri.

Acum numai două cimitire de eroi români pot să facă această mărturisire cel dela Poplaca, și cel dela Porumbac făcute mai ales prin hărnicia și abnegația doamnei Agneș Măcelar precum și pictorului Gheorghe Russu, — acesta din urmă a făcut planul cimiterului și a condus toate lucrările de desgropare a eroilor risipiți prin gropi; simulacre hârtoape.

Sărmanele morminte de sub streșina Sibiului!

La început s'au mai ostenit câteva doamne sibiane dar se vede că au obosit degrabă, căci bălăriile au crescut azi vară în dragă voie.

Pentru ce suntem noi oare atât de nerecunoscători? Pentru ce nu ne aducem aminte prin fapte de aceia cărora avem să le mulțumim totul? Ori ne îngăduim prilejul să amintim numele eroilor numai la parăzi cari ne copleșesc viața?!

Vai, ce amărăciune teți cuprinde când vei trece prin Cornățel pe lângă locul unde sălășluesc jertfele cele mari ale avântului nostru tinerese. O rătreagă înșiruire de gropi fără cruci, fără floare, fără pic de îngrijiri. Și aici zac 421 de trupuri tinere, tot trupuri de dorobanți.

Și noi știm că ființează aici în Sibiu o societate îngrijirea mormintelor eroilor! Oare de ce societatea nu-și împlinește menirea? De ce nu ia pildă dela Sași, cari au îngrijit atât de frumos pe morții germani. Pentru ce nu se face apel și la ajutorul tineretului școlarr?

Cât de bine s'ar face ca pe lângă femeia română să concurgă la îngrijirea și impodobirea mormintelor de eroi și tinerele vlăstare ale școalelor de toate gradele! Și în felul acesta s'ar face totodată o activă educație națională invatuită în duhul evlaviei și recunoștinței, — strălucitoare podoabe ale sufletului omenesc!

Sever Spadă.

Intâmplări

Moarte prin avort.

Femeia Cati Balaș din comuna Huedin în etate de 30 ani, potrivindu-se la sfatul mai multor prietene, a fost victima provocărei unui avort de pe urma căruia și-a găsit moartea.

Cercetările autorităților de acolo au stabilit vinovăția femeii Cati Gaspar cari a fost arestată.

Un cufăr asvârlit de hoți.

Intre com. Ciucea și Poeni o patrula de jandarmi a găsit a lături de linia ferată un cufăr de pae cu diferite obiecte de modă și în special pene fine pentru pălării de damă.

Se crede că cufărul a fost aruncat de răi făcători dintr'un tren ce venia spre București din Cehoslovacia.

Sinucidere.

Locuitorul Iosif Hedi de 61 ani din Poeni (Cojocna) s'a sinucis din cauza unei boli nervoase de cari suferia de mult timp, tăindu-și cu un briceag vinele dela mâni.

Câți lucrători fără lucru sunt în toată lumea

Numărul lucrătorilor fără lucru este în creștere în toată lumea și ia caracterul unei adevărate crize.

Statele-Unite numără azi 5 milioane 700.000 lucrători fără lucru. In New-York, lucrătorii fără lucru formează 20 la sută din totalul lucrătorilor.

Criza cuprinde mai ales industriile metalurgice, șantierile pentru vase și industria textilă.

Anglia are 1 milion 780.000 lucrători fără lucru.

Franța nu are un prea mare număr de lucrători fără lucru. Cei mai mulți dintre acești lucrători sunt în Alsacia-Lorena; însă situația s'a ameliorat. Dela 50.575 lucrători fără lucru, au scăzut la 37.226 la începutul lui August.

Belgia din 669.268 lucrători înscriși în casele de ajutor, 153 mii 321 adecă 22.9 la sută au fost fără lucru.

Holanda a suferit mult din cauza greutăților exportului. Acesta a apăsat mult asupra întregei situații economice olandeze.

Pentru 11.253 locuri libere s'au prezentat 61.639 lucrători bărbați fără lucru.

Suedia a văzut sporindu-se numărul lucrătorilor fără lucru, în special industriile de fer, ferestraele și fabricile de piele au suferit.

Din 145.365 membri sindicalizați, numărul lucrătorilor fără lucru s'a ridicat dela 25.2 la sută la 27.9 la sută.

Norvegia deasemeni numără 17 la sută lucrători fără lucru, din totalul lucrătorilor.

Italia este în continuă criză. Dela 250.145 lucrători fără lucru în Mai, s'a ridicat 400.000 lucrători în acelaș timp au scăzut mult și salariile.

Elveția numără azi 55.506 lucrători fără lucru și 79.888 lucrători cu ziua redusă.

Polonia numai în câteva districte numără 88.000 lucrători fără lucru.

In jurul Băncii Națiunii

D-l C. Crăciun a declarat, la toate cercetările, că tot ce a făcut la Banca Națiunei a fost din ordinul d-lui I. C. Stoina.

D. I. G. Stoian, de asemenea, a susținut că toate actele sale la bancă au fost dictate de N. D. Ghica Comănești.

D. C. Crăciun a fost pus în libertate, negăsindu-se dovezi împotriva d-sale.

In ceea ce-l privește pe d. I. G. Stoian cercetările continuă.

Sâmbătă seara se afirma, în cercurile guvernamentale, că va fi depus.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.

SCRISORI DIN BIHOR

Cum ajunge la local un comerciant român în Oradea-Mare.

Demetriu Stupariu as. farmacist- droguist, după ce-şi terminase şi dânsul serviciul militar de şase ani, fără întrerupere. Îşi înaintează petiţia Ministerului de Interne, Secţ. general al Sănătăţii Publice Cluj, cerând ca să-i acorde dreptul de a-şi deschide o droguerie în oraşul Oradea-Mare.

Secretariatul General i-a şi acordat un brevet de droguerie pentru Oradea-Mare, la 2 Sept. 1920.

Aci îşi începe Stupariu acum adevărata luptă pentru existenţă. Alergări la prefect, primar, oficiul de locuinţe etc etc cerându-i fiecărula sprijinul pentru primirea unui local potrivit, pentru a-şi începe comerţul.

Alergările aceste au durat până la 1 Sept. 1921 şi Stupariu rămase fără local şi cu brevetul deja expirat.

Acum urmează o nouă cerere Ministerului în drept, pentru ca luând în considerare dificultăţile amintite mai sus, să-i prelungească măcar termenul brevetului pe un restimp oareşcare, ca să nu fie expus distrugerei totale a viitorului seu. Ministerul ca şi în rândul prim şi acum a părtinit cererea justă alui Stupariu, acordându-i un nou termen până la 1 Ian. 1922.

Aci i-şi începe Stupariu lupta iarăşi din nou. Prefect, primar, oficiu de închiriere etc. etc. Totul însă în zădar.

Intră apoi cu unii proprietari în pertractări, cugetând că pe astă cale va reuşi mai repede Proprietarii însă — fapt cunoscut deja — cer unul 250,000 lei altul 200.000 al treilea 180.000 lei câte pentru un simplu local aşa numita sumă de depăşire (Abtrittgeld) Sume fabuloase de cari numai speculanţii milionarii din ţară nu un biet tânăr care-şi începe azi ca riera după ce a fost rupt dela meseria sa restimp de 6 ani.

În fineaţa finelor se evacuase un local în strada Regele Ferdinand No 5. Se evacuase de chiriaşul M. Vérteş şi face proprietatea mutimilion rului I E Waiszlovits. — Acest Waiszlovits cu o ocazie când Stupariu încercase la dânsul prin un delegat al său se ia localul prin o convenţie reciprocă. s'a declarat în modul următor: „de valahi n'am nevoe în casele mele, căci nu-i sufer". După ce se evacuase localul Stupariu cu alţi trei solicitatori i-şi înaintase petiţia Oficiului de Închiriere cerând ca să i-se atribue dânsului localul luând în considerare că de un an şi mai bine aşteptată cu brevetul în buzunar şi fiindcă la 1 Ian. 1922 i-i expiră termenul, la care caz dânsul şi-ar perde şi nimici viitorul şi existenţa, comisia deliberativă cu unanimitate i-a acordat lui stupar localul din chestiune.

Simeon Klein acest individ care mai are o prăvălie nu respectează sentinţa adusă de cele două instanţe judecătoreşti româneşti. Simplu ei rămâne mai departe în localul atribuit legal şi definitiv lui Stupariu şi îşi exercită şi mai departe comerţul său, făcând totodată o propagandă josnică prin ziarele ungureşti din loc atât contra lui Stupariu cât şi contra legilor aduse de judecătorie:

Călătoreşte apoi dimpreună cu protectorul său N. Firu fost cântăreţ la biserica cu lună din Oradea-Mare, — deputat averescan român la Bucureşti şi Cluj pe la Ministere de unde apoi într'o bună zi soseşte cu scrisoarea în buzunar care scrisoare poartă iscălitura d-lui Tănasescu direct. general la interne şi care scrisoare cere Poliţiei de Stat din Oradea-Mare ca să sisteze orice procedură în cauza de mai sus. Acest Firu de altcum deputat român are fiu ofiţer în Armata lui Horty.

Numai la opinia publică putem apela.

Deputaţii, şi advocaţii cari iau apărarea unor chestiuni de natura aceasta, şi credem că fără nici o iubire adevărată de cauză, fără numai din interes material nu fac cinste Romania-mari, când vreau să zdrobească pe un tânăr, care pentru aceasta Românie a servit şease ani de vreme, apărând frontierele ţării, dând astfel prilej d-lui Weislovits să devină milionar.

Congresul Barourilor din Ardeal

în jurul ultimei circulări ministeriale

In vederea legii votată la 26 Iulie 1921 pentru înscrierea în barourile din Ardeal a avocaţilor din vechiul regat şi vederea circularii ministrului de justiţie date acestor barouri s'a ţinut la Cluj Sâmbătă 10 c. un congres al comitetelor barourilor.

Au luat parte reprezentanţi din Satu-Mare, Oradia-Mare, Arad, Tg.-Mureş, Braşov şi Cluj.

Barourile din Timişoara Sibiu au trimis telegrame de aderare la decizlunea ce se va lua în acest congres.

După discutiţiuni şi propuneri diferite, s'a adoptat în unanimitate alcătuirea unui memoriu către Ministrul de justiţie în care se va cere să se supună încă odată chestiunea în Parlament, ţinându-se seama de anteproectul care a fost formulat în congresul avocaţilor din România Mare din Maiu, ţinut la Bucureşti şi în care se preciza clar că numai avocaţii vechiului regat cari au 5 ani de practică ca avocat în vechiul regat pot fi înscrişi în barourile din Ardeal.

De-ocamdată congresul de Sâmbătă a hotărât ca numai acei licenţiaţi să fie înscrişi în Barou cari corespund dispoziţiunilor în vigoare.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Luni: In noaptea nunţii
Marţi: In noaptea nunţii
Miercuri: Blody Fux
Joi: Blody Fux
Vineri: Blody Fux
Sâmbătă: Comedia vieţii
Duminecă: Romanul unui orfan

CINEMA URANIA

Luni: Al doilea Eu
Marţi: Serva domnului
Miercuri: Serva domnului
Joi; Serva domnului
Vineri: Ironia vieţii
Sâmbătă: Ironia vieţii
Duminecă: Prinţesa Giurgiu

CINEMA APOLLO

Luni: Dragoste moartă
Marţi: Dragoste moartă
Miercuri: Maestru Jenkins
Joi: Maestru Jenkins
Vineri: Mica Prinţesă
Sâmbătă: Mica Prinţesă
Duminecă: Onor sau moarte

Prelegeri pentru muncitori

La şcoala liberă a comitetului culturale a muncitorilor din Cluj, se vor ţine următoarele prelegeri începând cu luna Noemvrie:

Ştiinţe sociale.

Dr. Antal Mark, dir. gen.: Şcoala viitorului. Dr. Simeon Darvas, scriitor: Materialismul istoric ca părere mondială. Producţia industrială de la început până la trusturi. Marxismul ca părere mondială: Dr. Ladislau Dienes, scriitor: Desvoltarea părerilor mondiale; Iuliu Dascal, deputat: Materialismul istoric ca părere mondială; Dr. Emil Haţiegan, prof. universitar: Ce înseamnă unificarea în justiţie; Dr. Eugen Kertész, advocat: Naţionalism şi internaţionalism; Dr. Géza Kiss, secr. min., prof. universitar: Dreptul în societate. Dr. Ştefan Ládai, cons. m., prof. univ.: Cauzele sociale a păcatului; Dr. Eduard Ormos, scriitor; Agricultura şi socialismul; Dr. Arpad Paál, scriitor: Pacifizmul; Dr. Valeriu Roman, advocat: Chestia agrară în România; Adalbert Székely, ziarist: Clase şi religiuni.

Ştiinţe naturale.

Dr. Nicolae Elekes, med. clinicel nerv.: Munca şi sistemul nervilor; Dr. Iosif Gelei, adjunct univ.: Ce este biologia? Evoluţia în natură; Dr. Irén Götz, adjunct univ.: Pot da păreri mondiale ştiinţele naturale?; Dr. Iosif Hollós, director, medic-şef: Vindecarea oilcei; Dr. Iosif Madzsar, prof. priv. univ.: Îmbolnăvirile industriale.

Artă şi literatură.

Dr. Ladislau Dienes scriitor: Ismurl artistice; Emil Isac, scriitor: Literatura română de azi Illés Kacér, scriitor: Ady Endre şi literatura ungară de azi; Eugen Kovács, scriitor: Drama modernă; Dr. Ernst Ligeti, scriitor: Literatura europeană de azi; Dr. Emil Panaitescu, prof. univ.: Coşbuc; Ladislau Sas, scriitor: Upton Sinclair, scriitorul vieţei muncitoreşti; Ivon Seprődi, profesor: Originea muzicei şi rolul ei.

Discuţii.

Direcţia desvoltării sociale: *a)* Punctul de vedere al creştin-socialiştilor; *b)* Punctul de vedere al capitaliştilor liberali Dr. Artur Balogh. pr. univ.; *c)* Punctul de vedere al radicalilor cetăţeneşti Dr. Emerich Kádar, scriitor; *d)* Punctul de vedere al socialiştilor Iuliu Dascal, deputat. Problema ştiinţifică a socializării: *a)* Punctul de vedere al capitaliştilor liberali Dr. Ernst Ligeti, scriitor; *b)* Punctul de vedere al radicalilor cetăţeneşti Dr Emerich Kádar, scriitor; *c)* Punctul de vedere al socialiştilor Iuliu Dascal, deputat. Rolul social a literaturei şi artei. Referinţi: Emil Isac, Dr. Emerich Kádar, Eugen Kovács. Adalbert Székely, Iuliu Dascal,

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Un apel pentru învăţarea agriculturii

D. Dantil Graur, directorul şcoalei inferioare de agricultură, ne adresează următorul apel:

„Înţelepciunea conducătorilor şi vitejia Soldatului român a făurit România Mare. Urmează ca să o ştim ţinea în stăpânire şi economiceşte. Statul român s'a îngrijit ca să reorganizeze şcoalele speciale de agronomie şi viticultură prin bursieri. Aceste şcoli şi după publicarea condiţiunilor avantagioase de primire au rămas în mare parte goale. Pruncii şi tinerii naţiunei noastre gravitează mai mult spre alte dicălătorii mai ademenitoare, abandonând cu totul economia naţională prin care să face industializarea productelor noastre agricole. Agronomia prin o înţeleaptă economie naţională este chemată să scoată la suprafaţă tezaurul care este în solul patriei noastre pentru fericirea şi ridicarea poporului nostru care azi este inferior în starea s'a materială faţă de celelalte popoare din cauza vitrejiei din trecut.

Acest fapt îmi dă îmbold ca să fac apel către Domnii preoţi, fraţii învăţători conducătorii satelor noastre şi către toţi intelectualii dornici de bine ca să îndemne ţăranii noştri cari au prunci de la 14 ani în sus să-i dee la şcolile noastre de agricultură şi în special la şcoala noastră de viticultură din Diosâg (în Bihor), la care avem lipsă de 15 elevi bursieri cu proviziunea întreagă.

Condiţiunile de primire sunt:

1. Etatea de la 14 ani în sus. Estras de botez.
2. Atestat de cel puţin IV clase primare (elementare).
3. Să fie dep'in sănătos, robust.
4. Să aducă cu sine haine de pat şi îmbrăcăminte pentru sine

După terminarea cursului de 3 ani devine sef de cultură ori agent viticol ca oficiant de stat. Are dreptul să păşască în şcoala medie de agricultură, dacă termină şcoală inferioară cu succes bun. Are drept de voluntar la miliţie cu favorul de a servi numai un an.

Dacă aveţi în comuna D-v. asemenea tineri, Vă rog să mă avizaţi până ce nu s'a umplut locurile goale. Despre resultatul avizului D-v. veţi primi răspuns telegrafic din partea subsemnatului.

Publicaţiune

Preluând localul de Cafenea „Elite" din Cluj, strada Regina Maria No. 2, de-la foştii proprietarii: Ioan şi Nicolae Mereţ, prin aceasta provocăm toţi creditorii foştilor proprietari, că în termen de 8 zile să-şi înşinue eventualele pretenţiuni la societatea subscrisă, căci la caz contrar nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 4 Noembrie 1921.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A. Cluj.

1227

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Preţuri reduse la
GRÜNWALD şi STEINER
CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Cetiţi „Infratirea"
TRISKA I.
Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Sagunа No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu preţul original al fabricei.
1076

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DE VÂNZARE un căruț pentru băeți Str. Reg Ferdinand 96.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,

Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servicl promt.

Se fac, se modifică și se repară pălării de dame la:

Dna Schwalb J. Cluj, pe partea Str. Mateia, Piața Unirii 17. Preț moderat. 1099

Comisia centrală electorală a Camerei de Comerț și Indistrie din Cluj.

No. 1—1921.

Apel

către toți comercianții și industriașii din Cluj.

In baza ordonanței dlui comisar guvernial dr. Petru Meteș pentru conducerea alegerilor camerei de comerț și industrie din Cluj No. 1400/$_1$—1921 dispun următoarele:

1. Pentru compunerea listelor electorale învit pe toți comercianții și industriașii din Cluj să se prezinte în persoană dovedindu-și calitatea de alegător cu brevetul industrial sau cu un atestat oficial și anume comercianți în camera No. 4, iar industriași în camera No. 1 din palatul primăriei (Piața Unirii) în zilele de 14 până la 18 Noemvrie a. c. între orele 8—12 a. m. si 3—6 p. m.

2. Insinuarea se va face după ordine alfabetică, anume:

a) în ziua de 14 literile A—F,
b) în ziua de 15 literile G—K,
ç) în ziua de 16 literile L—P,
d) în ziua de 17 literile R—T,
e) în ziua de 18 literile U—Z.

Cu ocaziunea aceasta unul fiecare alegător va primi legitimație care va servi de bilet de indentitate la alegere.

3. Listele electorale astfel întocmite se vor expune spre vedere publică dela 19—22 Noembrie a, c. inclusiv în camera No. 33 a primăriei.

4. Alegerile vor avea în ziua de 30 Noembrie a. c. în localurile susamintite dela ora 8 până la ora 16 fără întrerupere.

5. Cu deslușirile de lipsă servesc oricui.

Cluj, la 11 Noembrie 1921.

VICTOR CRAINIC
consilier orășănesc, președintul Com. Centrale electorale.

1250

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1227

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Au sosit 2 VAGOANE

Conserve de legume

din fabricele Economu & Staicovici.

Se vând în engros la comercianți cu reducere de 20%. Vânzare și cu detail. De asemenea coloniale și delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, țuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal pește proaspăt.

1245 **„Colombo“**
I. Aldica & D. Sasu
Telefon 200, Cluj, Piața Unirei 30. Telefon 200.

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Reclama este sufletul comerțului

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Banca Centrală
pentru Industrie și Comerț Soc. Anonimă
Sediul Central CLUJ.
Capital: Lei 50.000.000. Rezerve: Lei 16.000.000

Filiale

Existente: Arad, Alba-Iulia, Hațeg, Oradea-Mare, Sibiu și Turda.
In ființare: Timișoara și Brad.

Secția de Mărfuri.

Cumpără și vinde, exportează și importează tot felul de mărfuri atât în cont propriu cât și în comision. Afaceri a meta. Secție specială pentru cereale. Secție specială pentru coloniale. Primește mărfuri în depozitele proprii în gaj și în chirie.

Secția Industrială.

Creează industrii noui.
Acordă credite la intreprinderi industriale.
Face comerț cu articole technice. 1213

Secția de Bancă.

Execută tot felul de operațiuni bancare în cele mai culante condițiuni.
Cecuri, Asignate, Virimente, Incassări, Imprumuturi pe gaj, Conturi Curente, Escompt de Cambii, Cupoane, Efecte, Devize etc.
Execută plăți pe toate piețele din țară și streinătate.
Ordine de plată telegrafice.
Cumpără și vinde tot felul de monede și valute.
Primește
DEPUNERI spre FRUCTIFICARE
pe libele și Cont Curent, bonificând cele mai urcate interese.

„Schieb“ FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Unsoare consistentă de prima calitate, furnizabile în butoaie și cisterne.

Prețuri fără coucurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichcruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Toată elita Clujului își de întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Asortiment complect și proaspăt

406

de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus in vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea“ celui care va face 5 Abonamente

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB“

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareil și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

Anul II. No. 375 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 17 Noembrie 1921

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL[illegible], 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COL[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Una din soluții: „guvernul neutru"

Între multele soluții care se propun pentru resolvarea crizei politice este și aceia a instituirii unui guvern neutru cu misiunea precisă de a face alegeri libere și de a asigura înjghebarea unui parlament în care voința cetățenilor să fie reprezentată în toată realitatea ei. Având un asemenea parlament, din sânul lui s'ar forma atunci un guvern a cărui autoritate va trebui să fie recunoscută de toate partidele. — Și aceasta, ni se spune, ar însemna sfârșitul crizei de astăzi.

E de prisos să mai spunem cât de mult înțelegem să sprijinim toate mijloacele menite să asigure libertatea deplină a alegerilor, și dacă guvernul neutru este unul din aceste mijloace, nu noi, de sigur, vom fi aceia cari să ne ridicăm împotriva lui. Dar atâta nu este de ajuns pentru ca, alegerile fiind libere, să avem și parlamentul pe care-l cer necesitățile și problemele de azi. Pe lângă libertatea alegerilor, mai trebue și-o perfectă onestitate în propaganda electorală desfășurată de partide. Dacă partidele noastre nu vor înțelege că propaganda trebuie să fie nu un mijloc de agitație, ci o școală politică pentru mase, vom avea atunci din nou un parlament al haosului pe care ne va fi cu neputință să întemeiem o guvernare liniștită și durabilă.

Că și nimeni nu trebuie să uite că obârșia crizei noastre politice nu stă în teroarea pe care vreun guvern ar fi exercitat-o asupra voinței alegătorilor, ci stă în propaganda destrăbălată la care s'au dedat așa zisele partide noui. Ce alegeri mai libere se pot închipui de cât cele făcute sub guvernul Văitoianu, și cu toate acestea tocmai acele alegeri ne-au dat și parlamentul cel mai puțin potrivit cu problemele și greutățile de după războiu. Fiindcă respectată de guvern, voința cetățenilor a fost atunci victima celei mai deșănțate demagogii. In loc să i se vorbească poporului, despre problemele care se cereau rezolvate, i s'a vorbit de „ciocoi" și de „oligarhie", — și rezultatul îl cunoaștem: un parlament în care gândirea era înlocuită prin ură și capacitatea prin tumult. Și de atunci și până acum, viața noastră politică a continuat să fie o înverșunată încrucișare între diversele demagogii instalate în mijlocul unui popor de abia chemat la viața politică. Cine nu și-a bătut joc de neștiința acestui popor și cine n'a căutat să se folosească prin toate mijloacele de starea de spirit creiată de încercările și suferințele războiului?

Democrația noastră a ajuns locul de întâlnire al tuturor aventurierilor porniți să exploateze lipsa de pregătire a maselor populare, — și aceasta explică nu numai criza politică, dar și dezastrul economic și financiar în care ne zbatem astăzi. Și fiindcă se pare că ne găsim în ceasul desmeticirii când toate minți se ostenesc în căutarea soluțiilor salvatoare, e bine să înțelegem, măcar acum în fața dezastrului, că cea dintâi datorie a tuturor partidelor politice e să înceapă a se gândi serios la o purificare a democrației.

Alegere liberă! — strigăm deci și noi alături de toți câți înțeleg că libertatea votului este însăși viața democrației, dar alegeri libere pentru cine are o gândire de exprimat și o soluție de dat. Căci din două una: sau țara aceasta se găsește într'adevăr la marginea prăpastiei, și atunci demagogia trebuie să se dea peste tot la o parte pentru a deschide drum capacităților politice, sau totul nu este de cât un rai, și atunci nu înțelegem de ce atâtea jelanii într'o țară în care lucrurile merg așa de bine.

Iar dacă nimeni nu poate tăgădui dezastrul, atunci trebuie să înțelegem că o îndreptare a situației nu poate veni de cât din purificarea democrației prin îndepărtarea tuturor elementelor demagogice.

O întrecere de programe și de soluții, — iată ce trebuie să fie viitoarele alegeri, dacă vrem ca din ele să resulte parlamentul unei durabile și fecunde guvernări.

Pentru alegători toate libertățile, iar pentru partide una singură: aceia de a se gândi necontenit la salvarea și la întărirea acestei țări.

Și dacă guvernul neutru este necesar pentru a asigura libertatea alegătorului, ce guvern ne-ar trebui pentru a asigura și partidelor o conștiință și o sinceritate politică de care până acum au fost așa de streine?

Știrile zilei

Inmormântarea generalului Humbert

Sâmbătă s'a făcut înmormântarea generalului Humbert, fostul guvernator al Strassburgului.

S'au făcut defunctului funeralii naționale.

Serbia a evacuat de formă Albania

In urma măsurilor energice și hotărîte atitudini a înțelegerii, trupele sârbești ce pătrunseseră în Albania au fost retrase.

Totuși se presupune că se mai găsesc pe teritoriul albanez detașamentele neregulate.

Negocieri între Suedia și Rusia bolșevică

Litvinof, reprezentantul Sovietelor ruse, a sosit în Capitala Suediei, în vederea negocierilor comerciale suedo-ruse ce urmează să se încheie cât de curând.

Cronica externă

— Ca să-și dea cineva seama de importanța conferinței dela Waschington trebuie să nu scape din vedere faptul că Harding nu a fost în stare să trateze singur cu Japonia. El a avut nevoie să-și strângă, în jurul său, marile puteri ale Europei.

— De data aceasta, pare că doctrina lui Monroe nu se mai opune la amestecul Europei în afacerile Statelor-Unite.

— Harding care a răsturnat pe Wilson pe motivul că acesta lega soarta Americei de aceea a Europei, comite azi aceeași greșeală. Harding s'a convins că între interesele Americei și acelea ale Europei este o interdependență și o conexitate reciprocă din cele mai strânse.

— La Waschington, America (Statele Unite) vrea să afle dacă și când va avea războiu cu Japonia. Și dacă Europa va fi de partea Americii ori de partea Micadoului.

— Conflictul armat este fatal între ambele mari puteri extrem orientale îmbogățitele de războiu ale omenirii. Influența și dominarea în China este cauza imediată a lui. America și Japonia își reclamă reciproc China. Ca și cum această încăpută țară nu ar avea nici un drept la voința sa de a trăi. China este considerată ca o pradă în litigiu.

— America se va pune pe tema libertății internaționale a comerțului și întreprinderilor: pe când Japonia nu-și poate apăra prada decât îngrădind-o cu . . . ziduri chinezești,

— Lupta față a penetrațiunii se va desfășura prin infiltrații lente, și prin ocupație militară.

— Numărul de vapoare va fi hotărîtor, în prima linie ca atare Americi a vrea să limiteze construcția de vapoare și înarmările. Construirea costa în 1914 — 6,2 la sută din budget, ea costă azi 32 la sută pe Japonia și 10,5 pe Statele Unite.

— Dela sfârșitul războiului fie care vapor mare (Super dreadnought ori Capital Ships) costă 160 de milioane franci aur; întreținerea lui anual o jumătate milion de pfunzi sterlingi. Statele Unite numai, dau anui acesta pentru flotă 410.673.000 dolari aur, iar Japonia 490 milioane Yeni aur.

— Statele Unite au în proiect 16 Capital-Ships, pe lângă cele 19 pe care le are; Japonia încă 15 pe lângă cele 12; astfel că în 1928 America urmează să aibă, afară de flota regulată (cuirasate, torpiloare, submarina, distrugatoare, etc.,) — 35 vaporea și Japonia 27.

— Pe de altă parte Anglia răspunde la conferință cu noi credite pentru flotă.

— Japonia, constrânsă în fața tuturor forțelor care se pun în față ei, s'a hotărât se se apere cu toată energia. Delegatul ei a declarat că Japonia este pregătită pentru orice, chiar și pentru ruperea alianței cu Anglia.

Raporturile dintre proprietari și chiriași

Un proprietar poate evacua pe chiriaș. — Starea juridică a chestiunei în Ardeal.

In fie care zi ne vin întrebări relativ la situația juridică a raporturilor dintre proprietari și chiriași în Ardeal. In vechea țară, lucrul acesta e stabilit de „Decretul lege", No. 1480 din 1920 precum și de legea Oficiilor de închiriere promulgată la 21 Aug. 1921. Aici, situația nefiind clarificată de cei în drept s'o facă, credem a face un serviciu publicului, dându-i cazele legale pentru apărarea intereselor sale în această privință.

Spiritul legiuitorului la noi, ca și în străinătate, în aceste timpuri grele de prefacere, este ca fiecare chiriaș să rămâie în locul său, pentru a nu risca să fie lipsit de un adăpost, sau să fie victima exploatărei proprietarilor. Acest principiu convine imensei majorități și vocile care se ridică contra lui sunt ale îmbogățiților de tot felul care, pătând sume fabuloase pe [illegible] pe actualii locatari. —

In Ardeal, două legiuiri conduc astăzi raporturile dintre chiriași și proprietari:

1) Regulamentul pentru locuințe, aprobat cu înaltul decret regal No. 4868 din 12 Noembrie 1920, publicat în Monitorul oficial No. 178, din 14 Noembrie 1920. Legea oficiilor de închiriere (21 Aug. 1921) abrogă orice alte dispoziții luate de Consiliul dirigent, sau existențe în legislația locală ce persistă încă, afară de mai sus citatul regulament pentru locuințe. In sensul acestui regulament se creiază oficii de locuințe, sau de cuartiruire cu menirea de a studia criza de locuințe și de a repartiza locuințele libere celor în drept, după anumite norme; tot acest oficiu stabilește chiria locuințelor date de el. Oficiul este controlat și condus de o comisiune de cuartiruire, prezidată de un delegat al Ministerului de interne, de obicei Prefectul. Acest oficiu de cuartiruire funcționează în Cluj, în localul Primăriei și el este competent a da locuință ce orice are dreptul la această, până la crearea oficiilor de închiriere, prevăzute în legea cu acelaș nume. — Nici un proprietar nu poate deci evacua, nici schimba chiria fixată unui locatar de acest oficiu. —

2) Legea pentru înființarea oficiilor de închiriere, promulgată la 23 Julie 1921 și publicată în „Monitorul oficial" No. 111 din 21 August 1921, se ocupă de raporturile dintre proprietari și chiriași, pentru locuințe rămase libere după 21 August 1921.

Regulamentul acestei legi publicat în Monitorul Oficial No. 120 din 1 Sept. 1921 fixează cu deamănuntul competințele modul de funcționare, stabilirea chiriei, ordinea de preferință a chiriașilor, amenzile, locațiunea camerelor din hoteluri etc. etc. Legea aceasta prevede crearea unor oficii de închiriere, formate de a) un șef al oficiului cu personalul de birou, b) o comisiune deliberativă.

Competința acestor oficii este de a închiria toate imobilele de orice fel, devenite libere după data de 21 August 1921. Orice închiriere făcută direct de proprietar sau de altă autoritate după această dată este nulă și contravenienții se vor pedepsi conform Art. 19 din lege. Oficiu are dreptul, în anumite condițiuni de a rechiziționa locuințe. Oficiul de închiriere fixează chiriile din contractele încheiate printr'ânsul. Chiriile celelalte, adică ale locatarilor cuartirului de oficiul de locuințe (cuartirui e, vor fi fixate ca și până acum de către comisia de mentul pentru locuințe special Ardealului si care am spus că rămâne în vigoare aici.

Deținătorii sub orice titlu (proprietar, sub închirietor etc.) a unei locuințe ce va deveni liberă sunt obligați a anunța aceasta cu 3 luni înainte oficiului de închiriere sub pedeapsă. Oficiul va dispune conform legei de această locuință, proprietarul ne având dreptul a se opune în nici un fel. Inchirierea directă este oprită și pedepsită sever, iar contractul încheiat astfel de proprietar este nul juridicește.

La aceste locuințe pe care oficiul le închiriază, are dreptul a fixa o chirie ce va fi maximum: 6 la sută din valoarea imobilului în 1914 (după registrele fiscului), înmulțit cu 2'50. Adică o locuință e aluată de fisc la 1914, o sută mii coroane, dă dreptul azi la o chirie de cel mult 6×2'50=15.000 lei. Bine înțeles oficiul de închiriere nu va fixa acest maximum de cât în cazul unei locuințe de primul rang (în centrul orașului, confort modern; sau singur în curte etc.). Acest articol din lege și regulament a fost rău interpretat de unii proprietari din Cluj cari nu cunosc limba română. Ei cer azi mărirea chiriei până la acest maximum vechilor lor chiriași, cela ce legea nu prevede.

Această ridicare o vor putea face noile oficii de închiriere și numai pentru acele locuințe cari vor fi devenit sau vor deveni libere după 21 August 1921. Vechi chiriași (anterior datei de 21 August 1921) rămân în condițiile fixate de oficiul de cuartiruire și nu li se poate cere nimic în plus.

* * *

Am crezut nimerit a aduce aceste lămuriri cetitorilor noștri,

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

iindcă ni s'au adus la cunoştinţă următoarele cazuri:

D-l dr. Onişor, profesor la facultatea de drept Cluj, a notificat prin notarul public, unui chiriaş al său dr. Zugravu, şef de lucrări la Universitatea noastră, că „îi abzice raporturile de închiriere" pe data de 22 Februarie 1922. Cu alte cuvinte l'a anunţat, că-l dă afară din casă. Evident, procedarea este ilegală conform legei de mai sus, proprietarul nu având dreptul a evacua pe chiriaş din casă, ci aceasta o poate face numai oficiul de cuartiruire pentru motive bine întemeiate Cităm acest caz, fiindcă interpretarea legală a unei stări juridice o face un jurist distins şi calificat a cunoaşte legile ţărei.

Al doilea caz ni-l relatează chiriaşii din strada Minerva şi Tompa, cari locuesc în casele aşazisului „stat catolic" clujan. „Gondnokul" acestei instituţii eclesiastice a cerut locatarilor o chirie de 4 ori mai mare decât cea fixată pe baza legei ofi i lor de închiriere pe care, se pare, un jurist maghiar a înţeles-o greşit. Facem cunoscut locatarilor cari ni s'au plâns, a nu plăti un ban peste vechea chirie, deoarece şi Statul catolic se supune aceloraşi legi la noi în ţară ca toată lumea şi proprietarul nu poate fixa chiria, nici n'o poate mări. Chiria, după norma fixată în legea oficiilor de închiriere, se va calcula numai la acele locuinţe ce au devenit libere după 21 August 1921 şi numai de către oficii nu de „gondnok". Dacă un proprietar refuză primirea chiriei, chiriaşul fără niciο notificare, o depune la administraţia financiară sau perceptorat iar recipisa (dovada) o înaintează judecătoriei de care ţine cu o petiţie timbrată, judecătorul va anunţa pe proprietar să vie să-şi ridice banii de la pretoriul acelei judecătorii.

Prin urmare legile şi regulamentele reguleazâ raporturile dintre proprietari şi chiriaşi în Ardeal în acest mod şi proprietarii nu-şi pot face dreptate singuri.

Rugăm pe cititorii noştrii a ne aduce la cunoştinţă orice abatere, ori abuz şi stăm la dispoziţie pentru a-i sfătui sau susţine.

Cato.

Dezastrul monarhiei habsburge în anecdotă

Mai plastic decât ori şi ce teorie ne va reda stările din fosta monarhie austro-ungară o schiţă a talentatului scriitor ungar Mikszáth, unul din scriitorii reprezentativi ai poporului maghiar. Schiţa este pusă în fruntea volumului „Színek és foltok" (chip şi culoare) (ed. Aufrecht şi Goldschmied, Budapesta) şi este intitulată „Haza jön a Király" (regele vine acasă). Intreg volumul conţine o serie de satire sociale electorale, politice, culturale, pe cari le poţi ceti şi în ziua de astăzi cu mult folos, fiindcă, în forma uşoară a causeriei, te iniţiază în tainele fostei politice ungureşti — dreptul pumnului, stăpânirea oligarhiei, trucuri electorale, venalitatea alegătorilor, groaza de panslavism biurocraţia dusă la extrem, etc.

In schiţa, care deschide volumul vrea Mikszáth să citeşti printre rânduri. Să cetim deci.

Declară că o poveste poporală nu-i trebue nimărui de aceea o presintă dânsul public lui cetitor. Regele Impărat Franz Ioseph, povesteste poporul unguresc, a călătorit odată cea dela Buda la Viena. I s'a făcut foame, dar bucătăria regală din vagon n'avea nimica de îmbucat pentru M. Sa. Atunci bucătarul şef a dat ordin să se oprească trenul şi Franz Ioseph a scoborât, s'a apropiat de satul unguresc, pe lângă care se aflau tocmai, şi a intrat în „ciardă" (în birtul unguresc), unde l-a primit crâşmăriţa cu ce alta dacă nu cu un papricaş minunat. Regelui atât de mult i-a plăcut papricaşul încât a luat o piatră scumpă şi i l-a dăruit. Mâncând mai departe a zis M. Sa.: „Dragă Tisza (Coloman !) de mult n'am avut aşa voie bună! Vreau ca fiecare ungur să se simtă aşa de minunat. Doreşte deci ceva pe seama ungurilor". Tisza n'a dorit nici o avere, fără doară numai atât ca „Inălţatul rege" să „cinstească mâna dreaptă a Sf. Ştefan ca nimenea altul până acum". Regina să ude în fiecare zi câte o floare de rezedă, iar regele să ia din floare în fiecare zi câte o petală şi să o depună în persoană în mâna întâiului rege ungar. Regele s'a învoit, crezând că lucrul acesta este uşor cu putinţă, dar abea a plecat Tisza, s'a apropiat de el un ministru austriac, care l-a întrebat: M Sa s'a gândit ce a promis?. După ce l-a asigurat Franz Ioseph că dorinţa lui Tisza este o nimica toată, i-a explicat ministrul austriac ce este această nimica toată: mâna Sfitul Ştefan nu se transporta duce din Buda cu nici un preţ — prin urmare M. Sa trebui să rămână cu Regina împreună, întreagă vremea în Pudapesta, pentru ca să poată îndeplini cele promise lui Tisza. — „Al naibii, Tisza ăsta" l a exclamat Franz Ioseph „iară m'a tras pe sfoară"! şi a început să mănânce mai departe din minunatul papricaş-pörkölt, admirând din fereastră frumuseţea ţării sale.

Dar n'a îmbucat prea mult, că numai de odată i s'a făcut, rău şi rău, rău... Au alegat servitorii, curtenii, miniştrii, medicii — nimeni n'a ştiut ce-i lipseşte M. Sale. Au încercat fel şi formă să l însănătoşeze — n'a aiutat nimic. S'a răspândit vestea şi s'a dat de ştire că cine va afla pricina bolii Regelui o să capete ce va dori el.

Atunci s'a apropiat un ţăran bătrân şi s'a anunţat că el ştie pricina. Când au vrut să-l ducă în faţa M. Sale a dat din cap ţăranul şi a declarat: nu e nevoie să mă duceţi a olo e destul să-mi spuneţi când i s'a făcut rău M. Sale. Curtenii şi miniştrii i-au spus: pe când trecea trenul peste un pod. A! Am găsit, strigă ţăranul: podul acesta trecea peste Laita (râul care desparte Austria de Ungaria)! „A dus bucătura la gură când era dincoace de pod, şi bucătura asta ar fi fost spre sănătatea regelui unguresc, da 'n clipita următoare, când a înghiţit bucata de papricaş, era deja M Sa Impăratu austriac, şi carnea de papricaş l'a trântit într'o boală grea".

Curtenii au făcut ochi mari şi au zis: Are dreptate — au în ortrenul pe pământ unguresc şi Regelui i s'a făcut bine ca prin minune.

Mikszath urmează, în tonul povestii poporale; „Păcat că. după ce i s'a făcut mai bine, tot la Viena s'au dus (cu Franz Ioseph). Sfetnicii de curte s'au adunat într'o conferenţă şi au hotărât: „dacă strică Impăratului ceeace săvârşeşte Regele nu este recomandabil ca Impăratul să se ţină de promisiunea, pe care a făcut-o ca Rege". (loc. cit. p. g. 1—7).

Am mai avea ce să adăogăm noi la evidenţiarea mesalianţei Austro-Ungare?

Doar atât, şi aceasta îndesat, că M. Sale i s'ar fi făcut rău şi dacă ar fi trecut peste Târnave, căci ar fi trebuit să mănânce şi câte un balmoş românesc (în munţii apuseni) şi câte o mâncare naţională slovacă şi sârbă — ba şi macaroane cu parmezan italiene...

Ceeace Mikszath uită a aminti, dar legenda poporului va trebui să o amintească de aici înainte...

Ilie Marin

ECOURI

Einstein în Italia

Cele trei prelegeri pe care profesorul Einstein, le-a ţinut în Bologna, în urma invitaţiunei cercului învăţaţilor, asupra teoriei relativităţii, au stârnit un viu interes nu numai la matematicienii şi filozofii italieni, dar şi în cercurile învăţaţilor specialişti în alte ramuri.

Tocmai şcoala bologneză e aceea care de decenii se ocupă de aproape şi temeinic cu teoriile einsteiniene.

Cel mai de seamă ziar al Italiei „Corriere dela sera" a trimes anume în Bologna pe colaboratorul său naturalistul dr. Clerici dela Milano, spre a asista şi a face o dare de seamă asupra celor trei conferinţe ale profeserului Einstein.

A luenţa a fost atât de mare, încât renumita Aula magna a Universităţii. aşa numită, „Archiginasio" era neîncăpătoare, şi prelegerile au trebuit să fie ţinute în sala cea mare, a bibliotecii statului.

Profesorul Einstein a vorbit italieneşte, limbă în care se exprimă cu uşurinţă şi pe care a învăţat'o în tinereţe,cât a petrecut în Lombardia.

Numai la pasagiile mai grele ale conferinţei, s'a folosit de un tălmaciu.

Un nou element în petele solare

Celebrul astrofizician, profesorul H. N. Russel dela Observatorul-Mount-Wilson din Californi a constatat, că afară de cele trei elemente alcalimetale depe spectrul solar se iveşte adeseori un al patrulea-element, numit Rubidium.

Această nouă constatare s'a dobândit prin ajutorul fotografierii petelor solare, care s'a făcut la observatorul din Mount-Wilson, al cărui telescop este cel mai uriaş.

Aparatul de fotografiat are o lungime de 50 metri şi sub el este o groapa de 25 metri adâncime, care serveşte pentru spectrografii.

Cum se pot evita catastrofele de cale ferată?

In ziarul „Le Matin" din Paris citim o interesantă descriere asupra unei invenţii senzaţionale menită să împiedece ciocnirile şi accidentele, de cale ferată.

In faţa unei comisiuni, compusă din technicani din Londra, inginerul american Regan a demonstrat pe o locomotivă invenţia sa.

Este un dispozitiv electric de o sensibilitate extremă, care montat pe o maşină aflată în faţa unui obstacol pe linie, pune în mod automatic frânele locomotivei oprind trenul din mers.

S'au făcut mai multe experienţe cu acest sistem de prevedere ingenioasă.

S'a ordonat intenţionat mecanicului de a forţa presiunea în momentul, când dispozitivul îl va face atent asupra pericolului totuşi mecanismul nu a putut fi st încherit. (gb.)

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Lordul Balfour şi Politica sionistă a Angliei

Vede toată lumea, că politica englezească este atât de strâns legată de interesele evreeşti, în cât legătura aceasta primează faţă de alianţele oficiale ale Angliei. Şi totuşi, par'că ne îndărătnicim a nu înţelege...

Zilele acestea evreii din toată ţara au sărbătorit cu congres, cu delegaţi, cu vâlvă mare a patra aniversare a declaraţiei lordului Balfour. Tocmai bine. Declaraţia lui Balfour este argumentul clasic, care verifică teza expusă mai sus şi ca atare putem să o considerăm ca una din cheiţele politicei internaţionale contiporane, Face să o privim mai deaproape. Iată-o în traducere:

Foreign Office, 2 Nov. 1917.

Scumpe lord Rotschild,

In numele guvernului M. Sale am onoare a Vă adresa declaraţia următoare în semn de simpatie pentru aspiraţiunile evreeşti sioniste, adresă, care — supusă Cabinetului — a obţinut aprobarea acestuia.

Guvernul Maj. Sale priveşte în mod binevoitor stabilirea în Palestina a unui cămin naţional al poporului evreesc şi va face din partea sa toate sforţările pentru a înlezni realizarea acestui scop, înţelegându-se. că nu se va aduce nici o atingere fie colectivităţilor neevree existente în Palestina, fie drepturilor şi condiţiilor politice, de cari evreii se bucură în toate celelalte ţări.

V-aşi fi foarte îndatorat dacă aşi aduce această declaraţie la cunoştinţa Federaţiei sioniste.

Al D-voastră sincer
Arthur James Balfour.

Dela porunca, pe care Iahve a dat-o lui Moisă pe muntele Horeb, vorbindu-i din rugul aorzător şi trimiţându-l să meargă în Egipt, ca să-i scoată pe evrei din robia Faraonului şi să-i ducă în Canaan, solie atât de îmbucurătoare nu i-s'a trimis lui Izrail — ca această scrisoare a celui de al doilea Moisă: lordul Balfour ministru de externe al Marei Britanii.

Deşi de zeci de ani evreii erau siguri de sprijinul diplomatic al Angliei, care li-s'a dovedit în mod stăruitor şi în diferite împrejurări (congresul dela Berlin!), federaţia sionistă a ţinut totuş să i-se dea la mână această asigurare oficială, Roger Lambalin, în scrierea sa: „Le règne d'Israel chez les Anglo Saxons" susţine că această declaraţie ar fi fost impusă de marea finanţă în schimbul acordărei împrumuturilor negociate de Anglia şi Franţa pe piaţa americană în 1916 şi 1917.

Nu ştim, dacă era nevoe de o presiune, obişnuită întru alte împrejurări, faţă de un guvern în care ministrul Indiilor era un evreu: Edwin Montagu, ministrul lucrărilor publice un evreu: Alfred Mond, viceregele al Indiilor nu evreu: Rufus Isaacs, care în baza titlului seu nobilitar poartă numele de lord Reading. In afară de presupusa presiune a marei finanţe şi înafară pe o veche tradiţie de simpatie pentru aspiraţiile evreeşti, întemeiată pe judaizarea lojelor masonice şi pe o puternică infiltraţie evreiască a aristrocraţiei ca şi a vieţei politice şi comerciale a Angliei, ţara aceasta mai avea şi are şi un motiv pur politic şi propriu al ei, pentru a sprijini stabilirea unui regim evreesc în Palestina. Acest motiv este: Syria franceză, care deşi neînsemnată faţă de posesiunile, dominion-urile şi protectoratele englezeşti, stă totuşi în calea Angliei spre Mesopotania şi spre Indii. Palestina evreească administrată de Anglia împiedecă întinderea Syriei franceze spre Sud, prelungeşte ţărmurele de mare stăpânit de Anglia, Mesopotamia şi Cypru închide Syria într'un straşnic cerc, punând-o la discreţia Angliei.

In baza conferinţei din San Remo (Aprilie 1920), Anglia, luânduşi mandat asupra Palestinei a şi grăbit să se aranjeze încă înainte de a se încheia pacea cu Turcia, suverana Syriei şi a Palestinei, De aici o mulţime de echivocuri, în faţa căror însă Albion şi Izrael pot privii de acum — ca beati possidentes. Scopul comun a fost atins: dar comunitatea de interese rămâne.

Trebue să recunoaştem, că politica sionistă a calculat bine, bazându-se, încă dela iniţiatorul ei Theodor Herzl, pe sprijinul englezesc, Reproducem după Henry Ford („Der internaţionale Jude-ein Weltproblem") un pasaj din articolul publicat de Litman Rosenthal sub titlul „Când profeţii vorbesc" în American Iewish „News" din 19 Sept. 1919. E vorba de o dare de seama asupra congresului sionist din Bâle rostită de Max Nordau în Septembrie 1903 în Paris.

Atunci încă nu putea fi vorba de ocuparea Palestinei pentru un „cămin naţional" evreesc. Dar Anglia, tot binevoitoare şi

Cronica politică

„Omul realităților". Ar fi, ni se spune, d-l Marghiloman care, deși rămas fără partid, are destule soluții menite să ne salveze din criza în care ne găsim. Soluțiile d-lui Marghiloman le cunoaștem. Ele se resumă într'una singură: *guvernul de colaborare.* Nu cunoaștem însă și realitățile în numele cărora să vorbească d-l Marghiloman. Reprezintă d-sa realitatea vieții democratice, când este omul care a luptat împotriva exproprierei și a votului universal? Sau reprezin'a realitatea României mărite, când politica d-sale din timpul răsboiului este tocmai negația acestei realități?

Cum, *omul realităților*, când nimic din aceia ce suntem astăzi, și ca democrație și ca națiune, nu datorăm gândirii și efortului politic al d-lui Marghiloman?

Vrei să dirijezi o democrație pentru triumful căreia n'ai făcut nimic și vrei să cârmuiești o țară de ale cărei aspirații naționale ai fost așa de străin în tot timpul răsboiului?

Dar d-l Marghiloman nu poate vorbi decât în numele unei singure realități: *inexitatea d-sale ca partid*, și toate soluțiile pe care ni le dă sunt în funcție de această realitate.

SCRISORI DIN ARAD

Vizita familiei regale. — Mișcarea culturală. — O nouă divizie militară.

Aradul se pregătește de sărbătorire: așteaptă vizita Familiei regale.

Se înalță pe străzi stâlpii, vopsiți în alb, de cari se vor prinde stegulețe cu tricolorul românesc; se pavoazează pretutindeni, se împodobesc în covoare și culorile naționale casele pe unde va să treacă cortegiul ce este să conducă pe scumpii noștri suverani.

Se mai pregătește pentru iluminatul orașului o feerie ca în poveste. Dar, se zice că instalațiunea electrică nu e în stare să reverse în oraș belșugul de lumină strălucitoare. Aradul nu poate rămâne mai prejos altor orașe mai puțin reprezentative ca Aradul.

Și astfel iscusitul gospodar comunal, primarul, s'a grăbit să contribuie la ridicarea prestigiului de care „musai" să se bucure municipiul. Numai decât s'a pus omul pe lucru și cum avea și prilejul să facă față în prejurării cumpărând uzina de gaz — proprietate chivernisita cu bani românești de-o tovărășie ungurească din Budapesta s'a și repezit să să pună pe calea înfăptuirii gândul său minunat.

Insă „socoteala d'acasă nu se potrivește cu a din târg". A pornit omu cu stângu — coproprietarii i-au cerut un preț cât să cumpere comuna întreagă.

Din această pricină, prefectura județeană a fost autorizată de ministrul interelor să suporte cheltuielile iluminatului și a celor ce se cuvine să nu lipsească din podoaba orașului în sărbătoare.

*

Fiindcă veni vorba de lumină, să spunem ceva și de cea intelectuală din Arad — care, mulțămită lui D-zeu, răspândește cu dărnicie binefăcătoarele-i raze și acolo unde încă mai dăinuiește neștiința — mai cu seamă neștiința limbii strămoșești.

Indeosebi, predarea limbei noastre materne este unda din preocupările de frunte ale dascălilor din localitate. Ei au întocmit cursuri serale pentru limba română, unde oricine poate s'o învețe gratuit.

Alături de aceste cursuri, se mai predau noțiuni de literatura română, aritmetica, istoria și limba franceză.

Aceste prelegeri sunt ascultate de mulți, foarte mulți doritori de carte.

*

Trebue să pun în rândul harnicei activități a dăscălimii arădane și rodnica sârguință a societății culturale „Mărăști" care mulțămită șezătorilor sale literare, urmate de petrecerea care face pe om să uite necazurile, contribuire la desvoltarea culturală românească.

*

Divizia 1 de vânători și a stabilit reședința în garnizoana Aradului.

Comandantul ei, d-l general Aristide Lecca, se bucură de simpatii nenumărate, dar mai presus e apreciat ca un militar distins.

Cor.

---

atunci, a oferit sioniștilor Uganda, o colonie „independenta" în Africa. Această ofertă i-a desorientat pe sioniști. Cei mai puțin inițiați nu voiau să conceapă sionismul în afară de Palestina. Herzl și Max Nordau priveau oferta sub o altă perspectivă. Dar să vorbească Nordau:

„... Uganda este în Africa și Africa nu este Sion și nu va fi niciodată Sion — pentru a mă exprima cu vorbele lui Herzl. Dar Herzl știe bine, că pentru cauza sionismului nu există nimic atât de important, ca relațiunile politice amicale cu o putere ca Anglia, relațiuni cu atât mai prețioase, cu cât interesele mari ale Angliei tind spre răsărit... Mai curând sau mai târziu chestiunea orientală va fi soluționată și în aceasta se cuprinde și chestia Palestinei. Anglia, care a trimis o notă politică în toată forma congresului sionist stă pe baza programului din Bâle, va avea cuvântul hotărâtor la soluționarea acestei chestiuni și Herzl a crezut de a sa datorie să întrețină legături prețioase cu această mare putere progresistă. Herzl știe, că ne găsim în ajunul unei groaznice zguduiri a lumei întregi. In scurt timp, probabil, se va întruni un fel de congres internațional și Anglia mare, liberă și puternică va continua atunci opera, pe care a început-o cu oferta ei mai inimoasă către congresul VI. Iar acum, dacă mă mai întrebați ce caută Izrail în Uganda, voi parafraza pe marele bărbat de Stat al Sardiniei (Cavour) și voi rosti câteva cuvinte, cari însemnează tot atâția fuștei pe scara ce ne duce sus, tot mai sus: Herzl, congresul sionist, oferta Uganda, răsboiul mondial, care va să vină, conferința păcei, în care prin sprijinul Angliei se va crea Palestina liberă, evreească..."

In 1903 Herzl și Nordau prevedeau nu numai înființarea Palestinei evreești prin Anglia; ci și răsboiul mondial și groaznicele zguduiri și își aranjeau acțiunile politice în consecință.

*

Aceste sunt legăturile, pe cari ni le desvălue declarația lordului Balfour și antecedențele ei. Cunoștința lor ne este necesară pentru o bună orientare în politica externă și uneori chiar și în chestiuni interne.

Lucian Potea.

De ce s'a urcat leul?

Ce ne declară un financiar

Urcarea din ultimele zile a leului a dat loc la tot felul de comentarii și de explicații.

După unii, această urcare ar fi fost provocată prin cumpărarea unei însemnate cantități de lei de pe piața Parisului unde se află ministru nostru de finanțe.

O asemenea urcare nu ar avea decât un caracter vremelnic și se spune că s'a recurs la acest mijloc pentru a influența situațiunea politică sdruncinată a guvernului.

După alții, această urcare ar fi o consecință a crahului dela Banca Națiunei, care încetând operațiunile cu lei ce le făcea pe piața Parisului, a fost firesc ca pe această piață leul să înregistreze o mică urcare.

Un nou împrumut al Statului

Se cere alte 500 milioane Băncei Naționale

Statul a cerut Băncei Naționale un împrumut de 500 milioane pentru ca să poată restitui băncilor sumele împrumutate și să achite tot odată diverse furnituri efectuate Statului de către industriași.

In acest mod, aceștia vor fi în stare, la rândul lor, să se achite pe la bănci unde au cont deschis, iar marile noastre instituțiuni financiare vor fi înlesnite cu numerarul necesar.

Banca Națională cam șovăe, ea n'a luat încă o hotărâre definitivă. Cercurile diriguitoare sunt de părere, după cât se afirmă, că guvernul a luat până azi sume foarte mari și că n'a dat în totdeauna dovadă de o întrebuințare judicioasă a banilor: s'a distins mai mult prin risipă.

Băncile mari sau solidarizat și au intervenit pe lângă Banca Națională pentru ca, în interesul unei micșorări a crizei de numerar, să mai mărească emisiunea fiduciară.

Șosele de fier

In apropierea orașului Lyon s'au făcut încercări cu șosele construite din fier, în felul următor: întâiul strat e făcut din beton gros de 10 cm. peste care se așează un alt strat de cement de acei ș grosime.

In stratul de cement sunt fixate plăci de fier, — câte 25 pe metrul pătrat.

Fiecare placă e fixată la o distanță de 20 cm. una de lata.

Apoi întreaga suprafață astfel construită este acoperită cu un strat subțire de beton fin.

Insă acest gen de șoseluire costă enorm de scump și impune o anumită îngrijire.

Revista presei maghiare

In jurul pactului Brătianu-Maniu

„Ujság" scrie:

Mai mulți membri marcanți ai partidului național au avut o lungă întrevedere la locuința d-lui Maniu.

In această întrevedere s'a ajuns de acord asupra tuturor condițiunilor cari constituiau chestiunea pactului.

*

In acelaș ziar cetim că unele cercuri politice guvernamentale încearcă să desmintă încheerea pactului și îndeosebi semnarea acestuia punând ca motiv absența d-lui Brătianu, care de vre-o 2—3 zile lipsește din Capitală.

„Cu toate acestea" scrie numitul ziar — „actul s'a încheiat și sperăm că e chestiune de vre-o câteva zile numai pentru ca înțelegerea definitivă în chestiunea distribuirii mandatelor să fie deasemenea încheiată.

D-l Iorga în audiență la Palat.

„Ujság" scrie că d-l prof N. Iorga a fost primit Sâmbătă dimineață în audiență de către Suveran.

Se crede, că în legătură cu această audiență se vor ivi în viitorul apropiat multe și importante probleme de ordin politic și cari se vor da publicității îndată după formarea noului Cabinet.

D-l Iorga cu toți partizanii d-sale au aderat la pactul Brătianu-Maniu.

Ce spune d-l Groza

Corespondentul ziarului „Keleti Ujság" interwievând pe d-l Groza pe chestia actualei crize politice scrie între altele:

„D-l ministru Groza ne asigură, că actuala criză financiară nu va fi de lungă durată, deoarece guvernul va face tot posibilul (?) ca problema aceasta acută să obțină cât mai grabnic o soluțiune care va satisface întreagă țară."

Ziarul adaugă întrebarea, dacă acest guvern va mai vegeta mult timp pe spinarea populației și dacă nici în acest moment de grea încercare nu se gândește să plece?

„Așteptăm" — încheie „Keleti Ujság" o lume nouă guvernată de oameni noui."

„Keleti Ujság" interwievând mai departe pe Excelența Sa pe chestiunea „Băncii Națiunei" a primit următorul răspuns: „Dzeu nu bate cu ciomagul; Dzeu a arătat cum aceia ce se lăsau seduși de „puterea" banului au fost pedepsiți cu prăbușirea lor binemeritată".

Excelent ministru, dar răspunsul e și mai excelent!

Să ne mai mirăm, prin urmare, dece ungurii sunt atât de încântați de capacitatea. Somnolentă a Sfetnicului atotputernic?

Care maghiar „naiv" va mai alerga după mașina d-lui Groza să-i solicite interviewul?

Excrocheria unui slujbaș superior maghiar

— Lansarea de valută false —

Șeful biroului Presei de pe lângă președenția Consiliului de miniștri maghiari, d-l Eckhardt, acționar al soc. anonime „Ergon" ocupă întreg apartul parchetului din Budapesta și deasemenea lumea financiară dela noi din Ardeal prin complicitatea lui la incorectitudinile numitei societăți în calitate de șef oficial.

Este cunoscut, în capitala Ungariei mai cu seamă, că acest personaj se slujia de biroul Presei pentru a înșela bursa dând cursuri elvețiene false în scopul de-a se îmbogăți cât mai mult și bine înțeles, să prilejuească și societății „Ergon" câștiguri nu mai puțin respectabile.

Procedeul lui Eckhardt a păgubit, în acelaș timp, și câțiva financiari și mulți naivi ademeniți de câștigurile fantastice oferite numai prin intervertirea cursului valutar real.

Iată ce scrie ziarul maghiar „Budapesti Kurrier":

„Cercurile economice și financiare ardelenești se călăuzesc după cursul bursei vieneze sau budapestane, — adică, în opoziție cu obiceiul cercurilor similare din vechiul regat unde ruajul economico-financiar e pus în mișcare după cursul bursei dela Paris.

Băncile și presa ungară din Transilvania își recoltează știrile asupra valutei după comunicările venite dela Budapesta și astfel ne putem explica ușor de ce financiarii din Ardeal s'au lăsat antrenați în operațiunile valutare înjghebate de Eckhardt.

In definitiv, omul de bunăcredință chiar încă este înclinat să nu pună la îndoială cifrele pe cari excrocul dela prezidenția Consiliului le dădea drept reale. Doar erau transmise de un birou cu o autoritate superioară — deci, prin ea însăși o chezășie indiscutabilă.

Sumele excrocate în felul acesta nu s'au putut calcula până în prezent totuși se poate presupune că ating un număr considerabil.

Cu toată experiența ce mereu o dă speculatorului de ocaziune operațiunea ocultul de bursă — totuși, trăim o vreme când lăcomia de câștig s'a încuibat în omenire ca o boală fără leac.

E de prisos să mai adăugăm ceva, gândindu-ne numai la operațiunile săvârșite de „Banca Națiunii de pildă.

Impunerea agenților dela Societățile de Asigurare

Ministerul de finanțe a trimis instrucțiuni administrațiilor financiare cu privire la impunerea agenților și agenților de asigurare.

Agenții de asigurare au fost clasați în două categorii: achizitori și agenți cari pe lângă achizitori au inscrise pe numele lor și agenții.

Cei dintâi vor fi impuși la cedula E, iar impozitul li se va socoti suma impozabilă la 80 la sută din venit; iar cei din categoria doua vor fi impuși și la cedula D. și E, iar impunerea se va face la 60 la sută din venit, 40 la sută fiind trecute la cheltueli, etc.

Aceștia din urmă vor plăti impozit și pe cifra de afaceri, care impozit se va percepe lunar.

INFORMAŢII

— In vederea Congresului general dela Bucureşti, domnii membrii ai Comitetului judeţean al partidului naţional-liberal sunt invitaţi a se întruni în şedinţă, în localul clubului, Mercuri 16 curent, orele 6 şi jumătate p. m.

■

Congresul partidului naţional-liberal din judeţul Turda-Arieş se va ţine în ziua de 21 Noembrie în Turda, (sala „Reduta") ora 2 d. a.

■

Toţi domnii avocaţi din vechiul Regat, aflători în Cluj, sunt rugaţi a lua parte la consfătuirea care va avea loc în ziua de Miercuri 16 crt. la ora 6 p. m. în strada Regina Maria Nr. 6—8 (parter, stânga).

■

— Pentru evitarea creşterei epidemiilor, cari se răspândesc gra ie murdăriei vagoanel r, Serviciul Sanitar a dispus ca vagoa ele de clasa III şi a IV, mai ales să fie desinfectate după fiecare călătorie.

■

In privinţa furtului săvârşit la Inspectoratul general al sănătăţii şi ocrotirilor sociale — relatat în diferite sensuri de presa locală — p i im din partea acestei autorităţi următoarele:

— „In luna Iunie s'a întâmplat un furt de 75.000 lei într'un birou al inspectoratului general al sănătăţii şi ocrotirilor sociale din Cluj. După ... făcute de autorităţile în drept, făptuitorul a fost descoperit şi odată cu arestarea acestuia au mai fost deţinuţi în interesul constatărei legale a furtului şi alţi trei funcţionari ai acestui inspectorat general. Cercetările făcute de Parchet, poliţie şi de inspectoratul general au constatat deplina nevinovăţie a acestor trei funcionari, pentru care li-s'a şi dat cuvenita rehabilitare şi satisfacţie din partea inspectoratului".

— Consiliul orăşenesc din Cluj a hotărât că numai acei grofi şi baroni pot să locuiască şi de-acum înainte în Cluj cari sunt născuţi aici.

Cei ce au casă şi în oraş şi la moşie vor trebui ca să declare unde voesc să locuiască. In cazul că primesc să trăiască la oraşe, castelele de pe moşii vor fi expropriate pentru folosinţa învăţământului.

— Aflăm că la primavară viitoare vor începe în oraş lucrările pentru construirea liniilor de tramvaiu — aprobate de primărie.

— Inspectorii culturei tutunului au fost convocaţi la direcţiunea Generală R. M. S. pentru alcătuirea unui nou regulament al culturei tutunului în toată România.

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

— In consiliul de Sâmbătă ţinut în primăria locală s'a hotărât ca proprietarii de case cu parter numai din străzile Memorandului, Regina Maria Victoriei şi a celor din centrul oraşului să fie obligaţi să ridice cel puţin încă două etaje de-asupra celor existente.

Acei proprietari cari nu vor putea sau nu vor voi să se conformeze vor fi supuşi exproprierii. Asemenea vor fi expropriate de comună şi locurile virane — adică: fără clădiri pe ele.

— Comisiunea centrală de aprovizionare a stabilit ca grâul necesar judeţului Cojocna să fie cumpărat din judeţul Teleorman. In acest scop se vor forma trenuri destinate să aducă grâul la Cluj.

— Statutul „Uniunei maghiare" depus la prefectura din Cluj şi înaintat primăriei oraşului a fost reînapoiat baronului Iosi a pentru completarea lui cu procesele-verbale încheiate la alcătuirea acestui statut.

— D-l ministru Garoflid şi d-l Groza, ministrul Ardealului, au sosit eri la Cluj unde vor rămânea 2 zile.

Luni, după amiază s'a ţinut o consfătuire la directoratul de agricultură cu inspectorii şi directorii agricoli.

Miercuri d-l Garoflid va pleca prin Ardeal, în vederea exproprierilor agrare ce urmează să se facă peste câteva săptămâni.

— Legaţiunea franceză din Bucureşti a sărbătorit, Sâmbătă seara, printr'un banchet, aniversarea a trei ani dela încheerea armistiţiului (11 Noembrie).

— Printr'un jurnal al Consiliului de miniştri s'a redus valuta studenţilor, aflaţi în străinătate pentru studii, dela 385 mil franci francezi la 200 de mii.

— P. S. Sa ... Nifon, a demisionat din înalta sa misiune bisericească, din cauza sănătăţii sale, sdruncinată în urma rănilor pricinuite de explozia dela Senat.

— Ministerul de răsbol a intervenit pe lângă direcţiunea generală a vămilor să împiedice cu severitate importul armelor prin alte puncte vamale, în afară de Bucureşti.

— Circulă zvonul că lichidarea „Băncii Naţionale" nu mai poate fi evitată.

— „Argus" — ziarul cotidian din Bucureşti — a împlinit 11 ani de existenţă şi muncă sârguitoare închinată activităţii noastre economico-financiare.

Cu acest prilej, urăm confratelui nostru viaţă lungă şi tot mai rodnică pe ogorul economic. al României-Mari.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Marţi drăgălaşa piesă „In noaptea nunţii".

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marţi o tragedie a casei Gloria „Dragostea moartă" în rolul principal Lina Morena.

— Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

— In comuna Drăguş a încetat din viaţă veneratul preot ortodox, Solomon Făgărăşan, fratele regretatului profesor braşovean Dionisie Făgăraşan.

— Centrul studenţesc „Petru Maior", comunică studenţilor cari nu au carte de legitimaţie pe C. f. r. ca să înmâneze d-lui Zaftur fotografiile d-lor.

Orice informaţiuni referitoare se pot căpăta la căminul studenţesc „Mensa" (str. Avram Iancu) între orele 12—2 d. a. în fiecare zi de lucru până Duminecă cel mai târziu, când urmează ca fotografiile să fie înaintate ministerului de comunicaţuni.

— Studenţii în ştiinţe dela Universitatea locală s'au întrunit Duminecă pentru alegerea noului comitet al societăţii lor.

El se compune din d-nii:

Gh. Bojorean preşedinte; Isac Mocanu vicepreşedinte; A. Creangă secretar general; V. Mioc casier; Gh. Ionescu bibliotecari; V. Caba şi I. Duma, d-ra Ana Sperlea şi A. Vărzofrov cenzori.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marţi o dramă socială care în toate părţile lumei a avut succese mari este proprietatea casei de film Transylvania din localitate „Serva domnului".

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă ... află la Droguerla EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Puşkăş Béla şi Kőrősi Duduş concertează alternativ cu capelia lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. I-622

■

Incurând se va deschide restaurantul şi hala de vin renovată din nou, a lui Iosif Moldovan strada Regală No. 1, sub conducerea cafegiului Carol Esztegár 1249-2

Stoc însemnat
Tuburi de ţigarete
Rida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Ciclul marelor serbari artistice

Ciclul acesta la Cluj, va fi inaugurat de Festivalul Presei

care se va da Duminecă 20 Noembrie la Teatrul Naţional.

In una şi aceeaşi seară, publicul va putea asista la un concert simfonic, la o reprezentaţie teatrală, la muzică de cameră şi la o seară de Operă. Cele mai mari talente îşi vor da concursul.

Inscrierile pentru biletele cari se vor pune în vânzare cu începere de Miercuri, se pot face de pe acum la administraţia „Gazetei Ardealului", Piaţa Unirei 4.

■

Mai e în amintirea publicului de un an, încă din anul trecut, Festivalurile Presei, organizate de Sindicatul Presei Române.

Fiecare a plecat atunci cu convingerea dela aceste festivaluri, — că ziariştii sunt oameni de iniţiativă şi că se pricep să adune în aceeşi seară şi artişti de talent şi o mulţime uriaşe, care înţeleg şi simte iluzia mângâietoare a artei.

Festivalul Presei — primul din anul acesta — la 20 Noembrie (Duminecă) va întrece încă pe cele din anul trecut.

Comisia de despăgubiri

Iata numele membrilor cari alcătuesc comisia pentru repartizarea sumei de patru miliarde lei acordată în bonuri pentru despăgubiri s'a constituit în modul următor:

Dl Al Dobriceanu, fost preşedinte al Inaltei Curţi de casaţie şi fost preşedinte al comisiei centrale de despăgubiri; dl Iuliu Arsanovici, inspector general în directoratul general de finanţe din Cluj; dl ing. Leon Holca, director în serviciul refacerii din Bucovina; dl S. Ciocârdei, inspector general în directoratul general de finanţe din Chişinău; dl inginer Cesar Popescu, directorul industriei mari din ministerul industriei şi comerţului; dl G. Ionescu-Şişeşti, directorul general al agriculturii din ministerul agriculturii; dl I. Tutuc, profesor de matematici la Academia de Inalte studii comerciale şi industriale; dl N, Racoviceanu, prim-procuror al trib. Ilfov; dl Emil S. Guran, directorul general al despăgubirilor în ministerul de finanţe; dl Panait Petrescu, ispector general de finanţe; dl Al. Liciu, preşedinte la trib. Ilfov, şi dl Al. Iliescu, subdirectorul general al despăgubirilor, îndeplinind funcţiunea de secretar al comisiei.

Turburări în Budapesta

14 Noembre.

In dimineaţa zilei de 13 c. pe străzile Budapestei circulau mai multe grupuri de „treziţi", cari postând da fiecare colţ de stradă câte doi „oameni", cu scopul de-a teroriza lumea, s'au dedat şi la acte sângeroase rănind şi omorând chiar mai mulţi sergenţi de oraş cari au încercat să-i alunge.

Autorităţile au luat toate măsurile necesare pentru înăbuşirea acestor uneltiri.

Până azi s'au făcut mai multe arestări şi urmând să se descopere firul, ce pare ca e condusă de organizaţiuni comuniste din Viena sau Moscova.

Intreagă Capitala Ungariei e în fierbere de vreo câteva zile. Ceace nelinişteşte populaţia însă este împrejurarea, că atât viaţa, cât şi averea locuitorilor sunt periclitate de atacurile prea dese ale insurgenţilor înarmaţi cari circulă ziua pe străzi, iară noaptea se furişează prin localuri devastându-le complet şi omorând fără milă.

Se semnalează să este pe cale să izbucnească o nouă revoluţie ceace numai prin o intervenţie energică a autorităţilor militare se va putea reprima.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Marţi: In noaptea nunţii
Miercuri: Blody Fux
Joi: Blody Fux
Vineri: Blody Fux
Sâmbătă: Comedia vieţii
Duminecă: Romanul unui orfan

CINEMA URANIA

Marţi: Serva domnului
Miercuri: Serva domnului
Joi; Serva domnului
Vineri: Ironia vieţii
Sâmbătă: Ironia vieţii
Duminecă: Prinţesa Ciurgiu

CINEMA APOLLO

Marţi: Dragoste moartă
Miercuri: Maestru Jenkins
Joi: Maestru Jenkins
Vineri: Mica Prinţesă
Sâmbătă: Mica Prinţesă
Duminecă: Onor sau moarte

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Socieate pe Acţii
467

Se vopsese blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

TELEGRAME

Exodul tragic al armenilor nu s'a sfârşit

Leafild, 14 Nov

La Londra s'a primit apelul desnădăjduit al armenilor ce voesc să-şi părăsească patria din pricina administraţiei turceşti să-i extermine.

Greva şoferilor din Viena

Viena 14 Nov.

Din Viena se anunţă că „Sindicatul Şoferilor" de acolo a hotărât grevă tuturor şoferilor din Capitala Austriei.

Motivul ar fi provocat de unii patroni cari refuză achitarea salarul stabilit de către Sindicat.

Contrabandă de aur

San Paolo, 14 Noembrie

Intr'o locomotivă fabricată în Germania, pe contul Danemarcei care trebuia livrată în ziua de 8 cor., la verificarea făcută pe frontiera Germaniei, s'a găsit ascunsă o cantitate de aur în valoare de 24 milioane de mărci contrabandă, care a fost confiscată de autorităţi.

Harding pentru dezarmarea universală

Lafayette, 4 Nov

Harding prezidentul republicii Statelor Unite a spus, în cuvântarea rostită a deschiderea conferinţei pentru dezarmare din Washington următoarele:

„Ne-am întrunit aci să slujim umanităţii; ne-am întrunit aci să uşurăm povara ce apasă prin armare pe umerii popoarelor şi să statornicim cea mai bună ordine, chezăşuind astfel pacea în omenire."

Conferinţa din Washington

Lafayette, 14 Nov

Delegaţii Americei la Conferinţa din Washington fac propuneri concrete prevăzând abandonarea construcţiunii tuturor vapoarelor principale, fie în curs de construcţie sau proiect.

Se va propune o suspendare de zece ani.

Plebiscitul în Sopron — Condiţiunile Austriei —

Viena, 13 Nov.

Pentru ca plebiscitul depe teritorul Sopron-ului să nu poată fi influenţat din nici o parte guvernul austriac a cerut celui ungar ca trupele maghiare din garnizoana Sopron să fie permutate în altă localitate.

Demobilizarea armatei Jugoslave

Viena, 14 Nov

Din sursă autentică se comunică ştirea că guvernul din Belgrad ar fi ordonat demobilizarea armatei concentrate în vederea unui eventual conflict cu Ungaria din cauza lui Carol de Habsburg.

Plăţile Externe

— Punctul de vedere al partidului liberal —

„In chestia plăţilor externe, care preocupă şi agită atât de mult cercurile noastre comerciale, începe să se pronunţe acum şi presa de partid.

Liberalii, întemeetorii celor mai mari şi mai multe instituţiuni de credit din ţară, iau poziţie hotărâtă în contra comercianţilor care pretind moratoriu sau măsuri energice împotriva creditorilor lor externi, din ţările cu valuta urcată.

Cu rezervele cuvenite şi numai cu titlu de document, reproducem părţile principale ale unui articol scris în tonul cel mai drastic în „L'Indépendance Roumaine", sub titlul:

Cinste comercială.

Printre măsurile propuse pentru a susţine creditul ţării şi a veni în ajutorul comercianţilor amintaţi de scaderea continuă a leului, sunt unele cari trebue cu hotărâre înlaturate, căci ele nu ar tinde la mai puţin decât să compromită bunul renume al Românilor pe pieţele mondiale. Printre aceste măsuri, trebue semnalat dezideratele emise de curând de unii comercianţi întruna din ultimele şedinţe ale Camerei de comerţ din Bucureşti şi după care statul ar fi invitat să declare cursul forţat al leului pentru plăţile în străinătate şi să interzică de acum înainte orice comerţ exterior.

După cum nu ar putea fi vorbă pentru Stat de a acoperi deficitul, tot astfel nu s'ar putea admite măsurile cursului forţat şi a suprimării comerţului cu străinătatea, soluţiune copilărească şi imorală.

Copilărească, pentru că declaraţiunea cursului forţat pentru plăţile în străinătate este o lovitură de spadă în apă, atunci când lei se găsesc în cantităţi enorme pe pieţele occidentale şi pe un curs foarte jos; imoral, căci nu s'a admis niciodată în practică comercială ca una din părţi să refuze de a se supune riscurilor inerente [illegible] şi să declare că renunţă de a continua relaţiunile de afaceri, sub pretext că aceste riscuri au căzut în sarcina ei. Se înţelege fără greutate ca creditorul să suprime creditu din cauză de insolvabilitate parţială şi momentană a debitorului, dar ar fi greu de închipuit un debitor să boicoteze pe creditor pedepsindu-l pentru că prezintă nota de plată.

Unii se vor mira că s'a propus soluţiuni de o astfel de imoralitate. Trebue convenit că aceasta este cam în spiritul şi modul de a proceda al epocii noastre.

Când după doi ani de zile, sistemul permiselor şi supralicitaţiunea autorizaţiunilor s'au ridicat la înălţimea unui principiu — când oameni de afaceri cari de aproape sau de parte intră în contact cu sferele conducătoare. Au luat obiceiul de a considera orice afacere ca o combinaţiune în care trebue să fie întâi interesaţi puternicii zilei, lăsând pe al doilea plan partea curat comercială, — ce trebue admirat mai mult: inconştienţa câtorva comercianţi sau modestia exigenţelor lor?

*

De sigur, statul, trebuia să susţie comerţul. Trebue să facă aceasta din două puncte de vedere: pentru bogăţia şi prosperitatea naţiunii şi pentru bunul renume al ţării. Dar trebue să se păzească să se atingă de nuanţele cari conduc buna credinţă internaţională. Trebue găsit soluţiunile cari se respectă, păstrând posibilităţile viitoare ale schimburilor naţionale, drepturile creditorilor şi să li dea o garanţie de siguranţă pentru tranzacţiunile viitoare."

Un cuvânt în chestiunea „avocaţilor din Vechiul-Regat"

De doi ani şi mai bine, chestiunea aşa zisă o „avocaţilor din Vechiul-Regat", agită cercurile juridice din toată ţara.

Ne-am ţinut până acum în rezervă, pentru motivul că, fiind dintre acei cari solicitaseră transferarea în baroul din Cluj încă din Aprilie 1920, aşteptam dezlegarea problemii în mod strict legal, ferindu-ne de orice polemică prin ziare.

Azi însă, pentru motivele ce se vor vedea mai jos, ne vedem siliţi a părăsi această rezervă şi ne spune deschis cuvântul.

Inainte de ori ce comentarii, ne permitem a face un scurt istoric al chestiunii.

In Aprilie 1920, am cerut transferarea din baroul de Ilfov în baroul din Cluj, fără a ne baza pe vreun text de lege, ci numai pe simplul principiu al reciprocităţii.

In adevăr, baroul de Ilfov, înainte chiar de a ne înainta cererea noastră baroului local, admisese cu pompă specială transferarea unor colegi din Ardeal.

Legea avocaţilor din Vechiul-Regat, printre alte condiţii, cere şi pe aceea ca solicitatorul să posede diploma de licenţiat sau doctor în drept al facultăţii juridice din Bucureşti sau Iaşi. Cel ce posedă o diplomă străină, trebuie să şi-o echivaleze în prealabil printr'un examen la una din facultăţile sus-amintite.

Baroul de Ilfov a înscris pe colegii ardeleni ce posedau diplome de la Budapesta, fără ca acestea să fi fost echivalente print'run examen, precum prevede legea şi aceasta dintr'un sentiment pe cari noi l'am înţeles şi aprobat fără rezerve.

Nu s'a găsit nici un avocat care să se arate surprins de a-[illegible] de dreptul ce-i dă legea de a contesta înscrierea în faţa Curţii de Apel.

Bazaţi pe acest spirit ce domnea în cercurile noastre juridice, am cerut şi noi, la rândul nostru, transferarea în baroul din Cluj. Prin hotărârea No. 148 din 11 Iunie 1920, ni s'a răspuns:

„Având în vedere că petentul nu corespunde condiţiunilor prevăzute de legile în vigoare, anume paragr. 2 art. XXXLV a legii din 1874 şi pargf 3 art. LIII a legii din 1913, iar baroul până atunci, până când chestia unificării organizaţiunii şi cualificaţii avocaţilor din România-Mare *nu se va regula prin lege* (notaţi cuvintele subliniate. N. A) e obligat a să conforma legilor şi ordonanţelor în vigoare — vezi hotărârea No 12520—920 Pres. Just, — cererea nu se poate încuviinţa".

Fără a adopta mentalitatea care a călăuzit baroul şi care a fost semnalată la timp în Parlament şi presă, a trebuit să ne plecăm în faţa argumentului juridic şi să aşteptăm legea, despre care vorbea şi hotărârea de mai sus.

După aşteptarea îndelungată, în Iulie 1921 se votează şi legea care spune precis:

„Art. I. Ori ce avocat înscris la unul din barourile din ţară, va putea pleda în faţa ori cări instanţe judecătoreşti din întregul Regat.

Tot astfel, ori ce avocat înscris la ori ce barou, va putea cere transferarea şi înscrierea la alt barou.

Art. 2. Ori ce legi, regulamente, ordonanţe, dispoziţiuni etc. cu caracter local sau regional, moştenite de la imperiul rus cel austro-ungar relativ la această lege, se abrogă.

Art. 3. Ministrul de Justiţie va da instrucţiunile cuvinte pentru executarea acestea legi în termenul de mai sus fixat."

Poate pentru prima oară avem în faţa noastră o lege scurtă şi cuprinzătoare.

Ne-am zis: s'a terminat cu discuţiile. Dacă cineva este avocat regulat înscris la unul din barourile din ţară, se poate transfera ori unde, deci şi la Cluj.

Inarmat cu legea, am făcut o nouă cerere de transferare, chiar în ziua promulgării legii.

După două luni (notaţi bine) ni se răspunde textual:

„No 32?/921.

„Vă avizăm că cererea Dv. pentru înscriere în tabloul avocaţilor (era vorba de transferare nu de înscriere. N, A.) a baroului nostru cu sediul în Cluj, încă nu se poate încuviinţa, pentru că deşi conf. art. I a legei pentru unificarea funcţionării corpului de avocaţi apărute în Nr. 89 din 26 Iulie 1921, ori ce advocat înscris la ori ce barou va putea cere transferarea şi înscrierea în alt barou (va să zică, se recunoaşte legea şi acest drept! N. A.) însă Ministerul de Justiţie nu a dat *încă* nici până în ziua de azi instrucţiunile cuvenite pentru executarea acestei legi, după cum se prevede în art. 3 al legii.

Ne-am zis iar: este şi acesta un argument şi ca oameni de legi ne-am închinat.

Iată că în No 157 al „Monitorului Oficial" apar şi „instrucţiunile ministeriale", complectate cu circulara de executare din 1 Noembrie 1921, Nr. 45641 („Monit. ofic." Nr 177) Ministrul Justiţiei dispune:

„Prin art. I din legea publicată în „M. O." Nr. 89 din 26 Iulie 1921, s'a dispus ca orice advocat înscris într'un [illegible] poate cere transferarea şi înscrerea în alt barou.

Această dispoziţiune este categorică. Prin urmare, ori ce cerere de transferare a unui advocat regulat înscris în unul din barourile din vechiul Regat, trebuie să fie admisă, fără a se cere alte condiţiuni, decât ca petiţionarul să probeze că a fost înscris într'un alt barou şi viceversa, ori ce advocat, regulat înscris într'unul din barourile din noulle provincii are dreptul să fie transferat într'unul din barourile din V. Regat."

Urmează alineatele explicative cu privire la „candidaţii de advocat" cari ar încerca să studieze legea.

Mai departe, circulara precizează din nou:

„1. Advocaţii regulat înscrişi într'un barou din vechiul Regat au dreptul să obţină transferarea în ori cari din barourile din noulle provincii.

2. Advocaţii regulat înscrişi într'un barou din noulle provincii au drept a cere transferarea în barourile din vechiul Regat.

3. Persoanele domiciliate în noulle provincii, cari în urma promulgării legii în chestiune au cerut înscrierea în barourile din vechiul Regat în scopul de a se transfera în noulle provincii, eludând dispoziţiunile legilor locale în privinţa condiţiunilor de admisibilitate (e vorba de unii „candidaţi de advocaţi" prea grăbiţi. N. A.), nu au dreptul la o asemenea transferare."

Nici nu se putea mai clar şi mai juridic. Legea se referă la advocaţii, ce sunt, fiecare după locul de origină al titlului, avocaţi pe baza legilor organice respective.

Pentru ori cine, fără a avea o cultură juridică specială, ni se părea că nu mai rămânea nici o portiţă, care să dea loc la alte interpretări. Ne-am înşelat, însă!

Toată ştiinţa juridică pe care am căpătat-o în ţară sau la Paris e moft pe lângă acea mai „juridică" căpătată aiurea de onoraţii noştrii colegi.

Legea? In Iulie o recunoşteam, azi n'o mai recunoaştem!

Dispoziţiile şi instrucţiunile ministeriale? In Iulie le aşteptam, azi că au sosit, nu le mai executăm: „suntem autonomi"!!

Se întruneşte un congres. Vai! era nevoie de întrunirea tuturor forţelor juridice ale Ardealului, în contra „pericolului", pentru a se găsi o nouă formulă.

Spre uimirea noastră, o asemenea formulă n'a putut fi găsită.

Şi atunci s'a discutat legea. Un barou ce se erijează în Curte supremă să mai discute o lege votată de parlament, sancţionată de M. S. Regele, promulgată în „Monitorul oficial", şi pusă în aplicare de Ministrul respectiv, s'o discute dacă e bună sau nu!!

In ultul congres a emis părerea că legea este un non-sens.

Onoraţii colegi, dintre cari unii sunt membrii ai parlamentului au uitat că nu se afla în Parlament, singurul loc unde se poate discuta o lege.

Legea odată intrată în vigoare după normele Constituţiunii este sfântă. „Dura lex, sed lex". Bună, rea, până la abrogarea ei trebue executată.

Baroul din Cluj ca şi celelalte, sunt organe de execuţie şi refuzul lor este prevăzut de Codul Penal român sub titlul „Atentate în contra libertăţii", art. 106 Codul spune:

„Orice concertare de măsuri [illegible] legilor, făcută sau prin puri depozitare de vre-o parte a autorităţii publice sau prin deputaţiune ori corespondenţe între dânşii, va fi pedepsită cu închisoare de 2 luni cel puţin şi de 6 luni cel mult, contra ori cărui culpabil, care va putea încă să fie condamnat la interdicţiune pe timp mărginit.

Art. 107. al I. Dacă prin vreunul din mijloacele exprimate mai sus s'a concertat măsuri contra executării legilor sau contra ordinelor guvernului, pedeapsa va fi de 2 ani închisoare".

Şi fiindcă le e dragă legea maghiară, vom cita şi art. 172 din C. penal maghiar.

Art. 172 al. I. Acela, care prin mijloacele arătate de art. 171, provoacă direct sau răspândeşte provocări directe în contra legii sau în contra unui ordin dat, în contra unei dispoziţiuni sau deciziuni, luate de autorităţi, în marginile atribuţiunilor legale ale acestora, îndemnând la nesupunere, se va pedepsi cu detenţiunea până la 2 ani şi cu amendă până la 20.000 coroane".

Este un caz unic în analele judiciare şi il-relevăm cu adâncă mâhnire. Nu ştim ce demon a putut rătăci până într'atât pe onoraţii noştrii colegi.

Gravitatea faptelor expuse m'au făcut să ies din rezerva pe care mi-o impusesem.

Intrucât ne priveşte, ne vom adresa instanţelor judiciare superioare, cari vor aprecia.

Până atunci, fără a prejudeca asupra rezultatului, supunem aceasta opiniei publice, care este şi ea chemată să judece.

Fiindcă constatăm că se încearcă a se mistifica această opinie, afirmându-se că prin

aplicarea legii, mulţi studenţi ce ar mai avea de studiat în Ardeal 3—4 ani, s'ar duce în vechiul Regat şi acolo, cu pregătirile insuficiente ce le au (auzi d-tal) obţin licenţa în drept, stau câteva săptămâni acolo şi se întorc în Ardeal ca advocaţi şi conform legii trebueşc primiţi în barou (vezi argumentul relevat de „Gazeta Ardealului No. 214) atragem atenţiunea că instrucţiunile ministeriale, pe cari le-am reprodus prevăd sancţiunile cuvenite pentru cei cari ar voi să eludeze legile actualmente în vigoare.

Alexandru Rosin
Drd. în drept din Paris
avocat definitiv în baroul Ilfov.

Trenuri de import-export

Intrarea de trenuri pentru import-export în ţară. — Proectul referitor. Itinerar fix. — Descărcare în trei staţiuni. — Taxele de transport şi de vamă. — Asocierea transportatorilor.

In vederea intensificării importului şi exportului Direcţiunea Generală a C. F. R. a decis să experimenteze o măsură nouă, excepţională, care pare că va putea resolvi chestiunea gravă a schimbului de mărfuri între Statele vecine şi care va putea să aibă, desigur un efect binefăcător atât asupra producţiunii noastre interne cât şi asupra scăderii preţurilor acelor mărfuri cari se importă cu nenumărate greutaţi.

Cauza cea mai gravă a schimbului de mărfuri a fost până acum fără îndoială lipsa de vagoane. De altfel vagoanele cu mărfuri în ţările vecine rămâneau acolo timp îndelungat, scăzând traficul intern al vagoanelor din circulaţie, Acelaşi lucru se întâmpla de multe ori şi cu vagoanele sosite la noi.

La acestea să mai adăugăm greutăţile pentru dobândirea de vagoane necesare transportului.

Pentru acurma această stare dăunătoare Direcţiunea Generală C. F. R. a hotărât să permită intrarea în ţară a trenurilor străine cu locomotivele vagoanele combustibilul şi personalul propriu destinate transportului de mărfuri din străinătate făcând în schimb exportul mărfurilor noastre.

Iată ce ne declară d-l Hossu, directorul regional c. f. r. din Cluj, în această privinţă:

„Noua dispoziţiune a Direcţiunii regionale este un proect al nostru care va urma să se discute cu Direcţiunile C. F. din Statele vecine şi este singur că proectul nostru va fi adoptat, deoarece în Cehoslovacia, Jugoslavia etc. dorinţa e fermă ca să începem un export-import cât mai intens pentru schimbul mărfurilor noastre.

Acest schimb atât de necesar economiei naţionale tuturor Statelor se lovea însă de greutăţi mari. Ori această greutate va fi înlăturată prin proectul nostru.

Pentru reglementarea transporturilor şi pentru a preveni orice neregulă, transportatorul va trebui să ceară aprobarea Direcţiunii Generale, dovedind prin certificate dela Primărie sau Prefectură, că marfa este proprietatea transportatorului Direcţiunea Generală va comunica aprobarea sa Dir. Regionale, iar acestea vor avisă gările unde se vor face încărcări sau descărcări de mărfuri.

■

Trenurile de export-import vor circula numai pe un itinerariu, stabilit de Dir. Generală împreună cu transportatorul: iar descărcarea sau încărcarea nu se vor putea face decât numai în trei staţiuni.

Personalul acestor trenuri poate, fi străini, şi pe reţeaua română însă fiecare tren venit din străinătate va fi însoţit de câte un mecanic român.

Combustibilul trenurilor priveşte pe transportator şi — numai transportul combustibilului va fi gratuit.

■

Taxele de transporturi vor fi cele obişnuite în fiecare ţară, socotindu-se deasemeni toate adausurile cuvenite. Aceste taxe vor fi plătite în caz de import, la frontiera; iar în caz de export la staţiunea de predare.

Proprietarul trenurilor de import export va trebui să avizeze Direcţiunea Regională pe al cărei teritoriu va intra trenul, cu 5 zile înainte indicând staţiunile de încărcare descărcare şi felul mărfei ce transportă.

■

Taxele pentru mărfurile de import rămân deasemeni cele obişnuite şi se vor plăti la frontieră dacă staţiunea de descărcare nu are vamă.

■

Pentru încărcările şi descărcările în diferitele staţiuni se acordă un timp de 72 care. Această păsuire de 3 zile se acordă peste timpul admis pentru rămânerea trenurilor de mărfuri în ţară.

■

Mărfurile destinate pentru export vor putea fi depozitate în staţiunea de încărcare cu 10 zile înainte de sosirea trenului. Pentru acesta timp depozitarea e gratuită însă după expirarea acestui termen se va socoti taxa de magazinaj.

■

Nu este necesar ca numai un exportator să fie pentru un tren, ci se vor putea asocia mai mulţi urmând ca fiecare să aibă mărfurile depozitate în una dintre cele trei staţiuni, iar mărfurile să aibă acelaşi direcţie. Mărfurile transportatorului pot avea unul sau doi însoţitori cari plătesc taxa de călătorie cl. III. ce trebuesc anunţaţi la timp.

■

In ce priveşte reglementarea transporturilor se vor lua măsuri severe ca nici o abatere dela cele stabilite să nu se poată întâmpla.

Ceriţi în pagina 8-a

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Intrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

CARTEA RUMÂNEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secţia fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE

Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareil şi ulei, plăci de emali în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7, TIMIŞOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17.

Ştiri externe

— Guvernul bulgar, în urma asasinării ministrului de războiu Dimitroff, a suferit o remaniere care s'a putut termina abia Sâmbăta trecută.

■

Conferinţa ambasadorilor comunică Micei în alegeri rezultatul în chestiunea habsburgică, spunând, că actul Ungariei se consideră ca angajament internaţional [illegible]

Reclama este sufletul comerţului

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Micul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

Byron Steamship Comp. Ltd.
„OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ

Constanţa--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

CONSTANTINOPLES

de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANŢA la 4 Decembrie st. n. direct NEW-YORK

Durata voiajului 10—15 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare: „King Alexander", „Themistocles" şi „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabinet pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Se primesc spre expediere şi mărfuri.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREŞTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—80.
Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANŢA, Strada Lascar Catargi No. 28.

La magazinul de mobile

„VICTORIA"

din Calea Regele Ferdinand No. 41,

au sosit şi se află în depozit, cele mai frumoase mobile din Cluj.

◆

Dormitoare elegante, Prânzitoare moderne

precum şi tot felul de aranjamente pentru case.

Prin calitatea şi frumuseţea lor, este exclusă orce concurenţă.

1254

Preţurile sunt mai reduse ca oriunde.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 93.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditaţie elevilor de liceu din orice materie cu preţ moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE un căruţ pentru băeţi Str. Reg Ferdinand 96.

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeş 57.

Inchirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

---

Domnişoară

care să cunoască la perfecţie limbile franceză şi ungară şi eventual şi dactilografia se caută pentru o instituţie.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administraţiei ziarului. Salariul în franci francezi.

1205 **Mare deposit**

de

Svaetere şi Mănuşi

pentru dame şi băeţi.

Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul Şt. O. Iosif.

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,

819 care le distruge chiar şi ouăle.

Preţul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro“** Cluj, Piaţa Unirei

---

Mărunţişuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbaţi | 1087 | Articole de lux şi jucării

Uzina electrică a oraşului

Conducerea societăţii „GAZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pecomandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□

148

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Telefon 15-03.

Reclama este sufletul comerţului

◆□◆□◆□□◆□◆□◆

Au sosit **2 VAGOANE**

Conserve de legume

din fabricele Economu & Staicovici. ◆

Se vând în engros la comercianţi cu reducere de 20%. Vânzare şi en detail. De asemenea coloniale şi delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, ţuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal peşte proaspăt.

1246 **„Colombo“**

I. Aldica & D. Sasu

Telefon 200. Cluj, Piaţa Unirei 30. Telefon 200.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Fraţii Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.

1116 Servici promt.

In atenţiunea Comercianţilor!

Nouă producţie de ghete

1105 **„VICTORIA“**

Furnizează în engros pe lângă garanţie cele mai moderne articole de această branşă cu preţurile cele mai moderate. Vizitaţi şi vă veţi convinge!

Producţia de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.

Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) şi Str. Reg. Maria 8.

Cine vrea să vândă aur,

Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet“ s. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur şi briliante.

Acordăm clienţilor interesele cele mai mari. 1247

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE.

No. 18875—1921.

Publicaţiune.

In vederea organizării corpului tecnic al Architecţilor din servicile publice, conform Legei sancţionată cu Decretul Regal No. 2906 publicat în Monitorul Oficial No. 75 din 8 Iulie 1921, Domnii architecţi şi conductori de lucrări de architectură, aflaţi actualmente în servicii publice, cari doresc a fi incadraţi în suszisul corp, sunt rugaţi a prezenta Ministerului Lucrărilor Publice, Direcţia Consiliului Tecnic superior, cel mai târziu până la data de 1 Decemvrie 1921, următoarele acte:

Diploma sau certificatul de studiile făcute;

Extractul după actul de naştere;

Actul doveditor, că a satisfăcut obligaţiunile legei de recrutare.

Actele pentru stabilirea naţionalităţii şi exercitarea drepturilor civile şi politice;

Certificatele şi actele de serviciu ce a făcut în alte administraţiuni precum şi un memoriu de lucrările mai importante ce a executat. 1251

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Toată elită Clujului îşi dă intâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece

329 □ la pahar. □

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“.

Abonamente

pentru

ziarul „Infrăţirea“

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească“

Piaţa Unirii 7.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

Viața Sportivă

Duminecă 13 Noembrie

KMTE. — KKASE. 1:0 (1:0) Invingerea surprinzătoare a muncitorilor le-a asigurat acestora locul de frunte în championatele echipelor de cl. II. Progresată mult în technica de joc învinge azi din cauza greşelei arbitrului KKASE. Goalul a fost marcat de Erdélyi. In a doua jumătate KKASE joacă superior, KMTE.; se apără însă dârj. Indeosebi se distinge arierul Balog şi portarul Winkelmayer (KMTE). Arbitru: Czinczár (Haggibbor).

Universitatea — CFR. 2:1 (1:1) Ambele echipe luptă înverşinat cu forţe şi puncte egale, deoarece acest penultim joc urma să decidă situaţia fiecărea pentru championat. In primele minute un atac al Universităţii e valorizat în goal de Bonciucat (1 0) Şi după aceasta U. domineză terenul timp îndelungat; greşeşte însă situaţii clare. După un joc de teran oscilator şi în fiecare moment cu noui situaţii CFR, trece în atac. Se menţine timp mai îndelungat în faţă porţii U. şi reuşeşte să marcheze goalul egalizator (1:1)

A doua jumătate începe cu un joc lent. Ambele echipe lucrează cu precauţiune şi se silesc să exploateze orice situaţie, CFR, se afirmă tot mai puternic până când se apropie de fapt spre poarta U. Apărarea U, lucrează însă bine; iar mărginaşul stâng CFR. greşeşte, shoturi cotinue. Jocul trece din nou în oscilaţii variate. Atacuri consecutive şi rapide urmează în fiecare moment dela o poartă la cealaltă. Jocul câştigă un tempo extrem de rapid, Timp de 20 minute un joc de teren de o frumuseţă rară. Cornere mai multe nu sunt exploatate de ambele părţi. Un corner marcat de Giurgiu (U) trece neatins în poarta CFR. şi astfel nu e goal. Mai mulţi jucători U. schimbă poziţia. Guga trece în combatanţi, Deutsch întăreşte flaliii. Giurgiu la marginea stângă susţine mai multe atacuri. In ultimele 15 minute, U. începe a acuri înverşunate. CFR. e forţata la simplă apărare. Prin passe-uri continue mingea zboară rapid dela om la om. Rândurile CFR. sunt consternate şi întreagă echipa e pironită în poarta. In fiecare moment se aşteaptă un nou goal. Şi de fapt. In ultimul moment mingea e la Guga. Acesta prin mai multe dribblinzuri bine reuşite străbate toate rândurile de apărare şi marchează un goal inaparabil. asigurând punctele de învingere echipei sale.

Cei mai buni la U. Raţiu, Giurgiu, Bonciucat, Deutsch, Guga. Ambiţios şi lucrează mult Popovici. Duţu. La CFR. Végh, Takács, Szűcs Bázsa.

Arbitrul Winkle puţin nesigur.

Şcoalele confesionale şi Papa

In şedinţa de Joia trecută, *Status-ul catolic ardelan* a discutat din nou, chestiunea şcoalelor confesionale.

Intrucât dela început s'a simţit că prin atitudinea potrivnică a episcopilor şi a magnaţilor mughari nu se va putea ajunge la un rezultat folositor independenţei acestor şcoale, s'a propus ca numărul membrilor din *Status* să fie sporit — şi anume să fie primiţi ţăranii comercianţii şi industriaşii, cari până acum fuseseră, lăsaţi de o parte. Episcopul maghiar după-ce a cerut să se trimită autorităţilor un protest contra luării azilului de copii din Sibiu de către Stat, a stăruit să se trimită o telegramă Papei din Roma prin care Papa să solicite intervenirea pe lângă guvernul român ca să ajute, pe cât posibil de grabnic, scoalele catolice din Ardeal, a căror stare actnală este deplorabilă.

Contele Josika la urmă a cetit, o telegramă care a fost adresată M. S. Regelui.

Cetiţi „Infrăţirea“

Clauzele tratatului polono-cehoslovac

Tratatul dintre Cehoslovacia şi Polonia, a fost încheiat în următoarele condiţiuni:

1. Ambele State îşi garantează reciproc integritatea pe baza tratatelor cărora le datoresc existenţa şi independenţa lor.

2. In caz de atac îndreptat de unul din vecinii lor. State e contractant se obligă mutual la neutralitate binevoitoare şi la libertatea transitului de materiale de războiu.

3. Polonia declară că se dezinteresează de chestiunea Galiţiei occidentale.

Fiecare Stat se obligă să dissolve orice organizaţie, de pe teritoriul său, a cărei activitate tinde la despărţirea cu violenţă a unela din părţile componente ale Statului celuilalt, şi să reprime orice agitaţiune în acest sens.

4. Incheierea unui tratat comercial.

5. Conflictele eventuale vor fi supuse unui tribunal arbitral.

Orice tratat încheiat cu alt Stat şi care ar fi în contrazicere cu tratatul prezent nu poate să fie încheiat.

Tratatul e valabil 5 ani.

Călătoria gratuită a martorilor pe Cfr.

Una dintre pricinile amânărilor proceselor penale este şi lipsa martorilor, cari din cauza scumpetii drumului nu pot să se transporte la locul procesului.

Spre a se înlătura pe viitor acest neajuns, s'a cerut ca martorii chemaţi din localităţi depărtate de aceea la procesului indiferent distanţă să poată călători gratuit pe c. f. r.

In urma acestei intervenţii s'a hotărât ca martorii chemaţi în afaceri penale la tribunale să călătorească gratuit pe baza citaţiunii cu care sunt chemaţi, vizată de către procuror şi prevăzută cu sigillul parchetului, sau de către judecătorul de instrucţie şi prevăzută cu sigillul tribunalului.

Hotărârile Conferinţei dela Portorose

Prohibirea importului în România

Conferinţa a căzut de acord asupra următoarelor puncte:

1. Ridicarea măsurilor de îngrădire a libertăţii de import şi export dintre Statele moştenitoare.

In lunile viitoare se vor încheia tratatele comerciale între Statele care încă nu le-au încheiat. Baza acestor tratate va fi traficul normal fără restricţiuni.

Intre timp nu se va emite nici-o restricţiune de trafic şi Statele contractuate vor lua măsuri pentru uşurarea interdicţiilor existente.

(Oprirea importului în România trebuieşte aplicat înainte de ratificarea hotărârilor de mai sus. *N.R.*)

Cadastrarea şi comasarea proprietăţei rurale

In vederea elaborării unui anteproiect de lege pentru consolidarea proprietăţii rurale din întreaga ţară, prin cadastare şi înfiinţare de registre funciare, şi a unui ante proiect de lege pentru comasarea acestei proprietăţi şi executare de ameliorăţiuni funciare s'a instituit o comisiune pe lângă direcţiunea cadastrului şi a lucrărilor tehnice, compusă din d-nii;

C. Niculescu, consilier la înalta Curte de casaţie, preşedinte al consiliului tehnic; G. C. Conduratu, consilier la Curtea de apel, delegat al ministerului de justiţie; Andrei Rădulescu. consilier la Curtea de apel; Anibal Teodorescu, deputat; M. Parascivescu, director general în ministerul de finanţe; C. Miclescu, profesor la şcoala superioară de silvicultură; General R. Toroceanu, director superior al serviciului geografic al armatei: D. Busulocescu, secretar general al ministerului agriculturii; G. Cipăianu. director general al Casei centrale a cooperaţiei şi împroprietăririi sătenilor; G. Ionescu-Siseşti, director general în ministerul agriculturii; A. Nasta, directorul general al cadastrului şi lucrărilor tehnice; Dr. Ion Iacob, deputat: M. Sava, preşedintele consiliului superior pentru reforma agrară din Ardeal; D. Gramatovici, şeful serviciului cadastrului pentru Bucovina; Ioan Maxim, preşedintele soc. geometrilor din Transilvania.

Germania nu plăteşte

Evenimentul cel mai de seamă al zilei este declaraţia Germaniei că nu va putea plăti rata din Ianuarie de 500 milioane mărci aur. In urma acestui fapt, membrii comisiei de reparaţiuni au sosit la Berlin spre a cerceta condiţiunile la faţa locului.

In presa franceză, chestia reparaţiunilor ocupă acum locul de frunte. Sub diferită formă se exprimă ideia că scăderea mărcei este o primă pentru exportatorii germani. Industraşii exportă, lasa bani în străinătate sau terorizează devizele străine. Au lire sterline ori dolari, au franci: ce le pasă de scăderea mărcei? Uzinele lor stăvesc concurenţa străină.

O notă mai violentă o dau naţionaliştii francezi. Ei asigură că într'o bună zi se va dovedi că Germania a rămas intactă şi Franţa ruinată.

„Deci, scrie Bainville în „Action Française“ Franţa trebue să revină la sistemul sechestrului şi garanţiilor. Ea se va plăti singură. Da, dacă aliaţii noştri o vor permite. Da dacă suntem decişi să trecem peste permisiunea lor“.

Iar René d'Oral în „Gaulois“ propune o soluţie intermediră:

„Dacă măsuri radicale s'ar lovi de obiecţiile aliaţilor, atunci să cerem Americei şi Angliei să ne dea garanţii cari ne-ar permite să acordăm Germaniei facilităţile de plată ce le cere,“

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul II. No. 376 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Vineri 18 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

O altă soluție: „guvernul de concentrare"

De cîte ori partidele noastre se văd covârșite de imensitatea dezastrului și văd totdeodată și cât de zadarnice sunt luptele în care și-au cheltuit până acum avântul și forța lor politică, de atâtea ori se ridică și glasuri care cer unirea tuturor energiilor pentru formarea unui guvern de concentrare. Ni se spune atunci că singura soluție pentru curmarea crizei nu poate fi decât potolirea pasiunilor politice și adunarea la un loc a tuturor capacităților în stare să suporte problemele și greutățile situației. Și ce cuvinte frumoase nu se găsesc pentru a înfățișa virtuțile și valoarea unui guvern care, înfăptuind uniunea sacră, ar chema la lucru cele mai încercate puteri ale vieții noastre politice.

Urmăriți interviewurile d-lui Marghiloman, urmăriți ziarele inspirate de d-l Take Ionescu precum și pe acelea care stau în contact cu țăraniștii, și veți vedea ce miracol ar fi să fie guvernul acesta răsărit din potaborul rea tuturor forțelor noastre politice.

Dar veți vedea în același timp și cari sunt oamenii și partidele care cer cu mai multă ardoare alcătuirea unui asemenea guvern.

Oamenii, — sunt cei vechi, rămași acum fără partide, cari înțeleg că în România de astăzi nu pot să mai aibă un rost politic decât oferindu-și serviciile partidelor fără oameni.

Partidele, — sunt cele noui, care, neavând oameni și înțelegând incapacitatea lor de a guverna singure, sunt gata oricând, la adăpostul „uniunei sacre", să întindă mâna tuturor oamenilor vechi.

Oameni cari nu au un partid și partide care nu au un om. — Iată cine ar dori să ne adune astăzi pentru a da țării un guvern de concentrare.

Nimeni însă nu-și pune întrebarea dacă un asemenea guvern este cu putință și mai ales dacă este și moral. Căci înainte de a te gândi la o concentrare de oameni și partide, trebuie să știi mai întâi care ar fi programul politic al jurul căruia s'ar putea realiza această concentrare. Și când zicem program, înțelegem soluții precise pentru toate problemele care se cer astăzi rezolvate. Ori, de unde program și de unde soluții, când partidele zise noui în frunte cu partidul țărănesc, au făcut până acum numai politică de agitație electorală, și nici de cum și o politică de cercetare și de soluționare a problemelor?

Iar dacă totuși s'ar putea întocmi un program în jurul căruia să vedem unite toate partidele, și pe cele vechi și pe cele noui, atunci te întrebi Care este justificarea luptelor și diviziunilor politice de azi, dacă ele nu resultă din ciocnirea unor concepții și principii ireductibile? De ce atâta ură și atâta dihonie între partide dacă peste concepția unuia și peste concepția altuia se poate trece așa de ușor în cât să ajungem nu numai la o îndulcire a luptelor dintre noi, dar și la un guvern care să ne unească pe toți?

Sau luptele dintre noi sînt provocate de deosebiri serioase de principii, și atunci guvernul de concentrare, rezultat din sacrificarea principiilor, ar fi numai o împreunare de pofte și de ambiții, sau nu ne desparte niciun principiu, și atunci viața noastră politică, cu toate luptele și frământările ei este întreagă o minciună.

Dar, totuși pentru cinstea vieții noastre politice, să admitem că luptele ațâzi se desfășoară într'adevăr în jurul unor principii și a unor programe bine determinate si că punându-se puțină bunăvoință din toate părțile s'ar găsi o formulă capabilă să strângă toate partidele într'un mare guvern de concentrare.

Care ar fi valoarea morală a acestui guvern?

Ce-ar zice țara văzând p. d. Marghiloman alături de d. Take Ionescu, pe d. Iorga alături de d. Stere și pe d Mihalache alături de d. Argetoianu?

Ce formulă, oricât de bine intenționată, ar putea acoperi monstruozitate acestor împerecheri menite să distrugă orice încredere în sinceritatea și seriozitatea luptelor noastre politice?

Și, lipsindu-i valoarea morală, care ar fi vitalitatea politică a unui guvern? Căci e foarte ușor să cazi de acord asupra unei formule când e vorba de sati făcut ambiții, dar nu e tot așa de ușor să păstrezi și o perfectă unitate de vederi când e vorba să treci la munca cea, mare pe care o cer problemele și greutățile de azi. Cum se vor împăca deci la lucru aventurierii democrației alături de epavele reacționarismului și reprezentanții unei politici naționale alături de cei cari, în timpul războiului au făcut o politică de zădărnicire a celor mai sfinte dintre aspirațiile neamului nostru?

De aceia vom zice: guvernul de concentrare nu poate fi decât locul de refugiu al oamenilor fără partide și al partidelor fără oameni. Bun pentru ambițioși, dar dezastruos pentru țară.

Știrile zilei

Cursul bursei la Paris

Lafayette 15 Noembrie

România:	9 centime
Londra	54·66½
New-York	13·88
Germania	5,9
Belgia	96½
Spania	188

Marele discurs al d-lui Vintilă Brătianu

Cu prilejul congresului partidului național din jud. Argeș — ținut la Pitești — d-l Vintilă Brătianu a rostit o magistrală cuvântare, îmbrățișând toate chestiunile actuale.

Importanța acestui expozeu, ne face să-l reproducem în întregime pentru cititorii noștrii:

„Războiul a adus România Mare și România-Nouă. Cea mare întrunind la un loc cele patru ramuri ale neamului care trăiau răzleț; cea nouă, prin votul obștesc, întrunind iarăș la un loc, într'o colaborare frățească cetățenii din toate straturile care formează acest neam.

Dar dacă avem în formele lor aceste două Românii, rămâne încă mult de făcut pentru ca operele acestea să fie asigurate printr'o încheiere desăvârșită a lor. Această închegare cere ca tot poporul român să se simtă în realitate desrobit nu numai din afară dar și din năuntru, ca el să poată, după atâți ani și pentru întâiaș dată să-și ia viața azi, tot la un loc, să poată să pue în focosul propășirei ei, însușiri atât de temeinice. El trebue să simtă că el este în realitate, ca cel mai harnic și cel mai vechiu muncitor al acestui pământ, stăpân pe soarta lui. El trebue să se înrupte în România Mare și Nouă de binefacerile desrobirei naționale și de acelea ale desrobirei culturale, sociale și economice.

Da aceea cine stânjenește pe unele, stânjenește și pe celelalte, fiind-că așezământul temeinic al regimului democratic, este la noi o nevoie națională, ca o urmare a încrederei în destoinicia poporului român.

Cei ce întârzie consolidarea națională și compromit prin demagogie votul obștesc ori o viață parlamentară sănătoasă, păcătuesc contra închegării sufletești a neamului nostru.

Partidul național-liberal și închegarea națională.

Contra acestei primejdii naționale partidul național-liberal se ridică azi și cheamă țara pentru propria ei apărare. Să cercetez repede împreună cu d-v, această primejdie ieșită din acțiunea vătămătoare tocmai a celor ce erau însărcinați să fie apărătorii interesului nostru.

Avem nevoie de consolidare națională, nu fiind-că am avea în masa cea mare a poporului nostru acțiuni răslețe, dar fiindcă trăim despărțite aproape două treimi din noi, au fost nu numai stânjenite în propășirea lor, dar contopirea străină a căutat pe cale socială, culturală și economică să strâmbeze firea cea veche — și cea viitoare desigur — asigură și ea ca și firea bună și îngăduitoare a românilor, viața liberă a tuturor celorlalți cetățeni de altă limbă și religie.

Dar cum să o înțelegem? In cadrul intereselor legate de acele ale statului român. Suntem 14 milioane români față de 3—4 milioane minorități, din care o parte a fost smulsă din sânul nostru prin contopirea străină prin „noi înșine" înțelegem și ca acest popor întreg să trăească ca ori și ce cetățean în proporție cu numărul și serviciile ce aduce obștei, să aibă un rol în statul român și să-l poată servi cu râvnă și muncă lui în mod cinstit Dar pentru aceasta nu trebue să fie nici cetățean al Sionului, al Berlinului, al Moscovei sau al Rusiei, ci al României.

Noi ca democrați înțelegem ca la acest prin noi înșine să participe toți cetățenii buni ai României și vrem ca viața statului de tot felul să fie așezată pe masa cea mare a cetățenilor săi, din care nu uităm că din 17 milioane, o parte sunt de altă religie și naționalitate.

Chemăm deci frățește pe toți acești 17 milioane la masa cea mare a Românilor Mari și libere la acel prin noi înșine la care fiecare să se întreacă să ia parte ce-i revine prin munca sa în interesul obștesc.

De aceea nu-i vom păcăli nici ca ministrul artelor, că vom readuce în Ardeal din muzeele Ungariei statuele poeților unguri și nici nu vom preamări cultura maghiară și vom uita nevoia a reda culturei românești locul și propășirea ce i-a fost refuzat sute de ani Nu vom făgădui cum face ait ministru, ca tribunalele românești să judece ungurește, sau că vom întreține mișcare iredentă cu banii statului român. Nu vom da ca alt ministru în Bucovina populația numeroasă română în robie unei minorități străine, nici ca cel din Basarabia nu vom trimite peste Nistru și la Constantinopol să aducă de acolo pe toți rușii ce ar dori să fugă de urgia bolșevică, sau să aducă la noi fermentul de descompunere de acolo. Nu de aceia a luptat veacuri întregi poporul român contra tuturor contropitorilor din afară, pentru a lăsa azi să se facă o nouă cotropire internă. Nu, în mod cinstit, și frățesc vom spune tutulor cetățenilor români la ce trebue să se aștepte.

Unificarea și descentralizarea administativă

O adoua nevoie a funcționării României Mari și Noui, este aceea a unificării și descentralizării administrative. De ce?

Unificarea pentru ca statul cu o singură lege să poată trăi și nu sub cele trei legiuiri lăsate de cotropirea străină și făcută

mai ales pentru stăpânirea şi nu pentru propăşirea şi trecutul liber al poporului român. Dar descentralizarea şi unificarea administrativă e e ită i din nevoia consolidării sufragiului universal Prin munca, stăruinţa şi priceperea tutulor activitatea ţarei să fie sporită. Va fi astfel un pas puternic înainte, conse in a a părei votului obştesc, în vederea ce trebue să dăm poporului nostru, după ce prin votul obştesc i s'a dat o parte mare în grija intereselor statului Va fi un mijloc să se facă educaţia cetăţenească în sfera mai restrânsă a comunei şi a judeţului.

Apoi prin descentralizare să dăm politicei judeţene şi comunale adevărata ei menire, cea de gospodărie. Nu o poate face decât un partid puternic, nu demagogic şi alergător după popularitate. Vedeţi ce a făcut guvernul generalului Averescu. Şi aci el a înşelat, fiind că a făgăduit muncă, cinste şi legalitate, şi a pus administraţia ţărei în slujba partizanilor săi. Avem azi o administraţie care nu corespunde cu nivelul politic al statului nostru.

Pentru a o înlătura, Partidul Naţional Liberal, va face descentralizarea şi unificarea administrativă. Principala sa grijă trebue să fie de a pune această administraţie în serviciul obştesc.

Răsboiul a adus în toate statele desechilibrul financiar.

Acest desechilibru a avut şi la noi ca urmare, scăderea valorei leului, ridicarea la sume necunoscute a budgetului, sporirea datoriei publice şi în sfârşit schimbarea condiţiilor economice.

Faţă de aceste urmări cel mai simplu bun simţ spunea ce este de făcut: o politică de economii bugetare, consolidarea monetei naţionale.

O reformă fiscală pentru acoperirea nevoilor reale şi în sfârşit o politică economică chibzuită pentru a îndemna şi spori producţia ţărei şi a scădea importul. Tocmai invers s'a făcut.

Am stat aproape doi ani fără budget sălbatec, care sporeşte pe zi ce trece. O politica de cheltueli destrăbălate, în loc de economii, iar pentru a acoperi sumele necesare misiunilor, sinecurilor, jafului de tot felul al banului, s'a recurs la o reformă financiară complicată şi incapabilă. Repet acum: toţi contribuabilii acestei ţări îşi dau seamă că ei trebue să plătească mai mult ca înainte de răsboi, dar cu drept cuvânt ei cer ca banul lor să fie bine cheltuit. Guvernul care n'a putut să facă nici o economie în budgetul său şi care are la activul lui contractul Brutinel, care făcuse din Schuller şi toţi samsarii internaţionali sfătuitorii lor financiari, nu mai avea autoritatea morala să ceară sacrificii noi contribuabililor chiar dacă reforma financiară ar fi fost bine chibzuită.

Politica financiară a guvernului.

Restabilirea valorei leului şi deci eftenirea traiului cerea să se reducă inflaţiunea monetară, să se consolideze prin contravaloare biletul în circulaţie. Ce s'a făcut în aceşti doi ani? Prin schimbul coroanelor şi rublelor, s'a sporit circulaţia lăsând să se treacă prin contrabandă şi valori de peste hotare, bilete străine. Această sporire de câteva miliarde de lei apare în diferenţa între numărul coroanelor stampilate şi cele retrase din circulaţie. Prin menţinerea unor cheltueli ridicate, guvernul a făcut în timp de pace apel la emisiuni noui de stat, mai mult decât s'a cerut în tot timpul răsboiului, socotită şi perioada de neutralitate şi campania de peste Nistru şi din Ungaria.

În loc de a consolida biletul prin aur şi trate, adică prin franci şi lire sterline, luate din export pe cel dintâiu lea dat spre export tuturor favoriţilor şi samsarilor, cu tot protestul Băncei Naţionale, pe celelalte prin favoruri tuturor samsarilor atât de îndrăgostiţi acestui guvern. Iar renta şi bonuri de tezaur se emit mereu pentru Brutinelii de tot felul. Şi atunci să ne mai mirăm că leul scade şi că statul român îşi perde creditul pe zi ce trece. Leul de azi nu este leul României Mari şi Noui, ci este leul guvernului Averescu.

Să dăm şi aci nota juste. Ei pot veni să colaboreze cu noi, dar în casă românească şi în cadrul intereselor economiei noastre naţionale. Noi nu le făgăduim nici concesionarea c. f. a căderilor de apă, a gazului metan, a petrolului, a instrumentelor mari ale economiei noastre naţionale, ei pot veni însă nu pe calea costisitoare a samsarilor, alături de capitalul şi munca naţională să participe în industria noastră, fără încercări de a ne atinge neatârnarea noastră economică.

Politica economică prin noi înşine este o nevoie naţională, mai cu seamă pentru a păstra neatârnarea noastră politică, cum zicea I. C. Brătianu. Este nevoie fiindcă găsim în două treimi din România-Mare, o organizaţie economică din afară, de la Pesta, Petrograd, fiind-că trebue să redăm oraşelor caracterul naţional pe care îl are ţara întreagă şi care nu se va putea da de cât dacă vom asigura participarea la această viaţă a tuturor funcţionarilor naţionali.

Acesta este programul imediat de guvernământ ce punem înaintea dv. El se poate rezuma în:

a) Opera legislativă pentru unificarea României-Mari şi Noui: Constituţia şi legea de descentralizarea administrativă.

b) Consolidarea financiară bazată pe economii şi pe o reformă financiară corespunzătoare cu evoluţia statului român şi astfel ca să nu stânjenească propăşirea lui economică.

c) O politică economică de întărire a producţiei naţionale, atât pentruca reforma agrară să-şi dea toate roadele, dar ca şi prin industrie şi comerţ capitalul, priceperea şi munca românească s'a pus în valoare multe bogăţii ale acestui pământ.

d) Dar peste toate o reacţiune morală puternică pentru a înlătura discreditul nemeritat ce s'a adus ţărei prin starea de destrăbălare de azi. Trebue prin muncă cinstită să reabilităm şi România-Mare şi regimul democratic ce avem.

Garanţiile pentru realizarea unui program

Care sunt condiţiile pentru ca un partid să îndeplinească următorul program?

1. Garanţia îndeplinirei angajamentelor luate, nu poate fi de cât în trecutul lui.

Partidul Naţional-Liberal în două generaţii a dus statul român la România Mare şi votul obştesc.

Iar restabilirea stărei economice pentru ca din ea să iasă consolidarea financiară, s'a făcut prin politica d-lor Tăslăoanu şi Văleanu, a subsecretariatului aprovizionărei, prin aceea la care prezidea d şi a i d. preşedinte al Consiliului. Această politică se poate rezuma în următoarele afaceri care reprezintă politica guvernului Averescu:

a) Încercarea de a concesiona străinilor a atelierelor C. F. R., a terenurilor petrolifere ale statului, a căderilor de apă, a gazului metan, spre a arăta atât incapacitatea noastră de a ne ridica prin noi înşine, cât şi pentru a convinge străinătatea într'un moment când leul valorează 10 bani că, scăderea noastră nu mai este decât în vânzarea la mezat a bunurilor şi serviciilor publice.

b) Afacerea Sindexului şi Soc. Maria prin care monopolul producţiei cerealelor s'a dat unui consorţiu internaţional.

c) Contractul Brutinel şi contractele dela aprovizionare, permisele date lui Schuller şi altor samsari.

d) Cedarea reformei agrare în Ardeal, Băncei Ţărăneşti a d-lui Argetoianu şi Băncei agrare din Ardeal, adică specula unei mari chestiuni naţionale dată unor bănci amice lor.

e) Dar culmea o atinge activitatea regimului Averescu în afacerea Reşiţa care reprezintă nu numai darea apărărei naţionale în mâna vrăjmaşilor noştri de eri, dar corupţia parlamentului şi a guvernului. Reşiţa reprezintă simbolul moral al acestui nenorocit regim.

Politica partidului naţional-liberal

Acestei politici opunem pe acea a Partidului Naţional-Liberal care este foarte simplă. Ea consistă în:

a) O politică budgetară de economii pentru a reduce cheltuelile la strictul necesar.

b) Revizuirea impozitelor actuale pentru unificarea lor şi mai multă dreptate; impozitul pe venit simplificat şi bine chibzuit. Ca urmare înlăturarea unor impuneri complicate şi alte nedrepte şi care pot stânjeni propăşirea economică de tot felul, ca impozitul pe exploatările agricole, pe cifra de afaceri. Statul să trăiască din desvoltarea bogăţiei fiecăruia nu din sărăcia lui. Nu stat bogat cu popor sărac, ci stat bogat cu popor bogat.

c) Consolidarea monetei naţionale prin oprirea noilor emisiuni şi îndată ce va fi posibil, reducerea ei, garantarea ei prin aur şi trate de export.

d) O politică economică care să dea consolidarea financiară permanentă prin sporirea producţiei.

Care sunt mijloacele acestei sporiri? Aplicarea reformei agrare pentru ca fiecare să ştie ce are să muncească. Încurajarea comerţului şi industriei cinstite, grija transporturilor, un regim normal al muncei. Până atunci statul să facă apel la restrângerea nevoilor de lux, dând el prima pildă. Să nu înşelăm pe străini.

2. Cu program hotărât şi de imediată aplicare, îl puteţi judeca.

3. O organizaţie puternică în sufragiul obştesc şi în România Mare. Numai astfel un partid politic de guvernământ poate cunoaşte nevoile şi în masele adânci şi pe toată întindere a ţărei.

Dar dacă Partidul Naţional-Liberal este gata, el trebue să aibă garanţii şi el. Şi astfel el va pune în această campanie trei întrebări:

1. Guvernul acesta mai poate dăinui fără primejdie pentru ţară pentru viaţa lui democratică, naţională şi cinstită, pentru neatârnarea lui economică şi politică, pentru demnitatea, autoritatea şi prestigiul lui de Stat, pentru interesele cetăţenilor lui, pentru propăşirea agriculturei, comerţului muncei cinstite de toate gradele; pentru asigurarea unei vieţi paşnice şi de propăşire a copiilor noştri în România Mare?

2. A fost ţara de experienţa păgubitoare făcută cu oameni noui, încrezându-se în vorbe fără garanţii? Ea era justificată îndată după război, măcel purgatoriu al României Mari şi Noui. Conştiinţa cetăţenească este trezită faţă de primejdie?

3. Găseşte ţara că programul Partidului Naţional Liberal corespunde cu nevoile imperioase ale ţărei, cu nevoile sale naţionale şi democratice, că opera lui din trecut este o garanţie pentru opera grea de azi, că organizaţia lui în votul obştesc şi România Mare îi dă mijloacele necesare unui guvern ale întregei ţări? Atunci ea trebue să se lege să-i dea sprijinul nu pentru o lună sau un an, ci până la desăvârşirea operei grele a cărei răspundere o ia asupră-şi, a consolidărei interne a României Mari şi Noui şi în deosebi a celor patru puncte puse în manifestul său. Dacă i-se dă această încredere, atunci ce cerem azi concursul hotărât al întregei suflări româneşti, pentru a înlătura răul, mâine pentru a ne ajuta prin jertfele şi munca ei la opera de refacere şi consolidare a ţărei.

După războiul în care neamul au făcut atâtea jertfe, vă cerem aşa să păşiţi la altul tot atât de greoi ca cel de întărire al României Mari şi Noi.

Un apel înălţător

O bisericuţă marelui Voevod Mihaiu

„Asociaţiunea" din Sibiu, adresează românilor de pretutindeni următorul apel:

„Certat de mai înainte cu Mihaiu Vodă Viteazul, generalul împărătesc George Basta s'a aprins şi mai mult de mânie în contra lui, când Mihaiu, după lupta dela Goroslău, n'a voit să-i dea lui steagurile şi armele cucerite dela duşmanul comun Sigismund Bathory, ci le-a trimis el însuşi, prin Petrea Armeanul, la împăratul Rudolf în Praga. Aici a fost mare bucurie la curte şi un ofiţer al regelui Saxoniei, care tocmai era de faţă, a luat copii după cele mai frumoase trofee, care şi astăzi se păstrează în muzeul bibliotecii din Dresda.

Basta, cuprins de invidie a umblat să caute prilej să-l peardă cât mai curând pe Mihaiu căci ştia, că, până când trăeşte el nu poate fi vorba să stăpânească Ardealul. Prilejul i-a şi venit când cei doi comandanţi, venind din Cluj la Turda, s'au aşezat cu taberile lor, pe câmpul Cristişului, lângă Turda, pe malul Arieşului. Niste nâimiţi din armata lui Mihaiu ar fi ucis pe Gaspar Kornis care voia să vină dela Gurghiu la Turda în tabăra lui Basta. Acesta auzind de cele întâmplate, porunci lui Mihaiu să extradeze pe ucigaşi, ca să-i pedepsească. Mihaiu a răspuns, că el nu poate primi porunci dela unul mai mic decât el, dar va căuta să afle pe cel vinovat şi poate fi încredinţat, că-şi va lua pedeapsa. Într'aceea voind Mihaiu să se ducă la Făgăraş să-şi vadă de familie, care se afla acolo în mare strâmtoare, a fost chemat de Basta, să se sfătuească în tabăra sa cu privire la cele viitoare. Mihaiu a înţeles pericolul şi nu s'a dus. Văzând aceasta Basta, cheamă pe ofiţerii săi Valoni şi le spusese planul său de a ucide pe Mihaiu. Doi inşi (Bauri şi Mortagne) se îmbiară să-i fie călăi. Şi în noaptea de 18 spre 19 August, într'o zi de Sâmbătă spre Duminecă 1601, cei doi ofiţeri, intrară în cortul lui Mihaiu, care nici nu bănuia ce se va întâmpla şi-i spuseră vestea îmbucurătoare, că ei, şi o ceată întreagă de Valoni, vreau să între în slujba lui, deoarece ştiu că el vrea să întreprindă o nouă campanie Când vorbia Mihaiu cu cei doi ofiţeri, sosiră şi cele două roate de călăreţi, cari înconjurară cortul voevodului şi rupând pe neaşteptate pânzele năvăliră din toate părţile asupra lui Beauri porunci Domnului să se dea prins. Nu ! strigă Mihaiu repezindu-se la paloş Dar ucigaşii nu-i dădură timp să se mişte. Beauri îi aruncă cu putere barda în piept şi două gloanţe de puşcă îl doborâră fără suflare la pământ.

„Şi căzu — zice Cronica — trupul lui cel frumos ca un copaciu, pentrucă nu ştiuse, nici se împrietegise sabia lui cea iute în mâna lui cea vitează. Şi-l rămase trupul gol în pulbere aruncat. Că aşa a lucrat pisma încă din începutul lumii, că pisma a pierdut pe mulţi bărbaţi fără vină ca şi acesta. Căci era ajutor creştinilor şi stâlpitare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pe Turci de tremura de frica lui. Iar diavolul cel ce nu vrea binele neamului creştinesc, nu l-au lăsat. Ci iată că cu meşteşugurile lui au intrat prin inimile celor răi, hicleni, până-l deteră şi morţii. Şi rămaseră creştinii mai vârtos Ţara Românească, săraci de dânsul. Pentru aceea dar cade se să blestemăm pe Basta Giurgiu, căci a ucis pe Mihaiu Vodă fără de nici o vină. Unii ca aceia să fie de trei ori anatema!"

Aşa povesteşte cronica românească pieirea lui Mihaiu, despre care mai ştim, că a fost decapitat şi capul i-a fost purtat prin toată tabăra, ca să vadă toată armata lui că acel ce-l purtase a pierit, până când credinciosul său boer Radul Buzescul l-a luat şi l-a aşezat spre veşnică odihnă la mănăstirea Dealului din Târgovişte la picioarele tatălui său Petraşcu Vodă cel bun, iar trupul i-a fost astrucat într'un şanţ din marginea drumului de nişte Secui mai omenoşi.

În acest loc vrea „Asociaţiunea" din Sibiu să ridice o bisericuţă de veşnică pomenire unde să nu fie blestemat nimeni, ci să fie binecuvântat după cuviinţă marele voevod Mihaiu, cel dintâiu înfăptuitor al idealului nostru naţional. E, deci, o datorie naţională şi patriotică de în ăiul rang să cumpărăm cât mai multe bilete dela loteria „Asociaţiunei" din Sibiu, strada Şaguna 6 şi dela băncile mai de seamă din toate centrele, fiindcă această loterie are între altele şi acest nobil scop.

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

În curte la dreapta unde se pregătesc la iuţeală cu preţuri foarte moderate.

Cronica politică

Intrigile sunt în plin. Guvernul profită, vânzând aurul țării. Pare că anumite interese private se dovedesc destul de puternice pentru a menține în fruntea țării guvernul actual.

Profitând de intrigile pe care „noutatea" anumitor bărbați de stat, cât și guvernul însuși au știut să le împînzească în opoziție, d-nii Averescu, Titulescu și Argetoianu își pot permite să ruineze până și Banca Națională a Țării: guvernul a vândut aurul produs în Ardeal pe timp de 10 ani.

Crede oare guvernul că prin această faptă poate solidariza cu el împotriva partidului liberal toate acele elemente ale opoziției care se găsesc astăzi la răscrucea intereselor locale cu salvarea întregului Regat?

Partidul țărănist de mult pândește dezbinarea partidului național Ardelean. „Aurora" de azi începe să vorbească iar despre „marele istoric", „Dimineața" pune pe socoteala fruntașilor ardeleni târgușteli de natură pur materialistă; iar „Îndreptarea" jubilează de haosul pe care l'a produs în rândurile opoziției.

Țărăniștii anunță că reintră în parlament, uitând actul solemn încheiat la părăsirea parlamentului — și ne mai simțindu-se înjuriați de „. . . pupă-mă" — al d-lui Argetoianu.

In ura și teama lor de puternicul partid național liberal, țărăniștii dovedesc un frumos simț al moralei o ireproșabilă sensibilitate de adevărați idealiști și oameni noui.

Ideia reintrării în parlament, au încercat-o, fără succes, până acum, să o infiltreze și partidului național. „Tinerii" acestui partid sunt, de multă vreme, speranțele țăraniștilor.

Pe dealtă parte, guvernul râde de se prăpădește de opoziția națională, continuă a desăvârșii ruina națională, și în lupta sa contra singurului partid de a cărui putere și capacitate este îngrozit, lovește în instituția financiară fundamentală a Statului.

După cât suntem informați, haosul intrigilor va deveni și mai încurcat cu cât și guvernul vrea să se prezinte ardelenilor cu cele două opere: consolidarea Băncii Agrare și exportul aurului Ardelean.

Provocând, prin exportul acestui aur, o neîncredere în Banca Națională, d-l Argetoianu intenționează să înlăture un punct de contract între partidul național și cel liberal.

Până și în cea mai mare nenorocire, partidul intrighează în scopuri criminale de partid.

Anumitul succes pe care îl trîmbițează îi dă dreptul să rîdă și să se menție.

SCRISORI DIN SIBIU

Hotărîrea în chestiunea școalelor confesionale. — Soreanu în Sibiu.

Cea mai însemnată dintre ședințele congresului bisericesc luteran săsesc a fost cea de Miercuri închinată în întregime problemelor școlare — îndeosebi chestiunea susținerii și apărării școalei confesionale săsești.

Mult îndemn și perseverență au fost inspirate prin hotărîrea adusă de congresiști în chestiunea școalelor confesionale. Atitudinea hotărîtă a Românilor a slujit ca stimulent întru lămurirea, în chip pur istoric și paralel etnico-național, temeiniciei ființării acestor școale.

A fost un moment impresionant când unul din cuvântători a rostit sentențioasa formulă: „Das ganze sächsische Volkstum steht und fällt mit der deutsch-evangelischer Schule". (Poporul săsesc întreg se înalță și de ade deodată cu școala germană evangelică.)

Senatorul Schullerus, primparohul Sibiului a redactat concluziunile întemeiate pe date istorice, cu axiome profund psihologice și pedagogice cu lumini coborâte din înălțătoare concepții religioase.

Concluziunile au fost aprobate în unanimitate, recunoscându-se astfel că „congresul al 29 al bisericei evangelice lutherane este autorizat să susțină școala germană-evangelică sub toate raporturile și în toate împrejurările, și astfel să facă toate sforțările spre a asigura existența școalei confesionale și în organizația patriei noue.

Congresul 29 al bisericei săsești așteaptă dela toți credincioșii evanghelici și fii poporului săsesc, dela părinți și dela învățători, dela autorități și dela toate comunitățile sașeți sprijinul trebuitor și muncă credincioasă.

Reprezentanții organizațiilor germano-luterane, din Vechiul Regat și Basarabia au ținut să-și manifesteze bucuria prin graiul preotului Honigberger din București și al preotului Hanse din „Tarutino".

In fine un reprezentant al țărănimii economul Hammerich din Proștea mare, a făgăduit că țăranii sași se vor consacra hotărârii luate în chestia școlilor confesionale.

Tot în ședința aceasta s'au luat resoluțiuni pozitive privitoare la organizația rațională și potrivită împrejurărilor noui, a învățământului secundar.

In ședința de joi și Vineri s'au discutat proiectarea de regulamente pentru disciplinarea învățătorilor și preoților, și noul statut al pensiilor.

* * *

Vineri spre Sâmbătă a sosit la Sibiiu trupa teatrului național din București sub conducerea maestrului Soreanu, unul dintre cei mai vestiți actori ai neamului românesc.

Se vor da 3 reprezentații Sâmbătă seara: „Instigatorii"; Duminecă: „Avarul", și Luni seara: „Viața sălbatică".

Putem spune, că pentru tustrele seri sala spectacolului va arhipli ă. Numele lui Soreanu, are o putere inepuisabilă de atracție.

E vremea ca să se arate și Sibienii vrednici de arta românească și să o înrăgească cu întregul lor suflet.

A. J.

Propagandă rusofilă în Basarabia

Centrele panslave și comuniste din Europa. — Rolul caselor de editură. — Propaganda prin reviste și cărți. — Cărți tendențioase și injurioase la adresa Țării. Abecedarele noi rușești introduse în Basarabia. — Cum se eludează măsurile cenzurei. — Ce trebue să facă guvernul?

Expunem felul cum se face propaganda rusofilă, în țara noastră prin ajutorul presei ruseşti şi prin reviste:

Mișcarea culturală rusă în străinătate

Pentru a aborda aceste chestiuni, este necesar să arătăm sursa de unde porneşte această propagandă.

In urma revoluției ruseşti, forțe intelectuale ruseşti au părăsit republica sovietelor, stabilindu-se în centre mari ale lumei întregi.

In aceste centre: Stokholm, Copenhaga, Berlin, Viena, Praga, Constantinopol, Sofia, Belgrad, Roma, Paris şi Londra: New-York, Washington şi chiar în Peking, au format cetăți puternice intelectuale ruse.

Aceste centre culturale bine organizate sunt puse în slujba a două idei ruseşti: 1. în slujba agitațiilor panslave 2. în slujba ideei comuniste.

Ambele tabere sunt bine organizate şi nu urmăresc decât un singur scop: propaganda ideilor lor în lume şi căutând prin toate mijloacele să compromită statele noui moştenitoare vechiului imperiu țarist.

Această propagandă de idei contrarii, au un punct comun deci şi ne interesează, întru cât România, nu este menajată nici de „panslaviști" nici de „comuniști".

Casele de editură

Această intelectualitate slavă, şi-a dat seama că cea mai nemerită propagandă în zilele noastre o constitue cărțile. Prin ele şi sub masca culturei, se poate strecura balsamul speranțelor şi veninul calomniei, fără ca aceasta să iasă prea mult în relief, totuşi având puternică forță de pătrundere.

In acest scop s'au înființat casele de editură ruseşti în centrele notate mai sus

Şi pentru ca editarea broşurilor tendențioase să nu atragă imediat atenția lumei, aceste case de editură au început mai întâi cu editarea clasicilor ruşi.

Clasicii ruşi, ca: Thurgheneff, Gogol, Tolstoi, Cehov etc., sunt reeditați cu infigurare la Paris, Berlin, Viena, Sofia etc.

Dintre toate edițiile, ediția Ladişnicow (Berlin) pune cea mai mare sârguință şi broşurile de un format portativ, sunt lucrări confecționate cu multă îngrijire, în cari arta grafică este dusă la perfecție.

Curentele literare ruse

Dar — cum am spus — aceste case de editură nu se mulțumesc numai cu editarea literaturei trecutului ci, consequente tendințelor lor editează cărți noui cu scopuri bine determinate.

Toate lucrările sunt alcătuite în mare, exemplul lucrărei lui Milinkow „Istoria celei de a doua revoluții ruseşti", apărută în 4 volume fiind o dovadă destul de convingătoare.

Apoi „Meditațiuni asupra revoluției Ruse" de P. Struve, sau „Experiența rusă" a lui P. Ryss, sau — în sfârşit „Banchetul zeilor" a lui S. Bulgakow, sunt lucrări, cari, chiar dacă nu sunt scrise contra Țărei noastre, denotă lupta pentru restabilirea vechei împărății țariste, şi revarsă un periculos şi înfrigurat rusofilism şi panrusism.

In aceiaş timp se scot la iveală reviste ruseşti cu curente literare şi cu tendințe desebite. Vom remarca în treacăt: „Gândirea rusă", „Revista contimporană", „Chemarea", „Probleme de actualitate", „Naşi Doi", Cartea pentru toți", (ediția librăriei „Mâsli" — Paris), etc..

Ceea-ce ne interesează

Dacă succesele caselor de editură ruseşti, constitue un pas înainte făcut de cultură, nu este mai puțin adevărat că şi pe terenul propagandei, înregistrează succese reale.

Şi România este invadată de aceste cărți, în plus, cele ce pot să verse o picătură de otravă în sufletul basarabenilor...

Astfel toate librăriile din Chişinău, în special librăriile Şechter, Averbuh şi Educația, primesc cantități enorme din aceste cărți şi reviste. (Mai jos vom da şi alte amănunte mai interesante).

Din fericire, s'au luat câteva măsuri nimerite, pentru a se face un oare care triaj în cărțile ce se primesc în Chişinău.

Acest triaj îl face cenzura, şi acesta este — după noi — adevăratul ei rol aci în Basarabia.

Lucru mai curios, este că în Basarabia — printr'o coincidență curioasă — se introduc cărți cu un caracter absolut tendențios, (şi de culoare pânslavă şi comunistă) prin care se înjură Țara noastră ca la uşa cortului şi i se aduce învinuiri nejustificate.

Din cărțile de această natură — şi cari n'au scăpat de sub privigherea cenzurei — trebue să remarcăm:

„Insemnările unui refugiat din Odessa" datorit unui domn oarecare Gorilow; revista „Ruskaia Obosrenie" care apare tocmai la Peking, şi care conține articole contra țărei; „O liubvi katecestvu i narodni gordosti" (iubirea de țară şi orgoliul național) de Leviți; peridicul „Smiena vieh" (galoanele) care propagă bolşevismul; căile Rusiei de N. Beloţweitow; „Novoe Zaprosi" în care se publică scrisori din România cu tendințioşi înțuriri la adresa noastră (Praga); „Filozofia bolşevic „ etc.

In rezumat cenzura locală a citit peste 1500 de cărți ruseşti, din cari au fost confiscate şi oprite de a intra în Basarabia 60, iar din 400 cărți evreeşti (editate în idiş) confiscate şi interzise de a intra în Basarabia au fost 15, pentru-că în ele se discută pe larg (şi în zadar) chestiunea Basarabei şi se atacă țara Românească.

Dar nici această propagandă nu ar fi complectă, dacă n'ar exista alta şi mai primejdioasă: introducerea cărților şcolare ruseşti.

In adevăr ca şi cum n'ar exista destule cărți didactice ruse şi în Basarabia, libraii ruşi, introduc în provincie cantități enorme din aceste cărți.

Astfel librarul Şechter a primit în ultimul timp 3 (trei) vagoane de cărți didactice, pentru şcoli de diferite grade, cu ortografia nouă, din cari s'au scos; iatările, dvlordznacurile şi-i scurt. Noi nu ne putem închipui că tipografiile din Chişinău să nu poată corespunde cerințelor provinciei noastre, totuşi librarii introduc aceste cărți.

In sfârşit propoganda rusească mai întrebuințează un factor: muzica. In adevăr, cenzura locală a confiscat note muzicale a căror merit artistic era sub mediocru, însă constituia un bun mijloc de propagandă, prin tendințele ei.

Măsurile de înfrânare.

Din cauza întinsei propagande ce se făcea în provincia noastră în modul descris mai sus, cenzura locală a luat măsura, ca librarii să înainteze comisiei lunei facturile de cărți pentru vizare, numai astfel putând să ridice coletele de la poşte. Apoi se trimite spre cenzurare volumele, pentru a obține autorizația de vânzare Cele confiscate sunt trimise înapoi editorului sub supravegherea cenzurei şi pe cheltuelile librarului.

Până aci, măsura este din cele mai bune, Ea nu va da însă toate roadele, dacă guvernul central, autorizează întrarea acestor cărți, reviste sau ziare, în interiorul Țărei.

Iată ce se întâmplă:

Luând de exemplu pe d-l Averbuh, căruia i s'a confiscat şi interzis să introducă aceste cărți, d-sa se repede până la Cernăuți (alt centru de propagandă rusească) unde există aceste cărți, introducându-le apoi în Basarabia.

Sau, luând exemplu revista „Zaraliți". Acestei reviste i s'a interzis intrarea în Basarabia, întru-cât, în coloanele ei nu numai că se face o intinsă propagandă rusească, ci se tipăresc şi articole injurioase la adresa Țărei, totuşi ea se găseşte de vânzare la Iaşi.

Fiind introdusă în mod clandestin în Basarabia, ea se vinde cu 25 lei (la Iaşi costă 5 lei) şi prin aceasta măsura cenzurei locate este înfrântă.

Ar fi bine deci ca, guvernul de comun acord cu comisiile de cenzură, să oprească introducerea în întreaga Țară a acestor reviste, broşuri, cărți şi ziare, pentru-ca agitatorii ruşi din Basarabia să nu mai aibă izvoarele de aprovizionare la îndemână.

Brașovul izolat

Toate liniile telegrafice și telefonice rupte

Brașovul este complect izolat. Toate firele telegrafice şi telefonice sunt rupte. Toate măsurile luate de serviciul poştei n'au putut repara ravagiile făcute de poleiul de Miercuri noaptea.

Din cauza acestei izolări a Brașovului fel de fel de ştiri se colportează în întreg orașul.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
695 **M. Neuman**
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Informații

— In vederea Congresului general dela București, domnii membrii ai Comitetului Județean al partidului național-liberal sunt invitați a se întruni în ședință, în localul clubului, Mercuri 16 curent, orele 6 și jumătate p. m.

Congresul partidului național-liberal din județul Turda-Arieș se va ține în ziua de 21 Noembrie în Turda, (sala „Reduta") ora 2 d. a.

— Sinodul protop. de toamnă e convocat pe Marți 22 Nov. a. m. la 10 ore în Teaca. Sunt chemați a se prezenta toți preoții din Fărăgău.

— Comitetul partidului liberal din Brașov a ținut Sâmbăta trecută a doua consfătuire din săptămâna aceasta când s'a hotărât facer a unei campanii energice pentru răsturnarea guvernului.

— Consulatul general bulgar din București, sub rinat acum două luni pe cale bugetară, s'a înființat din nou. D Velciu Gheorghieff fostul consul general, revine la București în același post.

— D. inginer Nicolae Sicloyan a fost numit în direcțiunea apelor din Transilvania și Banat.

— Sanatoriul de tuberculoși din Geoagiu, județul Hunedoara proprietetea statului, a fost trecut dela ministerul de industrie și comerț, direcția generală a minelor asupra ministerului de interne direcția generală a serviciului sanitar cu tot inventarul, personalul și bugetul, rezervându-și locurile necesare pentru bolnavii tuberculoși ai uzinelor din Hunedoara.

— Ministerul de finanțe a intervenit la ministerul de război pentru mobilizarea pe loc a funcționarilor din serviciul exterior al finanțelor, în vederea lucrărilor ce necesită aplicarea impozitelor.

— Direcțiunea generală a vămilor în urma intervenției regiei a comunicat punctelor vamale să nu mai permită transitul și nici exportul și importul produselor regiei ca: tutun, brichete, cărți de joc, amnare, explosibile, sare, etc., fără autorizația direcțiunei generale a regiei.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Miercuri o mare dramă americană, creațiunea fabricei Lux, proprietatea casei „Transylvania" din localitate „Blody Fox".

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Miercuri o frumoasă istorie americană de aventurii „Măestrul Jenkins".

In CINEMA URANIA se va reprezenta Miercuri o colosală dramă socială care în toate părțile lumei a avut succese mari, este proprietatea casei de film „Transylvania" din localitate „Serva domnului".

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

— In urma scrisorii deschisă a unui ziarist ungur către primul ministru, d. gen. Averescu, apărută prin ziarele maghiare din Ardeal, guvernul a cerut comisiunii de unificare dela Cluj propuneri precise în privința reprimirii în slujbe a funcționarilor de limbă maghiară cari s'au prezentat la jurământ.

D. Th. Mihali, președintele comisiunii, întors la Cluj, a declarat, unul ziar local că în curând chestiunea va fi definitiv resolvată în sens favorabil. Funcționarii de origină maghiară reprimiți în slujbe își vor primi începând dela data depunerii jurământului, toate drepturile cuvenite.

— Cu începere din anul 1922, la toate școlile căilor ferate se va introduce în mod obligator, cursuri de gimnastică și de instrucție militară.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strad Meșter 5. Telefon 841. 188

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-316

Incurând se va deschide restaurantul și hala de vin renovată din nou, a lui Iosif Moldovan strada Regală No. 1, sub conducerea cafegiului Carol Esztegár 1249-1

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Prețuri reduse la
GRÜNWALD și STEINER
CLUJ, Piața Unirii 12.

Aniversarea alipirii Bucovinei

Cu ocazia împlinirei a trei ani dela intrarea armatei române în Bucovina, ziua de 11 Noembrie a fost serbată, în toată Bucovina ca sărbătoare națională. In toate localitățile s'au oficiat servicii divine, iar profesorii au ținut în școli conferințe arătând însemnătetea zilei.

La Catedrala din Cernăuți s'a oficiat la orele 11 a. m. un tedeum la care au luat parte reprezentanții autorităților civile și militare. Intreg cortegiul s'a îndreptat apoi spre Piața Unirei unde a trecut în revistă trupele și școlile. Au ținut cuvântări arătând importanța zilei d-nii general Mirescu, comandantul diviziei a 8-a și Claudiu Ștefaneli, președintele comisiei de unificare. Trupele au defilat apoi într'o ținută excelentă, entuziasmând publicul.

După amiază muzicile militare au cântat în piețele publice.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
437

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

In restaurantul
„La Pisica Vânată"
(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII
Miercuri: Blody Fux
Joi: Blody Fux
Vineri: Blody Fux
Sâmbătă: Comedia vieții
Duminecă: Romanul unui orfan

CINEMA URANIA
Miercuri: Serva domnului
Joi; Serva domnului
Vineri: Ironia vieții
Sâmbătă: Ironia vieții
Duminecă: Prințesa Giurgiu

CINEMA APOLLO
Miercuri: Maestru Jenkins
Joi: Maestru Jenkins
Vineri: Mica Prințesă
Sâmbătă: Mica Prințesă
Duminecă: Onor sau moarte

SCRISORI DIN BRAȘOV

Trupe de teatru. — Refacerea cultului de deunăzi. — Solidaritatea societăți românești. — Un început promițător. —

O echipă a Teatrului Național din București, sub conducerea marelui artist Soreanu, a reprezentat un repertoriu restrâns însă select prin orașele Ardealului. Săptămâna aceasta sunt oaspeții noștri.

La un prilej cultural ca acesta vom avea sala mare a Teatrului Național din Brașov, plină, pentrucă aici a existat un cult adevărat pentru teatru. Acest cult a mai scăzut în urma faptului că într'o vreme ne-au răpădit tot felul de trupe, oficiale și particulare, de artiști convocați și debutanți și publicul într'o bună zi și-a făcut obicelu să nu mai meargă la teatru.

S'a întâmplat astfel ca chiar trupe și artiști buni să nu aibă public. Remediul nu-l putem avea decât dacă ne vor scuti trupe de mâna a patra și artiști mediocri să ne mai viziteze și vor veni la noi numai puteri selecționate, pentru să se refacă gestul artistic și să se restatornicească încrederea pierdută. Ministerul Artelor creat fără să fi fost nevoie de el căci era suficientă o direcție a artelor în ministerul unic anterior al Cultelor și Instrucției, ar putea să-și irosiască niște puterile și în această privință.

Societatea românească în orașele ardelene era îndeobște compact grupată în jurul personalităților de seamă, luptătorilor naționali, Casinei române. Direcția politică era atunci una și singură și forțele neamului erau grupate pe un singur front, acela al rezistenței naționale.

Astăzi personalitățile mai de seamă au intrat în diverse partide, au ocupat funcții de stat, și tot mai mult se fărâmițește energia noastră.

Datoria actuală a tuturora ar fi să treacă peste luptele de partid, peste certele meschine, și să strângă iarăș în mănunchiuri frumoase pe românii orașelor. Cu atât mai mult, cu cât ne convingem din ce în ce mai mult că avem de făcut eforturi puternice, opintiri sistematice pentru a fi capabile la aportul câtorva decenii viitoare să culegem roadele precenizate astăzi: să atingem nivelul cultural și economic al concetățenilor noștri unguri și sași, pe cari l-am moștenit așa de bogat înzestrați — în mare parte prin exploatarea muncei poporului nostru de foști iobagi, însă mai ales prin dărnicia unui stat usurpator.

Avem nevoie de forțe concentrate pentrucă ideile democrației reparatoare să se poată traduce victorios în fapte palpabile.

In loc de deshinare trebuie să căutăm închegare de forțe, pentruca opera constructivă pe care trebuie să o săvârșiască generația noastră suprainc rcată de îndatoriri să aibă toate elementele la dispoziție.

O încercare de a regrupa pe pe românii orașelor în societate, s'a facut la noi Sâmbătă.

In localul decurând restaurat al Casinei române s'a înșirat toată floarea intelectualilor brașoveni, autohtoni sau așezați aici decurând din vechiul regat, și s'a petrecut cum nu se poate mai bine.

Tineretul a dansat, cei alți s'au încins la discuții pasionate. A fost o noapte nu se poate mai frumoasă Parcă reînviază vremile de altădată cu cântecul lor de frăție și visuri de aur.

Toată lumea așteaptă ca această încercare să fie un bun augur pentru viitoarele întruniri săptămânale. Și bine ar fi să se facă tot astfel și aiurea.

Corespondent.

Activarea ofițerilor

Un ordin circular al Ministerului de război

Ministerul de război a dat următorul ordin circular către corpurile de trupă:

Intrucât, în condițiunile din timpul campaniei nu se mai poate activa nimeni, armata fiind trecută pe picior de pace, activări nu se mai fac de cât în condițiunile art. 8 și 28 din legea de înaintare.

In consecință, nu se vor mai înainta ministerului, decât propunerile de activare ale ofițerilor cari vor reuși la examenul de activare, ce se va ține la 15 Noembrie 1921 și numai acelor cari au stagiul deun an complect.

Pantru acei cari nu și-au complectat stagiul, dacă vor trece examenul cu succes, se vor înainta propunerile de activare la complectarea stagiului.

Ofițerii cari nu vor reuși la examen, vor fi imediat desconcentrați.

XXXXX— XXXXX
Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA
XXXXX XXXXXX

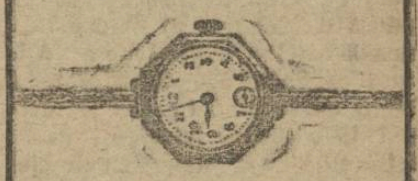

Ceasornicele de mare precisiune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Pentru luminarea poporului

Donațiunea d-lui I. G. Bibicescu: Biblioteca din Turnu-Severin.

Confratele nostru „Libertatea" scrie următoarele;

„Deși bătrân la 80 de ani trecut, și-a păstrat intregi și neatinse puterile sufletești, deși cele trupești abia-l mai ajută. Și fiindcă încă de tânăr și-a închinat viața muncii pentru neam, științelor și faceri de bine — și a iubit-a fost dragă cartea românească! — până la 80 de ani mult a învățat, mult bine a făcut în tăcere și multe ărți a adunat în aceeași tăcere...

Acum, la frumoase dar senine bătrânețe — hotărâtu s'a să facă o faptă bună, care să încoroneze pe toate câte le-a mai făcut în viață: Să dăruiască întreaga sa bibliotecă uriașă care atinge numărul de 80.000 orașului Turnu-Severin, ca să facă din ele o bibliotecă pusă la îndemâna tuturor iubitorilor de învățătură, de cetiri folositoare, de lumină multă. Donatorul ar fi dorit ca și această faptă a sa să fie împlinită aproape fără să știe lumea de ea; dar lumină faptei e prea frumoasă și prea mare ca să se mai poată ascunde sub obroc. E cerută să o vadă lumea pe masă și strălucirea ei străbate până departe, peste toată țara.

Și nu e vorba de o colecțiune de cărți, așa unele peste altele, și bune și rele, — nu! In Biblioteca d-lui I. G. Bibicescu se află polițată toate cărțile nouă de literatură, științe, finanțe și o mulțime de cărți vechi, foarte prețioase, pentru că-s foarte rare! Apoi documentele zilelor mari ale țării — aproape toate.

Scriitorul acestor rânduri era, la întâia intrare a românilor în Ardeal, în slujba armatei ataşet la Comandamentul teritoriului ocupat, care organiza administrația românească în Ardeal, unde era cucerit.

Intâmplător am întâlnit pe guvernatorul Băncii Naționale care se interesa mult de Ardeal și de Ardeleni și ne cunoaștea mai bine ca zeci și sute de politicieni mărunți, și i-am arătat cu bucurie întâia proclamație ce a dat'o armata română către locuitorii Brașovului, vestindu-i că de azi încolo Brașovul se ține pe vecie de România! Noi o team cu suflet tremurător de bucurie acea proclamație și o arătam la toată lumea.

Iubitorul de ardeleni, I. G. Bibicescu a ascultat'o cu lacrimi în ochi și cu glasul său blând, mai mult șoptit decât rostit, mi-a cerut acel document prețios al marilor zile I-l'am dat cu dragă inimă și văzând-i plăcerea pentru astfel de hârtii, i-am spus că mergând la Brașov, am să adun din toate ordinile cele va da Armata, comandamentul teritorului ocupat, câte una și să I-le trimit.

— Negreșit. mi-a zis, căci astfel de documente, martore ale vremurilor, nu pot să lipsească din colecția mea de documente!

Un astfel de adunător de cărți și de documente prețioase a fost, și mai e, și să dete d-zeu ca încă mulți ani să fie, dl I. G. Bibicescu.

De aceea biblioteca d-sale nu e bibliotecă de rând, ci una foarte prețioasă. Fericit orașul care a ajuns în stăpânirea acestui dar bogat al d-lui Bibicescu.

Epidemiile in Ardeal

Trachoma. — Scarlatina în descreștere. — Febra tifoidă. — Tifosul exantematic. — Măsurile de combatere. — Datorințe de îndeplinit.

La Directoratul general al Ocrotirilor sociale se pregătește acum un important proiect de organizare pentru combaterea trachomei — o periculoasă maladie de ochi — în Ardeal.

Această boală s'a lățit în ultimul timp în mod îngrijorător. Centrul de unde pornește ea este orașul Odorhei; iar acum boala e lățită aproape pe întreg ținutul județului. Ea s'a încuibat încă de pe vremea stăpânirii maghiare când a ființat în acest oraș un spital militar de trachomă dar din cauza izolării insuficiente, boala a molipsit și populațiunea.

Pentru combaterea acestei plăgi care ți de să nimicească vederea a cât mai multor victime, directorul general al Ocrotirilor sociale, distinsul profesor universitar de igiena d-l dr. Valer Moldovan, a hotărât înființarea unui spital de trachomă în orașul Odorhei, cum și organizarea unui serviciu de igienă pentru controlarea tuturor comunelor și pentru combaterea boalei ori unde s'ar ivi.

Organizarea acestui serviciu este încredințată d-lui profesor universitar, dr. Mihail, șeful clinicei de ochi din Cluj. D-sa pregătește acum proectul pentru combaterea boalei.

Spitalul ce se va înființa cât mai curând în Odorhei va fi însă numai de tranziție.

Aci vor fi izolați toți bolnavii — strânși din întreg județul — tot timpul cât boala este încă contagioasă.

*

Despre starea celorlalte epidemii d-l subinspector general, dr. Strza spune următoarele:

Epidemiile în general sunt în decrestere în urma măsurilor preventive luate la timp.

Scarlatina se menține încă numai în orașele: Tg.-Mureș, Arad și Timișoara! Cazurile noui se răresc. Cele mai violent atacate centre au fost Arad și Timișoara, unde numărul bolnavilor actuali însă trece de o sută, epidemia fiind staționară. Toate măsurile de izolare au fost aplicate din vreme.

In vechiul regat, scarlatina bântuie încă. Indeosebi Capitala e puternic atacată și din pricina greutăților de izolare, combaterea boalei întâmpină obstacole. Indeosebi populațiunea dela periferie nu înțelege importanța izolărilor astfel că se întâmplă cazuri de boală pe cari organele sanitare numai după cercetări riguroasa le pot descoperi.

*

De curând s'a ivit și febra tifoidă.

Indeosebi județul Timiș e atacat de noua epidemie. Măsurile de combatere s'au luat dela ivirea primelor cazuri și se cercetează stărutor aflarea cauzelor de contaminare.

In acest scop s'a analizat apa fântânilor; cercetările continuă încă.

Tifosul exantematic bântuie izolat în unele comune din județul Maramureș. Din cauză că pe timpul erni populația e mai aglomerată în casă a căror stare igienică lasă foarte mult de dorit.

Acest fapt contribuie la înmulțirea și răspândirea tifosului exantematic, ndeosebi în jurul Sighetului-Marmației, unde se exploatează păduri. Muncitorii de la întreprinderile acestea sunt primii cari au fost totdeauna atacați și prin ei s'a răspândit epidemia și în sânul populației.

Explicarea acestei stări e că lucrătorii din păduri sunt cuartiruiți în bărăci construite neigienic și puțin încăpătoare, unde curățenia nu e prima preocupație.

Măsurile de combaterea epidemiei s'au luat încă pe de acum. Astfel toți exploatatorii de păduri vor fi siliți să construească bărăci corespunzătoare și în numărul suficient lucrătorilor.

Organizarea de serviciului combatere a fost încredințată d-lui dr. Preda, din Sighetul Marmației cărula i-s'a pus la dispoziție personal trebuitor.

La Sighetul Marmației s'au mai trimis patru etuve pentru desinfectare, care vor fi plasate unde va fi nevoe. Deasemeni s'au luat măsuri, pentru ca lucrătorii să nu poată pleca după terminarea lucrului în alte regiuni până când nu vor fi trecut prin anumite carantine înființate în diferite stațiuni ca Bala-Mare, Halmi etc. Este aproape sigur că, în urma măsurilor amănunțite luate la timp, izbucnirea tifosului exantematic va putea fi preîntâmpinată anul acesta.

O mare greutate este însă și la combaterea acestei epidemii: publicul neînțelegător. Indeosebi. muncitorii și clasa de jos nu respectă îndeajuns măsurile luate. De exemplu sunt muncitori, cari zile întregi călătoresc pe jos pentru a evita carantina urcându-se apoi în tren în gări mai depărtate fără să-și dea seamă că duc cu ei microbii periculoși a unei boale neiertătoare.

Și, ca încheere numai atunci măsurile luate își vor produce efectul dorit dacă serviciul sanitar va avea concursul energic din partea organelor administrative și polițienești.

O altă măsura ar mai fi și activitatea conducătorilor nemijlociți cu sătenii ca, prin conferințe ai în alt mod să atragă, atențiune sătenilor asupra pericolului boalei.

Statele Unite

nu va mai împrumuta Grecia.

Departamentul tezaurului american anunță că nu va mai consimți la noi împrumuturi Greciei și că a notificat guvernului elen că administrația actuală nu se crede autorizată să mai acorde împrumutul Greciei de 30 milioane dolari cari au fost promise în timpul războiului, fără o lege specială a Congresului.

Dacă aceasta este succesul pe care îl aștepta Gunaris în turneul ce-l întreprinde, apoi poate să se ia de mână cu d-l Titulescu.

Răspândiți „Infrățirea"

Cronica externă

După cum am arătat și ieri, conferința dela Washington domineză evenimentele contimporane.

Spuneam că la este încercarea de a face japonia să vorbească — că lucrările ei vor emoționa de multe ori omenirea — și că rezultatul ei final va fi precizarea unui fapt: vom avea ori nu războiu?

Statele participante sunt chemate în ajutorul ei, de către America de Nord.

Franța vine cu mânile libere. E națiunea care dă impresia celei mai depline libertăți și neutralități de acțiune.

Intre ea și America de Nord se schimbă acum toate graiozitățile.

Premierul Angliei nici nu participă. Balfour este suficient. Anglia agită deja ideia necesității stabilirii unui echilibru garantat prin o solidaritate a popoarelor care vorbesc limba engleză.

Cum Franța e numai ochi, tot așa și Italia e numai urechi în această conferință. Pentru Italia conferința unde se pune la punct conflictul Extremului orient o interesează ca o indicație asupra echilibrului de influențe pe care l-a convenit, în Europa și în Africa de nord, cu consurorile sale Franța și Anglia.

Toți delegații albi au adoptat o lozincă: Sinceritate. Din prima zi Harding a cerut: d punerea pe masa verde a tuturor tratatelor încheiate, de către puterile participante, cu China. Balfour l-a lăudat pentru „simplitatea, onoarea și onestitatea sa". Delegații japonezi n' au răspuns, încă nimic. Cu o zi înainte de deschiderea conferenții, a declarat că e gata să renunțe la alianța cu Anglia.

1) Liberatea debușeurilor siberiei blocate de Japonia.

2) Internaționalizarea și neutralizarea arterei chineze de cale ferată.

3) Constituirea unui consorțiu de exploatare a extremului orient.

4) Menținerea exploatării cilor manciuriene dar revizuirea, în 1923, a concesiunii sale asupra peninsulei Liu-Ciang.

5) Consorțiu care să emită împrumuturile de stat ale Chinei.

6) Libertatea pieții comerciale, financiare și industriale a Chinei.

7) Anularea tuturor conventiunilor pe bază cărora Japonia s'a infiltrat în China.

Cum se vede China e considerată ca o pradă fără nici-o voință.

Ea nici n'a fost convocată.

Harding îi recunoaște însă ... integritatea și independența!

Interesant e că Harding propune să se discute întâi limitarea înarmării navale, pe timp de 10 ani, — și nu primește decât apoi, să discute conflictele sale cu Japonia, după ce o va fi angajat-o cu cuvântul său asupra primei chestiuni.

Dacă planul acesta — care este maximul dela care să înceapă discuția — va fi acceptat de Japonia, rămâne să vedem.

Registenței Japoniei, America va încerca să opună solidaritatea cu statele europene.

La timpul oportun, puterile europene vor pune, ca preț al solidarității ce li se va cere, anularea datoriilor de războiu, pe care ministrul american de finanțe, Mellon, a declarat-o cu desăvârșire exclusă dela conferință pentru a conceda apoi asupra acestei hotărâri, la timpul oportun.

Ceeace nu împredică pe Vanderlip ca în altă parte, la Porto Rose, să propună constituirea unei bănci internaționale. —

Politica de „onoare, onestitate și simplitate" a lui Harding, ultimul interpret, clasic de altfel, al doctrinei lui Monroe — va emoționa mult omenirea; nu însă, pe japonezi. —

Pe care îi așteptăm să vorbească.

Ultime informațiuni

fir special dela corsp. nostru din București

Ora 1 p. m.

Legațiunea franceză a protestat contra blocărei depozitelor străine atrăgând energic atenția guvernului, că blocarea aceasta va avea efecte dezastruoase mari asupra relațiilor economice.

Chestiunea se va discuta în Consiliul de Miniștrii.

*

Conferința de dezarmare a propus, ca America să-și limiteze înarmarea navală pe timp de zece ani.

*

Azi va avea loc o importantă ședința a Consiliului superior de războiu sub președenția Regelui. Se vor discuta nevoile armatei (echipament și organizarea armatei în genere).

Știri externe

In vederea economiilor bugetare guvernul bulgar a hotărît suprimarea legațiunilor din Berna și Haga. E probabilă suprimarea și altor legațiuni și consulate. Independent însă de aceasta, personalul tuturor legațiunilor va fi redus.

*

Pe aerodromul din Praga, un incendiu a distrus 28 avioane, 46 motoare. Pagubele sunt evaluate la 25 milioane.

TELEGRAME

Japonia conditonează acordul său cu America

Lafayette, 15 Nov.

Se vestește din Waschington la Paris, că denunțarea alianței anglo-japoneze este considerată de pe acum ca fapt îndeplinit Anglia ar accepta proiectul lui. Hughis, cere însă detalii asupra rețelei de comunicații maritime și totodată stabilirea deosebirei exacte între mari crucisetoare și cruciatoare ușoare.

Se pare că Japonia ar consimți să adere la proiectul lui Hughes cu condiția însă, ca America să renunțe fortificarea Oceanului Pacific.

*

Delegații tuturor Statelor sunt satisfăcuți de rezultatul primei ședințe a conferinței.

Guvernul ungar a demisionat

Bpesta, 15 Nov.

In dimineața zilei de 15 cor. primul ministru Bethlen a înaintat demisia întregului Cabinet

Procesul verbal al dimisiei a fost semnat de toți miniștrii.

Mișcarea economică, socială, juridică

Guvernul a început a vinde avuția națională

Deși dovedit ca o nenorocire țării, guvernul a cărui incapacitate a fost recunoscută chiar de Rege, se îndărătnicește să desăvârșească opera sa de ruină și de subjugare.

Nu bine au ieșit dela Rege reprezentanții băncilor, și generalul Averescu, încăpățânat și vinovat, nesocotește măsurile de salvare impuse de aceștia.

D-sa a vândut producția de aur a României pe timp de 10 ani.

40 de mii de aur — patru vagoane pline — în valoarea „de astăzi" a 1 ului: 1 miliard și jumătate — sunt astfel sustrase statului.

În același timp în care unanimitatea băncilor cer regelui și guvernului interzicerea exportului de aur, în aceași zi în care oficiosul guvernului anunță că taxele vamale la mărfurile de lux se vor încasa echivalent în aur și că guvernul a interzis exportul aurului.

Aceasta pentru a reface stocul necesar Băncii Naționale în valoare a cărui bilet se rezumă toată viața țării — în aceeași zi, același guvern vinde toată producțiunea de aur pe timp de 10 ani de zile.

Aurul depozitat la Petrograd în valoare de 494 milioane nu mai există.

Sovietele îl propun ca preț al răscumpărării Basarabiei,

Stocul de aur al Băncii Naționale este de 1 milon 700 mii lei. Circulația fiduciară de 12 miliarde 249 mii de lei, în 20 Septembre, bancnotele Băncii Angliei (de pildă) n'au crescut în timp de 7 ani, din 1913—1920, dela 89.608.000 lire, la 132 mii!

Împozitul pe avere a trimes lei în străinătate și i-au retras din circulație se mai cere încă 1 miliard de hârtie, pentru consumul intern

Cele 3 miliarde 660 milioane bonuri de tezaur (în aur: pe care le are Banca asupra ministerului de Finanțe au valoarea tuturor bonurilor de tezaur ce ni se protestează necontenit.

Agenția Marițimă Română dela Napoli a fost sechestrată. Statul ca orice creditor de rea credință, nu mai dă pe acolo ca să nu fie înfășcat. Vapoarele lui au adoptat altă cursă.

Și în astfel de vremuri, guvernul — care face drept constituțional cu soarta țării și prorogă deschiderea parlamentului — vinde aurul țării la străini.

Guvernul care a mai experimentat această inepție de a se componta în politica externă ca un jucător la bursă, vinde, după grâul pe anul acesta și pe anul viitor, aurul al cărui preț poate varia considerabil în curs de zece ani — pe preț de 37.500 lei.

Anul viitor în loc de 3750 franci pe kilogram corespunzător celor 37.500 lei prețul ar putea fi îndoit — 7000 de franci francezi — dacă guvernul ar lua măsurile care să îndrepte valuta în afară.

La anul se poate ca prețul de cost să fie mai scump: cât vor pierde producătorii de aur cari sunt siliți să vândă până peste 10 ani cu prețul de acum 10 ani în urmă?

Se repetă același neuorocire cu producătorii de aur, care s'a întâmplat cu producătorii de cereale.

Pentru a preîntâmpina un refuz de lucru din partea producătorilor, guvernul s'a gândit să confiște aurul — pentru a 1 vinde el — desigur iar printr'un Sindex oarecare.

Și care vor fi rezultatele imediate?

1. Banca Națională, inima țării, va rămâne descoperită încă timp de 10 ani de zile. Presupunînd că guvernul va menține taxele de import în aur, cât aur vor putea aduce acestea mai ales când importul va fi oprit; când pentru nevoile statului, Băncii Naționale i s'a cerut nu mai puțin de cât 5 miliarde 579 milioane în cursul unui an Timp în care stokul metalic al ei nu a crescut decât cu 166 mii de lei argint.

Când guvernul întrebuințează tot aurul pentru a plăti toate contractele Bratianel cupoanele și toate comenzile aprovizionării ori pentru a plăti pe misionarii din străinătate?

2. Banca va continua a rămâne descoperită pentru ca în schimbul aurului pe care i-l sustrage guvernul nu-i aduce nimic decât că retrage deocamdată 1 milion și jumătate.

3. Situația datoriilor și a creditului nostru în străinătate rămâne aceeași: suntem protestați și sechestrați.

4. Pentru a put a face față situației care rămâne mereu aceași, vom trebui să confiscăm, să concedăm și să vindem și celelalte avuții ale țării.

5. Pentru a ne procura aurul necesar Băncii Naționale, va trebui să cumpărăm aur cu valuta mereu proastă, iar pentru a crea un depozit cel puțin de „hârtie" străine, să fim siliți a continua importul și încă pe acel mai costisitor acel de lux — și să agravăm regimul vamal pretinzând toate taxele la export în aur.

Între guvern și Banca Națională s'a deschis o luptă pentru aur.

Guvernul aceasta, de rea credință, în loc să ridice impozitul pe venit, în loc să oprească importul, să rechemă pe cei 40 de mii de desgustați cari trăiesc pe lei, înstrăinată e în loc să organizeze exportul, să reducă cheltuielile etc. persistă cu încăpățânarea lui Lenin în a-și menține desastruoasele sale reforme financiare.

El comite una din cele mai monstruoase acțiuni, împotriva țării lovând și încercând să distrugă Banca Națională a țării.

Cu această ultimă faptă guvernul se socotește consolidat. Fericit poporul care îl are; și mai ales acei care nu-l lasă să plece

— **Rugăm călduros pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.**

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR"
Str. Memorandului 11 (Unio).
Ștofe de lână pentru Dame
Ștofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Prețuri cu Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.
Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.
11

Cetiți „Infrățirea"

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13
Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.
1212
En gros și en detail.

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"
1230 Nu primi imitațiuni!

Stok proaspăt de Pneuri și Bandaje
GOOD YEAR
Construcție speciala A. W. T.
— Cu prețuri normale —
Toate Dimensiunile Europene, asemenea Americane cu talonul de sârma
Casa GOODYAR TIRE & RUBBER Company
Atrage atențiunea onoratei clientele să nu cumpere pneuri care nu vor avea un plumb de siguranță, fabrica garantând calitatea numai pentru acestea.
Pneurile fără plumburi, sunt din cele rămase de la armata americană din Franța și deci marfă veche și rău păstrată.
REPREZENTANT EXCLUSIV PENTRU ROMÂNIA
CONSTANTIN S. MIHAESCU
IN FAȚA MINISTERULUI DE RĂZBOI
(Strada Valter Mărăcineanu No. 2). — Telefon 47-72. 1126
Cluj la Alexandru Lörincz Strada Regele Ferdinand, 116
STOC PERMANENT.

22
In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ caută un post pentru oarele de după masă. Adresa la ziar sub „Dactilografă". 1256

DACTILOGRAFĂ română-maghiară caută post. Adresa Str. Heltai No, 1 Cafenea. 1255

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un căruț pentru băeți Str. Reg Ferdinand 96.

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoceală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

UN TÂNĂR inteligent german dorește cunoștința unei Domnișoare la fel, care să vorbească germana în chestie de căsătorie. Adresa la ziar sub Ludwig.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți carl au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Intreprindere de transport
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Reclama este sufletul comerțului

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE.

No. 18875—1921.

Publicațiune.

In vederea organizării corpului tecnic al Architecților din serviciile publice, conform Legei sancționată cu Decretul Regal No. 2906 publicat în Monitorul Oficial No. 75 din 8 Iulie 1921, Domnii architecți și conductori de lucrări de architectură, aflați actualmente în servicii publice, cari doresc a fi încadrați în suszisul corp, sunt rugați a prezenta Ministerului Lucrărilor Publice, Direcția Consiliului Tecnic superior, cel mai târziu până la data de 1 Decemvrie 1921, următoarele acte:

Diploma sau certificatul de studiile făcute;

Extractul după actul de naștere;

Actul doveditor, că a satisfăcut obligațiunile legei de recrutare.

Actele pentru stabilirea naționalității și exercitarea drepturilor civile și politice;

Certificatele și actele de serviciu ce a făcut în alte administrațiuni precum și un memoriu de lucrările mai importante ce a executat. 1251

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**
se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.
1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

AUTO-MECANICA
CLUJ,
STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:
TURISM: **STOEVER** Tip. D3 13/24 HP
Camioane: **BERLIET** 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:
AUTOMOBILE
LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Unsoare consistentă de prima calitate, furnizabile în butoaie și cisterne.

Prețuri fără coucurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabite pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Nu cumpărați

PÂNĂ CÂND NU VIZITAȚI depozitul din Cluj lângă podul de fier de peste Someș (palatul Babos) al fabricei de postav și pături din Sibiu și Cisnădie

GROMEN și HERBERT

Unde puteți cumpăra ieftin cele mai bune stofe din țară și din străinătate.

1257

Totfelul de tapete și pături în depozit.

2000 metri tapet albastru Gobelin, metrul 30 Lei.
Stofă de palton negru de iarnă metrul 260 Lei.

La magazinul de mobile

„VICTORIA“

din Calea Regele Ferdinand No. 41,
au sosit și se află în depozit, cele mai frumoase mobile din Cluj.

◆

Dormitoare elegante, Prânzitoare moderne

precum și tot felul de aranjamente pentru case.

Prin calitatea și frumusețea lor, este exclusă orce concurență.

1254

Prețurile sunt mai reduse ca oriunde.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Budega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Márton fty

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucrări de specialitate.
1116 Servici promt.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“.

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp“. Telefon interurban: 130

Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Au sosit

2 VAGOANE

Conserve de legume

din fabricele Economu & Staicovici. ◆

Se vând în engros la comercianți cu reducere de 20%. Vânzare și en detail. De asemenea coloniale și delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, țuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal pește proaspăt.

1246 **„Colombo“**
I. Aldica & D. Sasu
Telefon 200. **Cluj, Piața Unirei 30.** Telefon 200.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Reclama este sufletul comerțului

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu masina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 377 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Sâmbătă 19 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR... ANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852.
SUB CONDUCEREA D...
Director: D. TO...
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Adevăratul leac!

Poporul nostru zice, că lupul își schimbă părul, dar năravul ba. Părul popoarelor însă este politica lor, în înțelesul larg al cuvântului. De aceia o *Constituție* nouă nu înseamnă și un popor nou. O Constituție nouă înseamnă, în cazul cel mai bun, o casă nouă, mai cuprinzătoare, pentru omul cel vechiu. O femeie însă, o englezoaică, Octavia Hill, a făcut o constatare minunată. Cuprinsă de milă față de oamenii care trăiau în case urâte, mici și nesănătoase, le-a dat ce-a avut ea, a mai adunat și de la alții și a făcut case frumoase, mari și sănătoase, pentru cei săraci. Apoi i-a luat pe acești săraci din vizuinile lor și i-a mutat în casele cele omenești, clădite de ea și fericită și-a căutat de alte treburi. Întorcându-se peste câtva timp să-și vadă prietenii, a avut totuș o mare mâhnire: săracii făcuseră din casele cele frumoase case urâte; din casele cele sănătoase, case nesănătoase! Atunci buna Octavia Hill și-a zis: nu, omul, înainte de a fi mutat într'o casă frumoasă, trebue să-i luați să știe prețul o astfel de casă!

Așa a și făcut ea! Împreună cu alte câteva prietene a adunat bani și a reparat casele cele păcătoase în care trăiau săracii; apoi umblau zilnic pela ei și ajutau gospodinelor să-și țină odăile în bună stare, le învățau cum să le împodobească și tot așa până ce oamenii cei săraci, deveneau oameni curați și dornici din fundul sufletului de ceva și mai bun. Atunci Octavia Hill îi lua și îi trecea în case noui-nouțe, case pe care ei, de data aceasta nu le mai urâțeau.

Aceasta nu este o poveste! Sau dacă voiți, este povestea care se potrivește cel mai bine casei celei mari cetățenești, în care oamenii sunt mutați câteodată de inimele iubitoare de bine ale timpurilor lor, casei numită *Constituție*.

Știu, se va zice, că așa au vorbit totdeauna reacționarii, „boerii", că prin cultură, prin preparația sufletului, trebue să se înceapă. Felul acesta de a vorbi este cunoscut și la noi. El a fost punctul de vedere al unimiștilor, care, după adversa il lor, ziceau că trebue să începi cu sufletul, numai ca să poată păstra ei mai mult în mână pământul! Se poate că așa să fi fost cu junimiștii! Dar ceiace a păzit Octavia Hill rămâne totuș un adevăr, care se potrivește și la căsnicie și la cetățenie.

„Poți să răstorni un guvern, o minoritate privilegiată, dar nu poți să răstorni un popor.

Legea însăși este neputincioasă, c'iar când o sprijinește forța armată, în contra moravurilor și prejudecăților înrădăcinate într'un popor. Situația economică cea grozav de proastă, în care se găsește Italia contimporană nu este nici de cum datorită, în ultima analiză, casei de Savoia.*) În fața corupției funcționarilor, care a devenit o tradiție și a ușurinței maselor populare, cele mai bune legi și hotărîri rămân adeseori fără efect. Acelaș lucru în Spania, în Grecia și mai mult încă, în Orient. În Franța chiar, unde Republica a făcut mult pentru propășirea națiunii, ea n'a răuș it totuși să înlăture din viața națională unele cangrene. Ea le-a înrăutățit aproape. Ceiace, în timpul regalității constituționale, trecea drept o corupție de neauzit, a devenit astăzi un joc copilăresc. O națiune, un popor, nu sunt unități decât la figurat și suveranitatea poporului, chiar dacă este proclamată legal, poate să nu fie în realitate un factor hotărâtor..."

Rândurile de mai sus sunt scrise de un conservator, nu sunt scrise de un junimist. Ele sunt spuse e unui socialist, Ed. Bernstein, care atunci, în 1899, mai scria că lucrătorii nu sunt preparați — în Germania, notați! — să ia guvernul în mână, căci: „noi trebuie să luăm pe lucrători așa cum sunt. Și ei n'au căzut, în genere, nici în sărăcia prorocită de Manifestul comunist și nu sunt nici așa de lipsiți de prejudecăți, cum ar voi să n-i prezinte adulatorii lor."

Dar oricum ar fi, cu o Constituție nu te poți juca așa de ușor, cum te-ai juca cu o casă. Noi nu mai putem reveni la Constituția cea veche. Tot ce ne rămâne de făcut este să ridicăm poporul la înălțimea cuvenită, pentruca să poată prețui casa cetățenească cea nouă. Adică să-i dăm cultură. Acesta este adevăratul și singurul leac radical, al relelor de care suferim acum, după războiu. Se vorbește de schimbare de guvern. Bun lucru va fi și acesta! Dar un lucru să știm totuși și anume că nici un guvern nu va putea face binele în potriva voinței poporului! El va putea doar face mai puțin rău de cât i-ar îngădui poporul lui și atât! Vezi bine, că și aceasta este ceva și orice om va fi bucuros să vadă în capul țării o astfel de schimbare. Schimbarea cea mare însă, singura care va face din poporul românesc un popor cu adevărat la înălțimea constituției lui, rămâne tot răspândirea culturii. Numai aceasta va putea înlătura definitiv guvernele rele din țară.

*) Cartea din care iau acest citat a fost scrisă în 1899, ceiace explică părerile pesimiste asupra situației economice a Italiei, care se găsea atunci, în adevăr, într'o proastă stare.

Virgil I. Bărbat.

Evenimentele zilei

Chestia orientală în conferința ruso-japoneză

Lafayette, 15 Nov.

Conferința Ruso-Japoneză a început lucrările relative la chestiunea externă din orient.

Un binefăcător al omenirei:

Dr. Puțureanu

La Sanatoriul Clănești din jud. Vâlcea, înconjurat de o modestie caracteristică un mare român, în mijlocul unei munci fără răgaz de dimineața dela orele 3 până noaptea la 11. Acesta e Doctorul Puțureanu, care, după 17 ani de muncă închinată unei idei, a descoperit în sfârșit serul împotriva tuberculozei. Sute de bolnavi înviază sub mâna lui, după ce se socoteau ca și condamnați la moarte de necruțătoarea boală. Ceia ce alți savanți ai lumei și în laboratoare mari n'au isbutit să smulgă științei, a isbutit, spre cinstea numelui de român, unul dintre fiii neamului nostru. Pentru cei care au cunoscut cât de puțin pe Doctorul Puțureanu, minunea realizată de el azi li se pare, oricât ne mai pomenit ar fi ea, ca încununarea firească a unei munci titanice și a unei credințe nesovăelnice.

Au nu spune scriptura: „de veți avea credință cât grăuntele de muștar, veți zice muntelui mută-te și se va muta?"

Doctorul Puțureanu de ani de zile a nutrit în sufletul lui credința că va găsi leacul celei mai cumplite boale, care ajutată de mizeria cea mare, a umplut azilele săracilor, ce umblau pe lângă și nu și mișcau fălcile să înghită o fărâmă de pâne s'au făcut bine, au plămânii cicatrizați și umblă.

Figurile hidoase și mâncate ale unora s'au cojit și s'au însănătoșat. Serul Doctorului Puțureanu face minuni și cazurile bolnavilor înzdrăveniți sunt atestate, înainte și după însănătoșire de doctori specialiști.

Credem că numele Doctorului Puțureanu, va trece în istoria omenirei.

Premiul Nobel, nu va fi o răsplată prea mare pentru cea mai mare faptă socială din câte se închiagă, acum sub soare.

P. P.

Inițiativa băncilor din Capitală

— Criza financiară și inițiativa privată —

Deși leul a cotat eri 9 centime, totuși vremurile financiare continuă să fie preocupate de rezolvirea problemei financiare.

Reprezentanții băncilor din Capitală s'au întrunit la Banca Națională și au discutat asupra împrumutului de care are nevoie Statul, spre a face față plăților.

D-l Aristide Blank a propus Băncei Naționale înființarea unui credit de 800 milioane, care să fie garantat în chip solidar de către cele opt mari bănci din Capitală.

Acest credit ar avea scopul să ușureze ministerului de finanțe îndeplinirea obligațiunilor față de bănci și industriași.

Neputându-se lua o hotărîre definitivă, reprezentanții băncilor se vor întruni din nou pentru a stabili reglementarea creditului financiar solidar, după care apoi se va prezenta Băncei Naționale un rezultat precis.

Neapărat că dacă această propunere se va traduce în fapt, criza monetară de pe piață va fi, în parte, înlăturată.

În prezent ministerul de finanțe are nevoie neapărat de un miliard — sumă care corespunde nevoilor actuale ale pieței. Și nu vedem motivul pentru care Banca Națională n'ar consimți la acest împrumut, întrucât băncile din Capitală își iau obligațiunea să-i garanteze.

*

Privită din alt punct de vedere această chestiune, constatăm că este vorba de un act de inițiativă privată, datorită unor bănci cari vor să salveze Statul de la ruină, și atunci guvernul în rezolvirea crizei financiare nu este de cât o ficțiune.

Dacă astfel stau lucrurile și dacă speranțele de refacere financiară le așteptăm numai de la inițiativa privată, ea apare în prezent ca o necesitate permanentă, și atunci, ar fi mai nimerit ca să li se dea consfătuirilor reprezentanților băncilor un caracter oficial și să fie transformate într'un conziliu financiar de Stat.

Aceasta cel puțin cât o mai dura guvernul generalului Averescu.

Plaga făgăduelilor

Dela un timp încoace se pare că întreaga activitate a cârmuitorilor — stăpâni pe destinele vieței de Stat — se mărginește la promisiuni în stil mare.

Delegațiuni și memorii se străcoară zilnic prin cabinetele ministeriale. Ele prezintă plângerile, doleanțele și suferințele, când ale funcționarilor, când ale micilor sau marilor industriași etc. solicitând soluțiuni grabnice de ameliorare. La toate acestea răspunsul e tipic: o mână zâmbitoare ministerială și a'ir mativul: „da totul are să fie mai bine!" O strângere călduroasă de mâni — d că ministrul e om de salon sau mai democrat — și problema se consideră ca aproape rezolvită. Din nefericire ea poate fi considerată ca definitiv . . . aplanată.

Același gest, aceiași mulțime de promisiuni și față de deputățiile și memoriile minorităților. Se cere o universitate maghiară? Firește că se va da — afirmă ministrul. Se cer permisiuni de organizare politică? Răspunsul ministrului e aceasta o aștept m și ne bucură pasul d-v. Și așa mai departe pentru a arăta toleranța, o bunăvoință și tot sprijinul Statului față de cel mai slab.

În fond însă nu se cercetează nici o chestiune, nu se cercetează niciodată care-i limita intereselor de Stat și întrucât promisiunea ce se face va putea fi realizată în cadrul acestor limite.

De aci apoi urmează desfășurarea reală a evenimentelor. Organizația alcătuită trebue desființată, că nu corespunde scopului urmărit anumite persoane alăturate și chiar mulțimea — plaga făgăduelilor și a contrazicerilor — haosul complect, spre nemulțumirea celor mici cărora li se la sau în cel mai bun caz nu li se dă nimic din cele făgăduite.

Acest haos la-u creat multele și irealizabilele promisiuni ministeriale;

Massele pierzând încrederea puterea de Stat rămâne compromisă.

Promisiunile făcute cu dujumul în momente de slăbiciune ministerială azi nu mai satisfac pe nimeni și nu rezolvă nici o problemă din cele multe la ordinea zilei, iar diferitele grupări de interese comune, funcționari, meseriași, muncitori, patroni, țărani, etc rămân în starea lor de nemulțămire care crește mereu.

Nici măcar minoritățile nu mai cred în promisiunile ce se fac. S'au deprins cu ele și ori de câteori răsare inevitabila promisiune, totdeauna se ivește și decepția.

Însă, mulțimea a început să cunoască rostul și valoarea acestor promisiuni. Tot mai intens se cere acum muncă din partea celor de sus. Muncă serioasă fără de care nici cea mai mică nemulțumire nu poate fi înlăturată.

Toate straturile societății cer mai multă muncă decât plimbări din Cluj la București și vizite ministeriale fără nici un rost. Munca prin care se vor restabili ordinea răsturnată și desigur legalitatea.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

DIN ORADEA-MARE

— Şezătorile artistico-literare „Cele Trei Crişuri" —

(Dela coresp. nostru)

După vacanţa verii revista „Cele Trei Crişuri" din Oradea Mare şi-a reluat activitatea culturală românească cu mai mult avânt, începând cu ciclul şezătorilor artistico-literare, din cari s'au ţinut până acum două: una Sâmbătă 5 şi alta Joi 10 cor., urmând ca pe viitor să se ţină în fiecare Joi seara.

La prima şezătoare, după cuvântarea de deschidere a P. S. S. episcop Roman Ciorogariu, care întotdeauna ia parte la manifestările româneşti, Dl. Gh. Bota, directorul şcoalei normale de băeţi şi-a desvoltat conferinţa: „Despre ipocrizie" pe care a tratat o cu multă viociune. Subiectu fiind actual mai mult ca niciodată, a fost bine-venit azi, când trebue să ne gândim toţi, cum am putea face ca să smulgem măştile ipocriziei tipurilor din jurul nostru, ca să apară în faţa lumii sub valoarea lor adevărată şi să se poată distinge oamenii adevăraţi de secăturile ce se ascund sub mască.

Artistul Baldovin dela Teatrul Naţional din Bucureşti a declamat două anecdote de Teodor Speranţa, iar d-na Codrescu, artistă de operă, a cântat din muzica clasică, cu o voce admirabilă pentru care a fost din belşug răsplătită cu aplauze. D-ra posedă calităţi vocale strălucite şi va face cinste pe scena teatrului orăşenesc, unde a şi fost angajată la operă.

O surpriză frumoasă ne-a oferit primadona operii din Oradea Mare Iolan Baranyai, care a cântat cu multă însufleţire bucăţi de operă, acompaniată la plan de compozitorul şi şeful orhestrei teatrului orăşenesc Andrei Szátmaryi, încă un element care s'a alăturat la munca începută de „Cele Trei Crişuri".

Un gest lăudabil este acela al scriitorului Al. Cazaban, care a venit tocmai din Bucureşti pentru a citi câteva schiţe originale, pentru care a fost răsplătit cu nesfârşite aplaude. Cât de folositor ar fi ca scriitorii români să fie mai des în oraşele de graniţă şi să dea concursul manifestărilor româneşti.

Un tânăr de valoare este tenorul Iacob Indreş, care posedă calităţi vocale admirabile însă care e nevoit să lâncezească sub haina militară, pentru că Ministerul nu-i aprobă demisia. D-sa a cântat de data aceasta din muzica naţională, înduioşând sala.

Atragem atenţia ministerului artelor asupra acestui element de valoare.

* * *

A doua şezătoare, ţinută Joi seara 10 Noemvrie a fost prezidată de d-l colonel G. Bacaloglu, care în câteva cuvinte a făcut rezumatul activităţii „Celor Trei Crişuri" şi proectele pentru activitatea din viitor, după care d-l George A. Petre a citit o schiţă ţărănească de I. C. Vissarion, scriitorul care prinde nespus de bine viaţa dela ţară cu toate conflictele ei.

D-şoara Livia Ilie, cu o dulce voce de soprană, bine apreciată în Oradea-Mare, a cântat din ariile româneşti, punând duioşie în modularea melodiilor, iar d-na Codrescu, acompaniată la plan de d-ra Ilie, a cântat cu succes fragmente din opera italiană, Tosca.

D-l Eugen Speranţia şi-a desvoltat cu multă claritate conferinţa: „Ideia cosmopolită", extrăgând orgina cosmopolitismului din timpurile cele mai vechi, trecând în revistă operele filozofilor vechi şi făcând legătura cu evenimentele din prezent.

Ne pare bine că d-l Speranţia, un sârguincios muncitor pe terenul cultural, va rămâne în acest oraş de graniţă, unde activitatea d-sale de profesor şi conferenţiar este binevenită.

Un tânăr element, mult promiţător pentru viitor este d-şoara Alexandrina Dop, care a declamat cu un accent dramatic mişcător „Balada mării" de Zaharia Bârsan, pentru care a fost viu aplaudată.

La fine au urmat proecţiuni cinematografice cu figurile tuturor domnitorilor români şi tablouri din răsboiul româno-turc dela 1877, în timp ce d-l G. Bota a făcut legătura istorică. Pe viitor la fiecare şezătoare se va urma cu proecţiuni cinematografice şi cu programe variate, la cari vor da concursul profesori universitari şi artişti din Cluj şi Bucureşti.

Activitatea dusă de „Celei Trei Crişuri" al cărui suflet este d-l colonel G. Bacaloglu, un deosebit luptător pe terenul cultural românesc, este în cele mai folositoare într'un ţinut de graniţă, cum e Bihorul.

Astfel viaţa românească se va accentua din ce în mai mult iar cultura românească se va introduce mai larg, în societatea dornica şi de lumină şi frumos.

„Cele trei Crişuri" ţine conferinţe şi la sate, înfiinţând chiar biblioteci populare. In curând tot din iniţiativa „Cele Trei Crişuri", se vor deschide în Oradea-Mare o şcoală de adulţi şi o universitate populară, despre cari vom vorbi la vreme.

Cor.

Cărţi şi reviste

In comuna Bistriţa-Mehedinţi un modest apostol al cântecului românesc, d-lul Gh. N. Dumitrescu, scoate de peste 2 ani o revistă muzicală populară, intitulată „Izvoraşul". In această revistă se tipăresc, spre a nu se pierde şi spre a le pune la îndemâna oricui melodiile populare, culese de zeloşii colaboratori ai revistei, dar mai ales de harnicul ei director; se publică poezii populare inedite, studii asupra tuturor chestiunilor în legătură cu muzica, etc.

Valoarea acestei reviste este nepreţuită, căci până acum n'avem o revistă a muzicii populare, care rămâne cea mai oropsită ramură a producţiunilor artistice ale poporului nostru.

Incercarea d-lui Gh. N. Dumitrescu merită laudă şi încurajare, mai ales din partea celor cari, trăind în mijlocul ţăranului, trebuie să-i aprecieze mai mult arta, adica din partea preoţilor şi învăţătorilor. Şi nu numai citind revista trebue s'o încurajeze, ci şi colaborând la atingerea scopului ei.

Abonamentul costă pentru preoţi şi învăţători numai 30 lei anual şi se face pe adresa: Gh. N. Dumitrescu, comuna Bistriţa-Mehedinţi.

Scrisori din Braşov

— Să creiăm o Universitate populară —

In atmosfera solemnă a anului 1919, — frate când cu frate se îmbrăţişau şi se evita orice prilej sau motiv de la se isca neînţelegeri cât de cât între cei de aici, şi între cei din vechiul regat pe cari noulle nevoi naţionale îi cereau să consolideze instituţiile culturale şi să susţină aparatul administrativ — s'a creat la Braşov o Universitate populară.

Profesorii mai capabili dela vechiul liceu Şaguna şi dela tinerele licee româneşti de Stat au constituit „Asociaţia corpului didactic", în care figurează profesorii şi învăţătorii din oraşul şi judeţul Braşov. Aveam o falangă culturală.

Ideia unei Universităţi populare a încălzit pe toţi şi foarte repede s'a pornit o interesantă şi instructivă serie de conferinţe, de cursuri cari au durat toată iarna anului 1919—1920.

Solidaritatea era atât de frumoasă, încât nimeni nu putea bănui că mărul discordiei va desmembra într'o bună zi pe fraţi,

Sala cea mare dela liceul clasic era plină de public; presa şi învăţaţii noştri salutau cu entusiasm iniţiativa dela Braşov. Alte oraşe priviau pline de invidie, în realizarea frumoasei iniţiative.

Bucuria însă a fost de scurtă durată. Cursurile din anul şcolar 1920—1921 s'au sfârşit cu năruirea ideii.

Profesorii s'au desbinat, cei vechi din Ardeal s'au izolat deasemeni şi cei noui din vechiul regat, şi astfel rana nu s'a vindecat. Universitatea populară este deci primejduită. Este nevoie de o împăciuire a spiritelor, altfel e păcat de o ideie atât de minunată.

De unde desbinarea. Nu dăm detalii de oarece nu prea ne interesează mercantilismul. Convingerea noastră este că ea a isvorît din inşile temperamentele deosebite a le celor două grupări profesorale.

Cei din vechiul regat sunt, pare-mi-se, excesiv de vioi, de impulsivi, retrogazi. Destul să pună cineva în cumpănă activitatea celor „de aici" şi a celor „de dincolo", ori să răscolească o mică intrigă pe tema aşezămintelor tradiţionale ardeleneşti, pentruca să fie gata şi unii şi alţii de discute regretabile.

Şi nu vor să se plece nici unii, nici ceilalţi. Problema se reduce la deosebirea de temperament, fără îndoială.

Insă lucrurile nu pot rămânea aşa. Este nevoe să se treacă peste micile diversiuni, să se tămăduiască rănile sufleteşti şi să-şi dea mâna frăţeşte. Doar este vorba de un interes obştesc: *Universitatea populară.*

Inţeleptul cedează. Deci cei cari, ştiu să cumpănească frontul au datoria să pună capăt diversiunilor se să înfăptuească iniţiativa oamenilor datori să lumineze poporul.

Cor.

Teatrale

Ordinea spectacolelor la Teatrul Naţional, a fost modificată în felul următor:

Sâmbătă 10 c. Ginerile lui Poirier.

Duminecă 20 c. matineu şcolar.

„Chemarea Codrului" *cu d-na Olimpia Bârsan.*

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

✣ FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA" ✣

Doctorul şi perdelele

de **I. Vazoff**

(In româneşte de G. Bellea)

Doctorul Tşiricov isprăvise tocmai masa.

Ca de obiceiu, îşi aprinse o ţigară prin fumul căreia se ţeseau cele mai plăpânde broderii cu ochii abia întredeschişi, privea plictisit spre uşa pe care avea să între cu cafeaua tânăra lui servitoare Vakareli.

Din dulcele său „farniente" fu însă trezit de hurducaitul unei căruţe ce se opri brusc în faţa casei sale.

Doctorul se ridică şi se opri la fereastră. El văzu pe stradă pe un flăcău care, sărind din căruţă, deschise grăbit uşa.

Câteva minute mai târziu tânărul se găsi în faţa doctorului.

—„Ce noutate îmi aduci"? întreabă doctorul pe oaspe, recunoscând într'însul pe un slujbaş al său.

—„Domnule doctor, femeia mea e greu bolnavă" răspunse şoptind Sandov, în timp ce cu mâna tremurândă, încerca să-şi potolească bătăile inimei ce se sbătea violent, în pieptu-i plăpând.

— „Ce are femeia D-tale? — întreabă iarăşi doctorul cu sângele rece, propriu medicului.

Sandov povesti cum nevasta lui — care de trei luni născuse — suferă de o boală cumplită şi care dela naştere n'a mai părăsit patul.

Tchiricow îşi netezea gânditor cotletele-i cărunte.

— „Femeia D-tale a mai fost căutată de cineva?" — reluă deodată doctorul.

— „Da: de doctorul O. şi de doctorul L." — răspunse tânărul.

Tcherikow devine grav şi-şi încreţi fruntea.

— „Dar şi acum vii la mine?"

El fixă pe slujbaşul său drept în faţă; privirea lui era severă, aproape dispreţuitoare, vroind parcă să zică: „Acum vii la mine, când nici cea mai mică licărire de nădejde nu ne mai surâde, acum când nu mai e chip de nici o scăpare?".

„Scapă-mi nevasta, Domnule doctor, ea e aşa de tânără încă, nu mă părăsi, nu mă deşnădăjdui tocmai în clipa asta, te rog ca pe d-zeu domnule doctor!"

Aşa imploră Sandov ajutorul doctorului, în timp ce desnădăjduit încerca să-şi alunge din faţa ochilor chipul suferind al frumoasei sale neveste — privind cu o teamă copilărea că ceasornicul din părete, pe acărui placă arătătorul parcă sbura cu o repeziciune uluitoare, lăsând în urmă amintiri bogate plăcute altera însă cari pentru el desveliau şi mai dureros realitatea, transformându i clipele în o aşteptare lungă cât veşnicia.

Doctorul aruncă o privire fugitivă asupra tânărului şi apoi zise:

— „Bine, voiu vedea; peste un sfert de oră pot primi bolnavi".

* * *

In drum spre casa muribundei, doctorul întreabă pe Sandov în ce fel a fost tratată bolnava. Din răspunsuri vroia Teherikow să desprindă ceva. Faţa i-se întunecă de-odată; însă nu avea tăria sufletească să-i spună tânărului ce-l aştepta.

Sandov, tăcut, era dus în lumea gândurilor, — gândurile ce-l purtau acasă unde frumoasa lui se sbătea în chinuri înfricoşate aşteptând zădarnic o scăpare.

In decursul celor 3 luni de grea încercare, Sandov nu numai că-şi cheltuise toată averea economisită din timpuri mai bune, ci a trebuit chiar să se împrumute.

Covârşit de neastâmpăratele-i gânduri ce-i cutreerau mintea auzia parcă vuetul greu al undelor macabre pe care pluteşte moartea apropiindu-se de patul fiinţei sale scumpe, el nu auzia că doctorul vorbia.

* * *

După un drum destul de lung căruţa se opri în faţa casei lui Sandov.

Pe un pat de fier zăcea o femeie tânără, pe chipul căreia chinurile nu-i umbrise frumuseţea. Trăsăturile obrajilor erau mistuite de durere dar ochii ei negrii nu-şi pierduseră farmecul tinereţei numai strălucirea lor se prefăcuse într'o privire jalnică de teamă de suferinţi şi desnădejde".

Din adâncul acestor ochie se desvălea taina unui suflet blând; nemilostiva moarte se oglindia totuşi în chipul suferind.

„Ajutor" — şopti bolnava cu buzele învineţite de durere; — o şoaptă lină asemenea unei adieri de primăvară în amurg o şoaptă ce părea că este glasul trupului ei zdruncinat.

Consultarea doctorului Tchekov dură zece minute. Apoi, el cu un aer sever, intră în odaia alăturată — ceace însemna, că Sandov are să-l urmeze.

— „Nevasta D-tale se află înaintea unei mari primejdii" — zice doctorul de-a dreptul, fără, înconjur cât de cât prevenitor — cine a „căutat-o, a căutat-o prost" — adăugă el pe-un ton necăjit — „n'a fost doctor ci un şarlatan ordinar"!

Sandov făcu o mişcare cu

Cronica politică

Colaborarea averescanilor cu țărăniștii. In timp ce presa guvernamentală spune că nu este criză de guvern și nici n'ar putea să fie, întru cât guvernul se sprijină pe majorități puternice, — averescanii agită din nou chestiunea tratativelor cu țărăniștii pentru reîntrarea opoziției în Parlament.

Se anunță chiar întrevederi între averescani și țărăniști.

Pe deoparte, a recurge la formele constituționale, iar pe de alta a trata cu opoziția, — aceasta nu însemnează de loc că guvernul este tare.

Echivocul nu poate să arăte decât și mai mult slăbiciunea guvernului.

După cât aflăm de data aceasta țărăniștii pretind: o lege electorală „democratică" în vederile programului țărănist. Dar tocmai în legătură cu această chestiune averescanii se încăpățînează a rămânea la guvern; ei concep o lege electorală care să le asigure majorități și la opoziție deci contrară intereselor electorale ale partidului țărănist, care dă naștere unei divergențe și exclude orice posibilitate de apropiere.

Țărăniștii mai pretind suprimarea imediată a tuturor sinecurelor și convocarea unei Constituante, ale cărei alegeri să fie prezidate de un guvern neutru.

Iată condițiuni cari prin esența lor lovesc în intențiunile guvernului.

Față de o asemenea situațiune s'a dus și ultima speranță rămasă guvernului, ca printr'o înțelegere cu țărăniștii să restabilească raporturile normale cu opoziția din Parlament, — ceeace poate că i-ar mai fi prelungit șederea la putere.

Scrisori dela granița Apuseană

Cum funcționează posta și C. F. R. în județele mărginașe. — Slujbași muritori de foame. — De vorbă cu părintele din Cetatea-Veche.

Oficiile telegrafo-postale au primit mai nou un ordin din partea direcțiunei generale, prin care e oprită utilizarea limbei maghiare în timpul slujbei fie în birouri fie oriunde și oricare ar fi natura funcțiunii, impunându-se astfel personalului vorbirea esclusivă a limbei românești.

Ordinul e dat, dar e greu de executat. Sunt funcționari poștali, cari nu și-au cumpărat o gramatică română. Ei spun macar, pretextând că nu au fost preveniți oficial, și se plâng dimpotrivă că leafa lor e așa de redusă că nu ar putea ajunge nici unui factor poștal.

De pildă: o slujbasă îmi spunea, că primește dela stat, în total suma de 295 lunar, din care sumă e obligată să plătească și pe factorul postal, pentru care e prevăzută în buget suma de 25 lei lunar.

Li se cere funcționarilor să-și angajeze pe a lor cheltuială interpret din comuna respectivă. Din 295 lei nu se poate plăti un interpret, când leafa unei servitoare e azi de 250 lei pe lună, plus hrana și locuința.

Firmele poștale cu pajura țării, nu s'au distribuit până azi oficiilor.

Fapt cert e, că serviciul poștal din Ardeal lasă foarte mult de dorit. Zilnic se pierd ziare corespondențe îndeosebi colete sosite din America etc. Cercetările se fac cu mari întârzieri, presupunând, că se fac și astea.

In lipsă de factori poștali, adresanții sunt siliți să le ridice personal dela poștă, ziarele, corespondența și coletele sosite.

■

Felul cum funcționeaza C. F. R în județele mărginașe se documentează prin următoarea circulară a direcțiunei regionale respective din Cluj, pe care nu o înțăleg nici cei mai vechi cheferiști, transferați pe plaiurile noastre din vechiul regat.

„Nr. 31 Ru. Stațiunei N. Cluj, 20 Oct., 1921. Reportează imediat ca expedante din jos Serviciul Financiar B. IV., când și în ce sumă ve cunoștințați? Daci suma nu în teză de expedau a cunoștintați actunçia din caz în caz roportează acațiunii B V. a" —

Astfel de circulare sunt numeroase la C. F. R.

Intrebând pe un cantonier despre plata ce o primește dela C. F. R., îmi răspunde, că 360 lei lunar după un serviciu de 20 ani. E tatăl a 8 copii mici și mai gol ce jerpelit ce e.

Lista de plată nu există.

Cantonierii nou numiți, fără familie, au același salar, ca ei.

■

Interesant e să știm, că în fruntea serviciilor nici azi nu avem români, îndeosebi la secțiile de întreținere. Tineretul român nu îmbrățișează nici a carierile de inginerie, arhitectură și medicină. Toți se îmbulzesc la drept, la litere, la teologie, când ne lipsesc cu totul aproape medicii, inginerii, întreprinzătorii români.

Un cheferist din vechiul regat mi-a spus, că la școala de mișcare C. F. R. din București se prind bursierii cu plasa; totuși nu se prea găsesc.

Una din cauzele acestor stări e și protecționizmul și nepotizmul în mare măsură la C. F. R. unde, — cum mi-a spus un vechiu ceferist, — n'are ce căuta acela, care n'are... rude s'au protectori la Ierusalim.

■

Părintele Hrițiu, din Cetatea-veche, comună situată în nemijlocita apropiere a graniței dintre România și Ungaria, mi-a spus, că prin punctul Cetatea-veche se exportează mari cantități de lemne, vite, porci.

Marile proprietăți, — spunea încă părintele, — nu s'a expropriat. Poporul așteaptă cu nerăbdare înfăptuirea cu dreptate a reformei agrare.

Credincioșii gr. cat. sunt aproape maghiarizați; asemenea și în comuna vecină Vetiș.

Populația se plânge de scumpetea covârșitoare a articolelor industriale. Prețul vitelor scade, nefiind bine organizat exportul lor.

Cor.

Cinstea Țării

In „Neamul Românesc", d-l prof. N. Iorga, publică următorul articol:

„Aceia cari printr'o rea gospodărie au sărăcit țara, care se putea ridica mai repede și mai deplin din marile nenorociri, ale răsboiului, nu și-au dat sama de un lucru: că odată cu pagubele materiale care cu greu se vor putea acoperi spectacolul desordinii și proastei guvernări a atins însăși cinstea țării.

Adesea întâlnești chiar la străinii prieteni un sentiment de neîncredere față de tot ce vine din România. In părerea multora — și ea tinde să se generalizeze — noi nu suntem, nu mai suntem o țară de relații sigure. Negustorii nu plătesc la timp, învoielile nu se țin, contractele nu se execută.

Și rezultatul firesc se produce. Comerțul onest, îngrijorat sau chiar descurajat, ne părăsește, și fiindcă totuși sunt afaceri de făcut la noi, vin aventurierii. Dacă-i vedem năpădindu-ne cu îndrăzneala și aroganța lor, să înțelegem bine care e motivul apariției lor în număr tot mai mare. Sunt oameni cari riscă într'o țară de risc.

Orice Guvern serios va veni are datoria să taie drumurile care s'au deschis și să deschide din nou cele care s'a întrerupt.

Căci viața economică a României nu poate să fie un necontenit prilej de desonoare.

Consfătuirea dela ministerul de finanțe

Criza financiară. — Primirea platonică a d-lui Titulescu la Paris. — Imprumutul dela Banca Națională (?!) — Noile impozite.

D-l Take Ionescu s'a prezintat Luni la minis. de finanțe și după rezolvirea chestiunilor curente ministrul finanțelor a avut o convorbire cu mai mulți directori de bancă.

La aceasta consfătuire au mai fost de față și d-nii: I. Angelescu, subsecretar de stat la finanțe, și N. Oitescu, secretarul general al ministerului de finanțe.

S'au discutat greutățile financiare ale băncilor din cauza lipsei de numerar și în special chestiunea Băncii Naținuii.

In această chestiune d-l Take Ionescu a arătat că n'a primit încă un raport definitiv asupra starii ei adevărate.

D-sa informându-se dela persoanele cari au participat la consfătuire i s'a afirmat că dacă Banca Națiunii ar fi să lichideze treptat și fără formalitățile fallimentului nu s'ar pierde nimic.

■

In discuțiunile ce au mai urmat d-l Take Ionescu a făcut și următoarele comunicări:

„In privința acțiunii d-lui Titulescu la Paris nu pot spune încă nimic, căci d-sa abia a sosit acolo. Ceea ce pot afirma este că d-sa a găsit la guvernul francez primirea cea mai călduroasă".

■

In chestiunea împrumutului de 500 milioane lei pe care statul îl solicită la Banca Națională, d-l Take Ionescu a arătat că Banca Națională n'a răspuns la acest apel din cauză că consiliul de administrație al băncii nu s'a întrunit.

■

Discuția s'a urmat și asupra aplicării noilor impozite. In aceasta chestie d-l Take Ionescu s'a ferit să arate tot ce are pe suflet. A arătat doară că atât amânarea depunerii declarațiunilor cât și confirmarea impozitului pe avere sunt chestiuni cari nu se pot pune decât la sosirea în țară a d-lui Titulescu.

---

brațele ca și cum să arăte nevinovăția lui.

— „Scăpați-mi, nevasta mea iubită, — exclamă de odată tânărul". „Ce s'ar face cei trei copii? Cel mai micuț abia are trei luni!

„Vă rog, Domnule Doctor! Ajutați-ne! . . . Scăpați-ne . . . Doamne, Doamne! ce pedeapsă ne-ai dat pe nedrept! să-mi rămână copilașii nevinovați fără măicuța lor?!"

Și Sandov începu să plângă amarnic.

— „Totuși nu te tângui" — urmă doctorul. „Nevasta D-tale poate fi scăpată, însă numai prin operație; firește ea poate fi scăpată . . lucru e cu putință" . . — urmă el mângăetor.

De cum auzi cuvântul operație, Sandov simți o impresie mai cumplită ca în fața spânzurătorii.

— „Altcum nu se poate" — întrebă el cu o voce tremurândă de groază.

— „Iți mai spun odată: o operație este neapărat trebuitoare și încă cel mai târziu mâine dimineață" explică Tșirikov ferm luându-și pălăria

— „Aveți milă Domnule Doctor și mai așteptați puțin aici" — imploră tânărul cuprins de spaimă.

— Sunt încredințat ca de două ori doi patru că voiu izbuti să scap din ghiarele morții viața aceasta atât de scumpă pentru D-ta și cei trei copilași . . . dar, cum spusei adineaori numai prin operație. Altcum va fi pierdută pe veci pierdută nevasta D-tale — „exclamă Tsirikov morocănos.

— — — — — — —

Era o noapte senină de Mai; albastrul cerului era presărat cu mii de mii de stele se aruncau sclipiri sfioase în văzduh o liniște mormântată, numai o bâdă adiere de zefir se furișa prin ușa întredeschisă în odaia tinerei muribunde; mișcând ușor florile de salcâm cari — împrăștiau o aromă îmbătătoare în odaia agoniei.

Doctorul Tchirikov isprăvise de mult cina; fumase cu nesaț a nu știu câtea țigară pe când privirea lui continua să rătăcească.

— „Trebue să te scoli mâine de dimineață?"

— Il întrebă nevasta sa, o blondină simpatică și tânără, care tocmai dăduse copilașul ei în brațele unei feticane.

— „Da; de sigur, la ora șeasă". — răspunse el.

—„De ce așa curând?"

— „Trebue să fac o mică operație nevestei lui Sandov.

Și doctorul îi istorisi boala nefericitei femei.

—„Ai speranță că vei reuși s'o salvezi?"

—„Nici o speranță; clipele ei sunt numărate".

Nevasta își privi nedumerită dar cu duioșie pe bărbatul ei.

—„De ce atunci operația; de ce această înfricoșătoare mijlocire, când nu mai e precum spuseși, nici o nădejde?"

—„De aceia sunt medic". Trebue să știi odată pentru totdeauna, că aceasta e profesiunea mea. Eu și ai mei trăim numai prin ea și nu din accese sentimentale.

Cum să-și câștige existența medicul, dacă unul azi nu face nimic, pentrucă bolnavul se vindecă și fără ajutorul medicului mâine, pentrucă bolnavul moare din operație, iar poimâine pentrucă moare indiferent dacă i s'a făcut sau nu operația".

Astfel înș și copii noștri a'r fi expuși să moară de foame..

„A propos a sosit factura dela Pipev?"

„Da va să zică perdelele cele noui costă cinci sute de lei.

Tocmai la aceasta mă gândisem și eu când m'am decis să execut operația de mâine dimineață". Bolnava moare și așa, pentru că nu mai e nici o scăpare Sandov însă s'a obligat în scris, că..."

La aceste cuvinte, Tșirikov depuse un sărut molcum pe obrajii plăpânzi ai copilașului care se juca cu suvițele de păr a fetișcanei Nakarinene.

Nevasta lui Tșiricov eșise afară cu vreo câteva clipe mai înainte astfel că cu între din urmă ale lui se risipiră zădarnic.

Noaptea fuse minunat de frumoasă; doctorul avu totuș un vis urât. Visase că o vedenie neagră, stranie, cu limbă de flacără și cu o gură hidoasă îl jefuise de tot bunul său doctoricesc.

. . . .

Astfel și-a amintit visul Tcherikov la deșteptarea lui.

. . . .

Pe când primele raze de soare străbăteau sfioase prin zarea dimineții, doctorul ne deșteptase bine și-și puse mâna la frunte vroind parcă să alunge din închipuire viziunea îngrozitoare ce-l urmărea cu brutalitate. Dar, la un moment dat zări cu bucurie că instrumentele nu-i lipsesc și că toate sunt la locul lor, precum le așezase din ajun.

■

In dimineața hotărâtă pentru operație însă nu fu nevoe de instrumente. Domnul din ceruri se milostivise la suferințele tinerei muribunde chemând-o în lumea sa — acolo unde nu e nici chin și nici durere.

INFORMATII

Congresul partidului național-liberal din județul Turda-Arieș se va ține în ziua de 21 Noembrie în Turda, (sala „Reduta") ora 2 d. a.

*

Noua convenție încheiată între Stat și Banca Agrară, — în realitate între Argetoianu, Schuler, oamenii „Băncei Țărănești" și Bontescu, — acordă privilegii enorme „Băncii Agrare", în afară de specularea țăranilor și a proprietarilor cari își revendică drepturile ipotecare din trecut.

Astfel Banca prin noua convenție este scutită de impozite către Stat și comună, are bilete gratuite de cale ferată, precădere în rezolvirea actelor la diferite autorități, privilegiu de a nu se putea intenta proces contra ei, de cât la Cluj.

Astfel țărănimea spoliată nu mai poate recurge nici la judecată, Clujul fiind departe.

Organele administrative sunt transformate în agenți ai Băncii, însărcinate fiind cu executarea încasărilor Băncii.

Țărănimea este dată astfel pradă consorțiului Tăslăoanu-Bontescu-Schuller-Argetoianu.

*

„Viitorul", pubică lista concesiunilor cerute la 4 August asupra apelor Românești împreună cu harta care dovedește, că toate apele, afară de Dunăre, sunt date pe mâna samsarilor.

*

Inculeț arată că partidul țărănist din Basarabia s'a pronunțat prin votul a 67 de delegați, pentru politica d-sale pe când congresul convocat de d-l Halipa a avut numai 13 delegați.

*

Cu privire la împrumutul cerut de guvern împrumut ce face obiectul de cercetare a tuturor consiliilor administrative ale Băncilor din Capitală — mâine se va lua o hotărîre definitivă.

*

— Serbarea dela Brad organizată cu prilejul Sfințirei drapelului „Sindicatului Național Muncitoresc" a fost amânată, din cauza vremii, pentru o dată care se va anunța la timp.

—D-nii avocați I. Vasilescu-Nottara și C. Franzescu în numele unui mare număr de acționari, au cerut eri președintelui tribunalului comercial să se convoace adunarea generală a acționarilor Băncei Națiunei.

Această adunare va avea de scop să ia măsurile necesare pentru salvarea intereselor acționarilor și a creditorilor și a stabili răspunderile.

*

— Ultimul transport din locomotivele comandate de regie, în străinătate, a sosit.

Mașinile au fost date căilor ferate pentru satisfacerea nevoilor urgente ale regiei.

— D. Mișu Antonescu, ministrul justiției, a dat prin parchetul general o circulară prefecților recomandându-le să procedeze cu mai multă energie în cazurile de violare de domiciliu, să ârșite de proprietari, cari, fără a mai aștepta sentințe judecătorești, evacuează cu forța pe chiriași.

D. ministru preconizează detențiunea preventivă pentru numiți proprietari.

— Din inițiativa Ateneului popular din Iași s'a dezvelit Duminică bustul lui M. Kogălniceanu pe mormântul dela cimiterul „Eternitatea"

— In urma hotărârei consiliului de miniștri, ministerul de industrie și comerț a decis anularea tuturor autorizațiilor de import eliberate de minister și neexecutate în termen.

Noile autorizațiuni se vor elibera numai după noul regim vamal.

Mărfurile prohibite prin noul regim și pentru cari s'au dat autorizațiuni ce n'au fost executase vor putea importa pe baza altor autorizațiuni, plătindu-se taxele vamale în aur, după tariful în vigoare.

— Autoritățile superioare au aprobat statutele societăței apiculturilor „Progresul Apicol" — înființată în Cluj din inițiativa mai multor apicultori de seamă.

— Pentru a se da avantaje agricultorilor, Direcțiunea Agriculturei din Cluj a hotărât să se vândă prin licitație în ziua de 25 Decembrie, diferitele mașini agricole ce se află în gara Careii Mari.

Informațiuni detailate se pot lua dela Direcțiunea Agriculturei.

— Salariile preoților din Eparhia Clujului au început să fie distribuite.

— Termenul pentru depunerea planurilor Catedralei ortodoxe din Cluj a fost prelungit până la 1 Februar anul viitor. Până acum au fost prezentate numai 4 planuri.

— Sfințirea P. S. Arh. N. Ivan ca episcop al eparohiei Clujului se va face la Sibiu în ziua 4 Decembrie.

— Pentru a ține pe locuitori în curent cu ordonanțele și legile cari sunt aplicate în Cluj, s'a hotărât să se înființeze o gazetă oficială a orașului Cluj.

Data apariției nu s'a stabilit încă.

— La direcțiunea CFR. s'a înființat un post de subdirector cu atribuțiuni administrative și s'au făcut următoarele schimbări de personal — d-nii:

Ing. Aurel Stan, numit subdirector în locul d-lui Oct. Pop permutat în aceeaș calitate la regionala Brașov și Dr. Vasilie Marcus, avocat ca șef al serviciului contencios.

*

Membrii Eforiei școlare din Cluj sunt convocați, cu toată onoarea, la ședința ce va avea loc Vineri (18 crt.) la ora 6 p. m. în sala de conferințe a liceului „Gheorghe Barițiu".

*

— Astăzi începe la tribunalul local procesul contra d-lui deputat Th. Iacoban, care aducând în tren un bidon cu benzină s'a provocat un incendiarea unui vagon cu călători în stațiunea Brașov.

Aflăm că pagubele pe cari ar trebui direcțiunea căilor ferate victimilor ar fi să le plătească de crica 6-7 sute mii lei.

*

După ce că postul de președinte al tribunalului de Covurlui a fost ținut timp de 6 luni fără titular, ministrul de justiție numește acum pe d-l Ioan Macri, judecător de instrucție la Putna, care a dat faimoasa ordonanță in chestiunea „Tișița unde și ministrul de justiție Antonescu este direct interesat în calitate de avocat al afacerilor acestei societăți.

*

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Joi o mare dramă americană, creațiunea fabricei Lux, proprietatea casei „Transylvania" din localitate „Blody Fox".

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi o frumoasă istorie americană de aventurii „Măestrul Jenkins".

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi dramă socială care este proprietatea casei de film „Transylvania" din localitate „Serva domnului".

*

Duminecă 20 Noembrie se va observa la Cluj un fenomen neobișnuit:

Cafenelele, bodegele și celelalte localuri de petrecere numai după 12 noaptea se vor umplea de public, fiindcă până atunci toată lumea va fi curioasă să vadă la Teatrul Național **marele festival al pressei.**

*

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

*

Pușkáș Béla și Kőrösi Duduș concertează alternativ cu capella lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

— Rugăm călduros pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Jurisprudență nouă în materie de închiriere

— Hotărârea curții de Apel locale —

In ședința de Marți 15 Noembrie a curței de apel din Cluj s'a dat următoarea deciziune cu privire la închirierea caselor.

1. „Legea din 23 Iulie No. 3507 precum și regulamentul No. 2901 au abrogat în întregime ordonanțele fostului guvern maghiar cu No. 4180—1917 M. E. și 62500 I. M.

2. Intrucât se referă la „casele pentru locuit, prăvalii și a clădirile pentru întreprinderi comerciale sau industriale. sunt abrogate toate dispozițiile codului civil austriac relative la libera dispoziție a închirietorului cu privire la închiriere, la fixarea prețului chiriei, la schimbarea destinațiunei locuințelor, la denunțare la întrebuințarea localurilor neocupate și la încetarea raportului de drept de locațiune. Cu toate acestea evacuarea locuinței se poate cere la judecătoria de ocol, când chiriașul nu plătește prețul chiriei sau calcă în alt mod obligațiunile sale față de închirietor.

3. In virtutea noilor norme de drept denunțarea locuințelor nu mai există întrucât este vorba de localurile enumerate în punctul 2. Deci în acest cadru sunt scoase din vigoare și dispozițiunile titl lui X din cadrul de procedură civilă.

4. Chiria stabilită prin legea din 23 Iulie 1921 No. 3507 se poate cere cu începere dela 1 Noembrie 1921 fără ca locuința să fie denunțată ea ajunge la scadență după ce a fost stabilită de autoritatea în drept. Această autoritate este oficiul de închiriere în cazul când este vorba de un contract încheiat înaintea lui, iar judecătoria de ocol în cazul, când nu există un asemenea contract.

5. Instalanțele judecătorești nu pot să judece procesele pentru predarea locuinței de către închirietor și pentru existență sau neexistența raportului de drept de locațiune. Nu pot interveni la denunțări nu pot judeca procesele pentru valabilitatea sau nevalabilitatea denunțărilor nici nu pot judeca — cu excepția cazului amintit în punctul 2 — procesele pentru evacuarea locuințelor toate acestea, natural, înțelegându-se, în cadrele punctului 2,

6. Locuințele rechiziționate de asemenia în prevederile punctelor 1—5.

7. Nu sunt atinse normele de drept anterioare ce nu se referă la mate la reglementată de legea No. 3507—1921. Regulamentul No. 1901—1920 și prin urmare instanțele judecătorești vor putea să judece procesele pentru despăgubirile ce isvorăsc din raportul de drept de locațiune, procesele pentru repozițiunile sumare s. a.

8. Regulele de mai sus nu se referă la clădirile noui, neterminate până la 1 Ianuarie 1921. Pentru acestea numai normele de drept de dinainte de răsboi au vigoare, iar restricțiunile normelor posterioare nu se pot aplica".

Cum e aiurea și ce ar fi la noi

Consiliul orășenesc din Northallerton, Statele Unite, — pentru a evita nenorocirile de automobil în interiorul orașului a luat inițiativa ingenioasă de a anunța la intrarea în oraș prin tăblițe vizitatorilor că viteza vehiculelor în oraș trebuie să fie mică.

Aceste prevenitoare tăblițe poartă inscripția: „Mânați încet" la celălalt capăt al orașului — adică la eșire acest anunț se complectează prin alte tăblițe de politeță cu inscripția; „Mulțumim".

La noi, de pildă, Excelența Sa, dl Groza n'ar ceti prima inscripție, ci ar trece fulgerător sfidând mulțimea ca ... de obiceiu. Dar în fața ultimei tăblițe, ministerialul personaj și-ar scoate zâmbitor „ochtzilindrul" său (inseparabilul jobenca lustruit cu crema „cavaler") în semn de satisfacțiune pentru mulțămirea încântată de marea cinste a ceremonioasei și mândrei Excelențe făcută Clujului,

Citiți „Infrățirea"

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu prețul original al fabricei.
1076

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Exportul nostru

Asistăm de câteva luni la exportul în special de vite care se face în Ardeal.

Zilnic constatăm şi populaţia la fel că pe zi ce merge carnea de porc se scumpeşte. Pe de altă parte, mai constatăm că muniţiorii permise or nu sunt crescătorii direcţi, ci speculanţi. O seamă de permise au fost date sub de adreptul deputaţilor guvernamentali şi apoi târguite samsarilor, sau — prin intermediul oamenilor zilei — au fost date direct samsarilor, Faptul acesta produce o nemulţumire printre crescătorii de vite care nu pot căpăta cu nici un chip a emenea binecuvântate autorizaţiuni.

Tot relativ la exportul de porci constatăm cu durere iar organele în drept ne-au confirmat că Ţara noastră nu are nici o convenţiune sanitară cu ţările străine unde exportăm, astfel că chiar însăşi Ţările care au absolută nevoie de produsele noastre se feresc să le importe deoarece nu cunosc starea sanitară a vitelor noastre.

Persoane competente neau mărturisit că în Ardeal nu avem bilete de vite, astfel că vitele noastre sunt transportate fără bilete în Ungaria şi Cehoslovacia de unde sunt repartizate în străinătate cu bilete de vite eliberate de aceste ţări. Or, cum ştim ca prin export noi trebuie să valorificăm produsele Ţării noastre, este de absolută nevoie ca să estindem cât mai mult posibil reclama în acest sens.

Pe de altă parte constatăm că Statul, nu ţine socoteală de nevoile noastre interne, că din lipsa totală de masculi, (vite cornute şi rămători) se provoacă o scădere în reproducerea acestor patrupede

Astfel, în Ardeal e absoluta nevoie de circa 5000 tauri foarte mulţi vieri etc.

Prin faptul ca Statul nu încurajează crescătoriile de vite şi nici nu face exportul după norme chibzuite prevedem o scădere a valorii vitelor dela noi, Deja, după Războiu se semnalase o scădere în privinţa greutăţi animalelor, a talei, calita ea cărnei, etc.

Deci faptul că exportul vitelor nu se face după anumite norme compromite în stăinătate.

Deaceia cerem ministeriului de azi cultură următoarele:

1. Să intervină ca permisiile de export să se dea numai crescătorilor de vite iar nu favoriţilor şi samsarilor.

2. Să caute, prin toate mijloacele, ca să îmulţească crescătorile de masculi.

3. Se la dispoziţi urgente şi asupra condiţiunilor ce trebuie să îndeplinească ori ce animal pentru export.

4. Să trimită numai decât tuturor organelor respective din Ardeal bilete de vânzarea vitelor.

5. Să se pună în legătură că Ţările unde exportam peutru o convenţiune sanitară.

Altmintreli suntem siguri că exportul aşa cum se practică urmăreşte înjosirea noastră în străină a e şi îmbogăţirea interpuşilor, a favoriţilor şi samsarilor de tot soiul.

v.

Revista presei maghiare

Partidele din opoziţie vor participa la desbaterile din Parlament

Ziarul „Ujsag" reprod cin unele versiuni din Capitală, scr că reintoarcerea opoziţiei în Parlament nu ar fi exc uză şi se pare chiar, că partidul Liberal şi cel Naţional va recurge la gestul acesta, cu scopul bine precizat de a da acolo guvernului lovitura de graţie.

*

Acelaşi ziar vesteşte că discuţiunile, în jurul pactului Brătianu-Maniu, continuă.

Eri au avut loc lungi întrevederi între d-nii Vaida, Duca, Maniu şi Constantine cu.

Rezultatul acestor întrevederi este necunoscut până azi.

Atât se ştie. că desbaterile se fac pe chestia numirilor de prefecţi care pare că i tâmpină oarecare greutăţi interpuse de d-l prof. Iorga, care cere, că la numirile de prefecţi să se ţină seama pe lângă proporţia numerică a diferitelor partide şi de populaţia care va cădea în cercul de activitate al prefectului respectiv.

Toate cercurile politice din ţară aşteaptă cu încredere rezultatul definitiv al înţelegerilor politice — încheie ziarul maghiar.

Guvernul Averescu pentru ridicarea valutei

„Uj Kelet" scrie:

Generalul Averescu depune ultimele sale sforţări pentru a ridica o nouă viaţă economică şi financiară pe ruinele celei vechi împinsă de însuşi guvernul la dezastrul în care se găseşte.

Toate încercările de a face ca ţara să se reculeagă par zădarnice, filodcă guvernul nu mai poate conta pe sprijinul bărbaţilor politici din ţară, al căror suflet moral este covârşit de durere faţă de ţară celegile făptuite în timpul acestei guvernări; Sprijin din afară nu mai poate aştepta, căci şi acolo cei mai de seamă financiari au căzut victimă acestei atmosfere de imoralitate fără seamăn.

Antanta mai puţin, nu va mai sprijini guvernul şi astfel va fi silit să cedeze în faţa realităţii, demisionând cât mai în grabă.

In jurul politicii averescane.

Ziarul „Uj Kelet" ocupându-se de actuala criză politică, constată că ori-ce sforţare din partea generalului Averescu, de a se putea reculege pe sine însuşi şi de a putea ameliora astfel starea deplorabilă în care se găseşte întreaga ţară — pare zădarnică.

In legătură cu plecarea la Paris a ministrului de finanţe, Titulescu, numitul ziar reproduce o întreagă serie de păreri ale câtorva bărbaţi de Stat, dintre cari unii confirmă „svonurile" în legătură cu împrumutul Romăniei solicitat în Franţa pentru ridicarea valutei, iar alţii — în frunte cu Take Ionescu — desmint categoric toate versiunile în privinţa arendării minelor — proprietate a Statului — cari ţintesc să tulbure atmosfera guvernamentală exploatând-o în favoarea opoziţiei.

Numitul ziar se îndoieşte de „elocvenţa dlui T. Ionescu şi aşteaptă ceasul, când „minciuna zilei" va-eşi iarăşi la suprafaţă . . . ca de-obiceiu.

Aderarea d-lui prof Iorga la pactul politic între liberali şi naţionali

„Ellenzék" scrie:

In după amiaza zilei de 16. c. s'au ţinut importante disenţiuni între d-nii Brătianu şi Maniu.

Rezultatul nu este încă cunoscut. Se pare, însă că de azi s'a terminat ciclul de întrevederi între acesti doi bărbaţi de Stat, cari de sigur au cumpănit întreg bilanţul Ţării pentru a gasi o modalitate de uşurare a sarcinii, în viitor.

Dl- Iorga din motive necunoscute până azi, n'a luat parte la discuţiunile Brătianu—Maniu, însă a declarat, că în curând îşi va fixa programul de activitate asupra căruia va face la clubul, partidului democrat declaraţiuni şi cu privire la viitoarea atitudine a partidului de sub şefia d-sale.

Despre colaborarea d-lui Iorga, desi nu se ştie, până acum nimic precis, d-sa în principiu a aderat la pactul Brătianu—Maniu, care în liniamente generale cuprinde şi puncte din programul partidului democrat.

(Ellenzék.)

Atenţiune!

Din senzaţionalul program al Marelui Festival

Organizat de către Sindicatul Presei Române din Ardeal în în ziua de 20 Noembie a. c. la Teatrul Naţional, menţionăm următoarele:

1. Orchestra Operei Române sub conducerea malestrului Jean Bobescu va executa, după cererea generală „Simfonia IV de Tschaikowsky.

2. D-l I. Stănescu-Papa dela Teatrul Naţional, va spune un minunat monolog.

3. D-ra Tiron Sylvia dela opera din Arad, va cânta arii din „Aida" şi „Samson şi Dalila".

4. D-l Ioneseu Ghibericon dela Teatrul Naţional, va face o surpriză cu misteriosul său „Ce?"

5. Marele pianist I. Achron va executa un vast şi variat program cu virtuozitatea-i bine întemeiată.

6. D-l Neamţu Ottonel dela Teatrul Naţional, va lua . . . Un interview.

7. D ra Nastasia Dicescu dela Opera Română, va cânta valsul din opera „Dinorah" de Meverbeer şi „Romance", iar împreuna cu d-l N. Apostolescu: duo Si vendetta din opera Rigoletto.

8. D-l N. Apostolescu dela Opera Română, va cânta „Visone Veneziana" şi Cavadina din „Bărbierul din Sevilla".

9. Excelenţii artişti ai Teatrului Naţional, d-na Olympia Bârsan, d-nii C. Toneanu şi Vasilescu vor juca „Cererea în Căsatorie" vioaia comedie a lui Cehov.

In afară de aceasta, programul mai cuprinde unele surprize care vor fi făcute cunoscute prin afisele pe care publicul le va putea vedea pretutindeni.

Biletele sunt de vânzare la Administraţia ziarului „Gazeta Ardealului", Piaţa Unirei 4.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Dl Amos Francu a adresat preşedintelui Clubului liberal din Bucureşti o scrisoare arătând motivele pentru cari a demisionat din partidul poporului şi cerând înscrierea în organizaţia partidului liberal.

Asociaţia Medicilor a dat un nou comunicat prin care îndeamnă presa să înceteze polemicele în jurul descoperirei d-lui Puţureanu şi să aştepte rezultatul constatărilor oficiale.

Maiorul invalid Atanase Braşoveanu publică o scrisoare prin care arată că dl Mihalache, şeful ţărăniştilor, n'a luat parte la niciuna din luptele pentru care a fost decorat. In schimb, ofiţerii cari au condus acele lupte, au rămas în umbră.

*

Atentatorii contra liniilor de cale ferată dela Tighina au fost prinşi. Ei sunt 17 streini dovediţi că au lucrat după ordinele primite dela bolşevicii din Tiraspol.

*

Blocarea depozitelor de lei continuă să preocupe cercurile politice şi financiare din Capitală. Ziarul „Viitorul" arată că această măsură este menită să dea rezultate bune, întru cât prin ea sunt loviţi numai speculanţi streini. Totuşi, d. Take Ionescu e dispus să cedeze, iar guvernul este încă nehotărât. Băncile cer ca blocarea să fie menţinută.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
467

Pentru autoritatea poliţienească.

Se ştie că acum câtva timp. d. Popovici, prefectul poliţiei, a luat dispoziţia ca vânzătorii de ziare să nu aibe vârsta mai mică de 15 ani, să fie supuşi la vizita medicală şi să poarte la mână o banderolă cu inscripţia ziarului respectiv. Această dispoziţie, adusă la cunoştinţa ziarelor, a fost urmată întocmai.

Ieri însă, unul din vânzătorii ziarului nostru, a fost luat de pe stradă şi dus la Circumscripţia I.

Cerând explicaţii, ni s'a răspuns că d. Comisar Candrea a dat şi dsa un ordin cu No. 1747 după care vânzătorii de ziare sunt obligaţi să aibe şi o legitimaţie specială semnată de numitul domn Comisar. Ori ordinul d-lui Candrea, venit în urma dispoziţiilor d-lui prefect Popovici, a fost comunicat numai Circumscripţiei I-a, nu însă şi ziarelor. Pentru a fi scutiţi în viitor de surpriza ordinelor necunoscute, rugăm autorităţile poliţieneşti ca orice măsură să fie comunicata înţâi publicului, şi numai după aceia executată

Citiţi „Infrăţirea"

A SOSIT
Şoşoni şi Galoşi
bărbăteşti americane prima calitate durabile cu staifuri tari asortate toate numerile. □ Se vinde engros cu preţuri moderate la depozitele
1261
Societăţei Franco-Anglo-Americană
BUCUREŞTI, Strada Karagheorghevici No. 5.
Telefon 29-26 Telefon 29-26

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5.

Spulberarea unor neadevăruri

E cunoscută campania pe care ziarele maghiare din localitate au dus-o împotriva d-lui Carol A. Jahoda din pricina atitudinei *românești* pe care acesta a înțeles s'o aibe în chestiunea concesionărei Uzinelor electrice ale orașului.

Pentru spulberarea neadevărurilor lansate de numitele ziare publicăm mai jos raportul d-lui Prefect Meteș înaintat consiliului orașului.

„In urma adresei Consiliului comunesc Cluj cu Nr. 2548—1921 prin care se cere a se detrage delegațiunea d-lui Carol Jahoda ca membru în comisiunea de studiu al ofertelor privitoare la concesionare Uzinelor Electrice ale orașului, pe motiv că ar fi violat discrețiunea obligatorie avem onoarea a vă răspunde, că studiind întregul dosar, cerând consiliului comunal informațiunile suplimentare și văzând adresele d-lui Carol A. Jahoda din 21 Maiu și 31 Oct. 1921

am constatat

că d-l Jahoda nu s'a făcut vinovat de vre-o indiscrețiune, că prin faptul că a pus sub tipar rezultatul expertizei și a împărțit la timpul său lucrarea membrilor din consiliul comunal și membrilor comisiunei de studiu, procedarea dânsului nu poate fi calificată ca incorectă și în consecință nu am dat curs cererei orașului de a retrage mandatul, ca membru în comisiunea de studiu a ofertelor privitoare la Uzinele Electrice din Cluj.

Despre aceasta se încunoștiințează și d-l Carol A. Jahoda."

Cluj, la 25 Oct. 1921.

Prefectul orașului

ss. Dr. Meteș.

Desființarea directoratelor din Cluj

Cu venirea d-lui ministru Groza în localitate s'a lansat știrea că directoratele din Cluj vor trece în întregime la București, cât de curând cel mult până la 15 Decembrie. Faptul pare verosimil, întrucât arhiva Cultelor e pe drumul Bucureștilor.

Funcționarii, cari de bine de rău se așezaseră în Cluj, — atât pentru ca orașul să ia un aspect mai românesc, cât și pentru a lucra la starea de normalizare a Ardealului — nu prea văd cu ochi buni această transferare de oarece e vorba ca și o mare parte din ei să fie duși tot la București peste măsură de aglomerat și cu localuri destul de neîncăpătoare.

Pe de altă parte faptul că organizarea administrativă nu s'a făcut nici pe hârtie măcar, vestea mutărei directoratelor la București poate fi privită ca o măsură pripită fără rezultate strălucite.

Așteptăm în orice caz cuvântul d-lor miniștri din București.

Stoc însemnat

Tuburi de țigarete

Aida, Riz și Nil

1000 Bucăți Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

Inscrierea avocaților în barourile din Ardeal

Hotărârea celor din Vechiul regat

In urma consfătuirei avocaților din Vechiul-Regat, s'a luat următoarea rezoluțiune:

„Avocații din Vechiul-Regat aflători în Cluj întrunându-se azi 16 Noembrie 1921 determinați de adunarea numită „Congresa" a delegaților barourilor din Ardeal, făcută cu scopul de a înlătura aplicarea legii pentru unificarea barourilor din 26 Iulie 1921, luând cunoștință de hotărârea adusă în mod oficial și public, lăsând la aprecierea organelor executiv „concepla juridica" de a nu executa o lege, pentru că interesele strict personale sunt atinse și la aprecierea publică sentimentele de delicatețe colegială ca și acele naționale față de necesitatea unei consolidări sufletești a Unirii, hotărește:

Ca în baza legii pentru unificarea barourilor, publicată în „Monitorul Oficial" Nr. 69 din 26 Iulie 1921 și a instrucțiunilor ministeriale, să se considere avocați cu toate drepturile exercitându-și în mod efectiv profesiunea în Ardeal, rămânând, ca control, sub autoritatea barourilor de origină."

Știri externe

Primul ministru german, Braun, a rostit un discurs violent în contra cererei înțelegerii de a se distruge unele fabrici din Germania.

Lucrătorii din Spandau au hotărît să refuze orice muncă pentru distrugerea fabricilor.

Braun a pus înainte rezultatele economice și politice nefaste pe care le-ar avea această distrugere.

Mackenna, refugiat în Londra din America, a declarat reprezentanților presei că părerea generală în Statele-Unite ar fi împotriva anulării datoriilor de război ale aliaților.

— Deschiderea Parlamentului englez a fost amânată până la 30 Ianuarie 1922.

— Guvernul grec a cerut, ca locuitorii creștini din Cilicia să fie puși sub protecția trupelor franceze.

Cetiți în Pagina opta.

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECȚIUNE GENERALA

de vapoare directe pentru pasageri

CONSTANȚA--NEW-YORK

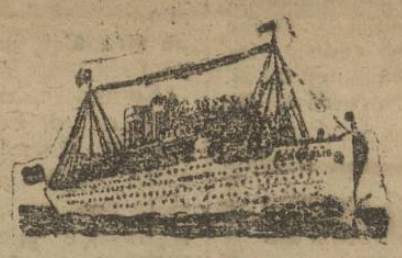

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110

BUCUREȘTI

Singura Companie Americană în Romănia autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: { Constanța Str. O. A. Sturdza 41. / Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din **București, Calea Victoriei No. 110** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în consideratie că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranta)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.

Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Un aranjament complect de moară

și anume:

1 mașină de aburi 20 HP. Clayton-Schuttlewort.
1 moară dublă 42".
1 treerătoare.
1 cilindru pentru clasarea făinei.
1 sită Woerner.
1 batoză de porumb cu transmisiune, nituri pentru curele și curele
1 ferestrău circular.
1 balanță pentru cereale cu măsuri, roabe pt. saci și diferite unelte

De vânzare cu un preț foarte avantajios la

1252 **Fabrica de mașini**

„Schieb" s. a.

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40.

Mare magazin de uleiu pentru mașini și articole technice.

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.

1223

Oferte scrise în limba franoeză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.

Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ caută un post pentru oarele de după masă. Adresa la ziar sub „Dactilografă". 1256

DACTILOGRAFĂ română-maghiară caută post. Adresa Str. Heltai No. 1 Cafenea. 1255

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adreza la ziar sub R.

DAU ORE de meditaţie elevilor de liceu din orice materie cu preţ moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE un căruţ pentru băeţi Str. Reg Ferdinand 96.

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lempe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

HOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Inchirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

UN TÂNĂR inteligent german doreşte cunoştinta unei Dşoare la fel care să vorbească germana în cheltie de căsătorie. Adresa la ziar sub Ludwig.

Corespondenţe:

NDKI momentele plăcute mi-se reamintesc. La revedere. L.

MIŢI când vii? scrie-mi unde am zis. Emil.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar. 829

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 8072—1921 cons.

Condiţiunile de licitaţie pădurea „Lomb".

1. Orasul Cluj publică că se dă în întreprindere prin licitaţie publică orală şi în scris în ziua de 1 Decembrie a. c. oarele 10 a. m. în biroul secţiei economicei a orasului tăierea alor 0·75 jugh. cad. pădure de stepr. aflătoare în hotarul Clujului pe partea aşa numită „Lomb" cu un volum de cca. 150 m³ material lemnos.

2. Garanţa este 500 Lei, (adecă cincisute Lei) ca şi suma ar fi de a solvi cassei alodiale a oraşului.

3. Din întreg materialul lemnos de cca 150 m³ sunt a se fasona ²/₃ părţi de lemne dc foc adecă cca 100 m³, iar ¹/₃ parte de lemne de construcţie conform îndrumărilor oficiului silvic al oraşului.

4. Intreprinzătorul va fi obligat a tăia întreaga pădurea prin modul tăierea rasă şi din toate lemnele mai groase de 5 cm. a forma lemne de foc sau de construcţie, iar din lemnele de 5 cm. mai subţiri a face grămezi de crângi.

5. Pentru fieştecare m³ lemn de foc sau construcţie exploatat întreprinzătorul va primi 15 Lei adecă cinciprezece Lei.

6. Terminul de exploatare va fi 1 Aprilie 1922.

7. Ofertele în scris se vor adresa consiliului orăşenesc şi se vor prezenta la registratura consiliului până cel mult în ziua de 22 Novembrie a. c. oarele 10 a. m. împreună cu chitanţă cassei alodiale a oraşului ca dovadă despre garanţa solvită.

8. Oferte întârziate sau fără garanţă nu se vor lua în considerare. Supraoferte nu se primesc.

9. Consiliul orăşenesc îşi susţine dreptul de a alege liber între ofertele înaintate şi a da întreprinderea celui oferent cărui ofert îl va ţinea mai avantajios pentru oraş.

10. Condiţiile de licitaţie şi de contract se pot vedea între oarele oficioase la oficiul silvic al oraşului.

Cluj, la 11 Novembrie 1921.

Dr. POP, primar.

1259

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 8072—1921 cons.

La condiţiuni de licitaţie pădurea „Coruş"

1. Oraşul Cluj publică că se dă în întreprindere prin licitaţie publică orală şi în scris în ziua de 1 Decembrie 1921 la oarele 10 a. m. în biroul secţiei economice a oraşului tăierea alor 6·7 jugh. cad. pădure de stejar aflătoare în hotarul comunei „Coruş" cu un volum de cca 1000 m³ material lemnos.

2. Garanţa este 5000 Lei (adecă cincimii Lei) care sumă ar fi de a solvi cassei alodiale a oraşului.

3. Din întreg materialul lemnos sunt a se fasona 100 m³ ca lemne de construcţie, iar restul întreg ca lemn de foc, conform îndrumărilor oficiului silvic al oraşului.

4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Ca şi la licitaţia pădurei „Lomb".

Cluj, la 11 Novembrie 1921.

Dr. POP, primar.

1260

Stirpitor de şoareci şi şobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea şoarecilor şi şobolanilor.
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Hiro Cluj, Piaţa Unirii No. 6.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE.

No. 18875—1921.

Publicaţiune.

In vederea organizării corpului tecnic al Architecţilor din serviciile publice, conform Legei sancţionată cu Decretul Regal No. 2906 publicat în Monitorul Oficial No. 75 din 8 Iulie 1921, Domnii architecţi şi conductori de lucrări de architectură, aflaţi actualmente în servicii publice, cari doresc a fi incadraţi în suszisul corp, sunt rugaţi a prezenta Ministerului Lucrărilor Publice, Direcţia Consiliului Tecnic superior, cel mai târziu până la data de 1 Decemvrie 1921, următoarele acte:

Diploma sau certificatul de studiile făcute;

Extractul după actul de naştere;

Actul doveditor, că a satisfăcut obligaţiunile legei de recrutare.

Actele pentru stabilirea naţionalităţii şi exercitarea drepturilor civile şi politice;

Certificatele şi actele de serviciu ce a făcut în alte administraţiuni precum şi un memoriu de lucrările mai importante ce a executat. 1251

Byron Steamship Comp. Ltd.
„OF. LONDON"
LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ
Constanţa--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteza 18 noduri
pleacă din portul **CONSTANŢA** la 4 Decembrie st. n. direct **NEW-YORK**
Durata voiajului 16—18 zile.
După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare: „King Alexander", „Themistocles" şi „Megali Hellas"
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabinet pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Se primesc spre expediere şi mărfuri.
Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREŞTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—80.
Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
CONSTANŢA, Strada Lascar Catargi No. 28. 902

Unde vă duceţi
DUMINICA 20 NOEMBRIE?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
La FESTIVALUL PRESEI
ce se va da la
Teatrul Naţional.
Vor vibra coardele tuturor inimelor româneşti în faţa frumosului artistic.

Au sosit **2 VAGOANE**
Conserve de legume
din fabricele Economu & Staicovici.
Se vând în engros la comercianţi cu reducere de 20%. Vânzare şi en detail. De asemenea coloniale şi delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, ţuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal peşte proaspăt.
„Colombo"
I. Aldica & D. Sasu
Telefon 200. Cluj, Piaţa Unirei 30. Telefon 200. 1246

O vizită la fabrica R. M. S. din Timişoara

Producţia zilnică. — Terenurile de procurare. — Maşina sistem „Universal". — Munca internă. — Soarta muncitorilor. — Sală de alăptare. — Cinema pentru muncitori. — Alte avantagii. 47½ milioane în 7 luni.

Una dintre cele mai interesante instalaţiuni industriale din Timişoara e, fără îndoială, fabrica de tutun.

Prevăzută cu maşini moderne, ea constitue un adevărat izvor de bogăţie pentru finanţele Statului. Devastată de trupele sârbeşti până la ultimul şurub a fost reconstruită şi acum e în plină funcţiune cu începere dela 10 August a. c. Aceasta e rezultatul muncii harnice şi energice a actualului director, d-l ing. Mărdan.

■

Cele mai multe maşini pentru reinstalarea fabricei au fost aduse din Germania. Din maşinile vechi, cari au fost pe timpul stăpânirii maghiarilor, n'a mai rămas nici una. Ele au fost transportate de Sârbi cu ocazia retragerei lor.

Maşinile instalate acum sunt mai perfecte decât cele din trecut. Dovadă despre aceasta este faptul că 400 dintre femeile muncitoare au trebuit să fie repartizate la alte secţii, munca lor fiind în ocultă mecaniceşte. Producţia zilnică a fabricei, astfel s'a urcat considerabil şi anume.

120,000 bucăţi ţigări de foi de diferite calităţi.

1,000,000 bucăţi ţigări tuburi şi un vagon tutun tăiat pentru pachete.

■

Tutunul necesar pentru prelucrare se procură îndeosebi din ţinutul Timişoarei. Din acest tutun se fabrică tutunul „Regal" şi cel de Lux. Pentru aceste două soiuri se aduce tutun adeseori şi din jud. Ialomiţa.

Pentru ţigările de foi de calitate superioară se comandă îndeosebi din Belgia, unde se află cele mai mari depozite de tutun din Havanna şi Java.

■

Ţigările tuburi în cea mai mare parte se fabrică cu ajutorul maşinilor, dintre cari cea mai perfectă este maşina sistem „Universal", de provenienţă franceză.

E singură în întreagă fabrica şi produce zilnic până la 250,000 tuburi adecă a patra parte din totalul producţiei zilnice de tuburi. Ce câştig şi ce producţiune s'ar putea realiza instalându-se cât mai multe maşini de acest gen în toate fabricile noastre de tutun.

■

Tuburile de calitate mai fină (Regale, R. M. S.) se fac prin munca manuală a femeilor. La această secţie lucrează 400 lucrătoare.

E uimitoare dexteritatea caracteristică a acestora O lucrătoare mediocră produce zilnic cel puţin 3000 bucăţi tuburi.

Lucrătoarele sunt plătite după numărul tuburilor produse, astfel că interesul fiecăreia este de a produce cât mai mult.

■

Ţigările de foi fără deosebire de calitate se lucrează cu mâna, deoarece reclamă o munca migăloasă şi precisă.

Tutunul necesar pentru ţigările de foi numai în mică parte se produce la noi în cantitate mică. Îndeosebi cele mai fine se comandă în străinătate.

■

Dacă instalaţia technică a fabricei corespunde celor mai moderne cerinţe aceaşi este şi grija direcţiunii pentru soarta muncitorilor.

Muncitorii formează o familie mare; numărul muncitorilor este de 1200 dintre cari 1100 femei iar restul bărbaţi.

În interiorul fabricei există o sală de alăptare întreţinută în cele mai igienice condiţiuni. Muncitoarele cu copii mici pot continua munca fără întrerupere aducându-şi copilaşi în sala de alăptare unde li se dă îngrijirea cuvenită de către doici.

Astfel muncitoarele nu sunt nevoite să părăsească munca pentru a-şi îngriji copiii, ci continuă să-şi câştige existenţa familiei lor satisfăcându-şi interesele fabricei.

■

Pentru muncitorii de ambele sexe, cari nu sunt din oraş există o bucătărie comună unde ei pot avea hrana necesară cu preţuri foarte reduse scăpând prin aceasta de specula zilnică a restaurantelor sau caselor private.

■

Nici partea sufletească a muncitorilor nu rămâne neîngrijită.

Pentru educaţia lor fabrica a instalat un cinematograf zilnic şi gratuit pentru toţi muncitorii. Filmele se aleg de către direcţiune şi reprezintă numai subiecte culturale şi educative salvându-i astfel de sub influenţa dăunătoare a cinematografelor-revolver de azi.

În curând se va instala o bibliotecă în interiorul fabricei, unde muncitorii să poată câştiga uşor cunoştinţe noui şi să-şi poată ridica cultura morală şi sufletească. Bine înţeles şi aci se va urma principiul selecţionării cărţilor.

Muncitorii se mai bucură şi de alte avantagii. Astfel toate stofele necesare se procură de către fabrică şi se vând cu preţuri mult reduse faţă de cele de pe piaţă, întreg riscul îi suportă fabrica.

■

Pentru îngrijirea sanitară a muncitorilor fabrica are medicul său permanent, vizitele medicale sunt gratuite. Salarul muncitorilor pe timpul boalei se plăteşte conform regulamentului fabricei, care consideră pe muncitori ca salariaţi ai Statului.

■

Cea mai elocventă dovadă despre producţiunea fabricii o pe dă valoarea tutunului pus pe piaţă dela 10 Aug. 1920 până la 28 Februarie a. c.

În timp de 7 luni valoarea producţiei fabricei se ridică la suma de *47 şi ½ milioane* pe lângă spere de producţie minimale.

■

Fabrica de tutun din Timişoara e un model viu pentru aplanarea conflictelor dintre capital şi muncă.

Cor.

Transporturile de coletărie

Cu începere de azi se va relua traficul transporturilor de coletărie de mare iuţeală, cari se vor face în modul următor:

Transporturile supuse stricăciunei ca: peşte şi carne proaspătă, fructe, lapte, zarzavaturi, etc., se vor expedia cu trenurile de persoane, în care scop se vor ataşa la trenurile cu frâna westinghaus 1—2 vagoane, iar la cele cu frâna de mână 3 vagoane.

Coletăria ce se transportă cu trenurile de persoane se limitează la 500 kgr. de un singur predător şi o singură desfăşurare, plătindu-se taxele tarifare în vigoare pentru transporturile de mare-viteză expediate cu trenul de persoane.

Pentru mărfuri de mare-iuţeală în vagoane complecte şi pentru coletăria ordinară de mare-iuţeală, se vor utiliza trenurile directe de marfă, colective obişnuite sau mixte, dându-se acestor transporturi precădere la primire, încărcare, expediere şi manipulaţiune.

Taxele de transport se vor calcula după taxele de mare-viteză conform dispoziţiunilor tarifare în vigoare la data expediţiunei.

Sub ofiţerii (plutonierii-majori, plutonierii şi sergenţi-instructori), din serviciul activ al armatei, pot călători cu cl. II sau a III după alegere beneficiind de reducerea de 75 la sută dacă prezintă la cumpărarea biletului respectiv şi la controlul în trenuri, pentru a-şi stabili indentitatea pe lângă biletul de voe sau concendiu şi biletul de indentitate.

Celelalte grade, inferioare, sergenţi (simpli), caporali, fruntaşi şi soldaţi, beneficiază de reducerea de 75 la sută din cl. III dacă călătoresc numai cu cl. III sau a IV.

Cronica externă

Joi, 17 Noembrie 1921.

Spuneam, în numărul nostru de eri, că succesul conferinţei de la Washington depinde, în primul rând, numai de Japonia.

Proectul Hughes care pare a fi în vederile tuturor Statelor participante la conferinţă, rămânea de discutat numai în ce priveşte Japonia.

Telegramele sosite anunţă că şi această putere este dispusă să adere la propunerea Statelor-Unite însă cu condiţiunea să înceteze orice fortificaţiuni americane în pacific; iar Japonia să poată continua operaţiunile economice în Mandciuria şi Mongolia.

Condiţiunea Japoniei, probabil că va întâmpina o vie opoziţie din partea delegaţilor americani, deoarece această condiţiune constituie obiectivul vizat de americani la convocarea conferinţei de peste Ocean.

Dacă alianţa anglo-japoneză a fost denunţată, — ştire care trebue primită cu multă rezervă — Japonia va rămâne în minoritate şi va fi silită la concesiuni pentru a nu se vedea izolată.

Oricât de legitime vor fi susţinerile acestui Stat şi ori câte hotărâţi ar fi în convingeri, diplomaţii japonezi, cari totdeauna au arătat abilitate şi pricepere, nu vor lăsa ca Japonia să facă o politică cu urmări dintre cele mai grave.

Japonia, din potrivă va să facă o politică de moderaţiune, cu atât mai mult, cu cât actualul preşedinte de consiliu este Takashas i, succesorul cel mai indicat a lui Hora, a cărula politică se ştie că era cea de conciliaţiune.

Prezenţa baronului Takashaski la Washington a fost o mare decepţiune pentru partidul militarist japonez, care nu vede salvgardarea intereselor japoneze în Pacific decât într'un război între America şi Japonia.

Cetiţ „Infraţirea"

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească, institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 378 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 20 Noembrie 1921

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA I... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI...
Director: D. TOMES...
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Instreinarea Basarabiei

Se știe raportul mai mult decât pesimist pe care ministrul nostru de războiu, d. general Răşcanu, l'a făcut în consiliul de miniștri. Inaltul demnitar afirma hotărît că 90% dintre fugarii din Rusia, adăpostiți în Basarabia, au trecut fără știrea și controlul autorităților noastre de graniță. Cum ne putem închipui, acești refugiați nu sunt cele mai bune elemente din Rusia, din potrivă. Vermina speculanților, spionii și agenții provocatori ai Rusiei țariste și bolșevice, cele mai primejdioase elemente își caută refugiul la noi. Din Basarabia se infiltrează încetul cu încetul în centrele noastre comerciale dunărene și în Capitală. Suprapopularea cartierului Văcărești și Dudești din București, unde se aude curent limba rusă, sunt o dovadă că prisosul Basarabiei în aceste elemente, infectează întreaga țară, Mai important decât ce a spus d-nul general Răşcanu, este ceeace a ignorat în mod voit: venalitatea și corupția întregului aparat administrativ a provinciei dintre Prut și Nistru, imposibilitatea pentru acest guvern de a stăvili năvala fugarilor și pericolul ca o țară profund românească să ajungă o Macedonie plină de curse pentru neamul nostru.

Un înalt demnitar dela unul din principalele ministere îmi declara în legătură cu aceasta, că după cercetările sale, în Basarabia s'au introdus în ultimii doi ani cel puțin 800.000 fugari din Rusia. Autoritățile bolșevice nu par de loc dispuse a împiedeca trecerea, dimpotrivă o ușurează fiindcă astfel trec spionii și imensul lor material de propagandă. Descoperirea atentatorilor dela Senat și multele încercări de atentate pe C. F. R. ca și banditismele din Basarabia sunt o probă despre aceasta. Scopul bolșevicilor e dublu: să ne ție sub presiune continuă, să ne compromită valuta prin situația chaotică din această provincie, situație pe care o exagerează prin corespondențe și propagandă intensă contra noastră. Un domn profesor dela Universitatea din Cluj, ne relata următoarele fapte grave: Fiind la Muenchen pe la 6—7 Septembrie a. c., a cetit cu surpriză într'un mare ziar local, că în Basarabia rusească(?) s'a proclamat starea de asediu, din cauza atacurilor românești, că deslănțuirea unui grav conflict între aceste două state este inevitabilă etc. etc. De notat că telegrama venea din Rusia, prin Londra, unde, se știe, sunt totdeauna oameni rău intenționați pentru noi.

După patru zile, la Paris, aceiaș persoană citește cu uimire despre luptele „crâncene" dintre Ruși și Români și eventualitatea unei mobilizări.

Ați înțeles sistemul? Pe de-o parte se forțează România a-și slei finanțele prin întreținerea unor trupe numeroase pe linia Nistrului, iar pe de alta se compromite creditul și se scade valuta românească în străinătate. Că pe lângă Rușii bolșevici, contribuie la aceasta și acea imensă caracatiță numită **finanța internațională**, este foarte probabil, în orice caz aceste două forțe se aliază pentru a ne aduce în pragul falimentului, pentru ca unii să ne smulgă bogățiile (petrol, lemne) iar ceilalți să ne răpească libertatea și să întindă mocirla bolșevică până la Tisa și Rin.

Dar bolșevicii mai au un țel. Mult timp au nutrit speranța și au lansat peste tot svonul că Basarabia n'ar fi dorit unirea cu țara mumă și că ar mai fi posibil vre-odată un plebiscit. De aceia ei nu văd cu ochi răi înstrăinarea acestei țări românești, care acum un veac era partea de câmpie a Moldovei. In planurile lor ei se bizuiau pe această massă străină ce a cotropit pământul dintre Nistru și Prut pentru a majora cu un milion de venetici pe băștinași. Ni se va obiecta însă: cum niște oameni fugiți de teroarea rusească vor fi instrumentele aducerei acestei plăgi în țara românească? Vom răspunde cu faptele dureroase ce constatăm și din partea altor oaspeți ai noștrii cari au fost întâi maghiari și apoi comuniști și cu oaspeți mai vechi ai țărei, veniți tot de acolo și care la 1877 ca și acum au uitat ospitalitatea generoasă a românului.

Această massă de elemente eterogene constitue un pericol pentru un popor tânăr în stare de închegare într'un stat nou, urât de atâția și înconjurat de vecini pizmași. Am reflectat profund la viitorul ce ne așteaptă când cei 30.000 de copii ucranieni nenorociți pe care U. E. P. îi ține în Basarabia și pe care e vorba să-i mute în veshea țară, cum reflectat zic, ce problemă se pune când nenorociții de azi, vor deveni mâine oameni adulți cari vor reclama dreptul de a locui și mai ales de a domina această țară? După cum după războiu, cetățeni foarte recenți ai României clamau în toată Europa și indignau mai ales America că sunt îndepărtați dela drepturile politice ale României și Marea Republică ne impunea pentru siguranța acestor oaspeți grele condiții, tot astfel peste 10—20 ani sutele de mii de oaspeți „indezirabili" (vorba e a Englezilor...) se vor bate în piept și vor striga sus și tare contra țărei nedrepte și sălbatice (wilde Walachei) care le refuză cetățenia și dreptul de a o conduce. Atunci va fi prea târziu a protesta, va fi inutil a documenta că nimeni nu i-a chemat și că numai o datorie de omenie, ne-a făcut să-i primim. Marile puteri liberale în cap cu America și Anglia vor impune pe acești intruși țărei care a avut imprudența a-i adăposti. De aceia să ne luăm măsurile: să facem cunoscut tuturor că necesitatea inexorabilă a prezentului și vecinătatea veșnic blestemată a Rusiei, ne-a adus o pacoste pe care o repudiem și să rugăm pe Anglia atât de largă când e vorba de alții, să colonizeze acești nenorociți în imensele sale dominioane și pentru iubirea creștinească de aproapele să împartă cu noi greutățile, fiindcă foloasele le culege singură... Să rugăm apoi pe marea republică liberală și generoasă a Americei, să deschidă porțile sale închise azi ermetic, pentru acești dezmoșteniți. Iar noi vom primi și noi dintre ei atâția câți ni se cuvin proporțional cu populația și mai ales proporțional cu avuția noastră.

Vă rog, însă să treceți pe la legația americană din București și veți vedea sutele de oameni ce solicită intrarea în libera Americă și cari sunt refuzați. Iar la noi îi aduce puhoi și vântul și apele.

De aceia, să luăm aminte, după cum greșala neiertată a Domnului Moldovei Mihail Sturza, a înstrăinat nordul țărei și ne-a creiat chestiunea evreiască la 1877 și 1918, tot astfel indolența unui guvern slab va crea peste puțin în provincia primejduită dela Nistru o grozavă problemă: Românul căpleșit în țara lui de străini, care ne vor dușmăni fiindcă nu ne înțeleg, fiindcă sunt de altă rasă, fiindcă tind spre alte limanuri, fiindcă sunt solii fermentațiilor nesănătoase dela Răsărit și fiindcă vor cu orice preț a ne domina.

Presupunând că starea chaotică a Rusiei va dura un deceniu, ne închipuim ce imens pericol ne paște din această infiltrare în massa noastră etnică? Și de unde datoria de a suporta noi și numai noi produsele de descompunere ale imensei împărății a teroarei?

Avem dreptul a ne apăra, nimeni nu o va contesta. Dar aceasta **azi, numai azi**, căci în curând va fi prea târziu. G.

Evenimentele zilei

Excluderea socialiștilor din Internaționala III-a

Comitetul executiv al celei de a treia internațională în ședința din 2 Noembrie a hotărît excluderea partidului Socialist italian, care la congresul din Milan a dovedit că s'a îndepărtat cu totul de socialismul revoluționar.

Succesul Italiei în chesti Albaniei

Italia a repurtat un mare succes în politica străină, convingând Anglia să intervină în favoarea integrității și libertății Albaniei.

Asasinarea lui Hara

Note din viața lui Hara. — Concepția lui politică. — Politica noului guvern. — Autorii asasinatului. — Influența politicei lui Hara asupra conferinței de la Washington.

Primul ministru al Japoniei, Takashi Hara, a fost asasinat zilele trecute de către un coreean ce face parte din secta ultraimperialistă „Nonin" din Japonia — bine cunoscută prin tendințe-le militariste.

Faptul a fost înregistrat de întreaga presă mondială, cu o mare sărăcie de amănunte și cu un caracter de importanța unui fapt divers oarecare.

Fără a se ține seama, că este vorba de suprimarea premierului unei mari Puteri; chiar în ajunul marelui act istoric dela Washington, — act care constitue unul din re cele mai importante evenimente pe care le-a înregistrat omenirea, — și a cărui soartă fără îndoială că depinde în primul rând de Japonia.

Fără a se ține socoteală că convingerile lui Hara canalizau spre Washington o politică de moderațiune și o concepțiune în stare să temporeze militarismul exaltat — care împinge Japonia către perspectiva unui războiu ce amenință să turbure din nou pacea cucerită de popoare cu atâtea sacrificii.

Nu ne-ar surprinde laconismul ziarelor față de acest asasinat, — poate chiar ce ebru și istoric — dacă adeseori n'am constata, în coloanele acelei și prese, abordarea cu multă emfază de aprofundare a unor chestiuni de însemnătate cu totul reduse și cari interesează pe cetitori într'o măsură cu mult mai mică.

De-o pildă, în prezent nu este ziar care să nu consacre zilnic coloane întregi faimosului proces Landru dela Paris.

Oricât de mare interes ar prezenta acest proces, pentru știința penală, și oricâte patimi și emoțiuni ar stârni, totuși este de mai puțin interes decât asasinatul politic dela Tokio.

■

Takashi Hara, fost student în drept, și-a întrerupt studiile pentru ca să devină un zi ist de valoare. A intrat apoi în luptele politice, unde datorită talentului și capacității lui, în curând devenit ministru, în primul minister constituțional al Japoniei.

In 1918 i se încredință formarea guvernului, ceea ce stârni mută sensație în Japonia, fiindcă era primul președinte de consiliu eșit din popor.

Takashi Hara era un om de Stat prudent, care nu voia să aventureze Japonia într'un războiu periculos, al cărui sfârșit este greu de prevăzut în chip hotărât: el prefera să negocieze

De acord cu dânsul, trimișii japonezi la Washington primise indicațiuni de a păstra moderațiune, și a fi concilianți. Constatăm că, în prezent, noul guvern japonez și-a însușit vederile fostului președinte de consiliu menținând aceași delegați la conferință pregătiți și inițiați de Hara, dovada este adoptarea de către Japonia a proectului Hugues.

Aceste convingeri politice au determinat ziarele din Tokio să-l acuze de a fi un pacifist primejdios patriei, un politician laș, un mic japonez.

■

Considerente de actualitate și tradiția trecutului japonez, afirmă cu certitudine că asasinarea lui Hara este opera nefastă a sectei „Nonin", compusă din descendenții „samurailor" — o veche castă militară, care avea de crez suprimarea tuturor miniștrilor suspectați că pactizează cu Puterile străine pentru a trăda Japonia.

Datorită fanatismului acestor „samurai", Japonia în toată perioadă ei de modernizare a avut de înregistrat numeroase asasinate politice.

In 1864 a fost asasinat un alt prim ministru Sacuma Shazau, pentru că îndrăznise să conceapă deschiderea mai multor porturi japoneze vapoarelor europene; pentru cauza analoage, a fost ucis în 1869 ministrul de războiu Omura; ministrul de interne Orinori Mori a fost asasinat în 1889 pentru că susținea idei prea progresiste și mulți alți însemnați barbați politici, ca Iwakura, Tomaui etc. au căzut sub mâna ucigașă a fanaticilor retrogrizi.

■

Modernizarea Japoniei și ridicarea ei la cel mai înalt grad de civilizație, care-i dă dreptul să se bucure de titlul de mare Putere, se datoresc acestor bărbați de Stat, — victimele „samurailor" cari nu văd într'un om cu tendințe de progres decât un element ce vrea prăbușirea patriei japoneze și a imperialismului.

Acești sacrificați pe altarul civilizației japoneze, odată cu suprimarea lor, lasă urme puternice care trasează atunci calea discipolilor — continuatori ai operei începute.

■

Pumnalul lui Kaonichi Nakaora a pus sfârșit unui om, dar nu unei concepțiuni politice.

Convingerile lui Takashi Hara au găsit cel mai bun susținător în succesorul său, baronul Takashashi, însărcinat să formeze noul Cabinet.

Dovada curentului puternic lăsat de Hara în politica externă a Japoniei este faptul că, principele Tokugasra, șeful delegației japoneze la Washington, a consimțit la proectul american pentru dezarmare, ceea ce însemnează un mare pas în rezolvirea problemei Pacificului.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cum se împiedecă activitatea „Reuniunei femeilor române" maramureșene

Din Sighet, ni-se comunică următoarele:

„Reuniunea femeilor române" maramureșene constituită la 9 Octombrie 1921 ș-a impus un program de acrivitate pe cât de nobil și măreț, pe atât de greu de realizat.

Spre a putea realiza acest program, se cere o muncă intensivă și desinteresată precum și concursul necesar al tuturor factorilor cu tragere de inimă pentru populațiune și țară.

Din cele ce le vom spune însă mai la vale vom vedea că „Reuniunea" nu numai că nu este sprijinită în activitatea ei, dar rebue să lupte cu piedeci puse tocmai de acela, de la cari aștepta ajutor.

Iată ce s-a întâmplat:

Intre năzuințele urmărite de „Reuniune", ajutorarea femeilor și copiilor săraci din acest județ de frontieră nenorocit de actualul guvern, ocupă un loc însemnat.

In ședința ținută la 7 Noembrie 1921 Comitetul „Reuniunei" a decis întocmirea unui concert urmat de tombolă pe ziua de 19 Noemcrie 1921 nădăjduindu-se în acest prilej o încasare de 10-15,000 lei, — care sumă să fie destinată pentru ajutorarea copilelor sărmane din internatul de pe lângă liceul de fete din Sighet.

Populațiunea din Sighet avea cunoștință despre aranjarea acestui concert, iar Comitetul „Reuniunei" a făcut pregătiri.

La 13 Noembrie a. c. însă ne-au surprins afișele următoare:

„Palatul cultural „Principele Carol", Sâmbătă la 19 Noembrie 1921. mare bal deschis însoțit de concert sub patronajul d-lui prefect Mihail Condrus organizat de profesorii școalei normale de învățători" „Regele Ferdinand I" pentru complectarea fondului necesar întru ridicarea bustului M, S. Regelui. Numeroase și variate atracțiuni, tombolă, bătae be fiori, confeti și serpentină, poștă umoristică etc."

Vra să zică, comitetul „Reuniunei", din care face parte și d-l prefect Condrus, hotărâse un concert întru sprijinirea copilelor sărmane, pe ziua de 19 Noembrie iar o săptămână după această hotărâre se afișează că sub patronajul aceluiași domn prefect va avea loc, în aceiași zi un bal pentru complectarea fondului necesar întru ridicarea bustului M. S. Regelui.

— Scopul este vădit: împiedecarea concertului proectat de comitetul Reuniunei.

„Reuniunea femeilor", însuflețită de ideia ridicărei bustului M. S. Regelui, este gata să aducă sacrificii întru realizarea acestui scop; nu se poate însă admite ca în chestiuni de ambiție personală, să fie amestecat numele M. S. Regelui.

„Reuniunea" trece cu dispreț peste această apucătură nechibzuită și urâtă și nu-și va pierde curajul să îndeplinească programul ce-și l-a impus.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 M. Neuman
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Din Ludoșul de Mureș

Cazinul românesc. - Filiala „Culturii poporului"

Orășelul nostru numai mulțumită sforțărilor sale mari a izbutit să albă azi o viață intelectuală românească mai dezvoltată.

Schimbarea regimului din trecut a făcut ca un număr mai mare de familii românești să se stabilească în oraș și astfel abia acum a început să se pună bazele unei vieți sociale mai intensive care, probabil, că va duce la rezultatele năzuite.

Din inițiativa unor funcționari superiori se lucrează acum la înființarea unui casin românesc. Această înființare era necesară, mai de mult.

Acum ea nu va mai întârzia mult...

Se speră, că prin munca ce se va depune se va putea răspândi în cercuri cât mai largi — îndosebi în sânul populației române din oraș și împrejurimi — lumina culturii și a progresului.

In acelaș timp s'a început o vie propagandă în cercurile românești pentru înființarea unei filiale a „Cultu ii Poporului", în Ludoșul de Mureș.

Scopul frumos al acestei organizații, înființată de cei mai distinși dintre bărbații vieții intelectuale a Clujului, a câștigat multe simpatii și în sufletul intelectualilor români de aci și e vie dorința de a porni sub flamura acestei organizații la răspândirea culturii în straturile populare.

Au fost trimiși delegați la Cluj cari să exprime această dorință conducătorilor „Culturii Poporului", și să primească instrucțiile necesare pentru înființarea filialei. E probabil că pe sărbătorile Crăciunului se va putea inaugura și această importantă suborganizație.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Pentru administrația superioară a „Statului catolic"

Funcționarii „statului catolic" din Cluj, au rămas cu iluzia că sunt încă în vechiul regim maghiar și tratează în consecință cu Românii.

In ziarul nostru s'a relatat în numărul de Miercuri, 16 cor. c. purtarea intendentului (gondnok) acestei instituțiuni, care își permite să fixeze chiria locatarilor din numeroasele case ale puternicei biserici catolice ungare din Cluj. Acest Domn a refuzat chiria actuală câtorva dintre chiriașii locuind în Stradele Minerva și Tompa sub cuvânt că, ...ea oficiilor de închiriere din „Monitorul Oficial" 111 (21 Aug. 1921), i-ar da dreptul la aceasta. Cum nu știe nici o limbă, în afară de cea maghiară, a fost foarte greu să fie convins că n'a înțeles legea, care nici nu se referă la acești locatari.

Domnul Intendent, un maghiar șovinist, crede și o spune tare, că profesorii universitari și ceilalți oficianți de Stat locuesc aproape pe gratis în aceste case. Își permite să trimită bilețele în care fixează viitoarea chirie, cu aprecieri jignitoare la adresa locatarilor — ca de pildă vorba: că nici țiganii pentru un bordei nu dau o chirie așa derizorie .... ș.a.

Deși este obligat prin regulamente și legi a întreține instalațiile din casă și-a face reparați uni, totuși refuză orice reparație ce-i-se cere. — Curățenia interioară și mai ales starea neigienică a spălătoriilor nu-l interesează, fiindcă chiriașii sunt „valahi" Nu mai vorbim de lipsa de condescendență ce-a arată locatarilor, a căror situație socială și culturală merită din partea d-sa e altă purtare.

Cunoaștem sentimentele acestei înalte epitropii bisericești șovinismul ei intransigent și sentimentele ei anti-românești, de aceia un ne mirăm de purtatea funcționarilor săi. Știm că această situație tristă are drept cauză lipsa de fermitate din partea autorităților și a guvernului prea umil și slab în fața străinilor dușmănoși; dar nu înțelegem ca o instituție particulară, fie ea și catolică, să fie mai puternică decât legile țării și autoritățile constituite ale Statului.

De aceia atragem atenția, Eminențelor ce conduc administrația bisericei catolice, a lua măsuri ca intendentul să-și schimbe conduita, să nu-și mai permită a cere o altă chirie decât cea fixată de oficiul în drept, fiindcă altfel locatarii sunt dispuși a se adresa forurilor superioare pentru a dobândi satisfacția cuvenită.

Locul pentru statua Iuțătorului Avram Iancu

— Apelul inițiatorilor către primăria Cluj —

Din partea comitetului executiv, pentru ridicarea unei Statui eroului național, Avram Iancu, la Cluj, primim următoarele:

Locul cel mai demn pentru acest monument reprezintând pe cel mai mare român al Ardealului e locul ocupat încă și azi de statuia lui Matei Corvinul, născut în Ardeal, care a fost regele Ungariei.

Având în vedere că statula este expresia vădită a sfidării simțămintelor românești, că ea impune un caracter unguresc pământul Ardealului de apururi românesc, menit se înjosească statuia din București a marelui Voevod Mihaiu.

Având în vedere că spre umilirea noastră, falsificând istoria, apleacă la picioarele regelui Ungariei steagul Moldovei lui Ștefan cel Mare, comitetul sesizează consiliul orașului Cluj și agurul îndreptățit să dispună asupra unui monument aflător pe o piață publică, ca șfidarea simțămintelor românești să înceteze odată pentru totdeauna.

Pentru aceasta se impune îndepărtarea monumentului din piața Unirei și așezarea lui într'un muzeu sau alt loc potrivit ...

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Astronomia în pericol

Fată cu'st rea precară în care se află laboratoriile în Franța, dl. Richard Arapu publică sub titlul de mai sus următorul interesant articol:

Numeroase strigăte de desnădejde au fost scoase, arătând situația de plâns în care se găsesc laboratoriile noastre.

Savanți, parlamentari, miniștri s'au făcut ecoul cercetătorilor francezi.

Un pericol mai mare ne amenință: Este descrescându-i numărul de tineri cari să se devoteze științei pure. Mai ales două mari instituții științifice sunt amenințate de această criză — dacă se poate zice: de „brațe intelectuale — observatorul astronomic și institutul „Pasteur".

Infinitul mare se percepe prin infinitul mic. Nu se mai găsesc azi nici tineri astronomi cari să voiască să aprofundeze tainele boltei cerești nici tineri microbiologiști al căror ochiu cercetător îndreptat fix pe ocularul microscopului, să caute să deslege misterioasele acțiuni ale microorganismelor, agenți binefăcători, sau periculoși existenței vegetale, vieței animale, și, de-asupra acestora, „vieței umane".

D. R. Arapu în continuarea alarmei sale, amintește că încercările făcute acum câteva luni în urmă de către Academia franceză în scopul de a obține asimilarea astronomilor cu profesorii universitari, nici până azi nu au fost rezolvite.

D. Arapu adresându-se dlui Giacobini, astronom la observatorul din Paris, președinte al personalului științific dela observatoriile franceze; acesta i-a răspuns astfel:

„Pe când în America, ca să nu vorbim de cât despre astronomia care acolo e considerată ca o știință națională ajutoarele sunt oferite de pretutindeni cu generozitate către observatorii — adevărate mașini cu anexele lor bogate de fizică, de chimie, de electricitate, de optică, de unde descoperiri apreciabile numericește și valoroase pornesc în lume, la noi, în Franța, directorii noștri de observatorii se sbat în mijlocul a tot felul de — greutăți materiale în primul rând. Totuși ei desfășură adevărate minuni de ingeniositate pentru a împaca cerințele, științei cu lipsurile ce le întâmpină."

Bine înțeles că, față de lumea neștiutoare facem totdeauna o figură bună.

Președintele „Uniunei astronomice internaționale" este un francez: D. Baillaud, director al observatorului din Paris. Director al biroului internațional al orei este d. Bigourdan, titularul medaliei de aur a societății regale astronomice din Londra.

Ei bine, tocmai aceste distincțiuni din partea streinătății și numai aceste distincțiuni, ne impun îndatorirea. Nu există capitol — oricare ar fi el — fără astronomiei mondiale, capitol scris fără ca Franța să nu albă în cuprinsul lui, un rol esențial — ca totdeauna.

D. Giacobini reamintește cuvintele ilustrului matematician Henri Poincaré:

„Guvernele și parlamentele trebuie să-și fi dat seama că astronomia este una din științele care costă foarte scump; cel mai mic instrument costă miile de franci, e lesne de înțeles că cel mai mic observator costă milioane: fiecare eclipsă aduce după dânsa credite suplimentare.

Și toate acestea pentru niște stele cari sunt așa de departe, cari sunt cu desăvârșire streine de campaniile noastre electorale și cari — pe cât știm noi — n'au să participe niciodată la desfășurarea lor.

Oamenii noștrii politici de sigur că mai au o reminiscență de idealism o vagă aspirațiune măcar către ce e grandios —, la drept vorbind, eu cred că am fost calomniați. Ei bine este să-i încurajăm, să li se arete că acest idealism nu-l înșală, și că nu sunt victima lui.

Ai putea foarte bine să le vorbești despre marină, a cărei importanță n'o poate disprețui nimeni și care are nevoie de astronomie. Dar aceasta ar însemna să ataci chestiunea, prin latura sa cea mică.

Astronomia este utilă pentru că ea ne ridică deasupra noastră înșine; ea este utilă, pentru că e grandioasă; ea este utilă, pentru că e frumoasă, — iată ceea ce trebuește spus. Ea ne arată cât este de mic omul trupește și cât este de mare prin spirit; și această imensitate isbitoare în care trupul său nu este de cât un punct obscur, inteligența sa poate s'o îmbrățișeze toată și să-i guste armonia ei tăcută".

D Giacobini face apoi apologia astronomiei, arătând prefioasele ajutoare pe care le-a adus fizicei, chimiei, medicinei, geologiei apoi descoperirea heliumului, în soare și mai ales controlarea teoriilor lui. Einstein — studiu pentru care în

şi statul ce reprezintă, prin excelenţă, umilinţa suferinţelor noastre din trecut şi o sfântă vinclună istorică.

Comitetul roagă consiliul orăşenesc ca piedestalul statuii să-l pună la dispoziţia lui a înălţa pe el un monument naţional, pentru ca împodobit cu statuia se va turna din bronzul capturat dela duşmani şi pus la dispoziţia comitetului de Ministerul de război. Acest monument va înfăţişă pe craiul munţilor, Avram Iancu, şi este opera înfăptuită din recunoştinţă întregei româniml unite arătată marelui luptător al idealului naţional.

Pilda înălţătoare şi vrednică de poporul ce ştie să-şi cinstească eroi ne-o dă nobila Franţă care a statornicit un monument patriotului ilustru Paul Deroulede. In ziua de 18 Octomvrie a. c. s'a făcut desvelirea sub forma unei adevărate sărbătoriri naţionale, la care au participat guvernul Francez şi delegaţiile ţărilor aliate şi când vorbirea de desvălire a fost rostită de însuşi Ministrul de război al Franţei d-l Barthou.

E o datorie sfântă faţă de memoria lui Avram Iancu se urmăm exemplul nobilei France.

■

Comitetul va hotărî publicarea concursului pentru modelul statuei, imediat după primirea avizului referir dela consiliul orăşenesc.

Şi D-l Matei Cantacuzino...

La Inalta Curte de Casaţie se dezbate procesul intentat Statului de agricultorii cari s'au văzut despuiaţi de munca şi de averea lor în profitul faimoasei societăţi guvernamentale: „Sindex".

Savantul, bărbatul politic şi omul plin de prestigiul pe care ştiinţa, trecutul şi corectitudinea sa l-au ridicat la treptele cele mai înalte ale vieţii noastre publice, d-l Matei Cantacuzino — fostul ministru averescan, — singurul care nu are nici-o „Reşiţă" pe conştiinţă — a apărat Sindicatul Agricultorilor împotriva guvernului din care d-sa a făcut parte.

D-nii Rosental, şi Toma Stelian, au refuzat să apere pe „Stat". D-l Basil Cerne, în cursul procesului, a declinat onoarea de a apăra pe autorii imensului furt organizat în forma unei legi. Au asistat, însă, toţi trei până la sfârşit.

Pentru a treia oară, dela ieşirea sa din cabinet, fostul ministru averescan a stigmatizat guvernul Averescu — Tăslăoanu — Văleanu, etc.

Intr'un rechizitor extraordinar de crud, dar ascultat cu cea mai adâncă evlavie, fostul Ministru al Justiţiei — imanente, nu averescane — a descris în culori impresionate încompetenţa apocaliptică a actualului guvern.

D-l Matei Cantacuzino a atacat de front sistemul financiar al d-lui Titulescu şi a arătat hidoasa odraslă născută din imoralitatea guvernului care avea deja în sânge pe un Tăslăoanu şi din lipsa de concepţie în ordinea economică a fantezistului în finanţe.

— „Pardon" — a spus d-l Cantacuzino — „guvernul a avut totuşi o concepţie ... economică. Ba încă, îi disting trei faze de... perfecţionare:

„Prima: libertate absolută de export combinată cu libertatea absolută de bacşiş — cu specula imorală de vagoane.

A doua: Restricţie! — o evoluţie firească (!) — dela libertatea absolută — pentru că această fază de aur a concepţiei economice a guvernului să înflorească regimul execrabil al permiselor.

A treia: contingentarea — epoca sinistră de azi, care a adus ruina producţiei de azi şi de mâine, — contingentare, combinată cu favorurile ei... legale şi... legitime."

(Cuvintele magistrului ne sunt raportate de un martor şi de ziarul „Opinia" din Iaşi).

■

Doi miniştrii denunţă actualul guvern: primul e ministrul Justiţiei — demisionat ireconciliabil, al doilea este ministrul Agriculturii — demisionat dar terorizat să rămână mai departe — cu acei cărora le-a azvârlit cuvântul cel cinstit — sub sancţiunea de a-i înscena Ministrul constituţie şi acel al Poliţiilor cineştie ce patriotică şi constituţională .. asanare a moravurilor.*

Noi, gloata, cerem înlăturarea acestui guvern, parlamentarii o cer, Regele o cere, miniştrii o cer...

Şi totuşi ... ce-l mai menţine în fruntea nenorocirilor noastre?...

Germania s'au găsit banii necesari la construirea unui observator special.

D-sa arată că sarcinile pe care le mai are de îndeplinit astronomia necesitează sacrificii din partea Statului.

Ultima eclipsă a dat o confirmare teoriei lui Einstein şi aceasta datorită observaţiei făcută de astronomi că stelele s'au deplasat.

Cercetările în acest domeniu abia au început, atâtea sisteme solare, atâtea corpuri cereşti şi curente de stele cari străbat spaţiul în toate direcţiunile adue o nouă lumină fizicei moleculare; poziţia cometelor, miile planete dintre Marte şi Jupiter. miile de stele duble şi de nebuloase, — cercetări dificile şi riguroase pentru cari oamenii trebuiesc să se devoteze cu zecile de ani pentru a avea un rezultat definitiv şi pentru care atâta vreme cât Statul nu va ridica pe astronomi la nivelul corespunzător celuia al profesorilor universitari. nu se vor găsi oameni cari să se consacre ştiinţei astronomice.

Cronica externă

Vineri 18 Noembrie 1192

Cea din urmă şedinţă a conferinţei dela Vashinton a fost caracterizată prin declaraţiunea lui Balfour, că Anglia acceptă, numai ca bază de discuţiune, proectul Hugues.

Rezerva, reprezentantului britanic se explică prin intenţiunile Angliei de a nu admite propunerile americane pentru dezarmare, decât atunci când conferinţa va fi rezolvit raporturile dintre Statele Unite şi Japonia.

Faţă de atitudinea lui Balfour nu se poate vorbi despre o eventuală denunţare a tratatului Anglo-Japonez.

Optimismul arătat de unele cercuri diplomatice faţă de succesul conferinţei de peste ocean abia acum se vede că nu era îndreptăţit, întrucât se afirmă că Anglia găseşte prea severă limitarea tonajului.

In ceeace priveşte perioada de zece ani, fixată în proectul Hungues, englezii o cred neacceptabilă, fiindcă — după trecerea acestei perioade — forţele navale se vor afla în imposibilitate de a-şi mai recruta personalul trebuitor.

Felul acesta de a privi problema dezarmărei, denotă în intenţiunile Angliei numai o stare de provizorat.

Condiţiunile impuse Americei de către Japonia, pentru acceptarea programului Hugues şi rezerva Angliei, ne îndreptăţesc să credem că desbaterile conferinţei sunt încă în stare embrionară, ceea ce face ca să nu putem întrevedea rezultatul conferinţei.

■

Puternice detaşamente jugoslave înaintează în nordul Albaniei.

Nesocotirea din partea Serbiei a Notei conferinţei ambasadorilor trimisă la Belgrad de a înceta orice operaţiuni în Albania, a determinat pe Lloyd George ca să convoace Societatea Naţiunilor spre a se ocupa de conflictul sârbo-albanez.

Se prevede că Italia care are interese în Albania, va propune declararea blocusului, ca o măsură în contra Jugoslaviei.

Ştiri externe

Casaglini principalul organizator al sindicatelor naţionale şi cooperative italiene, vorbind ziarului „Temps" despre vizita în România a declarat că interesele Italiei şi României trebuesc neapărat să ajungă la sporirea schimbului comercial.

România posedă materii prime necesare industriei italiene.

— Marele pachebot din America al liniei de navigaţi italiene, New-York — Neapole şi-a prelungit călătoria sa până la Constanţa, portul nostru românesc.

— „Narodni politica" scrie: Pericolul restaurărei habsburgilor sau reinvierea unei monarhii dunăre e uneşte strâns Italia cu Jugoslavia.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Unde vă duceţi
DUMINICA 20 NOEMBRIE?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
La FESTIVALUL PRESEI
ce se va da la
Teatrul Naţional.
Vor vibra coardele tuturor inimelor româneşti în faţa frumosului artistic.

Antinomie...

Oficiosul guvernului e, de vre-o zece zile, în fierbere. De când opinia publică a ţării îndreaptă, din toate părţile, energice protestări împotriva regimului de nenorocire, foaia guvernamentală pune în joc toată puterea de acrobaţie a lo icei, spre a dovedi lumei: 1. Că nici vorbă nu poate fi de o „criză"; 2. Că guvernul e mai tare decât ori când; 3 Că ţara e fericită de dânsul, ca şi dânsul de ţară.

Exasperată totuşi de puţinul ei credit pe piaţă, foaia guvernului pe ducă o apucă astăzi în excursuri prin domeniul politicii europene, silindu-se a scrivi pe bietul cititor cu apoftegmele celebrităţilor mondiale Deschanel, Gladstone, Berryer sunt chemaţi la interogatoriul, pentru a convinge lumea de veşnica superioritate a faptei asupra vorbei. Fapta, în limba figurată a oficiosului nu poate însemna, fireşte, decât guvernul vorba nu poate fi decât opoziţia.

In adevăr: sleirea tezaurului public, sărăcirea totală a ţării, desfrâul administraţiunii, jefuirea contribuabilului şi îmbogăţirea proseliţilor, flămânzirea sistematică a populaţiunii, înstreinarea avuţiei naţionale, discreditarea fără precedent a Statului în străinătate, — iată un strălucit bilanţ al faptei, menit al eterniza memoria vestitei „Ligi a Poporului" averescan. Realitatea e atât de zdrobitoare, în cât te miri că se mai aează sub pavăza celebrelor apoftegme.

Vorba şugubăţului oficios: „Eterna antinomie între uşurinţa vorbei şi greutatea faptei!"

Seninătatea liniştită cu care el dictă, sigur pe poziţia luată, astă i cu asalt, ne-o învederează pe fiecare zi. „Politica de lupi flămânzi", „Lichele", ş. a. sunt titluri care îmbracă atât de bine gândul netulburat de „criză" al oamenilor grei ai faptei.

Deschanel, Gladstone, Berryer... Trăiască „Liga Poporului".

Scrisori din Braşov

Atitudinea din trecut a Saşilor faţă de români

Când se vorbeşte despre situaţia privilegiată a Saşilor în trecut faţă de cea a poporului nostru, se înţeleg de obicei numai privilegiile pe cari şi le-au ştiut ei câştiga prin permanenţa lor politică guvernamentală, prin o împărtăşire neproporţională a instituţiunilor lor; ori acapararea în folosul lor, — cu învoirea tacită a guvernului — a formurilor, cari, formau „Universitas Saxonum"; ori în fine aplicarea mai indulgentă a diverselor legi cari ţinteau la încătuşarea naţionalităţilor din fosta Ungarie.

In realitate, foloasele acestor preferinţe ale statului unguresc, pentru Saşi şi în dauna celorlalte popoare conlocuitoare, erau adesea întrecute de foloasele ce şi le ştiau trage fără nici o scrupulositate din faptul că în cele mai multe aşezăminte erau în majoritate faţă de Români şi aveau astfel şi puterea de conducere exclusiv în mâna lor.

Iată câteva cazuri interesante:

Intr'o comună mixtă, Saşii aveau trei aşezăminte şcolare, — fiecare din acestea având câte două săli de învăţământ şi câte două locuinţe pentru învăţători; S'a cerut mai în urmă un ajutor bănesc dela comună, pentru construirea unui al patrulea edificiu şcolar, care a fost impunător clădit cu o mulţime de încăperi. Unele din acestea sunt ocupate de banca locală, care plăteşte chirie bisericei săseşti. Etajul întreg este închiriat de biserică, comunei politice. Sala de gimnastică a fost transformată în sala de spectacol scena, fiind construită ulterior de „Reuniunea femeilor evangelice"; Numai o singură sală foloseşte ca sală de şcoală.

Iată dar că comuna politică a clădit din dările comunale, o casă pentru trebuinţele materiale ale bisericei săseşti.

Astfel saşii din fruntea conducerei satului au creat bisericei un izvor frumos de venit, pe când biserica română o duce din lipsă în lipsă.

Un alt caz, care nemulţămeşte pe toţi locuitorii români din satele săseşti ale Ţării Bârsei: Comasările proprietăţilor întâmplate cu ani înainte, au dat prilej următoarei procedări: După ce s'a comasat întreg complexul proprietăţilor cultivabile private, acelaşi teren, aceeaşi suprafaţă, — numai în altă împărţire — era firesc să se dea proprietarilor respectivi. La terminarea lucrărilor toţi sătenii noştri au rămas înmărmuriţi văzând, că s'au tăiat şi din izlazurile comune părţii deosebit de însemnate, cari s-au dat fără excepţie în proprietate numai familiilor de frunte săseşti! Esplicaţia o dau înşişi Saşii prin faptul, că pentru drumurile de hotar s'a luat în comasare, conform legii, o suprafaţă mai mare decât a drumurilor vechi. Dar esplicaţia şchiopătează fiindcă nici această suprafaţă nu e în raport cu suprafeţele tăiate din izlazurile comunelor.

Acum multe sate au încercat să repareze nedreptatea din trecut cu prilejul lucrărilor de împroprietărire însă legea agrară nu prevede nicairi rezolvărea unor astfel de probleme.

In cei doi ani din urmă însă au ajuns să ia parte la conducerea trebilor comunale şi elementul românesc.

Este însă timpul, credem, ca şi poporul nostru, după veacuri de cumplite nedreptăţiri, să-şi câştige şi el un loc sub sfântul soare.

Cor.

INFORMAŢII

Congresul general al partidului Naţional-Liberal se va ţine în ziua de 27 Noembrie în Bucureşti, sala Ebriei.

Reamintim, că după cum reese din circulara adresată de d. I. I. C. Brătianu, şeful Partidului Naţional-Liberal, şefilor preşedinţi ai organizaţiunilor judeţene, — punctele cari vor face obiectul discuţiunilor, sunt următoarele:

1. Facerea Constituţiei. România Mare, nu mai poate trăi în cadrul Constituţiei României Mici, şi fără Constituţie nu se poate proceda la opera temeinică de reorganizare şi de consolidare.

2. Nevoia urgentă de a salva finanţele Statului. Se impun economii serioase, desfiinţarea sinecurelor şi a jafului de azi. O asemenea operă are însă nevoe de sprijinul hotărât al opiniei publice şi de timp pentru îndeplinirea ei. Pe de altă parte impozitele trebuesc complect revizuite şi reduse. Opera guvernului, precum am prevăzut-o, nu se poate aplica.

3. Administraţie bună, încredinţată unor oameni cinstiţi şi pricepuţi cari să pue capăt destrăbălărei, corupţiei şi să reintroneze dreptatea.

4. O politică economică, hotărâtă care să permită comerţului şi industriei să se desvolte în linişte şi să contribuie la eftinirea treptată a traiului.

— La direcţiunea exportului din ministerul de industrie se lucrează la noul regim al exportului ce va intra în vigoare la 27 Noembrie c. Din informaţiunile culese se pare că se va lăsa o cât mai mare libertate exportului.

— D. Lazăr Edeleanu, ataşat comercial onorific pentru Germania, a fost însărcinat cu conducerea agenţiei economice române din Berlin, în locul d-lui Gh. Christodulo rechemat la ministerul industriei.

— Ministerul de război a cedat ministerului instrucţiunii localurilor fostului Arsenal în Arad în vederea deschiderei unei şcoale normale ortodoxe în acel oraş.

— A sosit la Satu-Mare un număr de prizonieri de războiu din Siberia, reţinuţi până acum de soviete ca ostatici unguri. După o lună de carantină ei vor fi trimişi la casele lor.

— Episcopul Nifon a fost însărcinat să gereze scaunul episcopal de la Galaţi până la 1 Ianuarie, pe care dată i-a fost primită demisia.

— Suntem informaţi că s'a amânat tratarea convenţiunii economice între România şi Spania din cauza deprecierei valutei noastre, faţa de moneda Spaniei.

Congresul partidului naţional-liberal din judeţul Turda-Arieş se va ţine în ziua de 21 Noembrie în Turda, (sala „Reduta") ora 2 d. a.

— Duminecă după amiază se va da primul Matineu la Teatrul Naţional din Cluj la care vor asista numai elevii şcoalelor primare şi secundare. Se va reprezenta „Chemarea Codrului."

— Procesele intentate Căilor ferate române pentru diferite despăgubiri fiind suspendate în Ardeal potrivit ordonanţei Nr. 14474 din 1919 şi acum încă în vigoare până la desfiinţarea acestei ordonanţe ori-ce proces de asemenea natură va fi amânat fără dată de instanţele judecătoreşti.

— In com. Apahida s'a găsit un geamantan de piele cu mai multe lucruri în el. Păgubaşul e instiinţat că îl poate ridica de la postul de jandarmi de acolo.

— La şcoalele de meserii din Ardeal, deşi numărul elevilor e foarte mare, aflăm că e lipsă de profesori şi mai ales de ingineri cari nu pot face cursuri pentru salariul mic ce li se oferă.

Ministerul instrucţiunei a făcut cunoscut direcţiunilor de şcoale de toate gradele, următoarele: La ori-ce caz de boală molipsitoare ivit printre elevi cursurile clasei contaminate vor fi suspendate pe timp de 2 zile, şi se va face desinfectarea clasei, iar elevii vor fi examinaţi de medicii comunali atât în ziua suspendărei cursurilor cât şi la revenirea lor la cursuri.

Locuitorul Herman Bancat din comuna Gădalin (Cojocna) pe când lipsia de-acasă, i s'au furat lucrurile din casă, Tâlharii nu au fost însă prinşi.

Ioan Maier şi Vasile Lapuşanu în noaptea de 12 spre 13 au furat dela femeia Maria Gabor din comuna Gilău o mare cantitate de grâu.

Făptaşii au fost prinşi.

— Studenţime universitară evreească din Cluj organizează, pentru mâine seară, în sala cea mare a Societăţii „Hasgibor" (Blasini) o petrecere cu producţiune artistică şi dans.

Din bogatul program artistic spicuim: „Orpheus" (avertură) executată de orchestra Operei Cântece de Brahm şi Schubert, etc., etc.

Inceputul la ora 8 jum.

— S'au pus de eri în vânzare biletele pentru Marele Festival al Presei, ce are loc Duminică la 8 seara la Teatrul Naţional, şi a fost o navală de lume cum nu s'a mai pomenit.

Restul rămas din Bilete, se poate căpăta la administraţia „Gazetei Ardealului".

— Centrul studenţesc „P. Maior din Cluj, organizează pentru Sâmbătă 19 Noembrie, ora 8 şi jumătate seara o „seară de cunoştinţă".

După o şedinţă festivă artistică, în care se vor produce solişti de la Operă, corul studenţesc, virtuoşi etc. va urma dansul.

Un bufet bine asortat, va sta la dispoziţia publicului, într'o sală specială; serpentine, confeţi, nimic nu va fi neglijat spre a anima serata.

O orchestră compusă din 12 persoane a celui mai vestit primaş din Cluj, va cânta cele mai moderne valsuri, fox-troturi şi cele mai frumoase jocuri naţionale.

Serata are loc în sălile căminului studenţesc din Strada Avram Iancu, No. 11.

Publicul clujan este rugat a lua parte în număr cât mai mare.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Vineri, grandioasa dramă socială „Inima vieţii" în rolul principal Almirante Manzini.

*

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Vineri o mare dramă americană, creat unea fabricei Lux proprietatea casei „Transylvania" din localitate „Blody Fox".

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri o măreaţă poezie cinematografică „Mica Prinţesă" în rolul principal Lotte Neumann.

*

Duminecă 20 Noembrie se va observa la Cluj un fenomen neobişnuit:

Cafenelele, bodegele şi celelalte localuri de petrecere numai după 12 noaptea se vor umplea de public, fiindcă până atunci toată lumea va fi curioasă să vadă la Teatrul Naţional **marele festival al presei.**

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-316

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Droguer.a E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

— **Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.**

Greva tipografilor

Ea a izbucnit în Arad şi ameninţă întreg Ardealul. — Izbucnirea grevei generale se aşteaptă pe ziua de 25 cor. — Cauza este indolenţa guvernului.

In numărul 367 al ziarului nostru am amintit că lucrătorii tipografi au avut mai multe tratative cu patronii pentru toţi tipografii din Ardeal şi Banat.

Ca bază trebuea să servească contractul tip al tipografilor din Cluj şi urma să se adauge încă un punct — anume: urcarea sau scăderea salariilor să fie în proporţie cu urcarea sau scăderea preţurilor alimentelor de prima necesitate. Prin urmare, e neîndoioscă s'ar fi evitat pe viitor orice motiv, pentru ca lucrătorii tipografi să mai poată pretinde noui urcări de salariu şi să declare greve.

Tratativele au fost conduse de o delegaţie a ministerului, numai. Ele însă n'au dus la nici un rezultat, deoarece patronii tipografi tratau constituiţi în persoană juridică, pe când lucrătorii tipografi erau reprezentaţi numai prin o delegaţiune. La propunerea d-lui inspector general Georgeanu, tratativele s'au întrerupt pentru a fi reluate din momentul ce tipografii se vor fi constituit în persoană juridică.

La 27 Octombrie însă organizaţiunea lucrătorilor a fost recunoscută legalmente deci nu mai exista nici un motiv pentru întârzierea tratativelor. Comisiunea mult aşteptată a ministerului muncii însă întârzia să sosească.

Lucrătorii constatând această întârziere condamnabilă, care îi lăsa la discreţiunea salariilor vechi şi în aceiaşi stare de desorganizare, cu toate că îndeplinisera formă legală pentru reînceperea cât mai grabnică a tratativelor ei au trebuit să facă o mulţime de demersuri pentru trimiterea comisiunii intermediatoare.

Aceasa însă nici până acum nu şi-a făcut apariţiunea.

Urmarea a fost că tipografii din Arad au declarat greva în toate tipografiile. Ziarele nu mai apar şi orice activitate tipografică a încetat.

Ea este parţială, numai în Arad; însă tinde să se generalizeze. Organizaţiunea lucrătorilor tipografi deodată cu declararea grevei din Arad a trimis guvernului un memoriu, prin care spune:

că în cazul că guverul nu va trimite comisiunea pentru intermedierea tratativelor până în ziua de 25 Noembrie ei vor declara greva generală în toate tipografiile din Ardeal şi Banat.

Lucrătorii sunt deocamdată în espectativă, Aşteaptă încă să vadă dacă guvernul va înţelege să îndeplinească sau nu ceeace se cuvine.

Greva din Arad este numai un semnal pentru a dovedi ministrului muncii că tipografii înţeleg să treacă la fapt ca să preseze guvernul a executa o datorinţă recunoscută.

Iată cum prin indolenţa şi uşurinţa condamnabilă a câtorva oameni în mâna cărora se află conducerea unui resort important, suferă întreagă opinia publică a unui oraş, fiind ameninţată şi munca pentru progres şi cultură a Ardealului. Căci, în acest caz, nu se mai poate de fapt spune, că la baza acestei greve generale iminente ar fi o tendinţă destructivă. Unicul motiv al grevei este neîndeplinirea unei obligaţiuni simple de tot şi foarte uşor de executat.

Din iniţiativa d-lui I. B. Georgescu, preşedintele comisiunei interimare a oraşului Craiova, va avea loc în capitala Olteniei un congres al primarilor din marile oraşe ale României.

Se va discuta chestiunea remormei administrative. Congresul va avea loc la începutul lunei Decembrie şi vor lua parte şi mai mulţi miniştri.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

— Comisiunea parlamentară de anchetă la fostul subsecretariat de stat al refacerii şi aprovizionării, a început lucrările.

Din comisiune face parte şi d. Mariu Ilinca, deputat ţărănist care, în ciuda comunicatului comitetului executiv al partidului d-sale, înţelege să-şi îndeplinească mandatul dat de adunare.

Se spune că în urma presiunilor făcute de conducătorii grupării ţărăniste, d. Mariu Ilinca şi-a dat demisiunea din partidul d-lui Mihalache.

Desfiinţarea directoratului de instrucţie

— Noui amănunte. —

Dl Popa Lizeanu, a sosit eri la Cluj pentru a lua în primire arhiva directoratului de instrucţie şi a o transporta la Bucureşti.

După cum am anunţat în numărul trecut al ziarului nostru la Bucureşti se vor deplasa foarte puţini funcţionari, toţi temându-se de lipsa de case şi scumpetea alimentelor.

Prin desfiinţarea direcoratului mai sus amintit se vor da atribuţiuni mai largi direcţiunilor regionale ale învăţământului şi anume:

1. Aprobarea ordonanţărilor de plată pentru reparaţiuni de şcoli precum şi a lefurilor.

2. Supravegherea şi inspectarea revizoratelor şcolare ceea ce până acum se facea numai de directorat.

3. Controlul şcolelor normale.

Se înfiinţează pe lângă fiecare direcţiune regională un biurou administrativ un biurou al ordonanţărilor.

Adăugăm că direcţiunea regională nu are controlul asupra academii, comercială şi juridică din Ardeal.

XXXXX XXXXXX
XXXXX— XXXXX

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Generalul Averescu a plecat la Severin. Inaintea plecărei, d-sa a primit dela d-l Titulescu trei telegrame pe care nu vrea să le arete nici miniștrilor. Se crede că în aceste telegrame e vorba de rezultatul tratativelor urmate la Paris.

In sânul guvernului s'au ivit noui neînțelegeri între miniștrii tachiști și cei averescani.

Conflictul între Eforie, și facultatea de medicină s'a aplanat. Cursurile vor începe Luni.

Congresul general al partidului liberal se va deschide în ziua de 27 Noembrie la ora 10 dimineața, printr'o intrunire publică în care se va discuta situația politică. După amiazi, va avea loc ședința delegaților pentru ratificarea statutelor și a programului și alegerea comitetului central. Președinții organizațiilor județene vor veni în București în ziua de 26 Noembrie și vor avea o consfatuire premergătoare congresului. El vor rămâne până Luni 28 Noembrie când va avea loc alegerea delegației permanente și se va discuta organizarea propagandei.

Cursul leului n'a mai fost transmis dela Paris, fiind scos din buletinul bursei.

Blocarea depozitelor, împotriva căreia luptă câteva ziare, este o măsură potrivită stării financiare și economice de azi. Ea înseamnă, în realitate, instituirea unui control asupra depozitelor care nu se vor libera decât pentru operațiuni serioase, și nu de speculă. Cercurile financiare streine s,au liniștit. Totuși Bursele din Paris și Berlin au luat măsura ca leul nostru să nu se mai coteze oficial. Această măsură însă se va întoarce spre binele României, căci necotându-se cursul leului nu va mai fi fixat de către speculanți cari nu posedă lei efectivi, ci de băncile interesante. Exportatorii de aur au raportat oficial că au trebuit să colinde toate capitalele din Europa pentru a putea găsi lei efectivi. Avem deci convingerea că guvernul, cu toată împotrivirea d-lui Take Ionescu, va menține măsura luată și că specula leului va înceta, Aliații trebuind să înțeleagă în cele din urmă că sugrumarea economică a României e cu neputință.

Recursul celor 8 studenți la Sibiiu, judecându-se la Casație a fost casat fără trimitere.

Răzvrătiții ucraineni au pătruns în Chiev.

Insurgenții sunt înarmați cu cel mai modern armament, având la dispoziție un mare număr de mitraliere și muniții.

Țărănimea luptă cu înverșunare împotriva guvernului și cere schimbarea regimului.

La ordinul de mobilizare a guvernului din Moscova nimeni n'a răspuns; iar soldații roșii și-au părăsit în cea mai mare parte unitățile.

Greva din New-York

New-York, 13 Nov.

60000 lucrători din atelierele de confecțiuni s'au pus în grevă, protestând în contra lucrului cu bucata.

Conflictul albano-jugoslav la Liga Națiunilor

Lafayette, 16 Nov.

Consiliul Societății Națiunilor a fost convocat de Lloyd George în sesiune extraordinară spre a se ocupa de conflictul albano-jugoslav, la micul Luxemburg, sub presidența lui Rymans.

Studenții români din străinătate și consulatele

Ministerul instrucțiunii fiind sesizat de consulatul nostru general din Praga, că un mare număr de studenți solicită zilnic sprijinul bănesc al acelui oficiu pune în vedere tuturor studenților cari pleacă în străinătate că consulatele neiiind institute de credit și ajutor să-și asigure din vreme sumele de bani de cari au nevoe în străinătate, pentru a nu se expune personal și a nu contribui prin aceasta la discreditul țării.

Revolta din Ucraina

Vrșovia, 16 (Rador)

Se anunță din Moscova că insurecția din guvernământul Tambov ia proporții mari și se întinde până la Charcov, Rostow și Molitopol. Insurgenții dispun de mitraliere, cavalerie și sunt ajutați de țărani.

Expediția guvernului împotriva lor nu dă rezultate, iar mobilizarea parțială ordonată de soviete a provocat dezartări în rândurile armatei roșii.

Revista presei maghiare

Eșecul dlui Titulescu.

Sub acest titlu, ziarul „Ellenzék" reproduce știrile sosite din streinătate și cari se atinge deaproape intervenția ministrului de finanțe pe lângă cercurile financiare din Paris „Din sursă autentică ni-se comunică" — scrie numitul ziar — „că scopul dlui Titulescu de a ridica valuta noastră în streinătate nu numai că nu la reușit, dar celelalte planuri pe cari și-le făurise înalegătură cu călătoria sa au eșuat complect.

Ministrul Loucheur — care în prezent conduce politica financiară și economică a Franției — a declarat, că guvernul francez e dispus să sprijine orice acțiune a României.

Indată ce flase, însă, că guvernul român a oprit pe streini să-și plaseze capitaluri în instituțiunile financiare române, Loucheur a întrerupt tratativele cu dl Titulescu și, și-a retras cuvântul dat.

Intrevederea dintre d-nii Ionel Brătianu și Maniu

Citim în ziarul "Ellenzék":

Intre d-nii Brătianu și Maniu au avut loc discuțiuni importante. Ele vor continua și se crede că în decursul zilelor acestea se va putea trece peste micile piedici, cari se semnalase nu de mult în chestiunea distribuirii mandatelor.

Leul nostru a fost eliminat dela cotarea bursei

Acelaș ziar scrie, că manevra stângace a guvernului de a confisca depozitele străine la băncile române a avut răsunet pe toate piețele financiare ale Europei, așa că azi la Berlin, Viena și Budapesta s'a procedat la fel cu capitalul românesc aflat la instituțiunile financiare din aceste orașe și ca urmare, nicăiri nu se mai plătește în bancnotă românească — în deosebi că devizul pentru București a fost scos din cotarea valutei.

In cercurile financiare din din România, aceasta știre a stârnit o vâlva nemai pomenită însă până azi măsuri nu s'au luat de către guvernul român

Leul nostru deci nu mai cotează nimic pe piețele străine, iar circulația financiară cu România s'a întrerupt.

Ministrul Groza acordă din nou interwievuri

In cursul zilelor trecute ziarul „Keleti Ujság" solicitase d-lui Groza iară; un interwiuv în chestiunea atât de delicată tendinței de-a trece Ungaria sub sceptrul M. S. Regelui Ferdinand.

Și dl Groza un se sfiește să facă declarațiuni, cari — deși lipsiți de fond — seamănă spini în inimele minorităților din cuprinsul României.

D-l Groza, întrebat fiind ce crede despre posibilitatea unei apropieri între România și Ungaria, spune că: o uniunne personală între România și Ungaria în aceste grele zile de refacere este imposibilă.

Nimeni nu-și ar putea închipui un suveran Românesc încoronat cu coroana Sf. Ștefan.

Până aici suntem de acord! Insă îl întrebăm pe d-l ministru al Ardealului (și prin urma și al minorităților din Ardeal! ce l'a îndemnat pe d sa să declare că poporul românesc dela sate nu privește cu ochi buni reforma a rară (?). Să fi constatat-o aceasta în lungile d-sale călătorii prin Ardeal și jurul Devei? Aproape un ne vine s'o credem! Sau crede d-l „ministru al Ardealului", că prin asemenea declarațiuni premature va reuși să stingă scânteia de sub cenușă în inimele minorităților? Noi credem dimpotrivă: că atâță și mai mult și zădărnicește cu desăvârșire ceace preocupă mintea tuturor bărbaților de seamă: o unire sulletească în cadrele unei țări democratice?

Deci mai puține interviewuri de această categorie, d-le ministru!

G. B.

TELEGRAME

Sediul comisiei internaționale dunărene

Praga, 17 Noembrie.

După ziarul „Narodni Lysty" comisia dunăreană internațională va intra în funcțiune la 1 Ianuarie 1922 cu sediul la Bratislava.

Dela conferința din Washington

Lafayette, 14 Noembrie.

Propunerile concrete ale Americei prevăd abandonarea construcțiunii tuturor vapoarelor de tip mare.

Datoriile ruse dinainte de războiu

Lafayette, 17 Noembrie.

„Le Temps" află că conform ordinelor consiliului comisarilor poporului rus, comisariatele finanțelor, industriei și comerțului au început anchetele pentru stabilirea sumei datoriilor ruse dinainte de războiu și pentru întocmirea listelor exacte ale stabilimentelor industriale și comerciale cari au aparținut străinilor. Listele vor fi prezentate consiliului de către comisari cel mai târziu la 1 Decembrie.

Răspunsul Angliei la demersul guvernului sovietic

Lafayette, 17 Noembrie.

Guvernul englez a răspuns notei lui Litwinoff din 27 Septembrie prin care guvernul sovietelor cerea pacea.

Răspunsul englez arată că guvernul sovietic nu a îndeplinit stipulațiunile acordului comercial anglo rus și a condus propaganda revoluționară antibritanică din Indii, Afganistan și Persia.

Conferința dela Portorose Serviciul postal

Roma, 17 Noembrie.

Conferința de la Petrorose s'a ocupat de îmbunătățirea serviciului de poștă, telegraf și telefon în țările succesorale Austroungariei

Se va reînființa serviciul telefonic Trieste-Viena.

Politica internă și externă a Ungariei.

Budapesta, 15. Nov.

„Budapesti Hirlap" publică declarația primului-ministru Bethlen cu privire la politica internă și externă a Ungariei.

Contele Bethlen spune, că de îndată ce va fi convocată adunarea națională maghiară, guvernul ungar va lichida complect chestiunea regalității depunând proiect relativ la sancțiunea contra propagandei în favoarea Habsburgilor.

Turburări antibolșevice în Rusia

Riga, 16 Novembrie.

In gubernija Bambof, răscoala populației a luat proporții așa de mari, că în decurs de abia câteva zile, s'a lățit și în celelalte regiuni ca Molitopoli și Charkov.

Congresul funcționarilor publici.

Conform aprobărei ministerului comunicațiilor pentru călătoria dela orice stațiune din România Mare la Ploești și înapoi, între 25—29 Noembrie crt. inclusiv a membrilor congresului funcționarilor publici, legitimați cu carnetele de identitate pentru călătoria cu reducere pe C. F. R. se vor vinde la ducere jumătăți de bilete de carton obișnuite, cari vor fi valabile și pentru înapoiere. Jumătățile de bilete în chestiune se vor perfora atât la dus cât și la întors când se vor prezenta și la cassele de bilete a le stațiunilor pentru compostare cu No. trenului și data zilei de înapoiere.

Aceste dispoziții sunt valabile și pe căile ferate particulare administrate de Stat.

Corpul guarzilor C. F. R. fiind în totul asimilat cu celalt personal al acestei administrații, fiecare are drept la înlesnirile de transport prevăzute în regulamentul pentru transportul gratuit și cu preț redus pe calea ferată.

*

Regele a semnat decretul prin care directorul general al oficiului național I. O. V. care are gradul de general să aibă toate drepturile și îndatoririle acordate de lege unui comandant de divizie.

O societeta necesară

Aflăm, că din inițiativa mai multor doamne s'a pus bazele unei societăți „Protecția Femeii". Societatea are de scop formarea fetelor vagabonde, cât și a celor orfane sau doritoare de a-și forma o existență. câștigând pâinea în mod cinstit.

Societatea va plasa fetele pe la diferite case, printre alte obligații ce își vor lua conform statutului, va fi și aceia de a învăța carte pe analfabete precum și gospodăria.

Mai târziu societatea va înființa ateliere pentru specializare, precum și un cămin unde vor primi o educație aleasă. Cum necesitatea unei astfel de societăți, când o educație mai solidă este lipsită cu desăvârșire în diferite straturi sociale și când refugiul dela muncă e în plină floare, urăm acestei societăți spor la muncă.

Suntem datori toți acei ce ne interesăm de binele public a-i da tot sprijinul și concursul ca această operă socială să-și ajungă țelul.

Ocuparea Burgenlandului

Lafayette, 16 Nov.

Armata Austriacă a început ocupațiunea Burgenlandului.

In jurul concesionărei Uzinelor Electrice.

Am publicat în numărul de ieri satisfacțiunea pe care unul din membrii comisiunei de studiu, d-l Carol A. Jahoda, mare industriaș, a primit-o din partea prefecturei orașului în chestiunea uzinelor electrice.

Interesându-ne care este cauza că această satisfacțiune s'a dat atât de târziu, suntem informați că deși d-l prefect a cerut încă dela 11 Aprilie a. c. Primăriei informațiuni suplimentare, și deși i-a acordat un termen de zece zile pentru răspuns, totuși consiliul comunal nu s'a grăbit cu răspunsul și a fost nevoie de diferite intervențiuni ale dlui Jahoda pentru ca în fine la 2 Octombre — adică după o trecere de șapti luni de zile — Orașul să dea informațiunile cerute, cari au adus hotărârea publicată.

Această întârziere contrastează în mod evident cu deosebita grabă pe care consiliul comunal a pus-o în defăimarea unui membru și numai așa se explică acțiunea de calomnie introdusă de d-l Carol A. Jahoda contra vinovaților.

De altfel suntem informați, că într-o audiență avută la d-l ministru Argetoianu, d-l Jahoda a expus acest caz, obținând deschiderea unei anchete disciplinare în această privință.

Cetiț „Infrățirea"

Fericiții câștigători a premiilor ce le-a acordat ziarul „Infrățirea“

D-nul NICA ALEXANDRU
preot Almaș, a câștigat cu No. 2581,
una blană de gât.

D-nul ADOLF STERN
rabiner în Făget a câștigat cu No. 2079.
una sufragerie.

Direcțiunea Inst. „Pasteur“ Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de fochist la Inst „Pasteur“ din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înainta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie a. c.

1266 DIRECȚIUNEA.

Direcțiunea Inst. „Pasteur“ Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocupareu postului de Laborant la Institul „Pasteur“ serviciul antirabic din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înainta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie 1921.

1265 DIRECȚIUNEA.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Reclama este sufletul comerțului

Scrisoare din Ludosul de Mureș

Specula. — Lipsa de lemne. — Comună urbană. — Comisiunea agrară.

Specula cu alimentele de prima necesitate bântue cu toată furia, în potriva tuturor dispozițiunilor luate de autorități.

Cetățeni pripășiți de prin Galiția își crează o existență frumoasă pe spatele bieților consumatori și prin o mulțime de mijloace eludează toate dispozițiile administrative. Astfel prețurile în acest oraș de provincie sunt mai urcate decât în Cluj.

Toată lumea crede că ar fi fost mai bine dacă acești speculanți ar fi fost retrimiși gratuit la locul lor de origine.

*

Un lucru ce pare paradoxal, dar e totuși o realitate este lipsa de lemne. Suntem înconjurați din toate părțile de imense păduri seculare.

Zilnic paradăm cu imensele grămezi de lemne din vârful munților, dar casa ne rămâne rece. Cauza e: lipsa de vagoane. Nu putem primi nici măcar atâtea vagoane ca să aducem lemnele de foc necesare dela o distanță relativ foarte mică.

Populația cere stăruitoare vagoane. Se pare însă că direcțiunea regională din Cluj e prea departe ca să ne poată auzi.

*

Un caz nou, și eveniment în istoria orașului nostru e ridicarea lui de la comună rurală la comună urbană. De acum înainte vom fi orășeni avansați cu un un grad cel puțin în viața socială.

Să nu creadă însă nimeni că se vor lua măsuri noui pentru ridicarea nivelului existenții orașului sau că vom căpăta drumuri mai bune sau alte instituții necesare și utile progresului. Nu. La aceasta nu s'a gândit nimeni. Avansarea comunei noastre s'a făcut numai pentruca locuitorii să . . . plătească impozite orășenești, cari oricum sunt mai mari.

Cine s'ar fi gândit vreodată că legea Titulescu va contribui la înaintarea comunelor noastre.

*

Acum încep pregătirile pentru executarea reformei agrare.

Instituirea comisiei agrare însă n'a reușit să se complecteze până acum. Cauza e că Ludoșul de Mureș nu are un judecător permanent.

Țărănimea așteaptă însă cu nerăbdare să primească pământ.

O reformă mare socială se împiedecă la noi și de un . . . judecător.

Numiri la prefecturile din Ardeal.

Au fost numiți prefecți de poliție d-nii: N. Stefănescu și V. Liuba, la Timișoara; O. Grigta la Arad; M. Pilat la Cluj; Z. Filotti la Sibiu; maiorul A. Suciu din activitate la Brașov locotenenul C. Bardosi din activitate la Oradia-Mare.

Directori de prefectură de poliție au fost numiți d-nii: D P. Andreescu la Arad; R. Miu la Timișoara; L. Munteanu la Cluj; H. Schullerus la Sibiu; L. Zarculea la Brașov și I. Reinoch la Oradia-Mare.

— Ziarele germane anunță că guvernul german are gata suma devizelor necesară plății din Ianuarie; afară numai de vreo 40 milioane mărci aur, a căror amortizare o vor garanta probabil cercurile industriale.

— Greva a încetat complet la Roma.

Mai multe arme au fost confiscate în cercurile comuniste.

Asortiment complect și proaspăt

406

de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus în vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet“ s. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Byron Steamship Comp. Ltd.
„OF. LONDON“

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

CONSTANTINOPLES

de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 4 Decembrie st. n. direct **NEW-YORK**

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples“ urmează a pleca următoarele vapoare: „King Alexander“, „Themistocles“ și „Megali Hellas“

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabinet pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—80.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargi No. 28.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ caută un post pentru oarele de după masă. Adresa la ziar sub „Dactilografă". 1256

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un căruț pentru băeți Str. Reg Ferdinand 96.

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

---

Ministerul Agriculturi Direcțiunea Domeniilor în Cluj.

Licitație.

In ziua de 30 Noemvrie anul curent se va ține licitație publică pentru vinderea alor

160 buc. pieri de Miel.
3 „ „ „ Viței.
2 „ „ „ Vacă

ce se află depozitala la ferma Academiei de Agricultură din Cluj.

Licitanții vor depune o garanție de Lei 500·— la începutul licitației la ferma Academiei de agricultură din Cluj, ore 10. 1262

Industria Sârmei

soc. an. Cluj își va ținea

adunarea generală ordinară

în 3 Decemvrie a. c. (20 Noemvrie st. v.) Sâmbătă la ora 11 a. m. în localul ei din Calea Victoriei 29, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul direcțiunei.
2. Modificarea statutelor.
3. Ridicarea capitalului societar.
4. Alegerea comitetului de supraveghere.
5. Eventuale propuneri.

Cluj, la 18 Noemvrie 1921.

Industria Sârmei Soc. Anon,

(ss) I. DIAMANT, director. (ss) RAȚIU președinte.

3264

Reclama este sufletul comerțului

Domnișoară

care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o Institute.

1223

Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

AUTO-MECANICA

CLUJ,

STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:

TURISM: **STOEVER** Tip. D3 13/24 HP

Camioane: **BERLIET** 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:

AUTOMOBILE
LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

PREIAU

reprezentanța unei sau două fabrici pentru facerea operațiunilor de vămuire precum și tuturor formalităților pe la diverse ministere în legătură cu importul.

1263

A se adresa la ziar sub Cunoscător.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranla)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Au sosit

2 VAGOANE

Conserve de legume

din fabricele Economu & Staicovici.

Se vând în engros la comercianți cu reducere de 20%. Vânzare și en detail. De asemenea coloniale și delicatese mai eftin ca ori unde. Vinuri, țuică, champanie, brânzeturi. Săptămânal pește proaspăt.

1246 **„Colombo"**
I. Aldica & D. Sasu
Telefon 200, Cluj, Piața Unirei 30. Telefon 200.

1205

Mare deposit

de

Șvaetere și Mănuși

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

In chestiunea salarizării funcționarilor

Svonurile din ultimele zile asupra modului de rapartizarea bugetului extraordinar, votat în sesiunea parlamentară trecută pentru ajutorarea funcționarilor se contraziceau la fiece moment.

Acum nu demult ziarul nostru, potrivit unei telegrame primită la unul din directoratele locale a publicat știrea că din bugetul de 350 milioane lei se va îmbunătăți salariul tuturor funcționarilor.

După 2 zile însă același directorat a fost anunțat telegrafic deciziunea comunicată anterior a fost anulată.

Faptul acesta a produs o foarte mare nemulțumire în capul funcționarilor din Cluj, pentru motivele următoare:

In primul rând, se votase această sumă de parlament ca să fie repartizată tuturor funcționarilor fără nici o deosebire din țara întreagă.

După câtva timp însă, Consiliul Ministrilor a hotărât ca suma această să fie împărțită numai funcționarilor organizați în sindicate — după cum e drept că a și fost repartizată o parte din ea (și anume 270 de miliioane) celor dela justiție agronomilor, inginerilor technici corpului didactic și militarilor, Mai rămăsese 80 de milioane care urma sa fie repartizate slujbașilor din administrația finanțelor,

La început, se credea că din ac asta suma se vor putea satisface nevoile tuturor funcționarilor — atât din București cât și din celelalte orașe, în acest sens s'au dat chiar ordine telegrafice.

Unele directorate — cum de pildă e acela al Internelor din Cluj — au și făcut statele chiar în ziua când au primit ordinul ba, au și împărțit funcționarilor cecace li se cuvenea. Dar, în ziua imediat următoare, Consiliului de miniștrii calculând fondul de 80 de milioane a constatat că el nu ar acoperi nici suma revenită funcționarilor din București care nu primiseră nimic din cele 280 de milioane împărțite — zice-se în total — la început. Descea, în matura-i și milovista și chibzuință, consiliul a hotărât ca numai organele centrale, Consiliul de miniștrii a înțeles — de bună seamă — numai ministerele din București, nu însă și direc oratele generale din provinciile alipite.

Chestiunea, pentru care suntem în dreptățiți să prostestăm alături de funcționari este următoarea.

1. Intrucât în proectul de buget, fondul de 350 de milioane se votase pentru toți funcționarii Statului, ei trebuia repartizat tuturora, fără nici o deosebire și în modul cel mai echitabil. Nu trebuia să fie dat numai funcționarilor organizați în sindicate sau acelora care, față cu imprejurările grele ale traiului de azi au prilejul să-i tenteze...

2. Este pe nedrept seeace s'a făcut cu funcționarii din provinciile alipite, prin repartizarea sumei de 80 de milioane numai funcționarilor dela centru (București) și nu și celorlalți cari se bucură de aceleași titluri și cu aceași răspundere și aceleași privilegii.

In privința salarizării deci, un argument favorabil funcționarilor dela directoratele generale din provincie alipite este următorul:

La înființarea direc oratelor generale din provinciile alipite prin Decretul publicat în Monitorul oficial din 14 Martie 1921 Directoratele acestea au fost

puse pe același picior de egalitate cu acelea dela ministerele respective din București în privința salarizării.

In temeiul acesta, se impune legal ca să se revină asupra repartizări a fondului mai sus amintit și să nu le lasosa se înțeleagă că funcționarii provinciilor alipite sunt mai prejos și au mai pu in drept la viață decât colegii lor din București sau decât cei care sunt organizați în sindicate. *V.*

Pedepsirea atentatorilor teroriști dela Tighina

In zilele de 4 și 25 Octombrie s'au efectuat în județul nostru două atent te asupra liniilor de cale ferată și numai mulțumită întâmplărei nu s'au înregistrat victime omenești.

Siguranța locală care avea indicațiuni că atentatele erau puse la cale de o organizație teroristă și-a îndreptat cercetările în această direcțiune și în ziua de 13 Noembrie a putut pune mâna pe întreaga organizație.

Atentatorii sunt următorii, în număr de 17 și anume:

Matei Cirnil de 40 ani, Vasile Tocata 32 ani, Osip Niculic 32 ani, Feodorie Ganzea 39 ani, P. Cojocaru Ivan Hazacenco 26 ani, A. Onisimoi 50 ani, Seghei Sura 35 ani, Pavel Pasarenco 36 ani, Isaia Parzeluc 37 ani, căpitan de rezervă din fosta armată rusească; T. Mihailenco 26 ani, Ivan Zargheveny 30 ani, Pigoș Niculcea 42 ani, Șt. Sacovalof 60 ani și M. Șeles 50 ani, — toți membri ai organizației teroriste.

S'au găsit la locuințele unora din ei bombe de forme dreptunghiulare în cutii de fier în mărime de 25 cm. și grosime de 20 cm. ermetic închise.

Atentatorii au declarat că toate încărcăturile bombelor sunt cu piroxilină,

Din cercetările făcute până acum rezultă că atentatele ar fi puse la cale în mod oficial de zacordatul din Tiraspol.

Atentatorii au făcut mărturisiri complecte. S'a stabilit și legătura pe care complotul o avea cu Moscova prin curierii ce soseau în țară prin Basarabia.

Amănunte urmează.

Citiți „Infrățirea“

Procesul lui Landru

Actualmente să judecă la Curtea cu juri din Versailles, procesul lui Landru, care după acuzare ar fi ucis un mare număr de femei, după ce trăia câteva luni cu ele.

Acuzațiunea pretinde că ardea amantele lui într'un cuptor, pentru a face să dispară orice urmă a lor.

Landru își alegea victimele prin anunciuri de jarnale fie pentru o servantă, fie pentru o căsătorie și cum avea obiceiul să înscrie într'un carnet regulat cheltuelile și numele persoanelor cu care intra astfel în legătură, s'a putut reconstitui numele celor mai multe din victimele lui.

In special avea grije să intre în legătură cu femeile cari nu mai aveau rude apropiate, pentru a nu se remarca lipsa lor. Dispariția victimelor astfel nu mai putea jena pe criminal.

Intru cât toate faptele de care e acuzat Landru, sunt adevărate sau simple istorii de roman foileton, se va vedea în cursul procesului.

Acuzatul contestă toate faptele.

Probe evidente de culpabilitate nu se găsesc decât în carnetul acuzatului, în care înscria cu minuțiozitate toate cheltuelile și numele persoanelor cu care se lega.

Dela noul „Automobil Club“ regional din Cluj

A. S. R. Principe Moștenitor a binevoit să primească președinția de onoare — atât personal cât și în numele A. S. R. Principesei Moștenitoare Elena — a „Automobil Clubului“ regional Cluj înființat de curând.

Alteța Sa Regală a primit să prezideze cu condiția, ca societatea să nu dea o prea mare atențiune jocului de cărți ce se uzitează în asemenea Cluburi, ci să-și îndrepte activitatea în direcțiunea practică încurajării turismului.

Această dorință a Alteței Sale corespunde în totul programului ce și l-a fixat societatea dela început.

Duminecă în 20 cor, se va face alegerea noilor membri în A. C. Rg. C. Sunt înscrise 15 persoane — reprezentanți ai tuturor naționalităților.

„Actomobil Clubul“ regional Cluj lucrează la următorul program: fixarea semnalelor de obstacole pe șoselele accesibile automobilelor, editarea unui ghid al Transilvaniei pentru cunoașterea acestor ținuturi de către toți automobiliștii, înlesnirea turismului prin fixarea hotelurilor, depozite, garage, ateliere oficiale în toate orașele mari.

Sosirea comisiei bulgare pentru livrarea vitelor

Eri au sosit în Capitală membrii comisiei bulgare, care au venit să semneze protocolul privitor la livrarea vitelor pe care Bulgaria le-a dat guvernului român potrivit tratatului de la Versailles.

Din comisie fac parte d-ni dr. Tuleff Vachikoff, prefectul județului Rusciuk și Ștefanov, prefectul județului Varna.

Comisia s'a pus în contact cu delegații români d-nii inspectori veterinari Pepteanu, Ciucă, medic veterinar St. Stoicu și d. Modolea delegatul ministerului de interne.

Comisia va rămâne în Capitală mai multe zile.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luteală cu prețuri foarte moderate. 60

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj

Anul II. No. 379 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Luni 21 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU ... SUB CONDUCEREA UNUI COMIT... Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: ...TIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN ...... 120 LEI; „ 6 LUNI ...... 60 LEI; „ 3 LUNI ...... 30 LEI

Povestea cânelui

de **Dr. Iosif Popovici**

prof. univ.

Povestea cânelui e o poveste tristă, dar adevărată. Zilele trecute un gazetar ovreiu izbutise să primească un interview din partea d-lui ministru P. Negulescu, pe care l-am cetit reprodus în jurnalul unguresc Ellenzek din Cluj. Ovreiul, mare apărător al minorităților, cercă cu dinadinsul să ispitească părerea ministrului. Ministrul, la rândul său, îi vorbi curat de toleranța poporului român și aduse povestea cu cânele introdus într'un liceu /catolic drept profesor de limba română și numi liceul piarist din Timișoara. Directorul liceului din Timișoara desminte această tristă întâmplare. E drept, lucrul s'a petrecut în Oradea-Mare la Premontrei. Avea destul pe suflet directorul din Timișoara și a făcut bine că s'a scuzat. Intâmplarea cu Oradea-Mare o știu dela d. director al învăț. secundar, Dr. Pteancu, și e bine să descărcăm pe d. ministru P. Negulescu, care e om corect și nu învinovățește pe nimeni pe nedrept.

Povestea cânelui acesta îmi aduce în minte o serie întreagă de gânduri din trecutul nostru mai apropiat și mai îndepărtat.

Suntem, va să zică, în ochii Ungurilor câni, căci nu în zadar ne zic ei kutya oláh=câne de valah. Intr'o descriere medievală slavă eram pisică și fericitul B. P. Hasdeu aduce o serie întreagă de argumente pentru a putea scoate în relief calitățile pisicei, ca nu cumva nepoții Romei, să fie atinși în gloria și vanitatea ambiției lor, ca să nu se schimbe înrudirea pisicei cu leul. Zoomorfia veche maghiară ne-a prefăcut în câne. De aș avea studiul psihologului italian Vignoli despre sufletul și inteligența cânelui aș putea scrie mai mult. Așa, mă restrâng numai la câte-va adevăruri. Am ajuns, va să zică, din pisică câne. Slavii ne-au ținut în casă, iar Ungurii ne-au dat afară în curte. Și noi credincioși, pentru un os de ros, le-am păzit curtea. Ei intraseră, prin exploatarea slăbiciunilor noastre, în casa noastră, în școala noastră și în biserica noastră. Trecutul apropiat, zilele noastre grele și amare din 'nainte de războiu și'n cursul războiului, ne învederează îndeajuns acest adevăr trist. „Tata Apponyi", căci așa-i ziceau bieții noștri învățători, pusese aproape mâna pe școala noastră și prin legile lui draconice stinse focul și dragostea de neam din școala noastră. In puține locuri mai licărea dragostea curată, onoare excepțiilor! Nu e nevoe, să tăgăduim acest trist adevăr. Prin zona culturală ne pregătiseră Ungurii mormântul adevărat al culturii noastre. Avem și astăzi rămășițe dintre oamenii lui Apponyi între noi și acei nemernici se cocoață sus, ba doresc și cârma țării. Și noi îi iertăm, căci nu știu ce fac! Doamne, când se vor mișca valurile mării neștiinței noastre, numai tu le poți înfrâna!

După trei ani de unire, scăpați din ghiara dușmanului nostru milenar, nu ne putem dezbuimăci, ci suntem și azi credincioși **tradițiilor, legilor și instituțiilor statului, care ne-a ținut în robie atâta vreme.** Libertatea și dragostea fraților o privim cu ironie și de multe ori cu dușmănie. Da, suntem răi ca și cânii, căci nu ne putem înțelege, ci ridicăm idoli falși între noi, le punem nume, ne tăgăduim și, în vremea asta, carul nostru stă pe loc. Interesele noastre particulare, promotorii dreptului privat, progresează numai și cânele din curte devine câne de soiu, ajunge în salon chiar, dar și la stână! Suntem lacomi ca și cânii, nu ne mulțumim nici cu zece slujbe, dar nu împlinim nici una, lătrăm toată ziua criticând instituțiile și mâncăm mâncarea în zadar. Brătianu-i rău, Maniu nu pricepe, generalul e ramolit, Marghiloman trădător, Tache Ionescu un farsor, etc. etc., și dacă n'ar fi fost toți aceștia, noi am fi și azi, Dumnezeu știe, în ce stare.

Suntem dușmănoși ca și cânii. Smulgem bucățica chiar din gura hamesitului de foame, deși dinții noștri sunt strepeziți. Suntem mai răi decât dulăii de la stână, căci n'o apărăm, ci o vindem lupilor și sunt mai mulți lupi, decât câni. Fiecare provincie românească are câte un dulău și o ceată întreagă de cățeluși, cari latră la lună și la stele.

Cânele tot câne rămâne. Așa suntem și noi. Șefii dela putere se'nconjoară cu o ceată de cățeluși pentru câte-va oase de ros și stâna e'n grija lupului. Aproape orișice manifestație socială și politică e făcută în vederea intereselor străine și nu române. Dacă am făcut țara mare și dacă ne-a dat-o Dumnezeu bogată, de ce să o prădăm? De ce să nu ne înțelegem? De ce să nu asculte cei proști de cei cuminți? Până când să tolerăm obrăznicia unor nesocotiți! De ce să nu ne înțelegem? Suntem frați de un sânge și de un neam. Avem o minte naturală. Și nu se poate, să nu ne înțelegem, dacă vrem? De ce să le dăm dreptate Ungurilor cu povestea cânelui!

Am scris cuprins de jale aceste șiruri și nu mă supăr pe Unguri, ci pe noi, că suntem răi.

Un glas politic autorizat

Cu prilejul Congresului național-liberal din Argeș, d-l Vintilă Brătianu a rostit un discurs, de o însemnătate care trece peste preocupările momentului.

Cuvântul autorizat al fruntașului politic n'a fost numai un rechizitoriu puternic documentat al regimului care de doi ani, surpă sistematic întreaga viață a statului nostru; ci a fost în acelaș timp o luminoasă expunere a prefacerii organice pe care o impun condițiile cele nouă ale României.

Principiul care, de cincizeci de ani, e lozinca partidului național-liberal s'a afirmat hotărît și acum în concepția privitoare la întreaga reorganizare a vieții de Stat. In li li mari, d-l Vintilă Brătianu a schițat punctele de căpetenie ale unui vast și fecund program de guvernământ.

In opera de consolidare internă așteptată cu nerăbdare, Constituția e chemată a pune temeliile, pe care va avea să se sprijine organizația nouă a statului. Cu limpezimea gândului ce n'are nimic de ascuns, d-l Brătianu a indicat neted care poate fi rolul cetățeanului român de ori ce limbă și de ori ce credință în cadrul tras de această nouă Constituțiune.

Unificarea, menită a da statului unitar legiuirea comună, e alt punct însemnat al operii de consolidare, impus de unitatea de suflet a neamului.

Alături de dânsa, descentralizarea administrativă e menită a întregi reforma democratică a sufragiului universal.

Consolidarea financiară, intemeiată pe o politică de cumpătare în cheltueli; pe o reformă fiscală corespunzătoare nevoilor reale, pe o politică economică de întărire a producției naționale, e în sfârșit marea trebuință urgentă pentru propășirea țării sufocate azi de regimul incuriei și risipei. Cât pentru raporturile noastre economice cu străinătatea, ele nu pot avea alt caracter de cât al unei colaborări oneste cu noi, în casă românească și în cadrul intereselor economiei noastre naționale."

Dar, mai presus de toate, a adăogat fruntașul vieții noastre politice, „o reacțiune morală puternică pentru a înlătura discreditul nemeritat ce s'a adus țării, prin destrăbălarea fără exemplu de azi."

Nu poate fi cetățean onest în această țară care să nu subscrie programul menit a curăți atmosfera pestilențială și a reda vieții naționale violciunea reclamată de vigoarea trupului ei sănătos.

N. B.

Citiți „Infrățirea"

Uniunea maghiară și partidele politice

Ziarul „Keleti Ujság" în ultimul său număr într'un articol iscălit de d-l Dr. Sulyok István încearcă să demonstreze rolul uniunii maghiare în vederea luptei pentru dobândirea autonomiei naționale a maghiarimii ardelene. „Putem dar afirma cu curaj — scrie d-l Sulyok — că orice cale ce numai ne-o putem închipui în viitor pentru maghiarimea de aici, conduce la autonomia națională".

Si făcând această constatare curagioasă, ține să pretindă de pe acum că maghiarimea să'și trăiască acest „surs natural și necesar de viață autonomă" din propria sa voie, în cadrele „Uniunii maghiare", căci prin aceasta s'ar realiza o parte din autonomia națională fără a i-se putea pune piedeci. Contemplează apoi încadrarea partidelor politice (maghiare) în Uniunea maghiară în modul următor: In preajma alegerilor generale ar trebui să se facă în toate circumscripțiile pe baza reprezentării proporționale alegerile pentru Uniunea maghiară. In ăst chip s'ar putea demonstra în chip neîndoios raportul de putere dintre diferitele partide și făcându-se apoi în Uniunea maghiară pe această bază lista comună a candidaților la deputație, s'ar putea lua lupta la alegerile generale cu puteri unite. Căci, după d-l Sulyok — „lupta de partid nu este iertat să o poarte maghiarimea decât singur și exclusiv în cadrele Uniunii".

Mărturisită așa deschis tendința de separațiune a Maghiarilor, nu ne rămâne decât să ne tragem și noi toate consecințele și în luptele electorale ce se vor da, să votăm cu toții pentru candidatul român în acele cercuri unde altfel șansele ar înclina pentru candidatul ungur. Pentru acest scop o înțelegere prealabilă a fruntașilor partidelor noastre politice, credem că ar fi binevenită.

Cât privește apoi idea „autonomiei naționale" la a cărei realizare tind, — e de datoria corpurilor legiuitoare ca, cunoscând așa pe șleau intențiile maghiare, să găsiască modalitatea, prin care, ținându se desigur seama de toate pretențiunile și aspirațiunile juste ale minorităților noastre, să facă iluzorii toate străduințele lor spre o viață a parte, care nu ar face decât să tulbure buna armonie între cetățeni, să prejudicieze statului și să fie isvorul nesecat al celor mai crâncene lupte intestine.

Pentru acest motiv suntem recunoscători confratelui dela „Keleti Ujság" că prin destăinuirea sinceră a intențiunilor maghiarimii dela noi, ne-a dat un element prețios de judecată în deslegarea potrivită a chestiei maghiare. Intrucât ar putea fi vorba de o „chestie" maghiară."

A. C.

Știrile zilei

Inceperea lucrărilor de delimitarea Sileziei

Comisiunea însărcinată cu delimitarea frontierii din Silezia de Sus a început lucrările.

Iarnă grea la Londra

Din Londra ni se anunță, că în ultimele zile s'au semnalat un ger neobișnuit.

Termometru a căzut la 18° C sub O ceeace înseamnă că în Anglia se așteaptă o iarnă aspră.

Aplanarea divergențelor din partidul unionist irlandez

Au luat sfârșit divergențele între nemulțumiții partidului Unionist și membrii aceluiași partid, cari au încrederea în cooperarea lui Chamberlain-Birkenhead — primul delegat în chestiunea irlandeză.

Briand se întoarce în Franța.

Briand se va îmbarca la 25 Noembrie pentru a pleca în Franța, unde va expune în Consiliul de Luni situația Franței privitoare la desarmarea navală și terestră.

Albania solicită ajutoru Ligii Națiunilor

La ședința publică a Ligii Națiunilor a fost ascultat delegatul en lez Fischer care a formulat plângerile Albaniei impotriva Iugoslaviei.

Bosovich a răspuns, că trupele sârbești nu au trecut frontiera fixată de către generalul Franchet de' Esperey.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Unde vă duceți
DUMINICA 20 NOEMBRIE?
? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
La FESTIVALUL PRESEI
ce se va da la
Teatrul Național.
Vor vibra coardele tuturor inimelor românești în fața frumosului artistic.

Viața culturală în orășelul Sf.-Gheorghe

Un orășel curățel la poalele munților, cu o viață industrială destul de frumoasă, deci și cu una economică — Sf. Gheorghe au se putea să rămână mai pe jos și sub raportul cultural. De aceea în urma unei invitațiuni făcute de către d-l Subprefect al județului, Vingil Ionescu Darzeu, autorităților civile și militare ca și lumii intelectuale din acest oraș în ziua de 10 Noembrie în sala Prefecturei s'a decis întocmirea de ședători culturale și artistice, în fiecare Sâmbătă, între orele 4 și 7 d. a. în sala mare a cinematografului orașului.

Graba cu care au răspuns toți invitațiunii e cea mai deplină dovadă că se simțea nevoia unor asemeni reuniri.

S'a instituit și un comitet de lectură și organizator, compus din d-nii Subprefect Darzeu judecător Olteanu, Crăciun director silvic, d-na Iosif, profesoară la școala normală, Popescu revizor și colonel Dobre.

Prima ședătoare s'a ținut Sâmbăta trecută.

Ședătoarea a început la ora 4 d. a. cu un marș cântat de fanfara militară dată — prin bună voința d lui colonel Corvadă — pentru toate ședătorile. Apoi d-l Eugen Sibilanu, foarte impresiunant și cu mult talent a declamat „Rugămintea din urmă" de Gh. Coșbuc, d-na profesoară Iosif a cetit din „Insemnările" lui Em Pocuță, cât se poate de reușit și cu o claritate de remarcat.

D-l Vilgil Ionescu-Dârzeu, în conferința sa despre „Patrie", ne-a arătat cum au cântat poeții clasici și cei moderni dragostea de Patrie cum an înțeles ei noțiunea cuvântului Patrie și ce sentimente frumoase se desvoltă din educația în spiritul dragostei de neam și țară.

După dsa, d-l judecător Olteanu Romulus citește foarte reușit „Soacra cu trei nurori" de Ion Creangă.

Muzica închee programul care a lăsat cele mai plăcute impresii, dându-ne nădejdea bună că și cele viitoare vor fi tot atât de interesante și tot așa de frumos aicătuite. Cor.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Ceasornicele de mare precizione
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Sagului No. 14.

Acordă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții
467

ECOURI

Cu prilejul celebrărei nunței de argint a regelui Italiei, ziarele amintesc că regele a fost un prinț foarte dificil în ce privește decisiunea de a se căsători. El a refuzat cu obstinație toate partidele diplomatice ce i se propuneau. Crispi aleă uise un album cu toate frumusețele încoronate sau încoronabile din Europa, dar prințul nu și-a găsit nici aci aleasa. Abia în 1895 la Moscova unde fusese trimis să reprezinte Italia la sărbătorirea țarului prințul a întâlnit pe Elena a Muntenegrului, cu care s'a căsătorit în Octombrie 1896.

Realibitarea contelui de Gobineau

În cercurile literare din Franța se observă un curent ce tinde să reabiliteze pe contele de Gobineau, autorul cunoscutei „Incercări asupra neegalității rasselor omenești".

Gobineau a fost, foarte puțin apreciat în patria lui, Franța cu atât mai popular însă e în Germania, unde s'au înființat și societăți ce-i poartă numele lui. (Gobineauvereinigung.)

Cât a fost „causeur", Gobineau fu spiritul de o originalitate vădită, și astfel era gustul în saloanele pariziene. El a fost întotdeauna, un om care să lăsa influențat de capriciile personale și fără să țină seama de gustul lumii, scria romane într'un stil stângaciu de cari — după Anatole France — toată lumea a auzit, dar, pe cari nimeni nu le-a cetit.

Azi însă vorbitorii și lumea de salon se încearcă a forma o atmosferă mai limpede în jurul operelor lui și o reabilitare binemeritată.

Reabilitarea se bazează și constatării criticilor cari spun, că Gobineau deși nu vrea un stil literar are în schimb o originalitate: verva ironică, un umor picant, o luciditate psihologică și un indiscutabil respect pentru adevăr.

Un ceas uriaș

In Siemenstadt, lângă Berlin s'a construit de curând un ceas uriaș. Este fixat un vârful unui turn înalt de 75 m. Diametrul cadranului este de 7 m. Orele nu sunt însemnate cu litere; în locul lor s'au fixat pe fondul negru al cadranului cercuri mari albe cari se pot observa perfect de la mare depărtare. Noaptea cercurile care înlocuesc cifrele orelor sunt luminate cu puternici lumini electrice care permit celor 30.000 locuitori ai faubourgului berlinez să vadă ceasul dela cele mai mari depărtări.

Premiul „Nobel" pentru pace

Ziarul „Svenska Morgenbladet" anunță că premiul Nobel pentru pace va fi atribuit probabil lui Branting și secretarului general al uniunii interparlamentare, Lange.

Lege contra beților

In Elveția s'a votat o nouă lege contra beților. De aci înainte beții vor fi condamnați după gradul înclinărei lor către băutură, iar după termi area pedepsei vor fi internați într'un azil special în care vor fi tratați desobicinuiți de alcool în Franța ca de altfel și la noi, numai beția sgomotoasă, publică și manifestă e pedepsită, pe când acei ce se intoxichează pe tăcute aca à nu e nici odată judecat.

Procesul contelui Károlyi

Agenția maghiară anunță că eri a fost reluat procesul confiscării averii mobile și imobile a contelui Mihail Károlyi, în folosul statului, pentrucă contele Károlyi ar fi inițiat proclamarea bolșevismului în Ungaria în anul 1918, cu teva zile în urma izbucnirei revoluției la Budapesta. Cel dintâi martor în chestiunea aceasta este ziaristul Kéri Pál, condamnat la moarte pentru bolșevism. Kéri Pál a declarat că politica contelui Károlyi, era în primul rând stabilită pe ferma intențiune de a recâștiga teritoriile ungare pierdute, și că contele Károlyi nici odată nu s'a ocupat cu gândul de a întrona regimul sovietic în Ungaria.

In același sens au depus pentru contele Károlyi, foștii comisari generali Agoston Béla și Bokory Lajos. Desbaterile procesului continuă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Problema unificărei

de **dr. M. A. Botez**

Iată o problemă, care ne-a contrariat și amărît pe mulți din noi și care e departe încă de a fi căpătat soluția cuvenită, soluția satisfăcătoare. Deci trebue să ne așteptăm la alte și multe contrarieri și amărâri până ce-și va căpăta soluția.

Și totuși, dacă o problemă e bine pusă soluția vine ușor.

Se vede, că problema unificărei nu s'a pus bine și de aceia suntem departe de soluția mult așteptată.

Un distins magistrat al țărei într'un articol reprodus chiar în acest ziar propunea studiul comparativ al legiuirilor din regiunile vechi și nouă ale țărei.

E o propunere admirabilă cu toate că venită atât de târziu. O atare operă trebuia începută îndată după unire. De atunci trebuiau întreprinse studii și azi am fi fost dacă nu aproape de soluție, dar cel puțin în posesiunea unui material de studii comparative.

Am însă părerea, că studiul comparativ al legiuirilor nu-i suficient să ne dee soluția problemei unificărei.

Acest studiu ne poate oferi elemente de judecată cu privire la opera complexă și grea a unificărei.

Odată cu studiul comparativ al legiuirilor diverse din țară e necesar să întreprindem studiul diverselor condiții de viață din diversele regiuni ale țărei.

Studiind diversele condițiuni de viață, studiind legiuile pregătim într'adevăr calea netedă a unificărei.

Nu le-am făcut, trebue însă să le facem.

Dacă până acum presa noastră, revistele noastre nu au scăpat de cât contrarieri, îngrijorări și amărâri asupra unificărei; de acum încolo trebue să ne dele materialul de studiu, de discuție pentru unificare.

E o adevărată ciudățenie să ne tânguim zilnic și să nu începem lucrul elementar: adunarea materialului informativ.

Dacă prin studiul comparativ al legiuirilor se poate ajunge la evidențiarea părților bune din diversele legi, prin studiul condițiilor de viață se dă posibilitatea fixărei, legărei acestor părți bune de anumite condiții reale.

Părțile bune din legiuiri pot obține în acest mod baze reale în viața de toate zilele!

Și nu socot riscant să afirm, că nu s'ar putea face studii comparative fecunde de legiuiri de cât având anchetele, studiile asupra condițiunilor de viață și raportând unele la altele.

Dacă prin propunerea de studii comparative cu privire la legiuirile existente se răspunde cu succes acelor cari susțin fără nici un studiu comparativ prealabil superioritatea anumitor legi, prin propunerea anchetărei și studiărei condițiilor de viață se răspunde foarte limpede acelor, cari se opun introducerii anumitor legi.

Este evident, că nu se poate vorbi de superioritatea unei legi — superioritatea fiind relativă — de cât după un studiu comparativ. Studiul însă nu sa făcut!

De asemenea nu poate fi vorba de opunere la introducerea unei legi pe motivul, că altele ar fi condițiunile de viață locale atât timp cât aceste condițiuni n'au fost studiate, nu sunt cunoscute.

Și până acum n'au fost studiate, nu sunt cunoscute.

Urmează deci, că nu vom putea pune capăt atitudinei ridicole de a susține superioritatea unei legi fără studiu comparativ și de a se opune introducerea unei legi pe motivul deosebirei de condiții însă nestudiate și neprecizate, de cât începând opera de studiu.

In fața datelor, pe care ni le vor aduce anchetele, studiile la fața locului a condițiunilor economice, culturale, a obiceiurilor, a întregului fel de a fi, de a se pregăti se va putea stabili și caracterul de bun, mai bun, foarte bun sau simplamințe de rău al ușor prevederii din legi.

Atunci și numai atunci se va putea afirma ceia ce azi se afirmă cu ușurință ridicolă.

Atunci se va putea spune, iată de ce anumita prevedere, dispoziție e superioară alteia.

Atunci se vor putea indica, preciza caracterele de deosebire ale condițiunilor de viață dintr'o parte a țărei față de alta și se va putea demonstra până la evidență nepotrivirea dintre aceste condiții și anumite dispoziții, prevederi legale.

In atari condițiuni putem pune problema unificărei fără teamă de dificultăți.

Studiu, anchete, adunare de material: iată cuvintele de ordine în vederea unificărei!

Partidul național-liberal și situația

— Un comunicat oficial —

O telegramă primită azi din București ne anunță că partidul național-liberal a publicat un comunicat asupra situației politice. In acest comunicat, partidul liberal arată că în situația nenorocită în care se găsește țara a crezut de datoria sa să încerce a stabili o apropiere între toate partidele care au contribuit la înfăptuirea Unirei.

Făcând aceasta, partidul liberal e fericit să constate astăzi că a ajuns la un acord desăvârșit cu partidele unirei din Basarabia și Bucovina, dar regretă că după îndelungate tratative cu partidul național din Ardeal nu s'a putut stabili condițiuni de colaborare care să asigure și conlucrarea forțelor politice ardelenești în vederea unei trainice opere de desăvârșire, și consolidare a unităței noastre naționale.

Conștient de situația gravă în care se găsește țara din pricina unei guvernări nefaste și conștient și de datoriile sale, partidul liberal va continua și cu mai multă energie lupta începută pentru a da statului român situația la care are dreptul, având convingerea că în această lupte el va avea, azi, pentru înlăturarea răului, iar mâine, pentru consolidarea internă, sprijinul întregei conștiinți cetățenești.

Scrisoare din Brașov

— Viața la sate —

In ultima mea scrisoare am arătat raporturile dintre Români și Sașii din Ț. Bârsei. Trecând peste hotarăle acestei văi a Bârsei săcuimea vecină prezintă un aspect cu totul deosebit.

Mai întâi Ciangăii, acești reprezentanți dârji ai elementului unguresc în România, strânși în cele 7 sate ale Săcelelor, reprezintă și azi pornirea de dușmănie și ură, pe care atât amar de vreme am simțit-o până acum în dureroasele-i roade. Nici o declarație de loialitate, nici un semn de alipire benevolă sau de supunere sinceră noului regim nu s'a ivit din această însuși a Ciangăilor. Dacă Săcuii și Ungurii din alte părți au ținut să dea espresie în mod mai mult sau mai puțin sincer noilor lor sentimente și credințe politice, dela Ciangăi nu putem aștepta aceste semne. Vechea lor trufie nu se poate nici acum împăca cu situația creată pe care, de sine și artificial nutrită din afară, o cred provizorie. Nu se poate să nu se schimbe, își zic ei. Complicațiile politice, cum a fost și recenta aventură habsburgică hrănesc iluziile și nădejdile lor. Pe căi furișate, sistematic știri din afară se strecoară la ei, interpretări nereale dau continuu nou nutremânt nădejdilor, în cari Ciangăii trăiesc ca într'o autosugestie. Deci Ciangăii așteaptă, așteaptă si acum și vor mai aștepta multă vreme revenirea unor vremi de vraje pentru ei.

In același timp Mocanii noștri seceleni, pe lângă frumoase înjghebări culturale — coruri, reuniuni, manifestări ocazionale — privesc cu nepăsare această situație îngrijitoare, ba mai au timp pentru urâcioase certuri personale, cari răsună în presă, certuri între preoți și preoți, preoți și învățători, învățători și profesori. Lipsește deci o unitate în activitatea îndreptată spre binele public și așa ce se face bun dintr'o parte este criticat cu înverșunare din cealaltă parte.

Imprejurările specifice ale Mocanilor noștri seceleni, a acestor zdraveni și înțelegători Români, cu cari intelectualii au eroși din Săcele (numai învățători [illegible] 150) [illegible] o admirabilă acțiune de propagandă culturală și economică, pretind închegarea rândurilor tuturor celor ce au un rol de conducere și o răspundere.

E păcat ca atâta energie să se irosească în frământări mărunte.

*

Cimitirul eroilor din Brașov dela gara Bartolomei, aranjat cu un gust desăvârșit de căpitanul Iorga, a câștigat admirația tuturor streinilor cari l-au vizitat. Reprezentantul Germaniei pentru mormintele eroilor armatei germane căzuți și înmormântați în România, consilierul de stat Karl v. Schumann, cercetând Brașovul și-a exprimat admirația față de acest cimitir, spunând că în toată Germania nu se află un cimitir mai cu gust aranjat și mai îngrijit. Dânsul a rămas satisfăcut și a esprimat mulțumiri pentru bunele îngrijiri date cimitirului din Groaveri, unde sunt înmormântați soldații germani căzuți în luptele din 1916.

M. Sa Regina Maria care a luat parte la inaugurarea cimitirului eroilor, a însărcinat pe d. căp. Iorga cu centralizarea tuturor osemintelor eroilor căzuți și îngropați împrăștiați pe Valea-Prahovei în un cimitir comun, care — cunoscând probele date de căp. Iorga — primite să devie o nouă podoabă în Valea-Prahovei.

*

Primăriile comunale au primit ordinul să pregătească tabloul celor ce în baza îndreptățirei de împroprietărire reflectează la teren pentru clădiri de casă de locuit

Pentru sătenii din jurul Brașovului chestiunea terenului de case primește o însemnătate deosebită pentru motivul că nefiind în întreg jud. Brașov nici o moșie mai mare de expropriat, suprafața de expropriat în folosul celor îndreptățiți se reduce în cele mai multe comune la proprietățile comunelor politice și ale bisericilor. Aceste suprafețe sunt absolut nesatisfăcătoare Binefacerile legei agrare sunt astfel aproape iluzorii, întrucât sunt comune unde abia 3—4 săteni vor putea fi împărtășiți cu pământ cultivabil. Mulți din cei ce nu pot primi pământ sunt mulțumiți și cu un teren pentru casă de locuit. Mai este și alt motiv. Poate nicăiri ca în Ț. Bârsei nu se simte atât necesitatea împărțirii de astfel de terenuri; în puternicile comune săsești casele românești, cu curți minuscule, ades fără loc pentru șură, grajduri, sunt grămădite toate într'un colț a comunei șau la periferie undeva, fără putință de lărgire. Aceste mici suburbii sunt suprapopulate. In urma creșterei rapide a populației românești, aceasta este silită să se îmbulzească 2—3 familii într-o casă.

Legea agrară poate aduce o largă înțelegere a acestei anomalii remediind radical această situație intolerabilă. In această privință consilierul agricol județean d. Anghelescu, unul din harnicii și bunii consilieri agricoli ai noștri are cele mai largi vederi și suntem asigurați că va soluționa cu energie și pricepere această chestiune vitală pentru locuitorii din Ț. Bârsei.

Coresp.

Partidul Național-Liberal în Ardeal

Organizația partidului liberal din Deda a primit următoarea telegramă din partea d-lui Ion I. C. Brătianu:

„Mulțumesc pentru sentimentele ce-mi arătați. Mă simt fericit să văd țărănimea din Ardeal mișcându-se în partidul Național-Liberal care pururea a luptat pentru drepturile poporului. I. I. C. Brătianu.“

Noile monete metalice

Punerea lor în circulațiune

Ministerul de finanțe a fost înștiințat că au intrat în țară, prin Timișoara încă două vagoane cu monetă metalică, comandante în Elveția.

Analiza noilor monete a fost făcută și s'a constatat că aliajul „Thuna“ este format din aluminiu, zinc, cupru siliciu și fier.

Greutatea unei monete de 50 bani este de 19 m. m., iar la cea de 50 bani de 21 m., m.

Aliajul fiind găsit bun, ministerul de finanțe a întocmit dispozițiunile pentru punerea în circulație a nouei monete.

Peste câteva zile ea va fi trimeasă în toate părțile țării, prin administrațiile financiare.

Evenimentele zilei

Cursul bursei la Paris

Lafayette 18 Noembrie

Leul n'a fost cotat:

Londra "	55.35½
New-York	13·82
Germania	5.16
Belgia	96⅞
Spania	190½

Criza ministerială ungară

Budapesta, 19 Noembrie.

Regentul Horty a însărcinat de d Bernelak cu formarea noului cabinet maghiar, dar Bernelak a refuzat formarea invocând ca pretext o veche boală de neurastenie de care suferă, și astfel regentul Horty este nevoit a continua cu diferiți politiciani, tratativele necesare formării unui nou guvern în actuala împrejurare grea prin care trece țara.

Leul nu mai este cotat la Paris

Ce spune d-l C. Olănescu, prezidentul comisiunii pentru transporturile monetei noastre.

Cetim în „Argus“ următoarele declarațiuni făcute de d-l C. Olănescu unui redactor al confratelui nostru:

Controlul transferărilor

A rămas foarte surprins de interpretarea greșită ce s'a dat rolului acestei comisiuni, întru cât această comisiune nu blochează depozitele străine de lei la noi, ci numai controlează ca aceste depozite să fie întrebuințate pentru afaceri, iar nici de cum pentru speculă, cum s'a făcut până'n prezent.

Comisiunea lucrează în mod foarte obiectiv și imediat ce se constată că nu e vorbă de specula leului, se permite ridicarea depozitelor, fără de nici o greutate.

De altfel asemenea comisiuni există în mai toate țările din Europa și controlează cu cea mai mare atenție ca să nu se facă speculă cu moneda țărei lor.

Specula n'o fac deținătorii de lei efectivi

Acei cari au lei efectiv nu se pretează la jocuri de bursă întru cât nu le convine, așa că cei cari fac asemenea jocuri nu au monedă efectivă, ci cumpără și vând, urmărind cât mai mult scăderea leului, spre a putea realiza averi.

*

In chestia demersului domnului Deschuer, ministrul Franței, pe lângă guvernul român, d. Olănescu a declarat că nu are nici o cunoștință.

In tot cazul nu poate fi vorba de vr'un demers oficial, fiindcă încodată, noi n'am blocat depozitele străine de lei, ci numai controlăm să nu se facă speculă cu moneda noastră și ca atare nu pot fi lezate interesele Franței.

Menținerea măsurei

Intrebând dacă e vorba să se ridice aceste măsuri, d-sa și-a exprimat părerea că nu crede ca guvernul să se intimideze de mișcarea acelora cari caută să ne deprecieze valuta noastră, ci va menține o măsură care e posibil să aducă cu timpul o îmbunătățire a valutei.

Necotarea leului la Paris ar fi un bine

Intrebând pe d. Olănescu ce crede despre o eventuală necotare a leului nostru la Paris d-sa a răspuns că aceasta ar fi un bine pentru noi, întru cât ar înceta întru câtva specula ce se făcea cu moneda noastră.

Revista presei maghiare

Cele două Tabere politice: Averescu și Brătianu-Maniu

„5 óral Ujsá“, ocupându-se de actuala situație politică scrie între altele:

Intreaga Românie este împărțită în două tabere: guvernul care fără să țină seamă de interesele țării și de opinia publică continuă de a-și pregăti un program cu prilejul deschiderei sesiunei parlamentare, cu scopul de a-și satisface „ambiția“ și „vanitatea“, iar de altă parte opoziția, în frunte cu blocul încheiat între d-nii Brătianu și Maniu, cari fac planurile într'adevăr mărețe pentru a ridica țara din mocirla unde a fost împinsă de actuala guvernare.

Pregătirile sunt în curs.

Faimoasa deviză a actualului guvern: munca, cinstea și legalitatea se vor traduce în curând în fapte și astfel nu vor mai constitui paravanul pentru cei cari considerau până azi interesul personal mai presus celui obștesc.

Guvern de tranziție sub președenția d-lui Iorga

„Uj Kelet“, publicând unele svonuri cari semnalează întreruperea tratativelor dintre d-nii Maniu și Brătianu(?) scrie între altele:

„După o telegramă sosită din Capitală, tratativele între d-nii Brătianu și Maniu s'ar fi întrerupt complet.

Intre reprezentanții acestor două partide, în decursul zilei de eri au mai avut loc discuții de mare importanță al căror rezultat însă este necunoscut.

Fapt este că în seara zilei de 18 c. d. Maniu a avut o nouă întrevedere cu d. Brătianu ceea ce a avut ca urmare unele neînțelegeri de mică importanță și cari — se crede, că vor fi aplanate în curând.

Același ziar scrie, că pricina neînțelegerilor ivite între acești doi fruntași ar fi tendința regionalistă a Partidului Național din Ardeal.

D. Brătianu după terminarea întrevederii cu d. Manin a cercetat pe d. Iorga expunându-i stadiul în care se află tratativele cu d. Maniu.

Optimism în cercurile guvernamentale

„Brassoi Lapok" scrie:

De vre-o câte-va zile, guvernul se alintă într'un fel de optimism inexplicabil.

Acest fapt se datorește probabil împrejurării, că tratativele între d-nii Maniu și Brătianu se prelungesc la infinit ?!) ceeace înseamnă că guvernul are timp de a-și înjgheba din nou planuri mărețe pentru viitor(?)

„Brassoi Lapok" adaugă — după o știre din Capitală(?) — că un membru al partidului Poporului a declarat că guvernul ar fi primit din partea partidului Liberal o notificare în care acesta cere:

1) Ca guvernul să renunțe la idea de a denumi alt guvernator în fruntea Băncii Naționale afară de acela desemnat de către Liberali.

2) Că până la primăvară, partidul Liberal va înceta orice campanie de răsturnare împotriva guvernului(?)

Nu se știe întru cât acest svon corespunde adevărului, atât însă putem observa, că partidul Liberal nu va fi nevoit să-și prelungească termenul de acțiune împotriva guvernului deoarece până la primăvară guvernul se va prăbuși sub propria lui „sarcină”.

Răspândiți „Infrățirea“

INFORMATII

— *Luni 21 crt., (Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril) orele 8 seara, va fi la Palatul Regal masa anuală dată de M. S. Regele ofiţerilor decoraţi cu ordinul „Mihai Viteazul“.*

■

— D-l dr. Amos Frâncu, bine cunoscut fruntaş politic ardelean care era membru în partidul poporului, dar se retrăsese cu opoziţia din Parlament, s'a înscris printr'o scrisoare apărută în „Viitorul“ în partidul liberal.

— Societatea Naţiunilor a înaintat preşedinţiei consiliului de miniştri o adresă prin care cere să se dea şi avizul României, în ce priveşte tranzitul, chestiunile vamale, transporturile de căi ferate, etc.

— *D-lui dr. P. Grozea, ministrul Ardealului i s'a acordat un concediu de 15 zile cu începere de la 12 Noembrie.*

— S'a dispus ca mărfurile străine introduse şi vămuite la oficiile de frontieră din Nordul şi Vestul Ţărei şi care au nevoe de analiză să fie trimise la laboratorile Statului din Timişoara, Arad, Cluj şi Satu-Mare.

— Profesorului de la Universitatea din Roma Cesare Vivante, care — după cum am anunţat — se află în Capitală, i s'a oferit o masă de către d-na şi d-l advocat Vasilescu Notara, fostul său elev, la care au luat parte A. Constantinescu, Mihai Popovici, foşti miniştri, Dem. Dobrescu, decanul baroului, St. Cicoschi, rectorul Academiei de Comerţ, Gr. Perichide consilier la Curte şi Finţescu judecător.

■

I. P. Sf. Sa Părintele Mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Bălan cu literile Nr. 318 M. ne încunştinţează, că ziua pentru hirotonirea întru archiereu a Episcopului Nicolae Ivan al Clujului s'a fixat pe Duminecă în 4 Decembrie st. n. (la Intrarea în Biserică) şi anume în biserica catedrală din Sibiu.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 483

■

„UNIVERSUM“, întreprindere tehnică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

■

— Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

Cine vrea să fie sănătos şi să cunoască mijloacele de apărare contra oricărei boale să cetească cunoscuta lucrare a d-lui dr. Vasile Bianu, medic colonel: **Dicţionarul sănătăţii.** *Acest doctor de casă, premiat de Academia Română, nu trebue să lipsească din nici o casă, cu atât mai mult cu cât e scrisă pe înţelesul tuturor şi este singura lucrare în genul acesta scrisă în româneşte. Toate prescripţiile igienice şi mijloacele de vindecare sunt cuprinse în această carte de aproape 1000 pagini şi cu 315 figuri în text, care cu toate acestea nu costă decât* **numai 50 lei.** *Se găseşte de vânzare în Cluj la librăriile; G. Onişor, Cartea Românească şi Al. Anca, din piaţa Unirei şi la autor în str. Elisabeta No. 13.*

■

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. În fiecare seară concert. III-622

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Duminecă 20 Noembrie se va observa la Cluj un fenomen neobişnuit:

Cafenelele, bodegele şi celelalte localuri de petrecere numai după 12 noaptea se vor umplea de public, fiindcă până atunci toată lumea va fi curioasă să vadă la Teatrul Naţional **marele festival al pressei.**

■

Cele mai frumoasă bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

În curte la dreapta unde se pregătesc la luţeală cu preţuri foarte moderate. 60

Congresul partidului naţional-liberal din judeţul Turda-Arieş se va ţine în ziua de 21 Noembrie în Turda, (sala „Reduta“) ora 2 d. a.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă o grandioasă dramă socială „Ironia vieţii“, în rolul principal Almirante Manzini.

Duminecă numai pentru o zi renumitul roman a lui Dumas „Prinţesa Giurgiu“ în rolul principal cu Francesca Bertini.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Sâmbătă numai pentru o zi „Comedia vieţii“, mare dramă socială, în rolul principal Scharlotte Sabatelli.

Duminecă o mare tragedie a casei Pathé „Romanul unei orfane“, în rolul principal Dana Viola.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă o măreaţă poesie cinematografică „Mica Principesă“ în rolul principal Lotte Neumaun,

Duminecă, marea dramă socială „Onor sau moarte“ în rolul principal Dora Kaiser şi Robert Nerval, creaţiunea fabricei Ufa.

■

Suntem în măsură să anunţăm că surpriza pregătită de Sindicatul Presei pentru festivatul său dela 20 Noembrie este graţiosul concurs pe care D-ra Aca de Barbu, mult apreciata artistă îl dă pentru reuşita acestei serbări.

După str lucitele sale succese la Viena, Praga şi Pressburg, d-ra de Barbu se reîntoarce la Cluj şi prima sa manifestare artistică este să contribue la succesul marelui Festival al Presei.

Suntem singur că publicul, care va umple sala Teatrului Naţional până la ultimul loc va aclama cu entuziasm pe graţioasa artistă, a cărei fermecătoare voce e o desfătare pentru iubitorii de artă.

■

O nouă contribuţie la succesul marelui Festival al Presei este acea a d-lui C. de Angelis, profesor la Conservatorul de Muzică din Cluj.

Distinsul cellist va acompania pe d-ra Aca de Barbu în aria „Ave Maria“ de Mascagni.

■

Se aduce la cunoştinţa pibicului, că din cauza programului extrem de vast care va dura foarte mult timp, Marele Festival al Presei va începe la orele 8 seara fix.

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Dela Direcţiunea Regională a Asigurărilor sociale din Cluj

Întrunirea pentru budget. — Ambulatoare, farmacii proprii. — Economii importante. — Inaugurarea din Deva şi Arad. — Sanatoriu pentru muncitori în Timişoara.

Zilele acestea s'a ţinut întrunirea directorilor Caselor Cercuale din regiunea Cluj, pentru stabilirea bugetului. Până acum Casele Cercuale au lucrat fără budget iar noul budget va fi deasemeni numai aproximativ, deoarece nu se poate prevedea totalul diferitelor încasări cari se fac dela membrii diferitelor Case Cercuale, deasemeni nu se poate cunoaşte sumele cari vor fi plătite muncitorilor în cazuri de boală sau accidente. Unicul capitol fix în budget îl constituesc salariile funcţionarilor.

In casările Direcţiunilor se dobândesc numai din cotizaţiile membrilor pentru fondul de boală. Sumele pentru asigurări cari se încasează de la propritarii de întreprinderi nu privesc Direcţiunea ei deoarece încasarea acestora se face de către Direcţiunea generala din Bucureşti.

Totuşi încasările unei Direcţiunei regionala Cluj se ridică la 14—15 milioane numai din cotizaţiile pentru fondul de boală.

■

In timpul din urmă s'au mai înfiinţat farmacii proprii în Oradea Mare şi Timişoara. Iar peste câtva timp se vor înfiinţă în Baia Mare, Satu Mare şi Sibiu, urmând ca în timpul cel mai scurt fiecare Casă Cercuală să aibă farmacia sa.

■

La 21 cor. se va inaugura în Timişoara primul sanatoriu pentru muncitori bolnavi. Până acum muncitorii bolnavi au fost trimişi clinicelor şi spitalelor de stat. Totuşi înfiinţarea de sanatoriu va avea mai multe înlesniri, pentru muncitori astfel că îngrijirea lor va fi mai puţin costisitoare şi va întâmpina mai puţine greutăţi.

In Sanatorul din Timişoara vor fi primiţi în primul rând numai muncitorii din regiunea Timişoara şi numai în cazuri excepţionale şi muncitorii altor regiuni, de exemplu când un muncitor bolnav nu va putea fi primit în spitalele de stat.

Astfel de sanatorii muncitoreşti se vor înfiinţa cu timpul la toate Direcţiunile Regionale, în măsură cu sumele disponibile ale fondurilor. Fondurile de acum nu prea permit înfiinţarea cât mai grabnică în toate părţile, cu toate că necesitatea lor urgentă este discutabilă.

Restul care rămâne după ce s'au făcut plăţile muncitorilor pentru cazuri de boală se utilizează în fiecare an pentru ridicare de instituţiuni necesare muncitorilor pentru ameliorarea soartei lor. Astfel anul acesta se vor înfiinţa mai multe ambulatoare sanitare şi farmacii pentru Casele Cercuale din diferitele regiuni.

■

Înfiinţarea de ambulatoare sanitare şi farmacii conduse şi susţinute prin regie proprie a început de pe acum.

La 18 l. c. a avut loc inaugurarea primului ambulatoriu şi farmaciei muncitoreşti la Direcţiunea regională din Deva. Inaugurarea s'a făcut cu o solemnitate deosebită asistând şi d-l Tracu fost ministrul Muncii.

La 20 l. c. va avea loc inaugurarea farmaciei şi ambulatorului Casei Cercuale din Arad, care având un mare număr de membrii are nevoe de farmacie proprie.

In Cluj s'au făcut deasemeni toate pregătirile pentru înfiinţarea ambulatorului şi farmaciei ea nu poate fi totuş instalată din cauza specifice Clujului — lipsa de local.

S'au făcut toate intervenţiile pentru câştigarea unui local — bineînţeles numai pe cale oficială — ceace în împrejurări normale ar fi de ajuns — însă toate au rămas fără rezultat.

Muncitorii nu pot câştiga în Clujul românesc local pentru farmacia lor, deoarece grofii şi baronii maghiari în plus negustori jidani ţin camere mai mult de cât suficiente în împrejurările de azi.

Ar fi de dorit ca biroul Cuartirului să ia măsurile cuvenite pentru satisfacerea unei cereri atât de drepte şi utile.

■

Raţiunea pentru înfiinţarea de farmacii proprii e una singură dar importantă. Prin aceasta Direcţiunile regionale pot procura medicamentele necesare muncitorilor cu un preţ de 50 la sută reducere faţă de preţurile actuale din farmacii. In acest preţ care e pe jumătate decât cel de pe piaţă intră şi toate cheltuelile pentru conducerea şi administrarea farmaciilor. —

Această reducere înseamnă o economie importantă pentru Stat când ne gândim că fiecare Casă Cercuală din Ardeal cheltueşte acum cel puţin 1 milion lei pentru medicamente.

Înfiinţarea astorfel de farmacii e numai decât urgentă şi utilă îndeosebi pentru finanţele statului cari au nevoie de economii însemnate pe tot terenul.

— Diferite oficii din Ardeal primesc zilnic oferte pentru cumpărarea de tablouri istorice şi naţionale.

Cum tablourile cari se cumpără nu sunt supuse nici unui control, atragem atenţia d-lui ministru al artelor şi-i rugăm să numească o comisiune de specialişti care să studieze, şi să hotărască cari tablouri merită a fi cumpărate de oficiile publice.

— Direcţiunea centrala a pădurilor ne anunţă că locuitorilor satelor fără păduri li se pot da lemne numai din pădurile Statului iar nu şi din pădurile comunelor învecinate.

— Lupta bisericilor româneşti din Ardeal contra statificărei scoalelor confesionale a ajuns acum să fie dusă numai de către eparhia Sibiului şi a Blajului şi în timpul din urmă. a luat o întorsatură destul de ciudată. Intrucât la statificare, aderă acum, pe lângă învăţători, şi o mare parte din din populaţiune Pe de altă parte din isvor oficial aflăm că guvernul nu va acorda subvenţii nici unei şcoaje confesionale, de orice rit ar fi ea.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Sâmbătă, 19 Nov. 1921.

Conferinţa dela Washington a fost viu preocupată de propunerea lui Balfour, în chestiunea privitoare la submarine.

Delegatul britanic a făcut obiecţiunea că Puterile au alocate un tonagiu prea mare submarinelor şi trebue de luat în consideraţiune d că în legătură cu limitarea tonajului nu ar fi de dorit să se oprea că construirea de submarine cu scopuri ofensive.

Dele aţii celor cinci mari Puteri au trimis planul proectului de dezarmare unei comisiuni technice în care fie care naţiune va fi reprezentată printr'un amiral.

Delegatul Japoniei, amiralul Kato a declarat că e convins că proectul de dezarmare va scuti popoarele de cheltueli nebuneşti, cu toate acestea Japonia primeşte cu rezerve principiul propunerilor lui Hugues.

Rezerva Japoniei este explicabilă.

Ea nu voieşte să ia angajamente precise până când nu se va lămuri problema Pacificului.

•

Situaţia în Rusia sovietică, faţă cu evenimentele desfăşurate în ultimul timp, tinde să meargă spre rezolvire.

Răsculaţii cari par a fi susţinuţi în Ukraina din nou de trupele lui Petliura înaintează spre Kiew.

Trotzki a ordonat retragerea trupelor roşii pe malul stâng al Nipru'ui.

Sovietele consideră situaţia gravă şi găsesc necesară lămurirea situaţiei politice interne şi reluarea raporturilor cu străinătatea.

In vederea recunoaşterei obligaţiunilor faţă de aliaţi din timpul Rusiei ţariste, sovietele au instituit o comisiune care să verifice quantumul la cât s'ar urca aceste obligaţiuni.

Un dar pentru Sindicatul presei române din Ardeal.

Anunţăm cu bucurie membrilor Sindicatului Presei Române din Ardeal că prin jurnalul Consiliului de miniştri Nr. 3978 din 19 Oct. s'a pus la dispoziţia Sindicatului pentru înfiinţarea unui Cămin a ziariştilor ardeleni, suma de 200000 lei, din beneficiul net realizat de Direcţiunea aprovizionării şi de Resortul de alimentare din Ardeal. Vom reveni asupra acestui fericit început de apreciere a muncii ziariştilor ardeleni.

Adresa prin care suntem avizaţi despre acest fapt atât de îmbucurător pentru Sindicatul nostru e dată dela Presidenţia Comisiunei de unificare din Cluj şi are următorul cuprins:

D-niei Sale

Dlui Ion Agârbiceanu,

preşedintele Sindicatului ziariştilor rom. din Ardeal.

Cluj.

Domnule Preşedinte!

Avem onoarea vă încunoştiinţa că în baza Jurnalului Consiliului de miniştri Nr. 3978 dela 19 Octombrie 1921, vi-s'a pus la dispoziţie din beneficiul net al Direcţiunii aprovizionării şi Resortului de alimentare suma de 200.000 (Douăsute mii lei) contribuire la fondul pentru înfiinţarea unui cămin al ziariştilor din Ardeal.

Suma aceasta vi-s'a ordonanţat la banca „Albina" Sibiu din depunerea Resortului de alimentare de unde o puteţi ridica prin împuternicitul Dv. provocându-vă la Nrul prezentei adrese.

Sperând că prin acordarea acestei sume, — la care se vor adaugă de sigur donaţiunile şi colectele mai vechi făcute încă sub regimul ungar, precum şi beneficiul realizat din serbările şi şezătorile literare ce aranjaţi — vor duce cu un pas mai înainte tendinţa de a asigura muncitorilor condeiului o situaţie mai bună.

Binevoiţi a controla personal ca banii aceştia să se întrebuinţeze pentru scopul ce s'a indicat.

Despre executare rugăm aviz.
Cluj, la 16 Noembrie 1921.

Preşedintele Comisiei de unificare: p. Ministru de Stat:

Dr. T. Mihali Dr. Petre Groza.

Nr. 4840—1921.

Scrisoare de mulţămire a A. S. R. Principesa Ileana

Către micii donători ai „Crucii Roşii"

„Vă mulţumesc ţa toţi cari miaţi scris, vă mulţumesc din suflet ca aţi răspuns cu atâta dragoste şi aşa repede.

Trebuesă facem acum o Cruce Roşie a noastră, o secţiune a celei mari, aşa zise mama.

Mama a zis că să se facă o colectă în ziua de 18 Noembrie în toate şcolile din ţară, iar pe copii din Bucureşti, cari nu merg la şcoală, îi rog, să depue la palatul din calea Victoriei, ce va putea fie care, chiar 50 bani.

Banii se primesc la Palatul din Calea Victoriei, între orele 10—12 dim., şi 3—5 d. a.

Şi tot Mama a zis să se facă comitete în şcoli şi profesorii voştri să vă înveţe cum trebue să ajutăm şi noi copii, bolnavii, să adunăm bani, să-i trimetem la mare sau la munte în lunile de vară, şi Mama mi-a promis că are să mă înveţe ce mai trebue făcut şi am să vă spun şi vouă.

Astfel jocul nostru va deveni un ajutor serios şi vom putea şi noi face mult bine pe lângă Crucea Roşie cea mare.

Toţi acei, cari vor fi dat, vor căpăta insemnele Crucii Roşii a Tinerimii.

Vă mulţumesc şi vă îmbrăţişez cu drag pe toţi pentru lucrurile frumoase care îmi scrişi.

ILEANA
Domniţa României."

Ştiri externe

— Cancelarul german a primit la 15 Noembrie pe noul reprezentant al guvernului sovietic, Krestinska.

— Fruntaşii socialişti Garami şi Buhinger cari făceau parte dintre emigranţii unguri dela Viena au sosit pe neaşteptate la Budapesta, împreună cu Gh. Peidl fost ministru al ocrotirii sociale în timpul ocupaţiei române.

— Comunicaţia de cale ferată între Belgrad-Praga prin Budapesta a fost din nou reluată. Itinerariul trenurilor accelerate n'a fost încă definitiv fixat.

TELEGRAME

Dacă Lloyd George ar demisiona

Londra, 19 Noembrie.

„Daily Express", scrie, că în cazul unei demisiuni a d-lui Lloyd George, provocat de chestiunea irlandeză, regele ar încredinţa formarea noului guvern d-lui Bonar Law, sau d-lui Clynes.

O criză anglo-franceză

Paris, 19 Noembrie.

Părerea care domneşte aci e că criza franco-engleză, motivată de acordul franco-kemalist, e datorită ultimei vizite a d-lui Gunaris la Londra. Pe de altă parte ceea ce a făcut ca guvernul englez să protesteze în contra acordului, e teama de a nu vedea poziţia emiralului Faical sdruncinată, iar strâmtorile ameninţate de trupele pe cari Kemal le-ar putea ridica din Cilicia „L'Erc-Nouvelle" prevede o nouă criză în relaţiile franco-britanice.

Perechea regală ungară la strâmtoarea Gibraltar

Lafayette, 18 Nov.

Crucişătorul englez Cardiff, pe al cărui bord se află Carol şi Zita a sosit în strâmtoarea Gibraltar în ziua de 16 Nov.

Conferinţa dela Washington

Opiniunea presei franceze şi britanice

Trimisul ziarului „Echo de Paris" la Washington crede a şti că denunţarea alianţei anglo-japoneze poate fi considerată ca un fapt împlinit. Anglia acceptă, în principiu, proectul Hughes, însă are cere unele amendamente de detaliu, cari să distingă crucişătoarele propriu zise de vasele uşoare, aceasta pentru interesul comunicaţiilor sale maritime.

De asemenea, după corespondentul lui „Le petit Parisien". Iaponia va adera şi ea la proectul Hughes cu condiţiunea încetărei oricăror fortificaţiuni americane în Pacific. Apoi, a doua doleanţă e ca Statele Unite să fie dispuse a încheia tranzacţiuni în ce priveşte Manciuria ori Mongolia, fără să pretindă imediata evacuare a forţelor japoneze din nordul insulei Sakhalin. Pe de altă parte, „Le Temps" află că opiniunea americană a fost foarte impresionată de declaraţiunile nete ale d-lui Hughes, iar celelalte ziare franceze reproduc, pe d'antregul vederile amiralului Kato şi Baronului Hayashi, ambasadorul Franţei la Londra: „Programul arătat va fi, probabil, acceptat de toate puterile, căci e realizabil cu puţină bunăvoinţă.

Presa britanică adaogă la acestea — cum e cazul lui Daily News — că toate clasele sociale din Anglia aşteaptă acceptarea proectului de către delegaţiunea d-lui Lloyd George pe lângă conferinţa dezarmării.

— Ministerul economic al Reichiului a hotărât măsuri aspre împotriva vânzărilor făcute în Germania. Restricţiunea exportului în traficul de frontieră prohibind exportul obiectelor pentru uzul zilei cu ajutorul voiajorilor străini.

Se examinează decretul pentru prohibirea generală a exportului.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Deşi buletinul bursei din Paris nu mai înregistrează cursul leului, valuta totuşi a crescut. In Capitală leul a fost cotat 10 centime.

■

D. Daeschner, ministrul Franţei în Bucureşti, a făcut un demers amical pe lângă d. Cudalbu cerând ca plata pădurilor expropriate dela supuşii francezi şi englezi din Basarabia să fie făcută în mod integral. Chestiunea se va discuta în primul Consiliu de miniştri.

■

Guvernul român a fost înştiinţat oficial ca Grecia a prohibit importul leilor blocând în acelaş timp şi exportul lor.

■

D. Titulescu se va reîntoarce în ţară peste o săptămână. După informaţiile cercurilor oficiale, rezultatul demersurilor dsale la Paris este nul.

Consiliul general al Băncei Naţionale a respins cererea guvernului pentru acordarea unui împrumut de 500 milioane arătând că aceasta ar contribui la inflaţia monetară şi deci la deprecierea şi mai mult a valutei.

In modul acesta, guvernul risipei şi al jafului este constrâns la o politică de economii, ceia ce-a făcut pe d-l Take Ionescu să ameninţe cu demisia dacă guvernul nu va lua măsuri de constrângere împotriva Băncei Naţionale. Guvernul nu s'a pronunţat încă. Banca Naţională va continua să încurajeze în mod direct instituţiile financiare şi întreprinderile noastre comerciale şi industriale.

■

Acţiunile Băncei Naţiune s'au ridicat de la 65 la 135 lei.

O scrisoare a Curţii regale

Primăria oraşului Cluj a primit următoarea scrisoare din partea curţei regale:

„Castelul Pelişor"

Sinaia, 13 Noembrie 1921

Domnule Primar!

Când M. S. Regina a fost la Cluj pentru a asista la o reprezentaţie de Operă, mai multe Doamne, — printre care o D-na Doctor Tomescu, — au prezentat M. Sale o petiţie comunicându-i că acele Doamne se ocupă cu diferite opere de bine facere şi roagă pe M. S. să le dea ceva pânză şi diferite lucruri pentru un sanatoriu de copii tuberculoşi pe care aceste Doamne îl vor înfiinţa.

M. Sa Regina, doritoare de a contribui la această operă atât de folositoare, a însărcinat pe d-l Doctor Mamulea să scrie acestor Doamne.

Din nefericire însă scrisoarea s'a întors adresa fiind insuficientă.

Viu dar, domnule Primar, să vă rog. să binevoiţi a lua informaţiunile necesare pentru a descoperi pe aceste Doamne şi a avea buna-voinţa de a-mi comunica rezultatul.

Primiţi, Dle Primar, asigurarea sentimentelor mele distinse

(ss) Irina Procopiu.

Intamplari

— Din Wiesban ni se comunică cum că depoul de benzină al fabricei de produse minerale „Pantb" luând foc, a distrus toată clădirea, cu patru etaje. Sunt 6 morţi şi 35 grav răniţi. Uleiurile depozitate în fabrică, continuă să ardă. Pagubele până în prezent sunt de câteva milioane mărci.

■

— Lucrările congresului fasciştilor la Roma probează că mişcarea fasciştilor tinde să se transforme dintr'un partid.

Caracterul principal al acestui partid, este de a fi anti-comunist şi patriotic păstrând nuanţa de violenţă şi de ostilitate faţă de celelalte partide.

ŞAH

— Ştiri —

Federaţiunea de şah olandeză a aranjat la Haga un „Match internaţional", la care au participat următorii maestri:

1. Alechin (Rusia). 2. Davidson (Suedia). 3. Euwe (Holandia) 4. Kostic (America) 5. Marcof (Austria) 6. Mieses (Germania). 7. Maroczy (Ungaria). 8. Dr. Tartakower (Austria). 9. Jates (Anglia). 10. Rubinştein (Rusia).

Premiul I. l-a obţinut renumitul maestru rus Alechin, cu 8 puncte. 2. Dr. Tartakower (7) 3. Rubinstein ($6^1/_2$). 4. Maróczy şi Kostic ($5^1/_2$). 5. Mieses (4) 6. Marco (3) 7. Davidson ($2^1/_2$). 8. Euwe (2). 9. Jates (1).

2. Incheierea festivă a „Concursului pentru şampionatul de şah al Clujului", s'a ţinut Miercuri în 16 Noembrie, la orele 8 seara, în localul Cafenelei „Park", etaj I.

Cu această ocaziune, Dl Mendelssohn a jucat două partide de şah simultane — fără tablă — câştigând una, iar, a doua, fiind timpul prea înaintat — a rămas neterminată. Titlul de „şampion" şi premiul I. l-a obţinut Prof. Gobel, 11 jum. puncte. 2. Mendelssohn şi Ing. Matrai (10 jum.) 3. Gherasim (10) 4. Asztalos (8 jum.). 5. Dr. Neumann (8). 6. Dr. Z. Boila (7). 7. Firscher (5 jum.) 8. Ieremia şi Dan (3 jum.). 9. Mathias şi Kempelen (3). 10. Dr. Grof Logothetti (2 jum.) Lt. med. Gheorghiu, retras.

—sohn.
—mia.

Blocarea depozitelor a stabilit 3 miliarde de lei

După politică de sentimentalism pe care a dus-o dl Take Ionescu, guvernul este silit să inaugureze politica de realităţi.

Când Marii Bancheri s'au prezentat M. S. Regelui şi i-au ceut aplicare măsurilor propuse de ei, reprezentanţii finanţei nu făceau romanţe financiare pe o temă amoroasă din Micul Dor, ci vorbeau din registrele şi din portofoliile din a căror înfăţişare se putea ceti oglindа realităţilor noastre.

Ei au înţeles că pentru România a sunat ora supremă a apărării. Au înţeles că măsurile propuse — sunt declararea unui războiu, împotriva tuturor acestora cari pretind să fie nestingheriţi în specularea mizeriei noastre.

Ei au contat pe un guvern hotărât: indiferent dacă acesta, ori altul; însă cu dl Take Ionescu, corespondentul tuturor bandiţilor care se reped asupra ţării — nu.

Dl Take Ionescu a şi protestat, — ministrul Franţei ne-a avertizat, ceva mai puţin „convins" decât dl Ionescu, domnii dela Paris ameninţă cu scoaterea leului dela Bursă.

Ar face bine să-l şi ardă, în piaţa mare!

Până una alta blocarea a stabilit şi a stabilizat 3 miliarde de lei, depozite cumpărate ieftin şi lăsate la bănci, fie pentru a acapara cu ele portofoliile şi împrejmuile care fotre timp ar fi în jenă, fie pentru a câştiga, puţin mai târziu, când valoarea leului se va urca.

Această sumă e retrasă din circulaţie, ceea măreşte lipsa de monedă şi obligă la noi emisiuni.

Aceste 3 miliarde sunt 3 miliarde de soldaţi tăcuţi care păzesc momentul să-şi lovească patria — conduşi de dl Ionescu — fie pe piaţa României, fie pe acea a Parisului, căci avem şi acum tot un front unic.

Dl Ionescu trebuie să protezeze pentru ca i-se oferă o nouă afacere în care va stărui.

Statul, însă, ar trebui să lichideze imediat depozitele acestea în moneda şi pe cursul cu care au fost cumpărate şi să le răscumpere forţat, cu o anumită dobândă.

Cumpărăturile de lei făcute cu acest scop sunt imorale şi legea ne dă dreptul să le desfiinţăm.

Ne vom discredita şi mai tare? Are încă România bogăţii la care să râvnească şi aceî cari ne disprefuesc.

Confirmarea mandatului emis contra lui I. G. Stoian.

Înaintea secţiei IV-a a tribunalului Ilfov, compusă din d-nii Eustaţiu, Papadat, Voiculescu şi Anghelovici membri, a venit eri la orele 1 şi jum. d. a. judecarea mandatului emis împotriva lui Ioan G. Stoian, fost director general al Băncei Naţionale.

Fotoliul ministerului public era ocupat de d. procuror Vlădescu.

D. procuror Vlădescu a cerut tribunalului confirmarea mandatului întrucât deţinerea preventivă a inculpatului este absolut necesară justiţiei în interesul cercetărilor.

Din partea apărării a pus concluziuni pentru infirmare d. avocat Netter.

După o deliberare de două ore tribunalul a confirmat mandatul lui I. G. Stoian.

XXXXX XXXXXX

Oameni să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA"

Nu primi imitaţiuni!

1230

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvălescenţă. 1049

Stoc însemnat

Tuburi de ţigarete

Alda, Hiz şi Nil

1000 Bucăţi Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

M. FRIEDMANN CLUJ

Biurou: Str. Dacia 5. Magazin: Str. Decebal 3.

REPREZENTANŢE:
Gebr. Herring, MERSCHEID-SOLINGEN.
Brüder Bubela, WSETIN (MÄHREN).
Julius Krémer, OLMÜTZ.
Otto Beck, WEIPERT.
Karl Bilovitzky, CECHISCH-TCHESEN.
1245

MARE DESFACERE de aranjamente de bucătărie, vase smălţuite şi vase albe de tinichea, articole de porcelan, sticle şi metal.

Telefon: 10-17.

VÂNZARE NUMAI EN GROS.

Bitumul Matitza s. a.

Capital social Lei 6.000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 56, I.
Telefon 19-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolaţie** la case, acoperişe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Preţuri reduse la

GRÜNWALD şi STEINER

CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Expoziţia de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter şi Soţul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu preţurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, article de galanterie, giamantane şi articole de tricotage.

1212

En gros şi en detail.

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

A SOSIT

la marele magasin

„MISSIR"

Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezeşti „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele şi Storuri de Tülle.
Linoleum şi Preşuri ou Metru.
Pânzărie şi Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi şi Ghete pentru Domni, Doamne şi Copii.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toati lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1607

22

În sezonul de toamnă vopseşte blănăril în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZIKK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ caută un post pentru oarele de după masă. Adresa la ziar sub „Dactilografă". 1256

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Întreprindere de transport

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. a

Ziare de modă — Calendare

Noutăți literare

Cărți franceze, germane și engleze

Reviste

Hârtie și recvizite de scris

frumoase și ieftină la librărie 1267

LEPAGE

Cluj, Palatul Status

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1263

Direcțiunea Inst. „Pasteur" Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de fochist la Inst „Pasteur" din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înainta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie a. c.

1266 DIRECȚIUNEA.

Direcțiunea Inst. „Pasteur" Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocupareu postului de Laborant la Institul „Pasteur" serviciul antirabic din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înaluta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie 1921.

1265 DIRECTIUNEA.

1205 **Mare deposit de Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți. La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Un aranjament complect de moară

și anume:

1 mașină de aburi 20 HP. Clayton-Schuttlewort.
1 moară dublă 42".
1 treerătoare.
1 cilindru pentru clasarea ftinei.
1 sită Woerner.
1 batoză de porumb cu transmisiune, nituri pentru curele și curele
1 ferestrău circular.
1 balanță pentru cereale cu măsuri, roabe pt. saci și diferite unelte

De vânzare cu un preț foarte avantajios la

1252 Fabrica de mașini

„Schieb" s. a.

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40.

Mare magazin de uleiu pentru mașini și articole technice.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

819 cel mai bun stârpitor de ploșnițe, care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

A SOSIT

Șoșoni și Galoși

1261 bărbătești americane prima calitate durabile cu staifuri tari asortate toate numerile. □ Se vinde engros cu prețuri moderate la depozitele

Societății Franco-Anglo-Americană

BUCUREȘTI, Strada Karagheorghevici No. 5.

Telefon 29-26 Telefon 29-26

Byron Steamship Comp. Ltd.

„OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

CONSTANTINOPLES

de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANȚA la 4 Decembrie st. n. direct NEW-YORK

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare: „King Alexander", „Themistocles" și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabinet pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—80.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargi No. 28.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj**, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea".

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURO și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Geuți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plici de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Stetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68, Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

In atenţiunea exploatsarelor industriale şi exploatoarelor comunel

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.

Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăţi potrivit şi pentru încălzirea locuinţelor, tot calitatea aceasta şi de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt şi cărămizi, cărbune brun de ocnă şi în bucăţi având 3400 calorii.

Despre vagoane şi permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130

Anton Reck şi Soţul mari comercianţi de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

„Schieb" FABRICĂ DE MAŞINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piaţa Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice.

Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Unsoare consistentă de prima calitate, furnizabile în butoaie şi cisterne.

Preţuri fără coucurenţă.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialişti. 1240

„VICTORIA" Societate Anonimă Română,

pentru comerţul şi industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala a Bucureşti şi prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 şi Piaţa Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină şi untură în cantităţi mari şi de prima calitate; cum şi diferite produse de carne: proaspete, sărate şi afumate. preparate în sistem de Praga. 1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde şi diferite patiserii şi gelatine cu carne

---

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Fraţii Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

In atenţiunea Comercianţilor!

Noua producţie de ghete „VICTORIA"

1105

Furnizează în engros pe lângă garanţie cele mai moderne articole de această branşă cu preţurile cele mai moderate. Vizitaţi şi vă veţi convinge!

Producţia de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) şi Str. Reg. Maria 8.

Reclama este sufletul comerţului

Mare magazin de manufactură, mărunţişuri şi bumbac. Preţurile cele mai eftine la:

1100

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piaţa Unirei No. 28

Trebue să ţineţi seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitaţi de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANŢA--NEW-YORK

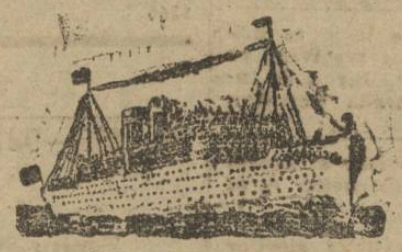

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate oraşele din Statele Unite şi Canada

Sucursalele: Constanţa Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanţa spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America şi doresc să obţie. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informaţiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obţine cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Paşapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American şi pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondenţă Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite şi asigurate.

Trebue luat în consideraţie că veţi voiaja cu vapoare cari sunt sub protecţia pavilionului American.

Posta vapoarelor execută prompt orice expediţiuni. Se primesc şi mărfuri spre expediere.

P. S. Toţi doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informaţiuni, şi detalii necesare plecărei.

Notaţi-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Asortiment complect şi proaspăt

de cauciucuri

cu tarif original s'au pus în vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piaţa Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. **Telefon 2-70.**

Radio 1069 **Ghete garantat durabile se pot procura numai în depozitul fabricei de ghete cehoslovace.**

„Bata"

în Cluj, Piaţa Unirei 9.

Vânzare în preţuri originale de fabrică.

Prima fabrică mecanică de plapome şi albituri de pat anunţă On. clientelă că a sosit

mătăsuri şi cashmire

de diferite culori din timp de pace.

Din magazie la comandă se expediază prompt şi favorabil cashmire, feliurite plapome de cloth şi stofă, albituri de pat, matraţe de cele mai ieftine preţuri până la cele mai fine.

ATELIERUL: Str. Radu fost Bocskay No. 9 (Óvár) vis-á-vis cu Hotelul „Dacia". 1115 PRĂVĂLIA: Str. Bolyai.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.

Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur şi briliante.

Acordăm clienţilor interesele cele mai mari. 1247

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 380 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 24 Noembrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU [...] 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI CO[MITET]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 862. Telefon: [RED]ACŢIA No. 211.
ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . 30 LEI

România şi Coroana Ungariei

Chestiunea a fost deschisă în România odată cu instalarea la Bucureşti a d-lui Zichi, ca ministru a regatului fără de rege.

Pregătit cu mult mai înnainte, la Budapesta, pe vremea chiar când acolo funcționau comandamente româneşti, şi cu puțin înnainte ca Comandamentele aliate să fi pretins retragerea trupelor noastre, balonul de încercare s'a spart imediat.

Intre presiunea atmosferică a locului unde el trebuia lansat şi între acea a României, s'a constatat astfel, o diferență demnă de luat în seamă.

Intre timp România, — al cărui ataşat militar era atacat pe străzile Budapestei — încheie un tratat de alianță cu două din statele moştenitoare ale monarchiei şi constituite, cu Cehoslovacia şi cu Jugoslavia, Mica Antantă, — aceasta alianță era menită a împiedica revenirea Habsburgilor pe tronul Sfîntului Stefan.

Totuşi Habsburgii au revenit.

Prima dată — spuneau — cu consimțimântul Franței.

România a luat masuri pentru mobilizare. Franța a dezmințit orice consimțimânt.

Habsburgul a plecat.

A trecut şi aceasta.

Principele moştenitor al Greciei, țara care îşi restaurase monarchul împotriva Franței, — se căsătoreşte cu Principesa Elisabeta.

Regele nostru vizitează Parisul — incognito — nepuțând alege însoțitorul său direct d-nii Averescu şi d-l Ionescu, spre a putea face, astfel, o vizită oficială.

Dela Paris ni se telegrafiază zvonul ca Principele Niculae este destinat a deveni Impărat al Rusiei.

D-l Stambolinsky vine, în urmă, să ceară mâna Principesei Maricara pentru Regele Bulgariei.

In Ungaria Horty nu execută tratatul dela Trianon şi invadează Burgenlandul. Italia îl ajută să încheie un compromis cu... Austria.

La Cluj, după dezvelirea statuei Reginei Maria de a Oradia-Mare, are loc un festival la care nobilimea maghiară este invitată.

D-l Iosika, Horty al Ardealului, declină onoarea.

In Ungaria, Coroana, începe a fi viu disputată de către adepții Principelui Albrecht din casa de Wittelsbach.

Habsburgul reapare.

Italia, Franța şi Anglia — împreună cu Mica Antanta protestează serios.

Telegraful aduce ştirea că coroana fusese oferită Ducelui de Aosta.

Jugoslavia şi Cehoslovacia mobilizează.

România nu.

Habsburgul pleacă, prin Galați.

La Huedin, în Ardeal, se ține un Te-Deum pentru Ex Regele Carol IV şi o înfrunire iredentistă în biserică.

D. Horty îşi exprimă satisfacția pentru înțelepciunea d-lui Ionescu, d-l Ionescu pentru înțelepciunea d lui Horty.

Şi — vijelie — trei informații vin una după alta:

1. Se propune şi se cere: uniunea personală a României cu Ungaria;

2. Se propune şi se cere: candidatura „Principelui" d-l Cantacuzino, ministrul României la Viena;

3. Se propune — candidatura Principelui Nicolae.

Chestiunea aceasta se găseşte astfel, redeschisă şi în faza ei de sondare, atât a străinătății cât şi a opiniei publice interne

Să analizăm:

Ce se urmăreşte; o apropiere politică şi economică între noi şi Ungaria cu scopul: siguranței reciproce — în interiorul şi în exteriorul lor — a ambelor state.

Să scoatem din discuție apropierea economică, întrucât aceasta se poate face, fără a interveni modificări de ordin constituțional — ca atare — politic.

Iar, pe de altă parte, o apropiere politică poate să rezulte, destul de temeinică — şi din simpla apropiere economică.

Les bons comptes font les bons amis.

Sunt, însă, contururile politice. Asupra acestora ce feliu de „calara pacta" sunt necesare posibile şi avantajoase pentru „bonna amicitia"?

Ce este între noi şi Unguri? Ardealul.

Prima întrebare, deci: pot renunța Ungurii la Ardeal?

Răspundem, cu siguranța cea mai mare: niciodată.

Ce interese comune avem?

1. Opoziția contra slavilor.

Pentru aceasta — în ipoteza când am renunța la alianțele cu Statele slave ale Micei Antante — este suficient un tratat deocamdată ne sprijinim pe mica Antantă.

2. Apărarea integrității teritoriale.

Mai întâi, de toate noi avem ale apăra contra Ungurilor; e contra noastră.

Nici noi nici ei, nu renunțăm la Ardeal.

3. Despre o apărare a unei culturi comune, iar nu poate fi vorba.

4. Atunci, ce ne-ar aduce o uniune personală — ori cel puțin împrăştiarea şi a celui de al treilea vlăstar regal al nostru într'o a treia țară străină?

1. Am fi, deodată: adversari cu ungurii din Ardeal şi prieteni cu cei din Budapesta.

2. Pentru a scăpa de acest paradox, am trebui să renunțăm

(Continuare în pag. II-a).

Entuziasm dăunător

In acest loc, a apărut un frumos articol sub titlul „Un binefăcător al omenirei Dr. Puțureanu". Şi aşa este. Dacă Drul Puțureanu a descoperit un „ser" contra tuberculozei el va rămâne nemuritor, iar România nou Eldorado, va vedea alergând spre ea milioane de suferinzi. Numai că se cuvine să stăm puțin şi să ne reculegem înainte de a clama victoria, şi de a decerne premiul „Nobel".

Pe doctorul Puțureanu îl cunoaştem ca pe un om cinstit şi serios şi de aceia ne impresionează penibil articolele din ziare care amintesc vremea când se proslăveau „hapurile de ca'ramină şi pilulele de Pink." Credem că dorința bine intenționată a admiratorilor săi de a preamări meritele acestui distins medic, îi face un rău serviciu, punându-l în lumina nefavorabilă a acelora cari caută în ziare consacrarea unei descoperiri, în loc să se adreseze instituțiilor ştiințifice. Calea pe care acest confrate trebuia s'o urmeze, era alta: Avem în țară bacteriologi distinşi, ca Profesorii, Babeş, Cantacuzino, şi Proca, avem două institute, cari pot experimenta şi controla orice lucrare de serologie (Institutele Babeş şi Cantacuzino), posedăm sanatorii pentru tuberculoză conduse de oameni de competința Drului Irimescu, şi numai aceşti oameni şi aceste institute puteau aprecia valoarea noului ser. Mi se va obiecta că Drul Puțureanu s'a adresat Direcției Generale Sanitare care face actualmente expertize de control. Răspunsul este că Direcția Sanitară nu este o Academie de Medicină şi nici o adunare ştiințifică, ci un organ sanitar cu caracter administrativ care nu are nici o legătură cu Medicina experimentală. Nu vi se pare curios ca pacienții înşuşi să fie chemați a aprecia o descoperire de un ordin atât de special? Nu vreau să arăt pericolul sugestiei colective pe care'l pot deslănțui articolele de ziare. Pornite din cele mai bune sentimente, din recunoştința bolnavilor tratați şi vindecați în sanatoriul dela Olăneşti, aceste cuvinte laudă un medicament necunoscut, pot produce rezultate dăunătoare.

De aceia este prudent şi mai ales este uman, a nu îndemna pe nici un bolnav să caute efectul unui remediu, înainte ca asupra acestuia să se fi pronunțat judecata rece nepărtinitoare, neinfluențata nici de considerațiunile sentimentale ale gratitudinei nici de entuziasmul amăgitor al primelor rezultate. Fac un rău serviciu autorului şi întregei ştiințe româneşti acei cari îşi închipuie că încălzind imaginațiile celor suferinzi le fac vreun bine. De aceia să sfătuim cum face „Asociația Medicilor", la răbdare şi pe cei înfrigurați de dorința de a se salva şi pe cei doritori, de a nega orice valoare metodei — pe care, necunoscând o în fond, nu o putem încă aprecia.

Dr. GANE

„Totuşi este dreptate"...

Cu aceste cuvinte m'a întâmpinat astăzi un concetățean din Cluj, care, decâteva zile, a alergat pe la toate forurile pentru a-şi mântui cele două camere ce le ocupă împreună cu alți cinci membrii ai familiei şi care erau să fie chiar azi evacuate. A reuşit în cele din urmă să obțină dreptul de a rămânea în locuința sa până-ce o nouă comisiune va stabili starea de drept. Şi această neînsemnată concesiune a fost de-ajuns pentru a-i da convingerea că „totuşi este dreptate" în țara noastră.

Iată, un indiciu şi în acelaş timp un advertisment pentru toți aceia, cari cu atâta uşurință, cu atâta lipsă de tact şi de pătrundere a considerațiilor de echitate, de lege şi drept, provoacă nemulțumiri adânci şi ne fac să roşim pe toți aceia cari înțelegem închegarea, menținerea şi propăşirea noului stat român în baza dreptului şi a dreptății, şi se poate cu drept susține că cârmuitorii țării, autoritățile mai de seamă şi toți aceia, cari în baza situației ce o ocupă în viața publică au simțul răspunderii, — sunt adânc pătrunşi, nu din considerațiuni de tactică, ori din silă exterioară, ci în urma înclinării şi compoziției sufleteşti a neamului nostru, de cele mai nobile şi generoase sentimente față de toți cari în marea cetățenie românească au devenit frații noştrii. Noi, cari am suferit un martiriu neîntrerupt sub regimurile maghiare nu am ezitat un moment de a-ne deschide brațele primitoare adversarilor noştrii de eri şi a-ne face un titlu de onoare din menajerea tuturor intereselor lor îndreptățite, ba chiar a susceptibilităților lor. Desfid pe orişicine să-mi arate un singur ardelean, care să fi avut un rol în viață publică românească sub Unguri, care a luptat şi a suferit şi care astăzi să nu fi căutat totuşi cu cea mai mare prevenire, cu cele mai largi şi mai nobile gesturi să demonstreze compoziția sufletească a Românului, aşa cum este ea când se manifestă *liber*?! Numai singuraticei irespondabili, cari nu se ştiu ridica la aceea conştiință înaltă de a crede că în actele lui se manifestă vrednicia unui popor întreg, cari nu înțeleg că prin violentarea unui om se atinge omenirea întreagă, numai aceia au putut să comită ignominii, pe cari le reprobăm din toată puterea sufletului nostru.

„Totuşi este dreptate" — aceasta recunoaştere trebuie să o smulgem, nu din gura, ci din inima tuturor concetățenilor noştrii, prin atitudinea noastră, prin respectul necondiționat pentru drept şi lege. Nu ar fi decât cea mai modestă, cea mai nepretențioasă ambiție pentru un om civilizat. Va sosi timpul când vom ridica şi alte ambiții mai demne de un popor de viță, cu aspirații şi cu menire frumoasă!

A. C.

Invățământul şi serviciul militar

Prima grijă a cârmuitorilor unei Țări trebue să se îndrepte către învățământ, făcându-i toate înlesnirile posibile, pentru ca viitorii cetățeni, să-şi poată însuşi cât mai multe cunoştințe şi să fie cât mai luminați.

Sub regimul ungar când pământul în cea mai mare parte era în mâna „Conților" şi latifundiarilor maghiari, existau puține şcoale curat româneşti destinate vieții practice: Țăranul român avea doar câte un petic de pământ, pe care şi-l cultivat singur, aşa după cum a învăța dela moşi strămoşi:

Românul ardelean dacă avea un băiat de şcoală se gândea ca din băiatul lui să facă — nu un industriaş meseriaş, sau agronom, ci — în majoritatea cazurilor îi alegea cariera de preot sau învățător. Acesta devenise un obicei, în unele ținuturi pe o scară întinsă — fapt care a stânjenit în Ardeal formarea unei classe mijlocii puternică cu adevărat românească.

Astfel din cauza acestei împrejurări, adânc pătrunsă în mentalitatea românului ardelean asistăm azi la indiferență şi desinteresare față de şcoale speciale (agricultură, viticultură, silvicultură etc).

Acum când vitregia de altă dată nu ne mai stă în cale, când reforma agrară îl face stăpân pe țăran şi aduce mari schimbări în ce priveşte viața economică, ca o imperioasă necesitate se impune a se face o cât mai vie şi intensă propagandă la sate şi chiar învățătorii să îndrumeze pe părinți să dea întâietate şcoalelor speciale.

Pe lângă alte avantagii de cari se bucură absolvenții acestor şcoale este şi serviciul armatei cu termen redus.

Insă prin această măsură care favorizează pe aceştia, se nedreptățesc aceia cari au avut de luptat cu mai mari greutăți în împrejurări mai grele pentru a ajunge unde sunt astăzi.

Sunt foarte mulți tineri, cari din cauza insuficienței mijloacelor mateirale, dar cei mai mulți din cauza stării anormale din timpul răsboiului, au fost nevoiți a părăsi şcoala şi a întra în lupta vieții de toate zilele pentru a-şi câştiga existența.

Răsboiul a durat un destul de îndelungat — vremea s'a scurs încetul cu încetul, iar ei au rămas şi astăzi cu pregătirea şcolară de atunci.

Cea mai mare parte din ei sunt recrutați şi urmează a se încorpora în luna Ianuarie.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Legea și regulamentul de recrutare nu prevede pentru aceștia (absolvenți 4 cl. liceale, civile sau reale) nici un fel de avantajiu ci sunt condamnați să facă stagiul complect. Și doar e lucru știut, că aceștia au cunoștințe superioare, absolvenților școalelor inferioare de agricultură, viticultură, industrie și comerț.

Așa fiind lucrurile evident, că pentru a repara întrucâtva ceace războiul a stricat și pentru a ave i în ajutorul acestor tineri năpăstuiți se impune ca autoritățile în drept să ia grabnice dispoziții în privința aceasta.

Ministerul de război în primul rând trebue să ia dispozițiile, în senzul ca absolvenții a 4 cl liceale civile și reale, cari din cauza războiului nu au putut urma cursurile școlare să beneficieze de privelegiul cuprins în articolul 53 al Legei de recrutare — adecă să aibă și ei dreptul a concura la gradul de sub ofițer de rezervă, făcând serviciul cu termen redus.

Dar această dispoziție ar mai ușura și bugetul statului, redând totodată societății și muncii trebuitoare categoria aceasta de tineri.

Urmare dela art. de fond din pag. 1.

la supraveghiarea siguranței din chiar interiorul țării.

3. Am contopi popoarele — ireconciliabile prin bubele, prin rasa, prin calitățile și prin cultura lor — și am patrona oficial și constituțional o promiscuitate periculoasă numai nouă

4. Promiscuitate în care ori suntem sinceri — și atunci neam slăbit rezistența; ori suntem perfizi și atunci nu avem pentru ce mai provoca.

5. Am avea diplomați unguri cari să vorbească pentru România și diplomați români pentru Ungaria

Nu însă și pentru ungurii ori românii din statele respective.

6. Armata și finanțe comune. E destul să ne amintim întrucât întreținerea de trupe germane cu acele austro-ungare au târât, până la sfârșit, monarchia în ruină și invers întrucât au provocat trădarea acesteia față de germani.

Atunci — avantagiile?

Onoarea de o fi cuscrii Europei, cum era defunctul Nichita?

Onoarea de a mai da o jertfă și încă una regală, și la Budapesta?

Și odată cu această nouă jertfă, și fructul acestui teribil și încă reit război?

Nu.

Credința noastră e că tendința statului român e să fie cât mai compact și cât mai închis național.

Credința noastră e că planurile acestea cu care Ungaria se răsbună aruncând mărul discordiei pentru ca cei mai ambițioși să se încaere între ei, să strice raporturile vecinilor săi cu aliații lor să aducă însă bună voința, fiecărui stat interesat, față de Ungaria — trebuesc înlăturate cu înțelepciune și cu bărbăție.

Aceste chestiuni nu se pot decide de cât prin consultarea unei constituante. E vorba că în februar să se și încoroneze Nicolae al Ungariei! Așa de urgent? Tocmai când se anunță și candidatura Ducelui de Connaught și menținerea aceleia a Ducelui de Aosta?

Cine se grăbește, în țara românească atât de tare ca să ne aducă într'un astfel de pericol?

Noi spunem ritos: nu poate fi admisă ambiția nimărui care care ar avea ca ideal să prefacă România într'o a doua Monarchie Austro-Ungară.

Căci îi împrumută și soarta acelei monarchii.

— Să audă Caesar, și să se teamă de Danaieni — chiar când aceștia îi prezintă daruri.

P.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Cărți și reviste

Revista „Ilustrația", Numerile 3, 4, 5, 6, și 7 apărute seperat pe lunile Iulie, Auzust, Sept. și Oct. cuprinde articole semnate de d-nii: Simion Mândrescu, I. Naum-Inau, Prof, Dr G. Marinescu, I. Bianu, I. Brătescu-Voinești, S. Mehedinți, I. Nistor, Andrei Rădulescu, C. N. Hârjeu, Sextil Pușcariu, Virgil Drăghiceanu, Mihail Sorbul, Corneliu Moldovanu, Liviu Rebreanu, I. Gr. Perieteanu, Geo. Emilia Taller, Sofronie Ivanovic, I B. Danubianu, G-ral Averescu, Mircea Niculescu-Bideanu, D. Ionescu Morel, etc.

Cuprinde de asemenea articole și numeroase ilustrații relative la: Centenarul lui Tudor Vladimirescu, Inaugurarea Bibliotecei A. D. Xenopol, Serbările de la 10 Mai, Vizita Generalului Badoglio. Aniversarea morței eroinei de la Jiu. Descoperirea corpului lui Radu Negru, Centenarul lui I. C Brătianu, Serbarea de la Școlile Militare Centenarul lui Vasilie Alexandri Moartea lui Emil Costinescu Premiile acordate de Academia Română, Comemorarea Victoriei de la Mărești, Prietenia Româno-Americană, Intrarea Românilor în Budapesta, Expoziția Târg de Mostre, Aniversarea centenarului lui Dante, Rolul Marinei, Teatrul Național, etc. precum și reproduceri după lucrările pictorului Th. Aman, B'Arg, Alpar, C. Petrescu, E. Voinescu E. Grant, etc.

Revista are numeroase recenzii și o bogată revistă a Revistelor Române și streine, are numeroase studii de diferite specialități, este cea mai elegantă revistă apărută până azi în Țară, se imprimă în Heliogravură, sistem necunoscut până azi la noi, este în genul revistei l'Illustration pe care o concurează cu succes și este pusă sub direcția onorifică a unui comitet de Academiciani, Profesori Universitari, miniștri, foști miniștri, generali, cunoscuți scriitori, etc. etc.

Citiți „Infrățirea"

ECOURI

Poetul tot poet

Cetim într'o revistă că nu demult, la tribunalul din Lyon s'a înfățișat un caz original. Poetul O. Loyer, prins că trăește din cerșetorie, a fost arestat și dat în judecată.

Adus înaintea tribunalului, el a răspuns la toate întrebările președintelui în frumoase versuri improvizate:

— Cum te numești"?
— O. Loyer de mult am fost [numit."
— Vrâsta?
—E-o jumătat' de secol de [când sunt om cinstit.
— Locuința?
— Culcuș îmi e pământul, — [și văl albastrul cer.
— Ce profesiune ai?
— Iubesc, mă'nchin, fac ver- [suri și de pomană cer.
— Ai cerșit pâine?
— Eram flămând. Chiar legea, [o bun judecător,
Nu-mi poruncește oare de [foame să nu mor?
— Ești om cu carte, poet.
De ce n'ai căutat un editor?
— O Doamne, editorii sânt [oameni fără milă.
Te măsură cu față, și-apoi îți [spun în silă:
Când vei ajunge mare, ilustru, [om cu vază
Nu vom gândi la tine...

Această pledoarie în versuri n'a împiedecat însă pe judecători să condamne pe visătorul client la 24 ore închisoare.

La pronunțarea sentinței, poetul răspunde cu o demnitate omerică:

— „O, n'am deajuns cuvinte! [Merci pentru osândă.
O zi n'o să am grijă de gura [mea flămândă!

Cinematograful și aventura carlistă.

Ziarele streine anunță că în ziua când trupele carliste și cele hortyste se aflau față în față lângă Budapesta. au apărut pe câmpul de operații atâția operatori de cinematograf, încât soldații au refuzat să tragă. Comandanții au trebuit să dea ordinul ca „persoanele cari nu ia parte la operațiuni să evacueze terenul".

Luptele trebuiau să se dea pentru galerie, dar nu trebuiau văzute prea de aproape.

Un nou făcător de minuni

La Londra într'una din bisericile evanghelice din cartierul Notting Hill Gate, reverendul Stephen Jeffeys, din districtul Wales, predică cuvântul și credință domnului.

Într'una din predicile sale, a spus mulțimii întrunite în biserică pentru rugă, că dacă dânsa se va ruga cu adevărată credință în suflet el va opera aceleași miracole ca cele din vremurile apuse ale bisericei primitive.

A fost apoi adusă o femeie paralitică găsită într'o grădină dela Kensigton Pastorul o ridică din fotoliu de care boala o ținuise, citi versetele sfinte împreună cu mulțimea adunată acolo și după câteva minute femeia păși cu pasul viguros prin biserică. Credincioșii au izbucnit în lacrimi la vederea acestui spectacol miraculos. Pastorul a redat unui tânăr paralitic sănătatea și a însănătoșit pe un bărbat care suferea de varice.

Teatrale

Miercurea trecută ansamblul Teatrului Național din Cluj au jucat a doua premieră la teatrul „Regina Maria" din Oradea-Mare. Cunoscuta piesă a lui Bisson Necunoscuta, a avut un succes deplin. Frumoasele Creații ale d-nei Ignătescu-Dobrescu, Neamțu-Ottonei, Dumitru Stănescu-Papa Vasilescu, Ghibericon, Psatta, Ștefănescu, secondați de întregul ansamblu au făcut un mare efect asupra publicului Sala, era literalmente plină.

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

O expediție la cel mai înalt vârf de munte

I.

Alături de explorarea celor doui poli pământești, nu mai puțin interesantă și plină de peripeții primejdioase este expediția pe muntele Everest, a cărui necercetată înălțime constitue pentru curiozitatea britanică un punct de particulară atracțiune.

„Royal Society Geographical" și „Alpine Club" — ambele londoneze — au proectat o expediție pe faimosul munte, împărțită în două perioade.

Prima perioadă, care a durat trei luni, și-a încheiat activitatea cu constatări de o reală valoare științifică.

Mai jos, însemnările reproduse din sugestiva descriere a d-lui Charles Ribot — colaboratorul marei reviste franceze „L'Illustration" și o autoritate apreciată în materie geografică.

MASIVUL EVERESTULUI

Everestul! Un nume care nu spune nimic profanului și nu sugerează nici un gând ignorantului.

Totuși, e nimerit, chiar pentru cunoscători, să amintesc că muntele Everest s'a numit ani de atunci. Sub această decând-va Gaurisandkar. Sunt 18 numire se putea găsi pe vechile hărți; sub această denumire era citat în manualele didactice. Terminologia clasică însă a avut darul să atragă curiozitatea și avea par'că sonoritatea unei fanfare din altă lume care trebuia să cânte celebritatea unei înălțimi apropiată cerului— celebritate universală și pentru omenire și pentru știință.

In 1903, un ofițer arpentor din serviciul geografic al Inditilor, descoperi că Gaurisankarul și Everestul nu numai că nu identifică aceeași înălțime geologică, dar reprezintă, din potrivă, două creste deosebite, izolate de-o vale respectabilă și la o distanță de 57 kilometrii una de alta. Ceva mai mult: ofițerul preciza și înălțimea — aceea a Gaurisankarului este cu 1.740 metri inferioară celor 7.140 metri câți numără Everestul. In urma acestor afirmațiuni, piscul disputat căzu în disgrația geografilor, cari îl trecură în rândul piscurilor secundare ale Himalaia-ului, și — bine înțeles — nimeni nu se mai ocupă de el. Numai Everestului i-se mai recunoscu suveranitatea topografică — și aceasta mulțămită unei simple triangulațiuni.

Ignorat de geografi, nu e de mirare că a fost ignorat de oameni.

Inainte de-a istorisi peripețiile expediționti de față, e bine să relev considerabilul interes — judecat din toate punctele de vedere — ce-l prezintă muntele Himalaia precum și problemele foarte delicate, pe cari le resuscitează explorarea lui.

„SUB INVELIȘUL CERULUI"

Incep cu această metaforă.

Intre defileul văilor indiene și deșertul nisipos al Turkestanului chinez se arată cel mai formidabil relief pământesc, constituind o îngrămădire enormă de platouri par'că nesfârșite, accidentate și străbătute în adâncime de lacuri a căror apă amară se întinde pe o suprafață respectabilă, formând toate laolaltă o perspectivă ce se pierde cu mult în zarea ce pare că se îmbină cu pământul. Această gigantică perspectivă este Tibetul, „faimosul Tibet" al planetei noastre. Din lăuntrul acestei imense platforme geologice se înalță, dincolo de pânza albăstrie ce pare că învăluie sfera planetei noastre, trei lanțuri masiv stâncoase: la Nord, Kuen-Lun, precedat de Altin-Tag; la Sud, Transhimalaia, și cu mult în urma acestuia, Himalaia — masivul propriu zis.

Nicăiri suprafața pământului nu se înfățișează mai caracteristică și mai interesantă privirii ca în regiunea Tibetului — mistic pentru fanaticii indieni.

Muntele Himalaia al cărui pisc covârșitor — 8.882 metri înălțime— Everestul, predomineză maestos întregul lanț muntos, gigantic prin multele ridicături încă necunoscute geografiei universale. El oferă, în permanență, exploratorilor întreprizi constatări nouă, descoperiri surprinzătoare prin varietatea acestora și prin originalitatea situațiunii geografice a întregului masiv indian.

MISTERIOASA REGIUNE

Climatul himalaiez trasează o a doua caracteristică regiunii de care ne ocupăm completând astfel minunatul ei aspect.

Mulțămită singularei sale temperaturi și umidității, vegetațiunea se desvoltă cu o neobișnuită exuberanță și ca frumusețe și ca înălțime — orezul, ceaiul, porumbul în primul rând. Flora e pitorească. Aceasta pe versantul ce duce spre creastă.

Versantul opus, dacă nu are o floră și producțiune de cereale așa abundentă și rodnică, în schimb e presărat de compacte orășele — între cari cel mai populat, Lhasa, număra acum un an 30 mii locuitori. Trebuie să notăm că puntul lor de latitudine corespunde exact zonei glaciale.

Eram să omit fortificatul Phari — provincie care duce la reședința marelui Dalai-Lama, situată la o înălțime de peste 4370 metri.

Revista presei maghiare

Aprobarea statutelor Uniunei evreești

Ziarul slonist „Uj Kelet" întâmpină aprobarea statutelor Uniunei evreești din partea guvernului în următorul mod:

„Sunt evenimente cari își asecund însemnătatea lor deosebită tocmai în simplitatea, cu care izvorăsc din cursul vremii. Sunt de o importanță istorică, totuși sunt simple și liniștite și se desfac din lumea miraculoasă a evoluției fără zgomot, ca cerințele legale. Un astfel de eveniment este și aprobarea din partea guvernului a statutelor de organizare a Uniunii evr ești. Simplitate pură, ce se înțelege dela sine și totuși plină de ponderositate și de însemnătate ca o bucată de istorie...

Acum ne cunoaștem ținta, putem să mergem înainte, căci guvernul nu a căutat să socoată mișcarea națională din linia ce și-a tălat. Guvernul nu a găsit nimic de observat în ce privește ținta ce ne-am propus și unde pretinde modificări, nu se face pentrucă ar voi să ia ascuțișul accentuării scopuri or naționale, ci numai pentrucă legea și tratatele de pace asigură aceste drepturi așa încât accentuarea lor deosebită în statutele naționale devine inutilă.

... Minoritatea evreiască din Ardeal poate să-și simtă de aci înainte tare terenul sub picioare. Scăpată din resiguranța în care se sbătea, are îndatorirea ca acțiunile ei de aci înainte să fie hotărîte și să nu se abată dela scopurile ei. Fiecare mișcare a ei să fie cel puțin așa de tare ca și terenul pe care a așezat'o sentimentul de dreptate a guvernului și misiunea istorică a evreimii.

Probleme istorică are de îndeplinit evreimea ardeleană și aceste le și poate acum realiza dacă se va pătrunde de răspunderea în fața istoriei, căci în momentul când guvernul a aprobat statutele Uniunii, însăși istoria și-a deschis porțile ca să primească poporul evreu".

Tratativele dintre liberali și partidul național.

„Uj Kelet" scrie: „Tratativele între Dnii Maniu și Brătianu s'au întrerupt, ceace nu înseamnă însă că în cele mai importante chestiuni nu s'a căzut de acord și că Dnii Maniu și Brătianu nu vor colabora servind interesul obștesc.

In rerupnrea „tratativelor s'a făcut fără să se renunțe la lupta pentru înfăptuirea ideilor de cari au fost călăuziți adică prăbușirea din temelie a actualei guvernări pe a cărei ruină vor să clădească o nouă constituție mai încăpătoare pentru poporul țării și servind adevăratele interese ale neamului.

Ambele partide încearcă să-și justifice procedeul, în acelaș timp însă nici unul din ele nu desperează, ci din contra își lasă ușile larg deschise pentru trupuri mai potrivite, când împrejurările vor cere cu insistență o colaborare în vederea terminării acțiunei deja începută.

In aceiași chestie, „Uj Kelet" scrie mai departe:

După întreruperea tratativelor cu Liberalii, Partidul Național intenționează o apropiere de Partidul Țărănist (?)

Acest svon până azi nu numai că nu este confirmat, ci pare a fi scos din domeniul fantaziei.

Un alt fapt, care este confirmat de întreaga opinie publică este incontestabila slăbiciune a guvernului și incapacitatea acestuia de a mai face față greutăților rezultate din însăși imoralitatea lui.

Zilele acestea au dovedit că și cei mai încarnați optimiști membrii ai guvernului sunt conștienți de slăbiciunea lui și că prin urmare o nouă viață economică, financiară și politică reclamată de interesul obștesc nu se va putea întemeia numai prin puterile partidului poporului, ceia ce face ca acest partid să se gândească la o colaborare cu Partidul Țărănist.

Dl. Mihalache însă refuză categoric ori-ce apropriere de guvern și intenționează o apropiere de d. Maniu.

O astfel de apropriere este însă zădărnicită de cazul cunoscut al d-lor Iorga și Stere.

Partidul Național nu va încheia nici când un pact în contra voinței d-lui Iorga, în schimb însă nici Partidul Țărănist nu este aplicat să sacrifice pe d. Stere".

D-l Mihali își depășește atribuțiile...

Zilele acestea am văzut un ordin de evacuare iscălit de d-l Th. Mihali, președintele comisiunei de unificare, s'au după cum îl numesc mulți subalternul, „ministru în Ardeal", ordin prin care un negustor român din Cluj, era invitat să-și părăsească propria sa casă. Faptul nea surprins cu atât mai mult cu cât ordinul d-lui Mihali venia să anuleze un alt ordin al directoratului de interne prin care se dădea drept comerciantului român, de-a sta în casa sa proprie și a-și exercita comerțul pe piața Clujului. Dar în afară de aceasta, noi știm că d-l Mihali nu are nici o împuternicire legală de a se amesteca în administrație, d-sa fiind însărcinat să se ocupe numai cu unificarea legilor, iar nu și cu aplicarea lor.

Dacă credem deci că d-l președinte Th. Mihali, este în toate drepturile d-sale când acordă ziarelor lungi interviewuri de politică internă sau externă, precum și atunci când ea parte ca reprezentant al guvernului la toate festivităției oficiale, nu putem admite însă ca d-sa să se amestece în chestiuni care depășesc atribuțiunile d-sale, cum este fără îndoială chestiunea locuințelor.

Anunț.

1269.

Preluând magazinul de manufactură al Domnilor Weis și Molnár Cluj Calea Reg. Ferdinand, fac cunoscut prin prezenta, că cine are ceva de primit dela numiții să se prezinte până în termin de 8 zile spre a fi achitat. După acest termin nu se va lua în seamă nici o cerere.

Cluj, 22 Noembrie 1921.

Sucursala Luca P. Niculescu.

In jurul alegerilor dela Camera de Comerț și Industrie

O vie agitație s'a deslănțuit în jurul noilor alegeri pentru Camera de Comerț și Industrie din localitate.

Ziarele de toate culorile se ocupă cu organizarea acestei instituțiuni și este desigur în interesul, elementului românesc, să nu piardă din vedere mișcările și fluctuațiunile din jurul acestor alegeri.

Se pare că există o mișcare pronunțată contra acelor elemente, cari, neflind comercianți, industriași sau oameni de bancă, caută să-și asume conducerea diferitelor asociațiuni de breaslă și în special, au tendința de a teroriza o colaborare liniștită și eficace a tuturor forțelor economice, reale.

Dacă lucrul este adevărat, trebue să spunem de pe acum, că ne vom împotrivi cu toată hotărîrea, unor astfel de apucături din orice parte ar veni ele, mai ales că avem convingerea că în bună parte aceste tendințe se îndreaptă și contra elementului românesc, care este de abea în formație.

Vom urma deaproape diferitele curente și le vom supune unei critici fără cruțare în cazul când vom vedea că în această acțiune se amestecă interese de persoane străine de interesele vieții noastre economice.

Camera de Comerț și Industrie — această să se știe — trebue formată din elementele cele mai valoroase, din elemente, cari au dat dovadă de muncă, pricepere, de cunoștințe economice, fie că ei sunt inscriși în vre-o asociație, stat, reuniunei, fie că nu

Nu din mila și bunăvoința unuia sau altuia, nu din protecția binevoitoare a acelora cari cred că dețin puterea în mână fiindcă s'au cocoțat acolo unde nici munca, nici cunoștințele, nici trecutul pe teren economic, nu-i indică, trebuie formată Camera de Comerț, ci, — după cum am spus, din talentele recunoscute, din oameni a căror activitate economică e bine definită.

Scrisoare din Oradea-Mare

Noile întreprinderi românești. — Organizarea cooperativelor stagnează. — Funcționarii statului nu găsesc locuințe.

După preluarea imperiului din partea românilor, au luat ființă și în Oradea-Mare câteva întreprinderi industriale și comerciale, între cari și „Tipografia și Libraria Românească", o societate pe acții, în care e reprezintat exclusiv capitalul românesc, cum mi-a spus dl Director al tipografiei, N. Moga. Personalul tipografiei, e alcătuit numai din români. Asemenea și l librăria românească.

Intre acționarii tipografiei „Biharia", unde apare și ziarul cotidian „Tribuna", găsim și mulți evrei; asemenea sunt puternic reprezentați evreii și în serviciul tipografiei.

Natural, e vorba numai de un început. Întreprinderile românești, cum recunosc evreii înșiși, nu prea pot fi luate în seamă față de numeroasele întreprinderi evrelești, în ce privește concurența.

E dureros însă, că pentru librăria românească nu s'a găsit un local pe strada principală.

După preluarea imperiului trebue să asistăm la astfel de spectacole, ca singura librărie românească să fie ascunsă într'o stradă late ală, la spatele lui Dumnezeu, cum e vorba românului bihorean.

Se impune, ca în toate orașele din Ardeal să li-se asigure comercianților, industriașilor români, întreprinderilor românești, localuri corăspunzătoare, situate pe străzile principele evacuând și cu forța pe numeroșii evrei, cari fac un monopol din comerț și industrie în favorul lor exclusiv.

Tocmai regiunea aceasta — cea mai curioasă și unică pe globul pământesc — este în foarte mare parte necunoscută — investigațiunile sunt deci extrem de reduse. Nici un european n'a voit sau n'a avut temeritatea să înainteze mai mult de 80 km. lungime — indiferent de unde pornește calculul exploratornlui.

Reliefnl ce ni-l prezintă atlazurile și în deosebi cele sferice e mai degrabă opera imaginațiunii. Intreaga colecțiune de noțiuni didactice, privitoare acestui formidabil lanț muntos sunt simple ipoteze, în puține cuvinte o literarică înșiruire de indicațiuni datorite indigenilor superstițioși, sau informatorilor ocazionali în cel mai bun caz.

Explorarea întreprinsă din inițiativa societății geografice regale engleze anulează întreaga documentare geografică de mai înainte, fiindcă toate cercetările sunt confirmate prin fotografiile luate pe teren.

Inexplicabil este însă faptul că un teritoriu limitrof al imperiului anglo-indian, — un masiv evident de mare însemnătate nu a putut fi ignorat de reprezentanții unui popor faimos prin spiritul său vecinic curios, vecinic avid de noutăți cât mai extravagante chiar. Dacă numai motive politice ar fi stimulat curiozitatea și încă s'ar fi putut câștiga mult.

E drept că Everestul se află pe o zonă interzisă europenilor, Cel ce vrea să-l cerceteze înaintând pela Sud, trebuie să treacă prin Nepol — localitate indigenă în care străinii au rare-ori norocul să poată intra și aceasta în chip particular și excepțional pentru grupuri mici, izolate. Dacă, cercetătorul ar porni-o dela Nord, ar nimeri de-adreptul în Tibet, care nu e mai puțin ermetic închis. In 1914, Marea Britanie întreprinse o expediționne militară la Lhasa în scopul de-a nimici influența rusă care tindea să predomnească în regatul lui Dalai-Lama. Ei bine, nu a izbutit; din potrivă, acțiunea era aproape să pună în primejdie dominațiunea anglo-indiană. Ca să nu-și compromită însă prestigiul preponderant, guvernul britanic utiliză un subterfugiu: Anglia și Rusia țaristă semnară un așa zis protocol de concesiuni reciproce, obligându-se fiecare în parte a nu se amesteca în trebile lăuntrice ale Tibetului.

Câți-va ani în șir, până la izbucnirea războiului european, explorațiunea acestei regiuni a fost stânjenită sub pretextul protocolului că explorațiunea oricât de independentă de politica propriu zisă, putea fi totuși interpretată greșit. Și pentru simpla plăcere a geografilor guvernanții britanici nu se expuneau să dea loc conflictelor diplomatice.

ORGANIZAREA ȘI PROGRAMUL EXPEDIȚIUNII

Deși guvernul nu încuviință cererea societății geografice regale, totuși aceasta, optimistă, avea credința că va putea să-și inaugureze activitatea de după războiu prin întreprida expediționne la muntele Everest.

Spre a înfăptui aceasta, societatea alie problemei proectate „Alpin Club"-ul.

Un grup de 6 specialiști, prezidat de Sir Francis Jounghusband — vestitul explorator al Tibetului și Himalaia — elaboră planul de operațiune.

Observațiuni cu luneta dela distanță revelaseră, pe versantul sudic, existența unor râpe imposibile. Singura cale quasi practicabilă era pe versantul opus — nordic — adică pe la Tibet.

Expediționnea pur științifică trebuia să fie perseverentă, de lungă durată și bine organizată. De aceea ea a fost împărțită în două perioade: întâia cuprinzând cercetarea versantului nordic și a doua, asaltul — adică, studierea crestei muntelui Everest.

Pentru ca explorațiunea să nu fie zadarnică, se hotărî perioade inițiale anotimpul verii preferabil din punctul de vedere climateric.

Sistema e temeinul unei chibzuite organizațiuni. Expediționnea a fost divizată în două: una pur topografică, — având a se ocupa exclusiv cu alcătuirea hărții; a doua, turistică, formată din cei rutinați în ascensiuni cât de periculoase.

Cum protocolul, de astădată, nu mai putea fi invocat — Rusia țaristă nemai existând și cu ea simultan și pretextul diplomatic, — guvernul englez acordă exploratorilor nu numai permisiunea solicitată, dar și sprijinul său oficial. Guvernul tibetan convertit la însemnătatea pur științifică a expediționnii — consimți și el, ba ruga pe exploratori să-i inițieze în arta topografică și pe tibetani — nu așa de refractari pe cât se crede.

CAMPANIA DIN MAIU-OCTOMVRIE 1921

La 18 Maiu, expediționnea părăsi — sub comanda colonelului Horvard Bury, un adânc cunoscător al regiunii proectate, — Darjeeling — celebrul sanatoriu situat pe înălțimile dela Nordul orașului Calcuta, pornind spre Everest. Alături de colonelul Bury erau: doctorul Kellas, un viguros turist dar și un distins savant; apoi trei alpiniști foarte încercați: Harold Reaborn, George Leigh Mallory și G. H. Bullock. Acestora li se asocie și doctorul Wollaston, medic de profesiune și naturalist. O sută indigeni purtau bagagiul trebuitor.

Topografii: maior H. T. Morshead, căpitan Wheeler, însoțiți de geologul M. Heron și colaboratorii localnici porniseră pe o altă cale.

Cutreierând satele din Bihor, putem constata'a, că mişcarea cooperatistă stagnează.

Nu vedem nici un început serios în această privinţă. Românii în situaţia materială mai bună să asociază cu evreii înfiinţând diferite societăţi pe acţii, decorative, spun ei, fără isteţimea, şi experienţa evreului ar ajunge la sapă de lemn.

E un semn dureros al vremii, în care trăim, că românii nu au capacitatea de a se organiza pe teren economic, avizaţi fiind la serviciile evreilor, cari se şi fălesc cu talentul lor extraordinar în conducerea afacerilor,

■

La oficiul de locuinţe al oraşului zilnic se prezintă funcţionari de ai statului, solicitând vre-o cameră mobilată, însă nu li să dă, din cauza, că nu se găsesc. Un profesor la şcoala militară, venit din vechiul regat, stând fără locuinţă, s'a hotărât să părăsească oraşul, neputând suporta cheltuielile multe în hoteluri.

Admit, că cei din fruntea oficiului de încartiruire au cele mai bune intenţiuni, însă se impune luarea unor măsuri mai eficace, reclamate de interese superioare de stat, faţă de cari interesele particulare nu pot fi luate în considerare.

Intre măsurile, ce ar fi de luat, ar fi şi evacuarea forţată a evreilor din Galiţia şi a acelora, cari s'au mutat în Oradea, după 1 Sept. 1914.

Coresp.

O nouă sărbătoare culturală în Ardeal

Judeţului Mureş-Turda i se va oferi 126 biblioteci româneşti. — M. S. Regele va asista în persoană la solemnitatea distribuirei acestor biblioteci.

După marea sărbătoare culturală care a avut loc la 6 Noembrie a. c. la Sighişoara o nouă sărbătoare se pregăteşte Ardealului.

Ministerul cultelor şi artelor à luat hotărîrea să înzestreze toate comunele din judeţul Mureş-Turda, în număr de 126, cu biblioteci româneşti şi pentru distribuirea acestor biblioteci a ales ziua de 4 Decembrie.

M. S. Regele a hotărît să patroneze în persoană marea solemnitate ce va avea loc în Târgul-Mureşului.

In vederea acestei grandioase serbări la Târgul-Mureşului au şi început lucrările în vederea vizitei regelui.

— Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

Informaţii

Salariile profesorilor dela şcolele medii au fost fixate după o nouă normă aprobată de minister, în sensul căreia profesorii cu calificaţie specială vor primi leafa de bază 1300 lei.

■

La Directoratul general al instrucţiei din Cluj, acum în fiinţare se lucrează la organizarea completă a direcţiunilor regionale ale învăţământului: Cluj, Sibiu, Oradea-Mare şi Timişoara.

■

La Cohalm (Rupea) s'a înfiinţat o şcoală inferioară de meserii cu lecţiuni de ferărie, lăcătuşerie, rotărie şi tâmplărie. In curând se vor mai înfiinţa şcoli similare la Orăştie şi Câmpeni.

■

Primăria oraşului Târgul-Mureş a început pertractări cu fabrica de Nitrogen din Diciosânmărtin, ca să conducă un curent electric dela staţiunile fabricei, care are motoare cu o putere de 30.000 de cai pentru desvoltarea electricităţii. Oraşul Târgu'-Mureş are lipsă de aceasta, pentru că turbinele de apă ce le folosesc acolo la desvoltarea electricităţii nu au destulă energie, din cauza că apa Mureşului este scăzută când este secetă. Conductul de gaz dela Samsud la Târgul Mureş ar costa cu mult mai mult decât ducerea electricităţii dela Diciosânmărtin.

■

— La Târgul-Murăş se fac pregătiri pentru primirea Maj. Sale Regelui pe ziua de 4 Decembre, când va avea loc inaugurarea alor 126 biblioteci poporale din judeţul Murăş-Turda. Afară de aceea se spune, că ministerul de războiu a dăruit 43 clopote bisericilor din acel judeţ rămase fără clopote pe urma rechiziţiilor maghiare.

■

La şăzătoarea de Dumineci a „Culturei poporului", d-l prof. univ. I. Ursu a vorbit despre pericolul bogăţiilor noastre, arătând că datorită acestor bogăţii, străinii caută să ne subjuge economiceşte

■

Termenul pentru depunerea jurământului faţă de stat de către funcţionari maghiari a fost prelungit încă cu o lună.

■

Printr'un recent ordin al ministerului de interne bursa din Cluj va începe a funcţiona dela Ianuar în localul propriu al Camerei de comerţ, ocupat astăzi de Corpul de Armată.

■

Sfatul negustoresc ţine astăseară la ora 8, o întrunire în legătură cu alegerea comitetului Camerei de comerţ din Cluj.

■

Membrii organizaţiunii Naţional-liberale din oraşul şi judeţul Sibiu, sunt invitaţi a se întruni în Congres judeţean Vineri, în 12—25 Noembrie 1921, la ora 11 a. m. în sala „Unicum" din Sibiu. Congresul se va ţinea după următoarea ordine de zi: Cuvântarea de deschidere a preşedintelui. Darea de seamă asupra activităţii „Comitetului judeţean" în timpul dela Decembrie 1920 încoace. Expunerea situaţiunii politice. Alegerea noului „Comitet judeţean" şi constituirea acestuia.

In urma apelului făcut de d-nii Martinovici şi Istrate, autorii „Dicţionarului Transilvaniei şi celorlalte ţinuturi alipite" primindu-se din foarte multe părţi abonamente plătite precum şi prenumărări pentru rezervare de exemplare, — se aduc pe această cale la cunoştinţa tuturor, că lucrarea este încă sub tipar şi că se va trimite celor în drept imediat după apariţie, în cursul lunii Decembre, anul curent

■

La cafenea „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Dumineca şi în zi de sărbătoare p. m. simfonie şi concert. 1270

■

Din Arad se anunţă că greva tipografilor a încetat.

■

Aflăm că acţiunea deschisă de poliţie contra Uniunei maghiare, pe motivul că a funcţionat fără statute aprobate de autorităţi, a fost suspendată prin ordinul ministerului de interne întrucât Uniunea ar fi o federaţie a diferitelor partide politice maghiare, iar nu o nouă societate.

■

Oficiul de repatriere care funcţiona pe lângă direcţiunea poliţiei va rămânea şi pe mai departe în Cluj; Deşi direcţia poliţiei se va muta la Bucureşti.

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

Puşkáş Béla şi Körösi Duduş concertează alternativ cu capella lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. I-622

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marţii drama Onor sau Moarte.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Marţi drama senzaţională a casei Pathé „Miliardarul Nenorocit" în rolul principal Mari Pikfard.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marţi drama fabricei Ufa „Soţia ideală".

■

In restaurantul

„La Pisica Vânătă"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1403. Serviciul prompt.

Scrisori din Braşov

Manifestări culturale. — Soreanu. — D. Tiberiu Brediceanu.

Sâmbăta trecută s'a întrunit societatea bună a Românilor braşoveni în saloanele casinei române în o primă convenire socială, care va fi urmată în decursul iernei întregi de o serie întreagă de alte conveniri. Ideia iniţiatorilor de a da societăţii române din Braşov prilej să convie neîncetat, intim, fără deosebite pretenţii de program, şi într'o legeră familiaritate a fost primită cu drag şi prima convenire a reuşit pe deplin. Cam 300—400 de persoane, doamne şi domni au avut ocazia să se întâlnească, şi, cum nu se poate astfel, un schimb viu de păreri se naşte de sine; lumea începe să se cunoască, să se aprecieze; simpatii se leagă, şi, îndeosebi o intimitate se porneşte între intelectualii de baştină ai Braşovului şi între mulţimea celor aşezaţi în ultimul timp aci, precum şi între civili şi militari. Trebuinţele publicului au fost satisfăcute prin un bogat bufet.

Trupa Soreanu a trecut pela noi, terminându-şi, cu cele 3 reprezentaţii date în Braşov, turneul ei prin Ardeal. Aceste trei reprezentaţii anunţate pe zilele de Luni, Marţi, Miercuri, au fost amânate, jucându-se numai Marţi comedia lui Otto Ernst „Institutorii" iar Marţi în matineu Avarul şi seara Raţa sălbatecă de Ibsen. Dacă, cu toată oboseala firească, după un turneu obositor, jocul artiştilor a satisfăcut pe deplin publicul, care de astădată a umplut sala de toate trei reprezentaţiile, nu putem însă retăcea că schimbările la program anunţate totdeauna prea târziu produc confusiune şi neplăceri mai ales publicului dela sate, care cercetează cu drag reprezentaţiile atât de apreciate ale trupelor alcătuite din artişti ai Teatrului naţional din Bucureşti. Au fost acum de câteva ori purtaţi pe drumuri prin aceste schimbări de program şi lumea se desgustă.

Pe de altă parte, oricât ar aprecia publicul braşovean intenţiile bune ale direcţiunii teatrelor de a face cunoscute producţiile dramatice ale literaturei clasice franceze şi ale celei moderne germane sau a teatrului ibsenian, iubitorii de teatru resimt şi azi puternicile impresii lăsate de piesele luate în repertoriu de trupa dlui Notara în turneul ei din anul trecut (Apus de soare Trandafirii roşii, Ilderim, Răzvan şi Vidra) şi doreşte ca să ni se aducă deci creaţiile de frunte ale literaturei dramatice române. Ar fi gustate cu evlavie piese istorice: Viforul, Un domn pribeag şi Tudor Vladimirescu, ambele ale dlui Iorga, Vlaicu Vodă, Despot Vodă, ori poveştile dramatizate ale dlui V. Eftimiu.

Alaltăeri s'a ţinut în Braşov o adunare a reprezentanţilor reuniunilor de cântări din Transilvania, în scopul formărei unei uniuni a acestora. Intenţia aceasta are rostul ei netăgăduit. Uniunea proectată, pe lângă cimentarea legăturilor, ar putea lua între scopurile ei multe necesităţi ce se resimt azi: concursuri de coruri, ajutorarea autorilor de piese muzicale, a conservatoriştilor, editarea unei reviste muzicale, care dela începutarea „Muzei" lui Iacob Mureşan este tot mai de dorit şi crearea unei colecţii complete a produselor poporale de cântece din Ardeal.

In înţelesul aceloraşi necesităţi, d-l Tiberiu Brediceanu, fostul secretar de Stat actual director al băncii „Albina" din Braşov a primit din partea ministrului cultelor şi artelor delegaţia de a colecţiona minunatele cântece, doine, jocuri, colinde precum şi bogata comoară de zicale, proverbe, strigături, chiuituri cari sunt creaţiile gemnine, originale ale ţăranului român din Ardeal, Bănat ori din Munţii-Apuseni ai Crişenei.

Misiunea d-l T. Brediceanu este din cele mai frumoase. A păstra posterităţii aceste creaţii pline de vraje ale sufletului simplu, nefalsificat al poporului nostru, *azi*, când doina moare, ori se ascunde în munţi fugind de năvala cupletului sau romanţei de mahala — cum se ascundeau odată străbunii dinaintea duşmanilor cutropitori — azi, când colindele se uită, obiceiurile ocazionale moştenite din neam în neam se retrag înspăimântate de sosirea manierelor „moderniste", a le culege, a le selecţiona, a fixa nemuririi avântul, duioşia, izbucnirile de durere, dulceaţa mângâerii, ironia, viclciunea plastică a formei ritmul muzicei, cari caracterizează produsele muzicale ori literare ale neamului nostru, în momentul când sufletul lui e ameninţat să fie cuprins de zgura civilizaţiei, ucigătoare a romantismului, este de sigur o misiune frumoasă.

Iar d-l Brediceanu o va îndeplini, o ştim cu certitudine. Fără nici o delegaţie a cutreerat satele Ardealului şi din gura flăcăilor şi din arcuşul lăutarilor bătrâni a strâns atâtea melodii în opereta sa „La şezătoare" şi în caetele sale de: „Doine şi cântece" şi „Jocuri româneşti." Celace a putut face singur, neajutat de nime, înainte, va putea face acum, când are sprijinul poetului şi ministrului Goga, desigur mai din plin şi mai complet.

Atât de puţin s'a colecţionat până acum, şi atât de vast este câmpul de exploatare, încât o viaţă întreagă nu va ajunge să se strângă la un loc tot ce e menit să nu piară pe veci, — mai ales că d-l Brediceanu nu va avea să se mărginească numai la cântece şi jocuri.

Să sperăm că D-sa va face din misiunea încredinţată o problemă a vieţii sale. *Coresp.*

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Socieate pe Acţii
467

Se vopsese blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Monroe și Harding

După cum semnalam în cronicile noaste anterioare doctrina Monroe a devenit un fel de biblie pentru acei ce vor să păcătuiască acoperiți.

Sounem că nu trebuie să ne așteptăm la cine știe ce preocupații umanitare mondiale, la o revoluție morală care s'ar produce la Washington, — și că cei dintâi cari își vor da seama de umanitarismul lui Harding vor fi japonezii.

Aceștia — vor prinii ori nu vor primi, „umanitarismul" lui Harding — știu însă ce greutate să pună pe cuvintele Americanilor și englezilor — și ce seriozitate să-și acorde propriilor angajamente ce și le vor lua în conferință.

Două morale politice stau față în față: a anglo-saxonilor și a Japonezilor.

Iată, în aceași ordine, că Prager Presse publică următoarea propunere, mai concretă, pe care americanii o vor face pentru a determina . . . dezarmarea:

1. Anglia, Japonia și America vor conveni prin tratate separate (!) la limitarea înarmării maritime, limitare la care se va ține seama și de condițiunile de siguranță națională a fiecărui stat în parte.

2. Situația specială (!) a Angliei, să fie recunoscută în forma pe care a aprobat-o Wilson în 1919 și care conchidea că Anglie să-și menție puterea sa pe apă.

3. Din cauza felului său politic și teritorial, și din cauza lungimii coastei sale la oceanul Pacific, și din cauza necesității de a apără și mai departe doctrina lui Monroe, Statele unite au toate motivele să poseadă tot atâtea forțe navale cât posedă cea mai tare dintre puteri, adică Anglia (!)

4. Anglia, Japonia și America vor declara, într'o convenție aparte, că pe un anumit timp (10 ani) nu vor mai construi vapoare de războiu. În acest timp vor putea fi, însă, înlocuite acele bastimente care sunt ajunse la descalificare, prin altele noi (!)

5. Cele 6 superdreadnoughturi, pe care le construesc acum Statele-Unite, să fie socotite, de pe acum, ca o parte a acelei flote.

6. Japonia și St. U. se angajează să se abție dela ori ce fortificare a ceastelor Oceanului Atlantic.

7. Vapoarele scoase din uz vor fi sterse imediat din listele navale ale celor trei state.

8. Se va da o garanție că nu se vor construi vapoare comerciale înarmate ori bastimente de războiu într'un mod ilicit.

Bine înțeles, toate acestea, după ce a hotărât că echilibrul este aranjat în primele 3 articole în favoarea Angliei și a St. U. fie față de Japonia fie între ele, la un viitor conflict, după ce vor fi colaborat la ruinarea flotei japoneze.

Să așteptăm momentul când se va propune acest aranjament final și comun — care aranjează că aranjamentele finale se vor aranja după conferință, prin aranjamente separate.

Și omenirea e convinsă de seriositatea conferinței dela Washington? . . .

P. S. — *Le Matin* comunică din Londra: membrii comisiunii americane au intenția ca în caz când propunerile lui Harding vor fi respinse, America să înceapă construirea a 14 mari unități navale. Cele 16 unități care sunt în consrucție, vor fi, în orice caz terminate, construirea lor va fi accelerată.

In planul său, Hughes limitează vapoarele mari ale Americei, la 16.

Delegații japonezi, considerând că Japonia nu are vase suficiente și că comisiunea experților va ține socoteală de acest fapt.

Cronica externă

Marți 22 Nov. 1921.

Problema dezarmărei continuă să fie desbătută cu multă înfrigurare în conferința de la Washington:

Proectul Americei pentru dezarmare, — primit la început laproape cu entuziasm de către delegații celorlalte puteri — începe să fie discutat și interpretat în lumina intereselor fie cărui stat.

Fără îndoială că Statele-Unite, atunci când au conceput proectul Hugues, au gândit să dea o lovitură obținând ca marile puteri, și în primul rând Japonia, să accepte dezarmarea pentru ca la discuția problemei Pacificului să se găsească în fața unui fapt îndeplinit, și deci mai ușor dispuse la concesiuni.

Din spirit de prevedere, Anglia și Japonia au primit cu multă rezervă dezarmarea propusă.

Delegatul Japoniei, amiralul Kato, a cerut conferinței în ultima ședință ca să se admită Japoniei tonajul general, el fiind prea puțin superior prevederilor adunărei.

Pe de altă parte, Franța, care la început se arată mai conciliantă, a făcut noi declarații în ceace privește sporirea forțelor sale militare.

In mijlocul unei asemenea atmosfere, conferința a lăsat chestiunea dezarmărei pe seama unei comisiuni tecnice, — și a început discuțiuni care privesc situațiunea din extremul orient.

Delegatul Chinei a cerut anularea tuturor tratatelor secrete ari ar sprijini o politică de expanziune față de marele imperiu.

Desbaterile au fost amânate pentru ca delegații japonezi să ceară noi instrucțiuni.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Luni: Romanul unui orfan
Marți: Miliardarul nenorocit
Miercuri: „ „
Joi; „ „
Vineri: Omul cu capul mort
Sâmbătă: „ „ „
Duminecă: „ „ „

CINEMA URANIA

Luni: Maestru Jenkins
Marți: Soția ideala
Miercuri: „ „
Joi: „ „
Vineri: Venus
Sâmbătă: Venus
Duminecă: Venus

CINEMA APOLLO

Luni: Onor sau moarte
Marți: „ „ „
Miercuri: Papusa minunată
Joi: „ „
Vineri: Insula himsó
Sâmbătă: „ „
Duminecă: Doi răstigniți

Răspândiți „Infrățirea"

Ultime informațiuni

fir special dela corsp. nostru din București

Ora 1 p. m.

D. Vaida a fost chemat în audiență la Palat eri la ora 5.

Regele însă fiind bolnav, audiența n'a avut loc.

La congresul partidului Liberal din județul Făliciu, afară de d. Vântu, președintele organizației, au mai vorbit și d. Mirzescu care a declarat, că impozitele vor fi modificate și reduse, arătând totodată politicianismul periculos al doctorului Lupu și d. I. G. Duca, care a spus, că guvernul conduce țara în prăpastie financiară, după cum țăraniștii o conduc în prăpastia bolșevismului.

Dl Mărzescu a fost ales președinte de onoare al organizației din Făliciu.

Ieri la ora 5 avut loc la Palatul Regal în prezența Regelui și a principelui Carol solemnitatea decorării mai multor drapele, ofițeri și regimente cu medalia „Mihai Viteazul".

Au fost decorați: Regimentul 5 și 6 vânători, 1 Infanterie, 4 Artilerie, 5 Obuziere, 7 Artilerie, 6 Roșiori, 1 și 2 Artilerie.

Dintre ofițeri: Generalii Tăutu și Holban, și Locotenentul Iacob n.

Seara a avut loc banchetul ofițerilor decorați cu „Mihai Viteazul". Dimineața a avut loc comemorarea lui Mihai la biserica Mihai Bravu. Au vorbit Mitropolitii Pimen și N. Bălan, iară din partea Ministerului de Răsboi generalul Grigoriu.

La Teatrul Național a avut loc ieri, la ora 12, eroului soldat necunoscut organizata de „Societatea foștilor Luptători."

Au vorbit Virgil Sardaru și Mihail Lungeanu, și ș'au declamat poezii ocazionale. In asistență se afla și Principele Carol.

Situația politică continuă să fie grea pentru guvern. Necesitatea demisiei imediate e împărtășită de mai mulți miniștri, între cari d-nii Take Ionescu, Argetoianu și Mișu Antonescu. Singur d. Averescu a rămas să susțină că guvernul ar fi capabil să păstreze și mai departe puterea.

Ziarele tachiste au început să atace cu violență partidul poporului.

Dintr'o declarație făcută de d. general Averescu d-lui Zanne, reznită că guvernul e hotărât să renunțe la aplicarea impozitului pe avere.

Mișcarea muncitorească

Greva tipografilor din Arad a încetat. Nemulțumirile tipografilor din Cluj. — O nouă grevă în perspectivă. — Executarea legii pentru cerșetorie și vagabondaj. — Greva muncitorilor și patronilor croitori.

In numărul trecut am amintit că în Arad a izbucnit greva tipografilor și în același timp s'a trimis un ultimat guvernului amenințând cu greva generală a tuturor muncitorilor tipografi din Ardeal, dacă până la 25 l. c. nu se va trimite o comisiune pentru a înlesni tratativele între muncitori și patroni.

In urma intervenției ministrului muncii, greva din Arad a încetat la 21 l. c. Ministrul muncii a promis muncitorilor grafici că tratativele vor începe imediat după terminarea lucrărilor pregătitoare pentru reînceperea tratativelor. Anume ministrul muncii a cerut ca toate tipografiile din Ardeal și Banat să trimită delegații în scris Uniunii tipografilor din Cluj împuternicindu-i pe aceștia să trateze în numele tuturor muncitorilor. După primirea acestor delegații guvernul a promis că tratativele vor fi reluate fără întârziere. Promisiunea a avut efectul să facă pe muncitori să renunțe la termenul fixat (25 Noembrie), astfel că dacă lucrările pregătitoare nu se vor termina până la această dată, munca nu va fi întreptă.

Așteptăm ca ministrul muncii să-și îndeplinească cu exactitudine cel puțin de astădată promisiunea făcută, căci altcum neîngrijirea lor va aduce pentru întreg Ardealul o grevă care nu va putea fi atribuită decât numai greșelilor guvernului.

Lupta ce o dau, acum muncitorii este pentru realizarea contractului unic pentru toți muncitorii tipografi din Ardeal și Banat. Câștigul muncitorilor tipografi este aproape sigur, de carece ei nu cer decât extinderea contractului încheiat între tipografii și patronii din Cluj pentru toți muncitorii și patronii de tipografii din Ardeal și Banat.

Totuși va trebui să se aibă în vedere posibilitățile de existență ale muncitorilor din diferite orașe, deoarece nu în toate orașele este aceeași scumpete a articolelor de prima necesitate ca în orașul Cluj, care lipsit fiind de o regiune economică abundentă e silit să se aprovizioneze din alte părți, ceeace duce la inevitabila scumpire a traiului.

Stabilirea salarului unic general se va lovi prin urmare de unele greutăți, peste cari probabil se va putea trece.

O altă serie de tratative va impune nemulțumirea tipografilor din Cluj, cari au intrat contractul colectiv în Iunie anul acesta și în care se prevede urcarea și scăderea salariilor conform prețurilor de pe piață socotindu-se proporția 5 jum. Adecă după o urcare de 5 la sută a prețurilor ar urma urcarea salarului cu doi la sută. Tipografii din Cluj pretind diferența de salariu dela 24 August până la 22 Oct. deoarece urcarea prețurilor la alimente pentru acest interval a fost de 25 la sută ceeace ar implica o urcare de 10 la sută a salariilor.

Muncitorii sunt hotărâți a declara greva, dacă patronii nu vor acorda această urcare. Tratativele acestea, vor începe în curând la Inspectoratul muncii din Cluj.

La Inspectoratul muncii din Cluj au început pregătirile pentru executarea legii referitoare la cerșetori și vagabonzi. In curând se vor înființa pe lângă toate autoritățile polițienești birouri de triaj cari vor avea în evidență cerșetorii și vagabonzii și îi vor aduna pentru plasare.

Cei găsiți în stare de muncă vor fi plasați pe la sate sau în diferite instituțiuni unde vor trebui să muncească primind salarii și întreținere. Cei bolnavi sau incapabili de muncă vor fi trimiși în spitale sau se vor preda comunelor cari vor trebui să îngrijească pentru întreținerea lor.

Pentru o stârpire cât mai grabnică a cerșetoriei și vagabondajului și pentru o executare cât mai eficace a legii, se cere și ajutorul publicului. Fiecare cetățean este în drept a denunța autorităților polițienești pe toți cerșetorii, vagabonzii sau persoanele cari au o existență dubioasă sau trăesc prin ocupațiuni imorale, pentru ca toți aceștia să fie arestați și supuși unei munci productive.

Autoritățile așteaptă ca publicul să dea tot concursul pentru împedecarea cerșetoriei devenită o adevărată plagă pentru unele din orașele Ardealului.

Greva izbucnită încă în Iulie anul acesta între muncitorii și patronii croitori e pe cale de aplanare. Amănuntele le vom servi la timp.

Mare destacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

Răscumpărarea împrumutului de războiu

„Comitetul Central Transilvanean pentru răscumpărarea împrumutului de răsboiu" ne comunică următoarele:

Activitatea începută la Sibiiu în luna Septembrie a. c. pentru răscumpărarea împrumutului de răsboiu se desvolta bine. La fel ca la Sibiiu au avut loc adunări în masse şi în Bistriţa, Elizabetopol, Făgăraş, Lugoj, Mediaş, Sebeşul-Săsesc, Satu-Mare, Reghinul-Săsesc, Sighişoara. Toate aceste adunări au luat rezoluţiuni deasemenea, ca la Sibiiu, prin care se cere cu insistenţă răscumpărarea împrumutului de răsboiu. Pentru săptămânile proxime se intenţionează adunări la Aiud Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Târgu-Mureşului etc. Un comitet al uniunei, conform unei hotărâri luate la Timişoara a hotărât înfiinţarea unei reuniuni separate bănăţene pentru răscumpărarea împrumutului de răsboiu.

Intracea şi preşedintele Consiliului de Miniştri, domnul general Averescu. In mod oficios şi-a arătat părerea să în chestia răscumpărării împrumutului de răsboiu.

Cu prilejul primirilor, ce au avut loc, la mijocul lunei Octombrie când d-nul preşedinte al consiliului de ministri era la Cernăuţi, domnul general Averescu a declarat faţă de delegaţiunea uniunei proprietarilor de împrumuturi de răsboiu din Bucovina, condusă de domnul senator Cosmiuc următoarele:

„Chestia răscumpărării împrumutului de răsboiu va trebui amânată până când lichidarea între România şi fosta monarhie austro-ungară va ajunge la un oarecare sfârşit. Aşi vrea însă, ca posesorii de împrumuturi de răsboiu să nu creadă, că ei vor suferi vre-o pagubă, căci Statul Rormân, care a devenit stăpân al Bucovinei, va presta toate despăgubirile, care, care se impun Bucovinei, care face parte din Austria. „Domnul Preşedinte al Consiliului de Ministri mai adaugă, un exemplu: „Dacă Austria în timput războiului ar fi făcut datorii în Franţa, sau dacă Austria din vreun motiv ar fi fost obligat a face oarecare plăţi Franţei, atunci Bucovina ar fi obligată a contribui la achitarea acestor datorii plătibile Franţei. Cu atât mai mult trebue, ca România să plătească datoriile Austriei, care cad în sarcina Bucovinei, în favorul cetăţenilor români".

Preşedintele consiliului de miniştri s'a mai interesat, dacă există o statistică exactă, ce sumă de împrumuturi de războiu cade în sarcina Statului Român? Ii s'a comunicat, că domnul Ministru de Finanţe a făcut deja statistica oficioasă, care a publicat-o deja. La observarea conducătorului delegaţiunei, că mai există posesori, cari din diferite motive nu şi-au putut insinua titlurile lor, domnul preşedinte al consiliului de miniştri răspundea, că astfel de insinuări întârziate se vor admite în orice caz, sub condiţiunea, ca acest lucru să se facă, ca orice speculă în detrimentul Statului Român să fie împiedecată spre deosebire de răscumpărarea ulterioară a coroanelor. Domnii delegaţi pot fi liniştiţi, căci rezolvirea chestiei într'adevăr va suferi numai o amânare".

Această declaraţie foarte importantă făcută de prim ministrul pentru răscumpărare seamănă cu a domnului Masaryk, preşedinte al republicei cehoslovace din luna Septembrie a. c. Domnul Masaryk, primind o delegaţie din oraşul Limbach (lângă Pressburg) condusă de un preot german catolic, după biuroul de presă cehoslovac a spus din cuvânt în cuvânt următoarele:

In ceeace priveşte chestia împrumutului de războiu vreau să vorbesc cu toată sinceritatea. La început, când eram departe de vatră în Franţa, Belgia, Rusia, eram contra răscumpărării, pentrucă am stat sub impresia masacrelor necomeneşti.

Reîntorcându-mă m'am convins, că săracii şi văduvele au fost siliţi din partea celor de sus, să subscrie împrumuturi fiindcă mi se prezintă şi acum văduve şi orfani din toate păturile populaţiei plângându-se că i s'a luat ultimul ban pentru împrumuturile de războiu. Văzând acest lucru trebuia să-mi spun eu însu-mi, că răscumpărarea împrumutului de războiu este necesară în interesul cetăţenilor noştri. De atunci fiecărui ministru de finanţe îi dau sfatul ca dorinţele proprietarilor de împrumuturi de războiu să le ia în deplină considerare. Eu serios şi cu toată sinceritatea îmi dau silinţa, ca să se facă dreptate tuturor cetăţenilor fără deosebire".

De asemenea şi noul ministru de finanţe, d. Nowak cu prilejul primirei unei delegaţiuni ale uniunilor pentru scutirea împrumuturilor de război, a declarat următoarele: „Guvernul are datorinţa, ca să se ocupe temeinic cu chestia împrumutului de războiu în sensul expozeului domnului preşedinte Masaryk din Pressburg. Aceasta se va face imediat ce desbaterile bugetare vor fi terminate în timp constituţional. Se va căuta o soluţiune care să ţină cont de dorinţele posesorilor de împrumuturi de războiu după posibilitate. Una din cele mai dificile este problema împrumuturilor lombard, fiind aci atinse şi interesele băncilor".

După declaraţiunile acestor personalităţi conducătoare nu mai începe nici o îndoială, că posesorilor titlurilor de războiu i-se va face dreptate şi în ţara noastră. Este însă necesar, ca activitatea pentru răscumpărarea titlurilor să fie continuată cu toată puterea. Săptămâna viitoare se va ţine la Sibiiu adunarea constitutivă a comitetului central pentru Transilvania, Banat şi Bucovina. Comitetul Central se va compune din reprezentanţii tuturor ţinuturilor, deci trebue, ca activitatea pentru răscumpărarea împrumutului de război cu începerea sesiunei parlamentare să aibă rezultatul cuvenit.

Stoc însemnat
Tuburi de ţigarete
Aida, Kiz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Cronica politică

Congresul ţăraniştilor. — In congresul ţinut la Bucureşti, ţăraniştii au proclamat lupta de clasă şi au hotărât înfiinţarea sovietelor ţărăneşti, având ca deviză formula: *dinte pentru dinte*. D. C. Stere a cerut formarea unui guvern neutru, iar d. Halipa a proclamat fuziunea grupului său din Basarabia cu partidul d-lui Mihalache.

După cum se vede, congresul ţărănist a fost dominat numai de preocupări electorale şi nici de cum şi de dorinţa de a aduce soluţii precise la problemele care se cer astăzi rezolvate. Nici valuta şi nici starea financiară a ţărei nu au găsit un loc în desbaterile congresului, încât şi astăzi trebuie să ne întrebăm: care este programul de guvern al partidului ţărănesc? Căci a proclama lupta de clasă şi a hotări înfiinţarea de „soviete ţărăneşti", — aceasta constitue un program de agitaţie electorală, nu însă şi un program în virtutea căruia partidul ţărănesc să poată pretinde un loc în conducerea acestei ţări.

Omagiul N. Iorga

In editura „Ramuri" din Craiova a apărut *volumul de omagiu* închelat profesorului N. Iorga, cu prilejul împlinirii a 50 de ani. Tipărit pe hârtie velină şi înzestrat cu un mare număr de clişee.

Omagiul are următorul cuprins:

Dedicaţie (Gh. Bogdan-Duică). — Singurătate (I. Agârbiceanu). — Din Preistoria Olteniei (I. Andriţescu). — Daniel (Dimitrie) Filipide (N. Bănescu). — Mihail Anagnosti (Gh. Bogdan-Duică). — Urme bizantine în românşte (V. Bogrea). — Bas rabia (Versuri, I. Buzdugan). — Când au împrumutat Românii alfabetul chirilic (P. Cancel). — Nicolae Iorga şi Basarabia (Şt. Ciobanu). — Despre Morlachi (A. N. Constantinescu). — Cum sunt cunoscuţi oameni noştri (Tiberiu Cruda). — Scrisoare (Disescu). — Iorga şi Iorghiştii (Sever Dan). — Creatorul Naţionalismului (Radu Dragnea). — Accentele şi formele duble ale câtorva cuvinte (N. Drăganu). — D-l N. Iorga şi Asociaţia Culturală Ardeleană (I. Georgescu). — Urme noi de influenţă bizantină în literatura românească (Vasile Grecu). — Din „Satul Părăsit" de Oliver Goldsmith (Traducere, P. Grimm). — Pagini pedagogice din trecutul învăţământului nostru (E. Ionescu). — Unui bătrân (Versuri, Al. Iacobescu). — Petru Maior, în cadrul vieţii naţionale şi culturale a epocii sale (Alex. Lepădatu). — Nu încă (Versuri, Al. Lascarov-Moldovanu). — Două audienţe la Regele Carol I-u (V. Mihăilescu). — Inăturarea lui Gheorghe Şincai din directoratul Şcoalelor (I. Modrigan). — Numai adevărul mântuieşte (Pr. C. Moraru). — Polcovnicul Ioan Hâncu (D. Munteanu-Râmnic). — Primul profesor al lui Grigorescu: Anton-Chladec (Gh. Oprescu). — Amintiri şi impresii din preaima unui om (C. Onciul). Două cititorii nemţeşti ale lui Vasile Lupu: Mănăstirea de la Cetate şi Biserica din Neamţ (Tudor Pamfile). — Lui Nicolae Iorga (Versuri, Volbură, Poiană). — Sufixele — tor (ser) şi — oare (Sextil Puşcariu). — Cartea (Gh. D. Teraba). — Nicolae Iorga ca orator (P. P. Suciu). — Omul vremii (Aurel Scurtu). — Din filosofia istoriei la Românii (Marin Ştefănescu). — Direcţiuni şi tendinţe sociale în pedagogia contemporană (Grigorie Tăbăcaru). — „Bulgarii" lui Boscovici (G. Vâslan). — Un călător sârb necunoscut pe la noi: Ioachim Vuici (Şt. Berechet). — Omul de stat (Eugen Melik). — Actul de naştere al lui N. Iorga.

Preţul unui exemplar 45 lei.

Banca Naţională în defensivă

Creditoare cu 12 miliarde, furată de aurul ce i-se datoreşte, cu biletul redus la 10 centime. — Banca Naţională, inima unei ţări de 18 milioane locuitori, îşi ia măsurile de apărare împotriva unui guvern risipitor şi nefast.

Lipsa de concepţie economică a actualului guvern şi mai ales desfrâul la care el s'a dedat pentru a-şi îmbogăţi aderenţii au adus finanţele ţării şi creditul ei în cel mai mare impas.

Comenzile făcute de statul negustor, contractele oneroase încheiate de ministrul comunicaţiilor, misiunile în străinătate, bonurile de tezaur, teroarea fiscală a d-lui Titulescu au făcut, lipsa de control a publicului consumator şi a comercianţilor, cumpărăturile acestora, specula de valută la care unele bănci s'au dedat, specula şi contrabanda cu coroane şi cu ruble, — toate acestea, faptele fiecăruia din noi, nu se rezumă în ultima esenţă, decât în creditul şi în valoarea biletului Băncii Naţionale.

Cazul Băncii Naţiunii este, încă, act al. Din specula acestei bănci biletul Băncii Naţionale, a cărei denumire a produs o confuzie mai mult, a suferit scăderi de 4 puncte.

Banul băncii Naţionale este însăşi viaţa fiecăruia din noi. Actele fie căruia din noi se răsbună.

In special dezordinea finanţelor Statului au necesitat şi au pompat, mereu, împrumuturi dela Banca Naţională.

(Va urma)

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub B.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o harmonică pentru biserică sau școală, ușe cu geam, sobă electrică, mașină de gătit cu gaz, mare cuptor etc. la Cafenea „Europa". 1271. Reclama 1340

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-te Administrația ziarului Infrățirea

---

Ministerul Agriculturi Direcțiunea Domeniilor în Cluj.

Licitație.

In ziua de 30 Noemvrie anul curent se va ține licitație publică pentru vinderea alor

160 buc. pieri de Miel.
3 „ „ Viței.
2 „ „ Vacă

ce se află depozitala la ferma Academiei de Agricultură din Cluj.

Licitanții vor depune o garanție de Lei 500·— la începutul licitației la ferma Academiei de agricultură din Cluj, ore 10. 1262

Direcțiunea Inst. „Pasteur" Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de fochist la Inst „Pasteur" din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înainta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie a. c.

1266 DIRECȚIUNEA.

Direcțiunea Inst. „Pasteur" Cluj.

No. 919—921.

Concurs.

Pentru ocupareu postului de Laborant la Institul „Pasteur" serviciul antirabic din Cluj să publică concurs.

Reflectanți vor înainta cererile adresate Direcțiunei acestui Institut în persoană până la 30 Noemvrie 1921.

1365 DIRECȚIUNEA.

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Stirpitor de șoareci și șobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de gaurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără coucurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Byron Steamship Comp. Ltd.
„OF. LONDON"
LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul CONSTANȚA la 4 Decembrie st. n. direct NEW-YORK
Durata voiajului 16—18 zile.
După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander", „Themistocles" și „Megali Hellas"
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabinet pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.
Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—80.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargi No. 28.

Iu atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete „VICTORIA"
1105
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187
MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Domnișoară
care să cunoască la perfecție limbile franceză și ungară și eventual și dactilografia se caută pentru o instituție.
1223
Oferte scrise în limba franceză se vor adresa administrației ziarului. Salariul în franci francezi.

Măruntișuri | CLUJ | Articole de tricotage
Calea Victoriei No. 10
Ludovic Albisy
Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Cumpărăm în permanență:
Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot feliul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

A SOSIT
Șoșoni și Galoși
bărbătești americane prima calitate durabile cu staifuri tari asortate toate numerile. □ Se vinde engros cu prețuri moderate la depozitele
1261
Societății Franco-Anglo-Americană
BUCUREȘTI, Strada Karagheorghevici No. 5.
Telefon 29-26 Telefon 29-26

Trebue să ţineţi seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitaţi de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANTA—NEW-YORK

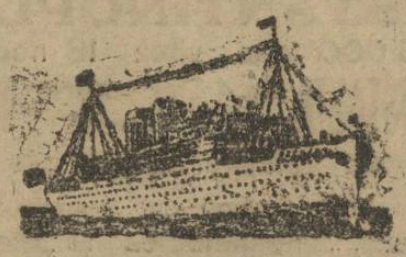

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate oraşele din Statele Unite şi Canada

Sucursalele: { Constanţa Str. O. A. Sturdza 41.
Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. Y.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanţa spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America şi doresc să obţie. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informaţiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obţine cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pasapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American şi pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondenţă Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite şi asigurate.

Trebue luat în consideraţie că veţi voiaja cu vapoare cari sunt sub protecţia pavilionului American.

Poşta vapoarelor execută prompt orice expediţiuni. Se primesc şi mărfuri spre expediere.

P. S. Toţi doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informaţiuni, şi detalii necesare plecărei.

Notaţi-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1256

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Ziare de modă — Calendare
Noutăţi literare
Cărţi franceze, germane şi engleze
Reviste
Hârtie şi recvizite de scris
frumoase şi ieftină la librărie 1267

LEPAGE

Cluj, Palatul Status

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Fraţii Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrează instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 13. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi lichesuri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de lichesuri, depositele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar. 329

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe zmanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet“ S. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur şi briliante.

Acordăm clienţilor interesele cele mai mari. 1247

PREIAU

reprezentanţa unei sau două fabrici pentru facerea operaţiunilor de vămuire precum şi tuturor formalităţilor pe la diverse ministere în legătură cu importul.

1213

A se adresa la ziar sub Cunoscător.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina cotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 331 | Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini | Vineri 25 Noembrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOM[illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Congresul grupării țărăniste

Reprezentanții celor câte-va organizații țărăniste din vechiul Regat s'au întrunit în congres la București pentru a discuta programul elaborat de d. G. Stere.

Inainte de congres, a avut loc o consfătuire intimă ale cărei discuții au pus în evidență și unele dezbinări în legătură cu organizarea și tactica politică a grupării. Așa, de pildă, unul din delegați, d. Bălan, a propus să se aleagă un nou comitet central, iar un altul a cerut ca în dezbaterile congresului să se fixeze și atitudinea țăraniștilor față de parlamentul actual. Aceste două propuneri însă n'au fost pe placul fruntașilor, căci, la prima propunere, a răspuns d. I. Borcea, spunând că țăraniștii, pentru „a arăta lumei că sunt o forță", trebuie să se prezinte „uniți" în fața congresului, iar la cea de a doua a răspuns d. I. Mihalache, spunând că chestia retragerei din parlament nu trebuie adusă în discuția congresului, ci să se lase toată libertatea de acțiune parlamentarilor țăraniști.

Răspunsul d-lui Mihalache însă n'a împiedecat pe d. Stere să declare că „massele populare decretează și noi trebuie să ne supunem decretului lor".

Prevăzându-se deci și alte dezbinări, d. Cezar Spineanu a propus ca dezbaterile congresului să aibă un caracter de „ordin general", iar d. Gr. Iunian a cerut ca „chestiunile mai grele" să fie discutate de o comisiune permanentă.

Pe de-o parte, vra să zică, declarația că „poporul decretează" și „țăraniștii se supun", iar pe de alta tendința bine vădită de a înlătura orice amestec al poporului când e vorba de a fixa organizarea și tactica politică a grupării țărăniste.

Și atunci ce putea să înfățișeze congresul decât o clică de politiciani veniți să amețească poporul cu teorii și „idei generale", pentruca „chestiunile mai grele" de care vorbea d. Iunian, adică acțiunea și tactica grupării, să rămâie toate pe seama „fruntașilor"?

Căci era vorba ca congresul să fixeze totul: și organizarea, și programul și tactica, — și cu toate acestea, în cele două zile de dezbateri, nu s'au expus decât „idei generale" cu desăvârșire streine de sufletul și de mintea țăranului nostru. Nici un punct de program care să rezulte din consultarea poporului, nicio hotărâre care să înfățișeze aspirațiile și voința congresiștilor.

După discursurile de circumstanță în care „fruntașii" s'au lăudat reciproc, d. Stere, teoreticianul grupării, a făcut expunerea „ideilor generale" din antiproiectul de program, care ideî au speriat așa de mult pe cei cari cunosc mai bine sufletul țărănesc, încât d. Bogdan-Duică a trebuit să se ridice imediat pentru a declara că aceste „idei" nu se vor realiza prin „revoluție", ci prin „evoluție". Aceiași declarație a trebuit s'o facă și d. Dobrescu care a spus că „la îndeplinirea programului țărănist trebuie să adăugem pe cale de evoluțiune pașnică" și că „lupta de clasă de care se vorbește în expunerea d-lui Stere nu trebuie interpretată ca o armă revoluționară".

Dar, după cum explică „Luptătorul", așa de bine inițiat în tainele politicei țărăniste, programul expus în congresul țărănesc trebuie înțeles mai mult „după spiritul decât după litera lui", — și spiritul din care a purces acest program nu este decât însuși spiritul doctrinei socialiste.

Prin „ideile generale" expuse de d. Stere se urmărește anume înglobarea țărănimii noastre în masa proletariatului universal și deci transformarea ei în agent al ideilor socialiste.

Așa se și explică dece, în cursul desbaterilor, d. Stere a rostit și cuvântul de „tovarăși", — cuvânt care a fost întâmpinat cu sgomot, murmure și râsete.

De altfel „ideile generale" n'au fost de loc înțelese de congresiști, și toți oratorii cari au vorbit după d. Stere au avut greaua sarcină de-a explica partizanilor înțelesul fiecărei idei în parte. Căci nu puteau să fie înțelese idei dintre cari nici una nu înfățișează sufletul țărănimei noastre, ci toate sunt adunate din cele patru vânturi ale mișcărei socialiste.

Și, tocmai de aceia, pe când d. Mihalache încerca să agite chestia pământului în spiritul doctrinei socialiste, un țăran din Botoșani, uluit de atâtea „idei generale", a arătat că „țăranul vrea și școală, nu numai pământ".

Pentrucă țăranul **aceasta** a înțeles că pe lipsa lui de cultură partidul țărănesc vrea să clădească o doctrină care nu este și nu poate fi doctrina unei mișcări politice care ar înfățișa cu adevărat sufletul țărănimei românești.

Știrile zilei

Cursul bursei la Paris

Lafayette 22 Noembrie

Leul se cotează iarăși

România 10 1/2

Londra	55.76
Newyork	13.95
Germania	5 1/8
Belgia	95 1/4
Spania	103/4

Omul

Discursurile bărbaților de stat englezi, pe lângă eloquența lor bine pregătită, se caracterizează prin emiterea unei propoziții, ori două, care răsună ca lozinca întregei cuvântări.

Această propoziție este de cele mai multe ori o figură literară. Ea e chintesența cuvântării și cuvântul de ordine care va face ocolul țării și a omenirii.

Răspunzând, bunăoară, Impăratului Wilhelm, care amenințase pe Aliați, din uzinele Krupp, Lloyd George a spus: germanii vor trage în tranșeele noastre cu obuze; eu voiu trage într'ale lor cu cerneluri.

Trotschi, ținându-se de aceiași regulă retorică, a răspuns odată Angliei: Să nu uite d. Lloyd George că Rușii au la îndemâna lor o armă teribilă: ușurința de a învăța limbile străine.

Tot Lloyd George: nu se poate juca billard pe un vapor.

In ajunul conferinței dela Washington, Primul ministru al Angliei a ținut un discurs. Motto a fost: Omul este animalul care învață cel mai greu.

Acest paradox admirabil sintetizează întreaga istorie a omenirii: de când există oamenii pe pământ și cât vor mai exista încă, oamenii nu vor răuși să învețe marele și singurul adevăr care este însăși esența și deosebirea lor de celelalte animale — că iar în sânul rasei oamenii își datoresc ajutorul reciproc pentru a lupta cu restul naturii.

Omul învață cel mai greu: lupul poate fi domesticit, omul nu învață nimic din întreaga istorie a omenirii.

Este o fatalitate ca el însuși, creatorul, compilatorul și învățătorul istoriei cu toate învățămintele ei să fie cel dintâi care, la orice pas să-i afirme inutilitatea?

Ori istoria însăși ne arată nulitatea rațiunii în fața legilor naturale?

Spiritualiștii primesc, cu fiecare nou eveniment al omenirii, o nouă dezmințire din partea materializmului.

După măcelurile groaznice oamenii își reamintesc poruncile rațiunii; dar istoria își face cursul ei mai departe.

Omul rămâne un veșnic prost: el niciodată nu va învăța că cel mai mare învățământ e să nu se înșele asupra lui însuși.

Lloyd George a avut multă dreptate.

Surorile de ocrotire

— Cu prilejul unei polemici —

S'a adus învinuirea gravă de către parohul I. Crăciun că instituția „surorilor de ocrotire", introdusă la noi acum ar fi un lux și o risipă a banului public.

In această chestiune d. profesor Dr. T. Gane susține din potrivă că instituția reprezintă împlinirea unei însemnate necesități având în vedere marea mortalitate infantilă la români.

Ambii vorbesc adevărul, numai pe căi diferite. Unul privește instituția din punctul de vedere practic, iar altul din punctul de vedere teoretic.

Să analizăm puțin: De fapt, instituția „surorilor de ocrotire" introdusă în Statele din Apus — ca Anglia, Franța, Austria, Germania — e o necesitate simțită, o instituție care servește medicului ca mâna dreaptă la împedecarea mortalității, la curățenia casnică și în general la introducerea în massele poporului a regulelor igienice.

Nu dorim oare și noi o asemenea situație fericită, ca fiecare comună să-și aibă sfătuitorul și îndrumătorul cuvenit, în aceste mari chestiuni de desvoltare sănătoasă? Dar chiar numai îndoială asupra instituției e urât lucru; a combate cu toată tăria să poată considera deadreptul de răutate.

Insă, atunci când introducem ceva străin la noi — deși s'a dovedit acolo a fi bun și folositor, totuși trebue mai întâi să examinăm terenul nostru să examinăm condițiile noastre de traiu și de desvoltare. Altmintreli ne vom arăta lumii, că suntem niște imitatori fără rațiune și fără nici un scrupul.

Țările din Apus au o industrie și un comerciu bine desvoltate; noi nu le avem, ci trebuesc făcute. Ele au economie de câmp rațională; noi nu o avem, trebue făcută. Au o cultură înaintată; noi avem 70—80% analfabeți. Cu alte cuvinte țările acelea au o bunăstare materială și o cultură; noi suntem un popor sărac și incult.

Ce urmează de aici? Că condițiile de traiu sunt mai bune și mai ușoare în Statele occidentale; iar la noi, că locuințele, mobilierul, vestmintele sunt neasămănat mai bune, mai corespunzătoare și mai igienice ca ale țăranului nostru. De unde, desigur se înțelege ușor că și mortalitatea în special infantilă e mai mică acolo, ca la noi.

In consecință putem admite, că pregătirea surorilor de ocrotire nu se poate compara cu a moașelor, putem admite că rolul și scopul orei de ocrotire este nobil ba chiar măreț, dar nu mai credem că mortalitatea infantilă o poate împedeca sora de ocrotire.

Introducerei instituției „surorilor de ocrotire" trebuia să-i premeargă alte lucrări mult mai importante și mai vitale: Industria și comerciul — cu o clasă puternică de industriași și comercianți — diferite fabrici cu mijloace de traiu pentru populația unui sau altui ținut, apoi ridicarea nivelului cultural al întregului popor. Acestea ne pot scăpa de sărăcie și de mortalitate aducând cu sine bunăstarea materială și cultura socială. Dar până atunci poți pune lângă femeia gravidă sau lăuză câte o soră de ocrotire, pentru că pruncul moare și mama e bolnavă că se hrănește cu mămăliga și oțet, având o singură odae supraaglomerată cu 7—8 membrii ai familiei — trăește deci în condițiuni cât se poate de rele, — nu că nu știe, dar nu are și nu poate trăi mai bine.

Cine să aducă bunăstarea materială și să ridice cultura poporului nostru la sate? Sora de ocrotre nu, ci Statul, prin elementele de cultură dela sate: preot, învățător și secretar comunal (notar).

Insă preotul azi, cu un salariu de 450 lei lunar nu poate împlini cum se cere aceste înalte îndatoriri. Mulți au și părăsit cariera; unii se pregătesc să o părăsească, iar ceilalți își văd de alte trebi pentru susținerea familiei și creșterea copiilor lor.

Invățătorii confesionali deasemenea. Locurile goale se umplu cu învățători cursiști de o valoare culturală îndoelnică. Cei mai mulți au abia 1—2 clase civile, făcute și acelea în pripă și fără pregătiri serioase. Nu e mirare deci dacă vre-unul din aceștia a început anul școlar de clasa I cu elevi de 6 ani cu predarea cercului și a semicercului.

Tot așa stăm și cu secretarii comunali. Cei buni s'au dus, în locul lor au venit elemente dubioase; iar câți mai sunt din pleiada veche își văd de existență pe alte căi.

Iată dară, cum la sate ne-am pomenit cu puține elemente de cultură, cari să sbat în sărăcie, cu populația săracă, năcăjită și fără cultură și cu sora de ocrotre venită să ne fericească și să dea alt curs stărilor actuale. Curat sărăcie cu... „hochtzilinder" (lustru).

Să rămânem deocamdată toț pe terenul practic al vieții. Să nu ne ridicăm la teorii, căci acelea ies toate bune pe hârtie, dar când să le aplicăm ne convingem în paguba noastră, că desvoltarea normală a unui popor nu se poate baza pe ele și nu se poate forța progresul nici cu risipirea ultimei energii.

Să vorbim, însă, sincer și așa după cum e realitatea: sora de ocrotire deplasată la sate încă nu și-a câștigat dreptul de existență. Nimeni încă nu a vorbit-o de bine. Di ncontra mereu se vorbește numai rău. Vor fi poate și excepțiuni cu conștiință, cu tragere de inimă și cu suflet nobil. Onoare lor. Dar

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

până când va să fie mai bine controlate, până ce se va stabili un cerc de activitate bine precizat cu îndatoriri și răspunderi, până ce majoritatea își va considera chemarea de sfântă, și nu numai de un mijloc de comoditate și trai bun, până atunci rămâne ca ceva caracteristic istoricoara adevărată de mai jos, și altele asemenea.

Mai zilele trecu'e un medic cercual îmi spunea că a vestit prin soră de ocrotire dintr'o comună primăria respectivă că va veni acolo, deci se aducă aceasta la cunoștința locuitorilor. În ziua indicată la 8 dimineața, medicul după ce a străbătut 15 chilometri depărtare a fost la fața locului. La primărie i să nimeni. Bolnavii erau neanunțați. Sora de ocrotire de-asemeni în pat și primăria nu știa nimiç fiindcă nu-i se spu ese nimic. Doar are salar puțin: 700 Lei lunar și cvartir și lemne și luminat! Ar trebui să i-se urce salariul la cel puțin îndoitul lui și să i-se pună la dispoziție și o trăsură, toate pentru fericirea poporului.

Tot așa s'a fenicit poporul și cu moașele. Au avut un salar de 600—1000 Lei anual dela comunele politice și remunerație de a naștere de 5—10 Lei.

La sate, cred că e de ajuns și nu știu să fi fost moașe care să fi cerut urcarea remunerației Li s'a ridicat totuși la 30 Lei — o sumă nu prea mare pentru cei cari au, dar exagerată pentru țăranu sărac dela sate, care nu are — și dacă nu are ce face mama leuză, căreia îi lipsește o hrană cât de cât nutritoare? Și doar știm șise poate dovedi cu statistica, că obiceiul de-a face copii e mai răspândit la clasa săracă de cât la cea bogată, la c assa inculă ca la cea cultă.

Am mai fericit poporul și cu renumerația așa numiților inspectori de morți (halott kém) — o funcție absolut superfluă la sate. În loc să o stergem spre ușurarea poporului, facem renumerație de 5 Lei de fiecare c z de moarte unor oameni fără pregătire specială, fără răspundere, fără cerc de activitate pe câtă vreme pe timpul regimului maghiar erau prea mulțămiți cu renumerația din partea comunelor politice de câte 50—100 Lei anual pe care de altfel o ridică și azi.

Conclusia: propășirea și fericirea poporului se pot face numai treptat iar instituțiile și dispozițiile noui se pot introduce numai conform necesității, conform gradului de desvoltare materială și intelectuală a maselor. Altfel — în special în împrejurările financiare actuale ale Statului — vom apărea, ca găina în grămada de bucate, risipitori și luxoși iar poporul sub atâtea dispoziții feri itoare, dar coștisitoare va merge ca racul până va ajunge acolo undç nimeni n'a dorit.

Dr. I. Stanciu.

Scrisori din Sibiu

Tetrul „Soreanu". — O piesă cu . . . ghinion. — Convenirl sociale.

Prevederile noastre s'au realizat întocmai. Trupa „Soreanu" a avut sală arhiplină, tustrele seri. Îmbulzeală în adevăratul înțeles al cuvântului: în loge, în balcon și prin staiuri.

Dar și actorii au știut să răsplătească dragostea publicului față de artă. Au pus „în joc" tot ce au avut mai nobil și mai frumos în sufletul lor.

S'a reprezintat piesa „Institutorii", o lucrare dramatică ce stărue să redea un colțișor din viața didactică a Germaniei.

Vesnicul omenesc din această piesă, e atât de fragil, atât de comun încât cu greu să asigure autorului un locșor în viața fără hotare a teatrului.

„Avarul" lui Molière are mai multă legătură cu vesnicia, Și a și plăcut mai mult. Desigur și pentru motivul că opera lui Molière ne vorbea în duhul latin, — latinitatea însăși:

„Nodul gordian" o miniatură teatrală de ardentă actualitate, care s'a jucat ca o complectare a „Avarului" a stârnit ilaritate. Ne inițișa doar pe „Domnul șef" încălcit în dragoste ușoară dar costisitoare care apoi îl împinge la mită îndemnat fiind de evreul ce operase cumpănă falșă. Șugubețul autor a lăsat ca în ipostasul „Dlui șef" să apară șeful de poliție și lucrul acesta n'a fost pe placul . . . poliției noastre sibiene. Căci „Nodul gordian" atât de mult aplaudat a avut în ziua următoare un epilog neplăcut în biruorile adevăr tei polițli de stat. Conducătorul trupei a fost citat la poliție unde s'a dresat un procesverbal din pricina „nodu ui" — pe care, zice-se, l'ar fi înghițit poliția. „Nodul gordian" ej o piesă cu tendință subversivă, e o batjocură la adresa poliției de stat, și prin urmare nu poa e fi reprezentată. Submineară numele bun de autorita'e.

De aceea, în temeiul procesului-verbal dresat se va interveni la ministerul artelor, pentru ce piesa înpricinuită să fie proscrisă.

„Rața sălbatică" a marelui Ibsen n'a plăcut, după cum ne așteptam. Se vede că n'a fost pe deplin înțeleasă. Simbolurile, prin care dramaturgul norvegian stărue să ne arăte una din cele mai primejdioase înfățișări din viața falșitatea, — par a fi prea greoae.

Abia plecat Soreanu cu trupa lui atât de bine pregătită și societatea românească sibiană și-a început seria „Convenirilor sociale" puse la cale de doctorul Lazar Popoviciu după rețeta vienezâ. Și-i curios că, la „convenirile", aceasta, cari după părerea doctorului Popoviciu sunt chemate să închege rândurile „să dureze legături de prietenie între cei de aici și cei de dincolo, astfel ca să nu mai fie „noi" și „voi" ci numai noi" vine lumea și a duce și jertfe bănești.

Totuși în loc să se dureze legături de intimă prietenie, se produc diverslini dureroase!

Așa de pildă Mier. trecută cu prilejul primei „convenîri sociale" din anul acesta am fost nevoit să constat acest fapt în tristător. Familiile din vechiul regat petreceau între ele, într'o complectă isolare de cele sibiene. Si din nici o parte nu se făcea încercărea unei apropiere mai caldă, care să pună sămânța unificării sufletești atât de mult așteptă, Da și cutez să afirm că numai prin petrecerile „convenirilor sociale" nu se va putea contribui la înfăptuirea unificării sufletești. Nu, căci împrietinirea și unirea nu se pârguesc în saloanele și sălile de petrecere, ci pe terenul muncii și jertfii comune! Vorba înțeleptului Iorga: „Singură munca este în stare să înlăture asperități și să împăciniască dușmănii durând prietenii durabile și sănătoase!

Da, să fie și petreceri, dar să precumpănească truda muncii și conștiința îndatoririlor împlinite.

Cât de bine le ar sta doamnelor și domnișoarelor să vină din când în când la marginea orașului unde pârâginesc morminte erolior. Ele le-ar putea șopti să coboare până în spre „Cibin" pentru a cerceta cele două orfelineate, a duce copiilor de eroi binefacerea mângâierilor părintește și lumina sfaturilor bune.

Iar banul ce se folosește pentru toaletele luxoase menite fie „convenirilor" fie corset-ului s'ar putea întrebuința atât de înțelepțește pentru creșterea copiilor Națiunii, cari ne înfrățesc atât de mult!

Ei, dar atunci cine s'ar mai lăuda „că am convenit social minte?"

Sever Svade.

Foarte important! 1272 **Senzațional!**

Două vagoane haine, paltoane pentru domni și copii au sosit și sau pus în vânzare la

Géza Janovitz

magazin de haine CLUJ, Calea Reg. Ferdinand

subt Banca Economul cu prețurile originale ale fabricilor, cari sunt jumătate cât cele de astăzi fiind cumpărate când valuta era scăzută.

Incercați și vă convingeți! Prețuri foarte eftine!

ECOURI

O revoluțiune tehnică în mecanismul aviatic

O revoluție s'a obținut în tecnica aviației prin stabilirea unor formule și unor legi aerodinamice cari permit să se constate calitățile unui aparat prin experiențe cu modele reduse, un fel de machete. Pe de altă parte s'a găsit mijlocul tecnic de a varia mărimea unui avion de acelaș tip fără să mai fie nevoie de studii, de planuri și construcții preparatorii, ceeace va avea drept rezultat o reală economie de timp și de bani.

Ceiit „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

O expediție la cel mai înalt vârf de munte

II.

Primele etape

Distanța între Darjeeling — și până la poaleleE verestului — străbătând Tibetul — nu e mai mică de 350 kilometri. Și traseul acesta, accidentat cu înălțimi variînd între 4000 și 4500 metri; nu poate fi parcurs fără etape dificile.

Socotiți încă urcușurile și coborâșurile abrupte, ploile ce potopesc și firea tibetanilor modelată de-o viață specific orientală — greoae, fatalistă, superstițioasă și primitivă mai cu seamă.

Sub asemenea auspicii etapele sunt și mui justificate. Dar dintre însoțitorii indigeni, câți nu cad în mersul unei expediții lungi, obositoare și plină de privațiuni! Rezistența orientalului este adeseori chestiune sufletească.

Din fericire, caravana găsia în localitățile următoare, oameni cari să umple golul.

E de remarcat că indigenul crescut la șes, nu suportă oboseala celui dela munte. — Zic e de remarcat, fiindcă, deși explicabil totuși faptul punea pe conducători într'o cumpănă grea — prelungirea campaniei și poate chiar sacrificarea unei bune părți din planul stabilit

Considerat din punctul de vedere meteorologic regiunea între cele două puncte extreme ale traseului expediționar e ciudată: pe când de pildă, versantul Jelep se află în o permanentă revă sare de nori, tot mai puternică înaintând spre poalele lui; exact contrarie este condițiunea barometrică a versantului opus către Chambi, așezat în vale și veșnic sub un cer senin.

In necunoscut

Istoricul expediționii e foarte interesant și și din punctul de vedere al singularelor condițiuni de parcurs. Trecem însă peste descrierea lor amănunțită.

Primul capitol e ilustrat prin ciudata înfățișare a unei etape — Kampa Dzaung — importantă mai ales că nici una din explorațiunile europene precedente n'a izbutit s'o atingă.

Zona localității, cuprinzând împrejurările la distanță de kilometrii, e numai pante cu înălțimi apreciabile. Acoperită și de așa numitele nisipuri mobile (sburătoare) din cauza vânturilor puternice, zona pune pe călători și caravanele în primejdie. Solul emană gaze înăbușitoare. Exploratorii au fost nevoiți să se folosească de măști invențiune care a adus incalculabile servicii în potriva asfixiantelor, pe timpul războiului.

Totuși regiunea aceasta, pierdută parcă în văzduh, nu e un deșert posomorit, cum s'ar putea presupune. La fiecare 20 sau 25 km. întâlnești ici un sătuleț simplu; colo un dzoung pitoresc și adeseori câte-o castă de sutimi de credincioși lamaiști, constituită monastirește. De pildă: Chashar Nango, dominat de-o ruină feudală; Shekar Dzoung, un munte sfânt budhist; la picioarele unei coline în formă conică, reminiscențele solide ale unui castel din vremuri depărtate; mai departe, o monastire numărând 400 călugări, — o construcțiune masivă, în etajuri, vizibilă dela distanță mare; mai sus, iarăși un castel puternic; în sfârșit, pe vârful mamelonului o clădire în stil gotic, unde cucernicii aduc, prin ardere, jertfă zeilor. Architectura tibetană e într'adevăr magistrală.

Se poate pune însă întrebarea: Din ce trăește această populațiune izolată în necunoscutul regiuni? Orzul crește în această parte a Tibetului și la o înălțime de 4500 m. Fiecare sat are turme numeroase de catâri; oi, ponei și yaks — un specimen de bivoli specifici, prin aspectul lor, înaltelor platouri ale. Asiei centrale, cari aduc aceleași servicii ca arabului cămilele și laponului renii. Carnea și laptele acestui gen de cornute constituesc hrana; coarnele înlocuesc combustibilul. Bivolii aceștia sunt înzestrați cu o abilitate particulară: oricât de înclinată ar fi poteca, orice înălțime de urcat, oricât de enevoios drumul, ei n'au pereche la mers, și îndeosebi, nu se resimt de rarefierea aerului. Agricultura și creșterea vitelor sunt singurele producătoare de venituri. Caracteristic mai e și aspectul de prosperitate datorit admirabilului spirit pornit din naștere spre evoluțiune al tibetanilor răspândiți la depărtări considerabile. Instinctiva lor calitate ulmește pe europeanul obișnuit să explice arta și desvoltarea socială numai prin instrucțiune.

Pe când odinioară, orice nepoftit exotic trebuia să părăsească numai de cât locul oprit străinului în genere; azi din potrivă, vizitatorii — e drept foarte rari — sunt primiți cu desăvârșire prietenește și pretutindeni găsește găzduirea cea mai prevenitoare. Nu-ți poci, reține o revoltă sufletească în potriva ospitalității moderne de la noi totdeauna interesată și astfel sub

Cronica politică

D-l Argetoianu și faptele guvernului. D-l Argetoianu a ținut un „congres" la Brăila. Vespasianul pardului a rostit cu acest prilej un discurs „magistral".

D-sa a spus: „nu voi vorbi ca om de guvernământ, pentru că vorbesc faptele noaste mai mult de cât buzele oamenilor. Fiecare cetățean e liber să judece faptele guvernului și cred că, după o activitate îndelungată și rodnică, — cum e acea a noastră — a veni să pledezi ar fi să dezonorezi faptele.

Congresul a aplaudat frenetic.

* * *

Ziarul „Dacia" denunță că ancheta provocată la „Reșița" de către un funcționar al fabricelor a stabilit că direcția în loc să fabrice piesele necesare locomotivelor ce i s-au dat spre reparare, a găsit mijlocul mai practic de a executa comanda și de a face bani: fură piesele dela celelalte locomotive ale C. F. R.

* * *

D-l Argetoianu are dreptate: să nu se atingă de opera guvernului, căci.... o dezonorează.

In jurul lichidării „Băncii Națiunii"

— Consfătuirea dela ministrul de finanțe —

La ministerul de finanțe s'a ținut o consfătuire convocată de d-l Take Ionescu la care au asistat și reprezentanții marilor bănci din Capitală. Au luat parte d-nii: C. I. Băicoianu din partea Băncii Naționale, N. Ștefănescu, directorul Băncii Românești, A. Hias dela Banca de Credit, Sanielevici dela Fortuna; Georgescu dela Banca Generală a Țării Românești; A. Criteanu și N. Murgășeanu dela Banca Națiunii; Istrate Micescu, Javitz, Plechtenmacher, Drăgănescu și Harry Feldman. S'a discutat chestiunea Băncii Națiunii.

D-l TAKE IONESCU a făcut un expozeu în care a arătat punctul de vedere al statului. Cere să se obție o lichidare mai lentă, ca instituțiile financiare să nu se discrediteze în fața străinătății.

Pentru acest lucru arată ca o necesitate concursul băncilor.

D-sa spune că nu-l interesează soarta acționarilor, ci numai a marilor creditori. Cere să se alcătuiască un consortiu de lichidare care să asigure lichidarea creanțelor la 70 lei suta

Momentan e nevoe de 120 milioane lei, pe care Banca Națiunii trebue să le plătească băncii franceze „Le roy Dupré" (64 milioane fr.) și restul diferiților creditori. D-sa face apel la marile bănci pentru obținerea acestui credit.

D-l SANIELEVICI spune că Banca Națiunii are o serie de realități viziofie și trebue să se stabilească cari sunt aceste realități.

Lichidarea să se înceapă după obținerea moratoriului.

Inițiativa trebue s'o aibă băncile neutre, cari împreună cu băncile creditoare să formeze consorțiul, ca toate realitățile Băncii Națiunii să fie aduse la massa comună, ca pe baza garanției lor să se acorde cele 120 milioane de cari e nevoe. Banca Națiunii urmează să lichideze în cursul moratoriului toată averea sa.

D-l TAKE IONESCU propune să fie acceptată soluția d-lui Sanielevici.

Din partea băncilor necreditoare s'a găsit că soluția e bună, dar să se facă un expozeu al situației băncii și, dacă există garanții, să se acorde suma.

S'a hotărât că bănci e necreditoare să aibă o consfătuire, dacă acceptă propunerea d lui Sanielevici și atunci cu băncile creditoare să aibă o nouă consfătuire la ministerul de finanțe, sub președinția d-lui Take Ionescu.

Guvernul viitor

Închipuiți-vă, bănăoară, acest rezultat al consultației electorale: 1|8; marghilomaniști; 2|8 averescani; 2|8 sterlsto-lupiști; 1|16 iorghiști; 1|16 tachiști; 1|8 socialiști; 1|32 scribaniști, 1|32 tăzlăuoaniști purl; 2|8 naționaliști ardeleni.

Care va fi sistemul de gândire politică, doctrina, unitatea de conducere și rezultatul?

Care va fi soarta țării?

Ca să puteți deslega problema, consultați și „Racul, broasca și o știucă".

Nu mai puțin este formula pe care o propun o parte din acei ce așteaptă ca rotația să-i aducă și pe dânșii la putere.

Concepția puterii ca loc de experiență și de plasare a clientelei este încă în mare cinste.

Ea este denumită: democrație:

In fața acestei concepții a partidelor care nu pot exista decât prin Simbioză, prin asociație mutuală, este concepția oamenilor cari au învățat viața politică pe vremea când partidele erau create de necesitățile sociale și când ele trăiau în baza unei doctrine și a unei tradiții.

Discuția care se pune, cu prilejul guvernului de mâine, nu i se poate da decât un răspuns: guvernul de mâine nu pocte fi decât acel care ar fi expresia omogenității de credință.

El trebue să se sprijine pe ideia națională, unitară — și pe un parlament compact.

El trebue să fie însuflețit de o doctrină; să aibă o tradiție și o operă pozitivă de apărat și de realizat.

Iată de ce, până acum, partidul național-liberal stă liniștit și sigur de valoarea lui.

El n'are nevoie să vină la putere, pentru a căpătui pe nimenea. Partizanii lui sunt deprinși cu sacrificiile. El sunt deprinși să se ridice cu greu în concurența grea a atâtor partizani. El are o operă legislativă pregătită. El poate aștepta, deși țara l'a chemat, în alegerile parțiale, — ca să-și găsească colaboratorul care să-i fie la înălțime.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă - să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la iuțeală cu prețuri foarte moderate. 69

Problema Pacificului

Problema dezarmării este subordonată problemei Pacificului. — Tendințele Japoniei în Pacific. — Punctul de vedere american. — Rolul conferinței dela Washington.

Știrile sosite de peste Ocean nu sunt dintre acelea cari să ne îndreptățească a spune că reprezentanții celor cinci mari Puteri s'au dus la Washington, călăuziți numai de dorința sinceră ca prin sacrificii reciproce să asigure o eră de pace și prosperitate tuturor popoarelor.

Se împlinesc 12 zile de când s'au deschis ședințele. Președintele adunării, americanul Hugues a presentat un proect de dezarmare, care a dat naștere la o serie de discuții cu rezultate negative.

Se putea preciza însă dela început că marea conferință nu putea să ajungă la un rezultat pozitiv, atât timp cât ea nu avea ca punct de plecare problema Pacificului.

Pacea lumei nu poate să fie asigurată, fără o lichidare definitivă a formidabilului conflict de rasse și de influențe din Extremul Orient.

Problema dezarmărei este subordonată problemei Pacificului

* * *

Fără îndoială că există o teză japoneză și una americană, cari se lovesc cu cea mai mare violență pe terenul politic și economic.

Citim un caz care ne poate da o măsură exactă despre proporțiile rivalității comerciale dintre America și Japonia: în 1914 miniștrii celor două țări exercitau toată influența lor, pentru a obține la Shanghai concesiunea unui teren petrolifer care, în cele din urmă, a fost cedat unui mare consorțiu american,

Epilogul acestor intervenții a fost că plenipotențiarul japonez din Shanghai s'a sinucis chiar în aceeași zi împreună cu secretarul legației, pentru că n'a voit să-și asume răspunderea acestei pierderi naționale în fața guvernului său.

El bine. întreaga Japonie este însuflețită de paroxismul unor asemenea sentimente patriotice.

* * *

Este explicabil ca problema Pacificului să primească în primul rând China. acest teritoriu imens, înzestrat cu incalculabile bogății neexploatate și în plină anarhie.

Prada chineză este frumoasă și nimeni n'o apără de lăcomia internațională. Datoria externă a imperiului galben este de abia câteva miliarde, față de o populație de 400 milioane locuitori și față de vastele lui teritorii cari au nesfârșite resurse miniere, forestiere, agricole, industriale și comerciale.

America se alarmează de acțiunea Japoniei în Chantoung, cea mai bogată provincie a Chinei. Orașul Tsi-Xan-Fou capitala Chantoung-ului, se găsește numai la 12 ore depărtare cu trenul de Tsin-Tao, vechi port german, cucerit de Japonezi în timpul războiului și întreaga cale ferată despărțitoare este ocupată de Japonezi.

Deasemeni americanii se plâng că întreaga coastă chineză din spre Pacific este sub influența Japoniei, cari posedă deja bogata insulă Formosa.

* * *

Dar expansiunea Japoneză nu se oprește aci. Pe coasta americană a Pacificului de la San-Francisco la Les Angelos se găsesc numeroase colonii japoneze cărora ușor le-a fost să realizeze însemnate câștiguri și să cumpere proprietăți. Intru cât brațele Japoneze se plătesc de trei ori mai puțin de cât cele americane.

Afară de aceasta, elementul Japonez nu este asimiabil. Japonezii nu se expatriază temporar — ca chinezii — ci ei se fixează solid fără a înceta de a rămânea Japonezi, continuând un pericol permanent pentru necesitățile americane din California.

Aceeași problemă a i vaziei Japoneze se pune și pentru Siberia.

* * *

De la război, conflictul între America și Japonia s'a agravat și mai mult, prin lățirea lărgirei tot mai crescânde a zonei de influență Japoneză în Pacific.

Japonia afirmă că Archipelagul este un totul neîncăpător, pentru o populație de 77 milioane locuitori, cari manifestă o legitimă necesitate de expansiune etnică, activitate comercială și industrială.

Pământul Japoniei este foarte sărac și locuitorii preferă să emigreze, pentru a găsi condițiuni de viață mai prielnică.

Pe de altă parte Statele-Unite consideră expansiunea japoneză ca un pericol permanent pentru interesele americane în Pacific, căutând să arăte că tendințele rivalei sale economice nu sunt îndreptățite.

Americanii cred că teritoriul pentru colonizare nu lipsește de loc Japoniei, cari după ce a anexat în 1907 Corea, a colonizat toată Mandciuria de sud cu Port Arthur, Dalny și Moukden iar în cei din urmă trei ani s'a întins până la Karbin.

La aceasta se mai adaugă și faptul că în Arhipelag sunt întregi teritorii cultivabile, pe cari nu viețuește nici un locuitor, — așa de exemplu regiunea dintre Kiuschu și Hokaido.

* * *

Considerațiuni de ordin politic determină ca relațiunile dintre cele două state să fie și mai înordate. Legile japoneze nu permit străinilor de a cumpăra proprietăți în Japonia. Americanii cari încearcă să organizeze un comerț sau o industrie sunt boicotați, iar trimișii americani sunt șicanați în activitatea lor de către autoritățile japoneze din China în zona supusă influenței lor.

* * *

Conferința de la Washington este chemată să se pronunțe în ultimă instanță asupra acestui formidabil conflict de rasse și de influențe.

Până la definitiva rezolvire a litigiului dintre America și Japonia, nu se poate vorbi de o pace durabilă sau limitarea armamentelor.

paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Răspândiți „Infrățirea"

masca unui cod de convenințe perverse, când te găsești în mijlocul unui popor așa depărtat de civilizațiunea europeană. In cetățile de reședință a funcționarilor superiori, sunt corturi prezentabile rezervate oaspeților; iar autoritățile oferă daruri musafirilor — binevenîți în totdeauna. Se fac vizite reciproce. Tibetanii sunt deschiși și curtenitori. Oaspele darnic cucerește entusiasmul.

Intregul pas curs, până la creasta muntelui explorat, caravana de staționat l-a străbătut în timp de câteva luni.

Măestria Naturii a găsit în lumea simplă, departe de civilizațiunea cultă rafinată a Țărilor cu un trecut însemnat în istoria universală, un colaborator vrednic de cunoștirea ce-o aduce omul de știință în special celor mărturisi, cu atât mai vrednic fiindcă nimeni altul și nici o instrucțiune modelată pe teorii nu au călăuzit la fiecare pas.

Și dacă știința asupra pământului relevează și explică ciudățeniile unei regiuni ca Tibetul recunoscându-i o celebritate caracteristică, apoi sociologia poate de asemeni să-și ilustreze ciudățeniile manifestării și evoluției umane dând ca pildă interesanta societate răsleață pe platoul Tibetului.

* * *

Explorarea piscului a fost și ea cu mult mai anevoioasă din cauza numeroaselor primejdii aproape la fiecare pas.

Dacă întreprinzii cercetători ai Everestului au înfruntat, toate obstacolele, au cucerit — drept răsplată a abnegațiunii, a perseverenței și a neclintitei dorințe să cunoască misterioasa desfășurare a faimosului munte ei, dimpreună cu conlucrătorii lor tipografi, au adus la sfârșitul lunii Octombre, un bogat și incalculabil material științific valoros, consacrat să ridice vălul Tainei ce planează asupra Everestului — înălțime de cucernică și mistică revelațiune pentru credincioșii budniști.

INFORMAȚII

— Rugăm călduros pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

D. Titulescu, care urma să se întoarcă în țară, a fost reținut la Paris printr'o telegramă urgentă a d-lui Averescu. Telegrama arată că în urma refuzului Băncii Naționale de a acorda un nou împrumut de 500 milioane, d. Titulescu trebuie să facă la Paris noui oferte pentru a obține fondurile necesare unei prelungiri a guvernărei. D. Titulescu a primit mandat să trateze vânzarea pe 10 ani a producției aurifere, precum și vânzarea terenurilor noastre petrolifere.

Toate vămile românești au fost încunoștiințate — prin o circulară a Siguranței Generale a Statului — să nimicească toate publicațiunile cu caracter bolșevic trimise spre a fi răspândite în Țară

Max Goldstein, autorul principal al atentatului de la Senat, a fost prins în portul Ramadan în momentul când voia să treacă în Bulgaria.

El a făcut mărturisiri complecte din care resultă că venise în țară ca să ucidă pe d. Vintilă Ionescu, inspectorul siguranței. Asupra lui s'au găsit bombe și întreaga arhivă comunistă dovedind complicitatea lui Moscovici, Crisescu și Racowsky.

Prin punerea în circulație de noui trenuri, numărul locurilor în vagoanele de clasa III-a devenind suficient, au fost ridicate restricțiunile pentru vinderea biletelor.

Aflăm din sursă oficială, că din cauza lipsei de numerar în tezaurul Statului, minele dela Petroșani se vor închide pentru că Statul nu a putut achita până în prezent, cărbunii predați căilor ferate.

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Contra durerii de stomac, contra diareei întrebuințați numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10.— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319.

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

— Examenul de capacitate al medicilor veterinari ce trebuia să se țină pe ziua de 1 Noembrie a fost amânat pentru 1 Martie 1922.

— Din lipsă de nutreț, prețul vitelor în Ardeal a scăzut în timpul din urmă în mod simțitor.

— Mulți 22 cor. s'a ținut la presidența comisiunei de unificare din Cluj o consfătuire a deputaților guvernamentali din Ardeal asupra modului cum să fie combătute partidele politice care luptă pentru răsturnarea guvernului.

Dl Th. Mihali a luat asemenea parte la consfătuire.

— Ni se comunică din isvor oficial că Comisiunea pentru examinarea reproducătorilor masculi din județul Mureș-Turda, fiind la sfârșitul lucrărilor, constată o scădere simțitoare atât din punctul de vedere calitativ cât și cantitativ la tauri, berbeci și vieri, — aceștia din urmă lipsind aproape complet.

Febra aftoasă ce bântuia printre vitele cornute din Mureș-Turda, în urma măsurilor luate de serviciul sanitar veterinar al județului este aproape stinsă.

Se anunță, că d. ministru Garofild, care se găsește acum în Banat, ve veni iarăși prin Cluj înainte de-a se înapoia la București.

La cafeneaua „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Dumineca și în zi de sărbătoare p. m. simfonie și concert. 1270

Universitatea din Cluj a promovat cu data de 19. XI. de doctori în drept pe d-nii Iuliu Boca, Corneliu Vaida și Gh. Folea iar Științele politice pe d-nii I. Goroi, I. Bârsan și Romul Ferșigan în medicină pe d-nii Epaminonda Russu și N. Schwartz.

Premiera pieselor „*Mărșul Nupțial*" va avea loc Sâmbătă 26 Noembrie c. In rolurile principale vor apare d-nele Olimpia Bârsan, M. Ignătescu-Dobrescu și d-nii N. Neamțu-Ottonel, C. Toneanu, M. Ștefănescu, D. Psatta, N. Dimitriu, etc.

Duminecă 27 Noembrie c. (matineu) O căsnicie (seara) Ginerile lui Poiriez.

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Miercuri noutatea casei Dorian „Păpușa Minunată" în rolul principal renumita actriță Osvalda Ossi.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Mercuri senzaționala dramă a casei Pathé „Miliardarul Nenorocit" în rolul principal Mary Pikford.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Miercuri drama fabricei Ufa „Soția ideală".

Repatrierile în Ungaria, cari încetaseră cu ocazia evenimentelor de acolo, vor fi reluate în cursul săptămânei.

In interes de serviciu au fost detașați mai mulți funcționari d n dir. reg. C. F. R. Cluj la serviciile din București. Înainte de a-și ocupa posturile, ei vor depune un examen de limba română.

„Sindicatul arhitecților" din Ardeal au înaintat ministerului Muncei în care se cere obligativitatea a 10 ore de lucru la clădirile noui, de oarece spun, că altmintreli terminarea noilor construcții s'ar întârzia prea mult.

Tot zilele acestea se va înainta un memoriu și ministerului Lucrărilor publice cu privire la avantagele ce ar fi necesar să le facă Statul pentru construcțiile noui.

In restaurantul
„La Pisica Vânată"
(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

La cafenea „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Dumineca și în zi de sărbătoare p. m. simfonie și concert. 1270

In ziua de 27 Noembrie Duminecă la ora 5. d. a

Profesoara de dans

domnișoara **Lucreția Mărcuțiu** aranjară cu copii (dela 6—12 ani) cari an urmat I-lul curs de dans o producțiune (erxamen) în sala cea mare a prefecturei. Sunt invitați părinții și toți acei pe care îi interesează programul micuților. 1273

Taxa de intrare 10 lei de persoană

Dela asociațiunea hotelierilor, restauratorilor etc. clujeni

— O adunare agitată —

Luni seara, s'au adunat în sala restaurantului „Central", asociațiunea profesională a hotelierilor, restauranților cârciumarilor cofetarilor și cafegiilor, din localitate.

La ordinea zilei, fiind alegerea unui nou comitet, s'a procedat numai decât la alcătuirea lui.

Punându-se la vot alegerea d-lui Decei — restaurator gării Cluj — ca președinte, d-sa a fost proclamat cu majoritatea celor de față. Insă, partizanii fostului președinte, d-l Criszar, opunându-se după o agitată discuțiune, s'a format o comisiune de 4 membri, care — sub conducerea unui jurist (însuși avocatul asociațiunii) să hotărască asupra alegerii.

Cum din cauza unei noui neînțelegeri aprinse, discuțiunile ce au urmat luaseră un caracter ostentativ pronunțat, majoritatea alegătorilor a părăsit sala. Cei rămași însă au procedat la o nouă alegere, votând pe fostul președinte.

Un membru din asociațiune ne-a declarat că votul acesta nu e conform prevederilor din statute și deci e nul.

Chestiunea noului președinte a împărțit asociațiunea în două tabere, hotărâta fiind fiecare din ele să-și susțină cu energie candidatul. Vom reveni.

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13
Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.
1212
En gros și en detail.

Vrei să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"
1280 Nu primi imitațiuni!

Ceasornicele de mare precizitune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1108. Serviciul prompt.

CEREȚI
la toate librăriile din Țară
Calendarul Gospodarilor
1922
cu suplimentele gratuite
Prețul 5 Lei

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Prinderea principalului atentator dela Senat

Și se numește Max Goldstein. — Cum a trecut Dunărea. — Declarațiuni senzaționale.

Siguranța generală a fost informată de organele sale din Bulgaria că principalul autor al odiosului atentat făptuit la Senat Max Goldstein a revenit din Rusia și că el se află la Rusciuk de unde plănuiește să se reintoarcă în țară.

D. Romulus Voinescu a convocat la o consfătuire pe toți cei chemați să contribuie la complecta descoperire a organizațiunii bolșevice dela noi, unde o noapte întreagă s'au discutat măsurile cele mai nimerite de luat împotriva pericolului terorist.

Au participat la această consfătuire și dnii: maior Cernat, judele instructor dl Cernescu, procurorul Codin Stefănescu.

Au fost anunțate și autoritățile militare și civile din Giurgiu ca să conlucreze la prinderea lui Max Goldstein.

■

Intr'adevăr Sâmbătă seara, Goldstein se prezintă la podul de la Ramadan cu un geamantan în mâna stângă.

Prima sentinelă cu care luă contact fu soldatul Harangu Vasile, din regimentul 1 grăniceri, compania Vlașca, originar din comuna Kirișaga (Bihor).

Soldatul îi ceru acte. Goldstein la prima cerere îi oferă soldatului toții banii ce avea asupra lui.

La refuzul soldatului, Goldstein simulă căutarea de acte, și băgând mâna în buzunar scoase un revolver din cele trei ce le avea și trase un glonte asupra soldatului.

Glontele îi nimeri în plămâni și după câteva clipe de chinuri grozave își dete sfârșitul.

Goldstein a dispărut după această ispravă. Geamantanul a fost ridicat de autorități și deschis.

In el s'au găsit o sumedenie de explosibile de toate felurile precum și o cantitate de 25 kgr. erasită solidificată.

La alarma dată de celelalte sentinele s'a organizat o poteră, care a plecat în urmărirea atentatorului.

Patrule de jandarmi au cercetat casele suspecte dela periferia orașului fără rezultat.

In acelaș timp o echipă de agenți și jandarmi au plecat să cerceteze soseaua Giurgiu-București.

ARESTAREA LUI GOLDSTEIN

In dreptul satului Călugăreni, sub podul peste Neajlov ecleroșii siguranței au zărit o umbră ce se ferea par'că. Era Goldstein.

Somat să stea teroristul trase câte-va focuri de revolver.

Indată s'a adunat tot satul și Goldstein a fost arestat.

Cu greu au putut stăpâni agenții Siguranței furia mulțimei, care voia să linșeze pe asasin.

Cu un automobil, sub o pază puternică, Goldstein a fost transportat la Giurgiu.

La orele 6 el a fost transportat la Bucuretși, unde a fost depus la Siguranța generală.

D. maior Cernat, a procedat imediat la interogarea lui Goldstein.

Intrebat asupra intențiilor cu care revine în țară, el a făcut declarații senzaționale.

Iată, aproape textual, declarația atentatorului:

„Am venit în țară, ca să răsbun pe tovarășii mei cari zac închiși.

Voiam în primul rând să mă răzbun pe persecutorii lor direcți.

Cum? Prin atentate.

Primul vizat era inspectorul Vintilă Ionescu, un polițist foarte bun, dar foarte periculos pentru noi. Am ezitat numai la gândul ce-i vor deveni copii.

Veneau apoi în ordine: d. Romulus Voinescu, maior Cernat, localul Siguranței generale, etc.

Comemorarea voevodului Mihai Viteazul

„Prăznuirea Sfântului Mihai este în fiecare an o comemorarea glorioasă... Măreața figură a Domnitorului erou, care a întrupat întâia dată, fie numai câteva clipe, visul unității naționale a tuturor Românilor, se desprinde intr'o lumină mai strălucitoare de când visul acela a luat forma unei realizări definitive..."

Așa începe oficiosul „Indreptarea" să aducă slavă numelui celui mai viteaz Domnitor din trecutul nostru istoric.

Totuși, la biserica din București a acestui Voevod, slujba religioasă a fost oficiată numai de preoții sfântului locaș, pe când la hramul bisericilor mai mici nu lipsește prea cinstita față arhierească.

In toți anii, un detașament din regimentul Mihaiu-Viteazul asistă la slujba de prăznuire a lui Mihaiu. E bine, anul acesta nici măcar... o căprărie!

Că s'au rostit cuvântări de I. P. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei și un domn general aceasta credem că se datorește mai degrabă inițiativei personale a vrednicilor vorbitori.

Nu mai adaugăm nimic la această constatarea dureroasă. Totuși cele mai meșteșugite ditirambe ale oficiosului nu pot justifica îndeajuns lipsa aceasta de pietate națională.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Miercuri: Miliardarul nenorocit
Joi: „ „
Vineri: Omul cu capul mort
Sâmbătă: „ „ „ „
Duminecă: „ „ „

CINEMA URANIA

Miercuri: Soția ideala
Joi: „ „
Vineri: Venus
Sâmbătă: Venus
Duminecă: Venus

CINEMA APOLLO

Miercuri: Papusa minunată
Joi: „ „
Vineri: Insula himsă
Sâmbătă: „ „
Duminecă: Doi răstigniți

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul ÎNFRĂȚIREA

Cronica externă

Miercuri 23 Noembri 1921

In dezbaterile dela Washington nu a intervenit nimic nou. Delegatul japonez își menține punctul său de vedere de a se mări flota ușoară pentru apărarea coastelor.

O importantă întrevedere a avut loc între delegatul American și al Japoniei în chestiunea contra propunerilor amiralității Japoneze, al cărui rezultat nu s'a putut cunoaște încă.

Franța persistă în a susține că situația ei geografică nu-i permite a face o reducere de armament, Statele-Unite pretind însă că cererea delegatului francez nu este îndreptățită atâta vreme cât conferința asigură Franței siguranța teritoriile sale. Față de intransigența d-lui Briand este probabil ca limitarea armamentului de uscat nu va mai fi pusă în discuție.

■

Raporturile dintre Polonia și Rusia sovietică sunt pe cale de a fi sdruncinate din nou. Trotzki a făcut un apel către trupele roșii de a fi gata pentru orice eventualitate, față de intențiunile agresive ce se observă din partea Poloniei.

Dată fiind însă, situația precară din Rusia este aproape o imposibilitate a se gândi cineva la vreo acțiune serioasă din partea sovietelor.

■

Criza de guvern din Ungaria continuă.

Actualii cârmuitori își dau toate silințele pentru înjghebarea unui partid unitar de guvernământ.

E probabil, însă, că această combinațiune nu va reuși, în care caz se va recurge la un guvern de concentrare, iar adunarea națională va fi dizolvată.

Știri externe

Aflăm din Sopron că efectivul trupelor austriace aflătoare acum în Unguria occidentală trece de 20000 oameni.

■

Cabinetul belgian a remis Sâmbătă demisia Regelui.

■

New-Yorkul a făcut mareșalului Foch o primire triumfală. Dela 11 dimineața și până noaptea târziu mareșalul nu s'a putut sustrage dela aclamațiile mulțimei. El a vizitat casa fostului președinte Roosevelt. Apoi, după ce a asistat la dejunul oferit în onoarea sa, mareșalul a primit titlul de „honoris causa".

■

Din Moscova se comunică, că în ßapelul lui Trotzki adresat trupelor roșii se spune că Polonia este animat de planuri agresive contra Rusiei sovietice și că în consecință armata roșie este chemată să țină piept pentru orice eventualitate.

■

— Se vestește din New-Iork că la conferința din Wasahington, după terminarea desbaterilor asupra dezarmării, se va discuta chestiunea crizei economice din Europa, — în deosebi refacerea valutei.

Plecarea delegatului francez Buillon dela Conferința dezarmării

Lafayette, 22 Nov.

Franklin Bouillon a sosit în portul Said, de unde a plecat la Beyrouth.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Doi fruntași avereseani, — Cioc, fost prefect, și Constantin Savu, fost secretar al Camerii Deputaților — s'au retras din Partidul Poporului.

Actul acesta l'au făcut cunoscut prin scrisori publice arătând totdeodată abuzurile averescanilor.

■

Soldatul ardelean, Haringa Ioan, rănit fiind de către Max Goldstein, a fost adus la spital în Capitală. S'a deschis o listă de subscripție pentru răsplătirea sacrificiului său de devotament.

■

Corabia cu motor „Zizi" venită din Sevastopol cu 7 refugiați ruși a fost aruncată de furtună în dreptul brațului Sf. Gheorghe.

■

Față de refuzul Băncii Naționale de a acorda împrumutul de 500 milioane, cercurile guvernamentale amenință că va face emisiune pentru provinciile alipite pentru fondarea unei noui Bănci în Ardeal.

In grija cramponării de putere, avereseanii se servesc de cele mai fantastice proiecte.

Ministrul comunicațiilor a învârtit o nouă afacere de 30 milioane, în faimosul gen Humbert.

Un oarecare domn Telega, prin intervenția parlamentarilor din Partidul Poporului, a obținut 30 milioane de șine de cale ferată sub pretextul că au fost rechiziționate de germani dela el.

Șinele sunt tipul întrebuințat exclusiv de liniile Statului și aparțin Direcției Căilor Ferate.

Generalul Văleanu a acordat șinele, bazat pe o ordonanță prezidențială a tribunalului, care s'a dat în temeiul unei rezoluțiuni anterioare scrisă de însuși ministrul Văleanu.

Această escrocherie a avut ca urmare intervenția contenciosului ministerial, care a desavuat actele guvernului.

■

„Temps" anunță, că conferința ambasadorilor a impus tuturor Statelor succesorale ale fostului imperiu Austro-Ungar la cota parte din pensiunea ce se fixează ex-Regelui Carol.

Pensiunea va fi calculată după salariile înalților funcționari englezi. Cotele se vor trimite guvernului portughez spre centralizare și înmânare.

TELEGRAME

Conferința internațională de electricitate la Paris

Lafayette, 22 Nov.

Luni s'a deschis, la Paris, conferința internațională de electricitate la care delegații diferitelor țări propun studierea chestiunei technice relativă la construcția și instalațiunea marilor rețele de transport de înaltă tensiune.

Germania poate plăti despăgubirile

Lafayette, 22 Nov.

Ministerul Lucrărilor Publice a prezentat Comisiunei Internaționale o notificare, arătând că, după anchetele minuțioase făcute la fața locului, Germania poate plăti despăgubirile.

Totalul plăților germane

Lafayette, 22 Nov.

Comisiunea de reparațiuni a fixat totalul plăților viitoare la 500 milioane mărci, în aur, până la 15 Ian. 1922 și 500 milioane mărci în aur până la 15 Febr. acelaș an.

Poliția germană violează ezdiniile Aliaților

Lafayette, 22 Nov.

„Dayili Mail" anunță, că poliția germană a pătruns cu forța în uzinele Zennan din Dresda, unde au găsit 50 tuburi de tunuri și alte tuburi neturnate.

Lloyd George reia discuțiunea Irlandei

Lafayette, 22 Nov.

Lloyd George, reintors la Londra, va avea loc conferința neoficială a Sinnfeiniștilor, iar Miercuri se va întâlni cu James Craing cu care va discuta chestiunea irlandeză.

Va urma apoi conferința generală între reprezentanții guvernului și delegații Sinnfeiniști.

Clauzele tratatului dela Portorose

Portorose, 22 Nov.

In ziua de 23 Nov. a fost semnat pactul economic și politic.

Asupra tarifului unitar încă nu s'a căzut de acord.

Pactul semnat constă din opt clauze.

Conform acestor clauze, Statele moștenitoare sunt chemate să creeze legi, cari să asigure importul și exportul liber.

Intre Statele semnatare până la 1 Ian. s'a convenit suspendarea oricăror legi, menite să oprească sau să stânjenească comerțul liber.

Statele moștenitoare vor fixa un termen până la care se pot lua hotărâri definitive pentru reintronarea desăvârșită a comerțului liber.

Revista presei maghiare

Aprecierea Suveranului

„Ujság scrie, că M. S. Regele ar fi spus cu ocaziunea unei audiență, că actualul parlament nu va fi capabil de muncă fără participarea opoziției la desbaterile parlamentare.

Declarațiunile d-lui prof. Iorga

„Ujság" reproduce declarația d-lui prof. Iorga făcută unu. ziar:

„După părerea mea — spune d-l prof. Iorga — actuala situație politică e o anomalie.

Din haosu acesta nu va fi în stare să se ridice izolat nici un partid ci numai prin colaborarea intensă a mai multor partide se poate aduce o soluțiune definitivă cu privire la dezastrul economico-financiar" politic în care se găsește azi Țara.

„D-l Iorga — scrie „Ujság"— este pătruns de convingerea că aceasta anomalie nu va mai dăinui multă vreme și dacă azi nu s'a putut ajunge la o înțelegere între partidele din opoziție, viitorul apropiat ne va arăta totuși, că actuala situație haotică va fi înlocuită prin o „eră" nouă potrivită țării și timpului.

Banca Națională în defensivă

Creditoare cu 12 miliarde, furată de aurul ce i-se datorește, cu biletul redus la 10 centime. — Banca Națională, inima unei țări de 13 milioane locuitori, își ia măsurile de apărare împotriva unui guvern risipitor și nefast.

Lipsa de concepție economică a actualului guvern și mai ales desfrâul la care el s'a dedat pentru a-și îmbogăți adepții au adus finanțele țării și creditul ei în cel mai mare impas.

Comenzile făcute de statul negustor, contractele oneroase încheiate de ministrul comunicațiilor, misiunile în străinătate, bonurile de tezaur, teroarea fiscală a d-lui Titulescu au făcut ilusa de controlă a publicului consumator și a comercianților, cumpărăturile ace stora, specula de valută la care unele bănci s'au dedat, specula și contrabanda cu coroane și cu ruble, — toate acestea, faptele fiecăruia din noi nu se rezumă în ultima esență, decât în creditul și în valoarea biletului Băncii Naționale.

Cazul Băncii Națiunii este, încă, actual. Din specula acestei bănci biletul Băncii Naționale, a cărei denumire a produs o confuzie mai mult, a suferit scăderi de 4 puncte.

Banul băncii Naționale este însăși viața fiecăruia din noi. Actele fie căruia din noi se răsbună.

In special dezordinea finanțelor Statului au necesitat și au pompat, mereu, împrumuturi dela Banca Națională.

In 1914, Statul nu avea la Banca Națională decât o datorie de 15 milioane (ce sumă ridiculă azi: cât bacșișul unui personaj mai simandicos).

Din 1914 — Octombre 1919, în curs de 5 ani de zile, timp în care România a purtat cele trei războaie ale Unirii, — Statul a împrumutat 4 miliarde 100 milioane. Adică în vre-o 800 milioane, în medie, pe an.

La 16 Octombre 1920 încă un miliard. De la 11 Iunie — 30 Iulie, adică aproape un an, guvernul n'a împrumutat nici mai mult nici mai puțin de 8 miliarde 100 milioane.

Intr'un an de zile 8 miliarde, când tot războiul din 1914—1919 nu s'a împrumutat de cât 4 miliarde.

Ce mai înseamnă față de această sumă, cele 15 milioane pe care le datoram până la 1914!

Statul datorează astăzi 11 miliarde și jumătate Băncii Naționale — și dobă zile la 9 miliarde (2 miliarde fiind împrumutate fără dobândă).

11 miliarde și jumătate de bilete a emis Banca Națională pentru trebuințele Statului sumă din care 8 miliarde numai într'un an.

Față de această situație, ce a făcut guvernul creditor?

D-l Take Ionescu a condus așa de bine de tinele țării încât Banca Națională s'a asigurat că nu mai are nicio centimă din cele 500 milioane aur dela Moscova.

D-nii Argetoianu, Atanasiu, Văleanu și Schuller au condus așa de bine afacerile lor pe socoteala bonurilor de tezaur încât B. N. poate spune că cele 2 miliarde bonuri de tezaur care îi sunt date drept aur, nu mai valorează nici un gram de aur. Rezlizarea lor nu s'ar mai putea face decât sechestrându-se averea statului, ori înlocuind etalonul din aur, în sare, petrol ori păduri cași etalonul Rusiei Sovietis e.

(Inainte de a-și constitui Banca ei Națională, și înainte de a deveni mai înțeleaptă de cât guvernul român că-i trebuie o astfel de bancă).

D-l Averescu a scos tot aurul din țară și pentru a aduce beneficii unei societăți particulare, al cărei președinte este, a vândut sub pretextul tazlaunian al „îmbunătățirii valutei" aurul pe care îl datora B. N. până la ultimul fir.

Guvernul întreg, unele bănci și unii samsari ai regimului — au continuat jaful și desfrâul financiar.

Astăzi Banca Națională, care are pe piață 12 miliarde de lei, acoperiți cu 1 milion 704 mii de lei aur i-se cer pentru a pune un petic provizor, pentru a salva B. Națiunii și a plăti contractele d-lui Brutinel — încă o jumătate de miliard.

Banca Națională i-a refuzat acest împrumut, această nouă emisiune cerută în dauna ei și în dauna țării.

O anumită presă care n'a avut niciodată niciun scrupul când a fost vorba să loveacă în B. N. — creată țării de înțelepciunea partidului național-liberal — presă care duce campaniile sale orbită de ură și nevăzând interesele țării — încearcă să acopere de oprobiu B. N.

Publicului nostru căruia îi înfățișăm cifrele de mai sus îi cerem, ca buni români, răspunsul la întrebarea următoare:

Intrucât cutare ori cutare negustor italian, englez, francez ori american are dreptul să-și ia măsurile sale împotriva unui creditor risipitor, destrabalat, de rea credință și dușmănos — și întrucât B. N. creditoarea statului — cu 12 miliarde, creditoarea de situația careia depinde prosperitatea tuturor, nu are voie să aibă acelaș drept?

B. N. nu face politica liberală. B. N. face politica unui bun tată de familie: B. N. se apără de ruină împotriva acestui guvern ticălos ca țapără împotriva lui 18 milioane de români.

B. N. are acest drept, îl are ca creditor, veșnic frustrat; îl are ca apărător al nostru.

B. N. a făcut un gest pe care situația de azi îl poruncea gestul ei este avertizmentul dat guvernului vinovat.

Guvernul să nu uite situația la care ne-a adus, să nu uite că datorează 40 miliarde în afară și 12 miliarde înăuntru.

Nu este în stare să conducă țara, să poruncească controlul pe care B. N. ca ori ce creditor și ca orice mandator răspunzător de situația noastră îl dă dreptul să-l exercite asupra risipei și a jafului din guvern.

Nu o nouă emisiune; nu o nouă inflațiune, ci extirparea guvernului care ne ruinează.

E politică? Desigur, pentru că finanța este politică și pentru că acțiunea sa privește colectivitatea; pentru că conducerea statului — a revenit oamenilor de specialitate, — și în primul rând Băncei Naționale a României.

Basarab.

Citiți „Infrațirea"

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

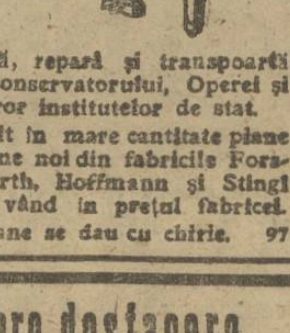

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

Mare destacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD și STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Declarațiile pentru impozite

Termenul de prelungire expiră la 1 Decembrie și contribuabilii tot nu știu ce au de făcut.

D-l ministru N. Titulescu, în momentul în care s'a întors în țară, din lunga călătorie întreprinsă în străinătate a adus la cunoștința publicului:

1. Că d-sa personal va lămuri cum trebuesc așezate noile impozite.

2. Că pe lângă fiecare percepție, va face să funcționeze un biurou pentru complectarea declarațiilor.

3. Că în persoană va supraveghea instruirea personalului administrativ chemat să aplice opera d-sale financiară.

Inainte de a pune în practică intențiile d-sale, d. N. Titulescu a plecat în străinătate, într'o nouă misiune.

Problema aplicării noilor impozite a fost lăsată pe seama providenței care, spera d-l ministru de finanțe, va avea grije și de opera financiară a d-lui Titulescu.

Până la împlinirea miraculoasei minuni dumnezeești, aplicarea impozitelor a rămas baltă, producând în massa adâncă a contribuabililor perturbări inutile.

Căci cetățenii — cari nu pot pricepe complicatele formulare de declarațiuni - așteaptă îndrumări dela biurourile pe cari le-a promis d-l ministru de finanțe și d-l Titulescu și a uitat promisiunile.

Termenul pentru depunerea declarațiilor se apropie și cetățenii se întreabă dacă trebue sau nu să le complecteze.

Și întrebarea este legitimată de faptul că însuși d-l ministru de finanțe — recunoscând greutățile complectării formularelor — a anunțat că le va modifica.

Contribuabilul nu poate obține lămuriri de nicăiri.

Miniștrii autorizați nu pot spune dacă termenul pentru depunerea declarațiilor se amână sau nu, iar d-l Take Ionescu — ad-interim la departamentul finanțelor — declară că nu se amestecă în materie fiscală până la reventrea în țară a titularului ministrului.

In timp ce în țară, haosul financiar se întinde îngrijitor, d-l ministru Titulescu — direct răspunzător de dezastrul tezaurului public — tratează în străinătate enigmatice probleme valutare și oferă concesionarea bunurilor Statului.

A SOSIT

la marele magasin

„MISSIR"

Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Preșuri ou Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.

Stok proaspăt de Pneuri și Bandaje

GOOD YEAR

Constructie speciala A. W. T.

— Cu prețuri normale —

Toate Dimensiunile Europene, asemenea Americane cu talonul de sârma

Casa GOODYAR TIRE & RUBBER Company

Atrage atențiunea onoratei clientele să nu cumpere pneuri care nu vor avea un plumb de siguranță, fabrica garantând calitatea numai pentru acestea.

Pneurile fără plumburi, sunt din cele rămase de la armata americană din Franța și deci marfă veche și rău păstrată.

REPREZENTANT EXCLUSIV PENTRU ROMÂNIA

CONSTANTIN S. MIHAESCU

IN FAȚA MINISTERULUI DE RĂZBOI

(Strada Valter Mărăcineanu No. 2). — Telefon 47-72. 1126

Cluj la Alexandru Lörincz Strada Regele Ferdinand, 116

STOC PERMANENT.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o harmonică pentru biserică sau școală, ușe cu geam, sobă electrică, mașină de gătit cu gaz, mare cuptor etc. la Cafenea „Europa". 1271. Reclama 1310

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Reclama este sufletul comerțului

Ministerul Agriculturi Direcțiunea Domeniilor în Cluj.

Licitație.

In ziua de 30 Noemvrie anul curent se va ține licitație publică pentru vinderea alor

160 buc. pieri de Miel.
3 „ „ „ Viței.
2 „ „ „ Vacă

ce se află depozitala la ferma Academiei de Agricultură din Cluj.

Licitanții vor depune o garanție de Lei 500·— la începutul licitației la ferma Academiei de agricultură din Cluj, ore 10. 1262

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 4 Decembrie st. n. direct **New-York**

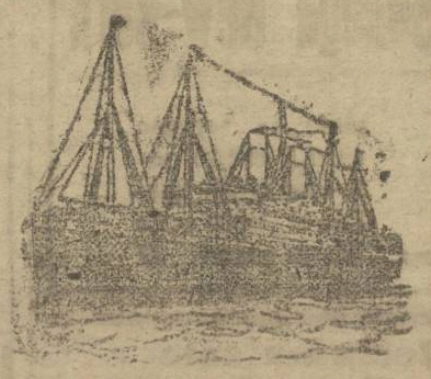

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare întreprindere de acest soiu din întreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața „Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.
1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

---

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumina și transmiteri de forța electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 176

AUTO-MECANICA

CLUJ,
STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:

TURISM: **STOEVER** Tip. D3 13/24 HP
Camioane: **BERLIET** 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:

AUTOMOBILE
LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu huilă negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Reconp". ● Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soții mari comercianți de cărbuni
Cluj, Strada Izabella No. 5. 1204

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

---

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 18. Telefon 346.

Se ocupă cu orice-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de poveri cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

PREIAU

reprezentanța unei sau două fabrici pentru facerea operațiunilor de vămuire precum și tuturor formalităților pe la diverse ministere în legătură cu importul.

◆

1263

A se adresa la ziar sub Cunoscător.

Trebue să ţineţi seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul arnei, deci profitaţi de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANŢA--NEW-YORK

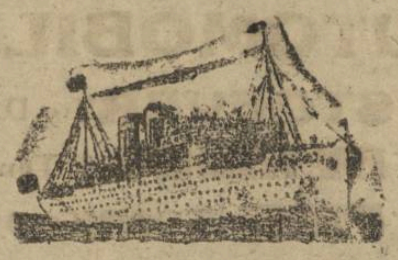

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110
BUCUREŞTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate oraşele din Statele Unite şi Canada

Sucursalele: Constanţa Str. O. A. Sturdza 41. Galaţ Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanţa spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America şi doresc să obţie. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informaţiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obţine cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Paşapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American şi pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondenţă Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite şi asigurate.

Trebue luat în consideraţie că veţi voiaja cu vapoare cari sunt sub protecţia pavilionului American.

Poşta vapoarelor execută prompt orice expediţiuni. Se primesc şi mărfuri spre expediere.

P. S. Toţi doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informaţiuni, şi detalii necesare plecărei.

Notaţi-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1253

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Anunţ. 1269

Preluând magazinul de manufactură al Domnilor Weis şi Molnár Cluj Calea Reg. Ferdinand, fac cunoscut prin prezenta, că cine are ceva de primit dela numiţii să se prezinte până în termin de 8 zile spre a fi achitat. După acest termin nu se va lua în seamă nici o cerere.

Cluj, 22 Noembrie 1921.

Sucursala Luca P. Nicolescu.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar. 329

Reclama este sufletul comerţului

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

„Schieb“ FABRICĂ DE MAŞINI S. P. A.

SUCURSALA CLUJ, Piaţa Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice.

Strunguri şi maşini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Preţuri fără concurenţă.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialişti. 1240

Abonamente

pentru

ziarul „Infrăţirea“

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească“

Piaţa Unirii 7.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

ABONAMENTE

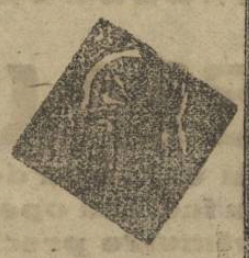

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina cotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

Biblioteca Centrală „Asociațiunii" Sibiu

Anul II. No. 382 — Opt Pagini — 1 LEU — Opt Pagini — Sâmbătă 26 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULI[U] ... 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI CO[MITET]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — Telefon: [RED]ACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . 30 LEI

Pentru a ieși din haos

Intr'un interview acordat acum câte-va zile unui ziar din București d. N. Iorga caracteriza situația politică de astăzi cu un singur cuvânt: **Haosul.** Dar tot în acel interview, d. Iorga susținea că în momentul de față nu este cu putință decât **un guvern de concentrare.** Și d. Iorga are dreptate. Dacă, constatând starea de haos în care ne găsim, o și acceptăm ca inevitabilă, atunci singurul guvern posibil este guvernul de concentrare. Dar nu e vorba de ce e posibil în mijlocul haosului, ci de ce trebuie ca să ieșim din haos.

Știm că sunt oameni, grupări și partide a căror existență politică nu este posibilă decât în mijlocul haosului și care, prin urmare, au tot interesul ca haosul să fie păstrat, dar problema care se pune astăzi pentru orice om politic serios este una singură: **ieșirea din haos,** — și aceasta inseamnă alcătuirea unui guvern capabil să infrunte și să domine haosul.

Care sunt condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un asemenea guvern, ne-o spune „Viitorul" în următoarele rânduri:

„Să fie omogen în credință pentru ca pe baze democratice și naționale să dea țărei, prin parlamentul cu aceleași credințe, opera legislativă fără de care România întregită va merge fără busolă. Iată dece nu se poate vorbi de guverne de mozaic, ale partidelor cu credințe deosebite, căci deosebirea de vederi din guvern ar face cu neputință orice acțiune unitară și hotărâtă, care este cerută în momentele de mare greutate.

El trebue să fie astfel în cât să corespunză condițiilor noui ale statului român, adică să așeze noua viață publică pe solidaritatea întregului popor român, fără hotarele lăsate de nenorocirile trecute. Un regim parlamentar constituțional al unui stat național și democratic, nu poate fi așezat în mod normal decât pe organizații politice întinse nu pe regiuni, ci pe toată suprafața țărei. Deci orice guvern trebue să fie bazat pe colaborarea tuturor fraților uniți în baza aceleași credințe de principii, nu în baza despărțeniei pe care cotropirea străină o adusese între noi.

Pentru opera legislativă el trebue să se reazăme pe o majoritate parlamentară puternică și unitară, care să colaboreze cu el la îndeplinirea ei cât mai temeinică în limitele principiilor esențiale pentru viața statului modern. Pentru opera de guvernământ el trebue să prezinte o unitate cât mai perfectă pentru a avea atât decizia repede în execuție cât și pentru ca opera tuturor departamentelor să fie coordonată și deci harmonică. Refacerea țărei după zdruncinarea puternică adusă de războ și de România Mare și Nouă, nu se poate face dacă într'o râvnă și muncă comună toate departamentele nu vor colabora în acelaș scop.

Această nevoie de unitate de credință și de unitate de execuție la centru, nu-și va da însă roadele, dacă ea nu se va resimți și în viața publică locală, care trebue prin aceiași solidaritate pusă în slujirea interesului obștesc, să ajute restabilirea stuației corespunzătoare nevoilor României Noui.

In rezumat România Mare și Nouă, nu poate trăi în mod normal în momentele grele și de adâncă prefacere prin care trecem, decât dacă i se asigură un guvern în realitate al României Mari, adică al întregului neam azi la un loc, și al României Noui, adică care să-i dea condițiile legale și esențiale vieței statului modern".

Acestea sunt condițiile care se cer viitorului guvern, dacă vrem ca această țară să-și recapete puterea de a se guverna. O activitate de guvern nu e posibilă decât dacă e unitară în concepția dela care pornește și în soluțiile pe care vrea să le realizeze. Fără unitate în gândire și acțiune, și cea mai impunătoare formațiune ministerială nu va putea da niciodată o guvernare rodnică și utilă intereselor obștești.

Nu cerem deci ca guvernul de mâine să fie guvernul unui singur partid, dar cerem să fie neapărat guvernul unei concepții unitare pentru a putea fi și guvernul unei rodnice activități.

Altfel, după haosul de astăzi, vom avea haosul de mâine, — și aceasta ar însemna compromiterea definitivă a viitorului nostru și ca stat și ca națiune.

Evenimentele zilei

Ofensiva Ucraineană

După știri sosite aci, forțele ucrainene ale lui Petliura cari înaintează mereu se ridică la aproximativ 30.000 oameni. Printre bolșevicii din Ucraina domne te panica. Trupele roșii se retrag neconfenit.

Denunțarea acordului anglo-japonez

Denunțarea acordului anglo-japonez nu e considerat aci ca un fapt care să supere prea mult pe japonezi. Aceștia își dau prea bine seamă că, în cazul unui conflict japono-american, tratatul, chiar dacă n'ar fi fost denunțat, n'ar fi avut nici un rol. Cât despre un acord între Japonia, Anglia și America, nu prea are nici o șansă de reușită.

Stăpânul d-lui Dr. Lupu

D. Dr. Lupu caută stăpânul noii Românii. I se pare a-l fi găsit la întrunirea „țărănistă", unde, sub auspiciile d-lui Stere, s'au debitat multe și rare monstruozități. „Stăpânul a vorbit" — scrie, după manifestația de un comic primejdios, d. Dr. Lupu.

„Stăpânul" este, în mentalitatea sa, partidul său, acei vântură-țară scoși din toate partidele, plus cele „câteva mii" de „delegați ai satelor" reprezentanța (impunătoare, nu e așa?) a celor 15 milioane de Români.

Dar nu iluzia de care se îmbată d. dr. Lupu ne face să scriem aceste rânduri. E ceva mai îngrijitor decât această iluzie: e concepția ce stăpânește mentalitatea anarhică a luptătorului pentru democrație. D. Dr. Lupu nu-și poate închipui deci viața noastră politică decât în funcția noțiunilor de slugă și stăpân. Prin urmare nu zdrobirea vechilor cadre înguste, câte mai sunt, nu întronarea regimului de egalitate și dreptate socială cât mai desăvârșit, ci păstrarea, ori mai bine reînvierea lucrurilor pe care, de atâția ani, le socoteam intrate în istoria unui trecut încheiat. Reinvierea lor, — cu simpla intervertire a rolurilor. D. Dr. Lupu n'are măcar delicateța să ne întrebe dacă voim să ne băgăm, ca dânsul, slugă la stăpân.

Solemn, ca în soviet, decretează: „Stăpânul a vorbit!" S'a adresat țăranilor și le-a spus că tot ce e în această țară, aur, putere, virtute, înțelepciune, ei le-au făcut și le fac; oștirea numai ei o dau; la războiu numai ei au murit. S'a adresat apoi „stăpânul" muncitorilor din fabrici și le-a zis că toată avuția țării ei o fabrică; slova cărților de lumină și adevăr ei o toarnă (a uitat d. doctor să adauge că tot ei o și compun și o propovăduesc). S'a adresat apoi „Stăpânul" d-lui dr. Lupu către Rege, și cu modestia cunoscută a democrației, i-a făcut puțină filosofie asupra închisorilor pline de oameni de treabă, a jandarmeriei supărătoare pentru libertatea publică. Iar la vechile partide, care n'au onoare a-l lua pe d. dr. Lupu în serios, s'a „uitat crunt" stăpânul și a strigat numai atât: „Plecați! Ori de nu..." — și d. doctor își curmă gândirea rebelă într'un semn de exclamație inteligent.

Nu te mira acum, cetitorule, de isprăvile Evreului Max Goldstein, care cutreieră țara cu revolverul în mână și cu bombele ucigașe în geamantan.

El și cu tovarășii din temnițele pe care d. dr. Lupu cere Regelui să le golească, pentru a-i reda partidul, și cu toți asasinii, cu toate jivinele ce mișună în jurul nostru, asmuțiți dela toate hotarele, — iată stăpânul *pe care ni-l pregătește sigur medicul care și-a lăsat clienții, pentru ca să vindece țara.*

N. B.

De vorbă cu D-l Profesor Dr. Charles Upson Clark

Un „pionier" modern. — Idealismul american. Conferențiar, ziarist, profesor. — Prietenul României. — „Somnuroase păsărele". — Propaganda maghiară în America. — Persecuții religioase în Ardeal. — Dispar intelectualii. — Un nou ev-mediu a început. —

Vorbeam într'o zi cu fiul unui anticar din Iași, care de vre-o douăzeci de ani locuește în America, al cărui cetățean a devenit dela început.

Ziarist și literat, observator expert al vieții sociale, el îmi spunea un lucru destul de curios:

— America este țara cea mai idealistă din omenire. Autorii cari au scris despre America nu o cunosc.

Privește ce frenezie de idealism forfotește în toate ramurile vieții sale: ce înseamnă nebunia cu care înglobează constructorii ridică cele mai înalte case, ce înseamnă miile de misionari americani cari împânzesc lumea întreagă du când cu ei crezul unui cerc, al unei asociații, al lor personal; ce înseamnă miile de societăți de binefacere de mutualitate, de cooperație, ambulanțele și medicii cari au venit în timpul răsboiului acolo unde pericolul bombardamentului și acel al epidemiilor era cel mai mare; ce înseamnă sutele de secte religioase cari sunt în vecinică tendință către noi religii care să aducă omenirii mângâierea sufletească?

Ce înseamnă miile de biblioteci, de pinacoteci, de spitale, de licee, de laboratorii, de universități pe care marii financiari americanii consideră de datoria lor să le dea omenirii?

Europenii nu înțeleg energia tăcută și îndărătnică ce se desfășoară din fiecare individ al marei republice.

Imprejurările ni-au adus să cunosc pe unul din „pionierii" americani; profesorul dr. Charles Upson Clark, dela universitatea din Yale.

De cincisprezece ani, profesor la acea universitate, din 1908 și-a început cariera sa de conferințiar în America și în Europa.

Din 1908 el este veșnic pasager la hoteluri, ducând cu dânsul câteva geamandane, făcând în medie, 200 kilometri pe zi, vorbind, observând, stăruind, cercetând, legând relații cu toate personalitățile distinse ale popoarelor, culegând informații, dând interviewuri, făcând conferințe, însemnând, scriind, trimițând corespondențe ziarelor și revistelor, făcând rapoarte instituțiilor culturale americane.

Acum câteva zile își făcea la București ultimele corecturi ale noei sale lucrări asupra României-Mari „Greater România", pe care o publică în America.

Director al școlii de studii clasice la Academia Americană din Roma, din 1907 a început conferințele sale în Spania, Conferințele sale însoțite de proiecțiuni au determinat Brooklyn Institute să facă aceste conferințe a Spania.

De acolo a fost invitat să conferențieze asupra Veneției și în orașele vecine, despre valea Ronului și Riviera și despre istoria artei Spaniole.

In Florida, în Cuba, în Portorico, a dus pretutindeni măestria conferențelor sale, combinând lecturile cu fotografiile stârnind pretutindenea interesul lumii celei mai bune asupra diferitelor țări, făcându le să se cunoască, să se penetreze și să se cultive frația universală a tuturor intelectualilor de pe pământ.

Dela Boston, la St. Francisco, a ținut într'un an nu mai puțin de 100 conferențe.

Iarna a unge și d-sa, însfârșit, la familia care îl așteaptă timp de un an de zile.

In 1915 a acceptat postul din Roma. La isbucnirea răsboiului, când Italia a intrat în luptă, dl dr. Clark a pornit în America să facă cunoscută dreptatea cauzei italiane — ținând alte 100 de conferențe, strângând mii de dolari pentru ajutorarea Italiei.

In 1917 și 18 pleacă de pe frontul italian și face o raită îndelungată prin Albania și Macedonia.

Fost student timp de 3 ani pe la universitățile din München, Paris, Grenoble și Roma, vorbește toate limbile principale, în mod curent.

In 1919, revizitează continentul, consacrând două luni României. A urmat trupele române la Budapesta, a parcurs mii de kilometri prin Ardeal, Bucovina, Muntenia și Moldova, fiind oaspele tuturor oamenilor de seamă ai noștri și chiar în Sinaia, al M. S. Regelui.

Unde se duce interviewează oamenii cei mai de seamă și pe Suverani.

A fost apoi în Fiume pe vremea lui d'Annunzio.

In 1920 a fost invitat să țiie conferențe în sesiunea 1921—22 la Universitățile din India.

Din Cluj unde e acum, va pleca acasă ducând cu dânsul noul său material pentru viitoarele sale lucrări și conferențe pe care le va ține între Ianuar și Mai 1922.

Asupra Sud-Estului European, d-sa și a propus și următoarele conferențe: România mare — Limba și literatura română, — Arta și architectura română.

După cum am mai spus, d-sa are acum sub presă, în America

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

noua sa lucrare asupra „României Mari" — „Greather Romania", ale cărei ultime corecturi le-a făcut la Bucureşti.

Insfârşit, vara, răuşeşte şi d-sa să-şi revadă familia, după atâta trudă.

Un astfel de om care umblă amenirea întreagă să se documenteze, este unul din tipurile mari ale publicisticei americane.

*

Am stat puţin de vorbă cu d-sa. Pot spune ca ce am conversat cu d-sa sunt doar firimiturile unui banchet al lui Lazăr.

L'am întrebat care este obiectivul călătoriei d-sale.

— In America ungurii duc o campanie extraordinară împotriva României. Afară de d-l Vasile Stoica, energicul şi priceputul dv. compatriot care a scos bani din piatra seacă spre a putea răspunde cât de puţin campaniei acesteia, România nu se apără cum trebuie.

Am venit să controlez — de vizu şi de auditu — întrucât este adevărat că ungurii din Ardeal sunt tiranizaţi.

In America se spune regulat că ungurilor li s'au răpit libertatea limbii în şcoli şi libertatea cultului.

Am fost la Bistriţa şi am vizitat şcolile confesionale ale tuturor naţionalităţilor; asemenea la Dej; acum sunt la Cluj; mâine voiu merge în judeţe la ţară.

— Ce veţi face apoi?

— Voiu face conferenţe în America. Prima mea conferinţă asupra României am ţinut-o în faţa unui public de 1500 de persoane, la societatea de geografie în Newyork unde participa lumea cea mai de seamă a Newyorkului.

Americanii sunt prost informaţi asupra României. Ei o cred ori în Balcani, prin Macedonia, ori în Asia Mică.

De aceea, orice s'ar spune despre ea este imediat crezut orice.

La prima mea conferenţă, am proiectat, între altele, şi textul poesiei lui Eminescu: „Somnuroase păsărele". După ce am tradus-o, am recitit-o în româneşte. Aceasta a fost cel mai senzaţional succes al conferinţei.

— Şi ce aţi putut controla în Ardeal?

— Că nu este adevărat ceeace spun ungurii.

Eu ştiu cu ce şovinism se purtau şi se poartă Germanii în Polonia. Ştiu cum, dacă în Cehoslovacia ar îndrăzni cineva să pronunţe numai un cuvânt german, imediat este violentat şi scandalul merge până la spartul geamurilor.

Le-o spun aceasta tuturor ungurilor de aici. Da Buna credinţă şi obiectivitatea mea mă călăuzesc să arăt acelor ce — evident — nu pot uita, chiar în această generaţie, buba cea mare ca românii cari n'au conţi să fie stăpânii destinelor lor proprii în Ardeal.

— Provocăm noi?

— Nu am văzut aceasta.

I-am spus d-lui Dr. Clark cazul Baronului Josika şi l-am rugat să-i ceară acestuia explicaţia faptei sale provocă o re.

— Il voiu întreba — şi cred că-mi va răspunde drept.

— Cum găsiţi România după 2 ani?

— Un progres vădit şi mare în refacerea ţării. Eu o cunosc pe vremea iernei lui 1919 — şi cred că se va reface cât de curând.

— Nu avem parale bune.

— Aveţi bogăţii enorme.

— Preţenii au un anumit moment cînd ne păsăesc.

— Din cauza lipsei de informaţii asupra României. Rostul nostru este tocmai acela de a informa exact. Noua mea lucrare asupra României va contribui la luminarea publicului american. Ea va arăta că aici este un popor viguros şi conştient de menirea şi de dreptul lui de a trăi care merită o prietenie constatată din partea noastră.

— Ce plângeri vi s'au adus?

— Contra Siguranţei, despre care se spune că face multe acte de arbitrar.

— Ce impresie mai puternică aţi cules din Germania?

— Aceia i impresie din Austria, din America, din Franţa şi de pretutindenea: dispar intelectualii.

Din 500 absolvenţi ai unui liceu Statele Unite, cee mai mare parte se îndreptau înainte de răsboiu spre învăţământ, spre preoţie şi spre ziaristică. Azi aceştia au dispărut: toţi se duc să câştige în altă parte: la bănci în comerţ, în lucrări manuale şi în lucrări mărunte şi accesorii industriei şi comerţului.

In Germania un redactor bun de la „Frankfurter Zeitung" cel mai bun ziar german, nu are de cât 2500 de mărci, atunci cînd un ou costă 3 mărci şi 50 pfeningi. Un redactor dela New-York Times are 400 dolari — puţin. Dar o duzină de ouă costă 70 cenţi. Proporţia o vedeţi: pe când confratele din germania mănîncă un ou cu 3,50 mărci, unul din New-York, 60 de ouă.

O pereche de ghete costă 400 mărci. O conferinţă în Germania raportează pînă la 50 mărci. In St. U. 25 dolari. O pereche de ghete costă 8 dolari. Deci un conferenţiar german trebue să ţie 8 conferenţe ca să-şi poată lua o pereche de ghete; pe cînd unul american dintr'o conferinţă 3—4 perechi.

Viaţa e grozav de scumpă.

Intelectualii se prăpădesc. Va veni o vreme când nu va mai exista clasa medie: vor fi numai bogătaşi şi proletari. Am intrat odată cu răsboiul într'un nou ev-mediu. Şi nu văd soluţia.

— O confederaţie a tuturor intelectualilor.

— Poate; dar, în duşmănia aceasta dintre popoare, cine s'o realizeze.

Asta le-o spun şi intelectualilor maghiari: Trebue să ne salvăm existenţa.

Sunt întrerupt de vizita unui domn profesor universitar, care era aşteptat.

Regret, dar plec.

— Nu ţi-am spus mai nimic...

— E destul deocamdată şi atît; sperăm să ne revedem după ce veţi merge în judeţ.

Sperăm, că d. Clark va binevoi să ne facă o conferenţă şi nouă la Cluj; deşi în odaia conferenţiarului — la Biblioteca universităţii — D-sa a constatat că nu este oglindă.

Bas.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii

457

Indrumări pentru activitatea socială a femeii

Excelenta revistă ardeleană „Lumina Femeii" publică urmatoarea scrisoare din partea d-lui profesor universitar I. Simionescu:

Mi-a-i făcut cinstea a-mi cere colaborarea la revista ce o conduceţi. Eram dator să nu vă refuz, respectând o muncă din convingere. Aţi scos revista pentru propagarea unui gând bun în chestiunea femeiască; aş putea spune, [pentru gândul cel mai bun, deocamdată, din lupta femeniştelor noastre. Ştiu că la sarcina D-v. cade toată grija scoaterei regulate a revistei, de şi nu cred că vă aduce folosase materiale spre a vi se plăti munca, ce o depuneţi. Sunteţi consecventă, în jertfa, predicelor însufleţitoare ce le-aţi ţinut înainte de răsboi, ca şi în vremurile când aţi pribegit pe la Iaşi ori Chişinău. De aceia simţeam că eram dator să răspund invitării D-v. mai mult ca o închinare jertfei ce faceţi, da cât ca un sprijin, nici cât un fir de muştar, a ideilor ce vă călăuzesc.

Am amânat îndeplinirea datoriei, de azi pe mâne, la început din sfială faţă de câmpul nou în cari trebuia să scriu, mai apoi fiind luat de vârtejul ocupaţiunilor mele.

„Lumina Femeii" şi datoria neplătită, mi-au venit din nou înainte, cu ocazia vizitării mai amănunţită, a unui sat din Moldova noastră frumoasă. Am întrat din casă în cază. Unora puteau să li se deie numele acesta, după exterior: altele erau aproape colibe acoperite cu strujeni, fără aer şi lumină înlăuntru, de şi afară era belşug de lumină şi căldură. Bărbaţii erau la câmp; la multe case copii au rămas stăpânii, căci şi femeile ajutau la adunat fânul. In alte locuri gospodina robotea în gospodărie; fără vrere îmi aducea aminte de albina, ce se odihneşte o clipa la urdiniş, ca să sboare iarăşi cine ştie unde. Unele aveau o gospodăria mai cuprinsă, altele prea restrânsă. Inlauntrul caselor nu se deosebeau de cât doar prin odaia mare, lutuită pe jos, cu ferestrele închise. La unele pe patul în care rar doarme cine-va, se rădicau mai multe perine, lăicere, deasupra lăzii de zestre, iar în ferestre era câte o far'urie cu flori boghioase, roşii, zugrăvite pe fund sau câte o oală cu văzdoage.

Incolo, odaia adevărată, unde doarme familia toată, unde se duce întreaga viaţă, de zi şi noapte, era aceiaşi. Laiţe dea lungul păreţilor cu ţoale rupte drept mindir şi saltea. Perinii, îmbrăcate cu cit nespălat de luni, formau căpătâiul de odihnă; drept acoperiş în nopţile de toamnă, reci serveşte sumanul cojocul ori o leancă oare care. La unele, odaia de locuit era semnul sărăciei, la cele mai multe a complectei neştiinţi. Principiile cele mai elementare de higienă, cari deosebesc pe om de vite, sunt necunoscute. Claie peste grămadă dorm părinţii cu copii. Acestia se scoala cum se culcă şi se culcă cum s'au jucat ziua toată, plini de n roi, cu părul ne'uns, nepeptănat. Când l-am pus pe cei mai mici să se spele, s'au speriat, iar când l-am învăţat să facă cruce, au căutat spre mine cu ochi holbaţi. Şi atunci mi-am adus aminte de frumoasele D-v predici vorbite şi scrise. Stând pe prispă la cislă cu gospodinele necăjite, îmi venea în minte tabloul întreg al situaţiei femeei la noi, roabă bărbatului, nevoilor şi îresurilor, deşi e izvorul de energii ca şi de simţiminte duioase. Imi treceau pe dinainte, ca într'un cinematograf, copilăria, cele văzute în peregrinările din fiecare an în ţinuturi româneşti diferite ce şi cele descrise de alţii. Tabloul era acelaş: viaţă de chin şi muncă, sbârcituri înainte de vreme, istovire precoce, neştiinţă în toate De multe ori chiar însuşirile alese, legate de fiinţa-mamă, sunt veşnic acoperite, umbrite, de obiceiurile îngrămădite din trecuturi îndepărtate, mai totdeauna împletite cu lacrimi şi dureri. Raze de omenească fericire rar, rar de tot, când se ivesc în viaţa îscurtată şi chinuită de toate greutăţile îngrămădite pe cap. Cine s'a ocupat de dânsa? Cine i-a arătat lumina vieţii? Cine s'a îngrijit să o schimbe cât de cât din starea de maşină vie în care a fost lăsată? Ea singură n'a avut puterea şi nici n'a simţit nevoia. Trăind mereu în întunerec, nu cunoştea ce e ziua. Alţii? Cele de o samă cu dânsele mai norocoase, uitau să caute în jos; erau prea ocupate cu plăcerile desrobirei aparente, ca să simtă chiar lanţurile vechii sclavii acoperite în mătăsuri, flori şi fum de tămâie. Jos peste numărul cel mare al femeilor române se ţine mereu negura inculturii, a necunoaşterei raţiunei adevărate de om, chiar dacă sus, pe plaiurile înflorite dintre vârfuri de munţi, bătaia soarelui schimbă în diamante picăturile de rouă ascunse în corola aromată. Jos, mor copiii cu duiumul, nu atât din mizerie, ci omorâţi de neştiinţa mamei, care udă cu lacrimi fierbinţi cadavrul odrasiei scumpe. Când doctorul îşi făcu datoria ca să combată boalele, femeile dintr'un judeţ îmbelşugat, dar unde sunt 90 la sută analfabete, aţâţă pe bărbaţi ca să se împotrivească, ameninţând cu parul. Cele mai elementare îndeletniciri de higienă şi prevedere casnică le întâlneşti abea unde şi unde, la o sută una, dacă nu chiar la o mie una.

Şi atunci mă întrebam: emanciparea politică a femeei este problema cea mai urgentă de resolvit? Mişcarea pornită în această direcţie nu este oare numai o năzuinţă prea egoistă a celor de pe piscurile cu soare din belşug? Vântul reformelor radicale, sociale, pornit din ţări cu stadii culturale înaintate, nu poate fi oprit a trece şi peste noi. Mai târziu sau mai devreme drepturile politice ale femeii se vor căpăta, cum s'a căpătat şi votul obştesc pentru bărbaţi, cum s'a grăbit, sub dominarea curentelor generale nestăvilate şi împroprietărirea pământului la cei, ce'i muncesc. Dar tocmai din vârtejul produs de înfăptuirea acestor două mari reforme, fără îndelungă pregătire prealabilă a aplicărei lor mai folositoare, trebue să scoatem învăţăminte pentru viitor.

Şi iată pentru ce, stimată Doamnă, mişcarea întreprinsă de Dv. o socot cea mai sănătoasă şi folositoare. „Emanciparea pripită pentru obţinere de drept politic" nu va da roadele dorite, cât de repede trebuitoare, fără o pregătire intensă şi cât mai răspândită „a reformelor pe bază de cultură şi moralitate personală", cum foarte înţelept cuprinde apelul pentru întemeierea „Ligei pentru emanciparea progresivă a femeei".

Energia femeiască poate face minuni şi la noi, căci pretutindeni nu a dat greş. E vorba încotro să fie îndreptate. Cea mai naturală cale e aceia a călăuzirii femeii spre deşteptarea valorilor omeneşti în ea. Chemarea spre lumină deocamdată este cea mai necesară. Nu atât prin scris, căci prea puţine ştiu să cetească, ci mai mult prin acţiune. Lipsesc învăţătoare titrate? Femeile culte pot să le ţie locul. Lipsesc localurile de şcoală? Salonul de primire, păstrat închis mare parte din vreme poate sluji ca şcoală. Nu sunt deprinse fetele dela ţară a bate cărarea şcoalei? Invăţătoarea benevolă, deci cu însufleţire, poate duce şcoala şi cartea în casa scundă. Acolo se poate întemeia adevărata şcoală: acea a vieţii. Sfaturile cărţii pot fi puse deadreptul în practică, în spaţiul restrâns al unei familii. Ici un opaiţ, dincolo altul lumina se săvârşeşte. De la noapte la zi trecerea se face prin geana zorilor. De sigur că e muncă mai grea de cât a ţinea discursuri de propagandă, dar este mai eficace. Sămânţa este îngropată cu îngrijire, bob cu bob, iar toloaca bătută să poate repede schimba în păjişte mândră.

Iată de ce, stimată Doamnă din toată inima sunt de părerea Dv. şi cât voi putea, mă veţi avea drept modest colaborator şi propovăduitor al ideilor sănătoase, ce le răspândiţi prin vorbă şi faptă.

ECOURI

O revoluţie în tehnica aviaţiei

La congresul asociaţiei franceze pentru propăşirea ştiinţei, vestitul constructor Broguot examinând viitorul aviaţiei, a arătat liniile generale ale unui avion, a cărui realizare, pe care o dă ca sigură va permite să se meargă de la Paris la Buenos Ayres în două trei zile, cu cinci opriri.

D-nul Breguot dă caracteristicile viitorului avion: 1200 cai putere, 250 metrii suprafaţă, greutate 13 tone viteză 250—300 kilometrii pe oră putând transporta 20 de pasageri, o tonă bagaj, 7 oameni de echipaj, 46 tone combustibil.

Recordul unui ales municipal

La Sainte-Colombe-les-Vienne pe Ron, consiliul municipal a ales ca ajutor de primar pe Jean Montant în vârstă de 78 de ani, care deţine în toată Franţa recordul duratei aleşilor municipali, fiind consilier dela 1869 adică de 52 de ani, din cari 17 ani a fost primar şi 10 ani ajutor de primar.

Cronica politică

Şi partizanii acuză guvernul. Declaraţiile lui Schuller. D-l Dim. Cioc, fost prefect de Teleorman şi organizator al partidului şi-a dat demisia din partidul poporului.

„Desfrâul şi debandada domneşte în tabăra guvernului. Frumosul nostru program a fost întinat, ia bacanalele ce se joacă pe spinarea ţării întunecă vechea aureolă şi stinge încrederea poporului.

„Lanțul siniştrilor dăunitori îl duce tot domnul Argetoianu, care a distrus partidul — şi a dezorganizat ţara căutând să o administreze".

„Luaţi aminte" îl avertizează d-sa pe d-l Averescu, „şi retrăgeţi-vă cât e timp din ceeace îşi traeşte cu disperare ultimele clipe, ieşiţi din partidul lui Argetoianu" — „pentru ca figura d-stră să stea curată în cartea de citire a copiilor de mâne".

Iar la procesul grâului pe care Schuller îl datora în Italia, grâul cel cu bonurile de tezaur şi cu permisele date „escrocului" de d-l Argetoianu,— un martor italian cu mâna pe cruce, a declarat în faţa tribunalului de Ilfov.

„Schuller mi-a spus că poate obţine oricâte permise întrucât persoana d-sale ori ministrul e tot una".

„Am tot guvernul în buzunar şi voiu face cu el ce vreau", — a spus „escrocul".

O grea problemă deci: cine e şeful guvernului: d-l Argetoianu ori „escrocul"?

Revista presei maghiare

Cu privire la congresul partidului Ţărănist

„Keleti Ujság" scrie:

Ziua de mâine va fi ziua cea mai critică pentru guvern Deschiderea Corpurilor Legiuitoare este proectată pentru 25 Noembre, şi mâine, Joi, Generalul Averescu va prezinta M. S. Regelui textul Mesagiului.

Unele cercuri politice guvernamentele se mângăe cu faptul că semnătura suveranului va să arate totodată şi încrederea desăvârşită în Generalul Averescu?

D-l Iorga a făcut azi declaraţii nouă cu privire la situaţia internă pe care d-sa o consideră direct deplorabilă şi accentuiază din nou, că aceasta stare de lucruri nu se va schimba, decât numai sub mâna de fier şi priceperea unui guvern de coaliţie.

Simultan cu aceste fapte s'a petrecut un alt eveniment important — scrie mai departe „Keleti Ujság" —: congresul general al partidului Ţărănist.

Congresul a fost prezidat de d-nul Lupu. Au mai vorbit d-nul Madgearu, care aduce guvernului învinuirea că şi-a instalat un regim ai cărui membri sunt cu toţii specialişti în exploatarea bunului public şi al Ţării.

Se mai spune chiar, că unii reprezentanţi ai partidului Poporului au fost nemai pomenit de înverşunaţi pomenit împotriva guvernului aşa încât d-l Dobrescu ar fi declarat, că datoria poporului este, ca să se isprăvească odată pentru totdeauna cu Horthy românesc, care este generalul Averescu.

Deşi d-l C. Stere — adaugă numitul ziar a fost primit cu fluerături de către asistenţă, a ţinut totuş să vorbească şi să declare, că datoria conducătorilor partidului Ţărănist e ca să ducă lupta până la victoria desăvârşită şi să nu ezite un moment de a se abate din calea luptei oricari vor fi sacrificiile pe care le reclamă această luptă.

D-nul Lupu declară încă odată, că partidul Ţărănist „nu cere dela Rege cârma, ci dela popor", dinastia trebue numai să respecte voinţa poporului precum poporul respectă Dinastia.

Situaţia internă politică

„Keleti Ujság" scrie, că ziua pentru deschiderea Corpurilor Legiuitoare este fixată pentru 28 Noembrie.

Cu toate aceste — scrie numitul ziar — Mesagiul regal încă n'a apărut în „Monitorul oficial", aşa că te face să crezi că data de 28 e numai de formă şi că de fapt deschiderea Parlamentului va întârzia atât, cât timp opoziţia nu se va hotărî să participe la desbaterile Corpurilor Legiuitoare.

In cazul acesta, gestul opoziţiei nu numai că ar fi împotriva conduitei până azi corectă a opoziţiei, ci ar da dovadă ce cea mai pronunţată inconsecvenţă.

Partidele din opoziţie — scrie numitul ziar — îşi fac însă datoria!

Partidul Naţional din Transilvania a redactat deja un comunicat în care declară; că nu se va întoarce în Parlament.

Partidul Ţărănist deasemenea s'a întrunit pentru a-şi fixa atitudinea ce are s'o aibă de azi înainte.

Deputaţii şi Senatorii ţărănişti constatând, că dela retragerea opoziţiei din Parlament, situaţia politică nu s'a schimbat întru nimic, a încetat orice discuţie — zădarnică în celace priveşte atitudinea partidului faţă de actualul Parlament.

Cu toate aceste — adaugă „Keleti Ujság" — suntem informaţi din sursă absolut autentică. că tratativele între partidul Ţărănist şi guvernul Averescu continuă şi că cu toată certitudinea se va ajunge la o înţelegere definitivă.

Complicaţii în jurul deschiderii Parlamentului

Ziarul „Uj Kelet", urmărind cu o deosebită luare aminte desfăşurarea evenimentelor atât înainte de întrerupere tratativelor dintre d-nii Maniu şi Brătianu, cât şi în urma acestora — îndeosebi faptul deschiderii Corpurilor Legiutoare, scrie între altele:

Averescu a fixat deschiderea Parlamentului pe ziua de 28 cor. Este ştiut însă, că Suveranul nu-şi va ceti Mesagiul în faţa băncilor goale ale opoziţiei, ci numai cu condiţia că opoziţia îşi va relua locul în incinta Parlamentului,

Partidele din opoziţie însă îşi menţin încă şi azi punctul lor de vedere şi astfel sunt hotărâţi să nu se întoarcă în Parlamentul actual, compromis cu desăvârşire. Suveranul prin urmare nu va ceti Mesajul iar Generalul Averescu va fi silit să mai aştepte, până ce opoziţia îi va deschide, sau închide definitiv calea spre glorie, sau cădere.

Politica externă a d-lui Take Ionescu

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" trece în revistă greşelile comise de d-l Take Ionescu faţă de politică pacifică a ţări or vecine.

La Nota — în care nu demult d-l Take Ionescu ţine să accentueze din nou şi să-l asigure pe Cicerin că România vrea să între în relaţii amicale cu Sovietul rusesc — azi a sosit răspunsul.

Răspunsul acesta cuprinde o mulţime de dojeni adresate d-lui Take Ionescu, cerându-i ca pe viitor promisiunile şi obligaţiunile diplomatice să corespundă în mai mare măsură realităţii să nu se mai mărginească numai la simple platonisme neglijând starea actuală a lucrurilor.

Deşi Nota guvernului sovietic îşi esprimă dorinţa că vrea să aplaneze chestiunea pe cale amicalătine to u;l să accentueze că pregătirile militare ce se fac pe teritorul Românii nu sunt în armonie cu declaraţiile d-lui T. Ionescu(?)

Ministrul de externe va solicita să se institue o comisiune din Moscova, care va fi chemată să constate, dacă cele cuprinse în Nota guvernului sovietic cu privire la pregătirile militare core pund adevărului şi dacă sunt opera agenţilor rău informaţi despre situaţia ţării noastre.

Fapt — este însă — scrie numitul ziar că d-l Take Ionescu a dus o politică externă care se poate de şubredă faţă de Soviet ceace a şi fost relevat întreaga presă romanească aşa că să nu ne mire faptul, dacă din o astfel de neglijenţă şi superficialitate diplomatică se nasc cele mai mari neplăceri şi din pricina cărora suntem azi consideraţi în întreaga Europa nu ca factorul culturii în Orient ci ca instigatorii şi dărâmătorii păcii chiar,

Frigul e copleşitor şi aiurea

In cuprinsul întreg al Franţei s'a deslănţuit un frig care ameninţă să devină de-o asprime ca în Siberia de pildă. Francezii obişnuiţi cu un climat relativ temperat spun că războiul a întors nu numai lumea pe dos, dar şi fenomenele naturii. Parizienii, în deosebi, sunt desnădăjduiţi; nici bătrânii nu-şi aminteşte să fi apucat cândva un frig aşa de violent.

Din Madrid se vesteşte că o furtună furioasă bântue marea Mediterană. Navigaţiunea e ameninţată. Cei mai încercaţi marinari abia cutează să iasă la largul mării.

La Viena ninge din belşug, de peste o săptămână. Termometrul e în descreştere sub zero.

La poalele Alpilor elveţieni e un ger care a atins 23 grade sub zero.

In Germania de sud, mai cu seamă, temperatura se înăspreşte iar pe cadranul termometric mercurul s'a scoborât la minus 18 grade — fapt care, dat fiind timpul încă depărtat oarecum de iarna propru zisă, prezintă o ciudăţenie pentru meteorologiştii germani.

Mai puţină fanfaronadă d-le ministru al Ardealului

Ziarul „Dacia" a publicat zilele acestea ştirea alarmantă despre situaţia gravă a Moţilor din munţii apuseni.

Iarna bate la uşă şi Moţii stau şi acum lipsiţi de hrana necesară. Monopolul cerealelor îi opreşte să-şi câştige cele trebuitoare prin cumpărare liberă, iar prefecturile, exponentele guvernului rămân surde şi mute la cererile desperate ale oropsiţilor.

Delegaţiile trimise pe la cele mai superioare autorităţi se întorc fără nici un rezultat şi astfel situaţia fraţilor noştri români din cea mai neroditoare parte a României rămâne neschimbată. Nimeni nu le încuviinţează şi nu le ascultă plângerile.

In acelaş timp însă ministrul Ardealului îşi face în genul cel mai ministerial plimbările automobiliste dela Președenție la Prefectură şi viceversa. Acordă zilnic interviewuri senzaţionale presei maghiare asigurând pe orice reprezentant chemat sau nechemat al „minorităţilor" că toate „doleanţele" atât de mult trâmbiţate vor primi „cea mai favorabilă rezolvire" în folosul „progresului" şi al „consolidării".

Chestiunea funcţionarilor maghiari? Desigur că se va rezolvi în bine. Nu se poate altcum, căci în cazul contrariu aleargă „minoritatea" la Liga Naţiunilor şi... se compromite guvernul!

Situaţia Moţilor din munţi? O chestiune secundară. Pentru interesele lor nimeni nu cere interviewuri măgulitoare, cari să dea în lume cuvintele de o adâncă pricepere politică a ministrului. De altcum ei sunt români. Mai pot aştepta. Ei nu sunt sub scutul Ligii Naţiunilor, iar dacă vor merge până la guvern, acela n'o să-şi concedieze ministrul din pricina Moţilor.

Starea aceasta e o ruşine şi cea mai flagrantă încălcare de datorinţe.

Desigur că şi chestiunea minorităţilor are punctele sale cari implică soluţiuni grabnice chiar. Totuşi prea multă preocupare de ele nu rezolvă toate interesele Ardealului. Ba, din potrivă acum: un însemnat număr de Români, urmaşi ai luptătorilor naţionali dela 1848 sunt lăsaţi pradă foametei, lipsiţi de bucata de pâine.

Dacă s'a hotărât monopolul cerealelor astfel că azi ţăranii nu mai pot să-şi procure cele necesare e datorinţa guvernului şi în primul rând a ministrului Ardealului să se ingrijească de soarta lor. Mai mult bine se va face prin aceasta decât prin declaraţiile cu nemiluita, cari proslăvesc „situaţia tare" a regimului.

Nu cumva ura politicei de partid se deslănţue pentru a crea suferinţele Moţilor? E lucru în general ştiut că Moţii au fost cei mai aprigi naţionalişti în toate timpurile şi demagogiile n'au prea prins în sufletul lor.

Deci mai multă trudă şi bună voinţă pentru interesele Românilor din Ardeal, domnule ministru al Ardealului!

Ungaria şi Conferinţa Porto-Rose

Agenţia telegrafică ungară a cerut părerea şefilor delegaţilor din Porto-Rose, asupra următoarelor chestiuni: 1) Care-i rezultatul efectiv de până acum al conferinţei?

2) Ce efecte vor avea pe viitor rezultatele obţinute la Porto-Rose asupra vieţii economice a Europei centrale şi în special asupra raporturilor dintre Ungaria şi ţara delegatului respectiv?

3) Credeţi că rezultatele economice obţinute vor fi în stare să contribue la calmarea atmosferei politice?

Primul răspuns publicat de agenţia ungară, e al d-lui Perieţeanu, eminentul specialist în chestiunile care interesează căile ferate. D-sa a declarat că primul avantaj considerabil al conferinţei va fi circulaţia liberă a vagoanelor pe reţelele ferate a 7 state moştenitoare ale fostei monarhii. Conferinţa a înţeles că repartizarea exactă a materialului rulant ar fi produs o pierdere de timp, considerabilă, provocând astfel pierderi incalculabile circulaţiei şi deci economiei interne a celor 7 state. S'a admis deaceea o proprietate provizorie a statelor asupra diverselor categorii de vagoane care trebuiesc repartizate. Această uşurare a circulaţiei e primul efect salutar al conferinţei, căci pune capăt situaţiei anormale care consistă în faptul că unele ţări aveau prea multe produse şi deşi nu aveau ce face cu ele, nu le puteau exporta în statul vecin care ducea lipsă de acele produse.

Din nenorocire, conferinţa n'a putut îndrepta celălalt instrument necesar pentru circulaţia bunurilor: moneda. Diversitatea şi nestabilitatea monedelor actuale opun cea mai mare piedică legăturilor economice dintre ţările moştenitoare ale Austro-Ungariei. S'a propus să se înfiinţeze o bancă internaţională cu capitalul în aur, dar nu intră în atribuţiile conferinţei cercetarea şi mai ales aplicarea acestui proect. In ce priveşte chestiunea a treia d. Perieţeanu e de părere că întrunirile cât mai repetate între specialiştii diverselor ţări, vor contribui mia mult decât conferinţele diplomatice la restabilirea legăturilor dintre state, şi deci la calmarea atmosferei politice. (Rador.)

Chestia Orientului

Unii delegaţi cred că chestiunea Extremului Orient va necesita alte conferinţe. Alţii dintre aţi preconizează convocarea unei conferinţe economice ca singurul mijloc susceptibil de a ajunge la restabilirea economică şi financiară a lumii.

Cercurile americane socot că Statele-Unite, Anglia şi Japonia recunosc slăbirea marinei franceze şi italiene prin faptul că aceste 2 puteri au părăsit în timpul războiului programul lor de construcţie navală şi au aprobat orice proect rezonabil de construcţie pe care ar fi putut să le adopte.

Informaţii

Asociaţiunea patronilor tipografi sa întrunit eri după amiază pentru a decide asupra cererei lucrătorilor de mărirea salarilor cu 30 procente, apoi împreună cu delegaţia lucrătorilor, au avut o consfătuire la inspectoratul muncii.

■

Pentru refacerea a 1300 case din Hârşova, (jud. Constanţa) prefectura de acolo a trimis liste de subscripţie diferitelor oficii din Ardeal.

■

Funcţionarii din judeţul Cojocna vor înainta un memoriu ministerului de interne prin cari cer să li se mărească şi lor salariile ca şi celoralţi funcţionari ai Statului.

Delegaţii însărcinaţi cu prezentarea memoriului pleacă stăzi la Bucureşti.

■

Diferiţi funcţionari din satele muntoase ale Ardealului cer organelor superioare ca să li se acorde şi lor sporul pe scumpete de sută la sută faţă cu leafa ce-o au sub motivul că în acele localităţi scumpetea alimentelor e la fel ca cea dela oraş.

■

Suprafaţa totală pe care se cultivă tutunul, în Ardeal, atinsă de grindină în anul curent este de 150 hectare iar pagubele cauzate ating suma de 150 mii lei. La predarea tutunului însă, regia va plăti cultivatorilor pagubele potrivit calculelor stabilite pentru fiecare cultivator.

■

Recolta de tutun pe anul acesta în Ardeal şi Banat se ridică la circa 2 milioane kgr. reprezentând 500 kgr. la hectar — producţie mulţumitoare faţă cu seceta din ăst timp.

Faţă de măsurile luate de administraţia R. M. S. atât prin funcţionarii direcţiunii cât şi garda financiară, înstrăinările sunt înlăturate, aşa că se va putea recepţiona în întregime toată cantitatea.

Calitatea tutunului, graţie timpului secetos e superioară celei de din anul trecut.

■

Direcţiunile regionale c. f. r. au primit o cantitate suficientă de geamuri pentru înlocuirea sau repararea vagoanelor de călători.

■

Cu prilejul celei II Mesagiului regal la deschiderea Parlamentului se vor anunţa şi următoarele proecte de legi, întocmite. Reorganizarea învăţământului secundar şi superior, a învăţământului profesional; programul de construcţiuni şcolare şi statificarea şcoalelor Confesionale.

*

După ultimele date statistice parvenite ministerului de interne, lipsa de locuinţe a ajuns în centrele Basarabiei şi Ardealului mai gâtuitoare, decât în Bucureşti.

Cererile întrec astfel posibilitatea de satisfacere în proporţia următoare: Aiud, 80 la sută; Soroca, 100 la sută; Bălţi, 30 la sută; Oradia-Mare, 120 la sută; Lugoj, 140 la sută; Cetatea Albă, 160 la sută; Chişineu, 210 la sută; Sighetul-Maramureşului 65 la sută; Tg.-Mureşului, 120 la sută; Odorhei, 88 la sută; Satu-Mare, 200 la sută.

Guvernul a aprobat intrarea în ţară a trenurilor speciale austriace numite „Vindobona", cu care să se facă exportul de cereale pentru Viena.

■

In urma hotărârii fabricilor de zahăr din Ardeal, preţul acestui aliment de prima necesitate va fi mai scăzut decât cel actual.

■

Aeroplanele comandate în străinătate de direcţiunea aviaţiei din ministerul comunicaţiilor vor fi luate în primire, în cursul săptămânii viitoare, de către o delegaţie ad-hoc.

■

Puşkaş Béla şi Kövesi Dudaş concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

*

La cafeneaua „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Duminecă şi în zi de sărbătoare p. m. simfonie şi concert. 1270

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi noutatea casei Do lan „Păpuşa Minunată" în rolul principal renumita actriţă Osvalda Ossi.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Joi senzaţionala dramă a casei Pathé „Miliardarul Nenorocit" în rolul principal Mary Pikfard.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi drama fabricei Ufa „Soţia Ideală".

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103. Serviciul prompt.

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 26 Noembrie:
„Marşul nupţial" (Premieră)
Cu d-na Olimpia Bârsan.

Duminecă 27 Noembrie:
(Matineu) „O căsnicie"
(Seara) „Ginerile lui Poirier".

Marţi 29 Noembrie:
„Marşul nupţial".

Joi 1 Decembrie:
„Ginerile lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu şcolar) „O Căsnicie" (Seara) „Marşul nupţial".

Citiţi „Infraţirea"

Marele complot comunist din Cehoslovacia

— Numeroase arestări —

Autorităţile de siguranţă au isbutit să descopere un mare complot comunist care avea de scop răsturnarea ordinei sociale şi ordinei de stat în Cehoslovacia. S'au făcut numeroase arestări.

Revoluţia ce ar fi urmat acestei mişcări era de a separa Slovacia de Cehia şi aceasta se făcea sub auspiciile Ungariei care prin emisari comunişti întreţineau o întinsă propagandă permanentă în această ţară.

In urma descoperirei acestui complot, s'a ordonat o concentrare a forţelor armate cari au fost concentrate la frontiera Ungariei.

Noua monetă metalică

Guvernul fiind autorizat a bate monedă de metal de 0'50 şi 0,25 bani, în valoare de 20 milioane lei, ministerul de finanţe aduce la cunoştinţa generală că pune în circulaţie cu începere dela 22 Noembrie 1921, de-o cam dată monede de 0,50 bani pe cari le-a primit dela Casa cu care a contractat baterea şi că toate casele publice au fost autorizate să dea şi să primească în plăţi noile monede bătute.

Aceste monede de metal sunt găurite la mijloc şi poartă pe o parte, de asupra, un vultur cu aripele întinse şi cu o cruce în cioc; mai jos stă scris cuvântul „România" şi de desubt millesimul „1921" iar pe cea altă parte la mijloc, în stânga 50; în dreapta coroana regală şi jos scris cuvântul „bani."

Intâmplări

Furt.

In noaptea de 20 spre 21 cor. i s'au furat, din curte locuitorului I. Herş din comuna Hida numerase unelte de gospodărie.

Hoţul n'a putut fi descoperit încă.

Innec.

La Gilău, în ziua de 22 c. un copil pe când călărea pe lângă râul Someşul-Cald a căzut în apă şi s'a înecat.

Cadavrul a fost pescuit.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Joi: Miliardarul nenorocit
Vineri: Omul cu capul mort
Sâmbătă: „ „ „
Duminecă: „ „ „

CINEMA URANIA

Joi: Soţia ideală
Vineri: Venus
Sâmbătă: Venus
Duminecă: Venus

CINEMA APOLLO

Joi: Papusa minunată
Vineri: Insula himsă
Sâmbătă: „ „
Duminecă: Doi răstigniţi

Din ispravile biuroului de cuartiruire

Nici autorităţile nu sunt scutite de evacuare. — Când eşti magnat, eşti protejat. — Odisea unui slujbaş fără blazon.

Şeful actual al biroului de cuartiruire d-l Guiman, e netăgăduit un om cinstit şi de bună credinţă.

La instituirea acestui birou s'a spus categoric că chestiunea locuinţelor va fi rezolvată fără amânare.

Cei cari se răsfaţă în multe — prea multe şi confortabile camere — vor fi reduşi la un număr mai restrâns, pentruca şi alţii să se bucure de înarea favoare de a sălaşlui între patru pereţi având astfel prilejul preţios să zică: „Această locuinţă bună-rea cum e, numai mulţumită biroului de cuartiruire am căpătat-o şi este a mea şi n'a trebuit să tânjesc mult pela meselе biroului, eu bietul funcţionar.. sau student român".

De fapt, biroul de care ne ocupăm a început să evacueze să înregistreze camere libere. Insă nu din numeroasele apartamente ale grofilor şi baronilor S'a început şi acolo, dar... a trebuit să înceteze numai decât cu evacuările forţate — din ordin superior.

Superiorii înţeleg ca grofii şi baronii să trăiască confortabil şi la larg în saloanele lor.

Văzându-se în acest impas şi stingherit în acţiunea sa, ce a făcut biroul cuartiruirii? S'a năpustit asupra oficiilor Statului şi, dacă a crezut necesar, a rechiziţionat 2-3 sau chiar mai multe cancelarii. Explicaţia e simplă: Funcţionarii sunt a Statului ei trebue să se supună. Ei pot munci dela 8 la 2 şi înghesuiţi în câteva biouri. Că le strică sănătatea? Nu are de a face. Principiul precumpănitor e ca grofii, baronii şi alături de aceştia partizanii politici să aibă tihnă şi locaş cum se cuvine unor obrazuri de neam.

Iată un caz cu prisosinţă doveditor:

Localul direcţiunii regionale a asigurărilor sociale a fost rechiziţionat, iar biourile sale această direcţiune a trebuit să le instaleze în localul inspectoratului Muncii. Trei-patru funcţionari trebuie să lucreze acum înghesuit în câte-o cameră strâmtă din punctul de vedere igienic. E caracteristic să menţionăm că direcţiunea a fost evacuată cu Poliţia. Evacuarea s'a făcut fără drept de Apel..!

■

Alt caz:

Funcţionarul Ionaşcu dela inspectoratul muncii a fost evacuat în acelaşi zi împreună cu familia sa din locuinţa moderată ce o avea în Calea Regele Ferdinand 97.

In instiinţarea de evacuare i se punea categoric în vedere că evacuarea e fără apel". — I se dădu nefericitului funcţionar ce-i dreptul, o cameră în schimb în strada Iuliu Maniu. Funţionarul Ionascu om de ordine se supuse fără ca intervenţia poliţiei să mai fie necesară. Dar nu a apucat să locuiască câteva zile omul că iată apare un nou ordin de evacuare, — dela sine înţeles tot „fără drept de apel."

Se vorbia că va veni la Cluj un domn oareşcare dela Oradea rudă a nu ştiu cărui omnipotent din Cluj şi de acea trebuia evacuat funcţionarul Ionascu.

De astă dată însă funcţionarul evacuat a rupt cu tradiţionala supunere şi a îndrăzuit să facă apel.

Rămâne totuşi ceva de lămurit. Dacă există o altă cameră liberă din ce motiv nu i-s'a pus aceasta la dispoziţia „domnului" favorit? Sau funcţionarii statului şi familiile lor sunt ceva ce se poate asvârli dela un capăt la celălalt al oraşului, pentru a satisface gustul unui locuitor al Clujului „în spe"?

Ambele chestiuni se află spre deliberare în faţa Resortului de interne. (Ce va fi oare, când nu vor mai fi resorturile aici?)

■

Au alt caz tot atât de caracteristic e şi următorul:

Inspectoratul muncii a cerut pentru funcţionari parterul fostei Direcţiuni centrale C. F. R. (Calea Regele Ferdinand 98). Răspunsul a fost categoric: Nu se poate da! — Şi... nu s'a dat!

Direcţiunea regională a asigurărilor sociale cere de aproape un an un local pentru farmacia muncitorească din Cluj. A făcut toate intervenţiile. Local nu este, cu toate că parterul amintit ar fi fost corespunzător.

„Ar fi fost" numai, căci parterul s'a redat firmei „Szilágyi Eleonora" mare fabricantă de cognacuri şi liqueuri pentru toţi oamenii desinteresaţi ai Clujului. D-na Szilágyi Eleonora mai are o casă cu 2 etaje, magazii nenumărate. Isa cedat localul totuşi pentru ca să instaleze o nouă desfacere de băuturi mai necesară ca o poţi pentru funcţionari sau o farmacie pentru muncitori.

Un oaspe ilustru:

D. prof. Charles H. Clark

Unul din reprezentanţii cei mai distinşi ai ştiinţii americane, d. dr: Ch. Clark, cunoscut prin savantele sale lucrări din domeniul filologiei clasice, a fost timp de trei zile, oaspele Clujului.

In tot acest timp, distinsul oaspe a vizitat amănunţit Universitatea noastră, interesându-se de aproape de manifestările culturii româneşti.

Astăzi d. Clark a părăsit Cujul, pentru a merge la Oradea-Mare.

Ne pare bine că după atâţia oaspeţi ai Apusului european, Clujul a fos onorant de vizita unui representat atât de ilustru al poporului american.

Asupra sa vom reveni în curând.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Congresul general al partidului național-liberal va avea loc în ziua de Duminecă 27 Noembrie în sala Eforiei.

In dimineața acestei zile se va ține la ora 10 jum. o întrunire publică în care se va discuta situația politică de azi. După amiază va avea loc o ședință în care se va supune Congresului ratificarea statutelor, a programului prtidului și se va proceda la alegerea comitetului central.

D-nii președinți ai organizațiunilor județene vor veni în București din ajun adică de Sâmbătă 26 Noembrie, pentru a lua parte la o consfătuire premergătoare congresului. De asemenea prezența d-lor președinți ai organizațiunilor județene va fi necesară și în ziua de 28 Noembrie, când se va întruni Comitetul central spre a alege delegațiunea permanentă și a discuta asupra măsurilor de luat în ceia ce privește organizarea și propaganda partidului.

Guvernul face mari eforturi pentru a determina pe țărăniști să reintre în Parlament.

S'au încercat tratative fără însă nici o șansă de izbândă.

Defecțiunile în partidul poporului se înmulțesc. Sunt două curente. Unul în frunte cu dl. Argetoianu caută să creeze un nou partid alcătuit din resturile fracțiunilor conservatoare, iar altul care caută să meuțină pe averescani grupați în jurul generalului.

Lupta se dă pe față.

„Monitorul oficial" de astăzi publică Decretul convocărei Adunărilor legiuitoare în sezîune ordinară pentru ziua de 28 Noembrie.

Până în prezent s'a anunțat un număr neobicinuit de mare de delegați pentru congresul partidului liberal.

Unele județe anunță 2000 delegați.

In urma tratativelor ce au avut loc între lucrători și între patronii de ateliere tipografice din Arad, greva a luat sfârșit acordându-se lucrătorilor, de patroni o anumită sporire de salariu.

Sinodul a ținut o ședință agitată. Episcopul Vartolomeu al Râmnicului a cetit raportul de unificare al bisericei, alcătuit din cinci deziderate.

După cetirea primului deziderat, episcopii ardeleni cer ca în afară de sinodul dela București, să fie și un sinod la Sibiu pentru Ardeal.

Episcopul Nicodem combate cererea. Episcopul Băjan combate.

Ședința s'a amânat pe joi.

Printre funcționarii directoratelor generale din Cluj domnește o vie agitație în urma intenției guvernului de a muta aceste directorate la București.

Acești funcționari sunt hotărîți să-și dea demisiile în bloc.

D-l general Averescu a primit în audiență pe d-l Victor Bontescu.

Se afirmă că această întrevedere este în legătură cu formarea unei noi bănci de emisiune sub auspiciile bancei agrare.

La alcătuirea ei iau o parte activă d-nii Schuller și Tășlăuoanu.

O hotărâre definitivă nu s'a luat.

Ministerul de finanțe a hotărât în principiu să acorde un nou termen pentru depunerea declarațiunilor conform noilor impozite.

Noul termen a fost fixat pentru 15 Decembrie.

Un apel

în amintirea lui Augustin Bunea

Primim din partea „Comitetului Cultural" din Vlad următorul apel:

In 14 August 1921 s'a făcut în mod solemn deschiderea „Casei naționale dr. Augustin Bunea" și a „Bibliotecii populare" în comuna Vlad.

„Comitetul cultural din Vlad" a hotărât ca aceste două instituțiuni folositoare pentru popor să poarte numele celui mai vrednic fiu al acestei comune frumoase de pe valea Oltului, a mult regretatului canonic mitropolitan din Blaj și membru al Academiei Române Dr. Augustin Bunea, care în scurta sa viață a lucrat așa de mult pentru biserica și neamul său și care întreaga sa avere — deși modestă — a lăsat-o prin testament pentru scopuri bisericești și culturale românești; iar bogata și prețioasa sa bibliotecă a donat-o întreagă în folosul tinerimii studioase din Blaj.

De aceea „Comitetul cultural din Vad" ales pentru administrarea „Casei naționale" și a „Bibliotecii populare" face un călduros apel către Inaltele ministere: a Cultelor și a Artelor, a Instrucțiunii publice, a Agriculturii și a Domeniilor; apoi către Academia Română, a cărei membru a fost, către Liga Culturală și Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, pentru care așa de mult a lucrat, către Consiliul de administrație al „Caselor Naționale" de sub direcțiunea d-lui Manolescu, apoi către toți colegii, prietenii, stimătorii și admiratorii acestui bărbat vrednic al neamului nostru; pe urmă către toate băncile și institutele de bani, către toate corporațiunile și instituțiunile economico-culturale din întreaga Românie, pe care n'a avut fericirea de-a o vedea întregită, să contribue după putere și bunăvoință cu obolul lor în scopul ridicării unei „Case naționale" care să poarte numele lui, în care se va instala și „Biblioteca populară" și dacă se va putea și un modest muzeu.

Cât pentru augmentarea unei biblioteci vrednice de numele lui, care așa de mult a iubit cartea, apelăm către toți cei amintiți mai sus, și către toată suflarea românească, care ține să contribue cât de puțin la munca pentru ridicarea poporului nostru, să contribue cu cărți, foi, reviste și obiecte pentru muzeu.

In modul acesta „Comitetul cultural din Vad" voește să-i perpetueze memoria chiar în comuna sa natală, una dintre comunele cele mai frumoase din județul Făgărașului, punându-l de exemplu pentru generațiile viitoare.

Banii, cărțile, foile, revistele și obiectele pentru muzeu se vor trimite pe adresa: „Casa națională Dr. Augustin Bunea", comuna Vad, poșta Șercaia, județul Făgăraș, și se vor evita cu mulțămită pe cale ziaristică".

TELEGRAME

Horthy, rege al Ungariei?

Aci se spune că un puternic curent se desemnează în opinia publică maghiară ca și în cercurile parlamentare dela Budapesta, pentru alegerea amiralului Horthy la tronul Ungariei.

Principele Gales e primit cu entuziasm în India

Lafayette, 22 Nov.

Principele Gales este întâmpinat în chip entuziast în călătoria ce o face în India.

DISCURSUL MINISTRULUI FRANCEZ LA BUDAPESTA

Ziarele franceze publică discursurile pronunțate de Doulcet și de Horthy, cu ocazia prezentărei scrisorilor de acreditare de către ministrul plenipotențiar al Franței.

Bainville comentează în ziarul „Action Francaise" aceste discursuri și critică aluziunile la chestiunea naționalistă, făcute într'o țară care și-a maltratat naționalitățile și care reclamă azi 3 milioane de frați despărțiți. Prin această aluzie, zice Bainville, se dă dreptate irredentismului maghiar.

In Bavaria se fabrică tunuri

Corespondentul lui „Daily Mayl" la Dresda, telegrafiază că poliția Germană a pătruns cu forța în uzina Hendernau din Dresda, care a refuzat în totdeauna inspecția comisiunei aliate de dezarmare. S'au descoperit acolo 150 tuburi de tunuri 100 de alte tuburi încă neturnate ascunse printre lemnării.

Datoriile comuniste

Se anunță din Moscova că, potrivit ordinului consiliului comisarilor poporului, comisariatele de finanțe industrie și comerț au ordonat anchete pentru stabilirea cifrei datoriei ruse dinainte de războiu deasemenea, s'a ordonat facerea unei liste exacte a stabilimentelor industriale și comerciale naționalizate cari au aparținut străinilor.

Aceste liste vor fi înaintate comisarilor până la 1 Decembrie, cel mai târziu.

— Rugăm călduros pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

Afacerea Telega

D-l General Văleanu cedează materialul statului unuia care „s'a învîrtit". — 30 de milioane cadou. — Contenciosul Cfr. care e și al Ministerului de Comunicații strică afacerea și împiedică furtul. —

Un domn Telega, pretinzând că în stațiunile Cazaci și Pietroasa, s'ar găsi o cantitate de șine vechi ce-i aparțin, se adresează cu o cerere ministrului comunicațiilor G. Văleanu.

D-l Telega pretinde că aceste șine i-au fost luate prin rechiziție de autoritățile de ocupațiune și depozitate în stațiunile sus arătate.

In sprijinul cererei sale, Telega aducea:

Actele de rechiziționare, declarațiile unor martori, luate fără prestare de jurământ și în special sprijinul avocatului său, deputat guvernamental.

Fără multă greutate, ministrul rezolvă favorabil cererea d-lui Telega.

La opunerea organelor C. F. R. care pretindeau că șinele le-au fost repartizate de ministerul industriei și comerțului, ca pradă de războiu, și că ele fac în orice caz parte din depozitele C. F. R. d-l Văleanu cere d-lui Telega o hotărâre judecătorească.

O hotărâre judecătorească

Nu i-a fost greu d-lui Telega să obție de la trib. Ilfov, secția II-a o ordonanță prezidențială conf. art. 66 bis din procedura civilă, din moment ce avea rezoluția favorabilă a ministrului Văleanu. Prin această ordonanță, ce se sprijină exclusiv pe rezoluția ministrului, președintele tribunalului dispune liberarea șinelor, a căror valoare se ridică la nu mai puțin de 30.000.000 Lei (Dos. trib. Ilfov secția II-a 3778—1920).

Pe baza acestei hotărâri ministrul încuviințează printr'o nouă rezoluție predarea șinelor. Așa dar tocmai ca în afacerea Humbert, rezoluția se bazează pe hotărârea judecătorească, și aceasta pe rezoluția d-lui Văleanu I.

Contenciosul C. F. R. intervine

Din întâmplare avocații C. F. R. cari sunt și avocații ministerului, află de această afacere, pe care ministrul evitase să-o trimeată pentru avizul juridic.

Directorul Contenciosului declară, atunci, apel *fără știrea ministrului*, atât în numele ministerului cât și în numele Direcțiunii Generale C. F. R. a cărei proprietate trebuia să fie șinele.

Ministrul află și amenință contenciosul. Avocații răspund cerând ca ministrul să le dea ordin înscris să retragă apelul.

Ministrul Văleanu a trebuit să dea înapoi și să susțină apelul făcut de contenciosul său.

După lungi desbateri avocații C. F. R. au putut obține respingerea incidentului de inadmisibilitate a apelului, întemeiat pe motivul că ministerul a acchiesat la ordonanța prezidențială și a recunoscut dreptul d-lui Telega.

Tribunalul a numit expert pe d-l inginer Cioc, care a constatat că șinele dela Cazaci și Pietroasa sunt șine tip c. f. r. nu șine vechi, deci din acelea ce nu puteau fi proprietatea unui particular.

O cercetare locală a trib. Dâmbovița este în curs. După terminarea ei, tribunalul se va pronunța.

D-l Telega. în urma expertizei d-lui Cioc a propus o tranzacție d-lui Văleanu Contenciosul ministerului de comunicații a respins însă cererea.

Incheiere

Așa dar, în rezumat:

I. Ministru Văleanu fără a consulta Contenciosul Ministerului sau al C. F. R., în urma intervenției unui favorit al regimului, a făcut cadou d-lui Telega 30 milioane lei din averea statului.

II. Ministrul face acest frumos gest în momentul când Casația decisese că bunurile rechiziționate de inamic dela supuși români, trecând în mod valabil în patrimoniul inamicului, conform convențiunei dela Haga, devin proprietatea statului, ca pradă de războiu.

III. Ca dovadă a proprietății lui Telega, Ministrul Văleanu se întemeiază pe propria sa rezoluție că ordonanța justiției, pe care o ceruse, spre a se acoperi, nu se sprijinea decât pe rezoluția sa anterioară.

IV. Este dovedit azi, ca materialul dela Cazaci Pietroasa, e proprietatea statului; expertiza îl spune lămurit.

Aci stă deocamdată această afacere, care are ștâta analogie cu faimosul proces al văduvei Humbert.

Reînvierea mânăstirilor ca factori intelectuali

In „Neamul Românesc" d-l prof. N. Iorga publică următoarele:

„In starea actuală a tiparului care nu poate da decât cărți de un preț enorm este o singură soluție: să se pună la vingalae acei cari, pentru un motiv sau pentru altul, sunt ținuți în seama Statului. Dacă în felul acesta închisorile pot da un număr de lucrători gratuiți pentru cartea de școală și pentru alte lucrări de acest fel, mânăstirile au un alt rol.

Trezind vechiul idealism a cărui flăcări, acum un veac, ardea așa de puternic la Neamț și la Cernica, călugării cărturari sunt datori ca prin munca mâinilor lor să aducă un prinos prețios la răspândirea credințelor religioase și a ideilor morale și naționale. Mânăstirea nu poate rămânea, nici într'un chip, ceiace a ajuns astăzi. Ea trebue să redevină factor moral.

Mitropolitul Moldovei, părintele Pimen, care a stat de atâtea ori în fruntea inițiativelor culturale, a înțeles aceasta. Prin îndemnul său egumenul gloriosului lăcaș dela Neamț a strâns fonduri însemnate pentru ca vechile teascuri să înceapă din nou a funcționa întru folosul sufletului românesc. Și, după câte mi s'a spus, nu va trece multă vreme și vom vedea din nou ieșind cu frontispiciul nemțean.

Nu putem lăuda în de ajuns această faptă bună, și credem că se vor găsi destui cari să dea direcția cea mai bună acțiunii culturale care stă să înceapă".

Cetiți „Infrățirea"

Casatoriile fără de vreme în Banat

De vre-o câţi-va ani în acest frumos colţişor al României Mari s'a încuibat un rău, nu numai moral ci şi social, dezastruos în urmările sale. Căsătoria tinerilor între etatea 14—17 ani. Acest rău atrage după sine nu numai concubinajul ce înstrăină de biserică şi de morală pe popor, ci produce şi decadenţa fizică a naţiunii, prin slăbirea şi cu vremea chiar nimicirea totală fizică a generaţiunilor ce ar urma. Intre cauzele lăţirii acestei boale sociale ar fi şi nepăsarea unor preoţi, uitaţi de chemarea lor, dar principala cauză e lipsa sprijinului efectiv din partea statului în lupta ce o poartă biserica pentru curmarea acestui rău. Până când statul priveşte această chestie numai ca o chestie pur bisericească nu se poate face nimic. Dacă statul ar da un ordin strict tuturor autorităţilor administrative să dea sprijin preoţimii şi din caz în caz fie dela preturi fie dela Primării să fie aspru dojeniţi şi chiar pedepsiţi părinţii celor inculpaţi, să fie urmăriţi cu rigoarea legii ba chiar deţinuţi prin jandarmerie ori închişi părinţii tinerilor, sunt sigur, că după câteva cazuri aspru pedepsite şi-ar pierde toată voia lumea dela noi de a se mai juca astfel cu legea civilă şi morală.

Deci în numele legii noastre creştineşti cerem dela cârmuirea statului asemenea creştin, ca pentru a preveni decadenţa morală şi fizică, şi scăderea populaţiei române din Banat, şi să dea tuturor autorităţilor un ordin aspru ministerial, prin care anunţându-se dispensă provizorie asupra piedicii de etate a tinerilor ce trăesc în concubinaj, să-i forţeze a se cununa imediat atât la biserică cât şi la matriculantul civil în decurs de un termen scurt fixat, iar pe viitor să nu se mai sufere atari cazuri, ci să se împiedece cu toată rigoarea legii.

„Prager Presse" publică următoarea telegramă din Moscova:

La 29 Octombrie a sosit aci răspunsul ministrului de externe român la radiotelegrama lui Cicerin din 22 cu privire la sederea în România a conducătorului răsculaţilor Machno. Ministrul de externe român declară că nu ştie dacă Machno se află printre persoanele internate în România. Nota declară mai departe că România consideră chestiunea Basarabiei ca tranşată şi nu are intenţia să discute asupra ei. Pentru România e vorba numai de regularea navigaţiei pe Nistru.

In răspunsul comisarului de afaceri străine rus şi ukrainian se declară că ambele guverne aşteaptă confirmarea ştirei despre sosirea în România a lui Machno.

Desbinarea Basarabiei n'a fost recunoscută până acum nici de guvernul rus nici de cel ukrainian şi de aceea soarta acestei provincii nu este încă definitiv decisă. Apoi, nu s'a procedat în mod regulat cu prilejul manifestărei autodecizinnei populaţiei.

Nota rusească mai enumără unele fapte cari ar fi dovedind că bandele lui Petliura fac pregătiri ostile Rusiei pe teritoriul românesc şi declară că asigurarea dorinţei de pace a guvernului român faţă de Rusia nu corespunde faptelor.

Stoc însemnat
Tuburi de ţigarete
Aida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1220

Cititi „Infrătirea"

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Viata stiiţifică a Rusiei

Scriitorul rus Gorki, în drumul spre Nauheim, unde se duce să facă o cură, s'a oprit pentru câteva zile la Stockholm. Aci a fost asediat de ziarişti, cari sunt dornici să afle amănunte din ţara sovietelor.

Gorki n'a voit să spună prea multe lucruri. A făcut însă câteva mărturisiri interesante.

Venirea lui în Germania are şi un rost cultural, căci Gorki va îngriji la Lipsca de tipărirea mai multor opere ale savanţilor ruşi.

A luat cu el un cufăr plin cu manuscrise.

Cu toată frământarea internă din Rusia, îndrăgostiţii de adevăr şi frumos, au găsit răgazul să studieze şi să scrie. Sunt, printre lucrările ce vor vedea în curând lumina tiparului, unele de o importanţă mondială. Aşa e opera istorică a doctorului Feodoroff, fostul medic al ţarului, apoi lucrarea matematicianului Sphigloff şi studiul asupra tuberculozei al doctorului Manukhin, care susţine că a găsit leacul acestei boli.

Operele citate mai sus, adaogă Gorki, vor face vâlvă în întreaga lume. Intelectualii ruşi o duc greu. Mulţi sunt închişi. Alţii au murit de foame ori mizerie. Dar ştiinţa şi literatura rusă n'au stat pe loc. Ele au păşit înainte.

Cetiţi „Infrăţirea"

O antologie chinezească

A apărut de curând în limba germană o „Antologie a limbei chineze din secolul 12 înainte de Christ până în zilele noastre".

Cartea este un preţios document literar de o rară bogăţie documentară.

Autorul cărţii Hans Heilman a studiat toate izvoarele literaturii chineze şi a scris, ca introducere a „Antologiei" o istorie a acestei literaturi.

In secolul al 8-lea al erei noastre literatura imperiului soarelui îi trăeşte sec lul el de aur şi într'o mai strălucită măsură încă decât epoca de aur a literaturii franceze la curtea lui Ludovic XIV sau a celei germane la Weimar cu Goethe şi Schiller.

Impăratul chinez Ming-Hoang-Ti (800 după Christos) era un om iubitor al Frumosului. La curtea sa au găsit primire împărătească cei mai mari poeţi lirici chinezi. Li-Tai-Pe şi Thu-Fu. Intreaga civilizaţie chineză se oglindeşte în operele literare cari s'au scris în vremurile acelea. Ele au rămas până astăzi ne tirmite în valoarea lor şi n'au fost întrecute. Toţi funcţionarii superiori ai statului au fost aleşi dintre literaţi de seamă ai timpului şi împăratul i-a declarat stăpâni pe veci ai fiecăruia nilor ce ocupau cu dreptul de a le transmite din fiu în fiu. Funcţionarii aceştia au format o castă aparte care mai deţine şi astăzi, posturile superioare în stat. China a rămas însă până în ziua de astăzi, ca şi Japonia şi India, o ţară a misticismului, a fanatismului.

Completarea lipsurilor în armament

Pentru completarea lipsurilor în armament, muniţiuni, materiale de război şi echipament, constatate la corpurile de trupă şi serviciile armatei precum şi pentru dotarea armatei cu tot felul de materiale de război, s'a instituit o comisiune de dotare a armatei compusă din:

D. general de divizie Istrate Ion, inspectorul administrativ al armatei, preşedinte.

Generalul Gorski Alexandru, sub-şeful statului major general al armatei vice-preşedinte.

Ca membrii:

General Zottu Victor, directorul geniului.

Intendant-colonel Grigorescu Ioan, directorul intendenţei.

Colonel Presbiterianu, directorul armamentului.

Colonel Proevici Alexandru, directorul remontei.

Medic-colonel Dumitriu, directorul direcţiunei VI sanitară.

Insărcinările comisiunii sunt:

a) A cerceta şi lua măsuri pentru completarea tuturor lipsurilor dela corpuri şi serviciile armatei, cu materialele ce se găsesc în diferite depozite ale armatei;

b) Completarea depozitelor regionale cu materiale de război, ce trebuiesc să conţină acele depozite, după ce nevoile trupelor vor fi complet satisfăcute, precum şi completarea şi dotarea depozitelor centrale, după ce depozitele regionale vor fi completate.

c) Completarea trupelor şi depozitelor cu acele materiale, cari trebuesc cumpărate din comerţ sau din străinătate, pe cale de licitaţie, concurenţe, etc., etc.

Comisiunea va lucra în mod permanent şi va înainta rapoarte şi dări de seamă bilunare ministerului de război, cabinetul ministrului şi secretariatul general, marelui stat major, inspectorilor generali de armată şi inspectoratelor tehnice ale diferitelor arme.

KIROTONIREA

I. P. C. Sale arhimandritului Nicolae Ivan

Arhimandritul Ivan, fiind ales episcop al diecezei Vadului şi Fele cu tul, în sinodul eparhial ţinut în Cluj la 28 Septembrie a. c., I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a fixat terminul hirotonirii intru arhiereu a alesului pe ziua de 4 Decembrie, 21 Noemvrie a. c. la praznicul Intrării în biserică, în Catedrala din Sibiu.

Actul hirotonirii îl va îndeplini I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, pe lângă solemnităţile obişnuită înconjurat de episcopii şi arhiereii dela mitropolia noastră.

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

Ştiri culturale şi artistice

Vineri mâine, la ora 6 seara în Sala Nr. IV. a Universităţei, încep conferinţele publice ale „Astrei".

D-l Prof. I. Lupaş, va vorbi despre Asociaţia transilvană.

Conferinţele vor urma în fiecare Vineri.

In temeiul hotărârii congresului studenţesc din Şomcuta, sunt invitate toate d-şoarele studente şi toţi d-nii studenţi din nordul Ardealului şi părţile ungurene (jud. Solnoc Dobâca, Bistriţa-Năsăud, Sălmar, Sălagiu, Maramureş şi Cojocna sup.) la şedinţa de noua constituire a S. S. S., ce se va ţinea în seara de 24 cor. (Joi ora 8 în sala mică a „Căminului Studenţesc".

Program: 1. Cuvânt de deschidere; 2. Cetirea şi verificarea procesului verbal din şed. trecută; 3. Discuţii asupra funcţionării societăţii; 4. Alegerea comitetului; 5. Propuneri şi interpelări.

Sâmbătă 26 cor. la ora 8 şi jum. seara fix, în sala Conservatorului va fi primul Concert de muzică de cameră dat de d-nii Sibianu, Bobescu, şi de Angelis.

Partea I. Beethoven: „Trio italian în si bemol major", a) „Allegro con brio", b) „Adagio", c) „Tema con variazioni".

Partea II-a: Tschaikowsky: a) „Pezzo eleglaco", b) „Tema con variazioni", c) „Variazioni finale e coda".

Intrarea generală 20 lei.

Intrarea în timpul execuţiei este strict interzisă.

Biletele se găsesc în vânzare la Librăria Anca,

Oribila crimă

a unor agenţi de siguranţă

Cetatea Albă, 22 Noem.

Brutarului Vergos Dumitru, i-s'a furat 2400 lei şi nişte obiecte de către necunoscuţi. Acesta fiind prieten cu agenţii dela siguranţă, a comunicat acest fapt agentului Nicolae Caraghiosoglu, şi altora arătând că bănueşte pe un oarecare Vasile Crovcenea.

Imediat agenţii s'au pus în urmărirea lui şi l'au prins şi dus la brigada de siguranţă.

Aci a fost bătut în aşa hal că i-s'a fracturat mâna stângă în trei locuri, unghiile îi au fost parte rupte fiind strâns cu uşa, mâna dreptă teagră, şi tot corpul plin de lesiuni.

Fiind internat în spitalul local a încetat din viaţă din cauza torturilor.

Agenţii au mai arestat şi pe Ivan Sloboschi pe care l'au bătut în mod barbar şi pe care l'au internat în spital, unde se află în stare gravă.

D. medic primar al judeţului a făcut autopsia cadavrului în prezenţa d-lui substitut de procror şi d. judecător instructor de la cabinetul I, unde au fost aduşi şi criminalii Nicolae Caraghiosoglu, Petre Şerbănescu, Adam Cinciki şi Gavril Leahu.

Numiţii au fost înaintaţi cabinetului I, de instrucţie unde după luarea interogatoriilor li s'a la sat mandate de arestare după care au fost depuşi în arestul preventiv.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o harmonică pentru biserică sau școală, uș e cu geam, sobă electrică, mașină de gătit cu gaz, mare cuptor etc. la Cafenea „Europa". 1271. Reclama 1340

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MORS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industrinși, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Somațiune.

Deoarece clienții mei Friedman Mauriț și soții, intenționează aranjarea datoriilor Dlor Meiszter Carol și Meiszter Nathan (Cafeneaua Thalia) și a soției lui Meiszter Carol (Magazinul din Strada Pața No. 50) întrucât datoriile nu vor depăși sumele anunțate de către susnumiții debitori, somez pe toți creditorii cunoscuți și necunoscuți, pe acei cu care s'a realizat deja concordat și cu cari până în prezent nu s'a ajuns la nici o învoială, că în termin de 8 zile deci cel târziu până la 2 Decembre crt. să anunțe creanțele lor față de susnumiții debitori în biroul subsemnatului din Piața Cuza Vodă No. 9.

Creanțele neanunțate la aranjament nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 23 Noemvrie 1921.

1274 Dr. VALERIU POP, advocat.

Ziare de modă — Calendare
Noutăți literare
Cărți franceze, germane și engleze
Reviste
Hârtie și recvizite de scris
frumoase și ieftină la librărie 1267
LEPAGE
Cluj, Palatul Status

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama este sufletul comerțului

S'a terminat cu criza locuințelor folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de plosnițe, care le distruge chiar și ouăle.
319 Prețul unei sticle Lei 15·—
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Márfonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranía)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete
1105 „VICTORIA"
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze
„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.
Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj
Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.
Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:
La Friedmann Piața Unirii.
„ Tutungeria din palatul „Minul Alb".
La Bitder Calea Victoriei.
„ Schreiber Palatul teologiei.
„ Hirsch Piața Mihai Viteazul.
„ Szamos vis-a-vis de posta Centr
„ Malom Str. Mori.
„ Gard la Chiose.
„ Nagy Növérek Piața Unirii.
„ Librăria Anca Piața Unirii.
„ Jakab Str. N. Iorga.
„ Katinka Str. Trefort.
„ Dedk Str. Regina Maria.
„ Tulipán Str. Regina Maria.
„ Minovics Str. Regina Maria.
„ Bodega Str. Iuliu Maniu 3.
„ Oyalay Str. Memorandului 20.
„ Librăria Cosinzeana Piața Unirii

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotogratica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri oficiale și comerciale, ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Geați de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări-riri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara iuline tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Abonamente
pentru
ziarul „Infrățirea"
se primesc la
LIBRARIA
„Cartea Românească"
Piața Unirii 7.

Conferința sionistă în Cluj

A 2-a conferință regională sionistă își va ținea ședințele de la 5—8 Decemvrie a. c. în Cluj. Se vor discuta toate chestiunile vitale ale evreimei din Transilvania. Alegerea delegaților la conferință s'a întâmplat în provincie conform normelor stabilite în statute. In unele locuri au avut loc vii lupte electorale.

Reclama este sufletul comerțului.

MINISTERUL AGRICULTURII.
DIRECȚIUNEA GENERALĂ CLUJ.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 15 Ianuarie 1922, ora 12 dimineața se va ține licitațiune publică, cu oferte închise. în localul Direcțiunii Generale a Agriculturii, Piața Cuza Vodă No. 3 etaj II, Cluj pentru vânzarea următoarelor mașini și intrumente agricole aflătoare în Carei-Mari sub ingrijirea D-lui Szilaghi agronom regional și anume:

6 Locomobile diferite sistem estimate în total Lei 60.000;
8 Batoze diferite sistem estimate în total Lei 80.000;
17 bucăți semănători Lei 10.200;
3 mașini de secerat deteriorat estimate per 1 Lei kgr.;
49 bucăți pluguri cu 1—2—3 brazde per 2 Lei kgr.;
8 mașini de tăiat furaj în total estimate Lei 800;
5 vanturatori în total estimate 500 Lei;
15 bucăți roți de plug. per 2 Lei kgr;
2/3 dintr'o grupă în S. 100 Lei, precum și alte mașini și instrumente aflătoare în localitate.

Odată cu ofertele se va depune și o garanție de 5%, din suma estimată în hârtii de valoare sau numerar.

Ofertele se primesc numai pentru intreagă cantitate depozitată și vor fi deschise în ziua fixată pentru licitație ora 12 în fața ofertanților sau reprezentanților lor autorizați prin procuralegală.

Caetul de sarcini și condițiunile de licitație mai detailate se găsesc la Direcțiunea Agriculturii din Cluj, precum și la agronomul tegional din Carei-Mari.

Condițiunile articolulor 72 până la 83 din legea contabilității publice sunt aplicabil acestei licitațiuni.

1276 DIRECȚIUNEA GENERALĂ A AGRICULTURII CLUJ.

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri

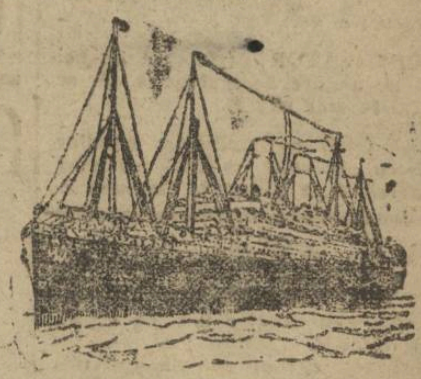

pleacă din portul CONSTANȚA la 4 Decembrie st. n. direct New-York
Durata voiajului 16—18 zile.
După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Reclama este sufletul comerțului

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea"
se primesc și de azi
înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II No. 383 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 27 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 311.

ABONAMENTE: PE 1 AN 120 LEI, 6 LUNI 60 LEI, 3 LUNI 30 LEI

Programul țărănist

Nu este nicio exagerare dacă vom spune că, prin programul pe care și l-au dat în congresul dela București țărăniștii s'au îndepărtat tocmai de clasa ale cărei interese pretind a le servi, — adică de clasa țărănească. În dorința lor de a părea cât mai avansați ca doctrină, țărăniștii s'au lansat într'o ideologie care dela început le taie dreptul de-a mai putea vorbi în numele țărănimei. Vrând adică să cuprindă cât mai mult, au pierdut și ceia ce puteau să aibe. Au vrut să aibe și muncitorimea orașelor, și-au pierdut țărănimea, au vrut să aibe simpatiile mișcării socialiste, și-au pierdut țărănismul. E tocmai ceia ce se întâmplă uneori la război când, înaintând prea mult, pierzi contactul cu trupele dela spate. Și pățania țăraniștilor este aceiași: înaintând prea mult în ideologie, au pierdut contactul cu realitatea dela care-au pornit. Căci o întrebare i se pune astăzi partidului țărănesc: cum se poate împăca doctrina socialistă care cere să nu ai nimic, decât doar brațele, cu țărănismul care cere ca țăranul să fie nu numai muncitor, ci și proprietar?

Sau, mai precis: care este țăranul pe care-l reprezintă partidul țărănesc în cadrul programului anunțat la București? Țăranul **muncitor** sau țăranul **proprietar**? Dacă-l reprezintă pe cel muncitor, atunci dece cere pământ, iar dacă-l reprezintă pe țăranul proprietar, atunci cum rămâne cu doctrina socialistă în spiritul căreia și-a alcătuit programul? Căci din două una: sau țărănismul dumitale își face un ideal din a avea cât mai mulți țărani proprietari, și atunci acest țărănism nu poate să aibe niciun punct de contact cu doctrina socialistă, sau își face un ideal din proletarizarea țărănimei, și atunci țărănismul dumitale nu mai are ce căuta în sate.

Dar ce pot să răspundă țăraniștii la aceste întrebări? Încercând să găsească un punct de intersecție între țărănism și socialism, ei au rămas suspendați în aer, — streini și de sate, streini și de orașe. Nu se pot apropia de muncitorimea din orașe, câtă vreme nu îndrăznesc să se lapede de proprietate individuală, și nu pot să mai vorbească în numele țărănimei, câtă vreme cochetează cu doctrina socialistă.

Vorbești de „frontul împotriva capitalismului?" Dar cu cine vei face acest „front?" Cu țăranul care este sau care vrea să devină capitalist? Și vorbești de „socializarea mijloacelor de producțiune?" Dar cu cine? Cu țăranul care se vrea nu numai muncitor, ci și proprietar? Cu țăranul care a spus la congres: „Cerem atât pământ cât putem munci. Cerem vite, unelte și mașini ca să putem deveni oameni înstăriți?" Dar care această dorință a țăranului nostru de a avea „atât pământ cât poate să muncească", nu este ea însăși obârșia capitalismului? Cum vrei, prin urmare, să chemi țărănimea împotriva capitalismului, când țăranul se vrea „om înstărit", adică stăpân pe mijloacele de producțiune? Sau ai dumneata vreun mijloc să fixezi capacitatea de a munci a unui țăran, pentru a ști și cât pământ e vrednic să stăpânească? Poți dumneata adică să mărginești **dorul de înstărire** al țăranului pentru a-l împiedeca să devină **capitalist?**

Ce rămâne atunci din programul partidului țărănesc, dacă doctrina pe care s'a întemeiat este hotărât vrămașă intereselor și aspirațiilor țărănești? — Un singur lucru: **demagogia.** După demagogia croită pentru sate, țăraniștii au vrut să-și confecționeze și o demagogie pentru orașe, — și de aici acel program de „idei generale" prin care țăraniștii, respinși dela sate, vor rămâne la poarta orașelor.

Căci ori câte eforturi de gândire ar face teoreticianul partidului țărănesc, este cu neputință ca el să găsească o doctrină de tranzacție în virtutea căreia țăranul să poată sta alături de muncitorul socialist.

Sunt două clase deosebite, și o apropiere între ele nu se poate realiza decât renunțând la proprietatea privată. Iar a fi țărănist la sate și socialist la orașe, — e o atitudine pe care nu o poate suporta nici cea mai nerușinată dintre demagogii.

TELEGRAME

Mișcarea monarhistă în plină agitațiune.

In Ungaria se observă o fierbere mare în chestiunea alegerii unui rege.

Horthy cere sprijinul Micei Înțelegeri în această gravă problemă. Arestarea muncitorilor continuă. Terorarea albă este reîntronată. Bandele conduse de colonelul Pronay și locotenentul Héjas au intrat în Budapesta prădând totul.

Statul major al bandelor s'a instalat în hotelul Gellért.

S'a încercat asasinarea monarhiștilor Andrássy și Racowsky.

Bethlen a demisionat cu întreg guvernul din cauză că Horthy a refuzat să aresteze pe locotenentul Héjas.

Legitimiștii pentru eliberarea lui Andrássy.

Bandele de sub conducerea lui Beniczky au atacat eri noapte închisoarea în care sunt depuși monarhiștii Andrássy și Racowsky.

Horthy a trimis numai decât un pluton de 60 de soldați, cari au gonit bandele.

Selecțiune politică

Societatea sănătoasă este ca și aparatul digestiv sănătos. Primește, diseacă, mistue și asimilează ceeace este prilncios organismului, — elimineză tot ce-i poate fi vătămător. E un proces latent, dar continuu de selecționare și stadiul în care se află o societate, ne dă tabloul fidel asupra sănătății morale a acestei societăți.

Aceeași lege dominează și procesul de asimilare a popoarelor, și procesul de consolidare a Statului, în cucerirea unei caracteristice proprii.

Tot astfel și în viața partidelor politice. Cu o mică deosebire însă. Și anume: aici, nu singur numai interesul imediat al partidului va face selecționarea, ci principiile cari reprezintă spiritul epocii și cari au intrat în conștiința publică. Căci partidele politice nu sunt un scop pentru sine, ci sunt numai un mijloc pentru îndeplinirea unor năzuințe în serviciul binelui și propășirii obștești. Prin urmare și în sânul partidului selecționarea se va face ținându-se seama mereu că prin aceasta se face selecționarea însăși a partidului între celelalte partide.

Căci un partid politic socotește să se întărească în mod extensiv, atât numericește cât și îmbrățișând toate problemele, cari își așteaptă o fericită rezolvire.

De aceea partidele politice vor trebui să țină seama de gradul de conștiință al cetățenilor la cari apelează și cari controlează de aproape toate actele partidului. A trecut vremea, când țăria partidelor politice o reprezinta fanatismul oamenilor căpătuiți, a agenților electorali, cari duceau massele după bunul lor plac. Azi opinia publică raționează și la noi și trebue să recunoaștem cu satisfacție că această opinie publică își exercită deja puterea sa și în sânul partidelor politice.

Rezultă deci că partide politice cu viitor vor fi acele, cari fără să aștepte avizul opiniei publice, vor îndeplini ele singure procesul de purificare în oameni și în idei.

A. C.

Evenimentele zilei

— Cu prilejul dezbaterei financiare din Camera franceză, ministrul de finanțe, Doumer, a condamnat aspru inflațiunea fiduciară cum și reformele economice nechibzuite — dând ca pildă România și Austria.

— Comisiunea ambasadorilor întruniă sub prezidenția lui Cambon, a luat în studiu de Miercuri, organizarea plebiscitului în Oederburg.

— Numeroși politicieni maghiari se străduesc să dobândească pașapoarte spre a se refugia în Cehoslovacia, Jugoslavia și România.

Unificarea Bisericei

— Reprezentanții bisericii române s'au întrunit eri în Capitală pentru a coopera la un act de o importanță istorică pentru existența Statului român: Unificarea Biserici ortodoxe române. —

Desbaterile Sinodului au fost agitate și nu au condus — cel puțin până acum — la rezultatul urmărit.

Să existe oare o așa de mare diversitate de principii și de doctrine, cari să nu se armonizeze cu cerințele de unificare națională?

Biserica, în toate timpurile și la toate popoarele, a fost un locaș de lumină și credință, care a stimulat cerințele prezentului și năzuințele viitorului.

Unitatea națională a unui popor găsește întotdeauna cel mai mare sprijin în Biserică. Dacă acesta este un adevăr, care nu suferă contraversă, pentru ce se întâmpină dificultăți la înfăptuirea Unificării bisericii naționala?

Pornim dela ipoteza cea adevărată că toții prelații noștri sunt animați de un singur gând, acela al desăvârșirei operei de unificara națională. Este o problemă care nu îngadue întârziere. După lupte seculare am ajuns la înfăptuirea celui mai scump crez al românismului: Intruparea într'o singură țară mare și puternică a tuturor provinciilor locuite de români.

Se cere acum o muncă fără preget pentru a ajunge la asimilarea forțelor vitale ale neamului și aceasta nu se poate înfăptui decât prin activitatea coordonată a tuturor factorilor de cultură ce aparțin Statului.

Nu se poate concepe un Stat cu două Sinoduri, după cum nu se poate concepe un Stat cu două guverne.

Biserica ortodoxă ca dogmatică concepție este una și aceeași a admite un Sinod la București și unul la Sibiu, pentru cauze religioase în aceași Țară și cari isvorasc din aceiași concepție, este a da loc la o schismă.

Ori schisma în biserică nu se poate concepe decât privită prin lumina unor precepte dogmatice. Reprezentanții bisericei ortodoxe române întruniți în Sinod la București nu au pus în discuție doctrina bisericească, ci, pur și simplu, chestiuni de ordin administrativ.

Dacă este un adevăr că reprezentanții bisericei din vechiul regat și din Ardeal au luptat întotdeauna pentru același scop — Unirea tuturor românilor — nu vedem astăzi care ar fi considerentul unor vederi cu caracter de regionalism, cari nu ar pricinui decât o ruptură în sânul bisericei noastre ortodoxe.

O revoluție fiscală a d-lui Titulescu

— Risipa continuă — Noi credite: 1 miliard 40 milioane — Falimentul legilor Titulescu — Efectul: plăim și biroul „pe cap" care a fost desființat —

Guvernul și-a dat seama de efectul extraordinar pe care legile d-lui Titulescu le au avut asupra situației noastre fiscale și financiare.

Impozitele au adus visteriei atâția bani, încât guvernul are 1 miliard și 40 de milioane de plătit și nu are niciun ban.

D-l Titulescu a făcut un budget. D-sa a declarat, victorios, că noile d-sale impozite au adus până în luna trecută 400 milioane încasări mai mult decât anul trecut în aceiași lună.

Cum justifică guvernul faptul că nu are cu ce plăti 1 miliard și 40 de milioane?

Budgetul prezentat țării a fost falș? Pentru că încasările sunt trecute cu 1 miliard 40 milioane de cheltueli. Iar dacă încasările nu sunt echilibrate, — dacă, cu alte cuvinte, cheltuelile noi și curente nu pot fi acoperite cu încasările conform budgetului — ce reprezintă milliardul și 40 de milioanele pe care statul nu le poate plăti?

Din două una: ori deficit, ori credit suplime tar.

Și într'o ipteză, și într'alta, guvernul continuă a ne da dovada de modul cum s'a căit și de mistificarea în care ține țara.

Acest a sunt economiile și echilibrarea din budget?

Nu are dreptate Banca Națională când refuză să acopere — în dauna creditului biletelor bănc

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ți — risipa și dezordinea din banul public?

Pentru că dacă budgetul e sincer și exact, dacă se fac atâtea cheltueli câte prevederi budgetarea suntă, — de unde lipsa de bani pentru a plăti două capitole „prevăzute" categoric în budget?

Acesta e semnul că fondurile au fost întrebuințate în alte părți — guvernul preferind să lase pe muncitorii dela Pietroșani fără salarii, pentru ca apoi guvernul să „salveze iar ordinea" — și să lase c. f. r. fără cărbuni și publicul, spoliat, să tremure în tren.

Ce face guvernul?

După ce a stors țara de bani, după ce amenință să creeze o nouă bancă de emisiune *care să se ridice, pe nenorocirile țării, acoperind și încurajând destrăbălarea acestui guvern, — domnul Titulescu pretinde cetățenilor birul pe cap, care a fost desființat.*

A dat faliment toată fantazia și specula sa fiscală?

S-o spună și să renunțe pe față, la ea:

Dar în vremea aceasta, când poporul este disperat de biruri, să recurgă a aplica o lege desființată și să zmulgă din punga noastră alte parale — este a fi lipsit de orice noțiune a pericolului social ce pregătește.

Legile d-lui Titulescu *au intrat în vigoare, ele se aplică. Încasări s'au făcut* pe baza lor (cu excedent). Cum poate să se întemeieze d-sa pe art. a legii d-sale și să afirme că are dreptul a percepe vechi e impozite, până la „așezarea" acelor noi?

Cum poate d-sa percepe impozite ilegale? Ce măsură de constrângere poate întrebuința împotriva celor cari își vor apăra pielea cu îndârjire?

Demagogia d-lui Titulescu s'a dovedit.

Legile d-sale au dat faliment și au îndreptățit criticele ce am adus.

Să ia, însă, seamă, d-l Titulescu să nu revolte țara. Să plece cât mai e vreme.

Căci n'avem nevoie de buciuc în țară.

Dar oameni nu s'a mai gândit să nu citească „L'assomoir" romanul lui Zola, pentru că l-a văzut în film, și pentru că e mai ușor să privești două ore la desfășurarea unei acțiuni interesante de cât să intri în amănuntele unui volum de patru sute de pagini. Acesta era un argument cu care se combătea acțiunea potrivnicilor cinematografului.

Iată însă, că a trecut vreme de atunci și teatrul trăește mai bine ca oricând. Ce e mai nostim, că cinematograful de astăzi cere ajutorul teatrului, îi cere concursul și o prietenească susținere. Toate sălile din străinătate au spectacole întregi cu actori „în carne și oase" care încadrează filmele. Fie că vin să joace mici comedioare într'un act, fie că vin să cânte cuplete sau să danseze ultimul dans la modă, trebue să reținem faptul că cinematograful trăește astăzi prin ajutorul teatrului.

De unde era să-l omoare azi nu mai poate trăi fără el. Închipuiți-vă că l-ar fi omorât! Ce n-ar fi dat acuma să-l învieze!

Dela început trebuia să se gândească oamenii, că teatrul nu poate fi ucis, câtă vreme e clădit pe un adevăr omenesc. El conține „literatură" și literatura nu poate fi ucisă de mecanismul electric. Exprimarea stărilor sufletești prin viu grai e superioară mimicei și câtă vreme vor exista conflicte și pasiuni în viață, literatura va trăi dând impuls teatrului și teatrul va trăi căci la început a fost cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu. („*Dimineața*")

paltoane și
îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 **M. Neuman**
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Citiți „Infrățirea"

Teatrul și cinematograful

După ce s'a inventat cinematograful și după ce câțiva ani mai târziu iscusiții maeștrii ai filmului, au realizat pe pânză adevărate minuni, S'au găsit câțiva iubitori de teatru „trăit", care să se înspăimânte de lungul film ce se încolăcește, ca un scarpe, înăbușind în strânsoarea lui viața teatrelor. În Franța și în Germania apăru adevărate ligi cu scopul de a lupta împotriva cinematografelor. Cel dintâiu care a dat semnalul în Franța a fost Edmond Rostand, iar în Germania Hauptmann. Doi corifei ai teatrului cu emporan. Imediat s'au asociat la această luptă și alți scriitori, cari vedeau în avântul noii invenții, o reală concurență teatrului și literaturii.

În schimb Anatole France, care totdeauna s'a dezinteresat de teatru, a cerut introducerea cinematografului în școli. Adept al învățământului vizual și al educațiunei prin imagini, el vroia cu toate experiențele fizice și chimice să se facă cu ajutorul filmelor și tot prin acest mijloc, școlarii să facă cunoștință cu evenimentele din trecut, ale omenirii. Vroia, prin urmare, ca mașina cu vapori să fie proectată pe pânză și tot pe pânza cinematografului să se desfășoare războaiele lui Napoleon.

A fost de ajuns, acest deziderat pentru ca liga, de care pomeneam mai sus, să-și înceapă lupta, atacând acest fel de a strica gustul tineretului și-a pasiona acest tineret după spectacole repezi și atractive,

Autorii dramatici, precum și acela care fac negoț cu teatrul simțeau cum pe neașteptate li se ia clientela viitoare.

E drept că cinematografele ajunsese să realizeze lucrări nemaipomenite. Aduceți-vă aminte de „Mizerabilii", de „Cabiria" sau „Quo Vadis"? fără a mai pomeni de toate „mâinile negre" și bandele asului de pică", atât de atractive.

Arta noastră națională la Geneva

Pavilionul românesc dela expoziția internațională

În ultimele zile ale lunei Octombrie cor., a avut loc la Geneva un târg internațional al tuturor națiunilor în folosul biroului de binefaceri din Geneva.

Frumoasa inițiativă a avut un deplin succes Alături de pavilioanele diferitelor cantoane elvețiane, bogate în lucrări de țesături naționale și de fel de fel de fabricate ale industriei casnice, s'a putut admira expozițiile de artă ale fiecărei națiuni, în parte, dela obiectele multiple și prețioase ale Statelor-Unite, până la produsele proprii ale celor mai mici state din Europa.

România a avut onoarea de a fi și ea prezentată printr'un pavilion la această operă internațională de binefacere și acest fapt a fost datorit numai muncei neobosite și patriotismului unei inimoase românce, distinsa d-nă Beuttner, soția d-lui dr. Oscar Beuttner, profesor la Universitatea din Geneva. Având președinția pavilionului, d-na Beuttner a făcut toate sacrificiile posibile ca micul pavilion românesc să se prezinte cât mai cochet și mai atrăgător. Erau acolo expuse covoare naționale, vase cu ornamente românești, cusături naționale, cămeși naționale, etc, cari au fost îndelung admirate de vizitatori și asaltate de diferiții amatori de a le cumpăra. D-na Beuttner, îmbrăcată într'un frumos costum național, a stat în persoană, la pavilion, în tot timpul expoziției.

Citâm printre donatori: d-na și d. Take Ionescu, d-na și d. Toma Ionescu, d-na și d. dr. Beuttner, d-ra Rămniceanu, d-na și d. Margarit scu Grecianu, ministru României la Berna, d. Aristide Blank, d. P. Negulescu, d-na și d. Iancovici, d-na și d. Paul Florescu, prim secretar de legație. d. Cloräneanu consul al României la Berna, d-na și d. Al. Cusin, ataşat comercial, d. Pokol, ataşat de legație, d-na și d. Damian, d. I. Mătăsaru, secretarul Agenției economice române, etc., etc.

A fost păcat că splendidele lucruri oferite de d-na și d. Take Ionescu, au sosit în țară după închiderea expoziției însă ele au fost expuse pe urmă, prin grija d-nei Beuttner, în unul din magazinele din Geneva și vândute în același scop de binefacere.

Expoziția a fost vizitată și de d-na și d. profesor N. Iorga, care se aflau la Geneva, cu prilejul unei conferințe pe care marele nostru istoric a ținut-o la Universitatea din Geneva. D-na și d. Iorga au felicitat călduros pe d-na dr. Beuttner pentru lăudabila sa inițiativă.

ECOURI

O ciudată ședință ocultă

Corespondentul ziarului „Daily Express" scrie că la Boston a avut loc o curioasă ședință de ocultism cu care prilej pastorul Wiggin a chemat, în biserica „Unity" spiritul fostului pastor Larimer spre a rosti o predică Experiența a reușit — asigură ziarul — pe deplin.

Sfârșitul unui sacrilegiu

Ziarul „Neue Züricher Nachrichten" din Baden, ne aduce la cunoștiință generală, fapta unor tineri lucrători de uzine, faptă care avu un trist epilsod.

În Waldshut-Baden niște tineri lucrători se opriră în fața unei mici troițe aflată în drum. Unul din acești tineri se apropie de troiță, scoase pe Hristos de pe cruce și îl bătu din nou cu capul în jos, în timp ce amicii săi blestemau și injurau.

Două zile mai târziu lucrătorii dela uzinele din Waldshut au asistat la un spectacol îngrozitor: tânărul profanator de cruce fu prins de o mașină și târât cu capul în jos între două roate unde a fost omorât.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

PAGINI GLORIOASE

Verdun

Cu prilejul celei de-a V-a aniversări a recuceririi fortului Verdun, distinsul colaborator al revistei franceze „Ilustrațiunea" a scris următorul articol de omagiu:

„Desigur, numele celebrului fort este cel mai popular și cel mai strălucit. Istoricul războiului european i-a rezervat un loc de frunte la capitolul victoriei eterne.

Marna, Yser-ul, Grand-Couronné nu sunt decât momente neconfortate și tragice. Alături de acestea, Verdun-ul este singurul care a înfruntat mai multi și îndelung oroarea, monotonia sacrificiului necunoscut și fără bucuria ce i-au hărăzit-o, mai apoi, măreția rezistenței eroice și la sfârșit, izbânda.

Poporul francez simția instinctiv că acolo se concentrează destinele patriei. Oricât de meșteșugit i s'ar fi spus lui că Verdun-ul nu prezintă nici o însemnătate strategică el ar fi protestat puternic în fața acestei cutezătoare tentative de discreditare a bărânei fortărețe — considerată de-altminteri ca invalidă în strategia mondială.

În ziua când această întăritură era straşnic amenințată de armatele germane, generalul Castelnau imortalizâ, în o frază epică următoarea formulă ce reprezinta sentimentul adânc francez: „Verdun ul nu va fi cucerit. Și să vă spun de ce nu va fi cucerit: Fiindcă Verdun-ul nu trebue să fie cucerit!" Generalul Castelnau înțelesese că, nu numai pentru spiritul poporului francez, dar și pentru lumea întreagă, fortul Verdun nu înfățișa o simplă întăritură, ci un simbol. El era sentinela, era poarta Țării. Odată doborîta această sentinelă, această poartă, descurajarea și spaima ar fi fost de neînlăturat.

Ceiace interesează cu precădere, în momentul de față, este însemnătatea istorică a fortului judecat ca bariera reconfortată ca refugiu, ca stimulent patriotic.

Bariera o constituiesc și ridică ura stâncoasă pe care să mai vede și azi citadela, și valea unui fluviu care îl conjoară o parte a orașului, iar stimulentul însăși fortăreața. La picioarele stâncii, încă din vremile îndepărtate ale antichității, se statornicise un târg, unde triburile germanice de pe țărmul drept al fluviului făceau schimbul de produse cu triburile celtice de pe țărmul opus. Astfel origina fortăreței se pierde în negura trecutului.

Acum, deși bombardamentul furios și de lungă durată au transformat aspectul fortăreței în o reminiscență mai degrabă schematică, totuși călătorul își dă seama, încă dela prima vedere, că Verdun-ul și-a păstrat dublul caracteristică de barieră și poartă a Franței. Din tot ce-a fost înainte de războiu, au mai rămas ruinele întăriturilor, o catedrală și o mănăstire.

Aci, pe stânca eroică s'au contopit puterea spirituală cu puterea războinică. Și nicăiri nu ești mai impresionat ca în fața minelor ce par că istorisesc întreaga epopee uriașă, desfășurată aci cu o tenacitate unică.

Aci, a fost un palat episcopal clădit în stilul clasicilor locașuri religioase împunătoare — un stil sever, e drept, dar nimerit vieții ostășești din jurul. O curte mare, o admirabilă sală festivă, o terasă și o grădină minunată. Preoții din Verdun aveau totdeauna prilejul aci să-și amintească rangul princiar ce se conferise de dominațiunea papală ierarhilor superiori trimiși să păstorească la intrarea pe pământul Franței.

Catedrala cuprinde în stilul ei toate epocele artei bisericești, începând cu aceea romană și sfârșind cu aceea rococo din Secolul XVIII.

Cetatea s'a durat la spatele turnelor în forma primei patrate ale catedralei. E ceva gigantic, enorm. Numai în fața ei, poți să-ți dai seama că fiecare zid al cetății este — izolat chiar, — o operă artistică și că, independent de rostul lui, reprezintă o admirabilă concepțiune. În asamblul său, cetatea îți înmărmurește închipuirea ca în fața fenomenelor. m reje ale naturii.

Interiorul subteran al fortăreței pare că este un oraș săpat adânc în scoarța pământului, care — pe tot timpul războiului — a adus cele mai prețioase servicii din punctul de vedere strategic și pe care tehnica militară l-a dotat într'un chip de-o minunată și impresionantă ingenioșitate. Era aici un adevărat labirint de camere, de depozite, de saloane, bucătării și încăperi pentru ambulanță. Mai erau un teatru și o capelă eclasiastică unde prin zelul pios al preoților a fost pusă la adăpost o considerabilă cantitate de sculpturi și de prețiozități străuse din muzeu. Era încă o bibliotecă bogat înzestrată, o sală de cetire și una festivă — un „palace" cum o denumiseră cu o ironie inofensivă, veseli luptători ai Franței. Nimic nu lipsia acestui interior,

Cronica politică

Deschiderea parlamentului. „Monitorul Oficial" publică decretul pentru convocarea parlamentului pe ziua de 28 corent.

Pe ziua de 27 este fixat congresul partidului național-liberal.

Guvernul încearcă să profite de dezorientarea partidului național ardelean și să-l atragă în parlament.

Dl. Argetoianu, speră pe această lovitură de maestru să compromită pe parlamentarii acestui partid și să facă imposibilă o continuare a tratativelor cu partidul național-liberal.

Pe de altă parte, dl. Argetoianu, este aproape sigur că parlamentarii țărăniști nu vor putea rezista tentațiunii și că se vor prezenta în parlament pentru a-și expune „programul" stabilit la „congres".

Articolul din „Indreptarea", de ieri, prin care dl. Argetoianu, face apel la „tinerii ardeleni" pe cari își întemeiază toate speranțele că înțelegerea cu partidul național-liberal va fi zădărnicită — este, de bună seamă, o dovadă că dl. Argetoianu, are informații că partidul național ardelean este în pericolul unei dezbinări — a cărei grabire tinde să o determine.

Momeala pe care dl. Argetoiauu o pune în undița pe care o întinde parlamentarilor țărăniști și ardeleni este: legea electorală.

Ușurința cu care legea din Ardeal se pretează la ingerințe..., și mai ales teama grozavă față de partidul național-liberal îi va putea determina pe parlamentarii — atît ardeleni, cît și țărăniști — să intre în parlament.

Ambele partide își dau seama că în ipoteza cînd un partid își va lua, chiar singur, răspunderea, — el va fi în stare să ridice din Ardeal voturile necesare unei majorități.

La două lucruri nu se așteaptă dl. Argetoianu: la rezultatul congresului partidului național și la opoziția și interpelările cari se vor produce din sînul chiar al majorității.

Dela prima zi, dl. Argetoianu va ști dacă parlamentul va funcționa ori dacă el va fi prorogat.

Astfel că și „Constituția" d-lui Averescu se va lămuri cît de curînd.

Revista presei maghiare

Scoateți masca depe obraz, domnule general Averescu!

In zilele din urmă s'a succedat o întreagă serie de audiențe la Palat.

D. Vaida fiind de câteva zile bolnav n'a putut răspunde deocamdată chemării în audiență de către Suveran; în schimb însă d-nii Brătianu și Goldiș au ținut să clarifice din nou situația economică, financiară și politică a țării și să-i ceară Suveranului o modalitate, prin care s'ar ajunge la o soluțiune definitivă a actualei crize.

„Ne apropiem deja — scrie „Kelety Ujsag" — de ziua fixată pentru deschiderea Parlamentului; totuși nu ne putem da seama nici azi de cutezanța guvernuli de a rămâne pe scena uțării cu aceleași elemente, cu aceleași legiferări și cu aceeași mentalitate faimoasă în fața lumei.

Ori poate a aflat actualul guvern vreo modalitate, a găsit în sfârșit cheia să deschidă lacătul care zăvorește tot ce e bun și sfânt pentru popor? Și dacă a găsit-o, dece nu-și desvăluie nici în ceasul al unsprezecelea obrazul și dece nu trâmbițează poporuliu întreg vestea că descătușarea a sosit și că de azi înainte același guvern, sub o altă haină, va conduce același popor cu alte interese... decât cele din trecutul de tristă memorie...?

Ne surprinde cutezanța aceasta și am dori să știm și să cunoaștem și bunele intenții pe cari și le-a propus guvernul pentru munca ce o va depune-o în viitor în interesul obștesc.

Noulle declarații ale Partidului Național

„Kelety Ujsag" scrie, că partidul Național își menține vechea conduită față de Parlamentul actual, declarând, din nou, că nu se va reîntoarce cu niciun preț să ia parte la desbaterile Corpurilor Legiuitoare.

La această atitudine energică se solidarizează și d. prof. Iorga, iar ce privește reîntoarcerea în Parlament a partidului țărănist, se svonește, că țărăniștii vor să participe la desbaterile parlamentare, cu o singură condițiune și anume: demisia fără întârziere a d-lui ministru Argetoianu.

Acoliții personali ai d-lui Averescu ar fi înclinați să sacrifice pe Argetoianu totuși acestui fapt i se opun declarațiile misterioase ale ministrului de Interne, care amenință pe general, că eșind din guvern va porni campania împotriva guvernului, prin formarea unui nou partid, a cărui aderenți vor fi tocmai unii membrii marcanți ai actualului guvern.

— Rugăm călduros pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.

Atitudinea Japoniei față de China

Se vestește telegrafic din Paris, că corespondentul ziarului „Chicago Tribune" solicitând delegatului plenipotențiar japonez la Londra, un interview, acesta i-a declarat, între altele, că Japonia cere restabilirea ordinei a bunei înțelegeri, precum și curmarea războiului civil în China.

Delegatul japonez, baronul Hasashi a adăugat că bazele pe cari America, Anglia și Japonia tind să-și concentreze forțele împotriva Chinei, trebuesc necondiționat să îngăduie Statului chinez posibilitatea, ca să-și administreze și să-și conducă afacerile interne fără niei o restricțiune din afară.

In același timp, republica din extremul Orient să fie ajutată, financiarmente de Japonia, America și Anglia.

Pentru supravegherea întrebuințării împrumutului, se va institui o comisiune de control compusă din delegați americani, japonezi și englezi.

Incontestabil, că integritatea teritorială a Chinei trebue respectată.

Delegatul japoniei își exprimă nedumerirea și spune tot de odată că nu crede totuși că guvernul chinez va fi înclinat să cedeze a primi controlul impus de cele trei State.

Preconizarea acestor pretențiuni este justificată prin faptul, că pentru a ușura nevoile Chinei, statele asociate sunt hotărîte să reprime războiul civil, singurul mijloc de a atrage capitalul trebuitor și îndeosebi retragerea forțelor armate străine, la timpul lor.

O independență financiară propriu zisă în China este imposibilă și în același timp, inadmisibilă.

ANCHETELE NOASTRE

Secretul de stat în Ardeal

— Guvernul Averescu a dat ordin oficiilor din Ardeal să nu de-a nici o relațiune presei de teama controlului opiniei publice —

Prin bună voință unor localnici, am avut prilejul să pătrundem în taina unui ordin confidențial adresat de ministerele din București oficiilor din Cluj cu privire la secretul ce trebue să-l păstreze funcționarii asupra tuturor lucrărilor din oficiile publice.

Faptul acesta ne-a surprins la început am crezut că guvernul poate că va fi avut în vedere cine știe ce interes mare de Stat când a trimis acest ordin dar, când am constatat că plaga secretului de stat s'a întins până și la simpla relațiune a ușierului dacă d-l șef al cutărui oficiu se găsește la birou sau nu, am înțeles numai de cât că secretul e numai ca să țină la întunerec actele guvernului.

Dacă te duci la noi, ca reprezentant al presei la un oficiu, mare sau mai mic pe pielea și întrebi pe un funcționar de o chestiune, pe care știi că numai el o rezolvă acesta îți răspunde curat că nu poate să-ți dea nici o relațiune fiindu-i interzisă de șefui său. Dacă mergi la d-l șef acesta, la rându-i în cazul când vede că cunoști chestiunea, după ce te descoase de unde și cum ai aflat-o, îți răspunde pe un ton prietenos că nici el nu-i autorizat ca să vorbească presei și cu care care bună voința îți citează ordinul „confidențial" pentru nerespectar a cărula el ar plăti cu demisionarea.

Chiar referitor la ordinile ce se dau publicității, se menține secretul până la apariția în așa numitul „Gazeta Oficială" pe cari o primesc numai șefii oficiilor, dar pe care publicul din Ardeal nu o citește.

Și strictețea ordinului merge departe. Astfel dacă ceri date prin cari s'ar putea evidenția o anumită bogăție a Ardealului ți se răspunde: „Nu le putem da, deoarece ele ar determina pe capitaliștii străini să vină în țara noastră, și să ne exploateze bogățiile și continuând: „dacă voiți să le aveți adresați-vă ministerului ca să vi le pună la dispoziție." Genială logică!

De altminterea categorica formulă a guvernului: feriți-vă de-a da informațiuni Ziariștilor a ajuns la Cluj și în restul Ardealului un principiu pe care îl respectă mulți de teamă și alți mulți d-a nu se da la lumină ceea ce astăzi se lucrează în oficiile Ardealului pe ascuns.

De aceea noi cerem un singur lucru atât ministerelor cât și celor ce astăzi conduc oficiile din Cluj să facă cunoscute opiniei publice ordinele și dispozițiunile cari o privesc și să părăsească obiceiul de a le publica în gazete inexistente pentru ca cele ce hotărăsc sau să binevoiască a le tipări în „Monitorul oficial" care din „grația lui Dumnezeu" sosesc și în Ardeal — ce-i dreptul, cam târziu!

Cât privește faptele cari astăzi se fac la întuneric să fie sigure cei vinovați că mare parte din ele vor eși singure la suprafață iar restul poate nu după multă vreme.

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă 26 Noembrie:
„Marșul nupțial" (Premieră) Cu d-na Olimpia Bârsan.

Duminecă 27 Noembrie:
(Matineu) „O căsnicie" (Seara) „Ginerile lui Poirier".

Marți 29 Noembrie:
„Marșul nupțial".

Joi 1 Decembrie:
„Ginerile lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

Cetiți „Infrățirea"

pentru ca să fie atractiv, instructiv, recreativ, confortabil — în puține cuvinte, modern în toate. Aci, în subterana aceasta găzduitoare și pregătită să mutămească cu prisosință spiritul rafinat al omului cult, civilizat, adus să-și jertfească totul pentru salvarea Franței au fost primiți Suverani și personalități celebre.

Cei veniți din infernul tranșeelor și al frontului sângeros se simțiau înlăuntrul acestei vieți sub ământene ca într'un raiu din povești, ca într'o lume de pace și plăceri. Abia că se auziau formidabilele bubuituri. Și totuși, această inviolată citadelă și-a dat tributul ei la desfășurarea uriașei lupte de-a ară. Așa, într'o zi, un obuz enorm se sparse tocmai pe o platformă; violența explodării fu atât de puternică, încât o masivă ce închidea o deschizătură cu o adâncime de 300 picioare, sări smulsă din țâțâni la o respectabilă distanță.

Citadela aceasta, fortificată puternic n'a jucat însă niciun rol activ pe tot timpul duratei războiului. De-altmintreli, încă din 1915, Verdun-ul fusese suprimat din rândul punctelor strategice, accordându-i-se numai titlul de localita e puternic, fortificată — rol ingrat, nu e așa?

Dela această puțin apreciată valoare și până la aceea a inutilității, deosebirea e aproape neînsemnată, mai cu seamă față de lesniciunea cu care artileria modernă poate nimici chiar cele mai solide cuirase. Ba, critica militară actuală conchide în același sens, dând precădere tranșeelor.

Insă, concluziunea este — de fapt — pe cât de contra istorie, cu însăși experiența din decursul războiului, pe atât de nedreptă în special cu fortul de a Verdun. Dacă, în aparență, el n'a întrunit condițiunile unui adăpost bine fortificat și deci mai rezistent, mai durabil ca tranșeele, în schimb, a fost, pentru spiritul luptătorului francez, un simbol pe care nicio forță cât de măestră, cât de nimicitoare nu l-a putut altera. Și n'a fost numai un simbol, ci de asemeni un refugiu pentru soldatul și ofițerul depe front, cari veniau aci să-și recruteze forțele, unde mai marii guvernului puteau lua contact direct cu armata, să-i transmită prin graiul lor, încrederea Țării și unde străinii aduceau aceleași arme omagiul admirațiunii unei lumi întregi. Mutămită fortului dela Verdun, mii și mii de nefericiți, înhumați de vii în obscuritatea tranșeelor, simțiau ca și alături de ei, o forță, o existență care-i avea sub scutul ei și ca-i susținea — ajutorul și grija Patriei.

Victoria Franței, victoria omenirii civilizate de pretutindeni, victoria dreptății, a independenții și a umanității a cerut ertfe incomensurabile, e drept.

Dar, aceste jertfe au adus pacea, au pus temeliile unor alianțe între popoare hotărâte să apere această pace cucerită prin imense valuri de sânge și vieți omenești.

Și în rândul gloriosaelor nume cari ilustrează istoria măcelului deslănțuit între popoarele unui continent întreg Verdun-ul ocupă un cadru nu mai puțin strălucit, îndeobi, ca forță spirituală și ea hotărâtoare în lupta pentru izbândă.

Poporul francez mai ales știe ce datorește bătrânei fortărețe, ingrat prețuită de cei mărginiți la principiile de pură strategie matematică.

INFORMAȚII

In vederea luptei contra ravagiilor alcoolului, ce bântuie îndeosebi în păturile poporului muncitor, e necesar ca autorităţile împreună cu conducătorii instituţiunilor bisericeşti şi culturale, să conlucreze, prin întocmirea de conferinţe poporale, reprezentanţii, — preoţi şi alţii în şcoale, teatre şi alte localuri publice, pentru stârpirea acestui viţiu nimicitor.

Pentru a se lua hotărâri folositoare, prefectura oraşului Cluj convoacă la consfătuirea de Duminecă cor. 27 la or le 11 a. m. în sala cea mică a prefecturei judeţului, (Calea Moţilor Nr. 1. et. I.) pe toţi oamenii cu grija de semenii lor expuşi pieirii, pe toţi bunii români.

■

„Uniunea naţională evreiască din Transilvania" va ţine, la 5 Decembrie a. c. în sala cea mare a prefecturii locale, iar la 6 acelaşi lună în sala „Redutei" a 2-a conferinţă sionistă regională.

■

„Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX. Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de şef al Serviciului Administrativ, cu începerea de la 1 Decembrie 1921. Condiţiile de numire sunt la fel ca pentru funcţiile la Stat, adică diploma de absolvarea unei şcoale secundare (liceu, şcoală comercială superioară sau alta asimilară). Funcţiunea se va ocupa în mod provizoriu timp de 6 luni.

Cererile bazate pe acte în regulă să se înainteze până la data de mai sus la biroul acestei regionale strada Kogălniceanu Nr. 8 unde în orele de serviciu se pot căpăta informaţiile necesare, în orele de cancelarie

■

Direcţiunea Agriculturei are vacant un post de agronom pomicultor.

Cei interesaţi să se adreseze acestei direcţiuni.

■

La cafeneaua „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Duminecа şi în zi de sărbătoare p. m. simfonie şi concert. 1270

În ziua de 27 Noembrie Duminecă la ora 5. d. a

Profesoara de dans

domnişoara **Lucreţia Mărcuţiu** aranjară cu copii (dela 6—12 ani) cari au urmat I-iul curs de dans o producţiune (erxamen) în sala cea mare a prefecturei. Sunt invitaţi părinţii şi toţi acei pe care îi interesează programul micuţilor. 1273

Taxa de intrare 10 lei :— de persoană —:

Societatea de Ştiinţe din Cluj ţine adunarea sa generală ordinară, Duminecă, 27 cor. la Institutul de Botanică generală (Universitate).

Toţi D-nii membri ai acestei Societăţi sunt invitaţi a lua parte la această şedinţă.

■

Zilele acpste s'a început concesia sumelor depuse pe timpul regimului Ungar la casa de păstrare a posteloi. Prezentarea carnetelor se poate face până la 10 Decembrie.

■

Un ordin al Direcţiunei P. T. T. spune că cursul francului francez pentru coletele de poştă trimise din România se va socoti de la 1 De embrie la 20 lei.

■

În Braşov s'a făptuit o spargere la depozitul fabricei de postav Tellman furându-se postavuri de 30 de mii lei.

■

Printr'un ordin recent a direcţiunei generale C. F. R. vor fi transferaţi mai mulţi funcţionari din regionala Cluj la regionala din Brasov, unde nu se găsesc deocamdată decât 4 funcţionari

■

Lucrările de construcţie a liniei ferate Oradia-Mare—Arad au fost începute lungimea totală va fi de 123 kilometri.

■

Se proectează lărgirea antrepozitelor gării Cluj.

■

Se anunţă din Craiova (vechiul regat), că a fost arestat acolo Fekite Iosef, franzelar din Alexandia. El era în legătură cu un comitet de studenţi din Braşov, care făcea spionaj în favoarea Ungariei.

S'au găsit la domiciliul arestatului drapele maghiare şi numeroase scrisori compromiţătoare.

Cercetările continuă.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Droguerîa E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervozităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-316

În restaurantul

„La Pisica Vânătă"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

La cafeneaua „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutari de primul rang. Duminecа şi în zi de sărbătoare p. m. simfonie şi concert. 1270

În CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri, o noutate de a casei Dorian „Insula Himso" tragedie după romanul lui Stindberg.

■

În CINEMA UNIVERSITATEA se va reprezenta Vineri, „Omul cu capul de moarte", dramă americană, fantastică, a casei Atlantic.

■

În CINEMA URANIA se va reprezenta Vineri o grandioasă dramă suedeză „Venus", în rolul principal Magda Sanja, Nora Herbert şi Ludovic Nerz.

■

Dr. N. O. Popovici-Lupa profesor de Economie rurală la Şcoala superioară de agricultură Herestrău va ţinea o conferinţă la Academia de Agricultură Cluj calea Moţilor Nr. 3 în sala II-a Sâmbătă la 5 jum. p. m. despre: **Consecinţele noului regim agrar.**

O expoziţie internaţională a cărţii

În primăvara anului 1923 se va inaugura la Firenze (Italia) o „Expoziţie internaţională a Cărţii" care are de scop să promoveze între naţiuni reciproca şi directa cunoştinţă a producţiei lor editoriale; să mijlocească negoţul internaţional cu cărţi, azi împiedicat de schimb şi de greutatea de transport; de a onora în orice fel cartea drept „cel mai puternic şi rapid vechicul al culturei şi umanităţi. Preşedinte al comitetului de onoare (din care fac parte toţi miniştrii, ambasadorii şi personalităţile ilustre ale Italiei) va fi regele Victor Emanuel.

Sunt invitaţi să expună producţia lor mai recentă şi mai de seamă editorii din toate ţările lumei. Cărţile expuse se pot vinde pe loc şi vor fi distribuite pe naţiuni,

Expoziţia va cuprinde următoarele secţiuni: Ilustratori şi decoratori ai cărţi; Legători, Fotografi- litografi; Ziarişti şi în genere orice producţie periodică; Editori pentru cultura poporului; Antiquari şi bibliofili; Industriaşi şi producători de maşini tipografice.

Pentru expozanţi şi vizitatori se vor acorda înlesniri de transport; cu această ocazie se vor deschide la Florenţa şi câteva expoziţii de pictură.

Până la numirea unui reprezentant, doritorii de a participa se pot adresa doctorandului Al. Dem. Marcu, (4, Antonio Giaconini Firenze Italia) care în dorinţa sa de a face ca şi România să figureze alături de celelalte ţări, va da tot concursul necesar, şi a şi luat contact cu comitetul organizator.

Citiţi „Înfrăţirea"

Reuniunea comercianţilor şi meseriaşilor români din Cluj

Activitatea de până acum — Succesele repurtate — Amestecul d-lui Groza — Schimbarea de atitudine a comitetului — Demisia d-lui ing. Lucaci —

Este aproape anul, de când în oraşul nostru s'a întemeiat o Reuniune a comercianţilor, industriaşilor şi meseriaşilor români, care, între alte merite, avea şi pe acela de-a începe o acţiune energică pentru românizarea Camerei de Comerţ şi Industrie din Cluj.

În comitetul acestei Reuniuni a fost ales şi inginerul P. Lucaci, unul dintre cei mai aprigi luptători pentru afirmarea forţelor româneşti pe terenul vieţii economice în Ardeal.

Graţie entuziasmului şi solidarităţii cu care s'a lucrat, şi graţie simpatiilor, pe care activitatea comitetului şi le-a câştigat din partea autorităţilor româneşti, precum şi din partea tuturor bărbaţilor de seamă ai vieţei noastre publice, „Reuniunea" a izbutit să convingă nu numai cercurile conducătoare, dar şi cercurile ad ersare românilor, că în ordinea politică de astăzi românizarea Camerei de Comerţ şi Industrie este singurul mijloc prin care se poate ajunge la o bună înţelegere între autorităţile conducătoare ale ţării şi între lumea tuturor comercianţilor, industriaşilor şi meseriaşilor români şi neromâni.

Prin activitatea desfăşurată de Reuniune s'a ajuns la biruinţa principiului, admis acum de toată lumea, ca membrii Camerei de Comerţ să fie aleşi în număr egal dintre români şi neromâni dar cu preşedinte român. Bine aplicat acest principiu, el însemna că românii, cu votul preşedintelui român, să aibă asigurată majoritatea.

Dl Cudalbu, Ministru ad interim al Comerţului, care în acel timp a vizitat Clujul, a felicitat Comitetul Reuniunei pentru energia desfăşurată şi pentru tactul cu care a ştiut să conducă tratativele, ajungând aşa de repede la rezultatul dorit, adică la încheierea unui acord între Reuniune şi între organizaţiunile similare neromâneşti.

După aceasta, în bună înţelegere cu reuniunile româneşti din provincie, s'a procedat la alegerea membrilor, cari să compună Comisia Interimară a Camerei de Comerţ. Câte lupte şi câte frământări n'au fost atunci până să se întocmească o listă care să se bucure de asentimentul şi adeziunea tuturor.

Odată însă alegerea făcută, în deplină înţelegere şi cu organizaţiile neromâneşti, lista aleasă a fost înaintată dlui Ministru de Industrie şi Comerţ, şi, aprobată de dsa, a apărut în Monitorul Oficial No 116—921, luându-se astfel Comisia Interimară, în frunte cu dl ing. P. Lucaci ca preşedinte. Aceasta a fost a doua victorie repurtată de Reuniune.

De-aici încep decepţiile.

Persoane ambiţioase dintre români, şi nemulţumiţii bogătaşi dintre neromâni, mai ales membrii fostei Camere, au ridicat protestări împotriva listei alese, reuşind să câştige de partea lor şi pe un puternic al zilei, aflat în strânse legături cu toate întreprinderile ungureşti şi evreeşti create în timpul de urmă.

S'a găsit într'adevăr un ministru român, dl Groza, care cu o trăsătură de condei dictatorială, fără să consulte şi comitetul Reuniunei, a dărâmat tot ceia ce se clădise cu atâta trudă pentru apărarea intereselor româneşti.

Pe lângă lista care fusese aprobată prin decisiunea ministerială publicată în Monitorul Oficial, s'a mai dat o delegaţie la încă 16 persoane printr'un simplu ordin, fără îndeplinirea niciunei forme legale.

Comitetul Reuniunei, în faţa acestei samavolnicii, a înaintat un memoriu dlui Inspector comercial prin care cere revocarea ordinului dlui ministru Groza şi menţinerea Comisiei Interimare aşa, cum fusese fixată prin decizia publicată în Monitorul Oficial.

De la o vreme însă, Comitetul Reuniunei şi-a părăsit atitudinea bărbătească şi patriotică de la început, şi astăzi îl găsim îngobat într'o politică de concesiuni care nu poate fi de cât dăunătoare intereselor noastre româneşti.

Această schimbare de atitudine a provocat demisia din comitet a dlui ing. Lucaci care nu înţelege ca Reuniunea să fie abătută de la misiunea pentru care a fost creiată.

Produsă în preajma alegerilor de la Camera de Comerţ, demisia dlui Lucaci înseamnă o energie mai puţin în lupta pe care suntem datori s'o ducem aici pentru românizarea vieţii economice.

Un hoţ de sârmă telefonică

De mai multă vreme sârmele telefonice de pe linia Apahida — Cluj erau mereu rupte ceea ce a determinat inspectoratul tehnic P. T. T. să reclame siguranţei.

Din cercetările făcute s'a constatat că în ziua de 22 noembrie un negustor de fierărie, I. Porumb, adusese la un magazin de ferărie din Cluj o cantitate de 80 kg. sârmă telefonică. Anchetat, acesta a mărturisit că cumpărase sârma dela un evreu, Kepes David cu preţul de 800 Lei Kepes David la rândul-i a mărturisit şi el că i-o vânduse un anume Marta Moga care o luase pe bani, dela Kocsi Iosif — instalator din serviciul P. T. T.

Aceasta din urmă surprins în timpul unei nopţi de agentul de siguranţă Kendi se predă forţat.

Hoţul opera la furt mai mult noaptea. El se servea totdeauna de un receptor pentru ca să nu taie sârma în timpul convorbirii. Operaţiunea aceasta o continua dela 5 August când trecuse graniţa în mod clandestin prin Vama Curtici. Înainte de a se angaja pe la telefon fusese în armata lui Horthy.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Vineri 25 Nov. 1921.

Evenimentul zilei este discursul primului-ministru francez, Briand, sosit la Waschington în chestiunea dezarmărei.

Franța este animată de scopuri pacifiste, dar nu poate admite o dezarmare în felul celei preconizată de inițiatorul conferinței transoceanică, întrucât se găsește descoperită spre granițele Germaniei.

Dezarmarea Germaniei a fost numai o formulă; ea însă în orice moment, poate pune pe picior de războiu o armată de șapte milioane oameni, bine pregătiți și bine încadrați.

Această situație impune Franței o armată puternică și un material de războiu considerabil.

D-l Briand a mai accentuat asupra pericolului pe care îl prezintă pentru Polonia, armata sovietică a Rusiei care numără azi un milion și jumătate de oameni,

Părerile reprezentantului francez a fost primite cu multă încredere de delegații celorlalte State.

*

Marile Puteri au hotărît respectarea independenței și integrității Chinei.

Japonia observă multă rezervă și se arată vădit nemulțumită față de proectul Hugues.

Amiralul Kato a cerut din nou o sporire a armamentului terestru, corespunzătoare situației din Extremul Orient.

Regia locală descompletată

— Nepăsarea oficiului de cuartiruire —

Funcționarii serviciilor Contencios Administrație și Ordonanțare din direcțiunea regională R. M. S. au refuzat să se mai prezinte la serviciu de oarece oficiul de cuartiruire nu voește să le pună la dispoziție camere pentru biurouri — fiind nevoiți să lucreze înghesuiți câte 14 inși într'un birou.

Aceasta stare a început de eri și va dura până la îndreptarea răului.

Fabricarea alcoolului din cereale

Restricțiune întemeiată

Se știe de mai multă vreme la fabricarea alcoolului din Ardeal se întrebuințează foarte adeseori cerealele — îndeosebi porumbul.

Pentru a pre întâmpina însă o lipsă de cereale trebuitoare hranei autoritățile au luat dispoziționea ca fabricile să nu mai întrebuințeze decât porumbul alterat pentru fabricațiunea alcoolului,

Dar câteva din fabrici au respectat ordinul; altele au căutat să contravină prin expediente diferite. Astfel s'a constatat că, pentru a altera porumbul îl udau și îl turnau în depozitul lor în straturi de câte 3—4 metri. De pildă, fabrica Bánfi din Mureș-Uioara alterează porumbul în mod artificial ca, să înșele, buna credință a celor însărcinați cu controlul.

Procedeul acesta ne arată cât de riscant este el pentru unii fabricanți avizi să desfacă pe plată cât mai mult alcool.

Atragem atențiunea celor însărcinați cu controlul vânzărei cerealelor asupra acestui fapt sfătuindu-i tot odată pe agricultori ca să nu-și vândă cerealele sănătoase fabricilor de spirt pentru a nu cădea și ei în contravenție cu legea care pedepsește cu asprime contravențiunea de acest fel.

CHESTIUNEA impozitului personal

Un comunicat al ministerului de Finanțe

Se știe că impozitul personal care a fost desființat de la 1 Aprilie, se percepe totuși, tot sub acest titlu.

Față de nedumerirea publicului ministerul de finanțe dă următorul comunicat:

Perceperea impozitului personal se face în baza articolului 90, din legea asupra contribuțiilor, care dispune că până la așezarea noilor impozite, va continua a se percepe vechile impozite desființate cu titlu de acont.

Prin urmare impozitul personal plătit acum va fi contat ca dare în contul noilor impozite și anume în contul impozitului pe venitul global, care îl înlocuește.

Contribuabilii să păstreze deci chitanțele cari vor fi primite drept bani la impozit.

Comisia de recensământ face abuzuri

Din cauza prea multor instrucțiuni date comisiunilor de recensământ, unele din ele și-au pierdut capul; făcând operațiuni pe cari ministerul de finanțe nu le-a cerut.

Astfel o parte din comisiuni pe lângă evaluarea imobilelor la recensământ, mai evaluiază și fiecare mobilă în parte din casele contribuabililor.

Zelul acesta al funcționarilor fiscali, a produs după cum era de așteptat multe nepăcări.

Ministerul de finanțe, fiind înștiințat de acest fapt, a trimis un ordin circular comisiunilor de recensământ ca să nu mai procedeze în felul arătat mai sus.

Intenția ministerului de finanțe a fost ca comisiunile să cerceteze sumar averile mobiliare ale contribuabililor, cari din rea credință nu ar face declarațiuni ori ar poseda vre-o a-

Opera Română

„Faust" cu d-na C. Șeinescu

Reprezentațiunea de Miercuri seara dela „Opera Română", a fost pentru un moment tulburată de un incident regretabil din toate punctele de vedere. Câți-va spectatori din galerie, care pătrunseseră fără bilete, au manifestat sgomotos contra d-lui Marinescu care cânta rolul lui Faust.

S'a spus că erau studenți. Nu credem însă că tinerimea universitară română s'ar putea deda la asemenea acte nedemne de orice om civilizat, — mai ales dacă cele spuse de d. Marinescu la rampă s'ar confirma (că totul s'ar reduce la o înscenare contra d-sale, făcută de camarazi puțin scrupuloși).

D-na C. Șeinescu ne-a redat o Margaretă din școala italiană, cu o voce simpatică și un joc de scenă dramatic. A fost mai cu seamă bine în aria regelui de Thule și în scena morței lui Valentin când a avut accente de un dramatism superior.

D. Marinescu a fost și d-sa un Faust lăudabil, ca joc și calități vocalice.

D. M. Sterian în Mefistofeles, d. Apostolescu în Valentin, d-na Lya Pop în Marta și d-na Ionașcu în Sybil deasemeni frumos.

Orchestra sub conducerea maestrului Bobescu a fost condusă bine nuanțând planisele și ne exagerând fortele.

Unificarea poliției din Ardeal

Prin numai 4 articole de lege d-l Argetoianu distruge o întreagă organizațiune.

In „Monitorul Oficial" Nr. 184 s'a publicat decretul de desființare a organizațiunii poliției din Ardeal.

Deși nu probabil că d-l ministru de interne cunoaște organizațiunea poliției din Ardeal — care nu este aceea din timpul maghiarilor ci întocmită sub regimul românesc — ne facem o justificată datorie de-a atrage atențiunea guvernului asupra acestui lucru.

Pe de altă parte, funcționarii polițienești au declarat și d-lui Tănăsescu și d-lui ministru Groza că nu pot primi acest mod de unificare care nu este executat în temeiul unei anumite legi ci numai după un simplu raport al unui domn inspector-general.

De aceea se impune ca guvernul să caute a nu provoca nemulțumiri chiar funcționarilor plătiți dealtmintrelea destul de neomenos ci, dacă voește să facă o unificare, apoi mai întâi să facă o lege pe care să o supună măcar de formă aprobărei Parlamentului și după aceea s'o aplice.

Și mai departe, credem că nimic nu îndreptățește guvernul să lase pe drumuri o întreagă serie de funcționari cari au muncit pentru țară chiar în epoca consolidărei sale. Iată încă un motiv puternic dece cerem o dreptate și mai multă judecată în această chestiune.

Răspândiți „Infrățirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

D. Nistor a trimis o telegramă d-lui Brătianu, în numele congresului general al partidului Unirei din Bucovina, ratificând înțelegereo de colaborare între cele două partide rugându-l totodată să lupte necontenit pentru înlăturarea regimului de jaf și necinste care înăbușe țara acum.

*

Pe ziua de eri leul a fost cotat la Paris 10 centime și 7 optimi.

*

Știri autentice ne arată că d-l Titulescu tratează concesiunea multelor avuții naționale — în special aurul și petrolul constitue schimbul unui împrumut de 150 milioane lei. Tratativele în această chestiune începe cu împuternicirea guvernului, care la acordat d-lui Titulescu un concediu pe timp nelimitat.

Take Ionescu și-a reluat furtunoasele operații împotriva miniserului de finanțe ca în timpul schimbului de ruble și coroane.

*

Bontescu desminte că tratativele sale cu generalul Averescu ar fi avut ca scop chestia nouei Banci de emisiune.

*

Revoluționarii din Ucraina după ce au ocupat Tiraspolul, bătuți fiind de bolșevici, au fost siliți se retragă în România în număr de 125 comandați de Colonelul Psonik.

Ei au fost arestați.

*

Azi s'a întrunit la ministerul de Război Comitetul inspectorilor-generali ai armatei, sub președinția d-lui ministru general Rășcanu.

La această întrunire a participat și A. S. R. Principele Carol, general de Brigadă și inspector al marinei,

*

Situația politică e neschimbată.

Nici o grupare a opoziției nu revine în Parlament.

Tratativele cu Țărăniștii urmează fără șanță de reușită.

Argetoianu și Averescu accentuiasă, că la întrunirea partidului Poporului ce va avea loc Sâmbătă la 26 c. să participe majoritatea parlamentară, iar la consfătuirea Senatului să participe toți miniștrii, cari vor stabili candidaturile oficiale pentru viitoarele birouri parlamentare.

Guvernul dorește realegerea lui Zamfirescu—Reșița și a generalului Coandă, iară pentru alegerea celorlalți membrii ai birourilor să se dea mână liberă majorităților.

Până acum au sosit la vicepreședința Camerii 20 de candidaturi.

Averescu va face espunerea situației politice și un apel călduros spre unire (?)

In chestia Academiei de Agricultură

Deschiderea cursurilor la Academia de Agricultură din Cluj au fost amânate fără termen.

Se știe că între ministrul de Agricultură și profesorii numiți de acum doi ani la această instituțiune nu s'a aplanat încă diferendul ce dăunează învățământului.

Ministrul Agriculturei ceruse profesorilor un nou examen, dar până azi întârziază să facă numirile noilor profesori precum și să fixeze data începerei cursurilor.

De altmintrelea în anul întâi s'au înscris numai 6 studenți.

Medicina la Cluj

Un nou cabinet medical — Laborator de analize

La 1 Decembrie se va deschide la Cluj, în str. Universității nrul 1, un cabinet medical cu cele mai moderne instalații de urologie din Viena.

Se vor trata toate maladiile chirurgicale, genito-urinare, venerice și sifilis. De îndată după terminarea instalarii acestui cabinet medical — ceeace va dura cel mult o lună — se vor putea face toate analizele de laborator particular: sânga, urină, upută biopsii anatomo-patologice, etc. având un laborator complect.

In urma unei înțelegeri cu Comandamentul Corpului VI de armată, ofițerilor și familiilor lor li se va face orice tratament cu o reducere de 50 la sută din tariful Asociației generale a medicilor din țară. De această reducere se vor bucura și gradele inferioare.

Cabinetul va fi dirijat de șefii de lucrări și asistenții facultății de medicină din Cluj, d-nii dr. G. Bolintineanu și Al. Comănescu și d-na dr. Elvira Bolintineanu.

Atât instalațiile moderne cât și conducătorii acestei noui instituții medicale sunt o garanție reală a unui cabinet medical desăvârșit pentru folosul celor bolnavi.

DACA DOREȘTI ȘĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile ardeleni-vanesana, Societate pe Actii
467

Situația financiara a Tarii

România după răsboi

Un articol al d-lui Profesor C. C. Arion

Reproducem mai jos un articol al d-lui C. C. Arion, profesor universitar, fost ministru.

Această pagină poate fi pusă alături de marele discurs al d-lui Vintilă Brătianu — publicat în „**Infrățirea**" întrucât el este o critică generală și amănunțită a unui personaj care nu poate fi învinuit că este „calomniator liberal" — cum vrea d. Argetoianu și presa partidului poporului.

O tristă situație

„Situația financiară a României este deplorabilă; ea se reumă în două fapte.

Una materială: deprecierea leului care a ajuns zilele trecute la 6 centime, la Paris, la aproape 3 centime în Elveția.

Cealaltă morală: Neîncrederea ce inspirăm lumei întregi și care s'a tradus prin placardele din băncile engleze: Beware of Roumania; Formula: Feriți-vă de pungași, se aplică în Anglia României!

România nu merita nici decăderea materială, nici mai ales batjocura băncilor engleze.

Orice amărăciune am avea și ori cât am protesta, protestările nu duc la nimic. Faptele sunt mai tari decât vorbele: Leul rămâne dărăpănat și indignarea noastră nu a șters inscripțiunea insultătoare.

Cum am ajuns aci?

Ce reprezintă leul

Astăzi, adevărata bază a monetei nu mai este aurul ci însăși bogăția țării, bogăție pusă în circulațiune sau cu posibilitate imediată de a se pune în circulațiune.

Din punctul acesta de vedere, România cu bogățiile ei atât de mari și de variate n'are nimic de invidiat nici unei națiuni, leul ar urma să fie una din cele mai bune monede.

Creditul zdruncinat al Statului o prima cauză a prăbușirei

Se știe că emisiunile de banconote lei, altă dată bazate pe aur sunt azi exclusiv bazate pe un stoc de bonuri de tezaur în care figurează cuvântul aur. Printr'un exces de imaginațiune, aceste bonuri de tezaur sunt considerate ca stoc metalic aur și cu o perzistență și indispensabilă bunăvoință, așa le prezintă Banca Națională în situațiunile sale. Stocul crește și leul scade.

Totul se reduce așa dar la creditul Statului, astăzi excesiv de redus. Prima și esențiala reducere a leului este această lipsă de credit.

Cauza discreditului Statului

Sunt oameni bogați cari n'au nici un credit din cauza neglijenței și desordinei cu cari își administrează averea.

Aceasta este adevărat și pentru State. Pot fi țări bogate dar atât de încurcate încât nu le dai de rostul bogăției lor. Aceasta este, din nenorocire, cazul țării românești.

Nici odată nu s'a accentuat o mai mare neglijență, o incurie și nepricepere mai deplină în administrarea bogăției naționale.

Guvernele n'au făcut nimic ca să îndrepteze starea de lucruri

Bugetele haotice cari au durat atâția ani de zile, au fost începutul discreditului. Apoi budgetul curent care, dacă era regulat putea fi un început serios de îndreptare, dar el se va solda cu numeroase credite extraordinare și nu îndreptează nimic. eD altfel, declarațiunile șefului guvernului că, nici azi nu se cunosc cheltuelile și veniturile, nu sunt de natură a consolida creditul Statului.

Adăogați faimoasele impozite cari în loc să împingă țara la o avuție mai mare, o seacă, sub pretext de a face nivelare socială.

E destul aceasta pentru a pune pe gânduri pe orice financiar serios.

Generalul Averescu se laudă că a restabilit ordinea materială. Dar cu ce preț? Cu prețul desordinei morale și politice care ne anihilează forțele și ne discreditează.

Dacă lucrurile s'ar petrece în

Citiți continuarea în Pag. 8-a

MINISTERUL AGRICULTURII.
DIRECȚIUNEA GENERALĂ CLUJ.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 15 Ianuarie 1922, ora 12 dimineața se va ține licitațiune publică, cu oferte închise. în localul Direcțiunii Generale a Agriculturii, Piața Cuza Vodă No. 3 etaj II, Cluj pentru vânzarea următoarelor mașini și intrumente agricole aflătoare în Carei-Mari sub îngrijirea D-lui Szilaghi agronom regional și anume:

6 Locomobile diferite sistem estimate în total Lei 60.000;
8 Batoze diferite sistem estimate în total Lei 80.000;
17 bucăți semănători Lei 10.200;
3 mașini de secerat deteriorat estimate per 1 Lei kgr.;
49 bucăți pluguri cu 1—2—3 brazde per 2 Lei kgr.;
8 mașini de tăiat furaj în total estimate Lei 800;
5 vanturatori în total estimate 500 Lei;
15 bucăți roți de plug. per 2 Lei kgr;
și dintr'o grupă în S. 100 Lei, precum și alte mașini și instrumente aflătoare în localitate.

Odată cu ofertele se va depune și o garanție de 5%, din suma estimată în hârtii de valoare sau numerar.

Ofertele se primesc numai pentru intreagă cantitate depozitată și vor fi deschise în ziua fixată pentru licitație ora 12 în fața ofertanților sau reprezentanților lor autorizați prin procuralegală.

Caetul de sarcini și condițiunile de licitație mai detailate se găsesc la Direcțiunea Agriculturii din Cluj, precum și la agronomul tegional din Carei-Mari.

Condițiunile articolulor 72 până la 83 din legea contabilității publice sunt aplicabil acestei licitațiuni.

1276 DIRECȚIUNEA GENERALĂ A AGRICULTURII CLUJ.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.

Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări in liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de luz.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emalt în afferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara înfine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea".

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o harmonică pentru biserică sau școală, ușe cu geam, sobă electrică, mașină de gătit cu gaz, mare cuptor etc. la Cafenea „Europa". 1271. Reclama 1310

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase
s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj,
Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Reclama este sufletul comerțului

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 4 Decembrie st. n. direct **New-York**

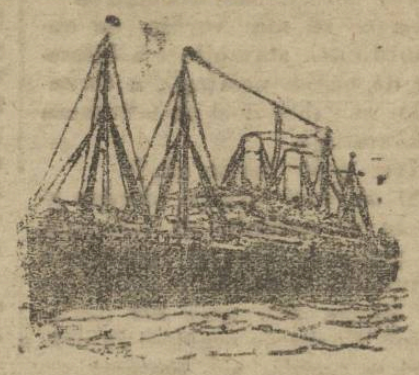

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinople" urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate..

Târgul de moștre în Lipce

Precum ni se comunică Tipografia și Institutul de editura W. Krafft în Sibiiu a primit representanța oficiului de onorare pentru Ardeal din partea oficiului pentru Târgul de moștre în Lipce și stă la dispositiunea interesanților pentru toate întrebările relativ târgului în Lipce.

1279

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Apicultor (stupar)

cu cunoștințe în conducerea și înmulțirea stupilor moderni, om serios, retribuit cu salar și puncte să caută la PETRE P. BOROȘ, BRĂILA pentru Ferma Lacul Sărat. 1208

AUTO-MECANICA

CLUJ,
STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:

TURISM: **STOEVER** Tip. D3 13/24 HP
Camioane: **BERLIET** 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:

AUTOMOBILE
LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 38.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livră instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 143

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

mâncările se servesc vestiții mâitei cele mai alese gustări și bere rece la palmar.

329

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranla)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucrul de specialitate.
1116 Servici prompt.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

PREIAU

reprezentanța unei sau două fabrici pentru facerea operațiunilor de vămuire precum și tuturor formalităților pe la diverse ministere în legătură cu importul.

1263

A se adresa la ziar sub Cunoscător.

familie, ar fi mai uşor; dar toţi străinii au ochii aţintiţi asupra mai din cauza bogăţiilor ţărei, ei. Câte bogăţii avem, atâtea tentaţiuni sunt pentru cupiditatea amatorilor din Occident. Ei sunt mulţi mari bancheri, mari industriaşi — unii foarte serioşi, alţii numai mari speculanţi — cari cunosc situaţiunea României mai bine decât mulţi Români.

Ei ştiu câtă trebuinţă avem de capitaluri, în genere, ei ştiu că ne lipseşte un capital naţional suficient, ei ştiu că, pentru trebuinţele comerţului şi industriilor pe cale de formaţiune, cu cât leul e mai depreciat cu atât scade şi capitalul naţional şi cu atât poate fi mai mare necesitatea de a se recurge la capitalul străin pentru a pune în valoare bogăţiile noastre.

Mizeria de azi poate fi aservirea economică de mâine şi atunci amar de noi.

Iată care-i adevărul, iată ce poate profita de scăderea leului, care nu turbură peste măsură pe d. ministru de finanţe, care se bazează pe o teorie învechită, azi părăsită: agio e o primă pentru exportatori.

Sărmanii exportatori români! Câţi au mai rămas? Câţi mai sunt de când Statul printr'o politică fatală caută să devină el cel mai mare dintre toţi exportatorii, — dacă nu unicul, — şi aceasta confiscând câştigul legitim al producătorilor în sfidarea tuturor principiilor cari condamnă orice încercare de negustorie oficială, împotriva poveţelor ce i-a venit din toate părţile şi din afară şi dinăuntru dela oamenii cei mai competenţi, cei mai experimentaţi, în sfidarea rezultatelor dobândite, cari, până în prebent, sunt unle.

A început prin a lua dela „Sindex" 130 milioane pentru cumpărare de grâu, de către diferitele comisiuni. Păzeşte Doamne grâul aprovizionat de incendiile reglementare!

Aventura Statului negustorit

După războiu în excitaţiunea febrilă şi în starea de mizerie aproape generală, pe care o produsese, s'a născut pretutindeni un mare spirit de aventură comercială, — pe care îl desvoltau şi întreţineau stările fantastice realizate în vremea războiului de câţiva speculanţi.

Unele ţări, Franţa între altele, au luat măsuri de protecţiune, în favoarea populaţiunei, care cădea pradă unei exploatări nerusinate. Principala măsură era cumpărarea de obiecte de prima necesitate pentru a se revinde pe preţuri normale.

Statul român nu putea rămâne mai prejos. El s'a făcut negustor, cu lăudabilul scop de ocrotire a populaţiunei. Iar obiectele de primă necesitate au fost foarte variate şi foarte numeroase.

Se ştie restul. Ce ocaziuni de binecuvântate ghiliruri la facerea contractelor, la transportarea, la primirea aprovizionărilor. Din ocrotire în ocrotie, se iveau deodată averi particulare fantastice. Cine cu gândul nu gândeai, avea un contract de cue, etc., etc., ete.

Foarte puţine aprovizionări se aruncau pe piaţă, cu preţuri abordabile. Dar din când în când ardea câte un depozit. Ce vreţi! Întâmplare nefericită! Apoi focul purifică totul.

Din aceste imense aprovizionări cari au costat, mulţi zic, miliarde, o parte negreşit s'a furat — incendiile îşi aveau rostul lor — o altă parte rămasă nefurată a pierit în foc o altă păstrată peste măsură de mult — desigur până să se facă formele — şi-a stricat s'a aruncat sau s'a vândut sub cost şi, odată desfacerea decisă, s'a vândut sub cost şi marfa rămasă bună!

Românii, după obiceiul lor, au surâs, ba unii au admirat operaţia, au răbdat şi... au uitat. Străinii au luat notă. Şi...

Transporturile şi incuria dela C. F. R.

La ce să mai insist? Să reamintesc cunoscuta incurie şi abuzurile dela Căile ferate.

Lipsa de transporturi. Pe când Cehoslovacia îşi pusese toate puterile încă dela crearea ei ca Stat, tot capitalul şi o nețărmurită activitate şi cinste în căile ferate, — la noi se făceau fel de fel de contracte oneroase, unele rămase din fericire neexecutate, contracte cari şi-au găsit apogeul în convenţia Brutinel, denunţată opiniei publice de d. Titulescu şi dovedit acum, de comisiunea compusă din trei miniştri, absolut defavorabilă statului încât se anulează... pentru viitor, după ce însă se validează pentru 368 locomotive!

La ce să mai vorbim de extraordinara stampilare a biletelor de bancă nemţeşti, a coroanelor şi rublelor şi de minunata conversiune.

Trec peste multe altele.

Şi pe când ţara îşi pierdea averea cu sutimile de milioane, în parlament(!) se petreceau scandaluri ruşinoase, necunoscute în istoria nici unui alt parlament. Vorbe de ocări, şi înjurături şi pugilat şi... gesturi!

Iar atmosfera era sfâşiată de strigăte: ca Schuller, Brutinel, Reşiţa, mai ştiu eu câte, cari toate erau acuzaţiuni de abuzuri nepermise, de imense hoţii în dauna averei publice. Şi, dacă nu de participare a miniştrilor la ele, cel puţin de o culpabilă şi inexplicabilă toleranţă sau mai bine zis explicabilă numai în sistemul de guvernare prin corupţiune.

Producţiune puţină

Şi în timpul acesta, ţara producea foarte puţin, nici o încurajare la producţie, nici o silire în această direcţiune.

Faimoasele impozite isbeau în munca mai ales a oraşelor, iar monopolul Statului asupra grâului şi contingentarea celorlalte păioase oprea orice avânt în munca câmpului.

Iată ce s'a făcut pentru intensificarea producţiei.

Viaţa se tot scumpeşte şi dacă rămâne adevărat — ceeace bucură pe d. ministru de finanţe — că puterea de achiziţiune a leului e mai mare în ţară decât în străinătate, — şi nu se poate altfel căci viaţa ar deveni imposibilă — nimeni nu scapă mizeriei acestor vremuri.

Ţăranii, pe cari d. general Averescu îi crede aşa de fericiţi şi că l'ar iubi atât de mult, ţăranii plătesc azi 3 lei kilogr. de mălai, lei 1.45 pe cel de nutreţ şi 60 bani pe cel de paie.

Şi nu toţi sunt împroprietăriţi!

O politică în zig-zag

Se datoreşte aceasta unei lipse de directivă unică în politica economică, cum acuză d. Garoflid în apriga sa protestare? Se prea poate. O directivă în zig-zag fie în politică propriu zisă, fie în politica economică e detestabilă. Dar atunci acuzaţiunea nu loveşte numai pe d. Titulescu, căci politica economică nu este numai a ministrului de finanţe.

Orice ar fi, am văzut că sunt destule şi numeroase cauze cari explică de ce am ajuns la discreditul statului şi dezastrul material şi moral.

Trei miliarde şi jumătate import contra o jumătate miliard export

Băncile au formulat o serie de soluţiuni.

Ele au fost prezintate Regelui, care le-a recomandat guvernului său, cum era natural, şi opiniunei publice care le-a admis în unanimitate. Nu ştiu ca vre-un jurnal să le fi desaprobat sau discutat măsar.

Propunerile băncilor sunt un întreg program de activitate, pe care orice guvern, chiar cel actual, dacă rămâne la putere, îl va aplica.

E adevărat că de mult se cere de oameni, de o necontestată autoritate, cele trei postulate fundamentale fără de cari nimic bun nu se va face: Intensificarea producţiei, libertatea comerţului şi ca consecinţă mărirea exportului şi reducerea importului la cel mai mic minimum posibil.

Guvernul n'a vrut să audă. Acum însă cuţitul a ajuns la os. Şi poate că simţul auditiv al guvernului să se redeştepte.

Cât despre reducerea importului, tot felul de măsuri restrictive s'au luat şi până acum... dar s'au acordat şi permise.

Rezultatul?

Răspunde strada Lipscanilor şi Calea Victoriei cu nenumăratele articole de parfumerii, mătăsuri, stofe fine, broderii. Trei miliarde şi jumătate import contra o jumătate miliard export, spune statistica, într'un semestru.

Ce măsuri drastice, de o severitate exemplară va trebui să ia guvernul contra agenţilor de tot felul — vamali, financiari, până şi diplomatici, — cu ajutorul cărora se fac contrabandele şi contra negustorilor cari vor continua să exploateze neînfrânatul nostru gust de lux!"

Licenţiarea de funcţionari în Franţa

Comisiunea financiară a Camerei franceze a primit propunerea Boriac, care prevede pentru anul 1922 reducerea numărului funcţionarilor cu 50.000. In propunere se spune că Franţa are azi 147.000 de funcţionari mai mult ca n 1914 şi se exprimă dorinţa ca în anii 1923 şi 1924 să se facă acelaşi număr de reduceri spre a se ajunge la cifra din 'nainte de războiu. Ministerul de finanţe a mai hotărât să introducă propunerea în legea financiară.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Joi: Miliardarul nenorocit
Vineri: Omul cu capul mort
Sâmbătă: „ „ „ „
Duminecă: „ „ „

CINEMA URANIA

Joi: Soţia ideală
Vineri: Venus
Sâmbătă: Venus
Duminecă: Venus

CINEMA APOLLO

Joi: Papusa minunată
Vineri: Insula himsó
Sâmbătă: „ „
Duminecă: Doi răstigniţi

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 384 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 28 Noembrie 1921

Înfrăți

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible] 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]ACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Congresul partidului Național-liberal

Alegerile parțiale din ultimul timp, dăduseră o indicațiune suficientă asupra modului cum s-a repercutat asupra țării guvernarea partidului d-lui Argetoianu.

Venit la putere cu consimțimântul partidului Național-liberal, guvernul actual a avut concursul acestui partid în toate legile importante care au fost stabilite de către el. D-l Al. Constantinescu a condus aproape singur, lucrările senatului cu privire la legea agrară — impunând soluțiile practice — și luptând pentru menținerea prețului pământului fixat în constituție.

D-l. Mărrescu, singur a reușit să înlăture proiectul de a se înstrăina însăși viața țării — căile ferate, evitând atât guvernului rușinat de-a le fi înstrăinat și țării începutul robiei sale economice.

Când însă majoritățile corupte au rămas surde la toate protestările opoziției și au ținut să acoarde cu decăderea sa morală răpirea unor vaste terene ale țării care au trecut — depreciate — în mânile străinilor acționari ai „Reșiței" — partidul național-liberal a refuzat să mai facă parte din acest parlament.

El a declarat războiu, categoric, guvernului — și s'a împrăștiat în tot cuprinsul țării ca să-și dea socoteala de activitatea sa și să consulte poporul.

De trei luni de zile partidul național-liberal a cules în toată țara dovada că poporul s'a săturat de acest guvern și că își îndreaptă speranțele de salvare către el.

Intrunirile cari s-au ținut în tot cuprinsul țării au dat loc la un schimb de vederi și de credințe între membrii partidului și popor — schimb care a fost pretutindenea sincer, nesilit și concludent.

De câte ori la aceste întruniri nu au luat cuvântul sătenii și chiar primarii avereșcani, pentru a denunța minciuna; câți muncitori cari erau pe vremuri fruntași ai partidului bolșevic, nu au venit să recunoască cinstita și deschisa politică pe care partidul național a dus-o față de muncitori și față de sateni.

Legile lucrate, în opoziție, asigurările muncitorești, casa muncii, contractul de ucenicie, contractul colectiv de muncă, participarea la beneficii, cooperativele, descentralizarea administrativă, inamovibilitatea funcționarilor, toate au fost explicate, toate au găsit asentimentul poporului bătut de valurile demagogiei țărăniste și averescane.

Ușile cercurilor de studii și ale cluburilor de sectoare au fost deschise oricui a voit să între, să asculte și să vorbească.

La congresele județene, sătenii, cari ticseau sălile, nu au fost aduși nici cu jandarmii, nici cu poliția, nici cu trenurile c. f. r. puse gratuit la dispoziția lor.

Congresul general dela București va culmina munca unui partid care, bine încadrat cu elemente de specialitate, acoperit de bârfelile și de frica grozavă a adversarilor — acoperit însă de recunoștința unui popor care s'a lovit cu capul de pragul cel de sus.

D-l Ion I. C. Brătianu poate fi mândru și sigur pe solidaritatea țării.

Dela congresul din București, el poate duce Suveranului expresia voinței poporale care se va rosti duminecă 27 Noembrie nu Luni 28 când se deschide parlamentul care nu mai reprezintă de cât pe guvern.

O nouă sărbătoare culturală în Ardeal

După marea sărbătoare culturală care a avut loc la 6 Noembrie a. c. la Sighișoara o nouă sărbătoare se pregătește Ardealului.

Ministerul cultelor și artelor a luat hotărârea să înzestreze toate comunele din județul Mureș-Turda, în număr de 126, cu biblioteci românești și pentru distribuirea acestor biblioteci a ales ziua de 4 Decembrie.

M. S. Regele a hotărât să patroneze în persoană marea solemnitate ce va avea loc în Târgul-Mureșului.

In vederea acestei grandioase serbări la Târgul-Mureșului au și început lucrările.

Ce i se cere unui partid

In ultimul număr al „Neamului Românesc", d. N. Iorga publică un articol care este o lățișă condamnare a ideilor cuprinse în programul țărănist și din care credem necesar să reproducem următoarele rânduri:

„E absolut necesară existența unui partid în care o intelectualitate onestă și entusiastă, idealistă fără a se pierde în ideologie și radicală fără a vâna iluzii revoluționare prin metode demagogice, să iea, hotărât, dar cuminte, conducerea elementelor populare care înțeleg, pentru a vorbi cu poporul însuși, „că încetul cu încetul se face oțetul", că „oțetul tare rostul lui își strică" și că „schimbarea Domnilor bucuria nebunilor".

Acest partid nu trebuie să cunoască în democrație nicio altă limită decât a interesului național, dar să ridice acest interes mai presus de orice, chiar de fericirea momentană — căci altfel am fi făcut războiul dezrobitor? — a întregului nostru neam, cu atât mai mult a unei vage umanități. In această privință se cere ca el să fie ireductibil.

Și tot așa într'o societate superioară pătată de prea multe vicii, ireductibil trebuie să fie acest partid și supt raportul moral. Să desprețuiască tovărășiile practice, dar compromițătoare, ale cameleonilor îndrăzneți și cinici și să califice imoralitatea vieții private ca un motiv de excludere în cea publică, hoția drept delict, iar trădarea de patrie drept crimă.

Claselor sărace, nedreptățite, îndepărtate dela cultură, partidul are datoria de a le întinde o mână frățească, și aceasta cu sacrificiul lui, iar nu să li se cocoațe în spate, cu sacrificiul lor.

Național și patriotic înnainte de toate, el poate lucra cu orice om de bine care pleacă dela concepția a toate stăpânitoare a nației și a patriei și poate tolera chiar, pentru folosul țării, colaborări în care nu iea altă răspundere decât a muncii pentru un program comun, dar, în niciun caz, n'ar putea admite confuzia, din motive electorale, cu acțiuni în care indiferența națională e un principiu și desrădăcinarea revoluționară un metod".

Moartea filosofului Boutroux

Emile Boutroux cunoscutul erudit și membru al Academiei franceze și al Academiei de științe morale a murit. In 1888 Botroux a fost numit profesor de filozofia modernă la Sorbona, după ce s'a distins la școala normală. Iustul savant s'a născut în Paris 28 Iulie 1845. In 1877 e scrise o întâi oducere la un volum asupra philozofiei grece și șase ani mai târziu își stabili reputația internațională prin publicarea studiului său asupra lui Socrate. Ca fundator al științei morale, Boutroux va fi în totdeauna amintit pentru marea sa operă „de la contingence de loi de la nature" — ideia filozofiei sale.

Spre buna înțelegere

Odată cu retragerea armatei române din Ungaria, ne-au venit și câți-va oaspeți maghiari, cari desigur vor fi avut motive serioase de a-și căuta refugiul în ospitaliera noastră țară. Nu cercetez motivele, nici nu vreau să-i bănuesc, relevez numai, că atât din parte ungurească, cât și din parte românească se susținea, că acești domni ar fi fost menajați de autoritățile române, iar rolul ce au încercat să-l joace în patria noastră era vădit ostil sentimentului public al maghiarilor dela noi și dușmănos fără cruțare față de noul regim inaugurat în Ungaria.

In revista „Uj Embes", ce au redactat-o în Cluj, se puteau ceti filipice împotriva exponenților politici și reprezentanților sentimentelor germano-maghiare.

E firesc, ca presa maghiară — aflând de revenirea la noi în țară a acestor domni, cari între timp și-au încercat norocul și în Cehoslovacia și în Austria, — să-i repudieze și să ncerce a-i discredita cât mai mult. Un ziar din localitate spre pildă întâmpină revenirea d-lui Roboz în România astfel: — „Situație nu are, bani nu are, întrebăm: din ce trăește? Ce vrea? Nu au subminat îndeajuns prestigiul Statului român în străinătate și în fața maghiarimii dela noi? Nu credem că autoritățile l-ar proteja, căci prin aceasta și-ar pierde numai încrederea maghiarimii, de care însă e mai mare nevoe decât de acțiunea mântuitoare de patrie a vestiților Roboz-i.

Să se sfârșească odată cu mascarada aceasta politică! In numele maghiarimii și al consolidării ne ridicăm cuvântul de protestare împotriva încercării de a juca un rol a acestor „distinși bărbați" cari au fost isgoniți de pretutindeni..."

Nu avem dreptul să ne amestecăm în cearta și neînțelegerea dintre cei cari se erijează că reprezintă interesele maghiare. In buna credință a unuia ori altuia dintre ei, nu ar fi onorabil din partea noastră ca să-i punem la îndoială.

Nu vrem să credem, că Statul român ori autoritățile române ar recurge la expedientul de a-și căuta instrumente în sânul maghiarimii, elemente cari să servească cauza românimii împotriva magiarilor. Nu ar fi demn, nu ar fi leal, nu ar corespunde intențiilor românești și nici nu ar duce la scopul propus.

Dar, dacă totuși poate fi vorba de advocați nechemați, e de datoria maghiarimii să-și facă însăși în sânul său procesul de purificare. Eliminarea elementelor turbulente, însă nu credem că se va putea face prin simple enunciери, ci printr'o atitudine hotărâtă, conștientă, perseverantă, conformă intereselor bine chibzuite ale maghiarimii și în acelaș timp aptă de a inspira încredere acelor compatrioți cu cari de aci înainte sunt legați să trăiască împreună. Numai purcedând la acest proces de purificare, vor vedea, că sunt mulți advocați nechemați, cari ar trebui puși la locul lor. In deosebi ar trebui să-și curețe presa de amestecul nechemat al nesfârșitului șir de străini și de neam și de lege, cari fac astăzi politica maghiarilor semănând ura între popoare și săpând tot mai adâncă prăpastia care ne desparte. Aceștia sunt mai păgubitori bunei înțelegeri, consolidării interne și intereselor maghiare decât toți Roboz-ii câți s'ar refugia la noi. Acest început de purificare în tot cazul ar fi în stare să ne inspire și nouă încredere în bunele intenții ale maghiarimii știind că și noi trebuie să năzuim a câștiga încrederea maghiarilor, căci acest interes îl au în aceeaș măsură conlocuitorii noștrii maghiari.

A. C.

Știrile zilei

Pentru o alianță Germano-franceză

Paris, 24 Noembrie.

Celebrul scriitor englez Wells publicase nu de mult un articol sensațional într-o gazetă engleză, care apoi a fost reprodus de toată presa americană, engleză și franceză.

Wells spune, că Franța numai atunci va putea para lovitura de secure din partea Germaniei, dacă — renunțând la ori-ce patimă față de Germanismul „odios" — va face stăruințări pentru a-și pregăti terenul pentru o alianță între Germania și Franța.

■

Universitatea din Viena a lansat un apel către țară și către străinătate pentru a obține fonduri, statul neputând, în starea actuală a finanțelor, să servească sume suficiente pentru întreținerea Universității.

■

Decretul pentru desființarea muncei obligatorii în Rusia a fost semnat. Numai categoria inginerilor, a medicilor și experților agricoli sunt încă supuși regulamentului muncii forțate.

Lucrătorii însă vor fi liberi să contracteze munca.

■

— Presa americană în unanimitate, relevă succesul obținut de Briand la Conferința din Waschington cu ocaziunea discursului său asupra dezarmării. Premierul francez, însoțit de Berthelot, va pleca astăzi din Waschington spre Franța.

■

— Ziarul parizian „Le Temps" confirmă știrea că Consiliul de miniștri britanic a hotărît să se adreseze Franței o Notă cu privire la acordul franco-turc.

■

— Slovenska politika" anunță că în Budapesta mișcarea pentru proclamarea lui Horthy ca rege al Ungariei la proporțiuni.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Partidul național-liberal în Ardeal

— Congresul din jud. Turda-Arieș —

Luni, în ziua amintirii voevodului Mihaiu s'a ținut primul congres al partidului liberal din orașul Turda și județul Turda-Arieș.

Sala Redutei orășenești a fost arhiplină.

A prezidat d. dr. Ioan Boeriu.

„După munca încordată ce am depus-o — spune d-sa — cu deosebită satisfacție vedem reprezentat la adunare tot ce are orașul, județul și societatea noastră mai bun, din toate straturile ei.

CUVANTAREA D-LUI DR. M. MOLDOVAN

„De azi în 10 zile se împlinesc 8 ani dela actul istoric săvârșit la 1 Decembrie în Alba-Iulia, când delegații poporului din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș adunați în cetatea marelui Voevod Mihaiu au declarat în mod solemn că Ardealul românesc dispunând liber de soarta sa, se unește pentru totdeauna cu Patria mumă.

Un mic număr de intelectuali din orașul și județul Turda-Arieș din datorința ce o avem față de prosperarea scumpei noastre Țări am căutat să aflăm viermele care roade rădăcina Țării și am aflat că acela este însuș guvernul actual.

Astfel, ne-am gândit și noi la acestea și am cercat să aflăm oamenii chemați să ne mântuiască. Am aflat că oamenii partidelor noui nu pot avea pricepere destulă pentru conducere. Dintre partidele vechi, istorice am aflat, că în fruntea tuturora partidul liberal a înscris pagini de florie în istoria României de eri.

Partidul liberal a adus la cârma țării pe fie iertatul Rege Carol, cu care împreună s'au săvârșit fapte de glorie pe câmpul de luptă în 1877—78.

Partidul liberal a introdus votul obștesc și alte reforme democratice, el a făcut reforma agrară așteptată zi de zi. Războiul mondial a creiat României o întrebare grea. Partidul liberal a corespuns acestei grențăți. Intrarea României în acțiune pe lângă marii noștri aliați este opera partidului liberal. Unirea tuturor Românilor a fost ținta lor înainte de toate, ca și a șefului după sfârșitul războiului a fost o ținută plină de demnitate.

Continuând oratorul spune: am cercetat și activitatea altor partide vechi și am aflat că e înțelept să mergem cu partidul liberal.

Terminând d. dr. Moldovan, propune pentru conducerea congresului de azi pe părintele protopop Jovian Mureșan. (Vii aplauze).

CUVANTAREA D-LUI IOVIAN MUREȘAN

D-sa amintește actul însemnat al revoluției lui Tudor Vladimirescu la 1821 și despre fericita coincidență cu nașterea lui Ioan Brătianu tatăl la Florica, născut din țăran român. Vorbește apoi de ideile lui Brătianu dela 1848, despre exilul și reîntoarcerea în țară la 1854 dimpreună cu Rosetti, Ghica, Boliac, etc. și propaganda lor pentru Unirea Principatelor. Reînprospătează istoricul aducerei defunctului rege Carol pe tronul României și despre opera acestuia, despre rolul României în războiul mondial, jertfele aduce de Români. Descrie atitudinea demnă și energică a d-lui Ionel Brătianu la conferința de pace.

Oratorul apoi trece în revistă venirea la putere a d-lui Averescu apoteozat din cauza virtuților sale militare. Deplânge scumpetea enormă, deprecierea banului nostru, falimentul economic, etc.

CUVANTAREA D-LUI JACOB TRIFF

Vorbitorul spune că partidul liberal nu vrea să-și câștige adevereanți prin mijloace urâte de cari se folosesc alții.

In concluzie oratorul roagă pe cei prezenți să se gândească asupra lucrurilor ce le-au auzit și să fie ca apostolii, vestind tuturor cele bune și de folos. „Dacă vom avea credința numai cât firul de muștar, putem mișca din loc și munți" — termină elocvent d. Triff.

MOȚIUNEA

După săvârșirea formalității de organizare temeinică, părintele protopop Mureșan citește următoarea moțiune:

„Cetățenii județului Turda-Arieș și a orașului Turda întruniți în ziua amintirei Marelui Mihaiu în primul congres județean cu unanimitatea glasurilor

HOTĂRĂȘTE

că: 1. Adecă cu încredere neclintită și alipire statornică la principiile programului partidului național liberal și își exprimă dragostea nețărmurită față de șeful partidului d. Ion I. C. Brătianu.

2. Cere respectarea drepturilor constituționale și în special a libertății de convingere și parte tot reintrarea în stare de legalitate.

3. Cere o legiferare nouă fiscală și fixarea de impoziție în marginea putinței de plată a cetățenilor.

4. Cere executarea fără întârziere a reformei agrare.

5. Cere întroducrea unui regim nou de economii și încetarea risipei banului public.

6. Cere o reînsănătoțire morală a vieței publice și ca început al acesteia disolvarea parlamentului corupt și noi alegeri libere pentru ca țara să-și poată spune din nou cuvântul".

Totdeodată s'a trimis d-lui Ionel C. Brătianu următoarea telegramă:

„Cetățenii județului Turda-Arieș și orașului Turda întruniți în primul congres județean se îndreaptă în dragoste și încredere statornică către acela care e nădejdea întregului neam că va face din România devenită Mare sub conducerea lui o Românie nouă, tare și fericită prin munca și sforțările tuturora călăuzită de el.

(ss) I. MURĂȘIANU
(ss) Dr. ION BOERIU"

Congresul s'a declarat închis apoi la ora 6 jum. seara.

ECOURI

O descoperire antropologică

In nordul Rhodesiei (Africa de sud) s'a descoperit un craniu omenesc din epoca preistorică și care reprezintă multe asemănări cu cel al typului „pithecanthropus erectus", studiat de profesorul Dubol, acum câteva dece ii. Descoperirea aceasta ar clarifica — după opiniunile savanților britanici — multe puncte obscure în domeniul anthropologiei.

Cartea franceză se apropie de noi

Sub acest titlu, d-l prof. N. Iorga publică, în Gazeta Transilvaniei următorul articol:

„De multe luni de zile cartea franceză era aproape exlusă din putința noastră de cumpărare. Scăderea valutei noastre îi ridica prețul la 50, la 70 de lei, și, cum dacă se văd azi pe toate cărările oameni cari acum un an-doi n'aveau ce să mănânce, dar astăzi dispun de averi foarte mari, aceștia nu obișnuesc să cumpere cărți nici într'o limbă. Și, în schimb, cei cari cetesc sunt mai săraci decât oricând, librăria franceză nu găsia clienți în România.

De atâtea ori am atras atenția librarilor din Paris și personalelor oficiale asupra pericolului ce resultă din această stare de lucruri pentru însăși cultura franceză. Germanii tipăresc clasicii Franciei în ediții ieftene, la Berlin, la Viena, la Riga; pe alături ei strecoară marfa lor cu preț relativ mic, dat fiind proporția dintre valuta lor și a noastră. Cine nu crede, n'are decât să privească vitrinele bucureștene, și din cele mai frumoase!

In sfârșit, s'a înțeles de cine trebuie că un sacrificiu, chiar însemnat, care s'ar face azi poate fi larg răsplătit în viitor. Incepând cu splendida revistă L'Illustration, publicațiile periodice din Franța se apropie de mijloacele noastre așa cum ele resultă din schimb. Iar, în ce privește cărțile, francul francez se socoate ca valorând numai 5 lei și jumătate.

Rămâne ca publicul să ție samă de această reducere, care e o bi efacere pentru noi și un avantagiu pentru Francesi, și să nu dea librarilor români mai mult decât se cade pentru orice carte sosită după stabilirea acestei sume, pe care ni-o anunță, cu toate garanțiile de seriositate „Dimineața".

Avem de învățat dela frații noștri tocmai ce n'am învățat până acum. Și vremea grăbește."

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
Serviciu prompt.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cunoașterea țării

Cât nu s'a vorbit și nu s'a scris la noi despre necesitatea cunoașterii țării.

Și totuși, deși s'a scris și vorbit mult asupra acestei necesități, deși nu mai poate fi discuție, că trebue să-și cunoască țara tineretul, că trebue în consecință să o cunoască părinții, învățătorii și educatorii tineretului, că trebue să cunoască bine țara agricultorul, industriașul și negustorul, că mai ales trebue să o cunoască bine omul politic și că în sfârșit tot cetățeanul, tot omul țării trebue să-și cunoască țara: tot nu se poate vorbi că ne cunoaștem țara.

Așa de puțin ne-o cunoaștem în cât mulți n'ar putea da indicațiuni precise asupra situației chiar a unor localități importante și puși în fața unei hărți ne-ar oferi un spectacol amuzant și dureros în acelaș timp.

Cu toate acestea țara trebue să ne-o cunoaștem și să o cunoaștem din toate punctele de vedere.

Nu se poate numi cunoaștere posedarea câtor-va date asupra situației unor localități oarecare, după cum nu se poate numi cunoaștere indicarea câtor-va piscuri ori câtor-va râuri.

Cunoașterea la care trebue să tindem e cunoașterea completă a țării.

Să-i știm marginile ei, să-i știm cuprinsul ei de locuri și oameni. Și cuprinsul acesta de locuri și oameni să-i cunoaștem cu trecutul și prezentul lui, cu bogățiile și lipsurile lui, cu obiceiurile, tradițiile și moravurile lui, cu bunurile și relele lui.

Pentru aceasta e nevoe de material de învățătură. Desigur, că da.

Dar pe lângă material de învățătură mai e nevoe de ceva mai important și ceva mai greu de împlinit.

E nevoe să înveți să cunoști țara nu din cărți, din publicații, ci să înveți să cunoști țara călătorind, cărțile, publicațiile rămânând buni îndrumători, buni consilieri.

Pentru aceasta e nevoie însă de mijloace. Și încă de mari mijloace bănești pentru a purta atâta lume în tot cuprinsul țării.

Evident, că e nevoe de mari cheltueli, dar dat fiind scopul, date fiind și resultatele obținute în alte părți, sper că nimeni nu va îndrăzni să îngâne o vorbă de opunere.

Să nu ne speriem însă de cheltuelile prea mari pentru că nu-i vorba să fie trecute, înscrise în vre-un capitol bugetar.

Ele ar urma să fie susținute de marea mulțime doritoare de a cunoaște țara.

Statul, județele, comunele au, pe lângă sarcina de a ajuta une-ori aceste călătorii de cunoaștere, marea misiune de a le înlesni și de a le face posibile.

Cum să călătorești într'o regiune când n'ai drumuri nici bune nici rele?

Cum să călătorești când tarifurile de drum de fier au darul de a paraliza ori-ce avânt?

Statul în special ar trebui să dele putința individzilor și grupurilor de a călători pe baza de tarife avantajoase, foarte reduse.

Când se va introduce și la noi biletul de călătorie circulară pe preț potrivit scopului, atunci problema cunoașterei țării e rezolvită.

Mișcat de cele cetite individul sau grupul se va putea îndrepta spre o regiune sau alta a țării pentru a lua lecții directe dela însăși viața țării în tot complexul ei.

Până la ajungerea acestei posibilități cu mulțămire vedem, că iau ființă societăți turistice.

Am văzut statutele unela dela București am asistat la închegarea alteia aici la Cluj sub președinția valorosului nostru învățat Racoviță.

Aceste societăți vor deschide drumul. După dânsele vor urma vor furnica în tot cuprinsul țării individzi și cete cu dorul cunoașteri țării.

Regiune cu regiune va fi văzută, străbătută, cercetată, asemănata cu altele văzute și auzite.

Om cu om dintr'o parte și dintr'alta a țării se va întâlni, va sta de vorbă se va cunoaște.

Profesionist cu profesionist, categorie sociala cu categorie sociala se vor găsi față în față când într'o parte a țării când într'alta.

Aș dori în privința aceasta să fiu bine înțeles.

Nu concep cunoașterea țării numai prin cărturari. Din contra numai atunci aș putea spune că am apucat calea bună a cunoașterii țării când muncitorul cu brațele, când plugarul călătorește și el singur sau în grup anul acesta într'o parte a țării în anul în altă parte a țării.

Ce orizonturi noui se vor deschide și pentru unul și pentru altul stât ca oameni cât și ca profesioniști făcând cunoștința cu felul de a fi de a se purta ca oameni și profesiune când o regiune când alta e mai ușor de înțeles.

Când aceste călătorii vor fi ajuns fapte frecvente atunci cunoașterea țării e asigurata. Și aș mai putea adaoga fără sfială, că și opera de unificare va primi prin aceste călătorii concursul cel mai eficace, cel mai sigur.

Până atunci avem perspectivele deschise și un prim punct de obținut. Și acest prim punct e tarif redus de călătorie cu corolarul lui: biletul circular.

In felul acesta vom porni la drum pe plugar, meșteșugar, lucrător, funcționar pe copii, pe tânăr și bătrân, pe bărbat și femeie.

Dela acești drumeți țara va folosi. Va folosi că va capata și oameni viguroși și oameni cunoscători, va folosi prin banii care va umbla din mână în mână, va folosi și prin banii mulți foarte mulți cari vor intra în casa drumurilor de fier

Iar drumeții se vor alege cu vigoarea pe care o dă călătoria, cu cunoștințele variate, cari toate se varsă în marea cunoștință a țării.

dr. M. A. Botez,
prof. univ.

Cronica politică

Parlamentul corupţilor şi al mituiţilor. — Pare că nu a mai rămas un sâmbure de demnitate şi de patriotism în conducătorii partidelor Opoziţioniste.

Pare — până azi cel puţin — că opoziţia nu va mai intra în parlament.

Regele va ceti, în faţa băncilor umplute şi cu lume particulară, mesajul pregătit de Argentoianu în care despre toate va fi vorba afară de ruina financiară a Ţării. D-l Averescu va cere unire; dar despre „muncă, cinste şi legalitate" va uita să vorbească.

Parlamentarii îşi vor pipăi pe furiş, prin buzunare acţiunile Resitei, Refacerii, Reconstrucţiei şi noile permise pe care le-au primit — şi vor striga: ruşine oligarhiei ruşine opoziţiei.

„Indreptarea" va semnala „necuviinţa" comisă de opoziţia care nu s'a reprezentat la chemarea suveranului.

Şi cu cât aplauzele frenetice vor acoperi cuvintele „Tronului" inspirate de Cc. Gogu Valeanu — cu atât vor cadea mai lamentabile pentru ca tăcerea zidurilor şi jena auditorului să facă să răsune blestemul unei ţări aduse la ruină.

D-l Argentoianu, vespasianul parlamentarismului român, se va scobi fericit între măsele râzând fericit că a tras... opoziţiei o straşnică farsă.

....Dar farsa începe abia Marţi,
într-o zi nefastă!...

In preajma deschiderei Parlamentului

Proectul de Mesaj. — Reformele propuse. — Reintrarea ţărăniştilor în Parlament. — Congresul partidului liberal.

Miniştrii întruniţi în consiliu au redactat Mesajul Regal pentru deschiderea Corpurilor Legiuitoare.

Mesajul face cunoscut aleşilor naţiunei naşterea Principelui Mihai arată apoi proectele de lege cari urmează să se voteze şi dupăce vorbeşte de necesitatea restabilirei situaţiei economice, anunţă revizuirea Constituţiei faţă cu noua situaţie creată prin unirea cu provinciile alipite.

Proectul de Mesaj vorbeşte încă de reforma electorală şi administrativă. După cât suntem informaţi prin reforma administrativă se urmăreşte inamovibilitatea actualilor prefecţi şi primari, cari, întăriţi astăzi în situaţiile ce le deţin să poată asigura mâine o situaţie favorabilă partidului averescan.

Consiliul de miniştri a aprobat apoi un concediu nelimitat d-lui Titulescu, ministrul finanţelor, în vederea aranjamentelor financiare pe care d-sa urmează să le facă la Paris.

Considerentul concediului d-lui Titulescu nu ar fi încă decât pretextul unui nou terimat pentru d-l Take Ionescu în legătură cu unele modificări pe care guvernul intenţionează să le facă în aplicarea impozitelor.

■

In cercurile politice din Capitală, se vorbeşte că tratativele dintre guvern şi ţărănişti sunt pe cale de a determina intrarea reprezentanţilor acestei grupări în Parlament.

Lucrarile făcute de guvern de a ajunge la o înţelegere cu celelalte grupări politice cari au reprezentanţi în Parlament, — au rămas zadarnice.

Reintrarea ţărăniştilor în Parlament nu schimbă situaţia guvernului. Criza politică rămâne deschisă.

Un Parlament la ale cărui lucrări nu participă reprezentanţii celor mai autorizate partide — ca: partidul liberal, naţional din Ardeal, naţional democrat, al Unirei din Bucovina, ţărăniştii din Basarabia, — nu poate fi un Parlament capabil să legifereze.

Congresul partidului liberal ce se va ţine Duminecă în Capitală, tinde să ia proporţiile unei adevărate manifestaţiuni naţionale.

Din toate colţurile Ţării se anunţă mii de cetăţeni doritori să contribuie cu lumina lor, la tămăduirea relelor de care suferă Ţara.

Partidul liberal va discuta principiile de bază ale unui program dela care se aşteaptă mântuirea Statului, arătându-se mijloacele pentru refacerea şi normalizarea trebilor obşteşti.

Congresul va străluci prin prezenţa delegaţilor tuturor provinciilor locuite de neamul românesc, că însufleţiţi de un singur gând: Consolidarea României-Mari.

Telegramă de omagiu d-lui I. C. Brătianu

Cu prilejul Congresului partidului Unirii din Bucovina, ţinut Luni 21 cor. la Cernăuţi, când s'a proclamat şi colaborarea acestui partid cu cel liberal, s'a adresat d-lui I. C. Brătianu, şeful partidului Naţional-liberal următoarea telegramă:

„Congresul general al partidului democrat al Unirii, întrunit la Cernăuţi în ziua Sfinţilor Arhangheli ratificând înţelegerea de colaborare între partidul nostru şi partidul Naţional-liberal trimite şefului partidului, sub guvernarea căruia s'a făcut războiul de întregire a neamului şi s'au îndrumat marile reforme sociale asigurarea stimei şi prieteniei sale

Cenzurat

Preşedintele congresului **Nistor**".

Exemplul Franţei

In clipa când guvernul nostru încearcă să agite opinia publică împotriva Băncii Naţionale pentru că aceasta a refuzat să-i acorde un nou împrumut cu care să poată face faţă politicei sale de risipă şi când o seamă de oameni, cu o superbă inconştienţă, propun înfiinţarea unei noui bănci de emisiune, Franţa prin ministrul ei de finanţe, ne dă o lecţie care ar putea fi usturătoare chiar şi pentru oamenii cari ne guvernează astăzi.

Intr'un discurs rostit de curând în Camera franceză, d. Doumer, ministrul de finanţe, a arătat principiile care trebuie să stea la baza unei bune politici financiare. După ce s'a ridicat împotriva impozitului pe capital, d-sa a condamnat pe acei oameni de finanţe cari propun ca remediu inflaţiunea fiduciară, *spunând, ceia ce şi noi spunem de atâta vreme, că pentru refacerea unei ţări se cer numai două lucruri:* muncă şi economii. *Prin urmare nu impozite care să stânjenească şi să distrugă puterea de producţie, nu împrumuturi care să acopere golurile create printr'o continuă politică de risipă şi nu emisiuni peste emisiuni, cari prin inflaţie, să micşoreze puterea banului,* ci o bună gospodărie, — *iată ce ni se cere astăzi pentru a restabili ordinea în finanţele sdruncinate ale ţării.*

Cine are dreptul la dispensă militară

Lămuririle ministerului de războiu

„Nu se poate acorda dispensă unui tânăr atunci când are un singur frate mai mare de 18 ani sau toţi fraţii următori sunt mai mari de 18 ani (art. 40 din legea de recrutare);

Tânărul care pe lângă un frate mai mare are alţi fraţi mai mici, sub 18 ani, are dreptul la dispensă de oarece trebue dat orfanilor tutorele natural şi legal, iar nu să fie nevoiţi a fi îngrijiţi de un tutore străin;

Se vor avea în vedere şi prescripţiunile art. 97 din regulamentul legii de recrutare, când orfanii rămaşi acasă ar fi surori măritate cari nu mai au nevoe de ajutorul fratelui lor, s'ar dovedi precis că toţi orfanii sunt avuţi sau sunt funcţionari sau servitori, în care caz averea sau profesiunea tuturor produce un venit suficient pentru întreţinerea lor.

Dacă tânărul are una sau două surori măritate şi mai are fraţi mai mici de 18 ani, are dreptul la dispensă, de oarece nu se poate impune cumnaţilor să îngrijească de orfani."

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjat le saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
467

Citiţi „Infraţirea"

Revista presei maghiare

„Ujság" scrie:

Suntem în pragul deschiderei Parlamentului şi cu toate acestea situaţia politică ne prezintă un tablou, nu mai puţin haotic, ca în trecut.

Opoziţia, nici în această clipă de grea încercare pentru actualul guvern, nu se arată încit ată a-i uşura sarcina. Opoziţia se abţine dela orice activitate ce ar fi menită să dea o mână de ajutor actualului guvern. Numai Partidul Ţărănist sovăleşte. Tratativele dintre Ţărănişti şi guvern au început, dar ei pun condiţiuni atât de grele, încât guvernul, cu cunoscuta lui avariţie, nu le va satisface, aşa încât ori-ce sforţare de a se cădea de acord asupra unei chestiuni considerate de interes comun pare încă zădarnică.

Condiţiunile fixate de către Ţărănişti sunt: reforma democratică a dreptului de vot dreptul de liberă alegeri şi constituirea unui guvern neutru, care va fi însărcinat să prezideze alegerile.

Care punct de vedere este oare mai cinstit şi mai util în zilele noastre — se întreabă „Ujság".

Ce va fi cu mandatele deputaţilor din opoziţie?

In continuare, acelaşi ziar reproduce unele ştiri din Capitală, cari ating chestiunea mandatelor deputaţilor din opoziţie.

Dacă guvernul — scrie numitul ziar — va putea aplica paragrafele Regulamentului Camerei, va trebuie să valizeze mandatele deputaţilor „grevişti" declarând locurile vacante; altmintreli; soluţiunea pare imposibilă şi deci tot cea veche. Partidele din opoziţie au declarat, că sunt pentru ori-ce eventualitate şi ori ce măsură se va lua din partea guvernului; opoziţia va rămâne consecventă şi solidară din toate punctele de vedere şi nu va lua parte nici la eventualele alegeri ordonate de guvern.

In acelaş timp — scrie „Ujság" — însă se semnalează o fracţiune (?) în partidul Naţional: Sever Dan şi părintele Manu caută o apropiere la partidul ţărănist, celace totuşi nu va reuşi din motiv că acestea două partide nu au aceeaşi atitudine în ceeace priveşte reintoarcerea în Parlament.

A doua piedecă ce se opune acestei tendinţe de apropiere este neînţelegerea iviţă între dnul prof. Iorga şi C. Stere, cari nu se pot sacrifica atât de uşor pentru o înţelegere şi colaborare prematură între cele două partide.

Reuniunea comercianţilor şi meseriaşilor români din Cluj

— De ce n'a reuşit mişcarea —

Am publicat eri darea de seamă a aceste asociaţiuni tinere şi fiindcă ne place să vedem elementul adevărat românesc cât mai bine consolidat, pe de altă parte ştiind că majoritatea reprezentanţilor economici româneşti nu fac parte din această mişcare, ne-am adresat unui din cei mai bine văzuţi oameni financiari, cum şi unui cunoscut mare industriaş român cerându-le părerea asupra constituirei activităţei acestei tinere societăţi.

Răspunsurile primite dela aceste două persoane, cari au jucat şi vor juca şi pe viitor un rol destul de însemnat în viaţa noastră economică sunt cu mici şi neînsemnate deosebiri aceleaşi, ceea ce ne îndemnă a le da publicităţei pentru ca opinia publică să poată să-şi facă o idee justă de starea lucrurilor, iar cei visaţi să poată trage consecinţele.

Iată în linii generale ce ne spun interlocutorii noştrii: Când asociaţiunea comercianţilor şi meseriaşilor a luat fiinţă în Cluj, exista deja, şi de un timp destul de respectabil o mişcare economică românească aci. Existau bănci, întreprinderi comerciale şi industriale româneşti şi o mişcare destul de pronunţată pentru romanizarea arterelor principale ale vieţei româneşti.

Trebuie să reţinem că există două feluri de a servi cauza românească: una prin muncă titanică, îndeplinită fără reclamă şi sgomot, având ca unicul scop romanizarea a cât mai multor întreprinderi, alta prin gălăgie, fraze bombastice şi bătăi în piept. Noi am înţeles să alegem calea cea dintâi.

Era deci firesc şi de sine înţeles, ca acei cari voiau să constitue aci, în Cluj, o reuniune reprezentând interesele economice româneşti, să se pună în legătură şi să ceară sprijinul acelora cari erau mai vechi aci, cari aveau o oarecare experienţă şi erau deci în măsură de a indica atât căile cât şi mijloacele cari ar fi dus la reuşită.

Ei bine, comercianţii şi industriaşii precum şi oamenii de bancă cu un trecut în viaţa economică a Ardealului trebuiau să privească aceasta ca o sfidare.

Dar aceasta nu este singura greşeală. La ea s'au adăugat şi altele. Cereţi lista membrilor acestei Reuniuni şi veţi vedea, după un an de adunări şi consfătuiri, — câţi membrii are această Reuniune şi care este valoarea acestor membri ca factori reali în viaţa noastă economică.

Incă un lucru care nu poate fi destul de criticat este monopolizarea de către unii a Românismului, prin înlăturarea unor elemente cari şi-au dovedit de mult sentimentele lor româneşti printr'o reală acţiune pe terenul economiei naţionale.

Aşa stand lucrurile — şi aşa stau într'adevăr — să nu ne mire că oameni integrii ca inginerul P. Lucaciu îşi dă demisiunea din comitetul Reuniunei.

Reuniunea a făcut din primul moment marea greşeală de a voi să fie exlusivistă aşteptând ca elementele mai vechi economice să vie la dânsa, în loc ca dânsa să-le caute şi să le atragă şi acum asistăm la fărâmiţirea unei mişcări care, altfel începută altfel condusă, ar fi putut avea rezultate frumoase.

In ce priveşte constituirea Camerei de Comerţ şi industrie, conducătorii acestei Reuniuni s-au putut convinge că mai există elemente româneşti tot atât de dornice de a salvgarda interesele neamului, cu simpla deosebire: că o fac de mai mult timp; urmând însă altă linie de conduită.

Rep.

INFORMAȚII

Societatea de Științe, din Cluj; ține adunarea generală ordinară Duminecă 27 Noembrie c. la ora 11 dimineața în amfiteatrul dela Institutul Botanica, generală (Universitate).

Toți Domni Membri, ai Societății sunt rugați să ia parte la aceasta ședință.

■

La inaugurarea cimitirului eroilor din Bazargic (jud. Constanța) va asista și A. S. R. Principele Carol.

■

Max Goldstein, principalul atentator dela Senat, prins de un grănicer în împrejurările publicate de noi, la timp, a fost depus la închisoarea „Văcărești" din Capitală sub o riguroasă pază.

■

Data declarațiunilor de impozite a fost prelungită dela 1 Decembrie până la 15 aceeași lună.

■

Justiția, în temeiul expertizei a accordat „Băncii Națiunii" solicitatorul moratoriu.

■

Azi s'a întrunit Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor candidaților pentru catedrele dela Academia Agricolă din Cluj.

Comisiunea de examinare se compune din D-nii Grințescu, Borza, Dr. Leon, Onișor, Anghelescu Bratu.

■

Ministerul de războiu a dat următorul ordin circular: Toți ofițeri mutați pe ziua de 1 Aprilie 1921 și cărora li s'a îngăduit a rămâne la corpurile lor până la 1 Octombrie a. c să se prezinte imediat la corpurile unde sunt mutați.

Toți ofițerii mutați prin decretul No. 4267 și 4288 să se prezinte imediat la noile cercuri și să nu se mai facă nici o intervenție pentru rămânerea lor pe loc.

■

A încetat din viață bătrânul fost primar timp de peste 45 ani al com. Toplița-Română, Ion Popescu, unul din sprijinitorii de frunte al mișcărilor culturale și naționale.

■

— Proectul — desbătut de consiliul orășenesc din Cluj — asupra construirii forțate de locuințe, pe terenurile virane din oraș, precum și înălțurarea caselor numai cu parter, va fi supus aprobărei ministerului de interne cel mult într'o lună de zile; iar începerea construcțiilor în cel puțin 6 luni de zile cu totul obligatoriu.

■

— Chestiunea evacuărei palatului Mielul alb din Cluj urmează să fie transformat în hotel a fost trimisă spre rezolvire ministrului de interne din București.

■

— Pentru construirea tramvaelor din Cluj, aflăm ca primăria va emite acțiuni de circa 200 milioane lei.

Lucrările vor începe cu siguranță la primăvara viitoare.

■

— Printr'un ordin recent, au fost înștiințate autoritățile că timbrul de asistență socială nu se va mai aplica deoarece această dare e percepută prin impozitul emis în noua lege financiară.

■

— Comisiunea Centrală de aprovizionare a hotărît ca surplusul de furaje ce se găsesc în unele județe din Ardeal să fie trecute în județele unde lipsește furajul. În acest scop s'a intervenit ca transportul pe căile ferate să se facă cu tarif redus.

■

— Pentru aprovizionarea județului Cojocna au fost aprobate, deocamdată, 200 vagoane grâu din județul Arad și 150 din județul Dolj.

■

— Pentru a se putea face cultura tutunului pe o scară mai întinsă în ținutul de dincoace de munți direcțiunea R. M. S. a admis ca tutunul să se cultiveze la anul viitor pe o suprafață de 5 mii hectare. Prețurile pe kilograme vor fi pentru varietățile laka, aclimată, Banat Kerti între 8 lei și 1 50; pentru Sătmărean (Debrețin) și Arad (Seghedin) dela 1,50 la 5,50 lei; pentru tutunurile cu semânță de laka de Suluk dela 2,50 la 14 lei kilogramul.

■

— Regia Monopolului Statului a luat inițiativa de-a se distribui cultivatorilor celor mai buni cu ocazia predării tutunului, premii constând în pluguri și grape.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

•

La cafenea „Europa" în fiecare seară muzică cu lăutări de primul rang. Duminecă și în zi de sărbătoare p. m. simfonie și concert. 1270

■

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. În fiecare seară concert. III-622

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni 33

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

În CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă, Duminecă o grandioasă dramă suedeză „Venus", în rolurile principale Magda Sanja, Nora Herbert și Ludovic Nerz.

Cele mai frumoasă bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

În CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă, tot o noutate de a casei Dorian „Insula Himsö", maretragedie după romanul lui Stindberg.

Duminecă o frumoasă drama italiana, „Cei doi Rastignaci", în rolul principal frumoasa și dragalasa actrița Italia Almirante Manzini.

■

În CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă, „Omucu capul de moarte", dramă americană, fantastică, a casei Atlantic, în rolul principal cei mai renumit actori de film americani.

Sinuciderea compozitorului Ionel Brătianu

Joi la orele 12 jumătate d. a. a fost găsit strangulat cu un cearceaf, la locuința sa din calea Griviței nr. 14, cunoscutul compozitor Ionel Brătianu.

Se crede că suferea de neurastenie.

De pe urma sinucisului au rămas numeroase compoziții, romanțe și operete.

■

Cu moartea lui, rămâne un gol însemnat în rândul compozitorilor muzicali români.

În ziua de 27 Noembrie Duminecă la ora 5, d. a

Profesoara de dans

domnișoara **Lucreția Mărcuțiu** aranjară cu copii (dela 6—12 ani) cari an urmat I-iul curs de dans o producțiune (exxamen) în sala cea mare a prefecturei. Sunt invitați părinții și toți acei pe care îi interesează programul micuților. 1273

Taxa de intrare 10 lei
:—: de persoană :—

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

În curte la dreapta unde se pregătesc la luteală cu Prețuri foarte moderate.

Despre „Asociațiunea Transilvania"

— Conferința d-lui profesor I. Lupaș —

Eri după amiază, la ora 6, în sala Nr. IV a Universității locale s'a inaugurat seria conferințelor organizate de soc. „Astra" cu concursul „Societății filosofice a profesorilor Universitari" și al „Culturii Poporului".

D. Prof. Lupaș a vorbit despre „Asociațiunea transilvană" dela origina acestei însemnate întocmiri naționale și până în prezent, expunând în chip cronologic modalitatea, etapele și în deosebi obstacolele întâmpinate de „asociațiune".

Conducătorii ardeleni — spune conferințiarul mai departe — au înțeles pe deplin că numai prin o cultură proprie se poate a unge la o conștiința a neamului.

Problema națională e cea mai de seamă pentru un popor. Între instituțiunile românești e luminare a minții și spiritului este și „Asociația culturală" din Sibiu și alte societăți cu același caracter din Ardeal.

Tot atunci, și în vechiul regat între alte proecte se preconizase și alcătuirea unui dicțio ar în care să figureze toți bărbații mari ai neamului.

O societate națională română s'a pu ut înființa temeinic abia pe la 1850. Pe la 1858 s'a tipărit primul almanach și tot atunci s'a renăscut ideea unei societăți culturale mai bine organizate. Prin „Telegraful Român" s'a discutat și chestiunea românilor de peste munți, cari nu cunosc limba română și deci nu cunosc nici poezia națională.

În lupta cu nenumărate greutăți la 1861 românii țin ură la Sibiu prima adunare prezidată de Șaguna, în care s'a determinat planul de desvoltare pe care trebue să-l aibă societatea aceasta. Barițiu a sfătuit pe cei adunați ca să stăruie în sprijinirea acestei societăți. În acelaș an, în Noembrie, la adunarea generală, Șaguna a arătat lupta ce s'a dus până la întemeierea definitivă a „asociațiunii".

„Asociațiunea" a putut începe astfel activitatea ei și la 1862 a izbutit să întocmească o expoziție națională la Brașov. Între cele mai animate subiecte studiate au fost ortografia limbii române și premierea poeziilor lui Andrei Mureșanu.

La 1867, în adunarea din Cluj aspectul „asociației" se transformă prin alegerea unui baron la prezidenție, fapt care a hotărât pe mulți membrii să nu-și mai dea prețioasa lor contribuție. Alegerea de mai târziu a lui Bologa a prilejuit reluarea activită-ii. Atunci au început cursurile unei scoale civile cu 43 elevi.

După Bologa vine Th. Cipariu, ca președinte și conducător al activității din Sighișoara, Gherla, Timișoara, etc.

Rostul asociațiunii însă s'a putut evidenția când s'au împărțit sub forma de ajutoare pentru ridicarea culturală a românilor suma de 992 mii lei.

Bănățenii au primit și ei asociațiunea cu bucurie și prin aceasta s'a rupt lupta dintre Ardeleni și Bănățeni.

Fără cultură și religie poporul român s'ar vesteji ca o mlădiță ruptă dela trunchi — încheie d. profesor substanțiala d-sale conferință.

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Citiți „Infrățirea"

Bitumul Matitza S. a.

Capital social Lei 6.000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.
Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolație** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

M. FRIEDMANN CLUJ

Biurou: Str. Dacia 5. Magazin: Str. Decebal 3.

REPREZENTANȚE:
Gebr. Herring, MERSCHEID-SOLINGEN.
Brüder Bubela, WSETIN (MÄHREN).
Julius Krémer, OLMÜTZ.
Otto Beck, WEIPERT. 1245
Karl Bilovitzky, CECHISCH-TCHESEN.

MARE DESFACERE de aranjamente de bucătărie, vase smălțuite și vase albe de tinichea, articole de porcelan, sticle și metal.

Telefon: 10-17.

VÂNZARE NUMAI EN GROS.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Sâmbătă 26 Noembrie 1921.

Discursul d-lui Briand, în chestiunea dezarmărilor terestre, constitue un mare succes pentru diplomaţia franceză.

Conferinţa dela Washington a recunoscut ca întemeiate cerinţele de apărare ale Franţei şi este probabil că problema desarmărilor nu va mai fi pusă în discuţie.

Reprezentanţii marilor Puteri au ajuns la convingerea unui compromis faţă de situaţia Chinei. Delegaţi japonezi păstrează rezerva şi nu par a fi dispuşi să admită un aranjament împăciuitor în politica de expansiune a Extremului Orient.

Ungaria se găseşte în preajma unor importante evenimente. Regentul Horthy exercită o adevărată teroare pentru a pregăti alegerea lui ca rege al Ungariei.

Poliţia maghiară operează numeroase arestări printre elementele potrivnice intenţiunilor lui Horthy. Se aşteaptă ciocniri sângeroase. Parte din oamenii politici se grăbesc a-şi scoate paşapoarte pentru a se refugia în streinătate de teama unui răsboi civil.

Se vorbeşte că guvernul englez a căzut de acord cu sovietele ruseşti în vederea convocărei unei conferinţe la Londra, care să se ocupe de chestiunile referitoare la recunoaşterea guvernului sovietic rus şi a obligaţiunilor pe care aceasta le are faţă de împrumuturile contractate de Rusia ţaristă.

La aceasta conferinţă, vor lua parte reprezentanţii marilor Puteri şi ai Statelor învecinate cu Rusia.

In legătură cu aceasta se aşteaptă părerea d-lui Briand.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m.

Cu fondurile Ministerului de Interne a fost tipărit un tablou care la fost impus primăriilor şi şcoalelor pe preţ de 12 Lei exemplarul, constituind o necuviinţă faţă de Coroană, deoarece aşează pe M. S. Regele alături de gheneralul Averescu în aceiaşi mărime şi ornamentaţie cu următorul motto- „Regele şi generalul Averescu ne-au dat pământul şi izdânda".

Din sursă demnă de încredere aflăm, că situaţia politică ne aduce aproape noui şi nea teptate evenimente politice cari confirmă situaţia imposibilă a guvernului.

Podul de peste Borcea va fi inaugurat la 15 Decembre în prezenţa M. S. Regeluişi a guvernului.

La Nunţiatura papală s'au întrunit azi toţi episcopii uniţi şi catolici din România, sub preşidenţia monseniorului Marmaggi.

Direcţiunea Serviciului sanitar a căzut de acord cu societatea de profilaxie a tuberculosei pentru a se trimite la Olăneşti o serie de bolnavi tuberculoşi în diferite faze pentru a fi supuşi experimentării su sequl drului Puţureanu. In caz de reuşită se vor lua măsuri imediate. ca cei lipsiţi de mijloace să urmeze tratamentul în mod gratuit.

Azi tratamentul costă 6000 Lei fără întreţinere.

Germania, Austria şi Cehoslovacia au luat măsuri pentru blocarea depozitelor streine, aşa încât azi nu se mai poate face nici o plată în aceste ţări.

Titulescu a obţinut încă 10 zile concediu pentru sfârşirea aranjamentelor de cari Ţara are nevoe să se îngrijească.

Sfatul parlamentar al grupării ţăraniste a hotărât azi — sub pedeapsa escluderei, — ca toţii parlamentarii ţărănişti să nu asiste la şedinţa deschiderei Corpurilor Legiuitoare, nici la citirea Mesagiului.

In chestiunea retragerei definitive din Parlament nu s'a luat nici-o hotărâre, deoarece tratativele cu guvernul continuă încă...

Telegrama dată de dl Titulescu dela Paris anunţă succesul negocierilor financiare, adică probabil că s'au cedat terenurile petrolifere şi producţia aurului pentru dobândirea a 100 milioane franci pe care guvernul îi va risipi într'o lună.

Parlamentul însă — nu acel al „Reşiţei" — va avea să-şi spună cuvântul.

Retragerea bancnotelor polone.

Guvernul polon a rugat autorităţile noastre ca să aducă la cunoştinţa populaţiei că a hotărât retragerea din circulaţie a bancnotelor de culoare gris cu data de 15 Februarie 1919 adică a acelor de 100, 500 şi 1000 Mărci, cari încetează de-a mai avea valoare. de la 15 Decembrie 1921.

Schimbul acestor bancnote se va face până la 15 Ianuarie prin Consulatul polon din Bucureşti.

Comisiune pentru exportarea a 2000 vagoane grâu

Pe lângă ministerul agriculturei s'a numit o comisiune care a fost însărcinată a lua toate măsurile necesare pentru exportul în străinătate a cantităţii de circa 2000 vagoane grâu, restituit de agricultori în anchetarea grâului de sământă ce li s'a distribuit de comitetul agrar în vederea însămânţărei din toamna anului 1920.

Această comisiune va aviza asupra tuturor măsurilor ce va crede pentru o mai grabnică transportare şi vânzarea cantităţii de grâu mai sus arătată.

Comisiunea este împuternicită să primească, discute şi accepte ofertele de vânzare, stabilind condiţiile de predare a grâului şi modalitatea de plată a preţului. Asemenea va avea administrarea fondurilor necesare operaţiunii de strângere şi vânzare a grâului arătat mai sus, cum şi a sumelor rezultate din vânzarea lui.

Opera română

MADAME BUTTERFLY

Opera lui Giacomo Puccini cântată a doua oară în această stagiune s'a reprezintat aseară mulţumită concursului d-rei Aca de Barbu („Madame Butterfly"). D-sa a jucat rolul său departe de sbuciumările sufleteşti ale tragediei; în schimb vocea d-rei de Barbu e limpede şi maestoasă. Alăturea de orchestra bine dirijată de d. R. Schuller vocea d-lui Grozăvescu („Locotenentul de marină: P. Pinkerton") nu se aude totdeauna, deşi timbrul vocei d-sale e distinct; pe când vocea d-lui I. Crişan („consulul Sklirpless") răguşită şi fără nuanţă, îţi lasă impresia unui cântăreţ derutat adus pe scenă numai pentru gesturi.

In ansamblul general d-na Lia Pop („Suzuki") stăpâneşte muzica, gesturile şi emoţia întregei opere. Căci frumuseţa muzicei e uneori întunecată de începătorii corişti cari nu pronunţă bine cuvintele precum şi de slabul joc de scenă al d-lor S. Bacou („Goro") şi T. Gavrilescu („Bonzo") cari de data aceasta cântă dar nu interpretează.

La urmă am putea aminti pe „vechea" debutant(, d-ra M. Nicolau („Kate Pinkerton") cu vocea mohorâtă ca şi decorul scenei pe care apare dar cu haine albe ca şi lumina ce fu lăsată să cadă în actul întâiu parecă anume ca să se observe mai bine fardurile de pe obrazul şi calvitia coriştilor sau ale unor solişti.

Dar lumea vine şi cu slaba imaginaţie completează ceeace lipseşte interpretărei.

Răspândiţi „Infrăţirea"

TELEGRAME

Nota Angliei relativă la acordul franco-turc

Lafayette, 27 Nov.

Guvernul englez a trimis o Notă guvernului Francez relativ la acordul Angora. Documentul a fost remis guvernului francez Vineri.

Guvernul din Angora a desemnat pe principalii funcţionari şi contigentul jandarmeriei însărcinate a asigura ordinea publică.

Japonia va abandona tratatul cu Anglia

Lafayette, 22 Nov.

Guvernul Japonez e dispus a abandona tratatul anglo-japonez cu condiţia să i-se substitue alianţa triplică cu Statele Unite.

Promulgarea tratatului polono-cehoslovac

Praga, 27 Nov.

Tratatul cu Polona va fi în curând promulgat, intrând apoi imediat în vigoare.

Lordul Curzon împotriva reducerii înarmării navale

Leafild, 27 Nov.

Curzon a declarat că nu este oportun a se reduce armamentele navale când se întăresc şi se acumulează armamentele terestre.

Sovietul rus reprezentat la Washington(?)

San-Paolo, 26 Nov.

După ziarele germane comisarul bolşevic Litvinoff ar fi fost chemat la Washington, spre a discuta chestiunea desarmărei ruse.

Fixarea frontierei româno-jugoslave

Praga, 27 Nov.

Comisiunea însărcinată cu fixarea frontierei şi-a început lucrările zilele acestea, bazându-se pe principiul, că acolo, unde conferinţa de pace nu prevede o delimitare precisă a unei graniţe, comisiunea poate şi e chemată chiar să aducă o soluţiune definitivă în asemenea chestiuni.

Intâmplări

Moarte suspectă

Locuitorul N. Partenie din comuna Dezmir (Cojocna) a fost găsit mort la locuinţa lui. Bănuindu-se că la mijloc ar fi mână criminală s'au început cercetările.

Furt

Prin chei false, niste hoţi s'au introdus în locuinţa lui Vasile Colţa din com. Mărişel furându-i lucrurile casnice.

Cazul unui magistrat nedreptăţit

D-l St. Dumitrescu, judecător în Alba-Iulia, a fost mutat, fără nici un motiv întemeiat şi împotriva celui mai elementar sentiment de echitate, la judecătoria din Beiuş.

Baroul din Alba-Iulia, însuşi indignat de această îndoielnică transferare a înmânat, prin o delegaţiune ad-hoc, o cerere ministerului de justiţie la Bucureşti, solicitând menţinerea magistratului la postul său, unde prin spiritul său de adevărată justiţie şi prin purtarea sa ca magistrat şi-a câştigat simpatia obştească.

Ne asociem şi noi la cererea baroului, nădăjduind, că ministrul de justiţie va satisface întemeiata solicitare, făcută şi în numele oraşului.

Toată elita Clujului îşi de întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 Telefon No. 350

CĂUTAŢI RESTAURANTUL

lui CASIAN PAŞCU

Strada Iuliu Maniu Nr. 6

1283

unde se mâncă bine şi eftin şi se află tot felul de băuturi.

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie.

Comunicatul marelui Stat major

Către toți ofițerii de rezervă

Din rapoartele primite de la diferite comandamente, se constată că mare parte din ofițerii de rezervă nu și-au comunicat adresele corpurilor și serviciilor unde contează și nici cercurilor de recrutare, din care cauză nu li se poate trimite diferite ordine ce îi privesc.

Marele Stat Major ordonă ca până la data de 1 Decemvrie 1921, ofițerii de rezervă să-și comunice prin scrisoare recomandată adresele corpurilor și serviciilor în care contează, precum și cercurilor de recrutare pe baza cărora se găsesc.

In caz când ofițerii de rezervă nu știu cui să se adreseze, atunci se vor adresa Ministerului de Războiu — Serviciul Personalului — arătând unde au fost mobilizați și în ce corpuri, sau serviciu au fost în campania trecută, dându-și în acelaș timp adresele.

Cei ce nu se vor conforma vor fi trimiși în judecata Consiliului de Războiu, conform art. 69 din regulamentul asupra mobilizărei armatei.

Petliura la Kiev (?)

Roma, 23 Nov.

Din Roma ni-se comunică știrea, că generalul Petliura a pătruns în Kiew în fruntea insurgenților.

Intrucât această știre n'a fost confirmată oficial, rămâne să constatăm că după cele aflate pe cale particulară generalul Petliura nic nu este amestecat în noua mișcare a insurgenților.

De altfel el nici nu dispune de armată propriu zisă, ci numai de mici și neînsemnate forțe rămase din trupele înfrânte pe malul. Dniprului forțe cari numai mulțămită întâmplării au reușit să se refugieze prin ascunzișurile munților din Caucaz.

De sigur că cu asemenea forțe slabe — observă ultimul comunicat — nu se poate presupune cărei împrejurări miraculoase acest faimos general a putut să pună mâna din nou pe capitala Ucrainei.

In legătură cu aceste știri sosesc alte, alarmante, cari arată că unele detasamente bolșevice încalcă deseori granițele Poloniei, producând panică printre locuitorii de lângă frontieră.

Guvernul Poloniei a făcut demersurile diplomatice necesare pe lângă guvernul sovietic să-i ia măsuri energice, ca peviitor să crute populația poloneză de teroarea bolșevică.

Citiți în Pag. 8-a

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANTA—NEW-YORK

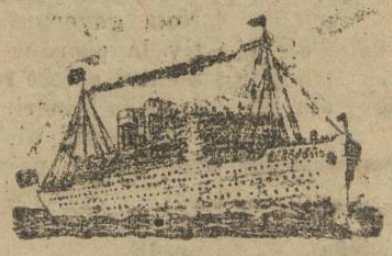

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: Constanța Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din Bucuresti, Calea Victoriei No. 110 unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în considerație că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1253

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și pept. Cu efect sigur. Contra: ameților, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, article de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR"
Str. Memorandului 11 (Unio).
Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Preșuri cu Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.
Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete
„VICTORIA"
1105
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase
Salonul de modă alui
Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13
1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"
Nu primi imitațiuni!
1230

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
22
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ posedînd diplomă de profesoră de caut și pian pentru școală secundară cantă post în familie bună pentru a fi aplicată ca instructoare de clavir și limba germană pentru copii peste 8 ani. Adresa la ziar sub „Profesoră". 1281

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lîngă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o casă edificată din nou în interiorul orașului, cu 2 prăvălii cu brutărie construtătoare din 4 cuptoare. Dunky Cluj Piața Unirii 10. 1280

DE VÂNZARE o harmonică pentru biserică sau școală, ușe cu geam, sobă electrică, mașină de gătit cu gaz, mare cuptor etc. la Cafenea „Europa". 1271. Reclama 1340

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Corespondențe:

DARLING, am primit o scrisoare și două ilustrate. Te aștept. 1282

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianții cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Mărunțișuri | CLUJ | Articole de tricotage

Calea Victoriei No. 10

Ludovic Albisy

Articole pentru bărbați | 1087 | Articole de lux și jucării

Ziare de modă — Calendare
Noutăți literare
Cărți franceze, germane și engleze
Reviste
Hârtie și recvizite de scris
frumoase și ieftină la librărie 1267
LEPAGE
Cluj, Palatul Status

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 4 Decembrie st. n. direct **New-York**

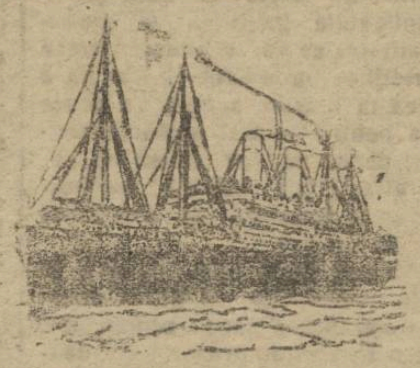

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt aconodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze
„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.
Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj
Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.
Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Stîrpitor de șoareci și șobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stîrpirea șoarecilor și șobolanilor.
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 5.

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Club.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama este sufletul comerțului

Prima fabrică mecanică de plapome și albituri de pat anunță On. clientelă că a sosit
mătăsuri și cashmire
de diferite culori din timp de pace.
Din magazie la comandă se expediază prompt și favorabil cashmire, feliurite plapome de cloth și stofă, albituri de pat, matrațe de cele mai ieftine prețuri până la cele mai fine.
ATELIERUL: Str. Radu fost Bocskay No. 9 (Óvár) vis-à-vis cu Hotelul „Dacia". 1115 PRĂVĂLIA: Str. Bolyai.

Asortiment complect și proaspăt
de cauciucuri
PIRELLI
cu tarif original s'au pus în vânzare la
Emil Blaga Cluj,
Piața Ștefan cel Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Mare magazin de manufactură, mărunțișuri și bumbac. Prețurile cele mai eftine la:
1100
SAMUEL KUPÁS
Cluj, Piața Unirei No. 28

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1257

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate de mare piei de animale sălbatice.
Lucrări de specialitate. Servici prompt.

Normalizarea dela C. F. R.

Aparenţă şi realitate, — Plaga ordinelor nestatornice. — Chestia salariilor s'a rezolvit. — „Feriţi-Vă de ziarişti". — Punctualitate... — Trenurile parlamentare

Dela un timp incoace pare că situaţia căilor ferate s'a îmbunătăţit şi ideajuns şi că ne apropiem de starea normală.

Călătoria e scumpă — ce-i drept — totuşi trenurile circulă mai regulat, mai precis, deraierile sunt mai rare, spargerile de vagoane e mai puţine, transporturile asigurate curăţenie în vagoane mai mare şi în fine o mulţime de condiţiuni cari par a demonstra o stare bună. Cel puţin în aparenţă, căci în liniştea biurourilor de conducere se întâmplă lucruri, cari par a dovedi că arde focul sub cenuşe. Adrese sigilate cu noui numiri noui transferări, etc., arată un haos şi poate chiar mici ilegalităţi cari produc nemulţumiri, ruinează creditul morul şi abat pe funcţionari îndeplinirea datoriţelor lor.

Voiu scoate câteva numai din micile secrete ale biurourilor cari au putut să străbată zidul chinezesc al comunicărilor „confidenţiale".

Iată un caz:

Nădăşelul e o gară pe linie principală. Şeful gării nu poate fi decât cu pregătirea necesară unei linie principale şi să fie bacalaureat.

Gara Călătele e pe linie laterală (secundară). Seful ei poate avea o pregătire mai elementară (4 clasa liceu).

Călătele, fiind în apropierea ferestraielor, are totuşi o circulaţie însemnată şi deci multe resurse de venit pentru... dl şef de gară.

Regulamentul c. f. r. prevede că numai că pregătirea suficientă poate fi cineva numit la o gară principală.

Ce se întâmplă, însă, iarăşi?

Seful gării din Nădăşel râvneşte la gâra Călătele şi cere transferarea cu toate că nu corespunde regulamentului.

Firesţe dl Hosu e un om constiincios şi nu trece peste prescriptiile regulamentului. Ca urmare s'a opus din răsputeri: Cu toate acestea transferarea ilegală s'a făcut. Seful din Nădasel cu pregătire pentru linie principală şeful gării Călăţele, iar fostul şef de acolo, — fără pregătirea sufficientă şi bi cinteles nemulţumit că a perdut o resursă de câştig — e şef de gară pe linie principală.

In opinia publică se vorbeşte că transferarea s'ar fi făcut în urma intervenţiilor unor oameni oficiali, cu situaţie înaltă şi multă influenţă politică. Zvonurile acestea chiar neadevărate, rămâne totuşi ca cel în drept să dea lămuririle cuvenite despre modul cum s'a făcut această încălcare de regulament.

■

O altă chestiune care încurcă mult administrarea e plaga ordinelor. In fiecare zi soseşte câte un nou ordin, care e contra mandat peste câteva zile, ca apoi să ai să aceaşi soartă.

Cei mai destoinici funcţionari se plâng că nu mai ştiu ce şi cum trebue să facă din cauza nenumăratelor ordine contradictorii. E hotărât că stabilitatea bunului mers în administraţia sigură e grav ameninţată prin astfel de procedee.

■

Funcţionarii sunt dealt cum mulţumiti cu salariile pe cari le au. In urma indemnizaţiilor cari rezultă din urcarea cu 20 la sută a calendarilor şi transporturilor chestia salariilor promite să corespundă nevoilor.

■

Un funcţionar superior ceferist între altfel de un confrate despre o chestiune, răspunse: „Avem ordin ca să nu dăm declaraţii presei să fim cât mai circumspecţi cu ziariştii".

Din ce motive? Nu sunt oare căile ferate o instituţie publică? Sau sunt ele o organizaţie ocultă despre al cărei mers cei neiniţiaţi n'au dreptul să ia cunoştinţă?

■

In curând vor porni trenurile parlamentarilor în vederea deschiderii sesiunii. Pentru acest eveniment important s'a dat ordin ca funcţionari superiori dela Direcţiunea Regională Cluj, să însoţească trenurile dela Oradea până la Teiuş, rămânând personal responzabili, dacă trenurile parlamentarilor vor întârzia o minută măcar la sosirea şi plecarea lor din gări.

Măsura foarte curioasă şi inexplicabilă gentileţa şi punctualitatea ce vor s'o demonstreze feriţiţilor parlamentari. Dar dacă această măsură severă se poate lua pentru bătârul parlamentarilor, de ce nu s'ar putea ea generaliza? Or-i ceilalţi muritori a'nu tot interesul ca trenurilor să fie precise?

Măsura luată e o dovadă că prin bunăvoinţă şi nişică energie s'ar putea face ordine, dar ea mai demonstrează şi desinteresarea pentru chestiunile obşteşte.

Ce se face cu gazul metan?

Primim din Turda această întemeiată întâmpinare:

„In anul acesta expiră contractul încheiat între fostul guvern maghiar şi societatea de exploatare a gazului metan din Turda.

Acest gaz este atât pentru industrie cât şi pentru folosul particular, un calorifer de cea mai mare importanţă. Atragem atenţiunea guvernului din Bucureşti că afacerea exploatărei gazului să n'o privească prin prizma societăţii de gaz din Turda. Datoria guvernului este să denunţe contractul, să naţionalizeze exploatarea gazului chiar şi atunci când persoane oficioase interesate ar intervenî, — cum au făcut şi până acum".

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Catedrele dela Academia de Comerţ

O dovadă de „concepţia" administrativă a guvernului ne-o procură şi cazul Academiei de Comerţ.

Se ştie că primele numiri de profesori au fost făcute de către Consiliul Dirigent — fără nici un criteriu în persoana anumitor persoane necalificate pentru însărcinarea serioasă de profesor.

S'au numit atunci persoane care nu posedau nici titluri, nici lucrări, fără să fie supuşi la examenul prevăzut în legea învăţământului.

Actualul ministru, sesizat de către directorii cari s'au plâns de nepregătirea persoanelor numite ilegal, a dispus scoaterea catedrelor la concurs şi revizuirea titlurilor şi a lucrărilor candidaţilor.

Comisiunea a fost convocată chiar pentru ziua de azi.

O dovadă izbitoare a anarhiei care domneşte în actualul guvern şi în domeniul pur administrativ, este faptul că în acelaş timp în care un ministru anulează o serie de numiri ilegale — şi bune capăt unui sistem de samavolnicie, — alt ministru abia inaugurează la Academia de Comerţ, din Cluj, sistemul abandonat de colegul său — ba şi mai samavolnic decât acesta.

Astfel, fără niciun concurs, fără nicio examinare a titlurilor, prin decret regal la propunerea ministrului, se numeşte d. Prieca profesor la această Academie.

La fel d. Moroianu, fost ataşat comercial.

Ce este mai frumos e că d. Prie, profesor de liceu la Blaj, văzându-se periclitat la ieşirea d-sale din secretariatul general, să poată fi scos din învăţământul secundar, din lipsa examenului de capacitate, şi-a găsit refugiul... la Universitate — la Academia de Comerţ.

Când este ştiut cu câte sacrificii şi cu câte sforţări luptă toţi pentru a încadra instituţiile noastre culturale din Cluj — dorinţa vie a acelora cari fac politicianism şi în Universitate şi căpătuieşte acolo pe cei ce nu pot sta nici la liceu — nu poate găsi decât rezistenţa şi blamul tuturor.

Guvernul actual nu cunoaşte limitele interesului privat cu acel public, nici pe terenul cultural naţional.

Şi a desfiinţat consiliul dirigent pentru acest motiv!...

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 26 Noembrie:
„Marşul nupţial" (Premieră) Cu d-na Olimpia Bârsan.

Duminecă 27 Noembrie:
(Matineu) „O căsnicie" (Seara) „Ginerile lui Poirier".

Marţi 29 Noembrie:
„Marşul nupţial".

Joi 1 Decembrie:
„Ginerile lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu şcolar) „O Căsnicie" (Seara) „Marşul nupţial".

— **Rugăm călduros pe toţi colaboratorii şi corespondenţii noştri să binevoiască a ne trimite manuscrise îngrijite iar între rânduri să se lase loc mai mult.**

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

1205 **Mare deposit** de **Sveatere şi Mănuşi** pentru dame şi băeţi.
Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul Şt. O. Iosif.

Banca: Comerul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 343.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi lichéruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de lichéruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

Adm. Căminul Stud. Univ. din Cluj
No. 224/921. No. 1345
CONCURS.
La „Căminul studenţesc" din Cluj Str Avram Iancu No. 9-11 este vacant postul de mechanic, salar 450.— Lei lunar leafa de bază locuinţă şi întreţinerea.
Reflectanţii sunt poftiţi a-şi înainta cererile cu documentele legale până la 15 Decemvrie între oarele 12—2 zilnic la oficiul Administraţiei.
Postul e de a se ocupa cu dată de 1 Ianuarie 1922.
Cluj, la 25 Noembrie 1921.
Constantin Popoviciu
1277 Administrator.

Reclama este sufletul comerţului

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

In atenţiunea exploatoarelor industriale şi exploatoarelor comune!
Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăţi potrivit şi pentru încălzirea locuinţelor, tot calitatea aceasta şi de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt şi cărămizi, cărbune brun de ocnă şi în bucăţi având 3400 calorii.
Despre vagoane şi permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130
Anton Reck şi Soţii mari comercianţi de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5, 1208

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerţul şi industria alimentară a cărnii.
Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la Bucureşti şi prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
In ambele sale magazine din CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 şi Piaţa Mihai Viteazul No. 7
se găsesc zilnic: carne, slănină şi untură în cantităţi mari şi de prima calitate; cum şi diferite produse de carne: proaspete, sărate şi afumate, preparate în sistem de Praga. 1149
Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde şi diferite patiseril şi gelatine cu carne

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II No. 385 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 30 Noembrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA D...
Director: D. TOM...
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Pentru cultură

Ruskin în „Arta de a citi" zicea că noi nu trebuie să ne văităm atât că oamenii sunt viţioşi şi egoişti, căci cu aceasta nu ne-am apropiat de adevărata cauză a răului. Ce este grozav zicea el, este că ei trăesc într'o indiferenţă, care nu se deosibeşte de starea analoagă a copiilor decât prin aceia că nepăsarea adulţilor nu recunoaşte nici un stăpân deasupra ei. Aceasta este grozav: faptul că oamenii au pierdut cu totul ideia altor necesităţi decât cele animale, că ei au încetat de a fi altceva decât animale, că ei nu mai sunt reprezentanţi ai culturei.

Ruskin gândea cam aşa pe vremea când Europa după un secol de raţionalism şi după lupte şi frământări nesfârşite, văzuse toate credinţele ei vechi, toate idealele, toată cultura ei, sfâşiate, aruncate în noroiu chiar şi scăpase doar cu viaţa, cu viaţa şi înclinările materiale ale acesteia. Era după secolul al XVIII-lea, după revoluţiile dela 1830 şi 1848, după războiul dela 1870. Şi nu este de mirare că în faţa spectacolului ce-l avea înaintea ochilor, în faţa acelui spectacol care se încheia cu filosofia pesimistă a lui Schopenhauer, Ruskin striga poporului său, ca să ştie totuşi, că un popor care nu este stăpânit de dorul de a-şi îmbogăţi şi sufletul, de a şi-l înălţa, va pieri.

Ce-ar zice Ruskin, dacă ar trăi astăzi! Căci să nu ne facem iluzii: omenirea actuală a fost şi mai depărtată de cultură de cât aceia pe care o avea Ruskin înaintea sa. Războiul uriaş prin care am trecut noi, venit în urma vechiului raţionalism care dăinuia încă, a sdruncinat şi mai puternic decât revoluţiile şi războaiele secolului al XIX-lea, sufletul omenesc. Vijelia odată trecută, oamenii par şi acum, mai mult încă decât pe vremea lui Ruskin, preocupaţi numai de un gând: să stoarcă pe cât se va putea mai mult de la viaţa care le-a fost mântuită!

Să o înalţe însă această viaţă, la aceasta ei nu se gândesc: aceasta trece peste puterile lor sleite! Şi totuşi azi, ca şi pentru epoca lui Ruskin, spusele acestuia rămân adevărate: un popor care nu este stăpânit de dorul de a-şi îmbogăţi şi sufletul, iar nu numai punga, va pieri. Istoria este în privinţa aceasta, ca în toate ale ei, nemiloasă. Ea doboară Spania în momentul în care descoperirea lumii noui o întinsese atât încât soarele nu mai apunea în ea, şi o doboară pentrucă de dragul aurului îşi uitase sufletul; şi ea ridică în acelaş moment mica regiune a ţărilor de jos, pentrucă în acestea începuse tocmai atunci să bată cu putere o inimă.

Istoria aşa este: ea nu iartă. Iar ştiind că este aşa, te întrebi de multe ori: ne vom putea noi schimba, vom face noi aşa ca să nu avem nevoie de iertarea istoriei? Eu ştiu un popor care, deşi afundat un moment într'o barbarie aproape asemănătoare cu a noastră şi-a revenit totuş repede şi a început să cinstească pe oamenii ei mari în suflet, mai mult decât pe cei cu depozite mari la bănci. Este vorba de Germania de după 1870. Nici o ţară de pe vremuri nu părea mai depărtată de adevărata cultură ca ea, dar nici una poate nu şi-a revenit mai repede şi nu şi-a dat mai multă cinste geniilor ei naţionali. Citez numai faptul că prin 1903 Germania avea răspândite peste tot cuprinsul ei mai bine de 200 monumente ridicate în memoria lui Bismarck.

Ce facem noi, Românii, cu oamenii noştri mari, cu aceşti reprezentanţi concreţi ai culturei şi ai măririi naţionale? Admit, bine înţeles, că pe cei în viaţă trebuie să-i batjocorim, căci astfel poate n'am şti cum să ne ridicăm pe noi în propria noastră stimă! Dar ce facem cu morţii? Cu morţii cei mari? Cum preaslăvim poporul întreg ca să poată înţelege pe aceşti mari morţi? Când, după prima conferinţă publică dela Universitate, din Vinerea trecută, profesorul Puşcariu s'a suit pe catedră şi cu un zâmbet silit a invitat publicul să vină să cumpere bilete de ale loteriei „Asociaţiei", dela dânsul, mi-a venit deodată în minte vorbele lui Ruskin: că un popor, care nu este stăpânit de dorul de a-şi îmbogăţi şi sufletul, va pieri!

Iar „Asociaţia", prin loteria ei, aceasta urmăreşte: să îmbogăţească sufletul neamului românesc, glorificând pe morţii noştri cei mari prin monumente demne de ei şi preparând, prin răspândirea culturei, poporul românesc pentru înţelegerea acestor mari morţi şi pentru ducerea mai departe a muncii lor, a muncii fără de care un popor nu poate trăi a muncii culturale.

VIRGIL I. BARBAT

China nu acceptă propunerea engleză

Un membru al delegaţiunei chineze a declarat că China este gata să refuze de a mai lua parte la conferinţa de dezarmare, dacă punctul de vedere englez referitor la porturile deschise, ar fi adoptat de toate puterile. rinţa că djlesnrdluetaoisrndluh Delegatul chinez a exprimat credinţa că propunerea engleză consorţiu şi punerea în comun a concesiunilor căilor ferate, nu va fi admisă de Statele-Unite şi de celelalte puteri.

Cetiţ „Infraţirea"

Socializarea dreptului

Orice s'ar zice, şi chiar dacă cele ce se întâmplă sunt numai stări violente, de fapt şi trecătoare, însă Duguit are dreptate: colectivitatea, prin organul său, statul îşi afirmă dreptul său asupra individului.

Războiul a grăbit evoluţia dreptului. Rând pe rând atributele libertăţii personale au fost răpite: viaţa, libera dispunere de fiinţa ta, dreptul de folosinţă — a locuinţei — şi dreptul de proprietate mobiliară şi imobiliară — toate drepturile „sfinte, intangibile şi absolute", opozabile erga omnes, au fost subjugate interesului şi dreptului la viaţă al colectivităţii.

Trecător, ori nu, de fapt ori de drept, legal ori ilegal, dreptul şi-a dovedit încăodată origina sa socială, societatea şi-a afirmat calitatea sa de creatoare a lui.

Dreptul, ca concepţie intelectuală, cu logica şi cu regulele sale inextricabile a suferit diformaţiunea pe care necesităţile sociale i le au impus.

Jurisdicţiunea însăşi, s'a plecat în faţa societăţii — de care se despunsese în cursul unei lupte de secole — şi pe care o domină imperativ şi neclintit.

O singură proprietate a rămas neatinsă: proprietatea intelectuală — afară de împrejurările când ea n'a dispărut şi odată cu persoana care îl deţinea.

Opera intelectuală, muzicală, literară, ştiinţifică, purtând pecetea indelebilă a autorului său, a rămas neatinsă.

In dreptul internaţional ei a suferit o negaţie categorică: brevetele au fost furate, reproduse — dar în cuprinsul statului în care dreptul s'a creat, proprietarul unei opere literare ori ştiinţifice, nu a fost socializată.

Este, prin aceasta, descoperirea ori creaţia artistică mai puţin rezultatul vieţii colective, mai puţin îndatorată societăţii decât locuinţa, fabrica, pământul, uneltele ori persoana fizică?

Persoana morală a rămas neatinsă.

Împrejurările nu vor întârzia să dovedească cum proprietatea intelectuală este produs social şi supus dreptului colectiv societăţii ca ori şi ce drept real ori personal.

O legislaţie nouă trebue studiată: ea trebue să afirme dreptul societăţii asupra produselor intelectuale, rechiziţionarea şi expropierea lor în interesul colectivităţii.

Ea va aduce o grijă mai mare în protegiarea creerului omenesc, după cum a adus-o braţelor, pământului şi maşinei.

Legislaţia aceasta se va naşte în ţara cea mai greu încercată de sărăcie.

Ea trebuie să se nască, pentru că creerul unui om valorează uneori mai mult ca 40 de corpuri de armată, 200 de dreadnought-uri, şi 2 miliarde excedent în balanţa exportului faţă de import.

A. P.

Situaţia din Ungaria

Îndepărtarea ex-regelui Carol n'a clarificat în destul situaţia în Ungaria,

S'ar părea că o luptă s'a încins între regentul Horthy şi primul-ministru Bethlen, — se observă chiar pe de altă parte că contele Bethlen rămâne în capul guvernului prin voinţa regentului.

După noui ştiri din sursă maghiară şi vieneză „acum se alcătuieşte un bloc puternic contra regimului Horthy.

Adversarii regentului aparţin unor partide cu vederi politice împărţite. Alături de legitimişti se găsesc socialiştii democraţi; amândouă însă aceste partide sunt călăuzite de acelaşi scop: a pune capăt regimului Horthy.

O astfel de apropiere din punctul de vedere politic poate că este surprinzătoare, totuşi ea convine atât legitimiştilor, cât şi social-democraţilor unguri. Aceşta din urmă sunt convinşi, că nu pot să scape de regimul lui Horthy numai prin o acţiune venita din afară. Horthy va fi răsturnat prin o mişcare internă alături de carlişti, care va avea drept rezultat în primul rând izbânda în Parlament.

Pe de altă parte lovitura carlistă a dovedit că populaţia maghiară nu a îmbrăţişat cu prea multă căldură simbolul regalităţei încarnat în persoana lui Carol. Atitudinea socialiştilor maghiari nu este privită cu ochi buni nici de socialiştii streini chiar.

Dacă adversarii lui Horthy se pregătesc de luptă, nu este mai puţin adevărat, că însuşi regentul a luat toate măsurile ca să preîntâmpine orice eventualităţi.

Burgenlandul este pe cale de a fi evacuat, totuşi la Budapesta se concentrează trupe.

Bandele armate ale lui Pronay şi Hejjas străbat oraşul.

Contele Bethlen a trebuit să-şi dea demisia pentru că i s'a refuzat spijinul armatei contra acestor bande.

Este greu de a şti tenziunea relaţiilor dintre Horthy şi Bethlen faţă de aceste mişcări militare. Un singur lucru este însă sigur, — anume că sprijinul regentului se reazimă în bună parte pe această nouă armată naţională.

Cu toate acestea o situaţie precisă asupra evenimentelor din Ungaria nu se poate cunoaşte încă.

Faptul esenţial este că Ungaria este animată de-o singură idee, aceea de a prepara mijloacele pentru a realipi cel puţin o parte din teritoriile cari i-au fost luate prin tratatul de la Trianon.

Tot astfel au luat naştere chestiunea Burgenlandului, conferinţa de la Veneţia şi plebiscitul de la Oedenburg.

Tot acesta este punctul de plecare al tentativei contelui Bethlen ca printr'o unione personală a României cu Ungaria, să câştige din provinciile pierdute.

Noul Stat trebuia să cuprindă România, Ungaria şi Transilvania, bine înţeles fie care bucurându-se de o autonomie proprie.

Aceste proecte pe atât de stranii pe cât de nerealizabile, dovedesc că Ungaria este încă departe de a concepe o politică sănătoasă, care să o facă să trăiască în bune relaţii cu popoarele vecine.

Ştirile zilei

Ciocniri sângeroase între muncitori şi poliţie în Belgia

Bruxelles, 26 Nov.

Greviştii dela tramvae au oprit mai multe vagoane conduse de membrii Uniunei civice. Intervenind poliţia, s'a produs o ciocnire cu lucrătorii grevişti. Au fost mai mulţi răniţi, printre care cinci agenţi de poliţie. (Rador).

Asasinarea lui Djemal Paşa

Djemal Paşa, fostul ministru marinei în cabinetul unionist, care a ordonat masacrele din Siria în timpul războiului, ar fi fost asasinat la Kaboul.

Ex-regele Carol la Madera

Când cruciş.etorul „Cardiff" a sosit la Madera, a fost salutat la intrarea în port şi a primit vizita consulului englez precum şi a autorităţilor portugheze. O lume imensă aştepta debarcarea exilaţilor, care avu loc la orele două după amiazi. Când foştii suverani au debarcat, lumea s'a descoperit respectuos în faţa lor. Carol mulţumea zâmbitor. Provizoriu ex-regele şi soţia lui vor locui la vila Victoria.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

La Mărișel și Fântânele

— Un apel al „Asociațiunei —

„E sigur că puține momente din luptele anilor 1848—1849 se pot asemăna cu cele dela Mărișel și Fântânele. Aici n'au luptat numai ostașii, ca de obiceiu în alte lupte, ci vorba poetului nostru național: „bătrâni, bărbați, juni tineri din munți și din câmpii". Aici au luptat și femeile. Au fost, în urmare, luptele întregului nostru popor din acele părți.

In 26 Februarie 1849 o ceată de 600 de honvezi (ostași maghiari) se apropia dela Gilău spre Mărișel, cu gândul să prade și să jefuiască această comună. Locuitorii, prinzându-le veste, i-au întâmpinat în munți la „Vârful Bătrânei", trăgându-le o sfântă de bătaie soră cu moartea. Ca să-și răzbune pentru înfrângerea cuferită, în 12 Martie acelaș an au venit 1600 honvezi asupra Mărișelului cu gândul să-l șteargă de pe fața pământului. Dar n'au izbutiți nici de astă dată. Simțind bărbații, că ei vor avea să se așeze în strâmtorile munților, dealungul drumului, pe care aveau să vină dușmanii, au pe pe femei pe vârfurile munților să observe toate mișcările lor și să dea semnalul, când trebuie să-i atace. Brazele femei, conduse de Pelagia Roșu, o mamă viteză, a cărui fiu era sutaș în armata lui Avram Iancu, s'au pus călări, s'au îmbrăcat bărbătește și când dușmanul a intrat în văgăunile munților și putea fi atacat deodată din toate părțile, au început să sune din bucinme și să-și îndemne soții și bărbații la luptă. Lupta a fost scurtă. Dușmanul nu știa pe unde s'o ia mai curând la sănătoasa, lăsând pe câmpul de luptă 30 de morți și mai mulți răniți. Mulți (peste 200 de inși) au fost înnecați apoi în Comeșul rece, pe când dintre Mărișeleni abia au fost 2—3 răniți.

Tot așa a fost la Fântânele, unde căzu mort însuș Vasvari, unul dintre cunoscuții lui Avram Iancu, care l-a cercetat pe acesta și la Vidra, ca să-l abată dela gândurile lui și să-l facă prieten Ungurilor și deputat în dieta din Pesta. Lupta aici a condus-o tribunul Nicolae Corcheșiu și Iacob Olteanu cu vânătorii lor. Deși n'aveau arme și mai ales gloanțe câte a avut dușmanul, totuș au câștigat lupta, fiindcă Corcheș dase porunca oamenilor săi să se arunce la pământ, când vor vedea o avin gloanțele asupra lor. Așa au stat nemișcați, până ce s'au apropiat vrășmașii de ei cale de 80 de pași. Atunci au început vânătorii să tragă tot în carne vie și să răstoarne pe vrășmași unii după alții. Și aici au dat puternică mână de ajutor femeile, care erau foarte îndârjite pentru jaful și pârjolul făcut de răsculații maghiari câteva zile mai înainte prin satele lor odinioară atât de înfloritoare.

Aceste locuri de vitejie românească vrea să le însemne „Asociațiunea" cu câte o piatră comemorativă. Toți Românii și patrioții adevărați sunt, în urmare, îndatorați să-i dea mână de ajutor, cumpărând cât mai multe din biletele dela loteria ei, din Sibiiu, str. Șaguna 6, sau dela băncile noastre din centrele mai de seamă, fiindcă între scopurile acestei loterii este și acesta.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467
Citiți „Infrățirea"

Către tinerimea universitară și secundară

— Concurs —

Primim din partea d-lui prof. N. Iorga următoarea înștiințare:

„American School Citizenschip League" anunță un concurs între studenții școalelor normale (echivalând cu Seminarul pedagogic universitar dela noi) asupra subiectului:

„Rostul educațiunii în promovarea înțelegerii internaționale" și între elevii din ultimul an al școalelor secundare (elevii de liceu între 13 și 18 ani) asupra subiectului: „Temeiliile esențiale ale lumii ca ele ar lucra împreună" (adică deosebitele națiuni).

Cele mai bune trei lucrări din toată lumea vor fi premiate cu 75, 50 și 25 dolari.

Lucrările românești mi se trimit mie, care am această însărcinare; ele nu trebue să aibă mai mult de cât 5000 de cuvinte. Termenul ultim este 1 Iunie 1922.

Eu aleg cele mai bune trei de fiecare, le fac a fi traduse în englezește și le trimit biroului american.

N. Iorga

Cărți și reviste

In editura W. Krafft din Sibiiu a apărut în anul al LXII calendarul „Amicul Poporului" de astă dată sub îngrijirea d-lui N. Petra-Petrescu. Vechimea lui dovedește simpatia de care se bucură la poporul nostru. Ca întâiașare și tipar frumos, face cinste editurei a cărei precumpănitoare grijă este răspândirea cărții românești. Partea calendaristică cuprinde toate cele trebuitoare de a se ști în decursul anului: însemnări cronologice, sărbători naționale și religioase (cu roșu), calendar israelit, Casa Domnitoare română, afaceri de poștă și telegraf, date corecte pentru târgurile din Ardeal, vechiul Regat și Bucovina.

La partea literară și distractivă vedem lucrări interesante de ale fruntașilor scrisului românesc Ioan Agârbiceanu, (Femei necăjite), Ion Gorun (Ce nu știe mama), d-na C. Hodoș (Învățătoare), Dr. I. Lupaș (Cuvinte despre Revol. lui T. Vladimirescu), Gavril Todică (Lipsurile noastre). Schițe biografice asupra autorilor acestora. Isvoare de câștig cu sfaturi pentru adunarea de burueni și plante medicinale, — articol datorit d-lui farmacist V. Pop. Apoi mai departe poezii de Volbură, Poiana, E. A. Chilia, Ilie Marin și alți scriitori mai vechi, istorioare, vorbe înțelepte, sfaturi și povețe, etc. etc.

Tot aici a apărut și „Calendarul Săteanului". — anul XXXI cu un cuprins bogat și cu ilustrațiuni.

„Cele trei Crișuri", — nr-rele 18 și 19, anul II, — revistă de cultură, fondată de d. colonel G. Bacalogu. Cuprinsul: N. Batzaria „O necesitate imperioasă"; V. Șerban „O influență franceză asupra lui Eminescu; St. Berdechi „Fragment de tragedie antică"; G. Bogza „Trei mari probleme"; G. Tutoveanu „Nici umbra"; V. A. George „Circul"; T. Murășanu „Moara arsă"; Sim. Bontideanu „O pagină de istorie"; M. G. Samarineanu „Lege Sfântă"; dr. N. E. Idieru „Insecte, gropari și gidonori"; G. A. Petre „Pentru zimbet"; G. Roiban „Bisericuța de cetină"; V. Sabău „Poezie pop ilară din Bihor"; Rabindranath Tagore „Grădinarul"; D. Scurtu „Cântec"; Em. Bărbulescu „Tristețea lui Bachus" etc.

„Palatele politice și literare", — o caracteristică are de actualitate plină de vervă, datorită confratelui nostru de la „Izbânda", d. I. Pelty — Prețul 7 lei.

ECOURI

Un mort viu.

Tribunalul din Isère declarase mort pe ofițerul de aviație Henri Babatels, ba chiar — potrivit mărturiilor date asupra morții ofițerului, — tribunalul preciză și ziua morții.

Nu mult după aceasta, ofițerul declarat legalmente mort, a dat veste întregei prese pariziene că el trăește și că de mai mulți ani este în slujba secțiunii aviatice din ministerul de războiu francez.

Un roman în sonete.

Celebrul poet bulgar, Stilian Chilingirov, și-a terminat nu de mult noul său roman intitulat „Vlada Buentov".

Caracteristica neobicinuită a acestui roman unic în felul său e că constă dela început și până la sfârșit numai din sonete.

Romanul tratează probleme sociale și politice.

Sonetele acestea întrunesc toate calitățile de formă și stil.

Prin temeinicia lui și mai ales din punctul de vedere literar, romanul reprezintă o valoroasă contribuțiune la îmbogățirea literaturii sociale universale.

Din ciudățeniile naturii.

In Nicaragua (America) există un lac numit Virapa a cărui apă are o compoziție identică cu legia. Dacă bagi mâinile în această apă și le freci puțin, se ivesc clăbuci cari curăță tot așa de bine ca cei de săpun. Locuitorii din preajma lacului se folosesc de apa lui pentru spălatul rufelor.

Ce vechime are umbrela?

Deși până azi n'avem o istorie propriu zisă despre umbrelă totuș s'a putut afla, că aparițiia acestui scut împotriva arșiței și a ploii datează încă din anul 800 d. Chr.

Pe vremea acea episcopul din Tours Alexis, a trimis printr'un curier al său episcopului din Salzburg un asemenea aparat însoțit de următoarea prevenire „Vă trimit un „scut" pentru a apăra de soare și ploe preacinstita față a sfinției Voastre".

Acest simplu fapt de curtoazie chiriarchică ne face să credem, că pe timpul episcopului din Tours și a episcopului de Salzburg umbrela era foarte puțin cunoscută, și că originea ei nu e depărtată de această epocă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Serul antituberculos și economia națională

Mizeria descoperitorilor români. — România deposedată regulat, de sute de milioane. — Glorie fără bani! America și inventatorii. — Intelectualii, avuție națională. — Monopolul statului. — Asupra descoperirilor române. — Neglijența capitaluiui român. — Serul Dr. Putureanu: România, Elveția Orientului. — Puneți lei ca să atragem franci, șchilingi și dolari.

— Orice intelectual este o parte a avuției noastre naționale.

Descoperirea d-lui dr. Putureanu, a stirnit un interes deosebit în toată opinia publică. Zilnic se citește în ziare cite un nou articol.

Faptul este explicabil: omenirea e pusă față în față cu dușmana ei eternă; moartea.

E caracteristică, însă, scepticismul pe care unii medici îl păstrează față de noua descoperire — fie dintr'o rigurozitate științifică, fie din „colegialitatea doctorilor e bine cunoscută,— fie chiar numai din inerție.

România, atît de îndrăzneață azi în speculații de tot felul, și atît de entuziată în fața unor noțiuni morale, platonice, — își păstrează cu sfințenie, inerția dinnainte de războiu în fața faptelor pozitive, în fața descoperirilor practice.

Inventatori, descoperitorii, și savanții români nu de multe ori au prins rădăcini în patria lor: produsele spiritului român mai totdeauna au emigrat în țările străine, unde au găsit încurajarea și prețuirea necesară. România a rămas numai cu onoarea că aceștia au fost românii!

Studiile și planurile a doi români — ai căror nume ne scapă pentru că dirigiuitorii și opinia publică — au avut grijă să ne facă să-i uităm — nu au fost pierdute în Germania, pe când unul din ei se afla bolnav în spital, — pentru a da Germaniei dirijabilele Contelui-Zeppelin? Cine mai poate crede azi, că Zeppelinele s'au născut în România și totuș broșura acestor doi români și un articol din „Universul", pe care nu le avem la îndemână, ne dovedesc că dirijabilele germane sunt o invenție română, furată.

Inginerul Coandă nu a fugit în Anglia pentru a-și pune în valoare, acolo, aeroplanele sale — și pentru a crea Angliei încă o nouă industrie eneleză?

Inginerul Gogu Constantinescu, nu și-a găsit refugiul lui ingenții sale tot în Anglia, — spre a da tot acestei țări mitraliera de aeroplan cu care Anglia — nu România a ajuns în războiul cel mare, stăpâna și a văzduhului?

De când se trudește zadarnic un mecanic de-ai nostru, propunând, mereu, ministerului de Comunicații adaptarea unei invenții a sale la locomotivele noastre pentru a soluționa, în parte, criza de transporturi pe astfel de vremi?

Numele lui l-am și uitat.

El n'a avut fericirea d-lui ing. Cosmovici, care a reușit să impue ca o clauză de contract, până și tuturor fabricilor străine unde am comandat locomotive, cutia d-sale de unsoșile?

D-l Cosmovici e secretar general la Comunicații, nu un biet mecanic de jos!

Inginerul Roșculeț nu a trebuit să fugă în Anglia pentru a-și valorifica — acolo — descoeprirea sa nimitoare:

Solidificarea benzinei?

In loc ca România, țara petrolului și a benzinei, să deție monopolul unui astfel de procedeu și să creeze din el o nouă sursă de avuție pentru țară, — tot Anglia a fost aceea care a creat această industrie, inventată de un român.

Repararea anilinei — și a tuturor coloranților, din petrol, — descoperire de o importanță enormă pentru o țară lipsită de cărbuni, — fruct al inteligenții unui inginer român M. — nu a fost însușită la Karlsruhe de către germani?

Profesorii Levadiți și Racoviță nu și-au găsit refugiu pentru cercetările lor, în Franța?

Profundă este mizeria intelectualilor români! Mizerabilă ignoranța guvernelor și a opiniei publice române! Nu avem la îndemână toate datele, pentru a arăta ce număr imens de intelectuali, de inventatori și de inventii au trecut granițele țării pentru a se expatria și face-țeni în alte state străine.

Avem și noi un birou al brevetelor; ceva mai mic și mai puțin priceput decât acele ale altor state — incomparabil în tot cazul, cu acel al statelor Unite?

Cum nu are să absoarbă această republică — pe drept cuvânt „a libertății și a democrației" — toate energiile creatoare ale vechiului continent, când una din grijile ei cele mai mari este cântarea de noi descoperiri, — care să poată aduce o superioritate industriei sale naționale?

Două mari servicii de stat, un

Cronica politică

După Reșița, Sindex, Banca Agrară, Căderile de apă, Aurul, Căile ferate și Metanul, guvernul cedează petrolul. Atacerile patriotice continuă cu febrilitate.

Taraba e deschisă. Generalul Averescu, după expresia sa din 1918, are pe masa de operație pe mama sa (!) — România — și o împarte la câini.

Banda dela guvern nu se mai satură. Incurajată de nehotarârea ardelenilor naționaliști, lucrează cu mânile înfundate până în coate.

După ce a dat Reșiței un sfert din Banat, Băncii Agrare tot Ardealul, Sindexului toata recolta, — guvernul veșnic reîmprospătat cu noi Taz'loani și cu noi Bontești, — și cu forța morală intactă a dlui Ionescu — a aranjat pe rând înstrăinarea căilor ferate, a aurului, a metanului, a căderilor de ape și a petrolului.

Dl Ionescu, avocatul până la moarte credincios străinilor, a pregătit un „CONTRACT DE FORAJ" prin care înstrăinează terenele petrolifere, evitând votul parlamentului și sancțiunea legală — și înlăturând legea din 28 Ianuar 1906 asupra terenelor petrolifere ale statului.

Dnpă trei încercări neizbutite care au scandalizat până și guvernul francez, care a interzis pe teritoriul francez tratativele cu Siccard, guvernul se grăbește cât mai este la putere să răpească țării vastele sale terene petrolifere.

Dl Titu'escu, „necinstitul" e iarăși mână în mână cu „canalia", și împreună cu dl Argetoianu și Averescu au aranjat marea surpriză la Paris.

Atragem atenția cetățenilor buni români: luați seama, că guvernul ne fură dela gură și ultima bucată de pâine.

Congresul partidului național-liberal

— O manifestație unică în analele vieții noastre politice —

40.000 de oameni au participat la congresul liberal. — Intrunirea de la Eforie. Declarațiile d-lui Ion I. C. Brătianu. — Ședința delegaților. — Votarea statutelor și alegerea comitetului central.

Congresul liberal, deschis ieri la București, a luat proporțiile unei mari manifestațiuni naționale. La ora 9 dimineața, Piața Victoriei era neîncăpătoare pentru mulțimea congresiștilor veniți din toate părțile României Mari. Delegații purtau pancarte enorme cu numele fiecărui județ și al fiecărei provincii. Participă peste 40.000 oameni, în majoritate țărani și muncitori. Sunt reprezentate și minoritățile. Formându-se cortegiul în frunte cu Ardealul și Basarabia, el se întinde pe o distanță de aproape 2 kilometri, dela șoseaua Kiselef și până la palatul regal, în rânduri dese de câte opt oameni. Ajungând la sala Eforiei, care era plină cu public din Capitală, peste 30.000 de oameni rămân afară ocupând spațiul dintre Eforie și Clubul liberal. Pentru aceștia s'au organizat patru întruniri sub cerul liber.

D. Ion Brătianu, șeful partidului liberal, după ce a primit la club delegațiile întreținându-se cu fiecare în parte, a plecat la Eforie, în uralele mulțimei, pentru a deschide întrunirea. Este proclamat președinte protopopul Gh. Popovici, președintele organizației din Caraș-Severin, care, la rândul său, propune pe d. M. Ferechide.

Se dă cuvântul protopopului Teculescu dela Alba Iulia care face o aspră critică regionalismului arătând că reorganizarea țărei se asteaptă dela partidul liberal. D. Ciugureanu, din Basarabia, insistă asupra politicei nefaste pe care a dus-o guvernul în acea provincie. Stoica, meseriaș, critică activitatea guvernului. Dimitrie Ion, țăran din Basarabia, cere unificarea. Protopopul Popovici din Lugoj arată opera înfăptuită de partidul liberal și lupta pe care-a dus-o pentru libertatea Banatului. D. Aurel Cosma, din Timișoara, atacă regionalismul și critică actele actualului guvern.

Urcându-se la tribună,

D. Ion Brătianu este îndelung ovaționat de mulțime. D-sa arată că prezența imensului număr de congresiști spune mai mult decât orice discurs. Azi se dovedește, — adaugă d-sa, — cât de mică a devenit Capitala pentru România Mare. Vorbește de reformele înfăptuite de partidul liberal. „Azi sau spulberat legendele, alături de partidul liberal fiind întreaga Istorie a României".

Situația politică actuală nu e nevoie s-o descrim, căci fiecare o simte și o înțelege. Se muncește în această țară dar celor cari ne guvernează le lipsesc concepția politică și dragostea intereselor obștești. Mai departe, d-sa vorbește despre impozitele nesăbuite în a căror întocmire nu s'a ținut de loc seama de adevăratele nevoi ale Țărei. Guvernul însuși nu le poate aplica. Avem nevoie de consolidarea țărei prin cinste, legalitate și moralitate. Situația de azi nu mai poate dura, și declar fără nici o megalomanie că partidul național-liberal este în stare să-și iea astăzi întreaga răspundere. Nu există alt instrument pentru munca de organizare care se cere astăzi decât partidul liberal care se sprijină nu pe un om, ci pe capacități. Noi am căutat concursul tuturor partidelor Unirei și am obținut conlucrarea partidelor din Basarabia și Bucovina care împreună cu toți Românii cinstiți vor lucra pentru salvarea patriei. Mâine se deschide parlamentul „Reșiței" care nu este organismul chemat să rezolve problemele și greutățile zilei. Nevoile Țărei le-am ascultat și le-am înțeles noi, și-am arătat soluțiile potrivite în manifestul program al partidului Liberal.

La sfârșitul cuvântării, i se fac d-lui Brătianu ovațiuni extraordinare.

D. Ferechide, președintele adunărei, citește moțiunea prin care se cere înlăturarea guvernului și disolvarea parlamentului.

Intrunirea sa' sfârșit la orele 2 jum.

Ședința de după amiază

După masă la orele 4, a avut loc ședința delegaților pentru votarea nouilor statute, a programului și alegerea comitetului central.

A prezidat d. Ion Brătianu, secretari fiind dd. Leonte Moldovanu, Vasile Sasu și Pordea.

D. Brătianu mulțumește pentru grandioasa manifestație ce i se face și aratăcât de imperioasă e necesitatea ca regimul actual să fie înlăturat cât mai curând.

D. C. Banu citește darea de seamă asupra activității partidului D. Vasile Sasu expune nouile statute arătând principiile pe baza cărora au fost alcătuite. D. I. G. Duca expune programul partidului cu modificările impuse de nouile împrejurări.

D. Brătianu propune lista comitetului nou central și votarea prin aclamare.

D. Leonte Moldovanu citește numele membrilor de drept, adică președinții organizațiilor județene și membrii aleși prin aclamație din noile provincii. Pentru Ardeal au fost aleși d-nii Pordea, Petre Cornean, Halița, Lepădatu, Meruțiu, Teculescu și Piso.

La sfârșitul ședinței, făcându-se din nou ovații d-lui Ion Brătianu, acesta răspunde arătând că primește ca o cinste și ca o datorie marea răspundere la care este chemat de țară. Astăzi, la ora 10 dimineața, a avut loc întrunirea Comitetului Central pentru alegerea delegațiunei permanente.

Bucureștenii mărturisesc că manifestațiunea a fost de o măreție necunoscută puână acum în analele vieții noastre politice.

Jar Oamenii noui

— Ministeriabilii țărăniști, excroci —

Țărăniștii au apărut în viața politică a țării pentru a rupe cu trecutul.

Câtă dreptate aveau când avertizau țara să se păzească de „lupul îmbrăcat cu pelea oii" a arătat încetul cu încetul.

Oamenii noi cu moravurile vechi și-au dat rând pe rând arama pe față:

Intâi d. Pitică — deputat — om nou care a luat mită veche;

Apoi d. Haneș care a încercat o ciupitură veche la o elevă a d-sale;

Apoi senatorul Enăchescu, apoi preotul Niculescu — tot deputat — tot fruntaș ai „noilor";

Și în urmă iată-l și pe celalt „leader" al noilor, d. deputat de Teleorman Eduard Mirto — acesta „ministeriabil" la Domenii.

Ce a făcut d. Mirto? Mai nimic. S'a întrecut în noutate cu ceilalți. O bagatelă de escrocherie.

Un prim-procuror — și tocmai cel din Teleorman — „având în vedere actele de instrucție penală, dresate de poliția Roșiorii-de-Vede și înnaintate parchetului cu raportul No. 7310 din 24 Octombrie 1921" — adică „după" ce d. Mirto s'a „înnoit" în partidul țărănist „precum și lucrările dresate la acest parchet și din care se constată faptul de ESCROCHERIE săvârșit de avocatul EDUARD MIRTO din Teleorman", constatând „nedemnitatea și lipsa de scrupul" a d-lui Mirto, care a violat secretul unei corespondențe oficiale, a ESCROCAT CU 300 LEI pe un condamnat pentru a-l scăpa de 5 zile de închisoare, etc. etc.

IL TRIMETE IN JUDECATA TRIBUNALULUI PENTRU DELICTUL DE ESCROCHERIE prevăzut și pedepsit de art. 332 și 333 C. Penal.

Cazul d-lui Mirto mai explică și de ce în programul țărănist s'a hotărât ca prefecții țărăniști să fie numiți dintre magistrați.

---

departament întreg — este pus să primească zilnic oferte de noi invenții și descoperiri cât de mici. O ghiară care să facă o mișcare, mai mult, la un moment nemerit și care să aducă cu ea o modificare folositoare a războaielor existente, revoluționează o fabrică întreagă de țesături.

Ce descoperire imensă!

Imediat lucrătorul acela simplu, s'a ridicat la „tovărăș" al miliardarilor patroni. Brevetul lui e adus ca aport în asociație toate cele 10—20 de mii de războaie ce sunt modificate, întreaga întreprindere a câștigat asupra celorlalte o superioritate colosală; 1 cent mai puțin cheltuială la 100 metri de pânză.

Unit astfel materialicește și sufletește cu întreprinderea care poate să-i facă avere într'o clipă, cum într'o clipă el a făcut-o pe acea a întreprinderii, — muncitorul american-veșnic în căutare de noi progrese technice — este o valoare a avuției naționale.

Cine știe, peste patru, cinci ani de zile, — ca și mecanicul Ford — muncitorul acela va fi fruntaș al cutărui mare partid, senator și leader al lui, peste alți trei ani candidat al partidului la președenția republicei, — președinte al Statelor-Unite și arbitru al omenirii!

Da: lucrurile acestea sunt, pentru țara noastră, basme de necrezut; pentru altă lume, realitatea de fiecare zi.

*

Faptul cel mare de care încă nu este convinsă România e că, precum fiecare pietricică, — fiecare petic de pământ — tot așa fiecare om, brațe ori inteligență este o părticică a avuției — noastre naționale.

Că fiecare din noi avem datoria să apărăm și să sporim avuția noastră națională.

Că ori ce înțelepciune, că ori ce energie și ori ce produs al lor este o avuție a țării.

Ne batem joc, disconsiderând depreciind și risipind toată averea noastră.

Ne spargem geamurile dela vagoane, ne rupem pomii din parcuri, ne sfâșiem canapelele, ne zdrobim, discalificăm, corupem și anihilăm oamenii.

Se duc în vânt, în fiecare an, enorme cantități de energii, de material și de creer. Pe apele Sâmbetei risipim, în nimicire, tezaure întregi din avuția noastră națională.

Noțiunea aceasta n'o înțelegem, n'o avem în cugetul și în sufletul nostru.

Pe când alte popoare utilizează orice nouă descoperire, ori ce nouă invenție, pentru a spori avuția sa, pentru a avea ce vinde altor popoare, pentru a ridica — nu faima, căci la aceasta suntem și noi sensibili.

Dar veniturile țării, — noi — încurcați economicește, tembeli și nepricepuți (ca guverne, ca opinie publică și ca deținători de capital inutil și egoist) lăsăm în fiecare zi să se părăginească un nou ogor, să se dispară o nouă industrie, să se sinucidă un nou compozitor, să se vindă un nou ziarist, să moară de oftică un nou scriitor, un nou savant, — să fugă în străinătate un nou inventator.

*

N'avem niciun simț practic. Plutim în nourii poesiei, a diletantismului și a ciocoismului intelectual, social, financiar, agricol și industrial.

Cât a pierdut România și prosperitatea fiecăruia din noi, din faptul că invențiile și industriile d-lor Coandă, Constantinescu, Rosculeț, Zeppelin, M.. — și acele toate — precum motoarele d-lui Brișcu care nici nu au luat ființă pentrucă n'au găsit încă banul care să le dezvolte — că toate aceste produse ale țării noastre nu au adus în România nici-un șiling, nici-un franc, nici un dolar?

Ce am câștigat — să lăsăm gloria deoparte — că atâția studenți se duc să cheltuiască în străinătate la savanții români așezați acolo?

Cu cât este mai grea viața fiecăruia din noi, pentrucă avuții ca acestea au emigrat din țară, înloc să aducă studenți, cumpărători — „bani" — în țara noastră proprie?

Murim ca lov, jigăriți incapabili, și leproși, pe comori nesecate.

■

Și ca să revenim la obiectul principal, câte mii și zeci de mii de tuberculoși cari se duc să-și lase banii în Elveția, nu ar veni să-i aducă în țara noastră dacă am pune, cum se cuvine, în valoare — practic și preocupați de prosperitatea noastră — descoperirea Drului Puțureanu?

Ea este o parte din avuția națională cum știința Drului Norden era avuția Austriei, cum știința Drului Rome e acea a Elveției, Doyen și Carrel a Franței, Starling al Angliei.

Avem munți splendizi, locuri de odihnă profundă. Încântătoare locuri, în care sanatorii mari se pot ridica de capitalul român. Avem alimente. Avem studenți și doctori cari pot forma o armată întreagă de colaboratori ai omului providențial care poate fi Dr. Puțureanu. Avem bani românești, cu cari în România putem crea o țară binecuvântată pentru milioanele de tuberculoși.

Karlsbadul, Vichy-ul, — ori în Elveția, Chamonix, Davos, Leysen sunt bogății permanentă pentru țările lor.

Nici un conflict nu poate fi între noțiunea de umanitate și acel de naționalism, din faptul că știința Drului Puțureanu și acea a colaboratorilor săi va ră-

(Cetiți continuare în pag. IV.)

INFORMATII

Organizarea bibliotecilor populare din ţară, de sub conducerea d-lui profesor N. Iorga, roagă pe toţi institutorii şi învăţătorii din România, să înfiinţeze, pe lângă şcoala pe care o conduc şi biblioteci populare, a căror lipsă e foarte vădită şi foarte păgubitoare neamului nostru.

Pentru procurarea cărţilor necesare alcătuirii acestor biblioteci, persoanele, cari se vor ocupa cu conducerea lor, se pot adresa institutiilor ce depind de ministerul de instrucţie, între cari şi „Organinarea bibliotecelor populare", str. Banu Mărăcine No. 1 Bucureşti.

Cărţile se pot ridica de persoane autorizate de către conducătorii bibliotecilor.

■

Suntem informaţi din sursă oficială, că impozitul pe capitul şi avere va fi amânat. O decizie în această chestiune va apare peste câteva zile.

■

In urma unui acord stabilit cu direcţiunea poştelor, de la 1 Ianuarie curent staţiunile de cale ferată din Banat, Transilvania şi Bucovina vor execuţa serviciul de telegraf privat şi de stat.

■

Un consorţiu de financiari englezi a avut aseară o lungă convorbire la ministerul de finanţe, cu dl Take Ionescu.

■

S'a discutat încheere unor aranjamente financiare ce privesc creditul ţării.

■

Nici o domnişoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuinţează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună şi cea mai plăcută care a fost medaljată şi la Paris. 1-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

Terminându-se instruirea atentatorilor dela Senat di Cernescu, judele instructor, a înaintat parchetului militar toate dosarele afacerei.

Dl maior Cernat, comisar regal, va face un supliment de anchetă, după care va trimite pe atentatori înaintea consiliului de răsboi împreună cu toţi comuniştii arestaţi.

■

— D. Const. T. Popovici, actual judecător la trib Soroca, a fost înaintat preşedinte la trib. Orhei, în locul d-lui Const. A. Georgescu, înaintat

D. V. Urăţeanu, actual judec. cl. VI. gr. III, la trib. Sibiu, a fost înaintat preşedinte de senat cl. VI, gr. II, la aceaş trib, în locul d-lui Leonida N. Petrescu, înaintat.

■

La 5 Decembrie a. c. se deschide la ora 5 d. a., în sala prefecturii locale, conferinţa II-a sionistă, convocată de „Uniunea naţională evreească din Transilvania."

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Luni creaţiunea fabricei Ufa: „Proba de dragoste" în rolurile principale Mario Leiko şi Gustav Sanmler.

■

Medicamentul

1—15 sigur contra călbezei este **„CĂLBAZA"**. Se află în Dej la farmacia **„Minerva"**.

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Luni drama socială „Cei doi Răstigniţi".

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Luni „Necunoscută", dramă americană. In rolurile principale Eddy Polo şi Frank Samming.

■

In restaurantul

„La Pisica Vânătă"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente, cu preţ moderat.

Seara orchestră.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Preţuri reduse la

GRÜNWALD şi STEINER

CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

mânea fixate pe pământul românesc.

Cum fixate sunt toate localităţile — şi cum sunt toţi savanţii — de mai sus de ţările lor.

■

Discuţiile în jurul serului Dr. Puţureanu să continue. Purtate din orice sentiment.

Dar în aceaş timp trebuie să se discute — cu acelaş interes — punerea în valoare a acestei avuţii naţionale, legislaţia ei, datoriile şi drepturile statului asupra faţă de invenţiile şi descoperirile cetăţenilor români.

Asupra chestiunii din urmă, vom încerca să revenim pentru a afirma că dreptul de proprietate intelectuală caşi acel al proprietăţii materiale trebuie să urmeze aceiaşi soartă a socializării caşi acestea din urmă — iar pe dealtă parte că invenţiile şi descoperirile intelectuale trebuie să urmeze acelaş regim legal caşi comorile.

Că, pe de altă parte, statul pentru a putea aplica aceste regimuri, trebueşte să acorde, el cel dintâi, sprijinul necesar — înfiinţînd o comisiune permanentă şi serioasă, cu un organ de publicitate — altfel cum sunt organizate azi — şi o bancă de credit intelectual cu participarea statului, a tuturor băncilor şi a capitalului public.

■

Deocamdată ţinem să arătăm că fiecare descoperire intelectuală este menită să aducă o uşurare a vieţii materiale a tuturor.

La exploatarea lor pe teritoriul naţional economia naţională are un interes principal.

Ele au pentru noi valoarea unei industrii speciale a noastră, a unor mine de cărbune, ori unei vine de petrol: sunt menite să aducă în ţară cumpărători şi odată cu ei bani străini.

Ori cât de mic, ori ce produs al creerului unui român, trebuie să aducă contribuţia sa colectivităţii — şi, invers, colectivitatea are datoria — fie direct, fie prin intermediul statului — să fixeze şi ajute dezvoltarea şi industrializarea acelei descoperiri pe cuprinsul teritoriului naţional.

Trebueşte, ca în acelaş timp cu discuţia medicală, să înceapă organizarea unei mari societăţi anonime pentru industrializarea descoperirii, să se creeze mari sanatorii în ţinuturile cele mai bogate şi liniştite. Să se breveteze, — şi totuşi să se păstreze în secret — şi să se monopolizeze procedeul terapeutic al dlui Puţureanu. Să se creeze un institut special în care să se specializeze serii de medici, cari — legaţi moralmente şi materialmente — să conducă sanatorii e societăţii. Să se facă o reclamă vastă în străinătate pentru ca clientela de tuberculoşi ai Elveţiei să treacă României — aducând banii lor şi ducând cu ei binecuvântarea şi dragostea faţă de această ţară.

Ne grăbim să propunem acestea toate, pentru că ne temem că în curând şi această descoperire va trece hotarele ţării pentru a se fixa tot prin Anglia, America ori chiar în Elveţia, care pentru a nu-şi vedea ameninţată industria sanatoriilor şi a hotelurilor sale, va face cheltuiala necesară pentru a ne deposeda de omul nostru providenţial.

Vom fi auziţi? *Basarab.*

Scrisori din Maramureş

Marele bal deschis a şcoalei normale „Regele Ferdinand I." din Sighet. — Secţia maghiară a liceului „Dragoş-Vodă"

M. S. Regele, cu ocaziunea vizitei făcută la noi, a ţinut să vadă, mai întâiu, instituţiunile culturale între cari şi şcoala normală din localitate, unde Majestatea Sa a fost primit cu nespus entusiasm.

Ca semn de regală distincţiune, pentru disciplina şi înaintarea culturală a acestei şcoale, Suveranul i-a acordat dreptul să poarte numele său.

Din iniţiativa şcoalei s'a organizat un bal pentru strângerea fondului trebuitor ridicărei în faţa „Palatului Cultural" a unui bust reprezentând pe M. S. Regele Ferdinand al românilor de pretutindeni.

Balul a reuşit bine.

S'au încasat 7500 lei, din cari scăzându-se 2500 lei restul de 5000 lei a fost alocat fondului arătat mai sus. Obiectele pentru tombolă au fost donate de comercianţii din localitate.

Intr'un articol din „Infrăţirea" s'a publicat că „Reuniunea femeilor maramureşene" ar fi proectat un bal pentru aceiaşi seară în folosul ajutorării copilelor sărmane din internatul de fete şi că d. prefect Mihai Condrus ar fi primit să patroneze balul, când de fapt d-sa a preferit să patroneze balul organizat de şcoala normală.

Noi nu credem că d. prefect să fi nedreptăţit pe cineva vreodată şi ar fi de deplâns, când o mână de români maramureşeni nu s'ar putea înţelege între ei.

Altă veste, e că pe lângă liceul de stat „Dragoş Vodă" s'a deschis o secţie de predarea limbii maghiare, având ca profesori pe cei dela liceul reformat şi printre dânşii şi pe fostul director vestit în pâra contra complotiştilor Petru Iuhasz Alias Iakobinyi. Localul liceului reformat se zice că va fi alipit şcoalei normale.

COR.

SCRISORI DIN SIBIU

Judeţul Sibiu, viaţa lui — Statificarea şcoalelor. — Congresul judeţean al partidului liberal. — Atitudinea saşilor

Judeţul Sibiului e unul dintre cele mai bogate şi bine organizate judeţe ale României Mari. Sate mari de munte, cu aşezări largi şi temeinice, cu oameni deştepţi şi harnici frumoşi şi curaţi, credincioşi şi covârşiţi de duhul naţional formează şi podoaba şi mândria acestui ţinut şi a întregului românism. Şcoale şi biserici frumoase, cu dascăli şi preoţi răsăriţi, cu pronunţate înclinări cărturăreşti luminează din belşug cărările săsenilor. Şi putem susţine cu toată tăria că în nici o parte a ţării româneşti nu se cetească atâta carte ca în satele aşa numite „mărginaşe".

Activitatea economică, care la vieritul asigură un trai cinstit, e Munţii, cari până ieri erau robiţi la străini astăzi sunt „slobozi" şi mărginenii" au pentru vară păşună îndestulitoare. Iarna coboară spre câmpie şi se risipesc până de parte pe malurile Murăşului, ale Oltului, Târnavelor şi chiar până pe şesul întins ale trustrele Crişuri.

Sesul Sibiului şi colinele Sebeşului adăpostur şi aşăzări săseşti, şi încă puternice aşezări, cum e Apoldul mare, Miercurea Cristianu. Dar şi aici elementul român prinde teren. Şi-i îmbucurător faptul că românul din ţinutul Sibiului începe să întreacă pe sas şi sub raportul lucrării pământului şi al îngrijirii vitelor.

Administraţia satelor încă poate fi pilduită de alte sate. Secretarii săteşti stăruesc a-şi îndeplini îndatoririle şi a mulţămi după putinţă nevoile sătenilor.

Mai greu au dus-o învăţătorii confesionali din pricina că nu li se plătau plăţile ca învăţătorilor de Stat. Astăzi, toţi învăţătorii şcoalelor confesionale sunt statificaţi pe loc iar localurile şcolare rechiziţionate pentru scopurile şcoalelor de Stat. Rechiziţionarea s'a făcut pe temeiul că odată învăţătorul confesional statificat, şcoala confesională rămasă fără învăţător nu mai funcţiona, astfel că localul şcoalei fără învăţător se putea rechiziţiona pe seama şcoalei de Stat cu învăţător dar fără local de şcoală.

Dar că nu se creadă că tot astfel s'a întâmplat şi cu şcoalele confesiunei evanghelice săseşti. Nu, acestea au rămas şi mai departe confesionale săseşti. De camdată au fost statificate numai şcoalele confesiunei ortodoxe. Şi învăţătorii încurcaţi în multe şi dureroase lipsuri materiale nădăjduesc de pe urma statificării înlăturarea unei nedrepte umiliri şi îndepărtarea multor neajunsuri.

■

Vineri, 25 Noembrie, s'a ţinut în Sibiu congresul partidului naţional-liberal din judeţul Sibiului. A fost o afluenţă mare. Intre alţii a vorbit şi talentatul poet I. U. Soricu. Dânsul a făcut expunerea situaţiei politice, cu dialectica lui puternică şi cu o vervă neîntrecută.

Organizaţia liberală din Sibiu numără de altcum recunoscute valori intelectuale şi morale. Majoritatea juriului este liberală, doar convingerea că partidul naţional-liberal este cel mai bine organizat, mai tare şi mai chemat să înfăptuiască refacerea interioară a României Mari cucereşte tot mai multe suflete.

■

Saşii păstrează o atitudine rezervată faţă de frământările partidelor politice. Deocamdată îi preocupă chestiunea bisericească şi şcolară; mai ales cea din urma din motivul că pe deoparte o ameninţă statificarea pe dealtă parte pentru că felul de salariare, hotărât de congresul bisericei evangelice săseşti nu mulţameşte pe nici un învăţător sas, ci dimpotrivă a provocat publicarea unui manifest, cerând ca şi ei să fie egal salariaţi ca învăţătorii de Stat.

Sever Spadă.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasica şi naţională.

Se serveşte cină de teatru etc.

1403. **Serviciul prompt.**

Cronica externă

Problema chineză continuă să fie discutată cu mult interes în conferința la Washington. Discuțiile n'au condus încă la un rezultat. Se crede că China va fi împărțită în zone de influență. Dacă America va admite Japoniei o politică de expansiune în Mandciuria și Mongolia, — chestiunea Pacificului poate fi considerată ca rezolvită.

Se vorbește că desbaterile conferinței transoceanice vor mai dura încă două luni.

*

In Ukraina mișcarea contrarevoluționară ia proporții mari. Violente ciocniri au avut loc între insurgenți și trupele roșii.

Față de gravitatea situației, Trotzki a plecat pentru a conduce personal lupta contra răsculaților.

*

Regentul Horthy a însărcinat pe contele Bethlen cu formarea noului Cabinet. Adunarea națională a fost prorogată. Partidele politice întrețin o vie propagandă în vederea noilor alegeri.

Blocul format de unele partide contra tendințelor regimului Horthy, primește noui aderenți. Contele Bethlen lucrează în vederea alcătuirei unui nou partid politic, care se va numi „partidul unității naționale".

*

Răceala cu care a fost primit primul ministru grec Gunaris de către guvernul englez, a provocat o mare neliniște la Atena.

Pare că Marile Puteri nu se mai interesează de situația războiului greco-turc. In asemenea condițiuni este probabil că Grecia va fi nevoită să evacueze Asia-Mică.

Știri externe

— La Sorbona s'a celebrat, sub președinția lui Millerand centenarul descoperirilor fizicianului francez Ampere. La această colaborare au asistat Letracquer, Paul Laffont, Videl, Appel și rectorul Universității.

*

Sinfeinerii au aruncat bombe asupra trupelor. Au fost uciși trei persoane. Mai multe persoane au fost rănite. Autorii acestor atentate au fost arestați.

*

— Curtea Marțială din Atena a lansat mandate de arestare împotriva generalului Zimbrakaki și colonelului Condili.

*

Consiliul suprem va fi convocat în primele zile ale lunei Ianuarie pentru a decide asupra împărțirei miliardului de mărci aur ce urmează să fie plătit de Germani.

*

— La o conferință organizată de Liga dreptului omului din Franța, la Lille, generalul Sarrail, fost comandant al armatei orientului, a declarat că în cursul marelui răsboi, salvarea țării a fost asigurată de rezeviști. Generalul Sarrail este partizanul serviciului militar redus la maximum un an.

*

— Zilele acestea a pledat pentru prima oară în fața tribunalului o femee avocat. Apărătoarea este Lybica Trifkovici, fica ministrului Trifkovici. Clientul apărătoarei, un oarecare Trajkovici, a fost achitat.

*

— Biblioteca statului din Lipa, una din cele mai mari biblioteci din Germania, care cuprinde 30,00 volume, și care a fost clădită la 1614, a fost distrusă de un incendiu.

Au ars colecții unii vechi, în valoare de milioane.

*

— Se comunică din Belgrad că sarcinele bugetului statului se îngreunează considerabil prin prea marele număr al funcționarilor.

*

— Autoritățile suedeze au arestat pentru fraude pe inginerul Setcetwski, membru al delegațiunii bolșeviste în Stockholm. Va fi expulzat.

*

— In Praga s'a deschis zilele aceste o școală de Răsboiu pentru formarea ofițerilor cehoslovaci sub conducerea unui Colonel francez.

*

In urma alegerilor parlamentare, Camera din Bruxelles s'a alcătuit în modul următor: 34 liberali, 65 socialiști, 79 aparținând diferitelor grupări catolice, 5 activiști și un dizident.

*

De câteva zile s'a lăsat asupra Parisului o ceață așa de deasă că întrece chiar pe cea care s'a abătut deunăzi asupra Londrei. Felinarele de pe străzile Parisului sunt aprinse neîntrerupt ziua și noaptea.

Revista presei maghiare

In preajmă deschiderii Parlamentului.

„Keleti Ujság" scrie:

E lucru hotărît, că Parlamentul își va deschide porțile Luni, dar se știe, că cu acest prilej, guvernul e osândit să asculte singur cetirea Mesagiului regal.

Partidele din opoziție, nu-și calcă cuvântul dat și, prin urmare, nu se vor întoarce în Parlament cu nici o condiție; nici partidul Țărănist chiar, care deși actualmente se găsește la mijlocul tratativelor în vederea unui eventual pact politic cu ghenerălul Averescu iar parlamentarii opozanți cari se vor fi prezentat la ședința deschiderii vor fi excluși din partidul lor.

Congresul general Național-liberal va fi hotărâtor asupra soartei guvernului.

Acelaș ziar scrie, că după unele svonuri s'ar fi reluat șirul tratativelor între d-nii Maniu și Brătianu ceace nu e confirmat încă. Faptul e privit de opinia publică cu cea mai mare rezervă.

Cât privește atitudinea partidului Național în această chestiune ea se va decide numai după întrunirea comitetului său executiv.

Cu această ocaziune, vor sta față în față două fracțiuni: pe de-oparte intransigenții „tineri", cari sunt adepții principiului de colaborare cu partidul Țărănist; iar' de altă parte „căpeteniile oficiale" ale acestui partid, cari țin cu orice preț la reluarea tratativelor cu Liberalii.

„Suntem de părere — scrie numitul ziar — că acest din urmă punct de vedere va eși învingător.

E de știut — scrie mai departe „Kelety Ujság" — că Congresul general al partidului Liberal va aduce o soluțiune definitivă, așa încît în viitorul apropiat se va decide soarta actualului guvern.

TELEGRAME

INCHISORILE SOVIETELOR ARCHIPLINE

170.000 arestați. 185.000 condamnați la munca silnică

Helsingfors, 25 Nov.

Ziarele sovietice comunică faptul că închisorile pentru crime politice sunt archipline. Peste 170.000 persoane sunt închise. Cât despre condamnații la munca silnică, numărul lor trece de 185.000.

Evacuarea teritoriului albanez de către sârbi

„Le Temps" semnalează că sârbii continuă evacuarea teritoriului albanez.

Contra revoluțiunea dela Petrograd

Lafayette, 27 Nov.

Agenția „Reuter" află că bolșevicii au trimis trupe la Petrograd pentru reprimirea insurgenților din Karelia Orientală. Contra revoluționarii se retrag spre Nord și sub presiunea bolșevicilor rezistă slab.

Briand doctor în drept al univesității americane

Lafayette, 27 Nov.

Briand a plecat Joi la Newyork pentru a-și primi însemnele de doctor în drept „honoris causa" decernate de Universitatea americană.

Reluarea comunicațiunii telegrafice turco-arabe

Constantinopol, 27 Nov.

Peste câteva zile se vor relua comunicațiile telegrafice între Constantinopol și Angora.

O nouă agenție consulară jugoslavă

Praga, 27 Nov.

Guvernul jugoslav a creat în Praga o agenție consulară sub conducerea lui Milan Maximovici.

Senatul Cehoslovac a adoptat legea crearii unei burse cu produse naturale la Bratislava.

Se vor crea burse similare și în Boemia și Cehoslovacia.

O Universitate comunistă

Riga, 26 Noembrie

In „Palatul de larnă" din Petrograd s'a deschis o Universitate comunistă purtând numele lui Zinovieff.

Decretul sovietelor spune că vor fi admiși la cursuri toți cei cari vor ști să citească și să scrie fine rusește cari au 18 ani și sunt înscriși în organizațiile comuniste.

Italia protejează Albania.

Roma, 26 Noembrie

In ziua în care puterile aliate au notificat Jugoslaviei și Greciei, deciziile lor privitoare la Albania s'a înaintat celor două guverne și o notă în care aliații anunță că recunosc Italiei situația ei specială de „protectoare" a integrității și a independenței albaneze.

Japonia sub regență

Budapesta, 27 Nov.

Din Japonia se anunță, că prințul moștenitor Hirochito a fost numit regent imperial, Mikadoul fiind grav bolnav.

Cursul bursei la Paris

Lafayette 22 Noembrie

Leul se cotează iarăși

România 19⅝

Londra	57.14.20
Newyork	14.28
Germania	4.15-11
Belgia	95¼
Spania	18¼

Stoc însemnat

Tuburi de țigarete

Gida, Kiz și Nil

1000 Bucăți Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Național

Marți 29 Noembrie:
„Marșul nupțial".

Joi 1 Decembrie:
„Gine fie lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Sagasa No. 14.

Acordă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

Atitudinea Japoniei față de China

Declarația delegatului japonez, amiralul Kato

Amiralul Kato fiind interviewat de un reprezentant al presei americane, a declarat următoarele:

„Pentru noi delegații japonezi este lucru evident că dificultățile ivite în situațiunea internă a Chinei nu sunt mai puțin anevoioase ca dificultățile externe.

Noi dorim restabilirea păcei și a armoniei complecte și ne străduim să evităm intervenția cu forța în treburile interne ale Chinei.

Tot ceea ce poate face și e chemată să facă Conferința este aplanarea chestiunilor chineze externe îngăduindu-i în același timp posibilitatea ca pe cele interne să și le orândulească singură China, fără nici o intervenție din afară.

Delegația Japoniei asigură în același timp pe reprezentantul Chinei, și pe membrii Conferinței, că se pun urmărit de Japonia de a lega relații amicale cu republica din Răsăritul îndepărtat.

Noi deschidem — termină amiralul Kato — larg porțile noastre pentru tot ce e chinezesc ușurându-i prin aceasta desvoltarea ei industrială și comercială.

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu prețul original al fabricei.

1076

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANȚA--NEW-YORK

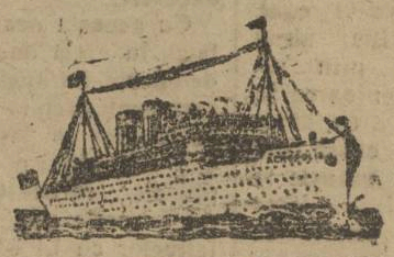

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: { Constanța Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din **București, Calea Victoriei No. 110** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzici, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în consideratie că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Ziare de modă ■ Calendare
Noutăți literare
Cărți franceze, germane și engleze
■ Reviste ■
Hârtie și recvizite de scris
frumoase și ieftină la librărie 1267
LEPAGE
Cluj, Palatul Status

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Reclama este sufletul comerțului

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea“ celui care va face 5 Abonamente

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell i ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară inține tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionaliția, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Noul regim al exportului

Intră în vigoare la 27 Noembrie 1921 pe trei luni

S'au stabilit trei categorii:

Tabela I. Marfuri prohibite
Tabela II. Mărfuri rezervate Statului pentru compensații
Tabela III. Mărfuri exportabile cu autorizațiuni

In ședința dela 23 Noembrie c., consiliul de miniștri, pe baza referatului direcțiunii generale a exportului, a stabilit normele noului regim de export, ce vor intra în vigoare cu începere dela 27 Noembrie, pe un termen de trei luni în viitor.

Publicăm mai jos, următoarele tablouri, din care rezultă, că materialele exportabile, au fost împărțite în trei categorii:

1. Mărfurile și produsele prohibite la export;

2 Mărfurile și produselor rezervate Statului pentru compensații;

3. Mărfurile și produsele exportabile, cu autorizațiuni speciale și numai după satisfacerea consumului intern.

Iată acum:

TABELA I
de mărfuri și produsele țărei prohibite la export

1. Zincul sub orice formă.
2. Alama sub orice formă.
3. Cărbunii de piatră și coksul
4. Inul și cânepa sub orice formă, cu excepția obiectelor confecționate din pânză cu cusături naționale.
5. Sacii, cu excepția celor de hârtie
6. Sămânța de in și cânepă.
7. Lâna delucrată și deșeurile de lână.
8. Peștele sub orice formă, cu excepția icrelor, beșicelor și clelului de pește.
9. Laptele și derivatele lui, cu excepția untului de oi și a cașcavalului tare, așa numit grecesc.
10. Pasările domestice vii sau tăiate dar nepreparate.
11. Hârtie de orice fel, afară de cea tipărită și confecțiunile de hârtie.
12. Țițeiul, inclusiv cel desbenzinat.
13. Păcura.
14. Unsorile de căruță și orice alte unsori minerale având la baza fabricațiunei lor, păcura.
15. Trunchiuri de stejar și de fag pentru construcții, doagele de stejar.
16. Rapița în general, inclusiv rapița sălbatică și semințele de mustar.
17. Butoanele de metal și cele de stejar, speciale pentru vin, spirt și bere, goale.
18. Boii de rasă „Podolia“ dela etatea de 6 ani în jos.
19. Boii de celelalte rase dela etatea de 4 ani în jos.
20. Vacile dela etatea de 8 ani în jos.

Punctele 18, 19 și 20 sunt privitoare la Transilvania, Banat, Bucovina și Basarabia.

21. Caii, oile, taurii de reproducție, bivolii, catârii, măgarii și caprele cu excepția berbecilor;
22. Vitele cornute de orice fel din Vechiul Regat și Dobrogea Nouă.
23. Pieile brute (verzi, sărate, uscate) de vite cornute mari, inclusiv pieile de capră inclusiv pieile de ied.

TABELA II.
de mărfurile și produsele țărei, rezervate pentru compensații statului

1. Grâul și derivatele, afară de tărâță și paste făinoase.
2. Secara și derivatele, afară de tărâță.
3. Aurul.
4. Argintul.

TABELA III
de mărfurile și produsele țărei exportabile cu autorizațiuni speciale și numai după satisfacerea consumului intern.

1. Paste făinoase.
2. Porcii.
3. Untura și grăsimile animale
4. Vitele admise la export tăiate și neîuputite (în pielea lor) cornea proaspătă, congelată, uscată, sărată afumată sau altfel preparată provenind dela vitele admise la export (inclusiv cârnații, șunca, conserve, salam etc).
5. Slănină sărată și preparată.
6. Oasele.
7. Cimentul.
8. Sdrențe de lână, in și cânepă.
9. Hârtie gudronată.
10. Legumele și zarzavaturile în general cu excepția murăturilor.
11. Celuloza, după dovada satisfacerei necesităților interne și în urma avizului Direcțiunei Generale a Industriei.
12. Piritele, în urma avizului Direcțiunei Generale a Minelor.
13. Fier vechi.
14. Fier mangan 50 la sută cota internă.
15. Traverse de fag și traverse de stejar (în condițiunile stabile prin decizinea minist. de Industrie și comerț cu No. 124,375 din 17 Martie 1921.
16. Coade de stejar.
17. Pap de cismărie și amidon.

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub B.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o casă edificată din nou în interiorul orașului, cu 2 prăvălii cu brut rie construătoare din 4 cuptoare. Dunky Cluj Piața Unirii 10. 1280

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Publicare de licitare.

Subscrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 12 Dec. a. c. la orele 11 a. m. se va ținea licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stolna.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vădiul e 10% a prețului de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va ataşa ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 24 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
1284 protopresbiter.

Adm. Căminul Stud. Univ. din Cluj.

No. 224/921. No. 1345.

CONCURS.

La „Căminul studențesc" din Cluj Str. Avram Iancu No. 9-11 este vacant postul de mechanic, salar 450.— Lei lunar leafa de bază locuință și întreținerea.

Reflectanții sunt poftiți a-și înainta cererile cu documentele legale până la 15 Decemvrie între oarele 12—2 zilnic la oficiul Administrației.

Postul e de a se ocupa cu data de 1 Ianuarie 1922.

Cluj, la 25 Noembrie 1921.

Constantin Popoviciu
1277 Administrator.

Societatea de Asigurări Transformată

După cum suntem avizați factorul cel mai vechiu și mai mare al vieței economice din Ardeal Societatea pe acții

„Magyar-Francia"

și-a unit efectivul imobil aflător în România cu efectivul imobil a Soc. Gen. de Asigurări „Franco-Româna". Funcționarii și conducătorii vechi ai Soc. de Asigurări „Magyar-Francia" rămân și mai departe în oficiu și așea se poate spera că acele principii comerciale cu care firma veche și-a câștigat încrederea publicului și anume posițiune de taxă, rezolvirea repede a păgubilor, și mai departe vor rămâne neschimbate.

1285

Apicultor (stupar)

cu cunoștințe în conducerea și înguljirea stupilor moderni, om serios, retribuit cu salar și puncte să caută la PETRE P. BOROȘ, BRĂILA pentru Ferma Lacul Sărat. 1276

1205

Mare deposit de Șvaetere și Mănuși

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase
s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Saloanu de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Reclama este sufletul comerțului

Banca: Comerul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 176

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța—New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

CONSTANTINOPLES

de 23.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 4 Decembrie st. n. direct **New-York**

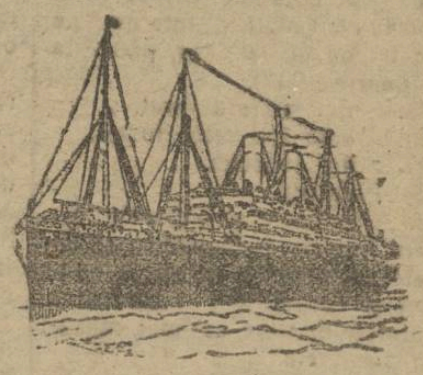

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:

„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S. P. A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet" S. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

18. Caşcaval tare aşa zis grecesc.
19. Cartofii, cu excepţia cartofilor din Dobrogea.
20. Orice fel de conserve vegetale.
21. Mazărea şi lintea.
22. Ouăle.
28. Seminţele de floarea soarelui.
24. Seminţele de trifoi şi lucernă (cu cota de 50 la sută pentru necesităţile interne pe preţ fix de 30 lei kgr. până la 1 Ianuarie 1922).
25. Fonta şi fierul brut.
26. Arama sub orice formă.
27. Soda caustică.
28. Para ina.
29. Produsele şi materiile furajere, turtele oleaginoase şi tărâţele cu excepţia orzului ovăzului şi porumbului boabe şi a seminţele mărune ca: mei, măzărică, tătar, etc.

Cereale.

Prin jurnalul Consiliului de Miniştri No. 2242, porumbul, orzul, ovăzul şi fesolea au fost supuse contingentării.

Produsele de petrol.

Produsele de petrol nespecificate in tabela No. 1 se pot exporta în următoarele condiţiuni:

a) Intreprinderile petrolifere ce doresc a exporta produse de petrol vor însoţi cererile lor cu dovada din partea direcţiei Petrolului că au satisfăcut cotele interne mai jos notate:

1) Se admite exportul de benzină uşoară de orice greutate specifică între 0723—740 după ce a dat în consumul intern 30 la sută din producţie, benzină uşoară cu densitatea de 0.725.726 conform randamentului de fabricaţie.

2) Se admite exportul de benzină grea dela densitatea 0.760 în sus, după ce a dat în consumul intern 80 la sută din producţie, benzină grea 0.760—770, conform randamentului de fabricaţie.

Se admite exportul de orice benzine cu densitatea între 0.740—760 după ce se va stabili raportul între benzină uşoară şi benzină grea şi cu satisfacerea condiţiunelor respective dela punctul 1 şi 2.

3) Se admite exportul petrolului lampant rafinat, distilat şi White Spirit după ce a dat consumului intrern 50 la sută din producţie petrol lampant rafinat de densitatea 0.820—822, conform randamentului de fabricaţie.

4) Se admite exportul motorinei după ce a dat în consumul intern 80 la sută din producţie conform randamentului de fabricaţie.

5) Se admite exportul uleiurilor uşoare, grele şi unsorilor consistente 50 la sută din producţie şi cu obligaţiunea de a da în consumul intern pentru comunitune directă până la de 2 ori cantitatea în petrol distilat, după cum necesităţile vor cere.

b) Fabricile de produse chimice care prelucrează produse de petrol în scop de a obţine uleiuri speciale minerale sau mixte, pentru a li se aproba exportul lor, vor face dovadă că au satisfăcut cotele interne stabilite de direcţiunea petrolului.

Articole industriale

Articolele industriale în special de prima necesitate, care se importă pentru acoperirea nevoilor ţărei, cât şi cele similare fabricate în ţară, nu se vor lăsa libere la export, decât numai cu autorizaţia specială a ministerului de industrie şi comerţ.

Mărfuri şi produse libere la export

Mărfurile şi produsele neprevăzute în nici unul din tablourile de mai sus, sunt complect libere la export, sub singura reservă a plăţii taxelor vamelor respective.

Referatul Direcţiei Exportului

Socotim că interesează considerantele cari au determinat direcţia exportului să modifice vechiul tablou I. al mărfurilor şi produselor prohibite la export.

Reproducem, dar cu titlul de document, propunerile direcţiei Exportului, propuneri pe baza cărora s'au întocmit tablourile publicate mai sus:

Fontă şi fierul brut: Fiind vorba în prima linie de un produs al Statului au fost trecute acum la tabela a III-a.

Aramă sub orice formă: A fost de asemenea trecută la tabela III-a şi s'a încuviinţat la export arama veche numai în compensaţie cu aramă nouă sau prelucrată de care avem nevoie mai cu seamă la fabricarea cazanelor de ţuică.

Lignitul s'a lăsat liber la export având aspra producţie.

Icrele fiind un aliment de lux s'au lăsat libere la export.

Soda caustică: Producţia depăşind necesităţile interne, s'a trecut la tabela III-a.

Parafine: Necesităţile interne fiin acoperite de producţie şi pentru încurajarea fabricaţiunei s'a trecut la tabela III-a.

La Rapiţa în general s'a trecut şi „seminţele de muster" ca să se evite confuzia dintre rapiţa sălbatecă şi aceste seminţe al căror export înlesnesc frauda cu rapiţa de orice soi.

Având multe oi, cari sunt prohibite, nu reţ puţin şi spre a evita pierderea în valoare a berbecilor cari totuşi — castraţi — sunt liberi la export s'au lăsaţi liberi şi berbecii.

S'a trecut la tabela III-a (turtele oleaginoase, contingentându-se la ministerul agriculturei).

Industria internă a tăbăcăritului, având o capacitate de prelucrare cu mult superioară producţiei de piei brute, acesta s'au prohibit la export.

Consiliul de administraţie al Băncii Agrare

Au fost numiţi d-nii Const. Bucşan comisarul guvernial pe lângă Banca Agrară din cluj; Teodor Mihali, Ion Iacob, Avram Imbroane şi Octavian Prie, membrii în consiliul de administraţie; iar d-nii Boca Ion, Lăţea Trifon, Boca Iosif şi Procopie Givulescu, senator, membrii în comitetul censorilor de pe lângă aceiaşi Bancă.

Descoperirea monetelor de aramă în Germania

Comisiunea română din Wiesbaden descoperă la o turnătorie o mare cantitate de monetă românească

Se ştie că o comisiune română lucrează la Wiesbaden (Germania) pentru recunoaşterea materialelor, maşinelor şi altor valori, luate de la noi, de armata germană de ocupaţie.

Comisiunea de mai sus a raportat ministerului de finanţe, celui de externe şi comisiunea pentru aplicarea tratatelor că a găsit şi identificat la firma comercială „Fahrenkrug" din Neuköln, 114 lăzi şi două butoaie cu monedă de aramă românească de 1 şi 2 bani, în greutate de 10870 kgr. Moneda a fost furată de armatele germane şi trimisă la turnătorie.

Operaţiunea a fost făcută de „Kriegsmetall Aktien Gesellschaft", care a trecut-o apoi turnătoriei „Neue Berline Messingwerke".

Această turnătorie pretinde că ar fi cumpărat citata cantitate de monedă cu 95 mărci kgr., ceeace ar face un total de 97.118 mărci.

Comisiunea română ar fi reclamat statului german (Reichsrücklieferungskommission) şi comisiunei pentru înapoierea valorilor metalurilor, arătând că aceşti bani au fost luaţi prin violarea brutală a boltei tezaurului ministerului de finanţe.

Intrucât aceşti bani nu au fost trecuţi în cererile României ca despăgubiri de război, fiind numai un furt ministerul de finanţe a făcut cunoscut consiliului de miniştri descoperirea comisiei româneşti din Wiesbaden, pentru ca guvernul să facă intervenţiile necesare pentru restituirea monedelor furate.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Societatea de studii legislative

La locuinţa d-lui profesor Demetru Negulescu, a avut loc eri a doua şedinţă a societăţii de studii legislative.

Cu această ocazie s'au prezentat adunărei statutele societăţei, de către comitetul de organizare compus din d-nii C. Dissescu, fost ministru; Ionescu-Dolj consilier la Curtea de Casaţie; C. Conduratu consilier la Curtea de Apel; N. Schina, fost preşedinte la Curtea de Apel; Dem. Negulescu, profesor universitar; C. Costin, judecător la trib. Ilfov; Mircea Giuvara, conferenţiar la facultatea de drept şi Iosef G. Cohen, avocat.

După ce statutele au fost aprobate s'a procedat la alegerea preşedintelui societăţei ales în persoana d-lui C. Dissescu.

In vederea studiilor de unificare a legislaţiei s'a hotărît să fie invitaţi şi jurisconsulţii provinciilor unite.

Următoarea şedinţă va avea loc la 3 Decembrie.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAŢII

Luni: Proba de dragoste
Marţi: Proba de dragoste
Mercuri: Serva domnului
Joi: Răscoala de pe Aldem Besse
Vineri: Răsc. de pe Aldem Besse
Sâmbătă: Răsc. de pe Aldem Besse
Duminecă: Casetul misterios

CINEMA URANIA

Luni: Necunoscuta
Marţi: Necunoscuta
Mercuri: Blodi Fox
Joi: Birja goală
Vineri Birja goală
Sâmbătă: Birja goală
Dumine ă: Micuţa baby

CINEMA APOLLO

Luni: Cei doi răstigniţi
Marţi: Floarea munţilor
Mercuri: Floarea munţilor
Joi: Samum
Vineri. Samum
Sâmbătă: Felinarul albastru
Duminecă: Felinarul albastru

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II No. 386 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Joi 1 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
89.
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiiu

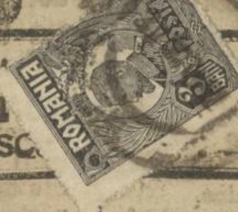

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI ...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 652. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Rezultatele uriașului Congres dela București

Știa el domnul Argetoianu ce-l aștepta pentru ziua de 27 Noembrie 1921 — o zi înnainte de redeschiderea adunării generale a societății anonime Reșița.

Pe drept cuvânt mobilizase toate inteligențele presei sale ca să înjure pe registrul cel mai de sus. Rapoartele prefecților și ale primarilor erau destul de alarmante. D. Argetoianu trebuia să scoată toate armele ca să împiedice răsunetul uriaș al „mascaradei" aranjată de „oligarhia" și de „mafia" liberală.

D-sa însuși a renunțat — pentru o zi — la scobitoare.

Vai, rapoartele prefecților n'au putut prevede aceea ce a fost la București.

Peste patruzeci de mii de oameni — delegați ai țării întregi — liberali de sigur — membri ai „mafiei" — au venit la București pentru a manifesta solidaritatea țării cu partidul de sub șefia domnului Ion I. C. Brătianu.

Ce i-a adus pe aceștia toți — delegați numai ai organizațiilor acestui partid?

Expoziția este închisă. Un dejun, luat cu sine în traistă, putea fi prea bine luat și acasă în sat, fără a te mai chinui, zile și nopți, pe acoperișurile, pe scările și pe tampoanele vagoanelor înghețate de ger.

Dacă am socoti numai cei 500 de lei, pe care „mafia" i-a dat fiecăruia, ar ieși 2 milioane de lei.

Biletele de drum, socotindu-le pe toate de cl. III-a — încă 2 milioane.

4 milioane de lei pentru a vota niște statute și pentru a asculta câte-va discursuri?

Jos, prea jos, a rămas mintea extraordinară a marelui bărbat de stat, d. Costică Argetoianu — zis și Schuller!

Altceva i-au adus pe aceștia toți: **credința.**

Cuvântările rostite o spun precis. Cine a luat cuvântul la acest congres uriaș? Protopopul Teculescu, Protopopul Popovici, Dr. Aurel Cosma, din Ardeal și Banat; D. Ciugureanu, Stoica, muncitor și Dimitrie Ion, sătean din Basarabia.

Și cuvântările acestora au fost categorice: Ele au fost expresia voinței țării: prăbușirea mecanismului averescan și salvarea țări prin partidul național liberal.

Semnificativ a fost faptul că toți vorbitorii din ținuturile unite — au blamat regionalismul și au cerut consolidarea unirii fără rezerve.

Din vechiul regat n'au vorbit decât muncitorul Stoica și Ion I. C. Brătianu.

Cuvântarea muncitorului a fost fulgerătoare. Neiodată n'a fost exprimată mai bine prăpastia enormă pe care a săpat-o teroarea averescană între conspiratori și muncitorime.

D. Ion Brătianu, a avut tot dreptul ca din mijlocul celor 40.000 de delegați — în cea mai mare parte săteni cărora el le-a dat votul obștesc și cele 2 milioane hectare de pământ — să declare că:

partidul național-liberal, unit cu partidele Unirii din Basarabia și Bucovina, este în stare să ia singur răspunderea situației. Partidul național-liberal se sprijină — nu pe un om — ci pe capacitățile pe care le are și pe poporul care e cu el.

Insemnătatea acestui congres nu scapă nimănui:

Patruzeci de mii de oameni vor duce până în cele mai înfundate colțuri ale țării vestea că din cauza unora cari nu vor să-și dea din mână rosturile lor și nu vor să intre „ai noștri" pe la ei, țara continuă să fie bătută de Dumnezeu.

Iar d. Brătianu, sprijinit pe voința poporului, manifestată într'un mod răsunător — poate cere pentru el singur cinstea și datoria de a lua în mână destinele acestei țări.

Știrile zilei

Infrângerea bolșevicilor în Ucraina

Biroul presei ucrainene anunță din Lemberg că răscoala în Ucraina a luat proporții atât de mari, încât în ultimele zile, toate „gu erniile" de pe malul drept al Dniprului sunt invadate de insurgenți.

In toate aceste regiuni, autoritatea sovietică este înăbușită cu desăvârșire.

Bandele Roșii fiind bătute de către insurgenți, sau trec de partea inamicului, sau — demoralizate cu desăvârșire — se retrag în debandadă prin pădurile seculare din împrejurime.

Unele detașamente ale insurgenților în zilele din urmă au făcut peste 30.000 prizonieri bolșevici.

Opera contra revoluționară este condusă de către șeful de Stat-Major al armatei insurgente: general Tutanik.

Criza guvernamentală din Belgrad

Intrunirea de azi de la clubul Radical n'a adus nici de data aceasta o soluțiune definitivă, eri el de guvern!

Intrunirea a fost presidată de șeful Partidului Radical și primministru Pașici, căruia e drept, plenul i-a votat încrederea cu unanimitate, cerându-i însă, în același timp să prezinte regelui demisia actualului Cabinet.

Pașici după aceasta s'a prezintat imediat Suveranului, care a primit dimisiunea întregului guvern.

O dilemă pentru țaraniști

Presimțind că la congresul partidului liberal țăranii vor veni să participe într'un număr covârșitor de mare și că deci acest congres va fi înainte de toate un congres al țărănimei, „Aurora" d-lor Lupu și Cocea se grăbia să scrie, încă deVineri, următoarele: „Acești țărani nu sunt țărani veniți, ci aduși. Nu-s oameni sosiți de bună voie, ci cu plată. El reprezintă trecutul urât, robia, corupția, întunerecul și ignoranța".

In același număr însă, polemizând cu d. Iorga, care, într'un interview recent, afirmase că „o conștiință țărănească luminată nu există încă", Aurora *se silește să arate că această conștiință luminată există, și încă „puternică" și „dârză", și, ca dovadă supremă, ziarul domnilor Lupu și Cocea ne vorbește despre țăranii cari au luat parte la congresul partidului țărănesc.*

Aceasta înseamnă că cei 30.000 de țărani cari au luat parte la congresul liberal reprezintă „corupția" și „ignoranța", și că numai cei veniți să asculte ideile anarhiste ale d-lui C. Stere sunt cu adevărat reprezentanții unei conștiințe țărănești luminate.

Dar susținând acest lucru, ziarul d-lui Lupu nu bagă de seamă că dărâmă însuș temeiul politicei țărăniste.

Pe ce se razimă oare politica partidului țărănesc dacă nu pe convingerea că în fața claselor de sus, mâncate de corupție, se ridică o clasă nouă, deținătoare a tuturor virtuților, care singură are dreptul să conducă și care nu este decât clasa țărănească? Care este justificarea luptei de clasă pe care o propagă partidul țărănesc dacă nu credința că țăranul, prin însuși faptul că este țăran, *reprezintă deodată și munca și virtutea și că, prin urmare, în fața lui, trebuie să se plece toate celelalte clase sociale pentru a întemeia un stat al țărănimei, — adică un stat al virtuților țărănești?*

Ori dacă țăranii cari au participat la congresul liberal sunt țărani aduși „cu plată" și deci țărani cari reprezintă „corupția, întunerecul și ignoranța", și dacă tot așa sunt și țăranii cari înțeleg să urmeze orice altă politică decât acela a partidului țărănesc, atunci unde-ți este clasa luminată și plină de virtuți cu care vrei să întemeiezi „statul țărănesc ideal?"

Iar dacă admiți împreună cu noi că a fi țăran nu înseamnă a fi neapărat și deținător de virtuți, că virtuțile sunt bunuri individuale, și nu bunuri de clasă și că deci și jos pot fi oameni răi după cum și sus pot fi oameni buni, atunci de unde pretenția de-a ridica țărănimea la rangul de „quatrieme état" și de a-i atribui rosturi politice revoluționare?

Lipsa de locuințe la Cluj

Legea oficiilor de închiriere este o ficțiune

Guvernul, pentru a da o deslegare problemei lipsei de locuințe, a instituit oficiile de închiriere cu legea lor proprie.

Modul de aplicare al acestei legi, însă, este departe de a da vreun sprijin acelora care sunt fără locuințe. Am putea zice că legea a devenit chiar o ficțiune

In localitate, există ca o anexă a oficiului de închiriere, — un birou instalat la Primărie și care se cheamă „Biroul încuartiruirei", cu atribuțiunea de a rechiziționa locuințe.

Este natural ca mai ales funcționarii mutați aci în localitate, în interes de serviciu, să se adreseze acestui birou. După multe insistențe și tărăgăniri, solicitatorii de locuințe dobândesc un fel de bonuri, cari le dau dreptul, ca atunci când s'ar găsi vre-o locuință — și aceasta numai printr'o întâmplare fericită să se mute în ea.

Deci, biroul de încuartiruire nu dă locuințe ci bonuri. Cele de mai multe ori se dau mai multe bonuri pentru aceiași locuință care eventual se va fi găsind liberă.

Ne întrebăm: care este rostul acestui birou, cu o pleiadă de funcționari bine retribuiți, care nu face altceva decât să emită bonuri? Evident că el este o ficțiune, atâta timp cât nu-și dă osteneala să rechiziționeze camere și să exercite un control serios asupra caselor cari ar putea să adăpostească pe acei ce sunt siliți să stea pe drumuri.

In legătură cu aceasta, suntem informați că biroul încuartiruirei și-a suspendat activitatea în ceeace privește pe solicitatorii „civili", rămânând ca oficiul acesta să funcționeze numai pentru militari

Firește că ar fi foarte greu să căutăm a pătrunde în logica acestei dispoziții ...itrare și nelegale, pentru ca ... am lovi de concepția bizară, în materie administrativă, a guvernului Averescu, — care recunoaștem că este foarte ciudat.

Concluzia este: legea oficiilor de închiriere a devenit o ficțiune, care dovedește odată mai mult anarhia și debandada regimului averescan.

In preziua alegerilor pentru Camera de Comerț din Cluj

Iată-ne în preziua alegerei nouilor membri cari vor forma Camera de Comerț și industrie din localitate.

Nu este ziar care să nu urmărească această alegere, nu este reprezentant al vieței economice — oricare ar fi tabăra din care face parte, — care să nu se intereseze cu o vie atențiune de rezultatul pe care aceste alegeri îl vor avea.

Și lucrul este explicabil.

Clujul — ca centrul cel mai de seamă al Ardealului, are chemarea de a juca un rol important în viitoarea mișcare economice. El va fi purtătorul de cuvânt pentru întreaga viață economică a acestei provincii și va avea deci rolul greu de a arăta guvernelor cari se vor perinda la cârma Țărei care este în fiecare moment situațiunea reală și cari sunt mijloacele menite să asigure o cât mai bună propășire intereselor economice ardelene.

Fără a face acțiune regionalistă, Camera va fi totuși chemată să-și spună cuvântul în toate chestiunile mari ale acestui ținut, îngrijind în primul rând de afirmarea ...rgiilor naționale și dând celor dela cârma Țărei sfaturile cele mai potrivite cu interesele și problemele locale.

Dat fiind marele și greul rol ce această Cameră, bine condusă va avea să-l îndeplinească în viitorul cel mai apropiat, se impune cea mai mare băgare de seamă la alegerea membrilor. Intr'o chestiune atât de importantă, în care sunt în joc interese atât de mari pentru propășirea neamului, alegerea nu poate fi lăsată la capriciul întâmplărei, nici la discreția unor anumite elemente, cari caută să tragă foloase personale din aceste alegeri. Se știe, doară, că mulțimea alegătorilor a formează massa aceea de mici negustori și meseriași, cari în cea mai mare parte nici nu știu ce este o Cameră de Comerț, nu cunosc rolul și răspunderea unei astfel de instituțiuni, și cari prin urmare pot fi ușor ademeniți de demagogii cari și-au făcut apariția până și în jurul acestei chestiuni.

N'avem decât să privim cum se alcătuiesc diferitele „liste" pentru a vedea ce mare rău s'ar creia vieței economice, dacă aceste elemente vor fi lăsate să-și urmeze activitatea începută.

Nu poți vizita o bodegă, un local de aperitive fără să te întâlnești cu câte un individ care se ocupă cu alcătuirea unor astfel de liste, ștergând și intercalând nume între o țuică și un șpriț, după cum i se plătește consumația sau nu.

Aceasta este o situațiune intolerabilă, menită a scădea prestigiul unei instituțiuni ca aceea de care este vorba, și credem că înainte de alegeri ar fi bine să se cerceteze valoarea di-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

teriților „aspiranți", și din câte liste circulă astăzi să se formeze o singură listă cuprinzând pe adevărații reprezentanți ai vieței economice românești.

Se poate, totuși, cunoscută fiind purtarea unor anumiți oameni, ca la alegeri să avem surprize de acelea, care să pună în joc soliditatea și buna reputațiune de care trebuie să se bucure o astfel de instituțiune.

Ei bine, pentru a înlătura o atare eventualitate, este de datoria celor chemați să intervină cu toate mijloacele ca să se asigure o alegere lipsită de intervenții oculte, politice sau de tarabă.

Și mijlocul este unul singur: în Cameră să fie aleși numai oameni cari să aibe o situație bine determinată în organismul vieții noastre economice.

ECOURI

Donațiunea unui învățător

La 28 Octombrie a. c. a fost înmormântat în Tinca învățătorul confesional pensionar Aron Popoviciu. În testamentul său, acest bun român a lăsat o fundațiune de 40.000 Lei pentru ajutorarea studenților români săraci ort. români, cari „voesc să meargă la învățătură mai înaltă". Fundațiunea va purta numele lui „Aron Popoviciu" și se va administra de către comitetul parohial din Tinca.

Iată unul din vechii noștri învățători confesionali, care a înțeles că viitorul neamului se asigură numai prin oameni luminați — propovăduitori ai acelei lumini pe care a servit-o și el în umila lui școală.

Este acesta cel mai frumos gest ce-l poate face un învățător român ajuns la bună stare.

Dee D-zeu ca din pilda lui să învețe și alții.

Este luna locuită?

Pluralitatea lumilor locuite în Universul sideral a preocupat totdeauna pe astronomi începând cu Fontenaile până la cei din zilele noastre. Dacă spiritul omenesc a conceput alte planete locuite de oameni, niciodată însă nu s'a admis ipoteza că luna ar putea să adăpostească oameni.

Dovezile că luna este lipită de atmosferă sunt multe. Luna nu posedă nici oxigen, nici azot, nici vapori de apă.

În acest condiții viața este imposibilă. Totuși, astronomul american, Pickering, cunoscut prin lucrările asupra planetei Marte, afirmă că a observat în lună căderi de zăpadă și depozite de ghiață. În văile întunecoase ale lunii a observat apariția bruscă a câmpurilor înverzite ca și cum ar fi izbucnit o vegetație spontană.

El a mai înregistrat și existența erupțiilor vulcanice.

Până astăzi s'a crezut că vulcanii din lună sunt stinși de milioane de ani. Cercetările acestea s'au făcut în Peru și în Jamaica, la înălțimi foarte mari cu atmosferă curată, neîntinată de vapori de apă.

Comemorarea marelui fizician Ampere

Astăzi s'a serbat la Sorbona, sub președinția lui Millerand, centenarul descoperirilor fizicianului Ampere. La celebrare au asistat Letrecquer, Paul Laffoot, Vidal, Appel și rectorul Universității. Bertnelot, membru al institutului a arătat principalele lucrări ale lui Ampere, care au servit ca călăuză în cercetările moderne asupra constituției materiei. Apoi a rezumat opera matematică a marelui savant, Letrecquer, înlocuind pe Berard ministrul instrucțiunii publice care era reținut la Senat, a vorbit în numele guvernului. El a declarat că opera lui Ampere a fost aceea a spiritului, în care munca a fost o lege veșnic respectată. Din timpul tinereței sale, de când inteligența sa a început să se deschidă și până în ziua morții sale, Ampere n'a lăsat să treacă o singură oră fără ca să nu adauge ceva la opera sa.

Geniul său matematic l'a dus foarte curând spre cercetări precise și trebuia să găsească în patrica analizei, disciplina care convine spiritului său deductiv.

Un milion de mărci pentru un tablou

La o licitație pentru galeria contelui Adelberg și alte tablouri ale unor particulari din Stuttgart, un tablou al lui Fenerbach „Copil pe plajă", oferit pentru 400.000 de mărci a fost cumpărat după o vie luptă de trei minute pe prețul de 1.010.000 mărci, suma cea mai mare (dacă nu ținem seama de cursul actual al mărcii) ce s'a obținut până acum la licitațiile din München. Cumpărătorul a fost Dreyfus, tabloul pleacă în Elveția.

Moartea unui luminător

Ființă de mulți, isolat în singurătatea munților, unde își căuta sănătatea-i zdruncinată, s'a stins în floarea vârstei, unul din luminătorii vechiului Zărand, vrednicul profesor dr. Traian Suciu.

Aceia, cari au cunoscut frumoasele calități ale acestui dascăl și aceia cari au avut fericirea de a se adăpa dela isvorul limpede al cunoștințelor sale, îi regretă pe acest om, care, pentru luminar a ținutului și-a dat toată energia sa materială și morală.

Pentru ajungerea scopului, el nu cunoștea obstacole nici atunci, când pumnul străin lovea fără milă tot ce era românesc.

În timpul organizării noastre naționale casa prof. dr. Tr. Suciu era deschisă tuturora, cari doreau un sfat înțelept.

A căzut însă la pat, acest dascăl al nostru și de aproape 2 ani se muncea în suferințe trupești. Nimeni nu credea totuși că va pieri în floarea vârstei sale.

Liceul român din Brad, a pierdut prin el, pe unul din cei mai buni apostoli ai săi, învățătorimea pe un lumi at îndrumător, iar noi toți, pe un apostol al neamului, care cu dragă inimă umbla printre țărani și alți muncitori dându-le sfaturi-și deșteptându-le conștiința națională.

Șt. Pașca
Student.

Însemnări

Propaganda culturală

Sub influența războiului care a îmbogățit dicționarul curent al limbei cu cuvinte noi, se vorbește și la noi de „ofensiva" sau „defensiva" culturei românești în provinciile de curând desrobite.

Și discuțiunea, cum de obiceiu se face la noi, a luat forma atacurilor personale pe când în fond este o chestiune care nu numai că nu privește pe nici o persoană, dar ea trece dincolo chiar de timpul nostru. E o problemă sufletească ale cărei soluții le vor aprecia nu noi cei de astăzi, ci urmașii noștri. În joc este extinderea spiritului nostru românesc în teritoriile unde atâtea alte minorități își trăesc viața liberă, alături de noi.

Se vorbește, însă de o ofensivă pe care cultura noastră, ar trebui să o ia față de manifestările culturale ale minorităților, pentru ca aceste minorități să nu devină ceea ce era Grecia veche, care după vorba poetului latin era învinsă cu armele dar stă până prin puterea spiritului ei. De sigur, ungurii și sașii nu sunt față de noi, ceace subtilii admiratori ai lui Platon, erau față de Romani, dar iarăși nu ne poate lăsa indiferenți lupta noastră culturală, față de cultura străină. Statul nostru care are rolul de tutor față de minoritățile etnice, are întreaga datorie de a-și dovedi superiorități a ei printr'o propagandă culturală intensă, susținută și inteligent făcută. Și pentru aceasta e nevoe să se facă pentru popularizarea culturei noastre nu încercări timide ci opere fastuoase. Să se ducă în Ardeal nu o trupă de teatru, ci cele mai alese personalități ale teatrului nostru; să meargă în Ardeal și în Bucovina, în Basarabia și în Banat cei mai valoroși concertiști, orchestre complecte dirijate de toți marii șefi de orchestră; să se țină șezători de către toți pontifii literaturei noastre, sub auspiciile Academiei Române... Trebue astfel ca centrul să trimită tot ceea ce este mai ales în cultura noastră pentru că să se simtă marea valoare a metropolei culturei noastre.

Propaganda este o operă care cere fast, munificență și expansiune generoasă. Autoritatea se impune, nu numai se suggerează pe căile mode te ale propagandistului per pedes apostolorum...

Petronius.

Cărți și reviste

Au apărut:

„Sănătatea publică", — nr. 10. Buletin oficial al inspectoratului general al sănătății publice și al ocrotirilor sociale, din Cluj. Sumarul: Lege pentru modificarea unor articole din legea sanitară; legea din 1 Aprilie 1908; confirmarea personalului central și extern al inspectoratului general; mișcarea în personalul sanitar din Transilvania; de la inspectoratul general; dispozițiunile principale privitoare la curatela și tutela (de d. dr. Oct. Costea).

Evoluția No. 1 și 2 — Cluj. De ce „Evoluția" și nu ori „Progresul", ori „Abstracția"?

Cel puțin titlu ar fi corespuns programului: „revista noastră ar poată figura ca una din cele mai prețioase publicații, ca o adevărată comoară în casa fiecărui român" etc. În bună parte titlul ar fi răușit să „răspândească cultura".

Cu tot titlul „de ordine" materialul e revoluționar: „cultura" și mai ales „iubitorii de artă și știință" se gândesc în fața unei veritabile revoluții.

Dorim ca publicațiile române din Ardeal să poată ține piept acelor ungurești. Până acum numai „Gândirea" își justifică apariția.

Cu toate, că redacția „cu poștă" trimete producțiile nedemne de „Evoluția" la „Gândirea".

Dăm toate asigurările, că am cetit ambele numere. Ilustrațiile bine executate.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Armata roșie

Bolșevicii prepară mobilizarea generală în Rusia sovietică.

Evenimentele din Rusia se precipită cu pași repezi.

Mișcarea contra revoluționară se intinde. Sovietele sunt în mare primejdie.

Față de această situație credem interesant să dăm câteva date cu privire la armata roșie, care în momentele de față este pusă la grea încercare, — ea fiind singurul sprijin prin care regimul sovietic ar mai putea să menție un timp foarte limitat actuala situație din fostul imperiu țarist.

*

La începutul anului 1919, armata roșie nu era de cât o strânsură de bande fără nici o legătură.

Comisarii poporului hotărau la întâmplare și după necesitățile momentului contingentele cari trebuiau să fie chemate sub arme. Sovietele provinciilor erau însărcinate cu îndeplinirea acestor ordine. În deosebi ele trimeteau oamenii de care voiau să se scape, indiferent de vârstă și de situația lor familiară. Pentru a împedeca devastările se făceau răspunzătoare familiile celor cari plecau.

Bandele acestea nu au comandanți; foarte puțini ofițeri au rămas în armata sovietică și câți au mai rămas nu au nici o autoritate. Erau foarte de aproape suprave hiați, fiindcă păreau suspecți. Toate ordinele lor trebuiau să fie aprobate de un comisar. Aceste trupe fără suflet, fără ideal, fără nici un avânt patriotic nu se luptau mai de loc.

Pentru a le împedica să fugă, a trebuit să se înființeze pe lângă fie care unitate un detașament de comuniști.

Bolșevicii și-au dat de îndată seama de situație: le trebuia o armată solidă pe care să se poată bizui.

*

În acest scop conducătorii bolșevici au hotărât și câștige această armată cauzei lor, infiltrându-le ideile comuniste.

Fie care divizie avea un birou special însărcinat să răspândească aceste idei în masa soldaților. Propagandiștii primeau de la acest birou temele conferințelor, cari aveau ca subiect în cele mai multe cazuri știri mincinoase și fanteziste, cari conveneau tendințelor bolșeviste, de pildă: în țară oarecare s'a declarat greva generală lumea moare de foame, sau cutare națiune vrea să reia relațiunile economice cu Rusia sovietică. Alte ori se arăta un Stat care caută o alianță politică — Revoluția mondială se apropie etc.

Încercările lui Judenici, Denikin, Wrangel și Kolceak pentru, a impune prin forță — cu ajutorul străinătății, — un guvern reacționar în Rusia, au fost de un mare ajutor în propaganda bolșevică. Ele au atățat soldații roșii în contra apărătorilor țarismului.

Războiul contra Poloniei în 1920 a fost purtat de armată roșie cu multă însuflețire. Ura contra Polonilor este așa de generală în Rusia, în cât, cu acest prilej, ofițeri din vechea armata rusă au venit din străinătate pentru a lupta în rândurile armatei roșii. Acest entuziasm a fost însă de scurtă durată.

Dezertarea este o boală de care suferă armata roșie. Toate regimentele publică în chip periodic liste nesfârșite de dezertori. Măsurile cele mai severe n'au putut să pună capăt acestor defecțiuni. Pare că soldatul roșu este pătruns necontenit de dorul locului natal.

În unitățile bolșevice, disciplina a devenit foarte riguroasă. Bolșevicii au trebuit să restabilească autoritatea ofițerului, căruia i-au dat dreptul chiar la ordonanță!

Starea sufletească a armatei roșii este cu totul caracteristică. Bolșevicii au știut să facă din soldatul roșu, o unealtă de luptă contra reacționarismului încercat din străinătate dar n'a putut să-l convertească la comunism. Prins în organismul acestei armate, supraveghiat de aproape de detașamentul comunist, destul de bine hrănit, — bolșevicii au putut până în prezent să se servească de dânsul pentru a potoli toate răsvrătirile, însă nu l'am câștigat, — și aceasta se observă aproape pe fie care zi.

Soldat l roșu ascultă de ordinele vechilor ofițeri, însă refuză de a executa pe acelea ale ofițerilor noului regim. Sovietele au simțit acest spirit din armată și au o mare teamă de revolte. Măsurile de precauție se înmulțesc. Astfel, soldatul roșu n'are voie să aibă cartușe; singur numai soldatul comunist are acest drept.

*

În 1920 după semnarea păcii între Rusia și Polonia, bolșevicii au găsit necesar să demobilizeze armata lor, aceasta conform doctorimei comuniste.

La 17 Decembrie 1920, Trozki declară, în congresul de la Moscova că Rusia trebue să-și reducă armata, dar fără a slăbi puterea sa. Este destul de a ne raporta la decretul constitutiv al armatei sovietice din 1 Ianuarie 1918, pentru a ne convinge că comuniștii nu sunt decât niște feroci imperialiști: Armata roșie — zice acest decret — trebuie să devină o armată internațională, pentru a susține viitoarea revoluție socialistă în Europa.

Lenin a spus același lucru:

Cronica politică

Congresul partidului național-liberal și întrunirea comitetului executiv al parlamentarilor naționaliști ardeleni. Cam târziu, dar încă în termen, situația provocată de șovăielile naționaliștilor ardeleni s'a clarificat.

Conform condițiunii puse, de d-nii Maniu și Vaida, partidul național își duce lupta „paralelă".

In acelaș timp congresul partidului național-liberal, la București, partidul național-ardelean și-a ținut întrunirea executivului la Cluj.

La Cluj s-a hotărât abținerea mai departe dela ședințele parlamentului care împreună cu guvernul „nu au încetat de a rămâne în afară de legi și a duce țara la ruină materială și morală, printr'o politică nefastă și vinovată".

La București cei 40 de mii de delegați ai țării, întregi, în partidul național-liberal să ia răspunderea situației chiar singur.

Congresul a votat statutele, a ales comitetul central — din care fac parte și d-nii: Pordea, Petre Corneanu, Halița, Lepadatu, Meruțiu, Teculescu și Piso — cari pe lângă ceilalți fruntași liberali din Ardeal, Bucovina și Basarabia vor avea răspunderea în ținuturile unite.

După cât știm — dintr'o sursă de primă încredere — la București tratativele dintre ambele partide s'au reluat.

De data aceasta un lucru se știe precis: că dl. Brătianu nu va mai aștepta mult pentru a lua răspunderea singur.

Dsa este pus în situația critică de a asculta interesele locale ale câtorva ori de a asculta ordinul categoric al partidului său — reprezentat prin cei 40.000 de delegați cari au blamat unanim regionalismul de pretutindenea.

Situația s'a clarificat.

Afacerea Telega

— Ministrul Văleanu și advocații C.f.r. —

Celebrul general și ministru al Comunicațiilor care a comandat Român ei locomotive la un samsar, Brutinel, care nu are nici-o locomotivă, ministrul care i-a dat și acont 400 milioane, — a fost prins cu mâța în sac de către propriul său contencios.

După ce a încercat — și n'a reușit să cedeze străinilor căile ferate, a încercat să „cumpere" pentru c.f.r și niște șine în valoare de 20 milioane, șine care erau proprietatea c. f. r pe care pusese mâna laretragerea nemților un oare care domn Telega.

Strălucită minte: Ministrul cumpăra a doua oară materialul care-i aparținea! Strălucită combinație, prin care se luau din banul public 20 de milioane.

Prins cu ocaua mică de avocații căilor ferate, care s'au adresat justiției, ministrul încearcă să se apere în „Îndreptarea".

D-sa spune că d-sa a dat ordin să se declare apel împotriva ordonanței prezidențiale dată d-lui Telega de tribunal conform cu aprobarea d-sale ministrul.

Dacă d-sa, și nu avocații c. f. r. s'a adresat justiției, cum explică d-sa că a aprobat mai înainte cumpărătura recunoscându-i d-lui Telega dreptul de proprietate asupra șinelor c. f. r.

Telega nu e cerut decât recunoașterea aceluiași drept recunoscut de dl Văleanu. Pentru ce, dnă ce i a recunoscut acest drept, să ceară apoi anularea ordonanței tribunalului care nu făcea decât tot să recunoască dreptul lui Telega.

A consultat contenciosul când a recunoscut dreptul lui Telega și a aprobat oferta acestuia?

De ce a evitat să consulte avocații c f r ferate, cari sunt și ai ministrului?

Dacă nu i-a evitat, cum se face că av ca ii c. f. r. nu i-au arătat la timp „greșeala"? Dl gen. Văleanu nu ar fi aprobat atunci oferta.

Ori avocații c. f. r. au fost „de același părere" cu d-sa?

Pentru ce a avut nevoie să dea ordin „Contenciosului" ca să declare apel?

Dacă avocații c. f. r. știu chestia nu ar fi declarat singuri apelul — aceasta fiind datoria lor?

Ori avocații c. f. r. sunt aceia cari îl „protejează" pe Telega, și aceia cari au încercat să păgubească c. f. r. de 20 de milioane?

Și încă o întrebare:

A dat în judecată și cerut destituirea avocaților c. f. r. pentru necredința în serviciu, incapacitatea grav dăunătoare și încercare de „păgubire"?

Dl Gogu Văleanu-Brutinel nu va putea răspunde niciodată la aceste întrebări.

Pentru că adevărul e de partea noastră: Dl Avocat Mihai Cârlescu, subdirectorul Contenciosului c. f. r. l-a prins pe ministru cu ocaua mică și pentru a-și apăra administrația, a declarat apel *contra* voinței d lui Văleanu care a încercat să „păgubească" statul de 20 milioane și a fost prins și dejucat de subalternii d-sale.

Declarațiunile politice ale D-lui prof. Iorga

Organul oficial al sașilor „Deutsche Tagespost" publică unele declarații făcute corespondentului de d-l prof. N. Iorga cu privire la reîntoarcere d-sale în Parlament:

„Mă simt prea obosit de a mai lua parte la toate frământările pe care le reclamă actuala situație. Las acest lucru altora, cari se găsesc mai autorizați de a pune mâna pe cârma Țării".

Întrebat fiind ce crede d-sa despre spiritul și ideile lui partidului Țărănist d-l Iorga spune, că un asemenea partid este chemat să reprezinte conștiința țărănimii ceace îi lipsește cu desăvârșire acestui partid.

„Cei mai mulți partizani ai d-lui Mihalache habar n'au ce va să zică a reprezinta interesele păturei de jos: țărănime.

Ei formulează numai principii și nu-și dau seama, că dintre aceste multe principii numai unul singur are valoare universală: cinstea atât în viața privată, cât și în cea publică; ori partidul care nu va fi adoptat acest principiu, înseamnă că își clădește viitorul pe nisip.

Pentru D-l Iorga toate teoriile cu caracter materialist nu au nici o valoare: singura valoare constă în refacerea moralei.

Gradarea funcționarilor publici

Lucrările pentru unificarea gradelor de funcțiuni publice încredințate de consiliul de miniștri unei comisiuni speciale, sunt pe sfârșite. Principiul care a călăuzit comisiunea în lucrările sale a fost acele al clasificării funcționarilor, în primul rând, după merite personale și al stabilirei, în al doilea rând, a unei erarhii uniforme a diferitelor funcțiuni publice în raport cu importanța lor în stat.

Funcționarii publici au fost repartizați în patru mari clase și anume:

In clasa A au fost trecuți funcționarii cari posedă titlu de doctor, licențiat sau alte titluri echivalente cu cele două dintâi.

Din clasa B fac parte numai funcționarii cu bacalaureatul. In clasa C au fost trecuți funcționarii cu 4 clase secundare sau alte studii similare, iar în clasa D acei cu studii inferioare gimnaziului.

Funcțiunile publice au fost deasemeni repartizate după gradul importanței lor în 11 ranguri.

Avansările funcționarilor se vor face gradat.

In viitorul budget, salariile vor fi prevăzute conform acestei clasificațiuni, toți funcționarii din același rang și clasă, urmând să primească aceleași apuntamente.

Datorită acestui fapt diferențele neustificate și de multe ori nedrepte, între salariile ce să plăteau diferitelor categorii de funcționari, vor dispare.

Congresul partidului Național-liberal din București

(Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru special.)

Peste 10.000 de congresiști. — Sub carul liberal. — Auditoriul se mărește. — Intocmirea comisiunii permente a centrului Național-liberal.

In afară de întrunirea din sala „Eforiei", peste 10,000 de oameni, reprezintând toate straturile sociale, — printre cei de față se remarcă mulți străini, ceiace dă privelișteî o nuanță interesantă — așteaptă nerăbdători să li se spună cuvinte de nădejde, de scăpare.

Pe o estradă improvizată au vorbit, pe rând d-nii: Lambru, Jean Th. Florescu, Amos Prâncu, I. Gîrcuiescu, Popovici, Ioan Șerbănescu și sătenii: Ioan Vișoiu și Diaconescu. Aceștia din urmă au fost furtunos aplaudați de asistența care, în mai puțin de-o oră ocupase întreaga porțiune din fața „Eforiei", până dincolo de piața din dreptul „Cercului militar".

Toți oratorii laolaltă au vestejit cu asprime faptele săvârșite de guvernul generalului Averescu, a cărui continuare la cârma Țării o duce la ruină completă.

Cuvântările au fost aclamate de asistență, iar la auzul numelui d-lui Ion C. Brătianu — șeful partidului Liberal — mulțimea a izbucnit în entuziaste ovațiuni.

Ședința de eri.

Eri, Luni, s'a întrunit noul comitet central al partidului, la sediul său.

Discutându-se continuarea propagandei active pentru răsturnarea regimului Averescu, aceasta a fost votată în unanimitate așa după cum a fost expusă de vorbitori.

In acest comitet s'a mai procedat la cooptarea de noui membrii, pentru a organiza cât mai bine comitetul.

Apoi au fost aleși — prin vot secret — ca delegați permanenți ai centrului Liberal d-nii: dr. Angelescu, Victor Antonescu, Vintilă Brătianu — foști miniștri — Em. Antonescu, C. Baicu, Const. Brătianu, prof. N. Bănescu, Alex. Constantinescu — fost ministru — Nic. Bălinescu, dr. Ciugureanu, G. Corbescu, Cosma Aurel, dr. Chirculescu, G. C. Duca și prof. C. Disescu — foști miniștri, C. Dimitriu, M. Pherekyde — fost ministru, — Jean Th. Florescu, prof. Alex. Lepădatu, G. Marzescu, — fost ministru — Leonte Moldovanu, C. Neamțu, M. Orleanu — fost ministru — prof. Pongrati, Toma Steltan — fost ministru, Vasile Sassu, prof. I. Simionescu, Nic. Sălvanu, dr. Zigrea și Gr. Vasiliu.

Ședința s'a terminat la ora 2 d. a.

*

Congresul partidului Național liberal va rămâne ca o manifestare populară unică în analele vieții noastre politice; iar rezultatul salvator cât mai grabnic al campaniei pentru răsturnarea guvernului actual poccupă întreaga opiniune publică din Capitală.

Restabilirea adevărului într'o chestie de locuință

Ziarele ungurești, și alături de ele și un ziar românesc, a vorbit acum câteva zile despre purtarea samavolnicească pe care Comenduirea Pieții ar fi avut-o față de d. Gyorgy Denes din str. Traian. S'a scris anume că acestui domn i s'ar fi luat cu forța singura locuință pe care o avea pentru a fi dată maiorului Cerkez din reg. 83 inf.

Iată însă care este adevărul. Actul de „samavolnicie" de care au vorbit ziarele maghiare a fost săvârșit nu de Comenduirea Pieței, ci de Comisia de încuartiruire prin hotărârea cu No. 6778 în virtutea căreia d. maior Cerkez a fost autorizat să ieă locuința d-lui Gyorgy Denes din str. Traian. Recursul acestuia a fost respins de d. C. Tănăsescu, directorul general al internelor, prin decizia cu No. 22886, decizie bazată pe declarațiunile d-nei Emma Pop, fostă chiriașă a d-lui Gyorgy Denes. Prin urmare nu poate fi de loc vorba de un act de samavolnicie săvârșit de autoritățile militare, — actul fiind în întregime săvârșit de autoritatea civilă. Dar poate fi numit acest act un act de samavolnicie? Este adică adevărat că locuința rechiziționată pentru maiorul Cerkez era singura locuință a d-lui Gyorgy Denes și că deci acesta a rămas aruncat pe drumuri? Din declarațiile doamnei Emma Pop rezultă că locuința în chestiune a fost închiriată prin intermediar cu 3000 de lei pe lună, și cu obligația impusă de d. Denes de a nu spune nimănui nimic.

Inainte de 1 Septembrie, d. Denes i-a propus doamnei Pop să facă contract pe un an, fixând chiria la 2500 lei lunar. Necăzând la învoială, d-na Pop s'a mutat în altă parte, iar locuința d-lui Denes a rămas goală până la 7 Octombrie, când, fiind rechiziționată, d. Denes s'a mutat în ea. Ori dacă d. Denes și-a închiriat locuința prin intermediar, fiind dispus să facă și contract pe timp de un an, înseamnă că d-sa mai avea și o altă locuință în oraș și că locuința din str. Traian era păstrată pentru specula. Intr'adevăr, în str. Györe Falvi 40, d. Denes mai are o locuință în care a și stat câtă vreme a putut să-și speculeze locuința din str. Traian. De îndată însă ce aceasta din urmă, devenită liberă prin mutarea d-nei Pop, i-a fost rechiziționată, d-sa, s'a mutat în ea, băgând în vechea locuință pe un morar.

Aceștia este adevărul pe care ar fi trebuit să-l cunoască și confrații dela „Gazeta Ardealului" înainte de-a face cor cu ziarele maghiare denunțând „samavolnicia" autorităților militare.

„Războiul este războiu. Trebuie să ne preparăm contra întregei Europe. Armata noastră trebuie să fie de fier."

Armata rosie constitue astăzi o armă foarte pestriță, care depinde de mai multe ministere cu diferite legi și regulamente.

Bolșevicii față de pericolul ce-i amenință încercă, în prezent, să pună pe fiecare ordine în această massă confuză. Au alcătuit centre de recrutare, instrucție și mobilizare, cari se întind pe un teritoriu a cărui populație este destulă pentru ca să formeze un regiment de infanterie. Fiecare centru se împarte în trei sectoare cuprinzând un batalion.

Centrul este condus de un comisar, care face recensemântul oamenilor în stare să poarte armele și care are în același timp răspunderea instrucției și echipării lor.

Prin acest procedeu, bolșevicii prepară mobilizarea generală în Rusia, care să-i poată pune la adăpost de orice eventualitate.

INFORMAȚII

Ziarele ungurești din Cluj publică știrea că studenții români din Paris au atacat legația română devastându-o cu pietre și au ocupat-o 48 ore.

Ei au părăsit localul legațiunii numai după ce s'a lipătit valuta.

*

„Tinerimea Română" din Diciosânmartin a luat inițiativa înființării unei societati-artistico-muzicală în cadrele Casinei Române pentru a da concursul său societăților culturale și de binefacere.

■

Luni 5 Decembrie se va ține în s la prefecturei din Sibiu adunarea generală a „societăței de ocrotire a alienaților și anormalilor mintali."

■

Vămile au primit ordin ca să scutească de taxa num i mașinăriile morilor mai mari de 50 cai putere.

■

Ministrul de interne printr'un ordin recent a făcut cunoscut că administrația și controlul sedriilor orfanale va face în viitor de organele administrative în baza dispoziiunilor art. 20 din legea din 1877 modificata în parte prin le ea din 1885.

*

S'a făcut cunoscut preoților români, cari ocupă funcțiuni în învățământ că la ocaziuni festive sunt obligați să poarte odăjdiile bisericești.

■

Primarii orașelor din Ardeal și Banat vor ținea, în cursul lunei viitoare, un congres la Timișoară.

■

Vămile au fost încunoștințate că maculatura ziarelor vechi precum și a hârtiei subțire, sunt prohibite la import.

■

Pe ziua de 1 Decembrie se vor face noui avansări în armată.

■

DOMNIȘOARA posedând diplomă de profesoară de cant și plan pentru școală secundară caută post în familie bună pentru a fi aplicată ca instructoare de clavir și limba germană pentru copii peste 8 ani Adresa la ziar sub „Profesoară. 1281

■

— S'a pus în vedere organelor C. F. R. că le este interzis a face intervențiuni directe către administrațiile căilor ferate străine pentru obținerea de permise gratuite de cale ferată. Aceste intervențiuni urmând a se face numai prin biuroul permiselor din ministerul de comunicații.

■

Ziarele vieneze publică următoarea desmințire a legațiunei României la Viena:

„Legațiunea regală română din Viena desminte, în numele guvernului său în mod cel mai categoric știrile răspândite în ultimul tim cum că M. S. regele Ferdinand al României ar fi candidat la tronul Ungariei. In România, nimeni nu se gândește la un atare proect și toate știrile în sensul acesta trebuesc considerate ca invenții tendențioase.

Vrednicul preot Aurel Jurca din Mierlău cu harnicul său învățătorul, au deschis un curs pentru analfabeții din comună. Fapta se laudă pe sine. Ne gândim cât n'ar putea face preoțimea în lungile seri de iarnă, dacar urma această pildă.

■

In urma unei dispozițiuni a direcției generale a C. F. R., personalul C. F. R. se consideră ca mobilizat și în viitor și nu va putea demisiona nimeni fără învoirea ministerului de răsboi.

■

Constatându-se din rapoartele oficiale că numărul declarațiilor de impozite depuse până acum în întreaga țară e foarte mic, și cum darea în judecată a câtorva milioane de contribuabili ar fi cu neputință, d-l Take Ionescu, ministru ad-interim la finanțe a trimis d-lui Titulescu, titularul acestui departament, o telegramă cerându-i să aprobe prelungirea până la 1 Ianuarie a termenului de depunere a declarațiilor.

*

O episcopie luterană este pe cale a se înființa în Cluj, pentru cei 59.000 credincioși luterani unguri din Ardeal. Se plănuise la început o episcopie comună pentru luteranii unguri și sași, dar sașii voind să-și asigure supremația asupra nouii eparhii, probabil că încurând se va înființa o episcopie și pentru sașii luterani.

Stoc însemnat

Tuburi de țigarete

Aida, Riz și Nil

1000 Bucăți Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

DACA DOREȘTI SA CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

467

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

■

Pușkás Béla și Körösi Duduș concertează alternativ cu capella lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marți drama „Floarea Munților" în rolurile principale Lotte Neumann și Rudolf Biebrach.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Marți creațiunea fabricei Ufa: „Proba de dragoste" în rolurile principale Mario Leiko și Gustav Saumler.

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marți "Cenușotca" dramă americană. In rolurile principale Eddy Polo și Frank Samming.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Marți: Proba de dragoste
Mercuri: Serva domnului
Joi: Răscoala de pe Aldem Besse
Vineri: Răsc. de pe Aldem Besse
Sâmbătă: Răsc. de pe Aldem Besse
Duminecă: Castelul misterios

CINEMA URANIA

Marți: Necunoscuta
Mercuri: Blodi Fox
Joi: Birja goală
Vineri: Birja goală
Sâmbătă: Birja goală
Duminecă: Micuța baby

CINEMA APOLLO

Marți: Floarea munților
Mercuri: Floarea munților
Joi: Samum
Vineri: Samum
Sâmbătă: Felinarul albastru
Duminecă: Felinarul albastru

Serata muzicală a Soc. „Doina"

Inițiativa Soc „Doina" de-a da producțiuni de muzică vocală urmate de dans vine la timp în Cluj de oarece năzuește să desvolte cultura muzicală și tot deodată să strângă tinerimea Clujului laolaltă, deprinzând-o cu danțul românesc.

Un merit mare al acestei societăți e și valorificarea cântărilor armonizate de I. Mureșanu, precum și cunoașterea frumoaselor bucăți ale lui G. Muzicescu executate de corul „reuniunei".

La producția de Sâmbătă seara, recitarea d-lui I. Caraba și a d-vei Chiorean au dat prilej auditorului să admire frumoasa versificație curat românească.

Citiți „Infrățirea"

Primele începuturi ale ziaristicei

Gazeta cea dintâi. — Cum se lucra un ziar la Romani. Apariția reporterilor. — „La Gazette de France". —

Intrebatu-s'au mulți dintre cititori de unde vine cuvântul gazetă, pe care-l rostesc, totuși, de atâtea ori în fiecare zi, ca să nu zic în fiecare ceas? Nu s'au întrebat, fiindcă nu fac filologie, după cum nu fac nici eu.

Astfel, fără pretenții, voiu reproduce pentru cititorii neștiutori de talia mea niște detalii găsite într'o lucrare, de asemenea fără aere științifice.

Gazeta este un cuvânt pe care, scris cu doi t, îl găsim în dialectul venețian, unde gazetta este denumirea ce se dedea unei mici monete. Cum Gazetta din Veneția se vindea tocmai pe prețul de una gazetta, cu timpul numele monetei a servit ca să arate chiar ziarul în sine. Când Cazavilan născocise ziarul cu cinci bani, la țară se ajunsese la credința că univers este sinonim cu ziar. Imi amintesc chiar că, în Breaza-de sus prin 1907, am auzit eu în umi pe un țăran cerând depozitarului de ziare un „univers". Depozitarul dându-i Universul, țăranul meu, care nu era prost din fire, s'a uitat la el, și a replicat: „Nu ăsta, domnule; vreau un „univers" mai bun".

Tot astfel s'a întâmplat și cu „gazetta", care a dobândit pe urmă importanța ce-și păstrează printr'o denaturare a sensului vorbei.

Primul ziar.

Dacă întrebi pe vre-un francez care a fost primul ziar, îți va răspunde fără ezitare: „La Gazette de France". Și într'adevăr „La Gazette de France" fost cel dintâi ziar francez, fundat în 1631 de către Théophraste Renaudot. Toți vizitatorii Parisului o știu, fiindcă bustul primului director de ziar franțuzesc se găsește în piața din rue de Lutèce, în fața prefecturei de poliție.

Dar nu acesta a fost primul ziar.

Dându-ne puțină osteneală, vom afla că Tacit spune că Junius Rusticus publica, în timpul lui Nerone Acta Diurna. Aceste Acta diurna aveau un tiraj restrâns, dar totuși mult mai mare decât acela al unor publicațiuni actuale, aparținând chiar unor grupări cari cred că progresează. Actele diurne se scrieau în trei mii de exemplare. Și fiindcă tiparul nu exista, și nici litografie ori paste de reprodus scrierea manuscrisă, se întruneau într'o sală mare, dela cinci până la șase sute de copiști, cărora le dicta textul, un redactor cu vocea puternică. Cu modul acesta, în trei ceasuri, ziarul era scris în trei mii de exemplare.

Gazetta (să-mi fie permis acum să întrebuințez și eu acest termen) lui Rusticus a avut o viață de peste cinci secole. Colecția ei constitue pentru istorici un isvor de documentare, grație căruia am putut să fim informați asupra căderei republicei, asupra istoriei politice și private a Cezarilor.

Voiu adăuga, fiindcă am uitat s'o spun adineaori, că „Gazette de France" a încetat în timpul războiului, după o existență, cam grea în ultimele decenii, de 286 de ani.

Reporterii își fac apariția

Nu a trecut multă vreme și s'a simțit nevoia de-a se informa publicul asupra tot ce se petrece, în toate domeniile vieții. Atunci au apărut primii reporteri, sub numele de subrostani, un fel de stenografi, cari făceau dări de seamă despre diferitele reuniuni.

Cicerone ne vorbește de ziarul unui anume Chrestus, iar Pliniu găsise în acelaș ziar, că la 784, în idei e lui Aprilie sub domnia lui August „un anume Crispinus Hilarus din Fisole, sacrificase în templu, dimpreună cu cei nouă copii ai săi, cu 27 de nepoți, 29 strnepoți și 8 nepoate". Frumos exemplu de înmulțire, pentru Franța îngrijorată, cu drept cuvânt, de scăderea populației.

Ași putea culege nenumărate informațiuni anecdotice, dar spațiul nepermițându-mi, mă voiu mulțumi să semnalez câteva din principalele ziare europene apărute încă de prin secolul al 16-lea. Căci, înaintea lui „Gazette de France" din 1631, vedem la englezi „English Mercury", caiete periodice publicate cu începere din 1588. Mercurul englezesc este prima publicațiune modernă cu caracter gazetăresc. Probabil prin imitare, la 1609, s'a publicat în Franța „Suite de l'histoire de la paix, commencant l'an 1605", care a urmat până în 1644, alcătuind o culegere de 25 volume în 8.

Vine apoi, tot în Franța, „Le Mercure Galant", care a dat naștere lui „Mercure de France" din 1792. Primul a apărut în Februarie 1672.

„Public intelligencer" în Anglia", la 31 August 1661.

„Gazette burlesque", „très pitoyable sous tous les rapports", după cum spune o monografie a presei, a apărut dela 1650 la 1656.

Mai avem „Le Journal des Savants", început la 1669, suspendat la 1792, republicat scurtă vreme în 1797, și apărând din nou la 1816.

Dar tot „Gazette de France" este considerată ca primul ziar francez, fiind consacrată chestiunilor politice.

Intre 1738 și 1798, adică timp de 60 de ani, a viețuit în Leyde, „La Gazette de Leyde" sau „Nouvelles extraordinaires de divers endroits", în format mic, dar care a fost una din foile cele mai curioase redactate în franțuzește. Ea imita în totul, ca format și orânduire a materiei, „La Gazette d'Anvers". Aceasta din urmă apăruse pentru prima dată în 1723, — la început, de 2 ori pe săptămână, Marțea și Vinerea, în limba flamandă.

Cu toată distanța enormă parcursă de ziaristică, simțim, totuși, o adevărată plăcere să ne-tească trecând în revistă primele închegări gazetărești; iar cititorii, cari, astăzi nu se pot lipsi de citirea zilnică a foilor favorite, trebue să se găsească fericiți că, în câteva ore, pot să cunoască tot ce se petrece în colțurile cele mai îndepărtate ale lumei.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 9

TELEGRAME

Cursul bursei la Paris

Lafayette 22 Noembrie

Romania : Leul n'a fost cotat.
Londra 57.87
Newyork 14.52
Germania 5.—
Belgia 93.7
Spania 20.21

Greva în Lorena

Greva lucrătorilor petroliști din Lorena nu a făcut progrese,

America dezaprobă discursul lordului Curzon

Presa americană comentează deja orabil discursul Lordului Curzon, vădit dispreț pentru conferința actuală.

Viviani aprobă ideea lui Harding de a convoca anual o Conferință internațională.

Protecția minorităților din Cilicia

Lafayette 28 Noembrie.

Nota Britanică relativ la acordul Angorei posedă un spirit amical, numai relativ la protecția minorităților creștine din Cilicia și frontiera conține o oarecare rezervă.

Trimiterea unui vapor la Mersiu va spre asigura supușilor Britanici din Cilicia.

Al 3-lea centenar al lui Moliere

Lafayette 28 Nov.

Comisiunea financiară a Camerei franceze a aprobat proiectul deschiderii unui credit de 2 milioane de franci pentru celebrarea centenarului al 3-lea de la nașterea lui Moliere.

Incident între Briand și Schanzter

Șeful Delegației Italiene la Washington. Schantzer a adresat o depeșă guvernului din Roma, desmințând incidentul între el și Briand.

Discuțiunea Comisiunei a fost vie, însă corectă.

Briand afirmă din nou punctul de vedere francez, Schantzer în schimb accentuează punctul de vedere italian.

Briand n'a pronunțat nici un cuvânt ofensător pentru Italia.

Concentrarea trupelor britanice se desminte

Din sursă oficială engleză se desminte concentrarea trupelor britanice, nici nu este vorba măcar de vre-o debarcare la Marseille.

Participarea Germaniei la conferința de la Washington

La caz de succes a Conferinței din Washington, președintele Harding ar fi dispus să aprobe, ca celelalte națiuni interesate să fie de asemenea chemate și acordurile obținute de aceste națiuni ar putea cuprinde eventual și Germania.

Așa fel de Conferințe de caracter similar se vor putea întruni pentru aplanarea diferendelor dintre națiuni.

Conferința actuală de desarmare va trebui urmată de alte conferințe periodice la cari națiunile vor discuta chestiunile internaționale.

Scăderea mărcei germane

In urma scăderii Mărcii Germania propune Cehoslovaciei să-i ofere lemne.

■

Ocupația sudică a Burgenlandului de către trupele austriace urmează fără incidente.

Transport de cereale prin Polonia în România.

Calea pentru transportul de cereale pentru România (Bucovina) prin Ludenburg — Petrovitz — Cracovia — Stanislau — Sniatyn nu s'a deschis încât din pricină că guvernul polon n'a admis nici până acum, ca transporturile străine să se facă pe teritorul polon.

Consilierul regentului Japonez

Viitorul consilier regent al Japoniei va fi prințul Kanin, fost elev la Saint Cyr și președinte de onoare al Societății Franco-aponeză.

Contele de China va face parte din anturajul imediat al prințului Hirohito.

Germania și desarmarea

Declarațiile recente a Lordului Curzon asupra politicei franceze nu par favorabile primite de către Statele unite.

Germania e dispusă să trimită la această conferință o delegație economică și militară pentru a discuta chestiunea desarmării pe uscat.

Un nou cabinet Bethlen

Budapesta, 27 Nov.

O telegramă din Budapesta ne anunță, că contele Bethlen a fost primit în audiență de către guvernatorul Horthy.

Bethlen a fost însărcinat din nou cu formarea unui Cabinet, ceeace se va face în cursul zilelor acestea.

America a preconizat planul unui Congres comercialo-industrial

Washington, 27 Nov.

Un înalt funcționar al departamentului industriei din Washington a declarat unor ziare americane, că în caz dacă Statele Unite nu vor întârzia de a aduce o soluțiune grabnică la Conferința de desarmare, atunci va convoca un congres industrialo-comercial, care va fi chemat să desbată chestiunea reparațiunilor impuse Germaniei ocupându-se totodată de situația industrială a întregei lumi.

Deschiderea Parlamentului

Solemnitatea de la Mitropolie. — Ce cuprinde Mesagiul. — Lipsa de entusiasm

Parlamentul și-a redeschis eri ședințele cu pompa obicinuită și după programul stabilit de mai înainte.

S'a oficiat un Te-deum la Mitropolie, la care au luat parte MM. LL. Regale Regele și Regina, A. S. R. Principele Carol cu întreaga suită.

■

La Cameră Suveranul a citit Mesagiul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare.

Mesagiul este caracteristic prin faptul că guvernul a fost silit să accentueze asupra necesității conlucrării tuturor partidelor.

Despre revizuirea Constituției nu spune nici un cuvânt, cu toate că guvernul intenționase să anunțe aceasta în Mesagiu.

A fost aplaudat numai pasagiul nașterei Principelui Mihai.

Nu se vede nicio însuflețire. Asistă numai o parte din majoritate.

Incinta aproape goală.

Intreaga opoziție cuprinzând și țărăniștii lipsește.

■

După citirea Mesagiului Suveranii se îndreaptă spre Palat.

Solemnitatea s'a sfârșit într'o completă lipsă de entuziasm.

Sfârșitul unui proces de calomnie

D. V. Hossu, prim notar al orașului Cluj, în legătură cu chestia concesionărei uzinelor electrice, a atacat pe unul din membrii comisiunei de studii, d. Carol Iahoda, aducând acestuia acuzația de spionagiu. D. Iahoda a sesizat justiția, și după multe tărăgăniri provocate de inculpat, procesul a avut loc Sâmbătă 26 Noembrie. Constrâns să facă dovada afirmației sale, d. Hossu a trebuit să recunoască absoluta ei netemeinicie și să ceară scuze formale, neputând aduce nici o probă pentru susținerea calomniei debitate.

In urma acestui fapt, d. Iahoda a cerut închiderea dosarului, cu condițiunea expresă ca cele constatate de justiție să fie aduse pe cale oficială și la cunoștința consiliului comunal care, desigur, va ști să ia atitudinea care se cere.

Din partea noastră, credem că procesul de care vorbim va servi de lecție și că pe viitor calomnia nu va mai fi utilizată cu atâta ușurință până și de oamnei a căror situațiune le impune mai multă seriozitate și un mai mare simț al răspunderei.

Diur ele funcționarilor în caz de deplasare

Consiliul de miniștri a fixat pentru funcționarii tuturor ministerelor, diurnele pentru timpul când aceștia se vor deplasa de reședință, în interes de serviciu.

Pe viitor aceste diurne vor fi: Pentru personalul inferior de serviciu, 30 lei pe zi; pentru personalul inferior specialist, lei 40 pe zi.

Pentru funcționarii cu salariu până la 800 lei 50 pe zi.

Pentru cei cu salariu dela 800—1300, lei 75 pe zi.

Pentru cei cu salariu dela 1301—1850, lei 100 pe zi.

Pentru cei cu salariile peste 1850 lei 125 pe zi.

Revizorilor școlari li se vor socoti leafa budgetară, plus gradația și 0.50 pe km., fără partea de cadră.

Inspectorilor școlari li se vor plăti costul cheltuelilor de transport, ce vor face.

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Național

Joi 1 Decembrie :
„Ginerele lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie :
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie :
(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

Cronica externă

Marți 29 Noembrie 1921

Ungaria nu pierde nici un prilej pentru a-și arăta șovinismul de care a fost călăuzită întotdeauna. Unul din aceste prilejuri a fost determinarea granței din spre România.

Se știe că o comisiune specială cu aprobarea Conferinței ambasadorilor a trasat în linii generale frontiera româno-maghiară, urmând ca apoi o comisiune mixtă, alcătuită din reprezentanții celor două Țări, să fixeze definitiv granița cu diferite semne convenționale pe teren.

Deși, Statul român, în diferite rânduri, a făcut intervenții la Budapesta, guvernul maghiar refuză de a-și trimite delegații în vederea lucrărilor de delimitare.

Este probabil că Ungaria are puternice interese ca guvernul român să nu-și ia toate măsurile de siguranță la granița maghiară și aceasta, desigur în legătură cu propaganda pe care Statul maghiar o întreține în România.

Guvernul român, pentru a pune odată capat acestei stări de lucruri, a făcut o nouă intervenție la Budapesta, și în cazul că Ungaria va căuta să trăgănească din nou obligațiunile ce are de îndeplinit, — delegații români vor proceda singuri la trasarea granței româno-maghiare printr'un șanț lat și adânc de doi metri.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Atitudinea Partidului National

Comisiunea executivă a Partidului Național a ținut Duminecă o întrunire la care au participat toți deputații și senatorii acestui partid.

S'a discutat chestiunea atitudinei partidului față de actualul Parlament s'a hotărât ca parlamentarii să rămână intransigenți în atitudinea lor de acum.

REINTRAREA TARANIȘTILOR IN PARLAMENT

După cum era de așteptat țărăniștii nu au putut rezista propunerilor pline de tot felul de tentații ale guvernului și au hotărât intrarea în Parlamentul Reșitel.

La consfătuirea țărănistă s'a redactat o declarație explicativă în care se arată motivele pentru care participă la lucrările Parlamentului.

Este cert că hotărârea țărănistă a fost luată în urma manifestațiunei naționale de eri a partidului liberal, — care a dovedit că întreaga țară este alături de național-liberali și contra anarhiei întronată de regimul averescan la care s'a asociat acum și gruparea țărănistă.

Țăraniștii dându-și seama că noile alegeri îi vor scoate din viața politică, preferă să ia parte la lucrările celui mai com promis Parlament.

■

CONSFATUIREA MAJORITATILOR

Majoritățile parlamentare se întrunesc azi la Senat.

D. Averescu va face un disperat apel la disciplina partidului, grav sdruncinată pe chestiuni de interese personale.

■

SUSPENDAREA IMPOZITULUI PE CAPITAL

Suntem informați că guvernul a hotărât suspendarea aplicărei impozitului pe capital.

Este fapt sigur că d. Take Ionescu va lua portofoliul finanțelor, pentru a aduce aceasta la îndeplinire.

Cazul d-lui N. Căciulă

Acuzat de delapidare, este totuși judecător în comisia de speculă.

Știe d-l judecător Președinte al Comisiunei pentru judecarea negustorilor speculanți că în dreapta d-sale îndeplinește funcția de judecător o persoană pusă sub acuzare, chiar la acelaș tribunal, pentru delapidare ?

Știe d-sa că acea persoană este d-l N. Căciulă, de la „Sfatul Negustoresc", — demnul reprezentant al comercianților — care a avut îndrăzneala deași se dă, la București, drept Președinte al Camerii de Comerț ?

Dacă d-l Judecător Președinte nu știe acest fapt, îl rugăm să binevoiască a lua cunoștință prin rândurile de față, prin care i-o afirmăm noi.

Să dispună cercetarea la tribunal și să se convingă dacă este. ori nu, adevărat că d-l Judecător Căciulă, — împuternicitul negustorimei clujene cu puterea de a pedepsi — este pus sub învinuirea de delapidare.

După ce va constata acestea, rugăm pe d-l magistrat — care știe cât de curată trebue să fie conștiința unui judecător — dacă d-l Căciulă mai poate avea autoritatea morală de a fi colegul d sale de magistratură — și dacă d l magistrat poate sta pe același estradă cu onorabilul domn Căciulă.

Noi, cunoaștem destul de bine rostul prezenței d-sale la Comisiunea de speculă și ținta pe care o ochește d-sa — și la timpul oportun — vom fi gata să prezentăm cele pregătite de d-sa.

Așteptăm rezultatul cercetărei pe care o propunem cu toată încrederea și cu toată nerăbdarea.

Trebue să ţineţi seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitaţi de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANŢA--NEW-YORK

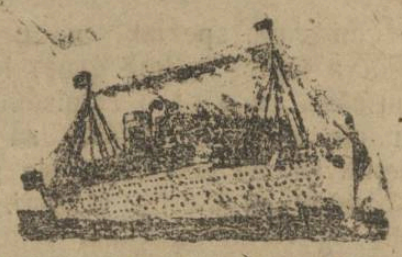

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate oraşele din Statele Unite şi Canada

Sucursalele: Constanţa Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanţa spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America şi doresc să obţie. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informaţiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obţine cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pasapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American şi pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abundenţă Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite şi asigurate.

Trebue luat în consideraţie că veţi voiaja cu vapoare cari sunt sub protecţia pavilionului American.

Poşta vapoarelor execută prompt orice expediţiuni. Se primesc şi mărfuri spre expediere.

P. S. Toţi doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informaţiuni, şi detalii necesare plecărei. Notaţi-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi la toate agenţiile de publicitate.

!

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosînzeana* Piaţa Unirii

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrăţirea“ celui. care va face 5 Abonamente

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

◆◆

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plici de emali în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rosidescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7, TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17

Anchetele noastre

Anomalii administrative

Intervenţia unei autorităţi în decisiunea altela slăbeşte însăşi autoritatea Statului.

Scena se petrece la Cluj.

Un oficiu cu consilieri destul de pricepuţi au luat o hotărâre. S'a şi executat peste cateva zile. Insă surveni intervenţii pe la superiorii oficiului în chestiune totuşi fără rezultat a fost distrus. Ministerul respectiv, la fel. Interesant în cazul s'a adresat atunci în America la prietenii de acolo — căci trebue să adăugăm că maghiarii din Ardeal au mulţi prieteni în America. De acolo din partea unei societăţi a sosit o întâmpinare la un alt departament ministerial din Bucureşti — însă nu prin consulatul vreunei ţări ci aşa fără să treacă măcar pe la vre-o autoritate a Statului,

Intâmpinarea e un act scris în englezeşte cu o traducere în franţuzeşte având o ştampilă engleaească pe cari cei din minister nu au verificat-o dacă e adevărată sau falş. Actul protesta în contra oficiului din Cluj care luase decizinnea contra celui nemulţămit.

Mai în urmă un domn misistru ordonă, fără ca să cunoască cine ştie ce a reclamat, indiferent dacă o are sau nu, avertizând oficiul respectiv „să nu mai îndrăznească pe viitor să ia decizluni cari ar face să ne judece rău Ungurii din America.

Şi lucru curios: Ministerul cu intetvenţia nu ar nici un amestec le al cu oficiul din Cluj — „nici să se cunosc“ ar zice rom nul“.

Că cine sunt aceste autorităţi, nu se poate spune . . . „e secret de Stat“.

Revista presei maghiare

S'a deschis Parlamentul

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujsag“ scrie între altele:

„Parlamentul s'a deschis, iar şi Averescu e tot la putere!

Ceeace este mai reprobabil, e că guvernul şi-a reocupat locul vechi, neschimbat nici moraliceşte nici „trupeşte“.

Guvernul şi-a citit Mesagiul, un singur partid — partidul averescan — l'a ascultat!

Acesta este tabloul actualului Parlament: Guvern fără opoziţie — singur elaborator de legi, singur putere executivă...

Lichidarea financiară cu Statele ex-inamice

— Dispoziţiune ministerială —

Se cere ca toate compturile de operaţiuni financiare, de orice natură, ce băncile au avut cu supuşii puterilor cu cari am fost în război să fie încheiate pe data intrării în vigoare a diferitelor tratate de pace, iar soldul creditor al acestor compturi să fie consemnat pe seama şi la dispoziţia ministerului de finanţe.

Recipisa împreună cu un extras al continului să fie depusă la Datoria Publică, spre verificare.

Conform tratatului de pace aceste datorii, dacă au fost regulate în altă monedă decât moneda noastră conversiunea să se facă după cursul schimbului dinainte de război.

Cursul schimbului dinainte de război este acela al mediei cursurilor din transferările telegrafice în timpul lunii care a precedat imediata deschidere a ostilităţilor între România şi ţările vrăjmaşe.

Citiţi în Pag. 8-a

Societatea generală de asigurare „Fonciera“

In edificiul Băncii Agrare din Cluj la 16 crt. s'a înfiinţat sub firma de „Fonciera“ o societate generală de asigurare cu capital societar de 5 milioane lei cuprinzând toate ramurile de asigurare.

Intre fondatorii nouei societăţi întâlnim unele din cele mai de seamă instituţiuni din Ardeal şi vechiul Regat. Prin faptul că ea a preluat personalul şi afacerile financiare şi afacerile societăţei vechi şi din partea publicului bine cunoscu el „Fonciere“ societate de asigurare, noua instituţiune porneşte sub auspicii foarte favorabile asigurat nului viitorul şi prin legăturile economice financiare distinse ale Băncii Agrare cu care păstrează legaturi comerciale intime.

Intre conducătorii nouei institu uni întâlnim pe următorii:

Dr. Aurel Vlad fost ministru directorul societăţii Solidaritatea (preşedinte)

Mauriciu Ribary directorul general al societăţii de asigurare generală „Fonciere“ (vicepreşedinte).

Dr. Victor Bontescu, fost ministru. director general al Băncii Agrare (preşedinte al consiliului de administraţie).

Vasile Osvadă fost secretar general, directorul Băncii Agrare (membru în consiliul de administraţie) etc.

Director al nouei societăţi a fost numit Fridrich Ribar un specialist recunoscut directorul societăţii Fonciere ce îi sistează funcţionarea.

Situaţia leului la Smirna

Ce ne comunică agentul comercial al Romîniei

D. I. Balamace, agentul nostru comercial onorific pentru Smirna, ne arată următoarele:

Nimic important de comunicat asupra pieţei noastre, care în general este neactivă.

Scaderea delirantă a leului a surprins aci toată lumea. Cauza nu se poate explica. România mărită şi bogată în contradicţie cu cursul devizei, aşa că nu se poate atribui de cât manevrelor unor speculanţi. După ce a fost cotat leul la 30 para, acum 3 zile s'a ridicat cursul la 58 para dupa alte 2 zile.

Sper că această urcare se va accentua.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ posedînd diplomă de profesoară de caut și pian pentru școală secundară cantă post în familie bună pentru a fi aplicată cu instrucțiuni de clavir și limba germană pentru copii peste 8 ani. Adresa la ziar sub „Profesoară". 1281

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 93.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o casă edificată din nou în interiorul orașului, cu 2 prăvălii cu brutărie constătoare din 4 cuptoare. Dunky Cluj Piața Unirii 10. 1280

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

HOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mare desfacere de 1087

Jucărei pentru copii

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

Publicare de licitare.

Subscrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 12 Dec. a. c. la orele 11 a. m. se va ține licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stolna.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vădiul - e 10% a prețului de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va atașa ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 24 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
protopresbiter.

4284

Adm. Căminul Stud. Univ. din Cluj.

No. 224/921. No. 4365.

CONCURS.

La „Căminul studențesc" din Cluj Str. Avram Iancu No. 9-11 este vacant postul de mechanic, salar 450.— Lei lunar leafa de bază locuință și întreținerea.

Reflectanții sunt poftiți a-și înainta cererile cu documentele legale până la 15 Decemvrie între orele 12—2 zilnic la oficiul Administrației.

Postul e de a se ocupa cu data de 1 Ianuarie 1922.

Cluj, la 25 Noembrie 1921.

Constantin Popovîciu
Administrator.

1277

VIZITAȚI RESTAURANTUL

lui CASIAN PAȘCU
Strada Iuliu Maniu Nr. 6

1288

unde se mănâncă bine și eftin și se află tot felul de lăzături.

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete „VICTORIA"

1105

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar,

229

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1283

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GAIT"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.

148

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Cărbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.

Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.

Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130

Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

1205 **Mare deposit de Șvaetere și Mănuși**

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

S'a terminat cu criza locuințelor folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de plosnițe,

229 care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Abonamente

pentru

ziarul „Infrățirea"

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească"

Piața Unirii 7.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze

„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.

Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj

Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un deposit în aur și beliante.

Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1267

Apicultor (stupar)

cu cunoștințe la conducerea și îngrijirea stupilor moderni, om serios, retribuit cu salar și puncte să caută la PETRE P. BOROȘ, BRĂILA pentru Ferma Lacul Sarat. 1270

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Dela Academia de Agricultură

„Urmările noului regim agrar". Conferința d-lui Popovici Lupea.

Duminecă după amiază d. Popovici Lupea și-a desvoltat la Academia de agricultură conferința d-sale „Urmările noului regim agrar": — o temă interesantă pentru Țara noastră eminamente agricolă.

Cu privire la consecințele noului regim agrar voiu analiza reforma aceasta — începe conferențiarul — cum și modalitățile ce trebuesc ținute în seamă.

Starea anormală de azi se datorește războiului dar și felului cum s'a făcut expropierea.

Urmările războiului au fost dezastruoase: au nimicit avuții și au împuținat brațele de muncă. Deși s'ar putea admite că agricultura nu ar mai fi rentabilă; aceasta bine înțeles numai aparent. Totuși calculele ne demonstrează contrariul. Din această situațiune a mai rămas și și anomalia în distribuția vitelor.

Prin expropriere cea mai mare parte a moșiilor a trecut în mâinile țăranului ceea ce — după cum zisei — aduce o scădere în producțiune. Cercetând statistica respectivă, dela 1912 încoace vedem că cultura mică a produs mai mult decât cultura mare.

Cu privire la noul regim agrar, observăm că proprietarul mare s'a obișnuit ușor și cu îndeletnicirile în afară de cea a câmpului și că cultura mică, fiind mai concentrată, e mai productivă. De aceea s'a pus problema lotului, care însă cu părere de rău vedem că a fost interpretată din punctul de vedere politic propriu zis. Lotul normal ar trebui să cuprindă cam 7 Hct. cari ar favoriza gospodăria independentă. Iată cum s'a împărțit pământul în diferite regiuni: în Basarabia câte 12 hectare, în Ardeal 7 iar Bucovina chiar mai puțin de 5.

Această împărțire ar putea da loc să se afirme că proprietatea mare este înlăturată pentru totdeauna iar formarea unei proprietăți mijlocii nu se va poate face decât după un timp mai îndelungat, cu toate că ea este de mult folos.

Din punctul de vedere al gospodăriei naționale vedem că agricultura la noi are menirea de-a împlini, mai întâiu nevoile țării și pe urmă exportul.

Prin ovarea culturei — cum e regimul actual — însă nu se poate face prin constrângere pentrucă e contra regimului de libertate și din punctul de vedere agricol nu va da rezultate satisfăcătoare. De aceea, trebue să se înlăture cu totul această politică.

Și pentru a da agriculturii rolul ei adevărat, la noi, de sigur, că școala e cel mai bun mijloc.

Un mijloc efica el din punctul de vedere practic sunt și fermele care să slujească țăranilor ca pildă. In Basarabia ființează asemenea ferme numite puncte agronomice. Cooperativele iarăși un mijloc pentru ca să mărească câștigul și deci îndemnul producției cât mai intensă.

Știri externe

Reparațiunea în actuala sa formă impusă Germaniei este neexecutabil — asociației britice industriale din Londra — așa că o presiune forțată asupra Germaniei în eamnă totodată lovitura de grație dată economiei financiare germane care va duce Germania la dezastru definitiv.

*

După unele comunicări ale agenției „Reuter", chestiunea unei alianțe anglo-japoneze începe a interesa cercurile diplomatice din întreaga lume.

Aceasta importantă chestiune interesează de aproape indeosebi Canada și Australia.

Scrisoare din Italia

Nitti și Giolitti nizuesc să provoace o criză guvernamentală. — Conferința dela Porto-Rose. — Della Torretta proiectează o nouă lovitură. — Avalanșa mărfurilor germani. — „Dacia Traiană".

Roma, 23 Nov. 1921

In urma tentativelor lui Nitti și Giolitti, de a acapara puterea, deputații guvernamentali s'au întrunit, în număr mare la Parlament, spre a clarifica situațiunea majorității, care deocamdată este încă hotărâtă ca guvernul actual să conducă și mai departe destinele Italiei.

Se înțelege, că opinia publică contra tuturor comunicatelor oficioase și semioficioase și prevede o criză politică.

Pe Bonomi opinia îl trece în rândul nevolnicilor periculoși cari nu știu ce au de făcut nici în politica internă, nici în cea externă.

Lipsa unor fruntași dibaci și experți se accentuiază tot mai mult, fapt ce a și îndemnat pe Nitti să pescuiască în apă tulbure la „Cuneo" a bătrânului rutinar Giolitti și în atmosfera neliniștită din cauza evenimentelor „fasciste!"

Italia se află acum într'o lentă criză de guvern...

Ministrul României la Roma, d. Alexandru E. Lahovary, reîntorcându-se dela conferința statelor succesoare monarhiei habsburgice dela Porto-Rose. a declarat, într'un cerc restrâns, că a început discuțiunea asupra împărțirii parcului de vagoane din fosta împărăție habsburgică, în conformitate cu tratatele de pace dela Saint Germain, Trianon și Neuilly.

Excelența Sa, ca prim delegat cunoscător profund al acestei chestiuni, nădăjduește, că României i se va face de astădată dreptate, asigurându-i-se definitiv drepturile asupra materialului aflat pe teritoriile alipite.

La conferință se va lua în desbatere creiarea unor relațiuni mai apropiate între Statele vecine prin mijlocul Căilor ferate, utilizarea comună a stațiunilor de frontieră, etc.

Delegatul Italiei prezidează în mod provizoriu conferința. Se speră, că de astădată se va putea ajunge la rezultate îmbucurătoare...

Deși marea gerbană pare că merge cu pași siguri spre faliment — piața italiană este totuși invadată de mărfuri germane, iar fabricile din Italia de nord, — Torino și Milano, — pe fiece zi concediază muncitori, cărora fiindu-le închise drumurile emigrării, se văd în fața celei mai grele mizerii.

La deschiderea Parlamentului deputații socialiști vor aduce în discuție chestiunea muncitorilor fără lucru, dat fiind că mărfurile naționale nu pot ține piept concurenței celor fabricate la Muenchen și Berlin.

Presa opoziționistă națională se întreabă dacă este adevărat, că Italia ar fi câștigat războiul!

Marchizul Della Torretta, ministrul externelor acordând interviewuri ziarelor din capitală a declarat că Italia are o singură problemă de rezolvit urgentă și aceasta este aceea a consolidării, spre a lua apoi în mână conducerea politicei dunărene, care este cheia păcii viitoare în noua Europă Centrală. Proectul lui Neumann va învia așa dară. Oamenii ideilor învechite speră că travestiți în haină modernă colorată orbitor vor restabili echilibrul sărmanei Europe, amenințată de atâția Cancelari de fier și Napoleoni de operetă.

Când înțelepții diplomați adunați la Washington se vor întoarce mai „plouați" de cum a părăsit Wilson Europa, arătase-vor în sfârșit zorile „păcii" de aiurea — zori atât de dorite...?

„Popolo Romano", organ al partidului catolic află din sursă semioficioasă, că pe când Mica Antantă amenința cu războiu Ungaria contelui Bethlen și Horty, în cercurile engleze năzuiau să oprească Mica Înțelegere de a juca un rol decisiv în politica Europei Centrale.

In chestiunea lui Carol de Habsburg, Della Torretta lasă să se înțeleagă printre rânduri noua victorie a Italiei asupra Micei Înțelegeri care, pe noi românii, nu ne-a procopsit cu altceva, decât cu spese inutile, cu jertfirea Banatului. Dar „tempora mutantur".

Societatea academică „Dacia Traiană" în ședința din 16 cor. a ales de președinte pe vrednicul profesor de desemn Drăgoi Petrescu, vicepreședinte interim și secretar general Verzariu; bibliotecar, Economu; arhivar interim iș casier stud. med. N. Pop.

In ciuda năcazurilor, și a dorinței d-lor Titulescu & comp. glasul studentului român la Roma se va auzi și în viitor, căci binecuvântată să fost ziua înființărei „Daciei Traiane", care va trăi de-a pururi cu neamul românesc.

Ședința a fost prezidată de d. colonel-adjutant regal Cezăreseu.

G. L.

CERETI
la toate librăriile din Țară
Calendarul Gospodarilor
1922
cu suplimentele gratuite
Prețul 5 Lei

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 387 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 2 Decemvrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI ... Director: D. TOMESCU Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

UnCincinat

Când mai întâlnești câte-un om, al cărui trecut este ca și o pagină deschisă, trecut de cinste și vrednicie, din care nu e nevoit să tăinuiască nimic, îți pare că ți-ai regăsit o parte din sufletul tău rămas undeva departe, într'o lume de basme, când credința în ideal era virtute, când jertfa și martiriul erau o datorie, când pórecla de „copil visător", ce ne-o dase Tisza, era pentru noi un titlu de mândrie.

Sunt cam rari oameni de aceștia, dar totuși mai sunt! Un astfel de om am întâlnit zilele trecute. Venise la Cluj împovărat de ani după o muncă prodigioasă de gazetar și scriitor, venise aci nu pentru a-și găsi odihnă la bătrânețe, ci pentru a cerceta, a studia și a scrie. In privirea lui blândă și resemnată nu puteai ceti revolta împotriva comedianților la cârma țării, nici împotriva nedreptăților, cari ne fac țara de rușine, ci vedeai numai îngrijirea serioasă pentru viitor. Nici nu ne-am oprit la criticarea stărilor haotice, ce ni s'au creiat, ci, căutam parc-că să ne întregim sufletul și să căutăm în jurul nostru să vedem dacă au mai rămas din cei cari, o viață întreagă, au luptat pentru înfăptuirea idealului național. Și rând pe rând ni-se deslușiau luminoase, din umbra amintirilor, figurile modeste de adevărați mucenici ale acelora cari astăzi nu mai sunt, fără de cari însă nu am fi ajuns nici când la hotărârea dela Alba Iulia. Gregoriu Maior și Traian Pop, săraci dar fanatici, mânuitori ai condeiului, istoviți de o muncă ce întrece puterile omenești, mor cu mintea întunecată, la Brașov. Silvestru Moldovan are același sfârșit la Sibiiu, Rusu Șirianul la Arad, iar Augustini, slovacul, prietenul nostru devotat, își pune capăt vieții și mizeriilor printr'un glonte. Și scrutând mai departe și căutându-i pe cei buni îi aflăm pe cei mai mulți tot în lumea umbrelor: Aurel Mureșanu, Bunea, Onițiu, Dr. Ioan Rațiu, Velicu, Brediceanu și încă atâția alții cărora nu li s'a dat norocul de a-și vedea împlinit visul pentru care au luptat! Dar cei rămași în viață, cei buni, cei devotați cauzei românești, cei cari au luptat și au suferit, unde sunt ei? Pe Braniște, care a trecut flacăra conștiinței naționale prin Ardeal, Banat și Bucovina și a plătit cu trei ani de pușcărie îndrăzneala de a spune dârz în fața procurorului că „primește cu multumită măgulitoarea acuzație" de a fi agitatorul neamului, — pe acest Braniște, l'a trântit la alegeri d.... Imbroane. Păcățianu, autorul „Cărții de aur", care a scris 50 de ani în serviciul neamului și a înfruntat — bine înțeles — și pușcăria ungurească, este înfundat într'o slujbă de rând într'un orășel de provincie. Și alții, și alții!

Dar firul gândurilor noastre ne-a adâncit și mai mult în trecut, și în nevoia de a ne găsi o mângâcre, începusem a consulta Istoria. Am găsit exemple, cari ne dădeau o licărire de nădejde. Ne-am adus aminte de soarta Peimontului și ne-am gândit la sărmanul Ardeal. Și pas cu pas, am ajuns până la acea epocă din viața Romei, când haosul era și acolo asemănător cu al nostru, când dușmani de toate părțile amenințau Roma, iar deștrăbălarea internă, lipsa oricărei autorități și dușmăniile deslănțuite furios nu îngăduiau o concentrare a forțelor și o revenire la normal. Atunci însă, printr'o sforțare extraordinară de conștiință, într'un moment suprem, s'a întâmplat totuși minunea, că toți cei învrăjbiți și covârșiți de patimă să renunțe la ambițiunile lor și să găsească între ei pe omul vremei, pe cel ce a stat departe de luptele intestine, și să-l aducă la cârma statului. Găsit la coarnele plugului, unde se retrăsese desgustat de ce se petrecea în Roma, omul acela a luat conducerea țării, a bătut dușmanii, a făcut ordine și a dat un exemplu pentru Istorie.

Un Cincinat ne-ar trebui și nouă, dar unde să-l găsim?

Cei buni ai noștri au murit, și am rămas astăzi cu... Tărăuanu!

AUREL CIATO

Evenimentele zilei

Liniștea la Berlin

In urma ordinului către populație al prefectului de poliție din Berlin, — prin care sunt interzise întrezice publice și circulația în grupuri mai mari pe stradă, liniștea s'a restabilit.

Ratificarea Protocolului dela Veneția

La ministerul de externe — austriac s'a ținut o consfătuire, în care s'au discutat modalitățile de ratificare a Protocolului dela Veneția.

Astăzi va fi Consiliu de miniștri pentru a se pronunța asupra chestiunilor ce privesc Statul austriac, în legătură cu numitul protocol.

Nouă revoluție în Portugalia

In Portugalia a izbucnit o nouă revoluție.

In Capitala țării, trupele au fost consemnate și echipate pentru orice atac din partea populației civile.

Știri externe

Lunea viitoare va sosi la Londra o delegație japoneză pentru tratări de ordin comercial.

*

Mâine sosesc la Chatam două vase „Jachuma" și „Adsima" sub comanda amiralului Saito. Vor rămâne în apele engleze 10 zile.

*

E neîndoelnic că nota engleză către Franța privtor la acordul franco-kemalist va duce spre grabnica terminare a neînțelegerii ivite.

*

Proiectul lui Hughes propune 10 ani pentru suspendarea concurenței navale.

*

Drepturile minorităților din Angora au fost sancționate.

*

Guvernul cehoslovac a donat Universității din Paris un milion franci — semn de cinstire a memoriei profesorului Ernest Denis pe care poporul cehoslovac îl prenumără printre întemeetorii neatârnării lui.

Parte din acest fond este destinat creării unei catedre de istoria slavă la Sorbona.

*

Se vestește pe cale particulară din Roma, că guvernul italian ar fi pus stăpânire pe vila Talconieri din Frascati — fosta proprietate a coroanei imperiale germane.

*

Guvernul sovietic rus — anunță ziarul francez „Le Petit Parisien" — va face intervenții pe lângă guvernele Statelor unde sunt depuse averile fostului Țar Nicolae. Averile întrec suma de 1 miliard 800 de mii.

*

Ziarul socialist „Vorwerts" atribuie turburările muncitorești întâmplate în Europa centrală, propagandei comuniste.

La Vașovia, a început eri conferința pentru ajutorarea Rusiei înfometate.

*

Lucrătorii dela uzina electrică din Atena au declarat greva La aceasta s'au asociat personalul inferior și muncitorimea dela trenurile și tramvaele cu tracțiune electrică. Capii acestei mișcări au fost trimiși în judecata Curții marțiale.

*

Exregina Zitta a solicitat, prin reprezentantul Portugaliei — conferinței ambasadorilor încuviințarea de a-și îngriji copilul său bolnav, internat într'un sanatoriu din Elveția.

Răspândiți „Înfrățirea"

Paraziții șovinismului maghiar

Unele ziare ungurești duc o violentă campanie împotriva unui om de știință de naționalitate maghiară, care a acceptat o situație unde poate să-și continue lucrările sale.

Autorul articolelor este unul din nenumărații paraziți ai șovinismului, cari mișunau în vechea Ungarie și dintre cari mulți au rămas la noi.

Ocupația acestora era de a specula șovinismul făcându-și din el un mijloc de existență.

Serviciile pe care le-au adus Ungariei sunt destul de evidente, și totuși poporul maghiar nu înțelege nici măcar astăzi să-i pună la locul lor. Căci cine este atacat?

Un om de știință care are un număr însemnat de lucrări de valoare pe cari le-au apreciat altă dată și ungurii, dar căruia nu i-au dat nici o situație, tocmai fiind-că era un om de știință și nu făcea cor cu parazitii șovinismului.

Facultatea noastră de medicină a dat acestui om de știință o situație care să-i permită să lucreze mai departe și să aducă servicii de pe urma cărora va folosi întreaga societate.

Șovinistul însă nu poate pricepe cum o facultate românească poate să dea un loc unui ungur, fără să i ceară acestuia nimic alt eva decat să-și continue lucrările sale.

In Cluj există o societate de salvare, și interesul tuturora este ca această societate să progreseze și să dispue de cât mai multe mijloace pentru îndeplinirea scopului ei.

Această societate nu poate fi a nimănui; ca trebue să fie a tuturor.

Ei bine, așa ceva șovinistul nu poate pricepe. El țipă mereu, că societatea de salvare trebue să fie ungurească, vizitiul trebue să fie îmbrăcat în costum național maghiar și caii trebue să necheze ungurește.

Când Dumnezeu o să le vie mintea la cap?

L.

Stăpânire fără control?

Alaltăeri s'a deschis noua sesiune parlamentară în niște condiții cari sunt de natura să umple țara de nemulțumire și de îngrijorare, absentând toate partidele mai de seamă în mod demonstrativ. Nu ameliorează situația și nu ne inspiră nici o nădejde dorința exprimată de rege în mesajul regal de a vedea concentrate la o muncă comună toate elementele mai de seamă ale tuturor partidelor politice. Căci o concentrare care să se razime pe majoritatea actuală, este peste tot imposibilă. Ce poate dar să urmeze? Ori disolvarea parlamentului pentru a se face noui alegeri ceea-ce ar răspunde sentimentului general al țării, ori încăpățânarea generalului de a crede că partidul său e destul de tare ca să guverneze singur.

Dar nu ne este iertat să uităm, că prin însuși acest fapt, s'ar da o lovitură chiar regimului parlamentar, care nu se poate concepe ca o stăpânire fără control a unui singur partid. Regimul parlamentar presupune în mod implicit prezența unor partide de opoziție cari să exercite controlul, să facă critica actelor de guvernământ, să atragă interesul de aproape al opiniei publice asupra discuțiunilor cari tocmai pentru acest motiv se urmează deschis. Căci altfel ce înțeles ar avea să apelezi la voința cetățenilor în alegeri, când acești cetățeni nu ar putea fi în măsură să-și formeze o opinie a lor, discernând ceea-ce e drept, bun și folositor, din argumentele pe care le desfășoară parlamentarii la toiul discuțiilor lor. A-se presupune că fiecare alegător trebuie să fie un Cato, ar fi să cerem mult. Opinia publică se formează, se ciselează, se modifică, iar pentru acest scop trebue să-i dai elementele de judecată, iar nu să-i impui voința ta. Pentru aceea, într'un stat constitutional, chiar libertatea de presă se consideră ca o garanție constitutională, ca o condiție de existență a regimului parlamentar.

Numai Generalul, încunjurat de poeți, crede că se poate guverna așa de lesne și de comod: că-i pui căluș presei prin cenzură, iar opoziția o sileștî prin măsuri ilegalități ce nu se pot reproduce, să se țină departe de încinta Camerei Dacă ar fi așa, atunci stăpânirea partidului la putere ar putea să dureze o veșnicie, atunci prerogativa regală de a interveni când se comit ilegalități ori abuzuri de putere, când se compromite țara și prestigiul neamului, — ar fi mascaradă.

Nu. — când partidele ce'e mai seriase, prin reprezentanții lor în parlament, se unesc pentru a opri răul a imoralității și a primejdiei pentru țară, atunci o majoritate improvizată, al cărei singur stimulent de coheziune sânt aceste ele, trebuie să plece și să se împrăștie! Grija partidelor de opoziție va fi cel mult să se păzească bine și să nu i primească pe cei ce se vor grăbi desigur să-și găsească în sânul lor o așe are convenabilă îndată ce vor observa că li-se clatină terenul sub picioare.

A.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Muncă, cultură și ordine

— Profesorul Iacobovici către studenți —

La serata de cunoștință a cercului studențesc „Petru Maior", d. profesor Iacobovici, a rostit următoarea cuvântare:

„D-l. Rector m'a însărcinat să-i reprezint la cea de a treia serată de cunoștință a studențimei de la Universitatea românească din Cluj.

Deschiderea celui de al treilea an al Universității noastre este un succes al românismului. Numărul mare al studenților, stăruința pe care o arată, progresele făcute pe toate tărâmurile științei, arată necesitatea imperioasă la care a răspuns această Universitate.

Numărul de azi al studenților români este încă mic față de populația românească.

Universitatea din Cluj se alimentează încă din produsul liceelor străine. De abia peste cinci ori șease ani ea va primi produsele liceelor românești. După o mie de ani de robăgie și întuneric românimea de abia de trei ani este pusă în drepturile ei. D-voastră sunteți printre primii pionieri ai culturei naționale.

Cultura mai presus ca orice asigură unitatea națională de azi.

O mie de ani s'a domnit azi prin puterea pumnului.

Această putere a fost sfărâmată pentru totdeauna, în locul ei se așează puterea culturei și puterea muncei.

Puterea claselor a fost sfărâmată de revoluția franceză, ultimele resturi destul de puternice în aceste ținuturi au fost spulberate de revoluția din 1918.

În virtutea principiilor de autodeterminare a popoarelor am fost puși în drepturile noastre prin puterea spadei României libere și prin puterea neînfrântă a românilor țiuri în lanțuri.

Datoria noastră recunoscută, nu înseamnă, că noi ne vom instala cu formulele moștenite de la vechii stăpânitori. S'a văzut ce puțin înseamnă aceste formule.

Dorința noastră, datoria noastră nu este și nu trebue să fie de a stăpâni, și de a obîjdui, obligația noastră este de a ne impune prin superioritatea noastră culturală, prin puterea noastră de muncă, prin ordine.

Munca este obligațiunea necesară, este condiționea sine-qua-non a vieței. Cine cere dreptul la viață își impune obligațiunea muncei. Munca este fundamentul orcărei societăți. Fără muncă nu există nici viața individuală nici organizațiile sociale.

Superioritatea biologică a omului nu-i poate dispensa de muncă: ea îl permite numai să utilizeze mai bine resursele mediului în care trăește. Numai prin muncă omul poate să capteze pentru binele lui resursele naturei.

În lupta individului în societate nu contează de cât puterea de muncă și produsul său efectiv. Cu toate aparențele sociale, totuși în ultimă esență munca este singurul factor real și determinant care împinge pe individ spre treptele sociale cele mai înalte.

În lupta dintre popoare stăpânirea reală o are numai poporul care muncește. Or care alt drept, or care altă concepție este falșă.

Istoria trecută și cea prezentă arată în chip strălucit că stăpânitorul real n'a fost națiunea cuceritorului ci națiunea, minoritatea care a muncit. De multe ori această minoritate străină ajunsă deminantă a distrus poporul în mijlocul căruia a trăit Această constatare să n'o uităm.

Acei dintre D-voastră, cari iubesc această țară, acei, cari lăcrămizează de durerile trecute ale acestui popor, acei, cari cunosc jertfele făcute pentru ca D-v. să puteți fi ceeace sunteți și unde sunteți, să știe că au o datorie sfântă — datoria de a munci din toate puterile lor.

Cultura a fost, este și mai ales va fi în viitor cea mai puternică armă de stăpânire, de subjugare a popoarelor.

Cultura populară românească a ținut douăzeci de veacuri, neclintită unitatea noastră sufletească.

Superioritatea culturei latine adusă aci de strămoșii noștrii au fost stânca de care sau sfărmat talazurile barbarilor.

De trei ani lanțurile robiei său sfărmat. Sufletul românesc înăbușit este chemat la viață. Patrusprezece milioane de români au azi dreptul de a gândi de a grăi, de a scrie în limba românească.

Sunteți chemați să primiți această cultură, să o răspândiți și să o înălțați.

Munciți din toate puterile voastre ca să vă însușiți și s'o înălțați.

Ordinea, iată al treilea factor fără de care cele l'alte înseamnă prea puțin.

O muncă ordonată, o cultură sistematică, o ordine exemplară în viața de toate zilele, un respect pentru tine în ți și unul la fel pentru cel din jurul tău, vor valorifica și munca și cultura noastră.

Universitatea românească din Cluj n'a fost creiată cu dorința de a umbri alte culturi. Ea răspunde la dreptul uman al fiecărui popor de a și avea cultura sa.

Aci în mijlocul acestei mări românești ea este un drept ea este o necesitate ea este dreptul sânt a națiuni noastre de a și a ea cultura ei.

Universitatea din Cluj n'are scopul de a deznaționaliza, nici de a prigoni. Ea este promotorul de drept al necesității naționale a poporului românesc din aceste ținuturi.

Prin dânsa se chiamă la lumină toți acei cari au fost ținuți la întuneric și prin lumina, cari vor da o vor aduce o umanitate mai bună.

Purtătoare a torței de cultură latină ea este și tinde să se organizeze după metodele marilor instituții latine de pretutindene.

Metodele și sistemele lumei latine au triumfat în ciocnirea dintre culturi.

Ar fi un păcat față de acest popor latin și ar fi o greșală de neeertat, dacă noi am căuta să continuăm concepția universitară medievală, care a fost învinsă.

Universitatea din Cluj răspândește adevărurile științifice așa cum sunt. Ea nu se va angaja vre-o dată pe drumul îngust al șovinismului.

Ea a făcut apel și e mândră să fie răspânditoral tuturor cunoștințelor umane.

Pusă în slujba drepturilor românești, ea știe, că acestea vor fi cu atât mai bine servite cu cât se vor cunoaște și respecta mai mult alte culturi.

Universitatea românească din Cluj pe porțile căreia intrați azi vă cere d-voastră muncă, muncă, cultură și ordine!

Opera română

— „Boema" de G. Puccini —

„Boema" este una din lucrările cele mai caracteristice ale lui Puccini:

Lăsând pe planul al doilea melodia, simfonia și ritmul, autorul descrie viața prin impresiuni puternice și repezi. Acest gen de a scrie, face ca operele lui Puccini — un adevărat mozaic de particuri — și în special „Boema" să presinte multe dificultăți care, în parte au fost învinse prin modul cum a fost redată această operă, Luni seara, la teatrul din Cluj.

Subiectul este luat din lucrarea lui H. Murger. „Scene din viața artiștilor" și are un fond poetic.

Actul I ne arată mansarda unde locuesc și lucrează ceilalți artiști; Rudolf poet. Schaemard muzicant, Collin filosof și Marcel pictor. Apare Schaemard cu tot felul de bunătăți alimentare. tocmai când amicii săi se văletau de frig. Chiriașul vine, dar este îmbătat și dat afară și cu toții pleacă la cafeneaua „Momus" — afară de Rudolf, care rămâne ca să scrie un articol, O ușoară bătae la ușă îl smulge din meditațiunile sale și Mimi tremurândă, apare cerând lumină, dar îi vine rău în cădere ea perde cheia odăii sale. Rudolf o găsește însă o ascunde. Pe când amândoi sunt în căutarea cheii ei se ating unul de altul și Mimi să hotărește să rămână la Rudolf.

Actul II în fața cafenelei „Mumus" Rudolf sosește la braț cu Mimi pe care o presintă amicilor săi, și cu toții iau loc la masă. Apare Musetle, cu un domn elegant. Marcel tresare revăzând pe amica lui de odinioară. Musetle fuge de lângă companionul ei și pleacă cu Marcel.

Actul III. La vama „Barriere d' Eenfer" este iarnă. Mimi certată cu Rudolf, apare și vrea să întrebe de Marcel, care tocmai ese din birt și se apropie de Mimi. Ea își istorisește imposibilitatea de a mai conviețui cu Rudol din cauza escesivei gelozii a acestuia. Rudolf apare și el și finalul e că se împacă. În schimd râsul Mussetei, auzit de Marcel și el gelos provoacă cearta între acești doi îndrăgostiți.

Actul IV. În Mansardă. Rudolf este despărțit de Mimi, și Marcel de Musetle dar nu se pot deprinde cu această despărțire. Împreună cu Schaunard și Collin se pornește o petrecere, care să termină cu un duel fictiv între Schaunard și Collin. Apare Musetle care le vestește că Mimi este bolnavă. Rudolf aleargă și o aduce în mansardă. Amândoi n'au bani pentru a veni în ajutorul lor, Musetle își scoate cerceii, din urechi ca să-i vândă, iar Schaunard dă mantaua contribuind astfel fie care cu obolul său. Musetle se reîntoarce cu un manșon; Marcel cu o sticlă de doctorie. Mimi fericită își culcă capul pe pernă și moare; o rază de soare atinge chipul ei. Rudolf caută a acoperi ereasta cu mantaua Musetle-i ca să nu vadă realitatea crudă în plină lumină zilei dar cade sdrobit lângă patul fostei sale prietene.

D-na Diescu ne-a redat rolul lui Mimi lauda ilă din toate punctele de vedere. Cu un joc de scenă, potrivit situațiunilor cu o ținută vocalică superioară, d-na S. Sudetanu. care a debutat a fost o Musetle elegantă și frumoasă, cu o voce plăcută. În actul II jocul său de scenă a fost cam nesigur, poate din cauza emoționării, debutantei.

D-l Grozăvescu care este în plin progres, a fost un Rudolf nu se poate mai bine. În actul ultim, la moartea lui Mimi a atins prin focul său, punctul culminant. De asemenea și D-l Apostolescu în Marcel nu a fost mai prejos având un joc de scenă foarte degajat. D-l Crișan, în Schaunard, D-l Balogh în Collin și D-l Stefan în Alcindor D-l Gavrile cu în Benard au fost la înălțimea interpreților principali D-l Crișan puțin exagerat în gesturi în actul I.

Orchestra sub conducerea maestrului Schüller bine, afară, de unele tempuri cam prea lente.

Toată lauda D-lui Pavel pentru modul inteligent și artistic cum a montat scena.

Palloane și îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 M. Neuman
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Statificarea școalelor din Ardeal

Revista „învățătorul", organul „Asociației învățătorilor români din Ardeal și Banat", publică, în n-rul 17-18, un judicios articol asupra satisfacerii școalelor, datorit d-lui G. Bogdan-Duică, profesor universitar.

Reproducând articolul, nu ne putem opri să nu salutăm în el și revenirea d-lui Bogdan-Duică, fie și în mod trecător la acea serioasă cugetare politică pe care i-am cunoscut-o pe vremuri și pe care regretam că n'o întâlnim mai des și în activitatea d-sale de „țărănist".

„Chestiunea statificării școalelor este caldă în inima fiecărui învățător. Dacă acum i se pun încă piedece, acestea pot numai să întristeze inimile. Unindu-ne puterile, trebue să ne silim, deci, să producem o soluție favorabilă și grabnică.

1. Din punct de vedere confesional, piedeca nu se poate susține. Școala de stat va admite învățământul religios-confesional prin urmare se va achita de datoria sa către puterile trecutului, către confesiuni. Afară de aceasta, ce ar mai putea cere confesiunile, care îngrijesc numai de binele sufletesc al fiilor lor? Mi se pare că — nimic nu va mai fi de cerut. Tot ce se cere mai mult peste satisfacția confesiunei pure, nu mai este chestie confesională, ci — politică. La Sibiu, în congresul bis. ortodox aceasta s'a simțit.

2. Din punct de vedere național școala de stat este cea mai națională, deci cea preferabilă. În cursul războiului de ex. Nemții au cerut mereu școala unitară (Einheitsschule), ca mijloc de unificare sufletească, de la ca mijloc de aceiași educație națională. Pentru ce nu sunt ei mulțumiți cu deosebirile de azi: regionale, provinciale, confesionale? Pentrucă toate diversitățile sunt contra unității lor naționale, la noi, ca și aiurea. Naționalismul pretinde ori unde asemănări în creștere, nivelări, unificări. Școala statului le realizează mai cu succes decât școalele cu alt caracter.

3. Din punct de vedere școlar este ușor de înțeles că școala cea mai bine înzestrată va fi a statului. Mijloacele statului vor fi totdeauna mai mari, mai efective; cu o politică școlară controlată de camere, de opinia publică, școala se va desvolta mai bine decât dacă va rămânea o școală a unei corporațiuni religioase în care nici un amestec serios nu-și poate îngădui statul. Însă școala statului, îngrijită astfel, va produce elevi mai bine înzestrați decât cea confesională. Și aceasta este important, ca elevii mai bine înzestrați să răsară cât mai mulți. Statului cetățeanul îi poate cere tot; confesiunii fiul fidel al ei nu-i va cere-o pentru că știe că ea n'are să dea. Vorbesc, firește, de viitor, nu de ziua de azi, în care statului îi cerem deocamdată un dascăl bine plătit, care să poată mânca bine.

La astfel de argumente, un orator, fost șef de resort, mi a răspuns, în congres, că aceasta este școala francmasoneriei ovreești realizată de — statul român! Statul român instrument ovreesc! Ce să mai zicem la așa pricepere?!?

4. Școala statului, înlocuind școala confesională, ar limita influența preoțească, ar micșora-o; aceasta este drept. Însă eu cred că aceasta nu ar micșora puținta de muncă națională, muncă răsplătită, a preoțimei. Liberă de griji școlare, bine plătită și ea — cum toți am cerut, fără excepție — preoțimea s'ar întoarce spre lucrări sociale de care și viitoarea organizare a lozincei ortodoxe se ocupă, de care, mai de mult încă, pentru gr.-catolici s'au dat în enciclicile papale, îndrumări precise. Și într'adevră după războiu, simțim nevoia ca cineva să se ocupe mult cu curentele morale ale mulțimilor; acest cineva este și preotul menit să devie un agent social al statului. De puterile preoțimei vom avea nevoie în alte direcții: cea școlară poate rămânea fără nici o primejdie, pe mâinile învățătorimei. Și aceasta fără păreri de rău, fără prigă, ci din pricepere serioasă a trebuințelor naționale.

5. Confesionalitatea este un punct delicat în viitoarea politică a statului român. Dacă ea dispare din administrația școlară, nu din școală (vezi punctul 1) atunci statul poate invita la școala sa și pe străini. Dacă nu dispare, aceștea vor cere mult, bazându-se pe faptul că

„Mici" ilegalități

Aproape nu trece zi ca să nu transpire în opinia publică câte unul din ordinile „confidențiale", — așa numi ele „secrete interne" — ale vreunui resort principal al Statului, sau să nu se audă că vreunul din cei aleși prin votul obștesc, deputat sau senator, a intervenit pentru fericirea pământească a alegătorul i sau partizanului sau politic devotat.

Toate aceste mici ilegalități, acte săvârșite cu imp sibilitate în interesul personal al clientilor politici cu desconsiderarea int reselor superi are de Stat, se înmulțesc zi de zi și parcă vor să dovedească o perfecțioasă boală de Stat — anume că nimic în Țara aceasta nu se poate săvârși decât prin prisma politicianismului.

La C. F. R. se vorbește de transferări avansări ilegale făcute prin intervenția unor oameni politici cu mare influență, în alt loc se vorbește despre o autoritate neputându-se spune numele ei din cauza gravității cazului. Tot astfel și despre alte autorități Nici una nu lucrează numai în cercul ei de activitate fără ca persoane supuse conducători și cu mare influență politică să nu-i stânjenească mersul. Șeful cuartirului din Cluj de pildă a avut îndrăzneala s'o spună aceasta și totuși în timpul din urmă ar fi primit un ordin foarte înalt pentru apărarea intereselor particulare.

Cu un cuvânt cangrena politicianismului e în floare. Bântue ca cea mai teribilă epidemie. Organismul Statului e atacat și el iar cei chemați, în loc să facă pe curanții pricepuți din potrivă: sunt agenți propagatori de moimă. Dela Tășlăuanu — Schuller et comp. până la ultimul secretăraș comunal microbiferii politicianismului infectează viața și autoritatea de Stat devenită neputincioasă.

Vina, toată vina e fără îndoială a conducătorilor. E o vină mare și o răspundere imensă. Răspundere pentru care înlăturarea celui vinovat nu e pedeapsă suficientă.

Cangrena nu se resfrânge numai asupra guvernului sau numai asupra individului vinovat, ci ea începe să formeze o tradiție de Stat, un exemplu prinicios interes lor patriotice.

Autoritatea de Stat și viața politică cinstită sunt amenințate, cu ruină și distrugere. Ni meni nu mai vede în demnitățile statului decât mijlnace de îmbogățire și corupție.

Credința opiniei publice în cins e muncă și legalitate este sdruncinată. S'o restabilească cei chemați.

E datoria lor și au răspundere față de viitorul neamului și față de istorie.

Scrisoare din Brașov

— Vizitații canonice. — Sfințiri de biserici. —

După impresionanta primire a I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Dr. N. Bălan la mănăstirea din Sâmbăta (Făgăraș) sfințirea bisericei din Voila a dat un nou prilej credincioșilor din T. Oltului să-și arate dragostea sinceră față de chiarchul de frunte ardelean.

Calea I. P. S. Sale la Voila, apoi dela Voila în comunele Drăjif și Beclean până la Făgăraș a fost un adevărat drum de triumf. Banderiile de călăreți, porțile de triumf, poporul eșit întru întâmpinarea I. P. S. Sale la fiecare gară, cu preoții în odăjdii, cu praporii în frunte, toate acestea dovedesc că poporul păstorit știe aprecia pe Arhiereul, care-și iubește turma și nu cruță nimic pentru a o putea cerceta și mângâia.

I. P. S. Sa oprindu-se în comuna Drăjif, a rostit cuvinte potrivite, pline de înțelegere pentru stările din acest sat, pământuit de secta pocăiților. Vizita aceasta canonică a lăsat o impresie adâncă în sate.

In Făgăraș I. P. S. Sa a vizitat în decurs de două zile toate școalele și instituțiunile culturale din oraș.

In luna Decembrie va urma târnosirea bisericei ortodoxe din orășelul Sf. Gheorghe. Cu prilejul sfințirii acestei biserici renovate — după ce în război a fost pângărită de dușmani — credincioșii vor face o manifestațiune măreață arhiereului. De pe acum se fac pregătiri pentru primire și sfințire și bunii noștri ortodocși maghiarizați așteaptă cu drag pe păstorul bisericei lor, pentru a arăta celorlalți, mai slabi de duh, cari în război și-au lepădat legea și au trecut la alte confesiuni, că „legea noastră nu e lege de rușine". Și poate, apariția atât de simpatică a tânărului arhiereu va face să se nască remușcări în inima apostaților și gânduri de reîntoarcere la legea strămoșească.

Cele două protopiate nou născute din cel vechiu al Treiscaunelor: Sf. Gheorghe și Oituz, își așteaptă definitivarea întinderii, scaunelor de reședință și a noilor protopopi, chestiuni, pe cari I. P. S. Sa le va rezolvi potrivit intereselor bisericii.

Vizitele canonice arhierești vor spori astfel în chip binefăcător. Patriarhala intimitate a Vlădicii cu păstoriții săi din vre mile de frământări ale bisericei din Ardeal reînvie sub forma aceasta.

In trecere spre Sf. Gheorghe, unde pe lângă sfințirea bisericei, vizita arhierească am dori să însemne și încetarea patimilor mărunte între intelectuali, credem că I. P. S. Sa va cerceta și alte comune doritoare de a-l avea în mijlocul lor. Intre acestea în cale sunt și 2—3 comune săsești.

•

Venind vorba de acestea credem potrivit să remarcăm deosebirea dintre vizitele oficioase ale episcopului evang. luteran Teutsch din Sibiu în comunele săsești. Oeși primirile în fiecare din aceste comune se fac cu un fast deosebit, ca și la noi, după pregătiri îndelungate, vizitele au mai mult un caracter de studii locale din partea episcopului. Ele se fac sistematic, perendativ, cu răgaz, după un program stabilit până în cele mai neînsemnate detalii.

După desfășurarea întregului program de serbări ale primirei, cu fast și solemnitate, în tăcere, aproape neobservată se desfășoară partea a doua a programului: munca de control, de informații, de advertismente, de sfaturi și de îndrumare. Prin fața episcopului se perindează preotul, capelanul, soția preotului ca președintă a reuniunii femeilor, corpul învățătoresc cu rectorul, curatorii și epitropii, presbiteriul și comitetul bisericesc, reprezentanți ai tuturor societăților culturale locale săsești și în fine ai poporului. Acum nu mai e primire de paradă. Imprejurările comunei bisericești sunt studiate sever sub toate înfățișerile lor. Raporturi detailate dela toți cei de sus plângeri, dorinți, cereri, planuri. Secretarii și referenții episcopului au pregătite la îndemână toate datele necesare referitoare la viața din comună.

E o zi de judecată, în cari raporturile de viață bisericească, culturală socială se cumpănesc cu severitate și competință. Urmează, după plecarea episcopului, munca de laborator. Raporturile înaintate, referințele aflate, plângerile, cererile trec prin oficinele ierarhice. Se clarifică situația, referenții muncesc, pun concluzii: comuna e în curând clasată, măsurile cerute se iau și execută.

Multele noastre năcazuri nu lasă timp arhiereului, oricâtă sfântă bunăvoință ar avea, la cutreerarea întregei noastre mitropolii în acest fel. Am dori însă pentru frumoasele rezultate ce le sperăm introducerea acestui fel cel puțin în ținuturile unde se simte mai mult ravagiile morale aduse de războiul mondial.

CORESP.

Declarațiunile d-lui Ioan I. C. Brătianu

la Congresul partidului național-liberal

D. I. I. C. BRATIANU: (Este întâmpinat la tribună cu aclamațiuni și ovațiuni entuziaste furtunoase cari durează mai multe minute).

D-lor, nu așteptați dela mine o cuvântare lungă, nu pentru că ora este înaintată, dar pentru că în ziua de astăzi mai mult zic prezența d-voastră aci, decât toate cuvântările pe care le-am putea rosti.

Am constatat astăzi, că România Mare nu încape în Capitala veche a țărei. (Ovațiuni prelungite). Am constatat-o cu emoțune, dar fără mirare, pentrucă am avut totdeauna încredere în simțimintele poporului nostru.

Dacă n'am fi avut încredere în înțelepciunea și patriotismul său, de sigur, că nu noi am fi fost oamenii cari să propăvăduim reforma electorală pe care n'am fi știut o capabilă să asigure desvoltarea țărei și a statului (ovațiuni entuziaste prelungite),

D-lor, din faptele trecute, se naște totdeodată și istoria și legenda. Legenda cuprinde câte odată poezia trecutului, dar cuprinde adeseaori pe deantregul minciuni. Noi am avut într'un moment dat în contra noastră legenda, am privit însă viitorul cu încredere, fiindcă știam că avem pentru noi Istoria (ovațiuni furtunoase nesfârșite).

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL ȘI VOTUL OBȘTESC

Astăzi adevărul s'a luminat și situațiunea partidului național-liberal în fața votului universal a apărut în numeroasele alegeri parțiale și a apărut astăzi — în manifestația pe care a-ți văzut-o toți și a văzut-o Capitala întreagă. (Ovațiuni furtunoase prelungite).

D-lor, starea țărei este astfel încât nu are nevoie să fie descrisă. Din nenorocire, o simțim toți, o simțim nu numai toți cei din țară, o simt și cei din afară, ea este astfel încât tot românul conștient zice: nu este vreme de pierdut, trebuie s'o îndreptăm imediat. (Ovațiuni entuziaste prelungite).

Țara este bogată. Muncitor și inteligent este poporul. Munca se face. Dar atunci de ce atâta [illegible] înăuntru? De ce atâta desconsiderare în afară?

Producătorul muncește și este în pagubă, consumatorul este în lipsă. Unde e vina? Lipsește o concepțiune, o acțiune de guvern, lipsește, ceeace este mai grav, chiar preocuparea pentru asemenea interese generale din partea acelor cari au răspunderea lor. (Ovațiuni sgomotoase prelungite).

Este de vină faptul, că cei cărora le sunt încredințate în primul rând interesele generale nu privesc la ele ci privesc la mizerabile și strâmte interese de persoane sau de grupări zise politice. (Ovațiuni prelungite).

CHELTUELILE ȘI IMPOZITELE

Aceiași stare a țărei o arată și cheltuelile și impozitele. Impozite nesăbuite pentru că nu corespund nevoilor țărei. Ele nu corespund nevoilor, pentru că cei cari fac aceste cheltueli în numele statului le fac în folosul lor propriu și nu și-au pus măcar întrebarea: cari sunt nevoile reale ale statului? (Ovațiuni furtunoase prelungite). Ele sunt nesăbuite iș totuși stabilirea impozitelor constitue o lege atât de însemnată în viața popoarelor încât votarea impozitelor, a fost înșiși isvorul vieței constituționale (ovațiuni prelungite).

La noi întregul sistem financiar a fost astfel făcut, amânat, creat și desființat, căci de șease luni guvernul care l'a votat nu-l poate aplica. (Ovațiuni sgomotoase prelungite). Trăiesc toți în cea mai mare nesiguranță pentru ceeace au și ceeace produc, fiindcă rând pe rând au venit dela guvern chiar declarații mult li se dă și Românilor gr.-cat și ortod xi. Dovadă mai nouă este cuvântarea cu care episcopul sas a deschis conventul bisericei sale evangelice, spunând — despre partea materială — că statul a dat multi bisericei săsești: Aceștia i s'au dat prin bugetul trecut o subvenție de patru milioane, care abia i-a ajuns; deci se va cere una mai mare; s'a cerut, dar încă nu s'a cerut și pentru școalele secundare seminarii, șc. civile, grădini d copii etc. Se va cere însă! Vor cere și romano-catolicii, și unitarii, și jidanii etc Cu alte vorbe: bugetul instrucției și al cultelor va servi la susținerea a cât mai multe tipuri de educație, națională-confesională nu la reducerea punctelor de diferențiare și la îndrămarea spre o convergență intelectuală! Este național a voi aceasta? Este românesc a pousimți ca însuși statul să susțină această imper[illegible]re prelungă confesiona[illegible] dar în fond național stă-minoritară? Susținând confesionalismul, susținem, vrând-nevrând și alte forțe ca e se opun unificării sufletești. Să deschidem ochii!

6. Învățătorul român trebue să-și facă o chestiune de conștiință din răspunsul ce-l va da la întrebarea: Dacă trebue să aleg între o ambițiune confesională și o necesitate de stat, ce voiu a ege? Pentru ca confesiunea să fie garantată, trebue să avem întâiu un stat care să o garanteze; nu trebue, deci, întâi un stat tare. Statul însă, nu se întărește prin sfâșierea vieții sufletești, ci prin destrămarea sfâșierilor trecute. In statul ungar eram (noi!) confesionalii, — ca să slăbim statul; ca să nu slăbim statul român, trebue să facem altă politică, unitaristă, unificătoare. De aceea, dacă statul ne cere votul nostru pentru școala sa, să-l dăm, orice ar zice anume representanții ai confesiunilor, altfel, așa de puțin înțelese între ele. Chestia de conștiință este o chestie — ușoară, cred suntem, toți dascălii, de toate gradele, datori să înlesnim statificarea.

7. Statul nostru trebue să-și asigure un viitor frumos Ce vrea școala noastră să lucreze pentru acest viitor? Viitorul rezervă greutăți mari; ne cere o muncă adoptată la probleme la care până acum școala confesională nici nu a visat sunt problemele vieții economice, cărora școala tehnică, școala tehnicisată trebue să-i prepare puterile trebuincioase. Tot învățământul se va modifica fiți siguri, colegilor; copiii voștri și ai copiilor voștri vor deveni mai practici, mai realiști, mai manuali decât au fost până acum. Toată Europa a început a face mari plecuri în acest sens România nu poate să se excepteze dela această mișcare universală; trebuințele școalelor românești vor crește, din cauza aceasta, mereu; și statul — statul se va târgui mereu, ca acum, cu confesiunile despre ce să facă și ce nu? Treabă bună, serioasă cu multe capete conduse de interese deosebite; nu se va face. A pretinde ca școala să rămâie confesională însemnează de-a, a pretinde: că on. confesiuni sunt la posul lor (ceea ce nu-i exact), ca observatoare a vieții mondiale modificate și a reformelor școlare ce se operează acum în țările civilizate, că confesiunile au să călăuzească statul într'una din cele mai însemnate probleme ale vieții sale. Dar cine pretinde aceasta închide ochii să nu vadă viitorul și privește la trecut, de care — nu avem ce face — acum ne despărțim. Din punctul de vedere al viitorului i, statul nu poate renunța la dominația școlară a conștiințelor și deprinderilor fiinrimei.

8. Dând statului școala, o dăm statului român. Statul acesta ne este dușman, sau prieten? Dacă ne este prieten, de ce să i-o refuzăm?

9. Când G. Lazăr s'a dus în „țară", ca să propovăduească un cuvânt nou acolo el a fost primit frățește; acum vin la noi — Lăzării cei de dincolo, vin cu idei noi, vin cu ceva bun, la care firește vom adauge tot ce este bun în noi: Din bun și bun, ce bun are să iasă! Să ne facem una, să colaborăm voioși într'acea l școală, să ne dăm mânile ca să ridicăm un măreț templu modern culturii moderne. Să conștim im ca binele să ne unească ca duhul progresului să-l chemăm împreună prin școale, în viață Aceasta este floarea sentimentală a chestiunei; dar și ea este importantă.

Lucrați, deci, toți pentru statificarea școalelor; și fiți siguri că astfel lucrați la întemeierea statului român care ne trebuește."

ațiile contradictorii, că se aplică și nu se poate aplica. (Ovațiuni furtunoase nesfârșite).

D-lor e inutil să insist. Situațiunea este astfel încât mi-e rușine să văd cum aparem noi din vechiul Regat în ochii fraților noștri de peste vechile hotare pe cari urgia vremurilor i-a împiedecat să cunoască de aproape ce era la noi. Dar nădăjduim că examinându-ne mai adânc vor avea destulă încredere în noi, și nu vor crede că ceeace văd astăzi este oglinda vechiului regat. (Ovațiuni furtunoase prelungite și repetate).

Am fost un stat mai mic, dar am fost un stat cinstit și puternic și repudiăm manifestările vieții actuale a statului care nu este magina credincioasă a ceea ce trebue să fie și a ceea ce a fost Regatul român. (Ovațiuni ugomotoase prelungite).

SITUAȚIA IN NOUILE PROVINCII

Pe lângă grija firească care ne cuprinde pe toți pentru viața și pentru munca noastră, pentru munca și pentru interesele întregului stat și a economiei sale naționale, o preocupare și o grije încă mai vie ne stăpânește când ne gândim la noile ținuturi ale Regatului. In granițele noastre noui, avem nevoia, de a ne consolida. Știm desigur, că oricând putem să ne sprijinim pe patriotismul oștirei noastre, de care se va vorbi totdeauna cu recunoștință și cu respect, nu numai din partea noastră, dar și a șirului de generații cari vor urma. Știm că ne putem rezema pe vitejia ei și pe spiritul său de jertfă și de disciplină; dar zidul permanent și puternic al granițelor noastre trebue să fie acea conștiință națională de care vorbea unul din predecesorii mei la această tribună și din acest punct de vedere este foarte primejdios, ca să nu dăm tuturor dar mai ales celor dela marginile țărei încrederea în munca cinstită, încrederea în spiritul de dreptate care trebue să stăpânească guvernul României Mari. (Ovațiuni furtunoase prelungite).

Iată de ce d-lor, situațiunea de astăzi nu mai poate să dăinuiască. (Ovațiuni entuziaste, sgomotoase care durează mai multe minute).

Dar noi d-lor, oameni constructivi, nu punem nici odată o chestiune ca aceasta, fără să avem gata și ce se pune în loc. Dacă ce este azi nu mai trebue să mai fie, ce poate să fie mâine? Răspunsul nostru e limpede.

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL VA INDREPTA SITUAȚIUNEA

Declar fără șovăire că partidul național-liberal este în stare să ia răspunderea îndreptărei acestei situațiuni. (Ovațiuni entuziaste prelungite și repetate). Fac această declarație ca o datorie imperioasă și cu sentimentul adânc al răspunderilor ce implică (ovațiuni prelungite); o fac cu credința, că statul nostru nou, n'a fost creat ca să se prăbușească și o fac cu vederea clară, că nu există alt instrument de muncă și de devotament către țară, mai sincer, mai organizat și mai puternic decât al nostru. (Ovațiuni entuziaste prelungite). O fac fără nici o considerație de ordin personal pentru că încrederea mea nu o pun în forțele unui om. Această încredere o pun în capitalul de experiență și de muncă al acelora, cari compun partidul național-liberal, ceeace face ca acest capital să nu fie primejduit prin insuficiența unui om, sau prin tot ce poate fi aleatoriu și primejdios în condițiunile vieței individuale. (Ovațiuni furtunoase prelungite).

Dar nici această capacitate a reprezentanților partidului național-liberal prin ea însăși n'ar fi suficientă dacă nu și-ar lua puteri din organul întreg pe care se reazemă, din organul constituit și disciplinat, disciplinat în fața intereselor neamului, care sunteți dv., care este organizațiunea partidului național-liberal. (Ovațiuni furtunoase prelungite). Și nici aceasta, d-lor, n'ar fi îndestulător, dacă dv. înșivă n'ați fi expresiunea credincioasă a interesului general, a conștiinței naționale pe care singură se poate sprijini o operă de caracterul aceleia care stă în fața noastră. (Ovațiuni prelungite).

CONCURSUL TUTUROR FORȚELOR

Această operă cere un suflet curat, devotament, muncă harnică, experiență, dar mai ales, cere concursul călduros al tuturor celor care se simt legați de existența statului român. (Ovațiuni entuziaste prelungite și îndelung repetate).

In această operă, partidul național-liberal trebue să caute astfel concursul tuturor forțelor pe care le are această țară. In acțiunea noastră de partid am înțeles să le căutăm nu numai individual, dar am fost fericiți să constatăm, că „Partidele Unirei" din Basarabia și Bucovina ne-au dat încrederea și adeziunea lor. (Ovațiuni entuziaste prelungite). Primim de asemenea pentru înfăptuirea acestei opere ajutorul tuturor bunilor români, pentru că nu-i chemăm să ajute realizarea unei opere strâmte de partid, ci îi chemăm la o operă de salvare națională. (Ovațiuni furtunoase, prelungite și îndelung repetate).

Ne doare inima să vedem unde se găsește astăzi țara. Ne doare inima pentru țară și pentru Coroană, pe cari noi nu le despărțim în simțimintele noastre, ne doare inima să vedem, că se redeschide mâine „Parlamentul Reșiței". (Ovațiuni furtunoase prelungite). In asemenea atmosferă morală și materială nu se pot stăpâni interesele generale de care vă vorbeam. (Ovațiuni).

AUTORITATEA MORALA A PARTIDULUI LIBERAL

Noi ne rezemăm puterile noastre pe autoritatea morală pe încrederea care am meritat-o, prin faptul, că niciodată n'am făgăduit ceiace nu puteam îndeplini. In fața dificultăților momentului nu ne-am schimbat crezurile noastre. Am preferit credincioși lor să suportăm înfrângeri timporare pentru că am socotit că atunci când ținem în partea noastră ideia de dreptate socială, că atunci când avem în partea noastră apărarea națională pe temeiu democratic și de înfrățire socială, suntem totdeauna de partea cea mai tare. (Ovațiuni).

In opera noastră, mai bine de o jumătate secol, în opera noastră am căutat totdeauna să cunoaștem pulsul nevoilor reale ale desvoltărei democratice a acestui popor și l-am urmărit cu destulă iubire pentru ca să nu fi dat niciodată greș. Și astăzi din nou acordăm acțiunea noastră politică cu aceste nevoi și în manifestul-program care se va ceti după prânz în această sală, am propus soluțunile cerute de noile realizări pe care ni le reclamă vechiul nostru crez în progresul neîncetat al vieței politice și sociale. Dar pe d'asupra marei preocupări a zilei de mâine ne stăpânește cum v'am spus nevoia ca starea de astăzi să nu mai dăinuiască în forma primejdioasă în care se află. (Ovațiuni prelungite).

D-lor, creatorul chirurgiei zicea vorbind de bolnavi: „eu îl îngrijesc, Dumnezeu îl vindecă"; noi partidul național-liberal vom îngriji pe cel pe care alții l-au adus în starea atât de grea, și Dumnedeu, adică conștiința națională îl va vindeca. (Ovațiuni furtunoase. Aclamațiuni nesfârșite).

INFORMATII

Donațiunea Em. Porumbaru. D-l general Amza, executorul testamentar al a erii rămasă pe urma lui Em. Porumbaru a pus Fundațiunea universitară „Carol I." din București, în posesiunea bibliotecii prețioase a marelui defunct compusă din 1000 volume legate și 4001 volume broșate — scrisori științifice și literare.

Aceasta potrivit testamentului.

La cimitirul militar din București, au fost îngropate, cu o deosebită solemnitate, rămășițele pământești a 12 eroi francezi morți la Giurgiu.

S'a rostit cuvântări în numele Legațiunii franceze, al guvernului și al armatei române.

Pe mormânt au fost depuse numeroase coroane.

La ministerul de răsboiu se lucrează la modificarea legii de recrutare din provinciile alipite.

Ziarului austriac „Neue Freie Presse" i s'a ridicat acestă restricțiune, de-a fi introdus în Țară.

Luni a sosit un nou transport de monete de nichel á 25 și 50 bani.

Societăților ungure de asigurare li se acordase, lichidarea operațiunilor contractate în ținuturile alipite, până la 27 cor.

In urma cererii acelor societăți, termenul a fost prelungit până la 1 Ianuarie anul viitor.

Cu ocazia trimiterei la București a 120 milioane lei din fondurile Casei centrale a muncitorilor patronți și lucrătorii din Ardeal au trimis un memoriu d-lui ministru Codaibu prin care cer ca acești bani să fie înapoiați, arătând totodată că din cauza că instituțiunea respectivă nefuncționând mulți muncitori ne au primit îngrijirele trebucitoare. In memoriu s'a cerut și autonomia acestei instituțiuni.

Pentru a se înfrâna consumul alcoolului, prefectura din Cluj a hotărât că de Sâmbătă până Luni dimineața, cârciumile să fie închise iar restaurantele și bodegile să nu vândă nici un fel de beuturi acasă sau copiilor mai mici de 15 ani.

La Alba-Iulia au fost prinși asasinii directorului băncii „Isvorul" din Teiuș. Principalul criminal, care a condus săvârșirea asasinatului, Prie, cum și complicii săi — afară de unul — neagă vinovăția lor.

Un remizier din Capitală, H. Camppus, pierzând în jocuri de bursă o sumă de aproximativ 2 milioane lei — încredințată lui de diferite instituțiuni financiare și persoane particulare — s'a predat singur Serviciului de Siguranță, care-l pusese în urmărire.

Ministerul de răsboi va înființa la Olănești (vechiul regat) un sanatoriu pentru invalizii de răsboiu tuberculoși cari vor fi tratați cu serul descoperit de dl dr. Puțureanu.

In comuna Teaca se face săpături pentru descoperirea unei băi de aur ale cărei urme sunt cunoscute de mai mult timp.

Din sămânți de gândaci de mătasă produsă în toată țara s'a găsit bună pentru germinare — prin examenul microscopic — numai o cantitate de 70 kg. cari se păstrează la sediul regionalei Lugoj, cari va fi distribuită crescătorilor la timp.

A fost numit șef al regionalei sericicle din Lugoj d. Gh. Ionescu, în locul d-lui Gh. Zabesca, trecut la centrul Orșova.

Până acum directorul Finanțelor nu a primit nici o încunoștințare de la centru, cu privire la prelungirea termenului de depunerea declarațiilor de noile impozite.

S'au cerut telegrafic ministerului de finanțe lămuriri în această privință.

Se comunică din Oradea-Mare, că delegația Ungariei refuză să ia parte la punerea semnelor de graniță, între Ungaria și România, potrivit tratatului de pace.

Numărul declarațiilor pe avere din Cluj până în ziua de 30 Noembrie e de circa 8 mii.

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Mercuri drama „Floarea Munților" în rolurile principale Lotte Neumann și Rudolf Biebrach.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Mercuri drama „Serva Domnului.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Mercuri numai pentru azi. La dorința generală se va rula ca reluare senzaționala dramă americană „Biody Fox".

„UNIVERSUM", întreprindere tehnică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Contra durerii de stomac, contra diareei întrebuințați numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10.— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319.

Dacă doriți să cumpărați ieftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

In restaurantul
„La Pisica Vânată"
(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

Societatea de Asigurări Transformată
După cum suntem avizați factorul cel mai vechiu și mai mare al vieței economice din Ardeal Societatea pe acții „Magyar-Franco" și-a unit efectivul imobil aflător în România cu efectivul imobil a Soc. Gen. de Asigurări
„Franco-Româno"
Funcționarii și conducătorii vechi ai Soc. de Asigurări „Mag ar Francia" rămân și mai departe în oficiu și așa se poate spera că acele principii comerciale cu care firma veche și-a câștigat încrederea publicului și anume pozițione de taxă, rezolvirea repede a păgubilor, și mai departe vor rămâne neschimbate.

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Național

Joi 1 Decembrie:
„Ginerile lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată".

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

IN CAFENEAUA
EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
rog. Serviciul prompt

Cetiți „Infrățirea"

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 9

Cronica externă

Miercuri, 30 Noembrie 1921.

In desbaterile de la Washington nu a intervenit nici un fapt nou care ar merita să fie semnalat.

Discuțiile urmează în jurul lucrărilor comisiunilor technice.

Președintele Harding agită ideia că, în cazul când Conferința va ajunge rezultatul dorit — să fie invitate și celelalte națiuni pentru a se asocia la acordurile întocmite.

Firește, că această invitațiune vizează, în primul rând, Germania. Sunt unele cercuri diplomatice care-și mențin părerea că a fost o greșală de a nu fi fost invitați formal și delegații germani la desbaterile marei Conferințe — aceasta s'a observat, mai ales, cu prilejul discursului dlui Briand, când Germania n'a avut posibilitatea de a-și spune cuvântul său, dacă într'adevăr mai nutrește scopuri agresive.

In legătură cu aceasta Germania s'a exprimat că ar fi dispusă să trimeată la Conferința de peste Ocean reprezentanți care să discute și chestia dezarmărei teritoriale și pe aceia a reparațiunilor, garantând că nu urmărește scopuri agresive împotriva Franței.

Această declarațiune cu caracter pacinic a fost făcută oficial de către reprezentantul Germaniei la Washington.

Revista presei maghiare

Aprecierile d-lor Iorga și Averescu

Ziarul „Ujság", reproducând unele declarațiuni făcute de d. Iorga cu privire la deschiderea Parlamentului, scrie între altele: „Deschiderea Corpurilor Legiuitoare este considerată, ca ultima fază a decădenței politicii guvernamentale actuale.

Această decadență reese și din declarațiile generalului Averescu, făcute cu ocaziunea deschiderii de eri a Parlamentului.

„Un prim-ministru, — scrie „Ujság", — care spune, că criză politică nu există, că relațiile dintre guvern și majoritate sunt în complectă armonie și că acțiunea Partidului Liberal, (care prin manifesta iunea grandioasă din zilele trecute a atras și alte partide), e un atentat împotriva Statului un asemenea prim-ministru dovedește că-l îngrijorează situațiunea aceasta. „Dl Averescu — scrie în continuare „Ujság" — a ținut să adauge, că precum în trecut a izbutit să înăbușe greva muncitorilor tot așa se va folosi de acelelași mijloace drastice pentru a înăbuși acțiunea unui partid, fie acesta constituit din personalități cât de înalte!!

Inconsecvența partidului Țărănist

Ziarul „Keleti Ujság" ocupându-se de atitudinea Partidului Țărănist o condamnă cu cea mai obiectivă severitate.

Cum era de prevăzut partidul Țărănist a comis greșala de a se întoarce în Parlament.

Este deobște știut, că tocmai d-l Madgearu a fost acela că ua ținut să i s'a adresat apelul picant al d-lui ministru de interne, care apel a avut drept rezultat ieșirea demonstrativă din Parlament a întregului partid Țărănist. De data aceasta însă revine pe scena „picanteriilor" să lupte alături de acelaș Argetoianu. Faptul dă dovadă de lipsa celui mai elementar bun simț.

Sau teama de un eventual guvern liberal să-i fi impus pe țărăniști la gestul lor inconsecvent? E o enigmă, care va fi deslegată de viitorul apropiat!!

■

Același ziar scrie, că — după cum este informat — partidul Poporului va face o contra manifestațiile drept răspuns demonstrațiunilor liberalilor de Duminecă.

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din București.

CAMERA

Ședința din 29 Nov. 1921.

Inainte de deschiderea ședinței majoritățile au ținut o consfătuire.

La dezbateri asistă deputații țărăniști și socialiști.

D-l Duiliu Zamfirescu este reales președinte cu 144 voturi.

D-sa mulțumește printr'un lung discurs.

D-l Argetoianu cere scuze pentru expresia preferată în sesiunea parlamentară din vara trecută.

Țărăniștii și majoritatea aplaudă.

D-l Lupu citește declarația reintrărei în Parlament. Se aleg apoi vice-președinții. Sunt șase liste de candidați. Șansele de reușită le au dnii Ioanițescu, Brălescu și Imbrone.

SENATUL

Ședința din 29 Noemb. 1921

Prezidează generalul Coanda.

Pe banca ministerială d-nii General Rășcanu, general Văleanu, Negulescu.

D. Coandă urează bun venit și apoi cedează locul d-lui Meitani.

Se procedează la alegerea președintelui: A fost reales Generalul Coandă cu 109 voturi.

Au fost aleși vice președinți d-nii Mironescu, Tarnowschi, Meitani, Romanescu, Mihali și Alevra.

Se aleg apoi secretarii și questorii.

D. Bogdan Duică citește declarația revenirei în Parlament a grupării țărăniste, pentru a controla guvernul.

Președintele ia act cu plăcere de această declarație.

D. Iuliu Dragomirescu dorește strânse relațiuni de prietenie între țărăniști și averescani.

In urmă se trag la sorți secțiunile Senatului.

Ședința se suspendă la orele 6.

M. S. Regi a către românii din America

Ca răspuns la adresa de omagiu a românilor din America. M. S. Regina Maria le-a trimis următoarea scrisoare:

„Din îndepărtata Dumnivoastre Patrie, vă trimite Regina Țării aceste cuvinte:

Inima mea se îndreaptă în totdeauna în dulcoasă amintire spre toți fiii Țării Mele, care toți îmi sunt dragi și sunt mândră de acei cari într'o Țară străină, depun munca lor pentru clădirea Statului nostru.

De-o veni Regina în America, veți fi printre cei dintâi pe care va dori să-i vadă. *Maria"*

TELEGRAME

Viviani în potriva Germaniei în Liga Națiunilor.

Lafayette, 29 Nov.

Viviani s'a declarat contra admiterei Germanilor în Liga Națiunilor.

Briand se va întoarce în Franța Vineri.

Trupele austriace în Burgenland

Viena, 29 Nov.

Din Viena ni se vestește că trupele austriace înaintează pe întreaga frontieră a Burgenlandului.

In decursul zilei de eri au ocupat mai multe localități unde au și preluat administrația.

Incidente nu s'au întâmplat.

Unitatea politică a Irlandei

Londra, 29 Nov.

Agenția Reuter ne comunică știrea, că Lloyd George a înmânat azi președintelui Cabinetului din Ulster, lordul Craig, un proiect în care propune înființarea unui Parlament poporal irlandez și prin care se asigură astfel și unitatea politică a Irlandei.

Germania și refacerea Rusiei

Berlin, 28 Nov.

„Chicago Tribune" vestește că un mare financiar-german — sau d-rul Havenstein de a Banca Statului sau Warburg — va veni la Paris cu misiunea de-a invita pe financiarii francezi să se asocieze cu Germania, Anglia și America la întocmirea unui trust financiar pentru exploatarea bogățiilor din Rusia — această întocmire contribuind astfel și la refacerea Rusiei.

Alegerea dela Camera de Comerț din Cluj

Alegerea s'a ținut în localul Primăriei din Clu.

Intr'una din săli votează secția industrială; iar, în alta, secția comercială.

Biuroul secției comerciale e format din d-nii:

Președinte: Victor Crainic, cu notarii: d. Muscă și Gh. Selecianu. Din partea comisariatului guvernului sunt d-nii: Vonica, Kuck, Aldica și Baboș. Oameni de încredere din partea sfatului negustoresc sunt: Szele, Rozsa și Gamboș; iar cel al secției industriale e format din d-nii: președinte: Victor Varga cu notarii: N. Ciochină și Titu Anca, iar membrii din partea guvernului sunt: Alexandru Anca, Vasile Bindea, Bela Gurat și Koloman Weiss. Din partea alegătorilor sunt: Ioan Nagy, Bela Felebarg, N. Jilescu și Isak Anton. Din partea directorului de industrie și comerț este d. controlor Florican.

Până la ora 12 s'au prezintat 8 liste de candidați pentru secția industrială și 4 la secția comercială.

Buletinele se deosebesc după culoarea hârtiei pe cari sunt tipărite numele candidaților precum și după mărimea formatului.

Frământările sunt mari. Automobilele și trăsurile luxoase aduc pe alegători la vot.

Agenții cu împărțirea buletinelor sunt postați în fața primăriei și împărțesc din abundență din hârtia tipărită peorând cu vervă... în limba ungurească și românească, în auzul tuturor alegătorilor.

Despuerea scrutinului începe la ora 4 d. a.

Ultime informațiuni

Recompensă acordată pentru prinderea lui Max Goldștein.

Soldatul Herinaa Alexandru din țara Moților care a prins pe Max Goldștein a fost citat prin ordin de zi pe armată și decorat cu medalia Bărbăție și Credință.

A mai primit un premiu în sumă de 5000 lei, fiind avansat la gradul de sergent.

Guvernul contra Coroanei — Acțiunea partidului liberal —

In cercurile politice din Capitală, declarațiile făcute de generalul Averescu cu prilejul consfătuirei majorităților, — sunt considerate ca un act de față răsvrătire contra Coroanei.

Art. 93 din constituție Regele are dreptul de a revoca pe miniștrii!

Guvernul este răsvrătit.

Pentru ca țara să cunoască adevărul, partidul liberal va începe o nouă serie de întruniri publice, începând cu București, Craiova, Cernăuți etc.

Mâne la ora 10 se întrunește partidul liberal pentru a discuta propramul viitor de acțiune.

■

Leul e iarăși cotat la bursa din Paris — Leul a fost cotat eri la Bursa din Paris 10.25.

Cursul bursei la Paris

Lafayette 29 Noembrie

Londra	57.26½
Newyork	14,32
Germania	5¼
Belgia	80 95¼
Spania	199

Conferința dela Portorose

Porto-Rose, 27 Nov.

Conferința Statelor succesorale s'a sfârșit zilele acestea, cu încheerea cuvenitului protocol.

Cetiți „Infrățirea"

Ceasornicele de mare preciziune „Longines" în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 353

DACA DOREȘTI SA CUMPERI MOBILE să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"
Nu primi imitațiuni!
1230

Cititi „Infrățirea"

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR"
Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezești „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele și Storuri de Tülle.
Linoleum și Prești cu Metru.
Pânzărie și Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi și Ghete pentru Domni, Doamne și Copii.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Cumpărăm în permanență:
Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:
Fabrica de mărfuri din coarne și oase
s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Prețuri reduse la
GRÜNWALD ȘI STEINER
CLUJ, Piața Unirii 12.

Renumita poudră americană YES iarăși se află în tot locul. 1288
!! FERIȚI-VĂ DE IMITAȚII !!
Cele veritabile au panglică verde în prejur.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. 229

Caut ăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze
„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.
Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj
Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.
Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Mitropolitul Ardealului contra unificării bisericești

Consfătuirea de eri a mitropoliților cu d. Goga

La orele 5 d. a. m. s'au întrunit în cabinetul mitropolitului primat din palatul sinodului d. Goga ministrul cultelor, mitropolitul primat Miron Cristea, mitropolitul Moldovei Pimen, arhiepiscopul Basarabiei Gurie și mitropolitul Ardealului dr. N. Bălan.

Consfătuirea a durat aproape două ore în care timp mitropolitul Ardealului a făcut o expunere a principiilor sale în legătură cu „Unificarea bisericească". Mitropolitul Ardealului a arătat că nu este contra unificării bisericești, pe care o socotește ca și înfăptuită dar nu poate renunța la principiile sale. A insistat în deosebi asupra unui sinod regional sau provincial pentru Ardeal cu sediul la Sibiu.

A arătat că voește ca acest sinod să reglementeze chestiunile bisericești locale, potrivit statutului mitropolitului Andrei baron de Șaguna la care nu poate renunța.

Mitropolitul Ardealului a vorbit apoi de condițiile în care d-sa înțelege complectarea în caz de vacanță a vreunui scaun episcopal în Ardeal. Mitropolitul Bălan, a arătat că nu poate primi organizația din vechiul regat, unde episcopii și mitropoliții se aleg de marele colegiu (Camera, Senatul și membrii consistorului bisericesc). Și asupra acestei chestiuni mitropolitul Ardealului a invocat prevederile statutului Andrei baron de Șaguna, spunând că înțelege ca cel puțin în Ardeal, locurile de episcopi să fie ocupate pe baza unui vot al eparhiaților, din epacha unde scaunul episcopal a fost declarat vacant, așa cum s'a procedat până acum.

■

D. Goga, ministrul cultelor și ceilalți mitropoliți cari au participat la consfătuire, au căutat în zadar să convingă pe mitropolitul Ardealului, că pretențiile sale nu se pot aplica.

D. Goga a arătat punctul de vedere al guvernului care nu poate avea decât o biserică de stat și un Sinod. Cu privire la alegerea episcopilor d. ministru Goga nu poate împiedica înfăptuirea „Unificări bisericești" și că în orice caz trebue să consulte guvernul.

Citiți în Pag. 8-a

Situația financiară a României.

Problema leului.

Le Câble gramme publică un articol relativ la criza economică română iscălit de directorul ziarului, d-l Philippuze.

In cercurile financiare pariziene n'a fost vorba zilele acestea decât de situația leului. Măsurile luate la București pentru a salva situația periclitată a acestuia a ridicat multe protestări. Ziarul nostru a discutat cu multă libertate chestiunea aceasta. Am lăsat să treacă chiar un articol vehement în contra prietenului meu d-l Cheradame. Astăzi vreau să aduc câteva lămuriri politicii fiscale a d-lui Titulescu.

Acesta ne-a demonstrat cu cifre care a fost situația financiară a României. De unde până înainte de războiu, bugetele românești se soldau cu deficite, astăzi, legile financiare ale actualului ministru de finanțe român au adus în primele luni ale exercițiului excedente reale. Deși toată lumea dela București ură contra d-lui Titulescu, totuși impozitele se plătesc.

Numai în primul semestru Aprilie-Septembrie există un plus de 424 milioane față de cheltuieli. Sunt cifre cari s'au nevoit de comentarii.

Cei inițiați speră că veniturile vor întrece cu 50 la sută prevederile bugetare.

Guvernul este acuzat că risipește bani. Dar din suma totală a bugetului de cheltueli de 7.708 milioane, numai Războiul, Finanțele și Comunicațiile înghit 5.025 miliarde lei celelalate ministere rămân cu nimic.

Esențialul este că grație unei politici fiscale energice ca cea a d-lui Titulescu, România este pe cale a-și regăsi echilibrul.

Lumea trebue să fie recunoscătoare d-lui Titulescu. Dar în ce țară găsești un contribuabil recunoscător?

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj,
Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

Noui zăcăminte de cărbuni în Valea-Jiului

Cu ocazia lucrărilor pentru construirea liniei ferate de 40 kilometri, care să împreune linia Craiova cu linia Petroșani, peste Carpați, lucrările începute în urma unui împrumut de un milion franci elvețieni oferit de un consorțiu belgian din Craiova, s'au dat peste straturi noui de cărbuni în trei locuri de 900 calorii. Descoperirea a făcut-o un inginer sas.

Lucrările în chestiune se continuă asiduu de către 3000 oameni și vor trebui date gata în decurs de 3 luni.

Conferință sindicală muncitorească la Cluj

Comisiunea generală sindicală din vechiul Regat a hotărît ca să prepare o nouă conferință la Cluj pentru unificarea mișcării sindicale.

La această conferință vor participa delegați din toată țara și provinciile alipite.

Citiți „Infrațirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ posedînd diplomă de profesoră de cant și plan pentru școalî secundară caută post în familie bună pentru a fi aplicată ca instructoare de clavir și limba germană pentru copîi peste 8 ani. Adresa la ziar sub „Profesoră". 1281

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lîngă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

HOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Publicare de licitare.

Subscrisul prin aceasta fac cunoscut, că Luni în 12 Dec. a. c. la orele 11 a. m. se va ținea licitațiune publică în cancelaria oficiului protopresbiteral ort. rom. din loc (Strada Görögtemplom 6) pentru vinderea alor 26 jug. cat. de pădure pentru lemne de foc din pădurea bisericei aflătoare în hotarul comunei Stolna.

Prețul estimat, totodată prețul de strigare: 25453 lei 64 bani vădiul e 10% a prețuiui de strigare.

Ofertele în scris închise la care se va atașa ca vădiu suma de 10% a prețului de strigare în bani gata sau în efecte de valoare, apte pentru a se face prin ele asigurări se vor înainta Oficiului protopresbiteral ort. rom. până la ora fixată pentru începerea licitarii.

Ofertele sosite ulterior nu se vor lua în considerare. Condițiunile de licitare și contractuale se pot vedea în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Cluj, la 24 Noemvrie 1921.

TULIU ROȘESCU,
protopresbiter.
1284

VIZITAȚI RESTAURANTUL lui CASIAN PAȘCU Strada Iuliu Maniu Nr. 6 — 1283 unde se mănîncă bine și eftin și se află tot felul de lăptării.

Reclama este sufletul comerțului

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța—New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

CONSTANTINOPLES

de 23.000 tone, viteza 18 noduri

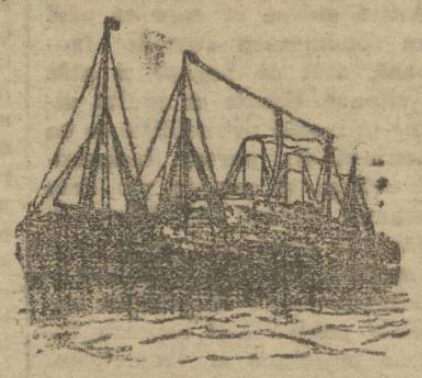

pleacă din portul CONSTANȚA la 4 Decembrie st. n. direct New-York

Durata voiajului 16—18 zile.

După „Constantinoples" urmează a pleca următoarele vapoare:

„King Alexander",
„Themistocles"
și „Megali Hellas"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajoase

Salonul de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare întreprindere de acest soi din întreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală în

CLUJ, Strada Londra No. 29

În ambele sale magazine din CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.
1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

1205 Mare deposit de Șvaetere și Mănuși pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și lichcruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichcruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada Bucuresti No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

AUTO-MECANICA

CLUJ,

STRADA REGINA MARIA No. 10.

AUTOMOBILE:

TURISM: STOEVER Tip. D3 13/24 HP

Camioane: BERLIET 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone

DE OCAZIE:

AUTOMOBILE

LAURINT-CLEMENT,
RENAULT, PEUGEOT,
DEIMLER (Austriac).

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE

— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU ȘI PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și afine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor, fiticole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Sfetea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 18. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Congresul partidului național-liberal din județul Sibiu

Deschiderea Congresului. — Cuvântările d-lor dr. N. Vecerdea, dr. Pișo și I. U. Soricu, Lazăr Triteanu, asesor consistorial.

Vineri la 25 Nov. s'a ținut Sibiu congresul partidului național-liberal, organizația județului Sibiu. E una dintre cele mai tinere organizații, dar credem că cea mai viguroasă din Ardeal. Are doar cele mai întinse temeiuri în pătura țărănească, apoi puternice sprijine în meseriași, comercianți și industriași. De pătura intelectuală nici nu mai amintesc, fiindcă aproape fiecare intelectual din județul Sibiului e în sentimentele sale național-liberal.

Congresul s'a ținut în sala cea mare de la Unicum. Cuvântul de deschidere l'a rostit vicepreședintele organizației dr. N. Vecerdea. In fața unui din tins și numeros public: asesori consistoriali, protopresbiteri preoți, profesori, medici, avocați învățători comercianți meseriași și un impunător mănunchiu de țărani (fiecare sat din județul Sibiu a ținut să-și trimită reprezentanții săi țărani la congres). a vorbit cu rost despre cauzele, cari au necesitat convocarea și ținerea congresului, vestind dureroasa știre despre moartea marituosului președinte al organizației, generalul în retragere Dionisie Florescu (membrii prezenți își exprimă condoleanțele prin sculare.

Secretarea generală a organizației Dr. Pișo face un expos frumos și clar al lucrărilor ce le-a săvârșit comitetul de acțiune. arată între ce împrejurări a luat ființă organizația județului Sibiu și fixează totodată țintele mai apropiate spre care trebue să se îndrepte lucrările prezente și din apropiatul viitor.

Urmează la cuvânt tânărul poet I. U. Soricu. E primit cu aplauze. Dansul în epopeea sa binevenita plin de bucurie o grupare atât de secetă și atât de armonioasă. Toate păturile neamului românesc sunt proporționat reprezentate. Spune că noi nu vom întrebuința și lupta noastră pentru susținerea cu tărie a sfintei idei naționale, cu armele huiei, a înveninării sufletelor ascultătorilor cu vorbe de ocazie și de osândă la adresa diferitelor partide, ci cu armele cinstei, dreptății și bunei cuviințe. Vom căuta să aflăm folele și pricinile lor și să le înlăturăm în folosul întăririi României mari și chezășuirii viitorului de aur al neamului românesc.

Arată starea în care se află țara românească atât de frumoasă, atât de bogată și atât de viteză. Scoate cu multă dibăcie la iveală primejdiile ce ne amenință din partea dușmanilor externi și cele ce vin dela dușmanii interni. Reliefează din amăgirile celor cari măgulesc pe străini: unguri și sași, sprijinindu-i în contul intereselor naționale pentru a-și asigura interese meschine și vremelnice. Să nu ne încredem în străin ci numai în puterile noastre proprii, pe acestea să le desvoltăm ele sunt cele mai puternice meterezuri ale viitorului.

Un stat, pe lângă dușmanii lui din afară, este împiedecat în consolidarea sa de o sumedenie de curente manifestate înlăuntrul său. Aceste curente când în manifestările lor trec peste marginile hotărîte de interesele statului, amenință cu distrugere întreaga organizație a societății, întocmai ca acele lichiduri, cari fierbând prea tare distrug vasul care le cuprinde.

In cadrul organizației de stat fiecare cetățean are dreptul de a-și spune părerea în ce privește apărarea societății de dușmanii din afară și analizarea tuturor curentelor în vederea realizării unei idei, care este propășirea.

Exercitarea acestui drept de a-și manifesta părerea asupra măsurilor ce trebuesc luate atât în afară, cât și în lăuntru pentru a asigura poporului întreg o viață fericită, e numim politică. Fac politică aceia, cari recomandă sau critică o măsură luată în vederea folosului comun; fac politică aceia cari recomandă sau critică anumiți bărbați, cari reprezintă anumite idei de interes general.

Cum însă sufletul omenesc este felul cum vederile oamenilor sunt diferite, este firesc ca și normele și legile ce se impun societății spre a se conduce după ele sunt felurite. eD aici apoi ciocnirile, de aici luptele între aderenții fiecărei idei, cari formează așa numitele partide politice. Și când noi ne adunăm aici spre a ne organiza în vederea realizării unei idei, care e a noastră și pe care o socotim singură binefăcătoare pentru țară, facem și noi politică. O politică a noastră deosebită de a altor grupări, cari vedem că dispun de un foarte mare capital de vorbe mari, dară dacă pe lângă aceste vorbe mari au sau au avut și „degete lungi și apucătoare", cu durere vedem că pricepere și bunăvoință n'au avut și n'au. Astfel că în zilele noastre, când toți ar trebui să ne bucurăm de triumful visului, pe care o mie de ani l'au urmărit cu dor strămoșii noștri — în jurul nostru cât ține hotarul lăr git al țării noastre frumoase și bogate n'auzim decât plângeri și protestări.

Și avem credința că în programul nostru, în ideile, în numele cărora ne-am adunat aici este leacul care va curma toate relele, căci noi avem cine să administreze acest leac. Cu nimic nu se poate compara un program politic mai bine decât cu un leac tămăduitor. Toate partidele politice din țara noastră recomandă leacuri. Răul este însă că nu au și doftorii pricepuți, cari să le aplice. Și acești doftori sunt bărbații politici pe cari singur partidul național-liberal îi are. Da, noi avem leacul și avem și doftorii pricepuți Și aceasta o vedem făcând o asemănare între noi și celelalte grupări politice.

Trecând la diferitele grupări politice, le analizează ca un fin analist programele și arată personalitățile cari le stau în frunte. Din comparația bine orânduită răsare adevărul că singur partidul național-liberal are încrederea în puterile de viață ale poporului românesc, și aceasta a dovedit-o 1877, 1913 și 1916 când punând la probă puterea de jertfă a acestui popor ne-a dat România Mare.

Prin noi înșine, prin puterile noastre proprii, prin pământul nostru, prin bogăția noastră, prin industria noastră, prin comerciul nostru, prin cumpăt și înțelepciune sunt leacurile cari vor tămădui neamul și țara. Iar doftorii cei pricepuți pentru a aplica cu rigoare și dibăcie aceste leacuri sunt I. I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu și I. G. Duca. (Aplauze îndelungate și strigăte „Să trăiască frații Brătianu și Duca!)

In urma poetului I. U. Soricu, se anunță la cuvânt asesorul consistorial Lazăr Triteanu.

D-sa e una dintre cele mai armonioase personalități; e o podoabă a clerului român din întreg cuprinsul României întregite. Un orator cu frumoase puteri de convingere și de cucerire a sufletelor. O inteligență adânc pătrunzătoare în realitatea lucrurilor și împrejurărilor, cu o judecată dreaptă sprijinită pe o largă și bogată intuiție.

x. y.

Expoziția de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter și Soțul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Mercuri: Serva domnului
Joi: Răscoala de pe Aldem Besse
Vineri: Răsc. de pe Aldem Besse
Sâmbătă: Răsc. de pe Aldem Besse
Duminecă: Castelul misterios

CINEMA URANIA

Mercuri: Biodi Fox
Joi: Bir a goală
Vineri: Birja goală
Sâmbătă: Birja goală
Dumineca: Micuța baby

CINEMA APOLLO

Mercuri: Floarea munților
Joi: Samum
Vineri: Samum
Sâmbătă: Felinarul albastru
Duminecă: Felinarul albastru

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luteală cu prețuri foarte moderate.

Citiți „Infrățirea"

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit în tipografia societății „Cartea Românească" institut de arte grafice „Corvineana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

Anul II. No. 388 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 3 Decemvrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
89.
„Transilvania“ Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI ...
Director: D. TOMESC...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

1 Decembrie 1921

Nici cea de-a treia aniversare a adunării dela Alba-Iulia nu se desfășoară în mijlocul acelei calde înfrățiri a inimelor, care să reamintească măcar o clipă însuflețirea zilei în care Ardealul întreg a pecetluit, într'un singur glas, marele gest al Unirei. Dimpotrivă. Trecem astăzi printr'un penibil moment de luptă politică, în frământarea căruia, mâinile nu se caută pentru a se strânge, frățește, și sufletele noastre nu-și mai regăsesc atât de repede viesmântul solemn al acestui ceas de sărbătoare. E destul să amintim aci împrejurarea că tocmai acum cea mai mare parte din reprezentanții legitimi ai Ardealului lipsesc în clipa de față din Parlamentul țării. In locul armoniei depline dela sfârșitul anului 1918, când fruntașii acelui aș Ardeal, înfățișând un cuget și o simțire, veneau să vestească noului lor Suveran hotărârea entuziastă a celor o sută de mii de țărani strânși în vechea cetate a Albei-Iulii, — abia după trei ani suntem nevoiți să privim spectacolul pe care-l oferă hărțuiala înverșunatelor dușmănii dintre oamenii cari, abia ieri, porneau cu încredere și cu dor de muncă, pe drumul consolidărei Unirei.

Ar fi prilejul, desigur, să facem aci, în această zi de festivitate națională, un bilanț al operei realizate până acum în această privință. Acesta este de obicei ceasul cel mai prielnic pentru asemenea socoteli sufletești. Am fi dorit să reîmprospătăm aci, măcar pentru câteva clipe, atmosfera vijelioasă a istoricei zile dela 1 Decembrie 1918, când poporul acesta, abia întors de pe câmpiile de luptă unde fusese silit să-și verse sângele pentru scopuri dușmane soartei lui, a tresărit ca un singur om la chemarea vremei, care desăvârșea în sfârșit, contopirea tuturor Românilor într'o singură țară, — țara lor mare, bogată, și liberă. Am fi dorit să ne reîmprospătăm încă odată mințile și să ne îmbărbătăm din nou energiile, în sărbătorirea însuflețirei de atunci, încercând să topim în focul amintirei, toate micile resentimente de acum.

Dar, din nefericire, nu e vorba **numai de** mici resentimente, **și rândurile** acestea nu se pot **întoarce spre** trecut, fără a ține seama de tot ceea ce s'a stricat, în loc să se clădească, în decursul acestor trei ani, dintre cari cea mai mare parte de vreme a fost întrebuințată par'că înadins pentru a turbura spiritele și a învrăjbi pe oameni.

Privelistea care se desfășoară înaintea ochilor e acum o suferință comună de fiecare zi. Pretutindeni nemulțumiri, pretutindeni amărăciune, pretutindeni protestări. E un val primejdios care se urcă tot mai sus, spre inimele tuturor.

O guvernare nepricepută și pătimașe, — aceasta e pricina răului, — continuă să meargă alături de drumul cel bun, în ceea ce privește contopirea deplină a Ardealului cu celelalte provincii românești. Așa numita „unificare” a vieței de Stat, care se încearcă acum, este o operă atât de stângace și atât de nechibzuită, încât amenință să prefacă guvernarea acestei provincii într'un adevărat haos. Iar cât privește „unificarea” sufletească, conducătorii actuali ai destinelor noastre naționale pun atâta nepăsare și atâta lipsă de înțelegere, încât nu e zi în care populația aceasta să nu sufere o nouă nedreptate sau o nouă jicnire.

Ințelege oricine cât de greu ne vine, tocmai în ziua celei mai scumpe aniversări, să punem degetul pe o rană atât de dureroasă. Dar, adevărurile poartă în sânul lor o singură obligație, aceea de a fi rostite. O îndreptare trebuie să vină, de undeva, și va veni, cât de curând. Neamul acesta n'a suferit și n'a așteptat o mie de ani, pentru ca visul său, odată îndeplinit, să fie compromis de aventurieri și diletanți politici.

Iată pentruce, avem totuși la sfârșitul acestor îndurerate constatări, un cuvânt de credință și de nădejde. Așteptăm pentru Ardeal conducerea care să-i dea răgaz să-și urmeze calea începută la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918...

Evenimentele zilei

Sovietele nu recunosc alipirea Basarabiei

„Izvestia“, din Moscova, publică un comunicat oficial în privința Basarabiei. Cicerin și Rac...s...y, cari semnează acest comunicat, declară categoric ca guvernele sovietice n'au recunoscut nici odată și nici nu vor recunoaște anexarea Basarabiei la România.

Deciziile consiliului național Moldovean precum și acelea ale puterilor nu pot obli[ga] Rusia sau Ucraina. Ultima conferință cu privire la navigația pe Nistru, nu trebue considerată ca o renunțare a Rusiei la drepturile sale asupra Basarabiei, nu putea fi vorba de c[â]t d[e] a fixa o linie de democrație și nici de cum o frontiera pe care numai conferința de pace o poate fixa.

Insurecțiunea în Irlanda

Impușcături se semnalează în cartierele orașului Belfast. In ultimele două zile au fost peste zece uciși și cinci zeci de răniți. Mitralierele și puștile cazarmei gardei irlandeze dela Windsor au fost furate; de aceea vasele cari pleacă spre Irlanda sunt strict supravegheate. Surescitarea e tot mare în insula răsculată din cauza prelungirei tratativelor, cari nu se mai termină.

Au reintrat!

Fără îndoială, politica e de cele mai multe ori o cutie cu surprize. Observatorii vieței noastre publice au avut prilejul să constate, nu numai odată, că în actele bărbaților noștri de Stat, la guvern cași în opoziție; consecvența nu e o trăsătură caracteristică.

Iată că declarația prin care partidul țărănesc motivează gestul său de reintrare în Parlamentul actual, al „Reșiței”, poartă și ea, adânc încrustată, pecetea acestui minunat dar al firei, care este de a face astăzi tocmai aceea ce-ți impuneai a nu săvârși cu niciun preț, ieri.

Sunt cunoscute împrejurările în cari deputații țărăniști, insultați în plină Cameră de pe banca ministerială, au plecat din Parlament, trântind ușa după ei cu tot zgomotul pe care poate să-l facă gestul unei impetuoase indignări. Erau o mână de oameni cari se socoteau atât de profund jicniți de atitudinea sfidătoare a unui guvern socotit pe drept cuvânt incorect și incapabil, încât nimeni n'ar fi putut crede că revenirea la o conlucrare între cele două tabere ar mai fi posibilă.

Mai mult decât atât. In tot răstimpul care s'a scurs dela retragerea zgomotoasă și „definitivă” din Cameră și până acum, în ajunul redeschiderei Corpurilor legiuitoare, parlamentarii partidului țărănesc au repetat cu aceeaș stăruință că nicio împrejurare nouă n'a intervenit pentru a-i determina să schimbe o hotărâre luată cu atâta indignare și cu atâta îndârjire. Și totuș, partidul țărănesc a reintrat în Parlament, — permițându-și chiar luxul de a argumenta asupra motivelor acestei deciziuni.

Avem deci înaintea ochilor întortochiata proză căreia i-au dat citire cei doi teoreticiani ai partidului țărănesc, d. G. Bogdan la Senat și d. dr. N. Lupu în Adunarea deputaților. Ne-am fi așteptat să înregistrăm o însemnată schimbare în cursul părerilor pe cari fruntașii partidului țărănesc le nutrea față de actualii conducători ai țării. De vreme ce e vorba despre o revenire alături de însultătorii de ieri...

Dar, nu. D. dr. Lupu crede și astăzi, cași tovarășii săi de „țărănism roșu”, că actualul guvern trage să moară pe un morman întreg de acte de teroare, abuz de putere și fraude, dar reintră în Parlament ca să-i prelungească puțin agonia. Partidul țărănesc nu are de gând să încheie un armistițiu cu d. C. Argetoianu, dar îi primește scuzele. Nu vrea să colaboreze, dar conlucrează. Dorește căderea regimului, dar îi sare în ajutor...

Facem, după cum se vede, vădite progrese pe drumul consecvenței. Ne obișnuisem până acum cu oamenii politici, cași partidele înși-le, să uite azi ceeace au făgăduit eri, și să ia mâine atitudini pe cari le înfierează astăzi. Partidul țărănesc, în virtutea privilegiilor sale de „partid de clasă” adaugă o nouă strălucire artei de a umbla pe două cărări... în acelaș timp.

In jurul evenimentului parlamentar

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare. — Consfătuirea majorităților. — Amenințări la adresa Coroanei. —

Parlamentul s'a redeschis în mijlocul unei atmosfere care a spulberat orice speranță a unor zile mai bune pentru viața politica a Țării.

Isbit de incapacitate ca forma și ca fond, fără nici o posibilitate de control, — Parlamentul nu are autoritatea necesară ca să înfăptuiască reforme fundamentale pentru existența Statului — cum sunt de pildă reforma administrativă și cea electorală. Și dacă aceste reforme — proectate de actualul guvern — vor fi traduse în legi interesul public va fi cumplit primejduit, după cum Țara întreagă geme azi sub povara grea a reformelor fiscale.

Apelul disperat al Mesagiului la cooperarea tuturor partidelor, dovedește că însuși guvernul se simte slab și silit — pentru a se menține la putere — să recurgă la sprijinul din afară.

D-l general Averescu a convocat din nou majoritățile parlamentare în vederea concursului desăvârșit și necontestat pe care ele trebuesc să-l dea guvernului pe timpul activității parlamentare.

După discuțiile urmate, pare însă că scopul acestei consfătuiri a fost altul. Guvernul în disperarea lui crede că ar mai putea să-și continuie opera de jafuri și ilegalități, — prin exercitarea unui terorism fără pereche în istoria noastră politică.

După o serie de insolențe la adresa partidului liberal, primul ministru a găsit de cuviință să amenințe și Coroana.

Redăm parte din declarația d-lui general Averescu:

„Nu ne interesează când vom pleca de la guvern, fiindcă eu știu că atunci când se face un act de naștere cuiva, se pregătește și actul lui de deces. Prin urmare, nu când, ci cum vom pleca ne interesează.

Eu vă declar că vom pleca numai cu respectul formelor constituționale, astfel cum am venit.

Oricine va îndrăzni să nu respecte formele constituționale ale Țării, se va izbi, din partea noastră, de o rezistență fără precedent până azi.“

Nu rămâne îndoială că această declarație cutezătoare a primului ministru constitue o amenințare insolentă și la adresa Coroanei.

D-l general Averescu uită că i s'a încredințat guvernul în baza unor prerogative regale, cari nu s'au schimbat în timpul celor doi ani de regim averescan.

Conform art. 93 din Constituție, Regele numește și revoacă pe miniștri.

Prin urmare, atunci când Suveranul crede că organismul Țării este sdruncinat prin greșelile guvernului, Constituția îi impune datoria să-l concedieze, făcând astfel și un mare act de dreptate sociala.

Dar această luptă pe care o preconizează guvernul, transformă criza politică în anarhie, — deci o nouă bază creiată Țării de regimul averescan.

Știrile zilei

Familia Regală la Tg.-Mureș.

Regele Ferdinand, Regina Maria și perechea moștenitoare vor sosi Luni în localitate, unde vor fi găzduiți în casele d-lui Bădescu, judecător la Tribunalului local.

M. M. L. L. vor fi însoțite de dnii miniștri Goga și Groza și de dl Theodor Mihali. (Rador.)

Sinuciderea atașatului nostru militar la Roma. — Cauzele sunt necunoscute

Colonelul Cezărescu atașatul militar al legațiunei române la Roma, s'a sinucis la domiciliul său, trăgându-și un foc de revolver în cap.

Transportat în stare muribundă la spital, colonelul Cezărescu a încetat din viață peste puțin timp.

Dânsul nu a lăsat nici o scrisoare. Cauzele sinuciderei nu se cunosc.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Concertul „Reuniunei femeilor Române Maramureșene"

Sighet, 27 Noembrie.

Comitetul „Reuniunei femeilor Române" din Maramureș, în ședința sa din 7 cor. a hotărât organizarea unui concert pe ziua de 19 cor. pentru ajutorarea de Sfintele sărbători a copiilor și femeilor sărace din Maramureș.

Deoarece pe aceeași zi în urmă se fixase organizarea unui concert cu „Bal deschis" sub patronajul d-lui prefect M. Condrus, concertul „Reuniunei" a fost amânat.

■

In seara de 24 cor. acest concert a avut loc în sala festivă a liceului de băeți „Dragoș Vodă".

Au asistat câteva sute de persoane din societatea, aleasă maramureșană, fără deosebire de naționalitate și confesiune.

Notez în fugă pe: d-na Mihály cu domnișoarele vicarul Boroș cu doamna și domnișoara; d-nii Lazăr, președintele tribunalului local cu doamna; general Vinț cu doamna; Deac director silvic, cu doamna; Pop cu doamna; Manea cu doamna și domnișoara; dr. Peter cu doamna, d. Bota cu doamna, magistrați; avocat dr. Doroș cu doamna; prim-medic Balint cu doamna; Sânjoan director al liceului de fete cu doamna; prim medic dr. Rednic cu doamna; avocat dr. Bathory cu doamna; d-nele Șerban Jurca, Rednic cu domnișoara preotul Szabo cu doamna; d-nii: Ianovici, inspector-Dragoș cu deamna și domnișoara; șef de plăție Pop cu doamna; prof. Pop cu doamna; Szegedy cu doamna; dr. Guttmann cu doamna; inginer Boca cu doamna; d na Dunca; d-nele Catarig, Doroș, Farkas, Hymen, Inga, Kelemen, Markus, Merza, Țiplea; d-nii: Vernescu, directorul băncei Naționale; Rotariu inspector agronom; Papuc-Sezelea, consilier agricol; dr. Pop Lotf-Schimi prefect; Szilny mare proprietar; Wollbauer, mare fabricant; d-nii Rodeanu, Păcurar, prim-menidi, etc.

S'a remarcat lipsa d-lui prefect Condrus.

Sub titlul documentar reproducem răspunsul d-lui prefect pe invitațiunea „Reuniunei" — e simplu și laconic: „Nu"!

■

S'a cântat din:

1. Meyerbeer „Dinorah" (uvertură) executată de orchestra d-lui director Schlathan; 2. Donizzetti — Aria din opera „Lucrezia Borgia" Mezzetti-Cântec de sirenă, — d-na Elisabeta Jurca acompaniată la pian de d-l Schlathan; 3. — Puccini — „Tosca" (fantasie) — orchestra d-lui Schlathan și 4. „S'a dus amorul" cu „Am plecat de lângă Tine" romanțe cântate de d-na Olga Hymen acompaniată la pian de d-na Ema Boca.

D-l Schlathan, adevărat maestru împreună cu orchestra dirijată de d-sa au bine meritat aplauzele și admirațiunea auditorului. Trebue să adaug că d-l Schlathan a dat concursul său în mod gratuit. D-na Jurca, cunoscuta cântăreață de Operă, a făcut o jertfă de maternă abnegațiune ce cată, s'o relevăm: deși copilașul dânșii era grav bolnav totuși îndemnată de nobilul scop umanitar și-a dat obolul său.

După concert au urmat dansul și vânzarea obiectelor donate de comercianții și persoanlor filantrope.

O perniță de mătase brodată în motive naționale bucovinene și dăruită de d-na inginer Boca a atras admirațiunea celor de față. Ea a fost cumpărată, la licitație de d-l Cardea șeful siguranței locale, care, la rându-i, a prezentat-o, doamnei Șerban presidenta „Reuniunei, în semn de omagiu și gratitudine pentru truda depusă întru reușita seratei, care a durat până la orele 6 dimineața.

Venitul net de peste 7,000 lei s'a și depus în numele scopului, pentru care a fost organizat concertul.

RICA.

Cărți și reviste

„Tanitók Lapja"; — nr. 1 — revistă didactică nouă, redactor responzabil: Mihail Gyerkes, institutor în Odorhelu.

Revista aceasta e organul învățătorilor al școalelor maghiare din ținuturile alipite. Apare în în fiecare săptămână joi. Abonamentul pe un an, 120 lei.

■

Zburătorul. No. 9—11 București. — D. Lovinescu, analizează opera d-lui Lovinescu, definind simbolismul: estetica sugestiunii. Formula nu e precisă: sugestia e natura întregii opere de artă. O admirabilă schiță a d-nei Antonesia Papadat Bengescu: Balaurul arta d-lui Stamatiad a ajuns la strofe numai cu două versuri ritmate. Până la arta imitatorilor d-lui Blaga, mai este mult.

O fină schiță a d-lui Emanuel Popescu Bocuță — poetul expresiei directe în arta.. cultă, și a versului de joc. D. Lovinescu o semnalează ca pe o reversibilitate — o reîntoarcere a artei până la versurile lui Conachi. Cu deozebirea că pe Conachi amorul îl junghia la inimă dar pe d. Popescu Bucuță, — preocupat de ideile europene — amorul îl înjunghie la... pământ.

Iubitele d-lui Bucuță să fie numai umane. Ce se va face d. director de la ministerul ocrotirii, dacă nu va găsi cine să-i pună ventuze. Noroc, că d. Bocuță nu locuește în Cluj.

■

D-l dr. William Konya din localitate a întocmit și tipărit în broșura un proect asupra apiculturi. Autorul spune cu drept cuvânt în prefața lucrărei sale că apicultura își va putea împlini predestinația naturală numai în cazul când va primi pe cale legislativă toate atribuțiunile, funcțiunile, puterile și mijloacele necesare pentru a fi într'adevăr unul din're stâlpii principali ai economiei naționale.

Cetiți „Infrățirea"

ECOURI

Poezia bolșevică

Nu de mult a apărut în orășelul Tiflis o cărticică cu titlul „Zimbetul lui Tseka".

Această broșurică aruncă o lumină fidelă asupră actualei morale bolșevice și astfel e nu numai interesantă din punctul de vedere bolșevic dar cuprinde date istorice pentru posteritate.

Autorul se numește M. Saprunduy, și nu aparține futuriștilor, cari vegetează pe spinarea regimului Sovietic fiind și protejații acestuia cidinpot. este un „tsekist" activ; deci simbolul tipic al titlului lucrării sale.

Prin numeroasele sale debuturi publice și prin publicarea recentă a unui volum de poezii a devenit popular cunoscut în cercurile literare rusești.

Locomotivele gazo-electrice

Dela locomotivele electrice sistem „Diesel" și dela camioanele benzino-electrice s'a ajuns la construirea unor locomotive cari sunt puse în mișcare și mul au, cu gas și electricitate.

Inițiativa unui asemenea sistem de locomotive a luat-o o societate engleză de căi ferate.

„Lampa viitorului"

Povestea despre lampa ciudată a lui Aladin reînviază de astă dată sub forma unei invențiuni reale reale, alcătuită de către un oarecare Edwin Cloary din Londra.

Cloary a fost corespondent de război.

Înainte cu 9 ani l-a preocupat ideia construirii unei lămpi de o caritate și intensitate extraordinară și pe care spera să o poate alcătui cu ajutorul oleiului de parafină și chorosin.

S'a frământat mult cu gândul asupra acestei probleme a făcut experiențe în toate părțile lumii pe unde îl purta spiritul lui aventurier izbutind în sfârșit să descopere taina născocii sale.

Această nouă lampă dă o lumină de 300 de lumânări și e atât de perfectă și ieftină că oleul de ans abia costă 1 Penny pe oră și poate fi întrebuințată și la iluminat și la încălzit.

† Dr. Nicolae Vraciu

Primim dureroasa și întristătoarea știre, că într'un spital din Budapesta, departe de vatra părintească și pământul țării sale, părăsit de prieteni și izolat de rudenii a trecut la cele de veci în 2 Noembrie a. c. fostul medic major Dr. Nicolae Vraciu.

Un distins fiu al neamului, înzestrat cu cunoștințe frumoase ajunsese medic militar, neflind alte drumuri deschise pentru medicii români din vechea monarhie austro-ungară.

Războiul mondial l'a apucat medic șef de garnizoană în Arad, unde a organizat întregul serviciu sanitar militar, într'un chip ce poate sluji de model.

Către sfârșitul anului 1915 N. Vraciu s'a îmbolnăvit de o boală contagioasă (febră tifoidă), din care cauză a trebuit să fie dus într'un spital militar din Viena.

Aici l'a apucat marele războiu. Fiind cetățean ungar a fost mutat dela spitalul din Viena într'un spital din Budapesta. Aici i-a fost sortit să-și petreacă restul zilelor triste. Prietenii cei mai mulți îi pierduseră urma, ba îl credeau mort de mult.

Abia cu câteva luni înaintea morții lui s'a aflat întâmplător că dnul Nicolae Vraciu mai trăiește și că singura lui dorință este să poată fi primit într'un spital din țară.

Totuși el a murit cu dorul neîmplinit de a mai putea vedea încă odată plaiurile țării sale.

Fie-i țărâna ușoară!

Un prietin.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

„Cele trei războaie viitoare"

Franța și Anglia își pregătesc pieirea. — Anglia va împinge America într'un război cu Japonia. — Anglia va „liniști" Franța și va reabilita Germania. — Două mari războaie mondiale se arată la orizontul omenirii.

Una din cele mai fantastice cărți de propagandă germană este și aceea a unui neamț, care se ascunde sub numele de Otto Autenrith, — intitulată: Die drei kommende kriege — Cele trei războaie viitoare.

Anunțul din „Illustrierte Zeitung" reprezintă o scăfârlie, cu un chipiu francez pe o ureche, răcând în iarba sub care e scrisă legenda: „Frankreich's Ende" — Sfârșitul Franței.

Broșura a fost tradusă și de francezi și de englezi, pentru că ea este una din cele mai bune arme de apărare pe care Germania le-a pus în mâna guvernelor lor.

Cartea este scrisă cu scopul de a convinge poporul german să se plece tratatului dela Versailles, și să-și îndeplinească obligațiunile impuse de învingători, pentru că evenimentele viitoare vor aduce Anglia să aibă nevoie de Germania în lupta ei contra Americei. Atunci va fi momentul când Anglia va reintegra Germania în toate teritoriile și drepturile sale. Iar dacă Franța se va opune, Anglia — care va avea nevoie de liniște în spatele ei, în Europa — va distruge Franța într'un război scurt și violent. Războiul cu America va prăbuși definitiv și imperiul englez.

Până când va răsuși — prin concesiuni treptate — să ridice Germania, Anglia va căuta să menție alianța cu Franța — de care are nevoie în războiul său viitor cu America.

Germania, între timp trebuie să lucreze pentruca stările sociale, financiare și industriale că o găsească pregătită iș pusă în astfel valoare încât Anglia să fie nevoită a-i cere ajutor — și ca atare a rupe tratatul dela Versailles și atunci când Anglia, se va prăbuși.

Broșura nu este atât de nouă. Ea a fost recenzată prin multe reviste. „Umanitatea" — a denunțat-o pe vremuri — ca pe una din cele mai periculoase elucubrațiuni militariste germane.

Unii au presupus că autorul ei ar fi Walther Rathenau — marele industriaș și filosof german, actualul ministru al Reconstrucției.

Pseudonimul, unele pagini de critică socială care reaminteau paginile din „von Kommenden Dinge", și „Zur Kritik der Zeit", opera sa de împăciuire încheiată cu Loucheur, la Wiesbaden și discursurile sale ca ministru dădeau indicii cunoscătorilor — să-l presupună pe el.

Indiferent de aceste toate, noi ne ocupăm de cele trei războaie viitoare pentru a prezenta, într'o formă apocaliptică și plastică, conflictul dintre Anglia, America și Japonia — așa cum îl prevede autorul — conflict de pe urma căruia va suna și ceasul Angliei care se va prăbuși pentru vecie!

Otto Autenrith constată că războiul a îmbogățit și înarmat 3 state mari: Anglia, America și Japonia.

Piața aurului și a petrolului a trecut din Paris, Berlin și Londra, la New-York. Anglia s'a îndatorat Americei. Japonia și America se trezesc față în față și mai de temut, una pentru cealaltă, în lupta lor economică pentru plasarea produselor și pentru exploatarea Chinei.

Vor fi trei războaie în viitor.

Dintre acestea, unul intermediar: acela prin care Anglia va liniști Franța și o va constrânge la anularea tratatului dela Versailles, la reintegrarea Germaniei și la cooperarea împotriva Americei.

Primul războiu va fi acela pe care îl va provoca Anglia între America (Statele-Unite) și Japonia.

Al doilea, acela pe care îl va purta Anglia împreună cu Europa și cu America de Sud solidarizate cu ea, și împreună cu Japonia, împotriva Americei.

Anglia, spune Tutenrith, își vede amenințată dominația mărilor de o alianță între Japonia și America.

Vede Franța încercând să se descotorosească de Englezi și să-și recapete libertatea de acțiune.

Anglia trebuie, dar, să ție Franța legată de ea, în fața unui pericol comun, în fața unui război care trebuiește grăbit și provocat cât de curând.

Deocamdată Anglia nu e destul de puternică pentru a învinge America — eventual aliată cu Japonia. Flotele și forțele acestor două state întrec flota engleză, iar armata terestră franceză, germană, etc. (europeană) nu este încă restabilită.

Forțele Japoniei și ale Americei trebuiesc ruinate și echilibrul stricat în favoarea Angliei.

Japonia, prin China, se coboară spre Indii. Flota ei comercială s'a mărit enorm. Ea este înarmată până în dinți de pe vremea când lupta cu Albații

Cronica politică

Reintrarea ţărăniştilor în parlament. Intr'o consfătuire ţinută la „Astoria“, comitetul executiv al partidului ţărănesc şi membrii Sfatului parlamentar au hotărât reintrarea în parlament a deputaţilor şi senatorilor ţărănişti. Această hotărâre a fost luată pe temeiul unui acord compus din şeapte puncte între cari, firește ţăraniştii au căutat să pună şi pe cel mai important: **punctul demnităţii.** D-l Argetoianu şi-a cunoscut perfect oamenii şi a ştiut cui dă cu tifla şi cui şi-arată spatele. D-sa a rămas pe banca ministerială şi totuşi ţărăniştii au primit să reintre în parlament. Ce putem spune noi, de cât să amintim aceste cuvinte ale d-lui Sever Dan: „La noi nu este sinceritate nici în iubire, nici în ură. La noi totul e farsă. Până şi patima e o farsă“. Sunt cuvinte spuse de curând cu prilejul unui interview, şi d-l Sever Dan, care uneori se prapădeşte după ţărănismul d-lui Mihalache, are astăzi un admirabil prilej să constate câtă farsă este în aşa zisa politică a oamenilor noui“.

Scrisoare din Mărghita

Tâlhăriile şi omorurile sporesc. Viaţa la sate. — Ştiri diverse.

La urmările scumpetei escesive, ce se resimt la sate, ca şi la oraş, putem socoti şi furturile, tâlhăriile, ce se comit în plasa Mărghita de către o bandă organizată, care periclitează avutul şi viaţa cetăţenilor.

E un simptom general de altcum creşterea numărului de asemenea întreprinderi pe întreg teritoriul Ardealului.

Pe deoparte fabricile, negustorii mari şi mici, băncile, cari fac speculaţiuni cu mărfuri, urcă necontenit preţul articolilor de prima necesitate; dea tăpartea populaţia, sărăcită de marii speculanţi, e jefuită ziua în amiaza mare de hoţi şi tâlhari, cari asemenea tovarăşiei mai sus arătate, vreau să trăiască din munca altora.

In primăvara anului curent de pildă, a fost atacat dl Klobusicky proprietar, în comuna Petreu de o bandă de tâlhari, — vreo 10 inşi la număr — bine înarmaţi, cari l-au ameninţat să le dea toate bijuteriile şi banii.

Dl Klobusicky de teamă a de a nu fi torturat a deschis toate dulapurile, iar tâlharii au luat cu ei toate obiectele mai preţioase, ce le-au găsit în casă.

Până azi urmăririle puse la cale au rămas fără rezultat.

Un alt proprietar din plasa Săculeni asemenea a fost jăfuit; ba, a fost şi crunt bătut şi grav rănit cu ciomegele.

Un pantofar din Mărghita mi-a istorisit în tren, că cului Pongrác, proprietar în Cadia, i-s'au furat nu de mult ziua, aproape două vagoane de cereale din magazia sa de cereale.

Un comerciant din Cristur, nu de mult în apropierea comunei a fost ucis cu săcuri de banda de tâlhari.

Zilele trecute pe ferma Irma, din apropierea comunei Biharia, o bandă de tâlhari s'a introdus noaptea prin spargere în locuinţa funcţionarului de domeniu Szilagyi, trăgând asupra lui cu arme de vânătoare, rănindu-l grav.

In ziarele de azi, din Oradea, cetim vestea îngrozitoare că părintele din Bucorvani, T. Vuscan, a fost ucis noaptea în vis de câţi-va tâlhari, cari i-au jefuit casa.

Locuitorii români dela sate, sunt lipsiţi de arme. Se spune că chiar soldaţii, cari n'au hrană de ajuns se organizează în bande de jefuire.

Zilnic se aduc la cunoştinţa parchetului din Oradea cazuri de tâlhării, ucideri, furturi comise singuratec.

Alaltăeri a fost găsit ucis pe şoseaua ce duce spre Hegykozpalyi, Ludovic Nagy, econom. A fost împuşcat.

La hotarul comunei Telec a fost găsit mai mult mort economul de 60 ani Joan Marcuş, care a suferit leziuni corporale grave, jefuit fiind de tâlhari şi multe altele.

Sunt cazuri, când drumeţul e oprit în apropierea pădurilor şi constrâns să dea tot ce are mai bun, bani, etc.

Se impune să se ia grabnic dispoziţiile necesare atât contra speculanţilor, cari trăiesc la noi ca în rai, cât şi contra bandelor organizate de hoţi, cari periclitează viaţa socială şi de stat.

Poporul dela sate se plânge că, din cauza scumpetei a articolelor industriale, el e silit să-şi valorizeze productele pe un preţ, ce-i stabilit de speculanţi, cari, bine organizaţi, fac imposibil traiul cinstit al masselor.

Populaţia dela sate începe să pardă încrederea în intelectualii săi, cari, — cum spune românul bihorean, — se leagă şi cu dracul, când e vorba de bani, de câştig.

Fapt e, că începând dela venirea guvernului Averescu la putere, traiul pentru populaţia românească îndeosebi, a devenit insuportabil.

Pe întreg teritoriul României nu se găseşte un român cinstit care să fie multumit cât de cât cu starea lucrurilor de azi.

Spiritele sunt revoltate de pe urma speculaţiunilor ce se comit pe toate liniile.

•

Luna trecută a fost în inspecţie d. general Petala, comandantul corpului VI de armată din Cluj. A inspectat garnizoanele situate în apropierea graniţei apusene, însoţit fiind de d-nii generali Olteanu şi Pănaitescu, cari în trecere prin comuna Cristur, au asistat şi la serviciul divin, ce s'a celebrat de părintele A. Grama.

La 15 Octombrie a avut loc depunerea jurământului de către recruţii regimentului 86 inf. din Mărghita. După ce s'a sfârşit ceremonia religioasă oficiată de preoţii diferitelor confesiuni, protopopul Grama, paroh în Petreu, a ţinut o cuvântare însufleţită recruţilor, vorbind despre datorinţele ce le avem cu toţii către Tron şi Patrie.

D. comandant al garnizoanei a atras de asemenea luarea aminte a feciorilor asupra datoriilor, ce li se impun, ca unor buni cetăţeni.

•

In sala cea mare a hotelului Margareta din Mărghita s'a dat la 25 Octombrie un concert, organizat de ofiţerii regimentului 86, după care a urmat o petrecere cu dans.

•

Evreii din Galiţia, refugiaţi în decursul războiului pe plaiurile noastre, cumpără imobilele, ce sunt re vânzare.

CORESP.

Parlamentarii socialişti cer modificarea legii electorale în Ardeal

Parlamentarii socialişti au avut Luni o consfătuire la redacţia ziarului „Vremea Nouă“.

D. Grigorovici senator din Bucovina, a pus în curent pe ceilalţi parlamentari cu situaţia politică şi au hotărât ca să ceară guvernului ca printre primele proecte de lege ce va supune aprobărei Camerei să fie acela al modificărei legei electorale în Ardeal.

Dela sfântul Sinod

Chestiunea unificării bisericeşti va fi legiuită

Marţi, înainte de amiază, membrii Sinodului s'au întrunit sub preşedinţia Mitropolitului primat dr. Miron Cristea.

La şedinţă au fost de faţă şi d-nii ministru Octavian Goga şi St. Brădişteanu, directorul general al cultelor.

Până la orele 12 în lipsa ministrului de culte, Sinodul a rezolvat diferite rapoarte şi comunicări cu caracter de organizare interioară bisericească.

S'au aprobat de asemenea mai multe manuale didactice de religie printre care şi cartea d-lui Bulfiac.

La orele 12 şi jumătate d-l ministru şi mitropoliţii au ţinut o consfătuire intimă. După lungi discuţiuni s'a ajuns la o înţelegere definitivă în ceeace priveşte redactarea statutului, care va însoţi proiectul de lege al unificării biserice ti şi care va fi considerat ca făcând partea integrantă din lege.

In urmă Sinodul a ales dintre membrii săi o comisiune compusă din mitropolitul primat, mitropolitul Bălan al Ardealului episcopul Vart Iomeu Stănescu al Râmnicului şi d-l St. Brădişteanu, directorul general al cultelor, care are însărcinarea să redacteze în formă definitivă statutul care va însoţi proiectul de unificare bisericească.

Şedinţa s'a ridicat la ora 1 şi jum., anunţându-se viitoarea pentru ziua următoare, la orele 5 d. a.

Citiţi „Infraţirea“

O nouă agitaţie a funcţionarilor

Am scris în coloanele Ziarului nostru despre agitaţia funcţionarilor în ceea ce priveşte sporul de scumpete din fondul de 350 milioane votat în sesiunea trecută a Parlamentului.

Acum ni se prezintă un nou caz:

Funcţionarii din inspectoratul Geodetic şi Cadastral din Cluj au înaintat d-lui Petrini, directorul general al Agriculturei, un memoriu ce urmează să fie înaintat d-lui Ministru Garoflid în care cer, în primul rând ca să li se acorde sporul de scumpete de 30 la sută ce li se cuvine dela 1 April.

In acest memoriu ei au accentuat faptul că deşi s'au prevăzut în buget sumele necesare pentru încadrare, aceşti funcţionari nu au fost încă încadraţi nici până azi.

Dela oficiul de Triangulaţie au demisionat 21 ingineri, tocmai fiindcă nu au fost încadraţi.

Ce va zice funcţionărimea de aceasta, vom vedea.

Dela Consiliul de Miniştri

In ultimul Consiliu de miniştri s'au discutat primele proecte de legi pe care guvernul intenţionează să le treacă unt: Reforma electorală, cea administrativă, legea unificărei bisericei, legea asigurărilor muncitoreşti şi reorganizarea învăţământului.

S'a discutat apoi situaţia creată prin imposibilitatea aplicărei impositelor. Guvernul pentru a îndulci atmosfera ce există împotriva regimului a amânat termenul pentru facerea declaraţiilor la 15 Decembrie.

Se speră că în acest timp situaţia în guvern a d-lui Tilulescu va fi clarificată definitiv, pentru ca d-l Take Ionescu să treacă efectiv la Ministerul de Finanţe.

In acest caz reforma impozitului pe capital, ce face încurcături guvernului, — va fi înlăturată definitiv.

Cetiţi „Infraţirea“

Curierul Spectacolor

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi 1 Decembrie:

„Ginerile lui Poirier“.

Sâmbătă 3 Decembrie:

„Heidelbergul de altădată“

Duminecă 4 Decembrie:

(Matineu şcolar) „O Căsnicie“ (Seara) „Marşul nupţial“.

„pentru civilizaţie“. „Frăţia de antantism“ a mărit duşmănia dintre Japonia şi America — statul care n'a rămas mai pe jos în înarmare, în bogăţie şi în infiltraţiunea în China.

Anglia a pierdut cinci lucruri, în războiu: 1, influenţa sa în Orient; 2) siguranţa în Indii; 3) superioritatea navală; 4) piaţa comercială din America şi din Japonia; 5) libertatea financiară — lucruri cari trebuiesc recâştigate.

Anglia „la început“ plănuise să doboare întâi America cu concurentul japonez.

Era bine plănuit, atâta vreme cât America n'avea armată de uscat. O bătălie navală care să determine o debarcare în America, ar fi adus deciziva în mijlocul pacificului, în favoarea Japoniei.

In acest scop, alianţa Angliei cu japonezii.

Azi, planul e greu. In plus, perspectiva confiscării în America a marilor averi engleze, rezistenţa alimentară şi industrială a Statelor Unite...

...„Pare mai nemerit, pentru Anglia să doboare întâi Japonia cu ajutorul Americei“.

„Japonia va fi prima victimă a Angliei“.

„Acest plan prezintă un singur pericol: întârzierea realizării lui“, ceeace ar atrage pierderea şi mai mare a influenţei engleze în extremul-Orient.

Japonia, care presimte acest plan, va încerca să-l înlăture, unndu-şi şi mai tare interesele cu America: cumpărături de oţel în Statele Unite, specularea pericolului comun al prezenţei Angliei pe coasta Asiei, interese care corespund Americei care „nu se poate teme de Japonia“, ci din contra numai în stare de pace va putea opri Japonia să se emancipeze economiceşte de ea, ocupând în stare de războiu Rusia orientală şi China.

Anglie învingătoare asupra Japoniei va obţine şi China, după Africa, restul Asiei, Australia, Europa şi jumătatea Americei de nord şi va fi în stare să invadeze America cu produsele sale — şi chiar cu forţa armată.

„Interesul Americei nu este să distrugă Japonia, ci să o îndrepte spre vest, spre China, Rusia şi India, şi să-i pregătească drumul“(!) „Numai astfel, America va evita pericolul gal-

ben“.

A treia soluţie a Americei va fi să întârzie cât mai mult ciocnirea sa cu Japonia, atâta vreme cât Anglia va mai fi destul de puternică să poată dobori, şi singură, Japonia. Antanta Americano-Japoneză e soluţia cea mai bună pentru a împiedeca supremaţia mondială a Angliei.

Şi totuşi, soluţia aceasta nu va fi adoptată de America. Anglia trebuie să înlăture Japonia din calea sa şi în baza tuturor faptelor sale istorice, ea va răsări să atragă America de partea sa, făcând-o să nu-şi mai vadă nici propriile sale interese. „Deja America are interese în Rusia şi în China, unde va găsi în curând pe Japonia în drumul său.

„Noi, cari privim cu un ochiu pătrunzător, în viitor, suntem convinşi de următoarele:

„Intr'un timp care nu e prea lung, va izbucni al doilea războiu mondial — Japonia contra celorlalte puteri ale Antantei, — războiu în care Japonia va avea soarta Germaniei“.

Cum se va desfăşura acest războiu, vom vedea în numărul de mâine.

BASARAB

INFORMAȚII

Din cauza prea marei aglomerațiuni la biroul de închiriere, terme ul pentru înmânarea declarațiu ilor proprietarilor și chiriașilor a fost prelungit până la 10 Decembrie.

■

Eri au început cursurile științifice pentru muncitori la „Reduta". A vorbit d-l Kutas János, despre modul cum se poate economisi energia omenească și d-l László Dénes despre desvoltarea lumei.

La Jibău, trenul Someșan a prins subt roate și a sfâșiat complet pe un bătrân a cărui identitate nu a fost stabilită.

Guvernul Ungar a intervenit pe lângă cel român ca să încuviințeze evacuaților originari din Ardeal și cari sunt astăzi în Ungaria, re ntoarcerea la căminurile lor în Ardeal în cazul când nu au nici o vină politică.

In privința alegerii comitetului baroului notarilor publici din Ardeal, Ministerul de Justiție hotărîse ca noua alegere să fie făcută până la 1 Decembrie. ■

Totuși aceasta nu s'a putut îndeplini, deoarece s'a făcut cunoscut notarilor abea Marți, ajunul zilei hotărîte.

Episcopii Unguri au început să viziteze școalele confesionale din Ardeal pentru ca să cerceteze mai de aproape starea de spirit a profesorilor cu privire la stabilificarea școalelor precum și pe credincioși dacă prin ajutorul lor ar putea susține și pe mai departe școalele.

Vineri 2 Decembrie orele 6 d. a. în Sala nr. IV. dela Universitate, va urma a doua conferință a Astrei.

Vor vorbi d-nii prof. Sextil Pușcariu și A. Lapedatu despre: „Neagoe Basarab".

■

Cu conducerea și editarea foii oficiale a primăriei Cluj intră dată „Gazeta Oficială" a fost delegat d-l Dandea, consilier orășenesc.

■

In zilele de 3 și 10 Decembrie va avea loc la Salzburg o nouă conferință pentru stabilirea orarului tratatului Orient-expres.

Din partea C. F. R. va participa d-l sub-director Al. Russ.

■

Un credit extraordinar de 2 milioanu lei s'a deschis pe seama ministerului de interne pentru plata transportului și asigurărei medicamentelor primite din Germania, în contul despăgubirilor de răsboi.

Ziarele italiene anunță că comitetul executiv „Italia în România" lucrează în mod febril pentru a informa pe toți italienii de ceiace este actualmente România și de primirea splendidă făcută italienilor cari au vizitat'o. Se proectează publicarea unei cărți ilustrate asupra României, ținerea unor conferințe cu film și proecțiuni fixe, publicarea de articole în ziare și reviste, constituirea unei mari asociațiuni italo-române, etc. Comitetul a deschis un concurs fotografic pentru România.

■

Aflăm că detașarea funcționarilor din regionala C. F. R. Cluj la acea din Brașov s'a amânat până la 10 Dec.

■

In ultimul consiliul de miniștri s'a hotărît ca întreaga cantitate de grâu afată în țară, să fie imobilizată, la dispoziția guvernului.

■

Pușkaș Béla și Körösi Duduș concertează alternativ cu capella lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. I-622

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Mercuri: Serva domnului
Joi: Răscoala de pe Aldem Besse
Vineri: Răsc. de pe Aldem Besse
Sâmbătă: Răsc. de pe Aldem Besse
Duminecă: Castelul misterios

CINEMA URANIA

Mercuri: Blodi Fox
Joi: Bir a goală
Vineri: Birja goală
Sâmbătă: Birja goală
Dumine ă: Micuța baby

CINEMA APOLLO

Mercuri: Floarea alunților
Joi: Samum
Vineri: Samum
Sâmbătă: Felinarul albastru
Duminecă: Felinarul albastru

DACA DOREȘTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi d ama socială „Samum" în rolurile principale Pola Negri.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Joi drama din viața marinarilor „Răscoala de pe Aldenbesse" în rolurile principale Mirtho Golzales și Jack Kurti.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi drama americană „Birja Goală", în rolurile principale Franklin Farnum și Ellen Helch.

■

Uzinele Electrice din Cluj, roagă onorata sa clientelă ca în decursul ernei să reducă din consumarea luminei cu 1/3 având în vedere că numai așt-fel va putea satisface fără greutate trebuințele luminatului.

Este știut că iarna se cere și se consumă mai multă lumină. Din partea uzinei sau făcut și se fac toate sforțările punându-se în funcțiune toate Mașinele atât cele de rezervă cât și cele care sunt conduse cu apă, însă acestea, din urmă din cauza frigului mare nu pot fi productive.

Având în vedere toate aceste motive ținem să anunțăm că în cazul când consumația luminei nu se va reduce din partea clienților cu 1/3 vom fi siliți să reducem noi din lumină în unele părți ale orașului și la nevoe chiar toată.

Curentul ce voesc al folosi industriile după ce se înserează va trebui să anunțe uzina.

■

In baza convenției economice de c rând încheiate între România și Cehoslovacia și pentru regulamant rea regimului sanitar și veterinar în legătură cu importul și exportul de vite și alimente care urmează să se facă conform acelei convenții, guvernul român a delegat pe d. Tiberiu Cristrea dela direcția zootehnică din ministerul de domenii și pe d, Daciu dela ministerul de finanțe în comisia româno-cehoslovacă care se va întruni la Cluj, în vederea stabilirei regimului amintit.

Vărsarea impozitului de 1 la sută

Ministrul de finanțe a luat dispoziținea ca, băncile, institutele de credit și comptuoarele de scont să verse pentru luna Octombr e 1921 ca impozit de 1 la sută pe cifra de afaceri asupra operațiunilor de bancă propriu zi e, o sumă echivalentă cu 1 la sută la a 12-a parte a benef ciului lor brut stabilit prin bilanțul și contul de profit și pierderi din anul precedent.

Vărsarea ace tui impozit se va face în zilele de 29 și 30 Noembrie a, c.

Tot în aceste zile au vărsat impozitul pe cifra de afaceri și societățile comerciale și industriale cari sunt supuse la impozitul pe cifra de afaceri și la impozitele somptuarii.

Întâmplări

Prinderea unei bande de hoți

In comuna Crișeu (Cojocna) se operau sistematic furturi precum și spargeri de o bandă de hoți din comuna vecină Debeci, condusă de Vasile Bobos, Nistor G vrilă.

După furturile săvârșite la Ștefan Palea căruia îi luaseră lucruri de vre-o 8 mii de lei lui Ioan Satinau de 2500 lei lui I. Albert de 5500 lei, jandarmeria a izbutit să pună mâna pe întreaga bandă pe care a înaintat-o parchetului Cluj.

Furt

Lui Ignat Chiron din comuna Cațele sau furat din casă 2700 lei

Ceartă între hoți cu bocluc

Bogar Morian, Ioan Covaci și Ștefan Hamradi din comuna Capușul Mare, se îndeletniceau cu furatul. Certându-se însă între ei s'au dat de gol.

Ei au fost prinși și înaintați parchetului.

Un „ordin" la regionala Cfr. din Cluj

Faptul s'a petrecut la regionala Căilor ferate române din Cluj.

Un șef de gară, deși căsătorit avea relațiuni intime cu soția unui funcționar. Aceasta disperat reclamă cazul direcțiunei generale, care puse pe reclamațiunea respectivă următoarea rezoluțiune: „Se va da ordin să intre în legalitate, la caz contrar se va destitui".

Ordinul ajuns la serviciul personalului din Cluj, șeful acestui serviciu d. Radu, trimite în grabă șefului de gară cu pricina, următoarea adresă:

„Conform... etc.. Vă ordon, că în timp de 24 de ore să intrați în legalitate, adică, să luați în căsătorie pe femela cu care trăiți în concubinaj. Ne veți raporta de executare. In caz contrar veți fi destituit".

Cum poate fi de executat un asemenea ordin să judece lumea, noi ne abținem de la orice comentare.

Exportul vitelor în Ardeal

Prețul vitelor de cumpărare

Direcțiunea zootehnică din Cluj comunică următoarele date asupra exportului vitelor.

Din Ardeal și Banat s'au exportat dela 1 Mai 1921 până la 1 Octombrie 1921:

16,294 boi, 33 tauri improductivi, 529 vaci, 302 bivoli, 30 bivolițe, 23.396 porci și 200 oi.

Dela 1 până la 31 Octombrie pentru direcțiunea zootehnică pentru cele 8 județe cari aparțin acestei direcțiuni înregistrează următoarele date; 6267 boi. 32 tauri improductivi, 230 vaci. 4508 porci și 834 oi, iar dela 1 până la 15 Noembrie 3445 boi, 6 tauri improductivi 427 vaci, 4511 porci și 935 oi.

■

Prețul vitelor în ultimul timp s'a urcat considerabil, în urma epidemiilor și oprirei târgurilor. Prețuri e vitelor sunt următoarele:

Porci slabi 10—16 lei kgr. porci grași se caută însă se fac puține oferte; se vând cu 16—20 lei kgr. Vite 3—9 lei kgr. după calitate. Oi nu sunt pe piață.

Bonuri de tezaur

Comunicatul d-lui ministru de finanțe

Un acord s'a stabilit între ministrul de finanțe francez, d. Doumer și d. Titulescu pentru consolidarea datoriei noastre flotante.

In urma acestei înțelegeri, următorul comunicat asupra bonurilor de tezaur românești, a fost afișat la Bursa din Paris.

Guvernul român a decis să propună, potrivit unui plan care va fi comunicat ulterior purtătorilor, reglementarea bonurilor sale de tezaur emise în moneda străină și deținute de public în diferite țări.

In consecință purtătorii sus ziselor bonuri sunt rugați să facă cunoscut, în termen de o lună cu începere dela 10 Decembrie 1921: numele și pronumele lor, cifra creanței moneda în care e emisă, scadența locu de plată dobânzi e încasate arătarea motivu ur juridic sau ori ina posesi nei bonului autoritatea c re l-a emis eta, precum și toate amănuntele pe cari le vor socoti utile.

Aceste declarațiuni vor fi primi e:

In România la Banca Națională;

In Franța, Belgia, Olanda și Elveția la „Banque de Paris et des Peys-Bas" și la sucursalele acesteia;

In Italia la „Banca Comerciala italiana" și la sucursalele ei, iar.

In Anglia la „Banc of Romania".

Comunicatul acesta este semnat de d. Titulescu.

Atitudinea d lui Welles

Atitudinea d-lui Welles dela „Daily Mail"

Petit Parisien reproduce o notă în care Daily Mail blamează atitudinea adoptată de d. Welles și regretă că acesta nu a fost un raportor imparțial al conferinței. Ziarul exprimă regrete în special pentru atitudinea d-lui Welles față de Briand și Franța, relevând caracterul monstruos al acuzațiunilor aduse de acest raportor contra Franței. Daily Mail arată că tendințele anti-franceze manifestate de d. Welles au ridicat o nemulțumire atât de mare în Anglia încât știrile trimise de el nu vor mai fi citite cu răbdare de către public. In consecință ziarul hotărăște să înceteze tipărirea articolelor d-lui Welles.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

1 Decembrie 1921.

Zilele acestea au avut loc importante întrevederi la Washington, între delegaţii americani, francezi şi japonezi în vederea abrogărei tratatului anglo-japonez.

Existenţa acestui tratat depinde, în primul rând, de modul cum se vor rezolvi pretenţiunile Japoniei în Extremul-Orient.

Dacă delegaţii americani şi francezi vor reuşi să convingă Japonia, ca să-şi reducă din intenţiunile ei de expansiune economică şi politică în Pacific, — alianţa anglo-japoneză nu se mai poate justifica faţă de eventualul compromis dintre Statele-Unite şi Japonia.

*

Ultimele ştiri sosite, anunţă, că revolta din Ukraina contra sovietelor este generală. Trupele generalului Jancenko şi Titiunuci înaintează spre Kiew. Armatele sovietice nepuţând rezista atacurilor contrarevoluţionare, dezertează în massă.

*

Părerea preşenditelui Harding, ca Germania să participe la lucrările conferinţei de la Washington întâmpină opoziţie din partea Franţei, întru cât acesta nu va putea să trateze pe picior de egalitate cu ţările cari au violat drepturile umanităţei.

Amânarea declaraţiunilor de impozit

Termenul ultim 1 Ianuarie 1922. — Categoriile cari au termenul la 15 Decembrie 1921. - Comunicatul Ministerului de Finanţe

Termenul de 1 Decembrie 1921 fixat pentru predarea declaraţiunilor pretinse de legea asupra contribuţiunilor directe, este amânat, prin Inaltul Decret Regal publicat prin „Monitorul Oficial" din 29 Noembrie 1921.

Această amânare însă, în vedere că fiscul are nevoe de declaraţiunile în cauză treptat cu efectuarea lucrărilor pregătitoare a impunerilor care au loc pe măsura evaluărei imobilelor, s'a făcut după distincţiunile ce urmează:

Pentru contribuabilii la a căror reşedinţă comisiunile de recensământ au îndeplinit sau vor îndeplni până la 15 Decembrie 1921 lucrările pentru evaluările propretăţilor imobiliare, acest termen expiră la 15 Decembrie 1921.

Pentru contribuabilii la a căror reşedinţă comisiunile vor îndeplini lucrările de evaluare a imobilelor după 15 Decembrie 1921, termenul de predarea declaraţiunilor expiră în ziua când comisiunile de recensământ vor veni la faţa locului însă cel mai târziu la 1 Ianuarie 1921.

Aşa dar, pentru toţi contribuabilii la a căror reşedinţă comisiunile de recensământ nu s'au prezentat până la 1 Ianuarie 1922 pentru îndeplinirea lucrărilor de evaluarea proprietăţilor clădite, sau în a căror comună rurală aceste comisiuni nu s'au prezentat până la aceeaşi dată, pentru evaluarea proprietăţilor neclădite, termenul declarărei expiră la 1 Ianuarie 1922.

De acelaş termen beneficiază ceice au reşedinţă în străinătate.

Se înţelege reşedinţă locul unde contribuabilul are principala sa aşezare şi unde, după dispoziţiunile art. 54 din lege, urmează a fi impus cu impozitul pe venitul global.

Pentru declaraţiunile ce contribuabilii sunt obligaţi a da în cazurile când au de suportat impozite cedulare, în alte circumscripţii de percepere, în afară de aceea a reşedinţei lor, expiră în aceleaşi condiţiuni, la 15 Decembrie, sau în zilele când comisiunile lucrează în localitate după acea dată, însă cel mai târziu la 1 Ianuarie 1922.

Statele succesorale nu să plătească întreţinerea lui Carol

Statele moştenitoare ale Austro-Ungariei, şi anume Italia, Jogoslavia, România şi Polonia au angajat de curând tratative în vederea fixărei sumei pe care fiecare din aceste State trebue s'o plătească, pentru întreţinerea şi pentru paza lui Carol de Habsburg în insula Madera.

Tratativele începute vor duce de sigur la stabilirea unei înţelegeri, avându-se în vedere interesul pe care ţările menţionate îl au ca fostul împărat să fie bine păzit, ceeace implică şi obligaţiunea întreţinerei lui. Cât priveşte Portugalia, care n'are nici un interes în această chestiune, ei nu i se poate cere să facă sacrificii pentru Carol de Habsburg.

Ştiri externe

După o statistică din Moscova s'au trimes până acum pentru ajutorarea Rusiei înflămânzite 107 vagoane, conţinând 102 mii puduri de alimente. Toate alimentele se transportă la Saratow, centrul acţiunei de ajutorare.

Stocul de cereale strânse de guvernul sovietic până la 15 Noembrie în toata Rusia se ridică la 120 milioane puduri.

■

In urma intervenţiei comisarului general al guvernului un accord a fost stabilit între patroni şi lucrătorii grevişti din Triest. Prin încheerea acestui acord, greva a luat sfârşit.

■

La New-York au sosit alte transporturi germane de aur, de câte 100.000 dolari. Dela întâi Teptemarie firmele din New-York au primit în total aur german în valoare de 1 milion dolari.

■

Ziarele anunţă că s'a încheiat un acord între Italia şi guvernul kemalist dela Angora. Acest acor ar fi asemănător celui încheeat între Franţa şi kemalişti.

■

Preşedintele consiliului de miniştrii german a vorbit la Posen, referitor la unificarea administrativă a fostei provincii prusiene Posnania cu Polonia.

■

Demobilizarea în Cehoslovacia s'a terminat în ziua de 26 Noembrie.

■

Bugetul pe 1922 a fost votat ieri de toate partidele de coaliţie afară de popularii ţslovaci.

Presa felicită unanim guvernul de a fi obţinut votul pentru buget.

■

In şedinţa de Marţi a Camerei franceze socialiştii au provocat câteva scene violente. Ei au imputat guvernului, în termeni asori şi neuzitaţi în parlamentul francez, că guvernul a susţinut ostilităţi împotriva Rusiei sovietiste, după încheerea armistiţiului, fără un vot al parlamentului.

Deputatului socialist Berthon i-s'a aplicat sancţiunile impuse de regulament.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din Bucureşti.

Şedinţa din 30 Nov. 1921.

CAMERA

Şedinţa se deschide la ora 2 şi ceva.

Prezidează d-l Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială sunt de faţă d-nii: Argetoianu, Petrovici, Cudalbu, Popovici şi Niţă al Basarabiei.

Procedându-se la alegerea vicepreşedinţilor, la despuierea scrutinului se declară balotaj — fapt ce provoacă agitaţiuni.

Deputatul Brăe cu se retrage ostentativ din incinta Camerei. Miniştri prezenţi intervin în favoarea candidaturilor d-lui Bog ş şi preotul Dălanu, ceeace escită şi mai mult spiritul nemulţămiţilor din majoritate.

Repetându-se operaţiunea votării, iau parte la aceasta şi ţărăniştii.

Obţin: Anghelescu-Tecuci 204 şi părintele Dălanu 77 voturi, dar se constată că numărul voturilor din urmă întrece pe cel al votanţilor.

Aceasta dovedeşte că reîncepe seria falsurilor şi spectacolul ruşinos din trecut.

Camera, descompletându-se. Şedinţa de eri se declară închisă după două ore de agitaţiune chiar în rândurile majorităţii.

Senatul

Şedinţa se deschide la ora 2 d. a.

Prezidează d. general Coandă.

Sunt prezenţi d-nii miniştri Garoflid şi Goga.

Se începe cu tragerea la sorţi a diferitelor comisiuni speciale.

La alegerea a trei membrii în consiliul de administraţie al Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, se propun două liste de candidaţi. Din cauza divergenţelor ivite între partizanii fiecărei liste nu se poate ajunge la nici o înţelegere; majoritatea însăşi înfăţişează grupări ce se ciocnesc între ele.

La despuiarea Scrutinului se constată un număr de voturi ce întrece pe cel al votanţilor. Faptul e viu comentat, fiindcă falsificarea e făptuită, şi în sfatul maturului corp.

D-l general Coandă, ca să împăciuească spiritele şi să liniştească atmosfera din sală, rosteşte câteva cuvinte, exprimându-şi regretul pentru cele întâmplate fără ştirea biroului, declarând anulată votarea săvârşită.

Majoritatea a ascultat tăcută cuvântarea prezidentului, a-l cărei rezultat e că votarea din nou a fost amânată pe azi, Senatul ne mai fiind în numărul cerut de regulament.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Printre oratorii parlamentari cari vor vorbi cu prilejul întocmirii răspunsului la Mesaj, este şi dl C. Stere.

■

Partidul liberal în unire cu cel al unirii din Bucovina a dat un comunicat arătând categoric că, faţă de ameninţările cutezătoare ale guvernului rostite la adunarea majorităţilor parlamentare, exprimându-şi în acelaşi timp dispreţul faţă de atitudinea primului-ministru fără precedent.

■

Ziarele independente anunţă că partidul liberal va înmâna M. S. Regelui un memoriu de protestare împotriva ameninţării generalului Averescu la adresa Coroanei, — fapt ce constituie o gravă ofensă aduse autorităţii regale.

*

Guvernul a hotărât să declare vacante locurile parlamentarilor din opoziţie cari persistă în hotărârea lor de a nu mai lua parte la şedinţele Corpurilor legiuitoare.

In Consiliul de miniştri de astăzi se va decide asupra acestei hotărâri.

■

Înţelegerea dintre averescani şi ţărănişti ducând la o cooperare, evident că aceasta are la baza ei anarhia şi ameninţarea Coroanei.

■

Mâine încep la Senat desbaterile asupra răspunsului la Mesagi regal.

■

La eventualele alegeri opoziţia va prezenta liste comune de candidaţi.

Data hirotonisirii noului arhiereu P. C. S. Ivan

Prea Sf. Sa Părintele Nicolae Ivan pleacă azi la 5 ore p. m. la Sibiu, însoţit de secretarul consistorial Vasilie Sava pentru actul hirotonirei întru arhiereu, care va fi Duminecă în 4 l. c.

Delegaţia esmisă din sinul Consistorului pleacă Sâmbătă dimineaţa din Cluj, făcând parte asesorii: Dr. Ioan Lupaş, Gregorie Pletos, Vasilie Duma Vasilie Gan, Iovian Mureşan şi Aurel Muntean din cler, iar mirenii: Alexandru Lăpădatu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Petru Meteş, Dr. Alexandru Dragomir, Dr. Ioan Mateiu, Nicolae Bogdan, Antonie Mandeal; deputaţii sinodali: Dr. Silviu Dragomir şi Dr. Laurean German şi Revizorul şcolar Dr. Gheorghe Vilt.

Institutul „Vatra" va fi reprezentat prin v. prezidentul Dr. Simion Tămaş, fost prefect.

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5.

Adunarea Generală a băncei „ALBINA", Sibiiu

La 23 Noembre a. c. acționarii celui mai vechiu și celui mai consolidat institut financiar al nostru s'au intrunit în o adunare generală extraordinară și au decis în urma propunerii Consiliului de Administrație sporirea capitalului social dela Lei 10.000.000.— la Lei 25.000000.—. Esta a șasa urcare a capitalului acestui institut, intemeiat precum se știe, la anul 1872 cu un capital de Floreni: 300.000.—

Adunarea Generală a decis cu unanimitate noua sporire de capital sub următoarele condițiuni: Fiecare acționar va primi după două acțiuni vechi trei acțiuni nouă cu prețul de Lei 185.— din care sumă se va trece Lei 100.— la capital, iar prima de Lei 35.— la Fondul de rezervă. Acțiunile cari nu se vor subscrie de acționarii vechi se vor vinde și altora cu prețul de Lei 180.— și anume cu prețuirea vechilor acționari.

Prețul noilor acțiuni se va putea plăti în rate egale, a căror termin îl va stabili Consiliul de administrației. Prima de Lei 35.— respective de Lei 80.— se va plăti deodată cu rata primă.

După vărsămintele efectuite acționarii vor beneficia de 5% interese, iar după vărsămintele restante vor avea să plătească 8% interese. Acționarii, cari la rata primă vor plăti valoarea integrală a acțiunilor vor avea favorul de a beneficia de dividendul anului 1922 care după toate prevederile nu va fi mai mic ca 15 la sută.

Considerând, că valoarea nominală a acțiunilor de Lei 100.— este prea mic și din motive de practicitate, Adunarea Generală a hotărît cumul rea a 5 acțiuni a Lei 100.— în o acțiune de Lei 500.— nominal. Acționarii vor fi deci rugați a-și completa numarul de acții noue și vechi, la cifre divizibile cu 5.

Prospectul de emisiune în baza autorizațiunii primită de a adunarea generală îl va lansa Consiliu de Administrație, atunci când va afla timpul oportun pentru aceasta operațiune. Condițiile de emisiune cum vedem sunt din cele mai favorabile pentru acționari și acționarii în propriul lor interes de sigur vor uza de drepturile, ce garantează statutele și se vor folosi de avantagiile ce li se oferă și cu ocazia acestei noua emisiuni.

Cu capitalul urcat și prin lărgirea rețelei ei de sucursale „ALBINA" își va putea implini în viitor cu mai mult succes misiunea, pe care o implinește în sinul poporului nostru cu atâta cinste și pricepere timp de jumătate veac. 1292

VIZITAȚI RESTAURANTUL
lui CASIAN PAȘCU
Strada Iuliu Maniu Nr. 6
1283
unde se mâncă bine și eftin și se află tot felul de lăutării.

Stoc însemnat
Tuburi de țigarete
Aida, Riz și Nil
1000 Bucăți Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Reclama este sufletul comerțului

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie
DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANȚA--NEW-YORK

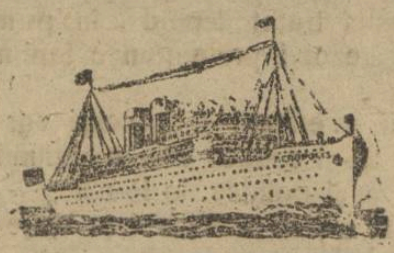

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI
Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE
Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada
Sucursalele: Constanța Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.
Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT
Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la
15 Decembrie 1921.
Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din Bucuresti, Calea Victoriei No. 110 unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.
Pasapoartele trebuese vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.
Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.
Trebue luat în considerație că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.
Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.
P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.
Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Anunțuri se primese la Administrația ziarului „Infrățirea"

Reforma fiscală nu e la sfârșitul ei

— Noui completări —

Direcțiunea contribuțiunilor a mai adăugat la regimul fiscal, următoarele complectări:

Comisiunea pentru imobilele clădite

Citația se face pentru proprietățile clădite la imobilul evaluat. Dacă însă apelantul își face alegere de domiciliu în cuprinsul comunei unde a avut loc evaluarea citația se face la domiciliul ales.

Constituirea comisiunilor de evaluare și contestație și celor de apel, pentru judecarea impunerilor și a cestor respective cu și judecarea apelurilor prevăzute la art. 89 este valabilă pentru tot anul calendaristic în cursul căruia au fost constituite, ele putând fi convocate ori când după necesitate.

Prin excepție comisiunile convocate în cursul anului 1921, continuă și în anul 1922 astfel cum au fost constituite, în ce privește evaluările pe primul period de 3 ani i impunerile pe anul 1921 și 1922 și judecarea apelurilor prevăzute de art. 89.

Impunerea societăților anonime

Dacă o societate anonimă are sucursale, așezarea impozitului cedulei D, se face la centrală și deci se face o singură declarație a Centrală.

Societățile anonime care n'au de obiect contractul de bancă, vor plăti impozitul de 15 la sută (cedula G) toate veniturile ce vor încasa din dobânzi. Au însă dreptul, dacă aceste venituri sunt trecute în bilanț, să ceară ca aceste sume să fie scăzute din beneficiul asupra căreia se aplică impozitul cedulei D, astfel ca să nu fie o taxare dublă.

Cupoanele obligațiunilor Casei Rurale și ale Creditului Viticol, județean și comunal, cupoanele județene și comunale sunt scutite de impozitul cedulei G.

Sancțiuni pentru membrii comisiilor fiscale

Delegații în comisiunile prevăzute de legea contribuțiunilor directe și cari nu vor voi a lua parte la lucrarile comisiunilor, vor fi amendați cu 100—500 lei pentru fiecare zi de absență.

Amenzile se pronunță prin încheierile administrațiilor financiare și sunt executabile îndată ce se aprobă de Ministru Finanțelor, fără nici un drept de apel sau opoziție.

Primarii și notarii comunelor rurale cari nu vor îngriji pentru comunicarea declarațiunilor colective prevăzute de art. 5 din legea asupra contribuțiunilor directe și nu vor depune aceste declarațiuni în termen sau care vor refuza a da concursul lor agenților fiscului pentru stabilirea și împlinirea impozitelor, vor fi amendați cu 100—500 lei pe aceiași cale.

Noui taxe de manipulare la C. F. R.

Direcțiunea generală a căilor ferate a luat dispoziționea ca stațiunile de cale ferată cari au un serviciu special de încărcări și de cărcări să pe ceapă cte 15 de suta de kgr de încărcat și descărcat pentru următoarele articole: cereale, făina, tărâțele, maltul, leguminasele, oleaginoasele, turte de rapiță sau în, cartofi și semințe de tot felul puse în saci, fructe proaspete, uscate, afumate sau opărite, cari vor fi ambalate și dacă taxarea lor s'a făcut pentru greutate de 10.000 kgr.

Dacă aceste articole se predau neambalate se va precepe 2 lei de suta de kgr. excepție făcând transportele de rapită și în

Numai 14 mii de muncitori fără lucru în Franța

Față de criza de muncă semnalată în unele țari Franța se pare că nu cunoaște încă bine înțelesul propriu al cuvântului „criză".

În ziua de 18 Noembrie a. c. numai 10 mii de bărbați și 4 mii de femei au fost siliți să se pună sub scutul „Societăților ocrotitoare a muncitorilor fără lucru".

Față de acest neînsemnat număr de muncitori fără lucru, statisticele engleze ne arată cum în timpul din urmă numărul acestora s'a urcat la 1 milion 800 de mii, cari toți sunt expuși mizeriei complete.

Citiți în Pag. 8-a

Amânarea declarațiunilor impozitare

Ministrii s'au întrunit în consiliu Luni la orele 6 d. a. sub președenția d-lui general Averescu.

Consiliul având în vedere că majoritatea contribuabililor nu au complectat până în prezent formulele de declarațiuni, în vederea așezărei noilor impozite a hotărît să amâne termenul, după cum urmează:

În localitățile unde au lucrat comisiunile de evaluare, declarațiunile vor trebui depuse, la perceptiile fiscale, cel mai târziu până în ziua de 15 Decembrie a. c.

În localitățile unde acele comisiuni n'au lucrat, terminul pentru depunerea declarațiilor se prelungește până la 1 Ianuarie 1922, cel mai târziu.

Contribuabilii sunt invitați să depue declarațiile — în untrul terminului fixat mai sus — imediat după ce comisiunea de evaluare va fi terminat lucrările în localitatea respectivă.

Reclama este sufletul comerțului.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DOMNIȘOARĂ posedînd diplomă de profesoră de cant și pian pentru școali secundară caută post în familie bună pentru a fi aplicată ca instructoare de clavir și limba germană pentru copii peste 8 ani. Adresa la ziar sub „Profesoră". 1283

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

MAGAZIN MARE, în centru se dă în arândă eventual de vânzare. Deslușiri dă: Radó Polcz Strada Șincai 2. 1291

DE VÂNZARE o casă edificată din nou în interiorul orașului, cu 2 prăvălii cu brutărie constătătoare din 4 cuptoare. Dunky Cluj Piața Unirii 10. 1280

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

HOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Ziare de modă ■ Calendare
Noutăți literare
Cărți franceze, germane și engleze
■ Reviste ■
Hârtie și recvizite de scris frumoase și ieftină la librărie 1267
LEPAGE
Cluj, Palatul Status

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1283

Stirpitor de șoareci și șobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stârpirea șoarecilor și șobolanilor.
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete „VICTORIA" 1105
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare pici de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate. 1116 Servici pronit.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. 829

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

CALEA FERATĂ SOMEȘANA.

No. 15024/CII.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința administrațiilor de ziare, că pentru a înlesni transporturile co etelor de gazete, aprobăm începând dela 21 Noembrie a. c. până la revocare ca coletele de ziare să fie transportate pe toate liniile noastre atât proprie cât și administrate de noi (linia Jibou—Baia-Mare, și cea din Regiunea Năsădului) cu recepisă de transport în felul cum se întimplă la transportul de alimente și ambalaje goale, pe lângă taxele următoare: a) la tren de persoane sau mixt se aplică tariful normal pentru mărfuri de mare viteză, iar b) la tren cu viteză accelerată se vor plăti aceleaș taxe sporite cu 50%. Taxele se vor achita anticipative le predare.

Minimul taxei va fi acela cuvenit după 10 Kgr.

Dealtfel, dispozițiunile tarifale referitor la predarea mărfurilor cu recepisă de transport, sunt valabile și pentru coletele de gazete.

Dej, la 25 Noemvrie 1921.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 974

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze
„Casa de împrumut pe Amanet" s. a.
Cluj — Calea Victoriei No. 35 — Cluj
Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.
Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

TELEGRAME

Cursul bursei la Paris

Lafayette 30 Noembrie

România	**10.25**
Londra	57.58
Newyork	14.46
Germania	5.25
Belgia	95.5/8
Spania	200.75

Propunerile președintelui Harding

Leafild, 29 Nov.

„Westminster Gazette" într'un articol de fond tratând asupra propunerei președintelui Harding și anume ca deciziunile conferinței din Washington să nu fie încorporate într'un tratat formal, ci să rămână „un acord între gentilomi" scrie: „Un acord scris ar putea da loc la o interpretare; un acord descris nu poate să fie pus la îndoială sau interpretat neloial fără a dezonora pe contractanți. Adevărata valoare a programului naval propus de Hughes nu trebue căutată în cifrele reprezintate ci în spiritul acelei propuneri. Proectul Hughes propune ca timp de zece ani să părăsim orice idee a concurenței navale. El propune un punct de vedere cu totul nou și noi nu ne putem închipui cum acest nou punct de vedere poate fi mai bine înfăptuit decât prin a respinge de bună voie încorporarea acestor măsuri într'un acord scris. Dacă ne gândim mereu la luptă, să ne exprimăm sincer, să nu întorfochiem lucrurile și să o spunem pe față; dacă însă nu intenționăm războiul atunci un acord verbal este cel mai prielnic deoarece nu poate fi [illegible] sau violat.

Universitatea din Viena amenință să fie închisă

Lafayette, 30 Nov.

Universitatea din Viena este amenințată în existența ei de criza financiară din Austria.

S'au adresat apeluri în străinătate pentru ajutor.

Ungaria și chestiunea Burgenlandului

Budapesta, 30 Nov.

Hotărîrea conferinței ambasadorilor de a accelera soluționarea chestiei Burgenlandului, a produs o vie satisfacție în cercurile politice locale. Guvernul va cere imediata ratificare a acordului din Veneția, care se va vota probabil mâine. (Rador).

Congresul pan rus al sovietelor

Lafayette, 30 Nov.

Guvernul sovietelor dă o mare importanță congresului pan rus al sovietelor convocat pentru 20 Decembrie.

Ajutorarea Rusiei

Roma, 30 Nov.

Conferința internațională pentru ajutorarea Rusiei, a deliberat asupra cantității și natura ajutoarelor trimise de Italia prin Crucea Roșie.

Organizarea Armatei franceze

Paris, 29 Nov.

Comisiunea de organizare militară a Secțiunei Ministerului de Răsboi în ședința din 27 Noembrie a hotărît, ca contigentele din 1922 să le împartă în două părți: o parte să fie concentrată în luna Mai, iar cealaltă parte în Noembrie, urmărind prin aceasta scopul de a da soldaților o educație cât mai intensivă în timpul cel mai scurt posibil reducând totodata și timpul de serviciu.

Infrângerea bolșevicilor progresează

Varșovia, 28 Noembrie.

Situația în Ucraina devine din zi în zi mai critică. Răscoala continuă în toată gubernia; trupele generalului Iaucenco și Tiutiunic înainte zi spre Kiew.

In regiunea Leticev operează banda de răsculați de sub comanda lui Schop I.

Armatele sovietice neputând rezista atacurilor contra-revoluționarilor, dezertează în masse.

Organele militare superioare au condamnat la moarte un mare număr de soldați și ofițeri bolșevici, cari au părăsit frontul.

Principele de Wied rege al Albaniei

Atena, 28 Noembrie.

Se svonește că Adunarea națională va proclama la viitoarea ședință ca rege al Albaniei pe principele de Wied și, totdeodată va cere și restituirea insulei Sason.

O importantă descoperire tehnică

Lafayette, 30 Nov.

Vice amiralul Fournier a făcut o importantă comunicare Academiei de științe privitor la descoperirea inginerului Sotti.

Vapoarele pe mare își găsesc calea în legătură magnetică cu cablurile Sub marine.

Acest sistem este adaptabil și la aeroplane prin influența curenților teresiri.

Moratoriu pentru Germania

Berlin, 30 Nov.

Dr. Rathenau fostul ministru german al reconstrucțiunilor a plecat la Londra împreună cu dr. Simons pentru a examina într'o conferință propunerile făcute aliaților de a se aproba un moratoriu Germaniei pentru plata îndemnizațiilor de răsboi.

Trupe antantiste în Burgenland

Paris 29 Nov.

Conferința ambasadorilor a discutat asupra modalităților menținerei ordinei în regiunea plebiscitară a Burgenlandului. In acest scop se vor aduce 450 jandarm antantiști din Silezia de sus. Mai înainte însă trupele ungare vor trebui să părăsească acea regiune iar Austria să ratifice acordul din Veneția.

Conferința ambasadorilor intenționează să rezolve cât mai curând chestiunea Ungariei de Vest.

Un ordin al Armatei Ruseți

Viena 29 Nov.

Biroul Presei ucrainean din Lemberg anunță, că Trotzkij a lansat un ordin armatei sale, în care menționează, că răscoala din Ucraina este unealtă străină, care înseamnă introducerea l'a marea ofensivă a Poloniei împotriva Sovietelor. Soldații Rusiei să-și mențină locul și să înăbușe cu cele mai draconice mijloace orice răscoală.

Germania și exportarea Rusiei

Berlin, 29 Nov.

„Chicago Tribune" este informată, că un mare financiar un oarecare dr. Havenstern va sosi zilele aceste la Paris, care împreună cu Hugo Stinnes vor intra în legătură cu marii financiari francezi pentru înființarea unui Trust uriaș cu Germania Anglia și America în vederea unei exploatări comerciale a Rusiei sovietice.

Cu ocaziunea acestei întreîneri în Franța a trimisului Germaniei guvernul Franței va profita de ocaziune desvoltându-și punctul de vedere relativ la reparațiunile impuse Germaniei.

Se crede că un astfel de scop — de a exploata finanțele Rusiei — va găsi aprobare desăvârșită în cercurile politice și financiare a Franței.

Medicamentul

3—15 sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.

Se servește cină de teatru etc.

103. Serviciul prompt.

Situatia studentilor romani la Paris

Ziarul „Oeuvre" expune într'un articol situația studenților români la Paris, cărora din cauza valutei defavorabile, le este imposibil de a mai putea continua studiile. Ziarul arată apoi importanța gestului făcut de guvernul român, prin deschiderea unui credit de două milioane franci, pentru a subvenționa pe studenții români din Franța. „Oeuvre" termină spunând că relațiile intelectuale franco-române, care s'au întărit și mai mult acum câte-va săptămâni prin misiunea profesorilor, nu trebuesc să fie stingherite pentru motive financiare. Ziarul adaogă că este regretabil, ca desechilibrul financiar să aducă repercusiuni asupra legăturilor intelectuale dintre ambele țări.

Omul ca „bagaj de poștă".

„Daily Mail" istorisește cum un american, care își cheltuise toate paralele în Londra și neputând pleca acasă a fost espediat de către oficiul postal din Londra ca bagaj de poștă.

Spune, că acest american a fost într'o zi la poștă pentru a se interesa de prețul drumului până la Newyork și de direcțiune.

O femee care întâmplător era de serviciu la acea secție îl întâmpină cu întrebarea: dacă acest american nu este aplicat să se lase expediat ca bagaj poștal la locul destinației. Deși la început fu surprins omul Lumei Noui de această întrebare curioasă nu se sfii totuș de a-i da răspunsuri afirmative.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 389 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Duminecă 4 Decemvrie 1921

Infrăți[...]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRAD[...] NIU No. 3 (E[...]

SUB CONDUCEREA D[...]

Director: D. TOM[...]

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

[...]E: PE 1 AN 120 LEI, 6 LUNI 60 LEI, 3 LUNI 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
89.
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiiu

Realitate și cinism

de **N. Bănescu**
prof. universitar.

Congresul partidului național-liberal a dat, Dumineca trecută, Capitalei Regatului una din acele mărețe priveliști, care nu s'au văzut decât în marile ceasuri hotărâtoare.

Prin mulțimea imensă a poporului adunat, prin massa rurală predominantă a acelei mulțimi, prin spiritul ce în toată vremea a insuflețit-o, — manifestația de Duminecă nu-și poate aflá seamăn decât în cea din memorabila seară a declarării războiului nostru. Capitala veche a țării — cum a zis atât de bine șeful partidului național-liberal — s'a dovedit cu acest prilej neîncăpătoare pentru România-Mare.

Zeci de mii de oameni, din toate ținuturile țării întregite, s'au strâns în acea zi la București, pentru afirmația crezului politic chemat a ne mântui din dezastru. Aclamațiile furtunoase cu care miile de oameni, ce se striveau în sala enormă a Eforiei, au primit declarațiile d-lui Ion I. C. Brătianu; uralele nesfârșite ridicate în calea sa de mulțimea imensă de atară, îngrămădită din piața Sărindarului și până în grădina Cișmigiului, au fost glasul însuși al țării ajunse la aman.

Rareori s'a văzut o manifestație atât de impunătoare a conștiinții publice. Toate uneltirile adversarilor, pentru a produce diversiune, au rămas fără efect. Zadarnic și-a împărțit, încă din ajun, drul Lupu maculatura scrisului său trivial, ca întreaga-i manifestare; în van și-a irosit guvernul arsenalul mijloacelor sale cunoscute: îngrijorarea generală a țării, față de situația primejdioasă de azi, a stârnit de pretutindeni potopul de oameni.

Expunerea stării nenorocite în care țara se cufundă cu fie care clipă a fost subliniată de nepotolitele protestări ale mulțimei. Cu o furtuna de ovații a fost întâmpinat apoi noul program al partidului național-liberal, a îndreptării ce se impune că a îndreptării ce se impune grabnic.

A doua zi după grandioasa manifestare, se deschidea, în dealul Mitropoliei, rușinea care e Parlamentul de azi al României.

In situația sa desnădăjduită, guvernul d-lui General se pleca la cea mai mare umilință față de țărăniști, spre a-i avea în Parlament; iar țărăniștii, în frământarea lor după notorietate, se plecau la cea mai rușinoasă transacție față de guvern. Ingroșind din obraze și unii și alții ,și-au întins astfel mâna. Ei au crezut că vor prelungi, prin această imoralitate, zilele numărate ale guvernului.

După trivialitățile fără precedent de astă-vară, incinta compromisă a Parlamentului a putut răsuna acum de cinismul cel mai desgustător. Silit a-și face scuzele, d. Argetoianu, cu vădită jenă a omului încurcat, a îngăimat comica formulă care salută în *gestul țărăniștilor*, grăbiți a se întoarce alături de Ministrul de Interne, *„un semn de deșteptare națională a neamului românesc"* (!!) D-rul Lupu a cetit după aceia declarația de satisfacție a țărăniștilor. Iar d. general Averescu, împărțind amenințări dictatoriale, declara îndată că e hotărât a ferici înainte țara cum a fericit-o, — cu incapacitatea, cu jaful, cu risipa, cu desfrâul material și moral.

Dar, în clipa în care acești asociați ai interesului personal se îmbărbătau astfel la nouă isprăvi, în clipa în care ei oferiau cea mai abjectă priveliște, țara își pronunțase verdictul. Și nu poate fi compromis ori transacție care să mai poată amâna sorocul guvernării de pomină.

Evenimentele zilei

Delimitarea frontierei cu Ungaria

— Uneltirile maghiare —

București 1 Decembrie.

Ungurii călcând dispozițiile comisiunei speciale pentru delimitarea frontierei cu România, o temporizează mai ales pentru motive politice spre a putea împiedica paza riguroasă.

Guvernul sezizat de autoritățile românești dela graniță a intervenit printre alte soluțiuni pentru să parea unui șanț lat de doi metri și adânc de doi metrii și jumătate dealungul graniței, suprimarea pădurilor pe o zonă de o sută de metri dela graniță și instalarea de semne convenționale bine vizibile.

„Rezistența fără precedent"

D. general Averescu a simțit de mult că zilele guvernului pe care-l prezidează sunt numărate. Iată pentru ce a și anunțat zilele trecute, intr'una din consfătuirile d-sale cu parlamentarii societăței „Reșița", că e dispus să încerce o rezistență fără precedent, *pentru a păstra pentru sine dreptul de a face fericirea țărei în calitate de președinte al Consiliului și de a elibera permise de export pentru cașcaval grecesc, în calitate de ministru al industriei și comerțului. Amenințarea după cât se pare vrea să bată sus de tot, acolo de unde va trebui să vină într'o zi nu sentința de moarte, — căci aceasta i-a dat-o țara întreagă, — ci numai dispozițiile legale de ingropăciune ale actualului guvern.*

Atitudinea de conspirator a d-lui general Averescu e o veche predilecție a carierei d-sale de șef politic. Acum trei ani președintele partidului poporului de astăzi și al „Ligei" de atunci, căuta pe furiș ajutorul prețios al d-lor Ilie Moscovici și Gh. Cristescu, pentru ca alături de agenții Sovietelor moscovite, cari meditează acum la Văcărești asupra ingratitudinei omenești, — să cucerească guvernul cu toate mijloacele pe cari le oferă o luptă dusă dincolo de marginele legalității. Aceeaș amenințare a unor anarhice mișcări de stradă „fără precedent", — ca și acum. Ieri era vorba însă de un asalt, căci Puterea trebuia câștigată, astăzi e vorba doar de rezistență, căci Puterea trebuie numai păstrată.

Va, însă! Dacă furia și amenințarea sunt aceleaș, situațiile s'au schimbat cu desăvârșire. Acum trei ani, când d. C. Argetoianu era gata să sărute el însuș steagul roșu al Moscovei pentru a se instala la cârma țărei în „tovărășia" atentatorilor dela Senat, la ordinele d-lui general Averescu aștepta într'adevăr o armată întreagă de iluzii iar „Liga" d-sale se rezima pe platforma unei reale popularități.

Astăzi, după doui ani de guvernare, toate speranțele cari urmau pe d. general Averescu... au dezertat, și în locul popularităței de odinioară, partidul poporului se sprijinește, foarte șubred, pe contractele „Brutinei", pe acțiunile „Reșiței", pe ancheta Aprovizionărei și pe toate afacerile aranjate de favoriții regimului.

Se poate vorbi în asemenea condițiuni de o rezistență „fără precedent?" Fără precedent este numai complecta lipsă a simțului de realitate pe care o trădează un guvern care mai crede că după activitatea sa de până acum are dreptul să cheme cetățenii să-și ofere viața lor pentru ca d. general Văleanu să nu plece cumva din fruntea ministerului de Comunicații.

Tragedia ia astfel toate contururile operetei. Eu unul sunt gata să aplaud apariția „revoluționarului" Octavian Tăslăuanu, pe una din baricadele Ardealului"...

A.

Granița Banatului

Sârbii și-au pus toată nădejdea în d. Tache Ionescu pentru a câștiga noui concesiuni la delimitarea definitivă a frontierei.

Ziarul sârbesc „Nova Europa" din Agram publică următorul articol din care se poate vedea cât de mult contează sârbii pe bunavoința d-lui Tache Ionescu în tranșarea definitivă a chestiunei Banatului:

„De când a fost d-l Tache Ionescu la Belgrad și a discutat cu d-l Pașici unele chestiuni în litigiu, cu ocazia încheierii înțelegerii relativ la unguri și bulgari, chestiunea Banatului a devenit iarăși actuală. Cum însă până acum această problemă, pentru noi atât de importantă, a fost tratată din partea cercurilor competente cu multă neglijență și cum amânarea ei ne-a adus destule pagube, socotim de datorie ca să atragem atenția publicului asupra necesităței rezolvirei cât mai grabnice a ei.

Noi de altfel am susținut, că ar fi trebuit cât mai curând rezolvite chestiile politice în litigiu, chiar și cu dușmanii, necum cu aliații, fiindcă aceasta este una din condițiile principale pentru o viață economică normală de stat. In acest caz există încă un motiv puternic pentru rezolvirea cât mai grabnică și anume: împrejurările din ce în ce mai favoarbile pentru reîntoarcerea la cârma țării a lui Ionel Brătianu.

In România în chestia Banatului există două curente: unul pentru noi cu totul nefavorabil e reprezentat de Ionel Brătianu, șeful partidului liberal român. El stă și azi pe punctul de vedere al tratatului secret, încheiat fără noi în August 1916, între Antanta și România.

Conform acestui tratat României i se cuvine întreg Banatul, cu toate că chestia Banatului în linii generale a fost rezolvată de conferința de pace din Paris. Al doilea curent pentru noi mai favorabil îl reprezintă d. Take Ionescu actualul ministru de externe. Indată după revoluție el a fost pentru formarea micei Antante, care de comun acord, ar fi apărat interesele membrilor săi la conferința de pace; și de dragul relațiilor bune cu noi, înclina să rezolve chestia Banatului într'un mod cât mai drept, adecă fără considerație de tratatul deja prăbușit. Cât timp va sta Take Ionescu în palatul lui Sturdza din București chestia Banatului se va stabili cu mult mai ușor decât dacă în locul lui va veni Brătianu".

După aceia se arată în mod cronologic discuțiile ce au urmat în 1915 și 1916 și tenacitatea cu care a luptat d. Ionel Brătianu până în urmă a triumfat să obțină Banatul întreg. Dar d. Take Ionescu gelos de acest succes diplomatic a zis, că mai bine s'ar fi mulțumit numai cu o parte din Banat când rușii erau în Carpați, decât cu Banatul inrteg când rușii au ajuns la Dunajeț.

Delegația sârbă făcea un singur front la conferința păcii și lupta din răsputeri ca să obție cât mai mult, la români erau desbinări, căci d. Take Ionescu deși nu era delegat oficial nu voia să audă nimic de Banatul întreg, chiar și dacă România s'ar fi învoit să retrocedeze bulgarilor Cadrilaterul.

Apoi articolul continuă:

„Cu această perzistență s'a prezentat Brătianu la Paris față de Pasici. Comisia discutând granițele din Banat între România și Jugoslavia a dat României calea ferată întreagă dela Timișoara până la Bazlaș inclusiv Vârșețul și Biserica-Albă. Această graniță în urma protestului delegației noastre a fost schimbată în favoarea noastră, însă d. Brătianu a insistat și mai departe pentru executarea tratatului secret amenințând cu măsuri militare și chiar cu războiu până în sfârșit a fost nevoit să cedeze locul său ca ministru de externe lui Take Ionescu. Inainte de a se retrage Brătianu, unii din aderenții săi făceau propunerea, ca România să cedeze Bulgariei Dobrogea-nouă, dacă bulgarii ar ceda sârbilor Vidinul până la Lom-Palanca iar sârbii României Banatul întreg. Take Ionescu s'a opus acestei propuneri, căci conferința păcii ar fi putut crede, că României nu-i pasă atât de Dobrogea-nouă. Ca ministru de externe Take Ionescu a rămas consecvent, ajutând d-rului Beneș să creieze mica Antantă.

Și pe când noi astăzi suntem pe cale să distrugem simpatiile căpătate de armata noastră în războiu, Români aa reușit ca într'o măsură necrezută să exploateze meritele mult mai neînsemnate ale soldaților săi. Pe

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

lângă pericolul care ne amenință de venirea lui Brătianu la cârma României mai există și pericolul, ca cu activitatea noastră diplomatică să perdem în chestia Banatului și simpatia care am căpătat-o sub influența succesului armatei noastre. Take Ionescu când a fost atacat în parlamentul român pentru rezolvirea cauzei nefavorabile a chestiei Banatului, printre altele s'a apărat și cu atmosfera prielnică, care o au sârbii în apus, ca consecință a izbânzii armatelor lor. Îndată după război, această atmosferă a început din ce în ce să dispară.

De aceia oricât de nefavorabilă ar fi granița care ne desparte în Banat de români după încheierea păcii, ea e tot mai avantagioasă, decât granița care am căpăta-o dacă Take Ionescu cedează locul său lui Ionel Brătianu, și când diplomația noastră radicală va șterge și puțina vază, care ne-a câștigat-o țăranul sârb".

Curierul Spectacolelor

Repertoriul Teatrului Național

Joi 1 Decembrie:

„Ginerile lui Poirier".

Sâmbătă 3 Decembrie:

„Heidelbergul de altădată"

Duminecă 4 Decembrie:

(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

O carte de preț a lui Maxim Gorki

de Ilie Marin

Ați văzut fotografia recentă a lui Maxim Gorki? Luați-o în mână și vă înspăimântați! Este fotografia unui om bolnav. Fața cu obrajii scăzuți, gura strânsă dureros, gâtlej cu „mărul lui Adam", care s'a mișcat convulsiv de multe ori, frunte cu crețe adânci și grele, ochi cu pleoape, cari au tremurat de zeci de mii de ori în decursul grozavelor nopți de nesomn — când se apropie și te frământă fără de milă gândurile.

„Ce te-ai ales?!" îți vine să întrebi pe autorul iubit și să-l mângâi pe frunte — în vremea noastră, când a mângâia este un lucru atât de rar! — mulțumindu-i dar astfel pentru ceasurile de bucurie sufletească, de pe când și-a trezit conștiința, ca să poți înțelege sbuciumul vieții „desculților" lui și să compătimești.

Vreți altă fotografie, o fotografie a sufletului lui M. Gorki? — cetiți atunci „Un an de revoluție rusească"*) și veți găsi comentarul creților de pe fruntea autorului rus.

Sunt articole publicate în decursul unui an, într'un jurnal redactat de dânsul, articole, cari reflectează prea bine sbuciumul unui om de inimă din zilele noastre. Cartea, apărută în editura societății „Reforma socială", va trebui să pătrundă în cercuri cât mai largi și în mijlocul nostru, pentru că problemele, pe cari le discută sunt de o arzătoare actualitate.

Câteva specimene vor orienta pe cetitorul român și-i vor îndemna — de sigur — să citească opera, pledând pentru ea.

Ca ori și care om ce se respectă în ziua de astăzi, a primit și M. Gorki epitetele cele mai triviale și brutale din partea unor irresponsabili. Gândurile sale ar fi „naive", ar fi un vânzător", ar fi „lăsat să cadă masca", „după o slujire a democrației timp de 25 de ani" — mă rog, tot ce poate un suflet meschin să aducă drept învinuire unui om idealist!

Gorki răspunde, (când este amenințat chiar și cu moartea!) „Cu omorul nu poți să dovedești nimic, afară (doar) de prostia omenească... Oricât de mulți oameni ar fi omorâți, cei cari rămân în viață merg pe drumurile arătate lor de istorie: moartea nu poate să oprească desvoltarea puterilor istorice." (pg. 77.)

Sau serie: „Oamenii, cari cred în biruința din urmă a idealului obștesței înfrățiri, sunt înfierați de derbedeii tuturor țărilor ca smințiți, ca fantaști vătămători și lipsiți de inimă, cari nu știu ce-i aceea iubire de neam. S'a uitat că printre acești fantaști se numără și Hristos, Doan din Damasc, Francisc de Assisi, Leo Tolstoi și mulți alții semi ei, de cari omenirea e mândră? (pg. 21),

In haosul care domnește în ziua de astăzi nu găsește Gorki altă soluție decât faptele dictate de bunăvoință reciprocă și de rațiune.

„In vreme ce trecem prin epidemia impresionismului politic și ne aflăm în zodia întâmplărilor fugătoare ale zilei, cuvântul liber nu-i întrebuințăm decât în gâlcevi furioase despre cine are vina sfărâmării Rusiei. Dar despre aceasta nici n'ar trebui gâlceavă: toți sunt vinovați! Toți se învinuiesc — mai mult sau mai puțin fățarnic — și nimeni nu începe ceva care să pună împotriva acestei furtuni de isbucniri sentimentale puterea judecății și a binevoinței. (pg. 6).

Credeți voi, întreabă Gorki în cartea sa, că dacă vorbește „bestia turbată" o să ajungești la creiază verde? In „obștească tocire morală" actuală, când s'au „schimbat spăimântător cele mai primitive idei de cinste"; când domnește o „morală de zuluși"; când sunt trezite, în toți, „instinctele întunecate de lăcomie și poate că vom trece printr'o pățanie, alăturea de cari va păli fantastica răpire a Mona Lisei din Luvru" (aluzie la furtul tabloului lui Leonardo da Vinci din Paris înainte de război); când „instinctele zoologice" ale „rasei de rasă" sunt deslănțuite; când „propoovăduitorii unui anarchism curat zoologic.. vor să coboare totul la un nivel moral și material deopotrivă de umil"; când „desfrâul de vorbe" și-a ajuns, parcă, culmea; când „furturile și tâlhăriile cresc spăimântător" și „funcționari fără ființe se lasă mituiți la fel ca funcționarii vechiului regim"; căci „în țara aceasta... toți sunt obișnuiți din moșistrămoși să mituiască și să fie mituiți" — totuș, nu se dă bătut, oricât de oribile să fie faptele și sentimentele constatate.

„Pofta patriotică de lup" a connaționalilor săi, cari, în cercurile piraților ruși.. sunt deprinși să câștige sută la sută își jupoaie de șapte piei norodul, pe care îl iubesc așa de fierbinte", se va micșora tot mai mult, o prevedere — „la urmaurmei tot judecata biruie în totdeauna". „Țara bolnavă" va înțelege că lupta de clasă este o prostie, că numai colaborarea cinstită este îndreptățită, fiindcă astfel ar rămânea numai „praf și cenușe"; generalizările asupra claselor întregi și a popoarelor întregi, vor dispărea, cu timpul; „linșările" neomenoase, cari ne fac inferiori chiar și evului mediu, căci evul mediu a grațiat chiar și pe uciga șul de spânzurătoare, dacă i se rupea ștreangul, vor ajunge un mit; vorbirile bombastice, cari promit cerul și pământul soldaților și lucrătorilor, „trezind" în ei „nădejdi neîndeplinite de viețuire fără griji", se vor potoli; copiii nu vor mai țipa de bucurie, când vor vedea înecându-se oamenii, ca pe timpul revoluției, căci pe „viitorii urzitori de viață" au să-i învețe părinții să prețuiască viața unui om. Vor înțelege oamenii că „trebue să se facă ceva, trebue să se lupte împotriva procesului de sleire fizică și psihică a cărturarimii". Toți „micii Bebeli" vor pricepe că tot trebue să fie o „aristocrație", o „aristocrație în cuprinsul democrației — aceasta este rostul lucrătorului (cu cunoștințe) în țara noastră de pugari și așa trebue să-și înțeleagă lucrătorul menirea". Crede într'un viitor mai bun, că va ieși din „tragedia" aceasta, ca „urmare de neocolit a unui proces, care a cuprins întreaga lume și este pregătit de întreaga desvoltare istorică a Rusiei. Vrea din nou o „muncă creatoare", căci nu găsește altă scăpare din „zilele noastre ale celor mai monstruoase contraziceri".

După cum vedem, sunt țipete de alarmă date conștiinței omenești din nou — sunt protestările unui Prometeu înlănțuit, care a îndrăznit să răpească pe seama oamenilor Bunătatea și acum este fereastră de stâncă de samsari, de saltimbanci politici, de oameni cu lozinca: După noi potopul! Acestora le strigă Gorki: Sunteți oameni!? — iar ei îl răspund: „Hei, dragul meu, gheșeftu-i gheșeft!"

Dar ar fi trist dacă răspunsul acesta ar flutura pe buzele tuturora. Alarma dată de Gorki în Rusia ne poate atinge și pe noi, dintr'alte țări, unde haosul nu este tocmai atât de cumplit, pentru ca toți cei cu scaun la cap să opună puroiului zăgazuri solide, ridicate din rațiouamentele aduse de M. Gorki.

Ajutați ca fruntea lui Gorki să se descreească, dați-vă osteneala ca „inima lui Dancu", cântată de el, să ardă încă multă vreme, arătându-ne drumul printr'întunerecul ca păcura — spre luminan verde...

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 M. Neuman
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Cetiți „Infrățirea"

*) Trad. în rom. de d. Eman. Popescu. Edit. „Ref. socială", Bucuresti, Str. Banca națională, Nr. 1, II, 88 pag. 2 Lei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Organe școlare centrale în Statele-Unite*)

O COMPARAȚIE CU ARDEALUL

In raportul unei comisiuni americane, însărcinată să studieze sistemul de educație al școlilor publice din orașul Baltimore, găsim, în concluzii și următoarele păreri, cu privire la directorii și revizorii școlari: „Toate celelalte condițiuni fiind egale, acele persoane vor fi cei mai buni directori și revizori, care vor cunoaște și vre-un alt sistem școlar, în afară de acela pe care sunt puși să-l supravegheze".

Dacă lucrurile stau așa, noi românii și mai ales cei din Ardeal, avem interes poate să cunoaștem în special organizația școlară din Statele-Unite. Iar aceasta nu numai pentrucă ea ar reprezenta organizația școlară către care pare că se îndreaptă, sau trebue să se îndrepte, toate țările, dar și pentru un alt motiv, mai special. Vorbind de administrația școlară americană, cunoscutul educator din New-York, Nicolas Murray Butler, zicea, în adevăr, că ceia ce o caracterizează și lucrul pentru care o admiră streinii mai mult, este colaborarea publicului și a specialiștilor, adică o practică cu care noi suntem obișnuiți și în Ardeal, unde treburile bisericești și școlare au fost, la români cel puțin, conduse, întocmai ca în America, de către poporeni și specialiști, aceștia din urmă fiind, în cazul nostru, teologii și profesorii.

Este drept că la noi, în Ardeal, organizarea democratică administrației bisericești și școlare a fost rezultatul robiei în care am trăit; robie care ne-a obligat să ne vedem singuri de nevoile noastre sufletești, făcând sacrificii îndoite decât cetățenii privilegiați de atunci și gospodărind, noi în de noi, banul pe care-l adunam cu atâtea sacrificii pentru întreținerea religiei și a învățământului nostru. Și este drept iarăș, că felul democratic de a administra școala a ieșit, în America, din ceva cu totul opus, din spiritul de libertate de peste Ocean, din dreptul pe care-l avea fecare comunitate acolo de a hotărî singură în toate chestiunile care priveau viața ei sufletească.

Dar tocmai deosebirea aceasta este ceiace ne poate interesa mai mult, căci grație ei ne este dat să vedem ce a putut deveni într'o țară liberă o practică născută din sclavie. Iar cele ce vom găsi în America ne vor putea servi, de vom voi să ducem mai departe, după ce vom fi consolidat situația politică pe care am câștigat-o prin tratatul de pace, spiritul care ne-a însuflețit în anii noștri de restriște; ceiace vom găsi în America ne va putea servi ca exemplu, atunci când vom socoti că a sosit momentul să traducem practica născută în robie în termeni potriviți cadrului cel nou de libertate în care trăim azi.

Inainte de a trece la descrierea mai amănunțită a stării de lucruri din America, amintim că instituțiile școlare de acolo nu sunt produsul unui plan conceput, în primele timpuri ale învățământului american, odată pentru totdeauna, de vre-un ministru oarecare. Ele au născut și crescut, din contră, odată cu poporul american, care nici astăzi nu și-a fixat definitiv nici idealul lui în materie de educație și nici organizația lui școlară. Ceiace s'a obținut însă până acum este parte vie din viața americană, din viața unei democrații care cere, dela oricare din instituțiile ei, să dea maximul de serviciu poporului care le întreține, să fie cu alte cuvinte, democratice în tendințele lor. Iar pentru a ajunge la acest rezultat, democrația americană face în școală ceiace face și în politică: crede în valoarea practică a conducerii prin popor. Istoria organizației învățământului american este importantă, de altfel, tocmai prin această latură a ei. Ea ne arată cum într'o democrație mare și puternică s'a înbinat, spre folosul învățământului, ideea că poporul trebuie să-și spună cuvântul în toate chestiunile care-l interesează, deci și în materie de școală, cu ideea că școala, ca orice lucru dintr'o societate înaintată, este un lucru special, în care numai cuvântul specialistului poate avea greutate. In ce fel s'a făcut această împăcare de tendințe opuse, în aparență cel puțin, vom vedea încetul cu încetul. In orice caz, repetăm cele spuse și anume că rezultatul obținut este produsul unei practice de 300 de ani, că el are deci o serie nesfârșită de experiențe și lupte în dosul lui, că este o realitate istorică și ca atare nu poate fi combătut cu simple teorii, scoase de prin tratatele sau hârtiile vre-unui biurocrat.

CATEVA DATE STATISTICE

Pentru buna înțelegere a celor ce urmează, trebuie să ținem seamă și de unele date statistice și istorice. Statele Unite ale Americei au o întindere cam cât Europa întreagă și sunt compuse din 48 de state, dintre care unele fac parte din Uniune dela 1787 și au o cultură foarte desvoltată, iar celelalte au intrat în ea rând pe rând, de atunci până în zilele noastre și starea lor generală este, bine înțeles, cu atât mai puțin ridicată, cu cât trecutul lor politic este mai scurt. Fiecare din aceste state se administrează separat. In ceia ce privește educația, ca în toate celelalte treburi publice, fiecare din state au felul de școală care convine gradului de desvoltare al poporului din acea parte, aspirațiilor lui speciale și

*) Ideile expuse aici și în articolele ce vor urma, au fost desvoltate în două lecțiuni, ținute în zilele de 16 și 17 Februarie a. c., la Universitatea din Cluj, pentru revizorii școlari din Ardeal.

Cronica politică

Colaborarea averescano-țărănistă. — Avem înaintea ochilor, în întregimea ei, cuvântarea pe care d-l Argetoianu a rostit-o cu prilejul reîntoarcerei în Cameră a parlamentarilor țărăniști. Oficiosul guvernului o publică la loc de cinste, ceeace ar vrea să însemne că scuzele rostite de actualul ministru al Internelor nu au însemnat numai formalitatea unei penibile satisfacții acordată unor adversari de care guvernul are acum o imperioasă nevoie, ci e vorba despre preludiul unei viitoare colaborări, căreia i se netezește drumul.

Partidul țărănesc se mai simte încă dator, — dintr'o elementară pudoare, — să anunțe că nu se solidarizează cu actele de teroare și de incorectitudine ale actualului guvern. Dar, în acelaș timp, ziarele care au putința să fie informate despre cele ce se petrec în tabăra d-l dr. Lupu prevestesc viitoarea alianță, în lupta electorală, acelor două partide „noui" cari se vrăjmașeau până ieri de moarte.

Departe de a socoti această logică tovărășie, ca o primejdie amenințătoare, partidul liberal trebuie să fie foarte mulțumit cu această lămurire definitivă a situației partidelor noastre politice și gruparea d-lui I. Mihalache și „liga" d-lui general Averescu sunt fructul aceloraș vremuri de frământare când încrederea țărei, ratăcea amăgită spre oamenii cari făgăduiau tot ceeace nu erau în stare că realizeze.

Astăzi, organizațiile politice de aventură, compromise înaintea opiniei publice sunt gata să-și dea mâna în fața „primejdiei liberale". Nu mai departe decât ieri, aceiaș oameni se dușmăneau de moarte, revendicând fiecare pentru sine monopolul exclusiv al adevăratei demagogii. Mâine, demagogiile se vor înfrăți, subt surâsul cinic al d-lui Argetoianu.

Țara va ști însă că lucrurile s'au simplificat, și că de acum nepriceperea, incompetența și înșelătoria s'au strâns într'o singură tabără.

Noulle alegeri

„Ujság" scrie: „Dacă pentru supravegherea noilor alegeri se va constitui un nou cabinet, Partidul Țărănist și al Poporului vor purta separat unul de altul luptele electorale; dacă însă, Suveranul l'ar chema pe Brătianu să formeze guvernul, atunci e de prevăzut, că toate celelalte partide se vor uni pentru zădărnicirea executării programului liberal.

Răspunsul Liberalilor dat generalului Averescu

Acelaș ziar, încontinuare, reproducând după „Viitorul" textul răspunsului dat cabinetului Averescu, îl comentează în modul următor: „Poate fi fericit acest partid, că își vede realizat visul: unirea și colaborarea ambelor partide demagogice, cari unite în soartă, un ta le va fi și urzita, care nu va întârzia să nu zimbească în curând la căpătâiul monstrului ce va fi târât la picioarele „realității."

Anul nou să aducă un guvern nou.

Ziarul „Ujság" își exprimă dorința, ca ziua de 1 Ianuarie 1922 să aducă un prețios dar țării întregi: un guvern nou, cu oameni noui în frunte, și care să aibă un scop mai înalt, decât cel de azi: crearea unei situații mai fericite, pentru toți cetățenii României Mari!

Promisiunile guvernului

„Keleti Ujság", ocupându-se de reîntoarcerea țărăniștilor în Parlament și încercând s-și explice acest eveniment, scrie, că pro a ii generalul Averescu le-a promi țărăniștilor, că în ată după votarea unor legi, cari nu suf r nici o întârziere, va demisiona predând locul unui alt guvern de transiție, care va supraveghea alegerile.

Se poate însă întâmpla foarte ușor — continuă numitul ziar — că în timp ce aceste două partide își fac promisiuni reciproce, Brătianu să pună mâna pe cârmă fără ca ele să fi visat vre-o dată c mâine se vor găsi unite în acelaș mormânt.

Și tunci se va mai putea care ridica de la pământ acest leu rănit ca să ducă o nouă luptă împotriva lui Brătianu?

Amenințarea Coroanei

— Două comunicate —

Atitudinea cutezătoare a primului sfetnic al Tronului, manifestată la adrosa Coroanei cu prilejul adunării majorităților parlamentare, nu putea fi tolerată.

Partidul național-liberal și cel democrat din Bucovina au redactat câte-un comunicat în cuprinderea următoare:

„Față de declarațiile amenințătoare făcute de șeful guvernului în Adunarea Majorităților, parlamentarii aparținând partidului național-liberal repetă imposibilitatea morală în care se află de a lua parte la lucrările unui asemenea Parlament; iar în ceea ce privește amenințarea, fără exemplu în practicele constituționale ale ori-cărei țări, rostită de primul ministru, el o disprețuiesc".

Știri și fapte politice

Ziarul „Patria". constatând încă odată situația imposibilă pe care a creat-o întregei țări regimul prezidat de d-l general Averescu, face unele aprecieri asupra felului cum s'ar putea alcătui un nou guvern. Și confratele nostru argumentează așa:

Guvernarea unui singur partid politic, în cadrele României-Mari, este cu desăvârșire compromisă prin regimul actual, care e al unui singur partid. S'a adeverit odată pentru totdeauna.

Ne permitem să spunem „Patriei" că se înșeală. Guvernul de astăzi nu este al unui partid. Este guvernul ... niciunui partid! Noi nu putem crede că partidul poporului există într'adevăr, căci în afară de consiliul de administrație al „Reșiței" și în afară de lista permiselor de export, — nu-l vedem nicăeri.

*

„Universul" desminte știrea că ar fi vorba de o remaniere a guvernului și că d-l Cudalbu ar lua portofoliul justiției, în locul d-lui M. Antonescu.

Intr'adevăr, țara nu se mulțumește cu schimbarea unuia sau mai mulți miniștri. Un singur leac există pentru tămăduirea situației de astăzi: remanierea întregului guvern.

*

Guvernul pare că ar vrea să declare vacante scaunele deputaților și senatorilor cari s'au retras din Parlament. In acelaș timp, însă, una din condițiile puse de partidul țărănesc la reintrarea sa în Cameră este aceea de a nu se face alegeri noui pentru aceste locuri.

Așteptăm să vedem cum rezolvă d-l general Averescu această delicată dilemă.

O cerere dreaptă

— Contingentul 1920 ardelean solicită demobilizarea

Contingentul 1920 de ardeleni, încorporați la 1 Martie 1919 și cari fac parte din corpurile 6 și 7 de armată solicită d-lui ministru de rasboiu să-i demobilizeze.

Dânșii sunt ținuți sub arme de 6 ani; socotind și trei făcuți în fosta armată austro-ungară și au luat parte și la luptele de pe Tisa alături de armata română din vechiul regat. Cererea și-o bazează și pe faptul că contingentul 1919, tot de ardeleni și din aceleași corpuri a fost demobilizat în Iunie a. c., iar ei — puțini la număr — sunt ținuți atâția ani sub arme, departe de familii cari din această cauză trăiesc în mizerie.

Citiți „Infrățirea"

Revista presei maghiare

Acțiunea Partidului Liberal

Sub acest titlu, ziarul „Ujság" scrie: „Pentru a zădărnici ori-ce acțiune a actualului Parlament de corupție, Partidul Liberal va porni în viitorul apropiat o campanie, al cărei rezultat se va vedea îndată ce forțele se vor uni și nu vor mai avea loc astfel de diviziuni în sânul unor partide, cari ar avea datoria sfântă, să colaboreze cel puțin azi, în cesul al 11-lea, când guvernul dă dovadă de îndoită incapacitate, prin ignorarea desăvârșită a tuturor principiilor sănătoase, cari ar fi menite să constitue baza unui popor — lăsat astăzi în voia sorții și condus de samavolnicille acestui „for" care pretinde să reprezinte un neam întreg.

Aceste întruniri liberale vor începe chiar în cursul acestei săptămânei și se vor termina cu demonstrațiuni în fața Parlamentului.

așa mai încolo. In materie de școală, Statele Unite, prin guvernul central, federal, nu fac decât să controleze unele instituții, cum sunt:

Academia militară și cea de marină; Școala de războiu dela Washington; școlile militare și de marină; școlile teritoriilor de curând câștigate și școlile indienilor. Ele mai controlează apoi felul cum sunt administrate pământurile dăruite de ele școlilor din diferite locuri; ele caută apoi, să răspândească și intensifice diferite feluri de învățământ de interes general, cum este cel agricol, cel de meserii, etc... pe care le ajută, fie dând bani școlilor existente, fie creând unele școli speciale, în părțile republicei în care se simte mai mult nevoia lor. Bugetul total al acestor activități se ridica în 1913—1914, la 15.000.000 dolari. Ca să se vadă însă ce înseamna suma aceasta față de nevoile școlare ale Statelor Unite, dăm câte-va cifre:

„Populația totală a Statelor Unite (după „The American Year book" — „Outlook edition", de pe 1914) s'a evaluat la 98.781.324. Din acest număr, 2 milioane și un sfert, sau mai mult de o cincime din total, erau prin școlile elementare și secundare, în cursul anului școlar 1913—1914. Suma cheltuită în vederea aceasta este socotită la 706.000.000 de dolari". Numai pentru școlile elementare s'a cheltuit în anul acela 540.000.000 de dolari, numărul elevilor învățământului primar fiind de 18 milioane jumătate, iar al învățătorilor de 570.000. Intelegeți, în fața acestor sume, ce neînsemnat este rolul jucat de guvernul federal în educație, cu bugetul lui de 15.000.000 de dolari.

ORGANELE ȘCOLARE FEDERALE

De altfel chiar acești bani sunt distribuiți prin ministerul marinei, prin acela al treburilor indiene, sau prin cine știe care. Un minister al educației nu există. Singurele instituții federale speciale pentru chestiunile de educație, sunt: **Biroul educației, Consiliul general al educației și Biroul copiilor,** despre care rămâne să spunem câteva cuvinte.

Biroul educației, creat la 1867, a fost primul organ federal, în legătură cu educația. La început locul lui nu era bine fixat în mijlocul guvernământului central; doui ani după înființare, el fu însă definitiv încorporat la departamentul internelor. Singur faptul acesta arată rolul oarecum secundar, pe care este chemat să-l joace acest birou. Acțiunea lui se mărginește, în adevăr, la culegerea de date statistice, la publicarea de lucruri interesând educația în genere și la o acțiune de uniformizare și intensificare a educației din întreaga republică.

Ajunge de altfel să spunem că biroul în chestiune avea, în anul fiscal ce se sfârșea la 30 Iunie 1914, un buget de 89.000 de dolari, ca să se vadă activitatea redusă pe care trebue să o ducă el.

Consiliul general al educației a fost înființat la 1913, Ian. 12 și are drept scop propagarea educației în Statele Unite. El atârnă de asemenea de ministerul de interne. In anul școlar 1913—1914 a distribuit 3.813.827 dolari, divizați astfel: pentru plata mai multor profesori de medicină 2.270.874 dolari; dați mai multor universități, 1 milion 330.000; pentru propagandă, în sud, în folosul învățământului secundar 33.750; câtorva școli pentru negrii 50.000, etc....

Biroul federal al copiilor a fost înființat la 9 Aprilie 1921, fiind încorporat la ministerul comerțului și al muncei și dându-i-se ca șef doamna Julia C. Lathrop, foarte cunoscută în America pentru activitatea ei în direcția respectivă. Biroul despre care este vorba are drept misiune „să facă cercetări și să raporteze ministerului comerțului și muncei asupra tuturor chestiunilor, care sunt în legătură cu bunăstarea și viața copiilor, în toate clasele poporului și să cerceteze în special chestiunea mortalității copiilor, procentul natalităței, situația orfanilor, tribunalele pentru copii, cazul copiilor abandonați, ocupațiile periculoase, accidentele și boalele copiilor, munca lor și legislațiile referitoare la copii, în diferitele state ale uniunei și în teritoriile ei".

Bine înțeles, că americanii se gândesc și ei la desvoltarea activității școlare a guvernământului central și nu arare-ori găsești prin jurnalele lor cuvinte ca acestea, scrise de dr. Frank Crane, în 1913: „Cabinetul președintelui nostru are un secretar de stat pentru comerț și muncă, un secretar la interne, un secretar la războiu și un secretar pentru aproape fiece lucru care-ți poate trece prin cap, dar nu are secretarul pe care ar trebui să-l aibă, pe acela care este mai important decât toate, un secretar al educației". (The Globe). In condițiile actuale, de altfel, noi nu vedem ce ar putea guvernul să facă, altceva de cât să întocmească statistici, să publice broșuri și să susțină unele școli speciale, astăzi când mai toată viața politică și socială, implicit și școlară, americană este locală în primul rând. Din cuvintele pe care le-am spus în urmă reiese că dacă în Statele Unite, la Washington, educația este atât de slab reprezentată, lucrul acesta nu însemnează numai decât lipsă de interes. Interesul acesta însă, dată fiind viața generală americană, avea să se concretizeze aiurea, iar nu în capitala republicei. Marile organe de conducere ale educației americane nu se găsesc la centru, ci ele sunt răspândite pretutindeni, în tot cuprinsul țării, urmând în aceasta întregul spirit al vieții publice din Statele Unite, țară în care, alăturea de o putere centrală foarte puternică în unele chestiuni, există o viață locală cu desăvârșire autonomă, în alte direcții, în cele mai multe direcții, am putea zice.

VIRGIL I. BĂRBAT

INFORMATII

Membrii comitetului executiv al partidului național-liberal din Cluj sunt rugați a se întruni în ședință, Duminecă 4 Dec., la orele 11 dimineața.

La ordinea zilei: chestiuni importante.

■

Prefecturile au primit ordin ca să interzică cu desevârşire cumpărarea cerealelor de ori-ce fel pe drumuri sau prin sate, pentru că s'a constatat că foarte mulți cumpărători caută să înşele pe țărani, oferindu-le de fapt prețuri mult mai scăzute decât cele de pe piață.

■

Cu începere de Dumineca viitoare potrivit dispozițiunii luată de prefectura din Cluj localurile unde se consumă alcool vor fi închise sărbătoarea.

*

La sezătoarea de Duminecă a „Culturei Poporului" d-l Vladimir Nicoară va ține o conferință după care va urma un concert.

D-l Sibianu pianist va executa câteva compozițiuni clasice; iar d-l Crişa, va cânta bariton la Opera română.

*

Săptămâna viitoare vor începe cursurile profesionale pentru muncitori, organizate de „Cultura Poporului".

*

In ziua de 29 Noembrie s'a deschide la seminarul teologic din Chişinău cursuri de misionari pentru preoți

Cursurile vor dura o lună. Lecțiile vor fi predate de misionarii eparhiei. La cursurile de misionari se va preda felul cum fac propagandă antiortodoxă baptiştii, adventiştii şi alți sectanți din Basarabia.

*

Dl Vasile Oană, director la căile ferate, a fost invitat de Academia Comercială să țină conferințe în chestiunea transporturilor pe calea ferată.

*

Suntem informați că în cursul acestei luni se va desființa cenzurarea ziarelor şi revistelor maghiare din Ardeal.

*

Avantagiile accordate cooperativelor şi federalelor se extind şi asupra sindicatelor sau uniunilor agricole recunoscute ca persoane juridice.

■

Prefecturile au primit ordin ca în termen de 15 zile să stabilească prețurile maximale pentru lemne socotindu-se după regiune. In cazul când s'ar observa vre-o lipsă de lemne pe piață, cantitățile trebuitoare armatei şi populației oraşelor se vor rechiziționa sau se va încerca să se cumpere prin licitație.

*

După informațiunile primite de către legațiunea Cehoslovaciei, guvernul din Praga n'a luat nici-o măsură privitoare la blocarea depozitelor române din Cehoslovacia.

■

In curând se vor începe tratative între guvernul român şi cel sârb pentru exportul unei însemnate cantități de sare în Iugoslavia.

Eri în cerc intim s'a oficiat logodna d-şoarei Elena Suteu, cu d. dr. Ioan Draia, medic.

■

Suntem informați din Bucureşti că la recepțiunea şi desfacerea vagonului cu monedă metalică, sosit din Elveția, s'au descoperit mai multe colete cu mărfuri de valoare, adresate legațiunei elvețiene.

Cum importul unor asemenea mărfuri nu este permis şi deci constitue o contrabandă, ministerul de finanțe a înştiințat direcțiunea vămilor să cerceteze cum s'au introdus aceste mărfuri în vagonul cu monedă şi să dreseze actele cuvenite.

*

Constatându-se că o mare parte din comercianții care fac tranzacțiuni de cereale depune drept cotă revenită Statului cerealele stricate, comisiile județene nu vor mai elibera cuvenitele autorizațiuni decât după ce vor fi examinat calitatea acestei cote.

*

Prefecturile din Ardeal au fost încunoştiințate telegrafic că cu începere dela 1 Decembrie să imobilizeze grâul şi derivatele sale.

Ministerul de interne le va distribui apoi prin comisiile județene de alimentare acolo unde va fi nevoe.

*

S'a dat ordin ca inscripțiile ale şcoalelor de orice fel să fie în limba română.

*

Dl judecător Păcurariu, şeful biroului de închiriere, a plecat la Bucureşti pentru a expune ministerului de interne modificările ce trebuesc aduse în regulamentul acestui oficiu.

Pe timpul absenței d-sale, oficiul va fi condus de dl Caius Olariu, subşeful biuroului.

*

Dl ministru Groza va sosi Duminică la Cluj.

*

Dl director al bibliotecii Universitare din localitate, invită călduros pe toți editorii din ținutul Ardealului să binevoiască a trimite regulat volumele editate — dealtmintreli obligați la aceasta prin regulament.

In acelaşi timp, d-sa a solicitat prefecturilor ardeleneşti să i-se comunice numele tuturor instituțiunilor grafice din cuprinsul lor.

*

Dl Groforeanu, primarul oraşului Timişoara, a fost însărcinat cu organizarea congresului primarilor din Ardeal, ce se va ține la Timişoara.

*

La Curtea marțială din Sibiu a început judecarea inculpaților Kisnik Mihaly, Bekle Rosalia şi Gole Arthur, acuzați pentru spionaj contra României.

*

Dl Vârcol a fost numit director al învățământului normal din Ardeal.

Odată cu imobilizarea grâului, guvernul a hotărât majorarea prețului cu 4000 lei la vagonul de grâu.

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăță sângele. Prețul unei sticle 15 Lei. Depozitul principal; Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-316

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri drama socială „Samum" în rolurile principale Pola Negri.

■

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va rola Vineri drama din viața marinarilor „Răscoala de pe Aldenbesse" în rolurile principale Mirtho Golzales şi Jack Kurti.

■

In CINEMA URANIA se va rola Vineri drama americană „Bira Goală", în rolurile principale Franklin Farnum şi Eileen Heich.

*

Sunt invitate D-şoarele stud. şi toți D-nii studenți din toată valea Someşului (jud. Cojocna jud. Solnoc-Dăbâca, Bistrița-Năsăud, Sătmar, Sălagiu, Maramureş) la şedința de constituire a S. S. Someşeni ce se va ținea în seara de 3 Dec. (Sâmbătă) ora 8 în sala mică a Căminului Studențesc.

Program: 1. Cetirea şi verificarea proc. verb. 2. Alegerea comitetului 3. Chestia biletelor C. F. S. 4. Propuneri şi interpelări.

■

Invalizii din răsboi sunt rugați a lua parte la adunarea ce se va ține Duminecă 4 Dec. o a 2 p. m în localul şcoalei gr. cat. str. N. Iorga Nr. 6.

■

In restaurantul

„La Pisica Vânătă"

(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente, cu preț moderat.

Seara orchestră.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

In jurul scumpirii crescânde a traiului

— Ancheta primăriei şi a comisiei de speculă —

Fiindcă prețul alimentelor la restaurante — indiferent categoria lor — s'a scumpit şi mai mult; primăria locală a instituit o comisiune care împreună cu comisia de speculă, să experimenteze întrucât obiectiunile celor ce au scumpit alimentele sunt întemeiate.

Aceasta în vederea fixării unor noui prețuri maximale.

Suntem în aşteptare.

Din Zărand

Vechiul Zarand, în decursul celor doui ani din urmă, se părea că-şi uitase gloria şi conştiința națională de care a fost pătruns în trecut. Agonia răsboiului şi nevoile cauzate de el, greul existenței şi dorința de a trăi bine, a îndreptat mare parte din români, pe căi greşite şi ispititoare, cari duc spre prăpastia internaționalismului. Mulți agenți, interesați, agitând prin cuvinte de răsvrătire, au ajuns să domineze un timp spiritele. Ei le câştigau cu atât mai uşor. cu cât marea parte a ținutului, în sărăcie totală, muncia la societatea germană de mine „12 Apostoli", societate, care căuta, — prin funcționarii străini, — să producă nemulțumiri în sânul muncitorilor. „Şefii" socialişti sub cuvânt, că vor aduce îmbunătățiri, au câştigat uşor încrederea şi într'un timp, chiar admirația acestora.

Pentru ajungerea scopului făceau totul. Făgăduieli, amenințări linguşiri, bani şi alte mijloace, toate erau puse în lucrare. In sfârşit, unii muncitori din convingere, alții siliți, în Septembre anul trecut, au aderat şi ei la ideea de grevă generală, declarând că fac parte din internaționala moscovită. N'a trecut mult şi greva s'a declarat, în timp ce „Şefii" vorbeau muncitorilor de pâine mai albă lucru mai puțin etc. Vorbele însă, nu aduceau pâine, aşa, că familiile greviştilor înotau în cea mai neagră mizerie...

Țipetele copiilor, cari cereau de mâncare, au deşteptat în sfârşit, din letargie pe mare parte din muncitori, cari au văzut îndată grozăvia greşelii lor. Aceştia au rupt-o cu situația în care se aflau şi au început lucrul.

Mai târziu, ca să-şi apere interesele periclitate de foştii tovarăşi de muncă, s'au organizat şi ei, formând: „Sindicatul național al minerilor şi altor muncitori din Zarand:

Cocardele roşii, cari provoacă în suflete ruşine şi desgust, au fost înlocuite cu cele naționale; cuvintele răsvrătitoare sunt înlocuite cu cele mai calde expresii de patriotism. Şi acum, pentru ca aceşti fii îndreptați să arate neamului, că lupta ce o vor duce e dreaptă şi sfântă, în zilele aceste, vor sfinți un steag măreț, sub cutele căruia vor jura credință Patriei scumpe şi măritului Tron. Imaginea acestui Steag, îi va ține pe Zărandeni, strâns legați, în lupta pentru bunăstarea şi unitatea noastră, a tuturora.

Iată deci, că conştiința națională a bravilor strămoşi a aflat răsunet şi în inimile nepoților unui Horea şi Iancu. Greşala de-o clipă va fi, ca un vis urât, care a trecut. Zarandul de mâine, va fi tot cel vechiu; cuibul naționalismului românesc.

Ştefan Pasca

student.

Debitorii Americei

„Guaranty Trust Company" din New-York. a întocmit un prea interesant tablou din care se poate vedea sumele avansate de Statele Unite guvernelor din lumea întreagă.

Acest tablou comportă sumele avansate 1. credite acordate în timpul răsboiului; 2. vânzări de material de răsboiu; 3. ajutor alimentar; 4. datorii e statelor către „Grain Corparation".

Iată totalul datoriilor tuturor statelor debitoare, în dolari:

Armenia	11,959,917,49
Austria	24,055,708,92
Belgia	375,280,147,37
Cuba	9,025, 500,37
Cehoslovacia	91,179,528,72
Estonia	13,999,145,60
Finlanda	8 281,926,17
Franța	3,350,762,938,19
Anglia	4,16[illegible],318,358.44
Grecia	15,000,000,44
Ungaria	1,685,835,61
Italia	1,685,064,050,90
Letonia	15,132,287.14
Siberia	25,000,14
Lituania	4,981,628,03
Polonia	135,661,660,58
ROMANIA	36,128,494,94
Rusia	192,601,297,37
Serbia	51,053,160.21
Total:	10,141,267,585,68

Ceeace ar reveni în lei la 1,320.900 113,034 72.

Iar datoria României pecursul de 130,25 revine la 4,705,736 484,93

Ceva mai mult decât a agonisit d-l Tăslăanu în câteva luni de ministeriat...

Medicamentul

sigur contra călbezei este **„CĂLBAZA"**. Se află în Dej la farmacia **„Minerva"**.

4—15 o o

Rezultatul alegerii de la Camera de comerț din Cluj

Se va face o nouă alegere?

La secția industrială 12 români şi 12 minoritari:

Lista românilor

Aleşi: Leo Bohățel 776 voturi, Aurel Petricas 771, Th. Avram 769, Vasile Osvadă 557, Vasile Munteanu 546, Anton Moldoveanu 540, Emil Blaga 539, Ioan Rațiu 534, Mihai Niculescu 532, Ioan Crăciun 490, Pompeiu Pop 389, inginer Negruțiu 331 voturi.

Lista minorităților

Svartz Marton, Carol Reti, Hevesy Iosof, Loor Iosif, dr. Nagy S., Lengyel Carol, Falkas Ghiula-Demeny And., Marcinsicoviez Ignea, Androsovschy Domo, Balog, Ianos, Iarnar Iosef.

La secția comercială următorii 12 români şi 12 minoritari au primit majoritatea voturilor:

Lista românească

Iuliu Florea 635 voturi, V. Chirițescu 613 voturi, I. Comşa 607, Al. Anca 612, D. Vonica 600, Ion Iliea 584, Anton Pop 580, Sever Pop 562, Ion Pop 560, V. Iliescu 551, Dr. Gherman Lauris 542, Aur. Pascu 539.

Minoritari

Rozsa Mor, Kerestes Istvan, Somogyi Miksa, Schmarc Jakab, Molnar Jakab, Polonyi Sandor, Lendvay Emil, Papp Sandor, Somlay, Zegh Samu, Bocsancy Laszlo, Gottfried Adolf.

Faptul că marii industriaşi nu au luat parte, precum şi acela că s'ar fi făcut oarecari ingerințe cu ocazia acestei alegeri, din sursă sigură aflăm că se intenționează invalidarea acestei alegeri urmând să se facă altă alegere.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

2 Decembrie 1921.

Ultima ședință a Conferinței de la Washington este caracterizată prin importantele declarații facute de delegatul Japoniei, ele fiind considerate ca un pas făcut mai departe în dezlegarea problemei dezarmărei.

Amiralul Katto, după ce a formulat din nou pretențiunile, cerând ca tonagiul Japonei să fie sporit cu 70 la sută în raport cu cel american și englez, — a conchis că, dacă va fi nevoie, va accepta propunerea proectului Hugues.

Desigur că moderațiunea Japoniei nu poate să fie explicată decât prin atitudinea Angliei, — ajunsă pare la convingerea că expansiunea Japoniei în Extremul Orient trebuie micșorată.

Politica guvernului dela Londra va avea ca urmare firească denunțarea alianței anglo-japoneze.

Politica externă a Japoniei este determinată astfel la o nouă orientare diplomatică, ea tinzând spre o nouă alianță.

In legătură cu aceasta, delegații britanici se silesc să găsească un acord în chestiunea Chinei și Mandeluriei.

La 20 Decembrie se va ține congresul pan rus.

Guvernul sovietelor rusești dă o mare importanță acestui congres, întrucât se va elabora un nou program în sensul concepției bolșevice.

Această nouă orientare politică este impusă de situația internă, care devine pe zi ce trece, tot mai acută.

Guvernul sovietic își dă seamă că numai o apropiere cu aliații ar mai putea să întărească regimul sovietic.

De aceea, Lenin pregătește noui propuneri guvernelor aliate, în chestiunea plății datoriilor contractate de Rusia țaristă.

TELEGRAME

Ce răspunde Liga națiunilor Ungariei

— Iarăși chestiunea Habsburgică —

Geneva, 30 Nov.

La nota Ungariei către Societatea Națiunilor prin care prima își exprimă amărăciunea că cea de a doua nu intervenise în recentul conflict cu vecinii pe chestia Habsburgică, secretarul Adunărei a răspuns că Liga n'a intervenit de oarece nici un Stat — membru ori nu al Ligei — n'a solicitat intervenția acesteia conform articolelor 11 și 17 din pact.

Plebiscitul la Sopron

Viena, 30 Nov.

Plebiscitul în Oedenburg se va face în primele zilei din Decembrie. Preparativele continuă în liniște. Comisia Interaliată dela Oedenburg a fost zilele trecute la Budapesta pentru a regula ultimele detalii. Contele Banffy fiind bolnav, dl Bethlen a fost acela care a luat parte la conversații ca delegat al guvernului maghiar.

Bulgaria restituie ostateci români

— Mulți din ei cu ochii scoși, ologi și ciungi —

La tabăra regimentului 41 infanterie au fost aduși num roși ostateci români luați de bulgari și reținuți după trei ani dela încheerea păcii cu Bulgaria.

Sunt mulți din ei cu ochii scoși, ciungi, ologi și femei batjocorite. După ce vor termina carantina vor fi expediați în Dobrogea ei fiind originari din județul acesta,

Relațiuni comerciale italo-americane

Roma, 1 Dec.

„Manchester Guardian" semnalează activitatea economică italiană din Batum. Delegații Italiei și Americii au gasit mijlocul pentru alcătuirea unui comerț serios la Batum,

In portul Triest s'au terminat lucrările noului basin.

Deasmințire, — Germani cere completa dezarmare

Washington, 30 Nov

Știrile din Washington desmint versiunile că între Briand și Schanzer ar fi avut loc incidente violente. Deasemenea sunt false și știrile, că Briand s'ar fi exprimat puțin respectuos a adresa armatei Italină.

E drept că a fost dumai o discuție trecătoare între ambii barbați de Stat ceace după discursul lui Briand a avut ca urmare discursul lui Schantzer, care a insistat, că trebue să se vorbească și asupra desarmărei pe uscat.

Balfour a arătat cu aceasta ocaziune, că obiecțiunile expusa de către Franța un impiedeca examinarea chestiunei desarmărie terestre, căci a tiei scopul Conferinței ar da greș, iar opinia mondială ar fi decepționată cu desăvârșire.

Rusia își reduce efectivul armatei

Moscova 1 Dec.

Din Moscova ni-se comunică știrea, că guvernul sovietic a ordonat zilele trecute demobilizarea contingentelor mai tinere — aceasta probabil pentru a evita turburările semnalate în rândurile armatei în timpul din urmă.

Programul noului guvern ungar

Budapesta, 30 Noembrie

Contele Bethlen a conferit ca clubul micilor agrarieni cu comitetul ales de acest partid, supunând programul său unei revizuiri în urma dorinței micilor agrarieni, contele Bethen a modificat unele puncte din acest program, iar agrarienii în schimbul acestor concesiuni au declarat că sunt dispuși să trateze cu partidul creștin și cu desideratul în vederea formărei blocului guvernamental.

Cursul bursei la Paris

Lafayette 1 Dec.

România	**10.7⅛**
Londra	56.7¼
Newyork	14.23
Germania	15.16
Belgia	95⅝
Spania	196½

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din București.

Ședința din 1 Dec. 1921.

CAMERA

Ședința se deschide, la ora 2 jum. sub prezidența d-lui Du liu Zamfirescu.

Pe banca ministerială: d-nii Cudalbu, Popovici și Niță al Basarabiei.

După îndeplinirea formalităților legale, d-l prezident dă cuvântul părintelui Daianu care demonstrează însemnătatea ce o are alegerea ca vice-prezident al Camerei a unui reprezentat ardelean, care, în apropiata cunoștință de cauză, e astfel capabil să apere interesele ținutului ardelenesc.

Pusă la vot, candidatura fostului vice-prezident, părintele Dălanu, cu toate că ea a fost susținută de guvern, totuși la despuierea scrutinului a fost declarat ales Mitruș Dimitrescu care a obținut 145 voturi.

Prin tragere la sorți, au fost constituite, apoi, 6 secțiuni parlamentare, cu diferite atribuțiuni.

SENATUL

Ședința se deschide la ora 2.

Prezidea ă d-l general Coandă, d-l ministru Groza protestează împotriva abuzurilor săvârșite de guvernamentalii din Tulcea, la alegerea de-acolo.

D-l Ilie Decu amintește mafurului Corp împlinirea a trei ani dela alipirea Transilvania la patria-mumă, proclamată la Alba-Iulia.

Se declară, apoi, ședința secretă pentru cetirea proectului de răspuns la Mesajul Tronului.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
103. Serviciul prompt.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Partidul naționalist-democrat publică un comunicat identic cu al partidului liberal, arătând imposibilitatea morală a reintrărei în parlament și exprimându-și dispreful pentru cuvintele de amenințare ale generalului Averescu.

Deci, afară de țărăniști cari au fost cumpărați de d. Argetoianu opoziția rămâne la hotărârea de a nu participa la lucrările parlamentului.

*

Se anunță din Paris că Landru a fost condamnat la moarte.

*

Ministerul justiției a chemat la minister pe procurorul din Brăila însărcinat cu anchetarea fraudelor și i-a cerut să mușamalizeze afacerea, întrucât s'a dovedit că între persoanele implicate se găsește însuși șeful organizației averescane din localitate. Procurorul a refuzat arătând că se află în fața unor mărturisiri complecte.

Ca o răsplată pentru reintrarea în parlament, guvernul a miluit gruparea țărănistă cu încă două mandate de deputați în locurile devenite vacante prin numirea a doui prefecți averescani. Pentru aceasta, împotriva legei, guvernul a luat supleanți pe listă țărănistă.

■ t

Dl Titulescu și-a anunța sosirea în țară pentru Duminecă.

■

Sinodul a fest prorogat până la 16 Decembre. In ziua de 11 Decembre se va întruni la Fundația Carol, constituanta bisericei.

■

Doamna Elena Paraschivescu, soția președintelui din Timișoara, a fost arestată în București, fiind învinuită de trafic de influență peutru obținerea de permise de export în tovărășia generalu ui Tăutu, fruntaș averescan. Au făcut afaceri de milioane.

*

Știri externe

Comisiunea Extremului Orient a adoptat în unanimitate o rezoluțiune recu o când legitimitatea dorinței exprimată de guvernul chinez, de-a suprima birourile de poștă străine din China.

*

Sinfeiniștii insistă asupra unui parlament irlandez uniform, voind a conceda Ulsterului autonomia în cuprinsul Statului irlandez.

*

Guvernul englez a consimțit ca Grecia să cumpere pe credit material de război din Anglia.

*

La Praga s'au inaugurat zilele acestea un crematoriu provizoriu.

La anul se va înființa crematorii la Pardubitz și într'un oraș din Moravia. Mai târziu se va clădi la Praga un mare crematoriu definitiv.

*

Ancheta împotriva militarilor, cari au luat parte la lovitura lui Carol de Habsburg, continuă. Vor fi urmăriți inițiatorii loviturei și cei cari au avut rolul de comandanți în lupta de la Budaerst.

*

Guvernul englez a consimțit, ca Grecia să cumpere pe credit material de război din Anglia.

*

Ministrul României la Paris și Ministrul de finanțe francez studiază mijloacele înlesnirei studenților români din Franța.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚII

Mercuri: Serva domnului
Joi: Răscoala de pe Aldem Besse
Vineri: Răsc. de pe Aldem Besse
Sâmbătă: Răsc. de pe Aldem Besse
Duminecă: Castelul misterios

CINEMA URANIA

Mercuri: Blodi Fox
Joi: Birja goală
Vineri: Birja goală
Sâmbătă: Birja goală
Duminecă: Micuța baby

CINEMA APOLLO

Mercuri: Floarea munților
Joi: Samum
Vineri: Samum
Sâmbătă: Felinarul albastru
Duminecă: Felinarul albastru

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvanene, Societate pe Acții
467

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea“ celui care va face 5 Abonamente

VIZITAȚI RESTAURANTUL
lui CASIAN PAȘCU
Strada Iuliu Maniu Nr. 6
1283
unde se mănâncă bine și eftin și se află tot felul de lăptării.

Reclama este sufletul comerțului

Asortiment complect și proaspăt
406
de cauciucuri

PIRELLI

cu tarif original s'au pus in vânzare la

Emil Blaga Cluj,

Piața Stefan cel Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON“
LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
CONSTANTINOPLES
de 23.000 tone, viteză 18 noduri

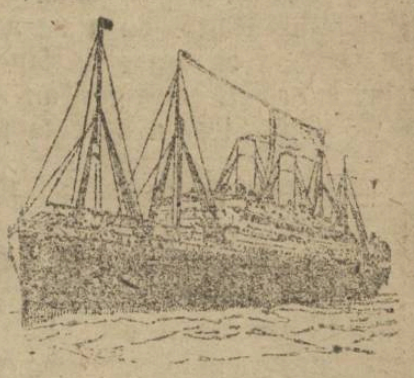

pleacă din portul CONSTANȚA
la 4 Decembrie st. n. direct New-York
Durata voiajului 16—18 zile.
După „Constantinoples“ urmează a pleca următoarele vapoare:
„King Alexander“,
„Themistocles“
și „Megali Hellas“
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.
Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 23, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Cine vrea să vândă aur,
Cine vrea să primească bani pe amanet să viziteze
„Casa de împrumut pe Amanet“ s. a.
Cluj — Calea Victoriei No 35 — Cluj
Se primesc depuneri spre fructificare garantate prin un depozit în aur și briliante.
Acordăm clienților interesele cele mai mari. 1247

Noua lege pentru încurajarea construcțiunilor imobiliare

Scopul ei: Remedierea crizei. -- Problema locuințelor se va rezolvi însă peste doui ani.

Rezumăm după „Argus“, prevederile aceetei legi

Legea pentru încurajarea construcțiilor se împarte în două mari părți și anume:

1. Prima parte care acordă avantagii și tuturor celor ce voesc să construiască; și

2. a doua parte care facilitează și încurajează formarea de societăți și cooperative pentru construirea de locuințe ieftine pentru muncitori, funcționari și pensionari.

Avantagiile acordate

Avantagiile cari se acordă tuturor sunt

1. Scutirea de orice impozit către Stat, județ și comună pe timp de zece ani a tuturor acelora cari vor clădi între anii 1921—1925 (din momentul în care casa devine locuibilă);

2. Reducerea pe jumătate a taxelor de construcție;

3 Acordarea cu preț redus de materiale de construcțiune din pădurile și carierele statului și eventual înlesniri de plată pentru aceste materiale;

4. Intâietate de transport pe uscat și pe apă a materialelor de construcțiune;

5. Reducere de taxe pe C. F. R., S. M. R, și N. F. R. pentru transport de materiale și grupe de lucrători;

6. Garantarea liberei exploatări a imobilelor din nou construite sau restaurate pe timp de 7 ani (între anii 1921—1928).

Statul vinde terenul în rate

Intru cât criza de construcțiuni nu este determinată numai de lipsa de materiale și a mâneI de lucru, ci și din cauza prețurilor exorbitante ai terenurilor de construit, Statul a luat măsuri de remediere și anume: Acelora cari vor să construiască, Statul județul și comuna le pune la dispoziție terenurile lor ce le au în raza orașului (afară de acele rezervate pentru construirea edificiilor publice) cu prețuri mult mai avantajoase, iar plata acestor terenuri se face în anuități, în decurs de 15 ani.

Cine își mai poate vinde terenul

Femeile măritate, sub regim dotal, precum și tutorii și curatorii, vor putea scoate în vânzare la licitație publică locurile virane dotale sau aparținând minorilor, interzișilor sau absenților, fără învoiala Tribunalului, ci numai cu autorizația prealabilă a ministerului muncii, direcția construcțiilor.

Scoaterea în vânzare a acestor locuri virane se va face în termen de un an dela data promulgării legei.

Societățile anonime și fabricile obligate să-și construiască imobile

Societățile anonime, cu un capital mai mare de cinci milioane lei, sunt obligate ca în termenul legal să-și ridice imobilele lor proprii. La acelea l juste obligațiuni sunt supuși și particularii care au un venit real net de 250 mii lei anual.

Fabricile și stabilimentele industriale, cari au un capital de cel puțin cinci milioane în imobile și instalațiuni, sunt obligate, ca în termenul legal, să construiască locuințe pentru personalul lor. In acest scop vor trebui să afecteze 2 la sută din beneficiul net după bilanț pentru construirea acestor locuințe.

Penalitățile

Societățile anonime ce nu-și vor construi imobilele lor proprii până în anul 1925, vor trebui să verse la fondul de construcții, până la terminarea construcției, o sumă echivalentă cu chiria ce o plătesc.

Fabricilor și stabilimentelor industriale ce nu vor ridica locuințele pentru personalul lor până în anul 1925 li se va lua 50 la sută din beneficiul net după bilanț, iar statul va construi în comptul lor acele locuințe.

Imperative îndemnuri

Pentru a forța oare cum pe acei ce au locuri virane de a construi, legea mai prevede unele impozite pe acele locuri până la începerea construcției și anume: 2 la sută din valoarea locului în comunele urbane, reședințe de județ, cu o populație mai mare de 40 mii locuitori; 1 la sută în comunele urbane reședințe de județ, cu o populație mai mică de 40.000 locuitori și 0.50 la sută în celelalte comune urbane.

Aceste impozite se fixează de către ministerul de finanțe în comun acord cu ministerul muncii și se va aplica dela 1 Octombrie 1923.

Mausoleu pentru comemorarea eroilor

Un comitet alcătuit din personalități de seamă a luat inițiativa construirii unui mausoleu în memoria eroilor ce au luptat la Soveja.

Pentru înfăptuirea acestei inițiative patriotice, comitetul va organiza o serie de serbări în centrele principale ale României-Mari, pentru strângerea fondului trebuitor.

Intre aceste centre e prenumărat și orașul nostru.

Data Serbării se va anunța la vreme.

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

MAGAZIN MARE, în centru se dă în arândă eventual de vânzare. Deslusiri dă: Radó Polcz Strada Șincai 2. 1291

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Perderi:

MARȚI s'a aflat un cercel cine l-a perdut să se prezinte în Strada Pata 72. 1295

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoială. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Costuzeana* Piața Unirii

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj,
Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. 829

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand
No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECȚIUNE GENERALĂ
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANȚA--NEW-YORK

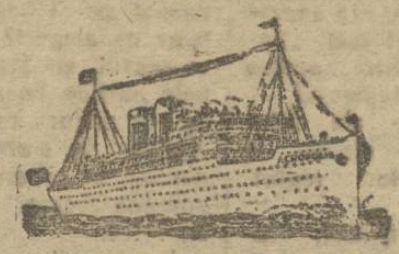

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCUREȘTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: { Constanța Str. O. A. Sturdza 41. / Galatz Str. Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în considerație că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17,

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Înțelegerea averescano-țărănistă

— în vederea unor calcule politice —

La constătuirea majorităților, d-l general Averescu și a exprimat satisfacția că cel mai „important" partid dintre acelea cari au părăsit Parlamentul, — partidul țărănesc — s'a reîntors ca să participe efectiv la desbaterile Corpurilor legiuitoare.

Punctul de contact, însă, dintre averescani și gruparea țărănistă este fără nici-o îndoială dat de partidul liberal.

Ambele partide au convenit să-și dea ajutor reciproc țărăniștii pe de o parte sprijinind guvernul în rezistența ce a mărturisit-o că o va întreprinde față de Coroană și în valoarea legei electorale, iar pe de alta averescanii să ridice măsurile excepționate azi în ființă și să procedeze la alegerile comunale împreună.

Înțărîți prin acest aranjament, — guvernul Averescu și-a putut îngădui cutezanța de a amenința chiar Coroana, iar parlamentarii — averescani și țărăniști —, să-și asigure diurnele și afacerile, solidarizându-se cu astfel de atitudine,

* * *

E știut că Țărăniștii au reintrat în Parlament în baza a două condițiii principale: ridicarea măsurilor excepționale și alegerile comunale.

Prima condițiune este pusă pentru ca, prin ea, țărăniștii să-și poată atrage pe socialiști în vederea unor anumite calcule politice.

În alegerile comunale guvernul și țărăniștii se vor sprijini reciproc.

Timp de doi ani neîntrerupți, guvernul nu a simțit nevoia să facă alegeri comunale, fiindcă cu sistemul comisiilor interimare, primarii și consilierii comunali sunt ca și existenți și guvernul a putut să se bizuie pe ei.

De ce guvernul simte nevoia tocmai azi și de ce nu se mai teme de alegeri? Pentru că averescanii și țărăniștii, — ambele partide anarhice — la care se vor alătura probabil, și socialiștii, s'a stabilit o înțelegere deplină în vederea unei acțiuni, comune tocmai prin esența ei anarhică.

În alegerile comunale acest triumvirat speră să învingă pe liberali, ori să-i forțeze să se abțină.

În ambele ipoteze, generalul Averescu va obține un nou argument pentru ca terorizând Camera aceasta să-i menție la guvern.

După ce guvernul va fi reușit astfel în alegerile comunale — la adăpost de concurența socialiștilor și țăraniștilor — și după ce ele vor fi inutile prin obținerea celorlalte partide, nu va mai fi nevoie de sprijinul tovarășilor de azi, — guvernul putând să reîntroneze regimul excepțional.

Intransigența Franței asupra reducerei armamentului

„Temps" scrie că Japonia pare a fi acceptat ideia limitării armamentelor, deși Statele-Unite au o organizație industrială cari le-ar permite oricând să organizeze o flotă apreciabilă. În această chestiune gravă — adaogă „Temps" e acela a bazelor navale cari se impun Japoniei, căci, în acest caz și guvernul din Tokio va ridica problema bazelor navale americane și engleze. Totuși, dacă Franța ar accepta dezarmarea propusă lucrurile s'ar putea rezolva ușor, mai ales că Italia a dat exemplul reducerei forțe militare în toate împrejurările cari reclamau aceasta.

Manifestațiile de simpatie

ale Italiei față de România

Consulatul român din Italia a adus al cunoștința guvernului că în urma vizitei ce ne-au făcut-o frații italieni, instituțiile și cercurile camerciale și industriale se interesează în de aproape de toată mișcarea economică și culturală de la noi.

S'au cerut prin consulatul nostru informațiuni asupra produselor agricole și industriale, precum și statistice de mărfurile exportate pentru comerțul internațional și al te relațiuni economice.

Aceste date se adună de la autoritățile respective și se vor trimite consulatului român din Italia spre a fi înmânate cercurilor italiene cari au cerut aceste relațiuni.

* * *

În afară de acestea, din partea președintelui escursioniștilor italieni d. profesor R. Artioli s'au mai cerut și filme și fotografii luate cu ocaziunea vizitei făcute țării noastre, precum și diferite ilustrațiuni de costume naționale și altele.

Aceasta în vederea conferințelor cari vor începe în Italia spre a se arăta primirea făcută de România oaspeților italieni.

Cetiți „Infrățirea"

Antirevoluția ucraineană

Autoritatea bolșevică decade vertiginos

„Ucrainska Tribuna" scrie:

„Nu este ușor să cunoști care va fi sfârșitul mișcării din Ucraina, dar fără îndoială că rezultatele nu vor fi de loc pe placul bolșevicilor,

Europa întreagă s'a convins, prin mișcarea ucraină, că guvernul sovietelor n'are nici o autoritate în Ucraina. Impozitul pe aprovizionare, atât de dezastruos pentru politica internă, care a fost impus guvernul sovietic din Moscova. Șefii mișcării au distrus tără milă grâul pe care ruși se pregăteau să-l exporte din Ucraina.

Distrugerea rezervelor de aprovizionare face să se clatine puterea sovietelor iar continuarea lor ar putea să desființeze cu totul guvernul sovietelor. Situațiunea este foarte complicată și ar trebui luată în considerare cât mai iute.

* * *

Grupul de nord al forțelor insurgenților ucrainei a bătut pe bolșevici în apropriere de Koreston și înaintea în direcțiunea Jitomir. Se afirmă chiar că acest oraș ar fi în mâinile insurgenților. Lupte au avut loc în apropriere de Berditchov, Kazlatin și Fastov.

Pe linia frontului Nova Ușița Yaltusov-Derajula au loc lupte între insurgenți și divizia 17-a de cavalerie a armatei roșii.

În departamentul Poltava, au loc lupte în apropriere de Cerecaz, între insurgenți și divizia 7-a și 25-a a armatelor bolșevice.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

În curte la dreapta unde se pregătesc la luțeală cu prețuri foarte moderate.

Panica din Odessa

Ziarul bolșevic „Odeskaia Izwestia" anunță că o armată de 40 de mii de răsculați ucrainieni au ocupat Kamenț-Podolsk, Proscurov, Starokonstantinov Umani, Jitomir, Litin, Vinița și alte localități din nordul Ucrainei,

Ziarul bolșevic face apel la populație, ca să se înroleze în armata roșie pentru a înfrânge armata ucraineană, care amenință Ucraina sovietică.

Noui tratative între d-nii Maniu—Brătianu

„Ujság" este informat, că tratativele între Partidul Liberal și Național s'au reluat fără însă să se facă vre-o concesiune din partea unuia sau altuia.

În acelaș timp Partidul Liberal a publicat un comunicat, în care protestează împotriva amenințărilor generalului Averescu și care se spune că va fi înaintat personal de către d-l Brătianu Guvernului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii,
„ *Tutungeria* din palatul „Mihai Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul,
„ *Szamos* vis-a-vis de poșta Centr.
„ *Maloa* Str. Mocioni.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii,
„ *Librăria Anca* Piața Unirii,
„ *Jakab* Str. N. Iorga,
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Citiți „Infrățirea"

Pentru Domnii Comersanți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 390 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 5 Decemvrie 1921

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIIU

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA. CLUJ, STRADA IULIU ... (ETAJ, II)
Telefon: SUB CONDUCEREA DNUI COMI...
ADMINISTRAŢIA No. 952. ŢIA No. 211. Director: D. TOMESCU

PE 1 AN ... 120 LEI
„ 6 LUNI ... 60 LEI
„ 3 LUNI ... 30 LEI

Programul ţărănist

In calitatea sa excepţională de fost editor-proprietar al ziarului „Lumina", — organul comandamentului german pe timpul ocupaţiei duşmane la Bucureşti, — d. C. Stere era sortit de mai 'nainte să ajungă teoreticianul cel mai de seamă al partidului ţărănesc.

Mulţumită acestei împrejurări, d. Stere ne oferă în „Aurora" d-lui N. D. Cocea, un lung articol explicativ asupra programului partidului ţărănesc. Gelos pe ambiţia sa de a se intitula „partid de clasă", partidul ţărănesc se teme să nu apară cumva în lumina unor tendinţe prea... conservatoare; iar d. Stere şi-a luat deci, însărcinarea să documenteze „muncitorimei române", că programul ţărănist nu e mai puţin revoluţionar decât al oricărei alte organizaţii internaţionale.

D. Stere se justifică adum faţă de criticile venite „din stânga", — adică din tabăra socialistă, — şi exclamă:

— „Dar, în ce priveşte partidul ţărănesc din România, când el îşi afirmă caracterul său de partid muncitoresc, când el, în sfârşit, proclamă **solidaritatea muncitorimii mondiale** în opera de reclădire **a ordinei internaţionale** şi a celei sociale, cum pot fi justificate atacurile venite din stânga, împotriva acestui partid?

Noi nu ne vom amesteca în această înduioşătoare răfuială dintre două partide „de clasă", cari îşi îndreaptă deopotrivă strigătul de asmuţare spre muncitorimea românească. Şi nici nu suntem atât de grăbiţi să pătrundem toate imputările cari se pot face, din punctul de vedere **social**, de către **sampionii** proletariatului. Ştim însă, la rândul nostru, ce constatări se pot face din punct de vedere **naţional** programului **partidului ţărănist.**

Propovăduitorii unei noui rânduieli a societăţei se pot declara nemulţumiţi cu năzuinţele „doctrinei" ţărăniste. Adevărul este că toţi aceia cari urmăresc zdruncinarea temeliilor pe cari se aşează astăzi Statul românesc pot fi mulţumiţi de concursul pe care li-l oferă, prin programul său, gruparea d-lor C. Stere, dr. Lupu şi I. Mihalache.

N'avem decât să spicuim, la întâmplare, în programul partidului ţărănesc pentru a ne încredinţa de temeinicia acestei constatări.

Iată, de pildă, chestiunea „reformei constituţionale". Intr'un moment în care lupta dintre dideritele organizaţii politice au transformat viaţa noastră publică într'un adevărat haos, partidul ţărănesc crede că poate să vorbească, îndrăzneţ, despre **restrângerea prerogativelor Coroanei. Singurul punct arhimedic pe care se mai reazimă în** vălmăşagul patimilor de astăzi, unitatea naţională a Statului românesc, e ameninţat de către partidul ţărănesc, să fie redus mai mult chiar decât în ţări cu un vechi şi consolidat regim republican, ca Franţa şi America. Pentru ce? Evident, numai şi numai în folosul demagogiei.

Acelaş lucru cu aşa numita reformă a „referendum"-ului. Închipuiţi-vă, într'adevăr, ce-ar însemna guvernarea României, dacă acest punct din programul partidului ţărănesc s'ar realiza, şi dacă toate legile importante, înainte de a fi aduse în mijlocul Parlamentului, ar fi supuse, săptămâni şi luni întregi, în discuţia întrunirilor publice şi prezintate spre aprobare, alegătorilor. Toată atmosfera de patimă şi de agitaţie a campaniilor electorale s'ar întinde în permanenţă, neîntrerupt, pe tot întinsul ţărei. Ce teren minunat pentru agitatorii de meserie! Care din aşa numiţii „fruntaşi" ai partidului ţărănesc n'ar recomanda cetăţenilor să nu aprobe legile prin cari se fixează dări asupra contripuabililor, şi care din corifeii socialişti n'ar îndemna muncitorimea să nu acorde creditele necesare armatei?

Vom mai avea poate prilejul să ne cufundăm mai mult în revendicările şi schimbările pe cari le doreşte pentru ţară, partidul ţărănesc. Cititorii vor avea surprinderea de a constata, din ce în ce mai limpede, că aşa numitul partid ţărănesc este o grupare de „ideologi" cari s'au desprins nu numai de interesele locuitorilor dela sate, dar au părăsit iarăş năzuinţele întregului românism spre o desvoltare naţională unitară de progres şi ordine.

Iar conducătorii socialişti vor fi siliţi să recunoască, la dorinţa d-lui Stere, că n'au ce imputări să facă, din punct de vedere „social", aşa numitului partid ţărănesc dela noi.

Concurs pentru monumentul Unirii dela Alba-Iulia

Ministerul cultelor şi artelor publică un concurs pentru ridicarea monumentului Unirei la Alba-Iulia.

Machetele se vor prezinta cel mai târziu până la 15 Ianuarie în rotonda Ateneului Român.

Dimensiunile proectelor sunt lăsate la aprecierea concurenţilor.

Juriul însărcinat cu examinarea şi clasarea lucrărilor se va întruni în ziua de 18 Ianuarie.

Lucrarea clasată întâia va fi excutată. Fondul destinat pentru acest monument este de 500.000 lei.

Studenţii noştri la Paris

O telegramă publicată în ziarele de ieri anunţă că ministrul nostru de finanţe, d. Titulescu, împreună cu d. Doumer, ministrul de finanţe al Franţei, studiază mijloacele prin care s'ar putea înlesni rămânerea la Paris a numeroşilor studenţi români, cari, altfel, din pricina valutei, ar fi siliţi să părăsească Franţa. Sunt la Paris 1200 de studenţi români dintre cari ar trebui să plece mai mult de jumătate dacă guvernul francez nu s'ar hotărî să le facă înlesniri de valută. Chestiunea însă, ne spune telegrama, se bucură de cea mai mare bunăvoinţă din partea Franţei. D. Danielon, înaltul comisar al expanziunei franceze, a declarat că Franţa este gata să facă toate sforţările pentru a păstra la Universităţile şi la şcoalele ei superioare pe toţi aceşti tineri români dornici de cultură franceză. „Ne interesează în mei mai înalt grad — a spus d. Danielon — să menţinem tradiţia studenţilor români de a veni la Paris, pentrucă ei au ajutat în chipul cel mai bun expanziunea în România a culturei franceze".

Dar pentru a rezolva chestiunea studenţilor la Paris, nu credem că trebue să ne mulţumim cu bunăvoinţa pe care ni-o arată guvernul francez. La această bunăvoinţă, trebuie să adăogăm şi seriozitatea noastră.

Căci ne amintim acum de lămuririle date de d. Iorga cu privire la scandalul pe care-l înfăţişează studenţii români la Paris, dintre cari cei mai mulţi trăiesc din burse dobândite nu pe baza unui concurs, ci în virtutea unor consideraţiuni politice ori de familie care nu au nicio legătură cu interesele noastre culturale. „Bursa pentru studii în streinătate" a devenit astăzi un mijloc de căpătuială pe care guvernul îl întrebuinţează pentru a răsplăti servicii şi legături politice, iar nici decum meritul ştiinţific dovedit în universităţile noastre.

Şi tot d. Iorga ne spunea că sunt acum la Paris basarabeni cari nu ştiu românește şi ardeleni cari n'au văzut Bucureştii în viaţa lor.

Aşa stând deci lucrurile, se impune să curmăm scandalul burselor în streinătate, ne trimiţând acolo decât pe acei tineri cari au dovedit în universităţile noastre o chemare ştiinţifică reală.

Iar studenţilor din noutle provincii, după dureroasele lămuriri date de d. Iorga, să le spunem încă odată: întâi la Bucureştii ş, numai după aceia şi la Paris!

Regionalismul!

de dr. **M. A. Botez**
profesor universitar.

S'a discutat mult despre regionalism şi desigur, că se va mai discuta.

De aceia oricât de mulţi dintre noi vor vorbi sau vor lua condeiul şi vor scri despre regionalism aducând fiecare după puteri o contribuţie la clarificarea diseuţiei nu vor greşi, nu vor face un lucru rău.

In speranţă că nu fac nici eu un lucru rău vorbind de regionalism îmi permit să întreţin pe cititorii acestui ziar expunând câte-va păreri cu privire la mult discutatul regionalism. Felul meu de a privi regionalismul se va deosebi în bună parte de modalităţile de manifestare cunoscute pentru şi contra regionalismului.

In primul rând nu mă simt pornit nici faţă de regionalişti nici faţă de opozanţii lor.

Şi nefiind pornit voi putea prezinta şi discuta unele păreri regionaliste sau ostile regionalismului cu o obiectivitate necesară într'o atare discuţie.

De altfel obiectivitatea se impune în chip deosebit de oarece atât o parte cât şi cealaltă, atât regionaliştii cât şi opozanţii lor greşesc tocmai prin pornire.

E simplu, că a fi regionalist înseamnă a cere şi a lupta să se iee în considerare în opera de legiuire, de administrare, de conducere condiţiunile proprii unei regiuni, necesităţile de viaţă particulare lumei dintr'o regiune.

A vrea să treci peste aceste condiţiuni, peste aceste necesităţi şi să dispui dela centru sub o formă arbitrară înseamnă a face o rea operă de legiuire, de administrare şi conducere, înseamnă — de multe ori — a contraria, a constrânge şi a înăbuşi interesele vitale ale unei regiuni.

Când însă spiritul regionalist cere să se rupă din legăturile regiunei cu mecanismul central diriguitor al vieţei întregului stat regionalismul îşi rupe din însăşi puterile lui de viaţă. Dacă prin o centralizare arbitrară, abuzivă regiunea sufere în desvoltarea ei, prin o slăbire şi o micşorare a legăturilor cu centrul diriguitor regiunea cade sub aceiaşi ameninţare: de a nu se **putea bine desvolta.**

A cere ca o lege generală să aibă în vedere şi condiţiunile proprii diverselor regiuni dintr'o ţară înseamnă a face o admirabilă manifestare regionalistă.

A vrea însă în ruptul capului menţinerea unor legi, cari nu fac decât să îngreuie mersul general al lucrurilor, al statului înseamnă a cere o elementară imposibilitate.

Şi dacă înţelegem uşor, pentru că e raţional, ca oamenii să se grupeze uneori din motive locale, regionale; nu înţelegem pentru că nu-i brumă de raţiune, să se încerce a grupa tot pe motive locale, regionale elemente diverse răspândite pe întinderi mari şi variate şi din cari elemente unele se găsesc din adâncul trecutului în ură şi vrajbă reciprocă.

Acest regionalism nu poate pleca decât din cauze ocazionale şi nu din condiţii statornice de viaţă locală, regională.

Regionalismul presupune existenţa şi dezvoltarea, creşterea cuiburilor de energie, de viaţă locală.

Această viaţă locală, regională dă vieţei generale, naţionale variaţia în unitate.

Şi după cum viaţa generală, naţională se resimte de manifestările şi impulziunile venite din diversele ei regiuni; tot aşa şi viaţa regională se resimte de manifestările, de impulziunile vieţei generale.

O viaţă intensă locală, regională e de neconceput fără o viaţă intensă naţională, după cum e de neconceput o viaţă intensă naţională fără vieţi intense regionale.

Dependenţa reciprocă dintre viaţa locală, regională şi cea naţională şi interdependenţa chiar dintre vieţile locale, regionale îmi apar ca nişte adevăruri atât de simple încât exclud orice discuţie.

Atunci în loc de a continua să cădem în greşelile de până acum am căuta mai bine să dezvoltăm energiile locale, regionale, să stabilim pe deo parte legături organice din ce în ce mai trainice între diversele cuiburi de energie locală, regională iar pe de alta între ele şi centrul diriguitor general.

Iată o operă în care se cere atâta sforţare încât nu mai poate rămâne nici timp nici puteri de risipit în discuţii sterpe, dăunătoare tuturor.

In felul acesta se va ajunge: să suflăm şi să aprindem focul mocnit la răzării — arcaşii de altă dată — de pe cele maluri ale Nistrului, să înviorăm plăeşii amărâţi de vitregia timpurilor, să răspândim cuvântul mântuirei prin foastele ţinuturi grăniceresti şi ale neîntrecuţilor Moţi, să îndemnăm la lucru în tot cuprinsul ţării pe neobositii Olteni şi să dăm speranţa zilei de mâne omului muncitor din orice parte a ţării.

In felul acesta vom pregăti puteri locale, regionale atât pentru viaţa de toate zilele liniştită, pacinică cât şi pentru viaţa furtunoasă, războinică.

Şi după cum o regiune va da cete de harnici şi vrednici muncitori va da şi cete de aleşi şi neînfrânţi soldaţi, luptători.

Regiunea va creia tradiţii şi tradiţiile vor ridica regiunea.

Să nu uităm însă, că regiune de regiune trebue legată, că oamenii dintr'o regiune să se ajute cu alţii din altă regiune, că

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

trecera dintr'o reginne într'alta — când nevoia cere — să se facă uşor şi să fie aşteptată şi primită cu drag.

Să nu uităm că regiunile singure tânjesc, că sunt ameninţate într'una de pieire şi că numai unite pentru binele general, pentru binele ţării pot prospera.

Să cultivăm deci regionalismul dar regionalismul menit binelui general, binelui ţării.

Unificarea bisericii

Ce spune I. P. S. Mitropolit al Ardealului, dr. Nic. Bălan.

Ziarul „Universul" obţinând un interviev cu chierarchul Ardealului cu privire la problema unificării bisericii ortodoxe — problemă de consolidare a unităţii spirituale — spicuim din cele publicate în arătatul ziar pasagiile următoare:

„In slujba misiunii de unificare sufletească, prin înfrăţirea cugetelor, prin armonizarea simţămintelor, prin lumina ce ne-o dă aceeaşi cultură trebue să stea biserica noastră.

Noi ardelenii suntem fericiţi că la înfaptuirea acestei măreţe opere putem aduce puncte de orientare şi principii cristalizate printr'o lungă experienţă în organizarea şi îndrumarea vieţii bisericeşti. Pentru noi e limpede, că numai o organizaţie largă şi democratică, care sub inspiraţiile apostolatului să trezească o viaţă nouă, utilizând forţele întregului cler şi popor, poate să ne dea biserica vie a Domnului pe care o doreşte sufletul nostru.

Cu conştiinţa întregei răspunderi pe care nu o cedează nimănui pentru divina sa misiune în lume, această biserică îşi va organiza ea singură mijloacele de lucru după principiile sale şi în raport cu necesităţile vremii şi a credincioşilor săi.

In felul acesta biserica noastră, — una şi nedespărţită — va fi în stare să producă roadele vieţii creştineşti, susţinând cu credinţă Tronul, servind interesele mari ale, Statului şi promovând cu devotament idealul românismului.

După cum vedeţi, — continuă înaltul prelat — nu există nici o deosebir de dogme şi canoane. Biserica din Ardeal şi cea din vechiul regat a fost în toate timpurile aceeaşi. In ceeace priveşte organizaţia lor, fiind despărţite veacuri întregi, era firesc, din acest punct de vedere, să existe oarecari deosebiri. Organizaţia noastră bisericească are la temelie largi principii democratice, cari reamintesc organizaţia patriarhală ce o avea biserica ortodoxă la începutul creştinismului.

Biserica la noi este o instituţie care prin organizaţia ce o are, cheamă la conducerea ei întreg clerul şi poporul. Biserica din vechiul regat a fost aproape cu totul lipsită de acest fel de organizaţie.

*

Pentru aceasta lucrările de unificare mergeau prea greu la început.

Nu puteam noi, ca în epoca democraţiei, să mergem îndărăt, luând clerului şi poporului sufragiul universal, care la noi există de 70 ani.

Nu trebue ca tocmai biserica să pară o instituţie reacţionară, când votul universal şi reforma agrară sunt înfăptuite.

Din acest punct de vedere era indicat drumul pe care trebuia să mergem.

Astăzi ne despart foarte puţine lucruri de vederile vechiului regat şi ceeace părea că ne desparte, era o chemare înaltă spre organizaţia noastră democratică.

Astăzi, în urma discuţiunilor ce s'au ţinut, stăm foarte aproape şi am convingerea administrativă a bisericei se va termina în scurtă vreme.

Ea va fi o operă frumoasă şi va înscrie o epocă de democraţie în istoria bisericii ortodoxe.

Pretutindeni

în Ardeal

se citeşte

ziarul INFRĂŢIREA

Concerte

La 14 Decembrie Clujul va avea ocazia fericită să asculte pe Desideriu Járosy artist de orgă, Profesor la Academia de Muzică, conducător de cor şi compozitorul Egyh. Zeneközlöny, Banater Musikzeitung, etc.

In luna Mai a dat un Concert în Bucureşti înaintea Maiestăţilor Regele şi Regina.

Concertul acesta va fi dat cu concursul M. Elena Lévay, Irina Mihalyffy cântăreţe dela operă, domnul Repay cu cellou.

Se vor cânta opere din Bach, Bossi, Debussy, Martini, Karg, Guilmant, Siklos, Bomret.

Asociaţia culturală ardeleană

E cea mai veche societate culturală românească, cu cinci ani mai veche de cât Academia, cunoscută şi sub denumirea de „Astra". Acum în al 60-lea an al existenţei e sub preşedinţia de onoare a M. Sale Regelui şi preşedinţia activă a d-lui Andrei Bârsanu, membru al Academiei Române. Cu autorizarea ministerului organizează o mare loterie culturală, care ţine patru ani şi are de scop ridicarea unei serii întregi de monumente artistice case naţionale cu muzee şi biblioteci regionale şi rurale. dotarea fondurilor necesare pentru continuarea şi asigurarea acestor lucrări şi în viitor, precum şi pentru întregirea palatelor Asociaţiunei în Sibiu. Cu alte cuvinte, asociaţia vrea să imprime un caracter mai românesc provinciilor desrobite de dincolo de munţi.

Nu e aceasta cea dintâi loterie organizată de Asociaţia culturală ardeleană. In 1900 când a edificat palatele ce acum le posedă la Sibiu le-a edificat în cea mai mare parte din veniturile loteriei ce organizase anume în acest scop. Publicul românesc din Ardeal are desăvârşită încredere în această loterie. Credem că i-o va acorda şi cel de aici. moi ales că loteria prevede şi mari câştiguri băneşt: două premii de câte 100 mil lei. opt premii de câte 50.000 lei, şaisprezece de câte 25.000 lei etc. în total se distribue ca premii şase milioane de lei.

Din activitatea „Culturii Poporului"

— Luminarea muncitorimii —

Clujul şi împrejurimile sale reprezintau în trecut regiunea cea mai puternic ameninţată cu desnaţionalizarea Românilor din aceste părţi.

Vestita asociaţie „EMKE", pleiada funcţionarilor şi coloniilor maghiare au pus stavilă culturii româneşti.

Astfel se explică faptul că în această regiune şi înde sebi în oraşul Cluj, limba românească a indigenilor e aproape diformată iar cunoştinţele Românilor din aceste părţi despre viaţa şi trecutul neamului nostru sunt aproape în totul reduse. Indeosebi cei cari au fost siliţi să lucreze în întreprinderile Statului au suferit mai mult. Pentru ca să-şi asigure bucăţica de pâine uscată, Românaşii noştrii în trecut au trebuit să dea la o parte limba strămoşească, să înveţe de nevoie limba Statului şi să-şi schimbe numele lor neaoş românesc pentruca ochii funcţionarului asupritor să nu se uite urât la ei şi să nu-i împedece în câştigarea traiului.

Opera de renaştere e şi muncă frumoasă pentru propagarea culturii româneşti a hotărât s'o îndeplinească „Cultura Poporului."

Nu de mult s'a ţinut o şedinţă în această privinţă la care a luat parte şi delegatul inspectoratului muncii din Cluj.

S'a hotărât înfiinţarea de 4 şcoale pentru muncitori în Cluj. Ele nu vor fi simple şcoale predare a noţiunilor despre viaţă şi istoria neamului românesc. ci ele vor urma şi o altă directivă: desvoltarea specială a muncitorilor: In vederea acestor năzuinţe şcolile vor fi alcătuite pe lângă anumite instituţii uvriere de Stat.

Astfel pe ziua de 1 Decemvrie s'au înfiinţat o şcoală pentru muncitorii dela CFR. una pentru muncitorii dela Fabrica de tutun, una pentru tipografi şi alta generală pentru muncitorii dela alte instituţiuni de stat sau particulare.

Cercetarea şcoalelor este gratuită şi cursurile se ţin, zilnic, între orele 7—9 seara. Intre profesorii şcoalelor, figurează cei mai de seamă dintre propagatorii culturii române în Cluj. Profesori universitari, secundari şi învăţători dela şcoalele primare contribuesc la opera frumoasă întreprinsă de „Cultura Poporului."

ECOURI

Din literatura Bulgară

Un reprezentant contimporan al literaturei bulgare este necontestabil şi scriitorul Elin-Pelin, ale cărui scrieri le cunoaştem din traducerile germane.

Despre opera şi genul său literar dă unele amănunte, schiţele fugitiv L'Echo de Bulgarie". Scrierile lui se ocupă cu viaţa dela sate. Elin o adoră şi cunoaşte adânc. Nu trebue numai decât să ne gândim la un scriitor idilic. De cele mai multe ori dungi negre umbresc priveliştea ce-o străbate, cu mersul legănat, vre-o fată al cărei trupe strâns legat în catrinţa înflorită de ţară şi din fiecare întâmplare aproape se desprinde ceva amar şi dureros. Viaţa de oraş searbădă şi imorală el o vede în zare ca niste metereze şi bastioane de cetăţi ale pierzaniei totuşi o descrie cu meşteşug discret şi obiectiv.

E înduioşător, e profund impresionant dar umorul lui e zimbet e senin.

Acest poet şi scriitor e în plină activitate.

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

în curte la dreapta unde se pregătesc la iuţeală cu Preţuri foarte moderate.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Pentru scrisul francez

Preşedintele societăţii scriitorilor francezi, d-l Georges Le comte, scria în decursul răsboiului (Septembrie 1917), la o anchetă întreprinsă din partea revistei pariziane „Revue hebdomadaire" (Rev. săptămânală) asupra „Forţelor Franţei", următoarele:

„Exelente indicii ne permit să sperăm că a început lumea să priceapă la noi ca într'o ţara luptă cartea nu numai pentru gândirea şi limba acestei ţări, ci, într'acelaş timp, pentru industria ei. pentru comerciul ei, pentru influenţa ei politică, chiar şi când este sau pare că este cu totul străină de aceste chestiuni. Industriaşi, neguţători, constructori, financiari pricep din ce în ce mai mult că este resonabil şi cuminte de a nu considera cartea numai ca o distracţie a spiritului, ci mai cu seama ca un instrument de propagandă perpetuă şi pe scriitori nu ca pe neşte „amuzori", buni ca să satisfaca imaginaţia, curiozitatea sau trebuinţa de a învăţa, ci şi ci mai cu seama, ca pe neşte ambasadori ai inventiei şi ai muncii franceze, ca pe neşte protagonişti — chiar si când vorbesc de alte lucruri cu totul deosebite — ai forţei creatoare franceze".

Studiul, căci e vorba de un studiu de 27 de pag. are ca teză principală următoarea părere:

„Câtă vreme conducătorii comerţului (francez), marii noştri de industrie şi de construcţii, posesorii noştri de mine şi de ateliere textile, etc., n'au înţeles că filosofia d-lor Boutroux şi Bergson, d. e., că descoperirile şi lucrările savanţilor francezi, că studiile substanţiale şi revelatoare ale marilor noştri istorici, că romanele şi poemele celor mai buni criitori francezi facilitează strădania lor personală, le deschid căi de penetrare în lume — au păcătuit într'un mod regretabil, în urma lipsei lor de pătrundere. De sigur, întreprinderile lor, birourile lor, prestigiul marilor lor lucrări ajută la răspândirea literaturii franceze, dar cu atât mai mult literele, cartea, lărgeşte şi favorizează acţiunea lor. De ar putea fi tot mai mult şi mai mult convinşi că, o carte — ca să ne folosim de câteva exemple între douăzeci — că o carte de Lavisse său de Anatole France, de Paul Bourget, de Pierre Loti său de Barrés, de J. H. Rosny sau de alţi mari scriitori de aceştia îi aduce să plaseze maşini şi le atrage pieţe comerciale".

Interdependenţa aceasta între literature şi comerţul şi industria franceză au subliniat-o în timpul de urmă, după răsboi, alt scriitor francez de seamă, d-l Pierre Mille în „Revue de Paris" (15 Mai 1920), pledând mai apoi în favorul răspândirii cărţii franţuzeşti precum urmează: „Suntem înainte de toate o ţară de industrie intelectuală. In urma ei am ţinut locul în lume şi o să-l mai ţinem încă, afară poate încă în urma metalurgiei, greua metalurgie, căreia noule condiţii născute din răsboi şi din victorie îi prezint un viitor nou şi — zice-se — grandios. Pentru întreg restul. e cu desăvârşire probabil că noi vom rămânea ceeace am fost, ceeace am fost în totdeauna: un popor de ţărani, a căror producţie agricolă este aşa că îi ajunge aproape în întregime şi care, de de altă parte, din cauza populaţiei sale slabe, având deci puteri de muncă restrânse, din cauza calităţilor de inteligenţă superioară a acestor puteri de muncă, deci a exigenţelor sale, din cauza geniului său particular, în sfârşit, îşi va consacra acest popor activitatea mai cu seamă asupra problemelor cari îi vor procura cea mai mare remuneraţie contra celei mai slabe cheltuieli în materii prime".

Şi P. Mille pledează cu argumente plânsibile pentru răspândirea cărţii franţuzeşti, în favorul culturei franceze.

Omul politic, conducătorul părţii politice a publicaţiei de „Revue de France" (1 Oct. 1921) d-l Raymond Recouly, declară într'un articol: „Este necesar.. ca Franţa să ţină cu tot a ăta tărie, ca şi hotărâre, rolul care-i revine în Europa, ca să grupeze împrejurul ei toate tinerele state născute din victoria comună sau mărite considerabil în urma ei, Polonia, Cehoslovacia, România, Jugoslavia.." (art. „Anglia şi noi".)

D-l Paul Reboux constată în „Revue Mondiale" (15 Aug. 1920) „Suntem (francezii) o rasă de inventatori, de artişti, de cultivatori şi de prăvăliaşi. Avantagiul nostru este că permitem ca alţii să amelioreze igiena noastră, modul nostru de transport, să ne facă fabricatele noastre mai practice şi să ne răspândească produsele pe suprafaţa pământului, aceeace noi înşi-ne nu suntem capabili; puţintel mai multa metodă, simţ practic şi ştinţă nu va corupe geniul nostru naţional". Ceva mai departe scrie: „Influenţa (franceză) în Europa scade câtă vreme aceea a altor popoare creşte. Europa, care avea în 1700 — 40 la sută fran-

Cronica politică

D. general Averescu, bate în retragere.

— Răsboiul cu care d. generalul Averescu îndrăznise să amenințe Coroana se sfârșește, înainte de a începe, într'un chip cu totul umilitor pentru guvern. Actualul președinte al Consiliului crezuse că poate anunța, în ultima consfătuire a majorităților, acea „rezistență fără precedent" pe care ar fi opus-o în cazul când i-s'ar fi cerut să părăsească puterea.

Iată însă că d. general Averescu, înțelegând că mersese prea departe, retrage în plin Parlament amenințarea făcută în cercul partizanilor săi, și recunoaște Regelui dreptul garantat de Constituție, de a numi și a revoca pe miniștrii Săi.

Nici nu se putea ca aventura în care alunecase șeful partidului poporului să aibă alt sfârșit de cât întărirea prestigiului Coroanei, care nu poate fi coborâtă în mocirla intereselor de căpătuială a oamenilor politici improvizați; iar guvernul era sortit de mai înainte să închee gestul său de ridicolă revoltă, cu o retractare cu atât mai rușinoasă cu cât îndrăsneala sa ținte a mai sus.

Se adeverește astfel constatarea pe care o făceam deunăzi că regimul care conduce astăzi destinele țărei are o platformorală atât de șubredă, încât nu poate fi vorba de o „rezistență" față de nici unul din factorii cari vor aduce o schimbare radicală în înfățișarea de astăzi a situației politice.

D. general Averescu, poate să fie încredințat că în ziua când va trebui să părăsească puterea, și ziua aceea nu e departe, — nu va auzi în urma sa nici murmure de nemulțumire nici oftări de părere de rău; țara va răsufla, însfârșit, ușurată.

Mâknirile d-lui Octavian Tăslăuanu, și a tovarășilor săi de permise, credem că nu interesează pe nimeni.

„Gesturile"

— D. N. Iorga și revenirea țărăniștilor în Cameră —

D. N. Iorga publică în „Neamul românesc" subt titlul de mai sus, următorul articol, inspirat de revenirea partidului țărănesc în Parlament. Iată cum judecă șeful partidului naționalist democrat „gestul" d-lui Argetoianu și „declarația" d-lui dr. Lupu:

„Ministrul de Interne a ținut o cuvântare eminamente patriotică și de o impecabilă formă academică — rivalisând cu aghiasma politică preliminară a d-lui președinte Duiliu Zamfirescu, membru al Academiei Române, pentru a sublinia „gestul" cu care partidul țărănesc a răspuns propriului „gest" al ministrului de Interne.

Mulțămirea ministrului e firească. Oare ar putea fi un om care să întâmpine altfel creștinească atitudine a unui partid care primește cu o seninătate atât de resignată asemenea somații?

Mulțămirea partidului țărănesc trebuie să fi fost și ea — adâncă. La dreptul vorbind, ce nu se poate primi de la un atât de mare boier cum e Marele-Logofăt al Trebilor din Lăuntru? „Capul plecat sabia nu-l taie". Acesta e un proverb pe care l-a găsit de sigur cineva care acceptase cel puțin o formulă ca aceia, memorabilă în istoria parlamentară a lumii, care a fost rostită sentențios în Iulie 1921.

Dar, pe lângă „gesturile" reciproce, a căror dublu patriotism nu l-ar putea tăgădui nimeni, mi se pare că mai sânt unele puncte asupra cărora s'a trecut cu cel mai elegant „schwamm drüber", împrumutat din arsenalul autorilor de memorii pentru Viena și Berlin.

Întâiu chestia „oligarhiei". Partidul țărănesc o combate. Ba zice chiar că s'a întors în Parlament ca s'o combată. S'a pomenit însă vre-odată o mai ciocoiască oligarhie decât aceia care-și află icoana pe însăși banca ministerială? Și e cineva așa d orb ca să nu vală în averescanism vechiul partid conservator unit cu demagogia cerută de noile împrejurări? N'au fost denunțate legile votate de acest Parlament ca însuflețite de un duh oligarhic, și anume de chiar membrii partidului care a fost al d-lui Mihalache? Sau totul e chestie de garderobă?

Al doilea, falsurile parlamentare, care au culminat în afacerea „Reșița". Dacă nu mă înșel, acesta a fost motivul principal pentru care oposiția s'a retras din Parlament. Și, când am mers cu toții la Palat, am iscălit cu toții un act în care se arăta Parlamentul însuși ca un continuu izvor de ilegalitate, fiind ilegal prin chiar presiunea electorală din care a resultat. Să binevoiască actualele cirji ale muribundului Guvern a-și receti iscăliturile, de o imposantă caligrafie, pe care nicium „gest" nu le poate șterge.

Dar, evident, a se cere logică unor oameni cari și-au făcut mai toți un lung stagiu în vechiul politicianism și cari cred că în două trei teorii fără schimbări morale se transformă o țară, e a fi din cale afară de pretențios".

N. Iorga

In jurul Rezoluției dela Alba-Iulia

Cu prilejul împlinirii celor trei ani dela proclamarea unirii Transilvaniei cu România ziarele maghiare consacră și ele articole, prin care încearcă să demonstreze că nu s'a ținut seama de angajamentele luate și că prin urmare interesele maghiarimii ar fi fost sacrificate. După vechiul obiceiu și de data asta, ele falșifică însuși textul rezoluției amintite, pe care, așa falșificat, au îndrăzneala să-l reproducă între semnele citațiunii ca text autentic. Scopul este prea străveziu: de o parte să ne defaime și să ne prezinte ca pe un popor necavaler, care nu se ține de cuvânt, iar pe de altă parte să ațite masele maghiare invocând titluri de drept pentru niște pretențiuni cari nu se vor realisa nici când. Punctul la care se refer ziarele maghiare este următorul: „Adunarea Națională proclamă următoarele: 1. Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administre și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în Corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuesc". Acest text e reprodus precum urmează: „Deplină libertate națională pentru toate națiunile conlocuitoare. Fiecare națiune se guvernează singură în limba sa proprie având administrația și justiția sa proprie, alegându-și însăși funcționarii din fiii săi proprii" etc.

Și când în ăst chip falșifică textul pe care totuși îl publică între semnele citațiunii, pentruce să nu-și lărgească gestul când e vorba numai de interpretarea textului, pentru-ce să nu scrie că la Alba-Iulia s'a decretat solemn „autonomia națiunilor conlocuitoare", când de fapt adunarea a rezervat pentru „teritoriile locuite de Români numai o autonomie provizorie până la întrunirea Constituanței aleasă pe baza votului universal?"

Și dacă nebunia lor s'ar opri aci, la exercițiul de stil și de spirit gazetăresc al unor iresponsabili, cari își prostesc cititorii pentru a le fi pe plac, nu am avea nimic de zis, căci în cele din urmă e o chestie de gust și de apreciere din partea publicului dacă îi convine să se adape cu minciuni și cu pervertirea adevărului. Dar, redat și anul trecut, în chipul acesta tendențios, textul rezoluției, prezentând și anul acesta să-l falsifice cu toate rectificările repețite din partea noastră, — este evident că prin această seducere a opiniei publice se intenționează agitarea maselor, care nu ne este iertat să o tolerăm. La Huedin s'a încercat chiar organizarea maghiarimii în acest sens. Pentru aceia, dacă cenzurei i-a trecut cu vederea apucătura condamnabilă a fițuicelor unguresti, e de datoria ei să revină și să pretindă publicarea la loc de frunte în mai multe numere consecutive a textului autentic, pentrucă nu e îngăduit să încerce a face instrument de agitație tocmai din declarațiuni, cari onorează așa de mult pe cei ce le au făcut.

A. C.

Revista presei maghiare

Partidul Național întrerupe legăturile cu guvernul

Ziarul „Ellenzék", scrie:

„Pe terenul politicei interne nu s'au semnalat evenimente mai importante. Cu privire la transformarea actualului guvern circulă versiuni diferite față de cari, în lipsa ori cărei confirmări oficiale, suntem nevoiți a păstra cea mai mare reservă.

Ne mărginim — adaugă „Ellenzék" — de a relata nu numai știrile cari prin însemnătatea lor ne interesează mai de aproape.

Așa aflăm azi, că memoriul redactat de partidul Liberal a fost iscălit și de către fruntași de-ai altor partide ca d-nii profesori Nistor și Inculeț, urmând ca în cursul acestor zile să fie înmânat guvernului de către d. Brătianu, în ușă.

Partidul național a hotărât, în urma atitudinii generalului Averescu față de Coroană să rupă orice legături politice cu partidul poporului.

Grav accident de automobil

Intre Arad și Oradea-Mare, în apropierea comunei Simand automobilul nr. H. 7 a suferit un grav accident. Cauza a fost ruperea cârmei. Cei 6 călători, negustori ardeleni între care se afla și un căpitan din Oradea, au fost aruncați intr'un șanț în care s'a prăbușit și mașina. Leziuni mai grave a suferit Gross și Kahan cari au fost transportați la spitalul comunal din Arad.

Traficul cu permise gratuite în regionala cfr. Cluj

Zilele acestea au fost surprinși 2 funcționari din regionala Cluj, pe când furau blocuri de permise gratuite pe cari aplicau sigilii false, vânzându-le în urmă diferiților amatori de călătorie eftină.

Cum acești funcționari sunt minori ei au fost arestați și dați spre instrucție cabinetului minorilor.

Cercetările continuă.

cezi, n'a avut în 1789 decât 13 la sută și în 1908 — 7 la sută. Și scăderea aceasta continuă..." Francezii? sunt un popor de celibatari, de copii unici și de copii (bébé) sacrificați".

Iată — pe scurt — esența preocupărilor intelectualilor francezi din ziua de azi: va avea poporul francez putința să țină piept cu răspândirea produselor intelectuale și comerciale ale altor popoare sau va fi întrecut și lăsat mult în urmă?

De aceea protestul lui Henry Bordeaux și al lui Paul Bourget când a fost vorba ca la conferenta de desarmare dela Washington să se discute nu ai englezește — de aceea cererile, ca cele din „Revue de France" (15 Iulie 1921), ca „parlamentul (francez) să se preocupe să creieze debușeuri de producțiuni (franceze) în țările Europei centrale prin credite internaționale și prin asanarea situației monetare a acestor ținuturi" (art. de Jean Compeyrot).

Dacă vrea cartea franceză să fugă la noi — trebue să aducă unele sacrificii, deocamdată. Prețurile fabuloase la cari s'au urcat produsele spiritului francez, nu dau putința pungii modeste a unui ardelean să-i permită luxul de a cumpăra cărți, cari l-ar apropia sufletește de Franța. Astfel, în loc de a „bate fierul până-i cald", în loc de a se folosi de minunatul prilej de cunoaște produsele spiritului francez, acum, după ce Franța s'a manifestat atât de evident — pierde firul din căldură, pe care i-o dorește fiecare român și francez de inimă..

Jurnalele anunță (așa d. e. „Patria" din 28 Sept. 1921) că guvernul francez s'a hotărât să dea o subvenție de 50.000 fr. francezi la an pentru înființarea unei biblioteci franceze la București, (încă în decursul a. 1911!) pentru studenții români, „cari sunt în imposibilitate a-și procura cărți de specialitate, cari astăzi costă enorm."

Dl Mario Roques dela „Sorbona" din Paris se gândește la traducerea în franțuzește a operelor de seamă din lit. românească, pentru ca să apropie pe francezi de România și — pentru ca să răspândească dragostea pentru cultura franceză, — a hotărât traducerea a o sută din cele mai caracteristice opere ale literaturii franceze în românește, opere, cari să se răspândească mai cu seama în „noile ținuturi alipite României" (v. „Ideea Europeană", 7—15 Febr. 1920.)

Aceasta este calea cea dreaptă, care duce la țintă. Pe calea aceasta vom ajunge ca și noi — ardelenii — să ne putem bucura de ceeace a produs geniul francez și să oferim și noi totodată sprijinul nostru ca acest geniu să prospereze, spre binele omenirii în regi.

Prof. N. Iorga anunță, spre bucuria tuturora, de sigur, că și librarii-editori francezi au înțeles însemnătatea propagandei cărții franceze, hotărând ca pentru cărțile franceze să perceapă — deocamdată — 5 lei și ½ de franc francez, cât vreme mai dăinuiește criza financiară. Nu e mult, dar tot e un scăzământ, care va facilita întrucâtva răspândirea cărților de valoare.

„Este vreun popor care să iubească Franța atata cât poporul român?", întreba prof. Marin Ștefănescu, după războî („Ideea Europeană", 20 Iulie 1919.) „De ce?" și răspundea: pentrucă Franța i-a arătat odată iubire, pentrucă Franța a simbolizat noblețea și nimic nu-i este mai drag și sfânt Românului, ca iubirea, ca noblețea."

Revista „Les Annales", referându-se la primirea unor conferențiari ai săi, în București, înainte de răsboi (numărul din 26 Aprilie 1914), scria: „Publicul atât de călduros, atât de vibrator din București, ne-a arătat, încă odată, cum gustă pe conferențiarii și spiritul francez."

Să ni se oferă putința de a asculta și noi pe reprezentanții cuvântului și scrisului francez în viitorul apropiat . . .

Răspândiți „Înfrățirea"

INFORMAȚII

Ni-se comunică din Lugoj, încetarea din viață a maestrului croitor Iosif Pfenning, tatăl colegului Victor Pfenning, în etate de 46 ani. Condoleanțele noastre întristatei familii.

„Personalul Infrățirei".

■

Studenții Universitari sunt înștiințați că fotografiile pentru cartonele de reducere pe C. F. R. vor trebui depuse până la 10 Decembrie la portarul Căminului Studențesc „Menza".

*

Sâmbătă seara la ora 8 la Căminul „Menza" se va ține întrunirea studenților dela toate facultățile în vederea noui alegeri a Comitetului.

■

„In conformitate cu legile și dispozițiunile în vigoare, cerealiștii, vânzătorii de semințe etc., sunt obligați să garanteze puritatea și calitatea semințelor ce vând, în care scop vor trimite stațiunei de controlul semințelor Cluj, probe din toate semințele spre a fi examinate și a li se elibera buletine, de sancți ni severe. Cumpărătorii vor cere să li se arete buletinul de examinarea semințelor, ce li se oferă, pentru a se edifica asupra calității lor".

*

După știrile primite la Directoratul general al agriculturei prețul vitelor s'a îmbunătățit mult, în urma exportului prin portul Constanța și a cumpărăturilor făcute pentru vechiul regat.

*

In ziua de 27 a. l. c. la orele 9.20 trenul ce merge dela Dg. spre Baia-mare între gara Câțcău și Gălgău a tăiat pe Lazăr Aron din Lăpușul-unguresc, omorându-l pe loc.

*

Maine, Duminecă, la ora 11 a. m. se inaugurează internatul țărănesc din str. Cogălniceanu Nr. 9.

■

Dl Aladar Donath apicultor, a fost numit profesor ambulant de apicultură și șef al regiunei IV-a apicolă, cu reședința în Odorheiu.

*

La regiunea sericicolă din Lugoj s'au luat măsuri pentru începerea lucrărilor pregătitoare, în vederea campaniei sericicole din anul viitor.

*

La examenul de terminarea cursurilor pentru formarea de agenți sericicoli, instituit în toamna aceasta la Regiunea sericicolă Lugoj, au reușit următori candidați: I. Moraru, Florea Moraru, Valeriu Silegiu, Gh. Ardelean, Theodor Bocea. Nicola Tunei, Ștefan Belgrad. Aceș la au și fost numiți în serviciul sericiculturei ca agenți de cultură.

*

La școala normală de fete din Oradia-Mare se află vacantă catedra de desem și caligrafie. Doritoarele vor adresa cererile lor direcțiunei numitei școli.

*

Congresul primarilor din România, ce urma să se țină le 12 Decembrie în Craiova, se va ține în Capitală, conform dorinței d-lui ministru de interne.

*

Confratele nostru, d-l Cezar Petrescu, ziarist, a fost numit membru în comitetul de dectură al teatrului Național din Cluj.

■

D. Victor Paraschivescu, ajutor de judecător le jud. oc. Buzău rural, a fost înaintat procuror în cl. VII, gr. II-la trib. Deva, în locul rămas vacant prin înaintarea d-lui Constantin Ghițeanu.

D. Iancu G. Cosmoc, supleant la trib. Muscel, a fost numit procuror în cl. VII., gr. II-la trib. Brașov, în locul rămas vacant prin înaintarea d-lui Simion Turtea.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Curierul Spectacolelor

Repertoriul

Teatrului Național

Sâmbătă 3 Decembrie:
„Heidelbergul de altădată"

Duminecă 4 Decembrie:
(Matineu școlar) „O Căsnicie" (Seara) „Marșul nupțial".

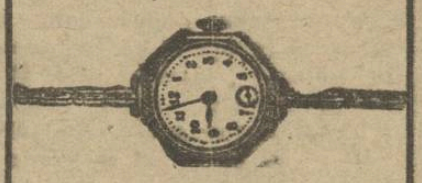

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

Grădina de iarnă a hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt ziuăle afară de Luni. 33

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

Cele mai frumoasă bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă senzațională dramă „Felinarul Albastru" după romanul lui Paul Lindau, în rolul principal Henny Porten.

In CINEMA UNIVERSITĂȚII se va reprezenta Sâmbătă drama „Răscoala de pe Aldenbesse". Duminecă numai pentru o zi „Castelul Misterios" creațiunea fabricei Gloria, în rolurile principale Lili Berky, Mihail Várkonyi și Anton Nyarai.

In CINEMA URANIA se va rula Vineri drama americană „Bir'a Goală". Duminecă, drama fabricei Lux „Scuta Baby" în rolurile principale Mirte Gonzales și Viliam Rupert.

DACA DOREȘTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

O mișcare sănătoasă

Formarea unei Uniuni a chiriașilor în Cluj

Se știe că proprietarii de case din Cluj s'au asociat într'o „ligă a proprietarilor" de case pentru apărarea intereselor lor.

Ca urmare firească la această mișcare, îndreptată în primul rând contra bieților chiriași, cari au avut și au atâtea de suferit, un grup de cetățeni ai acestui oraș — români și minoritari — au luat inițiativa să formeze o „Uniunea a chiriașilor" cu scopul de a protegui interesele chiriași lor contra tuturor furtunilor cari se abat deasupra lor.

In acest scop s'a hotărât pentru ziua de Joi, 8 cor. ora 18 (6 seara) ținerea unei adunări constitutive a chiriașilor din Cluj în sala cea mare a Prefecturei (str. Moților nr. 1) când: se vor citi și aproba statutele, se va întocmi comitetul de conducere și organizațiunea acestei noui mișcări, care — dat fiind pe deoparte numărul mare de chiriași, pe de altă parte importanța programului unei adevărate Uniuni a chiriașilor, — avem convingerea că va fi cât mai numeros.

O astfel de „Uniune" sa impuns. Ea va putea seconda în mod eficace autoritățile în misiunea lor de azi și va putea pune stavilă samavolniciilor și ilegalităților de tot felul ce înregistrăm zilnic.

Limba și literatura franceză la Universitatea din Cluj

D-l Ives Anger, noul profesor

Miercuri a sosit din Paris d-l Yves Auger, noul profesor de limba și literatura franceză de la Universitatea din Cluj.

Deși tânăr, d. Auger are o frumoasă activitate didactică îndărătul d-sale colaborator al d-lui Lucien Luchaire la Florența, la Institutul francez al Universității din Grenoble, — fost elev al școalei normale superioare, — d. Auger a profesat mai întâi la acel institut din Florența al Universității din Grenoble șapte ani de a rândul.

In urmă d-sa a fost chemat să țină cursuri de limba și literatura franceză la Universitatea din Neapoli, de unde s'a întors din nou la Florența.

Invitarea Consiliului Facultății de Litere de a ocupa catedra de limba și literatura franceză de la Universitatea noastră l'a găsit în acest din urmă oraș.

D. Auger a răspuns cu multă grabă la chemarea noastră, convins fiind de opera utilă ce va face într'o Universitate nouă, doritoare de a se adăpa la cultura franceză.

De două ori pe săptămână, în zile și ore ce le vom anunța ulterior, cursurile sale de la Universitate vor fi publice.

Nu ne îndoim că amatorii de literatura franceză să vor grăbi să asiste în număr cât mai mare la aceste cursuri.

Cetiți „Infrățirea"

Un proces interesant la C.F.R.

Luni începe la tribunalul local un interesant proces. Un manipulant din Gara Cluj Vaiday Artur împreună cu alți tovarăși vindeau lemne furate din stație.

Prinși de parchet s'a stabilit apoi cui și când au fost vândute cantitățile furate. Cu toate acestea autoritățile ceferiste au constatat că ele nu au nici o pierdere pe urma acestora.

Faptul care trebue să se precizeze e dar, care din cele 2 autorități are dreptate în anchetele ce s'au făcut?

După cum se vede, acum se caută păgubașul și nu se găsește. Oare nu cumva vor fi unii negustori sau chiar particulari cari au transportat lemne pe căile ferate? Cine-l mai întreabă și pe aceștia!!

Urcarea prețului la țigările de foi

Direcția generală a regiei face cunoscut că, cu începere dela 1 Decembrie 1921, prețul țigărilor de foi s'a urcat din nou, și anume:

Alba-Iulia, lei9 buc.; Regalia Media, lei8 buc.; Cluj, lei 7 buc.; Regalitas Especial, lei 7 buc.; Trabucos Especial, lei 6 buc.; Britanica lei 5 buc.; Regalitas, lei 4 buc.; Senoritas, lei 3,50 buc.; Cuba Porto-Rico, lei 3 buc.; Porto-Rico, lei 2,50 buc; Trabuc, lei 2 buc.; Ardeal, lei 1.50 buc.; Belvedere, lei 1,50 buc.; Cigarillos, lei 1 buc.; Olt, lei 0,75 buc.; Mureș lei 0,50 buc.; Naționale, lei 0,50 buc.

Etichetele și banderolele cu actualele prețuri vor continua a fi întrebuințate, până la înlocuirea lor cu cele cuvenite cu noile prețuri.

De la C. F. R.

Cu începerea dela 1 Decemvrie, Căile ferate primesc să transpoarte ori-ce fel de coletărie.

*

La regionala CFR. din Cluj s'a luat dispoziținea ca noile numiri de funcționari să nu se facă decât în baza unui contract prin care cel numit se angajează a servi un anumit număr de ani.

*

O comisiune lucrează acum la unificarea premiilor ce urmează să fie împărțite funcționarilor.

■

După informațiunile primite venitul net al Căilor ferate pe anul acesta e mai ridicat cu 44 la sută față de cel de anul trecut.

*

Pentru învățarea limbei române s'a luat dispoziținea ca funcționarii, cari nu știu românește, să fie detașați pe un timp limitat în vechiul regat.

■

S'a descoperit că I. Tamaș mecanic, Solomon Sigismund și Dtru Fericea furau lăzi cu diferite articole din trenurile de mărfuri

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

3 Decembrie 1921.

Incidentul dintre delegații Franței și Italiei a fost lichidat definitiv. Delegatul italian a declarat că Italia este gata să reducă armata terestră, însă cu condițiunea ca să fie dezarmate toate națiunile europene cari au luat parte la războiu.

Dl Schantzer a arătat conferinței că Italia este însuflețită de cele mai pacinice intenții pacifice, dovedind aceasta mai a es față de Austria și Ungaria cu prilejul aventurei carliste.

Dl Brian pentru a spulbera acuzațiunea că Franța vrea heghemonia militara asupra Europei, a declarat că acceptă dezarmarea, dacă marile puteri îi garantează că într'un eventual război ele vor interveni pentru apărarea intereselor poporului francez. Tăcerea a fost generală.

Se pare că însuși autorul proectului Hughes a renunțat la dezarmarea terestră.

Contele Bethlen a reușit să formeze noul cabinet ungar. Programul noului guvern prevede ridicarea măsurilor excepționale și mai multe legi cu caracter democratic, între altele fiind și reforma agrară.

Ziarele maghiare își exprimă deplina încredere în priceperea lui Bethlen, care va ști să pue capăt situației dezordonate din Ungaria.

Grecii au reînceput ofensiva în Asia-Mică. Pare că este vorba nu de cuceriri teritoriale, ci mai mult de rectificare de poziții.

Se vorbește de o imediată mediațiune a puterilor, pentru a se pune odată capăt războiului de istovire dintre greci și turci.

Preocupările guvernului

— Criza financiară lăsată în părăsire —

Presa guvernamentală anunță cu multă satisfacție că criza politică s'a terminat. Ea neputându-și da seama că întreg regimul averescan este subminat de un cumplit vulcan care va erupe cât de curând și cu multă furie.

Suntem însă în plină criză financiară. Leul continuă să aibă cursul scăzut în chip staționar. Streinătatea boicotează finanța noastră. D. Titulescu a încercat crude deziluzii la Paris: nici una din combinațiunile financiare ale guvernului nu a reușit, nici cumpărarea de lei, nici împrumutul, — n complect discredit financiar și moral ne întâmpină pretutindenea.

Toată lumea se întreabă, ce crede guvernul, cari sunt preocupările lui?

Răspunsul este acelaș: el caută să profite de fiece împrejurare ca să provoace diversiuni. Nu se arată nici un semn care ne-ar îndreptăți să credem că ne îndrumăm spre o cale normală, spre o deșteptare la realitate.

Cuprins în vârtejul luptelor politice și lipsit de simțul realității, guvernul se sbate să-și prelungească zadarnic agonia, pentru a goli până la fund visteria publică.

Mijloacele îl interesează prea puțin, — un singur scop să fie satisfăcut: interesul de partid ori cel personal.

Inițiativa privată care mai putea da speranțe că va înlocui indolența guvernului, — a dispărut și ea. Nu putea să fie altfel, pentru că incuria și incapacitatea guvernului poralizează totul, atâta timp cât el nu are drept preocupare altceva decât tot soiul de combinațiuni și intrigi ale celui mai josnic politicianism.

Parlamentul și-a redeschis ședințele — adunarea națională a țării, ce putea să fie sub regimul averescan, decât încă un prilej de imoralitate. Deputații și Senatorii au fost puinși faleși, ficând votarea. Se votau birourile și trei membri în consiliul casei de depuneri, deci era vorba de retribuții — oamenii cari au subordonat interesele publice intereselor personale, nu se putea să nu inaugureze în acest mod activitatea parlamentară.

Acest Parlament al Reșiței va legifera și va legifera just și conform cu interesele țării!

Ce ironie!

Toată lumea vorbește de economii, de mai puțină risipă în averea statului și de o mai chibzuită politică economică, — guvernul nu aude, el preconizează anarhia, se chinuește în găsirea unor formule constituționale la adăpostul cărora să înfrunte Coroana; averescanii vor guvernarea eternă.

S'au năspustit acum asupra fondurilor încasate de aprovizionare. Din Basarabia s'au răsluit deocamdată 700.000 lei, dându-se d-lui Serghie Niță, zice-se pentru „propagandă". Acești bani au fost luați neregulat, ei fiind destinați pentru plata mărfurilor cumpărate de stat.

Dela Cluj s'a luat de asemenea suma de 23 milioane din fondul aprovizionării. Un ministru afirma într'un cere de deputați, că numai de frica unui scandal public, guvernul a renunțat de a mai da o anumită destinație sumei de 11 milioane luată din acest fond al Clujului.

In timp ce întreaga acțiune a guvernului nu înseamnă decât o completă dezordine în ocârmuirea țării, — cetățenilor li se impune noui greutăți financiare, pentru ca să poată fi îndestulați partizanii regimului.

Știri externe

Italia voește să discute la Conferința de armării, menținerea actualei proporții a escadrelor din Mediterană.

■

Agenția „Reuter" anunță plecarea vasului englez de războiu „Concordia" înspre Mersina.

■

Joi, s'a inaugurat, la New-York primul serviciu radiotelegrafic cu Europa.

■

Din Paris se anunță, că moratorul acordat Germaniei ar fi de doi-trei ani.

„Times" asigură că propunerea moratoriului va fi viu desaprobată de cercul britanic.

■

Din Praga ni-se vestește oficial, că după negocieri prelungite cari au avut loc între guvernul din Praga și Budapesta la intervenția Conferinței Ambasadorilor și a Comitetului Militar al Aliaților din Paris s'a obținut eliberarea a iatorilor Cehoslovaci: Căpitanul Crick, Locotenent Patrowsky și Plotul Krautzfeld, prisonieri în Ungaria.

■

Churchil intervine la cooperarea anglo-franco-germană.

■

Guvernul sovietic ar intenționa să realizeze o alianță ruso-chineză, ideea susținută de Cicerin. Potrivit acestei alianțe Rusia sovietică va ajuta China să se opună poftelor de invazie ale Japoniei.

■

Lloyd George și Chamberlain au conferi cu delegații sinfeleri. S'a discutat asupra unei serii de noui propuneri, care au fost comunicate în prealabil delegaților sinfeleri. Noile propuneri vor fi supuse Ulsterului: aceste propuneri fiind acceptate de sinfeleri, negocierile se vor continua pe o nouă bază.

■

In momentul când vaporul „Paris" eșia din apele americane Briand a radiotelegrafiat un mesagiu de mulțumire și rămas bun, lui Harding.

■

„Matin" dă amănunte asupra invențiunei locotenentului de marină Loth, prin care se asigură aeroplanelor o călătorie sigură pe timp de noapte sau brumă.

■

Mareșalul Joffre se află în vizitare în Extremul Orient.

Pretutindeni eroul francez e primit cu un deosebit entusiasm

■

TELEGRAME

Preocupările Angliei în Orient

Delhi 1 Dec.

Din India ne sosesc știri îngrijorătoare: Între India și Afganistan relațiile sunt extrem de încordate. La frontiera Afganistanului se întâmplă ciocniri sângeroase între trupele de pază. Numărul morților s'a urcat la 27, — în majoritate soldați englezi în India.

Accordul Sovietelor în potriva Japoniei

Riga 1 Dec

Guvernul sovietelor este foarte atent la cele ce se petrece la Washington. Comisarii s'au adunat deunăzi într'o conferință plenară și au declarat în unanimitate că se simt îndreptățiți să intervie și să ia atitudine contra Japoniei. Cicerin a și trimes pe Joffe la Irkutsc cu însărcinarea de a încheia un acord cu Mongolia în potriva Japoniei.

Noua Triplă-Alianță.

Paris 2 Dec.

„Matin" — Ziarul parizian —este informat, că delegații Angliei, Americei și ai Japoniei au discutat chestiunea anulării alianței anglo-japoneze făcându-se în schimb propuneri serioase cu privire la o triplă alianță între Anglia—America și Japonia. Reprezentanții celor trei State sunt, Hughes, Balfour și Kato.

In legătură cu aceasta delegații Japoniei și ai Chinei au acceptat proectul de pace al lui Balfour și Hughes cu privire la chestiunile ce interesează raporturile între Japonia și China.

Dela Sfântul Sinod

Prorogarea sesiunii în vederea unificării bisericești

Joi dimineața, membrii Sinodului au ținut ședință sub președenția I. P. S. Mitropolitului primat dr. Miron Cristea. La ședință a fost de față și d. St. Brădișteanu, directorul general al cultelor.

După deschiderea ședinței Primatul bisericii ortodoxe a orânduit toate rapoartele și comunicările privitoare la chestiunile bisericești și în special aprobări de cărți didactice și religioase.

Apoi. P. S. Sa a comunicat membrilor Sinodului că atât lucrările privitoare la Constituanta bisericească, cât și proiectul de unificare fiind terminate, sesiunea Sinodului se prorogă până după terminarea lucrărilor Constituantei care începe la 16 Decembrie curent.

Mare târg de crăciun, prețuri reduse la salonul de modă pentru dame EUGEN SABO CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 5.

Flanel lat. . 19·50
Crepp de spălat . . 15·—
Stofă pentru paltoane și vesminte 140 cm. lat. 70.—
Paltoane coloarea velour . . . 165.—
Catifea pentru costum colorat . 75.—
Palton de pluss 130 cm. . . 355.—
Barchet Schottis . 36.—

A sosit la magazin noutăți de catifele și stofe pentru iarnă de prima calitate.

Prețuri reduse, fix!!

Telefon: 479. Telefon: 479.

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

22 CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

Amânarea congresului poliţienesc

In urma unificărei poliţiilor din nouile teritorii cu cele din regat, felul cum s'au făcut avansările, a produs o vie mişcare printre funcţionarii, şi aşa destul de oropiţi. In acest scop ei au înaintat ministerului de interne un memoriu şi au hotărât ţinerea unui congres la Cluj. In urma răspunsului favorabil obţinut de delegaţia care a presuetat memoriul, s'a hotărât ca acest congres să nu mai aibă loc.

E interes propriu pentru ori şi cine ca **necesitatea de ghete pentru Crăciun** să şi le procure dela depozitul fabricei ceho-americană

Bata find-că ghetele **Bata** sunt **durabile elegante** şi **eftine**

Cluj, Piaţa Unirei No. 9.

Se vinde cu preţuri originale de fabrică. 1293

Radio 1083

Stoc însemnat

Tuburi de ţigarete

Aida, Riz şi Nil

1000 Bucăţi Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Preţuri reduse la

GRÜNWALD ŞI STEINER

CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Depozitul Central:
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kőmálaija No. 25. Telefon 201. 1290

Expoziţia de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter şi Soţul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu preţurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, glamantane şi articole de tricotage.

1212

En gros şi en detail.

Voeşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA“
1230 **Nu primi imitaţiuni!**

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Trebue să ţineţi seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitaţi de această ocazie

DIRECTIUNE GENERALA
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANŢA--NEW-YORK

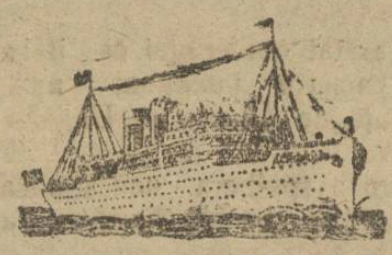

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCURESTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate oraşele din Statele Unite şi Canada

Sucursalele: { Constanţa Str. O. A. Sturdza 41. / Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanţa spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America şi doresc să obţie. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informaţiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 110** unde pot obţine cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pasapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American şi pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondenţă Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite şi asigurate.

Trebue luat în consideraţie că veţi voiaja cu vapoare cari sunt sub protecţia pavilionului American.

Poşta vapoarelor execută prompt orice expediţiuni. Se primesc şi mărfuri spre expediere.

P. S. Toţi doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informaţiuni, şi detalii necesare plecărei.

Notaţi-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Bitumul Matitza s. a.
Capital social Lei 6 000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No, 55, I.
Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolaţie** la case, acoperişe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

A SOSIT
la marele magasin
„MISSIR“
Str. Memorandului 11 (Unio).

Stofe de lână pentru Dame
Stofe Englezeşti „ Domni
Mătăsuri fine toate colorile
Perdele şi Storuri de Tülle.
Linoleum şi Preşuri cu Metru.
Pânzărie şi Stofe de Mobile.

Mare sortiment de Pantofi şi Ghete pentru Domni, Doamne şi Copii.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditaţie elevilor de liceu din orice materie cu preţ moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări şi Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeş 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Înfrăţirea

Mare desfacere de 1087
Jucărei pentru copii
mărunţişuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux şi de modă la:
Ludovic Albisy
Calea Victoriei No. 10.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funcţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Fraţii Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Mare magazin de manufactură, mărunţişuri şi bumbac. Preţurile cele mai eftine la:
1100
SAMUEL KUPÁS
Cluj, Piaţa Unirei No. 28

Reparăm Maşini de Scris

Mecanic specialist
Chemat şi la domiciliu vine.
1267
Telefon: 438.
Librăria Lepage. Cluj.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerţul şi industria alimentară a cărnii.
Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga România, având centrala la Bucureşti şi prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
In ambele sale magazine din CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 şi Piaţa Mihai Viteazul No. 7
se găsesc zilnic: carne, slănină şi untură în cantităţi mari şi de prima calitate; cum şi diferite produse de carne: proaspete, sărate şi afumate, preparate în sistem de Praga.
1149
Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde şi diferite patiserii şi gelatine cu carne

In atenţiunea Comercianţilor!
Noua producţie de ghete
1105 **„VICTORIA"**
Furnizează în engros pe lângă garanţie cele mai moderne articole de această branşă cu preţurile cele mai moderate. Vizitaţi şi vă veţi convinge!
Producţia de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) şi Str. Reg. Maria 8.

Cele mai moderne costume şi paltoane de dame moda engleză şi franceză după moda cea mai nouă execută cu preţuri avantajoase
Salonul de modă alui
Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13 1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).
140

1205 **Mare deposit** de **Svaetere şi Mănuşi**
pentru dame şi băeţi.
Ciorapi pentru dame, domni şi băeţi.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colţul Şt. O. Iosif.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

AUTO-MECANICA
CLUJ,
STRADA REGINA MARIA No. 10.
AUTOMOBILE:
TURISM: STOEVER Tip. D3 13/24 HP
Camioane: BERLIET 5 Tone
FIAT (TORINO) 3½ Tone
DE OCAZIE:
AUTOMOBILE
LAURINT-CLEMENT, RENAULT, PEUGEOT, DEIMLER (Austriac).

„Schieb" FABRICĂ DE MAŞINI S. P. A.
SUCURSALA CLUJ, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice.
Strunguri şi maşini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Preţuri fără concurenţă.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialişti. 1240

In atenţiunea exploatoarelor industriale şi exploatoarelor comune!
Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăţi potrivit şi pentru încălzirea locuinţelor, tot calitatea aceasta şi de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt şi căsănizi, cărbune brun de ocnă şi în bucăţi având 3400 calorii.
Despre vagoane şi permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 180
Anton Reck şi Soţul mari comercianţi de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1203

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
319 care le distruge chiar şi ouăle.
Preţul unei sticle Lei 15·—
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1097

Reclama este sufletul comerţului

Evenimentele din Rusia

Dela Nord la Sud, Rusia este prada foametei şi a revoltelor. — Iminenta cădere a Kievului. — Viscolul ce domneşte în Rusia, face imposibilă ori ce aprovizionare. — Bolşevicii fac propunere celorlalte partide politice ruse, fără succes însă.

Din cauza foametei şi mai ales din cauza complectei dezorganizări, în Rusia se ivesc mereu şi din toate părţile mişcări insurecţionale Guvernul sovietic este în imposibilitate să lupte contra revoluţionarilor şi autoritatea lui scade pe fie care zi.

Revoltele din Carelia

O revoltă puternicc a izbucnit în Carelia orientală. 2000 de oameni se găsesc sub arme, însă le lipsesc muniţiunile şi medicamentele. Revolta se întinde între Marea Albă şi Olonet (în spre Nord). Forţele bolşeviste, cari sunt foarte slabe au fugit din faţa revoltaţilor iar o parte din ei au capitulat.

Trupele Careliene înaintează pe calea ferată din Murmansk.

Carelienii în aceiaş timp au cerut guvernului finlandez să li se dea ajutoare şi să permită refugiaţilor carelieni să treacă în Finlanda. In sfârşit cer Finlandei să supună Ligei Naţiunilor cauza Careliei.

Revoltele din Ukraina

Un alt focar revoluţionar se răsceşte în sudul Rusiei. Oraşele Tambov, Melitopol, Harkovul şi Rostow sunt în complectă revoluţie. Revoltaţii posedă mitraliere, cavalerie, iar ţăranii dau un ajutor nemărginit acestei mişcări, care nu poate fi înăbuşită de guvernul dela Moscova. Mobilizarea parţială ce s'a decretat în ultimul timp nu dă nici un rezultat, întrucât soldaţii roşi dezertează în massă.

Revoluţionarii concentraţi la Fastov — 40 de km. de Kiev — au început atacul general.

In ultimele trei zile, au avut loc lupte sângeroase între revoltaţi şi divizia 45 bolşevică care este însărcinată cu apărarea Kievului.

Faţă de această stare de lucruri Trotcki a ordonat evacuarea teritoriului ukrainean din dreapta Niprului.

Foametea .

După informaţiile primite de presa engleză, se anunţă că guvernul din Moscova, în cursul ultimei şedinţi, s'a ocupat serios de situaţia internă a Rusiei.

Din raportele oficiale prezentate guvernului sovietelor, reese că un frig înspăimântător domneşte în Rusia şi că viscolele întrerupse circulaţia, făcând astfel imposibil ajutorul înfometaţilor.

Experţii au prezentat un nou raport declarând pentru ultima oară că, ajutorarea înfometaţilor este imposibil fără concursul internaţional organizat pe o scară întinsă.

Pe de altă parte reprezentanţii bolşevişti în streinătate au făcut propuneri formate leaderilor partidelor menşevic şi social revoluţionari din cari reiese că guvernul sovietic ar fi gata să facă concesiuni şi ar admite să împartă puterea cu ei.

Se pare însă, că atât menşevici cât şi social revoluţionarii, nu vor admite să ia parte, nici măcar la discuţii.

Probleme economice

Legături financiare între România-Mare şi America

Ce spune d-l S. Bergson, directorul „Băncii Naţionale" americane.

Reproducem mai jos declaraţiunile d-lui S. Bergson, cu privire la eventuale relaţiuni financiare între Statul nostru şi America, făcute unui redactor al ziarului „Dreptatea" din Chişinău:

Curiositatea d-vs., văzând instalându-se la Chişinău o filială a „Băncei Naţionale a Statelor Unite ale Americei" cu reşedinţa în Newyork, va fi încurând pe deplin clarificată.

Precum ştiţi în urma războiului mondial s'au schimbat toate concepţiunile vechi cunoscute — ca axiome — în materie de finanţe.

Pluralitatea naţiunilor cari au luat parte la lupta pentru triumful dreptăţei în potriva forţei pumnului a făcut să se nască legături strânse între noul şi vechiul continent.

Au venit, aşa dară concepţii noi financiare.

Alătea probleme mari comerciale, sau pus pe tapet şi frământ rile economice în prezent, din tot globul, spun de ajuns, ca să caute pretutindenea noi debuşeuri noi terenuri de desvoltare comercială şi industrială.

Intre America şi România Mare

Sau creat legende pretutindene. Sa spus că finanţa americană se bucură de scăderea valutei româneşti.

E o legendă această afirmaţie, Jocul devizelor ale Europei, a produs în Statele Unite, o mare criză a mânei de lucru. Inainte activitatea comercială era în floare. Acum, neputându-se cumpăra mai nimic din cauza dolarului urcat avem numeroase greve, şi numai puţin de şase milioane de lucrători fără ocupaţie.

Bunăoară, d-v nu puteţi comanda absolut nimic de la noi.

De aceea industriaşii americani sau gândit la o altă posibilitate.

Să vie în România Mare (deci şi în Basarabia) să pună umărul la desvoltarea industriei româneşti de care aveţi necesitate făcând şi instalând diferite fabrici.

In loc să comandaţi de pildă ghete din America, — destul de scumpe — se va face o fabrică în Basarabia, alta în vechiul Regat, alta în Bucovina, etc.

Tot astfel pentru fabrici de postav şi al altor articole necesare.

Cum ne-au cunoscut străinii

Noi nu v'am cunoscut de loc. Ştiam că Galaţii e un port situat lângă Dunăre, că Constanţa este deasemenea un port lângă Marea Neagră.

Dar nu putem şti, că sunt două porturi de export şi import, două centre mari comerciale româneşti.

As menea nu avem date, despre marile bogăţii ce sunt în solul nostru, cari se pot întrebuinţa folosind, celorlalte state. De aceia am pus bazele zilele trecute a unei camere de comerţ Româno-Americane cu sediul la Bucureşti.

Au asistat la prima consfătuire toţi marii directori ai petroleului şi ai tuturor caselor americane din România, unde s'au discutat mijloacele rapide, pentru intensificarea relaţiunilor economice.

Alte direcţii

„Banca Naţională din New-York" va face filiale la Cluj şi Timişoara centrala fiind la Bucureşti şi apoi la Cernăuţi. Pe lângă scopurile de mai sus avem şi alte direcţii să plătim imediat avizele din America.

Se ştie greutatea cum se plăteau cekurile înainte. Noi le plătim imediat aceea ieri — graţie serviciului nostru rapid.

Totul este să nu sufere întârzieri, în comerţ timpul este banul „times est money" E vechiu adagiul dar mereu de actualitate. As unde un mare adevăr.

Avem un serviciu special de informaţie putând comunica basarabenilor ştiri despre rudele ori persoanele din America şi acelora de acolo, ştiri despre rudele din Basarabia.

...In transilvania „Banca Noastră" va fi de folos zecilor de mii de români, ce sunt în America şi au familiile lor acasă, putând să le facilităm gratuit toate înlesnirile ce le cer...

Precum v'am spus vechile axiome financiare au dispărut. Acum este o nevoe doctrina, aceea a intensificărei relaţiunilor între popoare şi „Banca Noastră" face primul pas, venind dintr'o aşa depărtare încoace.

R. M.

Expoziţia română din Rio de Janeiro

La Rio-de-Janeiro, capitala Braziliei, din iniţiativa d-lor A. I. Wranbeck, consulul general al României şi D. Popovici, atasatul nostru comercial, s'a organizat o expoziţie de produse româneşti.

Această expoziţie, foarte bine şi cu mult gust organizată, a obţinut un remarcabil succes şi ea va contribui la strângerea relaţiunilor economice între România şi Brazilia.

Expoziţia română din Rio-de-Janeiro a fost vizitată de personalităţile politice de seamă ale marei republici sud-americane, ca şi de către toţi reprezentanţii comerţului brazilian, cari şi-au exprimat marea lor satisfacţie pentru interesantele şi variatele produse româneşti expuse.

Pentru Domnii Comercianţi!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrăţirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reţinea loc în gazetă.

Tipărit cu maşina rotativă a Tipografiei Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 391 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Miercuri 7 Decemvrie 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociaţiunii

Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA D[...]
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 682. Director: D. [...] Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . . 120 LEI; » 6 LUNI . . . . . . 60 LEI; » 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Anarhia de sus

Criza politică, deschisă de atâta vreme, a intrat, în zilele din urmă, în faza hotărâtoare. Cu un oftat de uşurare va saluta în sfârşit lumea plinirea sorocului de suferinţe. După atâtea crude şi îndelungate încercări, mare prilej de bucurie obştească va fi momentul acela.

Intr'adevar, situaţia creiată ţarii, înauntru şi în afară, n'are precedent în istoria noastră politică.

Dezastrul financiar, în care ne zbatem fără putinţă de îndreptare, întrece tot ce s'a cunoscut în cele mai aprige din crizele noastre de Stat. Destrăbălarea administrativă a atins un grad atât de înalt, în cât partisani influenţi ai „Ligii poporului" se retrag, unul după altul, din tovărăşia politică din care socotesc o desonoare a mai face parte. Ei înfierează, ca d-l Col. Toplicescu, în mod public, o asociaţie a cărei vestită deviză — „muncă, cinste, legalitate" — a fost „numai o iluziune". Iar dincolo de hotare, ce poate fi prestigiul Statului lipsit de orice garanţie materială şi lipsit, mai cu seamă, de autoritatea morală a celor ce-l conduc?

Nici odată viaţa noastră publică n'a cunoscut o stare de descompunere mai mare. Toată lumea o simte, şi de acela toată lumea cere azi înlăturarea tovarăşiei primejdioase din fruntea ţarii.

Dar, imperturbabil, d-l general Averescu se crede chemat pe viaţă la cârma României. Incunjurat de naufragiaţii vieţii politice de ieri, patronând imoralitatea ridicată în sistem, sprijinit, prin concesii ruşinoase, de conglomeratul ţărănist, d-l general a putut avea un moment ilusia atotputerniciei sale. Manifestaţia dela 27 Noembrie i-a descoperit însă realitatea. Pierzându-şi cumpatul, şeful guvernului a încercat să lovească sus: în consfătuirea majorităţilor, a pronunţat cunoscutele ameninţări la adresa Coroanei, pentru a le retracta apoi îndată, umilit. Scena penibilă a impresionat până şi pe d-rul Lupu, care filosofează cu acest prilej, melancolic, asupra „abisului umilinţii omeneşti".

Toate aceste ridicule gesturi destăinuesc o stranie mentalitate. Ele sunt simptomele anarhiei de sus, inaugurată cu atâta ostentaţie de acela care se laudă a fi înăbuşitorul anarhiei de jos; ne arată până unde poate merge simţul de răspundere al celor cari au în mânile lor conducerea intereselor obşteşti. Căci, de sus ori de jos anarhia rămâne aceiaşi mare primejdie a binelui comun.

Dacă, în setea sa de putere, d. general Averescu crede că se poate bizui pe opinia publică, se înşeală amar.

Lumea s'a săturat de formule şi nu mai crede în vraci.

Din toate părţile, ea cere azi stăruitor să se curme cu un ceas mai de grabă debandada fără exemplu, să se pună capăt situaţiei ce primejdueşte viaţa Statului însuşi.

Acesta e azi strigătul general. El răzbate din straturile cele mai adânci ale poporului, sătul în sfârşit de formule şi înşelat de linguşitori.

Evenimentele zilei

Briand faţă de Anglia — o desminţire —

Briand a aflat pe bordul lui „Paris" despre comentariile presei engleze asupra unui interview pe care se presupune că l-a acordat înainte de a părăsi America. Imediat premierul francez a trimis la Quai d'Orsay o radiogramă concepută în modul următor: Nu am acordat nici un interview de acest fel şi ori ce declaraţie aşi fi făcut faţă de jurnalişti a fost mereu animată de spiritul cel mai prietinesc faţă de Anglia.

Lupte sângeroare în India

Ciocnirile sângeroase dintre trupele engleze din India şi armata din Afganistan au luat proporţii atât de mari, încât au devenit lupte descuise, cari se dau pe întreaga linie de frontiera Indiei şi Afganistanului.

Lordul Curzon împotriva politicei orientale a Franţei

„Petit Parisien", este informat, că discursul senzaţional al lordului Curzon în America a stârnit mare vâlvă în cercurile diplomatice de acolo.

După „Petit Parisien" atitudinea agresiva faţă de Franţa a lordului Curson se aplică prin faptul, că politica lui orientală a dat greş.

Moţii n'au pâine . . .

Avem sub ochii noştri înduioşătoarele rânduri pe cari inimosul deputat al Moţilor, d. Amos Frâncu le-a trimis ziarului „Dacia" cu privire la situaţia îngrijitoare în care se găseşte populaţia neaoş românească din ţinuturile muntoase ale Transilvaniei.

Ar părea de necrezut ca, după îmbelşugata recoltă din anul trecut să se mai găsească regiuni întregi cari să sufere cea mai jicnitoare lipsă: lipsa pâinei de toate zilele. Din creerul munţilor Apuseni porneşte acum acest strigăt de înfometare. şi tocmai de-acolo de unde a răsărit totdeauna cea mai curată şi mai dârză energie românească.

D. Amos Frâncu scrie cuvinte elocvente despre această suferinţă: sistemul de permise şi comisariate de alimentaţie al Consiliului dirigent, grevele de sub guvernul prezidat de d. Vaida-Voevod, greutăţile de transport de sub actualul regim au creat, rând pe rând, o stare de înfometare generală şi au favorizat o speculă neomenoasă a alimentelor în munţii Apuseni şi în Zarand, regiuni neproductive sub raportul agricol.

„Frăţia de cruce" de sub prezidenţia d-lui Amos Frâncu, şi însuş d. Amos Frâncu personal, s'au îngrijit până acum, în chip exclusiv, să îndulcească până acum suferinţele Moţilor. Dar, cantităţile de alimente trimise sunt ca o picătură de apă într'un ocean de nevoi dureroase.

Căci nu din toate părţile s'au depus aceleaş sforţări pentru a se veni în ajutorul Moţilor. Comisiunea judeţeană de aprovizionare din Turda, — după spusa d-lui Amos Frâncu n'a luat la timp măsurile de rigoare pentru a asigura mijloacele de transport necesare alimentelor cari vor sosi cu ajutorul vagoanelor căilor ferate. Deputatul Moţilor face şi de data aceasta un călduros apel la organele administrative judeţene pentru a înlesni transportul grâului şi porumbului în plasele Câmpeni, Abrud, Bala de Criş, Brad, de unde vin mereu ştiri îngrijitoare despre o înfometare sistematică.

Ni se va ierta şi nouă mărturisirea că ne-a înduioşat adânc această situaţie. Moţii, credincioşii şi aprigii Moţi, duc dorul rodului de aur al holdelor noastre şi invidiază prisosul hambarelor de pe câmpie...

Nădăjduim însă că strigătul de alarmă al d-lui Amos Frâncu va fi ascultat, şi se vor face toate sforţările pentru ca aprovizionarea munţilor Apuseni să nu sufere şi acum când pe tot întinsul ţărei nicăieri nu mai întârziază fantoma înfometărei.

Cel puţin astăzi, sub ocrotirea Patriei-mame, să nu mai auzim tragicul refren:

„Munţii noştri aur poartă..."

A.

O scrisoare deschisă ministrului-prezident Averescu

— In chestia „Uniunei maghiare" —

In legătură cu suspendarea activităţii „Uniunii maghiare", ziarele ungureşti au pornit o agitatşie pe cât de temerară pe atâta de nedemnă.

Ziarul „Ujsag" publică, prin pana ilustrului necunoscut Olajos Domokas chiar, — o scrisoare deschisă adresată ministrului prezident. Pe lângă falsificarea adevărului căutând analogie între actele de guvernământ de acum şi cele de sub fosta stăpânire ungurească, pe lângă necuviinţa, cu care aduce în discuţie persoana Regelui, întreg articolul e o înlănţuire de naivităţi, din cari reese totala nepricepere politică a autorului, care nu este întrecută decât de iresponsabilitatea cu care încearcă să ameninţe.

Se zice că în felul „Uniunii Maghiare" a funcţionat sub regimul unguresc „Partidul naţional român", desfiinţat din ordinul ministrului Hieronymi, şi-a continuat funcţionarea în secret, iar la înmormântarea prezidentului său: Dr. Ioan Raţiu, săvârşită la Turda, la care au participat toţi membrii partidului, s'a luat hotărârea solemnă ca partidul să-şi continue activitatea chiar şi în contra oprelistei ministeriale.

Să ne fie îngăduit să stabilim adevărul: „Partidul naţional român" era un partid compus din alegători numai în vederea alegerilor şi nimic mai mult. Dar compus în acest fel, era un adevărat partid politic, s'a născut din voinţa alegătorilor şi susţinut de alegători. Pe când „Uniunea maghiară" este o creaţiune meşteşugită a câtorva aventurieri politici, care nu a răsărit din manifestaţiunea liberă a voinţei alegătorilor maghiari şi care prin atributele ce şi le-a însuşit a depăşit mult marginile în cari un partid politic poate să se manifeste într'un Stat constituţional. Totuşi partidul naţional român, a fost privit întotdeauna ca un partid nepatriotic; reprezentanţii acestui partid au fost întotdeauna împedecaţi de a da măcar o singură dată faţă cu Regele lor; iar ministrul Hieronyimi a oprit funcţionarea acestui partid.

Un partid politic însă, care e alcătuit în baza legilor ţării din voinţa liberă a alegătorilor, desigur că nu poate fi desfiinţat prin simple ordine ministeriale. Alegătorii, cari au înfiinţat acest partid, şi după desfiinţarea lui l'au reînfiinţat din nou la Sebeş, deschis şi nu în secret, printre alegătorii români ai acestui cerc, nu s'a găsit, cu toate prigonirile şi terorizările, nici unul singur care să voteze candidatura chiar a ministrului Heronyimi. Cu toate acestea, partidul naţional, dela desfiinţarea lui, nu a putut ţinea nici o conferinţă fără învoirea prealabilă a guvernului.

Tot aşa de inoportună este şi încercarea d-lui Domokos de a prezinta într'o lumină simpatică toleranţa ungurilor, cari ar fi îngăduit ca la înmormântarea d-rului Raţiu la Turda, partidul naţional să participe la această ceremonie.

D. Domokos se face că nu ştie, ori crede că-l poate seduce pe generalul, când susţine că d-rul Raţiu a fost înmormântat la Turda când se ştie că bătrânul şi venerabilul prezident al partidului naţional a trebuit să părăsească Turda dinaintea vandalismelor ungurilor, cari i-au devastat locuinţa pentrucă a avut îndrăzneala să prezinte Tronului memorandul Românilor. De atunci s'a mutat la Sibiu, unde a şi decedat, fără să se fi reintors vreodată la Turda. Iar vandalismul ungurilor din Turda provocat de un act aşa de constituţional ca acela de a înmâna memoriul suveranului său, a fost urmat de vandalismul ungurilor de pretutindeni, cari nu au cruţat nici bisericile noastre, secondat de guvernul maghiar, care a ridicat noaptea din pat pe reprezentanţii Românilor pentru a-i aduce pe banca acuzaţilor, unde au fost, condamnaţi la zeci de ani de puşcărie.

După această mică excursie, ce să răspundem d-lui Domokos pentru necuviinţa, cu care încearcă să-l pună pe d. Jozsika alături cu M. S. Regele Ferdinand, — căci ambii fiind posesorii ordinului „Lâna de aur", în baza regulamentului acestui ordin pot să se adreseze reciproc simplu: „cousin" (vere)? Ori ce să răspundem acestui Domokos când se încearcă nici, mai mult nici mai puţin, decât să pună la îndoială, ori mai bine zis să înfiereze lipsa de curtuazie ce s'ar fi comis faţă de Unguri, când la adresa omagială trimisă de „Uniune" M. Sale nu s'a dat nici un răspuns? „Nu mai cu atât nu suntem mulţumiţi — scrie cu diplomaţie Domokos — că din vina administraţiei poştei nu va fi sosit la destinaţie telegrama omagială, ori că răspunsul Suveranului s'a rătăcit pe undeva, căci de un lucru suntem absolut siguri, că din partea M. S. Regelui nu a putut să rămână fără răspuns adresa omagială a-lor 2 milioane(?) de maghiari". Şi dacă totuşi, ar fi rămas fără răspuns — care-i atunci concluziunea?

Dar oare — „tertium — non datur?" Oare conţinutul acelei telegrame omagiale, — putut'a să aştepte vreun răspuns? Oare răspunsul ce l'ar fi primit nu ar fi putut fi interpretat de şi-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

reții maghiari ca o aprobare a înființării acestei „Uniuni", precum odinioară decorarea lui Jeszensaky au voit s'o interpreteze fără să țină seama de cuviința pe care o datorește unui cap încoronat, ca o desavuare din partea lui a politicei noastre naționale?

Insă de amenințările d-lui Domokos, nu dorim să ne ocupăm ci le înregistrăm simplu ca o probă de lealitate și patriotism. Astfel între altele ne spune că politica urmată față de „Uniune" „poate ușor să ducă la răsturnarea deplină a înțelegerii pacinice atât de mult necesare vieții de Stat". Mai departe se întreabă ce ar zice d. ministru president, dacă maghiarii, urmând pilda românilor, ar continua organizarea în secret a „Uniunii"? Mai apoi cere îngăduire pentru funcționarea „Uniunii", căci altfel maghiarimea va fi nevoită să apeleze la Regele și la Liga Națiunilor, pentruca astfel să-și dobândească drepturile asigurate în tratatul de pace". Ilustrul autor își încheie articolul așa: „până ce nu i se va îndeplini dorința aceasta, maghiarimea se simte străină în România.

„Din parte-ne, desigur, nu putem felicita maghiarimea pentru serviciile ce i le fac Domokos-ii presei maghiare. Cum și-or sămăna, așa vor mânca!

A. C.

Teatre ambulante

In legătură cu scandalul pe care-l înfățișează așa de des trupele de teatru ambulante, dl N. Iorga scrie următorul articol în „Neamul Românesc":

„Ardealul e străbătut, din când în când, de trupe de teatru ambulante.

Aceste trupe românești, căci de dânsele înțeleg a vorbi, au să lupte cu trupele maghiare cărora — și așa și trebue — li s'a îngăduit liberul exercițiu al artei lor. Daca ai noștri sunt răi, rușinea nu e numai a executanților incapabili, ci ea se resfrânge asupra nației întregi. Concetățenii noștri de altă limbă vor zice că nu suntem în stare a da alt teatru decât acesta și calomnia ticăloasă a „barbariei" noastre va fi reeditată.

Dar nu e vorba numai de cum joacă trupele românești care iau drumul provinciilor eliberate, ci și de ce joacă.

Si trebuie să fac constatarea că în cea mai mare parte a cazurilor repertoriul — obișnuitele adulteri „pariziene" — e deplorabil.

Si, cum multă lume nu știe că e aceia traducere, își închipuie că așa trăim noi în posositul „Vechiul Regat" și că așa recomandăm și fraților noștri să trăiască de acum înainte, în loc de cea mai păcătoasă a libertății lor proprii.

A predica nevoia altui repertoriu artiștilor înșiși, e zădarnic. „Artă pentru artă"... Si pentru ciș ig.

Dar publicul, el are cuvântul. Către dânsul mă îndrept. Sunteți, cum v'am crezut și cum v'am înfățișat totdeauna, curați în viața de familie și în toată viața privată, nu încurajați aceste stricăciuni. Iar, când buna voastră credință e surprinsă, fluierați.

Atunci, numai atunci, asemenea lucruri ori să se îndrepte.

ECOURI

Romanul necunoscut al lui Maupassant

Intre manuscrisele postume ale lui Maupassant membrii familiei au găsit nu de mult un roman intitulat „dr. Gloss Herzelius" pe care au oroi nu l'a consacrat marelui public.

Nepublicarea romanului se explică, în cercurile literare, ca un act reverențios din partea editorilor față de scepticismul lui Maupassant, deși lucrarea e o „povestire filosofică" între celelalte opere ale lui.

Subiectul acestui roman este luat din secolul al XVII-lea și a fost scris între anii 1875 și 1877

Mania ex-kaiserului Wilhelm

Astăzi Wilhelm, dacă nu are de citit cărți noui se ocupă cu tăiatul lemnelor.

A doborât mai mult de 4000 de copaci, i-a despicat, i-a tăiat cu ferăstrăul, a scos din ei scândurele și a gravat pe fiecare din ele inițialele W. Aceste scândurele le-a dăruit apoi celor ce îl solicitau câte un obiect spre amintire.

De pe urma acestei manii eximperiale, toate bucătăresele și servitorii castelului s'au ales cu inițialele cesaro-crăești celebrității apuse.

De citit nu citește decât studii militare, le citește cu multă atenție și le comentează aprins.

Nou mijloc de marcarea obiectelor metalice

Spre a marca aparatele și obiectele metalice, se întrebuința până acum piese de oțel având în relief emprenta dorită, peste care se bătea cu ciocanul spre a obține rezultatul voit.

Astăzi, grație unei noui descoperiri în această direcție, aceiași operație se face mult mai expeditiv și mai practic cu ajutorul unui creion gravor funcționând cu electricitate și put nd sluji în toate cazurile de acest fel.

O faptă pioasă

Tinerii cari învață la școala de preoție din Blaj s'au gândit la o faptă foarte frumoasă, care le face mare cinste.

Marele Bunea, mort în 1909, nu avea până acum nici măcar o cruce la căpătâiul mormântului său, — probabil în nădejdea că se va putea ridica cândva un monument de piatră.

Și era trist peste măsură să fie mormântul lui Bunea pustiu. De aceea elevii seminarului Bunelv stiri au dat unui meșter să facă, deocamdată o cruce frumoasă de lemn, pe care au și așezat-o la căpătâiul marelui răposat Miercuri, 30 Noemvrie, după amiazi, fiind de față mult norod din Blaj.

S'au cetit actenițiile morților și corul teologilor a dat răspunsurile la slujba de veci ică pomenire la înmormântare. Seminaristul Olteanu a ținut o frumoasă cuvântare.

Bun gând, frumoasă faptă!

Dela soc. „Astra"

Neagoe Basarab

— Conferințele d-lor Lapedatu și Sextil Pușcariu —

Vineri seara d-l Lapedatu, prof. Universitar și-a desvoltat conferința d-sale cu caracter istoric, vorbind despre întemeetorul Mănăstirei Curtea de Argeș, care a fost comemorat în ziua de 7 Octombrie.

D-sa arată că felul cum e înfățișat acest domnitor, al Munteniei ca o persoană preocupata numai de cele bisericești e complet întunecat el a dus și lupte de politică internă și externă.

Partea însă care îi este caracteristică e că el a voit să așeze în țară o temelie pacinică și viața poporului să înceapă dela educația poporului pentrucă el însuși avea o cultură aleasă care îl ridica deasupra contemporanilor.

In ce privește lupele politice Neagoe l-a început de îndată ce și-a luat mandatul și se arată mai îndrăznet atunci când se urcă pe scaunul domnesc.

Intreaga sa politică — susținută de Craioveni — a fost de a nu ajunge țara supusă uneia din cele 2 puteri: Austria sau Turcia, i de aceea îl vedem având legături de prietenie cu Ardelenii și Crații. Și astfel pe când Moldova se războia cu diferiți dușmani în Muntenia se tipăreau cărți se înălțau biserici și opere de artă, dintre cari cea mai de seamă e mănăstirea Curtea de Argeș, admirată de români și străini până în zilele noastre.

Astfel se explică de ce numele său a străbătut până în straturile poporului cari i-a creat frumoasele legende.

Urmașii săi însă nu au putut duce și mai departe opera începuta de el, dat fiind împrejurărilor și nenorocirilor ce au survenit. Astfel fiul său muri curând după ce luă domnia iar soția să se călugări după ce asistă la diferite scene dureroase din viața fiicelor lor. Totuși numele său nu se va putea uita încheie d-l prof. Lapedatu.

D-l Sextil Pușcariu, prof. universitar vorbind despre opera literară a lui Neagoe Basarab ar fi că criticile aduse până acum asupra cărții „învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său" au fost două. Una susținută de d-l Russo, prof. univ. în București, care spune că această carte ar fi fost scrisă de un admirator al lui Neagoe Basarab, un călugăr care ar fi trăit în secolul al 17-lea,

Altă părere este a învățatului bulgar Romanski care zice că lucrarea e scrisă de însuși Neagoe Basarab însă ea aparține literaturi slavone deoarece e scrisă în slavoneșe.

Faptul că lucrarea cuprinde unele părți din viața intimă a lui Neagoe Basarab și cari nu ar fi putut fi scrise de altcineva, ne permite să credem că ea e a acestui domnitor și aparține literaturii românești întrucât purcede de la un domnitor al românilor și se referă la sufletul lor.

Că e scrisă în limba slavonă, aceasta e datorită obicelului de pe acele vremuri din acele timpuri Cătând părți din lucrare se vede cum autorul pleacă de la concepția filozofică a datoriilor unui domnitor, arătând felul cum trebue să fie ținută Curtea, cum să fie primiți oaspeții și solii veniți dela popoare civilizate sau dela cele barbare. Se arată și cum trebue priviți săracii și ori-ce semen căci: „Omul e ca o picătură de ploaie pe streașina casei." Și numeroase alte citate ne arată concepția frumoasă despre lume pe care a avut-o acest scriitor dela începutul literaturei noastre — care concepție se vede în scrierile domnitorilor de mai târziu astfel cum avem pe Dimitrie Cantemir la începutul veacului al 18 și pe M. S. Regina Maria în zilele noastre.

Cetiți „Infrățirea"

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

Italienii despre țara noastră

Situația economică a României și posibilitățile ei de desvoltare. — Raporturile dintre vechea Românie și noile provincii alipite. — Problemele de după război. Reforma agrară. — Legăturile economice dintre Italia și România. — Cultura italiană în România.

In n-rul de la 14 Noembrie, ziarul „Il Tempo" din Roma publică un interview cu d-l Armando Casalini, unul din membrii misiunei italiene care a vizitat țara noastră în luna Septembrie.

După ce arată primirea entuziastă de care s'a bucurat misiunea în tot timpul călătoriei, d-l Armando Casalini spune următoarele cu privire la situația țării noastre: „Nu exagerez dacă voi afirma că România este o țară de mare viitor. Câteva date sânt de ajuns pentru a dovedi aceasta.

Noua Românie are o suprafață aproape egală cu aceia a Italii noastre (316,132 kp.), cu o populație însă de abia 17.393.233. Densitatea medie care resultă e de 57.6. și deși se prevede că în cincizeci de ani populația se va îndoi, totuși e foarte posibil ca între noi și România să stabilim un puternic și permanent curent de imigrațiune.

Cultura pământului are caracter extensiv, cu toate că cea mai mare parte a populațiunei locuește la câmp. Aceasta se explică firește prin slaba densitate a populațiunei Producțiunea cerealelor, care reprezintă 85 la sută din întreaga producțiune agricolă, dă 15 hectolitri la hectar.

Pe lângă aceasta, România are tot felul de bogății. Ea posedă mine de cărbuni, (antracit și lignit), cu o probabilă rezervă de 800 milioane de tone, zăcăminte de petrol pe o întindere de teren pe care ultimele cercetări științifice o fac să se urce la 150.000 de hectare, mine de aur, de asfalt, de mică, de plumb, de sare, de gaz natural, păduri imense și pășuni nesfârșite.

Trebue să ținem seama apoi că suprafața cultivabilă în România e de 25.667.770 de ha, și că sunt 7,669.342 ha. de locuri băltoase sau supuse inundațiilor care ar putea fi puse în stare de producție.

Raporturile dintre România veche și noile provincii alipite sânt din cele mai bune. Majoritatea poporului în noile provincii e românească. De sigur, în orașele mari din Transilvania, Banat și Bucovina (frumoase și bogate orașe) elementul maghiar și german a rămas numeros și ocupă locuri foarte bune, dar Românii, ca și Italienii, nu sânt de loc porniți spre persecuție. Dimpotrivă, sânt toleranți, cuviincioși și buni. Pe de altă parte, elementul german arată mereu dovezi de lealism (noi am avut prilejul s-o constatăm), așa că un modus vivendi nu pare greu de găsit.

Fără îndoială că noua și marea Românie, România Mare cum își numesc Românii țara lor, are de luptat acum cu probleme formidabile, dintre care cea dintâi este aceia a organizării. Inainte de război, România era o țară cu desăvârșire agricolă, cu o industrie foarte slabă și cu o clasă politică nedeprinsă cu marile probleme ale vieții industriale moderne.

Astăzi însă, România a devenit dintr'odată o țară industrială. Singur Banatul a adus cu el mai mult de 3000 de fabrici. E ușor de înțeles prin urmare ce mari obstacole au de trecut românii în momentul de față, dacă se ține seama și de toate celelalte dificultăți ale schimbului și ale transportului. Transportul în deosebi constitue o gravă problemă. Rețeaua de cale ferată română e de 12 mii de chilometri, adică ceva mai mult de cât jumătatea celei italiene. Materialul, stricat de războiu, este absolut neîndestulător. Navigația fluvială, pentru a lua o desvoltare mai mare, are nevoie de importante lucrări de canalizare și de drenaj. Totuși avem credința că România va ști să biruie și aceste încercări, și ca să ne întărim această credință e de ajuns să ne gândim la ce era România acum cincizeci de ani când s'a smuls de sub jugul stăpânirei turcești, și ce este astăzi. România a făcut minuni, și minuni va face și de acum înainte.

*

De altminteri, chiar în momentul de față România dă dovezi despre seriozitatea și puterea ei constructivă. Cu toate frământările din Orientul slav cu care România se găsește în direct contact, și cu toată situația nestatornică din Europa și Balcani, România e în acest moment țara cea mai liniștită din lume. Românii lucrează cu îndârjire. Prin reforma agrară, un act de înțeleaptă energie latină, România a mărit dragostea de pământ a clasei țărănești.

Cronica politică

Al cincilea comunicat. — Sfatul parlamentar al partidului țărănesc basarabean, întrunit la Chișinău sub președenția d-lui I. Inculeț a cercetat din nou situația politică și a publicat un comunicat prin care amenință hotărârea definitivă de a nu lua parte la lucrările Parlamentului societăței „Reșița“

Acesta este al cincilea comunicat, a cincea lovitură, dată actualului regim prezidat de d-l general Averescu. Binevoitorii partidului poporului se mângâiau cu credința că manifestarea hotărâtă a partidului liberal care a urmat deschiderei Corpurilor legiuitoare, va rămânea izolată, și partidele Unirei se vor îndura să discute dacă nu e cazul să se reîntoarcă alături de partidul țărănesc, în Camera prezidată de d-l Duiliu Zamfirescu.

Lucrurile nu s'au întâmplat așa. Nici partidul naționalist democrat, nici partidul național din Ardeal, nici partidul țărănesc din Basarabia, nici partidul democrat din Bucovina, — niciunul din partidele cari au prezidat la închegarea României într'un singur Stat, — nu iau parte astăzi la ședințele Parlamentului și refuză pentru totdeauna să revină acolo.

Lipsește d-l I. Brătianu cași d-l N. Iorga, lipsește d-l Iuliu Maniu cași d-l Vaida-Voevod, lipsește d-l I. Nistor cași d-l I. Inculeț. In schimb, guvernul d-lui C. Argetoianu, plin de păcate și de nepricepere, crede că-și poate salva zilele la brațul d-lui dr. N. Lupul și cu sprijinul d-lui C. Stere . . .

Sfârșitul acestei situații îl poate prevedea oricine.

„Studenții români vor să ne părăsească“

— La aceasta îi silește valuta —

Sub acest titlu ziarul francez „L'intransigeant“ publică următoarele:

„Sunt în Franța 300 de studenți; peste 500 urmează cursurile Universităților din Paris.

Să-i pierdem oare?

Situațiunea lor bănească e, de fapt, lamentabilă, dezastruoasă. Leul românesc care, înainte de răsboiu, valora cât francul nostru, acum abia mai echivalează cu câteva centime.

Până mai deunăzi, bănească starea lor deși era extrem de anevoioasă cu ajutorul dat de legațiunea română — adică în moneta franțuzească vre-o 400 franci pe lună — totuși studenții trăiau oarecum și își puteau continua în tihnă studiile. Aceasta era, desigur, o favoare.

Or, iată că din motive de economie bugetară, li se suprimă și această resursă.

Fi-vor siliți, acum, să părăsească Franța, ducându-se, bunăoară, în Germania — singura țară unde leul are o apreciabilă valoare?

Nici că gândesc să se reîntoarcă în țara lor unde li se simt Universități speciale, unde nu e o școală centrală nici școale miniere și unde nu au putința să-și treacă doctoratul.

Mai mult chiar: cărțile franceze, din pricina valutei extraordinare sunt inaccesibile în România — ceeace nu e cazul cu cele germane cari pot fi cumpărate pe un preț convenabil, fapt ce amenință serios raporturile intelectuale.

Să fie oare imposibilă remedierea acestei situațiuni înainte de-a se agrava? înainte ca „ruptura“ intelectuală să se fi produs?

România e singura țară „franțuzită“ din Orient. Acolo apar, în limba noastră, două gazete. In sensul propriu al cuvântului, influența germană, italiană sau engleză nu există, sau, mai bine zis, nu mai există.

Această Românie aspiră să-i păstreze influenței franceze locul ce i l-a dat. Dacă studențimea română părăsește Franța, fără îndoială că ambele Țări vor avea de suferit urmări din cele în ce mai dureroase.

Cum să le menținem studenților români privilegiul de a-se adăpa la izvorul culturii noastre?

Un singur mijloc este: guvernul român să revină la subvențiunea acordată. Românul care vine să învețe în Franța știe să-și impună privațiuni — se va restrânge să trăească și cu puținul, dar trebuie cel puțin să-l ajutăm la aceasta.

Noi, francezii; avem credite de propagandă și ele nu vor fi mai bine folosite ca în cazul de față“.

Știri și fapte politice

Intreaga presă bucureșteană comentează retractarea făcută de d. general Averescu la Cameră asupra declarațiilor pe care le rostise cu prilejul consfătuirei majorităților parlamentare. Credem că o caracterizare mai bună a acestor comentarii n'o putem face altfel decât reproducând părerea ziarului „Universul“ ale cărui legături cu d. Take Ionescu sunt în deobște cunoscute. Iată ce scrie „Universul“:

„Din felul cum este redactată această declarație, reesă o retractare asupra celor declarate la consfătuirea majorităților, și o abdicare completă în mâna Regelui, în cazul când Coroana ar dori să uzeze de prerogativa pe care o are în privința schimbării guvernelor.“

*

In ultima ședință a Camerei, d. D. Ioanițescu, vicepreședintele Adunărei, a anunțat o lungă interpelare cerând guvernului să lămurească ce sunt actualele Corpuri legiuitoare: au dreptul să modifice articole din Constituție sau trebuiesc să se mărginească a face strigările legale pentru convocarea unei Constituante?

Desigur d. general Averescu va fi foarte încurcat când va trebui să răspundă ce rost are Parlamentul d-sale. Deocamdată ceeace știu e că, până la chestiunea Constituției, Corpurile legiuitoare de astăzi au votat... „Reșița“. Credem că e o muncă destul de rodnică pentru actualii aleși ai națiunei.

*

D. deputat V. V. Haneș a fost ales secretar al comitetului executiv al partidului țărănesc. E o dreaptă răsplată, — deși cam întârziată. — a activităței d-sale în comisia examinatoare dela azilul „Elena Doamna“...

In altă țară, d. Haneș ar fi fost exclus din învățământ, pentru purtări imorale. In partidul țărănesc, d-sa e înaintat în grad. Hotărât lucru, oamenii „noi“ sunt singurii cari mai pot îndrepta moravurile noastre.

Ultimele urme de feudalism au dispărut și dacă la început fărâmițarea pământului a adus o scădere a producțiunei agricole, în ultimul an s'a putut constata o bună și bogată recoltă.

Aceasta reformă, efectuată chiar în timpul răsboiului, în 1917, a asigurat României pacea socială.

Care ar putea să fie raporturile economice între Italia și România? Avem la București reprezentanți foarte buni ca Excelența Sa Francilius și doctorul Paleani, atașat comercial, cari cunosc destul de bine situația și cari desigur, n'au pierdut din vedere să dea informații guvernului nostru.

In afară de schimbul comercial, care ar putea să fie activat cu mult folos, România posedând din belșug multe din materiile pe care Italia nu le are (grâu, petrol, cărbune), iar Italia putând să exporte în România lucruri care acesteia îi lipsesc ca mașini agricole, țesături de bumbac etc. nu e nimeni care să nu vadă posibilitatea pe care o avem de a introduce în România elemente tehnice și brațe de lucru specializate. Sânt în România atât a lucruri de făcut care ar putea absorbi foarte mult element italian spre folosul reciproc al ambelor țări.

Dar Italia mai are și o altă datorie. Este dureros să constatăm de pildă că în România cultura italiană e foarte puțin răspândită, deși Românii învață cu ușurință limba italiană și foarte mulți o vorbesc. Vitrinele tuturor librăriilor române gem de cărți franceze, dar o carte italienească se găsește cu mare greutate.

E aceasta o anomalie pe care editorii și librarii italieni ar putea s-o îndrepte cu puțină bunăvoință, mai ales dacă s'ar da și sprijinul necesar din partea autorităților.

Citiți „Infrățirea“

Comunicatul partidului Unirii basarabean

E hotărât la campania de răsturnare a guvernului

Partidul țărănesc din Basarabia de sub conducerea d-lor Pelivan și Inculeț solidarizându-se cu atitudinea luată de celelalte partide ale Unirei, a dat următorul comunicat:

„Sfatul parlamentar al partidului țărănesc basarabean, în ședința dela 30 Noembrie a. c. constatând că situațiunea generală s'a agravat și mai mult decât în Iulie, când s'a retras opoziția din Parlament, rămâne hotărât de a nu participa la lucrările Parlamentului Reșița și de a duce lupta mai departe pentru răsturnarea acestui guvern incapabil, care a compromis cu desăvârșire interesele țării.“

Rezultatul alegerilor dela Camera de comerț și industrie

O constatare tristă. — Din preliminările alegerilor. Cine a făcut alegerile și care este scopul urmărit. Cine a luat parte la alegeri. — Cum au decurs ele Atmosfera după alegeri.

Am lăsat să treacă câteva zile dela alegere, pentru a nu reda stupefacția comercianților și industriașilor după rezultatul alegerilor, ci pentru a da acestora timp să chibzuiască, neinfluențați de presă, asupra măsurilor ce sunt a se lua.

Acum, când valurile s'au liniștit, este bine să aruncăm o privire generală asupra modului cum au decurs alegerile, asupra rezultatului pe care l-au avut cum și asupra măsurilor la cari se gândesc cei în drept.

O CONSTATARE TRISTA

Nu mai încape nici o îndoială pentru oricine a urmărit alegerile, că rezultatul lor constituie o atingere a prestigiului nostru, sau, cum se exprimă unul din protestele cari au fost înaintate Prefectului, în calitate de comisar al Guvernului, „o sfidare“ la adresa elementului românesc.

Este adevărat că ungurii au respectat paritatea, dar înlăuntrul acestei parități ei au ales pe aceia dela cari aveau de întâmpinat o cât mai mică rezistență din punct de vedere național și cari, cu foarte puține excepțiuni, nu pot fi calificați nici ca cei mai valoroși reprezentanți ai comerțului sau ai industriei românești.

Căci un funcționar de bancă, chiar procurist al unor depozite de materiale, nu poate fi adevăratul comerciant — oricât s'ar intitula „mare comerciant“, după cum atâția alții nu se pot intitula reprezentanți ai industriei. Așa de caraghios au stabilit ungurii listele, ca că fie în concordanță cu vederile lor, încât pe un comerciant, bine cunoscut ca atare, care s'a înscris el însuși în listele comercianților, votând la secția comercianților, unde, în paranteză fie zis, a obținut un singur vot, probabil al său personal, a ieșit ales pe lista industriașilor români cu 539 voturi, când el nici odată nu a fost industriaș și prin urmare nici nu poate reprezenta în cameră această ramură economică.

Se vede dar limpede voința ungurilor, ca, trecând peste orice considerente, să complecteze listele numai cu persoane, care le sânt pe plac.

Așa se explică că comercianții și industriașii de frunte au ajuns sau numai între „membri supleanți“, sau, dacă au fost cunoscuți ca buni români, n'au avut decât atâtea voturi, cât trebuia ca să... cadă.

DIN PRELIMINARILE ALEGERILOR

Dar acest rezultat ungurii nu l-ar fi putut obține, dacă nu se făceau greșeli înainte de alegeri.

Aceste greșeli sunt de mai multe feluri și au fost făcute de diferiți factori.

In primul rând, nu putem scuti pe Comisarul Guvernului, d. Prefect Meteș, de reproșul nostru.

Este drept că d-sa a avut cea mai mare bunăvoință, dar modul cum a condus tratativele înainte de alegere și modul cum le-a terminat, a făcut ca să ne pomenim cu rezultatul știut.

Vom preciza:

Prefectul, de vre-o lună de zile, a convocat diferiții reprezentanți ai mișcărilor economice la d-sa căutând să realizeze o apropiere în folosul unei cât mai bune reprezentări în Cameră.

Prefectul a declarat dela început că nu urmărește scopuri personale, ci numai interesele acestei instituțiuni care trebuie să fie la înălțimea chemărei ei. Pe baza aceasta s'au dus tratativele, și, la un moment dat, ele amenințând să nu ducă la nici un rezultat din cauza recalcitranței și terorizărei a doi domni avocați unguri, cari se erijă unul în conducătorul comercianților și celalt în conducătorul micilor industriași, Prefectul a propus să i se înainteze listele fiecărei grupe, ca din aceste liste să stabilească, desinteresat, și în modul cel mai obiectiv, o singură listă definitivă pe care să o supună spre aprobare factorilor cari au luat parte la aceste consfătuiri.

Aceasta era ultima hotărâre luată în urma căreia toate asociațiunile, Reuniunile și toți factorii chemați și-au înaintat listele.

Totul ar fi dus poate la un sfârșit, dacă în ultimul moment d. Prefect nu ar fi renunțat — din motive pe cari nu le cunoaștem încă — la alcătuirea acestei liste independente, care ar fi avut desigur adeziunea și

sprijinul tuturor elementelor interesate.

In aceste condițiuni a sosit ziua alegerei. Cei câtiva demagogi cari au lucrat de luni de zile pentru a-și asigura succesul, aveau situațiunea în mână, căci marii industriași, români sau minoritari, nici Reuniunea comercianților români, nici celelalte elemente de ordine nu au făcut vre-o propagandă, așteptând cu încredere deciziunea Prefectului care — toți erau siguri — va corespunde întru totul exigențelor adevăratei vieți economice.

De abia în noaptea care a premers alegerei, câțiva dintre comercianții și industriașii români, văzând situațiunea deplorabilă în care au fost lăsați, s'au organizat lista făcută peste noapte, cu propaganda făcută în câteva ore, a dat comercianților români între 35 și 93 de voturi, iar industriașilor între 240 și 248 de voturi.

Acest rezultat înseamnă că dacă acestor elemente nu li s'ar fi legat mâna cu promisiunea unei liste fixate de oficialitate, ci, prin propagandă făcută la timp și ajutați și de marii industriași, cari știut este de ce contingent de alegători pot dispune la un moment dat, puteau avea majoritatea.

Aci trebuie observat, că marii industriași unguri, vrând să respecte măsuri luate de Prefect, nu au făcut nici un pas, ci s'au mulțumit numai să desemneze pe delegații lor pentru eventuala formare a listei. Văzând însă că aceasta până în ultimul moment nu se face, s'au abținut cu totul dela alegeri, au protestat contra modului cum s'au făcut aceste alegeri și sunt deciși să demonstreze nu numai cu o pasivă rezistență ci să aducă și cazul la cunoștința guvernului, cerând sancțiuni.

CINE A FACUT ALEGERILE ȘI CARE ESTE SCOPUL URMARIT

Alegerea pentru Camera de comerț și industrie care a avut loc poate fi calificată ca opera celor doi avocați maghiari de cari am vorbit mai sus. Numele lor este: Dr. Pap Sandor și Dr. Nagy Janos. Aceștia — rămași fără clientelă, — și-au făcut o plăcută îndeletnicire din a „conduce" viața economică. Unul a îmbrățișat chestiunea comercianților și el este acela, care l-a adus pe Heves Josif în costum național maghiar la deschiderea Târgului de mostre, iar cellalt a putut ajunge conducătorul micilor industriași prin faptul că aceștia sunt foarte încântați când pot bea „servusz" cu un „doctor" care mai are și meritul de a fi un dușman declarat al românilor.

Este știut apoi câtă influență au frazele bombastice și demagogismul la micii indutriași.

Ei bine, acești doi domni, pentru a străbate în Camera de comerț și industrie — căci altfel desigur că nimeni nu i-ar fi primit, ci i-ar fi trimis la baroul avocaților — au făcut propagandă de luni de zile, punând chestiunea alegerilor pe teren național-maghiar, și nu economic. Acești doi domni au fost aceia, cari, la conferințele ținute la Prefectură, au avut o atitudine din cele mai provocătoare, fapt care a făcut să fie desaprobați de toți câți au luat parte la aceste conferințe, atât de români cât și de ungurii serioși și loiali, cari nu voiau decât o adevărată Cameră de comerț și industrie.

Ei bine, aceiași indivizi, cari nu au reprezentat și nu vor reprezenta nici odată ceva în viața economică, intitulându-se unul tâmplar și altul expert al unei case de amanet, au fost într'adevăr dictatorii alegerei.

CINE A LUAT PARTE LA ALEGERI

Dacă s'ar consulta listele trecutelor alegeri, se va vedea, că numărul alegătorilor pentru Camera de comerț și industrie nu a trecut, în ceia ce privește comercianții și industriașii, de 240.

La ultimele alegeri însă au votat: 678 comercianți și 904 industriași sau, în total — 1582 alegători. Este oare admisibil ca din 1913 până astăzi numărul comercianților și industriașilor adevărați să se fi urcat de 7 ori?

Noi credem că nu, ci explicația numărului extraordinar de mare al votanților trebuie căutată în altă direcție.

Este adevărat că legea actualmente în vigoare pentru alegerile de Cameră de comerț este cât se poate de largă, ea dând unui mic meseriaș aceleași drepturi, adică tot atâtea voturi cât și celei mai mari societăți anonime care are mii de lucrători în uzinele ei, dar nu aceasta este cauza principală a rezultatului de sus, ci cu totul alta.

Pe când la alegerile trecute nu se prezentau decât adevărații comercianți și industriași la vot, de astădată, printr'o curioasă iș până la un punct ridicolă interpretare a dreptului de alegător, au fost aduși la voturi: precupeți, vânzători ambulanți, vânzători de ziare, femeile de piață, și se știe doară, că aceștia pot da la un moment dat sute de voturi din moment ce le admiți de a fi comercianți. Secția industrială a fost și mai oropsită, grație muncei rodnice a avocatului Nagy Janos.

El ne-a adus la vot: tăetorii de carne din abatorii, vânzătorii ambulanți de spirtoase, bragagii, curățitorii de mațe din hale, curățitorii de coșuri de fum și ca să aibe în mod sigur majoritatea, ne-a arătat că și „curățitorii de ghete" pot fi industriași, dacă d. Nagy voiește aceasta.

Numai așa se explică numărul de 904 „industriași", căci nu va crede nimeni că orașul acesta posedă mai mulți industriași decât comercianți.

Și ceea ce s'a remarcat și a fost adus la cunoștința Prefectului, este că cea mai mare parte din acești „industriași" improvizați se prezentau cu câte o fițuică în mână în care era scris numele și „calitatea" fiecăruia. De multe ori însă și fără aceasta, erau „recunoscuți ca buni de votare" de chiar acest Nagy Janos.

Pentru încheierea acestui articol, trebuie să observăm că acest domn Nagy Janos a intrat în mod ilegat în sala de vot și în mod ilegal a influențat alegerile.

In fine, îi recomandăm numitului domn pentru proximele alegeri un lucru: să nu uite „cavalerii de industrie", căci aducându-i și pe aceștia, desigur va ajunge la peste 1000 de voturi.

CUM AU DECURS ALEGERILE

Localul în care au avut loc alegerile nu era „propriu pentru aceasta. Intrarea printr'o sală îngustă, întunecoasă, unde nu se vedeau placatele indicatoare „pentru comercianți" și „pentru industriași", a adus după sine zăpăceală, îmbulzeală, scandaluri, certe și chiar bătăi. Dar rezultatul acestei greșeli a fost, că foarte mulți industriași au votat la secția comercială și viceversa.

Aceasta putea fi evitat făcându-se două secții de vot, în clădiri deosebite, anunțându-se la timp care este cea a comercianților și care este cea a industriașilor.

Pe urmă ar trebui precizat cine este industriaș și cine comerciant, căci am văzut la unele secții că vânzătorii simpli erau trecuți la „industriași" pe când unui explorator de păduri evreu, nu i s'a permis decât cu greu votarea la industriași, cu toate că omul arăta că are ferestreu în funcție, că este prin urmare industriaș cel puțin tot atât cât este văxuitorul de ghete.

Nu putem descrie toate scenele cari au avut loc cu ocaziunea acestor alegeri. Cert însă este că au fost cât se poate de instructive pentru alegerile viitoare. Cei chemați își vor spune cuvântul în această privință.

ATMOSFERA DUPA ALEGERI

Nu am întâlnit — în afară de domnii Pap și Nagy — un reprezentant al comerțului și industriei, care să fie mulțumit cu rezultatul acestor alegeri. Chiar dintre cei aleși ne-au declarat unii că nu pot considera ca o onoare de a fi aleși în felul cum s'au făcut alegerile.

Toată lumea este de acord asupra faptului, că o nouă alegere se impune. Proteste au fost înaintate atât domnului Prefect, în calitate de Comisar al Guvernului, cât și ministerului de industrie și comerț la București.

Această alegere, pe cari mulți o califică o monstruozitate prin faptul că toemai elementele cele mai de seamă ale vieței economice nu sunt reprezentate acolo unde le-ar fi locul, va fi desigur anulată.

In caz de se dispune o nouă alegere, este de dorit ca aceasta să se facă în condițiuni serioase, admițându-se la vot numai acele elemente, cari într'adevăr fac parte din comerț și industrie și cari și până acum au luat parte la viața economică a acestui oraș.

REP.

DACA DOREȘTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

Informații

Unele ziare din Ardeal se arată emoționate de urmările pe cari o să le aibă nereușita în alegerea de vice președinte al Camerei, a d-lui Ilie Dăianu, protopopul Clujului. Parlamentarii ardeleni din majoritate ar fi, adică, supărați că nu sunt reprezentați la prezidenția Adunărei deputaților, prin niciunul dintre ei. Sunt foarte probabile câteva noui demisiuni din partidul poporului din Ardeal.

*

Directoratul general al agriculturei a luat măsuri pentru cercetarea județului Salaj, în vederea înființării de centre de cultură pentru răspândirea sericiculturei și în alte regiuni.

*

Dela 1 Mai 1921 și până la 15 Noembrie 1921 s'au exportat din Banat și Ardeal în total: 32,415 porci, 26,006 boi, 1959 oi, 1192 vaci, 302 bivoli, 71 tauri improductive și 30 bivolițe.

*

Auditorii cursului administrativ de notari din Făgăraș și-au propus să se constituiască în o societate culturală literară.

Bazele ei au fost puse în ziua de 12 luna trecută și va fiina sub denumirea „Cursul de notari Dacia-Traiană" sub prezidenția d-lui E. Isac.

*

Primăria locală a primit un număr de tablouri alegorice „I. D. V." și cari se vând în folosul acestei societăți naționale.

*

Elevii conservatorului de muzică și artă dramatică s'au constituit în societate cu scopul de a organiza conferințe în cari să se desvolte subiecte apropiate de această ramură și urmate de producțiuni artistice.

*

D. Pop, primarul orașului a plecat eri la București, pentru a supune aprobării proectul clădirelor cu etaje în Cluj și pentru a se statornici dările pe cari orașul are drept să le încaseze față de noua lege financiară.

*

O delegație de mici neguțători din Cluj s'au prezentat Administrației Financiare locale cerând ca în locul registrelor pentru cifra afacerilor să plătească un impozit global conform art. 7 din noua lege financiară.

*

Miercuri seara, trupa teatrului național local va reprezinta la teatrul din Oradea-Mare, frumoasa piesă de Henri Battaille: „Marșul nupțial".

*

Ministerul Cultelor și Artelor publică concurs pentru ridicarea Monumentului Unirii în Alba-Iulia. Machetele se vor prezenta cel mai târziu până în ziua de 15 Ianuarie curent în rotonda Ateneului Român. Dimensiunile proectelor sunt lăsate la aprecierea concurenților.

Juriul însărcinat cu examinarea și clasarea lucrărilor se va întruni în ziua de 18 Ianuarie.

Lucrarea clasată întâia va fi executată. Fondul destinat pentru acest Monument este de 500.000 lei.

Comisiunea de export, instituită de ministerul de industrie și comerț, a hotărât, în ultima-i ședință să nu se mai accorde autorizațiuni pentru exportul de ouă, untură, carne de porc și ori e aliment de prima necesitate până ce nu se va fi dovedit că țara e suficient aprovizionată.

*

Stațiunile de cale ferată, cari manipulează serviciul de poștă, au fost avizate să nu mai primească pachete mai grele de maximum 20 kgr, fiecare pachet.

*

La București a încetat din viață generalul de brigadă Bârsescu, fratele marei noastre tragediane Agatha Bârsescu, despre care nu se știe nimic.

*

Aflăm că autoritatea industrială de I-a instanță a trimis medicilor din localitate câte-un „aviz" încunoștiințându-i că potrivit regulamentului orășenesc vor fi impuși să plătească o taxă pentru înscripțiunile lor, puse în dreptul locuinței.

Dispozițiunea aceasta e considerată de corpul medical ca o jignire adusă demnității lor de intelectuali, puși alături de cei cu firma comercială sau industrială.

„Asociațiunea medicilor" a fost sezizată de acest fapt.

*

La ceaiul dela legațiunea italiană din Capitală a luat parte și M. Sa. Regele însoțit de A. S. R. principesa Marioara.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 398

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Luni: 6 frumoasă dramă, montajea casei Emelka „Sărbătoarea Roselei" în rolul principal Lya Mara.

*

In CINEMA UNIVERSITATII se va reprezenta Luni senzaționala dramă a casei Pathé „Moștenirea" în rolurile principale Louis Legraye și Duquesne.

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Luni continuativ „Micuța Baby".

*

Curs de croitorie, desemn industrial și tehnologia meseriașilor, de pelerie pantofari, și cizmari, să va începe în 15 Dec. va dura 3 luni seara dela 6—8 gratuit.

A se anunța în str. Mico No. 54.

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasica și națională.
Se servește cină de teatru etc.
103. Serviciul prompt.

Medicamentul
sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".
4—15

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

5 Decembrie, 1921

Japonia a solicitat din nou prin reprezentantul său Conferinței de la Washington sporirea tonagiului maritim. Pe de altă parte delegații tehnici americani și englezi au găsit nepracticabilă suspendarea pe timp de zece ani a construcțiunei vapoarelor de răsboi, — ei fiind de părere că proectul Hughes trebuește modificat.

Toate acestea sunt indicațiuni că Statele participate, pare că tind să zădărnicească succesul Conferinței.

Aliații au somat Germania ca să achite plata reparațiunilor de răsboi. Anuitățile pe Ianuarie și Februarie se ridică la suma de 700 milioane mărci în aur,

Guvernul german n'a răspuns încă. El mai speră în sprijinul Angliei care ar fi de părere să se acorde Germaniei o nou păsuire de plată.

Guvernul elen a communicat oficial Cabinetului din Londra, că Grecia este dispusă să primească mediațiunea Puterilor aliate în conflictul cu Kemaliștii,

Dorința de pace a greciei este pusă în legătură cu ofensiva în stil mare pe care o pregătesc Kemaliștii în Asia-Mică.

La Viena au isbucnit grave turburări. Lucrătorii social-democrați și comuniști au declarat greva, dedându-se la excese de stradă.

Mai multe instituțiuni au fost atacate. Guvernul a luat riguroase măsuri. Se vorbește de declararea stărei de asediu.

Ultimele știri arată că ordinea a fost restabilită, Parte din lucrători sau reîntors în fabrici.

Turburările acestea sunt puse în legătură cu acțiunea comunistă.

„Țara plângerii"

Infometarea munților Apuseni. — Un apel al d-lui Amos Francu, deputatul Moților. — Ce s'a făcut, și ce e nevoie să se facă.

D. Amos Francu, deputat, publică în ziarul „Dacia" următorul apel, atrăgând atenția autorităților și a opiniei publice asupra situației grele în care se găsește populația munților Apuseni din pricina lipsei de alimente:

In legătură cu cele publicate de noi asupra mizeriei în care trăesc Moții din Munții apuseni, primim următoarele rânduri din partea d-lui deputat Amos Francu:

Moții și cu personal suntem nestârșit de îndatorați pentru strigătul de alarmă dat de presa independentă și în special de „Dacia" despre înfometarea ce s'a produs prin concurența acelora, ce caută a specula alimentarea Românilor din munții apuseni, eroii martirizați ai Românieî liberate.

Sistemul de permise și comisariate a regimului trecut, grevele de sub guvernul anterior și dificultățile de comunicație sub guvernul actual au creat o stare de înfometare generală, dar mai ales la orfani, văduve și invalizi și-au favorizat o specula neomenoasă a alimentelor în Munții apuseni și Zărand, regiuni neproductive sub raportul agricol și neexploatate sub raport minier și forestier și a economiei de vite. Cu toate acestea, federala cooperativelor din „Munții apuseni", primită la intervenția mea în „centrala cooperativelor sătești" și intervenția câtorva din miniștri, ca să se dea cu precădere vagoanele de Banca Românească, au ușurat în câtva situația insuportabilă, iar „frăția de cruce" a încercat totul pentru a alina soarta moților nevoiași.

Astfel grație unui vagon de alimente și rufe dăruită de M. S. Regina, miloasa „Doamnă" a munților apuseni, cari s'au distribuit la Paștile anului 1920 prin o delegație compusă de subsemnatul președinte al „frăției de cruce" asistat de dd Radu Rosetti și col. Lupaș cu intervenția autorităților administrative, modestul rezultat al festivalelor de la București și Iași, organizate sub patronajul M. S. Regina și mai presus de toate contribuirea de cinzeci de mii de lei acordat motu proprio din fondul de propagandă de Ministrul de interne d. C. Argetoianu, și afectat „frăției de cruce", au uscat multe lacrămi și au desclestat multe guri ale moților, orfani, văduve și invalizi din plasa Câmpeni, patria lui Horia din Albac și a lui Avram Iancu din Vidra.

In iarna anului defață din această sursă a binevoit a cumpăra d-l ministru Trancu-Iași, prin organele sale 2 vagoane porumb pentru suma de trizeci mii lei puse la dispoziție prin fondul „frăției de cruce", iar d-l ministru de răsboi prin garda de pază au asigurat cu cesul transportului, a cărui cost a fost achitat prin d-l ministru Trancu-Iași, ca în cele din urmă după un volaj de mai multe luni să poată fi împărțite la cei nevoiași și prin organele administrative și sub controlul delegației locale a „frăției de cruce" în cea mai critică epocă. In toamna anului actual se vor lua măsuri, ca din restul de douăzeci mii lei puse la dispoziția „frăției de cruce" din darul d-lui ministru C. Argentoianu și depuse în cont curent la Banca Comercială Română să se trimită oarecare alimente pentru cei nevoiași din țara Moților. Asta însă este și rămâne o picătură în mare. Nenorocirea este că comisiunea județeană din Turda, nu a luat măsuri la vreme ca augajând pe oricare din grupurile de speculatori, ce aspiră la alimentarea vlaga moților, să transporte în munți grâul și porumbul necesar pentru hrană. Iar prohibițiunea de transport dintr'un județ în altul, a împedicat alimentarea cu propriile mijloace ale moților a fi foarte redusă în urma situației fatale create exportului de vite din Ardeal, pe când piața Câmpeni dispune de un enorm șiroc de vite, ce se prăpădește din lipsa și scumpetea nebună a nutrețului. In situația penibilă astfel creată numai ajutorul și creditul acordat cu largă bunăvoință la intervenția mea personală prin centrala cooperativelor sătești, care a pus la dispoziția federalei „Munți apuseni" 15 vagoane de grâu din județul Olt, ce se găsesc în drum, și creditul acordat de două sute mii cooperației „Valea Arieșului" pentru întreprinderi forestiere au putut ușura pentru moment situația. Rămâne acum ca organele „sindexului" și administrația județeană și de plasă să se trezească la sentimentul datoriei și să îngrijească imediat de transportul grâului și porumbului necesar în plasele Câmpeni, Abrud, Baia de Criș Brad, Baiș oară, Țara Cașului și Maramureșul de unde vin la fel știri alarmante de înfometare sistematică la președinția „frăției de cruce". Nu mă îndoesc că comisiunea superioară din min. de interne sesizată, asupra stărei grave de lucruri la toată populația muntoasă din Transilvania, va lua grabnice măsuri de energică îndreptare și pentru hrană și pentru înfrânarea speculei locale, iar „frăția de cruce" va încerca cu ajutorul binefăcătorilor săi, cum sunt mai multe institute de bani în frunte cu Banca Națională și Banca Românească, să vină în ajutorul celor oropsiți uzând de intervenția administrației și controlul public.

Știri externe

Presa londoneză vestește că Lloyd George va pleca în curând la Wasc ington, unde va sta mai mult timp.

■

Lloyd George și-a asumat conducerea unei acțiuni menită să elibere e lumea din haosul politic prin restaurarea schimbului internațional.

■

Din cei 237 ostateci ucraineni uciși din ordinul sovietelor, majoritatea aparține intelectualității ruse.

■

Comisiunea pentru politica externă a Camerei ce oslovace a ratificat tratatele de comerț cu România și Italia.

■

Delegația franceză și cea kemalistă, s'au întrunit în ziua de 26 Noembrie la Bazanet. Ele s'au înțeles asupra modalităților d executare a acordului francoturc.

■

Consiliul de miniștri bulgar pe teritoriul bulgar a îngăduit să se stabilească 7000 oameni din armata lui Wrangel cari vor sosi în Galipoli. Pentru întreținerea lor pe, timp de un an, corpul diplomatic rus, va avansa suma de 4 milioane franci francezi.

•

Asasinii lui Dimitroff sunt macedoneni din banda lui Alexandroff. Unul din asasini a fost arestat. Au mai fost arestate încă câteva persoane în legătură cu atentatul.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

D-l Titulescu, ministerul de finanțe, sosește în astă seară venind dela Paris.

Suntem informați că misiunea încredințată d-sale a eșuat complect.

Ministerul de finanțe revine în țară pentru a limpezi chestiunea reformelor fiscale renegate de guvern și de parlamentul care le-a votat.

Demisiunea d-lui Titulescu este sigură.

■

D-l generalul Văleanu, Ministrul comunicațiilor a obținut un concediu de 15 zile pentru a participa la înmormântarea fiului său la Paris.

Interimatul va fi ținut de d-l C. Argetoianu.

■

Leul a fost cotat la Paris 10 și jumătate, iar în Capitală 11 centime.

•

Landru aventurierul ucigaș de femei a făcut recurs în contra sentinței prin care a fost condamnat la moarte.

•

Direcțiunea sanitară a dat un nou comunicat prin care sfătuiește pe bolnavi să nu plece la Olănești, unde sunt lipse de case și îngrijire.

Contrar se vor lua măsuri energice.

D-l dr. Pățureanu este așteptat în Capitală de o comisiune științifică.

■

In ședința secretă a Senatului d. raportor Cantili a cetit textul adresei de răspuns la Mesagiu, care s'a aprobat întocmai.

Mesagiul reînoește expresiunea de dragoste și devotament față de Coroană.

Primește cu reală satisfacție asigurările relațiunilor cordiale cu aliații.

Mesagiul vorbește apoi de reforma agrară făgăduind tot sprijinul în chestiunea financiară și cea electorală.

Se arată apoi deplina satisfacție pentru ridicarea măsurilor excepționale și o deosebită mulțumire pentru grija ce se arată armatei.

•

O delegație a funcționarilor din Basarabia alcătuită din d-nii Ion Munteanu, Andronachi și Guldinschi, — a fost primită în audiență de Suveran.

D. Stelian a expus guvernului jalnica situație a funcționarilor.

Guvernul a promis tot sprijinul, cer nd ministrilor îmbunătățirea soartei lor.

TELEGRAME

Cursul bursei la Paris

Lafayette 3 Dec.

România	**10.⅛**
Londra	55.43½
Newyork	13.67
Germania	6.⅜
Belgia	96.¼
Spania	92¼

Sosirea lui Briand la Havre

Lafayette, 3 Dec.

Briand a sosit azi la Havre, unde a fost primit cu mult entusiasm.

In chestia moratoriului Germaniei

Lafayette, 3 Dec.

Lovd George. Chamberlain, Curchill și Hornewans s'au întrunit pentru a examina situația creată prin chestiunea despăgubirel.

Guvernul britanic nu are în vedere să împrumute direct Germania, ci numai moratoriul pe care l'ar primi cu asentimentul cercurilor financiare și industriale.

Guvernul englez înclină spre principiul plății în natură.

Rathenau și Robert Haine au discutat chestiunile industriale.

Propunerile stabilite vor fi supuse de guvernul englez Franței.

Brandbury propune, ca lichidarea compturilor debitorilor să fie limitată la 7 ani.

Moartea Secretarului de legație Văleanu

Paris, 30 Nov

Miercuri dimineața a fost găsit mort în odaia de culcare de către o servitoare, primul secretar al Legației noastre la Paris, Văleanu, fiul ministrului de comunicații, generalul Văleanu.

Anglia va interveni în chestia Chantungului

Lafayette, 3 Dec.

S'a primit propunerea lui Viviani ca delegațiile chineze și japoneze să discute împreună chestiunea Chantungului.

Comisiunea generală a marilor Puteri va hotărî însă, în caz când chinezii și englezii nu vor resolva chestiunea în chip satisfăcător.

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente, cu preț moderat.

Seara orchestră.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

O nedreptate ușor de înlăturat

— In preajma încorporării noului contingent —

Intr'unul din numerele ziarului nostru am pub icat, sub titlul „Invățământul și serviciul militar" un articol, prin care arătam o nedreptate ce apasă asupra unei categorii de tineri din cauza unor împrejurări potrivnice.

Pe când o seamă de absolvenți ai unor anumite școale elementare se bucură de privilegiul termenului redus, o altă seamă de tineri, neavând diplomele prevazute în legea recrutării dar posedând în schimb o cultură superioară și deci noțiuni cu prisosință corespunzătoare cerințelor privilegiului acordat e silită să facă armata în termenul și în rândul analfabeților sau în cel mai bun caz al celor cu atestatul de patru clase primare.

Oare absolventul școalei elementare de agricultură, sau cel al sericiculturii sa fie el mai pregătit pentru dobândirea repede a cunoștințelor militare ce dau dreptul la gradul de subofițer, să fie el mai apt acestei chemări decât cel care a urmat o școală secundară cu programul ei variat și general dacă nu 4 ani, cel puțin aproape atât? Și mai departe: Care e rațiunea care să nu acorde măcar seriei de acum un privilegiu căruia îi corespunde, ținând seama că numai răsboiul și după el împrejurări anormale au împedecat-o dela câștigarea diplomei, în temeiul căreia ar putea beneficia și de alte avantajii? Nu-s tinerii aceștia de-ajuns năpăstuiți? Să-i năpăstuiască și armata unde, prin instrucțiunea ce o pot dobândi ușor și solid pot aduce foloase tot așa de bune ca și privilegiații școalelor speciale elementare?

Credem chiar că, prin excepțiune, acordându-i-se ultimei categorii de tineri termenul redus, armata va fi câștigat astfel elemente cari și-ar consacra totul ca să se facă cât mai vrednic de favoarea dată.

Dar sunt printre aceștia susținători de familie cari, în limitele prevederilor legale nu pot fi scutiți de serviciul militar. Redându-i familiei mai curând îi redăm și Statului a cărei activitate are nevoe de cât mai mulți.

Să nădăjduim că ministerul de răsboi, cu bunăvoință, va înlătura această nedreptate.

M. S. Regele la Tg.-Mureș

In orașul de soare și lumină, de grădini, de vile pierdute printre flori, unde vântul nu bate, unde viața e tihnită și soarele străjuește din'naltul cerului totdauna albastru, în orașul unde încă sălășluiesc blazoane'e d'aurite ale Magnaților unguri, retrași în tăcerea resemnării dar și a strălucirii lor aristocratice în orașul pururea adumbrit de melancolia depărtărei dar înviorat de freamătul codrilor și de șoapta tainică a undelor cristaline ale Mureșului — în orașul unde mi-am petrecut primii ani de magistratură înaltă, laolaltă cu neprețuiții și neuitații mei colegi dela Curtea de apel. M. M. L. L. Regele și Regina vor p și pentru întâia oră, în oțiți de aclamările și dragostea poporului întregit.

Nicăiri mai bine ca în acest colț frumos al meleagurilor transilvane, Suveranii nu vor fi primiți cu mai mult entuziasm dar și cu mai multă și curată ecunoștiință, de poporul dezrobit.

Căci fiece clipă de bucurie a, românului, a fost împletită totdauna cu lacrimi și suspine, fiece vis ce i-a alinat sufletu a fost spulberat de spânzurătoarea maghiară.

Acum Regele tuturor românilor calcă șesurile transilvane în bucuria și binecuvântarea. obijduiților eliberați, iar Grațioasa și nobila Regină, va recunoaște sub straiul țărănesc pe mulți dintre rănițiI Săi scumpi.

— — — — — — —

Mi-aduc aminte de zilele pribegiei noastre, din a doua capitală a Țărei;

— Iașul istoric — cu monumentele și bisericile lui sfinte, cu ceaurile vărzi ce-l împodobesc cu Metropolia unde ne adunam, smeriți și resemnați într'o rugăciune fierbinte.

— Iașul era copleșit de norodul venit de prin toate colțurile de pribegii ce soseau fără încetare poposind pe malurile Bahluiului. urmând pe Regele lor și Sfinții cari prindeam nădejdea în biruință sub sfintele Steme ale Țărei

Aproape în fiecare zi, după amiazi, Suveranul apărea în balconul dinspre stradă al palatului unde locuise odinioară, Domnitorul Alex. I. Cuza.

Pe fondul cenușiu — vânăt al zidului, se deslușea figura Majestății Sale. Adeseori am văzut ochii săi îngândurați, și cu prinși de o adâncă melancolie, ațintindu-se asupra mulțimii ce furnica jos în dreptul palatului.

Cu toată acea melancolie însă re firată pe figura Lui, un gând statornic îi străjuia fruntea.

Adeseori, nori negri se abăteau pe fruntea Suveranului, și noi cari îi vedeasem să venim și să ne inspirăm dela el, ne plecam frunțile și ne depărtam îndurerați. căci atunci știam că este grea cumpăna luptelor cu vrăjmașul.

Totuși, întotdeauna, în covârșitoarele clipe ale luptei dela Mărășești nobila figură a Regelui, a fost neîntrerupt luminată de de acel gând statornic, de acea speranță nedesmințită de acea neclintită — credința în sortita Neamului românesc.

Această credință, ne-a ridicat și pe noi întotdeauna până la speranța Majestății Sale și până la jertfa de sine.

Vezi că lumina aceia tainică ce-I încunuma fruntea, izvora din adâncurile nepătrunse ale credinței Nobilului Suveran, ce ne-a dat nouă, generațiilor de azi, și generațiilor viitoare, pilda unică a celei mai supreme jertfe ce un Rege o poate da poporului Său: jertfa sufletului Său.

DELACASCIOARE

siuni de hârtie monedă, ar face să scadă și mai mult valuta leului. Pe de altă parte, metoda de a risipi banul public al actualului guvern n'ar fi o garanție că acesta e ultimul împrumut pe care d-ministru de finanțe l'ar cere Băncei naționale.

Banca națională a hotărât totuș să vină în ajutorul particularilor cari dețin ordonanțe de plată pe care Statul nu le poate achita, avansând sumele necesare pentru această operație. In urma hotărîrei Băncii Naționale de o împrumute direct pe întreprinzătorii care dețin ordonanțe de plată de ale statului, ministerul de finanțe a înaintat băncii un tablou cu principalii săi creditori.

Totalul ce însumează ordonanțele spuse pe tablou se ridică la un miliard patruzeci și două de milioane. Trebue să adaogăm că Băncii Naționale nu i s'au comunicat însă decât ordonanțele mai mari de 150 de mii de lei.

Ordonanțele până la această suma, ele singure dau un total de aproximativ 500 de milioane. Rezultă deci că datoriile statului recunoscute prin ordonanțe de plată emise se ridică la suma de peste un miliard și jumătate.

Creditorii Statului . . .

Ordonanțe de plată nechitate, în valoarea de 1 miliard jumătate

Am anunțat și noi motivele pentru cari Banca Națională a refuzat să mai acorde actualului guvern împrumutul de 500 milioane lei, pe care d-l N. Titulescu l'a cerut pentru acoperirea cheltuelilor Statului. Asvârlirea pe piață a unei noui emi-

Curierul Spectacolelor

CINEMA APOLLO

Luni: Sărbătoarea Roselei
Marți: Sărbătoarea Roselei
Mercuri: Furtuna Patimei
Joi: Fedora
Vineri: Duduia Capricioasă
Sâmbătă: Duduia Capricioasă
Duminecă: Cabaretul Morții

CINEMA UNIVERSITAȚII

Luni: Moștenirea
Marți: Moștenirea
Mercuri: Moștenirea
Joi: Cosmopolis
Vineri: Necunoscuta
Sâmbătă: Necunoscuta
Duminecă: Ospățul celor doisprezece Bandiți

CINEMA URANIA

Luni: Micuța Baby
Marți: Micuța Baby
Mercuri: Copilii Nimănui
Joi: Copilii Nimănui
Vineri: Copilii Nimenu.
Sâmbătă: ?
Duminecă: ?

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD și STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Știrile zilei

REVOLTA IN SPANIA

Viena, 3 Dec.

In Spania a isbucnit revoluția. Semnalul a fost dat de către partidul republican, care nu de mult isbutise să conducă Statul.

Acest partid însă, odată la cârmă, a formulat proectul senzațional de a se desființa cu desăvârșire militarismul și de a pune capăt măcelului din Maroca.

La această știre armata din garnizoana Madrid a părăsit cazărmile, trecând de partea republicanilor, iară muncitorii din fabrici au părăsit lucrul ca să participe la întrunirea fixată de șefii socialiști, cari de asemenea aderase la principiile partidului republican.

In orașele Madrid și Barcelona se dau lupte de stradă sângeroase. Regele Spaniei s'a refugiat la Villa Garcis unde stă sub paza monarchiștilor.

Revoluția s'a estins în întreaga țară.

Revoluție comunistă în Portugalia

Viena, 3 Dec.

Revoluția comunistă din Portugalia a luat proporții atât de mari că cu toată intervenția armatei, până acum n'a putut fi înăbușită.

In ziua de Vineri un grup de comuniști au așezat o bombă în fața palatului Legațiunei Americane, care explodând a rănit mai multe persoane între cari și funcționari superiori de-ai Legațiunei.

Intrevederea între Briand și Lloyd George e inexactă

Lafayette, 3 Dec.

Din Londra se anunță, că știrea cu privire la viitoarea întrevedere a lui Lloyd George și Briand este inexactă.

Trupe maghiare pe teritoriu Cehoslovac

Praga, 2 Dec.

Din Praga ni-se telegrafiază, că în Joia trecută, mai multe bande maghiare, sub conducerea unor ofițeri, au trecut granița pela Gesztei ocupând unele localități din apropierea frontierei.

IN PREAJMA CADERII REGIMULUI ACTUAL SOVIETIC
— Transformarea lui după cel din Statele Unite —

Londra, 3 Dec.

„Daily Mail" reproducând unele știri din Moscova scrie între altele, că Lenin ar fi făcut toate pregătirile necesare în vederea unei mari adunări constituante ce va avea loc la Moscova în ziua de 16 cor.

Această constituantă înseamnă, fără îndoială, transformarea actualului regim sovietic, care — după toate străduințele lui Lenin de a crea o atmosferă mai limpede menită să aducă o bună stare poporului rusesc — poartă însă germenele distrugător al propriei sale existențe.

Faptul, de altmintreli se explică ușor psihologicește: țăranul rus ajungând fără pregătirea necesară la putere, în vanitatea lui de a domina totul distruge însile forțele create de el, semănând pretutindeni anarchia.

Se crede că viitoarea Rusie va fi alcătuită după modelul republicei Statelor-Unite, singurul sistem din lumea întreagă, care devine încăpător pentru toate spiritele omenești și singura formă de guvernământ care asigură bunăstarea și liniștea omenirei.

Kiewul amenințat să Capituleze

Londra, 2 Dec.

„Daily Mail" comunică după o telegramă din Helsingfors știrea, că orașul Kiew fiind încunjurat din trei părți se găsește în fața capitulari nemai fiind în stare de a rezista forțelor insurgenților cari înaintează.

Acelaș „Daily Mail" scrie, că peste 60 mii de țărani înarmați sunt în drum spre Odessa.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul ÎNFRĂȚIREA

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

S'a deschis marele magazin de tricotage SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 96.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Perderi:

S'A PIERDUT un plic cu Lei 580 având adresa „Infrățirea" Roz cine la găsit al aduce la Administrație.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoială. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicio etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1284

VIZITAȚI RESTAURANTUL
lui CASIAN PAȘCU 1283
Strada Iuliu Maniu Nr. 6
unde se mănâncă bine și eftin și se află tot felul de lăpturi.

Lemne de Foc
cu stânginu și tăiate transportă acasă, cu preț foarte avantajios.
Dilhe'm Janovitz și Soțul
Strada Aprinjoarelor No. 13.
Telefon: 1-27, 9-18 și 2-64.
1296

Concurs.

Opera română din Cluj are lipsă de 300 serii bilete de intrare la reprezentanții. Formulare se găsesc la administrația Operei, unde sunt a să adresa și ofertele în scris până la 15 Decemvrie 1921.

1298 Administrația Operei Române.

Anunț.

Oficiul telegrafo-postal aduce la cunoștință, că primul catalog al abonaților telefonici din Ardeal-Bănat Crișana și Maramureș, în zilele recente a apărut.

Acest catalog pe lângă noiuenclatura abonaților telefonici cuprinde tarifa telefonică, Județele cu toate centrele telefonice din Ardeal cât și numeroase anunțuri comerciale.

Atât pentru uzul telefonic cât și comercial este indispenzabil pentru ori cine.

De vânzare se află la secția telefonică a oficiului telegrafo-postal din localitate, în prețul de Lei 20 bucata.

Cluj, la 3 Decemvrie 1921.

Oficiul telegrafo-postal Cluj.

Mare asortiment 1297
Furnire de Mobile
mai eftin ca ori unde se găsesc la:
„Rahova" Lack Blau & Co.
Telefon 23/28. București, Str. Heliade (Obor) No. 42.

TUNGSRAM
Depozitul Central: 490
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kőmálatja No. 25. Telefon 201.

1205 **Mare deposit**
de
Șvaetere și Mănuși
pentru dame și băeți.
Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depositele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 181. 1207

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie
DIRECȚIUNE GENERALĂ
de vapoare directe pentru pasageri
CONSTANȚA--NEW-YORK

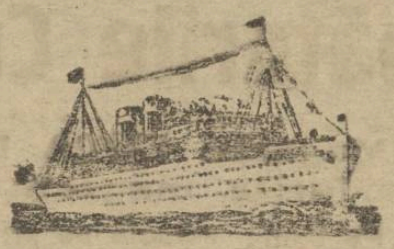

American Black Sea Line
110 Calea Victoriei 110
BUCUREȘTI
Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE
Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada
Sucursalele: { Constanța Str. O. A. Sturdza 48. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.
Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT
Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la
15 Decembrie 1921.
Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din **Bucuresti, Calea Victoriei No. 119** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.
Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.
Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.
Trebue luat în considerație că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.
Poșta vapoarelor execută prompt orice expediționi. Se primesc și mărfuri spre expediere.
P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.
Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1249

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență.
Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Mare noutate!!

4299

Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.

Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLDAR pe care la preluat.

Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de raionul Magazinul de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori și pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu prețuri foarte eftine și cu rabat de 10%, 15%, 20% și 25% numai pentru a veni in ajutorul publicului și a dovedi că vinde mai eftin ca ori și cine.

En gros. **Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie.** En detail.

Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

OFICIUL CENTRAL COOPERATIV.

AMERICĂ de diferite lățimi, AMERICĂ nălbita (șifon) MOLTOANE, BARCHET, SATIN IMPRIMAT, SATINURI negre și alte culori, PANZĂ de căptușală, diferite culori, BUMBAC superior englezesc, PLUGURI sistem „SACK". De vânzare cu prețuri avantajoase pentru obștii cooperative, Federale, Sindicate, institutii organizate, lucrători de fabrici etc. la

OFICIUL CENTRAL COOPERATIV,

București, Strada Câmpineanu 35. Telefon 20-19 și la FILIALA TITU din gara Titu. 1360

Toată elita Clujului își dă intâlnire in fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm in cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă executi cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

SOCIETATE GENERALA de PUBLICITATE

S. A. Capital Lei 3.000.000

Directori: CAROL SCHULDER și S. BERGER

Centrala: Str. KSragheorghevici 91 Telefon 11-84
Sucursale: Calea Victoriei 60, (Cinema Select Central)
Calea Dudești No. 27.
Calea Griviței (Cinema Volta-Buzești)

Concesionara exclusivă a publicității ziarelor

Adevărul, Dimineața și Epoca

Contracte speciale publicitate cu toate ziarele din țară.

Condițiuni speciale de publicitate în ziarele din Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia.

Proecte și oferte de publicitate gratuite la cerere, oferind o publicitate cunoștiincioasă și productivă.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

---

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Carteа Românească institut de arte grafice „Cosinneana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 392 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 8 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRAD[illegible] No. 3 (ETĂ). II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA DNUI
Director: D. TOMESC[illegible]
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Frontiera din Banat

de **Lucian Bolcaș**

La Timișoara — mă tem, că s'a întrunit iar o comisie. Mă tem, fiindcă de o vreme țara nu prea are noroc cu comisiile astea, cari o costa ciurne însoțimântătoare. De data aceasta comisia ar trebui să tragă între noi și sârbi o frontieră. Multă lume, desigur, nici nu mai ține socoteală, că noi nu avem încă o frontieră în Banat. De acum o vom avea și mă gândesc cu frică la ea, pentrucă îmi aduc aminte de o altă comisie, care s'a întrunit tot la Timișoara acum doi ani și jumătate și mă tem să nu ne facă asta de acum un lucru și mai prost, decât ni-a făcut cea de atunci.

In Iulie 1919, se întrunise în Timișoara o comisie de militari români și sârbi sub președinția generalului francez De Tournadre. In actele, prin cari a fost instituită și în actele ei proprii, comisia se numea: „comisiune de evacuare și delimitare". Insărcinarea comisiunei era fixată în patru puncte, dintre cari cel dintâi era astfel formulat: „Desemnarea pe hartă a frontierei româno-sârbe în Banat hotărâtă în liniamente mari prin conferința din Paris".

Așa scria în programul de lucrare fixat pe seama comisiunei de conferința din Paris, nici însăși comisiunea, nici guvernele interesate nu aveau alt gând, decât să facă o delimitare provizorie devenită necesară prin evacuarea din partea trupelor sârbești a unei părți din Banat și prin venirea în locul acestora a trupelor române. Era deci o „linie demarcațională" între două regiuni de ocupație militară, făcută de militari, în primul rând pentru considerațiuno militare, fără concursul nici unui om politic, al nici unui diplomat, al nici unui jurist, economist, sau al altor specialiști — nci din partea noastră și nici din partea sârbilor. Dacă în programul comisiunei fixat de Conferința din Paris se vorbea totuși de o „frontieră", aceasta pentrucă în joc, nu erau decât, ia', acolea, niște „state cu interese limitate". Un bocluc și o pliciseală pentru cei mari, că trebuiau să le „aranjeze" și pe astea, când pe dânșii îi ardea de Siria și de Marea Galbenă.

Toate astea sunt bune de știut; dar și mai important este să știm, că după ce Conferința din Paris ne aranjase „în liniamente mari" o linie demarcațională, cu care nu puteam fi mulțumiți și după ce generalul De Tournadre îi prevenise pe delegați că față cu traseul hotărât la Paris s'ar mai putea admite modificări, — neînsemnate, bine înțeles — numai „à l'amiable", în mod prietenesc și negreșit în schimbul unor compensații de partea cealaltă — totuși în comisia de delimitare din Iulie 1919 românii au cedat sârbilor încă 12 sate peste linia hotărâtă la Paris, fără nicio compensație din partea sârbilor. Din aceste 12 sate numai patru au majorități sârbești sau sârbo-bulgare, dară din satele dăruite sunt curat românești, iar restul amestecături.

Admitem, că în această regiune diferitele naționalități sunt în așa fel amestecate, încât ar fi greu să împaci toată lumea. Dar nu înțelegem, pentruce, în asemenea ocazii, delegații noștri caută cu orice preț să împace ei toată lumea și numai țara lor să o lase neîmpăcată.

Nu ne pare rău, că satele cu populație sârbească ajung sub stăpânirea sârbească. Am putea să fim nepăsători și față cu viitorul altor naționalități ce se mai găsesc amestecate pe acolo, deși șvabii ar prefera să aparțină României. Dar sunt dincolo de „linia demarcațională" a generalului De Tournadre 160.000 român, după statisticele dinainte de război.

160.000 — și ce români! La expoziția din 1906 satele din aceste părți au format floarea faimoaselor coruri bănățene, cari au cutremurat văzduhurile Arenelor Romane. Oameni plini de vigoare, cari în ciuda stăpânirei ungurești au știut să-și facă o stare materială înfloritoare și o stare culturală, care îi onorează. Avem prea puține sate în România-Mare, cari să se poată asemăna cu satele rămase dincolo de linia demarcațională.

De trei ani aceștia 160.000 de români sunt sub stăpânire sârbească și această stăpânire nu le respectă proprietatea, îi turbură chiar și în profesarea cultului religios. De libertăți publice nici pomeneală. Chiar dacă n'ar fi acest tratament condamnabil și tot n'am putea să fim nepăsători față cu jalea ce trebue să fie în sufletele acestor rați buni rămași pe dinafară dela sărbătoarea României Mari și față cu teama lor de a nu rămâne pe dinafară pentru totdeauna. Acești buni români au văzut cum s'a făcut delimitarea din 1919 și au toată dreptatea să se teamă de cea din 1921—22.

Un strigăt de durere îmi vine de peste afurisita linie demarcațională, amestecat totuși cu o slabă nădejde: „Sârbii nu se simt prea siguri, că vor rămâne în Banat și dacă românii și-ar susținea cauza cu tărie"... Cu tărie! Uitați, frați iubiți, că noi, ăștia de dincoace suntem „europeni" și ținem grozav de mult să fim recunoscuți ca un neam civilizat, adică supus și ascultător. Și ați mai uitat încă un lucru. Ați uitat să-mi spuneți: vre-o Reșiță se găsește pe acolo pela voi? Căci, în cazul acesta, să fiți siguri, că nu vă lăsăm.

„Două milioane" de Maghiari

Se știe că în ura lor fără margini, Ungurii ne-au tăgăduit totdeauna nu numai originile și continuitatea *noastră în Dacia, ci ne-au tăgăduit și numele de Român, și când li s'a părut că-i prea blândă și expresiunea disprețuitoare de „olah" (valah) cu care ne-au poreclit, au găsit că noi nu suntem nici măcar valahi, ci simplu „unguri cu buze valahe".*

Credeam însă că, cel puțin acum după catastrofă Ungurii se vor fi trezit la realitate.

Dar nu, oricât de fără cruțare le-a răsplătit Istoria încercarea lor de a o perverti și a-i opri cursul, — ei perzistă, cu o stupiditate patologică, în aceiași veche metodă de a clădi pe minciună și de a spera o îndreptare a situației lor prin orgoliu și aroganță.

Și pentrucă în trecut, ascunderea adevărului le-a adus uneori și mari satisfacțiuni de orgoliu, ca de pildă atunci când împăratul Francisc Iosif, sosit la Cluj, a întrebat dacă mai sunt Români în Transilvania, — *ei cred să și astăzi e destul să-și bată pieptul și să afirme țanțos că da, ei formează aici două milioane din populațiunea țării, pentru ca toată lumea să se dea înapoi învinsă și să le lase deschisă calea. Dar fără să intenționăm a-i scoate din iluziile lor, ne permitem totuși, din simplă curiozitate de a vedea cum vor ști să iasă din încurcătură, să-l întrebăm: dacă pe teritoriul de dincoace de Carpați, alipit României, locuesc în total 5 milioane 200 mii locuitori, dintre cari după însăși statisticele anterioare ungurești sunt peste trei milioane Români, cum se face că rămân totuși două milioane de unguri, când mai avem pe Sași cu peste 200.000 pe Evrei cu peste 500.000, pe Șvabi cu circa 350.000 și pe celelalte minorități de Sârbi, Slovaci, Ruteni etc., cari încă ne dau un total de cel puțin 150—200.000. Ori, statistica ce și-o fac Maghiarii este tot după rețeta cea veche, când pe Evrei și pe toți câți știau vorbi ungurește îi considerau de Maghiari? Da, ne aducem aminte, că după recensământul din 31 Dec. 1890, d. Keleti, cu a cărui contribuire s'a făcut acest recensământ, în conferința sa dela „Academia maghiară" a mărturisit că pe baza unui* rațiunament *crede că în Ungaria vor fi 8 milioane 200.000 de cetățeni cari* vorbesc *ungurește, și de cari prin urmare nu se poate îndoi nimeni că sunt „toți Maghiari cu trup și cu suflet". Dar, să ne ierte colegii dela gazetele unguresti dacă astăzi acest* rațiunament *noi nu-l putem accepta.*

A. C.

Răspândiți „Infrățirea"

Geologie și cultură

de **VIRGIL I. BÂRBAT**

Pentruca o cultură națională să fie bine stabilită, ea trebuie să aibă rădăcinile ei înfipte cât mai adânc în sufletul și în țara poporului pe care îl reprezintă. Iar pentru aceasta nu ajunge ca sufletul acesta, cu tot trecutul lui și țara, cu tot trecutul ei, să influențeze în mod inconștient momentul prezent și nevoile lui. Căci prezentul, la un popor care progresează, este ceva mai mult decât o simplă continuare inconștientă a trecutului; el este în acelaș timp și o preparare conștientă a viitorului. Iar acest viitor, pentruca el să poată avea dreptul să creadă că reprezintă ceiace noi numim o cultură naițonală, trebuie să fie preparat de un prezent care, în chip voit, conștient, să-și fi cules cea mai mare parte din materialul lui de construcție din trecutul sufletului și țării poporului pentru care lucrează.

Așa a fost până acum la noi istoria și de aceia a și fost ea una din primele științe care a contribuit în mod mai indiscutabil și mai imediat, la prepararea culturii noastre naționale. Născută de altfel, în ceasuri grele pentru români, atunci când vecinii noștri nu găseau cuvinte destule de ocară pentru neamul nostru și când nevoia politică cea mai înaltă părea că este aceia de a răscoli în trecutul nostru și aduce de acolo dovezile unei nașteri nobile, mai nobile chiar decât aceia a vecinilor care ne umileau, istoria modernă română, prin simpla luptă dusă de ea la început, ca să dovedească latinitatea noastră și să mărească sentimentul de demnitate și încredere în sine al românului, a arătat, mai mult decât la alte popoare poate, cât de necesar este viitorului și culturii lui o adâncire cât mai îndepărtată în trecut.

Dar după nevoile care ne-au făcut să ne îndreptăm privirile în spre trecutul sufletului nostru național, au venit alte nevoi, care ne-au silit să cercetăm mai de aproape trecutul fizic al țării pe care o locuim. După nevoia de a ne apăra bogăția nativă a sufletului, a venit nevoia de a ne apăra bogăția noastră materială, asigurându-i independența și posibilitatea de desvoltare.

Așa au născut primele noastre industrii naționale și așa a apărut necesitatea studiilor geologice la noi. Viața românească se îmbogăția deodată cu o activitate lucrativă nouă și vedea desvoltându-se încă o știință în cuprinsul ei. In domeniul fizic constituirea științei geologice românești juca același rol și avea aceiaș însemnare, pe care o avusese apariția și desvoltarea istoriei naționale în domeniul sufletesc. Și una și alta ajutau, printr'o mai bună cunoaștere a trecutului, o mai bună utilizare a prezentului și o mai temeinică preparare a viitorului, a acelui viitor care va trebui să fie pentru noi timpul desăvârșirii complecte, multilaterale, a civilizației românești.

In sensul acesta, socotesc că apariția cărței atât de frumos tipărită a domnului profesor I. P. Voitești: Elemente de geologie generală (Editura revistei **Aralele minelor din România**, București), o carte de aproape 500 pagini și cu vre-o 350 figuri în text, constitue un pas important în constituire culturii românești. Este o carte pe care au trebui să o aibă orice omcult, alături de istoria românilor, ea fiind nu numai istoria pământului, în genere, ci și aceasta este important, istoria pământului românesc în special.

Insemnătatea acestei lucrări este în adevăr aceasta că ea este plină de exemplificări, atunci când este vorba de geologia generală, luate din propriul nostru pământ românesc. In plin apoi, ea dă, la urmă și o privire generală asupra geologiei românești, în care autorul face o „sinteză a carpaților actuali", face, cu alte cuvinte, ceiace spuneam mai sus: schița istorică a trecutului pământului românesc, schiță care urmează să fie punctul de plecare al utilizării și desvoltării bogăției noastre industriale, adică punctul de plecare al substratului economic deasupra căruia va ridica viitorul cultura lui românească.

In sensul acesta, o repet, cartea domnului Voitești este un eveniment cultural și poate interesa și pe nespecialiști. In această calitate îmi și permit, de altfel, să atrag privirile asupra ei, dacă ea are cumva nevoie de cineva care să o recomande.

Evenimentele zilei

Nota comisiei de reparațiuni către Germania

Comisiunea de reparațiuni a trimis Vineri seara, Germaniei o nouă Notă atrăgându-i atențiunea asupra plății ce trebue efectuată la 15 Ianuarie și la 15 Februarie viitor, făcând în aceiași timp, răspunzători guvernul german de deprecierea mărcii din pricina neluări de măsuri fiscale pentru menținerea schimbului.

Sancțiunile militare la Rin se mențin

Agenția „Reuter" anunță că în cercurile politice din Anglia nu se știe nimic despre vre un proiect care să fi fost înaintat Conferinței Ambasadorilor și care ar prevedea ridicarea sancțiunilor militare dela Rin.

De la problema aceasta s'a discutat de mult în cercurile diplomatice ale Înțelegerii totuși Conferința Ambasadorilor nu a făcut nici un pas spre realizarea acestei preconizări.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Știri și fapte culturale

Serbările culturale din Târgul-Mureș care erau anunțate pe ziua de 4 Dec., s'au amânat pe ziua de 11 Decemvrie. Astfel că inaugurarea bibliotecilor și sfințirea celor 70 clopote se vor săvârși la această dată.

■

Din inițiativa d-lui I. Vâlcovici, director al școalei politehnice din Timișoara, a luat ființă în localitate o universitate populară la ale cărei ședințe publice, cari se țin în sala mare a școalei, profesori, conferenciari și oameni de științe din întreaga țară vor arunca sămânța înaltei culturi și științe românești.

Prima conferință publică se va ține în ziua de 6 Decembrie, când d. inginer Vâlcovici va vorbi despre: „Teoria relativității".

■

Din inițiativa d-lor Grig. Stratiu, prefect de poliție la Brașov, Mateescu, prefect al județului Brașov, și redactorii de la „Gazeta Transilvaniei" Braniște, Brotea și Iosif se va ridica în orașul Brașov, un bust al regretatului poet și minunatului traducător al lui Petöfi, Ștefan O. Iosif.

Concurs pentru studentime. Ziarul „Luptătorul" din București a deschis un concurs pentru studenții din toată Țara, constând într'un răspuns la întrebarea „Care trebuie să fie rolul intelectualului în actuala societate românească."

Răspunsurile vor fi cercetate de o comisiune a cărei alcătuire o vom anunța în curând. Ele pot fi trimise cu începere de astăzi și până la 25 Decembrie, inclusiv. Nici-un răspuns nu trebuie să depășească cuprinsul a două coloane de gazetă pline (circa 8—10 pagini caet dictando).

Premiile în valoare de 5000 (cinci mii) lei (în bani) vor fi distribuite astfel:

Premiul I Lei 2000, premiul II Lei 1000, premiul III Lei 1000, premiul IV Lei 500, premiul V Lei 500.

In afară de cele cinci lucrări premiate, vor mai fi publicate în numitul ziar alte zece răspunsuri cari vor fi fost găsite vrednice de această distincție.

Manuscrisele vor fi adresate direcrorului „Luptătorului", în plic închis, purtând mențiunea: „Pentru concursul studențesc."

ECOURI

In țara lui „Soare Răsare" un prinț modern

Japonia a rămas până azi un stat medieval. Forma de guvernământ e tot cea feudală, personalul conducător e reacționar. Singurul om liber din întreaga țară a lui Soare-Răsare e prințul moștenitor Hirohito, căruia i s'a încredințat acum de curând regența.

Hirohito e tânăr. Are abia 20 de ani. A fost subjugat de ideile moderne. Ultima lui călătorie prin Europa l'a îndemnat să introducă moravuri europenești în țara lui.

Prințul își conduce singur automobilul și se lasă adesea mat de supușii săi, violând astfel protocolul care obligă pe toți japonezii să se voaleze în fața unei încarnațiuni a divinității. Pentru unii japonezi „modernismele" prințului — regent constituie o adevărată revoluție.

Va isbuti însă tânărul prinț să reformeze moravurile unui popor înrăutățite în păstrarea obiceiurilor rămase din străbuni, ori se va închina în fața personalităților ce stau de strajă la căpătâiul tradiției divine?

O invenție ingenioasă

Coriolan Langa, fiul d-lui Nistor Langa din Făgăraș de profesiune cafă de croitor în Oradea-mare, a inventat un buzunar contra pungașilor de buzunar. Construcția buzunarului stă într'aceea, că dacă cineva și-a băgat mâna în buzunar pungașul n'o mai poate scoate, însă buzunarul îl poate folosi ori și cine care cunoaște manipularea.

Pe pungaș astfel prins, îl poate elibera numai respectivul care poartă acest buzunar. Acest buzunar este făcut în așa mod ca și când ar fi un buzunar regulat. Buzunarul a fost pus în practică în următorul mod: inventatorul călătorind până la Ploești, s'a așezat în vagon între niște persoane 'suspecte, făcându-se că doarme. Una dintre aceste persoane și-a băgat mâna în buzunarul inventatorului, voind să-i fure banii din buzunar, însă nu și-a mai putut scoate mâna, pentru-că construcția buzunarului i-a înțepat mâna și l-a prins-o ca și într-o cursă. Hoțul a fost predat poliției

Camera de comerț din Oradea-mare, prin autorizația Nr. 140/920, a găsit pe inventator în drept ca unicul fabricant de-a pune în practică buzunarul amintit. Doritori de a fi asigurați contra pungașilor de buzunar să se adreseze sus numitului la Oradea-Mare Palatul Rozentzweig, str. Alapi Nr. 9.

Cărți și reviste

Au apărut:

„Șoimărețul literar", — revistă săptămânală, — nr. 12, sub direcția d-lui profesor E. Lovinescu. Cuprinde: Urmare critică asupra genului poeziilor d-lui I. Minulescu, semnată de directorul acestei reviste; bucăți literare în proză și versuri și trei cronici;

*

„Gândirea", — publicațiune periodică bimensuală, redactată de d-nii Cezar Petrescu, și d. I. Cucu, — nr. 15, cu un bogat și variat sumar. Cităm o amintire datorită lui Pamfil Șeicaru, mort nu de mult: „Cartea unui vânător supărat". Desenuri de d-nii Demian și V. I. Popa; reproduceri după lucrările sculptorului O. Han.

*

„Conferințele Corpului didactic primar din Dacia superioară" — o expunere pe larg a problemelor pedagogice, desbătute în cursul conferințelor școlare ținute în anul și la cari au fost convocați revizorii școlari din ținutul „Daciei superioare" de către direcția învățământului primar și normal din Ardeal. Lucrarea aceasta are, la început, un interesant „cuvânt de lămurire", scris de d-l dr. I. Mateiu, directorul învățământului.

Iarăși „Surorile de ocrotire"

Da, iarăși „surorile de ocrotire" căci tema aceasta este de actualitate instituțiunea e nouă, și nu-i cunoaștem încă nici avantagiile și nici însușirile cele bune sau rele. Nu mă voi ocupa aci de ceea ce nu se face, ci de aceea s'ar putea face de către instituțiunea aceasta. Adecă ce ar mai putea lucra, surorile de ocrotire.

De pildă, la noi, în Nocrich cu autorizațiunea și cu sprijinul destoinicului Inspector și zelosului medic-sanitar Dr Popoviciu din Sibiu, surorile de ocrotire cercetează școalele evangelică și de Stat ținând băeților de școală prelegeri despre curățenie purtare etc.

Da trebuie să începem cu cei mici, de cari ne putem apropia mai ușor, și pe cari să-i facem să ne înțeleagă.

Și ce s'ar mai putea face? Sora de ocrotire ar putea ține prelegeri higienice la șezătorile de pe la sate, unde sprijinită de oamenii luminați locali, ar putea da frumoase povețe, căutând, după ce și v'a fi câștigat încrederea, să apară în fața poporului că o autoritate. Așa să și începă activitatea extra profesională mai întâi, apoi, după ce 'și v'a fi câștigat încrederea poporului, care este absolut trebuitoare, să cerceteze casele oamenilor cari de sigur o vor primi cu cuviință și încredere.

Noi intelectualii trebuie însă să-i dăm mână de ajutor, iar cei chemați să i-a dea îndrumări și sfaturi, și să nu defaimăm, nici să bagatelizăm poziția și năzuințele lor, căci tot începutul este greu.

Deci surorile de ocrotire trebuiesc să aibă seriozitatea, cultura și râvna trebuitoare ori cărui oficiu, cu atât mai vârtos ele fiind privite cu neîncredere din partea străinilor și chiar și de unii din ai noștri, trebuie să-și câștige o autoritate și încredere generală.

Ea va cerceta casele bolnavilor împreună cu medicul și preotul, acomodându-se sfaturilor acestora, și prezența cărora 'i v'a ridica încrederea și autoritatea; iar mai târziu v'a bate pe rând la ușile oamenilor, dând sfaturi modeste, pricepute și mângâetoare. Ba v'a da sfaturi în ale fertului, croșetatului cusutului etc. căutând să îndemne la păstrarea cusăturilor, țesăturilor originale și a portului simplu, nemeșteșugit, românesc.

Acestea le poate începe iarăși în școală și cu fetele mari mărișoare.

Străinii, mai ales sașii, au prin localități mai de frunte, angajate învățătoare, sau chiar soțiile învățătorilor și cari desvoltă un zel deosebit. De ce nu-ar putea face acestea sora de ocrotire?!

Activitatea surorilor de ocrotire nu trebuie redusă numai la preocupație strict sanitară de mosit cum ar zice unii, ci la o activitate socială de educație și cultură.

Eugeniu Munteanu
pretor.

Pentru Direcțiunea Teatrului și a „Operei Române"

Sprijin artistic întemeiat

In câteva rânduri, am avut neplăcutul prilej să constatăm că mulți din d-nii artiști de la teatrul național și „opera" anunțați pe programul șezătorilor „Cultura Poporului" nu s'au prezentat la producțiunea anunțată.

Aflăm acum, cu surprindere că o clauză din contractul încheiat de artiști cu amândouă instituțiuni îi oprește să joace pe alte scene,

Având în vedere însă frumosul scop al acestei societăți culturale, rugăm amândouă direcțiuni precum și pe binevoitorii artiști să ia împreună înțelegere în privința concursului ce trebuie dat arătatei și instituțiuni culturale.

„Buletinul lunar", al institutului met orologic central al României, nr-rele 8 și 9 pe lunile August și Septembrie a. c. cu un cuprins științific și pur statistic.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Influența razelor solare luminoase și chimice asupra vieței organice

Soarele este cauza vieței pe pământ. El procură căldura necesară plantelor ca să trăiască și să se înmulțească. Tot el prin căldura pe care o trimete pământului, evaporă apa și cauzează ploile trebuincioase creșterei plantelor.

Dacă soarele n'ar exista, nici plante n'ar mai fi, animalele erbivore n'ar avea cu ce se hrăni și ar pieri nu numai ele ci și omul care se nutrește cu plante și animale. Razele solare nu posedă numai proprietatea de a încălzi corpurile la suprafața cărora ajung. Ele mai pot avea asupra lor încă o acțiune luminoasă și alta chimică.

Radiațiunile luminoase și chimice, provenite dela soare, influențează și ele într'un grad destul de mare asupra vieței plantelor și animalelor.

Fără lumină omul nu poate trăi, căci lumina este cel mai puternic stimulent al organismului. Slăbirea diverselor funcțiuni organice nu se poate explica de cele mai multe ori de cât prin absența luminei. Până și starea sufletească dela o zi la alta e influențată de lumină.

Influența luminei asupra stării noastre sufletești e uneori așa de mare încât devenim tristi și melancolici când cerul este acoperit de nori, veseli vioi și harnici în zilele cu soare mult.

Acțiunea luminoasă și chimică a radiațiunei solare se exercită asupra schimburilor nutritive din organismul animal și asupra asimilărei substanțelor hrănitoare din plante.

Sustragerea organismului animal dela acțiunea razelor solare, va avea de efect o lenevire a funcțiunilor de nutriție și o otrăvire lentă a organismului, prin toxinele secretate și neeliminate la timp.

Lumina are o influență considerabilă asupra creșterei în lungime a oaselor și a creșterei în greutate a corpului întreg. Părul, barbă unghiile cresc mai repede vara decât iarna și mai repede ziua de cât noaptea. Copii cresc vara mai mult de cât iarna și bătrânețea vine mai repede la omul ce stă mai mult închis în casă.

Lipsa de lumină la plante se manifestă printr'o totală lipsă de creștere în greutate și Etiolare. Planta poate să crească și fără lumină și chiar să-și mărească volumul, nu însă și greutatea și aceasta numai atâta timp cât mai conține în țesuturi materii de rezervă De îndată ce rezervele au fost consumate, creșterea se oprește și planta moare.

Asimilarea substanțelor nutritive și transformarea lor în materii de rezervă se face cu atât mai intens cu cât lumina solară e mai puternică și devine din ce în ce mai slabă dacă vre-un nor astupă lumina solară.

S'a căutat să se vadă care din cele trei proprietăți, ale razelor solare (calorifică, luminoasă și chimică) influențea în într'un grad mai mare asimilarea.

Pentru a atinge acest scop s'a trecut razele solare înainte de a ajunge la plantă printr'o soluțiune cuproamoniacală de culoare albastră. Această soluțiune absoarbe toate razele luminoase și lasă să treacă numai razele chimice ale spectrului solar. In acest caz s'a constatat că asimilarea merge foarte încet și după puțin timp încetează chiar.

Dacă întrebuințăm o soluțiune de bicromat de potasiu, opacă pentru razele chimice ale spectrului solar, se constată că asimilația se face cu intensitate mare.

Asimilarea se face cu concursul luminei și al căldurei, dar în primul rând sub influența luminei, căci dacă suprimăm căldura s'a observat că planta se dezvoltă, pe când dacă suprimăm lumina, planta nu se mai desvoltă.

Pentru a vedea intensitatea cu care influențează asupra asimilației, fiecare culoare din spectrul solar, Engelman a făcut următoarea experiență clasică.

Sub port-obiectul unui microscop, se pune o prismă care descompune lumina albă în cele șapte culori ale spectrului solar; pe lama de sticlă ce se găsește deasupra port-obiectului se pune o algă, apă ușor încărcată cu bioxid de carbon și bacterii de ale putrefacției, avide de oxigen.

După câtva timp se observă punctele în care se îngrămădesc mai multe bacterii. Se constată că bacteriile sunt mult mai numeroase acolo unde degajarea de oxigen este mai mare, deci acolo unde asimilația este mai puternică. Comparând în modul acesta intensitatea de acțiune a fiecărei culori în parte, Engelman găsește că asimilația e maximă între lumina roșie și galbenă, în dreptul bandelor negre B și C, ale spectrului solar.

Cantitatea și felul luminei nu este însă aceași în toate localitățile de pe suprafața globului. De cantitatea și felul luminei depinzând așa dar puterea de asimilare a plantelor, urmează în mod natural că și producțiunea diverselor plante de cultură sau a aceleiași plante, să

SCRISORI DIN SIBIU

Aniversarea „Unirii". — „Conveniri-le sociale". — Zădărnicire ticluită.

Joia trecută cu prilejul aniverdării celui mai naţional fapt din istoria neamului românesc, a amintii Ardealului şi părţilor mărginaşe cu Patria mamă, s'a dat în Sibiul nostru o înălţătoare serbare şcolară.

Amintirea acestei zile trebue să reprezinte evenimentul mare al conştiinţei naţionale contimporane ce străluci de-apururi şi în conştiinţa naţională a generaţiilor de mâine.

Serbarea a fost binecuvântată prin slujba religioasă, săvârşită cu multă evlavie în catedrala locală. Cu această ocaziunea s'a dovedit că, încăperea catedralei, este prea mică pentru credincioşi. Avem şi atâta tinerime şcolară.

Dela catedrală elevii, sub conducerea profesorilor, în şiruleţi în rânduri de câte 4, au pornit apre sala cea mare „Urania", unde s'a desfăşurat un program alcătuit cu mult simţ şi pricepere.

S'a impus şi de data aceasta corul şcoalei normale „Andreiu Şaguna" de sub dirijarea iscusitului şi harnicului profesor de muzică Timoteiu Popoviciu. Remarcăm, mai ales pentru noutatea lui „Imnul de mărire", o compoziţie a tinărului, profesor de muzică N. Vancea.

Disertaţia despre însemnătatea zilei, ţinută de profesorul Tăpoşu, dela liceul „Gheorghe Lazar" a fost, o luminoasă espunere a motivelor cari imortalizează cu litere de aur ziua de 1 Decembrie 1918. Ea a fost totodată şi un călduros apel la o muncă de unificare sufletească desăvârşită.

Punctul culminant al serbării l'a alcătuit imnul „Ingerul a strigat", al poetului I. U. Soricu, scris anumit pentru această sărbătoare naţională. E o puternică inspiraţie prinsă în vestmântul colorat şi plin de lumină a graiului bisericesc. Imnul a fost cântat cu înţelegere şi simţ de eleva clasei VII de liceu Baiu Burdan.

E dureros şi regretăm foarte mult, că publicul mare românesc n'a participat la această serbare naţională a Ardealului şi a întregei Românimi.

*

In măsura în care românimea din Sibiu a lipsit dela serbarea „unirii naţionale" în aceeaş măsură cercetează „Convenirile sociale". Deşi suntem în post, ele continuă să se ţină cu o regularitatea matematică stăruind să se transforme în „serate artistice-muzicalo-dansante".

Dar la convenirea de Miercuri 30 Noembrie s'au declamat poezii din şcoala lui Macedonski, corul „Reuniunei de muzică" a „concertat" şi în urmă s'a dansat până către ziuă.

Semnalăm cu bucurie tendinţa sănătoasă de a obişnui pe doamnele noastre să apară tot mai des în frumosul port naţional. E mai puţin costizător, prinde mai bine, şi e înainte de toate al nostru, podoaba noastră. Zeul le şade mai bine şi cruţă şi banii bărbaţilor!

*

Se vorbeşte că ministerul cultelor, D-l Octavian Goga ar fi aprobat din fondurile bisericilor din circumscripţia Resinarului — al cărei reprezentant este în Cameră — câte un ajutor de 3000 respective de 5000 lei. Ajutoarele acestea s'ar fi trimis pe adresa prefecturii judeţeană fără a se mai fi avizat autoritatea bisericească în drept.

Prefectura a citat, la rândul ei, pe reprezentanţii bisericilor din numita circumscripţia Reşinarului ca să-şi ridice subvenţia tocmai pe ziua şi la ora pe care a fost convocat consiliul partidului naţional-liberal din Sibiu, fapt ce i-a împiedecat să participe la congres.

Dar, naşte întrebarea: pentru ce se nesocoteşte Consistorul, când se dau ajutoare bisericelor prin directa lui intermediare? Doar Consistorul trebue să aibă cunoştinţă despre toate dăruirile ce se fac pe seama bisericilor, pentru a putea controla întrebuinţarea şi chivernisirea averii bisericeşti; trebue să cunoască scopul pentru care s'au aprobat! Ori poate ajutoarele au fost date pentru scopuri particulare?

Se impun lămuriri.

Sever Spadă.

Caut 2 camere mobilate cu intrare separată. Plătesc chirie mare, eventual filodormă.

Adresaţi-vă sub „Chirie mare" la „Reclama" Piaţa-Unirii 4/I.

Refugiaţi maghiari din Ardeal

Se confirmă ştirea că guvernul ungar a intervenit pe lângă cel românesc pentru repatrierea refugiaţilor maghiari din Ardeal cari nu au nici-o vină politică.

Până în prezent nu s'a putut afla hotărârea guvernului în această privinţă.

Revista presei maghiare

Dl Brătianu în acţiune

Sub acest titlu „Keleti Ujság", ocupându-se de situaţia actuală politică, constată, că din atmosfera turbure în care se găseşte azi Tara nu singur lucru numai se desprinde în mod lămurit: dl Brătianu nu cedează!

Şi e cel mai chemat să nu cedeze! Dacă îl va fi dat să ajungă prim-ministru îşi va şti păstra demnitatea, va avea desigur pe ce se sprijini, aşa încât nu credem — scrie „K. U." — să implore ajutorul altui partid pentru a şi asigura situaţia: va fi singur şi vrea să fie singur! Nu va mai cerşi concesiunile altui partid ci pentru a-şi asigura un câmp mai larg ca să-şi desfăşoare activitatea, a rămâne în cercul lui solitar, însă puternic!

Se foloseşte de toate mijloacele pentru a-şi realiza scopul — aşa: presa lui Brătianu e dibace, isteaţă şi sinceră: descoperă samo oliciile cu o iscusinţă şi sinceritate uimitoare.

De îndată ce dl Brătianu va fi venit la cârma Statului va rezolvi chestiunea delimitării frontierei româno-iugoslave şi îşi va apăra pe Suveran şi Coroană de „amerinţările" cu cari a împroşcat-o generalul!

Tratavele guvernului cu fruntaşii ardeleni

Ziarul „Ujság" scrie, că între un fruntaş al partidului naţional şi un delegat al guvernului a avut loc o lungă intervedere.

Deşi guvernul, prin delegatul său Argetoianu face toate sforţările ca să convingă partidul naţional asupra unui pericol eventual din partea liberalilor şi prin urmare să-i câştige pentru o colaborare cu actualul guvern această tentativă întâmplă neîncrederea pretutindeni unde bate la uşă şi deşi — adaugă „Ujság" — din parte n'a primit un refuz categoric partidului naţional despre o colaborare nu poate fi vorbă, ci cel mult despre un eventual „armistiţiu" pe care partidul naţional l'ar impune împrejurările.

Declaraţia d-lui Argetoianu

Acelaş ziar scrie în continuare, că cu ocaziunea intervederii ministrului Argetoianu cu partidul naţional, cel dintâi ar fi declarat, că îndată după votarea unor anumite legi cari reclamă urgenţă, actualul guvern va demisiona şi va ceda locul unui alt guvern neutru, în care — după d-l Argetoianu — partidul naţional va juca un rol precumpănitor şi deci să nu se grăbească să încheie pact cu Liberalii, cari nu vor avea nici decum apa la moara lor (!?). Îl cunoşteam naiv pe d-l Argetoianu, însă din această declaraţie reiese, că d-sa e înzestrat şi cu „puţină" şiretenie... În aparenţă vorbeşte, — vezi doamne — în interesul partidului naţional şi crede, că profitând de „naivitatea" acestui partid îi va putea acapara forţele pentru a reîmprospăta pe cele slăbite ale guvernului.

Nu se înşeală oare d-l Argetoianu în aşteptările sale? Noi credem, că partidul liberal posedă mai multă experienţă... şi aşteptăm momentul, când acesta şi ironia sorţii îşi vor bate joc de „mărinimositatea" ministrului de interne.

Funcţionarii basarabeni la M. S. Regele

Înălţătoarele cuvinte ale Suveranului. — Situaţia funcţionarilor va fi îmbunătăţită. — Cooperative pentru slujbaşii Statului. — Traiul se scumpeşte. — Guvernul exportă articolele de prima necesitate. —

Fiecare zi aduce cu sine povara unui traiu imposibil de suportat.

Locuinţele lipsesc. Legea oficiilor de închiriere este departe de a corespunde realităţei, întrucât ea se eludează cu uşurinţă chiar de către orgaenle însărcinate cu aplicarea ei. Alimentele se scumpesc. Autorităţile rămân nepăsătoare şi nu caută de loc să pună capăt speculei. De multe ori alimentele de primă necesitate nu se găsesc nici cu riscul unor preţuri exagerate.

*

Guvernul, fără a ţine seama de aceste împrejurări excepţionale, nu ia nicio măsură pentru îndreptarea răului. Dimpotrivă el contribuie într'o mare măsură la scumpirea vieţei.

Toată lumea a fost de acord ca articolele de primă necesitate să fie prohibite pentru export. Totuşi autorizaţiunile de export abundă. Chiar în „Monitorul Oficial" găsim publicate mai multe autorizaţiuni pentru exportul: a două vagoane de untură, patru vagoane de slănină, zece vagoane de carne afumată şi a unui număr de 1200 porci, — în timp ce pe piaţă populaţia resimte adânc lipsa acestor articole.

*

Această stare de lucruri a determinat pe funcţionarii basarabeni să se prezinte în audienţă la M. S. Regele în scop de a-I solicita înaltul sprijin. O delegaţie a lor a şi fost primită.

Din cuvintele Suveranului, rostite cu prilejul audienţei reiese lămurit că: „Tara trece prin mari greutăţi financiare, — totuşi funcţionarii trebuesc ajutaţi."

M. S. Regele însă, în cursul audienţei a ţinut ca delegaţia să înţeleagă precis că nu face nici o deosebire între funcţionarii superiori şi inferiori, precum nici între cei din teritoriile alipite şi cei din vechiul regat.

„Toţi trebuiesc ajutaţi" — a adăugat Suveranul.

M. Sa a spus apoi textual:

„Este adevărat, că situaţia nu e aceea pe care am dori-o. Trebuie să ţineţi seama însă de greutăţile financiare ale Statului. Eu întotdeauna am spus sfetnicilor Mei să aibă în vedere greutăţile de vieţuire ale funcţionarilor dela o localitate la alta, cari variază, azi, aşa de mult".

Şi a terminat cu cuvintele: „Dacă funcţionarilor le cerem corectitudine şi cinste, — şi trebuie să le-a cerem, — aştept de la voi asta, — suntem şi noi datori să le dăm putinţa de a trăi.

Duceţi colegilor voştri ştirea că Regele lor se interesează în deaproape de soarta lor şi că îmbunătăţirea va veni".

*

Cuvintele Suveranului sunt înţelepte: „Eu am spus întotdeauna sfetnicilor Mei să aibă în vedere greutăţile de vieţuire ale funcţionarilor."

O întrebare firească se pune acum: cari au fost măsurile guvernului menite să probeze de fapt că această dorinţă a M. S. Regelui a fost ascultată?

Un răspuns cu prisosinţă elocvent ni-l dă situaţia extrem de lamentabilă a slujbaşului român şi strigătul lui de desnădejde.

Dar cuvintele Majestăţii Sale sunt o chezăşie că situaţia funcţionarilor se va îmbunătăţi.

Oricare vor fi soluţiunile, ele rezidă în două puncte: Mărirea cotelor de scumpete după regiuni şi fără nicio deosebire de gradul funcţiunei şi înfiinţarea de cooperative, unde ei să găsească cele trebuitoare traiului cu preţuri reduse.

Recrutarea tinerilor amânaţi

Ordinul ministerului de răsboi

Ministerul de război fiind sesizat că mare parte din tinerii amânaţi pentru studii, se înscriu numai de formă a şcoalele pentru cari cer amânarea văzându-şi însă în schimb de interese particulare, — de negoţ, sau alte îndeletnicii cu totul străine scopului pentru care li s'a accordat favoarea amânării şi a întârzierii de la serviciul militar, — pentru a se putea ţine controlul acestor tineri speculanţi de amânări, ministerul a ordonat comandamentelor teritoriale ca prin cercurile de recrutare pentru tinerii din ţară şi ataşaţii militari pentru tineri aflaţi la studii în străinătate, să controleze activitatea şcolară a tuturor tinerilor amânaţi pentru studii adresându-se în acest scop la şcoile respective, cu intervenirea ce a li-se comunica pentru cei care tânăr dacă urmează şcoala regulat şi dacă a depus examenele.

---

fie deosebită de la o localitate, la alta. Producţiunea va diferi chiar în acelaşi loc litate, de la un an la altul, dacă lumina nu va avea aceeaşi intensitate.

Intensitatea luminoasă diferă de la o localitate la alta, din cauza neegalităţei zilelor, iar în aceeaşi localitate va diferi de la un an la altul, din cauza puritaţei aerului (nebulozitate).

Neegalitatea zilelor din diverse localităţi atrăgând după sine neegalitatea cantităţei de lumină, va avea drept consecinţă neegalitatea în producţiune şi chiar sterilitatea unei plante; aşa se explică faptul că măslinul este improductiv la Agen cu 14° de temperatură medie şi fertil în Dalmaţia, unde temperatura medie de abea atinge cifra medie de 13°. De asemenea, viţa de vie nu poate să prospere în Loire, dacă localităţile din acest departement nu au cel puţin o temperatură medie de 12°, pe când pe malurile Rinului, ea poate ajunge la maturitate, chiar în localităţile a căror temperatură medie este numai de 10°.

Sporirea producţiunei sub acţiunea luminei se explică prin activarea nutriţiei şi desvoltarea florilor şi boabelor.

Din punct de vedere al randementului, temperatura joacă un rol secundar. Se poate chiar că n'are nici o importanţă, faptul că vara a fost caldă sau rece, sau dacă vegetaţia a fost avansată sau întârziată.

Dacă temperatura, în perioada de vegetaţie activă a plantei, a fost prea scăzută, planta nu va putea ajunge la maturitate, iar dacă a fost în cantitate suficientă, randementul va fi cu atât mai mare cu cât cantitatea de lumină a fost mai mare. La noi în ţară recoltele slabe de grâu din anii ploioşi se datoresc în majoritatea cazurilor deficitului de lumină şi foarte rar temperaturei prea scăzute.

Pentru a vedea şi mai bine cele afirmate mai sus n'avem de cât să luăm un exemplu concret şi anume: Producţiunea grâului în judeţul Ialomiţa din anii 1901—902, 1904—905 şi 1905—906.

Din datele culese de Institutul nostru Meteorologic, rezultă că: Durata insolaţiei în perioada de vegetaţie a grâului, din Septembrie până în Mai a fost următoare, faţă de producţiunea obţinută şi cantitatea de ploaie căzută:

	Anul 1901 902	1904/905	1905/906
Insolaţie	950 h.	955'7 h.	1245'8 h.
Prod. la Har.	19'0-Hl.	20'6 hl.	22'4 hl.
Ploaie	358 mm	420 mm	422 mm

Din inspecţiunea datelor de mai sus, vedem că în anii 1901—902 şi 1904—905 insolaţia şi deci lumina a fost aceeaşi; producţiunea a fost însă deosebită, din cauza ploaiei.

În anii 1904—905 şi 1905—906, producţiunea a fost deosebită din cauza insolaţiei deosebite, cantitatea de apă căzută sub formă de ploaie fiind aceeaşi.

Dr. I. M. Dobrescu
Profesor la Academia de Agricultură Cluj.

Informații

In locul statuei lui Arpad dela Tâmpa (Brașov) se va ridica un monument al eroilor români, morți pentru întregirea neamului.

*

Dl profesor Auger, își va începe lecțiunile sale de literatură franceză Joi, 8 Decembrie, la orele 5 d. a. în sala IV.

Lecțiunea de deschidere are de subiect tragedia Phédre a lui Racine.

Lecțiunile sunt publice. Orele în care dl Auger va continua aceste lecțiuni se vor anunța la timp.

*

„La liceul grăniceresc „George Coșbuc", din Năsăud este vacantă catedra de științele naturale.

Titularul va primi retribuțiile pe cari le primesc profesorii similiari dela liceele de stat.

*

In vederea transporturilor de lemnărie pentru export ministerul Comunicațiilor a aprobat ca exportatorii să aducă pe socoteala lor vagoane din străinătate.

*

In primăvara anului viitor va începe construirea unui mare sanatoriu de tuberculoși în Baia-Mare.

*

Ministerul instrucțiunii a cerut tuturor școalelor din țară, să comunice numele profesorilor, cari au împlinit, sau vor împlini la 1 April 1922 etatea de 65 a l, aceștia urmând să fie scoși la pensie, din oficiu, conform legii.

*

Sâmbătă trecută s'a oficiat cununia civilă a confratelui nostru dela ziarul „Izbânda" din București, dl Nae N. Missiriiu, cu d-na Alexandrina Niculescu.

Urăm perechei căsătorite toate fericirile.

*

Se comunică telegrafic că s'a desființat Comisiunea instituită la Wiesbaden pentru înapoerea obiectelor luate din România pe timpul fostei ocupațiuni germane. In locul acesteia a fost alcătuită una care va lucra la București.

*

In ziua de 11 Decembrie a. c. se va deschide la Sibiu consiliul național bisericesc iar constituanta bisericească își va începe lucrările la 16 Decembrie.

*

IN CAFENEAUA
EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
109. Serviciul prompt.

Impozitul pe lux și cifra afacerilor a dat pe luna Octombrie aproximativ 35 de milioane lei.

Luând aceste cifre ca medie lunară ar urma că impozitul pe lux și cifra afacerilor să dea un venit anual de 420 milioane, — sumă ce ar depăși cu mult previziunea bugetară.

*

Puskás Béla și Kőrösi Duduș concertează alternativ cu capela lor în salonele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marți: dramă, „Sărbătoarea Roselei" în rolul principal Lya Mara.

*

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Marți: dramă „Moștenirea" în rolurile principale Louis Legrave și Duquesne.

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marți: „Micuța Baby".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Marți: Sărbătoarea Roselei
Mercuri: Furtuna Patimei
Joi: Fedora
Vineri: Duduia Capricioasă
Sâmbătă: Duduia Capricioasă
Duminecă: Cabaretul Morții

CINEMA UNIVERSITAȚII

Marți: Moștenirea
Mercuri: Moștenirea
Joi: Cosmopolis
Vineri: Necunoscuta
Sâmbătă: Necunoscuta
Duminecă: Ospățul celor douăsprezece Banditi

CINEMA URANIA

Marți: Micuța Baby
Mercuri: Copiii Nimănui
Joi: Copiii Nimănui
Vineri: Copiii Nimenui
Sâmbătă: ?
Duminecă:

DACA DOREȘTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467

Tribuna liberă

Primim următoarele:

Onorată redacție,

Vă rog să publicați în prețuitul DV, ziar, că agentul special cl. I. (detectiv) M. Hurducașiu la începutul fiecărei luni vine la noi și voiește să ne scoată din camera noastră, în care numai atunci ne lasă, dacă îi plătim.

Pân'acum în 2 rânduri iam plătit cu totul 2380 lei.

Locuința este a noastră.

Cu stimă
Samuilă Brunner
Calea Regina Maria 9.

Dela regionala Cfr. locală

Consfătuirea cu societățile particulare

Pe ziua de 8 Decembrie au fost invitate la direcțiunea Comunicațiilor din Cluj societățile de căi ferate particulare din Ardeal pentru a se discuta următoarele:

1. Aplicarea noilor dări și impozite;
2. Alcătuirea unei convenții cu Statul pentru transporturile militare și
3. Favorurile de călătorie și reducere de taxă pentru ziariști, funcționari și diferite societăți.

Pentru stârpirea mitei

D-l V. Popp directorul comunicațiilor, ne anunță următoarele „Orice persoană care a descoperi vre-un abuz în privința vagoanelor va primi, drept recompensă, vagoane cu precădere la încărcare și transport. Denunțările în această chestiune să se adreseze dir ctoratului comunicațiilor din Cluj str. Berde nr. 2".

O licitație cu țâic

Ni se aduce la cunoștință următoarele:

Zilele acestea s'a ținut o licitație la regionala C. F. R. din Cluj pentru procurarea de ulei. Iuire comercianții cari au prezentat ofertele, unul oferise aceiași calitate de ulei cu 24 lei kgr, iar un altul cu 30 lei kgr. A fost primită însă oferta celui cu 30 lei kilogramul.

Intrebăm autoritățile în chestiune: Cum explică d-lor acest fapt obținându-ne deocamdată să-l explicăm noi mai pe larg.

Absolvenți Academiei de Agricultură din Cluj

— Prima serie —

Academia de Agricultură din Cluj a conferit titlul de Inginer-Agricol următorilor: absolvenți ai primei serii dela ființarea acestei instuțiuni: Băicoianu C., Beșenszky Anton, Brăiescu I., Chiciudeanu I., Corbuțiu I., Csomos Șt., Comarovski V., Gobjilă Vladimir, Gabenco M., Leontescu Th., Măleanu C., Paraschivescu N., Piescu Andrei, Scolobini Pavel, Schobel Iosif, Stroiescu C. și Voda Gh.

Organizarea micilor comercianți din Cluj

Micii comercianți se alipesc pe lângă „Statul negustoresc"

Duminecă, d. a. s'a ținut, în localul Camerei de Comerț adunarea micilor comercianți din Cluj pentru a se constitui în o societate care să lucreze alături de „Statul negustoresc" întru apărarea branșei lor.

Luând cuvântul, d-l Popp Sándor președintele Statului negustoresc, explică rolul organizațiunei stăruind pentru alegerea unui comitet de inițiativă care să se ocupe cu organizarea nouei întocmiri.

A fost ales prin aclamare d-l Aurel Athanasiu ca președinte al nouei societăți.

D-l Atanasiu, primit cu aplauze, mulțumește celor de față pentru încrederea arătată. D-sa vorbește apoi de necesitatea organizațiunei negustorești față de abuzurile autorităților orășenești prin nerespectarea legilor și regulamentelor încă în vigoare. Expune apoi modul cum s'a schimbat destinația Cetățuiei pe care ocaziune negustorii s'au mutat la „Turnul Vifor" pentru care primăria a risipit în vânt peste 100 mii lei.

Arată că față de noua lege financiară, vama orășenească dispare și trebuia să fie desființată, totuși consiliul orășenesc o ține încasând darile pe chitanțe cari nu sunt nici după modelul unguresc măcar nici conforme cu legea contabilității așa că abuzurile nu pot fi controlabile.

Referindu-se tot la primărie a arătat numele celor ce risipesc fără nici un folos și cari sunt încasate de pe spatele micilor negustori.

Ca încheere, oratorul cere pentru îndreptarea stării de lucruri organizarea cât mai puternică a negustorilor pentru a se putea cere o controlare asupra averei orășenești și a lupta pe toate căile pentru ca drepturile negustorilor în spiritul legilor de azi să fie respectate.

Ceilalți vorbitori aprobă laolaltă gestul de-a se porni acțiune contra consiliului orășenesc după care adunarea se termină.

Dela Pezidentul Tribunalului Cluj

No. XV. A. 181—1921.

Prez. 1305.

Publicatie

Să aduce la cunoștință publică că Ministerul de Justiție Directoratul General din Cluj prin ordonanța No. 27.654—1921. Ac, în baza paragrafului 171 din art. de lege XXXV. din anul 1874, **a anulat constituirea consiliului Baroului notarilor publici Cluj** facută în adunarea generală din 29 Iunie 1921 dimpreună cu hotărârile aceleia și conform ordonanței No. 22.657 din 1 August 1920 a Ministerului de Justiție Secretariatului General din Cluj **invit pe domnii notari publici cu sediul în circumscripția Baroului din Cluj,** să binevoiască a lua parte la adunarea generală de constituire a a Consiliului Baroului Cluj, care va avea loc în ziua de **19 Decembrie 1921 la ora 10** a. m. în sala de pertractări No. 94 a Tribunalului Cluj, personal sau conform dispozițiilor cuprinse în paragraful 29 din art, de lege XXXV, din anul 1874 și paragraful 12 din art, de lege VII, din anul 1886,

Cluj, la 29 Noembvie 1921

Prez, Tribunalului subst,

Dr. Furnea, m. p,

Consilier de curtea de apel.

Moartea unui ardelean inimos

Aproape că a trecut neobservată moarte la București a lui I. Mihalcea — Vrânceanul — o figură bine cunoscută nu numai la București unde a trăit mare parte din viață, dar și în ținutul nostru. Pe ici, pe colo, câteva rânduri, scrise fugitiv, anunță vestea pierderii unui om, care a luptat în toate mișcările naționale, a luptat entuziast cu graiul și cu fapta.

De origină ardelean Mihalcea-Vrânceanul a fost printre cei dintâiu cari au sprijinit și au depus tot sufletul la înfăptuirea idealului de întregire a românimii.

In momentul când România a declarat războiul, el — deși în vârstă înaintată — a cerut stăruitor să fie primit ca voluntar, în rândurile oștașilor chemați să se jertfească pentru Patrie.

Negustor din dragul pentru această ramură, a muncit sărguitor și cu destoinicie pentru ridicarea negustorimii.

El lasă în urmă-i amintiri vrednice de laudă.

CERETI
la toate librăriile din Țară
Calendarul Gospodarilor
1922
cu suplimentele gratuite
Prețul 5 Lei

Cetiți „Infrățirea"

Sevopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 9

Cronica politică

Mai avem guvern? — Ca să-şi explice şederea la putere, guvernul a pornit pe calea celor mai ruşinoase capitulări. Acceptarea condiţiilor puse de ţărănişti, între care şi aceia a unui guvern neutru, scuzele d-lui Argetoianu, retractările primului ministru, — toate sunt acte prin care guvernul se recunoaşte lipsit de orice autoritate în faţa întâmplărilor şi evenimentelor politice. Dar, după atâtea capitulări, ne punem şi noi întrebarea pe care şi-o punea acum câteva zile un confrate din Bucureşti: *Mai are ţara aceasta un guvern?*

Căci ce putere de a conduce mai are actualul guvern când, pus în faţa dificultăţilor, el nu le poate birui decât prin scuze, retractări şi concesiuni?

A guverna înseamnă să aduci la cârma ţării o concepţie, o voinţă şi o autoritate, iar în clipa când nu poţi să mai aduci nimic din cele ce face temeiul unei guvernări, ai datoria să te retragi.

Ori guvernul de astăzi, ne mai putând să se menţie prin autoritate, crede că poate păstra puterea prin capitulări şi umilinţă.

Simţindu-şi slăbiciunea, el e gata în orice moment la toate concesiunile şi la toate îngenuncherile, numai să-şi mai poată da ilusia că există

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Pe toată întinderea vechiului regat bântue viscolul.

Multe ternuri n'au putut pleca din pricina aceasta.

*

Ministrul de finanţe şi-a amânat plecarea sa cu... 48 ore.

*

La întrunirea dela primăria Capitalei a participat şi d-l Take Ionescu.

Cu acest prilej s'a format un comitet de iniţiativă, în frunte cu generalul Răşcanu pentru ridicarea unei statui lui Nicolae Filipescu pe piaţa din faţa cercului militar.

*

Senatul a avut vacanţă.

Mâine îşi reîncepe activitatea întreruptă din motive regulamentare.

*

Budgetele ministerelor au fost sporite în chip extraordinar pe căi lăturalnice în vederea unor scopuri de căpătuială.

De pildă: generalul Averescu încasează, pe lângă leafa de ministru şi 200 mii lei anual dela prezidenţie, afară de milionul ce-l ia sub titlul de cheltueli de reprezentare.

Comisia de controlarea abuzurilor generalului Tăutu a înghiţit diurne în valoare de 4 milioane lei

*

S'a stabilit că generalul Tăutu, şeful controlului abuzurilor, este implicat în vânzarea de permise comisă de dna Prasc ivescu. Mai sunt implicate şi alte personalităţi sus puse.

*

Guvernul studiază crearea unei noui secţiuni la Curtea de casaţie.

*

Ziarele locale au publicat, în rezumat, proectul de reforma în învăţământului, secundar, alcătuit de ministrul instrucţiunii publice.

Acest proect este, în realitate, un plagiat de pe opera predecesorului d-lui Negulescu, d-l dr. Angelescu.

Comisia de controlarea abuzurilor săvârşite sub prezidenţia generalului Averescu, compusă din ofiţeri activi se descompleteză.

Parte din membrii demisionează pe motivul că ministrul-prezident vrea să utilizeze comisia în scopuri politice.

*

Take Ionescu a început să-şi urmeze cu activitate seria intrigilor în potriva lui Averescu, având drept ţintă formarea unui guvern sub prezidenţia sa — aceasta fiind vechea sa aspiraţiune.

*

Preţul vagonului de grâu a fost fixat la 20 mii lei cumpărat dela producător şi 22 mii lei, la şiep.

*

Noul ziar averescan „Lupta" a primit mari sume de bani dela ministerul de externe şi dela bancherul Chrisoveleni.

*

D-nul Lupu a încasat şi dânsul, pentru gazeta sa „Aurora" 400 mii lei din fondurile secrete ale ministrului Argentoianu, în schimbul împăcării ţăraniştilor cu partidul guvernamental,

Stoc însemnat

Tuburi de ţigarete

Aida, Riz şi Nil

1000 Bucăţi Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 37.

1229

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din Bucureşti.

Şedinţa din 5 Dec. 1921.

CAMERA

Şedinţa publică începe la ora 2 d. a. sub prezidenţia d-lui Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială, d-nii: Argetoianu, Negulescu, Oct. Goga şi Cidalbu.

D-l Anastase face diverse comunicări, iar d-l Zamfir Apostol vorbeşte agitat în o chestiune politică considerând-o ca minciună.

D-l Negulescu, ministrul instrucţiunii publice, a expus nevoile neînlăturabile ale învăţământului în genere, din cauza lipsei de 1 caluri şi altele.

D-l Argetoianu prezintă pe biroul Camerei proectul reformei administrative.

D-l Bucşan dă cetire răspunsul la Mesajul Tronului.

Şedinţa se închide apoi la ora 4. d. a.

Ştiri politice

Eri la ora 5 d. a. d-l Alexandru Vaida a plecat pe neaşteptate la Bucureşti.

In acelaşi timp aflăm că d-l Groza, de-abia sosit la Cluj, a trimis eri automobilul său la Mociu pentru a-l întâmpina pe d-l Sever Dan secretarul partidului Naţional şi a-l aduce la Cluj, D-l Dan a şi sosit e aci.

*

Suntem informaţi că în sânul averescanilor ardeleni s'a produs o mare nemulţumire, care desigur nu va rămânea fără urmări, prin faptul că atât la vicepresidenţia Senatului cât şi Camerei au căzut ardelenii — D-nii Mihali şi d. Ilie Dăianu — nu pentru persoana lor, ci pentru că în această hotărâre văd o desconsiderare a Ardelenilor.

TELEGRAME

Reglementarea problemei Orientului

Lafayette, 5 Dec.

Lordul Curzon a propus o consfătuire anglo-franceză-italiană pentru reglementarea problemei Orientului.

Această consfătuire are un caracter preliminar şi se va ţine la Paris.

Revoluţia anti bolşevistă

Lafayette, 5 Dec.

In nordul guvernământului Archangelsk au izbucnit mişcări puternice anti bolşeviste. Sovietele de aci a fost dizolvate; numeroşi comunişti au fost executaţi.

Lozd George pleacă la Waschington

Londra, 5 Dec.

„Reuter" anunţă că Loyd George va pleca la Waschington în ziua de 10 Dec. pebordul vaporului „Skocia".

Cronica externă

Marţi, 6 Decembrie 1921.

Pare că Conferinţa dela Washington a căzut pe planul al doilea, aliaţii fiind preocupaţi în prezent de chestiunea plăţei reparaţiunilor de războiu, de către Germania.

Guvernul german trebuie să achite în Ianuarie şi Februarie viitor două creanţe: una în valoare de 440 milioane şi alta de 240 milioane mărci — adică, 680 milioane în aur.

Germania însă declară că situaţia ei financiară nu-i permite să îndeplinească aceste obligaţiuni. Tezaurul ei nu dispune de fondurile necesare, iar negocierile angajate între guvern şi industriaşii germani, în vederea procurărei devizelor, nu au dat nici-un rezultat.

Totuşi comisiunea reparaţiunilor a somat în termeni energici guvernul german să achite creanţele.

Până acum Germania n'a cerut încă oficial moratoriul, totuşi cercurile britanice sunt informate, că guvernul d-lui Wirth va obiecta că finanţa este într'o complectă jenă, aceeace îl sileşte să solicite moratoriul, prin efectuarea plăţilor în natură.

Pe de-o parte, guvernul englez înclină pentru priuncipiul plăţilor în natură.

Pe de altă parte, Franţa care este mai mult interesată în cauză, întrucât este creditorul principal al Germaniei, — se împotriveşte intenţiunilor de tergiversare ale guvernului din Berlin, de oarece ea nu s'ar putea reface fără numerariul rezultat din plăţile Germaniei — efectuate în 2 sau 3 ani.

Scrisoare din Oradea-Mare

Viaţa culturală şi socială. — Situaţia materială a funcţionarilor de Stat. — Ştiri diverse.

Societatea culturală „Cele Trei Crişuri", continuă să-şi ţină şezătoarele literaro-artistice, în fiecare Joi seara în sala cea mare de şedinţă a primăriei locale la cari asistă un public românesc ales. Profesori, artişti, publicişti, dau concursul lor, pentru o cât mai folositoare reuşită.

Ar fi de dorit, ca d-nii conferenţiari să se ocupe îndeosebi şi cu chestiile economice actuale, în legătură cu interesele populaţiei româneşti.

In fiecare Miercuri seara se reprezintă la „Teatrul Regina Maria", câte-o piesă românească. Artiştii Teatrului Naţional din Cluj, sunt călduroşi primiţi de românii de aici, — sălile teatrului sunt arhipline.

In 8 Decembrie soseşte în localitate trupa de operetă din Bucureşti, care va da 5 reprezentaţii, între cari „Baronesa Lili" şi „Sylvia".

Societatea „Crişana", a studenţilor jurişti din Oradea, dă în fiecare Sâmbătă seara câte o petrecere cu dans în sala cea mică a hotelului „Panonia".

In 10 cor, se dă o serată artistică în sala cea mare a hotelului „Vulturul Negru", cu scopul nobil, ca din venitul rezultat să fie ajutoraţi orfanii din războiu. Vor da concursul: d-l şi d-na Ştefan Mărcuş, d-şoara Jolan Baranyay, Eugenia Codrescu, Irina Ambrozy, d-l Vasile Grof, d-l Andreescu şi d-şoara Livia Ilie. Va concerta şi orhestra teatrului orăşenesc sub conducerea d-lui Aladar Várady.

La congresul funcţionarilor administrativi, ce se va ţine la Bucureşti în zilele de 14 şi 15 Decembrie, funcţionarii din Bihor vor fi reprezentaţi în mare număr.

Situaţia materială a funcţionarilor administrativi, îndeosebi a celor inferiori, e cât se poate de tristă. In schimb mulţi slujbaşi maghiari au casa lor proprie, venituri sigure de pe la diferitele întreprinderi private.

Bogaţii din Oradea, când e vorba să plătească impozit, de sute de lei, în grabă fac cereri de scutire. De fapt comercianţii, industriaşii, proprietarii cu casă din Oradea au foarte mulţi bani la petrecerile lor de acasă curge şampania şi vinurile vechi, ca apa la omul sărac.

E interesant a se şti, că hornarii din Oradea câştigă lunar 1500 lei; calfele de croitori 2500—3000 lei; funcţionarii întreprinderilor private între 1200—5000, cărora la anul nou li se dă plată dublă pe Ianuarie.

De pildă firma „La Roche şi Darvaş", dăruieşte de anul nou fiecărui funcţionar al ei câte un vagon de lemne şi altele).

Funcţionarul de Stat însă e retribuit potrivit cl. VII, de salarizare cu 950 lei lunar abia.

Numai profesorii nu se plâng având posibilitatea să câştige lunar cel puţin 3000 lei.

Scaunul episcopal al diecezei gr. cat. din Oradea-mare va fi în curând ocupat. Cercurile bisericeşti speră, că va fi numit unul dintre cei mai distinşi teologi şi oratori ai arhidiecezei, fără să fie luate în seamă mediocrităţile cari nici odată n'au escelat pe terenul pastoral ori pe cel al literaturii bisericeşti. Azi, mai mult ca oricând, se impune, ca autorităţile în drept să chibzuiască bine în privinţa aceasta.

Coresp.

Ştiri externe

Se comunică din Washington că acolo sunt acum nişte călduri neobişnuite; ai zice că eşti în luna Iunie.

*

Comitetul camerei italiene pentru organizaţia armatei, s'a hotărât definitiv pentru serviciul militar de un an.

*

Misiunea „Crucei roşii elene" care aduce ajutoare populaţiunei ruse, va pleca în cursul săptămânii curente, Ea va vizita în primul rând oraşele litoralului Mării Negre.

*

Plenipotenţiarul Franţei la Geneva a remis acestui oraş medalia de aur ce i-a conferit-o preşedintul republicei franceze.

25% REDUCERE

Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ“

la

„AUTO-MECANICA“

Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.

REPREZENTANȚA GENERALĂ A S. R. A. ȘI LEONIDA & Co. UNITE

BUCURESTI.

MARE NOUTATE!

Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.

Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLNAR pe care la preluat.

Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de raionul Magazinului de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori și pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu prețuri foarte eftine și cu rabat de 10%, 15%, 20% și 25% numai pentru a veni in ajutorul publicului și a dovedi că vinde mai eftin ca ori și cine.

En gros. Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie. En detail.

Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

OFICIUL CENTRAL COOPERATIV.

AMERICĂ de diferite lățimi, AMERICĂ năibita (șifon) MOLTOANE, BARCHET, SATIN IMPRIMAT, SATINURI negre și alte culori, PANZĂ de căptușală, diferite culori, BUMBAC superior englezese, PLUGURI sistem „SACK“. De vânzare cu prețuri avantajoase pentru obștii cooperative, Federale, Sindicate, institutii organizate, lucrători de fabrici etc. la

OFICIUL CENTRAL COOPERATIV,

București, Strada Câmpineanu 35. Telefon 20-19 și la FILIALA TITU din gara Titu. 1300

Byron Steamship Comp. Ltd. „OF. LONDON“

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANȚA la 22 Decemb. st. n. direct New-York

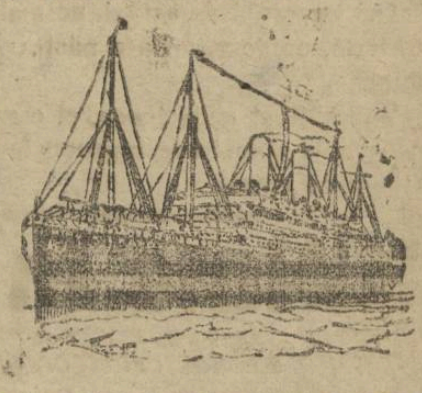

Durata voiajului 16—18 zile.

După „King Alexander“ urmează a pleca următoarele vapoare:

„Themistocles“ și „Megali Hellas“

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.

Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Reclama este sufletul comerțului.

Greutățile Industriei din Transilvania

— Lipsa mijloacelor de transport —

Cu privire la situațiunea industriei din Transilvania, un factor foarte competent din Ministerul de Industrie și Comerț, comunică ziarului „Argus“ că situațiunea industriilor mari și mici din Ardeal, este foarte grea.

Cauza acestei situațiuni grave decurge numai din lipsa absolută de transporturi.

Ministerul are relații din cari resultă că imense cantități de materiale prime și fabricate zac luni întregi, pradă intemperiilor, prin stațiunile din Ardeal, fără vre-o nădejde de a putea fi transportate la destinațiile lor.

Multe din fabricile din Ardeal, și-au întrerupt chiar activitatea, altele sunt în perspectivă de a le imita în curând, iar numărul lucrătorilor rămași fără lucru în iarna aceasta, crește din zi în zi.

La Ministerul de Industrie și Comerț se primesc zilnic plângeri nenumărate din partea industriașilor Ardeleni, cari arată că menținerea acestei stări de lucruri, va avea consecințe incalculabile pentru industrie și pentru economia națională.

Criza transporturilor din Ardeal, se atribue de către organele superioare ale C. F. R., lipsei de vagoane.

Or, dacă era explicabilă la noi criza de locomotive, nu poate fi justificată o criză de vagoane, când avem astăzi în România Mare, atâtea mari uzine, unele de o importanță mondială, în măsură de a furniza C. F. R. vagoanele necesare.

La Ministerul de Industrie, chestiunea aceasta preocupă de aproape și este vorba să se facă un demers oficial pentru ca Ministerul de Comunicații și Direcția C. F. R., să ia urgente și energice măsuri pentru salvarea industriei naționale din Ardeal.

Citiți în Pag. 8-a

Reforma fiscală în Dobrogea

Dobrogea resimte puternic urmele războiului. Am putea zice că poate este provincia cea mai greu lovită.

Teatrul primelor operațiuni militare: după Turtucaia, a urmat crâncenele lupte cu armata lui Mackensen. Totul a fost prefăcut în ruină; nici un sat, nici un petec de pământ n'au rămas ne scotocite de inamic și fără să fi suferit povara unor grele rechiziții cari le lua și cenușa din vatră.

Dobrogenii după o muncă de zi și noapte, au reușit să-și înghebeze gospodăriile lor, — meritul este mare fiindcă ei n'au primit ajutoare de refacere din partea statului.

Reformele fiscale ale guvernului lovesc în chip sălbatec în dobrogeni, — le distruge cu desăvârșire orice speranță de refacere.

Impozitele noui opresc avântul productiv, paralizează munca și nimicesc mijloacele de producție.

Pentru dobrogeni nu este o mângâere că tocmai din realizarea impozitelor d-lui Titulescu se vor acorda despăgubiri.

Proprietarilor din Dobrogea li s'au acordat despăgubirile cu o mare sgârcenie, unele din ele abia urcându-se la suma de 3000 lei, — cota nefiind socotită pe prețul de refacere, ci pe acel din 1916.

In asemenea conditiuni economice, firește că impozitele guvernului nu fac decât să descurajeze avântul de refacere și de consolidare din Dobrogea.

Restabilirea valutei noastre

— Soluțiile d-lui prof. C. Dissescu —

Ziarul „Izbânda“ publică o interesantă convorbire cu d-l prof. C. Dissescu fost ministru asupra cauzelor scăderei leului românesc în străinătate. D-l Dissescu dă chiar câteva leacuri pentru tămăduirea răului și anume:

1. Țăranii împroprietăriți să plătească prețul pământului ce li s'a dat. Această este chiar dorința lor.

2. Impozitul pe îmbogățiți de război să fie scos din categoria celorlalte impozite și să se pună imediat în aplicare căci el nu este un adevărat impozit, ci propriu zis o restituire.

3. Impozitul fu ciar să aibă o cotă progresivă și variabilă după origina averei. Alt ceva este să cumperi o casă sau o vie și altceva să o moștenești.

4. Revizuirea monedelor de hârtie să se refuze plata acelora cari nu sunt cuprinse în emisiunile adevărate ale băncei naționale.

5. Să se preschimbe toată moneda aflată în țară sau în străinătate cu o reducere procentuală. Pentru înlesnire și economie s'ar putea tipări bancnote (Coupures) de valoare mai mare.

6. Să se rezerve pe seama statului aurul, argintul și orice producție minieră ce se poate monetiza.

7. Exploatarea bogățiilor din nauntrul țărei numai în măsura ce va sta cu despagubirile cerute de munca făcuta și de echitate.

8. Reglamentarea exploatării pădurilor cu prime la eneficii.

9. Urmărirea delicuanților cu specula leului făcută cu prilejul preschimbărei coroanelor și rublelor sau sub forma jocului de bursa.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română doreste în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domni oara Română.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub H.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Mare desfacere de 1087

Jucărei pentru copii

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

Reclama este sufletul comerțului

Apel către familiile sărace din Cluj și Provincie fără deosebire de naționalitate și religie.

Au sosit cu intervenirea prezidentei „Reuniunea Femeilor Izraelite“:

3000 costume pentru băeți în etatea 3—10 ani în toată mărimea.
1000 tricouri în diferite mărimi.
1000 costume pentru bărbați și copii din lână.
5000 m. pânză.
3000 părechi ghete pentru băeți Dame și Domni.
5000 părechi ciorapi.
500 swettere pentru băeți.
250 paltoane de iarnă.

Aceste obiecte se vor distribui sub supravegherea Prezidentiei Caminului pentru băeți izr. în zilele 5—24 Dec. a. c. cu următoarele prețuri 1 costum pentru băeți din diferite stofe pân la etatea

3—5 ani . . Lei 70 5—10 ani . . Lei 100
1 tricou (cămașe sau pantaloni) pân la vârsta 12 ani 26 Lei
1 costum pentru fericiorași No. 31-36 (12-18 ani) 385—550 Lei
1 „ „ bărbați I-a . . . . . 950 „
1 „ „ „ II-a . . . . . 385 „
Ghete pentru băeți No. 25—30 . . . . 120—140 „
„ „ „ No. 31—36 . . . . 150—180 „
„ „ „ No. 37—45 . . . . 215—275 „
Ciorapi în toată mărimea . . . . . 7— 12 „
Swetter pentru băeți 3—10 ani . . . . 45 „
Palton de iarnă pentru bărbați și ferioraș . . 450—720 „
Stofă de lână prima 140 cm. lată . . . . 105—205 „
Stofă pentru palton de iarnă . . . . . 295—375 „

Cumpărătorii vor depune suma amumită a mărfii la Sucursale „Banca Românească“ Cluj str. Universității No. 2 s'au în prezență s'au prin poștă, marfa o expediem la domiciliu, care nu corespunde o schimbăm sau înapoiem suma solvită.

Se poate interesa în prezență s'au prin poștă la Redacția ziarului Comercianților Români Piața Unirii 17. Telefon 3-31.

Primadată se vor distribui vesmintele pentru băeți

Cu stimă:

Prezidentul Căminuiui pentru copii Izr.

(ss) NEUBERGER ZSIGMONDNÉ.

1202

Reparăm Mașini de Scris

Mecanic specialist

Chemat și la domiciliu vine. 1267

Telefon: 438.

Librăria Lepage Cluj.

Mare asortiment 1297

Furnire de Mobile

mai eftin ca ori unde se găsesc la:

„Rahova“ Lack Blau & Co.

Telefon 23/28. București, Str. Heliade (Obor) No. 42.

1205 **Mare deposit**

de

Șvaetere și Mănuși

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Trebue să țineți seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECȚIUNE GENERALĂ

de vapoare directe pentru pasageri

CONSTANȚA--NEW-YORK

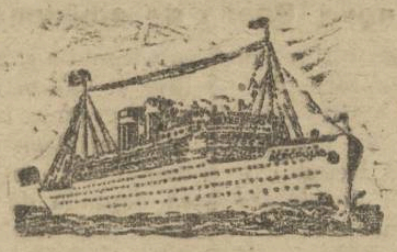

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110

BUCUREȘTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: Constanța Str. O. A. Sturdza 41. Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vâpoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din București, **Calea Victoriei No. 110** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pasapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagiile sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în consideratie că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediținni. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1208

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Telefon 15-03.

În atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete „VICTORIA“ 1106

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Reclama este sufletul comerțului

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GAIZ“ CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39. (Palatul Székyl) Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. 329

Mișcarea economică și financiară

Politica financiară a guvernului

— O nouă Bancă de emisiune —

Marile noastre instituțiuni de credit și-au impus datoria de a contribui la îmbunătățirea crizei financiare. Ele au înmânat prin delegație, M. S. Regelui un memoriu, ale cărui deziderate au fost găsite întemeiate.

Băncile cer guvernului o politică economică conformă cu interesele țării, economii în budgetul Statului și reducerea inflațiunei monetare.

Aceste cereri de prevedere, guvernul însă le nesocotește. Din potrivă chiar, el intenționează proecte, cari poartă germenele răzbunărei politice.

Crearea unei noui bănci de emisiune este preocuparea din prezent a guvernului. Inflațiunea monetară, găsită de toată lumea că periclitează valuta, — numai guvernul o crede necesară. Ministrul de finanțe genialul d. Titulescu, încearcă la Paris să restrângă inflațiunea monetară; iar guvernul proectează în țară noui mijloace de emisiune.

Care este interesul? Banca Națională a Românieĭ a refuzat guvernului un nou împrumut. De 40 ani creditul privat și circulația monetară au găsit în această instituție un sprijin netăgăduit. Greutățile financiare ale războiului au fost suportate în bună parte de către Banca Națională.

Și totuși se aud glasuri, fără nicio autoritate cari strigă că această Bancă refuză să sprijinească Statul în împrejurările grele prin care trecem. Refuzul Băncii Naționale n'a fost însă decât un motiv — de fapt improvizat, — pentru guvern ca el să-și aibă platforma creărei unei noui bănci de emisiune, la adăpostul căreia să se opereze tot felul de afaceri și beneficii.

Trăim vremi apăsătoare: Creditul public sdruncinat peste hotare și valuta în complectă ruină. Guvernul nu are de loc simțul realității. Instituțiile fundamentale ale țărei nu trebuie să depindă de fluctuațiile politicei, mai ales când ea este condusă de oameni, care pun interesele lor mai presus intereselor obștești, proprii. Ele sunt deasupra celor improvizați în locuri cu mare răspundere, pentru că desvoltarea acestor instituții se confundă cu însăși progresul țărei.

Banca Națională nu a pierdut nici un prilej de a da Statului concursul ei iș va continua să-l dea încă; ea are însă datoria să se împotrivească atunci când factorii determinanți impun soluți care nu se potrivesc cu realitatea și cari, prin esența lor, ating interesele generale financiare.

Banca Națională a cooperat și la desăvârșirea unității naționale. Fără de concursul ei, nu s'ar fi putut asigura prima funcționare a administrației în Ardeal, Bucovina și Basarabia. Și nici unificarea monetară nu s'ar fi putut face. Retragerea coroanelor, rublelor și bancnotelor Băncii Generale s'au făcut tot prin Banca Națională.

Afirmăm cu precizie că dacă s'ar fi ținut seama de indicațiunile Băncei Naționale, speculanții de valută nu puteau să-și pună în practică combinațiunile lor, — ieșul era astfel azi o realitate.

Cele 14 sucursale — înființate în Ardeal, Bucovina și Basarabia, — dau un ajutor necontestat ipeței financiare: se acordă însemnate credite instituțiilor de credit privat, ușurând tranzacțiile și tot felul de operațiuni cari pot determina o stare economică înfloritoare.

O nouă bancă de emisiune ar însemna un nou discredit în streinătate.

De abia am ajuns la o unificare monetară și iată-ne amenințați de emisiunea unor alte feluri de bilete! Cum ar fi potrivită o astfel de concepție monetară peste frontieră când valuta noastră e atât de sdruncinată?

Toate Statele, unde sunt mai multe bănci de emisiune, au tendința de unificare. Statele Unite de pildă, au federalizat toate băncile de emisiune într'o centrală la New-York.

Politica financiară a guvernului este în contradicție cu evoluția economică.

Marile State financiare sunt călăuzite azi de tendința de unificare financiară. Care ar fi considerentul ca Țara românească să fie călăuzită de principii contrarii? Desigur că numai interesul de partid.

Banca Națională nu face însă politică de partid, — ea face politică național-financiară. Și tocmai pentru că nu înțelege să se abată dela normele ce-i impune răspunderea unei fundamentale instituțiuni de Stat — detractorii ei o acuză că nu dă concurs Statului.

Oricât de mare este intenția guvernului de a lovi în instituțiuni utile țărei, — nu va putea izbuti pentru că raporturile juridice dintre Stat și Banca Națională nu permit realizarea băncei proectate.

Briand s'a reintors la Paris

Lafayette, 5 Dec.

Briand a sosit Vineri la Paris, iar Sâmbătă a luat parte la Consiliul de miniștri presidat de Millerand. Cu acest prilej delegatul francez la Conferința dela Washington a expus situațiunea sub care se prezintă această Conferință cum și chestiuni de ordine internă.

Agricultura în Ardeal

— Relatări oficiale —

Din darea de seamă a direcțiunei Agriculturii din Cluj, întocmită în temeiul rapoartelor primite dela consiliereatele agricole, vedem că în lunile Septembrie și Octombrie ploile au fost aproape generale; iar la sfârșitul lunei Octombrie au adus îndreptare timpului secetos.

Sămânaturile de toamnă totuși s'au făcut greu, din pricina secetei: și abia în luna Octombrie s'a ameliorat situația atât în privința vegetației, cât și a facerei sămănaturilor.

Cât privește recolta sămănaturilor de toamnă s'a constatat că, în unele județe, producția a fost slabă din cauza secetei din vara precum și a furnicilor și șoarecilor.

Recolta sămănaturilor de primăvara e, în general, mediocră, ba, în unele județe chiar slabă. Cartofii și sfecleie au dat pretutindeni o recoltă abundentă.

Viile s'au prezintat bine și calitativ și cantitativ.

Fructele ar fi fost și mai în abundență dacă nu s'ar fi mălurat din cauza secetei. O mare cantitate a fost întrebuințată la fabricarea țuicii, puține au fost uscate și făcute magiun.

Producția fânețelor este mijlocie.

Starea pășunilor s'a îmbunătățit, în urma ploilor din Octombrie însă și fiindcă nu erau îndestulătoare s'a permis pășunatul și prin păduri.

Cu privire la vite și păsări, situația nu e tocmai lăudabilă. Sunt slabe din cauza secetei, iar în unele părți febra aftoasă luase proporții.

Porcii au suferit de febră porcină iar pasările de anghină.

De altmintrele toate muncile s'au putut face normal și intensiv, bine înțeles în proporția în care au fost favorizate de timp.

Sericicultura merge bine și se organizează sistematic. Agricultura a fost nefavorizată de secetă și vreme așa că la iarnă vor să piară multe albine.

In general s'ar putea observa că din punctul de vedere al muncei pământului s'a făcut un progres față de anul trecut.

In afară de producția viilor și a pomilor nu e nici un excedent pentru export ci din contra chiar e nevoe a fi aduse în Ardeal cereale din alte ținuturi ale României.

Prețul vitelor la export a început să se urce.

Sup afară sămănata anul acesta, va întrece pe acea a anilor precedenți.

Dacă vom avea în zapadă abundența vom avea recolta viitoare dă speranțe frumoase.

Moratoriul trebue să aibă garanții temeinice

Lafayette, 5 Dec.

Presa franceză, ocupându-se de moratoriul ce este să se acorde eventual Germaniei, spune că cercurile britanice, dându-și seama asupra felului cum trebue acordat acest moratoriu vor avea în vedere garanțiile ce prezintă el.

Nou guvern socialist-dizident în Ungaria

Lafayette, 5 Decembrie

Bethlen a izbutit să stabilească un acord între partidele politice din Budapesta. Noul guvern ungar va avea un caracter socialist dezident.

El daclară ca nejustificate știrile lansate cu privire la mișcarea maghiară în legătură cu tulburările din Viena.

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 393 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 9 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOM[illegible]
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Un ultim cuvânt în chestia „Uniunii Maghiare"

Nu dorința de a combate argumentele ce se aduc dintr'o parte a presei maghiare pentru a sprijini îndreptățirea de a fi a așa numitei „Uniuni maghiare", mă face să scriu acest articol, căci acest lucru l'am făcut în repetite rânduri fără să fi dat rezultatul dorit, fără să fi însutit de a-i readuce pe unguri la o judecată mai dreaptă conformă împrejurărilor și necesităților reale.

Mentalitatea ungurească este așa de elastică și așa de rezistentă ori-cărui raționament logic — când acesta nu e pe placul Ungurilor, — încât o discuție cu ei, nu ar face decât să desfășoare la nesfârșit o dialectică de sofisme.

Dacă pretinzi că „Uniunea maghiară" e o asociație, atunci îți răspund că ea este o formațiune politică, iar dacă o privești ca pe o formațiune politică, atunci îți răspund că nu: ea este o asociație.

Pentru aceea, scopul meu de astădată este să stabilesc numai acele elemente și norme de judecată după care va avea să se rezolve această chestiune, indiferent dacă va fi pe placul Ungurilor ori nu.

Ceia ce reiese limpede din programul de muncă ce și l'a propus, și e și mărturisit pe șleau de presa maghiară, e că „Uniunea" aceasta vrea să fie reprezentanța poltică a minorității maghiare din România. O astfel de organizațiune separată însă nu se poate îngădui, căci ea ar însemna recunoașterea autonomei naționale pe seama minorităților noastre, autonomie, care și-ar afla de-a dreptul forma exterioară în ființa „Uniunii maghiare".

Cu astfel de trăsături de șah însă, nu ne vor prinde în cursă compatrioții noștrii Maghiari. Stă în dreptul fiecărui partid politic să ia în programul său postulatul autonomiei, poate să lupte pentru realizarea lui ca și pentru realizarea oricărui alt punct de program, dar numai pe teren legal, pe cale parlamentară, căci orice încercare de a se constitui ocolind această cale, este o încercare revoluționară, care va necesita măsuri represive din partea puterii statului.

Dacă Maghiarii se cred în drept a duce o poltică națională, cu atât mai mult îl are dreptul acesta statul român, care e un produs al storiei, al triumfului ideei naționale. Politicei naționale de stat îi incumbă însă ca primă datorie să păzească comunitatea și unitatea națională de orice acțiune cu tendințe de izolare și separatism. Se va îngădui desigur și minorităților naționale să-și afirme și să-și cultive particularitățile rasei lor, se va ține seama în deosebi de condițiile economice și culturale cari pot promova interesele speciale ale acelor rasse, dar cursul vieții politice într'un stat va porni totdeauna dela întreg, iar nu dela părțile din cari e compus.

Pentru aceea statul nu va îngădui ca fiecare naționalitate să se închidă în sine însăși, să se lase condusă exclusiv de ideile și dorințele sale naționale, neținând seama de problemele, de cerințele mari de stat, cari obligă la fel pe toți cetățenii, ci va cere dela toți fiii săi să se pătrundă și să se conducă în toate acțiunile lor, nu de un spirit particularist, ci de adevăratul patriotism de stat, supunând interesele particulare interèselor superioare ale țării.

Pentru a ilustra, — cred — în mod convingător de astădată, raportul naționalității față de stat, voiu cita din Dumnezeul Maghiarilor, din însuș Kossuth Lajos, pe care nu-l vor repudia doar, gazetărașii dela fițuicele din Cluj.

Iată ce scrie acest mare bărbat de stat al Maghiarilor și aprig apărător al principiului de naționalitate, în cartea sa intitulată „Irataism az emigraceiobol", vol. II, pag. 145: — „Națiunea e statul; numai istoria o poate produce. Naționalitatea e o realitate care poate să-și ceară în stat un loc alături de celelalte interese sociale, dar nu deasupra statului, nu în opoziție cu interesele statului... (Afară de Austria) nicăiri, nici unei rase, ori naționalități nu-i trece prin minte să conteste statului dreptul de a avea un tip anumit propriu; nu-i trece prin minte nici unei naționalități ca în privință politică să pretindă altceva decât: să nu se facă nici o deosebire de rasă, ori naționalitate în exercitarea drepturilor cetățenești — iar în ce privește limba și naționalitatea, să nu se pună piedeci din partea statului cultivării pe care socială a acestui interes social".

Aud?!

AUREL CIATO

Evenimentele zilei

Intervenția Statelor vecine pentru înăbușirea revoluției în Portugalia

„Thimes" din Londra este informat că pentru a înăbuși răscoala comunistă din Portugalia care amenință să se extinde de întreg teritorul țării, nu e exclusă o intervenție a puterilor vecine.

O asemenea intervenție va fi bine primită atât de Italia cât și de Spania unde deasemenea bântue revoluția comunismului.

Zăpăceala administrativa

„Gazeta Ardealului" publică în numărul său de ieri un nou interview cu d. ministru Groza. Nu știu dacă vreun maniac sau vreun funcționar special însărcinat cu această misiune se ocupă cu statistica interviewurilor pe care le acordă, cu o fecundă regularitate, actuala excelență provincială a Ardealului. Noi cari nu ne-am îndeletnicit să le numărăm, nu îndrăsnim să articulăm o cifră, de teamă să nu fim mult, mult mai prejos de realitate. E o nouă artă de a guverna, pe care n'o putem pătrunde în toate tainele ei. Altădată, când observa singură sau când i se aducea la cunoștință o nevoie obștească, o lipsă în administrație, guvernul încerca să dea un ordin sau să ia o dispoziție, pentru a înlătura dificultatea. Astăzi, lucrurile se schimbă. Ministrul respectiv chiamă la sine un redactor devotat, dictează câteva fraze, redactorul cu pricina netezește greșelile de gramatică, — și țara merge înainte, pășind pe un covor trandafiriu de vorbe și de declarații.

Fără îndoială, progresăm.

Convorbirea d-lui ministru Groza cu trimisul „Gazetei Ardealului", e făcută de altfel să ne înduioșeze. Excelența sa cunoaște, cu o rară înțelegere a realității, toate necazurile provinciei care formează preocuparea vastului d-sale departament. Știe pentruce nu merg bine transporturile, are soluții pentru reorganizarea administrației, poate remedia criza industrială, cunoaște leacul pentru activarea transporturilor, poartă cu d-sa rezolvarea problemei vitelor... In sfârșit, nu e suferință pentru care să nu aibă o doctorie, nu e beteșug pe care să nu fie în stare să-l vindece. Un adevărat Mesia pentru populația Ardealului.

Din nefericire, d. ministru Groza nu e în măsură să ne vestească deocamdată nici un rezultat pozitiv. Tot ceiace ne poate spune până acum este că s'a opus la unificarea poliției din Ardeal, poruncită din București, că această unificare s'a suspendat în urma intervenției d-sale, și că, dacă se va încerca din nou această unificare, d-sa va protesta din nou.

Nădăjduim, pentru gloria d-lui ministru, că nici viitoarea d-sale intervenție nu va fi zadarnică, și toate măsurile cari se plănuiesc la București, vor fi contramandate cu aceeaș regularitate. La rândul său, guvernul din București va ști să nu pună în aplicare niciuna din soluțiile minunate cu cari d. Groza ar putea să fericească provincia în care s'a născut...

In felul acesta toate merg de minune și d. general Averescu poate să fie mulțumit.

D. Argetoianu pune la dosar propunerile d-lui Groza, d. Groza reușește să oprească dspozițiile d-lui Argetoianu, — d. Mihali reușește să rămână la toate acestea un nevinovat spectator, — zarele sunt pline de convorbiri și declarații, iar zăpăceala administrativă crește.

Are cueva de spus ceva?

Un om de muncă

Cu prilejul inaugurării „Internatului țărănesc"

Aceste rânduri nu-s menite a înălța și nici a scoate în evidență un nume așa cum se obișnuește la noi în timpurile de azi, când atâția oameni mărunți sunt proslăviți pentru un discurs sec, sau o ploaie de făgăduieli aruncate dela o tribună — fie acea tribună chiar a Parlamentului.

Aceste rânduri, zic, au alt scopi Ele sunt menite a scoate la lumină faptele unui om, care vorbește puțin, dar în schimc lucrează foarte mult.

Există în acest oraș, copleșit de mulțimea străinilor, — în Cluj, — un internat al fiilor de săteni, ce poartă umilul nume de „Internatul Țărănesc", Nu puțini sunt acei parveniți cari, cetind inscripția în negru de pe zidul școlii civile de băeți din Str. Cogălinceanu. își suces nasul ironic întrebându-se mirați că ce „inovație o mai fi și asta?"

Acest modest internat — sufletul școlii civile de băeți — al „Școlii viitorului" cum o numește cu drept cuvânt d-l Simion Mehedinți, a luat ființă din râvna neobositului padagog și profesor Anton Domide. Cine a văzut acest internat în anul trecut și l-a văzut și anul acesta, nu-și crede ochilor ce poate face dragostea de școala și stăruința unui om. Și meritul acestui om de fapte este cu atât mai mare, cu cât a știut să învingă nenumăratele piedeci și intrigi ce i-a stat împotrivă de sus până jos — la unii colegi chiar — cari astăzi să simt bine a se numi „colaboratori" și a vorbi în numele Internatului Țărănesc,

Lumea care a luat parte Dumineca trecută — 4 Dec. — la sfeștania și agapa de inaugurare a internatului s'a putut convinge de meritul d-lui Anton Domide. O sută douăzeci de copii de țărani, adăpostiți în acest internat, au astăzi putința de a se adăpa la cultura românească și a fi crescuți pentru viața noastă economică de mâne.

O sută douăzeci de soldați ai ofensivei economice pe ogorul economiei naționale înstrăinate își pregătesc sufletul și mintea între zidurile Internatului țărănesc.

Adunați de pe văile Someșului și din Munții Moților prin propagandă făcută de Profesorul Anton Domide au venit acești copii să-și lumineze mintea în mult dorita Școală românească. Acești copii vor fi crainicii primăverii în Școala românească. La anul Internatul acesta va fi neîncăpător. Se va mai găsi oare o mână de ajutor, un adevărat colaborator? Sperăm că da sperăm și dorim ca acel cineva să fie din sânul Administrației școlilor spre a fi interpretul nevoilor de azi ale Școlii, pe lângă Ministerul Instrucțiunii, căci de nu va interveni ajutorul efectiv al Statului, această frumoasă idee, realizată în mică parte pentru școala medie, va fi înăbușită. Faceți internate pentru școlile medii! Acesta este strigătul nostru de azi Acesta este singurul mijloc de îndrumare a copiilor spre carierele practice — spre Școala ce ne va făuri clasa mijlocie românească. acea clasă absolut necesară pentru evistența vieții noastre naționale.

Alături de strigătele de mulțumire și recunoștință ale copiilor din Internatul Țărănesc, se cuvine a arăta și pe această cale că mai există încă oameni cari muncesc în mod desinteresat. Dee Dumnezeu ca pe viitor numărul acestor oameni de muncă să crească și milioanele ce se cheltuesc din visteria statului pentru propaganda electorală, să fie întrebuințate pentru ridicarea de Internate fiilor de săteni cari sunt comoara cea mai neprețuită a energiei noastre naționale pe toate terenele.

D. B.

În preajma căderii lui Briand

„Havas" anunță din Paris că relațiile între Poincaré și Briand sunt atât de încordate, că în cercurile politice din Paris se vorbește deja despre o apropiată cădere a guvernului Briand al cărui loc îl va lua Poincaré, la Războiu Leforre, la Interne Doumergue, iară la finanțe Dalastery.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Miniştri poeţi

Astăzi se găsesc în diferite ţări miniştrii poeţi cari, chiar în mijlocul celor mai turburătoare chestiuni şi al interpelărilor, se lasă răsfăţaţi de muze. Astfel dl Carton de Wiart preşedintele consiliului belgian, a publicat de curand o culegere de poeme; La joie de vivre şi dl Antouino Anile sub-secretar de stat al instrucţiunei publice în Italia şi-a publicat poeziile complecte.

Curiozităţi universitare

La universitatea din Praga a avut loc Vineri 2 Decembrie o promoţiune interesantă de doctor în filosofie,

E vorba de dl Adolf Fischer din Egerland, fost calfă de cismar, care este acum promovat doctor în filosofie de la facultatea din Praga,

La vârsta de 20 ani a intrat în gimnaziul din Kremsmünster.

Răsboiul l'a forţat să-şi întrerupă studiile. Căzut prizonier la Ruşi, a studiat acolo. Cunoaşte acum şapte limbi.

In 1918 a putut fugi din Rusia, acum şi-a încoronat studiile la Universitatea din Praga.

Un caz penal ciudat

Poliţia din Praga a arestat pe un fotograf care timp de 13 ani a falşificat bilete de bancă. El a declarat că a fost silit să falsifice, având nevoe de bani pentru a termina invenţiunea lui destinată să facă imposibilă orice contrafacere a biletelor de bancă. Experimentându-se aparatul inventat de acest falşificator s'a ajuns la rezultate.

Anatole France despre premiile literare

Anatole France, alesul de anul acesta al premiului Nobel, n'are prea mare încredere nici în valoare operelor literare premiate în general nici, mai ales, în capacitatea de discernământ a juriilor literare. Este semnificativă o mică anecdotă, povestită cu mult humor de bătrânul maestru,

Pe vremea celui de al doilea imperiu, o doamnă, foarte frumoasă şi totuşi lipsită de talent izbutia să obţină în fie care an, graţie relaţiilor sale, un însemnat premiu literar, Intr'o seară avea invitaţi la masă; era de faţă, între alţii şi Flaubert. „Scriitoarea" îşi aduse aminte, la un moment dat, că a doua zi trebuia să-i prezinte poezia pentru obişnuitul premiu anual, Si cum nu compusese nimic şi nici inspirat nu era se adresă cu multă insistenţă lui Flaubert să-i improvizeze un poem. Flaubert se supuse. Impreună cu un alt scriitor, se retrase în bibliotecă. Mai cu vorba, mai cu paharele se lăsară furaţi de vreme, şi aproape de miezul nopţii nu scriseră încă nici un vers.

Dar, peste un sfert de oră poemul era gata, Doamna nu prea era mulţumită de cele 200 versuri, dar în lipsă de altceva. A doua zi prezenta juriului manuscrisul şi obţinu şi premiul.

De astădată, premiul era însă meritat; versurile erau copiate din Lamertine.

Cărţi şi reviste

An apărut:

„Urmare din răsboaele romanilor cu dacii", studiu archeologic, cu 39 schiţe şi desemnuri, datorit d-lui I. Marţian, membru în comisiunea monumentelor istorice pentru Transilvania.

Lucrarea de faţă are de scop să contribuie la lămurirea unuia din cele mai importante evenimente istorice, petrecut în Ardeal, pe timpul marelui împărat — beliduce Traian: Răsboaele romanilor cu dacii — şi ale căror antecedente dovedesc însemnătatea Ardealului în Europa.

Studiul d-lui Marţian pre întă, problema răsboae or lui Traian — a căror descriere vremile au nimicit-o — sub o lumină nouă şi din acest punct de vedere studiul e original, însă mai ales e preţios prin documentarea archeologică a eruditului autor.

■

„Bursa" Nr. 397, revistă săptămânală sub direcţiunea d-lui I. Husar.

Sumar: Noua sesiune parlamentară: Mesajul Tronului; Amânarea declaraţiunilor de impozite; Noul regim al exportului; Aplicarea impozitului pe avere şi pe îmbogăţire din timpul răsboiului; Cuner financiar; etc.

■

„Gazeta oficială" a comisiunii de unificare din Cluj Nr. 61.

„Cariera justiţiei militare" Nr. 4, revistă săptămânala de drept penal şi militar, sub pre idenţia de redacţie a d-lui general G. Pangratti.

Cuprinsul: Tata Bonciu (portret); Apărători din oficiu, de V. Stăncescu; Problema martorilor în justiţia militară, de maiorul V. Chiru, Legislaţiunea franceză etc.

Ştiri artistice

Joi, 8 Dec., va avea loc la Teatrul Naţional a VII. premieră în această stagiune. Se va reprezenta „Fără reazim" piesă în trei acte, de d-şoara Igena Floru. In rolurile principale vor apare d-nele Margareta Hodoş şi A. Medianu şi d-nii Dum. Mihăilescu-Brăilă şi Mişu Stefănescu.

„Fără reazim", care a avut un frumos succes pe scena teatrului naţional din Bucureşti, se joacă la Cluj cu prilejul debutului d-nei Margareta Hodoş, soţia confratelui nostru Alex. A. Hodoş.

*

Trupa I. Brezeanu şi Toneanu — societari cl. I al Teatrului Naţional din Bucureşti — va da şi la noi în cursul acestei luni cu prilejul turneului prin Ardeal, o serie de reprezentaţiuni în cari artişti noştri au creaţiuni de valoare.

Nădăjduim că publicul clujan, iubitor de teatru, va primi şi sprijini cu toată cinstea cuvenită pe aceşti reprezentanţi ai primei scene române.

*

Dirijorul francez, Henry Morin, primul şef de orchestră dela Opera din Paris, venit la Bucureşti de curând, a fost sărbătorit, printr'un banchet, de un grup de admiratori şi cronicari muzicali.

Invăţământul teologic

Criza religioasă

Criza religioasă face progrese îngrijitoare nu numai la noi, dar în toate Ţările.

Seminariile sunt, pe fie care an, tot mai goale şi e de prevăzut că, peste câţiva ani, aceste şcoale vor fi cu totul părăsite. Sau, în cazul cel mai fericit, ele vor fi pline de elementele cele mai slabe, de acei cari nu şi-au găsit alt drum în viaţă. Căci să nu ne gândim decât cu zece ani în urmă şi ne vom aminti că tot ce era mai viguros sufleteşte şi trupeşte venia să umple seminariile şi şcoalele normale.

Să fie oare ultimul ceas al bisericii, cum cred cei ce se lasă orbiţi de pozitivismul şi spiritul practic al timpurilor de azi? Să însemneze oare eliminarea treptată a acestui factor atât de constitutiv al societăţilor de până acum?

Chestiunea aceasta s'a discutat în deajuns şi se pare că adversarii religiei chiar nu îndrăznesc să se pronunţe definitiv.

Am putea spune că e mai degrabă o criză, prin care trece acest factor social. Ei deprinşi cu studiile de psichologie şi de sociologie nu mai pot admite că poate exista o societate ateistă, căci ar însemna să existe o societate în afară de orice morală.

Religia este un factor atât de organizat încât, şi în trecut şi azi, de câte ori credinţa poporului a şovăit, a urmat de la sine decăderea morală şi chiar politică. După cum e iarăşi adevărat că ori de câte ori religia a căutat să fie singura stăpânitoare, prin aceasta şi-a dat ea însuşi lovitura.

Faptul se întâmplă de altfel cu orice factor social, când el caută să se sue în capul celorlalţi factori.

Religia prin urmare, trece nu prin apogeul său ci prin cea mai îngrijorătoare criză.

Pentru viitorul Neamului nostru, se pune întrebarea, în chip mai arzător ca tot deauna:

Ce trebue să se facă pentru a readuce Credinţa între noi? Cum trebuie armonizată Credinţa cu noulle curente ale secolului aşa zis al Luminii? Ce pregătire trebue să se dea nouilor preoţi, fiindcă dela armonizarea lor cu noulle cerinţe va depinde armonizarea însăşi a Bisericii cu ceilalţi factori ai Ţării.

Să mai rămânem oare în formele cele vechi? Sau e vorba numai de cele sufleteşti?

Problema cată să fie pusă cu toată îndrăzneala şi cu toată sinceritatea, căci dela rezolvirea ei atârnă viitorul Bisericii şi al Neamului.

Trebue însă — ce-i dreptul — mare îndrăzneală să priveşti răul direct în faţă Se poate să cazi între ciocan şi nicovală. Se poate iară să fii de râsul savanţilor cari privind lumea din înălţimea abstracţiunilor lor, nu văd realitatea adâncă

Şi unii şi alţii, însă, nu prind adevărul în deplina accepţiune a realităţii.

Cei chemaţi au cuvântul!

George Bota.

Ştiri şi fapte culturale

„Societatea de Ştiinţe" din Cluj ţine şedinţă ordinară Mâine seară Joi, la ora 8 jum. în amfiteatrul dela Institutul de botanică Generală (palatul Universităţii, intrarea principală).

Se vor face următoarele comunicări:

1. Dr. OLARIU: Cum trebue să se întrebuinţeze în Agricultură îngrăşământul manganic;

2. Prof. dr. PUMFIL: Metodă nouă pentru obţinerea diferitelor soluţiuni şi extracte farmaceutice;

3. Prof. dr. JEANNEL şi Prof. dr. RACOVIŢA: Emigraţiile gheţarului dela Scărişoara cu date asupra unicului locuitor al acestor gheţuri sub pământene (cu proecţiuni fotografice şi epidiascopice).

Şedinţele „societăţii de ştiinţe sunt publice şi deci deschise pentru toţi iubitorii de ştiinţe.

■

Cereri de înscrieri de membrii, se primesc în fiecare zi la d-l Prof. dr. A. RACOVIŢA, preşedinte, directorul Institutului de Speologie, sau la d-l Prof. dr. GH. BRATU, secretarul General, prodecanul Facultăţii de ştiinţe.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Cuarterul general german

Insemnările guvernului austriac Iosef Stürgkh

Contele Iosef Stürgkh general în armata austriacă şi fost delegat imperial şi regal al Austro-Ungariei pe lângă cuartierul general al armatei germane, — publică un volum cu note şi impresiuni, culese în această înaltă calitate şi din care credem interesant să extragem câteva date referitoare la personagiile militare din jurul lui Wilhelm II-lea.

*

Cuartierul general al armatei germane la declararea răsboiului se stabilise la Coblentz.

Wilhelm II-lea şeful armatelor germane îşi îndeplinea atribuţiunile în chip teoretic, după ce renunţase la orice amestec în conducerea operaţiunilor, cari trebuiau să se desfăşoare conform planului din timp de pace.

Şeful de statmajor, colonelul general von Moltke, nepotul învingătorului de la 1870; — devenea astfel şeful comandant real. Impăratul nu pierdea niciun prilej ca să nu-i arate o mare stimă.

Contele Stürgkh găseşte că generalul Moltke nu era un om cu calităţi prea mari. Şeful de stat major german nu făcea impresiunea unor calităţi cari să depăşească pe acelea ale unui om mediocru. Lipsa de capacitate era complectată prin alte calităţi morale: simplicitate şi modestie.

Delegatul austriac găsi în Moltke dispoziţiunile cele mai binevoitoare.

Faţă de Austro-Ungaria el arăta întotdeauna sentimente amicale, îi lipsea însă simţul politic. Ori ce s'ar zice, Contele Stürgkh păstrează acestui adevărat soldat o frumoasă amintire, în cuvântul căruia găseai întotdeauna un sprijin.

■

Cu totul altfel era comandantul cuartierului generalul von Stein, care ocupa în realitate funcţiunea de şef de stat major, în timp ce Moltke era adevăratul şef comandant.

Aerul de protector şi tonul său tranşant îl făceau nesuferit. De câte ori afla câte-o înfrângere austro-ungară, von Stein îşi făcea o plăcere să o anunţe contelui Stürgkh.

Dintre toţi ofiţeri de stat major acela care părea mai influent era maiorul von Hentsch şeful biroului informaţiunilor.

El cunoştea în amănunţime tea rul operaţiunilor militare încă din timp de pace. Impăratul şi Moltke ascultau cu multă încredere părerea lui.

Hentsch a jucat un mare rol în lupta dela Marna. Trimis pe front cu puteri întinse de către generalisim, el făcu pe rând vizite generalilor Hansen, Bülow şi Kluck, cari comandau cele trei armate ale aripei drepte germane. In urma acestor întrevederi a fost ordonată retragerea.

Germanii l'au făcut răspunzător pe Hentsch de înfrângerea dela Marna şi au putut-o face aceasta cu atât mai uşor cu cât el murise în timpul campaniei din România.

■

Alături de statul major, cabinetul militar al Impăratului, forma un grup compact de aghiotanţi, de ofiţeri de ordonanţă şi de generali, ale căror funcţiuni nu erau exact definite.

Generalul von Falkenhayn, ministru de răsboi era totdeauna îndatoritor şi vesel. Se ştie totuşi că atribuţiunile sale numai administrative îl făceau să se simtă micşorat. Se bucura de altfel de toată favoarea împăratului.

Marina era reprezentată la cuartierul general german prin trei amirali: celebrul Tirpitz pe atunci secretar de stat, Müller şeful cabinetului naval şi Pohl şeful statului major al marinei, un om bolnav şi cât se poate de rezervat.

■

In mijlocul acestor uniforme funcţionarii civili rămâneau aproape nebăgaţi în seamă, cu toate că acolo erau cancelarul şi ministrul de externe; în primele zile aceste personagii păreau că erau puse la dispoziţia statului major.

Pentru a termina lista membrilor cuartierului general german trebue adăugat şi şeful grajdurilor von Esebek, mort subit în condiţiuni tragice şi misterioase, a fost înmormântat aproape în taină şi fie care evita să-i spună numele.

Acest numeros personal de generali, de ofiţeri, de miniştri şi de şambelani, însoţiţi de o mulţime întreagă de secretari, de plantoane, de servitori, de trupe de escortă, — constituiau un organism extrem de complicat.

In timpul când se deplasa îţi făcea impresia unei migraţiuni de popoare.

Cronica politică

Discuția la Mesaj. — Senatul a inaugurat discuția la Mesaj, prin cuvântarea d-lui G. Bogdan-Duică, reprezentantul Universității din Cluj, care s'a însărcinat să arate motivele pentru cari, într'o zi sau alta, partidul țărănesc va veni să îngroașe rândurile partidului poporului, față de care își manifesta până eri atât de dușmănoase sentimente. Mâine, desbaterile Mesajului vor începe și la Cameră, sub autoritatea națională a d-lui C. Stere, al cărui discurs va fi, desigur, o nouă filipică la adresa partidului liberal.

Nu vom sublinia aci lipsa de interes cu care opinia publică urmărește astăzi o discuțiune sortită să inaugureze o sesiune parlamentară de-asupra căreia plutește o atmosferă mortuară. E firesc lucru, ca discursurile ce se rostesc, la Cameră și la Senat, — de unde lipsește cuvântul care ar putea da culoare desbaterilor, — să fie goale de idei, și desbrăcate de înțeles politic.

E de remarcat însă faptul că, atacurile din incinta Corpurilor legiuitoare se îndreaptă în momentul de față în afară, dincolo de zidurile Parlamentului, spre partidul liberal și spre partidele Unirei. E cel mai bun semn că punctul arhimedic al situației nu mai e în Parlament, ci în afară de el. De-acolo va veni, evident, și deslegarea crizei politice.

Iată pentruce discuția la Mesaj e privită acum ca desfășurarea unei întruniri publice sau a unui concurs de oratorie. Soarta țării nu se mai joacă de mult la tribuna deasupra căreia tronează d. Duiliu Zamfirescu, președintele consiliului de administrație al Reșiței.

Conflict între țărăniști și socialiști

— Socialiștii acuză pe țărăniști de duplicitate —

Socialiștii acuză pe țărăniști de duplicitate. Este firesc să fie așa, fiindăc tendințele unora exclud pe a celorlalți. Proteguiește pe socialist și atunci numai poți fi țărănist sau invers.

Concepția partidului țărănist, în forma ei actuală, nu ar însemna decât o supremație politică cu totul nepotrivită spiritului țărănist, pentrucă el propagă lupta de classă.

Acuzația socialiștilor este deci întemeiată. Pătura țărănească, prin interesele și tendințele ei, este o clasă eminamente burgheză, — potrivnică ori-cărei idei de apropiere către muncitorimea proletară, care tocmai are ca principiu fundamental: lupta contra burghezimei.

Ori, atunci cum se poate împăca cu concepția politică a programului țărănist în raport cu cele două categorii de clase sociale?

■

Iată ce scrie în „Luptătorul": d-l G. Grigorovici din Bucovina, senator socialist asupra duplicității și demagogismului partidului țărănist.

„. . . Clasa țărănească exploatatoare nu numai că există, ea se întărește pe zi ce trece, atât în ce privește numărul ei cât și întinderea proprietății.

Țaranii exploatatori vor deveni — tocmai din cauza reformei agrare, care a neglijiat forma cooperativelor și a favorizat hotarile individuale, — tot mai tari și conștienți de rolul lor de clasă deosebită".

Din aceste rânduri se desprinde în chip limpede că chestiunea țărănească și cea muncitorească sunt concepțiuni deosebite, ele neputând să subsiste împreună.

Programul țărănist nu poate să cuprindă în sine aceste două noțiuni. Este o politică de duplicitate care fatalmente va conduce la ciocniri dăunătoase vieții politice.

■

D-l C. Stere caută în trun chip abil să răspundă prin „Aurora" la acuzațiunile ce se aduc partidului țărănist.

Autoritatea d-sale îndestul de cunoscută în materie de sociologie, nu aduce însă nici o lumină nouă, din potrivă caută să ocolească chestiunea:

„Din programul partidului țărănist, reiese cu destulă claritate, că în credința noastră, „țărănist" poate fi oricine își însușește concepția noastră muncitorească a societății, — concepție după care, pentru România, calea spre formele superioase de viață socială duce prin lupta pentru organizarea unui Stat țărănesc ideal".

D-l Stere spune deci lămurit că, „țărănist" poate fi oricine își însușește concepția muncitorească țărănistă. Ori, când partidul țărănesc a luat sub scutul său proletariatul muncitoresc, — a înțeles ca acesta va să-și însușească tendințele și aspirațiile păturei țărănești. A crede acestea, ar însemna lipsa simțului de realitate socială.

Socialiștii au principii diametral opuse țărăniștilor. D-l Stere o știe, dar încearcă să răstălmăcească o teorie menită să salveze aparențele unui program care nu are în vedere decât scopuri electorale.

Partidul liberal și Bucovina

O telegramă a domnului I. Brătianu

D-l I. Brătianu a trimis următoarea telegramă de răspuns d-lui Nistor șeful partidului Unirei din Bucovina:

„Partidul național-liberal e fericit, să constate identitatea de simțeminte, care ne leagă în acțiune comună cu partidul D-Voastră. Cu puteri unite vom înlătura tot ce stânjenește și primejduește sănătoasa desvoltare a democrației române și vom asigura organizarea României Mari . .

Vă mulțumesc cu recunoștință pentru încrederea exprimată. Brătianu."

Se știe că partidul Unirei din Bucovina a hotărât colaborarea cu partidul liberal.

Improprietărirea în Basarabia

Ziarul „Dreptatea" din Chișineu ne aduce câteva cifre foarte elocvente în privința reformei agrare în Basarabia.

„După doi ani de zile, în care timp s'au aruncat nenumărate milioane pentru improprietărire, statistica „Casei Noastre" ne arată că până în luna lui Noembrie, abea de s'au improprietărit 38.273 săteni, din 270 comune. Din peste 2 milioane de hectare ce ar trebuesc împărțite, s'au dat abea 213.832. Repartiția este: Cahul 42 mii hectare. Cetatea-Albă 25 mii, Tighina 32.500, Ismail 21 mii și Chișinău 26 mii. Și să se noteze că acesta este un mijloc de propagandă a averescanilor."

Noi nu mai adăugăm că în Ardeal improprietărirea nici n'a început încă!

Purtarea tricolorului ungurese

D-l Groza, ministrul Ardealului într'un interview acordat ziarelor Ungurești în ziua de 6 Decembrie, anunță că Ungurii au voe să poarte ori când tricolorul Unguresc, precum și a afișa stindardul Unguresc în toate ocaziunile în același format al stindardului românesc.

Un ordin în acest sens a fost lansat autorităților în drept să facă cunoscut aceasta minorităților în drept.

Știri și fapte politice

Iniors în țară, d. Titulescu va căuta să limpezească imediat chestiunea reformei financiare pe care cei mai importanți factori din guvern refuză s'o aplice așa cum a fost votată. D. Titulescu vine din nou cu hotărârea de a se retrage din guvern.

Cum nu suntem la prima demisie a d-lui Titulescu, lumea politică așteaptă să vadă ce atitudine va înțelege să ia ministrul de finanțe în împrejurările de azi, când opera sa financiară este renegată și boicotată și de guvern și de parlamentul care a votat-o.

■

Comitetul grupului parlamentar țărănist a fost întocmit astfel:

D-l Paul Bujor, președinte, d-nii Pantelimon Halipa și Bogdan-Duică, vice președinți, d. dr Lupu și Gr. Coandă, chestori, d. V. V. Haneș, secretar, și Maniu Ilinca, casier.

■

Eri, Marți, va începe la Senat discuția la răspunsul mesagiului regal. S'au înscris până acum să vorbească d-nii Bogdan-Duică și d. Grigorovici.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

SCRISORI DIN SIBIU

— Sfințirea episcopului Nicolae Ivan —

Sibiul își menține caracterul de metropolă a vieții bisericești din Ardeal. Aici se întrunesc capii bisericii ortodocse ardelene, întru sfătuirea celor cuviincioase și înțelepte; aici se întrunesc arhierii întru sfințirea și întărirea lor cu pecețea celei mai înalte solii duhovnicești.

Duminecă în 4 Decembre biserica catedrală a Sibiului a îmbrăcat iarăși haină de podoabă și mărire, întru primirea unui nou slujitor al ei în persoana alesului episcop al Vadului și Feleacului, Nicolae Ivan.

Încă de Vineri au sosit la reședința mitropolitană episcopii sufragani: Ioan al Aradului, Iosif al Caransebeșului și Roman al Orăzii mari. Veniseră pentru a lua măsurile de trebuință înveder ea sfințirii noului arhiereu Nicolae al Clujului. Sâmbată seara s'a slujit în sobor de către episcopi în catedrala împodobită cu verdeața bradului, vecernia și privegheria s'a făcut interogatorul prescris de canoane și s'a băut cu noul arhiereu păharul frației.

Duminecă la sfânta liturghia oficiată de toți arhiereii în frunte cu mitropolitul Nicolae, s'a administrat taina cea nepătrunsă a marei preoții în fața unui public foarte numeros. Au fost de față reprezentanții județului Cojocna în frunte cu prefectul Dr. Meteș, reprezentanții Consistorului din Cluj, ai sinodului eparhial clujan, reprezentanții preoțimii și învățătorimii din părțile nordice ale Ardealului apoi căpeteniile militare și administrative din Sibiu și mulți oaspeți din ținutul Sălișt ei și alte părți ale județului Sibiu.

Răspunsurile liturgiei le-a dat corul bine instruit al subrevizorului Candid Popa compus din mesériași și teologi.

La sfârșitul slujbei dumnezeești I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae adresează noului episcop o frumoasă vorbire, în care arată chemarea sfântă de a fi solul cel credincios al lui Isus. Are accente de duioasă sinceritate când învederează motivele de muncă harnică și de bogată experiență, cari au contribuit la ridicarea dânsului în scaunul arhieresc. Câmpul de muncă este larg, zelul de muncă și mulțimea experiențelor folositoare ale arhiereului Nicolae își vor face aici o înaltă rostire. Încheie prin ai dori ani mulți de mănoasă activitate întru regerarea bisericei, prosperarea neamului și întărirea statului.

Plin de sfântă emoție răspunde în cadrul unei erudite vorbiri noul sfințitul arhiereu Nicolae. Dânsul arată temeiurile istorice ale episcopiei reînviate, arată cetitoria sfântă a lui Ștefan cel Mare, care stăjuiește această episcopie și conturează cuvinte luminoase și calde problemele vitale cari așteaptă deslegare înțeleaptă dela învecinatul viitor: organizarea bisericei, renașterea religiozității curate și sfinte strămoșești, reînvierea cinstei și reîntronarea vieții adevărat pastorale în scaunul e de povățuitoare înțeleaptă a neamului nostru românesc. Își arată nădejdea că printr'o armonică colaborare cu fratii arhierei, cu clerul și cu diriguitorii lumești ai poporului românesc va reuși să soluționeze problemele acestea spre binele neamului, înflorirea bisericei și preamărirea lui Dumnezeu. Publicul a făcut noului arhiereu furtunoase ovațiuni.

După slujba divină, în saloanele mitropoliei a avut loc obișnuita recepțiune. A cântat imnul de primirea episcopului Nicolae al Clujului corul episcopal.

Au urmat apoi rând pe rând toate dregătoriile din Sibiu, reprezentanții bisericești și lumești ai Clujului și în urmă clerul din județul Sibiu și reprezentanții satului Aciliu, satul de naștere al episcopului Ivan. Aceasta a fost cea mai înduioșătoare. Între reprezentanții comunei erau și doi frați țărani ai episcopului și veri și alte neamuri.

Vorbele de mulțumită ce le-a adresat fratele arhiereu au stors lacrimi de sinceră bucurie din ochii împăienjeniți de muncă aspră ai țăranilor. Dar tot acești țărani au fost și cei mai mândri de arhiereul Nicolae, care a copilărit cu ei și din mijlocul lor și-a înălțat sborul spre scaunul de mărire bisericească și poate tot ei au fost cari i-au adus cele mai călduroase și sincere doriri de bine, doriri de sănătate și doriri de binefăcătoare muncă.

Arhiereii, reprezentanții eparhiei Cluj ai orașului și județului Cluj precum și căpeteniile militare și administrative din Sibiu au fost reținute la masa ospitalieră a I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae.

—x. y. z—

La Roma s'a sărbătorit aniversarea alipirii Ardealului

Studenți români, înscriși la diferitele instituțiuni culturale din Roma au sărbătorit din proprie inițiativă — aniversarea marelui act de la Alba-Iulia: Emanciparea și alipirea Ardealului la patria mumă.

Evenimentul alipirii e aproape contimporan cu eliberarea teritoriile italiene — fapt care a îndemnat stundențimea italiană să se asocieze la sărbătorirea organizată de colegii români.

Festivitatea a avut astfel caracterul unei manifestațiuni naționale româno-italiene și a decurs în o atmosferă entuziastă, cum rar se întâmplă în ocaziuni asemănătoare.

S'au rostit cuvântări însuflețite preamărindu-se actul ținuturilor alipite.

Banca Națională ajutoarea Industriilor creditoare

Conform înțelegeri avută cu ministerul de finanțe, pentru a împrumuta direct pe industriașii cari deja ord nanțe de plată ale Statului, fără să-i oblige a face acest împrumut prin intermediul altei bănci. Banca Națională a hotărât să împrumute deocamdată numai acele industrii care furnizează și creditează statul, și care din lipsă de fonduri ar suferi neajunsuri.

Banca Națională va achita ordonanțele emise de autorități și apoi le va trimite la diferite administrații din țară — prin cursalele sale, pentru a le încasa.

■

După stabilirea acestei înțelegeri Banca a și dispus să se fixeze societății Petroșani ordonanțe în valoare de 45 milioane lei și Reșiței 15 milioane.

Caut 2 camere mobilate cu intrare separată. Plătesc chirie mare, eventual filodormă. Adresați-vă sub „Chiria mare" la „Reclama" Piața-Unirii 4/I.

INFORMAȚII

Seminarul teologic „Nifon" a împlinit Vinerea trecută 40 de ani de activitate didactică și reușită una din instituțiunile înființate pe urma defunctului Mitropolit „Nifon" — prin testamentul ordinței sale testamentare.

Aniversarea acestei date — însemnată în istoria învățământului ecleziastic — a fost sărbătorită în cercul restrâns al epitropilor, al corpului profesoral și al elevilor rodnicului așezământ cultural.

Camera de Comerț din Arad a intervenit la ministerul de comerț să ia măsuri pentru eftinirea materialului de construcție și pentru normalizarea tipului de cărămidă.

Dela 20 Octombrie 1921 au fost admiși să emigreze în Statele-Unite: 950 unguri, 1.197 români.

Consiliul de miniștri a aprobat libertatea exportului vinului în toată țara fără nici o altă formalitate decât plata unei taxe de 0,10 bani la decalitru.

Proiectul de lege pentru reorganizarea învățământului silvic este definitiv întocmit și va fi depus în parlament.

Școala va purta titlul de academie forestieră și va depinde de ministerul de domenii.

Absolvenții, după 4 ani de studii, vor purta titlul de ingineri silvici.

D-l C. Argetoianu, ministrul de interne, s'a prezentat Luni dimineață la ministerul comunicațiilor unde și-a luat în primire interimatul pe timp de 15 zile — adică, timpul cât va dura lipsa din țară a d-lui ministru Văleanu.

Nobilii maghiari din Ardeal se agită din nou pentru reînființarea uniunei.

In urma numeroaselor intervenții ce-au făcut la București, d-l Meteș, prefectul județului, a fost chemat spre a da lămuriri asupra activității din trecut a acestei organizații și dacă s'ar putea permite reînființarea ei.

Ministerul de răsboi comunică următoarele:

Din informațiuni verificate, s'a constatat că mulți ofițeri de reservă se găsesc în posesia a numeroase documente din timpul campaniei, cum ar fi, ordine de câmp, rapoarte etc., de cari se folosesc la reclamațiuni sau pentru alte proprii interese.

Cum însă aceste acte nu se pot găsi în mâinile nimănui, fiind oficiale, ofițerii de reservă sunt invitați a depune sau trimite aceste, până la 1 Ianuarie 1922, la Marele Stat Major Secția VI-a istorică, cunoscând că în caz când ar avea nevoe de aceste acte pentru susținerea drepturilor, Marele Stat Major le va elibera copii certificate.

Totdeodată se pune în vederea ofițerilor de reservă că contra acelora cari se vor dovedi a poseda asemenea acte și a nu le fi depus, se vor lua măsurile prevăzute de lege pentru sustragere de acte.

Medicii din localitate au luat inițiativa deschiderii unei colecte pentru ajutorarea Universității din Wiena, care este amenințată să se închidă din lipsa de fonduri.

D-l col. G. Bacalogiu, directorul revistei „Cele Tre Crișuri" a fost primit într'o lungă audiență, la Sinaia, de A. S. R. Principele Carol, care s'a interesat în de-aproape de mișcarea culturală din România — în special, cea din județul Bihor.

Vineri 9 cor. la Oradea-Mare, în sala primăriei, se ține adunarea generală a societății culturale „Cele Trei Crișuri".

Sunt invitate D-șoarele studente și d-nii studenți din valea Someșului și părțile aparținătoare, la ședința de constituire a S. S. S. ce se va ține în seara de 10 l. c. (Sâmbătă) ora 8 în sala mare a „Căminului Studențesc".

Program: 1. Cetirea și verificarea proc. verbal. 2. Alegerea comitetului. 3. Chestia biletelor C. F. S. 4. Propuneri și interpelări.

„UNIVERSUM", întreprindere tehnică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale. Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Mercuri numai pentru o zi, drama fabricei Gaumont „Furtuna Patimei"

In CINEMA UNIVERSITĂȚII se va reprezenta Mercuri drama senzațională a casei Pathé „Moștenirea" în rolurile principale Louis Legrage și Duquesne.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Mercuri drama în 6 acte „Copiii Nimănui" în rolul principal Mary Pickford.

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

Medicamentul

sigur contra călbezei este **„CĂLBAZA"**. Se află în Dej la farmacia **„Minerva"**.

5—15

Amintim din nou cititorilor noștri, că Joi 8 Decembrie 1921 ora 6 seara va avea loc în sala cea mare a Prefecturei adunarea constitutivă a chiriașilor din Cluj, la care pot lua parte toți aceea cari se interesează de soarta chiriașilor din acest oraș.

Vineri 9 l. c. se va ține la directoratul de agricultură conferința tuturor consilierilor agricoli din Ardeal.

Tablourile de pagubele de războiu cari se centralizase la directoratul de finanță din Cluj au fost înapoiate prefecturilor, întrucât s'a constat multe date falșe, iar cea mai mare parte nu erau întocmite conform ordinului ministerului.

Directoratul instrucțiunei își termină lucrările de lichidare până la 1 Ianuarie.

Se comunică de persoane autorizate că spornicul de leafă de bază se va da și celorlalți funcționari din Cluj cari nu au primit încă acest spor.

La Cluj nu se vor aplica prețurile maximale la grâu și derivatele sale.

Dumineacă 11 cor. se inaugurează, în prezența M. S. Regelui, cele 150 de biblioteci poporale.

Cu acest prilej se vor distribui cele 45 clopote cum și un însemnat număr de cărți elevilor săraci.

Atragem atențiunea autorităților asupra faptului că în Satul-Mare se face un întins comerț de monedă de argint și negustorii clandestini cutreeră satele în acest scop.

La rubrica noastră, „Cărți și reviste" din numărul nostru de eri s'a strecurat, datorit unui text, tipărit o eroare fără nici-un gând rău la adresa cunoscutului literat Pamfil Șeicaru.

Facem cuvenita rectificare: d-l Pamfil Seicaru trăește.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
10a Serviciul prompt.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luteală cu prețuri foarte moderate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Mercuri: Furtuna Patimei
Joi: Fedora
Vineri: Duduia Capricioasă
Sâmbătă: Duduia Capricioasă
Dumineică: Cabaretul Morții

CINEMA UNIVERSITAȚII

Mercuri: Moștenirea
Joi: Cosmopolis
Vineri: Necunoscuta
Sâmbătă: Necunoscuta
Dumineică: Ospățul celor doisprezece Banditi

CINEMA URANIA

Mercuri: Copiii Nimănui
Joi: Copiii Nimănui
Vineri: Copiii Nimenui
Sâmbătă: ?
Dumineică:

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj,** Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

DACA DOREȘTI SA CUMPERI MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
497

Pentru controlul averilor

Ministerul de finanțe a dat un recent ordin prin care băncile sunt obligate ca să înainteze administrației financiare raport în fecare lună, de dobânzile plătite, capitalul și adresa deponătorului.

Aceasta pentru ca să se poată face controlul averilor declarate în formularele noului legi financiare.

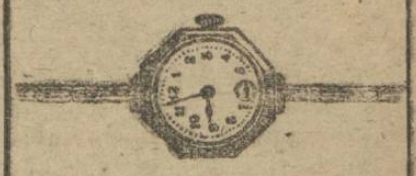

Ceasornicele de mare precisiune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 **Telefon No. 350**

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Prețuri reduse la
GRÜNWALD ȘI STEINER
CLUJ, Piața Unirii 12.

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de triootage.

1212

En gros și en detail.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 3

Cronica externă

Miercuri, 7 Decembrie 1921.

Germania e în preajma maratoriului. In acest sens a înaintat un memoriu comisiunei reparaţiunilor de războiu, în care arată că tratatul dela Versailes a prevăzut moratoriul pentru cazul când împrejurările financiare nu vor îngădui Germaniei să-şi îndeplinească obligaţiunile la termenele fixate.

Guvernul german mai arată că nerespectarea acestui drept va putea provoca o mare dezordine economică în toată Europa.

Lucrările conferinţei dela Washington continuă să stagneze. Se vorbeşte că în cea mai apropiată şevinţă plenară Anglia şi Japonia vor declara că renunţă la tratatul lor de alianţă, întru cât el nu şi mai poate legitima existenţa faţă de un acord în chestiunea Pacificului şi din momentul ce Statele-Unite şi Anglia se vor fi înţeles asupra armamentelor navale.

Guvernul britanic a propus Franţei convocarea unei conferinţe în scopul de a rezolvi chestiunea orientală şi conflictul între Grecia şi Turcia.

In aceasta privinţă ziarele franceze sunt de părere că nu poate fi pace dacă grecii nu evacuează întreaga Asie-Mică.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Judecătorul de instrucţie continuă cercetările în chestiunea d-nei Paraschioescu acuzată de mituiri şi trafic de influenţă.

S'au descoperit noui afaceri frauduloase făcute de numita doamnă la Timişoara.

*

„Societatea medicală din Bucureşti publică un comunicat prin care anunţă că s'au pus la dispoziţie d-nului Puţureanu cinci servicii spitaliceşti pentru experimentarea noului serum.

O comisiune de cinci medici va face un raport şi asupra rezultatelor obţinute cu tratamentul.

*

Leul a fost cotat la Paris 10 jumătate.

*

D. general Averescu, a avut o întrevedere cu d-nii Halipa şi Buzdugan.

*

D. Titulescu, s'a grăbit să dea un interview, anunţând succesul deplin al misiunei ale.

Realitatea pusă este însă înşelarea opiniei publice, întru cât bonurile de tezaur n'au fost consolidate, iar valuta leului n'a fost stabilizată nici măcar la 10 centime.

Acţiunea Ministrului de finanţe la Paris nu se reduce de cât la specula făcută la bursă cu banii împrumutaţi din Elveţia.

D. Titulescu, a declarat cu privire la impozite că înţelege să le aplice în totalitatea, va admite doar simplificarea declaraţiunilor.

Impozitul pe avere va fi aplicat integral.

Guvernul se solidarizează deplin cu ideia aplicărei tuturor reformelor fiscale.

D-sa arată apoi că Statul român va refuza să primească alocarea unui fond francez pentru întreţinerea studenţilor români în Franţa.

*

In şedinţa Senatului d-l general Coandă a propus ca Joi să fie suspendată şedinţa în semn de doliu şi pentru făcerea unui par stas la biserica St. Gheorghe, pentru pomenirea sufletelor victimelor atentatului de la Senat, întâmplat anul trecut

*

Vinerea trecută a fost inaugurat la New-York primul serviciu divin radio-telegrafic. In timp ce preotul oficiază slujba, o sută de mii de persoane auzeau cuvintele sale în diferitele părţi ale metropolei.

*

Sovietele au recunoscut independenţa circazionilor şi a caucazionilor.

*

In Turkeştan s'au semnalat grave tulburări.

*

Angora a hotărît să reia legăturile cu Ukraina.

*

Pe Dunăre s'au descoperit două şlepuri cu muniţii venind din Austria, cari aveau destinaţia pentru trupele lui Kemal Paşa. Grecia a protestat energic.

*

In unele cercuri politice s'au răspândit svonuri asupra unui guvern de colaborare sub prezidenţia d-lui Take Ionescu.

Stirea este opură fantezie.

Fruntaşii naţional-liberali dau cea mai categorică desmînţire că un asemenea guvern ar avea şi asentimentul partidului liberal.

*

Printre membrii guvernului se agită ideia de a reveni asupra blocărei depozitelor streine.

Aceasta este vechea politică a guvernului Averescu de a subordona interesele Ţărei în profitul finanţei streină.

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din Bucureşti.

Şedinţa din 6 Dec. 1921

CAMERA

S'a adresat diverse interpelări Colonelul Toplicescu a arătat corupţia ce domneşte în administraţia jud. Dorohoi.

SENATUL

Şedinţa din 6 Dec. 1921

Se continuă discuţia asupra proectului de răspuns la Mesagiu.

D-l Bogdan-Duică critică atitudenia partidului naţional din Ardeal şi explică cărdăşia averescano-ţărănistă.

Dela „Soc. Ştiinţelor Medicale"

Extinderea activităţii sale

Societatea Ştiinţelor Medicale din Cluj, reîncepe activitatea sa intrând în al 3-lea an, al existenţei sale.

In timpul primilor 2 ani activitatea a fost rodnică prin comunicările prezentate şi discuţiile referitoare. Aceste comunicări au apărut în „Clujul medical" şi în alte reviste din ţară şi străinătate.

Şedinţele societăţii au fost adevărate reuniuni ştiinţifice, unde fiecare membru pe lângă lucrările nouă pe care le-a putut auzi din expunerea colegilor din alte specialităţi, a avut ocaziune să-i desvolte părerile sale în mod liber.

Aceste şedinţe nu au un caracter intim nici restrâns în jurul profesorilor şi asistenţilor facultăţii de medicină, ci, din contra, prin toate mijloacele, caută a se atrage în cercul ei toate elementele dornice de-a schimba părerile lor ştiinţifice în asemenea reuniuni.

*

Societatea prin comitetul ei vechiu, invită pe toţi domnii medici civil: şi militari, funcţionari sau practicieni liberi, să vie la şedinţa ce va avea loc Sâmbătă dela 5 d m. în amfiteatrul Clinicei Medicale a Facultăţii de Medicină.

In această şedinţă se va alege şi biroul pe anul 1922—1923.

TELEGRAME

Anglia va întocmi proectul moratoriului pentru Germania

Londra, 4 Dec.

In capitala britanică se desbate chestiunea reparaţiunilor germane, cari prin importanţa lor impune o analiză minuţioasă şi o cercetare obiectivă din partea tuturor Statelor interesate, aşa că numai după ce se va lua o hotărâre definitivă cu privire la moratoriul ce este să se acorde guvernul englez va prezinta un proect menit să dea o deslegare definitivă chestiunii economice din Germania.

Loyd George îşi propusese pentru a înlătura împotrivirea altor State va grăbi proectul ca să poată pleca la sfârşitul lunei curente la Washington ca să la contract cu preşedintele Harding ca privire la executarea întregului său proect.

Asasinarea lui Kemal (?)

Constantinopol, 5 Dec.

După unele ştiri sosite din depărtatul Orient, Paşa Kemal ar fi ost asasinat de către soldaţii din Afganistan. Aşteptăm confirmarea oficială.

Cursul bursei la Paris

Lafayette 5 Dec.

România	**10.1/2**
Londra	55.58 1/2
Newyork	13.71
Germania	6.1/4
Belgia	97.
Spania	192 3/4

Scopul vizitei lui Rathenau la Londra

Londra, 3 Dec.

Agenţia „Reuter" constată, că vizita lui Rathenau la Londra stă în strânsă legătură cu problema reparaţiunilor de război. Cu această ocaziune Rathenau va face o propunere guvernului englez, care va avea acelaşi caracter ca şi clauzei tratatului dela Wiesbaden.

45 mii mineri cehoslovaci în grevă

Praga, 6 Dec.

Indelungile tratative dintre direcţiunea minelor din Karwin muncitori şi Stat, neducând la nici un rezultat, azi s'a declarat greva generală în 35 de mine. Numărul greviştilor e de 45 mii de muncitori.

Scandalul din Camera Italiană

Roma, 6 Dec.

Deputatul comunist Misiasco, care a fost condamnat de Curtea Marţială ca dezertor, la închisoare, şi-a făcut azi apariţia la Cameră. Fascistii l'au primit cu un zgomot infernal, fapt care a făcut ca toţi deputaţii între cari şi Giolitti — să părăsească incinta. Misiasco a fost condamnat din nou la 5 ani închisoare.

Germanai stăruie în solicitarea moratoriului

Berlin, 6 Dec.

Guvernul german a răspuns la Nota Comisiunei de Refacere declarând totodată, că — conform dreptului său prevăzut în clauzele tratatului dela Versailles, — solicită un moratoriu, atrăgând în acelaş timp atenţia Comisiunei de Reparaţiuni şi asupra consecinţelor cari la un eventual refuz vor atinge în mare măsură nu numai politica economico-financiară a Germaniei, dar şi pe a celorlalte state mai mult sau mai puţin interesate.

Wrangel îşi concentrează din nou forţele

Constantinopol, 6 Dec.

Generalul Wrangel a lansat un ordin soldaţilor săi arătându-le pericolul ce ameninţă Rusia, care numai prin bravura armatei sale va putea fi salvată! Se spune, că Wrangel are de gând să întreprindă o nouă acţiune armată împotriva Sovietelor.

Ocaziune pentru Crăciun la !! AURORA !!

cu data de azi un 1308

Stoc însemnat de stofă de iarnă

se va pune în vânzare

cu preţuri foarte reduse

Stofă pentru Dame velour . m. 175 Lei

Dublu fin . . m. 160 Lei

Stofă pentru haine m. 90 Lei

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

22 CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Târgul de Mostre din Praga

Al 3-lea Târg Internațional de Moștre din Praga din toamna a. c. a întrecut cu mult pe cele precedente, având un succes extraordinar. Cu toată concurența Târgurilor din Leipzig și Viena, Targul din Praga, nu numai ca și-a afirmat poziția să în luptaeconomică mondiala dar prin succesul, obținut în timpul din urma, se poate clasă în al 4-lea rang în ciclul Târgurilor europeene.

Pentru a da o ideie despre importantă Târgului de Moștre din Praga, e deajuns numai de amintit că tânără republică cehoslovaca a mostenit ¾ din toată industria vechei monarchii austro-ungare. Cogația considerabilă a subsolului ei formează baza unei puternice industrii, a carei produse, nu numai ca satisface nevoile interne, dar o mare parte din ele caută să se îndrepte spre piețe streine. Aceasta necesotate a industriei de a-și gasi piețe de desfacere, a născut ideia de a înființa la Praga Târguri de Moștre periodice. Acestea chiar de la început au avut un succes admirabil, creînd astfel un factor indispensabil al industriei cehoslovace.

Praga fiind asezară în inima Europei, la intersecția celor mai mari linii transcontinentale, cari leaga Orientul cu Occidentul sau și fiind asezată într'o țara cu industria atât de desvoltată, tinde să devie capitala economică a Europei.

Ultimul târg care a numărat mai bine 2500 de expozanți, dadu în ansamblul sau general o privire mareata a capactații productive a tarei, manifestând o dorința de refacere în toate direcțiunile. Printre ramurile industriale cari au luat parte se poate cita în special industria textila cu 507 și acea a industriei metalurgice cu 291 aderenți, Celelate ramuri industriale au fost reprezentate proportinal cu importanta lor în cadrul economic a țarei. Participarea expozanților ar fi fost și mai considerebila, dacă Administrația Târgului nu s'ar fi lovit de marile dificultați cauzate de lipsă de spațiu, cele ce a făcut că mai bine de 1000 de cereri de adeziune să fie respinse. In contra acestor dificultăți se ieau măsuri din timp asa că se spera ca la al 4-lea Târg va putea lua parte un număr mult mai mare de expozanți.

Târgurile din Praga au un caracter internațional. Numărul expozanților streini a fost la ultima reunlune de 5 la sută. Termenul de 15 Decembrie de adeziune pentru casele streine va fi prelungit până la o dată ce se va fixa ulterior.

Totalul tuturor afacerilor incheiate se poate fixa la 1½ miliarde coroane cehoslovace. In toate ramurile s'au incheiat multe transacțiuni, dar mai cu seama în aceia a industriei textile și aceia a industriei metalurgice.

Vizitatori au venit din toate țările lumei. S'a putut remarca o mare afluența a cumpărătorilor veniți din România și țările balcanice. Cei din Apus au profitat de schimbul favorabil al valutei lor în compatație cu coroana cehoslovaca și au facut cumpărături foarte mari.

Cu parere de rău trebuie să constatam ca din cauza unei propaganda insuficiente în streinatate, comercianții și industriașii streini n'auratât lestul interes pe care l'ar fi meritat Târgul din Praga.

Este incontestabil ca Târgurile de Moștre sunt o cazie foarte buna de a intra în legături directe cu comercianții și industriașii unei țări și de aceia este foarte recomandabil de a lua parte la aceste manifestațiuni economice. Cehoslovacia este țăra care din punct de vedere comercial și industrial merita cea mai mare atenție. Persoanele cari doresc a intre în legături directe cu cei mai mari comercianți și industriași cehoslovaci sunt invitați de alu parte la al 4-lea Târg Internațional de Moștre care va avea loc de la 12—19 Martie 1922.

Orce informațiuni se pot cere dela Direcțiunea Târgului de Moștre Staromes ske Radu ce Praga (Cehoslovacia).

Reclama este sufletul comerțului

Toată elită Clujului își de intilnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă executa cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13

1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Gazeta noastră se vinda în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA"

1230 **Nu primi imitațiuni!**

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.

1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiseril și gelatine cu carne

Bănci, fabricanți, industriași, comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Mișcarea economică și financiară

Veniturile și cheltuelile Statului

— Deficit de un miliard și 21 milioane lei —

Posedăm cifrele oficiale asupra încasărilor și plăților făcute de stat în prima jumătate a anului financiar în curs.

Acele cifre sunt cele mai în măsură să ne spună care e situația tezaurului public. Deasemenea, tot din ele se poate vedea de unde își trage statul veniturile sale și la ce întrebuințează banii pe care îi cheltuește.

* * *

Mai întâi constatăm că totalul încasărilor făcute în decursul primului semestru al anului financiar se ridică la suma de

2.071. 093. 691 LEI

care se desparte astfel:

1.851.769.003 lei pe seama exercițiului 1921—1922; și

219.324.6688 lei pe seama exercițiului 1920—1921.

CHELTUELILE făcute în acelaș interval de timp se ridică la suma de

3.092.134.661 LEI

și anume:

1.680.077.155 lei în contul exercițiului 1921—1922 și

1.412.057.506 lei, în contul exercițiului 1920—1921.

Dacă se compară încasările cu cheltuelile făcute în contul exercițiului în curs (1921—1922), se constată că e un plus de

171.691.848 lei

la venituri față de cheltueli.

Dar Statul a fost nevoit să plătească

1.412.057.506 lei

în contul exercițiului trecut (1920—1921), de pe urma căruia n'a mai încasat decât 219 milioane 324.688 lei.

De aci decurge diferența de

1.021.040.970 lei

cu care plățile întrec veniturile pe primul semestru al anului financiar în curs.

Cum plățile pe seama exercițiului trecut nu s'au terminat și cum încasările Statului pe al doilea semestru al exercițiului în curs nu pot fi cu mult mai mari decât pe primul — putem deduce că anul financiar 1921—1922 se va solda pentru Stat cu un deficit de circa

două miliarde cincizeci milioane lei.

Se'nțelege că situația nu e dintre cele îmbucurătoare, dar dacă ținem seama că bugetul exercițiului trecut s'a soldat cu un deficit mai mare de trei miliarde, vedem că exercițiul curent va însemna o importantă ameliorare a finantelor Statului: deficitul mai scade cu un miliard dela un an la altul.

Iată acum de unde și din ce a încasat Statul:

1.851.769.003 lei pe seama exercițiului 1921—1922; și

219.324.688 lei restanțele din exercițiul 1920—1921.

Impozite directe 99 milioane 340.627 pe 1921—22 și 30 milioane 320.252 pe 1920—21;

Impozite indirecte 873.558.917 și 13.802.739;

Din timbre și înregistrare 234 milioane 385.677 și 2.351.784;

Monopolurile Statului 368 milioane 662.858 și 52.503.306;

Serviciile publice 90.929.938 și 79.303.788;

Domeniile Statului 47.174.445 și 10.196.681;

Subvențiuni 5.557.689 și 5 milioane 381.855;

Ministerele: finanțe 98.850.601 și 17.448.107;

Interne 4.800.170 și 1.747.487;

Justiție 5.670.684 și 90.781;

Externe 306.104 și 99.358;

Domenii 2.304.046 și 815.180;

Comerț 3.257.406 și 1.527.712;

Război 1.297.860 și 78.216;

Lucrări publice 10.150.004 și 8 milioane;

Culte 2.905.381 și 657.433;

Agricultură 97.587 lei.

Iată acum și administrațiile cu care a cheltuit Statul:

1.680.077.155 lei pe seama exercițiului 1921—1922 și

1.412.057.506 lei în contul exercițiului 1920—1921.

Război 391.482.511 în 1921—22 și 370.004.972, în 1920—21.

Finanțe 664.186.488 și 165 milioane 499.190;

Instrucție publică 117.047.300 și 115.807.183;

Interne 145.213.9696 și 64 milioane 351.757;

Lucrări publice 47.292.552 și 40 milioane 601.891;

Justiție 58.213.677 și 3 milioane 763.341;

Domenii 48.370.341 și 19 milioane 204.450;

Comerț 20.923.642 și 21 milioane 747.102;

Externe 7.223.402 și 2.013.890;

Muncă 8.608.705 și 5.019.858;

Arte și culte 32.605.347 și 35 milioane 411.495;

Comitetul agrar 5.919.271 și 38 milioane 335.499;

Casa noastră 1.930.732 și 7 mil.

Consiliul de miniștri 1.247.702 și 714.068;

Comunicații 113.029.031 și 519 milioane 230.678;

Agriculturei 16.782.477 lei.

Exportul vinului

Vinul a fost lăsat liber la export, fără nici o taxa vamală, așa cum am anunțat zile e trecute la cronica vinului.

Libere la export au fost lăsate și butoaele de stejar și tari nici o garanție pentru butoae.

Exportatorii vor trebui să plăte scă o taxă statistică de 10 bani pentru fiecare kilogram de vin care a fi exportat.

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română dorește în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Romancă. Adr. la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

VIZITAȚI RESTAURANTUL
lui CASIAN PAȘCU
Strada Iuliu Maniu Nr. 6
1283
unde se mâncă bine și eftin și se află tot felul de lăptării.

Lemne de Foc
cu stânginu și tăiate transpoartă acasă, cu preț foarte avantajios.
Vilhelm Janovitz și Soțul
Strada Aprinjoarelor No. 13.
Telefon: 1-27, 9-18 și 2-64.
1296

25% REDUCERE
Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ“
la
„AUTO-MECANICA“
Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.
REPREZENTANȚA GENERALĂ A **S. R. A. și LEONIDA & Co.** UNITE
BUCUREȘTI.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Reclama este sufletul comerțului

AVIS

Se aduce la cunoștința celor interesați că la **Banca Casa Noastră Satu-Mare** sunt două posturi de

contabil

vacante, cari pot fi imediat ocupate. Reflectanții trebuie să posedă la perfecție limba română în vorba și scris. Vor fi preferați însă acei ce au și cunoștința limbei germane.

Cererile se vor adresa Direcțiunei Băncii indicându-se în acelaș timp și pretențiunile.

Cluj, la 6 Decemvrie 1921. 1304

Societatea Anonimă Arif
caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.
Oferte serioase a se adresa la sediul societății în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lieheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

1205 **Mare deposit de Șvaetere și Mănuși**
pentru dame și băeți.
Ciorapi pentru dame, domni și băeți.
La magazinul de tricotage:
LUDOVIC IMRE
Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!
Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp“. Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

MESE AMERICANE CU ROLLOURI ȘI DORMITOR
sunt de vânzare în mare cantitate în magazinul firmei
„Fabrica de Tâmplărie Artistică S. A.“
Telefon: 832 Str. Iuliu Maniu No. 4 Telefon: 832
1306

„Schieb“ FABRICĂ DE MAȘINI S. P. A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“

Impozitul asupra luxului

— Noui instrucțiuni ministeriale —

Ministerul de finanțe aduce la cunoștința generală că, în conformitate cu legea impozitului pe lux și cifra de afaceri, sunt obligați ca până la 1 Ianuarie 1922 să facă declarațiuni la percepțiile fiscale respective, după modelele de declarațiuni, aflate la administrațiunile financiare și percepții, contribuabilii cari au avut, cu începere dela 4 Septembrie 1921 încoace sau cari au actualmente:

LOCUINȚE IN ORAȘ

Cu un număr mai mare de camere decât cel care e socotit de lege necesar, locuințe pe cari să le ocupe singuri sau cu familia lor fie ca proprietari, chiriași, uzufructuari, embaticari, etc.

Legea socotește ca strict necesar:

Pentru o persoană, când locuește singură, 3 camere;

Pentru o familie constituită din 3 persoane, când locuesc laolaltă, 5 camere;

Și pentru orice persoană în plus peste numărul de 3 câte o cameră de fiecare; astfel, pentru 4 persoane se consideră ca strict necesar 6 camere, pentru 5 persoane 7 camere, etc.

Nu intră în numărul acestor camere: biurourile profesioniștilor, antreurile, bucătăriile, sălile de bae, cămările și camerele destinate servitorilor, cu condiția să fie efectiv locuite de aceștia și numai câte o cameră pentru fiecare servitor din numărul strict necesar prevăzut mai jos.

SERVITORI

Mai mulți decât strictul necesar, socotindu-se ca strict necesar:

Pentru o persoană ce locuește singură, 1 servitor;

Pentru o familie compusă din 2—3 persoane, ce locuesc laolaltă, 2 servtori;

Pentru o familie compusă din 4—6 persoane, ce locuesc laolaltă, 3 servitori;

Pentru o familie compusă din 6 persoane, ce locuesc laolaltă, 4 servitori.

Se socotește ca servitori orice persoană de serviciu, oricare i-ar fi denumirea; astfel intră în rândul servitorilor: șoferii, vizitii, guvernantele, bonele, grădinarii, etc. Cu excepția doicilor, cari nu intră în numărul acestora.

AUTOMOBILE

Cu următoarele indicațiuni:

a) Numărul total;

b) Numărul de cai putere ai fiecărui automobil;

c) Cari sunt pentru trebuințele personale;

d) Cari sunt pentru trebuințele unei profesii;

e) Cari sunt pentru trebuințele unei industrii sau comerț;

f) Cari sunt pentru trebuințele agricultorilor;

f) Cari sunt de piață.

Pentru automobilele mai mici de 36 H. P. cu întrebuințarea prevăzută la literele d, e. f și g se plătesc taxele pe jumătate.

Sunt scutiți de declarație negustorii de automobile pentru automobilele destinate vânzării.

MOTOCICLETE

Cu indicațiunea dacă e motocicletă simplă sau cu sidecar.

Sunt scutiți de declarații negustorii de motociclete pentru motocicletele destinate vânzării.

CAI DE CALARIE SAU TRASURA

Cu indicațiunea:

a) Numărul lor;

b) Câți din ei sunt pentru trebuințele personale;

c) Câți din ei sunt pentru trebuințele unei profesiuni, negoț sau industrie.

Pentru cai, până la maximum 2, cu întrebuințarea dela punctul c se plătește impozitul pe jumătate.

Sunt scutiți de declarație: posesorii cailor întrebuințați la ori la transporturi sau munci. Agricultorii pentru caii întrebuințați la trăsurile de piață sau la căruțe, precum și militarii și funcționarii publici pentru caii lor de serviciu. Armăsarii și iepele de rasă pură de producție, precum și caii de pur sânge și jumătate sânge, dacă proprietarii lor fac dovada originei.

TRASURI PARTICULARE CU ARCURI

Cu indicațiunea:

a) A numărului lor;

b) Câte din ele sunt pentru uzul personal;

c) Câte din ele sunt pentru trebuințele unei profesiuni sau pentru trebuințele unui comerț.

Pentru trăsurile cu întrebuințarea prevăzută la punctul c se plătește impozitul pe jumătate.

Sunt scutiți de a face declarațiuni: cei ce au trăsuri de piață, agricultorii și industriașii pentru trăsurile ce servesc la transportul lor personal la țară, precum și funcționarii publici pentru trăsurile ce servesc la îndeplinirea serviciului lor.

PUȘTILE DE VANATOARE

Cu indicațiunile:

a) Numărului lor;

b) Câte din ele sunt de lux, și

c) Pentru cele ce nu sunt de lux, câte sunt cu o țeavă și câte cu două țevi.

Sunt scutiți de a face declarație: cei ce au puști vechi, sau de colecție, militarii pentru puștile ce le aparțin obligatoriu, negustorii de arme, pădurarii și paznicii. Atât pădurarii cât și paznicii, spre a fi scutiți pentru armele de cari au nevoe pentru a-și îndeplini funcțiunea lor, trebuie să aibe autorizație specială din partea autorității comunale respective.

IN COMUNELE RURALE

Fac declarațiuni numai contribuabilii prevăzuți la punctele 3, 4, 5, 6 și 7 de mai sus, adică: posesorii de automobile, motociclete, cai de călărie sau trăsuri, trăsuri particulare cu arcuri și puști de vânătoare, și numai dacă se găsesc în condițiile expuse la fiecare caz în parte.

CUANTUMUL IMPOZITULUI

Contribuabilii cari se găsesc în cazurile de impunere în cursul lunei Septembrie, datorează impozitul aferent pe 7 luni ale anului în curs, adică dela 1 Septembrie—31 Martie 1922. Pentru socotirea impozitului: pe aceste 7 luni se divide deci impozitul anual în 12 părți, corespunzător la 12 luni; din 7 aceste 12 părți constitue impozitul.

Cei ce se găsesc în cazurile de impunere numai cu începere de la 1 Octombrie 1921, datoresc impozitul pe 6 luni, adică taxele anuale pe jumătate.

CONTRAVENȚII ȘI PENALITATI

Cei ce nu fac declarații sau fac declarații insuficiente, ori refuză de a da lămuririle ulterioare cerute de fisc sau dau lămuriri echivalente cu un refuz, vor fi taxați din oficiu.

Această taxare din oficiu atrage plata impozitului îndoit când suma datorită e mai mare de 500 lei, întreitul impozitului când suma datorită este cuprinsă între 100 și 500 lei și împătritul impozitului, când suma datorită e mai mică de 100 lei.

Cum se face școala bacșișului

Dela ministerul finanțelor a venit o pacoste de hârtie pe capul bietului popor. Această hârtie și intitulează: „Declarațiune, cuprinzând elementele necesare stabilirii impozitelor cedulare, pe venitul global și pe avere.“

Cetind națiunea această litanie, parc'o văd cum se întreabă întru sine: Ce o fi însemnând cuvintele: „elementele necesare stabilirii impozitelor cedulare, pe venitul global...?“ Dă cu socoteala că ar fi vorba de gloabă. Cetește coala mai departe, dar tot mai rău se încurcă. Nu înțelege nimic, că cine naiba să înțeleagă ce înseamnă: impunere cedulară, proprietăți funciare clădite și necădite, exploatații agricole, coeficientul propus de declarant, delegatul verificator, indemnizații, impozitul, avere impozabilă etc, etc.

Întreabă omul pe popa, pe dascălul, pe unul, pe altul, dar nici unul nu înțelege. Coala însă trebue umplută până la Decembrie a. c. căci la caz contrar cel ce întârzie va fi „amendat.“ Cuvântul „amendat“ i-se explică, și astfel omul un lucru a înțeles, că adecă dacă nu-și va umplea coala — are să fie globit aspru.

Coala a venit dela „ștaier“, așadar acolo trebue să căutăm oamenii cari știu să ne umple coala.

Zilnic poate vedea fiecare câtă aglomerație se află la oficiul de dare pentru orientare în chestie.

Se înțelege că funcționarul este obligat să dea esplicațiile necesare, dar atâta nu ajunge. Ce e de făcut...? Aici este isteala. Și aici se începe școala bacșișului, pe care până acum nu o prea știam.

Marele Rousseau zicea: „Cu cât o administrație este mai complicată, cu atât este mai rea.“ Așa să vede că cei cari au redactat coala din chestiune nu sunt convinși despre acest adevăr. Au complicat și limba pentru ca cu atât mai rău să lasă totul.

Or acesta li-a fost scopul?

Noi credem că în coala din chestie erau destule patru rubrici: 1. Averea nemișcătoare. 2. Averea mișcătoare. 3. Depuneri. 4. Acții, Cetățeanul cinstit își înșira toate ale sale la rubrica cuvenită, — fără să mai supere pe funcționarii dele diferite secții, cari și așa au destul lucru, — și fără să mai dea ocazie cu oamenii să se obicinuiască cu bacșișul.

Ar fi multe de vorbit aci, dar cadrele unui ziar sunt prea mici pentru acest lucru. Ne mărginim a mai pune o simplă întrebare:

Când ne adresăm către popor pentru porție, (impozit), de ce nu ne folosim de cuvinte pe cari le înțelege și el? căci laudă Domnului, — avem, — și încă curat românești.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 394 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Sâmbătă 10 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA: CLUJ, STRA... SUB CONDUCEREA U... Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TO...

...IU No. 3 (ETAJ. II) Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Acțiunea partidului național-liberal

Vestire către popor

Hotărât să nu înceteze lupta pentru răsturnarea cârmuirei de azi, partidul național-liberal îndreaptă către popor următorul manifest:

Știți cu toții în ce stare a adus țara cârmuirea generalului Averescu. Nu este niciun colț de loc de unde să nu răsune tânguirea obștească împotriva acestei cârmuiri care, prin nepricepere și necinste, amenință să ne aducă pe toți la sapă de lemn.

Deasemenea nu este nici un bun Român care să nu sufere și de rușinea ce guvernul acesta a făcut Statului nostru în străinătate aducându-l la pragul falimentului.

Toată lumea dorea ca o astfel de cârmuire să fie înlăturată. Toți nădăjduiam ca țara să fie mântuită mai repede de primejdia și rușinea, în care se sbate. Să nu așteptăm ceasul din urmă al peirei ei, cât mai e vreme, să vindecăm rănile deschise.

Drept aceea partidul național liberal a început, în toată țara, lupta pentru răsturnarea acestei cârmuiri. Alături de dânsul, toate partidele care nu erau în scaunul puterei, au plecat din ședințe Adunări, care nu mai erau Sfatul țării. Astfel, vroiau să împiedice fărădelegile guvernului și ale oamenilor lui din Adunare.

Țara ne-a înțeles și dovadă s'a făcut cu prilejul congresului liberal din București, din ziua de 27 Noembrie. Zeci de mii de oameni, din toate unghiurile României Mari, s'au adunat atunci în Capitala țării ca să-și arate suferința și să sprijine partidul liberal în lupta lui pentru îndreptarea stărei de azi.

Țara a înțeles, dar generalul Averescu n'a vrut să înțeleagă. El se agață de putere, împins fiind de toți acei care trag foloase de pe urma lui.

El vede însă că poporul nu mai vrea să știe de dânsul. De aceia a făcut târg cu țărăniștii care au primit să-și calce cuvântul dat și să intre din nou în Adunările, unde fuseseră batjocoriți ca la ușa cortului. Toată această învoială ei au făcut-o numai și numai ca să tragă foloase pentru dânșii, nu pentru țară. Va să zică, dacă astăzi mai dăinuește la cârma Statului nepriceperea și necinstea guvernului Averescu, aceasta se datorește ajutorului pe care i-l dau țărăniștii, adică înșelătorii țăranilor.

Zicem „înșelătorii țăranilor", pentrucă dacă le erau adevărați prieteni n'ar fi votat împotriva legii agrare adică a pământului pentru țărani. In schimb ei au votat impozitele, adică biruri grele, ca să aibă guvernul de unde risipi și jefui.

Dar ce să ne mirăm că generalul Averescu s'a unit astăzi cu acești înșelători când până mai ieri era înțeles cu comuniștii, adică cu bolșevicii care voiau să prăpădească lumea ca în Rusia.

Să se știe deci de toată lumea că numai și numai pe țărăniști se reazămă guvernul acesta nepriceput și necinstit. Să se știe că țărăniștii sunt răspunzători de toate fărădelegile, de jafurile și de toate greșelile unei cârmuiri fără cap și fără inimă.

Generalul Averescu și cu oamenii lui se temeau însă că Regele vrea să asculte glasul poporului și să cheme la cârmă un guvern priceput și cinstit. Atunci ei nu s'au sfiit să-l amenințe cu cuvinte grele, spunând între altele cum că ei nu pleacă dela putere și că Regele, care i-a adus, n'are dreptul să-i schimbe.

Așa dar, Regele care, în fruntea oștirei, a întregit neamul și care cu ajutorul sfetnicilor săi liberali, a dat țăranilor pământ și vot, ar trebui să se plece în fața răilor care duc țara la peire.

Așa dar, cei dela cârmă, care au mâncat cinstea și omenia țării, vor, în nebunia lor, să nesocotească cinstea Regelui și să-i răpească dreptul pe care dânsul îl are după lege de-a lecui răul astăzi, isgonind acest guvern precum este dorința obștească.

Pricepeți cu toții ce primejdii pot să urmeze de aci.

Drept aceea, ne facem datoria să vestim poporul de cele ce se petrec și să-l chemăm la apărarea drepturilor țării și al Regelui.

In asemenea vremuri grele, se cuvine ca toată suflarea românească să înțeleagă primejdia și să lupte pentru înlăturarea ei.

Veniți dar cu toții la adunările pe care le va chema partidul național-liberal, în toată țara pentru ca poporul să chibzuiască și să lupte pentru binele țării și cinstea Tronului.

Evenimentele zilei

EX-KAISERUL WILHELM SE RECASATOREȘTE

Agenția „Reuter" anunță din Berlin că Ex-Kaserul se recăsătorește motivând acest act prin faptul că viitoarea sa soție nu e înrudită cu nici o Casă domnitoare ci este văduva unui ofițer superior căzut pe front.

Actul însemnează deci un pas hotărâtor pentru Wilhelm că renunță la Tron pentru totdeauna.

Această știre senzațională a produs o mare neliniște în sânul monarchiștilor din Berlin, carî își văd risipit deodată visul măreț.

Sărmane Coane Leonida!

D. dr. Lupu e desnădăjduit.

Revirimentul radical întâmplat în opinia publică a țării și manifestat, pe atâtea căi, zilnic; chemarea, care din toate părțile se îndreaptă azi către oamenii politici cărora România de acum le datorește ce bruma de viață modernă e într'însa; scârba cu care lumea își întoarce în sfârșit fața dela agitatorii mânați de ură și de proastă ambiție, — toate acestea au aruncat pe luptătorul socialismului internațional în adâncă desolare.

Ciudate fantome de ocazie iau corp în aprinsa închipuire a d-rului demagog: „E momentul culminant al luptei" — proclamă solemn, sunând din trâmbițele sparte. „Oligarhia pregătește reacțiunea". Dictatura, starea de asediu, cenzura vor reînvia, pentru ca „să gâtuie legea votului". Și lamentația patriotică a scamatorului în fața mulțimei continuă, funebru:

„Adio, viață nouă în Românie Nouă! Pe conștiințe și pe sufletele din nou va apăsa căluțul hidrei mizerabile. Adio elan, adio libertate!..."

„Dar partidul țărănesc nu se va lăsa bîruit. Va întrebuința mijloacele care-i vor sta și care nu-i vor sta(?) la îndemână, va agita, va crea(!), va zgudui în aier biciul, numai și numai ca această nouă crimă liberală contra democrației și libertății, etc."

„Muncitori și țărani, pregătiți-vă de luptă!"

Pare că visezi, — nu e așa, cetitorule? Și totuși lucrurile acestea le-ai citit ieri, 8 Decembrie, în „Aurora" d-rului Lupu și sub iscălitura sa.

Dar ai dreptate să te îndoești, miratule cetitor. Căci și-ai adus de sigur aminte de bietul „Conul Leonida", care, cu zeci de ani în urmă, cetia, ca și d-ta, într'o seară, în „Aurora democratică" (până și gazetele erau aceleași!), la „Ultimele știri":

„Reacțiunea a prins iar la limbă. Ca un strigoi în întunerec, ea stă la pândă ascuțindu-și ghiarele și așteptând momentul oportun pentru poftele ei... Națiune, fii deșteaptă!"

Sărmane coane Leonida, nemuritorule! Te regăsești, după atâtea zeci de ani, în lumea ta de farsă și de haz.

Numai cât demosul tras mereu pe sfoară de panglicarii „Aurorelor democratice" se desmeticește acum. Șarlatania vorbelor de clacă nu mai prinde azi. Și oricât ar trosni în aier d. doctor biciul său țărănesc, nimeni nu va mai ieși la ultă, ca să caște gura la vicleimul său.

N. B.

Răspândiți „Infrățirea"

Țin să se știe că naționalismul meu e ireductibil că și ura față de metodele revoluționare și credința că monarhia e una din marile necesități ale vieții noastre politice.

N. IORGA.

Case, nu statistici

de **Virgil I. Bărbat**

Până acum ne deprinsesem, aici în Cluj, să primim în fiecare lună vizita a două-trei persoane, care ne întrebau câte suflete suntem în casă, câte odăi avem de suflet, câți metrii cubi avem chiar de suflet! O comisie a venit în adevăr, de a și măsurat odăile, ca nu cumva vreunul din noi să aibă mai mult aer de cât cuantumul fixat de cei de sus! Erau neplăcute aceste vizite nepoftite, vizite pe care le primeai dimineața de tot, seara de tot, la orice oră bine voia comisia să lucreze. Dar ne deprinsesem!

Acum însă domnii noștri au găsit ceva și mai bun! Sed în birou și ordonă să ne ducem, să mai spunem odată lucrul pe care l'am spus de atâtea ori, să ne ducem să li-l spunem acolo, la d-lor, în brou! Iar pentruca neînchipuitul să fie complect, se ordonă să mai plătim, fiecare din noi și câte un leu și zece bani, în timbre, această pentru grația ce ni se face că ni se primesc declarațiile — cerute! — Nu, gluma la o parte, știu domnii ceia de sus ce este o statistică, înțeleg o statistică într'o țară civilizată? Căci nu pot crede că domniile lor au avut intenția să ne dovedească, odată mai mult, că arbitrarul poate ființa și într'o țară zisă democrată!

Să zicem însă că domnii cu statistica în chestiune au voit să creieze un mic profit clandestin bugetului public și să trecem mai departe. **Ce sunt însă aceste statistici?** Desfid pe orice om cu bun simț să dea un răspuns din care domnii de sus să nu iasă înjosiți. De trei ani trăim într'o criză nespusă de locuințe, de trei ani conducem în pace acest oraș. Criza de locuințe este însă în mare parte, în domeniul orășenesc, ceiace lipsa de pământ este în cel rural. Orașul, cu bunurile lui, este un factor tot atât de important în desvoltarea unui neam, ca și satul. De bunurile care decurg din existența unuia și altuia nu ne putem lipsi și de aici urmează nevoia de a căuta să și îndulcim, sau să înlăturăm, **noi, ca** comunitate, relele care decurg din existența vieții agricole și a vieții orășenești. De aceia am și făcut legea agrară și de aceia în țările, în care domnește prieceperea, se fac de mult și se fac și acum locuințe pentru muncitori, în condiții mai convenabile. Le fac fie statul, fie orașele, fie societăți filantropice și așa mai încolo. Este în joc doar igiena socială, sănătatea politică a țării întregi și anume într'un punct, în oraș, de care ca nu se poate lipsi totuși.

Cunoaștem lucrurile acestea, veți zice! Le cunoașteți, știu, deși nu se vede! Dați-mi atunci voie, domnii mei de sus, să vă mai amintesc încă un lucru, pe care de asemenea îl cunoașteți, dar la care nu vă gândiți, se pare. In fiecare țară sunt orașe în care criza de locuințe este mărită nu numai prin concentrarea de muncitori, prin desvoltarea normală deci a economiei naționale, ci și prin grămădirea excepțională de funcționari publici. Ce decurge de aici? Că în aceste orașe comunitatea este cu atât mai datoare să se preocupe de criza de locuințe și să caute să o înlăture. Un astfel de oraș este Clujul.

Ei bine, ce au făcut autoritățile noastre dela centru, ce au făcut cele locale, de trei ani de când suntem stăpâni în Cluj, ca să rezolve criza pe care ele erau de două ori responsabile să o înlăture? Autoritățile noastre n'au făcut decât lucrul pe care-l face orice om, voios, când nu-și mai poate înmulți banii: **au numărat ceeace au avut și atât!** Statistica din urmă este încheierea strălucită a unu bilanț de neputință!

Acesta este adevărul, care trebuie odată spus, până ce vom ajunge la anarhie. Nici una din autoritățile noastre nu și-a făcut datoria. Toate au cerut case pentru funcționarii lor, dar nici una nu a făcut un pas măcar, în vederea înmulțirii caselor. Armata vrea case; ministerul internelor case; poșta case; profesorii case, etc... Iar dacă unele autorități nu pot face case, este aceasta cazul tuturor, este aceasta cazul statului? Mi-aduc aminte cum la Iași, în câte-va săptămâni, armata franceză a înălțat un palat cu trei etaje, în scânduri, un palat prevăzut cu tot confortul: spitalul Berthelot. Ce a putut face armata franceză pentru răniții nostri, în vreme de război, nu putea face armata noastră, pentru ofițerii români, în vreme de pace? Acelaș lucru, aceiaș datorie, pentru fiecare din autorități.

Zic și datorie, căci, să nu uităm, că răul este mare: dintr'o criză de locuință suntem pe cale să cădem într'o criză morală. Oamenii nu numai că abia mai au unde să-și ghemuiască trupurile, dar acum începe vremea când vor fi obligați să-și scoată în piața publică și sufletele, intimitatea cea mai sfântă a lor, familia. Netinând seamă de nimic, ci numai de cifrele lor, de statisticele lor, autoritățile, după ce au invadat casele, voesc acum, în adevăr, să invadeze familiile. **După ce au luat și au**

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

grămădit pe proprietarii de case în subsoluri şi pe funcţionari în apartamente în care abia respiră, ele vin acum să vâre şi peste unii şi peste alţii, în orice colţ rămas liber, un strein, piaţa publică. Omul însă poate suporta multe, omul poate admite să i se ia o parte din avere, averea toată chiar, dar el nu vrea ca familia să-i fie transformată în lucru public. La familie, la intimitatea familiei, omul poate renunţa, la nevoie, în vremuri de războiu, în vremuri neobişnuite: dar el se revoltă contra acelor autorităţi, care pare că tind să facă din anormal o stare permanentă de lucruri, să înrăutăţească chiar această stare. Şi băgaţi de seamă, aici eu nu spun că dacă se calcă bunul cel mai scump al omului, familia lui, aceasta trebuie să se facă, atunci, dela cel mai mare funcţionar, accentuez, dela cel mai mare, până la cel din urmă calic dacă nu este vorba să introducem bolcevismul în ţară de sus în jos. Nu acesta este punctul meu de vedere. Eu zic că nu trebuie să se facă lucrul acesta nimănui, dacă avem dorinţa să nu minăm moralul acestei societăţi, atât de anarhică şi fără de aceasta. Ce trebuie este altceva, altceva mai bun decât statisticele cele neputincioase şi prin care nu facem decât să tândălim în tot mai mare anarhie: Ce trebue, sunt case. Şi să nu uităm că autorităţile care ar fi trebuit de mult să ia măsuri energice ca să le clădească, nu s'au învrednicit, în trei ani, nici să alcătuiască cel puţin un regulament, care să încurajeze pe particulari să le facă! Acesta este adevărul, în criza de locuinţe!

Să nu mi se spună, că revolta este nelalocul ei, căci răul isbeşte pe streini, pe unguri! Da, da, am auzit şi nerozenia aceasta. Zic nerozenie, pentrucă lucrul nu stă cum se zice. Răul în chestiune, după ce face înconjurul streinilor, sfârşeşte în mod fatal prin a ciocăni şi la uşa românilor. Dar chiar de n'ar fi aşa şi tot ne-am revolta. Căci noi nu putem admite că cetăţenii de naţionalitate română vor putea deveni cetăţenii buni şi luminaţi, apărători ai ordinei şi ai dreptăţei, apărători ai idealului, dacă-i vom obliga să crească alăturea de o sâcâire şi nedreptăţire permanentă a concetăţenilor lor neromâni. Cangrena socială se întinde întocmai ca şi cea fizică. Dacă este vorba să ne menţinem drepturile noastre faţă de alte neamuri, avem noi alte mijloace, din a căror întrebuinţare să ne folosim cu adevărat, cum este munca şi întrecerea la muncă, cu aceste neamuri! Să nu ne îmbrăcăm deci în tricolor naţional neputinţa noastră de guvernanţi!

Ca încheiere o vorbă pentru public. Experienţa făcută în materie de case este prea crudă, ca să rămână fără urmări. Aceia care gândesc că în adevăr, aşa este, vor face deci bine să-şi adune gândurile, în aşteptarea zilei când va trebui să se adune ei chiar, spre a formula cererile lor înaintea acelor care au căderea să le asculte. Inerţia celor ce conduc, nu poate avea alt leac decât în mişcarea celor care sunt conduşi.

Ştiri şi fapte culturale

Pentru intensificarea culturii bisericeşti şi a ştiinţelor teologice orientale, s'a înfiinţat la Roma „Institutul papal oriental". Printre auditorii acestui curs — candidaţi de misionari ai culturii apusene în Orient — se găseşte un număr frumos de tineri români.

■

Din îndemnul învăţătorului I. D Corciu s'au pus în com. Perişoru din vechiul regat bazele unui cămin cultural spre a răspândi cultura în straturile poporului.

■

La primăria din Timişoara a avut loc Sâmbătă solemnitatea statificărei tuturor şcoalelor comunale din acea regiune. Actul statificărei a fost semnat de d-nii V. Văscal, directorul general al instrucţiunii, de directorii regionali, directorii şcoalelor normale, secundare şi comerciale, revizorul şcolar, şi în faţa d-lor dr. Nistor şi Gh Birăescu, reprezentanţii primăriei Timişoara.

Citiţi „Infrăţirea"

Cărţi şi reviste

Helianta: de Natalia Negru. (Doua vieţi stinse. Mărturisiri.) Ed. „Viaţa Românească".

„Helianta" este ziarul intim al unei femei prin care autoarea caută să dovedească lumii că nu din pricina ei s'au stins doi mari scriitori, pe cari i-a avut pe rând, de bărbaţi. Publicându-le scrisorile unul apare cu scăderile lui omeneşti cari deziluzionează.

Curând după rătăcire, Helianta s'a întors către cel dintâi. A fost prea târziu...

Spovedaniile acestea au interes pentru biograful celor doi scriitori mari — ale căror talente s'au înfrăţit mai multă vreme sub pseodonimul A. Minea, şi pe cari i-a despărţit apoi, pentru totdeauna, tragedia intimă pe care o desvălueşte astăzi d-na Natalia Negru.

Teatrale

In folosul fondului pentru ridicarea unui monument scumpilor noştri suverani se dă în ziua de 9, 10 şi 11 Decembrie la cinematograful Eghetean reprezentaţia cu marele film de senzaţie „Mutul din Alasca", mare dramă în 5 acte interpretată de sanităţile Teatrului Naţional din New-York.

Programul se va începe cu filmul de actualitate: Desvelirea Monumentului M. S. Regina Maria la Oradia Mare" film în 2 mari acte, cari serbări au fost onorate în întregime cu prezenţa M. S. Regina şi a A. S Regală Principesa Marioara, comanda tuturor trupelor având-o d-l General Petala.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt.

Viaţa culturală în Ibaşfalău

Imi creşte inima de bucurie când văd câte-o manifestare culturală românească cum a fost şi cea din Dumineca trecută 27 Nov. făcută de elevii liceului „Timoteiu Cipariu" prin reprezentarea poemei dramatice „Răzvan şi Vidra" a lui B. P. Haşdeu Această piesă atât de greu de susţinut, a fost admirabil jucată de tinerii diletanţi. Peste tot, jocul a fost viol şi natural. Răzvan mai ales, eroul poemei, jucat de elevul E. Holerga din cl. VIII. a fost o adevărată revelaţie.

Pe lângă memoria bună şi frumoasa dicţiune el are o simţire puternică şi o mimică naturală. Transpunerea lui treptată în diferitele situaţii ale eroului Răzvan, i-a dat prilejul să-şi manifesteze adevăratele calităţi artistice pe care la posedă.

Domnişoara Paraschiva Bratu, învăţătoarea dela şcoala primară din loc, în rolul Vidrei, a fost de-asemenea la înălţime. In tot decursul jocului, n'a uitat un singur moment că e Vidra. Mândră, calmă, distinsă, ironică şi pasionată unde rolul i-o cerea.

Din expresia figurei, ochilor şi a gesturilor, din întreaga ţinută în genere, simţeai ce clocoteşte în acel suflet pe care caută să-l insufle şi iubitului ei Răzvan — scamatorul Ţigan — pentru a-l ridica până la scaunul domniei, pe care a strălucit Ştefan cel Mare! Rar am văzut un succes mai desăvârşit cucerit de un diletant. Poate că simpatia prea mare arătată de public pentru Dsa prin aplauze nedescriptibile a fost singura umbră a desăvârşirei.

Felicităm pe Domnişoara Bratu cu toată căldura pentru emoţiunea plăcută ce ne-a procurat. De-asemenea pe Răzvan-Holerga şi în general pe toţi, căci s'au achitat într'un mod demn de toată lauda de rolurile pe care şi le-au ales.

Scopul acestei reprezentaţii de-asemenea e cât se poate de nobil. Venitul, ce a mai rămas, după scăderea taxei de impozit, cam mare şi care ne-a luat suma ce ar fi fost destinată fondului soc. teatrale a elevilor a fost destinat pentru ajutorarea elevilor săraci.

E locul să amintesc cu ocazia aceasta gestul mărinimosului Român Ignatie Mircea din Bucureşti, care a făcut atâta pentru liceul „Timoteiu Cipariu", ca neputând răspunde invitaţiei ce i s'a făcut din partea corpului profesoral, spre a lua parte la producţiunea elevilor, Domnia Sa ne-a trimes frumosul dar de Lei 500 (cinci sute) pentru care ţinem să-i mulţămim şi pe această cale din tot sufletul nostru mişcat.

De-asemenea felicităm pe d-l Director al liceului, N. Negruţiu, care ştie să armonizeze cu atâta succes activitatea şcolară cu cea extra-şcolară, care numai cinste ne face!

Pe d-l Prof. Scurtu, care e conducătorul acestor mişcări îl felicităm de-asemenea şi-i dorim să mai culeagă şi pe viitor asemenea izbânzi frumoase.

Dar dacă elevii dau dovadă de un avânt atât de mare, aceasta se datoreşte în mare parte îndemnului ce li se dă de către profesorii acestui liceu prin exemple, Aceştia au aranjat o serie „şezători culturale". Se ţin conferinţe cu subiecte instructive, se fac declamaţii şi muzică, Sufletul acestor şezători e d-l prof. Zorelo Petrovici. Prin măestria cântecelor D-sale executate cu atâta căldură la harpă, a început să atragă nu numai un mare număr de Români la aceste şezători dar chiar şi pe straini. Conferinţe au ţinut până acum d-nii prof.: Şt. G. Stăvoiu şi Niculae Mărcuţiu. Cel dintâi a ţinut o conferinţa interesantă asupra marelui om de ştiinţă Galileo Galilei; iar al doilea ne-a cetit interesantele D-sale impresii pe care le-a cules cu prilejul excursiunei, făcute în Franţa de profesorii noştri.

Ce rol covârşitor au aceste şezători atât pentru publicul nostru, din punct de vedere distractiv, cât şi pentru straini cari încep să ne aprecieze şi stimeze din ce în ce mai mult, o poate deduce ori şi cine.

Corespondent.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Modernizarea Japoniei

— Evoluţiunea ei politico-socială —

— Schiţă istorică —

Până în ajunul Conferinţei de la Waschington, Statul japonez prezinta, în primul rând pentru pentru amatorii de ciudăţenii şi originalităţi, un subiect ce îngăduia fantaziei să brodeze, în voie, ceeace putea să aibă un caracter cât mai exotic şi mai extraordinar.

Deodată însă cu agitarea marei probleme a dezarmării universale, deodată cu dezbaterile internaţionale, prilejuite de această problemă, lumea de pretutindeni a constatat că Japonia — Statul extremului Orient şi al fantaziei europene — este o putere etnică — bizară ce-i drept tul — înzestrată cu însuşiri pe cari popoarele civilizate le cultivă de secole.

Se ştie tenacitatea şi iscusinţa cu care reprezentanţii japonezi şi-au prevalat, în timpul Conferinţei, punctul de vedere al Statului lor şi ce întorsătură neaşteptată a luat obiectul desbaterilor prin chestiunea Pacificului, susţinută de ei.

Japonia este deci un subiect de actualitate, interesant. Orice scriere asupra acestuia e vrednică de atenţiune, mai ales când ea luminează aşa zisa taină care a dat loc închipuirii să ţese numai poveşti.

In legătură cu aceasta credem nimerit să dăm următoarele date din evoluţiunea japoneză de sub înrâurirea Europei apusene:

La 1867, Japonia încă răsuna de strigătul „Moarte barbarilor". Era strigătul împotriva Europei. Un an mai târziu, deodată ce regimul se transformase, Japonia nu numai că deschidea larg europenilor, porţile sale, dar fu copleşită de-o dragoste neînfrânată pentru ce venia din Apusul continentului civilizat. Pe atunci, nimic nu era îndeajuns. Această pasiune mereu avidă atinse apogeul ei între anii 1885 şi 1887. Fantazia poporului contribui în mare măsură la răspândirea nouei dogme dealungul şi latul ţării.

Totul se schimbase: obiceiurile, îmbrăcămintea, hrana şi din nefericire, arta, care devenise o amestecătură copilăroasă de trăsături şi nuanţe, fără nici o caracteristică măcar cât de cât proprie.

Ca să înmărmurească închipuirea poporului, obişnuit cu teatrul şi cu cetirea despre strălucirea din trecutul lui istoric, nesăţioasa dorinţă de europenizare încărca ridicol vestmântul demnitarilor statului şi al căpeteniilor oştirii cu fireturi aurite şi pene de tot soiul.

Fără nicio întrerupere, inovaţiunile îşi urmară cursul. Aşa: la 1871, s'a introdus serviciul postal, la 1872 se inaugurează prima cale ferată, care fu pentru japonezi un eveniment senzaţional — tot atunci se instalară, de-alungul liniei, firele telegrafice; iar la 1873 începu aplicarea vaccinului. Dela 1875 şi până la 1885 — în decurs de 10 ani — se constituiră acele companii de navigaţiune cari, azi, pot fi puse alături de cele mai bine organizate întreprinderi asemănătoare. Anul 1880 se ilustrează prin abolirea torturării în genere, înzestrând justiţia cu o adaptare după codul lui Napoleon. Cu puţin în urmă, limba engleză este introdusă în programul şcolar. In sfârşit, orgoliul uman trebuia şi el satisfăcut sub toate raporturile: în 1875 se instituiră cinci ordine: Al „crisantemelor", „Paulovnia", „Răsăritul soarelui", „Tezaurul sfânt", Coroana (rezervată femeilor) şi la 1890 se adaogă şi ordinul „Milanul de aur".

Japonia ca să dovedească şi mai bine respectul ce-l avea pentru opiniunea Europei, interzise cu desăvârşire arderea cadavrelor — deşi aceasta era o tradiţiune sacră. Insă cu douăzeci de luni mai târziu, se reveni, fiindcă se află că crematiunea se practică şi în Europa.

Vaiţa casnică se schimba şi ea la rând cu cea publică. La începutul nouei lor evoluţiuni, japonezii porniră să se desobişnuiască de orez, de peşte proaspăt sau uscat, de legume învechite, înlocuindu-le cu lapte, carne, pâine, cafea şi felurite prăjituri chiar. Bucătăria lor pregătea mâncărurile în genul celei europene.

Sunt abia 10 ani de atunci — călătorul occidental rătăcit pe la marginea vreunui oraş de seamă, putea găsi la orice birt modest un biftec sau o friptură. Dar, pe cât de expeditivă bucătăria japoneză la occidentalizarea preparatelor sale, totuşi folosirea furculiţii şi a cuţitului a fost nesocotită. Spre a putea fi mâncată, carnea nefiartă se fărâmiţa şi apoi era pusă în cuptor — ceeace îi da un aspect gelatinos şi un gust ca de cauciuc.

Snobismul acesta dus la exces nu scuti — precum spusei — nici îmbrăcămintea bărbătească în deosebi a femeilor. (Trebuie

Cronica politică

Anarhia guvernamentală. Ne-am ocupat în numărul nostru de ieri, și în altă coloană a ziarului, de partea hazlie a ultimului „interview" pe care d-l ministru Groza l-a acordat oficiosului averescan din Cluj. „Interview"-ul are însă și o parte serioasă, am putea să-i zicem chiar foarte gravă. Iată într'adevăr un membru al guvernului, ministru al unei întregi provincii, care nu se sfiește să critice cu glas tare, în public, măsurile cari se iau de către colegii săi din București, și care, celace ni se pare mai îndrăzneț, nu se dă îndărăt să atace, prin ziare, însăși instituțiile noastre publice.

Sunt acte de o evidentă demagogie, fără îndoială. D-l ministru Groza cumulează privilegiul de a călători în vagoane speciale, bine încălzite, cu atitudinea de opozant simpatic. Dar, toate lucrurile au o margine. Dacă d-l ministru Groza e nemulțumit de felul cum se face unificarea polițiilor din Ardeal, de pildă, sau dacă crede sincer că relele dela Căile ferate provin „din cauza rezisteeței ce se pune în reorganizarea direcției generale" a acestora, — n'are decât să tragă consecințele, și să plece.

Dar d-l ministru Groza rămâne și ia parte, cu o rară conștiinciozitate, la ședințele Consiliilor de miniștri ale căror acte le înfierează apoi în ziarele „guvernamentale. Și, bineînțeles, d-l general Averescu nu găsește nimerit să ceară demisia colegului său, așa de nemulțumit cu politica guvernului din care se cheamă totuși că face parte.

Ce dovadă mai strălucită despre anarhia guvernamentală?

O sesiune condamnată

Atmosfera de indiferență cu care întreaga opinie publică a înconjurat discuția asupra Mesajului din acest an, a avut darul să caracterizeze dela început, și limpede, zodia actualelor Corpuri legiuitoare. Lucru fără precedent, toți oratorii, — țărăniști sau averescani, — cari s'au perindat la tribuna Camerei sau a Senatului, s'au grăbit să se așeze în poziție de luptă față de partidele cari refuză să reintre în Parlamentul atât de devotat societăței „Reșița" și altor întreprinderi rentabile. Centrul de gravitate al situației politice nu se mai găsește astfel în incinta parlamentară. Corifeii partidului poporului pot cânta în voie toate osanalele lor operei de reforme realizate de guvernul d-lui general Averescu, fruntașii partidului țărănesc au toate prilejurile să explice și să justifice „gestul" reintrărei lor în Parlament. Oricât ar picura însă și unii și alții, de-alungul discursurilor, picăturile mari de venin împotriva partidului liberal și a partidelor Unirei, — desbaterile Corpurilor legiuitoare nu reușesc să atragă asupra lor nicio curiozitate și, mai ales, nicio speranță.

Evident, amândouă „partidele noui" cari au rămas, singure, să fericească această nefericită țară făcută par'că să fie transformată astăzi într'un câmp de experiențe periculoase, vor avea ce să spună cu ocazia discuției la Mesaj. Majoritatea d-lui C. Argetoianu privește, plină de orgoliu, spre legile votate în sesiunea trecută. „Opoziția" d-lui C. Stere se felicită că a reușit să prelungească măcar cu câte-va zile, agonia regimului patronat de cei trei mari inspiratori ai d-lui general Averescu: Brutinel, Weith și Schuller.

In realitate, toată lumea știe că această sesiune e iremediabil cea din urmă reprezentație ep care o mai dau actualele Corpuri legiuitoare. Sentința de moarte s'a rostit. Cel mult dacă mai întârzie formalitățile pentru înmormântare...

Așa se și lămurește pentruce atacurile dintre partide se dau astăzi pe deasupra zidurilor Parlamentului. Cea mai mare parte din forțele cari pot realiza un echilibru politic, — după cum au și posibilitatea de a-l rupe, sunt în afară de Parlament. Aci, în fața țărei, se joacă soarta guvernului. Situația pe care acesta o are în Cameră sau la Senat, e indiferentă. Faptul că d. Octavian Tăslăuanu sau d. Aurel Millea mai au încă încredere în d. Argetoianu, e un fenomen parlamentar perfect indiferent. Și, în orice caz, nu e un reazim suficient pentru ca actualul regim să se mai mențină la cârmă.

Iată pentruce, activitatea Corpurilor legiuitoare n'are cum să mai fie, necum rodnică, dar nici măcar interesantă. Pentru ca să poată fi rodnică, i-ar trebui și liniștea și siguranța necesară muncei. Pentru ca să fie interesantă, i-ar trebui toată autoritatea morală pe care partidul dela putere a pierdut-o printr'o guvernare neprincentă și incorectă.

N'avem, deci, ce să mai așteptăm nici dela lucrările nici dela discuțiile Parlamentului. Legile bune nu se pot alcătui cu sabia lui Damocles de-asupra capului. Politică înaltă nu se poate face cu acțiunile „Reșiței" în portofoliu.

Cel mult, vom privi surâzători zvârcolirile de întrunire publică a unui pumn de vorbitori cari cred că pot polemiza cu absenții.

Și vom aștepta, sguri de rezultate, deslegarea crizei de guvernare în care ne găsim.

Patruzeci de ani de ziaristică

Sărbătorirea d-lui Amos Frâncu

Un număr de prieteni au sărbătorit Luni seara printr'un banchet, de d-l dr. Amos Frâncu, deputat din Ardeal, cu prilejul împlinirei a 40 de ani de activitate ziaristică.

La această sărbătorire a luat parte d-nii: general Traian Moșoiu, Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul", I. Grecuculescu, subdirectorul acel iaș ziar Radu D. Roseti, Savu și M. Vlădescu, deputații Aurel Ellescu Raul Crăciun, coloneii Livezeanu, și Al. Lupașcu, Romulus Seisanu, Lepădatu, Turbure, Georgescu-Ștefănești, Nasta, colonelul Neculescu, Ion Sălla, medicul maior Rădulescu Virgil și alți câțiva distinși publiciști din vechiul regat și Ardeal.

însă să spunem că această nebunie nu dură mult, tocmai la femei cari sunt mai accesibile modei. După câți-va ani, japonezele dându-și seama de ridicolul lor, revenirä la portul național. Numai doamnele de onoare ale Curții trebuiră să se supună protocolului.

Nebunia imitațiunii se repercută și asupra vieții particulare într'un chip ciudat. Se puse întrebarea: Cum să calci cu ghetele pe covoarele moi și imaculate ale salonului? Cum să te înclini în fața cuiva știindu-ți mijlocul strâns în strâmtoarea corsetului? Se imagină numai decât un scaun — singurul la număr — oferit doamnei venite în vizită. E greu să descrii întocmai comicul spectacolului; trebuie să-l vezi în realitatea lui. Odăile de primire din Extremul Orient n'au ca mobilier decât taburele și un fel de canapea scundă; aspectul ce-l prezintă în mijlocul lor un scaun occidental, par'că înfipt e desigur caraghios.

Robia la care se supusese de bună voie avidul japonez după capriciile modei avu, une-ori, și urmări tragice. Se citează cazul mai multor doamne din lumea aleasă cari muriră din cauza corsetului și a îngustimii lui — tortură care le era necunoscută pe timpul mlădioaselor kimonouri.

Umbrelele negre își făcură de asemeni apariția pe străzile orașelor mari, la început, înlocuind drăguțele lor surate confecționate din hârtie de mătase plisată și cu desenuri originale; ochelarii, lorgnetele, căscile turtite cu cozoroc germane și multe altele la fel.

In 1870, se interzise bărbaților de a-și înegri dantura. Numai femeile încă mai păstrau acest tradițional obiceiu, cari de-altmintreli, își rădeau genele în ajunul căsătoriei.

Unele inovațiuni avută și ele urmări foarte neplăcute. Când se introduseră geamurile la vagoanele de cale ferată, mulți japonezi, neobișnuiți cu acest gen de materie transparentă, în graba lor de-a scoate capul pe fereastră, se alegeau cu tăeturi mai mult sau mai puțin adânci. Trebui să se aplice peste tot bare de lemn și un aviz prevenitor. Firește, geamul era ca inexistent pentru el, care avea la fereastră un fel de perdea din hârtie fină.

Puțin câte puțin, japonezii se adaptară însă celor aduse din îndepărtatul continent european.

Porturile sărăcăcioase se transformară în docuri vaste; iar căscioarele în construcțiuni impunătoare și hoteluri modernizate.

Cu vremea însă haina ostășească mai cu seamă luă o înfățișare simplă, par'că disprețuind încărcătura teatrală și ridicol de pompoasă a celei de altădată.

Soldatul japonez, îmbrăcat du pă modelul celui european, pe cât în fireturile din trecut nu atât acum, simplu la înfățișare este respectat și pus alături de eroii legendari. E drept că și merită — a dovedit-o aceasta cu prisosință în războiul ruso-japonez.

Japonia de azi este o națiune mare pe care progresul a renăscut-o. Nimic mai caracteristic ca transformarea aceasta, manifestată în decursul unei jumătăți de secol.

Cum se face cenzura la Turda

Censura în Turda e mai cu moț decât ori unde în țara stăpânirei domnului ghinărar. Face ca năzbâtii câteodată și în alte părți, în Turda însă face totdeauna prostii de-a-binelea.

La noi astăzi nu mai e censură, ci e pur și simplu bătaie de joc.

Ar trebui o anchetă medicală pe la noi pe la censură, să se vadă dacă nu avem cumva de a face cu vre-o nouă boală.

Pentrucă oameni cu mintea întreagă și cu judecată limpede nu înțeleg de ce a trebuit să fie censurate următoarele pasagii subliniem cuvintele și rândurile șterse de cenzură, din gazeta „Turda" dela 4 Decembrie 1921:

„Parlamentul s'a deschis în forma sărbătorească obicinuită, *dar numai „între ai casei". Nu au luat parte decât deputații guvernamentali.*

„Celelalte partide își păstrează hotărârea luată în vară, când au părăsit parlamentul, pentrucă nu s'a făcut nici o schimbare, *care să îndreptățească o reîntoarcere a lor în parlament.*

„Faptul reîntoarcerei unei părți a țărăniștilor în parlament dă prilej mult de vorbă și aproape fără deosebire glasurile sunt „nefavorabile", deputaților țărăniști. *Nu se poate găsi o explicare a faptului că dacă odată toți au găsit ca cale că nu mai au ce căuta în parlament, pentruce trebue să se reîntoarcă iarăși acolo și mai ales face și mai grea găsirea explicărei neîntoarcerea a patru deputați cunoscuți a fi cu pielea obrazului mai subțirică.*

Greutatea explicărei poate să fie chiar lipsa de explicare a rostului însuș pe care îl are partidul zis țărănesc.

Cineva care îl cunoaște bine își spunea așa părerea despre ei. Ei nu sunt țărăniști *decât cu numele, încolo nu au nici o legătură cu țăranii.* Țăranul trăește de pe urma plugului, *țe anistul de pe urma plugarului, țăranul joacă hora, țărănistul fox-trotul; țăranul o răsbește din muncă, țărănistul din cules; țăranul călătorește în clasa IV-a, mai pe scări și de multe ori pe coperiș, țărănistul în clasa I-a în vagoane de durmit; deaceea țărăniștii trec țăranii rămân.*

D'alde aceștia sunt și țărăniștii, cari au reintrat acolo, de unde au găsit cu cale să plece și numai așa îi putem înțelege.

Ori sunt însă în parlament, ori rămân pe din afară de el, ei nu sunt în stare să contribue cu nimic la îndreptarea stărilor din zi în zi mai grele".

Până acuma era motiv de suspendare atitudinea ostilă guvernului, acuma de când țărăniștii au urmat invitarei dlui Argetoianu și sunt în raport de tandrețe cu guvernul, ne omoară cu apărarea țărăniștilor. Nu mai putem crâcni în contra lor.

Ura de renegat clocotește însă în contra partidului liberal. Unde se poate și nu se poate, censurează orice crede că ar servi propaganda liberală.

Intr'un număr ne a suprimat exprimarea credinței că numai partidul național liberal e în stare să scoată țara din halul de acuma. Altă dată ne a suprimat publicarea moțiunilor votate în adunări poporale.

De data aceasta a suprimat moțiunea congresului general cu toate că apăruse în toate ziarele din România Mare și cu toate că aceste ziare se vând și în județul stăpânit de Domnia Sa.

Unde urcă culmi de ridicol neatinse însă e când suprimă fraze ca următoarele (subliniem fraza censurată): „Congresul general al partidului național liberal, ținut Duminecă la 27 Noembrie 1921 în București, întrece cadrele obicinuite ale congreselor de partid, atât prin numărul neobicinuit de mare al participanților, precum și prin felul *înălțător* cum a decurs și prin hotărârile luate.

Intâiul Congres al partidului național liberal reorganizat în țara întreagă a fost într'adevăr manifestațiunea *neamului de pe întreaga întindere a țărei românești.* Din toate părțile de țară, până și din cele mai îndepărtate, s'au grăbit oamenii, *îngrijați de starea în care se găsește țara și dornici de îndreptarea „lucrurilor*, să ia parte la congres. Numai o temeinică *îngrijorare de mersul lucrurilor* și dragostea și încrederea puternică față de șeful partidului a putut aduna în ziua congresului un număr de cel puțin 25000 de oameni."

A fost de ajuns să anunțe unele ziare, că partidul național ar fi aplicat a reintra în parlamentul pupătorilor pentru ca să-i ia imediat censura din Turda sub scut binevoitor. E adevărat că o face într'un fel, încât naționaliștii îi mulțumesc de dragoste, dar doresc să-i slăbească cu ea.

E scris în articolul cu pricina că „interesele de partid și ambițiile personale sunt prea mari la conducătorii partidului național, pentru ca să aibă tăria de a le sacrifica măcar în parte *pentru interesele superioare ale țărei și ale neamului*" și prefectul censor tea propoziția ultimă.

Și așa am ajuns ca în Turda să nu mai poți scrie că ai încredere în partidul liberal, că ești cetățean îngrijorat de viitorul țărei tale. că un congres a fost înălțător, nu mai poți critica guvernul, nu mai poți vorbi decât în cuvinte de laudă despre prietenii lui.

Dacă te pune păcatul să scrii că d-l Prefect ți-a oprit vreo patru adunări poporale, vine tot d-l prefect și censurează și urma pânserei tale. Dacă îți exprimi îndoiala că vreun domn ministru verican nu se ține de promisiune, te foarfecă d-l prefect.

Dacă scrii de pre el, se supără. Dacă nu îți cont de oaspeții cari îl vizitează, și îi costă pe om oaspeții, să mânie.

Și din mânie și necaz, că nu lauzi binefacerile stăpânirei lui și a celor ce-i dau ordinul, dă și el poruncă ca singura foaie românească din vârmeghia D-sale să nu mai fie abonată de comune și autorități, în ea să nu se mai publice din partea autorităților nimic, ci mai bine să se publice în gazeta ungurească, pentrucă aceea e mai cu bunăvoință față de susceptibilitatea D-sale.

Și așa am ajuns în anul Domnului 1921, la trei ani dela Unire, să fim nu de râsul străinilor, ci ceace ne doare mai mult, compătimiți de ei.

Dar va trece odată și visul urât și afeștanie de curățire va face.

Dr. ION BOERIU.

Curson și Briand cu privire la Germania

Londra, 7 Dec.

„Reuter" este informată că lordul Curzon va discuta cu Briand alături de chestiunile extremului Orient, și problema reparațiunilor germane.

Informaţii

Mâine Vineri 9 Decembrie, are loc, în sala IV. a Universităţii, conferinţa d-lui profesor Marin Ştefănescu, despre „Filosofia română contimporană."

Conferinţa, care face parte din ciclul celor organisate pentru marele public de „Asociaţia" ardeleană, secţia Cluj, începe la orele 6 seara.

Intrarea liberă.

*

Invalizii şi văduvele de războiu din Cluj şi provincie sunt chemaţi a lua parte în număr cât mai mare la adunarea generală de constituire, ce să va ţinea în 11 Dec. 1921 (d. a. oara 3) în localul şcoalai gr. cat. din (strada Nicolae Iorga nr 6.

După constituire să va numi o delegaţie permanentă, ce va ţinea legătură cu oficiul naţional judeţean I. O. V. să va stabili programul de muncă ce să va avea în vedere întru apărarea şi susţinerea intereselor morale şi materiale ale invalizilor şi văduvelor de războiu.

■

D-ra Filofteia Boränescu a fost numită maestră de ţesătorie şi sericicultură la şcoala normală de fete din Braşov.

*

La întrunirea de Luni a comitetului inspectorilor generali ai armatei a participat şi A. S. R. Principele Carol.

*

In cursul lunii Ianuarie viitor se va ţine, în Cluj, congresul tuturor Camerelor de comerţ din Ţara într agă.

La acest congres va fi reprezintată şi Cehoslovacia

*

Deschiderea bursei locale a fost amânată din cauză că, nici până în prezent, nu s'a dat Camerei de Comerţ din Cluj locaţiul ei propriu. S'a făcut o nouă intervenire la ministerul comerţului în această privinţă.

*

Ştirea publicată de-un ziar local cu privire la federala „Solidaritatea" că este autorizată să procedeze la deschiderea bursei, nu se confirmă în cercurile oficiale de-aci.

*

D-l profesor universitar dr. I. Lupaş şi d-l prefect al judeţului nostru, Meteş, au fost delegaţi să participe la solemnitatea depunerii cuvenitului jurământ înaintea M. S. Regelui a noului episcop N. Ivan.

*

Eri s'a oficiat la biserica italiană din bulevardul I. C. Brătianu un parastas pentru pomenirea regretatului general Ferrigo, fost ataşat militar al Italiei la Bucureşti.

Au asistat personalul legaţiunei italiene şi diferite alte persoane.

Botezul A. S. R. Principelui Mihai se va face în cursul acestei luni la palatul regal din Capitală.

■

Până acum au fost prezintate, la prefectura locală, patru memorii din partea comercianţilor şi industriaşilor, prin care se cere invalidarea alegerei dela Cameră din ziua de 30 Noembrie trecut.

*

Camera de comerţ din Cluj a hotărât să editeze, cu începere din Ianuarie viitor, buletinul ei. Publicaţiunea va fi periodică şi va cuprinde în afară de chestiunile interne şi orice alte legiuiri sau dispoziţiuni ministeriale cum şi ştiri privitoare la comerţ şi industrie.

■

D-l profesor Dragomir Demetrescu a ţinut Luni după amiază, în faţa consiliului facultăţii de teologie, o conferinţă asupra demersurilor făcute de-a-sa pe lângă bisericile din orient cu privire la ţinerea celui de al 8-lea sinod ecumenic în Bucureşti.

*

Între nenumăratele făgăduieli date de d. Ministru Groza, cu ocazia venirei sale la Cluj, a fost şi reînfiinţarea inspectoratului C. F. R. din Satu-Mare, reprimirea în serviciu a funcţionarilor concediaţi precum şi plata pe timpul concedierii.

*

D-l Putici şeful oficiului central de repatriere din Ardeal a făcut cunoscut tuturor oficiilor ca să elibereze actele celor ce vor să se repatrieze numai după ce aceştia vor fi vnunţat biuroului de cuartiruire locuinţele ce le părăsesc, întrucât s'a constatat că peste 600 repatriaţi la plecare au făcut speculă cu locuinţele.

■

Astăzi se face la punctul vamal Borci schimbul deţinuţilor politici dintre Ungaria şi România.

■

D-l Iulian Pop primarul oraşului Cluj a fost decorat cu ordinul „Steaua României".

■

Puşkaş Béla şi Kőrösi Duduş concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi numai pentru o zi, „Fedora", în rolul principal Francisca Bertini.

*

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Joi, numai pentru o zi, mare drama „Cosmopolis".

■

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi, drama în 6 acte „Copiii Nimănui" în rolul principal Mary Pickford.

Cetiţi „Înfrăţirea"

Grâul pentru Cluj

Judeţul Cojocna împreună cu oraşul Cluj au izbutit în sfârşit după multă târguială, să cumpere din jud. Dolj 80 vagoane grâu. Însă de mai multe săptămâni acest grâu stă depozitat în gara Craiova fără a se pune la dispoziţie vagoanele necesare.

Numeroasele intervenţiuni ce se fac încă în acest sens au drept rezultat formula stereotipă „lipsa de vagoane". Speranţele de-a se aduce grâul necesar oraşului şi judeţului este zadarnică. Publicăm aceasta, pentrucă să se ştie în ce stadiu se găseşte chestia hranei pe luna Decembrie şi începutul lunei Ianuarie.

Dela Societatea de Ştiinţe din Cluj

Sôcietatea Ştiinţelor Medicale din Cluj, reîncepe activitatea sa intrând în al 3-lea an, al existenţei sale.

In timpul primilor 2 ani activitatea a fost rodnică prin comunicările prezentate şi discuţiile reieritoare. Aceste comunicări au apărut în „Clujul medical" şi în alte reviste din ţară şi străinătate.

Şedinţele societăţii au fost adevărate reuniuni ştiinţifice, unde fiecare membru pe lângă lucrările nouă pe care le-a putut auzi din expunerea colegilor din alte specialităţi, a avut ocaziune să-i desvolte părerile sale în mod liber.

Aceste şedinţe nu au un caracter intim nici restrâns în jurul profesorilor şi asistenţilor facultăţii de medicină, ci din contra prin toate mijloacele, caută a se atrage în cercul ei toate elementele dornice de-a schimba părerile lor ştiinţifice în asemenea reuniuni.

■

Societatea prin comitetul ei vechiu, invită pe toţi domnii medici civili: şi militari, funcţionari sau practicieni liberi, să vie la şedinţa ce va avea loc Sâmbătă de a 5 d. m. în amfiteatrul Clinicei Medicale a Facultăţii de Medicină.

In această şedinţă se va alege şi biroul pe anul 1922—1923.

O nouă triplă-Alianţă

Preşedintele Harding a supus Senatului american un proiect, în care cere o alianţă între America, Anglia şi Japonia.

Delegaţiunea franceză la Washington a solicitat acceptare Franţei în aceasta alianţă.

Tratativele sunt în curs.

Germania pe pragul dezastrului economic complet.

Wirth a declarat unor reprezentanţi ai presei, că salvarea Germaniei din actuala criză economică şi financiară se aşteaptă din partea Statelor vecine şi evitarea unui dezastru final depinde de ajutorul extern.

Soarta Germaniei deci — încheie Wirth — se va hotări zilele aceste.

Dela „Uniunea proprietarilor"

„Uniunea proprietarilor de casă" din Cluj ne trimite, spre publicare următoarele:

„Uniunea proprietarilor de casă" a prezentat statutele sale la 27 Noembrie trecut secretariatului-general de interne spre aprobare.

Dl Tănăsescu a consimţit ca „Uniunea" să-şi înceapa activitatea.

Prin urmare comitetul de administraţie şi-a ţinut prima sa şedinţă la 1 cor. şi a fost prezidată de dl Dr. Valentin Poruţiu.

S'a hotărât cu acest prilej să se publice un concurs pentru postul de secretar al „Uniunei", plătit cu 3000 lei lunar, apoi, în privinţa sediului s'a stabilit ca deocamdată să fie în Calea Regele Ferdinand Nr. 6 (etaj).

Comitetul a luat apoi în desbatere mai multe chestiuni de actualitate, între care şi chestiunea evaluării imobilelor de către comisiunile de recensământ în vederea impositului pe avere, relevându-se că aceste comisiuni contra intenţiunei — potrivnice spiritului legii respective — imobilele cu 300—4000 la sută peste preţul actual.

Cu privire la felul cum se rechiziţionează imobilele şi locuinţele, s'a accentuat asupra haosului şi nesiguranţei ce predomină la executarea rechiziţionării.

„In loc de a crea o punte de trecere spre normal, legile în vigoare îngrădesc tot mai mult dreptul de proprietate."

S'a hotărât, la urmă să se ceară modificarea acestor legi „Uniunea" prin factorii săi va prezinta guvernului un memoriu, în această privinţă.

Mentalitatea rusească a d-lui C. Stere

In legătură cu ideile d-lui Stere exprimate în congresul ţărănist, d-l Matei Cantacuzino publică în ziarul „Epoca" următorul articol:

Citesc într'un ziar că la congresul ţărănist d-l C. Stere, reeditând cunoscuta lui definiţiune a intelectualităţii, a exclamat că „Intelectualul este acela care se ridică până la o concepţie înaltă asupra lumei şi a vieţei, şi care caută să-şi facă rost în viaţă, credincios acestei concepţii, până la jertfă, până la uitare de sine, până la huă, până la prigonire, până la puşcărie şi până la furci". Zisă cu acea căldură impunătoare şi dramatică pe care d-l Stere ştie să o dea cuvintelor sale, definiţiunea a trebuit să impresioneze auditoriul care, în marea lui majoritate nu era probabil, compus de intelectuali. Dar supuse unei analize reci, cuvintele rostite zugrăvesc psihologia exotică a oratorului, care pentru a-şi mărturisi întreaga sa concepţie, şi ca un corolar necesar al formulei sale, ar fi trebuit să adauge: „... şi până la knut, până la tortură, şi până la ghilotină pentru acei care nu gândesc la fel".

Căci, să nu ne lăsăm înşelaţi, cu toate însuşirile sale intelectuale pe care nimeni nu i le contestă, d-l C. Stere a rămas printre noi străin, şi oare cum împietrit în mentalitatea rusească, de dincolo de hotarul dela răsărit, cu acest amestec caracteristic de tragedie şi de tiranie, pe care naşterea şi educaţiunea lui, precum şi luptele şi suferinţele sale i le-au imprimat în chip indelebil, şi cu acel doctrinarism autocrat şi acel egotism, care fac ca omul să nu vadă şi să nu judece întâmplările vieţei sociale decât înainte de toate prin prisma propriilor sale mulţumiri intelectuale sau suferinţe morale.

O astfel de mentalitate poate să ducă ţărănismul nostru pe căi greşite şi primejdioase, dacă ea nu va fi din capul locului stăpânită prin influenţa precumpănitoare a însuşirilor adevărat româneşti pe care d-l Stere nu le are.

Spiritul românesc a rămas prin toate suferinţele pe care istoria neamului i le-a rezervat, mai primăvăratic, mai blând şi mai armonios. Soluţiunele excesive sunt antipatice firei sale, căci însuşirea dominantă a românului constă în simţul măsurei care (să mă ierte dl Stere) este şi rămâne simţul civilizator prin excelenţă; pentrucă simţul măsurei, corespunzând cu simţul dreptăţei, purcede din instinctele cele mai obiective, cele mai altruiste şi cele mai nobile ale sufletului omenesc, din aceste instincte care permit omului să măsoare gândirele şi năzuinţele sale după criteriul suferinţelor altora, şi în această măsură să-şi reformeze convingerile şi la nevoe chiar să jertfească vremelnic ceva din ele, când aşa cere nevoea socială a momentului.

La o asemenea revizuire a convingerilor noastre, şi la o asemenea jertfă din convingerile noastre suntem cu toţii chemaţi în ziua de astăzi, când opera de căpetenie, imperioasă şi imediată ce ni se impune, constă în restabilirea echilibrului ameninţat al edificiului nostru social. Faţă cu această nevoe, pe care n'o putem nesocoti fără a permite influenţa vreunui articol de importaţie străină în viaţa noastră internă, să înlăturăm soluţiunile prea excesive şi să suprimăm deopotrivă şi într'o reciprocă şi sinceră colaborare tot ceeace, în convingerele noastre ale fiecăruia, conţine un element de urâcăci numai astfel vom putea asigura ţărei o cârmuire mai dreaptă şi mai cinstită, fără despotism reacţionar şi fără tiranie doctrinară.

Matei B. Cantacuzino.

Liga Naţiunilor ajutorează Rusia

„Havaş anunţă că comisiunea de ocrotire a Ligei Naţiunilor însărcinată fiind cu studierea situaţiunei înfometaţilor din Rusia va pleca în curând prin România în Ucraina sub conducerea lui Nansen.

Guvernul român i-a şi acordat dreptul să treacă prin Ţară.

Plebiscitul la Sopron a fost amânat

„Havas" anunţă că plebiscitul la Sopron a fost amânat pe luna de 20 cor.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Joi 8 Decembrie 1921.

Noul guvern al Ungariei a fost constituit.

Contele Bethlen anunță un program dintre cele mai reacționale. El tinde la reînvierea Ungariei feudale de dinaintea războiului.

In primul rând se va începe o acțiune puternică contra partidului agrarian, pentru ca astfel guvernul să nu fie stingherit în intențiunile lui șoviniste.

Primul ministru maghiar având și asentimentul regentului Horthy va propune restrângerea votului universal și reînființarea Camerei Magnaților.

Fără îndoială că guvernul maghiar își va desăvârși programul său la adăpostul unei cumplite Terori.

La Washington se vorbește de o nouă alianță între Anglia, Statele-Unite și Japonia, care să aibă de obiect un compromis în chestiunea Pacificului.

Franța nu ar privi cu ochi răi această alianță, însă cere să facă și ea parte printre Puterile semnatare, întru cât are de apărat interese în Indochina și în insulele din Oceanul Pacific.

Până în prezent aliații nu au dat nici un răspuns în chestiunea moratoriului cerut de Germania.

Ziarele franceze prevăd că acest moratoriu trebuie să fie acordat.

Situația din Rusia tinde să ia o nouă întorsătură. Bolșevicii s'au împărțit în două tabere carl se combat între ele: moderați și extremiști.

Extremiștii acuză pe Lenin de trădarea ideilor comuniste.

Din ordinul acestuia s'au făcut numeroase arestări printre extremiști.

Se prevăd ciocniri sângeroase.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Declarațiile d-lui Titulescu cu privire la împozite au fost făcute după ce d-sa fusese înștiințat că guvernul este hotărât să le modifice. Semnificația acestor declarații este că d-l Titulescu își pregătește demisia care va deschide în mod oficial criza de guvern.

La Cameră, după comunicări fără importanță, deputații au trecut în secții.

* * *

Consiliul de revizie al armatei a casat sentința dată de Consiliul de război din Cluj în chestia celor 48 complotiști. Afacerea a fost trimisă Consiliului corpului I de armată pentru a fi judecată din nou.

* * *

Ziarul „Viitorul" publică un document senzațional arătând că generalul Averescu și prietenul său Milcoveanu au expediat pe căile ferate zeci de vagoane cu bagaje și mărfuri personale dându-le ca aparținând armatei. In chipul acesta, statul a fost frustrat cu sute de mii de lei.

* * *

Sosind în Capitală, d. Alex. Vaida a dat un interview în care vorbește despre întrevederile avute cu d-nii Titulescu și Take Ionescu în chestia valutei studenților ardeleni.

* * *

Înțelegerea stabilită între Anglia și Irlanda a fost iscălită. In virtutea ei, Irlanda poartă numele de stat liber, având aceleași legături cu Anglia ca și Canada.

* * *

DI Titulescu a dat un interview care prin declarațiile făcute, pare a fi actul unui irresponsabil. DI Titulescu afirmă categoric că d-sa a dat țării un buget regulat, a consolidat bonurile de tezaur, că nu avem inflație monetară și că e necesară o nouă emisiune de hârtie monedă. D-sa regretă chiar că nu este ministrul emisiunilor, ci al scadențelor.

DACA DOREȘTI SA CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții 467

Ceremonia investirei P. S. Ivan ca episcop

Joi, 8 Decembrie, la orele 12 din zi, se vor afla la Palatul Regal, în sala de ceremonie, luând loc în dreapta tronului: Inaltul cler și membrii aleși ai Consistoriului superior, d-nii miniștri, senatori, deputați, Inalta Curte de casație și justiție, Inalta Curte de conturi, d-nii președintele și vice-președinți ai comisiei interimare a Capitalei, rectorul Universității și decanii facultăților, reprezentanții Academiei Române, d-nii prim-președinte, președinți și procuror general ai Curței de apel, prim-președinte și prim-procuror ai Tribunalului Ilfov, secretarul general al ministerului cultelor și artelor, directorul general al cultelor; în stânga tronului: d-nii generali și coloneli șefi de corpuri și servicii, prezenți în Capitală, d-l prefect al județului Ilfov.

Cortegiul va porni la ora 11,45 din curtea Sf. Mitropolii la Palat și va fi escortat de 4 plutoane din escorta regală.

La intrarea cortegiului în curtea Palatului Regal, precum și la plecare, garda va da onorul și muzica va intona „spre rugăciune."

Investirea va fi dată Inaltului Prelat nou ales de către M. S. Regele, în sala Tronului, cu ceremonialul prescris.

După terminarea ceremoniei P. S. Episcop va fi recondus la Sf. Mitropolie, cortegiul formându-se în modul următor: prefectul poliției Capitalei, protoereii Capitalei, 2 plutoane din escorta regală, arhidiaconul care va purta cârja P. S. episcop nou investit, I. P. S. Mitropolit al Ardealului și P. S. episcop al Râmnicului Noului Severin în trăsură regală, II. PP. SS. Mitropolitul primat, mitropolitul Moldovei și al Sucevei în trăsură regală, P. S. episcop al Vadului, Feleacului și Clujul i nou investit, cu d. ministru al cultelor și artelor, în trăsură regală; cortegiul va fi închis de 2 plutoane din escorta regală.

Atât la venire cât și la întoarcere, clopotele vor suna.

La ușa bisericii Sf. Mitropolii P. S. episcop nou investit va fi primit de către II. PP. SS. Mitropoliți și P. S. episcopi și arhierei, după care va urma rugăciunea obicinuită.

TELEGRAME

Bursa la Paris

Lafayette, 7 Dec.

România, 10 jum;
Londra, 54, 23;
New-York, 13, 35;
Germania 5 și șapte optimi;
Belgia 85 și șapte optimi;
Spania 188 jum.

Accordul între guvernul britanic și sinfeineri

Leafild, 7 Dec.

Textul înțelegerii între guvernul englez și sinfeineri cuprinde 18 articole,

Citâm câteva: Irlanda are libertatea să-și mențină vechiul statut constituțional în comunitatea națiunilor ce formează așa numitul imperiu britanic; parlamentul irlandez are împuternicirea de-a legifera pacea, ordinea și buna guvernare a insulei irlandeze, — având un comitet executiv parlamentar răspunzător de acțiunile sale; insula e recunoscută ca Stat liber, asumându-și însă obligațiunea în ceeace privește serviciul datoriei publice engleze și plata proporțională a pensiunilor de război; până ce Irlanda va prelua apărarea coastei, forțele britanice sunt responsabile de aceasta, — totuși ele continuă controlul porturilor navale Benehauven, Quenstown, Belfast, Lough, și Lough-Swilly; porturile ambelor Țări rămân deschise pentru raporturile reciproce; guvernul irlandez, prin consimțimântul său, are îndatorirea să plătească compensațiuni funcționarilor licențiați; după expirarea unei luni de la trecerea acestui act prin Parlament, agrementul notificat va intra în vigoare în Irlanda nordică, cu clauza însă ca în restimpul acesta Irlanda nordică va încheia o învoială.

Eșecul Comunizmului

Riga, 7 Dec.

Zinoviev, într'un discurs ținut la Riga, recunoaște că eșecul internațional al comunizmului este datorit în mare parte mizeriei poporului rusesc: suferințele și mizeria proletariatului rusesc a îndepărtat de la comunism proletariatul lumei întregi.

Tot așa și Radek, într'un articol scrie în „Pravda", constată că noua politică a guvernului sovietic a nimicit toate iluziile proletariatului depe întreg cuprinsul pământului.

Revoluția în Spania a luat proporții îngrijitoare

Paris, 7 Dec.

„Reuter" anunță, că zilele aceste armata Spaniolă a fost încunjurată de bandele puternice ale Maurilor suferind o înfrângere dezastruoasă. Cei mai mulți ofițeri Spanioli, între ei și generalul Sylvestre văzând pericolul s'au sinucis la fața locului.

In Madrid și Barcelona se semnalează din nou mari manifestațiuni de stradă.

Căderea guvernului este inevitabilă.

Rathenau n'a cerut moratoriul

Londra, 7 Dec.

Agenția „Reuter" anunță că Rathenau a părăsit azi Londra pentru a pleca la Berlin.

După unele cercuri politice din Londra Rathenau n'ar fi cerut moratoriul ci numai un credit pentru întreprinderile industriale germane.

Ocaziune pentru Crăciun la

!! AURORA !!

cu data de azi un

Stoc insemnat de stofă de iarnă

se va pune în vânzare

cu prețuri foarte reduse

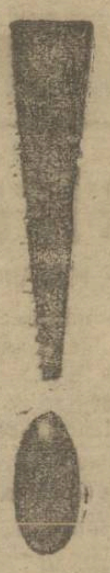

Stofă pentru Dame velour . m. 175 Lei

Doubel fin . m. 160 Lei

Stofă pentru haine m. 90 Lei

22

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Ministerul Internelor:
Directoratul general din Cluj

Totalul Modial al Recoltelor și însămânțărilor

Buletinul Biroului statistic al Institutului Internațional al Agriculturei dă următoarele rezultate; ale recoltelor din Hemisfera Septentrionala:

Pentru grâu și secară mărirea producției este de 61 milioane de quintele (adica 27%, pentru grâu) și 49 milioane (adica 39%) pentru secară, afară de Rusia și regatul Sârbo-Groat unde rezultatul nu se cunoaste încă.

In Africa de nord mărirea producției este 10 quintale (adica 57%) în raport cu recolta anului trecut care era anormale din pricina secetei.

In Africa de nord producția este egala cu cea de anul trecut din contră în India producția grâului a fost mai mică ca anul trecut cu 34 milioane adica 33%.

Mărirea pioducției mondială a orzului este mai puțin importantă, întrece pe cea din anul 1920 cu 6 milioane quintele adica de 3 la sută.

In ceia ce privește ovăsul producțiunea a fost simțitor mai mică, socotinduse reduse la 85 la sută față de recolta anului trecut.

Rezultatele recoltelor de porumb cartofi, sfeclă nu se cunosc încă exact. Se crede însă că va fi mai slabă decât anul trecut în special cea a cartofilor și a sfeclilor.

O mare mișcare are loc și în producția bumbacului în statele Unite cât și în Egypt.

Insămânțările de toamnă au fost impiedecate din pricina secetei; In Germania, Austria, Belgia, Ungaria și Italia. Se urmează cu activitatea în Franța și în România; sunt aproape terminate în Ceho-Slovacia.

In Statele Unite și în India-China și terenul sunt favorabile însămânțărei.

Ministerul Internelor:
Directoratul general din Cluj

Comunicat

Față de cele publicate în unele ziare Direcțiunei Generală a Serviciului Sanitar se crede datoare a aduce la cunoștința publică următoarele:

Tratamentul ce Domnul Dr. Puțureanu aplica în afecțiunile tuberculoase, i-a fost adus la cunoștință.

Trebue a se pronunța însă, asupra valoarei acestui tratament el trebuește experimentat și studiat pe baza riguros siintifice.

In deplin acord cu D-l Dr. Puțureanu s'a hotărât ca prin început, a se urmări de o comisie specială, numită în acect scop efectele tratamentului asupra unui număr dat de bolnavi în diferite face ale boalei.

Direcțiunea Generală Sanitară ar fi incontestabil recunoscătoare, dacă rezultatele riguros controlate ar fi favorabile până atunci însă nu poate ofătui publicul de cât să aibă răbdere necesară până la obținerea unui rezultat sigur din cercetările ce intreprinde rezultat care îi va fi adus la cunoștință cât mai neintârziat.

La clinica obstetrică și Ginecologie din Cluj sunt vacante posturile instrumentară și două moașe diplomate. A se adresa Direcțiunei Clinicei. 1310

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete
1105 **„VICTORIA"**
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Reclama este sufletul comerțului

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"
LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul **CONSTANȚA**
la 22 Decemb. st. n. direct **New-York**
Durata voiajului 16—18 zile.
După „King Alexander" urmează a pleca următoarele vapoare:
„Themistocles"
și „Megali Hellas"
„Constantinoples"

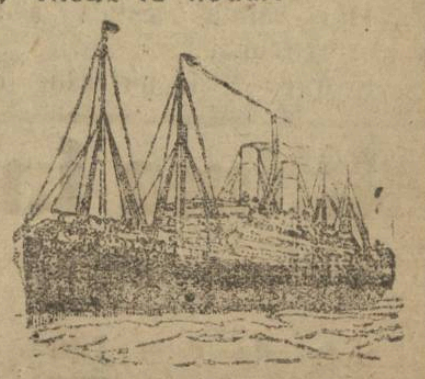

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.
Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Mișcarea economică și financiară

Criza financiară

— Misiunea d-lui Titulescu la Paris —

Odată cu reintoarcerea în țară a d-lui Titulescu, în chip firesc se pune și intrebarea: reușit-a guvernul să soluționeze măcar în parte criza financiară?

De abia sosit în gară, d-l Titulescu a declarat scurt:

„N'am contractat nici un împrumut; am consolidat bonurile de tezaur și, contrar tuturor afirmațiunilor, nu renunț la impozitele mele."

Să nu discutăm dăcă era oportună sau nu o asemenea declarație; — fapt cert rămâne însă că importanta misiunea d-lui Titulescu la Paris n'a schimbat întru nimic cursul crizei financiare: Leul se menține în chip staționar la 10 centime — fracțiunea nu contează.

Fără îndoială că consolidarea bonurilor de tezaur ar fi un început către rezolvirea crizei. Dar d-l Titulescu nici în această privință, nu a obținut vreun rezultat positiv. D-sa nu a făcut decât, pur și simplu, să pună bazele unei discuțiuni cu băncile pariziene, cari dețin asemenea bonuri, rămânând ca ulterior la București să se poată face un aranjament definitiv.

Consolidarea bonurilor de tezaur presupune o înțelegere cu toate băncile din străinătate care dețin efecte de ale stat lui. Or, instituțiunile de credit, cari se află în relațiuni financiare cu Țara noastră, se găsesc nu numai la Paris, ci și la Londra și Milano.

Prin urmare, o desiegare definitivă a acestei chestiuni se va putea da numai la București. Dar, aceasta atârnă de rezultatul discuțiunilor dintre guvern și consorțiul de banci.

Dacă astfel se prezintă realitatea lucrurilor și dacă d-l Titulescu a declarat că chestiunea bonurilor de tezaur a fost rezolvită numai în principiu, — la ce a folosit misiunea d-sale atât de costisitoare la Paris și la ce atâta vâlvă în jurul ei?

Presa guvernului vorbește despre un „mare" succes financiar la Paris, dar nu arată și consecințele reale ale crizei.

Valuta noastră se menține scăzută. Acesta să fie oare un indiciu că prezența ministrului de finanțe în străinătate a influențat piața noastră financiară?!

Sunt considerente suficiente să credem că prezența în Țară a d-lui Titulescu era cu mult mai folositoare.

Aplicarea reformelor fiscale e departe de a fi o realitate. Pe zi ce trece ea prilejuește lămuriri și modificari interminabile.

In asemenea condițiuni se impunea ca titularul ministerului de finanțe să rămâe la postul său, scutind astfel țara de o nouă cheltuială costisitoare și zădarnică.

Transporturi pe calea ferată

Mărfurile cu trenuri străine

Spre a mări importul și exportul Direcțiunea Generală C.F.R. din București a probă introducerea în țara a trenurilor cu locomotive străine, vagoane combustibil și personal de cale ferată străine. Cererile de aprobare respective vor fi însoțite de un certificat al prefecturilor sau primăriilor, prin care să se stabilească că marfa există și că transportatorul e proprietarul ei. Această certificare poate fi făcută asemenea și de către șefii stațiunii din vecinătatea locului unde e depozitată marfa. Aceste trenuri vor circula după mersuri de tren stabilite de Direcțiunea Generală de înțelegere cu transportatorul fixându-se itinerariul și durata circulației.

Lemnele de foc

Direcțiunea Generală a C.F.R. a pus în vedere stațiunilor ca cu începere de la 15 Decembrie a. c. reducerea de 50 la sută acordată Administrațiunilor de stat județ, sau comună la transportul de lemne de foc se abrogă.

Prin urmare cu începere de la acea tă dată, toate taxele se vor plăti întegral de aceste autorități conform T. Sp. II și urmează ca dacă acestea vor dovedi ulterior că transporturile au fost efectuate în scopuri definite prin acordarea tarifelor anterioare li se vor restitui aceste diferențe ulterior prin calea de restituțiune.

Intâmplări

Lovire

In comuna Apahida locuitorul Mihai Miron a lovit în zi a de 27 Noembre cu o bâtă în cap pe Nicolae Baghiu. Cauza o ceartă.

Hoți de stupi

In comuna Agrut au fost descoperiți de postul de jandarmi din Drag mai mulți hoți de stupuri de albine.

Contrabandă de aur și argint

S'a descoperit că Ierimia Bolea din Comuna Căpușul Mare cumpara monede de aur și argint și le trecea prin fiul său în Ungaria.

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română dorește în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Romancă. Adr. la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

DAU ORE de meditație elevilor de liceu din orice materie cu preț moderat. A se adresa la ziar sub E.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa în jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrației ziarului Infrățirea

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

829

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reparăm Mașini de Scris

CONTINENTAL

Mecanic specialist

Chemat și la domiciliu vine.

1267

Telefon: 438.

Librăria Lepage Cluj.

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societății în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

MESE AMERICANE CU ROLLOURI ȘI DORMITOR

sunt de vânzare în mare cantitate în magazinul firmei

1306

„Fabrica de Tâmplărie Artistică S. A."

Telefon: 832 Str. Iuliu Maniu No. 4 Telefon: 832

25% REDUCERE

Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ"

la

„AUTO-MECANICA"

Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.

REPREZENTANȚA GENERALĂ A **S. R. A. și LEONIDA & Co.** UNITE

BUCUREȘTI.

Trebue să ținești seamă că poate nu va mai fi nici o plecare în tot timpul ernei, deci profitați de această ocazie

DIRECȚIUNE GENERALĂ

de vapoare directe pentru pasageri

CONSTANȚA--NEW-YORK

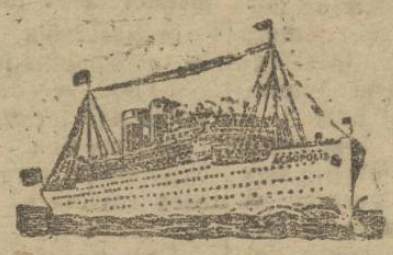

American Black Sea Line

110 Calea Victoriei 110

BUCUREȘTI

Singura Companie Americană în România autorizată de STATELE-UNITE

Debit de bilete de Calea Ferată pentru toate orașele din Statele Unite și Canada

Sucursalele: { Constanța Str. O. A. Sturdza 41. / Galatz Strada Sf. Vineri No. 11.

Biroul general din NEW-YORK State Street 21 24 N. 9.

AVIZ IMPORTANT

Vapoarele noastre transatlantice Americane sub pavilion American, cu tot confortul conform regulelor riguroase ale guvernului American vor pleca direct din Constanța spre New-York pe la

15 Decembrie 1921.

Persoanele cari au rude în America și doresc să obție. Bilete de vapor, Bani, acte sau orice alte informațiuni se vor adresa biroului nostru din **București, Calea Victoriei No. 110** unde pot obține cele arătate mai sus în timp de 6 zile.

Pașapoartele trebuesc vizate numai la Consulatul American și pentru aceasta dăm pasagerilor AJUTORUL NECESAR.

Vaporul este acomodat cu cabine de cl. III-a, mâncare în abondență Muzică, Cinematograf, Bae în tot timpul voiagiului, Bagagele sunt gratuite și asigurate.

Trebue luat în considerație că veți voiaja cu vapoare cari sunt sub protecția pavilionului American.

Poșta vapoarelor execută prompt orice expediții. Se primesc și mărfuri spre expediere.

P. S. Toți doritorii de a pleca în America pot adresa de pe acum cereri pentru ori ce informațiuni, și detalii necesare plecărei.

Notați-vă bine adresa pentru a nu confunda cu alte companii CARI NU SUNT AMERICANE. 1258

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Reclama este sufletul comerțului

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Industria României

Rezultatele anchetei industriale concretizate de directorul general al industriei.

Ultimul număr al Buletinului Industriei (anul II, Iunie, 7—9) publică rezultatele anchetei industriale a României de după războiu, — anchetă făcută de ministerul de industrie și comerț în vederea primei Expoziții-Târg.

Lucrarea este foarte interesantă, documentată și utilă.

Reproducem — din luminoasa Prefață cu care d-l Mihail Manoilescu, directorul general al Industriei, însoțește această lucrare — următoarele indicațiuni generale.

CAPITLUL

Capitalul reprezentat de industrie în noua Românie este de două miliarde, 857 milioane și 298,627 ei din care vechiul regat înscamnă: un miliard 406 milioane, 257.051 lei adică 49.7 la sută. Față cu averea națională a vechiului Regat, evaluată la 25 miliarde lei aceasta înscamnă 1.78 la sută.

Nu avem nici o evaluare aproximativă a averii naționale a noului Românii pentru ai putea risca o comparație.

LUCRATORII

Lucrătorii (și tot personalul în general) întrebuințat în industria noastră se ridică în 1919 la 157,423 oameni, din care vechiul regat avea 63,392, adică 40 la sută.

Față cu numărul de 3.925.967 locuitori ocupați în 1913, în profesiuni active de orice fel în vechiul Regat, cei 63.392 lucrători din industria mare înseamnă 1.6 la sută, iar cei 308.320 locuitori întreținuți în total în toate industriile și meseriile, înseamnă 7,9 la sută.

Densitatea populației industriilor la noi este dar în general foarte mică și anume avem:

In vechiul Regat 63.392 lucrători la o populație (prohibită) de 7.904.104. ceeace face 1 lucrător la 126 locuitori.

In Transilvani și Banat 81.539 lucrători la o populație (prob.) de 6 292,127, ceea ce face, 1 lucrător la 77 locuitori.

In Basarabia 5,244 lucrători la o populație (prob.) de 2.344.800, ceeace face, un lucrător la 445 locuitori.

In Bucovina 7248 lucrători la o populație (prob.) de 808.098, ceea ce face, 1 lucrător la 112 locuitori.

Deci totalul: 157.423 lucrători la o populație (probabilă) de 17.349.129, ceea ce face 1 lucrător la 111 locuitori.

Cum se vede, media populației uvriere industriale fiind de 1 lucrător la 111 locuitori, vechiul Regat se găsește sub această medie cu 1 lucrător la 126 locuitori.

Prin mărirea României a rezultat așa dar nu numai o mărire absolută a puterei sale industriale, ci și o ușoară intensificare relativă a vieții sale industriale, datorită aportului Transilvaniei și Banatului cu toată slaba proporție a vieții industriale în Basarabia.

Puterea Motrice

Iată acum repartiția puterei motrice de lere dispune industria noastră:

In vechiul Regat 189.776 H. P. (putere) la o suprafață de 137.903 km. p. ceeace face 1,37 H. P. pe un km, p.

In Transilvania 194.433 H. P. la o suprafață de 83.493 km. p., ceea ce face, 2,70 H. P. pe un km. p.

In Banat 70.036 H. P. la o suprafață de 17.980 km. p, ceea ce face 4,00 H. P. pe un km. p.

In Basarabia 11.916 H. P. la o suprafață 44.422 km. ceea ce face 0,27 H. P. pe un km. p.

In Bucovina 14,974 H. P. la o suprafață de 10.442 km. p. ceea ce face 1,43 H. P. pe un km. p.

Total: 481.155 H. P. la o suprafață de 294.244 km. p. ceea ce face, 1.61 H. P. pe un km. p.

Și după acest criteriu, intensitatea vieței industriale în noua România apare ușor superioară celei din vechiul Regat, maximum de intensitate fiind reprezentat de Banat, care are: 4 H. P. pe km. p.

Producțiunea

Producțiunea este în total pe întregul teritoriu de:

1.910.030.095 în anul 1913 și de 11.711.796.144 în anul 1919.

Bine înțeles că marea diferință între aceste două cifre se explică, în primul rând, prin deprecierea valutei.

Vechiul Regat reprezintă în cifra producțiunei pe 1919, o valoare de:

6.190,200.939 adică 53 la sută.

Comparând în vechiul Regat producția industrială (1913) cu cea agricolă dinainte de războiu (1914), vom vedea că:

Industria mare are o producție de 989 milioane și 643.737 lei.

Prin urmare, producția industrială reprezintă 81 la sută față de producția agricolă. ceea ce e în adevăr surprinzător:

O statistică alcătuită după simplele declarații ale fabricanților. necontrolate și mărginindu-se numai la industria încurajată, stabilește valoarea producției înainte de războiu la;

547.104.799 lei și 75 bani, ceeace rezultă azi după ancheta noastră că era prea puțin.

Valoarea creațiunei industriale față de cea Agricolă

Din valoarea producției stabilită de noi scăzând; 480.360.871 lei valoarea materiei prime și 42.622.042 valoarea creiată de industrie în 1913 în vechiul Regat 466.660.817 adică 7410 lei de fiecare din cei 63,051 lucrători ai industriei.

In același timp (în 1914) în vechiul regat la producția agricolă de 1.219.790,737 lei. considerând că 116.977,990 lei reprezintă semințe și prin urmare val a ea creiată de agricultură e de 1.102.812 745 lei, aceasta revine față cu cei 8.106.725 lucrători la 354 lei pe an.

Concluzia decisivă care se degajează este că pe când un lucrător din agricultură creia valori de 254 lei pe un an, lucrătorul din industrie creia valori de 7410 lei pe an, adică de 21 ori mai mult.

Acesta este marele merit al industriei și marea sa importanță ca factor economic și nici o concluzie n'ar putea încheia mai expresiv primul cuvânt asupra unei statistici industriale decât aceasta:

In România un lucrător industrial creiaza în același an de muncă valori noui de 21 ori mai mari decât un lucrător agricol...

Cine înțelege să scoată urmările.

Mihail Manoilescu
Directorul General al Industriei,

Leul și coroana cehă

Sub titlul de mai sus „L'Oeuvre" din 28 Noembrie scrie:

Coroana cehoslovacă al cărui curs a urcat multă vreme pe acel al mărcei germane în fluctuațiunile sale, s'a desolidarizat de un timp în mod net de deviza germană. Tot așa și leul român, însă în mod mai puțin accentuat.

Pe când marca a scăzut dela 0,15 la 0,05 în ultimile săptămâni, coroana a rămas stabilită la 0.15. Cât despre leu, el a revenit dela 0,14 (?) la 0,10 în aceiaș perioadă.

E destul de curios de a vedea deviza română stabilindu-se la cursuri atât de inferioare celor ale coroanei cehoslovace. Fără îndoială, Cehoslovacia a reușit să și echilibreze balanța comercială, dar și România se află într'o situație favorabilă, cu toată politica ei de export.

In schimb, nu e posibilă o comparație între rezervele în aur din băncile de emisiune române și cehoslovace. Rezervele României se ridică la 4,169,772,000 ei aur față de o circulație fiduciară de 12,232,842,000 lei hârtie. Acele ale Cehoslovaciei sunt de 1,176 milioane 903,000 coroane aur față de 11,138 milioane 974,000 coroane hârtie.

Este deci, în mod vădit, o ruptură de echilibru între cursurile leului și coroanei cehoslovace. Se poate ca mulți speculatori cari au luat poziție „a la hausse" atât în mărci cât și în lei, să fi trebuit să-și vândă leii pentru a-și a opera pierderile în mărci. Aceasta ar explica scăderea leului, cu atât mai mult cu cât de când marca s'a stabilizat în jurul cursului de 5, leul a manifestat din nou o tendință de urcare, tendință de altfel perfect justificată, prin motivele ce le expunem mai sus.

* * *

Același ziar scrie, în darea de seamă despre târgul valutelor la bursa din Paris: Leul român a găsit în mod destul de regulat drumul cotării, însă pentru operațiuni restrânse. Cursurile n'au trecut de 10,3/4. Stabilizarea pare deci a continua în mod treptat, favorizată prin măsurile restrictive, cari, dacă păgubesc în mod evident interesele speculanților, nu constitue în ă mai puțin o salvgardare contra fluctuațiunilor absolut neproporționate cu o situație economică care, în general, tinde a se ameliora din zi în zi.

O contrabandă de 270.000 lei la Arad

Din Arad se anunță că au fost prinși în expresul-Orient doui supuși belgieni, anume: Melard Leon Basile și Melard Louis Marcelle. cari voiau să scoată din țară 273.000 lei hârtie românească și 3000 franci francezești,

Cu actele închelate contrabandiștii au fost înaintați parchetului de Arad.

Cetiț „Infrațirea"

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu masina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 395 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Duminecă 11 Decemvrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj — Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] NUL No. 13 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația în Ardeal

Viața administrativă este bolnavă, la noi, — ca și în toate țările. Războiul a desechilibrat sufletele. Eforturile partidelor însă trebuie să caute remediile, ca să nu ne prăbușim în corupție și imoralitate. In administrație trebuie să aveți funcționari a căror corectitudine să nu poată fi trasă la îndoială. Corectitudine și competință sunt cele două calități esențiale ale slujbașilor de stat. Și când au aceste două calități, este o datorie pentruca să li se asigure inamovibilitatea, stabilitatea, pentruca să poată răspunde sarcinei pe care o au.

Brașovul, de pildă, avea doi slujbași integri, plini de bun simț, cunoscători ai împrejurărilor, și pe deasupra cu un trecut ireprosabil și cu practică administrativă, pe dd. Ioanes și Aron Suciu, unul prefect de poliție, celălalt prefect regional de poliție. Fără să li se poată reproșa ceva, dimpotrivă, toată lumea le aducea elogii, deodată se pomeniră din senin cu decrete de retragere. Dece, care să fie cauza? N'a fost nevoie de motive. Tânărul partid averescan, care la Brașov abia numără o mână de aderenți, le-a cerut capul, pentruca să-și plaseze pe favoriți. Dd. Ioanes și Suciu au fost înlocuiți în mod arbitrar cu dd. Stratin și Nicu Popovici, pari în viața lor n'au făcut administrație și singura calitatea pe-o au este că... sunt membrii ai partidului poporului, că sunt prietenii sau sprijinitorii d-lui ministru Petrovici...

Dar cu acest sistem dărâmăm toate valorile reale și înfrângem în inima slujbașilor statului toată râvna de a-și închina viața muncei constructive pe care o visaseră și pentru care se pregătiseră, cu sacrificii și osteneli.

Deschidem porți largi tuturor neprogătiților și lingușitorilor facem să înflorească lichelismul. Cazurile dela Brașov sunt pilde elocvente și caracterizează perfect regimul imoral și anarhic introdus de partidul dela putere.

Partidele politice ar trebui să-și dea seama de ravagiile corupției, pentrucă sistemul acesta însemnează corupție, căci slăbește simțul moral și al datoriei în oamenii prea slabi de înger. Ele ar trebui să selecționeze corpul funcționarilor publici pe cari se razimă țara, bună rânduiala din lăuntru, siguranța zilei de mâine, avântul constructiv. Sunt datoare să încurajeze energiile, să răsplătească meritele, să trezească încrederea în funcționarii publici și rolul lor precumpănitor este să zădărnicească opera negativă, să facă controlul necesar, să înlăture pe incapabili, pe netrebnici.

Alte schimbări arbitrare săvârșite în timpul din urmă sunt numiri de noui comisii interimare în locul celor existente. Deci înlături un provizorat cu altul. Decât Pentruca pe aderenții de partid să-i pui în fruntea oficiilor publice, și prin ei să-ți întărești partidul... Dar unde este moralitatea? Este nevoie să se facă alegeri, să stăm pe o bază de drept, de legalitate, să se șteargă interimatele! Iar până atunci să nu ne jucăm de-a schimbările și de-a provizoratele, căci anarhizăm satele.

Mai ales în teritorii cu populație mixtă este necesară o prudență, căci altfel, încurajăm minoritățile în sentimentele lor nu complect cucerite, ca să nu zicem ostile.

Regimul de astăzi se condamnă definitiv prin faptele sale necugetate, prin corupția introdusă în viața administrativă.

Evenimentele zilei

Cursul bursei la Paris

Lafayette 5 Dec.

România	**10.1/2**
Londra	53.96
Newyork	13.20
Germania	6.3/8
Belgia	97.
Spania	137 3/4

Presa franceză felicită acordul anglo-irlandez

Presa franceză felicită acordul anglo-irlandez. Loyd George a făcut Angliei cel mai mare serviciu. Regele George a avut o parte preponderantă la regularea conflictului.

Incorporarea prințului moștenitor al Italiei

Prințul moștenitor al Italiei și-a început solemn serviciu militar, va servi trei luni ca soldat, trei luni ca caporal și trei luni ca sergent.

Germania cere un împrumut de 25 mil lire sterlinge

Cercurile financiare din Berlin așteaptă cu cea mai mare încordare evenimentele săptămânei viitoare.

In caz dacă guvernul englez va refuza cererea împrumutului german și demersul lui Rathenau va fi negativ, Germania, în cazul cel mai bun va fi târâtă la un dezastru financiar formidabil.

Serul binefăcător

Alunecând puțin alături de spectacolul luptelor politice, atențiunea întregei opinii publice se concentrează astăzi asupra duelului ce s'a angajat în lumea științifică în jurul descoperirei serului împotriva tuberculozei. Când ziarele au vestit pentru întâia oară rezultatele leacului descoperit de d. dr. Puțureanu, a fost o mișcare de senzație generală. In douăzeci și patru de ore numele solitarului dela Olănești era pe buzele tuturora, — dar mai ales pe buzele arse de friguri ale nenorociților cari își luaseră orice speranță dela viață.

Momentul era unic. Era vorba într'adevăr de o descoperire care n'ar fi fost numai o cucerire științifică de e urma căreia numele de român s'ar fi împodobit cu o nouă strălucire, ci ar fi însemnat una din cele mai mari binefaceri cari au venit de-asupra întregei omeniri.

E lucru ușor de înțeles pentruce, aproape din toate părțile au început să se caute osanale d-lui dr. Puțureanu, gazetele s'au grăbit să trâmbițeze „minunea" dela Olănești, și bolnavii au pornit să creadă în leacul miraculos care avea să-i scape de teribila boală.

Și un adevărat pelerinagiu s'a organizat spre satul tăcut din Oltenia, unde d. dr. Puțureanu își făcea experiențele sale. Muribunzi, în care încoltise ultima licărire a unei absurde speranțe, se sfârșeau pe peroanuri, prin vagoane, înainte de a ajunge la limanul salvator. La Olănești se adunase atâta lume încât bolnavii dormeau sub cerul liber...

Atunci au intervenit oamenii de știință, specialiștii, cari au îndemnat lumea, cu drept cuvânt, să aștepte întâi rezultatul definitiv al experiențelor ce se fac.

Iată însă că nu se manifestă această răbdare. O aprigă polemică s'a încins în presă, în public, ba și în Parlament, în jurul descoperirei serului anti-tuberculos. Discuțiile științifice au alunecat pe un teren primejdios, de unde nu lipsesc exagerările și, mai ales, veninul. D. dr. Puțureanu a găsit acum printre colegii săi, o mulțime de detractori cari se grăbesc să spună, cu o neînțeleasă satisfacție, că serul dela Olănești n'are nici pe departe efectele binefăcătoare ce i se atribue. Ba dimpotrivă...

Nu noi vom da, aci, un cuvânt bântate discuții. Dar, suntem de pă autorizat în mijlocul acestei înfierare că, dacă specialiștii au cerut publicului să nu glorifice o descoperire care nu s'a verificat încă, acelaș lucru se cere dela aceia cari se străduiesc să conteste rezultatul serului care acum se experimentează.

Să aștepte deci în liniște, și colegii d-lui dr. Puțureanu. Altfel, ușor se pot asemăna cu o ceată de invidioși. Și credem că nu e cazul.

Spiritul românesc a rămas prin toate suferințele pe care istoria neamului l le-a rezervat, mai primăvăratec, mai blând și mai armonios. Soluțiunile excesive sunt antipatice firei sale, căci însușirea dominantă a românului constă în simțul măsurei care este și rămâne simțul civilizator prin excelență.

MATEI B. CANTACUZINO

Intre Țară și Rege

Acei cari dețin încă puterea pentru a înșela și a conrupe, după ce atâta vreme au crezut că pot stăpâni prin simpla terorizare a „pumnului" și prin oferirea către adversari a altor părți din prea-stimatul lor corp, nu părăsesc gândul de a se impune Coroanei prin amenințări.

Dacă șeful unui Guvern care nu mai e al Regelui decât pentru că e contra Regelui, a fost silit să se pisicească umil dela tribuna Camerei și a Senatului, o moțiune a celei d'întâiu Adunări a căutat să restabilească nota de amenințare. Iar acum, sub aceleași inspirații, Camera pune în fruntea cuvintelor de răspuns către Coroană și înnaintea lecției de patriotism pe care o face opoziției consecvente și cu grija demnității ei dorința Țară și Rege, fără care înțelegere viitorul nu e garantat.

Oricine poate prinde imediat sensul acestei necuviinți care va fi cetită peste câteva zile înnaintea Regelui unității naționale, ca și cum un sans-culottes — și nu ne gândim la „incidentul" Argetoianu-Madgearu — s'ar răsti, cu scufia roșie a lui Zinoviev al II-lea pe cap, înnaintea unui simplu Ludovic al XVI-lea.

Acei cari, în puțintica lor minte, sunt așa de încântați că au găsit formula revanșei lor, comit însă o ciudată confusie.

Regele e Regele: acolo unde e, cu meritele pe care și le-a câștigat și cu drepturile formale pe care i le dă Constituția.

Dar Țara?

Este ea oare în capul și inima celor o sută șaptezeci de oameni pe cari jandarmii „generalului" i-au trimes prin silnicie și falsificație în Camerele menite să voteze legi ușuratece și să patroneze tot felul de căpătuieli? Se exprimă ea oare prin urletele unei mase amorfe de pribegi din toate partidele și de „oameni noi" scurmați în toate gunoaiele vieții politice din toate provinciile românești? Este ea oare mărginită la minte și necumpătată la cuvinte ca această colecție deplorabilă de parlamentari numiți, lângă care partidul [illegible] săi, aleși, crede că-și poate scufla locul?

Nu. Țara sunt milioanele fără administrație și fără ocrotire; sunt flămânzii, înghețații, nedreptățiții, insultații, bătuții, sunt acei cari de doi ani văd bat jocura criminală cu cele mai scumpe bunuri materiale și morale.

Și această Țară, într'un eventual conflict dintre Coroană și ocalaltă „Țară", va sta întreagă zid în jurul Regelui.

N. IORGA

Din „Neamul Românesc".

CENZURA IN ARDEAL

— O situație intolerabilă —

Ne-am ocupat în dese rânduri de chipul cu totul arbitrar în care se exercită cenzura ziarelor din Ardeal, de către cea mai mare parte a organelor însărcinate cu această delicatică și antipatică misiune. Nu numai odată a trebuit să constatăm că arma gingașe a cenzurei e lăsată pe mâinile unor oameni cari o întrebuințează în mod exclusiv pentru satisfacerea unor interese de partid sau, ceeace e mai rău, a unor patimi personale. Bunul plac și capriciul foarfecei erau singurele criterii de judecată ale cenzorilor actualului regim, în Ardeal.

Ne aducem aminte, nu mai departe, de chipul brutal și ilegal în care d. ministru Groza voia să încătușeze toate ziarele românești din Cluj, numai pentrucă i se păruse că persoana d-sale începuse să fie prea mult atacată prin diferite articole.

Lucrurile par să se fi agravat cel puțin pentru presa din provincie. Articolul pe care l'am publicat eri, semnat de d. dr. I. Boeriu din Turda, dovedește în mod evident că cenzura din Ardeal a devenit pur și simplu un mijloc de a astupa gura, nu numai criticelor ce s'ar putea face guvernului, — și slavă Domnului acestea sunt dreptul — dar și tuturor comentariilor cari privesc pe aliații de astăzi ai d-lui general Averescu, țăraniștii!

Iată deci că nu numai d. C. Argetoianu, dar și oamenii cari și-au copiat programul politic după circulările de propagandă ale Internaționalei a treia, pentru cari socialiștii stau închiși la Văcărești beneficiază de binefacerile cenzurei. A ajuns în sfârșit și d. dr. Lupu să fie protejat de regimul măsurilor excepționale!

Intr'adevăr, la Turda ca și la Dicio-Sân-Martin, și credem că acelaș lucru se petrece și în alte părți, organele administrative

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

nu permit prin ziare nici un atac împotriva partidului țărănesc, despre care se zice că face „opoziție" actualului guvern.

Toate începuturile sunt grele. Bănuim deci că dacă mâine aliații acestui guvern ar fi d-nii Ilie Moscovici și Gh. Cristescu, — aceștia au mai fost și altădată complicii d-lui general Averescu, — toate ziarele din Ardeal ar fi ciopârțite ori de câte ori ar rosti vreun adevăr asupra partidului comunist dela noi. Trotzki și Lenin ar deveni astfel, dintr'o dată, persoane sacrosanete.

„Sindicatul presei din Ardeal" nu obiectează nimic în privința acestui fel de a se exercita cenzura presei?

Scrisoare din Brașov

— Mișcarea culturală. — O comparație —

Asociația profesorilor secundari din orașul și județul Brașov, organizată Sâmbătă trecută ca secție separată a Asociației didactice județene a luat ființă cu 53 membrii dela șapte școli secundare „alegându-și un comitet sub conducerea prof. C. K. Ionescu. La această primă ședință au asistat și d-nii Clinciu președintele comitetului central al Asociației gen. a profesorilor secundari din România, și G. Bujor, inspector al învățământului secundar.

Reținem două momente din cele întâmplate.

Unul trist. Noul președinte a fost necesitat să vorbească despre „asperitățile" cari există între profesorii din Brașov. Trist, nu e așa.

Din „asperități"-le acestea nu se va putea face îndemnarea generației actuale de elevi decât spre o viață la fel plină de asperități.

Știm că corpul profesoral dela liceul ortodox „A. Șaguna" au refuzat să facă parte din asociația nou formată, for ulându-și refuzul într'un comunicat dat publicității. Motivarea acestui refuz, retăcând motivele anume dă de gândit celor neinițiați lăsându-i să bănuiască acute și adânci asperități.

Oare nu cumva asperitățile acestea nefericite îi-și vor fi având sorgintea tot în jurul faimosului „regionalism"? Mai când era un bărbat de școală își arăta într'un ziar surpriza plăcută ce a simțit o putând constata o perfectă solidaritate și un admirabil spirit de colegialitate între profesorii liceului ortodox Ori, aceștia vor fi avut puternice motive să se izoleze dintr'o organizație cu caracter cultural? Zicem și noi cu președintele noi Asociații: Cartagena trebuie dărâmată. Dânsul să-i dea prima lovitură de ciocan . . .

Dar și un lucru îmbucurător. Asociația a decis să redeschidă anul acesta ciclul conferin elor, cum au fost ținute acum 2 ani de intelectualii din Brașov. Un corp de elită ca cel a profesorilor din Brașov trebuie să se menifesteze necesarmente la un nivou mai înalt de cât cel al ... asperităților de orice fel. Sperăm să putem înregistra multe conferin e bune iarna aceasta.

O inițiativă lăudabilă: asociația va aranja iarna aceasta ședători poporale, în suburbiile orașului. Aci este câmpul cel înțelenit unde trebuie sămănată lumina. Dorim spor la muncă. Dar chiar mai departe aș merge. La sate. Titlul de profesor, vechiul dicton că „nici un profit nu este prețuit în patria lui", momentanele simptome de înstrăinare dintre preot, și învățător și între poporul condus de dânșii, respectul ce-l arată țăranul nostru domnului profesor, vor face ca golurile pe cari preotul — învățătorul nu le mai pot umplea, să facă loc rodirii sămănate de sămănătorii streini.

Pentru ridicarea unui monument vrednicului fost director al liceului ortodox, Virgil Onițiu foștii lui elevi împrăștiați prin țară răspund apelului urmașului său, directorul Dr. I. Blaga, trimițând contribuiri și colecte purtate de ei.

Cât de mult simte Brașovul azi lipsa lui V. Onițiu, omul care cu admirabilele-i calități personale a știut să pună pecetea personalității sale, care nu era de toate zilele, întregei vieți culturale a bătrânului Brașov.

Duhul lui ar trebui să pluteasscă între intelectualii cari l-au cunoscut și au trăit cu el.

Cu venirea trupei germane de teatru și operetă din Cernăuți la Brașov, pentru iarna aceasta o comparație se impune. Pe când stalurile teatrului național au trebuit să fie umplute cu elevi și miliție pentru a depărta impresia repulsivă a unei săli goale cu ocazia venirii trupei Sorcanu, și vai, de atâtea alteori până acum, concetățenii noștri nemți se bat literal după un bilet de teatru.

Făcând acție de jocul acestei trupe, publicul teatrului german cercetează reprezentațiile cu o dragoste evlavioasă. Ai impresia că cercetatorii teatrului german cercetează teatrul atât din o adâncă necesitate adânc simțită de emoții artistice cât și mai ales din o supe ioară concepție e datorie. De la țărani sași din sate învecinate am ascultat cu uimire, cum spunea, eșit de la o reprezentație, către altul că „să facem toți ce-om putea să cotribuim ca trupa aceasta bună să nu fie silită a-și scurta stagiunea".

Și cum vorbiți voi de teatrul românesc, frați brașoveni? Aș dori multora din voi măcar înțelegerea țăranului sas, când vi s'ar putea cere incomparabil mai mult.

Coresp.

Românii în teatrele dela Paris

Cetim în „Dimineața":

O distinsă persona itate artistică dela Paris, constată într'o con orbire cu un compatriot dela al nostru, întors de curând din străinătate, că în mai toate teatrele, începând cu Comedia Franceză, artiștii de seamă sunt români.

Știm cu toții că în fruntea societarilor Comedie stă De Max, care joacă de două ori pe săptămână în repertor clasic. Când nu joacă De Max vedem pe Marioara Ventura, iar altă dată pe d-ra Ni au fica d-lui Lazăr Șăineanu. Mai în zilele trecute fiica răposatului Victor Ionescu a jucat De Max la Versailles în Britanicus.

Să ne închipuim, că nu vrem Comedia Franceză, atunci imediat găsim la Odéon pe românul Youn l, care joacă în reprezentații a teatrul Antoine și de curând la Sarah Bernard, unde a creiat rolul principal din „La Glorie„, piesa lui Maurice Rostaud.

Coboară spre „Bouffes Parisiens" și dai de Alice Cocea, care după triumful din „Phi-Phi", asigură succesul lui „Dédé".

La opera-comică auzi pe Siroescu și pe Romanitza Cinemagraful se fălește cu Mirella Marcovici (sau Marco-Vici, cum se zice pe... franțuzește) și nu e concert la care artistul să nu fie acompaniat de o altă românică d-ra Haskyl.

Dacă mai adaogi că Georgescu dirijează simfonice că Enescu dă concerte și că pe afișele altora găsești titlurile operilor acestuia, vei avea complecta iluzie că o parte din Bucureștiul artistic s'a mutat le Paris, fără ca... totuși să se îmbunătățească valuta.

ECOURI

Impozit pe căsătorii

Ultima minunăție a guvernului bolșevic este impozitul a upra căsătoriilor. Fiecare pereche este obligată înainte de cununie să livreze autorităților 65 kgr. de grâu. Se zice că acest impozit ar fi destinat pentru ameliorarea soartei înfometaților, în realitate însă, după știrile sosite din Reval, grâul este destinat pentru nefericiții soldați ai armatei roșii

Concurs de fumători

La Montmarte din Franța un grup de inițiatori au organizat un concurs unic în tot istoricul acestui gen de stimularea energiilor umane: Cel care va fi în stare să termine mai curând o cantitate apreciabilă de tutun, va fi calificat de șampion ai tutunului primind în acelaș timp și un premiu.

Știam până azi că numai englezii un originalități; de-acum înainte, aceea tă caracteristică națională se pare că va deveni o însușire mondială.

Știri și fapte culturale

In curând va apare „Dacoromania", anul I. (1920), buletinul Muzeului limbii române din Cluj, condus de d-l Sextil Pușcariu. Este una dintre cele mai importante publicații științifice din timpul din urmă. Specialiștii dintre cei mai de seamă din țară și străinătate, publică în acest volum de vr'o 600 pagini studii privitoare la limba și literatura română. Cum acest buletin nu se tipăr ște decât într'un număr restrâns de exemplare, cei doritori de a-l avea fac bine să-l prenoteze după acum prin librării. Prețul 100—120 Lei.

■

Au fost recomandanți pentru școalele române din Paris și Roma următorii profesori:

Pentru aceea din Paris:

Facultatea de litere din București. d-nii: Al. Rossetti Bălănescu, Const. Marinescu, Al. Rally și N. Constantinescu. Facultatea de litere din Iași d-nii: G. Savul și N. Popa. Facultatea de litere din Cluj d-nul Virgil Bogdan-Duică. Facultatea de litere din Cernăuți d-nul Percec Claudiu.

Pentru Roma:

Facultatea de litere din București d-nii Cezar Papacostea, Paul Nicorescu și M. Nacu. Facultatea de litere din Iași d-nii G. Anițescu și M. Paulian. Facultatea de litere din Cluj d-nul G. Macrescu Facultatea de litere din Cernăuți d-nul Sauciuc Vasile.

•

Luni seara la ora 6 s'a inaugurat în Palatul Academiei comerciale, din Calea Victoriei 102, sala de lectură organizată de Institutul social român (I. S. R.)

Au participat d-l ministru Gr. Trancu-Iași, profesori universitari parlamentari, magistrați, avocați, ziariști, etc.

•

La Orbei s'a deschis o școală normală, care va funcționa deocamdată în localul fostei fabrici de tutun pus la dispoziție de primărie.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Teroarea în republica sovietelor

Dintre fenomenele născute de bolșevism, — teroarea, care începe cu suprimarea libertății presei și își găsește punctul culminant în execuțiile în massă, e desigur cel mai isbitor și mai respingător, cel care stârnește cea mai mare ură împotriva bolșevicilor. Și totuși, acesta nu-i decât destinul lor tragic, nu crima lor, — pe cât se poate, în general, în fața unui fenomen istoric așa de însemnat, să se vorbească de culpabilitate, care, în fond, nu poate fi niciodată decât personală. Cel care vrea să rezolve chestiunea culpabilității trebue să examineze călcarea preceptelor morale de indivizi, pentru că voința, precis vorbind, nu poate voi, în realitate — îi lipsește pentru asta organul necesar — și nici nu poate păcătui. O mulțime sau o organizație poate lucra de comun acord, dar motivele fiecăruia din ire agenți pot fi foarte diferite. Totuși, motivele determină culpabilitatea morală.

Negreșit, motivele bolșevicilor au fost cele mai bune. La începutul domniei lor, ei s'au arătat plin de acel idealism umanitar, care isvorăște din situația de clasă a proletariatului. Primul lor decret fu desființarea pedepsei cu moartea. Și cu toate acestea, dacă vrem să vorbim de culpabilitate, ea datează tocmai din epoca acestui decret, când bolșevicii hotărâră, pentru a nu pierde puterea, să se abată dela principiile democrației și ale materialismului istoric, în numele cărora luptaseră cu înverșunare zeci de ani. Culpabilitatea lor datează din momentul în care, ca și bakuniști spanioli din 1873, proclamară „emanciparea imediată și totală a clasei muncitorești", fără a ține seama de starea înapoiată a Rusiei, — și democrația „recuzându-le", ei staturniceiră, pentru a-și ajunge scopul proclamat, propria lor dictatură sub firma dictaturii proletariatului.

In acest punct li se poate căuta „culpabilitatea". Din moment ce o apucaseră pe această cale, nu se mai puteau feri de teroare. Ideia unei adevărate dictaturi pacinice, fără violență, e o iluzie.

Tribunalele revoluționare și comisiile extraordinare deveniră armele teroarei. Și unele și altele au făcut prăpăd, fără a mai pune la socoteală expedițiile de represalii militare, ale căror victime sunt nenumărate. Numărul victimelor comisiilor extraordinare va rămâne pentru totdeauna greu de stabilit. El se ridică la câteva mii. Calculul cel mai cumpătat dă cifra de 6000. După alții ar fi vorba de îndoitul sau chiar de întreitul acestei cifre. Trebue să mai adăugăm și foarte multe victime închise arbitrar, maltratate sau chinuite până la moarte.

Apărătorii bolșevismului ne spun că și adversarii lui, gărzile albe finlandeze, baronii baltici, generalii și amiralii contra revoluționari și țariști fac la fel. Dar un furt e justificat prin faptul că mai sunt și alți hoți?

Ceilalți, cel puțin, nu-și batjocoresc principiile, când sacrifică după cheful lor vieți omenești, pentru a se menține la putere; bolșevicii, dimpotrivă, nu pot s'o facă decât călcând în picioare principiul respectului vieții omenești, pe care ei singuri l-au trâmbițat, în numele căruia ei se ridicaseră și cu ajutorul căruia se justificau. Nu-i combatem noi oare pe toți acești baroni și generali tocmai fiindcă n'au pus nici un preț pe viețile omenești, cari n'au fost pentru ei decât un mijloc de a-și ajunge scopurile de dominație?

Se spune, e adevărat, că tocmai în scop se vede diferența. Un scop înalt ar justifica mijlocul pe care scopurile josnice ale guvernanților l-ar face criminal. Totuși scopul nu justifică orice mijloc, ci numai pe acel care se potrivește cu acest scop. Un mijloc contrar scopului nu-i consfințit de acesta. După cum existența nu poate fi apărată, sacrifcând totodată ceia ce-i face senzul și scopul, — tot așa nu se poate lupta în numele principiilor, călcându-le. Intenția cea bună poate fi o scuză pentru cei cari se servesc de mijloace rele, dar aceste mijloace sunt cu atât mai condamnabile, cu cât paguba pe care o pricinuesc e mai mare.

Nici scopul teroarei bolșevista nu poate fi scutit de imputări. Datoria sa imediată e să mențină la putere aparatul de dominație militară și birocratică, pe care l-au creiat bolșevicii. Pentru a isbuti, ar trebui să se înceapă prin a se combate corupția chiar în interiorul acestui aparat.

In „Pravda" din 1 Aprilie 1919, profesorul Dukelski a cerut ca bolșevismul și instituțiile sale oficiale să fie curățate de parveniți, de banditi și de aventurieri, cari s'au alipit de comunism pentru a-l exploata cu intenții criminale. Lenin răspunse:

„Autorul scrisorii, care ca să ne curățăm partidul de aventurieri, și de banditi — cerea întemeiată, pe care noi am emis-o de multă vreme și pe care o rea-

Revista presei maghiare

In preajma încheierei unui nou pact

„Ujság" scrie:

In cercurile liberale se susţine, că tratativele cu partidul naţionalist vor putea fi reluate.

In acest scop d-l Iuliu Maniu a fost chemat telegrafic la Bucureşti.

In jurul crizei ministeriale

„Ujság" scrie în continuare: Deşi unii miniştri cred că azi nu se mai poate vorbi de o criză ministerială totuşi ea se manifestă evident. Dacă urmărim cu atenţie declaraţiile rostite în Parlament de primul-ministru, atunci putem conchide, că guvernul actual nu are o bază aşa de solidă, pe cât vrea s'o prezinte în aparenţă.

Insăşi membrii partidului guvernamental s'a convins de situaţia precară a guvernului situaţie care reiese şi din faptul, că chiar în sânul lor persistă svonurile în privinţa formării unui guvern de tranziţie din preşedinţia lui Take Ionescu.

Astfel înşişi averescanii ridică vălul lăsând să se vadă limpede stângăciile guvernului.

Despre cuvântarea d-lui Bogdan Duică la Senat

„Ujság" scrie, că la şedinţa de Marţi a Senatului d-l Bogdan-Duică, în discursul d-sale a făcut privire retrospectivă asupra istoricului Federaţiei şi asupra partidului Ţărănist, ţinând să accentueze din nou, că Partidul naţional ar comite cel mai mare păcat de neertat, dacă ar încheia vre-un pact cu liberalii, aceştia — după d-l Bogdan Duică — reprezentând sistemul reacţionar(?!)

„Cei slabi să tem totdeauna de cei tari, iar de ce ţi-e teamă nu scapi d-le Duică!!" — închee numitul ziar.

Cei doui transfugi naţionalişti

Acelaşi ziar scrie: La şedinţa de eri a Camerei au luat parte şi cei doi deputaţi naţionalişti: Dumitraş şi Ştefan Metes, cari probabil că se vor înscrie în partidul ţărănist (?)

Ziarul spune mai departe că primul ministru Averescu a avut o lungă întrevedere cu Pan Halipa, Buzdugan în chestiunea reformei agrare din Basarabia.

Un răspuns pentru d. Olajos Domokos

In discuţii polemice, până acum nu m'a bătut nimeni. Astăzi însă, trebuie să închin steagul înaintea dlui Olajos Domokos.

Inainte cu câteva zile am arătat la acest loc cum sporesc Maghiarii dela mai puţin de un milion la două milioane, pentruca astăzi dl Olajos Domokos să-mi confirme resonamentul meu, numărându-mă şi pe mine între aceia cari sporesc această cifră. Cică nu cu mult înainte îmi scriam numele ungureşte, iar strămoşii mei nu au putut să fie decât unguri neaoşi. Aceasta o afirmă dl Olajos Domokos. Ştiam până acum, că atestatul meu de maturitate, în care numele meu era scris legibil româneşte acest document public, înaintat ministerului de Culte ungar, a fost falsificat, maghiarizându-mi simplu numele, dar nu ştiu ca eu, să fi acceptat vre-odată această siluire. Ştiu însă că în etate de 20 ani am făcut cunoştinţa puşcăriilor ungureşti, ştiu că am fost prigonit pas de pas şi că am luptat ca ori-care altul pentru revindecarea drepturilor româneşti. Ştiu, că tatăl meu a fost membru pe vremea memorandului al comitetului partidului naţional, unchiul meu a fost presidentul acelui partid şi în tradiţia noastră, familiară „naţionalismul" era o virtute. Dacă totuş, în vinele mele ar curge şi sânge unguresc, fie liniştit dl Olajos Domokos, că nu mi-aş tăia vinele pentru a-l elimina, căci eu sunt mulţumit cu compoziţia sângelui meu aşa cum este, şi nu mă ruşinez să spun că şi laptele ce l'am supt, a fost dela o doică săsoaică. Poate pentru aceea am aceea dragoste nemărgenită pentru toţi, fără deosebire de neam, pentru aceea îmi este aşa de uşor să urmez poveţei ce mi-a dat tatăl meu pe patul de moarte; „iubeşte din tot sufletul tău neamul românesc şi nu urî pe nimeni." Vor fi şi unguri în familia noastră şi nu am pentru-ce să neg, — dacă acei doi ochi albaştrii, la cari am visat cu atâta drag ar fi împărtăşit iubirea mea desigur, astăzi aş fi şi mai strâns legat de nobila naţiune maghiară, pentru care — exceptând şovinismul bolnav — păstrez sentimentele cele mai înalte de stimă şi afecţiune. Atât, ca răspuns la lovitura ce ce mi s'a dat în partea vulnerabilă.

Cât priveşte testimoniul de inteligenţă, asămănarea cu insectele, cari sunt extaziate de gustul hreanului, cred că nu-mi cere dl Olajos Domokos, să-i răspund. Cu toate că nu i-ar strica, uneori, când creerii îi sunt prea apăsaţi, să miroase cel puţin hreanul acela urgisit. Poate să-i facă bine.

Iar acum, întrând în chestie, îl întreb pe dl Olajos Domokos, oare prin luminosul dsale articol a reuşit să ne convingă: că Dr. Ioan Raţiu a fost înmormântat în Turda şi nu în Sibiu, că partidul naţional nu a fost altceva decât ceea ce e „Uniunea maghiară", că vandalii mele ungurilor, cari au spart case şi biserici nu s'au întâmplat, că a acuza pe Rege de lipsă de curtoazie nu este o necuviinţă, că a-l pune pe Rege sub o căciulă cu Józsika e un drept al ordului „Lânei de aur"?

Aurel Ciato.

Ştiri şi fapte politice

Unele ziare au anunţat că d-nii senatori Ioan T. Atanasiu şi Neculai Ilinca, din partidul naţional-democrat au participat la şedinţele parlamentare, înscriindu-se totdeodată în partidul ţărănist.

Ambii parlamentari desmint această ştire tendenţioasă printr'o scrisoare publicată în ziarul „Neamul Românesc."

Cetiţi „Infrăţirea"

Uniunea personală româno-ungară

— O tranzacţie cu nobilii unguri —

In ziarul „Vossische Zeitung" s'a publicat următorul semnificativ articol în chestia uniunei personale între România şi Ungaria:

„O personalitate diplomatică a făcut în cercul său comunicări interesante cu privire la planul unirei personale româno-ungare.

Proectul acesta, după cum se ştie, fusese ventilat de către trupele româneşti, cu prilejul ocupaţiunei Budapestei şi susţinut de înalta aristocraţia a Transilvaniei cu deosebire de familiile Bethlen, Banffy, Teleki, Beldi, Majlath şi Mikes, şi de către unii politicani, ce s'au dat de partea „legitismului" ca de pildă baronul Serenji, răposatul ministru preşedinte Wekerle. Toţi erau de părere că s'ar putea discuta o asemenea soluţie din punct de vedere economic.

Ideia a mai fost susţinută pe lângă curtea din Bucureşti, şi de către politicianii cu vază. Tratativele au fost conduse de către Teodor Mihaly, însărcinatul României şi Diamandy, actualmente delegatul României la Belgrad, care pe-atunci era însărcinatul militar şi politic la Pesta.

Din motive, care nu se pot stabili însă astăzi, tratativele nu au ajuns la nici un rezultat, şi s'a pus capăt discuţiunii, luându-se în considerare sentimentele de duşmănie reciproce între cele două naţiuni. Odată cu retragerea românilor din Ungaria, planul unirei personale se considera ca eşuat.

Mai târziu, cam prin Decembrie, anul trecut, având-se în vedere o apropiere economică, cei interesaţi, printre care Bethlen şi membrii familiilor de conţi rămaşi în Transilvania, au reluat tratativele. Nobilii aceştia au făcut cunoscut locurilor competinte dela Bucureşti, că dacă în Senatul român se va asigura primirea proectatei reforme agrare cu moderaţie, atunci ia se asigură şi din partea oficialităţii ungare sprijinul de care e nevoie pentru grăbirea unirei.

Planul, însă, nu lua o formă concretă din pricină că se băteau cap în cap cele două politici, a micei antante propusă de dr. Benesch, îndreptată împotriva Ungariei şi alta propusă de Take Ionescu, a muncilor stat naţionale, în care trebuia atrasă Ungaria, Grecia şi Polonia.

Prin această alianţă, Take Ionescu urmărea un zăgaz despărţitor între Germania şi Rusia. După ce a triumfat politica doctorului Benesch, s'a produs o răceală între Polonia şi Ungaria, de i se ajunsese, până atunci la o apropiere. Pe de altă parte s'au mai ivit şi conflicte între cetăţenii români din Ungaria, cât şi în cea din România, s'a lăsat calea deschisă pentru cel ce se strădue să îndrumeze din nou discuţiunea spre faptă.

„Se pune acum întrebarea dacă o astfel de uniune ar găsi aprobarea populaţiunilor. Cercurile naţionaliste din România s'ar împotrivi de teamă ca nu cumva centrul politic de la Bucureşti să se transfere la B.-Pesta Ţăranii din Ungaria sunt iarăşi protivnici ideii, pentru că unirea României-agrare cu Ungaria-agrară ar avea ca rezultat reducerea preţurilor la produsele agricole ale acestia.

Pentru orientarea presei radicale şi democratice a vechii Românii şi a Transilvaniei, părerea unui ziar poate avea o valoare caracteristică, ceace dovedeşte că oligarhia ungară a încercat toate mijloacele ca să predea Habsburgilor democraţia ungară şi Viena. Astăzi însă, când Habsburgii nu mai au nici o nădejde, ungurii încearcă norocul privind spre Bucureşti. Glasurile de ... ajuns aci, pornind dela Pesta nu pot adeveri poporul român, care îşi dă seama că numai el singur, împreună cu democraţia ungară şi-ar putea permite încheerea unei astfel de alianţe.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

tizăm. Noi îi împuşcăm şi vom continua să-i împuşcăm, pe bandiţi şi pe aventurieri. Dar pentru ca această curăţire, să meargă mai repede şi mai cu temei, avem nevoe de autorul intelectualilor sinceri, cari să nu facă parte din nici un partid".

Impuşcarea — asta a ajuns alfa şi omega înţelepciunii administrative a comuniştilor. Totuşi nu cere Lenin intelectualilor să ajute la stârpirea acestor bandiţi şi aventurieri? Şi în acelaş timp el îi lipseşte tocmai pe aceşti intelectuali de unicul mijloc cu ajutorul căruia ei ar putea s'o facă: de libertatea presei. Numai libertatea nemărginită a presei ar putea să-i înfrâneze pe aceşti bandiţi şi aventurieri cari, fatal, întovărăşesc orice putere absolută şi necontrolată şi pe cari absenţa libertăţii presei îi face mai îndrăzneţi.

Cu toate acestea presa rusească se găseşte exclusiv în mâinile aceloraşi instituţii oficiale, în cari se cuibăresc aventurierii şi bandiţii. Şi atunci ce garanţii mai posedă Lenin că aceşti bandiţi şi aventurieri nu ordinare şi nu se slujesc de ele pentru a împuşca pe „intelectualii sinceri, fără partid", cari ar putea să descopere taina?

Dar tocmai comisiile extraordinare pentru combaterea corupţiei au puterea cea mai absolută şi nu-s supuse nici unui control, adică lucrează în condiţii cari favorizează cel mai mult corupţia. Tribunalul revoluţionar din 1793 avea o putere arbitrară ne mai auzită. Garanţiile legale ale acuzaţilor erau neînsemnate. Dar cel puţin funcţiona în văzul lumii, un oarecare control al actelor sale era deci cu putinţă. Comisiile extraordinare ale republicei sovietelor funcţionează în taină, fără nici o garanţie legală pentru acuzaţi. Nici nu-i absolut necesar să li se ia depoziţia, — a martorilor şi mai puţin. O simplă denunţare, o simplă bănuială îi de ajuns pentru a fi condamnaţi la moarte.

Această deplorabilă stare de lucruri luă aşa de mari dimensiuni, încât se luă hotărârea să fie îmbunătăţită. Se hotărî ca comisiile să nu mai poată ordona execuţi fără anchetă şi fără verdict. Dar arbitrarul e aşa de strâns legat de dictatură, în cât una nu poate fi suprimată fără cealaltă. Cea mai bună hotărâre e anulată, de îndată ce admite o excepţie în caz de „complot vădit contra-revoluţionar". Cu asta se dă frâu liber execuţiilor arbitrare. Şi chiar dacă s'ar respecta litera hotărârii, ea nu-i ocroteşte decât pe tâlhari şi pe bandiţi, nu pe „intelectualii sinceri, etc.", prin intervenţia cărora s'ar curăţi instituţiile oficiale. Dar chiar „curăţirea", nu-i tot o „contra-revoluţie"?

Cele mai mici manifestări de nemulţumire riscă să atragă aceleaşi pedepse ca şi banditismul. Şi acest risc nu-i de loc îndulcit de influenţe contrarii, căci ele ţin de un domeniu la care comuniştii oneşti şi bandiţii sunt deopotrivă de interesaţi. Şi unii şi alţii sunt de acord pentru a împiedeca orice critică, a regimului sovietist; nu poate fi deci vorba de îndulcire.

Astfel, Comisia Extraordinară Panrusă pentru combaterea contra-revoluţiei şi a abuzurilor a declarat de curând:

„O serie de răscoale cari au isbucnit în ultimul timp dovedesc că laurii lui Krasnov nu-i lasă să doarmă pe socialiştii-revoluţionari din stânga şi pe menşevici.

Toată activitatea lor tinde exclusiv la descompunerea armatei noastre (Briansk, Samara, Smolensk) la zădărnicirea industriei (Petrograd, Tula) a transporturilor şi a aprovizionării noastre (greva celor dela căile ferate).

Comisia extraordinară panrusă declară prin prezenta că nu va face nici o deosebire între gărzile albe ale trupelor lui Krasnov şi gărzile albe ale menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari din stânga.
nare îi va atinge cu aceiaşi asprime şi pe unii şi pe alţii.

Socialiştii revoluţionari din stânga şi menşevicii arestaţi vor fi păstraţi ca ostateci, iar soarta lor va depinde de atitudinea partidelor lor. Iscălit: Preşedintele Comisiei extraordinare panruse,

F. Dzerjinski

(Extras din „Izvestia" comitetului executiv central panrus, No. 59, din 1 Martie 1919).

Aşa dar, dacă se ivesc semne de descompunere în armată, dacă nemulţumirea creşte printre lucrătorii industriali şi cei dela căile ferate, — sunt închişi şefii socialiştilor ne-bolşevici, pentru a fi împuşcaţi la cel mai mic semn de opoziţie proletară. Doborîrea proletariatului nemulţumit — acesta-i scopul sublim care trebue să sfinţească în Rusia un mijloc tot aşa de criminal ca şi asasinatele în massă. Acest mijloc nu poate schimba în succes eşecul economic al bolşevismului.

Singurul rezultat va fi că prăbuşirea bolşevismului are să fie întâmpinată de massele din Rusia, nu cum a fost întâmpinată de întregul proletariat socialist căderea celei de-a doua Comune din Paris, ci mai degrabă cum a fost căderea lui Robespierre, la 9 thermidor, de către întreaga Francie: ca o mântuire de o grea împlare, nu ca o înfrângere resimţită cu o adâncă durere.

INFORMATII

Marți a sosit în Capitală d. Dr. Puțureanu.

Dsa va experimenta, la spitalul de tuberculoși dela Zerlendi, în fața unei comisiuni, serul descoperit de dsa contra tuberculozei.

*

La legațiunea engleză din Capitală a avut loc o seară de gală la care a luat parte în afară de corpul diplomatic și numeroși invitați, și A. S. R. Principesa Marioara.

*

Dl N. Titulescu va face o călătorie prin Bucovina, Transilvania, Banat și Basarabia spre a constata la fața locului cum se aplică noile dsale impozite.

Se spune că dsa va proceda apoi la modificarea reformei sale de biruri.

*

Eri s'a împlinit un an de la săvârșirea odiosului atentat de la Senat, în care victime au fost Episcopul Radu, Dimitrie Greceanu și Spirea Gheorghiu.

Cu prilejul acestei triste aniversări s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului celor trei dispăruți, de către I. P. S. S. Dr Miron Cristea, Mitropolitul Primat, asistat de clerul catedralei metropolitane.

*

A apărut, în Capitală, primul număr din „Ceferistul", organ independent pentru apărarea intereselor personalului C. F. R.

Urăm noului confrate muncă spornică și viață lungă.

*

La ministerul de interne a avut loc Miercuri dimineața o consfătuire a primarilor din principalele orașe ale României sub președenția dlui Crăsnaru membru în consiliul superior administrativ.

Această consfătuire s'a ținut în vederea convocării unui congres al primarilor din orașele principale ale țării, care se va ține în curând în Capitală.

Cu această ocazie se va discuta situația acestor orașe, față de noile legi financiare și legea administrdtivă care se află în desbaterea Parlamentului.

*

Dnii Antoniu Mocsonyi, general G. Manu, general I. Gârleșteanu, dr. Nicolae Meția u, Dinu Golescu, N. Racotă, dr. I. Costinescu și Gh. Schina se numesc membri în consiliul permanent al vânătoarei pe termen de 5 ani.

*

Ministrul comunicațiilor a decis ca de la 1 Ianuarie cor., să fie retrase din circulație toate timbrele de ajutor, de toate valorile.

*

In Baia Mare, s'a spânzurat elevul de liceu (cl. VIII-a.) Vasile Buciuman, unul din cei mai buni elevi ai școalei.

Motivul sinuciderii este necunoscut.

Mâine, Sâmbătă A. S. R. Principesa Elena, împreună cu principele Mihai, își vor relua reședința la București.

*

La 17 Decembrie începe la Paris congresul interaliat al foștilor luptători, organizat de „Federația" din Paris, — care numără 8.500.000 membri.

Din țara noastră a fost invitat să ia parte d-l dr. Virgil Ștef. Serdaru, președinte la Uniunea Națională a foștilor luptători români, — și membru în comitet la „Federația" din Paris.

D-sa va pleca la Paris împreună cu o delegație formată din d-nii N. Malla, Aurel Iancu lescu, dr. Felea, N. Solomonescu, Simionescu și dr. Oliva.

*

La Senat, în discuția la Mesaj, au vorbit d-nii Iuliu Dragomirescu și Grigorovici. Astăzi, la ora 10, s'a oficiat un parastas pentru victimele atentatului.

*

La Ministerul de interne a avut loc o consfătuire a primarilor comunelor urbane. S'a hotărât convocarea unui congres la București pentru a discuta situația orașelor în urma noilor reforme financiare.

*

Jaful în averea publică a ajuns înspăimântător. Din fondurile secrete, d-l Averescu are 1 milion, d-l Popovici-Tașcă 3, iar d. Argetoianu 10 milioane.

*

...nii pentru colaborarea cu guvernul este și liberarea din închisoare a unora dintre bolșevici. In acest scop s'au făcut mari presiuni pe lângă generalul Mărgineanu și maiorul Cernat cari totuși au refuzat. Generalul Rășcanu, ducându-se în inspecție la Jilava, a ținut un discurs în care a spus bolșevicilor: „Al vostru este viitorul." Guvernul pregătește astfel tovărășia țăranilor în vederea unei acțiuni de opoziție.

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Vineri, comedia „Dudula Capricioasă" în rolurile principale Lucy Doriane și Alfons Tryland.

*

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Vineri, drama „Necunoscuta"

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Vineri, drama în 6 acte „Copiii Nimănui" în rolul principal Mary Pickford.

*

In restaurantul
„La Pisica Vânătă"
(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

*

Partidul național-liberal din București va ține Duminecă 11 cor. o mare întrunire publică, în vederea campaniei pentru salvarea Țării de sub regimul generalului Averescu.

Vor vorbi, cu acest prilej, d-nii: Em Antonescu, C. Bana, Vintilă Brătianu, Jean Th. Florescu, generai Lambru, Istrate Micescu, N. N. Săveanu și alți fruntași.

*

In ziua de 12, Marți la ora 6 Profesoara L. Mărcutiu va deschide un curs de dansuri naționale, moderne și de salon. Inscrieri dela etatea de 16 ani în sus. Inscrieri și informațiuni se dau dela ora 3—4 Strada Maiorescu 16. Cursul durează 2 luni, taxa 120 lei.

*

La Sibiiu s'a ținut o adunare pentru a se discuta pagubele de războiu și a se lua măsuri pentru despăgubirea celor interesați. Asemenea întruniri se vor ține în viitor și la noi în celelalte orașe.

*

Direcțiunea financiară din Oradea Mare a pedepsit pe marele comerciant Iakab Imre cu 150 mii de lei, pentru că n'a declarat 400 mii litrii de alcool.

*

Poliția locală a arestat pe funcționarul Nagy Mikl s de la fabrica de piele „Renner", care împreună cu individul Haltich Morton, a custrat mari cantități de piele.

*

Ni-se anunță, că în satele de munte din Ardeal haite întregi de lupi flămânzi, fac mari pagube locuitori or, atacând vitele cornute, oile și chiar pe sătenii.

Se impun grabnice măsuri, mai cu osebire sătenii neavând arme să se apere.

*

Duminecă 11 cor. se va ține în str. N Iorga 6 adunare de constituire a „uniunei văduvelor din războiu",

*

Lucrările de construirea bisericei din Alba-Iulia se evaluează la 100 milioane lei.

*

La Gherla, s'au furat prin spargere, dela comerciantul Kohn Abram mărfuri în valoare de câteva sute mii lei.

*

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt.

Cetiț „Infrațirea"

Constituirea „Ligei Chiriașilor" în Cluj

— Statutele —

Chiriașii Clujului — în majoritate funcționari — s'au întrunit eri d. a. în sala prefecturei.

In asistență remarc pe d-l general Athanasiu, C. Tănăsescu, directorul general al internelor Suciu; consilierul financiar Toșa; dr. Pula chiriaș la castelul „Mielul Alb".

Vasile Toșa, — aclamat, ca președinte de onoare, — spune, că cu toate bătrânețele sale va lucra cu tot sufletul pentru bunul mers al nouei instituțiuni ce a luat ființă eri în Cluj. Chiriași, noi, voim să ne apărăm drepturile noastre față de interpretarea legilor.

Membru al „Ligii" poate fi ori-cine, fără deosebire de confesiune, profesiune și naționalitate. „Ca să câștigăm timpul sunt de părere ca să citim proiectul de statut ce s'a întocmit și care urmează, să fie discutat de noi toți cei prezenți".

Sunt propuși de adunare, ca secretari ai „Ligii" d-nii Rădulescu, șeful siguranței regionale, și dr. Gaspar.

*

Iată în rezumat, cuprinsul statutelor — citite în limbele maghiară și română: Scopul „Ligii" este de-a informa chiriașii de tot ce există în legătură cu situația lor: contracte, piața chiriei etc.

Data „Uniunii", e nelimitată.

Membrii au dreptul de-a cere întruniri și de-a lui cuvântul, ar drept la vot activ și pasiv.

Fiecare membru e obligat să plătească 10 lei de înscriere și 20 lei taxa anuală; Cei săraci ob in scutire de taxă pentru amândouă.

Funcțiunea de membru încetează imediat ce nu mai e chiriaș sau jignește acțiunea „Uniunei":

Urmașii legali ai membrului „uniunei" intră în drepturile membrului decedat.

Organele „Uniunei" sunt comitetul și adunarea generală. Comitetul e format din președinte și 14 membri din care se vor alege 2 vice-președinți. Președintele sau unul din secretari reprezintă „Uniunea" înaintea autorităților iar înaintea instanțelor judecătorești prin unul din jurisconsulții săi.

Adunarea generală controlează comitetul și aduce hotărâri definitive, ea se va ține în luna Ianuare. Adunări generale se pot face ori de câte ori comitetul va crede de cuviință,

Dizolvarea „uniunei" se va face numai după votul a trei patrimi cu care ocaziune capitalul va fi depus la una din bănci, dispoziția primăriei orașului sau asupra unei instituțiuni similare. Statul poate dizolva când interesele sale sunt periclitate acestă uniune.

*

Votându-se cuprinsul acesta, președintele declara „uniunea" constituită, adăugând că statutele au fost întocmite de d-l Iahoda, care e ales în unanimitate ca președinte al Uniunei.

D-sa mulțumește pentru onoarea ce i se face și spune că voește ca „liga" să fie o pildă.

Se citește lista comitetului după care d-l Rădulescu mulțumește pentru cinstea ce i s'a făcut de-a fi aclamat ca secretar.

Intrunirea s'a terminat la ora 8 jum. seara.

*

Iată și numele persoanelor ce constituesc comitetul „Ligii chiriașilor":

D-nii: Vasile Toșa, dr. Aurel Isacu Iun., Ioan N. Bitescu, Dr. Parthenie Dan, Eugen Roșescu, Iuliu Popescu, Dr. Simion Tămaș, Dimitrie Moja Géza Hoffer. Dominic Vass, Ioan Matray, Dr. Iosif Spitzer, Béla Székely și Otto Baumgarten.

In comisia de judecată, d-nii: Vasile Toșa, Dr. Titus Babeș, I. Dragnea, Ioan N. Iolescu, Iuliu Popescu, Petre Simon, Székely Béla, Vas Domokoș, Dr. Szegő Imre și Dr. I. Buia. Cenzor d-nii: Leon rd Paulerov, Dr. Ausch Eugen și I. Cotuhan.

Dela „soc. stud. în drept"

„Societatea studenților în drept„ din Cluj a ținut Sâmbăta trecută Decembri, adunarea de constituire pe anul curent.

Au fost aleși d-nii: Oliviu Rățăianu (preș.) Tr. Trifan (v. preș.) Ioan Istrate (secretar gen.) Em. Pascu (casier) V. Șuiaga (controlor) R. Jianu (bibliotecar) O Oniga (v.-bibl.) E. Hurghiș și Z. M Draia (secretari de ședință.

In comisia literară d-nii: V. Savu, A. Popa, C. Dobrin și Eug. Hațiegan.

Viitoarea ședință se ține Sâmbăta 10 cor. la ora 4 d. a. cu următoarea ordine de zi:

Cuvântul de deschidere;

Desbaterea memoriului în chestia burselor.

Propuneri — interpelări.

Societatea face un călduros apel către toți studenții facultății de drept să se înscrie. Taxa de membru este numai 10 lei.

14 milioane câștig la un singur transport de ouă

O firmă din Sinmiclăușul Mare exportând ouă în Elveția cumpărate de aici cu 3 milioane lei a câștigat cu totul 14 milioane lei.

DACA DORESTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 3

Cronica externă

Vineri, 9 Decembrie 1921

Intre presa londoneză şi cea pariziană s'a încins o polemică. Anglia învinuieşte Franţa de hegemonie militară în Europa.

Mai mult chiar, unele ziare engleze spun că intenţiunile militariste ale Franţei sunt îndreptate contra Angliei.

Firește că în asemenea condiţiuni nu mai poate fi vorba de o alianţă între Anglia şi Franţa. Guvernul britanic susţine că o dezarmare navală nu-i posibilă atâta timp cât Franţa nu cade de acord în chestiunea limitărei armamentului terestru.

Pare că Anglia este decisă să părăsească Antanta, gândindu-se tot mai mult la o alianţă cu Statele-Unite şi Japonia.

Noua orientare în politica externă a guvernului din Londra s'a putut observa şi cu prilejul demersurilor făcute la Berlin în chestiunea plăţilor reparaţiunilor de războiu.

Anglia manifestă o politică de moderaţiune faţă de Germania. Interesele Franţei sunt dimpotrivă contrare celor engleze, ea nu poate fi de acord cu aliata sa — moratoriul chiar dacă se va acorda, va suferi multe clauze şi restricţiuni.

Dl. Lloyd George a obţinut unul dintre cele mai mari succese politice. — Chestiunea Irandei a fost rezolvată. Se acordă Irlandei statutul Dominiunilor şi libertatea. Ea va face parte de acum înainte din statele care alcătuiesc Imperiul Britanic.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Pe când la Senat se oficia ceremonia religioasă de pomenire. Take Ionescu a spus Senatorului Meitani următoarele:

— „Nu vă mai faceţi iluzii, guvernul nostru trebuie să plece. Am încercat să salvez situaţiunea dar am fost împiedicat la aceasta".

„Epoca" — ziarul conservator — ocupându-se de situaţiunea din guvern, relevă că se produc divergenţe mari în sânul cârmuitorilor din cauza accordului cu ţărăniştii, Take Ionescu, neadmiţând colaborarea cu Stere.

Aceasta explică lipsa ministrului de externe la desbaterile Camerei.

In continuare „Epoca" arată că Take Ionescu nu va mai urma guvernul. Prima lovitură vine de la Titulescu.

*

Nae Dimancea, vechiu fruntaş liberal, fost vice preşedinte al Camerei a încetat din viaţă la Piteşti.

*

Ministrul de externe a fost primit în audienţă de M. S. Regele Convorbirea ce a decurs este în legătură cu intenţiunea de a demisiona din guvern a d-lui Take Ionescu.

*

Se fac mari presiuni pe lângă parchetul din Brăila pentru punerea în libertate a consiliului comunal averescan arestat.

*

In „Viitorul" de eri a apărut un facsimile care dovedeşte pozitiv abuzurile comise de gheneralul Averescu. Actul tipărit probează că premierul şi-a clădit palatul dela via sa din Mehedinţi cu material transportat graiuit şi slujindu-se de munca soldaţilor în tovărăşie cu colonelul Milcoveanu.

*

S'a hotărât ca zilnic să se ţină câte două şedinţe la Cameră — deci două dinrne pe spinarea bugetului Ţării pentru a discuta răspunsul la Mesaj.

*

La mărturisirea generalului Averescu că renunţă la impozitul pe capital, Titulescu, răspunzând, a declarat textual:

— „Vă jucaţi cu impozitele fără să le pricepeţi regret că mi-am pierdut timpul alături de oameni cari nu meritau tovărăşia mea.

Maine (adică astăzi N. R.) voiu prezinta Regelui demisiunea mea."

*

In numărul nostru de eri am publicat programul ceremonialului investirii noului episcop al Feleacului Ivan.

Eri, la ora 12 jum. protoereul Capitalei a condus pe noul chierarch bisericesc în sala Tronului, unde se aflau M. M. L. L. Regele şi Regina şi A. S. R. Principesa Marioara.

Ministrul cultelor dă cetire decretului regal de numirea episcopului, iar Maestatea Sa încredinţează celui învestit cârja pastorală.

Noul episcop mulţămeşte pentru înalta şi sfânta misiune ce i-s'a încredinţat asigurând pe cei cari l-au încredinţat să păstorească o episcopie că-şi va face datoria.

In răspunsul său, M. S. Regele aminteşte şi stăruie să nu se uite nici-odată că marele Şaguna a luptat pentru unirea bisericii tuturor românilor, urând muncă rodnică şi viaţă îndelungată sărbătoritului chierarch.

*

Eri a avut loc o întrevedere între generalul Averescu, Argetoianu, Take Ionescu şi Titulescu.

*

Eri ministrul de finanţe şi-a reluat postul în primire.

*

Mersul trenurilor s'a restabilit în toată Ţara.

Corpurile legiuitoare

Dela corespondentul nostru din Bucureşti.

Şedinţa din 6 Dec. 1921

SENATUL

Şedinţa din 8 Dec. 1921

In altă parte am anunţat că în incinta Senatului chiar unde s'a întâmplat odiosul atentat comunist acum un an s'a oficiat un parastas pentru pomenirea celor ce au căzut victimă acestui atentat.

După terminarea serviciului religios, ministrul de războiu general Răşcanu a anunţat 6 proecte de legi, începând cu reorganizarea armatei. Acest proect de lege constitue a cutezanţă unică în felul ei din partea celui a care, prin incapacitatea şi risipa lui a dezorganizat oştirea.

„Blocul intelectualilor" din Basarabia?

— Sub această denumire fosta nobilime Rusă caută să înjghebeze o acţiune politică. — El cer limba Rusă ca limbă oficială alături de cea Română —

Fosta nobilime rusă din Basarabia, intrunindu-se sub denumirea de blocul intelectualilor", caută să înjghebeze în această provincie o nouă acţiune politică la care s'a raliat un număr oare care de foşti mari latifundiari şi bogătaşi.

Ei cer între altele ca limba rusă să fie admisă ca limbă oficială alături de limba română, menţinerea unor din prerogativele nobilimei, menţinerea zemstvourilor şi o oare care anatomie pentru Basarabia.

In ce priveşte exproprierea, ei o admit, însă cer ca să li se plătească preţul pământului după normele din vechiul regat.

Această mişcare în capul căreia sunt d-nii Krupenski, Sinadino, Lanowski şi alţii nebucurându-se de cât de simpatiile unui cerc prea restrâns nu va putea duce de cât o acţiune complect platonică şi odioasă.

Dela Academia de Agricultură

Corpul profesoral al Academiei de Agricultură din Cluj s'a întrunit de curând, fără să fi fost de faţă şi directorul Academiei şi au hotărât să înceapă cursurile în baza regulamentului care impune această continuându-şi prelegerile până la sosirea celora cari l-ar numi ministerul bine înţeles numai după ce se va fi făcut destituirea, actualilor profesori numiţi de Consiliul dirigent.

TELEGRAME

Rathenau nu părăseşte Londra

Londra, 8 Dec.

Agenţia „Reuter" anunţă, că Rathenau va rămâne deocamdată la Londra. Ministrul german îşi reazimă toată speranţa în ziua care va aduce probabil o soluţiune bună.

Conferinţa pentru reparaţiile germane

Paris, 8 Dec.

Chestiunea reparaţiilor germane au atins un punct critic.

Pentru a aduce o hotărâre definitivă în aceasta chestiune Lloyd George, Toretta şi Briand se vor întruni într'o conferinţă la Paris, unde se vor ocupa escluzive numai de acesta problemă.

Ştiri externe

Conferinţa Ambasadorilor s'a întrunit Miercuri. Cambon s'a ocupat de organizaţia plebiscitului dela Soprou.

*

Presa franceză comentează favorabil succesul lui Briand la Cameră şi Senat.

*

Din Madrid se anunţă că ex-regina Zita a obţinut de la puterile Antantei permisiunea de a pleca în Elveţia unde unul din copii săi va fi supus unei grele operaţiuni.

*

La arsenalul din Sofia un incendiu a distrus secţia maşinilor. Focul s'a întins la depozitele de cartuşe. Cauzele nu se cunosc până acum.

Consiliul naţional al femeilor române

In capitală s'a constituit consiliul naţional al femeilor române, după organizaţiile similare din străinătate, având ca scop de a strânge legăturile cu toate consiliile deja existente în străinătate, de a apăra interesele României la toate congresele feminine, de a face o propagandă pentru unirea tuturor Românilor.

Acest consiliu reprezintă în tot complexul lor, operele cele mai de seamă culturale, economice şi de asistenţă socială, întemeiate de femeile române în tot cuprinsul ţărei.

O preoteasă conduce o bandă de tâlhari

Autorităţile din Chişinău au fost sesizate, cum că în com. Vănători, plasa Nemţeni din acel judeţ, soţia preotului Arvinte din numitul sat ar fi şeful unei bande de hoţi, care de mult timp jefuieşte pe locuitorii locali şi pe cei din satele învecinate.

Făcânduse cercetări de către primarul acelei comune la locuinţa preotesei, s'a găsit un întreg bazar de lucruri de furat.

Ocaziune pentru Crăciun la

!! AURORA !!

cu data de azi un

Stoc însemnat de stofă de iarnă

se va pune în vânzare

cu preţuri foarte reduse

Stofă pentru Dame velour . . m. 175 Lei

Doubel fin . . m. 160 Lei

Stofă pentru haine m. 90 Lei

1308

Comunicat

D-l Inginer Mielescu I. Șeful Serviciului de Mișcare al Direcțiunei VIII a Regională C. F. R. din Cernăuți care fuzese acuzat de nereguli în serviciu fiind judecat de o comisiune de 5 ingineri inspectori generali, a fost achitat dovedindu-se complectă nevinovăție sa și ca acuzațiunile ce i s'au adus au fost neintemeiate.

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice,

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Reclama este sufletul comerțului

Lemne de Foc
cu stânginu și tăiate transpoartă acasă, cu preț foarte avantajios.
Vilhe'm Janovitz și Soțul
Strada Aprinjoarelor No. **13.**
Telefon: 1-27, 9-18 și 2-64.
1296

MARE NOUTATE!
Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.
Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLDAR pe care la preluat.
Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de raionul Magazinului de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori și pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu prețuri foarte eftine și cu rabat de 10%, 15%, 20% și 25% numai pentru a veni in ajutorul publicului și a dovedi că vinde mai eftin ca ori și cine.
En gros. **Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie.** En detail.
Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

Toată elita Clujului își dă intâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

OFICIUL CENTRAL COOPERATIV.
AMERICĂ de diferite lățimi, AMERICĂ nălbita (sifon) MOLTOANE, BARCHET, SATIN IMPRIMAT, SATINURI negre și alte culori, PANZĂ de căptușală, diferite culori, BUMBAC superior englezesc, PLUGURI sistem „SACK". De vânzare cu prețuri avantajoase pentru obștii cooperative, Federale. Sindicate, instituții organizate, lucrători de fabrici etc. la
OFICIUL CENTRAL COOPERATIV,
București, Strada Câmpineanu 35. Telefon 20-19 și la FILIALA TITU din gara Titu. 1300

MESE AMERICANE CU ROLLOURI ȘI DORMITOR
sunt de vânzare în mare cantitate în magazinul firmei
„Fabrica de Tâmplărie Artistică S. A."
Telefon: 832 Str. Iuliu Maniu No. 4 Telefon: 832
1306

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livră instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

REAPARE
1314
VECHEA REVISTĂ ARDELENEASCĂ
COSINZEANA

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 luminl. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

In chestia exportului de ouă și untură

In legătură cu protestul nostru împotriva măsurei de pseudo prohibire a exportului de ouă și untură, aflăm din sursă competentă că termenul prohibiției anunțat până la 15 Ianuarie, nu privește în realitate exportul cantităților ce urmează a se face pe baza autorizațiilor viitoare.

Autorizații pentru export de ouă și untură nu se vor mai da decât atunci când pețele interioare vor fi abundent ndestulate, indiferent de data anunțată.

Numai cantităților transportate deja la grănițe și reținute acolo pe baza ultimei deciziuni a comisiunei de export, li se vor da drept de a ieși din țară, la 15 Ianuarie, evident dacă pețele interioare vor fi aprovizionate până atunci.

■

Dacă măsura se va menține în sensu mai sus arătat, este neîndoios că aprovizionarea populațiunei se va face în condițiuni satisfăcătoare, de așa natură ca pețele interioare să fie îndestulate.

Evident că ajungânduse la acest stadiu, este dela sine înțeles că se va putea relua exportul prisosului acestor alimente.

Noui atentate teroriste în Basarabia

In ultimul timp noui atentate s'au săvârșit în Basarabia de către agenții teroriști.

Astfel acum câteva zile agenții teroriști au aruncat în aer prin dinamită linia ferată între stațiile Medeva și Larga, jud. Hotin, Linia a fost ruptă pe o distanță de 20 m.

Victime omenești n'au fost, trenul fiind oprit la timp. Circulația a fost restabilită.

Citiți în Pag. 8-a

Scumpetea la Viena

O pâine care se vindea înainte de 1 Decembie 620 coroane costă 1400 o urcare de 70 la sută, urcările acestea au ajuns la unele obiecte o cotă de 86 la sută, de ex. iluminat, căi ferate iar poșta 200 la sută.

Salariile lucrătorilor, funcționarilor publici și particulari neintrând în cota valutară și e d menționat că un bun funcționar de bancă nu primește decât 16,000—20000 cor pe lună, iar un profesor universitar la Stat atinge de abia această sumă, lucrătorii specializați sunt plătiți cu 12—14.00 cor., chenzină, iar lucrătorii obișnuiți, servitorii, etc. primesc deabia un salariu dela 4000 cor. la 15.000 se vede prin aceasta într'o imposibilitate dreaptă de a nu putea face față celor mai elementare cheltueli.

Un menaj de 5 persoane a unui lucrător costă minimum de existență 60—80:000 cor., ceeace revine în lei noștri 1 leu egal cu 78 cor. cam 700—800 lei.

Citiți „Infrățirea"

Crima din Arad

Banditii pătrund travestiți în jandarmi. — Trei victime

O crimă îngrozitoare s'a comis în Arad, în împrejurări cari rămân a fi descoperite de către autorități.

D-l Chera, proprietar în Arad și crescător de porci o persoană foarte bine cunoscută în toate cercurile, s'a dus la moșia sa împreună cu soția.

Pe la orele 5 seara se prezintă la dânsa doi indivizi în uniformă de jandarmi rurali. Fără să bănuiască nimic, d-l Chera bucuros că are în gazdă doi agenți ai forței publice i-a primit bine, i-a ospătat și i-a găzduit peste noapte.

Inainte de a se culca, au pătruns în locuința d-lui Chera mai mulți indivizi, cari au venit să-l jefuiască Banditii unindu-se cu falșii jandarmi au împușcat pe d-l Chera, care, greu lovit, abia a mai putut să strige pe soția sa.

Aceasta i-a alergat în ajutor. După aceia victima a sucombat. D-na Chera, rănită și ea grav, a fost internată în spitalul din Arad.

Nu se știe de va scăpa cu viață.

Unul din servitori a alergat în ajutor, a fost d asemeni ucis.

Crima a easta a produs o vie impresie în Arad.

Se fac cercetări întrucât se bănuește că la mijloc e o bandă care a mai comis și alte jafuri, terorizând întregul județ.

Casarea sentinței consiliștilor din Cluj

Se știe că în Octombrie consiliul de războiu din Cluj după desbateri cari au ținut o lună și în care au fost implicați pentru crimă contra siguranței statului 18 doctori, avocați, profesori și preoți unguri, a condamnat pe 12 din ei la diferite pedepse de muncă silnică acuitând pe ceilalți.

Consiliul revizional al armatei a udecat eri recursul celor condamnați.

Consiliul a casat sentința trimițând afacerea pentru o nouă judecată consiliului de războiu al corpului I.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română dorește în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Română. Adr. la ziar.

AFACERI din provincie se pot mesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoială. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Telefon 15-03.

Reclama este sufletul comerțului

No. 35355—III. 1921.

Anunț de licitațiune

Se scoate la licitațiune publică confecționarea alor 38 de mantale din piele de oaie cu blană și 38 perechi de cisme de iarnă pentru gardienii dela închisorile din Ardeal, cari sunt în serviciu de noapte.

Condițiunile se pot vedea la Directoratul General al Justiției Cluj (Palatul Justiției etaj II. camera 109).

Ofertele scrise și sigilate se vor înainta la acest loc până în 20 Decemvrie 1921 ora 12 din zi.

Ofertanții vor depozita la cassiera acestui Directorat General până în ziua menționată o garanță de 2000 Lei în numărar.

Adjudecățiunea se va face în 21 Decemvrie a. c. ora 11 din zi.

Cluj, la 7 Decemvrie 1921.

1311 Director General: Dr. COSMA.

AVIS

Se aduce la cunoștiința celor interesați că la **Banca Casa Noastră Satu-Mare** sunt două posturi de

contabil

vacante, cari pot fi imediat ocupate. Reflectanții trebuie să posedă la perfecție limba română în vorbă și scris. Vor fi preferați însă acei ce au și cunoștiința limbei germanc.

Cererile se vor adresa Direcțiunei Băncii indicându-se în acelaș timp și pretențiumile.

Cluj, la 6 Decemvrie 1921. 1304

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societățel în București, Strada Marconi No. 3. 1307

25% REDUCERE

Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ“

la

„AUTO-MECANICA“

Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.

REPREZENTANȚA GENERALĂ A **S. R. A.** și **LEONIDA & Co.** VOITE

BUCURESTI.

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON“

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 tone, viteză 18 noduri

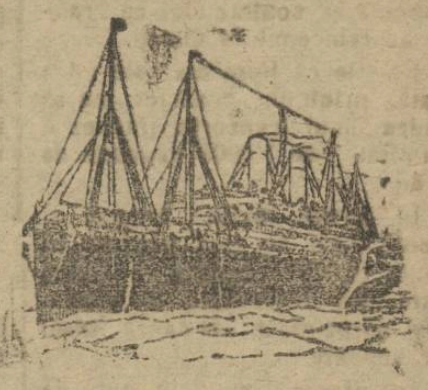

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 22 Decemb. st. n. direct **New-York**

Durata voiajului 16—18 zile.

După „King Alexander“ urmează a pleca următoarele vapoare:

„Themistocles“

și „Megali Hellas“

„Constantinoples“

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.

Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

1205 **Mare deposit de Șvaetere și Mănuși**

pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul St. O. Iosif.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB“

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- **Fabricațiune de pliuri** comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări riri fotografice nelimitate în dimensiune, execu tare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emali în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara inline tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

ȘEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Exportarea grâului în Franța

Reluarea încărcărilor. — Teama de urcarea valutei noastre. — Cantitatea de grâu exportată.

Încărcările de grâu pentru executarea contractului cu Franța au reînceput la Galați.

Se știe că România este obligată printr'un contract ca să vadă unui consorțiu francez o cantitate de 15.000 vagoane de grâu.

În cursul lunilor August și Septembrie au fost predate, în total, 8,000 vagoane — după care însă încărcarea de grâu a fost suspendată, din cauza lipsei de vapoare.

În prezent, sunt în curs de expediere 2.000 vagoane, deci rămân încă de expediat 5.000 vagoane până la complectarea contractului.

Se nădăjduia că prin exportarea celor 15.000 vagoane grâu, în Franța, va aduce o simțitoare îmbunătățire valutei noastre, întrucât piața urma să se facă în aici.

Dar nădejdea a rămas nădejde: Tendința de urcarea leului nostru în prezent, deși urma acestui export, nu se întrezărește măcar.

Faptul însă că consorțiul francez a întârziat operațiunea exportului, netrimițând vapoare, la timp, în porturile noastre, — ne face să presupunem că valuta va avea o schimbare în bine — aceasta, firește că nu e datorită intențiunii care a pus la cale exportul.

Cupiditatea celora cari râvnesc la bogățiile noastre naționale este în raport cu valuta.

Consorțiul francez a așteptat astfel ca, leul nostru să scadă complect pentru ca apoi să reia importarea cerealelor cumpărate cu un preț cât mai avantajos.

Dar blocarea depozitelor străine și împedecarea speculațiunilor la bursă cu lei, promit a contribui la urcarea leului.

Suntem cu atât mai îndreptățiți să presupunem aceasta deoarece consorțiul francez a și reînceput încărcarea cerealelor, de teama unor surprize pentru în ceeace privește valuta noastră.

Știri economice

Ministerul industriei și comerțului a luat o nouă măsură în chestia exportului mezelurilor, slăninei, unturei și ouălor — adică o nouă amăgire pentru publicul care suferă de lipsa acestor produse.

Ministerul a prohibit exportul mezelurilor, unturei, slăninei și ouălor până la 15 Ianuarie 1922.

Asta însemnează că toți speculanții, cu permise sau fără permise, să strângă produsele și să le păstreze până la 15 Ianuarie, după care le vor putea exporta cu prețuri și mai mari de cât cele de până acum.

Comisiunea pentru lichidarea Băncei Austro-Ungare a sosit în Capitală.

Această comisiune, instituită conform tratatului de pace de către comisiunea reparațiunilor, mai înainte de a-și începe lucrările a trebuit să viziteze toate statele moștenitoare ale Austro-Ungariei, pentru a vedea ce număr de coroane și mai ales ce categorie de coroane posedă fiecare.

Comisiunea e compusă din d-nii de Monés, Alexandru Zăuceanu și dr. Luxado. Comisiunea împreună cu d-l Eftimie Antonescu reprezentantul României pentru lichidarea Băncei Austro-Ungare a luat contact cu d-l Take Ionescu.

Se comunică prin telegrafia fără fir din Lafayette că, la Berlin, în ultima săptămână circulațiunea fiduciară a sporit cu 4.479 milioane mărci.

Bugetul prusian pe anul curgător dă, până acum, un deficit de 933 milioane mărci.

După ultimul bilanț făcut, deficitul Ungariei se urcă la 15 miliarde.

Agentul comercial al României pentru Polonia raportează că o importantă conferință a reprezentanților de bănci s'a ținut la Varșovia, în care s'a discutat situația financiară dezastruasă a Poloniei și măsurile necesare pentru remedierea ei.

D-l R. Tuffli, atașatul comercial român la Praga, a înștiințat ministerul de industrie și comerț că Germania a prohibit definitiv importul vitelor din România.

La frontiera noastră dinspre Cehoslovacia a sosit un mare transport de zahăr destinat consumului intern.

Kilogramul de zahăr va putea fi vândut în detaliu cu 14 lei.

Ambasadorul Franței sprijină chestia economică germană

Președintele Consiliului francez a primit Miercuri în audiență pe Loucheur Lotrand, ambasador la Berlin și Aubois, președinte le Comisiunei de reparații cu care a discutat asupra situațiunii financiare germane.

Loucheur va pleca la Londra unde va expune Cabinetului Britanic aceiași chestiune.

Expoziția de mostre din Budapesta

Budapesta, 7 Dec.

Cu prilejul aniversării cincantenarului unirii celor două orașe așezate una în fața celeilalte pe malurile Dunării — Buda și Pesta — se va deschide, în Capitala Ungariei, o expoziție de mostre.

Industria metalurgică în Statele-Unite

Ziarul american „Chicago Tribue" anunță că șapte uzine mari metalurgice independente, reprezentând la olaltă un capital de 460 milioane dolari, și-au propus să se constituiască în o nouă grupare a cărei însemnătate poate fi comparată numai cu „Steed company".

Devastarea pădurilor din Ardeal

Ni-se aduce la cunoștință, că mare parte din proprietarii de păduri din Ardeal, ca să scape de exproprieri sau, ca să aibă de dat porțiune mai mică de pădure țăranilor au început să taie copacii, fie că au autorizația cuvenită fie că nu.

Faptul acesta e îngrijorat deoarece în felul acesta ne vedem în fața unui dezastru silvic constituind chiar o excrocherie pe seama țăranilor.

Atragem atențiunea autorităților în drept cu nădejdea că nu vom fi siliți a reveni asupra acestei devastări și în dauna Statului.

Medicamentul

6—15 sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

Transportul vinului

Comunicatul ministrului agriculturii

Pentru a se stimula exportul vinului una din bogățiile principale ale țării. Consiliul de miniștri după propunerea ministerului de agricultură a aprobat exportul acestui produs fără nici un fel de taxe, deasemenea butoaele de stejar în care se exportă vinul sunt libere a ieși din țară fără taxe și fără garanții.

Se va plăti pentru vin numai o taxă statistică de 10 bani la litru.

În jurul crizei de locuințe

Primăria Capitalei pentru a soluționa criza de locuințe, a contractat cu o societate belgiană construirea a 1000 locuințe ieftine pentru populația nevoiașe, — iar în prezent este în tratative cu o altă societate engleză în vederea construirei a încă 4000 locuințe.

Credem că soluțiunea adoptată de administrația comunală bucureșteană va fi în stare să micșoreze lipsa de case.

Ar fi de dorit ca exemplul acesta să servească ca pildă și altor orașe, — în special Clujului unde criza de locuințe se prezintă sub o formă cu totul deosebită.

Este deci recomandabil ca un delegat al Primăriei orașului nostru, să meargă la București, pentru a se interesa de condițiunile arătatei transacțiuni, condițiuni cari față cu împrejurările actuale, presupunem că ele sunt avantajoase.

La noi, în România această chestiune ar trebui să fie îmbrățișată cu mai multă solicitudine.

Ar fi larăși recomandabil ca fie care instituție publică și chiar particulară să și construiască locuințe proprii pentru funcționarii săi.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 396 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 12 Decemvrie 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA [illegible] 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible] Director: D. TOMESCU Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Pentru răsturnarea regimului

Continuându-și activitatea de lămurire a opiniei publice, partidul național-liberal a hotărât ținerea de noui întruniri publice atât la București cât și în întreaga țară.

Situațiunea politică și economică a țărei, continuarea necurmată a jafului și necinstea actualului guvern, cer imediate măsuri ori ce întârziere îngreuind vindecarea ce nu se poate obține decât prin înlăturarea regimului nefast de azi. Este aceasta o nevoie cu atât mai imperioasă cu cât guvernul care primejduește așezămintele statului, în lupta de cramponare la putere n'a pregetat să amenințe Coroana, iar retractările ce au urmat nu garantează întru nimic că faptul nu se va mai întâmpla în viitor. Atitudinea amenințătoare față de Coroană, — căreia președintele unui guvern compromis îndrăznește să-i tăgăduiască dreptul exercitărei prerogativelor constituționale, — nu este de altfel de cât o urmare firească a întregei activități din trecut a d-lui general Averescu, activitate ce nu prezice nimic bun pentru viitor.

Iar în manifestațiunile diverse de anarhie pornite de la „guvernul ordinei", se adaugă de curând tovărășia cu gruparea urei de clasă, țărăniștii luând locul ocupat în trecut de bolșevici în prietenia regimului. Ademeniți prin făgăduieli, interese de persoane și de partid țărăniștii, n'au stat la îndoială să se pue în slujba guvernului silindu-se a-i prelungi zilele.

Tendința dezordinelor sociale manifestată atât de clar de ambele formațiuni politice trebue însă înfrânată și stârpită din timp pentru a apăra țara și Coroana.

In acest scop partidul național-liberal continuînd lupta până la prăbușirea regimului de azi, a chemat la adunări în întreaga țară poporul dornic de o altă viață mai potrivită înaltelor idealuri ale Românimei întregite. Și toți acei cari țin la interesele țarei și la munca lor ce se pierde azi prin jaful și incapacitatea unui regim nefast, vor veni ca și în trecut pentru a-și arăta nestrămutata lor voință.

Înțelegerea dintre Anglia și Irlanda

După o luptă conștientă și dârză, care veacuri de-arândul a dat cele mai frumoase și mai sublime exemple de virtute și abnegațiune, — în fine ne sosește știrea că aspirațiunile irlandezilor au fost împlinite, că înțelegerea între ei și puternicul Albion, s'a făcut în baza recunoașterei depline a principiului lor de naționalitate.

Este unică în istorie perseverența cu care acest popor, care și-a perdut și limba — căci abia o treime dacă mai cunoaște limba veche celtică, — a stăruit totuși să-și cucerească independența și-a reușit.

Noi, cari în trecutul luptelor noastre politice, am privit întotdeauna la irlandezi ca la o pildă vrednică de urmat, desigur resimțim în adâncul sufletului nostru fiorul acela cald, care azi umple de mândrie și satisfacțiune pe nobilul popor insular.

A fost multă asemănare între soarta lor și a noastră, în ceeace privește natura și fondul politic al chestiunei, ce o reprezentăm, deși apăsarea noastră era mai sălbatecă, mai crudă.

Am reușit și unii și alții.

Noi în urma unui războiu victorios înfrângând dușmanii; ei în baza înțelegerii superioare a unei națiuni generoase, care prin această hotărâre a sa nu a făcut decât să urmeze tradițiilor proprii, cari o onorează așa de mult.

Chestiunea irlandeză, — ca și chestiunea română, — era o chestiune pur națională cu toate atributele, cu toate condițiile cari o prefăceau, în raport cu lumea exterioară, într'o chestiune internațională; ea era vizibil „cauza eficienta" care își aștepta numai timpul potrivit ca să se constitue în stat: efort inevitabil al acestei cauze.

Dar, dacă se poate face astfel multă analogie între chestia irlandeză și chestia Ardealului, cum cred oare ungurașii noștrii, că pot să avertizeze guvernele țărilor naționale de a urma, față de minoritățile lor, pilda generoasă a Angliei? Acest avertisment, da, ar fi fost la timp și la loc, când Maghiarii își urmau experimentările lor frivole de maghiarizare, — poate — i-ar fi putut mântui, — dar astăzi, situațiunea este limpede și valul e așezat.

A. C.

Și generalul...

Cați, dintre adepții de bună credință ai generalului, văzând atmosfera de imoralitate care înconjoară actualul regim, n'au încercat să-și îndrepte ultimele lor iluzii spre convingerea că, dacă întregul partid trăiește astăzi din jefuirea și risipa banului public, cel puțin el, generalul, a rămas un om cinstit?

Era această convingere singurul razim moral pentru toți acei oameni entuziaști cari contribuiseră la crearea marei popularități și cari, la urmă, s'au văzut loviți în cele mai scumpe dintre credințele și așteptările lor.

Și nu numai adepții, dar și cei streini de partidul și politica generalului simțeau nevoia să-și impue această convingere și să lege de ea și speranța că, mai curând sau mai târziu, generalul va ridica sabia împotriva destrăbălării căutând să-și îndrepte guvernul pe drumul cinstei și al legalității.

Astăzi însă trebuie să renunțăm și la această convingere. Ziarul „Viitorul" din București a publicat ieri și alaltăieri dovezi zdrobitoare din care rezultă că între generalul Averescu și ceilalți oameni ai regimului nu este nicio deosebire în ce privește moralitatea. Lipsit de orice chemare politică, generalul se dovedește a fi și necinstit.

Construind o vilă-palat la via sa din Mehedinți, generalul Averescu și-a transportat materialul gratuit pe căile ferate, dându-l drept material necesar pentru armată.

Un foarte mare număr de transporturi — „Viitorul" dă numărul a 18 vagoane — s'au efectuat astfel pe numele garnizoanelor din Craiova și T.-Severin, fără ca generalul să fi plătit un singur ban.

Iar pentru descărcarea materialului, au fost întrebuințate echipe de soldați cari lucrau ca salahori, cu solda Statului și hrana dela cazanul trupei.

Abuzând deci de puterea și de situația sa, generalul Averescu s'a folosit de mijloacele Statului pentru a-și face afacerile personale, — și acest fapt determină prăbușirea definitivă a unei legende în care totul a fost minciună.

Și atunci să ne mai mirăm că în jurul generalului s'au putut oploși un Schuller, un Tăzlăuanu și atâția oameni de afaceri cari trăiesc din risipa și jefuirea banului public.

Dar cine vreți să pue frâu imoralității, dacă imoralitatea o reprezintă însuși generalul?

Evenimentele zilei

Ultimatul guvernului din Angora

Guvernul din Angora a trimis ultimat lui Enver Pașa prin care i-a acordat un termen de 6 luni pentru restituirea republicei Aduar; în cazul contrar armata din Angora va ataca Caucazul.

Ce se petrece la Academia Agricolă din Cluj

— Se deschid cursurile anul acesta ?!... —

Este aproape un an, de când la Academia Agricolă din Cluj există un conflict între directorul școalei, d. dr. M. Șerban și profesorii ei, conflict, care s'a agravat, în ultimul timp, prin scoaterea la concurs a catedrelor profesorilor titulari, **în urma unui raport motivat al directorului, care nu este profesor.** Directorul cu delegație, d. Șerban, susține, că profesorii n'au fost bine numiți, de către Consiliul Dirigent — cu toate că la Instrucție, d. Negulescu, face numiri la fel, în momentul de față, la Academia de Comerț din Cluj și Academia de drept din Oradia — că, în special, nu s'a ținut seamă, la numirea lor, de legea din 1904 a școalei superioare de Agricultură dela Herestrău, ci s'a avut în vedere legea, care era la baza de organizare a Academiei, la 1919, și care este și azi în vigoare, de oarece o altă lege, care s'o abroge, nu s'a votat încă.

Prin faptul că a știut, să atragă de partea sa, pe d. ministru al Agriculturii, d. director crede că are și dreptate. Profesorii, cari se cred bine numiți, nu s'au prezentat la concurs, ci au făcut recurs în Casație împotriva deciziunei ministeriale care lezează drepturile lor câștigate. Procesul a fost fixat la finele lui Ianuarie viitor. In așteptare, situația profesorilor n'a fost modificată căci li se plătește salariul integral ca și mai 'nainte, iar ministerul n'a pus în vedere profesorilor că se poate dispensa — pentru un motiv sau altul — de serviciile lor.

După terminarea examenelor din seziunea de toamnă studenții și profesorii se așteptau să se înceapă cursurle. Mare le-a fost, însă, mirarea, când, după așteptări nejustificate, au văzut pe director afișând că „în conformitate cu instrucțiuni superioare, motivat de împrejurări excepționale de organizare a Academiei, deschiderea cursurilor se amână anul acesta până la noui dispoziții".

Acest anunț a fost afișat la școală la 24 Noembrie, a doua zi după dejunul pe care l'a luat, la d. Șerban, d. ministru C. Garoflid, cu ocazia vizitei la Cluj. „Instructiunile superioare" pentru închiderea Academiei s'au dat „entre la poire ea le fromage" cum zice francezul, sau între două pahărute, cum zice românul. Motivarea a făcut-o de sigur, d. Șerban, — care are interesul să nu se înceapă cursurile înainte ca d-sa să fie numit profesor în locul unui actual profesor titular — iar instrucțiile superioare s'au redus la simpla aprobare verbală a d-lui ministru. **Tot așa se procedă, altă dată la turci.**

Profesorii, însă, în credința, că nu pot exista „instrucțiuni superioare" în contrazicere cu interesele superioare ale Institutiunii, că școala nu este, în nici un caz, proprietatea personală nici a directorului nici a ministrului, cari nu sunt decât niște accidente politice, în existența ei, și motivat de împrejurarea că profesorii n'au primit încunoștiințare dela minister că sunt excluși din învățământ, au început cursurile cu data de 1 Decembrie curent. Aproape toți studenții Academiei fiind bursieri, iar profesorii având salarul achitat la zi, ei nu mai puteau aștepta „noile dispoziții" ale d-lui director, fără a se face vinovați, față de lumea din afară, de-o prelungire mai departe a vacanței școlare care ține deja de șase luni. Cel care primește bani dela Stat, contractează față de dânsul, o obligațiune. Studenții și profesorii nu și-au făcut decât datoria începând cursurile. Cum rămâne însă cu d. Șerban?! D-sa prin interpuși, slugi devotate, face propagandă printre studenți ca să nu asiste la cursuri, și lansează liste de noui profesori, pe care controlându-le, le am găsit false. Acești „interpuși ai directorului" au determinat pe studenți în Iunie trecut, să facă grevă, neprezentându-se la examene, pentru a forța guvernul să le voteze legea prin care Academia Agricolă să se alipească la Universitate. Studenții au văzut greșeala, pe care au făcut-o în vară, și nu se mai lasă ademeniți de data aceasta. Cei cari au interesul și ambiția ca școala să meargă bine, sunt, în primul rând profesorii ei cari au muncit o viață întreagă, și și-au legat întreaga lor existență de existența școalei. După profesori vin elevii lor, cari — în măsură egală — au tot interesul ca școala să nu moară.

Studentul nu trebue — afară de asta — să facă politică în școală, căci ar însemna, adeseori, să-și „pue degetul între scoarța arborului și arbore" și ar risca să și-l strivească. Studentul nu trebue să aibă decât o singură grije: să învețe, și o singură politică: să-și treacă examenele. Căci numai așa, studenți și profesori, văzându-ne de datoriile noastre, vom ajunge, odată, să ne întremăm și să ne consolidăm în cea mai sinceră, mai utilă și mai nobilă muncă ce ne-am impus alolaltă. „Neamul acesta n'a suferit și n'a așteptat o mie de ani, pentru ca visul său, odată îndeplinit, să fie compromis de aventurieri și diletanți politici".

Prof. A. PETRESCU

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Ştiri şi fapte culturale

Aniversarea tricentenarului morţii lui Molière — întemeietorul comediei franceze — va fi sărbătorită de întreaga Franţă.

La această comemorare, căreia i se va da un caracter naţional de-o mare însemnătate, vor fi reprezentate toate Ţările, pe scena cărora s'au reprezentat operele marelui autor teatral,

•

Baroul din Paris a donat celuia din Bucureşti peste două mii volume de pură jurisprudenţă sub diferitele-i aspecte,

Donaţiunea, menită „să întreţină în sufletul corpului juriştilor iubirea pentru Franţa" este semnată de d-l decan Albert Salle şi căreia d-l Dobrescu, decanul din Bucureşti, i-a răspuns exprimând în numele jurisconsulţilor români gratitudinea pentru preţiosul dar.

■

Studenţimea universitară din Bucureşti, hotărîtă să redea acestei înalte instituţiuni de învăţământ independenţa ei faţă de fluctuaţiunile şi manifestările pur politice, a pornit o vie agitaţiune în acest sens.

■

Operele particulare literare sau, de orice altă natură nu se vor mai recomanda oficial autorităţilor publice spre cumpărare sau plasare.

Incurajarea din partea Statutului se va da numai de ministerul artelor, prin mijloacele ce-i sunt puse la dispoziţiune.

Iubileul unei reviste franceze

A apărut numărul 2000 al revistei pariziene „Les Annales", (analele) cu titlu întreg: „Analele politice şi literare". Două mii de săptămâni a răspândit această revista în mijlocul familiilor franceze şi streine, ca i se entuziasmează pentru literatură şi artă, material ales.

Lectorul român din Transilvania, care vrea să cunoască literatura franceză şi — in general — toate preocupările intelectuale ale Franţei de astăzi, va face bine să se aboneze la revista aceasta.

In fiecare număr va găsi material, care să-l ţină în curent cu noutăţile literate, publicând revista, escarpte elocuente, cu fotografii şi facsimile după opere de artă şi manuscrise. Autorii cei mai valoroşi, compozitorii, istoricii, pictorii, sculptorii cei mai de seamă şi-au dat întâlnire în paginile acestei reviste, care dacă n'a creiat un curent literar, a interprins o propaganda escelentă pentru operele sănatoase,

Revista este condusă de preşedintele societăţii criticilor francezi, d-l Adolphe Brisson, având de colaboratoare principală pe soţia d-sale, d-na Ivonne Brisson, fiica criticului de seamă Sarcey.

Revista aceasta este un reprezentant escelent al Franţei în streinătate — a priceput-o şi ministerul francez de externe, care a înscris în bugetul statutului o sumă pentru acoperirea speselor cu abonarea la conferinţele „universităţii Analelor" (publicaţie paralelă „Conferencia") pe seama unor societăţi culturale streine.

„Analele", din care am reprodus şi noi în timpul din urmă câteva articole de seamă, vor putea oferi material de lectură liceelor noastre — clasele superioare — şi familiilor româneşti, cari vreau să se apropie de cultura franceză.

Preţul abonamentului pentru streinătate e cam mare (40 franci francezi pe un an, 20 pe jum. an) — dar se pot afla mai multe pungi — o alianţă, care duce la o învingere sufletească sigură. (Adresa: Paris IX, Rui La Bruyère 5.)

H. P. P.

Cărţi şi reviste

Au apărut

„Administraţia Română" — revista periodică pentru notarii cercuali în deosebi — n-rul 2, primul an sub conducerea d-lui Romul Rusu, redactor responsabil. Publicaţiunea aceasta e menită să facă cunoscut cetitorilor săi din toate statutele sociale legile ce se aplică în ţinutul Ardealului, să le lămurească spiritul lor. In afară de textul administrativ, propriu zis revista cuprinde şi articole de critică şi de călăuzirea cetitorului în ceeace priveşte raporturile lui cu administraţiunea şi legile Ţării.

Printre colaboratori citâm pe d-nii d-ri St. Lodoy, un jurisconsult erudit, Ludovic Kesner etc.

„Gazeta oficială" a comisiunii regionale de unificare din Cluj, n-rele 62 şi 63. cu un sumar exclusiv oficial

„Cântece de copii" de d-na Ana Pavelescu-Dimo, o culegere de melodii însoţite de mişcări şi mimică potrivite fiecărei arii, dedicată copiilor României-Mari. Editura „Cartea Românească", preţul 7 lei exemplarul.

„Noţiune de industrie, technologie şi producţologie" de A. Demide şi I. Văleanu, tomul II. pentru uzul şcolelor civile, militare, de meserii şi industriale de ucenici.

Această lucrare deşi are un caracter didactic propriu zis totuşi cuprinde un material ce poate fi de folos oricărui cetitor care ţine să-şi desvolte mintea cu cât mai multe cunoştinţe teoretice şi practice pe tărâmul producţiunii economice,

ECOURI

Câte femei sunt nemăritate

In Anglia sunt peste două milioane de femei necăsătorite. Acestea au rămas nemăritate din cauza răsboiului care a micşorat numărul bărbaţilor. In Rusia numărul femeilor nemăritate se urcă la $3^1/_2$ milioane. Pentru aceasta se observă că femeile asaltează zilnic birourile, fabricile, precum toate întreprinderile comerciale pentru a-şi putea câştiga hrana.

In ţara noastră numărul femeilor rămase nemăritate se ridică la una sută de mii.

Un prinţ modern japonez

Japonia a rămas până azi un stat medieval, Forma de guvernământ e tot cea feudală, personalul conducător e reacţionar. Singurul om liberal din întreaga ţară a lui Soare-răsare e prinţul moştenitor Hirohito căruia i s'a încredinţat acum de curând regenţa.

Hirohito e tânăr. Are abia 20 de ani. A fost subjugat de ideile moderne. Ultima lui călătorie prin Europa l'a îndemnat să introducă moravuri europeneşti în ţara lui.

Prinţul îşi conduce singur automobilul, şi se lasă aclamant de supuşii săi, violând astfel protocolul care obligă pe toţi japonezii să se voaleze în faţa unei încarnaţiuni a divinităţii. Pentru unii japonezi „modernismele" prinţului — regent constituie o adevărată revoluţie.

Va isbuti însă tânărul prinţ să reformeze moravurile unui popor îndărătnic în păstrarea obiceiurilor rămase din străbuni ori se va închină în faţa personalitaţilor ce stau de strajă la căpătului tradiţiei divine?

Citiţi „Infrăţirea"

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu preţul original al fabricei.

1076

✤ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✤

Ceva despre prostia omenească

de **H. P. P.**

Am dat de o carte curioasă şi interesantă. Un domn, precum se vede foarte cetit şi de bună credinţă, şi-a propus să adune, ca într'un grânar, documente de prostie omenească „Fapte verificate, cari nu numai că sunt curioase, ci totodată şi caracteristice pentru timpul lor, pentru anumite instituţii şi anumite aspecte." Teza domnului dr. Max Kemmerich, căci acesta este numele autorului mozaicului prostiilor omeneşti, este: „Cultura noastră este foarte tânără şi are încă de îndeplinit nespus de mari (grele) probleme în domeniul acesta".

„Curiozităţile culturale" (Kultur-Kuriosa) au apărut în 1909*)!

*) La Albert Langen în München.

O, de atunci şi până 'n ziua de astăzi câte curiozităţi ar mai fi putut să adaogă d-l Kemmerich în galeria sa de prostii şi de absurdităţi omeneşti!

Dar să o luăm mai cu încetişorul şi să spicuim din cartea dela 1909 câteva exemple cra e, spre elevaţia (!) noastră sufletească. Să nu zimbim superiori, să nu ne batem în piept: aşa ceva este cu neputinţă în ziua de astăzi!, să nu strâmbăm din nas ca neşte preciase... ridicole, ci să ascultăm, ca înaintea unui recitzitoru, relatările despre fapte concrete, verificate pe baza cărţilor de istorie şi de istorie culturală (indicate la sfârşitul cărţii amintite).

Cartea are 16 capitole: Ciudăţenii din trecut, „drepturile", ereticii şi biserica romano-catolică, toleranţă şi sentimentele similare, răsboiul, căsnicia. morala, manierele bune, medicina, igiena, onoarea, religia şi credinţa, „strigoiale", relicviile, misionarii şi coloniile, autoritatea şi programul. — Iată capitolele deosebite. La fiecare capitol îţi râde în faţă Mephisto şi te 'ntreabă: „Ei, îţi place? Iată-vă minciunile convenţionale!".

Să ascultăm!

Abea în 1806 s'a ridicat tortura în Bavaria, iar în Hanovera în 1840! Ultimul rug care a ars în Germania a fost cel din 15 Aug. 1786!

In întreg evul mediu, mai cu seama însă în a doua jumătate, erau pedepsele „creştineşti" următoarele: împărţirea trupului, tragerea pe roată, legarea de stâlp, arderea, innecarea, zidirea în zid, îngroparea de viu, golirea de intestine, tăierea limbii, scoaterea ochilor, fierberea în apă sau ulei clocotitor, jupoirea de piele, etç. — chiar şi în sec. al XVIII-lea!

In cruciada din 1209, când au fost ocupate oraşele Beziers şi Carcassonne neştiindu-se care din locuitorii oraşelor acestora este drept-credincios şi care eretic — a declarat legatul papal: „Omorâţi i pe toţi! Dzeu are să recunoască pe ai săi!" şi a dat ordin să fie măcelăriţi, toţi, cam 20,000 de bărbaţi, femei şi copii!

In Provenţa (sudul Franţei) au fost omorâţi sau arşi până în 1550 cam 3000 de bărbaţi, femei şi copii Valdenşi!

Sub domnia lui Carol V-lea au fost omorâţi, executaţi pe rug, etc., în Olanda, 50.000, după alţii 100.000 de eretici. Ducele Alba (!) s'a lăudat că ar fi omorât mai mult de 18.000.

Ultima arderea pe rug în Roma s'a întâmplat în 22 August 1761; în Spania (Sevilla) 1781.

■

Vă înspăimântă torturile şi persecuţiile acestea? Dar rugurile acestea sunt ... floare la ureche faţă de rugurile, pe cari şi le-a ridicat omenimea în răsboiul mondial! Şi rugurile sufleteşti din ziua de astăzi sunt ele mai puţin odioase şi vrednice de dispreţ?

Pierre Mille povestea, înainte de răsboi, despre moravurile din Congo. Acolo este şi azi obiceiul, între canibali, că îşi duc sclavii la iarmaroc, iar bietele victime sunt silite să vadă cu ochii proprii cum îşi alege cutare şi cutare gastronom părţi din trupul lui, însemnându-le cu tibişirul coastele, inima, pulpa. Sufleteşte nu ne împărţim astfel în Europa?

Prostiile şi barbariile răsboiului? Iată câteva specimene:

In 1078 au lăsat, drept „pedeapsă uşoară", aderenţii lui Rudolf din Rheinfelden ca mii de ţărani din Schwaben, cari au fost aderenţii lui Emic al IV-lea să fie — castraţi!

Frederic Barbarossa a dat poruncă să se taie nasul şi buzele la 200 de veronezi, în faţa oraşului cucerit,

Frederic a pustiit — conform obiceiului din întreg evul mediu — oraşul Milano şi împrejurimile, răzând de pe suprafaţa pământului tot, smulgând şi viile din rădăcină.

Imp. Sigismund a lăsat, după ce a câştigat întăritura Motta, în 1412, împotriva veneţianilor, să se taie mâna dreaptă la 81 de bărbaţi.

După ce se termina un răsboi era greu să te scapi de mercenari, mai cu seamă dacă nu le-ai plătit leafa. Ungurii au resolvat problema în 1493 mai bine: din cei 8000 ai trupei au omorât 6000, fiindcă n'aveau să le plătească solda, iar pe ceilalţi i-au silit să treacă în Austria (cit. din Schultz, „Deutsches Leben", 607).

In răsb. de 30 de ani ducea un regiment de 3000 de oameni câte 2000 de femei cu dânsul.

In 1775 a vândut, pur şi simplu, ca o marfă, landgraful Frederic al II lea din Hessen-Kassel, 12800 de bărbaţi din Hessen englezilor, pentru coloniile acestora. Pe părinţii şi copiii, cari s'au plâns împotriva acestei barbarii — i-a aruncat în temniţă.

Gândiţi-vă acum la milioanele de oameni nevinovaţi, români, sârbi, slovaci, etc., cari — din cauza unei politici .... daţi-i epitetul, care-l merită ... →

Cronica politică

Agenția dezordinei. — Ziarele din București ne destăinuiesc încă o „condiție" pe care partidul țărănesc a pus-o guvernului actual pentru a reveni în Parlament. E vorba despre eliberarea deținuților politici, agenți comuniști, cari așteaptă la Jilava să fie judecați pentru complot împotriva siguranței Statului. Nu mai insistăm asupra laturei imorale a acestui târg politic, deoarece e de prisos. Căci, sau cei închiși la Jilava sunt vinovați, și atunci guvernul săvârșește un act nepermis și nelegal de amnestie ori sunt nevinovați, și atunci deținerea lor de până acum a fost abuzivă și, deci, odioasă. A trecut demult vremea în care libertatea individuală era subordonată capriciului potentaților.

Dar târgul țărănisto-averescan are și o altă semnificare. Ministrul de război, d. general Rășcanu, ducându-se la Jilava să anunțe arestaților vestea bună, le-a adresat următorul ciudat compliment: — „Al vostru e viitorul!"

Regimul d-lui general Averescu a început să umble de-a'ndaratele. Singurul lucru cu care putea să se laude până acum are tocmai această restabilire a ordinei" — se știe cât a costat țara „ordinei" d-lui Argetoianu, — precedată de violenta înfrângere a mișcării socialiste. Astăzi când e gata să plece dela cârma țării, partidul poporului crede că nu mai e nevoie de ordine. Pentru zilele sale de opoziție are nevoie de aceeaș dezordine care a prezidat la venirea lui la putere.

Iată pentru ce ochii săi se îndreaptă din nou spre agenții Moscovei și spre programele politice copiate după instrucțiile Internaționalei a 3-a. E o cotitură a situației politice pe care e bine s'o privim cu atenție.

Revista presei maghiare

Un guvern Take Ionescu (?)

„Brassoi Lapok" ocupându-se de desbaterile Parlamentului se referă și la asupra unor svonuri, cari azi preocupă spiritele din Capitala:

De un timp încoace versiunile cu privire la constituirea unui guvern sub prezidența lui Take Ionescu formează obiectul de discuție al cercurilor politice. Deși constituirea unui guvern permanent Take Ionescu ar întâmpina dificultăți foarte mari totuși unele persoane politice marcante sunt dispuse să-l susțină.

In primul rând generalului Averescu, care — silit să demisioneze — ar recomanda un guvern sub conducerea lui Take Ionescu.

Curentul acesta favorabil actualului ministru de externe poate fi explicat și prin audiența din urmă alui Averescu care la Suveran, când premierul crezu nimerit ca să împace pe Rege, propuse pentru prezidența Consiliului pe Take Ionescu.

Un eventual guvern Take Ionescu — scrie „Br. L." — ar fi susținut și de către d-l Brătianu fiindcă i-ar prilejui venirea d-sale la guvern.

Take Ionescu face toate sforțările posibile ca să atragă partidele opoziționiste în Cabinetul său Toma Stelian, Vaida și inculț, ar figura și ei în noua formațiune ministerială.

In cazul dacă Take Ionescu nu își va putea realiza planul — scrie în continuare ziarul — și în cazul că nu va reuși să adune sub premieratul său pe cei trei politicani ardeleni se va discuția asupra modalităților cu privire la formarea unui guvern de tranziție sub prezidența lui Maniu.

Guvern juristic exclusiv

Același ziar scrie — în continuare — că s'a căzut de acord în principiu asupra formării unui guvern neutru; singura piedecă e că nici până azi nu s'a discutat chestiunea persoanei, care să poată inspira toată încrederea morală spre a fi autorizat cu formarea Cabinetului și prin urmare de a prezida alegerile.

Partidul țărănist cere un guvern compus din juriști, care să se limiteze exclusiv numai la supravegherea alegerilor libere fără să reprezinte vre-un interes de partid.

Schimbul deținuților politici români și unguri

Se anunță în mod semioficial că schimbul prizonierilor politici va avea loc mâine la Oradia-Mari.

In vederea schimbului deținuților politici români și maghiari, au sosit la Oradia-Mare d-nii colonel Protopopescu, maior Sava și Burileanu, consul general dela legațiunea noastră din Budapesta.

Joi a sosit și delegatul guvernului din Budapesta Kristoffy Ferencz. Azi se va proceda imediat la schimbul prizonierilor. Unii dintre prizonierii unguri au declarat că să rămânăîn România.

În
10 Decemvrie 1921
seara la ora 7 va fi deschiderea cafenelei
„PALACE"
cu concertul lui
BÉLA PUSKÁS
I-1309
Cluj, Strada Iuliu Maniu
(fosta Szentegyház-utca).

Aspecte politice

Complicațiuni în existența guvernului. Guvernul renunță la impozitul pe capital. Demisiunea d-lui Titulescu. — Un guvern Take Ionescu.

Cele câteva ședințe ale Parlamentului au fost suficiente să dovedească, în chip lămurit, că sprijinul țăraniștilor n'a fost de nici un folos guvernului. Situația politică a rămas aceiași ca și înainte de deschiderea Corpurilor Legiuitoare, iar ultimele evenimente politice fiind să-i dea o nouă întorsătură care desigur că va atrage după sine căderea regimului averescan.

Starea de lucruri creată de război necesitează o întreagă legiferare corespunzătoare vremilor grele prin care trecem.

Avem nevoie de o bună administrație. Criza financiară și economică impune soluții grabnice. Trebuie să consolidăm tot ceia ce am dobândit cu sacrificiile unui greu război și să creăm noui surse și mijloace de producție. Țărei îi trebue o Constituție alcătuită pe noui principii de dreptate și ordine socială, pentru ca să asigure astfel bunul mers al intereselor publice.

Acestea sunt probleme precumpănitoare, cari cer imperios să fiet raduse în legi bine chibzuite și privite numai prin prisma interesului general.

Guvernul generalului Averescu nu are să le impună. In asemenea împrejurări nimenea nu se gândește că guvernul ar mai putea să supraviețuiască.

*

D. N. Iorga scrie următoarele în „Neamul Românesc":

„Este oare în capul și inima celor o sută-șeapte-zeci de oameni pe care jandarmii „generalului" i-au trimes, prin silnicie și falsificație în Camerele menite să voteze legi ușuratece și să patroneze tot felul de căpătuieli? Se exprimă Țara oare prin urletele unei masse amorfe de pribegi din toate partidele și ed „oameni noui" scurmați în toate gunoaiele vieței politice din toate provinciile românești? Este ea oare mărginită la minte și necumpătată la cuvinte, ca această colecție deplorabilă de parlamentari numiți, lângă care partidul țărănesc cu membrii săi aleși, crede că-și poate scufla locul?"

Nu se putea caracteriza mai bine creditul moral pe care poate să-l acorde opinia publică guvernului și parlamentarilor celui mai odios regim, — pe care d. general Averescu credea că-l va putea menține prin teroare și amenințări. Primul-ministru a capitulat rușinos, urmărit fiind de aproape de oprobiul public. Guvernul se simte descoperit și izolat în toate combinațiunile lui oculte, — își dă perfect de bine seama că nu poate merge mai departe.

*

Reformele fiscale — dovedite ca inaplicabile, — servesc ca platformă de retragere.

In adevăr, în lipsa din țară a d-lui Titulescu guvernul și-a luat față de cercurile financiare și de mulți din partizanii săi, angajamentul formal că va micșora cotele de impunere și va renunța la impozitul pe capital.

De altfel chiar Adresa de răspuns la Mesaj glăsnește despre modificarea legei financiare astfel:

„Statornicia definitivă a finanțelor Statului va fi pe primul plan al preocupărilor noastre și în sesiunea care se deschide acum. In acest scop, vom cerceta de aproape cheltuelile Statului și vom complecta împreună cu guvernul Majestății Voastre, măsurile necesare pentru aplicarea legilor în așa fel ca să se asigure veniturile Statului și în acelaș timp să fie apărate și forțele productive ale națiunei".

Putem afirma cu toată convingerea că „prim apărarea forțelor productive ale națiunei", guvernul n'a înțeles altceva decât renunțarea la impozitul pe capital.

D. Titulescu a simțit că a fost

---

au trebuit să ia lumea'n cap de pe la căminurile lor, din fața tunurilor austro-ungare.

Ce au fost cei câteva mii de țărani castrați sau cu nasurile și buzele și mâinile drepte tăiate — față de sutele de mii de oameni schingiuiți în decursul războiului mondial! Zecile de „Thalerhof"-uri în concurență victoria cu „Spielberg"-urile trecutului!

Dar să spicuim prostii mai puțin dureroase.

„Claca", de admiratori plătiți, cari aplaudă la poruncă, să fi avut și romanii cei vechi. Nero să fi avut 5000. Șefii deosebiți ai diviziilor de „claci" primiau câte 40.000 sesterții leafă (după Sueton, Tacit).

Moda de a ridica Statui a fost la modă în antichitate. In Brescia au ridicat o statuie aurită chiar și unui copil de 6 ani, al unui decurion.

Va să zică „claca" dela teatru (și bulevardiere!) le-au cunoscut și strămoșii noștri! Și n'a fost singur Berlinul cu „Aleea triumfală" — chiar și un pici de 6 ani, care nu și-a permis alt lux de âtât acela de a se naște, a fost onorat cu o statuie și încă aurită? Îți stă mintea aiurită de atâta . . . servilism.

In evul mediu, la începutul lui, era foarte la modă ca bărbatul să-și bată femeia cu bățul. Chiar și în romanele cavalerești se amintește adresa aceasta. Așa d. e. chiar și Siegfried a bătut odată sdravăn pe Kriemhilda, când a jignit cu vorba pe Brunhilda.

Până la mijlocul sec. al XVI-lea este cu putință să urmărești, în documente jus primae noctis.

Cine vrea să citească documente despre atmosfera morală a femeilor de prin anul 1000, la curți, în mănăstiri, etc, citească ca întâi dedicate moralei, căsniciei și igienei. Te îngroșești de atâtea documente . . . elocuente. Îți spui; n'au fost toate „cu lapte" orba lui Creangă) nici în trecut. A fi lau ator temporis acti e frumos, mai cu seamă dacă ești o bătrânică sau un moșulică cu pirul colilie — dar dacă știricești mai bine una și alta dai dovezi, cari te silesc să clatini din cap: Și în epocile trecute au fost oameni cu greșeli mari și mici, oameni ridicoli și oameni reali de luat în serios, oameni de oameniei și . . . pișlamale.

La capitolul „medicină" găsim cazul edificator că prelatul francez François Bourgois a primit 219 de clistiruri (să nu fie cu supărare) și că n'a voit să le plătească, de unde mare dandana în tagma doftoricească de atunci.

In evul mediu nu se scăldau oamenii, cari voiau să dea o viață conformă preceptelor dumnezeiești. Curățenia trupească lăsa foarte mult de dorit. Italienii renașterii, culmea curățeniei pe atunci, priveau de-a călare la germani, cari li se părau „încorporarea tuturor murdăriilor".

Alea în 1531 i-au silit pe parizieni să introducă aborturi și gropi de murdării în casele lor. Până atunci te foloseai — turcește — de stradă, după cum se întâmpla în multe locuri în Germania, sec. al XVII-lea.

Ducele de Orleans da . . . audiență, încunjurat de servitorimea sa, ducelui de Noailles — pe oala de noapte. (Faptul acesa nu era de loc depositor! (Ceriți multe alte cazuri în cap. acesta!)

In anul Domnului 1891 (13 și 14 Iulie) a scos pater Aurelianus din mănăstirea capucinilor din Wemding, cu preaînalta autorizație a episcopilor din Augsburg și Eichstädt pe dracul dintr'un copil stăpânit de Diavolul și a depus în arhiva mănăstirii un raport amănunțit în 15 Aug. 1891.

Alt teolog, profesor extraordinar la universitatea din Münster, Dr. Ioseph Bautz, a scos în ediția a 2a, cu aprobarea bisericească, în 1905, o carte, intitulată „Iadul". In lucrarea aceasta se încearcă să descrie pe larg existența, locul și durata Iadului, dând cetitorului totodată și o topografie a Iadului.

(O mică paranteză. — Dante a descris Iadul, Raiul și Purgatorul până în cele mai mici amănunte, cu o fantazie prodigioasă. Firește — a vrut să ne oferă muncii o alegorie. O viață întreagă a lucrat la această „Divină comedie", care era să fie cu tea marțială a conștiinței omenești. In ediția germană a „Divinei comedii", tradusă de fostul rege al Saxoniei Ioan, (Philalethes) găsim și în mod grafic arătat unde își închipuia, cu fantazia, Dante, că stău Maria, Beatrice, Sara, Rebecca, udita, Petru, Adam, Augustin etc. în Rai)

Episcopul de Würzburg Philipp Adolf din Ehrenberg (1623—1631) a lăsat să fie arse în timpul păstoririi sale 900 persoane. In ducatul Lotaringiei au fost arse în decurs de 16 ani 800 de strigoaie.

Bietul învățat Christian Thomasius, când a scos în 1701 o carte: „Theses de crimine magiae", împotriva credinței deșarte a strigoilor a fost luat în bătaie de joc și persecutat.

Chiar și în a. 1888 să i fost omorâtă, după ce a fost maltratată, o femeie în piața publică dintr'un oraș al statului Peru — fiind suspicionată că ar avea de lucru cu necuratul!

Ai auzit? Cutare „pater" scoate pe diavolul din om, ca cutare popi de-ai nostru din oamenii crezuli ai epocii nu prea îndepărtate și la noi! Ce să zici atunci de șmecherul „Păscălier", descris de părintele Agârbiceanu, de badea Ioan, care visează „ce el dă popă să citească slujba de însănătoșire bolnavilor? Șmecheria a fost o pricoste pe care au cunoscut-o toate epocile! De ars e rug — la de astea nu s'a prea dedat poporul nostru!

Dar să culegem alte exemple.

Pe Columb l'a întovărășit anatema conciliului bisericesc din Salamanca, când a vrut să întreprindă călătoria împrejurul lumii, crezând în teza, îndrăzneață atunci că pământul este rotund.

In 1616 a ajuns o carte însemnată a lui Galileo Galilei în Index librorum prohibitorum (Indicele cărților oprite) și abea în 1822 a permis congregația „Indexului" să se tipărească

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

„substituit” în lipsă și că colegii d-sale de minister nu consimt să aplice reformele fiscale în totalitatea lor.

Ministrul de finanțe chiar din momentul sosirei sale în țară, a declarat presei că nu renunță la reforme. In acelaș timp însă d-nii Averescu și Argetoianu l'au avertizat că guvernul este nevoit să renunțe la impozitul pe capital. Acest fapt a determinat pe d. Titulescu să anunțe că nu mai poate rămâne într'un minister care „nu pricepe” rostul unor reforme utile țării.

Or, demisiunea d-lui Titulescu înseamnă criză de guvern.

*

Odată criza de guvern declarată, se înțelege dela sine, că guvernul va fi silit să demisioneze, din pricina divergențelor refractare ivite în mijlocul lui chiar.

D. general Averescu, bine înțeles se mai gândește însă la... o altă combinație. D-sa vrea să opereze o retragere strategică, care să-i dea posibilitatea de a guverna de după paravan.

Se agită ideia unui guvern Take Ionescu care să fie sprijirit de actualele majorități parlamentare.

Ziarul „Epoca” în strânse legături cu șeful partidului democrat, și în legătură cu această eventualitate, scrie următoarele:

„Cercurile politice vorbesc cu insistență de un guvern Take Ionescu.

După informațiunile noastre lucrurile sunt mult mai puțin înaintate decât se crede.

Este exact că în decursul anului, generalul Averescu s'a adresat de două ori ministrului de externe, întrebându-l dacă ar primi succesiunea la președinția Consiliului.

D. Take Ionescu a răspuns că nu vede nici un interes la o asemenea schimbare, care n'ar modifica întru nimic situația politică”.

Din cele ce scrie mai sus, reiese, în chip lămurit, că d. general Averescu forțat de împrejurările politice dorește să treacă succesiunea guvernului d-lui Take Ionescu.

De altfel această combinațiune nu este ceva nou, — chiar zilele trecute când situația primului-ministru era sdruncinată față de Coroană, d. Averescu intenționa să recomande ca succesor la guvern pe șeful partidului democrat.

Din orișicare punct de vedere ar fi privită eventualitatea unui asemenea guvern, ea nu pare posibilă întrucât nu ar reuși să îndulcească raporturile dintre partide și nici nu ar putea să corespundă situației politice, fiindcă guvernul d-lui Take Ionescu, nu ar fi considerat decât ca o continuitate a politicei averescane.

Atențiune!! Numai câteva zile se mai dă rabatul de 2—5% din prețurile originale de fabrică la renumitul depozit a fabricei de ghete cehoslovacă BATA Cluj, Piața Unirei 9 1243

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui SZEKELY și RETI Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții 467

Informații

D-na Paraschivescu, implicată în traficul de permise, și arestată la Văcărești (penitenciarul din Capitală) a declarat greva foamei, pe motivul foarte îndreptățit că autoritățile refuză să aresteze pe autorul principal.

La fel a procedat și deținuții comuniști închiși la Jilava, ca protestare împotriva tratamentului.

*

A produs mare senzație, în București disparițiunea misterioasă a fiicei unui avocat, d-l Teodorescu.

Poliția cercetează de câteva zile să dea de urma dispărutei. Până acum însă nu s'a putut afla nimic precis.

*

La prefectura locală au mai fost înaintate 2 proteste contra alegerii dela Camera de Comerț din Cluj.

*

Suntem informați — un consorțiu de capitaliști va înființa în primăvara anului 1922 o mare întreprindere de seminterie în apropierea Turdei.

*

Mâine, Duminecă se va ține în sala „Reduta” din localitate adunarea de reorganizare a partidului socialist din Ardeal.

*

In urma autorizației, dată de consulatul Ungar din București, viza pașapoartelor pentru Ungaria se va face și la Cluj. D-l Einchorn Richard a fost însărcinat cu conducerea biuroului respectiv.

*

La Arad a sosit turistul Leuret Miksa, de origine elvețian, care împreună cu soția sa face turneul pământului.

*

D-l Oct. Prie a înaintat ministerului instrucțiunii o amănunțită dare de seamă de pre activitatea tuturor școalelor din Ardeal dela venirea Românilor și până acum.

In Șimleul-Silvaniei (jud. Sălaj se va înființa în curând o cantină școlară.

*

La Satu-Mare a încetat din viață Gavril Barbu, mare proprietar, înrudit cu d-rul V. Lucaci.

*

La 16 cor. se vor întruni, în amfiteatrul Fundațiunii universitare „Carol I.“ din București, membrii constituantei bisericești.

*

Mâine Duminecă, aniversarea luării Plevnei, va fi comemorată de societatea veteranilor „Crucea Trecerii Dunării“, printr'un parastaș de pomenire a vitejilor ce au căzut pe câmpiile Bulgariei pentru neatârnarea României.

*

Autoritățile cari voesc să ceară concursul prefecturilor și al oficiilor și al oficiilor administrative locale în folosul persoanelor străine cari vizitează țara au fost înștiințate a se adresa directoratelor generale de Interne din ținuturile alipite procurând toate informațiunile necesare pentru darea instrucțiunilor trebuitoare.

*

Logodnă.

D-șoara Cornelia Anca fiica protopopului din Baia-Sprie și Romul Ciontea absolvent în Teologie logodiți. Felicitari.

*

D-l inginer Manoilescu, directorul general al industriei din ministerul respectiv a demisionat; în locul d-sale a fost numit d-l ing. Cezar Popescu.

*

Societatea „Cultura Poporului“ împlinind astăzi o activitate închinată educării muncitorimii, va sărbători această dată astăseară, la ora 8, prin o masă comună în sala „Reduta“.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

Următorii fruntași socialiști condamnați la închisoare, ca instigatori politici, d-nii avocat Em. Socol, Spiridon Calu, Paul Marcu și Al. Oprescu au fost puși în libertate împlinindu-și pedeapsa.

In ce privește pe d-nii Ilie Moscovici, Pătrușescu și Petru Petrescu-Ghempet au fost reținuți, urmând a fi judecați pentru alte delicte de natură politică.

„Cercul didactic“ din Caransebeș a organizat cu începere cela 4 cor. o serie de conferințe științifice, istorice și literare. Mâine Duminecă, va vorbi d-l prof. Iancu Cățun despre „Continuitatea elementului român în stânga Dunării“.

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

*

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

*

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

„UNIVERSUM“, intreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

In CINEMA APOLLO se va rola Sâmbătă, comedia „Duduia Capricioasă“ în rolurile principale Lucy Doriane și Alfons Tryland.

Duminecă, drama „Călărețul Morții“ în rolul principal Maria Corvin.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Sâmbătă drama „Necunoscuta“

Duminecă, o mare dramă de aventuri „Ospățul celor 12 bandiți“.

cărți, în cari să se propage învățătura că pământul se învârtește.

Pe Giordano Bruno l-au ars în Roma, 1600, fiindcă a susținut că există mai multe lumi.

Pe Galilei l-au osândit, cu toate că și-a revocat tezele în fața tribunalului inchiziționel roman, la 3 ani temniță grea. Chiar și înmormântarea pe pământ sfințit i-a fost oprită.

Chiar și în sec. al XIX-lea s'a pornit o contra mișcare în mijlocul unor preoți, când s'au descoperit mijloace ca să dispară durerile nașterilor, fiindcă preoții se țineau de litera din Moise, cartea 1, 3, 16: „Să naști în dureri copilul ...“

„Harvey“, inventatorul circulației sângelui, a fost chinuit de... întreagă facultatea de știință cu un sarcasm mușcător“.

Ignaz Semmelweiss, inventatorul febrei lăuziei, ca boală infecțioasă, marele binefăcător al omenirii, a fost părtaș de contrarietatea colegilor săi, încât, disperat, s'a surmenat și a murit în casa de nebuni.

Colegiul medical regal bavarez a declarat, că chestiunea de căi ferate ar fi o crimă mare împotriva sănătății publice și a făcut propunerea ca să se construiască mari păreți despărțitori de ambele lături ale trenului.

Academia de științe din Londra a denegat alegerea lui Darvin în a. 1873 în doctul corp.

Descoperirea lui Robert Mayer (păstrarea energiei) a fost atât de mult batjocorită de învățații timpului, încât bietul om s'a aruncat de pe fereastră, sinucigându-se.

Când a fost să se construiască prima cale ferată în Germania a dat guvernul 200 de florini, ajutor pecuniar. Firește, au fost mulți cari s'au pus pe punctul de vedere că drumul de fier este o faptă diavolească și că Domnul vrea să ne încerce cu ea, fiindcă nu este dat omului să călătorească cu vapor, în loc de trăsuri trase de cai și de alte animale!

Astăzi? Un desemn dintr'un magazin francez ne arată cum fură un hoț pe călătorii din'trun aeroplan și cum scapă, folosindu-se de un parașut; aparat pe care-l poartă în spate I..

Dar chiar și în Academia de științe din Franța s'a găsit un academician, Ms. Boulllard, care a sărit în sus, când fizicianul Du Moncel a arătat pentru întâia oră fonograful lui Edison (șed. 11 Martie 1878, și a strigat: „Ticălosule! Crezi că ne lăsăm duși de nas de un ventriloc?!“ Acelaș academician a declarat, în aceaș an, că „este cu neputință a-ți închipui, ca un metal să fie în stare să redea nobilul sunet al vocii omenești“.

Chiar Lavoisier a scris un studiu conștiencios căutând să documenteze că este peste putință ca să cadă pietre din cer (meteori). In 1791 a fost părtaș fizicianul Salvani de batjocuri generale, când a făcut experimentele sale cu broaștele, și în 1792 a scris următoarele: „sunt atăcat de două partide contrare, de cei înțelepți și de cei proști. Pentru unii ca și pentru ceilalți sunt obiect de batjocură și mă numesc măestrul de dans al broaștelor. Cu toate acestea știu că am descoperit o nouă putere naturală“.

Ce se zici la exemplele ultime? Pleci capul. Multe și grele osânde a avut să sufere sufletul omenesc încătușat! Iauzi lanțurile și acum.

In loc de a construi aparate și a le perfecționa pentru progresele omenirii întregi, își bat capul oamenii cum să inventeze aparate și materii, cari să distrugă mai cumplit. Avem hidravioane în ziua de astăzi. cărora le putem comanda evoluțiile de la distanță, prin unde electrice!“ fără ca să se afle pe bordul hidravionului vreun pilot. Avem gazuri asfixiante, cari nu se sparie de nici o mască, ci străbat pretutindeni, silindu-te să lăcrămezi — să lăcrămezi și de progresele științei! — și să te duci pe lumea cealaltă. Se pregătește „răsboiul chimic“ în laboratorii. „Un savant bătrân cu ochilari într'un colț al laboratorului său studiază o reacțiune chimică“ scrie în jurnal parazian serios. Nimeni în jurul lui nu știe ce face. O experiență discretă cu doi sau trei co ai și totul este gata. In ziua hotărâtă, când va fi nevoie să se fabrice cantități mari din aceste toxice, numeroasele fabrici de produse chimice... nu vor avea decât să se pună pe lucru.“

Cum suspină omul sub greutatea gândurilor acestora! Cum protestează, cu Pasteur, cu Tolstoi, cu Tagore, cu Foerster, cu alți zeci și sute de mii de intelectuali în frunte — cerând știința în serviciul construcției, a refacerii, — i-grohotește' drept răspuns, cineva: „Bine, bine, apropie-te numai — ca am să te strivesc sub tălpile mele de tanc!“ Spiritul omenesc bolnav din ziua de astăzi pretinde un tonic — un sprijin, ca să se poată întrema. Nu surâsul coroziv, nu balviernele malițioase nu lozincile sacrilege — vrea legături, cari să lase să se cicatrizeze rănile, să nu se mai lățească puroiul, să nu se mai adâncească rana,

O colecție de fapte și de raționamente înțelepte — de aceasta avem noi nevoie în zilele noastre! Ca „pereche“ la prostia omenească, la cazurile înșirate mai sus.

... Dar grohotește în umbră cineva și nu te lasă să te ridici, neștiind, bietul, că dacă tendințele acestea au soartea lui Iccarus, este în detrimentul întregului neam omenesc..

Cronica externă

10 Decembrie 1921. — O delegațiune a sovietelor rusești s'a prezentat congresului de'a Washington, pentru a interveni pe lângă aliați ca să ajute Rusia înfometată.

Președintele Harding este de părere că, deși aliații nu au raporturi cu sovietele, totuși față de marea mizerie din Rusia, se cuvine ca ele s'o ajutoreze.

Președintele Statelor Unite a ținut un nou discurs. D-l Harding a anunțat că și cadrele armatei terestre americane trebuesc dublate; artileria grea sporită, iar aviației i se va da o desvoltare cu mult mai mare.

Credem că noul program al Americei de înarmare pe uscat vorbește îndestul despre intențiunile pacifiste ale Puterilor cari participă la Conferința transatlonti a.

Discursul primului ministru francez a fost ovaționat în Parlament. Manifestațiunea parlamentarilor francezi dovedește că Franța întreagă este solidară cu guvernul în chestiunea aplicărei tratatului dela Versailles și în aceea a reparațiunilor.

Presa franceză se arată foarte neliniștită față de politica binevoitoare pe care o manifestă Cabinetul din Londra în chestiunea reparațiunilor de războiu.

Lloyd George a declarat, de curând, că ridicarea economică a Germaniei este indispensabilă echilibrului economic al Europei. Presa franceză acuză guvernul englez, că vrea să restaureze Germania în detrimentul Franței.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Demisia d-lor Take Ionescu și Titulescu

Criza de guvern, prevăzută de noi s'a declarat.

D-nii miniștri Take Ionescu și Titulescu a demisionat.

Consiliul miniștrilor în formațiunea lui de după demisia ambilor membrii din guvern s'a întrunit spre a rezolvi criza.

Rezultatul nu se cunoaște până la ora când vă telegrafiez.

*

Ziarele „Universul" și „Epoca" continuă o campanie violentă în potiva guvernului.

*

Take Ivnescu s'a retras din guvern pe motivul că n'a reușit să formeze un Cabinet personal; iar Titulescu din cauza impozițelor.

Antonescu, ministrul justiției s'a declarat solidar cu Take Ionescu.

*

IN JURUL CRIZEI

Guvernul a făcut propuneri partidului național din Ardeal; fruntașii acestui partid le-au respins însă.

Tinerii naționaliști ardeleni înclină să se alăture țăraniștilor, dorind să reintre în parlament; totuși, de teama unei compromiteri, ei n'au găsit până acum formula care să le îngăduească acest pas.

*

CERTURILE DIN PARLAMENT

Certurile din sânul guvernului cari au provocat descomplectarea lui au pătruns și în desbaterile parlamentare.

Ședințele de eri ale Camerei au fost extrem de agitate.

In ședința de dimineață, — prezidată de d. Duiliu Zamfirescu fiind de față miniștrii Cudalbu și Antonescu — deputatul Vlădescu, pus de Argetoianu a interpelat guvernul în chestia politicei externe a lui Take Ionescu, ridiculizându-i cu epitetul ironic de „mare european" și declarând că el a călcat interesele Țării.

Majoritatea a aplaudat furtunos filipica d-lui Vlădescu.

*

După aceasta a urmat un violent incident personal între d-nii Lupu și Xeni, calificându-se reciproc de necinstiți — de altmintreli amândoui pe drept cuvânt.

*

In ședința de după amiază, deputații au respins propunerea unei singure ședințe de cinci ore pe zi, cerând două, pentru ca astfel să poată încasa două diurne.

Țăraniștii s'au asociat majorității în această privință.

Deputatul Georoceanu a rostit o interpelare în chestia sinecurilor, arătând că s'au risipit 5 milioane pentru întreținerea sinecuriștilor.

In afacerea permiselor care a prilejuit arestarea d-nei Paraschivescu complicitatea generalului Țăutu e pe deplin dovedită.

*

Discuțiunea Camerei asupra răspunsului la Mesaj începe în o atmosferă morală deplorabilă. A vorbit Madgiaru.

*

Ministrul justiției a depus pe biroul Senatului un proect de lege asupra convențiunii dela Paris cu privire la alipirea Basarabiei.

*

Senatorul Meitani, vorbind în chestia răspunsului la Mesaj a criticat cu asprime reforma impozitară.

*

Leul a fost cotat eri la Paris 10 centime și un sfert.

*

D. C. Deleanu, fostul secretar general la industrie și d. Tăzlăuanu a uvândut interesele Țării, în tratatul cu Austria, prin sporirea unor clauze oneroase pentru Statul român.

*

INSTRAINAREA PETROLULUI ROMANESC

Instrăinarea acestui mare izvor de bogăție națională continuă, sub protecțiunea generalului Averescu.

„Banca Țărănească" în unire cu samsarii sunt în fruntea operațiunii.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luțeală cu prețuri foarte moderate.

*

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
Serviciul prompt.
103

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

Incuria dela Posta

Atragem din nou atențiunea Direcțiunei generale a postelor asupra incuriei care domnește la oficiul postal din Cluj.

Pachete întregi de ziare adresate abonaților noștri rămân neexpediate din cauza neglijenței funcționarilor dela acest oficiu — pricinuindu-ne zilnic insemnate daune.

Considerăm această înștiințare ca un ultim avertisment — totodată încunoștiințam Direcțiunea generală a postelor că în cazul când interesele ziarului nostru vor mai suferi din cauza indolenței oficiului poștal din Cluj — vom fi nevoiți a cere reparațiuni pe calea justiției.

TELEGRAME

Albania a fost complet evacuată

Belgrad, 9 Dec.

Din Belgrad ni-se comunică, că trupele jugoslave au evacuat întreg teritorul Albaniei.

Groaznică explozie a unei fabrici de dinamită 100 de morți

Saintlois, 8 Dec.

In fabrica de dinamită, fostă până acum, Alfred Hobel, dela saarvellingen, rezervorul de ulei făcând explozie, a provocat izbucnirea unui mare incendiu.

S'au produs o serie nouă de alte explozii în celelalte aripi ale uzinei fabrica a fost în întregime distrunsă. Până acum au fost scoase de sub ruinele fumegânde 20 de cadavre. Se socotește însă la o sută numărul lucrătorilor pieriți în flacări.

Construirea canalului între Dunăre și Rhin

München, 8 Dec.

In ultimele ședințe ale Comisiei Internaționale dunărene s'a discutat planul canalului între Dunăre și Rhin care va costa 120 milioane mărci aproximativ.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

Mare târg de crăciun, prețuri reduse

la salonul de modă pentru dame

EUGEN SZABO

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand No. 5.

Flanel lat.	19·50
Crepp de spălat . . .	15·—
Stofă pentru paltoane și vesminte 140 cm. lat.	70.—
Paltoane coloarea velour . . .	165.—
Catifea pentru costum colorat . .	75.—
Palton de plusș 130 cm. . .	355.—
Barchet Schottis .	36.—

A sosit la magazin noutăți de catifele și stofe pentru iarnă de prima calitate.

Prețuri reduse, fix!!!

Telefon: 479. Telefon: 479.

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat; fierbințelei și boalei de pământ. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

In sezonul de toamnă vopsește blănăril în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

22

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Comunicat

Ministerul de Interne aduce la cunuștința generală că în urma secetei mari ce a bântuit anul acesta aproape în toate țara, Guvernul a luat o serie de măsuri pentru asigurarea hranei vitelor armatei și ale populației din județele cu totul lipsit de furaj, până la recolta viitoare. Astfel prin Jurnalul Consiliului de Ministri No. 3231 publicat în Monitorul Oficial No. 137 din 21 Septemvrie 1921 furajele și materiile. furajere au fost prehibite la esport. De asemenea prin Jurnalul Consiliului de Ministri No. 3127 publicat în Monitorul Oficial No. 137 din 21 Septemvrie 1921 sau fixat prețuri maximale la toate speciile de furaj care sunt cu mult majorate față de cele din anul trecut. In acelaș scop prin diferite instrucțiuni toate prefecturile de județe, se arată modalitatea de urmat aprovizionarea cu furaje din județele cu disponibilități unde recolta de paioase a fost mai abundate dându-se în acelaș timp dispoziții cu privire la libertatea și secelerarea transporturilor cum și intervenția la C. F. R. pentru obținerea de vagoane.

Prin urmare cei interesați își vor adresa cererile lor la Prefectura de județ respectivă unde vor fi satisfăcuți portivit nevoilor locale și în limite prosibilităților.

Reclama este sufletul comerțului

No. 35355—III. 1921.

Anunț de licitațiune

Se scoate la licitațiune publică confecționarea alor 38 de mantale din piele de oaie cu blană și 38 perechi de cisme de iarnă pentru gardienii dela închisorile din Ardeal, cari sunt în serviciu de noapte.

Condițiunile se pot vedea la Directoratul General al Justiției Cluj (Palatul Justiției etaj II. camera 109).

Ofertele scrise și sigilate se vor înainta la acest loc până în 20 Decemvrie 1921 ora 12 din zi.

Ofertanții vor depozita la cassiera acestui Directorat General până în ziua menționată o garanță de 2000 Lei în numărar.

Adjudecățiunea se va face în 21 Decemvrie a. c. ora 11 din zi.

Cluj, la 7 Decemvrie 1921.

1311 Director General: Dr. COSMA.

Bitumul Matitza s. a.

Capital social Lei 6.000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.
Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolatie** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

Articole fine de piele Geamantane, Valize etc. luxoase și ieftine se găsesc la Ludovic Farmati Str. Memorandului 16

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societățel în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Mare destacere Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD și STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea".

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Expoziția de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter și Soțul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpara sticlării, obiecte de porcelan, articie de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

Băncile Românești

O cercetare nu destul de obiectivă a situației lor în „Frankfurter Zeitung"

Cetim în „Argus" următoarele:

„*Frankfurter Zeitung*" din 30 Noembrie publică o lungă corespondență din București în care examinează situația principalelor instituțiuni financiare din România, în legătură cu insolvența Băncei Națiunei.

Ziarul german începe prin a arăta desvoltarea băncilor noastre mari în cursul ultimilor ani și însemnatele urcări de capital la care au recurs „urcări cari n'au fost în raport cu puterea financiară a țărei".

Mărirea teritorului român a îndemnat băncile a se adapta noilor împrejurări le-a determinat a întreprinde numeroase afaceri spre a pătrunde cât mai adânc în viața economică. Știut e că chiar înaintea războiului România atrasese capitalul germane și austriace într'o măsură destul de însemnată. Banca Generală a fost cedată de Disconto, Banca Comercială Română de Anglo-Bank și Wiener Bank-Verein. La Banka Marmorosch Blanc — fără îndoială instituția dirigitoare în România — au contribuit Pester Comerzial Bank și Berliner Handels Gesellschaft.

După ce în introducere, face aceste observațiuni, corespondentul marelui ziar german arată că după războiu, Bucureștii s'au silit să atragă capitalul englez și francez.

Însă dela 1920, Pierre Cambon a invitat în Economiste Francisc băncile și capitalul francez să participe în mod mai intensiv la instituțiunile românești. E adevărat că capitaluri franceze și engleze au intrat în întreprinderile petrolifere și cele italiene în industria forestieră. Însă pe la bănci, capitalul anglo-francez a participat în măsură mică. cel mult s'ar putea vorbi de o participare a Banque de Paris și Credit Lyonnais.

După ce „Frankfurter Zeitung" indică urcările de capital la care au procedat în ultimii trei ani nouă din principalele bănci din București, amintind că Banca Românească mai intenționează a spori capitalul ei la 400 milioane, și arată că Banca Națională, cu toate că a emis 60.000 acțiuni a rămas tot cu capitalul ei de fundație de 12 milioane ziarul german povestește pe larg odiseea Băncei Națiunei care a mobilizat o parte prea mare a capitalului în diferite creațiuni și a căzut din pricina lipsei de lichiditate încercând a'și procura mijloace prin vânzare de devize și speculând asupra urcărei leului.

Criza Băncii Națiunii, continuă ziarul german, e „simptomatică".

Nu numai această instituțiune dar și alte bănci trec prin dificultăți analoage fără ca criza să fi ajuns publică. „Amintim că chiar în cursul verei acestea în cercurile bancare vieneze se vorbea de refuzul de cekuri a unor bănci bucureștene și că Wiener Bankverein, cara lansase o asemenea circulară, a fost nevoită s'o retragă de oarecare incriminările în contra unei bănci serioase din București fură recunoscute ca neîntemeiate".

(Adică a fost o colaborare la mijloc N. Red)

In scurt, Frankfurter Zeitung atribue scăderea cursului acțiunilor unei serii de bănci mari românești, del 19 Octombrie până la 18 Noembrie 1921, krahului Băncii Națiunii de oarece de atunci se manifestă „o necrederea publicului în aceste bănci".

Ziarul german mai arată că băncile noastre sunt interesate la urcarea leului, că au adresat Regelui un memoriu în acest sens și încheie blamând direcția politică prea accentuată a unor bănci afiliate fie partidului progresist, fie celui țărănist. Recunoaște însă că majoritatea băncilor românești sunt „active" însă n'au destulă libertate de acțiune căci au mobilizat capitaluri prea mari în diferite întreprinderi. Va trebui ajutorul capitalului străin spre a transforma un mare număr de bănci românești într'un factor capabil să corespundă însemnătății economice actuale a României.

A spune că o țară care și-a întreit teritoriul și care are acum de finanțat, pe lângă industria din vechiul regat, și industria mult mai desvoltată a provinciilor alipite, n'are destul capital, — înseamnă a repeta o banalitate.

Dar tocmai creațiunile noui, ce s'au succedat în perioada postbelică și cari au absorbit peste 4 miliarde de lei capital românesc, dovedesc că România posedă disponibilități însemnate, fără să mai vorbim de miliardele de inute de țărani, și cari, deocamdată nu văd lumina zilei.

Tot așa de lipsită de obiectivitate este legătura pe care ziarul german încearcă s'o stabilească între notarea la Bursă a acțiunilor principalelor noastre bănci și insolvența Băncei Națiunei.

Toate acțiunile cotate la Bursa din București au înregistrat scăderi mari de doi ani: cele industriale, cele de navigație sau de asigurări ca și cele de bancă. Scăderea această rezultând din restrângerea creditelor pe la bănci, n'are absolut nimic a face cu krachul Băncei Națiunei. Iar mirarea ce o exprimă Frankfurter Zeitung că cursul acțiunilor noastre cele mai bune nu se urcă cu toate că leul e în scădere, a fost exprimată de mult și la noi. Faptul se explică prin criza de numerar, printr'o creștere prea repede a organismului nostru economic și din cauză că prea numeroși obișnuiți ai Bursei preferă valorile petrolifere cu fluctuațiile lor mai ample.

Faptul că unele bănci ar avea afiliațiuni politice, nu influențează conducerea lor tehnică care e inspirată de interesul întreprinderei și al țărei în general.

Vom încheia aceste constatări ale noastre cu aceia că pe vremuri, „Frankfurter Zeitung" a fost mai bine informat asupra chestiunilor românești de cum este astăzi.

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PERFECTĂ dactilograf cunoaște limba Română și Maghiar caut post. Adresa la ziar „Dactilografa" 3116

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și pu in Română doreste in ore libere a lua in schimbul limbei Franceze lecții de limba Romînă cu o Doamna sau Domnișoara Romancă. Adr. la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Inchirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mare desfacere de 1087

Jucărei pentru copii

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Caut ăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

AVIS

Se aduce la cunoștința celor interesați că la **Banca Casa Noastră Satu-Mare** sunt două posturi de

contabil

vacante, carî pot fi imediat ocupate. Reflectanții trebuie să posedă la perfecție limba română în vorbă și scris. Vor fi preferați însă acei ce au și cunoștința limbei germanc.

Cererile se vor adresa Direcțiunei Băncii indicându-se în acelaș timp și pretențiunile.

Cluj, la 6 Decemvrie 1921. 1304

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Reparăm Mașini de Scris

Mecanic specialist

Chemat și la domicilliu vine. 1267

Telefon: 438.

Librăria Lepage Cluj.

TUNGSRAM

Depozitul Central:
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201. 1290

REAPARE 1314

VECHEA REVISTĂ ARDELENEASCĂ

COSINZEANA

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

25% REDUCERE

Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ"

la

„AUTO-MECANICA"

Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.

REPREZENTANȚA GENERALĂ A **S. R. A. și LEONIDA & Co.** UNITE

BUCUREȘTI.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în calitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Tribuna liberă

„Vatra copiilor“ și „surorile de ocrotire“

— Reflecțiuni și constatări —

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului „Infrățirea“, d. prof. dr. T. Gane a publicat un răspuns de apărare a institutiunilor suscitate.

La aceasta, eu adaug următoarele — bine înțeles nu în spiritul părtinitor ci obiectiv cum se cuvine:

„Vatra copiilor“, înființată în frumoasa comună Oriat (din județul Sibiu) încă din Iulie trecut are 7 surori de ocrotire — toate de origină străină, în majoritate germane, astfel că limba dominantă în institut e ceo germană.

Numărul copiilor, dela înființare și până azi e 20 în total; personalul de serviciu e compus și el din 20 inși.

N'am să amintesc traiul pe care-l duc surorile și restul personalului, nici salariul plătit din visticria Statului, ci repet că la „Vatra Copiilor“ se fac cheltueli zadarnice neaducând în schimb nici un folos real nici țării nici obștei române.

D. prof. mă învinuește că am încălcat un domeniu străin misiunei mele preotești.

Obiecțiunea că în țările apusene a fost introdusă instituția „surorilor de ocrotire“ ca un ce necesar în societatea omenească nu e suficientă ca să lămurească faptul că și în țara noastră s'a simțit nespărat grabnica necesitatea aceasta.

Inainte de-a introduce asemenea instituții la noi — trebuie mai întâiu să se micșoreze numărul analfabeților — și să se dea poporului o cultură asemănătoare celeia a cetățeanului american, german sau francez.

Apoi trebuiese luate în seamă și condițiile sociale din Apus și cele dela noi, cari sunt diametral opuse. In Apus, preotul catolic sau reformat fiind celibatar și ocupându-se mai mult cu știința, consacrat profesiunii sale spirituale, nu are vremea să pătrundă în tainele intime ale păstoriților. Pe când la noi, țărancele bunăoară cu toate necazurile lor, cu toate neajunsurile și lipsurile ce le întâmpină până și în păstrarea sănătății, în lipsă de medic nu de puține ori se adresează preotesei și de atâtea ori chiar și preotului.

In Apus preotul nefiind căsătorit, însuși acest fapt i-a întunecat cu totul rolul social practic rămânând numai omul cărturar.

„Surorile de ocrotire“ la noi nau încrederea poporului și putem spune hotărît chiar că poporul e împotriva lor.

Drept pildă să servească numai un caz. Prezentându-se o soră de ocrotire la o femeie în ceasul nașterii — a fost rugată să nu stea în casă fiindcă e rușine pentru o domnișoară; însă niciodată nu i-a fost rușine de preoteasă sau de nevasta învățătorului de cari nici nu se ferește, ba dimpotrivă, totdeauna le cere sfatul și ajutorul.

Deci nu era mai de folos să se fi dat precădere instruirei temeinice a preoților ca păstori de suflete precum și preotesele mai tinere, cari mai toatele au și pregătire intelectuală și pregătire practică superioară majorității surorilor de ocrotire de azi?

Câteva excepții nu ridică instituția întreagă la nivelul cerut.

Dacă s'ar da soțiilor de preot și de învățător o pregătire similară celeia prevăzută pentru surorile de ocrotire se ușura bugetul statului și așa destul de șubred de enormele cheltueli pentrucă remunerația soțiilor de preot și învățător, cu situația creată ar fi sub jumătatea celeia ce se dă surorilor de ocrotire azi, iar rezultatele ar fi fost cu mult mai mari decât ale acesteia.

Afirmația că în anul trecut au cercetat cursurile din Cluj eleve absolvente de liceu nu poate fi luată în seriozitate — întrucât în afară de cele 2—3 absolvente de liceu, — cele mai multe cursiste au fost cu 2 clase de liceu, chiar cu școala primară din comuna lor natală. Insumi am eliberat unei eleve al cursului dela Cluj un certificat de absolvirea celor 6 clase primare din comuna Spring.

Că li se cere elevelor ulterior să facă pe cale privată încă 4 clase civile, aceasta nu ridică cu mult nivelul cultural al respectivei surori de ocrotire și nu e mirare că cele mai multe surori nu corespund chemării și așteptărilor, cu deosebire în ceia ce privește pregătirea și ținerea conferințelor din 6 în șease săptămâni.

Ca încheiere, amintesc că nici purtarea în societate a unor surori de ocrotire nu ridică nivelul institutiei — ci mai curând îl scade. Chemarea noastră ca păstori de suflete și propovăduitori ai moralei creștine avem datorința sfântă să ne ridicăm glasul la orice problemă socială care atinge cercul nostru de activitate pastorală, aducând prin aceasta un serviciu real și obștei și Statului ai cărei cetățeni devotați suntem și azi.

PREOTUL I. CRĂCIUN

Credite de 110 milioane

Fondul pentru deschideri de credite suplimentare pe exercițiul 1921—1922, s'a sporit cu următoarele sume:

— 50 milioane cari se iau din fondul comisionului de 2 la sută al ministerului de industrie și comerț, aflat la Banca Națională a României.

— 10.555 189 lei cari trebuesc rambursate fondului de exploatare și cheltueli de plăți de lucrători făcute de ministerul de finanțe:

Lei 5.600.000 pentru plata pensiunilor privitoare pe exercițiile 1918 din 919 și 1919 din 920;

Lei 4.000.000 pentru plata indemnității de scumpete exercițiul 1919—920;

Lei 934.488,75 contravaloarea a 1.1868.977 coroane și 46 fileri, reprezentând diferința de curs la salariile funcționarilor din direcțiunea regională R. M. S. din Cluj.

— Lei 20.100 pentru stricăciunile aduse imobilului d-nei Ema Teodorian din șoseaua Kiselef No. 18.

— Lei 17.500.000 spre a se plăti Băncii Naționale a României drept cheltueli de 0.70 la sută la emisiunea de bilete necesare pentru acoperirea împrumuturilor Statului din 12 Mai 1919 și 16 Octombrie 1919.

Lei 759.000 pentru a se plăti diferențele la pensiune ale militarilor invalizi și urmașilor lor, cari domiciliază în Bucovina.

— Lei 14.400.000 pentru corpul de grăniceri, reprezentând hrana, salarii etc.

— Lei 2 milioane pentru a se plăti eforiei spitalelor, civile, în contul despăgubirilor de război.

Mesagiul lui Harding

In mesagiul său către congres Harding a declarat că nu și-a propus să vină cu un program pentru restaurarea lumei; Statele-Unite intenționează însă să contribue la această restaurare.

Cu privire la Rusia, Harding a spus că Statele-Unite nu au recunoscut actualele suferințe și necesități ale Rusiei.

Oratorul recomandă votarea unui credit pentru ajutorarea Rusiei.

Harding a vorbit apoi despre lucrările conferinței din Washington, exprimându-și părerea că în ceiace privește dezarmarea nu este improbabil că se va obține un succes încurajator pentru toată lumea.

La ședința congresului au asistat delegații tuturor națiunilor reprezintate la conferință.

(Rador).

Importul Autobuzelor

Prin decretul apărut în „Monitorul Oficial“ No. 202 din 7 Decembrie a. c. s'a aprobat modificarea următoarelor dispoziții la tariful vamal:

La art. 752 se va adăuga următoarea notă: autobuzele destinate a face un serviciu de circulație publică importate de administrațiile publice sau întreprinderile autorizate în acest scop de primăriile comunelor urbane, se vor taxa la o zecime din taxele prevăzute la art. 752, întrucât nu s'ar fabrica în țară.

Importul se va face cu autorizațiunea ministrului de finanțe pe baza avizului comisiunei industriale.

Nota II de sub art. 137, nota II de sub art 168, precum și nota III de sub art. 268 se desființează.

Citiți „Infrățirea“

Mare magazin de manufactură, mărunțișuri și bumbac. Prețurile cele mai eftine la:

1100

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piața Unirei No. 28

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Budega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

„VICTORIA“ Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare întreprindere de acest soi din întreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.

1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiseril și gelatine cu carne

„Schieb“ FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

1205 **Mare deposit** de **Șvaetere și Mănuși** pentru dame și băeți.

Ciorapi pentru dame, domni și băeți.

La magazinul de tricotage:

LUDOVIC IMRE

Cluj, Calea Regele Ferdinand colțul Șt. O. Iosif.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor-comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.

Cărbune de pătră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.

Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp“. Telefon interurban: 130

Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 397 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 14 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
89. „Transilvania" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... IIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

O coaliție zadarnică

de **N. Bănescu**
profesor universitar.

Se pare că priveliștea lamentabilă, ce ne oferă de atâta vreme țara, va avea în curând un sfârșit.

Toți câți mai păstrează o judecată sănătoasă s'au putut în fine convinge de opera negativă a gălăgioșilor crainici ai vieții nouă a României. E o bucată de vreme de când opinia publică a început a reacționa energic.

Damagogia partidelor „nouă" se clatină astăzi din temelii. In fața ei, un singur adversar de temut se ridică: partidul care, în marile frământări ale epocii, a știut să dea acțiunii sale politice o bază positivă, să facă din năzuințele și curentele sociale o realitate a faptei.

In marea decepție încercată, ochii tuturor se îndreaptă azi cu încredere către acest partid. Răzimat pe opera trecutului său — serios capital politic de muncă și patriotism, — el aduce și acum singura garanție morală a putinții de refacere a vieții în disoluție a Statului.

Exasperată, demagogia își strânge rândurile răsfirate. Ea înțelege ce primejdie de moarte înseamnă pentru dânsa încetarea haosului care face puterea ei. Instinctiv, își ridică din toate părțile armele agitațiunii. Clișeele vânturate în perioada tulbure a primului sufragiu obștesc se repetă înfrigurat, în taberile înfrățite ad-hoc. Fantoma „oligarhiei" e plimbată iarăși pe dinaintea mulțimii chemate la baraca democrației de paradă. Firmele ce acoperiau diferențieri de metodă cad astăzi la pământ: ligiști, țărăniști, socialiști, comuniști, — toți se strâng sub cutele aceleiași zdrențe din care-și fac un steag.

Cetiți ziarele și veți rămânea nimiți de această solidarizare a facțiunilor ce tind la monopolizarea vieții politice a României. Cu ochii injectați de ură, d. dr. Lupu chiamă la luptă muncitorimea amăgită și exploatată. D. Grigorovici anunță în Sfatul țării războiul civil, în cazul când liberalii ar lua din mâinile neputincioase cârma primejduită a Statului. Șeful „Ligii poporului" lovește cu amenințările sale sus, retractează, denunță, cu aceiași sete de abuz ce caracterizează întreaga sa guvernare.

Dar strigătul strident ce plutește asupra taberii în zale e semnul svârcolirii din urmă. Căci ce unește astăzi atâția gălăgioși la un loc e numai instinctul apărării supreme, nu crezul unei doctrine. Ne-au arătat-o, până la evidență, faptele lor, pe rând.

Bagajul cugetării lor politice? S'a văzut de unde vine programul celui mai erudit dintre dânșii.

In această ridiculă pretenție de a elimina din viața publică a țării singura politică conștientă de interesele noastre vitale, capabilă de realizări naționale, pentru a perpetua în locu-i domnia frazei și teoria de împrumut a zbuciumului haotic de peste hotare, este o mare doză de inconștiență.

Căci, dacă în țara aceasta, amețită de halcinații regimului sovietic și terorizată de aventurieri, mai sunt încă naivi cari să se lase înșelați, se găsesc, fiți siguri, și oameni cari să apere cu toată energia patrimoniul câștigat cu jertfă de generații al României- nouă.

Evenimentele zilei

Cursul bursei la Paris

România	**10.75**
Londra	52.60
Newyork	12.82
Germania	6.25
Belgia	96
Spania	184.25

Noul guvern belgian.

Ministrul de finanțe belgian Theunis a compus cabinetul ca nou ministru președinte cu Jaspar ca ministru de externe și Devege al apărărei naționale.

America contra participărei Germaniei la conferința dezarmărei.

Se anunță din Washington, că președintele Harding a găsit inutilă convocarea Germaniei la conferința dezarmărei.

Sfârșitul alianței anglo-japoneze.

Delegația britanică a acceptat principiul noilor acorduri pentru a pune capăt alianței anglo-japoneze în Orient.

Apanajul Regelui Carol

In chestiunea cheltuielilor de susținere a exregelui Carol și a suitei sale până azi nu s'a dat nici o hotărâre.

Este cert că nici Iugoslavia și mai puțin Cehoslovacia nu sunt dispuse să ia asuprăle cheltuielile.

Asasinarea șefului armatei Turcești

Ali-Pașa a fost împușcat pe stradă de o ceată de anarhiști. Până azi nu s'a dat încă de urma asasinilor.

Scumpetea la Berlin răzvrătește populația

Magazinele cu alimente și depozitele mari cu provizii sunt prădate de populațiunea nevoiașă care moare de foame din cauza scumpetei.

Mobilizarea în Ukraina

Se vestește că comitetul executiv din Odesa a ordonat chemarea sub arme a celor născuți între anii 1902—1904, în scopul completării brigăzilor bolșevice.

Știri externe

Primul ministru francez a primit Marțea trecută, în o lungă audiență, pe prezidentul parlamentului armean care a mulțumit, în numele poporului său pentru solicitudinea Franței arătată conaționalilor săi din Siria

*

Conferința ambasadorilor sa ocupat în ședința de Marți cu chestiunea plebiscitului din regiunea Sopron și a hotărât ca alegerile să se facă la 13 cor. cel mai târziu.

*

De Valera, a convocat pe membrii Dail-Hireanului cari se află la Londra, în vederea deciziunii ce este să se ia asupra accordului anglo-irlandez.

*

Se crede că greva muncitorilor ,din Cehoslovacia va lua sfârșit, în curând. Tratativele sunt pe calea bună.

*

Lloyd George va pleca mâine Dumiuecă, la Wasington, îmbarcându-se pe vaporul „Scythia" Plecarea e anunțată oficial.

■

„Daily Mail" anunță că ex-Kaizerul, pe când își trecea timpul tăind lemne, s'a lovit la cap.

■

Marele literat francez, Anatole France a sosit Joi după amiază la Berlin, prin Varsovia. El e oaspetele d-nei Charles Laurent, soția ambasadorului Franței la Berlin.

Din capitala Germaniei Anatole France se va duce la Stockholm pentru a participa la împărțirea premiilor „Nobel".

■

Conferința internațională a muncii, uând în discuție demersurile făcute de muncitorii intelectuali, a invitat consiliul de administrație al biroului internațional să studieze mijloacele de înființare a unei concesiuni de muncă intelectuală compusă din reprezentanți ai organizațiilor internaționale de muncitori intelectuali.

*

Mercuri s'a deschis la Kremlinul din Moscova o conferință a reprezentanților comisiunei de ajutoare a Rusiei. Numărul participanților e de 150.

Dl Kurski a făcut un raport asupra activității operei de ajutorare.

*

Consiliul Ligii Națiunilor a convocat a 46-a sesiune pentru ziua de 10 Ianuarie 1922, la Geneva.

*

A sosit din Angora ministrul de finanțe Zekii Bey însărcinat cu o misiune din partea guvernului kemalist pe lângă sultan.

*

Legația grecească din Paris desminte știrea că incidentele din Grecia au luat caracterul unei mișcări revoluționare au fost simple incidente provocate de câțiva nesupuși.

„Imprejurările au împins la suprafață o lume nouă. Ea și-a luat locul, pe care nu i l-a destinat nici inteligența, nici talentul, nici munca, ci numai îndrăzneala și lipsa de orice scrupul. Nu aduce cu dânsa nici-o pregătire sufletească, nicio tradiție de demnitate, nicio licărire de ideal, ci numai o poftă nepotolită de a consuma și o putere într'adevăr extraordinară de a digera".

C. BANU.

Rezultatul Conferinței de la Washington

Chestiunea Pacificului a fost rezolvată, înarmările însă continuă. — Constituirea Quadruplei Ințelegeri. — Scopul nouei alianțe. — Pacea va fi turburată. — Inarmările Germaniei.

Marea conferință transoceanică menită să pună capăt războaielor și să aducă pacea în lume, — pare că se apropie de sfârșitul lucrărilor sale.

Nici un Stat dintre cele participante n'a fost potrivnic cerinței generale că popoarele trebuiesc să-și stăpânească pornirile lor către dominațiuni nelegitime și către pregătiri militare cari dovedesc o desăvârșită tăgăduire a propășirii.

Președintele consfătuirei, Hugues, a elaborat chiar un program de stăvilirea armamentelor, care totuși e sortit să rămână o literă moartă în dosarele desbaterilor dela Washington.

Punctele întunecoase cari alcătuiau vrajba între popoare au fost ele oare înlăturate și dacă au fost înlăturate, — dobândit-a oare lumea temeinica chezășie că formidabilei industrii a șantierelor navale va veni să-i ia locul o alta folositoare popoarelor secătuite de pe urma unui graznic război?

Oricât de optimist ar fi cineva, el nu poate să prevadă, nimic din toate acestea, în năzuințele și intențiunile marilor Puteri întrunite în capitala Americei de Nord.

Toată activitatea de până acum a Conferinței rezidă într'un mare eveniment diplomatic săvârșit zilele acestea la Washington, —care ne dă putința să privim într'un chip mai transparent intențiunile și năzuințele marilor Puteri.

Este vorba despre înlăturarea alianței anglo-japoneze și înlocuirea ei printr'o quadrulă înțelegere între Anglia, Statele-Unite, Franța și Japonia.

Acordul a fost semnat sub forma de tratat, având de obiect proteguirea intereselor respective în oceanul Pacific.

Cu alte cuvinte cele patru mari puteri semnatare își iau reciproc obligațiunea ca fiecare să respecte integritatea posesiunilor actuale, cu zonele lor de influență, — iar într'un eventual caz de conflict, nici una dintre Puterile semnatare nu va putea să ia vre-o hotărâre fără ca, în prealabil, să înștiințeze pe celelalte și astfel hotărârea să fie **rezolvită pe calea arbitragiului.**

De aici, rezultă în chip neîndoelnic că scopul Conferinței de la Washington n'a fost altul decât soluționarea problemei Pacificului.

*

Rezervele Japoniei față de proectul dezarmărei navale preconizată de Hugues și față de declarațiunile primului-ministru, d. Briand, că Franța nu poate să-și limiteze armamentul terestru, atâta timp cât Germania manifestă tendințe de revanșă, — au fost primele indicii că dezbaterile de peste Ocean nu vor da nădăjduita dezlegare problemei dezarmărei.

Deosebit de semnificativă a fost tăcerea Conferinței când d. Briand a afirmat că Franța este gata să dezarmeze, dacă Puterile îi garantează sprijinul în cazul unei agresiuni din partea Germaniei.

*

Fără îndoială că în fruntea Țărilor cari doresc revanșa stă Germania.

După declarațiunile precise făcute de primul-ministru francez la Conferință, că organizația din prezent a Germaniei îi permite ca în fiecare clipă să pună pe picior de război 7 milioane de oameni bine pregătiți în ale războiului — vine acum deputatul Andre Lefevre care a arătat în Camera franceză că militariștii germani duc o campanie războinică.

Și mai departe: In șapte luni uzinele din Westfalia, Prusia occidentală și Bavaria au produs 2748 tractoare agricole, — prea grele pentru agricultură — în realitate fabricate în vederea războiului. Aceste tractoare se pot transforma numai în 20 minute în tankuri.

Alte două fabrici germane fabrică mașini de săpat tranșee. Este de notorietate publică în Germania că Pădurea Neagră ascunde arme și munițiuni pentru mai multe corpuri de armată.

Și, faptul e cu atât mai simptomatic, cu cât, concomitent cu aceste formidabile înarmări, marile Puteri cari poartă răspunderea păcei, s'au întrunit peste Ocean ca să asigure popoarelor o nouă eră de liniște și progres.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ştiri şi fapte culturale

Din iniţiativa A. S. R. Principele Moştenitor se va înfiinţa un muzău al renaşterei române, menit să fie oglinda luminoasă a eroismului şi a faptelor mareţe prin care s'a înfăptuit întregirea românismului şi eliberarea de sub jugul străin.

Va cuprinde toate manifestările de renaştere a noastră, cari reprezintă sufletul şi viaţa poporului sub toate înfăţişările sale — cultură, litere, istorie, artă, sociologie etc.

*

D-l dr. Eug. Ehrl'ch a fost numit pro esor titular la catedra de drept roman dela Facultatea juridică din Cernăuţi.

*

Studenţimea bănăţeană va începe o vie propagandă pentru înfiinţarea de biblioteci popora e în satele di Banat şi mai ales pentru unirea adevărat sufletească cu vechiul regat şi ţinuturile alipite.

Pe tărîmul naţional va lupta pentru revendicarea întregului ţinut bănăţean.

*

La Milano s'a inaugurat în mod solemn Universitatea catolică, în presenţa episcopilor de Milano şi Pisa.

Cărţi şi reviste

Biblio filii şi toţi iubitorii cetitului cari doresc să aibă volumul omagial, închinat împlinirii primei jumătăţi de veac de propovăduire culturală, morală şi politică, desfăşurată de d-l prof. N. Iorga — volum tipărit de editura „Ramuri" din Craiova — să se adreseze, în scris, d-lui G. Vlădescu, redactor la ziarul „Neamul Românesc" Bucureşti.

Ştiri artistice

„Frăţia de Cruce" va aranja, sub preşedenţia d-lor general Moşoiu şi dr Amos Frâncu, un festival la Chişinaul Basarabiei Miercurea viitoare în folosul copiilor în ometaţi din munţi i Transilvaniei, de peste Nistru şi din Vie a.

„Cugetul Românesc"

Este numele unei nouă reviste care va apare în curând şi în jurul căreia se vor grupa cele mai alese forţe ale culturei şi literaturii româneşti Din marele număr de colaboratori ai revistei Cugetul Românesc cităm: I. Athanasiu, prof. univ. Em. Antonescu, prof. univ. Al. A imăneşteanu, economi t, C Banu, publicist, N. Bănescu, prof. univ. Nichifor Crainic, literat, D. Drăghicescu, sociolog, V. Goldiş, I. Găvănescu, prof. univ. C. Hamangiu, Al. Lepădatu, membru al Acad. Române, Tr. Lalescu, prof. univ. G Leon, prof. univ L. Mrazec, membru al Acad. Române, prof. C. Murgoci, geolog, I. Minulescu, literat, Sextil Puşcariu, membru al Acad. Române, G. Proca (O. Carp) prof. univ. D. Pompei, prof. univ. I Simionescu, membru al Acad Române, Ion Pillat, literat, Dr. V. Voiculescu, literat etc.

Cererile de abonamente se vor trimite pe adresa provizorie: Str. I. C. Brătianu Nr. 22.

Opera română

„Boema" de G. Puccini

Vineri seara, opera română nea dat „Boema" cu o nouă distribuţie: d-rele M, Nestorescu în rolul lui Mimi, şi A. Barbu în rolul Musettei.

Cu o voce simpatică şi cu un joc de scenă care, deşi are lapsusuri, totuşi doveşte că progresează d-na Nestorescu a ost o Mimi, destul de bună în primele acte ajungând a fi duioasă în ultimul act.

Musetta redată de d-na Acca de Barbu, a fost câtse poate de apropiată de concepţia autorului, mai ales în actul al treilea şi al patrulea.

Dl Grozăvescu a fost un Rudolf lăudabil şi ca joc de scenă şi ca ştiinţă vocalică.

Dl Apostolescu în Marcel. Dl Crişan în Sh unard, dl Balogh în Collin, bine.

Orchestra sub conducerea maestrului Schuller s'a achitat bine de rolul ei.

ECOURI

Moartea celui mai bogat om

La Londra a murit lordul Stephon, cel mai bogat om din lume.

Până în ultimul an vieţii sale aproape seculare — peste 90 ani — bătrânul miliardar se ocupa încă de nenumăratele sale venituri.

Lui se datoreşte marea linie ferată americană „Canada-Pacific".

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Parochie ortodoxă în Zălau

Deodată cu înfăptuirea României mari, faţa oraşe or a început a se schimba.

Se ivesc funcţionarii români aduşi din diferitele unghiuri ale Ţării pentru ca prin dragostea de muncă, prin dorul de înaintarea neamului din care fac parte prin ambiţia lor nobilă şi naţională să îndrepte tânărul Stat pe cărări noi.

Se naţionalizează învăţământul. Răsar mulţimile de elevi de profesori şi alţi slujbaşi ai şcoalei.

Vechile căzărmi să umplu de românaşi viguroşi, cari au luptat cu toată lumea pri mase nouă aruncaţi şi siliţi a fi în cele mai grele nevoi de pe front.

Vin ofiţerii români cu dulcele graiu românesc, la început neînţelese de noi oameni mai grei la vorbă din cauza apăsării de veacuri.

Astfel se înfiripează şi în Zălau o viaţă frumoasă românească în acest oraş sovinist, monoton ba chiar esc usivist în sovinism. Se întocmesc serbări şcolare şi militare. Lucruri frumoase. Armata să dă la întrecere în serbări cu şcoalele.

Românii cu dragoste iau parte la toate. E vrednic de laudă.

Se văd totuşi câteva puncte negre. Dar entuziasmul şi dragostea celor mulţi copleşesc punctele. In urma acestora viaţa românească se desvoltă, cere espansiune şi-şi revindecă rolul ce-i se cuvine.

Conştienţi de acest rol văzând mulţimea slujbaşilor a ofiţerilor soldaţilor şi elevilor dela diferitele şcoale sub revizorul Ioan Ciupe şi profesorul Ţolca dornici de drepturile ce i-se cuvin, „Legei româneşti" străbune, ortodoxe co form statutului organic fruntaşii de aci au convocat pe ziua de 27 Noembrie trecut la o consfătuire, pe toţi fii bisericei orto oxe din oraşul Zălau.

La această consfătuire au luat parte aproape toţi credincioşii de confesiune ortodoxă în frunte cu d-l lt. col. Traian Niculescu, dr. Domşa etc.

Consfătuirea a presidat-o protopresbiterul Unguraşi Ioil Ghiuriţan, care a fost invitat anume pentru aceasta Prin pre enţa sa a dovedit că poartă o mare grije de biserica sa şi de credincioşii răsleţiţi. Precum am amintit în cuvântul de deschidere d-sa a avut o mângăere luând parte la acest început în oraşul în care ca student asculta cursurile religiei şi era privit cu ochi răi, cu dispreţ şi cu neîncredere de cei din vremea lui.

D-l Ioan Ciupe, propune înfiinţarea parochiei.

Adunarea primeşte propunerea cu unanimitate. Cecretându-se înfiinţarea parochiei în baza statutului organic se aleg: dr. Domşa prim epitrop şi profesorul Ţolca vice epitrop, apoi membrii ordinari ai comitetului parochial în persoanele d-lor: dr. Iosif Farcaşiu prim medic, Bedeleanu, Ciupe, Nistor revizori şcolari, Luca profesor, Gârboveanu, consilier agricol, Ionescu agronom, G. Modreanu, institutor, Maslan mechanic, Şireagu, inv. pens. Supleanţi: Simea profesor, şi I. Roşca, proprietar.

La propunerea d-lui Nistor, serviciul di in se va oficia în sala grădinii de copii care se va adapta scopului. Preoţii vor servi deocamdată pe rând protopresbiterul G. Iuriţan, preoţii Remus Roşca, din Treznea şi eventual V. Stanciu din Bozna.

Inaugurarea solemnă se va face după ce d-l Simea profesor va fi gata cu învăţarea liturghiei măestrului G. Dima de către corul format din elevii ortodoxi de la şcoala normală şi a elevelor ortodoxe de la şcoala civilă din loc.

Pentru cunoaşterea parochiei s'au intervenit la ministerul cultelor.

Coresp.

Citiţi „Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Dispensarul antituberculos

de **Dr. M. A. Botez**
prof. univ.

In combaterea tuberculozei dispensarul antituberculos s'a arătat a fi o creaţiune, o instituţiune, un instrument de luptă din cele mai utile, din cele mai eficace.

S'ar părea ciudat să mai vorbim azi de valoarea dispensarului antituberculos, când ne e dată posibilitatea de a vindeca tuberculoza repede şi sigur.

N'am să discut această posibilitate pe care presa zilnică ne-o prezintă de câtva timp încoace cu atâta insistenţă, pentru că n'am elemente sigure de discuţie.

Doresc ca posibilitatea, pe care presa ne-o prezintă să fie o reală posibilitate şi doresc de asemenea ca remediul colegului nostru Dr. Puţureanu să obţie toate sufragiile şi consacrarea definitivă.

Până atunci însă noi nu trebue să încetăm de a discuta, de a propune mijloace şi de a organiza lupta contra tuberculozei.

Şi în discuţia mijloacelor de luptă, în organizarea luptei contra tuberculozei să nu uităm admirabila armă, care e dispensarul antituberculos. Dispensarul bine condus dă rezultate admirabile, azi când n'avem în practica ilnică un remediu contra tuberculozei.

Mâne, când un atare remediu ar fi intrat în practica zilnică dispensarul ar fi menit să joace un rol de o importanţă nebănuită azi de foarte mulţi dintre noi.

Dispensarul antituberculos e o creaţiune, o instituţiune de origină franceză. De dânsul e legat numele marelui bacteriolog şi igienist Calmette.

Această instituţiune, care Graţie lui Calmette şi-a făcut dovadă valorei întâi în Franţa, a fost acceptată pretutindeni.

Germania chiar s'a grăbit să o accepte. Anglia cu simţul ei practic o generaliza-ă. Şi Sir George Newmann la conferenţa internaţională contra tuberculozei ţinută în vara aceasta la Londra a caracterizat introducerea dispensarelor antituberculoase în Anglia ca fiind creaţiunea cea mai utilă.

In primul rând un dispensarul antituberculos o creaţiune utilă.

In primul rând un dispensar nu cere atât de mari cheltueli de clădit şi întreţinut ca un spital său un sanatoriu. nu e deci atât de costisitor,

Şi faptul, că nu-i costisitor, îl recomandă ca mijloc, ca arma începerea luptei contra tuberculozei. La dispensar se poate asigura punerea, stabilirea unui diagnostic cu toate mijloacele ştiinţifice de azi.

La dispensar se poate urma un tratament de cătr e tuberculoşii, cari nu sunt obligaţi de gravitatea boalei lor să nu părăsească patul. In această privinţă se vede acum prea bine ce rol sunt meni e să joace dispensarile din ziua din care ne vom găsi în posesiunea unui remediu sigur contra tuberculozii măcar incepătoare.

La dispensar se vor aduna rezultatele anchetelor făcute la domiciliul bolnavului.

La dispensar se vor aduna toate informaţiile şi se vor obţine toate informaţiile.

La dispensar se va face marea operă de educaţiune a maselor populare cu privire la tuberculoză prin consultaţii prin convorbiri, prin conferenţe ţinute de medici, de oameni culţi şi de bine.

La dispensar îşi va căpăta tuberculozul un bon de alimente şi o cuipatoare.

Tot la dispensar îşi va aduce rufele, negriturile la spalat şi dezinfectat. La dispensar va găsi eventual tuberculosul un loc de repaos la soare şi aer curat în timpul zilei, o galerie de cură.

Iată motive suficiente ca să ridicăm, să înfiinţăm cât mai multe dispensare antituberculoase.

Şi dacă ziua de mâne ne rezervă marea satisfacere de a intra în posesiunea unui remediu sigur contra tuberculozei la dispensar rămâne să chemăm marea mulţime de bolnavi să-i împărţim vindecarea.

Să nu uităm însă că posedând chiar un remediu contra tuberculozei tot rămâne de continuat o operă de prevenire a tuberculizării.

Prin tratament, prin întrebuinţarea unui remediu Suveran, facem numai o operă parţială de prevenire micşorând posibilitatea de contaminare.

Cu cât tratăm, cu cât vindecăm mai mulţi şi mai repede cu atât reducem posibilităţile de contaminare.

Dar prin tratament, prin vindecare n'am suprimat toate condiţiunile de infecţie, de îmbolnăvire.

Tratamentul e un mijloc parţial de profilaxie. Dar nu se poate rezuma în tratament profilaxia, prevenirea.

Gândiţi-vă, nu mai departe, la sifilis, care de fapt are un tratament relative sigur.

Prin urmare, pe lângă că dispensarul antituberculos e şi va fi utilizat eventual mai cu succes pentru tratament va rămâne ca instituţiune de educaţiune şi de prevenire.

Şi prevenirea, — fiind ori nefiind noi în posesiunea unui tratament specific, trebue făcută cu toate mijloacele cunoscute până azi.

Să ne reamintim: protecţia legală a lucrătorului (bărbat, femeie, copil), asigurările sociale (contra boalei, accidentelor, invalidităţei, bătrâneţii, lipsei de lucru), locuinţele ieftine şi igienice, decongestionarea oraşelor (întoarcerea la ţară), igiena alimentară, educaţia fizică, ridicarea nivelului intelectual şi moral al maselor populare.

Iată utilitatea şi iată cum trebue privit dispensarul antituberculos!

In jurul alegerilor dela Camera de Comerț

Ministrul propune, iar d. Pap Sándor dispune. — Lista albastră, lista streinilor. — Ce-l interesa pe d. Groza. Casa(rea) alegerilor.

Am vor it la timp despre alegerile de la Camera de Comerț şi am arătat că resultatul lor nu poate fi interpretat decât ca o sfidare pe care representanții sovinismului maghiar au înțeles s'o arunce elementului român.

Câteva amănunte noi vor dovedi aceasta şi mai mu't.

In prezența d-lui ministru Cudalbu, se căzuse de acord ca lista românească să fie alcătuită de Reuniunea comercianților şi industriaşilor români, şi vechea Cameră de Comerț îşi dăduse cuvântul că nu va sprijini decât această singură listă.

Si, într'adevăr, potrivit aranjamentului stabilit, lista a fost alcătuită. Prin surp îndere însă, în ajunul alegerii, alături de lista a bă românească, a apărut şi o listă albastră alcătuită de dl Pap Sándor, în înțelegere cu domnii Soc l şi Căciulă.

Nu e nevoie să mai spunem cine e dl Pap Sándor, şi credem că şi dl Socol e în deajuns de cunoscut pentru a se înțelege amestecul d-sale într'o acțiune menită a servi pe streini. Cât despre dl Căciulă, se ştie că d-sa se găseşte şi acum pus sub acuzație de delapidare oficioasă, iar atitudinea pe care a avut-o cu prilejul deschiderii Târgului de mostre din Cluj ni l-a înfățișat ca pe un apărător al intereselor maghiare.

Nu e de mirare deci că lista alcătuită de aceşti oameni a atras toate voturile streine, făcând să cadă lista albă, singura care representa interesele româneşti

Pentru reuşita listei albastre s'au pus la dispoziție şi automobilele unor anumite bănci, şi ceia ce este şi mai dureros, propaganda domnilor Sándor, Socol şi Căciulă s'a bucurat şi de sprijinul fățiş al guvernului, făcând şi ei propagandă, ameninau cu casarea alegerilor în cazul când va reuşi un singur liberal.

Ceva mai mult. Suntem informați că dl Groza, interesându-se din Bucureşti de rezultatul alegerilor, cel dintâi lucru pe care a vrut să-l afle a fost dacă nu cumva a ieşit şi vreun liberal, — şi fiindcă cel cu care vorbia de nu ştia ce însemnă a fi liberal, când e vorba o acțiune în care trebuia asigurată biruința intereselor româneşti, dl Groza a precisat; Leon şi Evian.

Iată prin urmare, de ce se interesa dl Groza când cel puțin ca ministru, avea datoria să vegheze ca rezultatul alegerii să nu constituie o sfidare elementului românesc.

De aceia, din motive de fond şi de formă, toate grupările economice serioase au cerut casarea alegerilor.

Si dacă aceasta nu se va face noi vom considera Camera de Comerț, în forma ei actuală ca o organizație provizorie, întrucât nu înțelegem ca interesele româneşti să fie aruncate pe mâna streinilor şi a înstreinaților,

De altfel suntem informați că, pe lângă protestul înaintat de marii industriaşi, s'au produs şi câteva demisiuni în fața cărora guvernul va trebui să recunoască necesitatea casării.

D-l Groza persecută pe români?

Iată un fapt din care reesă că dl ministru al Ardealului nedreptăţeşte pe români:

Sătenii din comuna Pața, (Cojocna) obținuseră din moşia „Băncii Altruiste" cu sediul în Budapesta loturile de pământ la care le dă drept legea arendărilor forțate aplicată în Ardeal. Coloniştii unguri a luşi de „Banca Altruista" în 1918 (această banca se ocupa, din însărcinarea guvernului Ungar, numai cu colonizarea) deşi obținuseră o întindere proporțională de pământ se scandalizară de acest lucru şi începură demersuri pe lângă prietenii lor din America, Ungaria etc. pentru ca să ia ei tot pământul din acea comună.

Ne izbutând însă au recurs la un şantaj pretinzând ca ei au cumpărat moşia încă din Noembrie 1918.

Pentru ca să fie mai siguri de reuşită, coloniştii în chestie s'au prezentat dlui Groza pentru ca să-l ceară ajutorul.

Dl ministru al Ardealului, aducându-şi aminte că întreaga sa înțelepciune o datoreşte şcoalei maghiare iar nu a neamului din care zice că face parte a hotărât ca numai decât să fie satisfăcuți coloniştii.

De oarece dsa urma să plece la Bucureşti chiar în ziua aceea, a trimis — în goana automobilului personal, pe unul din secretarii ce-i are la dispoziție la Cluj — la consilieratul agricol ca să referleze „cum stă cazul". Tot odată a dat ordin ca să i se aducă răspunsul în gară unde aştepta sosirea acceleratului pentru Bucureşti.

Cu glas emoționat, dl ministru a sfătuit comisiunea de țărani unguri, în limba lui Arpad deşi la Cluj e obligat ori ca oficialitatea să vorbească româneşte: (dar ceea ce nu e permis oamenilor e permis . . . zeilor) — să se înapoeze acasă cu sufletul împăcat căci dreptatea e de partea lor . . .

La ora plecării trenului a apărut sfios, în vagonul ministerial, representantul comis unei județene de expropriere cu referatul la care încrase numai vre-o 4 ore.

Excelența sa l'a luat şi, ca pe un act diplomatic, l'a strâns în nedespărțita i geantă de piele . . . De-atunci a trecut un timp fără să ştie nimic.

Rugăm pe dl ministru al Ardealului să-şi țină făgăduiala, măcar de dragul vorbei vechi că „a făgădui e nobil".

Un an de activitate a soc. „Cultura Poporului"

O scurtă dare de seamă. — Masa comună dela Reduta

Acum un an s'a înființat în Cluj societatea „Cultura poporului".

Noi am urmărit, pas cu pas, toată activitatea ei, şi deci consideram de datoria noastră să facem o scurtă dare de seamă asupra acestei munci desfăşurată timp de un an întreg: de această societate şi asupra rezultatelor obținute.

Luând naştere în momentul cel mai critic prin care trecea clasa noastră muncitorească, luând naştere în clipa fiorului distrugător al bolşevizmului părea că străbătuse sufletele obosite de războiul muncitorilor noştri, societatea „Cultura poporului" mâna de idealişti ce se grupase subaceasta denumire, şi-a înscris pe drapelul ei „salvarea muncitorimei noastre din ghiara bolşevismului", pornind la luptă.

Timp de un an de zile activitatea societății acesteia n'a fost zădarnică; conducătorii şi membrii ei pot fi mândri de roadele muncilor.

Dar care sunt rezultatele activității soc „Cultura poporului"?

Intrebați numai pe orice muncitor nu numai din Cluj dar din tot Ardealul şi veți vedea că cu toții vă vor răspunde:

„Societatea cultura poporului" a fost acela care pentru prima oară ne-a făcut să simțim că România e o Țară democrată în înțelesul cel mai larg al cuvântului.

Noi muncitorii ardeleni am fost deprinşi de către străini timp de 1.000 de ani să le fim sugi, să nu îndrăznim să ne ridicăm ochii măcar ca să privim o față boerească să n'avem curajul să ne plângem macar de necazurile noastre, necum să mai aşteptăm sau să le cerem o mână de ajutor.

S'a venit „Cultura poporului" o societate din care fac parte generali de armată, profesori universitari, secretari generali etc. s'au scoborât între noi să ne vadă necazurile, ne cunoască nevoile, să ne întrebe de ce ne doare şi să ne lumineze mintea.

Atunci am simțit noi, muncitorii, că oamenii aceştia dacă şi-au jertfit timpul şi dacă din înălțimea culturei şi-a rangului lor s'au coborât între noi au făcut'o aceasta fiindcă simțau pentru noi, fiindcă vedeau în noi, în masa aceea ta a muncitorilor. a forță vie a neamului românesc o forța care aveà nevoie de încurajare şi de lumină.

Si Cultura poporului ne adus acasă mințile pe care ni le răpise pentru o clipă amăgelile şi promisiunile sarbede ale atâtor pungaşi de propagandişti bolşevici. „Cultura poporului" ne a oprit la marginea prăpastiei în care era să ne prăbuşim. Acesta e primul succes al activității acestei prețioase societăți.

Dacă greva generală din anul trecut n'a luat proporțiile pe care cel mai optimist prevăzător le bănuia aceasta se datoreşte în mare parte „Culturei poporului". Atunci când prin fabricile Ardealului se strecura în sufletele necăjite şi obosite de muncă, ideile revoluției şi ale bolcevismului; atunci când sute şi mii de propagandişti străbăteau țara în lung şi în lat fluturând flamura diabolică a bolşevismului; atunci când muncitorii, orbiți pentru moment de promisiunile fantastice al unei împărății comuniste, erau pe punctul de a se lăsa convinşi şi de a îngenunchea — atunci idealiştii dela „Cultura poporului, s'au scoborât în mine şi în fabrici şi au dat lumină ochilor orbiți au ridicat din noroi atâtea suflete îngenunchiate.

Iar la cuvântul acestor idealişti cu sufletele cinstite şi dezinteresate, muncitorii s'au trezit la o nouă viață, de nădejde şi adevăr.

Pentru a ajunge la înfăptuirea acestei mari opere „Cultura poporului" nu s'a dat înlături dela nicio jertfă.

A organizat conferințe prin toate oraşele Ardealului unde oameni luminați, din înalta aristocrație intelectuală omenească au propovăduit cultura şi adevărul; a organizat festivaluri şi şezători artistico culturale prin fabrici pentru a aduce odihnă sufletească muncitorilor şi a le înobila sufletul cu desmierdările artei, a scos un ziar prin care le dă toate cunoştințele de care au nevoie în viață, un ziar de popularizare a culturei româneşti şi a constituit un comitet format din cei mai de frunte intelectuali ai Clujului pentru a chibzui şi a găsi toate modalitățile de ridicare a nivelului cultural şi material al muncitorilor.

In sfârşit în ultimul timp, tot din inițiativa „Culturii Poporului" şi de către ea s'a alcătuit o serie de cursuri profesionale pentru diferitele ramuri muncitoreşti cursuri cari au şi început săptămâna trecută.

Ținem să relevăm faptul că aceste cursuri sunt foarte frecventate de muncitori.

In Cluj cultura poporului pe lângă aceste cursuri a mai organizat şezătorile din sala „Reduta" care după cum cu toții o ştim, au avut şi au un aşa de minunat succes.

Aceasta e în liniamente generale activitatea de un an a societăței „Cultura poporului".

Masa comună

Acest an de activitate a fost încheiat prin o masă comună cu muncitorii, Sâmbătă seara în sala „Reduta".

Incă dela ora 7 şi jumătate muncitori şi muncitoare din toate breslele au început să populeze marea sală a „Redutei".

In straiele lor modeste dar curate, timizi dar cu fețele luminate şi strălucitoare de mândrie muncitorii şi muncitoarele se amestecau cu tot ce are Clujul mai ales din punctul de vedere intelectual şi cu reprezentanții celei mai înalte autorități a lui.

Vedeai într'un colț pe d. General Petala glumind cu un grup de muncitori. Intr'altă parte pe d. Tănăsescu discutând cu alt grup, colo pe d. Marin Ştefănescu în mijlocul unui mănunchiu, în fine numai cel ce a fost Sâmbătă seara la „Reduta" a putut vedea cea mai înălțătoare înfrățire între muncitorii cu brațele şi muncitorii cu creerul.

La această masă au luat parte aproape 100 de muncitori — delegați ai tuturor ramurilor de muncă din Cluj.

Au participat şi d-nii general Anastasiu cu doamna; d. Emil Petrini, directorul general al resortului de agricultură cu doamna; C. Tănăsescu, directorul internelor cu doamna; Lucaci directorul monopolului cu doamna; Meteş prefectul județului; Marin Ştefănescu, profesor universitar; Pamfil, profesor universitar; Ştefănescu-Goangă,

Revista presei maghiare

Ce aşteptăm?

Sub acest titlu, ziarul „Ujság" scrie un primarticol, în care, ocupându-se de svonul demisionării D-nilor Titulescu şi Take Ionescu, de criza de guvern în perspectivă, arată că țara nu aşteaptă dela crizele de guvern o îmbunătățire a situației, ci dela o întoarcere la o apreciare justă a situațiunii, dela o intrare în normal, dela respectarea libertății personale şi a egalității de drept.

Este desigur, de data asta încă pretențiunea ziarului „Ujság" aceasta şi în pretențiune, ne vor găsi şi pe noi întotdeauna alături.

Iata, câteva pasagii din acest articol:

„Decând s'au alipit la vechiul regat Ardealul, Bănatul şi ținuturile ungureşte, nici-o parte mai remarcabilă, mai însemnată a vre unei minorități nu a dovedit, nici într'un singur caz măcar, o atitudine, care să fi periclitat serios siguranța Statului. Dacă ici-colo au fost şi unele rătăciri; dacă s'au manifestat sporadic unele isbucniri răslețe, massele însă şi-au păstrat întotdeauna calmul şi că după încheierea tratatului de pace au fost puse în fața unui fapt împlinit, s'au împăcat cu situația, ori cât de amară le-a fost renunțarea. (Acest lucru trebuie accentuat necontenit nu-i aşa? Red.)

„...Repetăm că noi, ştim să înțelegem precauțiunea în acest timp general, dar nu putem să înțelegem încordarea care durează încă. In decursul celor 2—3 ani am dat nenumărate dări dovada că nu avem intenții centrifugale, că supunându-ne îndatoririlor cetățeneşti, dorim să ne căutăm cu credință o aşezare în cadrele vieții de Stat. Nu dorim altceva, decât ceea-ce ne-au asigurat tratatul de pace şi rezoluția dela Alba-Iulia. Luăm parte la opera de consolidare şi ne oferim tot ajutorul pentru crearea unei stări de drept, numai să se sfârşească odată cu stările grele, apăsătoare de azi."

Asmuțiri împotriva maghiarimii

Ziarul „Ellenzék" sub titlul de mai sus, ia din nou apărarea ideii „Uniunii maghiare" şi debarcă de astădată împotriva partidului național, respectiv a organului dela Bucureşti al acestui partid.

„Nu am voit, şi nici nu voim — scrie acest ziar — să ne sustragem dela îndatoririle noastre, dar vom susține întotdeuna că nouă i-se cuvin şi drepturi nu numai datorințe. Trebuie să ne mirăm nespus de mult, că tocmai organul oficial din Bucureşti al partidului național român, a pornit în contra noastră. De trei ani am pretins esecutarea hotărârilor dela Alba-Iulia. Aceste hotărâri, nu le-a proclamat Averescu, nici Brătianu, ci tocmai partidul național. Dar, aşa să se fi schimbat de atunci părerile? După trei ani, oare partidul național şi-a modificat aşa de mult principiile în direcția sovinistă pentru a ajunge la putere? Cu fraze seducătoare însă şi cu agitațiuni nu se poate resolvi problema minorităților, iar politica dusă față de ele, nu se poate face să atârne de relațiile de putere."

Știri și fapte politice

Din inițiativa câtorva membri ai Senatului s'a depus pe biroul maturului Coro un proect de lege pentru ridicarea dreptului de-a guverna prin decrete legi.

*

In şedința de Sâmbătă a Camerei, d-l deputat Liviu Ghilezan a acuzat, cu ocaziunea discuțiunii asupra răspunsului la Mesaj, pe ministrul de justiție că a dezorganizat magistratura din Ardeal.

In acelaşi timp a declarat că, dacă ministrul în chestiune nu va fi izgonit din partid va propune o moțiune de neîncredere.

*

In urma unor intervențiuni făcute mai mulți senatori au renunțat să mai la cuvântul la discuțiunea răspunsului la Mesagiu

profesor universitar; Domide, profesor, etc. etc.

Masa a început la ora 8.

Seria toasturilor o începe cuvântarea d-lui Marin Ștefănescu prof. universitar după care vorbesc: câte un reprezentant din partea muncitorilor cismari, a muncitorilor dela fabrica de tutun, d. general N. Petala, un reprezentant al muncitorilor tipografi, d. Lucaci în numele muncitorilor mineri, d. prof. Pamfil, un reprezentant al „uniunei comercianților și al industriașilor români", d-na Docan, d. Adam Popa, în numele studenților, d. Emil Vasiliu, d. prof. Domide.

Masa ia sfârșit la ora 12 prin toastul de închidere al d-lui M. Ștefănescu într'un entuziasm de nedescris.

*

Cu începerea noului an de activitate a societătei Cultura poporului, nu-i putem ura decât ca și în acest nou an să aibă aceiași rodnică și minunată activitate ca și cea din anul încheiat eri.

P. F.

Socirea deținuților politici din Ungaria

In urma tratativelor intervenite între autoritățile române și ungare a avut loc eri la Oradia-Mare, schimbul de deținuți politici români și unguri

Deținuții unguri, au fost expediați în Ungaria cu un tren special.

Prizonierii români din Ungaria au sosit la Oradia săptămâna trecută.

Iată numele lor: dr. Puicea, dr. Crăciunescu, Romulus Popovici, Samuel Aurel, St. Certa, I. Certa, I. Terzea, M. Fliu, I. Satu, St. Ardeleanu și V. Popovici, toți transilvăneni.

Foștii deținuți români, declară că au fost foarte maltratați de unguri.

Donațiuni

Serviciul sanitar a fost autorizat să primească legatul d-lui colonel Văsescu, care constă din:

— Lei 100,000 numerar destinat punerii spitalului în condițiunile de a putea funcționa;

280.000 lei în titluri de 5 la sută cu cupoanele exigibile dela 15 Octombrie 1916 sau valoarea lor;

Proprietatea absolută și exclusivă a cinci hectare teren cultivabil dela moșia Urecheni, împreună cu casa arendășească de pe acea moșie, cu atenanțele ei, plus terenul care formează curtea și grădina acelei case rezervându-și d. Colonel Văsescu hambarele, precum și parte din grădină în întindere de 2 ha., 0585.

— Idem, donația d-lui Barbu Știrbey, evaluată la suma de lei 10.000 și care constă dintr'un imobil și un teren cu o suprafață de 1209 mp., 90 cmp. pe care acest imobil este construit. Imobilul donat se găsește situat în satul Buftea comuna Buftea-Bucoveni, județul Ilfov.

INFORMATII

Luni 19 cor. se va face, cu o deosebită ceremonie instalarea P. S. Sale Episcopul Nicolae Ivan în scaunul restauratei episcopii ortodoxe-române a Vadului, Feleacului și Clujului.

Consfințirea acestui eveniment istoric se va săvârși la biserica parohială din localitate.

*

Chestiunea avocaților din vechiul regat, cărora baroul din Cluj le-a refuzat înscrierea, a luat o întorsătură neașteptată.

Sesizat de reclamațiunea avocatului Rosin, prin care se spune, că baroul refuză executarea în chestiune, parchetul a început cercetările.

*

In legătură cu cazul N. Căciula, relevat de noi într'un număr trecut, ținem să adăugăm că parchetul și-a făcut la timp datoria, deoarece într'o ședință plenară a Comisiunei pentru judecata speculei, d-l procuror Santopol a cerut, și președintele a admis înlăturarea din comisie a d-lui Căciulă, numitul fiind acuzat de delapidare de bani publici.

*

Ministerul muncii a trimis o circulară inspectorilor din țară că pe baza art. 48 din legea contractelor de muncă, întreprinderile industriale să-și întocmească statute de reglementare a condițiunilor de muncă și salarizare a personalului.

Aceste statute de muncă vor fi aprobate, pe viitor, de către inspectorii regionali.

*

Biroul firmei de cereale „Kocs" din Arad a fost pradat în toiul zilei. Pe când cei 16 funcționari lucrau, au venit 10 individi cari au somat pe funcționari să ridice mâinele în sus. Pe urmă au luat din casă 260 mii lei și au plecat.

*

D-l Inginer Alexandru A. Șelbulescu a fost avansat director la direcția industriei și comerț, în locul d-lui Cezar Popescu avansat director general.

*

Numărul actual de reprezentanțe diplomatice, la noi în Țară, este de 23 față de 14 câte erau înainte de războiu.

*

Instalarea P. Sf. Sale Domnului Episcop Nicolae Ivan în Scaunul episcopesc al Clujului se va face la 19 Decemvre a. c., ziua Sf. Nicolae.

Prea Sfinția Sa se întoarce la Cluj Miercuri 14 Decemvre a. c

*

Sâmbătă a fost convocat din nou, sub președinția A. S. R. Principelui Carol, moștenitorul tronului, consiliul superior al armatei.

Afară de d-l general Rășcanu, ministru de războiu, au mai luat parte d-nii general Amza, secretarul general al ministerului de războiu, Artur Vaitoianu, Cristescu, Lupescu ș. a.

S'au discutat unele modificări ce trebuesc introduse în legile pentru înaintarea, organizarea și recrutarea din armată. In cursul acestei săptămâni se va da rezoluția definitivă a acestor legi, spre a fi prezentate Parlamentului.

*

Tratativele dintre uniunile patronilor tipografi din Ardeal și Banat, pentru încheiea contractului c lectiv de muncă, au reînceput azi, la Cluj.

Aceste tratative au fost suspendate până la numirea unei persoane, conform legii sindicatelor profesionale. Delegatul ministerului muncii este d-l M. Georgian, inspector general.

*

D. general Răscanu, ministru de războiu va prezenta Parlamentului următoarele proiecte de legi pentru reorganizarea armatei legea cadrelor recrutarii a corpului tehnic al armatei; a justiției militare; de înaintare a ofițerilor și legea pentru instituirea unui corp de control al armatei.

In ce privește corpul de control al armatei se spune că acel corp, se va compune în majoritate din persoane civile în afară de cadrele armatei.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

*

In ziua de 12, Marți la ora 6 Profesoara L. Mărcutiu va deschide un curs de dansuri naționale. moderne și de salon. Inscrieri dela etatea de 16 ani în sus. Inscrieri și informațiuni se dau dela ora 3—4 Strada Maiorescu 16. Cursul durează 2 luni, taxa 120 lei.

Primim din partea soc. studenților în agricultură o adresă prin care ține să se facă cunoscut că studenții nu au nici un amestec în conflictul isbucnit între direcțiune și corpul profesoral și că în toate acțiunile lor studenții au fost și sunt călăuziți numai de interesele superioare ale instituțiunei.

Luăm cu plăcere act de această declarațiune și am fi fericiți dacă d. director al „Academiei" s'ar lăsa călăuzit de interesele instituțiunei pe care o conduce.

*

Curs de croitorie, desemn industrial și tehnologia meseriașilor, de pelerie panto ari, și cizmari, să va începe în 15 Dec. va dura 3 luni seara dela 6—8 gratuit.

A se anunța în str. Mico No. 54.

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Luni, o frumoasă dramă de circ, în rolurile principale Rosa Valetti și Rudolf Rottinger: „Călătorii Vieții".

*

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va reprezenta Luni drama romantică creațiunea faboricei Star „La poala munților" în rolurile principale Ila Loth și Svetislav Petrovics.

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Luni, drama socială „In noaptea munții".

In restaurantul

„La Pisica Vânată"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

Răspândiți „Infrățirea"

Mișcare în magistratură

In magistratura din Ardeal s'a făcut următoarea mișcare:

D-l Al. Anceau, președinte de tribunal, a fost avansat consilier la Curtea de Apel din localitate.

D-l Octavian Zaharia, judecător cu gradul de consilier de Curte, judecător de instrucție la tribunalul din Sibiu, în același grad.

D-l Petre H. Lăzărescu, președinte de tribunal, transferat în aceiași calitate la Caransebeș.

D-l George Hărgot judecător cu gradul de președinte, mutat la tribunalul din Arad

D-nii Dim. Ștefănescu și Emil C. Ionescu judecători la tribunalul din Turda.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: Călătorii vieții
Marți: Amor și recunoștință
Mercuri: Amor și recunoștință
Joi: Amor și recunoștință
Vineri: Jurământul fals
Sâmbătă: Xa-Xa
Duminecă: Xa-Xa

CINEMA UNIVERSITAȚII

Luni: La poala munților
Marți La poala munților
Mercuri: La poala munților
Joi: Xa-Xa, Partea I.
Vineri: Xa-Xa, Partea II.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea III.
Duminecă: Xa-Xa, Partea IV.

CINEMA URANIA

Luni: In noaptea nunții
Marți: Xa-Xa, Partea I.
Mercuri: Xa-Xa, Partea II.
Joi: Xa-Xa, Partea III.
Vineri: Xa-Xa, Partea IV.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea V.
Duminecă: Farmecul Dancului

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467

S'a deschis Cafeneaua „Palace"

II-1309

CLUJ,
Str. Iuliu Maniu
(fosta Szentegyház-u)

1. Grăbiți și cumpărați biletele dela loteria „Asociațiunei". Tragerea dintâiu irevocabil la 31 Decembrie 1921. Cu douăzeci (20) Lei puteți câștiga 100,000 Lei. Biletele sunt de vânzare la toate băncile din toate centrele.

2. Domnii depositari ai loteriei „Asociațiunei" sunt rugați a comunica biroului central, Sibiu, strada Șaguna 6, până la 25 Decemvrie a. c. seriile și numerii biletelor vândute, trimițând totodată și costul lor. Biletele nevândute le vor reținea pentru desfacere în anul viitor.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Luni 12 Decembrie 1921

După o ştire din Washington toate Puterile interesate în chestiunea Pacificului au aprobat înlocuirea alianţei anglo-japoneze printr'o quadruplă alianţă din care să facă parte: Anglia, Statele-Unite, Japonia şi Franţa.

Înţelegerea s'a stabilit asupra următoarelor puncte: 1. Respectarea integrităţei posesiunilor actuale, cu zonele de influenţă respective. 2. În caz când interesele unei Puteri vor fi legate, de alianţă acea Putere nu va lua o atitudine înainte de a consulta pe ceilalţi membri ai Înţelegerei. 3. Când doi membri nu vor putea cădea de acord, ei vor recurge la arbitragiul celor rămaşi în afară de conflict. 4. Alianţa anglo-japoneză va înceta să existe de îndată ce schimbul de ratificari dintre cele patru puteri se va fi înfăptuit.

Acordul ratificat sub forma unui tratat a fost semnat de toţi seprezentanţii Puterilor respective.

Moratoriul cerut de Germania continuă se fie discutat cu multă aprindere de către cercurile aliate.

Franţa şi Belgia s'au declarat contra cererei germane. Guvernul britanic, mai binevoitor însă, crede că chestiunea amânarei plăţilor reparaţiunilor de războiu trebue să fie supusă deliberărilor Consiliului suprem.

La Washington se urmează tratative între delegaţii japonezi şi chinezi cu privire la interesele Japoniei în Mandciuria şi Shantung.

Până în prezent nu s'a putut ajunge la nici o soluţiune. Se spune că unii membri din delegaţia chineză s'ar fi retras dela conferinţă.

O cuvântare a M. S. Regelui

Cu prilejul investirii P. S. Sale episcopul Ivan

Prea Sfin ite Părinte Nicolae,

„Un sentiment de legitimă bucurie umple azi inima Mea cu noi încredinţe după vechile datine cârja episcopală a eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului, pe care eşti chemat să o conduci.

„În c'ipa aceasta solemnă pentru Prea Sfinţia Ta şi noui Tai eparhioţi, gândul nostru sboară înapoi la veacuri de mult trecute, dar mereu vii în amintirea neamului român, când Mare e Ştefan şi Petru Rareş îşi rânduiau episcopi pentru păstorirea sufletească a binecredincioşilor Romani, atârnători duhovniceşte de Mitropolia Moldovei şi Sucevei, care împrăştia lumina credinţei ortodoxe în părţile de miazănoapte ale Ardealului, întocmai cum făcea şi Mitropolia soră a Ungro-Vlahiei în părţile de miazăzi, pe timpul lui Neagoe-Basarab, a lui Mihai-Viteazul şi a altor Voevozi însufleţiţi de dragostea bisericii naţionale pentru Românii de pretudindeni.

„După epoca de glorie a acestor mari Voevozi, au sosit împrejurări din ce în ce mai grele şi Românii din acele părţi au rămas şi ei în bătaia tuturor valurilor şi a feluritelor persecuţii religioase ori naţionale, până la ivirea acelui providenţial arhipastor şi departe văzător patriot, Andrei Şaguna sub a cărui conducere Românii ortodoxi de pese munţi au început a-şi orândui episcopiile la cari aveau dreptul.

„Anul acesta am avut bucuria a lărgi opera nemuritorului Şaguna, întărind reînfiinţarea vechei episcopii dela Oradea-Mare, iar astăzi cu aceiaşi mulţumire întărim episcopia ortodoxă cu reşedinţa în Cluj ca urmaşe a vechei episcopii din Vad.

„Cu vie satisfacţie primesc asigurarea ce Ne dai că prin înfiinţarea acestor noua episcopii vom păşi cât mai grabnic spre acea unire organică a tuturor ramurilor bisericii noastre ortodoxe, una şi nedespărţită precum unul şi nedespărţit este Statul României întregite. Să nu uităm că mare e Şapuna a luptat mult pentru unirea bisericii ortodoxe a tuturor Românilor ortodoxi din întreaga fostă monarhie austro-ungară, din Ardeal şi Bucovina, Împiedecarea acestui înalt gând a fost numai ambiţia de mărire a episcopului bucovinean. Prin realizarea de acum a unificării bisericii ortodoxe în tot cuprinsul noului nostru Regat, ne vom face o sfântă datorie de iubire creştinească şi patriotică, şi în acelaş timp vom aduce cuvenitul prinos de recunoştinţă marilor noştri Voevozi, cari au purtat făclia ortodoxiei şi a binefacerilor creştineşti, nu numai peste munţi, ci şi în tot Orientul drept credincios".

Prea Sfinţite părinte Nicolea,

„Buna administrare pe care ai dovedit-o oriunde Ţi-a fost dat să lucrezi până acum pentru binele sfintei biserici, munca neobosită pentru răspândirea culturii sufleteşti, pe care ai desfăşurat-o o viaţă întreagă ne sunt o chezăşie, singură că noua episcopie va avea în Prea Sfinţia Ta un vrednic organizator, care va şti să clădească pe temelii sănătoase şi tradiţice acest nou aşezământ al creinţei strămoşeşti şi al culturei naţionale.

„Întorcându-Te acum pe scaunul Tău episcopal, Te aşteaptă o bogată, dar totde una grea activitate în timpuri de noastre de grele încercări morale. Propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, vei apropia cât mai mult pe eparhioţii Tăi de biserică; fiind drept şi iubitor apoapelui şi vei întări respectul legilor şi al autorităţii; dând dovadă de creştinească iubire către cei de alt neam şi altă credinţă, vei contribui şi Prea Sfinţia Ta la unirea sufletească a tuturor locuitorilor Romîniei, la care toţi, dar absolut toţi, fără deosebire trebue să tindem spre binele patriei.

„Mulţumindu-Ţi călduros pentru sentimentele de credinţă şi iubire pe care Ni le-ai mărturisit. Îţi urez din toată inima o lungă şi rodnică păstorire".

DE SĂRBĂTORI
SE CUMPĂRĂ
CU CELE MAI
CONVENABILE
PREŢURI

STOFE pentru DAME şi BĂRBAŢI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU"
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dtor JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL"
MOI şi SCROBITE.

CIORAPI pentru
Domni, Doamna şi Copii

PANTOFI
şi GHETE
pentru
DOMNI, DOAMNE
şi COPII.

La
„MISSIR"
Str. Memorandului
No. 11. (Unio)

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Cra 2 p. m

In jurul crizei de guvern

Criza de guvern a fost declarată Sâmbătă la ora 12. Generalul Averescu a fost primit în audienţă de Rege la ora 5 p. m. iar d. Take Ionescu la ora 7. După audienţă, seara la ora 10, ministrul de externe a avut o lungă întrevedere cu şeful guvernului la preşedenţia Consiliului. Aflmă însă că discuţiile care au avut loc n'au putut să ducă la o aplanare a conflictului, d. Take Ionescu arătându-şi încă odată intenţia d-sale de a demisiona.

D. Titulescu, care a asistat la convorbire, a declarat că odată cu d. Take Ionescu vor pleca din guvern şi alţi miniştri.

Duminecă la ora 9 dimineaţa, dd. Take Ionescu şi Mihail Antonescu şi-au înaintat demisiile scrise generalului Averescu, şi este foarte probabil că şi d. Titulescu se va solidariza cu colegii săi demisionaţi. In cursul zilei, Regele a luat cunoştinţă de cele două demisii.

Ziarele „Dimineaţa" şi „Epoca" publică amănunte din care rezultă că criza de guvern este acum un fapt oficial care nu mai poate fi tăgăduit de nimeni.

Demisiile miniştrilor democraţi vor aduce după ele, cel mai târziu până Marţi, retragerea întregului cabinet. Asupra viitorului guvern părerile sunt împărţite. Ziarul „Epoca" susţine un guvern format de d. Take Ionescu, care însă n'ar primi această sarcină decât dându-i-se asigurarea că parlamentul va fi dizolvat. Totuşi „Epoca" crede că d. Take Ionescu şi-ar putea creia o majoritate şi în sânul actualului parlament.

In realitate însă totul nu este decât o glumă, întru cât d. Take Ionescu nu poate alcătui un guvern durabil. Timpul încercărilor a trecut, şi criza nu poate fi rezolvată decât prin soluţii energice, adică prin dizolvarea parlamentului şi formarea unui guvern serios care să facă noui alegeri.

*

D. Grigoriţă Filipescu, într'o discuţie la Capşa, a pariat pe 10.000 de lei că până Marţi guvernul va fi demisionat.

In timp ce însă miniştrii se ceartă, iar generalul Averescu face eforturi desperate pentru a întârzia prăbuşirea, criza financiară s'a agravat în mod îngrijorător. Casieria generală a Statului e absolut goală, şi guvernul e silit să recurgă mereu la expediente pentru a putea face faţă plăţilor urgente.

*

In urma demisiilor produse, generalul Averescu a chemat telegrafic în Capitală pe d. Iancu Flondor.

In acelaş timp, s'au început tratative şi cu d. Alex. Marghiloman în vederea intrării acestuia în guvern.

Dar toate aceste încercări, departe de a putea aduce o soluţionare a crizei, nu fac decât să pună şi mai mult în evidenţă situaţia desperată a guvernului.

Ieri a avut loc în Capitală o mare întrunire organizată de partidul liberal. Pentru a provoca scandal, ţăraniştii au trimis în judeţ o circulară arătând că întrunirea este a lor.

Cu tot viscolul cumplit, mii de oameni din Bucureşti şi judeţ s'au adunat la Dacia pentru a asculta cuvântul fruntaşilor liberali.

La urmă s'a votat o moţiune prin are se semnalează amorala şi anarhica tovărăşie dintre averescani şi ţăraniştii şi se cere înlăturarea guvernului incapabil de azi şi dizolvarea parlamentului corupt.

*

Dl I. Petrovici, imitând ameninţările adresate Coroanei de generalul Averescu, a ordonat Consiliului technic să studieze cererile de concesiune a căderilor de apă, cu toate că regulamentul legei n'a fost sancţionat de Rege, ei găsindu-se încă la Palat. Prin acest act dl Petrovici sfidează Coroana, d-sa voind să aplice legea fără regulament pentru a înlesni afaceri necinstite înainte de a pleca de la putere.

*

Deputaţii din majoritate, sprijiniţi şi de ţăraniştii, au cerut trei şedinţe pe azi, pentru a putea încasa trei diurne.

*

China s'a retras de la Conferinţa dezarmărei de la Washington.

*

Fostul Mare Vizir Said paşa a fost asasinat la Roma.

*

Inainte de a se resolva criza, guvernul s'a grăbit să se pună în discuţia Camerei legea electorală cu scopul bine vădit de-a face ca pe viitor un guvern să nu mai poată obţine majorităţi, minorităţilor dându-li-se o representare cu totul disproporţională

Ţăraniştii dau legei tot sprijinul lor pentru a putea astfel să provoace dezordini şi să facă imposibilă acţiunea viitorului guvern.

Alegerea Patriarhului

Marele consiliu bisericesc din Constantinopol a ales pe fostul mitropolit al Atenei Mai tie Metanachi, Patriarh al Constantinopolului.

Mitropoliţii din teritoriile ocupate de greci n'au luat parte la vot.

Se crede că aceşti mitropoliţi vor cere anularea alegerei ca fiind în contrazicere cu spiritul legilor canonice.

Nu este exclus să se declare schisma între biserica greacă şi Patriarhia.

MARE NOUTATE!

Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.

Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLNAR pe care la preluat.

Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de raionul Magazinului de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori și pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu prețuri foarte eftine și cu rabat de 10%, 15%, 20% și 25% numai pentru a veni in ajutorul publicului și a dovedi că vinde mai eftin ca ori și cine.

En gros. **Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie.** En detail.

Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

„Schieb“ FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Reclama este sufletul comerțului

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea“ celui care va face 5 Abonamente

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societățel în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Mișcarea economică și financiară

Energia hidraulică sau cărbunele alb

Francezii au denumit și încă foarte nimerit puterea apei, de „cărbunele alb”.

Importanța economică uriașă, ce o are cărbunele în toate ramurile vieții noastre economice, e cunoscută de toți. Dar este cunoscut, că acest combustibil — în urma exploatării lui intensive — va trebui odată să se sfârșească. Unii geologi au și calculat deja timpul cât ne mai putem folosi de acest combustibil.

In Carpați de exemplu s'a calculat că în interval de o sută de ani va fi cu totul exploatat. Intr'alte regiuni poate va dura mai mult.

E necesar deci, ca lumea să se pregătească, ca atunci când acest combustibil nu va mai exista să aibă un înlocuitor.

In atingerea acestui scop, forța apei, numită cărbunele alb, va avea să joace un mare rol.

Forța apei, prefăcută în curent electric, va înlocui carbunele, petrolul și gazul, la iluminarea orașelor, satelor — la mânarea treburilor, fabricilor și chiar și la încălzitul locuințelor, etc.

La producerea curentului electric așa dară n'avem trebuință de cărbunele sau lemnul scump — pe care trebue să-l scoatem din pământ să-l transportăm la locurile de destinație — pe când curentul electric îl conducem pe sârmă acolo unde dorim cu mult mai eftin și mai ușor, ca de ex., aburl, apa sau aerul încălzit.

Tot așa și din punctul de vedere sanitar și al siguranței e mult superior întrebuințării cărbunelui și celorlalte combustibile.

Și până când scoaterea din pământ a combustibilelor și transportarea lor costă bani și timp, până atunci, puterea apei ne stă la dispoziție gratuit în permanență.

Și cu cât sunt mai simple și mai ușoare mașinile electrice și motoarele electrice, decât mașinile cu aburi?

Cu ajutorul mașinilor puse în mișcare de curentul electric putem îndeplini aproape toate lucrurile noastre industriale.

De aceea Țările bogate în căderi de apă între care se găsește și țara noastră sunt predestinate să devină cele mai prospere Țări, dacă bine înțeles, Statul respectiv nu-și va vinde aceste bogății intereselor streine.

De aceea e de un interes primordial, ca și Statul nostru să caută ca această forță să fie exploatată de capitalul nostru intern, în care statul să fie cointeresat — și să se abțină cât mai mult posibil dela concesionarea ei streinilor — cari le râvnesc nu că ei ar dori prosperarea Țării noastre, ci pentru îmbogățirea lor proprie.

Citiți în Pag. 8-a

Germaniei i-s'a acordat un împrumut

Berlin, 9 Dec.

Banca Rotschild din Londra a acordat guvernului german un împrumut de 25 milioane lire sterlinge. Dintre acestea 6 milioane jumătate vor servi la acoperirea sumei care lipsește pentru plata reparațiunilor dela 15 Ianuarie. Restul de 18 milioane și jumătate va forma o rezervă spre a se evita noile emisiuni cu prilejul ratei dela 15 Februarie.

Impozitul pe cheltuelile somptuare

Se precizează că impozitul pe lux propriu zis și anume cel datorat pentru locuințe cu un număr de camere mai mare decât cel prevăzut de lege, impozitul pe servitori, automobile, motociclete, trăsuri și arme este datorat pe 7 luni pentru contribuabilii imposabili în luna Septembrie și pe 6 luni pentru cei imposabili cu începere dela 1 Octombrie înainte.

Impositul este deci datorat pentru prima categorie pe intervalul dela 1 Septembrie 1921 până la 31 Martie 1922 și pentru cea de a doua categorie pe intervalul dela 1 Octombrie 1921 până la 31 Martie 1922.

Incendiu la fabrica de spirt Barochi

Ni se comunică din Gilău că în noaptea de 6 spre 7 cor. pe la ora 1 s'a aprins fabrica de spirt a comunelui Barochi.

Incendiul s'a întins repede și a distrus clădirea instalatorului de spirt.

A fost localizat prin intervenția pompierilor din Gilău.

Se presupune că incendiul se datoreste negligenței macanicului. Cercetările continuă.

Cetiți „Infratirea“

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PERFECTĂ dactilograf cunoaște limba Română și Maghiar caută post. Adresa la ziar „Dactilograf" 1316

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,

Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

No. 35355—III. 1921.

Anunț de licitațiune

Se scoate la licitațiune publică confecționarea alor 38 de mantale din piele de oaie cu blană și 38 perechi de cisme de iarnă pentru gardienii dela închisorile din Ardeal, cari sunt în serviciu de noapte.

Condițiunile se pot vedea la Directoratul General al Justiției Cluj (Palatul Justiției etaj II. camera 109).

Ofertele scrise și sigilate se vor înainta la acest loc până în 20 Decemvrie 1921 ora 12 din zi.

Ofertanții vor depozita la cassiera acestui Directorat General până în ziua menționată o garanță de 2000 Lei în numărar.

Adjudecățiunea se va face în 21 Decemvrie a. c. ora 11 din zi.

Cluj, la 7 Decemvrie 1921.

1311 Director General: Dr. COSMA.

Depozitul Central:
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kőmálaija No. 25. Telefon 201. 1290

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Márton fy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajoase
Salonul de modă alui
Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13 1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"
LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 22 Decemb. st. n. direct **New-York**

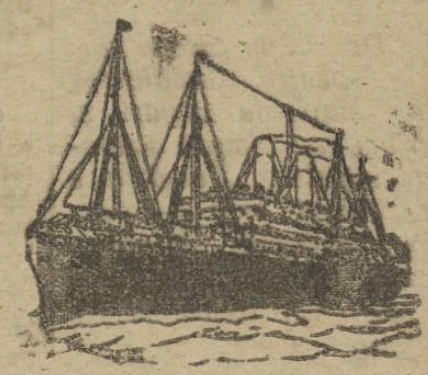

Durata voiajului 16—18 zile.
După „King Alexander" urmează a pleca următoarele vapoare:
„Themistocles"
„Megali Hellas"
și „Constantinoples"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.
Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 23.

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu orice-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și lichеruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 134. 2007

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Caiete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de pliuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obișnuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE.
p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mărirl fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emalt în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara Intine tot ce se înrudește cu aceasta branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68
Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob
Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7
TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

25% REDUCERE
Pneumaticele MICHELIN „CABLÉ"
la
„AUTO-MECANICA"
Cluj Strada Regina Maria No. 10 Cluj.
REPREZENTANȚA GENERALĂ A **S. R. A. și LEONIDA & Co.** UNITE
BUCUREȘTI.

Ştiri economice

Banca Naţională a acceptat să plătească ordonanţele emise de ministerul finanţelor minelor cari au furnizat cărbuni căilor ferate.

La Paris au început lucrările pentru restituirea căilor luaţi de ungari şi austriaci pe timpul ocupaţiunii inamice. România e reprezentată prin d-l profesor universitar Neculcea.

Până la 1 Ianuarie toţi caii luaţi vor trebui să fie restituiţi.

Cele 937 vagoane româneşti descoperite ce au fost găsite în Germania, deîndată după repararea lor vor fi trimise în Ţară.

Comercianţii de hârtie pentru ţigarete sau tuburi streine sau indigene dar neprovenite din fabricele regiei, sunt liberi să vânză produsele lor, cu obligaţiunea ca la 1 Ianuarie şi 1 Februarie 1922 să facă câte o declaraţiune la care să arate cantităţile ce le-au mai rămas nevândute la acele date.

Camera deputaţilor din Praga a ratificat în prima lectură tratatul comercial încheiat la 23 Aprilie între Cehoslovacia şi România.

Ca să se evite abuzurile ce se fac cu taxa de timbru proporţională de 1 la sută la vânzările şi revânzările de cereale, direcţia vămilor a comunicat punctelor vamale că această taxă trebue plătită de oricâte ori se efectuiază o vânzare a aceloraşi cantităţi, chiar când această cantitate trece în proprietatea unei case străine de import.

Nevoile economice ale Ardealului

Parlamentarii ardeleni au avut de curând o consfătuire.

S'au discutat şi nevoile economice ale Ardealului cari apoi au fost trecute într'un memoriu pentru a fi înaintat d-lui prim-ministru.

1) Nemulţumiri contra sistemului actual vamal care nu corespunde situaţiei din Ardeal.

2) Proasta situaţie a căilor ferate. In această privinţă mtmoriul face unele aprecieri caracteristice pentru lipsa de ordine care domneşte la această instituţie. Nu este lipsă de vagoane — de care se plânge C. F. R. — ci proasta lor manipulare, făcând prin aceasta o repartizare nejustă a vagoanelor pentru Ardeal.

Se mai cere o grabnică reorganizare a serviciilor din ţinutul nostru introducându-se elemente capabile din Ardeal.

Memoriul cere încetarea cu militarizarea căilor ferate.

„E timpul să se intre în ordine naturală a lucrurilor, dându-se această instituţiune elementelor proprii, specialiste în materie" — încheie acest memoriu.

Tarifele cfr. nu se majorează

Din loc autorizat putem anunţa că ştirea privitoare la o apropiată urcare a tarifelor de mărfuri şi călători dela C. F. R. este inexactă. Nu vor fi sporite nici un fel de tarife atâta vreme cât direcţiunea drumului de fier nu va fi căcut o nouă clasificare a mărfurilor, — lucrare care cere timp, şi mai cu seamă personal specialist.

Citiţi „Infrăţirea"

Inventarierea imobilelor din Ardeal

Valoarea: 13 miliarde cor. aur

Comisiunea română însărcinată să inventarieze bunurile imobile din Transilvania care au aparţinut fostului stat austro-ungar şi pentru care Statul român este obligat, conform tratatului, să acorde compensaţii, se urcă la suma de un miliard 84 de milioane după preţurile dinainte de războiu.

Se ştie că acelaşi imobile au fost evaluate de comisiunea austriacă la suma de 33 de miliarde coroane aur, însă după preţurile de azi.

Consolidarea bonurilor de tezaur

Ministerul finanţelor anunţă:

„Guvernul român a hotărât să propue, conform unui plan ce va comunica ulterior purtătorilor, consolidarea bonurilor sale de tezaur, liberate în monezi străine şi deţinute de public în diverse ţări.

In consecinţă, purtătorii ziselor bonuri sunt rugaţi a face cunoscut în termen de o lună dela 10 Decembrie 1921 numele lor, pronumele, domiciliul, quantumul creanţei, moneda în care e liberată, scadenţa, locul de plată, dobânzile percepute sau ce mai sunt de primit, motivul juridic sau originea posesiunii, autoritatea care a emis bonul, etc., precum şi toate informaţiile ce vor judeca utile.

Declaraţiunile vor fi primite:

In România, la BANCA NAŢIONALA A ROMANIEI;

In Franţa, Belgia, Olanda şi Elveţia la BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS sau sucursalele ei.

In Italia la BANCA COMERCIALA ITALIANA sau sucursalele ei.

In Anglia la BANK OF ROUMANIA".

Moratoriul

D. Argetoianu a depus pe biroul Camerei următorul proect de lege, cerând urgenţa:

„In obligaţiunile comerciale judecătorul poate acorda termen de graţie.

Termenele de graţie se pot cere fiepe cale de apărare, fie pe cale de contestaţie la executare sau la măsurile asigurătoare. Judecătorul acordând termene de graţiere, obligă pe debitor să depună o garanţie în bilete de bancă, efecte, sau într'un act de fidejusiune după aprecierea judecătorului".

O nouă convenţie cu Cehoslovacia

După tratative de câteva zile, urmate între direcţiunea căilor noastre ferate şi un delegat special al guvernului cehoslovac, s'a semnat eri o nouă convenţiune privitoare la stabilirea unui tarif direct de călători între România şi Cehoslovacia. Acest tarif va intra în vigoare cel mai târziu la 1 Februarie cor. şi pe baza lui se vor putea emite în viitor bilete de călătorie, directe, între staţiunile cele mai de seamă ale ambelor Ţări cărtându-se de asemeni direct şi bagajele.

Imediat ce noua convenţiune va fi pusă în aplicare, se va încheia o altă convenţiune şi pentru tariful direct de mărfuri.

Medicamentul

7—15 sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

Vama Oradea Mare

Vama Oradia-Mare pe luna Noembrie a încasat lei 4.954.038 repartizat astfel:

3.980.486,33 lei taxe de import şi 973.552,30 lei, taxe de export.

S'au importat în luna Noembrie piei brute, talpă, stofe, vase de porţelan, maşini, hârtie, vagonete pentru industria forestieră, zahăr, articole de farmacie şi medicamente din Austria şi Germania.

— S'au exportat rămăşiţe de lână, 7 vagoane de ouă şi 14 vagoane de petrol pentru Budapesta.

In prezent se exportă mari cantităţi de lemne, scânduri, ouă şi petrol prin vama Episcopia Biborului.

In jurul unor zecimi

Camerele de Comerţ ce înfiinţarea lor

Prin noua lege a impozitelor, ce urmează a intra în aplicare, s'au desfiinţat zecimile asupra patentelor, licenţelor şi beneficiilor industriale, cari formau veniturile Camerelor de Comerţ şi Industrie din ţară.

Aşa dar, Camerile de Comerţ şi industrie cari nu au venituri proprii sunt ameninţate a rămâne fără nici o sursă de venituri.

Faţă de această situaţiune, secretarii Camerelor de Comerţ şi industrie din Transilvania şi Bucovina, împreună cu delegaţii secretarilor din vechiul regat, s'au întrunit Joi la Palatul Camerei de Comerţ din Bucureşti, spre a discuta şi aviza asupra măsurilor ce trebue luate.

A asistat din partea Ministerului industriei şi comerţului d-nii Ştef. Chicoş, director general, şi Tăut, inspector comercial.

Pentru Domnii Comercianţi!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrăţirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reţinea loc în gazetă.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 398 **Opt Pagini** 1 LEU **Opt Pagini** Joi 15 Decemvrie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI COMITET Director: D. TOMESCU Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj

Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

Situația politică

Criza de guvern spre soluționare

Motivele demisiei d-lui Take Ionescu. — Eforturile guvernului de a se menține. — Regele împotriva remanierii. — Ura averescanilor împotriva d-lui Take Ionescu. — D. Iuliu Maniu tratează cu toată lumea. — Schimbarea de atitudine a țărăniștilor. — Demisia guvernului.

Ca motive la demisiei sale, d. Take Ionescu a prezentat următoarele fapte: situația financiară dezastruoasă, conflictul dintre Coroană și guvern și încheierea pactului cu țărăniștii în frunte cărora se găsește d. C. Stere.

*

Primind demisiile scrise ale d-lor Take Ionescu și Mișu Antonescu, generalul Averescu a convocat consiliul de miniștri la care au fost invitați și președinții corpurilor legiuitoare, dd. Coandă și Duiliu Zamfirescu. A asistat și d. N. Titulescu. Consiliul, examinând mijloacele prin care guvernul s'ar putea menține la putere, a dat trei soluții: remanierea cu elemente averescane, completarea cu elemente din alte partide sau demisia și alcătuirea unui guvern prezidat de d. Coandă.

*

Ieri dimineață, generalul Averescu s'a prezentat în audiență la palat și a cerut Regelui completarea cabinetului, luându-și obligația ca după aceia să demisioneze. Aceasta pentru a nu se spune că d. Take Ionescu, prin demisia sa, a contribuit la răsturnarea guvernului.

Regele a refuzat să-și dea consimțimântul pentru completarea cabinetului, încât generalul Averescu este de fapt căzut dela putere.

Ieri la ora 12, d. Argetoianu a fost în audiență la Rege, și, făcând aceiași cerere, a fost de asemenea refuzat.

*

Generalul Coandă a fost chemat la palat pentru a fi consultat.

*

In acest timp, în tabăra tachistă se fac încercări nenumărate pentru formarea unui guvern Take Ionescu bazat pe majoritatea pe care ar putea să i-o asigure sprijinul d-lui Iorga și al ardelenilor.

O întrevedere a și avut loc, în casa d-lui Iorga, între dd. Maniu și Take Ionescu. Făcându-i-se propunerea, d. Maniu a făgăduit sprijinul partidului național cerând 4 portofolii efective și ministerul Ardealului.

Cu toate acestea, ideia unui guvern Take Ionescu a căzut din cauza că ardelenii din majoritate, prin glasul d-lui Octavian Goga, au declarat că nu vor sprijini orice formație cu d. Take Ionescu, ceia ce înseamnă că d. Goga nu admite un guvern din care ar face parte și partidul național.

*

Ieri, pe ulcarele Camerei, deputatul Ioanitescu din majoritate își exprima nemulțumirea contra generalului Averescu pentru că acesta n'a înțeles să demisioneze pe chestia conflictului cu Coroana, și s'a lăsat să fie răsturnat acum de d. Take Ionescu.

Ura averescanilor împotriva d-lui Take Ionescu se manifestă fățiș, cu toate încercările d-lui Grigură Filipescu de-a schimba atmosfera.

*

Felicitat că va fi numit ministru de justiție, d. Grozea a răspuns: „Azi nu primesc felicitări; mâine însă voi primi condoleanțe".

*

D. Iuliu Maniu tratează cu toate grupările și cu toate partidele și e gata să răspundă la toate propunerile și la toate combinațiile. După ce-a tratat cu d. Take Ionescu, d. Maniu a avut ieri la ora 6 o întrevedere și cu d. Argetoianu dela care a căutat să obțină pentru partidul național patru ministere într'un guvern care ar fi să se formeze sub președinția d-lui Matei Cantacuzino sau a d-lui Iancu Flodor.

*

Văzând căderea inevitabilă a guvernului, țărăniștii au hotărât să înceapă astăzi o opoziție mai activă pentru a șterge impresii detestabilă produsă de atitudinea lor de până acum. Dar e prea târziu pentru a se mai putea curăța de noroiul guvernamental în care s'au lăsat târâți.

*

După ce a refuzat complet-area cabinetului, Rege a refuzat și soluția propusă a unui guvern interimar. In urma acestui refuz, generalul Averescu a hotărât să-și prezinte demisia azi la ora 11 dimineața.

„Ce e val, ca valul trece" . . .

Se împlinesc trei ani de stăpânire românească.

S'a întâmplat această minune, mai sfântă decât toate minunile: să vedem cu ochii noștri „ivirea neamului românesc?

Adevăr, adevăr grăesc vouă, că această minune s'a întâmplat!!

Priviți în jur, aplecați-vă urechia și ascultați pulsațiunea inimii celor mulți, și veți înțelege că neamul românesc e pe drumul de a se afirma și a-și reclama recunoașterea.

E într'adevăr o minune!

Oameni nesăturați, imbecili și irresponsabili, au tăbărât la mal și au încercat să vestească lumii în numele neamului românesc ivirea putregaiului, a mârșăviei și a desfrâului. Marea a rămas liniștită. Prin fluxul și refluxul ei, sporea numai numărul scăturilor, pe cari le arunca la țărm. Și azi, e liniștită marea, căci e curată de scături.

Sufletul virgin al poporului românesc a'eliminat dela sine tot ce i-ar fi putut fi dăunător, și astăzi își așteaptă numai pe cârmaciul încercat, care să conducă nava românismului pe acest luciu întins cu încredințare și cu credință.

Efectele acestei dispoziții generale se pot observa deja chiar în taberele cari înainte ne luau orice nădejde.

Închipuiți-vă numai Români al Românieî Mari, că până și partidele de vrajbă și de ură își cântă mâna reciproc pentru a asculta, pentru a se supune acestei dispoziții generale!

Ivirea neamului românesc e în curs! Se împlinește minunea cea mare, mai sfântă decât toate minunile — vorba d-lui Iorga — „ivirea neamului românesc". Procesul lăuntric, moralul, care stă la temelia ființei noastre, predestinația — dacă vreți — ne va scoate din impasul zilelor de azi, și ca mâne, vom putea zice cu Eminescu, privind cu milă la trecut: „Ce e val, ca valul trece".

A. C.

Evenimentele zilei

Plebiscitul din Sopron

Plebiscitul din Sopron, va avea loc la 13 Decembrie. Contingentul trupelor aliate, trimis din Italia superioară de a asigura ordinea în regiunea plebiscitară este așteptat acolo astăzi. Consiliul ambasadorilor a făcut responsabil guvernul austriac și ungar pentru incidentele frontierei în cursul plebiscitului.

Delimitarea finală încă pendinte, a frontierei între Cehoslovacia și Ungaria a fost făcută de comisiunea de frontieră care a primit instrucțiuni din partea consiliului ambasadorilor de a înlocui liniile de demarcațiune provizorie. In același timp cele două guverne au înființat un comitet de investigațiune sub președinția aliaților, spre a cerceta incidentele care ar surveni.

Descoperirile de armament în Germania

In Germania s'a găsit un depozit de tunuri suficient pentru 28 de divizii. — Muncitorii germani și înarmările ascunse ale Germaniei militariste. — Subsolul Germaniei un imens depozit de armament.

In momentul când zarele germane anunțau că guvernul Reichului meditează asupra unui răspuns decisiv și documentat, la discursul d-lui Briand, asupra relei voințe a Germaniei pentru a dezarma, în momentul când presa engleză — și în special presa în legătură cu Lloyd George — învinuește pe francezi că sunt imperialiști și că vor cu orice chip să sugrume pe Germani, în sfârșit tocmai în momentul când lordul Curzon acuză — în ultimul discurs ținut la Camera Comunelor — Franța, că practică o politică pur personală, comisiunea de control interaliată dela Berlin, a făcut o descoperire senzațională, care nu va putea suporta vre-o comparație cu platonicele note și răspunsuri.

ARSENALUL DELA HEIDENAU

In mod cu totul accidental comisiunea de control din Berlin a descoperit un depozit ascuns de 343 tuburi de obuziere de 105 mm. la Heidenau (Saxonia).

Acest depozit constitue armamentul a 28 de divizii.

Descoperirea aceasta a fost comunicată generalului Nollet, șeful comisiunei de control interaliată tocmai când vizita sucursalele din Germania ale uzinelor „Deutsche Werke" și care se găsea în acel moment la uzina din Erfurth.

Generalul Nollet, a profitat de ocazia ce i se prezenta pentru a pune în curent pe muncitorii cu cari se întreținea de înarmările Germaniei. Muncitorii au înaintat imediat un protest către guvern prin care arătau, că cu câteva zile mai înainte se descoperiseră deja alte 150 de tuburi de acelas calibru, însă cari nu erau prevăzute cu culasele si mecanismul lor, pe când cele 343 de tuburi, sunt gata pentru a fi montate pe afeturile lor.

CUM S'A FACUT DESCOPERIREA?

In fiecare uzină metalurgică, funcționează o comisie de ofițeri interaliați, însărcinați cu controlul fabricei.

La uzinele din Heidenau, ofițerii au remarcat indicii foarte suspecte. In fundul unei subterane se găsea un zid mare în cărămidă. Când au întrebat pe Directorul fabricei ce se ascundea în spatele zidului, acesta a asigurat comisia că nu se afla nimic.

Ofițerii au rămas însă sceptici. Revenind peste câteva zile văzură cu surprindere că vechiul zid luase un aspect cu totul nou și proaspăt cu toate că era murdărit în mod artificial și impodobit cu pânze de păianjen. Tencuiala zidului care ținea cărămizile, erea atât de proaspătă încât degetul se înfunda între cărămizi foarte ușor.

Directorul uzinei, încercă din nou să explice această curiozi-meteorologice; însă, încolțit de comisie și dându-și seama de greaua responsabilitate ce apăsa asupra lui, a sfârșit, prin a mărturisi, că din ascunzătoarea ce o avea, s'a transportat în altă parte un considerabil material.

Astfel comisiunea putu să descopere cele 343 de tuburi de obuziere.

TRANSFORMARILE UZINELOR GERMANE

Dacă la aceste noui tuburi de tunuri se va adăoga cele 150 de tuburi găsite zilele trecute ajungem la rotunda cifră de 493 de tunuri de calibru mare. Gândindu-ne că această descoperire s'a făcut din întâmplare și că ar fi imposibil de cercetat toate subteranele din Germania, vom da oarecum dreptate neîncrederei ce domnește în Franța.

Acțiunea generalului Nollet, care a făcut cunoscut muncitorilor descoperirea de mai sus, a fost fericită. Aceasta le vor demonstra cât de tendențioasă și de perfidă este campania condusă de cercurile militariste, pentru a-i atâța contra Franței.

Cât despre transformările cari s'au impus în uzinele germane, s'a constatat că nu s'a făcut decât oarecari modificări referitoare unor mici ateliere de specialități, și cari dă ocazie statului să se scape de vre-o 5000 de lucrători.

Statul francez și-a dat socoteală că executarea tratatului dela Versailles nu va fi posibilă decât dacă pe viitor va lucra cu muncitorii germani. Pe de altă parte lucrătorii germani s'au convins că executarea tratatului nu va leza întru nimic, nevoile și soarta lor, cu toate că cercurile militariste fac mari presiuni pentru a le demonstra contrariul.

Ultima descoperire ce s'a făcut la Heidenau, a avut darul să provoace un reviriment fericit printre lucrătorii germani.

De-acum lucrătorii germani își dau socoteală de menirea lor și recunosc că măsurile luate de comisiunea de control din Berlin, sunt pe deplin justificate prin prezența celor 500 de tunuri.

Pe de altă parte, se crede că Statul Francez va lua măsuri mai energice contra tăinuitorilor și fabricanților de material pentru război.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Congresul F. I. A. L. S.

Federation In ernationale des Arts. des Lettres et des Sciences din Paris, îşi va ţine la Bruxelles dela 15—17 Decembrie con resul care va preciza definitiv programul şi prin care va păşi spre reali area efecti ă ale celor 15 principii ale sale. Secretarul ei neobosit e d-l Banville d'Hostel.

F. I. A. L. S. e o uniune a intelectualilor, bazată în primul rând pe solidaritat profesională — tinzând să elibere ze pe „luptătorii Spiritu ui" de silnicia materială. Pe lângă inaltele tendinţe pacifiste şi internaţionaliste, F. I A. L. S. stărue a upra c estiunilor practice, prin ce e trei secţiuni ale sale: a artelor, literilor şi ştiinţe or — prin pregătirea unei Case a artiştilor şi prin aplicarea unor n rme inte - naţionale în raporturile dintre intelect ali cu editori şi marele public.

In congresul ce are loc peste câ eva zile, se va ce ceta c s- tiunea unificării drepturi or de autor şi a al or dr pturi asemănatoare, după un plan in ernaţio al, — precum şi chestiunea stabilirii, în benef ciul colectivităţii muncitorilor intelectuali, a unui drept universal recunoscut asupra vanzării antichităţi or şi a o erilor de artă, precum şi asupra că ţilor văzute în domeniul public.

Deşi e deasupra oricărei acţiuni politice, F. I. A. L. S. numără pr n re m mbri săi personalităţi din toate ţările din lume, faţă de caracterul ei general care e econo ic şi cu tural totodată, ea e un fel de asociaţie li eră, deasupra s ate or, ce reuneş e pe intelectua i într'o acţiune potrivită cu situaţia socia -po itic actuală. Sub a spicille lui F. I. A. L. S. s'au format în Franţa diverse sindicate de inte ect ali, cum sunt: Sindicatul ar e or p astice, Sindicatul aut rilor dramatici, Sindicatul gravorilor, Sindicatul profesiona al scriitorilor etc.

In România, d-l Eugen Relgis e de egatul general a lui F. I. A. L. S. Au aderat până acum peste o s tă de scritori, ar işti, profesori, ingineri, stu enţi etc. Vom publica curând, programul şi cele 15 principii ale lui F. I. A. L. S.

Lipsa de studenţi români la Universitatea din Roma

Roma, 8 Dec.

Inainte de a spune din ce cauză Universitatea din Roma nu a m i fi ce cetată de studenţi români, ţin să remarc că la examenele de doctorat din ultima sesiune au r u it printre cei dintâi d-nii I. Angele cu asistent la Universitatea din Bucureşti; Iuliu Cristian, avocat e an, şi macedo-românul Atanasie Şanzie.

*

E ştiut aici, că studenţimea noastră, venită să se ad pe de la cultura italiană s'a re evat totdeauna prin muncă şi inteligenţă.

In urmă însă, mare a fost uimirea d-lui rect r al Universităţii, profesor Scaduto, şi a întregului corp didactic universitar, că printre noii înscrişi străinii nu figurează nici un român.

Pe când alte State susţin pe cheltuiala lor internate şi institute unde tinerimea stud oasă găseşte adăpost, îngri ire şi înlesniri culturale mai ales, guvernul Statului nostru, nu numai că e nu spri init studenţii veniţi la Roma — leagănul n a mului nostru — de care ne lea ă şi interese comune şi ndeosebi jertfele închinate unui ideal suprem — întregirea naţională, — dar acelaşi guvern a dat dovada celei mai vinovate nepăsări.

Ziarul local „Tribuna" — unul din organele de frunte italiene — a dat ideia ca guvernul italian să accorde studenţilor români schimbul valutar pe care cel român l-a refuzat chiar în urma stăruitoarei intervenţiuni făcute.

Din nefericire însă, ideia generoasă şi cu adevărat frăţească nu s'a putut împlini, pentru că studenţii, noştri deziluzionaţi, descuraiaţi prin însă şi dureroasa experienţă ce au avut-o din partea guvernul i român dela începutul aşeză ii lor în Italia, n'au m i aşteptat. Ei au plecat ducând cu ei amărăciunea tr ită tocmai în vre ea când suf etul lor era plin de nădejdi şi năzuinţe, când aspirau să contribue la conso idarea raporturilor între ti eretul intelectual român şi cel italian.

Dacă le aţiunea noastră la Roma ar fi manifestat măcar solicitudinea aceea care stimulează speranţa şi optimismul juvenil, desigur că studenţii noştri nu s'ar fi hotărât să părăsească aşa degrabă oraşul culturii şi artei clasice.

Aceasta e pricina lipsei de studenţi în Capitala sorei noastre scumpe: Italia.

C. A.

Cărţi şi reviste

A apărut:

La centenarul morţii lui Petru Maior, cuvântări c memorative rostite în Aula Univer ităţii din Clu, a 2/15 Februarie 19 1 de *Alex Lapedatu, Ioan Lupaş şi Sextil Puşcariu*.

*

Nepoţii Roademultules i, carte pentru copii (cartonată), de Floran Cristescu preţul lei 9. (Cartea Românească).

*

„Cauzele deprecierii valutei şi mijloacele de îndreptare" de d-l I. Zaharia membru corespondent al Camerei de comerţ din Cluj.

E o broşură de 38 paginii şi cuprinde două capitole: primul o rezumativă şi succintă analiză a chestiunii şi al doilie, mijloacele de îndreptare.

Intre acestea din urmă este şi de ideratul — de-alt mintr li nu tocmai nou — ca titula ii ministerelor de industrie, comerţ şi finanţe să fie specialişti.

Scrisoare din Oradea-Mare

Postul de director al bibliotecii oraşului. — Viaţa artistică şi culturală.

In presa maghiară loca'ă se agită mult chestia postului de director al bibliotecii oraşului. Fireşte că gazetele maghiare fac propagandă în interesul directorului substitut. I an Bodnar, fost învă ător Azi că suntem în România-m re e o chestie de demnitate na ionaă ca în fruntea unor asemenea instituţiuni să fie numiţi numai români.

Ce ar însemna numirea D-lui Bodnar? In primul râ d, că între noi, Români, nu s'ar găsi un om capabil şi vrednic să ocupe un post de frunte cultural, în al doilea rând ar însemna lipsa totală de conştiinţă naţională, ba ar i o dovadă că suntem incapabili de a-ne imp ne voinţa, când e vorba de a nu ceda stăpânitorilo de i ri, cari cu orice preţ stăruesc încă să-şi men ină, situaţia pri ilegi tă, să monopolizeze mai departe şi funcţiunile publice de conducere şi comerţul şi industria.

Săptămâna trecută comisia bibliotecii oraşului a propus pe D-l Dr Virgil Pop profesor, contra cărei propuneri se manifestă o mişcare în sânul populaţiei maghiare cu sc pul de a împedica numirea unui român în fruntea bibliotecii. Ziarul „Nagyvárad", de pildă scrie că pe impune şi numirea unui bibliotecar auxiliar, care să ştie şi româneşte. Ziarul „Nagyvárad" se gândeşte probabil la vre-un evreu care ştiind ceva româneşte să fie reprezentantul culturei române.

Cetăţenii maghiari din Orade vor să fie elementul predominant şi astfel îngreuiază mult pe orice căi orice acţiune cu caracter românesc. Intre a tele cerca locuinţele, camerele obl'ate să nu fie rechiziţionate, ca bogătaşii evrei şi maghiari să se resfeţe în locuinţe cu 7—10 camere şi ca a tfel românii să nu găsească nici măcar un cuşcuş cât de modest.

*

Trupa de operetă din Bucureşti îşi continuă reprezentaţiile în teatrul orăşănesc.

Joi seara, 8 Decembrie s'a r prezentat opereta „Baronesa Lili", iar Vineri „S l la", înaintea unor săli arhiplîne.

Jocul de scenă al interpreţilor bucureşteni a plăcut mult publicului, aplaudându-i călduros. Personalul bine condus al corului, orchestra dirigată de d-l cl m au contribuit în mare măsură la reuşita deplină a reprezentaţiilor.

*

Vineri, 9 Decembrie s'a ţinut adunarea generală a societăţii culturale „Cele Trei Crişuri", în sala de şedinţe a o aşului prezidând d-l dr. Aurel Lazar.

Au fost de faţă între alţii d-nii col. Bacalo lu Al. Ştefan Mărcuş, St n scu etc.

A fost ales pre edinte P. S. Sa episcopul Cior gariu de vicepre e inţi d-nii col Baca oglu, dr. N. Zigre, dr. Lazăr.

*

La şezătoarea artistică-literară „Cele Trei Crişuri", de lota trecută, d-l prof, univ. P. Nesculescu a ţinut o conferinţă despre „Naţionalitatea americană", arătând cum o naţionalitate mare prin puterea ei ştie să asimileze pe neobservate naţionalităţile conlocuitoare.

După conferinţă d-l M. Sereanu a declamat fiind viu bisat.

Coresp.

ECOURI

Un general rus cizmar la Viena

Fostul general rus Agabaiev a depus cu succes, în faţa unei comisiuni la corporaţia cismarilor din Viena, examenul de meşter-cismar. După revoluţiunea din Rusia, el îşi câştiga pâinea cu cismăria. Venind bolşevicii la putere, generalul fu silit să se refugieze la Viena, unde continuă să cârpească la ghete, ca să poată trăi. Acum are de gînd să facă demersurile de nevoe, ca să se stabilească ca meşter cismar în capitala Austriei.

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

„Este imposibil"

Iată două vorbe care pot clasa pe un om, pe un şef. O coloană izolată şi istovită, din rămăşiţele marei armate a lui Napoleon venea încet spre Krasnoe, în retragerea dela Moscova. Treizeci de escadroane inomice o înconjurară, iar şeful ei fu atât de paralizat de acest atac, încât nu luă nici o măsură de apărare.

Mântuirea veni atunci dela un ofiţer rănit, necunoscut de soldaţi şi pe care o întâmplare îl adusese acolea. „Cu o voce indignată, zice vicontele de Segur, el luă comanda acestor oameni. Iar ei îl ascultară; îl ascultă chiar şeful lor. In faţa pericolului iminent, distanţele conventionale dispărură. Omul cu adevărat superior apărând, el servi ca steag de adunare a mulţimei, care se grupă în jurul lui; iar acenta putu vedea atunci cum însuşi generalul şef amuţit, aiurit, se pierdea în masa soldaţilor şi primi cu docilitate impulziunea dată de el, cum el recunoscu tacit superioritatea lui. Este drept că după victorie generalul a contestat această superioritate, dar el n'a căutat, cel puţin, cum se întâmplă adesea, să se răzbune.

Ofiţerul rănit era „Exelmans".

Tot din Campania din Rusia, a lui Segur, mai dăm şi următorul episod. Ney, cu un pumn de oameni, înconjurat de Ruşi, tot în timpul retragerei, dau de un ţăran rus, care le spune că Dnipru este aproape, „dar că el este mare şi că deci nu putea fi trecut". Ţăranul mai adaugă că el crede, că nici îngheţat destul nu putea fi. „Va fi!", răspunse mareşalul. Acelora care obiectau că a început desgheţul, el răspunse că: „lucrul acesta nu importă; Dniprul va fi trecut pe ghiaţă, deoarece nu mai era altă posibilitate". Şi Dniprul, cu greutăţi nesfârşite, este drept, a fost trecut, cum voise Ney.

Exelmans şi Ney erau oameni de aceia, pentru care nimic nu este imposibil, atâta vreme cât mai este un pic de viaţă în ei, nimic din ceiace este necesar şi omenesc cu putinţă. De aceia, de altfel, au şi ajuns ei şefi în armată şi mareşali ai Franţei!

Dar aici am citat două cazuri depărtate, rari, extraordinare, am putea zice. Iată un caz apropiat şi foarte banal. In vechiul regat era pretutindeni lipsă mare de şcoli şi toţi slujbaşii mari ai statului ziceau că, da, aşa este, dar că nu se poate face nimic deocamdată. Iată însă că la un moment dat un prefect, la Severin, Costescu, vine şi face ceia ce nu se putea: face şcoli mai în fiecare sat!

„Este imposibil!", aşa au zis totdeauna oamenii comozi. Dar locul de conducători ai unei comunităţi nu trebuie să-l aibă oamenii comozi! O comunitate nu trebuie doar să fie preţuită mai puţin decât o întreprindere particulară. Lordul Northcliffe, vestitul proprietar de jurnale, şeade în biuroul său şi examinează situaţia financiară a diferitelor sale întreprinderi. El observă că „Daily Mirror", care are un tiraj zilnic de 850.000, vânduse cu 35.000 de foi mai puţin în săptămâna respectivă. El sună şi foarte liniştit zice aceluia care apare: „In trei zile vânzarea trebuie să revină la normal", iar aceste vorbe însemnează că dacă lucrul nu se face, şeful responsabil al gazetei în chestiune este concediat.

Exemple de acestea a-şi putea da la nesfârşit. Dar să ajung la morala fabulei. De ce numai şefilor pe carei punem în capul comunităţilor să le îngăduim să ne răspundă mereu: „Este imposibil!", atunci când această imposibilitate nu însemnează poate decât: „Vai nu pot!"? De şi a construirii lor, să suferim din ce în ce mai multe mizerii, noi, cei mulţi, atunci când cei însărcinaţi cu lecuirea lor fac aşa ca ei să nu le îndure şi de ce să ne mulţumim, când întrebăm dece nu se construesc case, cu veşnicul răspuns: „Este imposibil!"?

Lordul Northcliffe dă trei zile şefilor lui de gazete, ca să repare o pagubă. N'am dat noi des tul 2—3 ani şefilor noştri politici, ca să îndrepte răul cel mare al caselor? „Imposibilul", de neadmis în întreprinderile particulare, poate fi adoptat ca linie de guvernământ, în treburile publice? Cazul lui Exelmans, Ney, Costescu, etc... nu ne arată apoi, ele, că imposibilul şi în domeniul public, nu dovedeşte nimic, până la proba contrarie, decât că acolo unde este de făcut ceva nu se află încă omul care trebuie?

„Este imposibil", iată, cum spuneam la început, două vorbe care clasează definitiv pe un şef. Iată două vorbe care declasează definitiv pe un şef! Feriţi-vă deci, iubiţi domni conducători de comunităţi, atunci când lumea vă întreabă de ce nu construiţi case, de ce, deci, nu împliniţi una din marile nevoi ale momentului, să răspundeţi: „Este imposibil!" Căci s'ar putea ca atunci comunităţile să se gândească şi ele o clipă mai serios la rostul adevărat al şefilor şi să răspundă, liniştit, dar hotărât, ca lordul Northcliffe: — „Atunci plecaţi!"

HUSBAND

Acțiunea partidului național-liberal în Ardeal

Marea Adunare poporală din Sibiu

Ardealul cere plecarea guvernului. Cuvântările rostite. — Moțiunea.

Duminecă, în 11 Decemvrie a. c. s'a ținut în Sibiu, în partea cea mai românească, numită „Maier" o mare adunare poporală de protestare, convocată de partidul liberal din Sibiu

Pe la orele 11 era o adevărată peregrinare spre școala românească din „Strada lungă". Țăranii din Sibiu, toți țăranii, meseriași, industriași, comercianți și intelectuali se îndreptează spre localul de întrunire, stăpâniți de un singur gând, — de a-și striga durerea și nemulțumirea față de cei ce cârmuesc astăzi țara, față de guvernul generalului Averescu.

Adunarea a fost deschisă prin o luminoasă vorbire, rostită cu un distins dar oratoric de către părintele asesor consistorial Lazăr Triteanu. Vorbește clar, intuitiv, cu viziuni care cuceresc sufletele. Arată că mândra și bogata noastră țară îți face impresia unei gospodării plină de bogății, dar în complectă paragină. Ferestrile sparte, păreții nespoiți, hornul într'o parte, poarta rasturnată, cumpăna dela fântână ruptă, șura descoperită, curtea năpădită de bălării, acareturile economice aruncate de-a valma, vitele legate de pociumbi mugesc a foame iar în grădină se aude hăuitul a pustiului al câinilor. E o adevărată jale! Și ce bogăție, ce viață, ce veselie odinioară; și ce prăpăd acum. Cum se poate această schimbare, se întreabă străinul. Atâta bogăție și atâta sărăcie jalnică! Da, căci stăpânul e un om slab, e leneș și nepriceput. S'a da stricăciunii.

După doi ani de buigueli în conducerea țării după doi ani de petreceri și strigăte de „ura" și trăească, după trei ani de nelucrare azi am ajuns în ochii străinilor o țară balcanică, în care nu-i sigură viața și punga omului, iar înlăuntrul țării cetățenii au ajuns pe margina prăpastiei.

Bogățiile țării, care formează avutul național, stau în paragină. Păduri seculare împodobesc munții, cad pădurile pe noi dar nut sunt ale noastre, le esploatează străinii. Cărbunii asemenea, cu toate că gem măruntaele pământului de mulțimea lor lipsesc încât nu ne putem mâna fabricile și trenurile. In vagoanele trenurilor țevile de încălzit sunt rece, ferestrile sparte sau cârpite cu scândurele. Nu ne putem aduce bucate și alte materii de trebuință fiindcă nu sunt vagoane, ele se dau pentru navete și le folosesc domnii miniștri pentru treburile lor.

Și ce să mai zicem de scumpetea grâului și a cucuruzului aici în țara Canaanului? Ce să mai zicem de bieții țărani, ale căror producte se rechiziționează cu forța și se maximează cu prețuri mici pe când ceilalți articoli industriale de prima necesitate sunt foc de scumpi. Vitele s'au ieftinit, dar opincele, cismele, călțunii sunt enorm de scumpi. O păreche de opinci fac mai mult decât un vițel Guvernul țării cheltuieșe boerește bugetul țării pe când datoriile ne îneacă țara; avuția națională din pricina lenei și nepriceperei nu aduce nici un venit. Prețul vagoanelor de grâu trimise în Franța se împarte cu risipă pe la prieteni, runenii și la femei ușoare, ca să se plimbe prin orașele din apus, unde ne fac țara de râs și de ocară.

Din halul acesta, în care un guvern neputincios a împins țara, nu pot scoate dările și sarcinile ne mai pomenit de grele și apăsătoare, cu care încearcă să încarce. Numai un guvern treaz cu chibzuială, compus din oameni pricepuți ne poate mântui. Da trebue să schimbăm arândașul moșiei naționale, care ne a ruinat gospodăria statului și ne-a mâncat creditul. Vrem și cerem un guvern de oameni pricepuți, un guvern tare, cu mâna de fier, un guvern care să ocrotească interesele populațiunei române, un guvern care să mărească avuția și conștiința națională prin întețirea la muncă a energiilor naționale, vrem guvernul care a făcut România-mare, ca să o facă și fericită și puternică.

Expunerea atât de plastică a stârnit vii aprobări ale mulțimii ascultătoare din inima căruia s'a desprins ca un tunet porunca vremii: „Să vină guvernul lui Ionel Brătianu".

In urmă a urcat tribuna I. U. Soricu. In culori vii descrie idealul neamului, idealul poporului românesc care e amenințat de actualul guvern să fie adus la prăbușire de istor. Da, căci la conducere au ajuns elemente fără răspundere, fără ideal în suflet. Aceasta să dispară acesta o cere ordinea morală și legea firii, pentru ca să vină la cârmă bărbații cari încălziți și luminați de razele idealului național, au luptat și luptă pentru chezășuirea și asigurarea intereselor naționale românești.

Directorul de bancă Atanasie Boiu arată imperativul categoric care necesitează venirea lui I. Brătianu la cârma țării pentru a mântui neamul și țara.

Maestrul zăgrav Stanciu arată în cuvinte pline de duioșie cum chiar și munca este esploatată de străini în țara cea atât de bogată a Românilor. Muncitorul român e părăsit, fără sprijin, fără posibilitatea de a munci pentru interesele lui și ale țării, deoarece străinul îi speculează munca în chip diavolesc: Noi vrem muncă românească, ca prin ea să ne întărim și să ne desvoltăm ca țară și neam.

In numele țăranilor vorbește economul Petru Joandrea. El arată durerile și năcazurile cele fără de număr ale țărănimii, care de pe urma guvernului lăudăros dar neputincios și fără inimă, are să sufere cumplit. Țăranii din Sibiu și împrejurimile Sibiului așteaptă dela partidul care a înfăptuit România mare să vină și să facă și România tare și neamul românesc fericit.

In urmă s'a votat următoarea moțiune:

„Cetățenii orașului Sibiu și din împrejurime, întruniți azi, în 11 Decembrie a, c. în mare adunare poporală, protestează cu toată energia împotriva actualului guvern, care prin nepriceperea lui a compromis țara înafară, iar înlăuntru ne-a sărăcit și ne-a împins până la marginea prăpastiei.

Cetățenii întruniți regretă din adâncul inimei, ca partidul așa numit țărănist, uitând prea curând insultele, ce i-s'au adus, s'a pus în slujba guvernului prelungindu-i prin acest zilele dealt-cum numărate.

In dorință ferbintede a vedea țara reîntrată în ordine și în legalitate, cerem înlăturarea grabnică a guvernului actual și înlocuirea lui printr'un guvern, compus din bărbați pricepuți și cu deplină autoritate morală."

X. Y.

Știri și fapte politice

D. G. Dinulescu, senator, a înaintat ieri Senatului, o propunere, prin care atrage atenția guvernului ca să ia măsuri spre a anula lucrările comisiunilor de evaluări, acolo unde va constata că acestea au lucrat cu patimă.

Pe de alte parte, guvernul să stabilească prețuri minime și maxime de evaluări după regiuni.

Adunarea partidului socialist din Ardeal

Eri, Dumineca s'a ținut adunarea socialiștilor din Ardeal pentru reorganizarea partidului.

Deși adunarea fusese anunțată mai de mult și se făcuse apel la toți muncitorii, totuși nu a luat parte de cât un număr restrâns de partizani în majoritate localnici.

In expunerea făcută de secretarul partidului din Bucovina precum și din cuvântările rostite de către d-nii parlamentari socialiști s'a arătat că partidul muncitoresc s'a desmembrat cu ocaziunea grevei de acum un an așa că azi se găsește complect descomplectat. Aceasta a dat loc la formarea sindicatelor naționale; totuși cei mai mulți nu își apără drepturile lor.

O mare parte din muncitori au fost concediați din lucru rămânând astfel fără hrană, tocmai din pricina acestei nepăsări.

S'a făcut din nou apel la sentimentul de solidaritate dintre muncitori pentru reorganizarea partidului, care să poată astfel apăra interesele lor

La sfârșit s'a formulat o moțiune care să fie trimisă muncitorimei din Ardeal.

Notăm că la întrunirea aceasta au participat puțini români.

Prinderea unor bande de tâlhari

O poteră mare compusă dintr'un batalion din regimentul 19 vânători Oravița, 100 țărani și 120 jandarmi, înconjurând pădurile din împrejurimile localităților Reșița, Ani a și Oravița, a isbutit să prindă aproape toate bandele răslețe are și comiteau tâlhării.

Odată cu prinderea lor, s'au descoperit și șase vizuini ale bandiților, în care s'au găsit cantități mari de lucruri furate: alimente băuturi, bani și arme.

S'au mai arestat și multe gazde ale tâlharilor, care constituiți în bande de câte 20—30 inși, mișunau prin pădurile și munții localităților mai sus numite.

Ardelenii tratează și ei

Partidul național cere revizuirea impozitelor

S'a vorbit de tratativele între guvern și partidul național. Cu privire la aceasta „Gazeta Transilvaniei" publică următorul Comunicat:

„Guvernul a încercat o apropiere de partidul național. Nu credem că se va putea ajunge la vreun rezultat, dar în ori-ce caz între condițiunile pentru îndreptarea stărilor din Ardeal, va fi și cererea ca:

a) guvernul și actualul Parlament să retragă legea impozitului pe avere și capital:

b) modificarea tuturor legilor financiare.

Partidul național cere dar suspendarea impozitului pe avere și capital și modificarea legilor fiscale, astfel ca să corespundă și nevoilor contribuabililor.

Partidul național are pregătite, în această privință, toate modificările necesare cerute de situația generală a țărei, puse în concordanță cu interesele cetățenilor".

Adunarea extraordinară a „Sfatului Negustoresc"

O ședință furtunoasă. — Negustorii cer demisia d-lui Papp Sándor

Negustorii din Cluj s'a întrunit Dumineca dimineața pentru a discuta în privința listei prezentată de comitetul Sfatului Negustoresc la alegerea dela Camera de comerț.

Președintele Papp Sandor a deschis adunarea rugând membrii să fie calmi și să nu dea loc la discuții furtunoase.

D-l Ionel Aldica a vorbit de lista de candidați cari a fost ratificată de adunarea generală arătând că președintele a lucrat ilegal prin formarea unei liste de care comitetul n'a știut nimic. Declară că numai are încredere în comitet și în birou și de aceia demisionează din comitet.

D-l Somogyi la apărarea și spune că nu e vinovat președintele, ci comisia de 6. D-sa propune că dacă adunarea va declara că nu e mulțumită cu alegerea de la Camera de Comerț, toți membrii aleși își vor da demisia.

D-l Sâmuel atacă vehement pe președinte despre care spune că nu mai are încredere comitetului de a sta pe scaunul de președinte.

D-l M. Anchel se asociază la părerile domnilor Aldica și Samuel și arată că românii au fost insultați de d-l Papp Sandor.

După o ședință furtunoasă adunarea s'a terminat la ora 1 și jumătate, urmând ca discuțiile să fie continuate Miercuri seara.

Numiri la serviciul sanitar

Au fost numiți:

D-l dr. D. Mantz în postul de medic asimilat șef de serviciu cl. I. la Casa centrală din Miercurea Ciucului.

D-nii medici veterinari St. Pârvescu, director al hergheliei din Valasut-Bonțida, și D. Gabrielescu, director al hergheliei Făgăraș.

Știri externe

De acord cu parlamentul și consiliul suprem guvernul italian refuză de a aproba cererea Moscovei, de a recunoaște guvernul sovietic înainte de semnarea păcei ruso-italiene.

*

„L'Intransigeant" anunță că faimosul inventator, Edison, a declarat că, grație nouei sale descoperiri, va fi posibil să se fabrice aur artifical.

*

Germania a încheiat un tratat comercial și economic cu Portugalia prevăzând clauza nelimitată celui mai favorizat. Germania garantează Portugaliei dreptul absolut asupra celor lalți străini din coloniile portugheze.

*

Ziarele din Praga anunță că Rusia consideră tratatul dintre Cehoslovacia și Polonia ca un act ostil. Ca atare ea a hotărât să revoace pe reprezentantul său Mostovenky din Praga.

*

Ministrul de finanțe belgian Theunis a compus cabinetul ca nou ministru președinte cu Jaspar ca ministru de externe și Devege al apărărei naționale.

Serul pentru vindecarea tuberculozei

— Un comunicat oficial —

Comisia medicală instituită de ministerul de interne (direcțiunea generală a serviciului sanitar) pentru studiul tratamentului d-lui dr. Puțureanu a dat următorul comunicat:

Comisiunea întrunită pentru a treia oară în seara de 8 Decembrie 1921, la institutul de patologie și bacteriologie, sub președenția d-lui profesor dr. V. Babeș, constată odată mai mult că: deși instituită din ziua de 12 Noembrie 1921, nu s'a putut până în prezent pune în comunicația directă cu d. dr. Puțureanu.

Dela început, comisiunea a invitat pe d. dr. Puțureanu, să vină în București pentru a aplica tratamentul său la bolnavi aleși și urmăriți de comisiune;

D-sa însă nu a găsit cu cale să se prezinte până astăzi, deși anunțase telegrafic că va veni și va începe aplicarea tratamentului în fața comisiunii;

Comisiunea are cunoștință de faptul că d. dr. Puțureanu în acest interval de timp a fost în București, în repetate rânduri și a aplicat acest tratament, totdeauna însă în afară de comisie în fața căreia luase angajamentul să se prezinte.

In acelaș timp d. dr. Puțureanu a refuzat categoric să pună la dispoziția comisiunei pentru a fi experimentat serul preparat de d-sa.

In fața acestor fapte, comisiunea nu mai poate opera să ducă la bun sfârșit misiunea cu care a fost însărcinată.

Totuși pentru gravitatea cauzei și marele interes public, comisiunea acordă un ultim termen de 8 zile d-lui dr Puțureanu, pentru a se prezenta în fața sa și a aplica sub controlul și observația ei tratamentul d-sale.

INFORMATII

Avocaţii maghiari din Ardeal cari nu au depus încă ju ământ l faţă de stut să-şi înainteze actele comisiunei de unificare în acest scop.

*

Până la 1 Decembrie c· s'au depus în întreaga ţară numai 270.000 de declaraţii individuale.

*

Direcţinnea generală a vămilor a făcut cunoscut punctelor vamale că clorosa de calciu a fost scut tă la export de taxa de comision.

*

Lucrările construcţiei liniei ferate între Arad şi Or d a-M re au început şi continuă cu multă fe rilitate pentruca conform p anului ii la să fie dat circulaţiun i cel mai târ iu până la 15 Martie 1922.

*

D. I imescu prefect de Botoşani va fi numit secretar general al minis erului instrucţiu ei pub ice, în locul d-lui P. P. Hane demis onat.

D. Nan l îşi va relua atribuţiile de director.

*

Ministrul instrucţiunei a făcut cunoscut celui de răsboi, că învaţătorii cu titlu de ajutori, sunt asimilaţi cu normaliştii şi deci vor fi recrutaţi cu termen redus; dacă au patru clase de liceu, sau trei ani în învăţământ şi şi au reuşit la examenul de definitivat.

*

Eforia şcolară din Cluj se convoacă pe ziua de Vineri 16 c. orele 6 p. m. în sala de conferenţă a liceului „Gh. Bariţiu".

Doamnele colectante şi domii cari au primit apelul, vor da seama de sumele colectate, luându-se măsuri pentru distribuirea ajutoarelor şi darurile de Craciun între elevii săraci şi silitori.

*

Eri dimineaţă a fost convocaţi la ministerul de finanţe toţi inspectori i financi ri din ţară sub preşedenţia d-lui Paraschivescu, directorul general al contribuţiunilor.

S'au făcut propuneri pentru bunul mers al recensământului în vederea aplicărei nouilor impozite.

Aceste propuner vor fi supuse aprobării d-lui ministru N. Titulescu.

*

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
Serviciul prompt.
103

*

Ordinea examenelor particulare şi de maturitate în seziunea Decembrie crt. la liceul „Gh. Bariţiu" Cluj.

20 şi 21 Decembrie examene particulare, de diferenţă în scris şi oral;

23 şi 24 şi 26 Decembrie examenele de maturitate în scris;

29 şi 30 Decembrie examenul de maturitate întregal şi de corigenţă.

Candidaţii pentru examenul de maturitate întregal vor prezenta toate documentele (certificatele) din clasele absolvite.

*

In cursul săptămânei viitoare A. S. Principele Carol, inspectorul general al marinei, va pleca la Constanţa, unde va inspecta flota noastră de răsboi.

In legătură cu această inspecţie, autorităţile civile şi militare pregătesc o primire oficială A. S. Regale.

Pentru prima oară A. S. R. Principele Carol, va prezenta d-l general Răşcanu, ministrul de răsboi, un raport asupra inspecţiei făcute.

*

Puşkáş Béla şi Körösi Duduş concertează alternativ cu capellalor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

*

In ziua de 12, Marţi la ora 6 Profesoara L. Mărcutiu va deschide un curs de dansuri naţionale, moderne şi de salon. Inscrieri dela etatea de 16 ani în sus. Inscrieri şi informaţiuni se dau dela ora 3—4 Strada Maiorescu 16. Cursul durează 2 luni, taxa 120 lei.

*

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: Călătorii vieţii
Marţi: Amor şi recunoştinţă
Mercuri: Amor şi recunoştinţă
Joi: Amor şi recunoştinţă
Vineri: Jurământul fals
Sâmbătă: Xa-Xa
Duminecă: Xa-Xa

CINEMA UNIVERSITAŢII

Luni: La poala munţilor
Marţi La poala munţilor
Mercuri: La poala munţilor
Joi: Xa-Xa, Partea I.
Vineri: Xa-Xa, Partea II.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea III.
Duminecă: Xa-Xa, Partea IV.

CINEMA URANIA

Luni: In noaptea nunţii
Marţi: Xa-Xa, Partea I.
Mercuri: Xa-Xa, Partea II.
Joi: Xa-Xa, Partea III.
Vineri: Xa-Xa, Partea IV.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea V.
Duminecă: Farmecul Dancului

La Rusciuk a apărut ziarul „Poşta" organ independent şi redactat de mai mulţi ziarişti de profesie. Ziarul publică zilnic o cronică a evenimentelor din România.

*

Curs de croitorie, desemn industrial şi tehnologia meseriaşilor, de pelerie pantofari, şi cizmari, să va începe în 15 Dec. va dura 3 luni seara dela 6—8 gratuit.

A se anunţa în str. Mico No. 54.

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Marţi, o frumoasă dramă socială „Amor şi Recunoştinţă" în rolul principal Henny Porten.

*

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va reprezenta Marţi, drama romantică creaţiunea fabricei Star „La poala munţilor" în rolurile principale Ila Loth şi Svetislav Petrovics.

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Marţi, cel mai mare film de anima e Xa-Xa.

DACA DOREŞTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
467

Stuc însemnat
Tuburi de ţigarete
Rida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

CEREŢI
la toate librăriile
din Ţară
Calendarul
Gospodarilor
1922
cu suplimentele gratuite
Preţul 5 Lei

Conferinţele „Culturii Poporului"

— Filozofia contimporană —

de prof. **Marin Ştefănescu**

Comitetul Culturii consecvent activităţii desfăşurate în anul, trecut — şi-a reînceput şi anul acesta obişnuitele conferinţe cultural-naţionale.

Vinerea trecută la ora 6 seara d-l prof. Ştefănescu, înaintea unei săli arhipline şi-a desvoltat conferinţa — d- ale asupra „filozofiei contimporane române" — a treia din ciclul conferinţelor de anul aceasta.

Un popor numai prin puterile sale se poate ridica; — începe d-l profesor — numai prin specificul său sufletesc şi spiritual îşi poate menţine dreptul de a contribui, la armonia generală, care este scopul suprem al omenirii. Acest specefic poporul românesc şi l-a creat prin prisma celei mai frumoase perle a existenţei; prin suferinţă.

Această suferinţă a făcut ca poporul românesc să fie conştient de chemarea care i-a fost hărăzită, — chemarea de a merge către o cât mai mare perfecţie. năzuinţa de a ajunge, prin muncă la locul de frunte pe care durerile anilor străbătuţi ni-la dat.

Pentru ca un popor să poată alege ca ea cea bună, trebue să se cunoască pe sine însuşi trebue sa strângă într'un mănunchi tot ceace este caracteristicul lui şi această singură te ă această esenţă a specificului şi a speranţelor lui constitue filozofia acelui popor.

Pentruca să ne cunoaştem pe noi înşine trebue să privim în sufletul nostru şi de-acolo să scoatem tot ceace este propriu nouă, românilor.

De o filozofie ştiinţifică românească însă nu putem vorbi decât numai dela anul 1860 încoace, când apare Titu Maiorescu care a pus temelia ei.

Ca să putem înţelege curentul filozofic adus de Titu Maiorescu — trebue să ne oprim puţin asupra filozofiei pe care el o găsese în ţară căci orice curent filozofic este o reacţie a unei concepţii dominante.

Până pe la anul 1860, în România — putem spune — filozofia era representată prin o concepţie prin excelenţă românească, de: S. Bărnuţiu. H. Rădulescu şi Hasdău. Această concepţie începând cu Neagoe Basarab, era o armonie între empirism şi idealism, între raţionalii mul exagerat şi materialismul dus la extrem.

După ce şi-a dat teza de doctorat „asupra lui Hercartianismului" T. Maiorescu, venind în ţară, găseşte aci — faţă de concepţia positivită de care el era foarte mult influenţat — o notă discordantă — notă care îi apare prea exagerată, reprezentată de Eliade Rădulescu, în „Echilibrul între antiteze, — lucrare ce cuprinde concepţiile lui filozofice fundamentale, însuşite din filozofii francezi ai timpului. Eliade Rădulescu era un eclectic.

Tot aceiaşi concepţie o reprezinta în Ardeal, Simion Bărnuţiu, care, prin şcoala germană, este atras de ideile lui Kant Pe câmpul Libertăţii dela Blaj predică aceeaşi armonie ca şi Rădulescu — adică: concilierea între naţionalism şi umanitarism; — dar această armoni are ca şi la Heliade R. era sclavo sentimentalismului şi romantismului.

Vine însă geniul României Petriceiu Haşdeu şi atacă toate aceste idei sistematic ştiinţifice, te; el armonizează toate concepţiile ce se iveau în timpul său punând la bază caracteristica spiritului românesc; dualismul armonic.

In mijlocul acestui elan, apare T. Maiorescu dând la o parte orice sentimentalism, intronează ştiinţa introducând filozofia pozitivistă.

Concepţiile lui prind rădăcini tot mai puternice representate prin criticele şi Logica lui.

Caracterul lui Maiorescu se manifesta şi mai pronunţat, de elevii lui: V. Conta, Demetrescu şi dl. P. Negulescu.

Dar, cu toată atitudinea lui de om de ştiinţă positivistă în criticele sale, mărturiseşte că nu face abstracţie de spiritul tradiţional românesc, şi că este silit să facă concesii şcoalei idealiste şi sentimentului şi chiar V. Conta care era cunoscut de materialist, exclusiv face şi el paralelism între spirit şi materie.

Dar această armonie o fac elevii de mai târziu ai lui Maiorescu, Leonardescu în „Psihologia" sa Xenopol, dnii Găvănescu, Rădulescu-Motru şi N. Iorga.

Unul din cei mai puternici reprezentanţi ai filozofiei în România este d-l Rădulescu Motru, fostul elev al lui Wundt.

Deşi învăţase la cea mai pozitivă şcoală; D-l Rădulescu-Motru are totuşi tendinţa împăcării spiritului cu materia, d-l N. Iorga, — sim olul ne mului românesc, — în ale sale „Două concepţii în istorie", se ridică împotriva lui Haşdeu, numindu-l romantic.

Deviza amândurora constă maxima: „Nici un avânt fără fapte şi fapta numai prin avânt este eficace.

Optimismul conciliant, armonica dualistă, bazate pe raportul cât mai profund între spirit şi materie, — iată filozofia românească. *P. B.*

Traficul cu Ungaria

— Călători şi mărfuri —

Conform unei înţelegeri încheiată între delegaţi ai căilor ferate române şi ungare s'a stabilit ca tranzitul călătorilor şi mărfurilor pentru Ungaria să se facă în vagoane complecte pe linia Episcopia Bihorului-Biharkerestes.

Trenurile româneşti de persoane şi mărfuri sunt remorcate cu mărfuri şi personal român până în staţia Biharkerestes unde se face predarea, după care se înapoiază imediat la Episcopia Bihorului personalul, maşina şi vagoanele, iar trenurile de călători şi mărfuri ungare sunt remorcate cu maşini şi personal ungar până în Episcopia Bihorului unde se face predarea, înapoindu-se imediat personalul, maşina şi vagoanele goale la Biharkerestes.

Revizia vamală şi poliţienească se face în Episcopia Bihorului respectiv Bihorkerestes.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Marți 13 Decembrie 1921.

Dela Washington nici-o știre, doar faptul că parte din delegații chinezi s'au retras din conferință ne mai amintește că în capitala Americei a fost convocată o consfătuire diplomatică pentru ca să discute chestiunea dezarmărilor.

Retragerea deputațiunei chineză tocmai în momentul când cele patru mari puteri au ajuns la o înțelegere asupra intereselor respective din Pacific, — are o importanță deosebită.

Oficiul conferinții crezuse de cuviință, că dacă nu din alte motive, cel puțin ca formă, să invite și China pentru ca să participe la discuțiunile cari o interesau direct.

Se pare că reprezentanții marelui imperiu galben de data aceasta n'au consimțit în totul la veleitățile de influență străină și desigur că este vorba mai ales de tendințele politicei Japoneze în Chantourig.

Retragerea delegaților chinezi în asemenea împrejurări, apasă ca o demonstrație împotriva tendinței nouei Quadruple în oceanul Pacific.

Primii miniștrii ai Franței, Angliei și Italiei se vor întruni în cursul acestei luni, pentru ca să discute pe lângă alte chestiuni și pe aceea a moratoriului cerut de Germania.

D-l Briand a fost informat de către ambasadorul Franței la Berlin asupra situației financiare a Reichului — lămuririle date pare că au fost favorabile moratoriului, întrucât ziarele franceze cred a ști că între Anglia și Franța a survenit o apropiere în chestiunea amânărei plății reparațiunilor.

Ședință festivă dela Muzeul limbii române

Cuvântările d-lor prof. Sextil Pușcariu și Lepădatu. — Comunicarea istorică a d-lui prof. Sliviu Dragomir. — Agapa colegială.

Prea puțini știu că la Cluj există un muzeu al limbii române atașat pe lângă facultatea de litere unde se găsește un bogat material filologic și unde se redigează și dicționarul academic al limbei române.

Cu privire la instituțiunea condusă d-l prof. Pușcariu, — unica la noi în țară — amintim aci scopul și mijloacele varii pe cari le urmărește ea:

Stângerea și prelucrarea științifică a materialului lexicografic al limbei române din toate timpurile și din toate regiunile locuite de Români;

Pregătirea de studii și lucrări speciale în vederea unificării limbei literare și a terminologiei technice și speciale în toate ținuturile românești;

Deșteptarea interesului obștesc pentru studiul și cultivarea limbei române;

Pregătirea de filologi români.

Să intre în corespondență directă cu toate autoritățile din țară și cu instituțiunile străine similare;

Să primească donațiuni, care vor fi întrebuințate exclusiv pentru scopurile științifice ale Muzeului și să împrumute spre studiare sau publicare orice manuscrise documente, tipărituri, sau obiecte de muzeu;

Să delege pentru studii științifice în bibliotecile, archivele, muzeele sau colecțiile din țară și streinătate cercetători pregătiți, cărora le dă mijloacele materiale pentru aceste cercetări.

Lucrările Muzeului limbei române pot cuprinde orice ramură a filologiei române. In deosebi se va face:

Extragerea pe fișe și ordonarea întregului material lexicografic al limbei române după alfabet și categorii;

Înființarea unei biblioteci de specialitate cât se poate de completă.

Îndrumarea de studii dialectale și lexicografice prin adunarea de material la față locului, prin chestionare trimise în toate ținuturile românești și prin îndemnarea specialiștilor la conlucrare.

Publicarea de monografii, dicționare speciale, glosare, hărți lexicale, studii, bibliografii, scrieri de popularizare.

•

Eri seara la „Muzeul limbii române" din localitate a fost sărbătorită apariția primului volum „Daco-România" — buletinul Muzeului, — de sub conducerea d-lui profesor Sextil Pușcariu, rectorul Universității din Cluj.

Această prețioasă lucrare datorită inițiativei savantului nostru lexicograf, și director al Muzeului, d-l prof. Pușcariu. Cuprinde un bogat material academic împărțit în cinci părți distuncte; studii, etimologii și notițe lexico-grafice, articole mărunte, recenziuni și Cronici.

Cu această ocaziune d-l Sextil Pușcariu a expus înaintea invitaților, profesori universitari — rostul muzeului și împrejurările în cari s'a creat.

D-sa amintește că Muzeul limbei întru cât până acum nu s'a vorbit cum sa creat aceasta folositoare instituțiune cel mai nimerit moment este acum când a eșit de sub tipar prima lucrare intitulată „Daco-România".

Ideea înființării unui muzeu a fost nutrită de d-sa încă din 1917.

Ea a fost impusă de o necesitate academică. Dacă n'ar exista un asemenia muzeu, filologii noștri ar fi reduși să-și facă singuri însemnările lor și să-și adune din proprille surse materialul trebuitor ceia ce nu le îngăduie ca el și să fie tocmai bogat.

De aceia d-sa în 1917 când a emis această idee a dat și planul dupa cari se poate organiza deși în timpurile acelea sufletul oricărui român putea să stea la îndoiala față de evenimentele războiului destul de desfavorabile țărei românești.

La 2 Decebrie 1917 pe când veștile triste de pe frontul român ar fi putut influența mult asupra oricui. d-sa în speranța zilelor mai bune ce vor veni a acris iarăși de acest muzeu precizând tot ate.

Astfel când Românii au preluat Universitatea din Cluj d-sa care a luat parte activă la această preluare, a cerut ca o recompensă ca Universitatea din Cluj să aibă la bază învățământul clasic și să facă și știință productivă.

Denumirea de muzeu este împrumutată dela marea asemănare pe care o are cu muzeele facultăților de știință adică locul unde să fie strânse la olaltă „fișele" de cari se servesc filologii în studiul lor. Când muzeul va dispune de mai multe fonduri — continuă d-l profesor — își va procura pe lângă fișe și un număr de fotografii de pe toate documentele decari au nevoe filologii și cari nu pot fi procurate în original.

In anul trecut s'au făcut, în cercul strâns științific, 55 comunicări cu ajutorul materialului adunat în Muzeu.

„Dacoromânia" buletinul muzeului — e liberă și un produs pozitiv și de folos și specialiștilor și școlelor secundare.

D-l Al. Lepădatu, prof. univ. amintește că d-l Sextil Pușcariu l-a vorbit cu mult drag de înființarea muzeului atunci când d-sa era însărcinatul afacerilor externe al Bucovinei cu ocazia proclamațiunii de alipire la patria mumă și când i-a mărturisit că va solicita M. S. Regelui ca să înființeze 3 institute și anume: unul de etnografie, unul de istorie și unul al limbei române. Acesta din urmă ființându-se azi, cu drept cuvânt i se poate atribui d-lui Pușcariu meritul de creator al său.

După acestea D-l prof. univ. Dragomir și-a desvoltat subiectul său istoric. „Vlahii din Serbia" unde arată prin citate din documente că prin denumirea de Vlahi în Serbia se înțeleg românii Unii din ei se ocupau cu păstoritul iar alții aveau ocupații stabile. Cei mai mulți în secolul al 12-lea până la al 15-lea îi găsim între cursul inferior al Ibarului și al Moraviei.

Una din cele menționată în documentele din secolul al 12-lea se mai vede și după secolul al 15-lea ceea ce ne arată că s'au amestecat cu populațiile cu cari au fost în contact. Asupra numărului lor s'ar deduce că erau cam 40 la sută din totalul populației. Ședința a fost urmată de o agapă colegială asupra căreia vom reveni. Rep.

Noui consulate

S'a înființat, pe ziua de 16 Noembrie a. c. consulate de a doua categorie onorare ale Romîniei în orașele: Chemnitz și Duisburg din Germania; Cork și Birmingham din Anglia; Cartagena (Spania); Las Palmas (Insulele Canare); Malaga și Bilbao (Spania); iar consulii onorifici titulari ai acestor consulate noui înființate au fost numiți, pe aceeași zi, d-nii: Conrad Walter Woehler la Chemnitz; Joseph Dohm la Duisburg; Timothy Fitzpatrich la Cork; John Frank Kemp la Birmingham; L. Pelegrin la Cartagena; R. Hernandez Imenez la Las Palmas; Felix Vejarano la Malaga și Manuel Iria Martinez la Bilbao.

•

Dl Edgar Moore, a fost numit, pe ziua de 15 Noembrie 1921, consul de a II-a categorie (onorar) al Romîniei la Malat.

TELEGRAME

Bethlen se duelează

Budapesta, 10 Dec.

Primul ministru Bethlen a trimis martori deputatului Szilaghy Lajos, care în timpul ședinței de eri a întrebuințat cuvinte ofensătoare la adresa primului ministru.

Protecția minorităților în Turcia

Lafayette, 9 Dec.

O notă a Ambasadei franceze atrage atenția în termeni cordiali guvernului Kemalist asupra protecției minorităților din Turcia.

Guvernul Kemalist a luat măsuri ca interesele acestora să nu fie vătămate.

Mizeria printre refugiații ruși.

Lafayette, 9 Dec.

Refugiații ruși din Constantinopol a cerut comitetului interaliat să organizeze o cantină.

Mizeria printre ei este mare.

Situația în Austria. Mișcarea comunistă. Predarea Burgenlandului

Viena, 9 Dec.

Mișcarea comunistă începută săptămâna trecută la Viena a avut repercusiuni în provincie. Astfel la Kofflach, muncitorii mineri au proclamat republica comunistă. Șeful comuniștilor din Kofflach este Zankel, funcționar minier, care se ocupă de mult timp cu propaganda comunistă.

Reprezentanții autorităților din Gratz tratează cu social-democrații în vederea aplanării lucrurilor. Un delegat al social-democraților a plecat la Kofflach. Din Gratz s'au trimis mai multe auto-camioane cu trupe la Kofflach.

După ultimele știri comunicația telefonică și telegrafică cu Kofflach a fost întreruptă.

•

Viena, 9 Dec.

Membrii comisiunei generale interaliate și delegații austriaci și ungari au semnat eri procesul verbal relativ la predarea, respectiv luarea în posesiune a Burgenlandului ocupat de trupele austriace.

Succesorul d-lui Briand?

Paris 10

In cercurile politice de aci se vorbește despre d. Poincare ca eventual succesor al d-lui Briand în cazul când aceasta — pentru un caz sau altul — ar fi nevoit să se se retragă. Se mai pune înainte numele d-lor Doumergue și Delastery ca viitori miniștri.

Sesiunea Parlamentului englez

Sesiunea specială a Parlamentului, pe care Regele o va deschide Miercuri nu va dura mai mult decît o săptămînă. Agrementul irlandez va fi desbătut și supus pentru ratificare, iar în urmă Parlamentul va fi prorogat.

De Valera potrivnic acordului cu Anglia

Londra 10

Ziarele anunță că în cursul ședinței Cabinetului Irlandez, Griffith, Bartin, Cosgrave și Collins s'au pronunțat în favoarea acceptărei acordului.

De Valera a declarat că termenii acordului sunt în contradicție cu cererile națiunei irlandeze. Totuși se impune până Miercuri menținerea ordinei și a disciplinei în Irlanda.

La întrunirea care va avea loc atunci se va căuta cea mai bună cale de înțelegere.

Preluarea Burgenland-ului

Membrii comisiunei generale interaliate și delegații austriaci și ungari au semnat procesul verbal relativ la predarea, respectiv luarea în posesiune a Burgenlandului ocupat de trupele austriace.

Scumpetea la Berlin răzvrătește populația

Magazinele cu alimente și depozitele mari cu proviții sunt prădate de populațiunea nevoiașă, care moare de foame din cauza scumpetei.

Mobilizarea în Ukraina

Se vestește că comitetul executiv din Odessa a ordonat chemarea sub arme a celor născuți între anii 1902—1904, în scopul completării brigăzilor bolșevice.

Ultime informațiuni

Cunoscându-se hotărîrea generalului Averescu de a prezinta demisia guvernului, Camera a avut pe ziua de ieri un aer de înmormântare. Pentru a insenina puțin frunțile mohorîte, s'a pus la cale o declarație a d-lui Goga. Aclamat de majoritate, generalul Averescu s'a văzut obligat să declare și d-sa că va face tot posibilul pentru a se menține la putere.

•

La Senat, d-nii Meitani și Petrovici au aranjat aceiași greutate menită să refacă buna dispoziție a majorității descurajate.

•

Pentru ziua de astăzi ședințele parlamentului au fost suspendate. In schimb va avea loc o consfătuire a majorităților la care va vorbi generalul Averescu.

•

In ziua de St. Nicolae va avea loc la Cernăuți o mare întrunire a partidului liberal la care vor participa domnii Ion I. C. Brătianu I. G. Duca. G. Mârzescu și Vintilă Brătianu, precum și delegații din județele la I, Dorohoi, Botoșani și Suceava.

•

In ședința de ieri a Camerei d-l dr. N. Lupu a prezentat un proect de lege care constituie un act de revoltă în contra Statului. Proectul d-lui Lupu invită autoritățile administrative și judecătorești să nu aplice în viitor decret le-legi, fiind astfel un adevărat apel la anarhie.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

INSTITUTUL ECONOMIC ROMÂNESC SEDIUL BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI BUCUREȘTI

Comunicări generale.

DAREA DE SEAMĂ

a Comitetului de direcțiune asupra activității institutului dela înființare până la 1 Noembrie 1921.

Prezentată Consiliului de administrație în ședința dela 4 Noembrie 1921.

Institutul Economic Românesc înființat în primele luni ale anului 1921 și constituit prin adunare generală din 13 Martie, și-a început activitatea abia în luna Iunie, când a avut loc la prima ședință a consiliului de Ad-tație prin care s'a numit Directorul și s'a ales Comitetul de Direcțiune. Ca instituțiune nouă și fără antemergători în viața noastră economică, organizarea lui nu putea să se facă decât pe încetele, cercetându-se bine fiecare pas întreprins.

La 1 Noembrie Institutul Economic Românesc a împlinit cinci luni de activitate.

Vom încerca în cele ce urmează, să facem o expunere sumară a acestei activități.

Dela 1 Iunie până la 1 Noembrie a. c., comitetul de Direcțiune al Institutului, s'a întrunit în șaptesprezece ședințe.

Încă dela prima ședință comitetul de direcțiune a căutat să fixeze cercul de activitate al Institutului, stabilind că el „nu este nici un cerc de studii de doctrină și teorie și nici un sindicat de întreprinderi al membrilor asociați, ci este o organizare menită să înlesnească viața și buna mers al diferitelor ramuri de activitate economică practică, în condițiile generale de trai".

Ca atare el trebue să fie:

1. Un mijloc continuu de informații pentru toți membrii lui, cât și pentru toată inițiativa națională.

2. Un organ de cercetare, îndrumare și coordonare pentru chestiunile generale cari interesează activitatea noastră economică.

Activitatea Institutului a fost împărțită în două secțiuni;

Secțiunea studiilor și Secțiunea informativă-statistică.

I. Secțiunea Studiilor la în cercetare două feluri de chestiuni:

1. Chestiunea generale, cari interesează întreaga noastră viață economică națională, a căror resolvire va fi folositoare tuturora.

2. Chestiuni speciale, a căror soluționare interesează în primul rând pe membrii Institutului.

Între chestiunile generale pe care Institutul și-a propus să le studieze și a căror rezolvire este și în funcțiune de timp, menționăm;

1. Chestiuni între ozitrilor la gurile Dunărei și la Mare, pentru înlesnirea comerțului nostru de import, export și tranzit, în scopul de a porni și întreține expansiunea economică a țărei.

2. Chestiunea transporturilor.

3. Chestiunea procurărei vagoanelor și sistematizărei ei.

4) Chestiunea reformei Băncei Naționale.

5) Chestiunea creditului industrial.

Între chestiunile speciale, cari cer o rezolvare imediată și adequată nevoilor actuale ale țărei sunt;

1. Chestiunea organizărei comerțului de cereale.

2. Chestiunea organizărei comerțului și industriei lemnului.

3. Chestiunea organizărei comerțului de vite și industriei lemnului.

Aceste trei chestiuni au fost studiate și desbătute într'o serie de ședințe, la care au luat parte lângă membrii comitetului și alte persoane cunoscute prin specialitatea studiilor sau a ocupațiunei lor în materia ce ne interesa.

În chestiunea organizărei comerțului de cereale s'au stabilit neajunsurile de care suferă comerțul nostru de cereale, neajunsuri cari decurg din cauza multimei intermediarilor și din lipsa de contact între micul producător și exportator sau cumpărătorul străin, din cauza insuficienței mijloacelor de înmagazinare și încărcare a cerealelor, din lipsa unor norme de tarifo ale de transport și a unor organizațiuni de credit cari să waranteze cerealele, în sfârșit din lipsa de unitate în tipurile cerealelor și de garanție asupra calității lor. Pentru a înlătura aceste neajunsuri și a crea o situațiune prejudiciabilă celor mai vitale interese ale țărei, s'a ajuns la concluziunea că comerțul de cereale trebue să fie organizat după următoarele norme:

1. Comerțul de cereale atât în interior cât și cu străinătatea să fie liber.

2. Să se construiască în gări magazii sistematice-elevatoare, cu dispozitive de curățire, amestecare, condiționare și încărcare a cerealelor, magazii cari să poată cuprinde cantitățile de cereale din producțiunea unui an, cari nu pot fi transportate pe căile ferate imediat.

3) Cerealele intrate în magazii își pierd individualitatea, adaptându-se sistemul locasificărei, care se face după anumite norme, iar proprietarul lor primește un certificat doveditor al cantității de cereale depuse, și al calității definite prin acest sistem.

4) Certificatul se poate transmite și waranta.

5) Construirea și exploatarea silozurilor (elevatoarelor) să se încredințeze unei instituțiuni puternice, care să aibă seriozitatea instituțiunilor publice, și în acelaș timp o organizare comercială, capabilă să-i dea culanța și elasticitatea necesară.

La crearea ei vor trebui să ia parte toți factorii interesați la bunul ei mers.

Pentru ca să prospere și să apere deopotrivă toate interesele, această organizațiune ar trebui să îmbrace forma unei societăți în care ar participa:

a) Statul, prin C. F. R., Ministerul de Agricultură și Ministerul de Comerț și Industrie, ca unic proprietar al mijloacelor de transport și al terenurilor pe care se clădesc silozurile.

b) Micii producători de cereale, prin organizațiunile lor cooperative și cassa centrală a acestora.

c) Marii producători de cereale direct sau prin organizațiunile lor.

d) Comercianții de cereale direct sau prin organizațiunile lor.

e) Institutele financiare.

f) Publicul.

6) Societatea aceasta nu va face comerț de cereale, ci va fi însărcinată numai cu clasarea, condiționarea și păstrarea în silozuri, și cu organizarea rațională a transporturilor, servindu-se bine înțeles de toate mijloacele de comunicație ale Statului, C. F. R., N. F. R., S. M. R., etc.

7) Cu toate acestea deponenții pot să ceară la depunerea cerealelor ca marfa lor să fie vândută de societate în comision în ziua când ei vor comunica.

Acestea sunt principalele puncte din organizarea comerțului de cereale, așa cum rezultă din studiile premergătoare făcute de Institutul Economic Românesc.

În chestiunile de amănunt privitoare la organizarea comerțului de cereale, se va face apel la specialiști, de aceea, în una din viitoarele ședințe vor fi convocați toți membrii Institutului pe care îi interesează chestiunea cerealelor și atunci se va aviza la forma definitivă ce ar trebui dată soluțiunei ce se va adopta.

A doua chestiune desbătută este aceea a comerțului și industriei lemnului. Pentru a avea date pozitive în această privință, d. prof. dr. C. Bungețeanu a întreprins în timpul verei o călătorie de studii, timp de peste șapte săptămâni, vizitând centrele cele mai însemnate unde se practică industria și comerțul lemnului din România Mare. În mai multe ședințe consecutive, d. Bungețeanu a făcut expunerea datelor culese de d-sa, cari sunt de o foarte mare valoare documentară. Trebue să relevăm că materialul lemnos, actualmente tăiat, care așteaptă astăzi, uneori sub cerul liber, transportarea lui în regiunile industriale sau de consum, este evaluat la peste trei miliarde lei. Problema comercializărei acestui material și al celui care va rezulta din exploatările viitoare este în studiu.

Expunerea diferitelor puncte interesante din programul acestei chestiuni este consemnată în procesele verbale ale ședințelor Comitetului de Direcțiune.

Pentru complectarea studiului întreprins, comitetul de direcțiune va convoca la o consfătuire, într'o ședință viitoare, pe principalii comercianți și industriași de lemn.

În chestiunea vitelor al cărui referent principal este d. prof. dr. Filip, s'a stabilit să se cerceteze în subcomisiuni următoarele:

a) Punctele principale ale unei organizațiuni pentru crearea sindicatelor de creștere.

b) Chestiunea frigoriferelor și abatoarelor.

c) Chestiunea consumului intern în noua situație geografică a țărei.

d) Chestiunea transportului vitelor și cărnei.

e) Chestiunea debușeului și concurenței externe.

f) Chestiunea conservărei colorlalte produse în afară de carne.

Așa dară, pentru elucidarea tuturor acestor chestiuni, ne-am adresat la oameni de specialitate, cu ajutorul cărora am căutat să stabilim programele de studii și cercetări cari să ducă la soluțiunile cele mai folositoare.

S'a observat poate că între chestiunile menționate de noi, aceea a impozitelor a fost lăsată deocamdată la o parte. Aceasta am făcut-o intenționat, pentrucă n'am voit să amestecăm Institutul Economic Românesc în chestiuni, cari judecate cu ori câtă obiectivitate, totuși ar putea să ia în timpurile actuale un caracter politic, pe care dorim să-l evităm.

Până în prezent Institutul Economic Românesc n'a făcut nici o manifestare exterioară. Am ținut să ne întărim înainte de toate în interior, să ne documentăm cât mai complect și numai după ce vom fi stăpâni pe materialul adunat și cercetat, să studiem și în afară.

În vederea acestei manifestări exterioare, Comitetul de Direcțiune a urmărit ideea convocărei unui congres al institutelor financiare și economice din întreaga țară. Programul acestui congres se va fixa ulterior. Comitetul de Direcțiune a avut discuțiuni în mai multe ședințe privitoare la organizarea congresului.

O altă manifestare exterioară, pe care o pregătim pe baza materialului adunat și a relațiunilor pe care le-am făcut și asupra cărora vom reveni, va fi publicarea cu începere dela 1 Ianuarie 1922 a două publicații periodice, una în limba română și alta în limba franceză, prevăzute de statutele Institutului.

Buletinul românesc, va avea un caracter informativ. El va cuprinde: comunicările Institutului, rapoartele corespondenților și referenților din țară și străinătate, informațiuni din țară și din străinătate, în toate domeniile de economie cari se referă la țara noastră, recenzii asupra lucrărilor economice apărute la noi și în străinătate, arhiva presei economice române și străine și bibliografia economică românească. Prin acest buletin, membrii Institutului, ocupați aiurea, vor fi ținuți la curent cu toate faptele cari interesează viața economică românească în general și activitatea noastră în special.

Buletinul francuzesc ne va servi în primul rând ca instrument de schimb pentru numeroasele și prețioasele publicațiuni cari ne vin de peste frontiere și apoi va întreține, pe corespondenții noștri din streinătate și opinia publică străină care ne urmărește asupra vieței economice din România, cu informațiuni cât se poate mai exacte și mai ample.

II. Secțiunea statistică-informativă, pentru a i se da o funcționare corespunzătoare cu scopul Institutului, are nevoe de o foarte puternică documentare.

Această documentare, suntem pe cale s'o desăvârșim.

Pentru a fi cât mai rapede informați și din isvoare de primul ordin, am căutat, în scurtul interval de când Institutul Economic Românesc și-a început activitatea, să stabilim legături și relațiuni directe cu toate instituțiunile din țară și străinătate cari vin în atingere cu viața economică.

In acest scop am intrat în corespondență cu:

1) Toate ministerele dela noi cari au legătură cu viața economică.

2) Toți miniștrii țărilor străine la noi.

3) Toți atașații comerciali străini la noi.

4) Toate camerile de comerț din țară, românești și străine.

5) Oficiul comercial francez.

6) Toți miniștrii plenipotențiari ai României în străinătate.

7) Toți atașații comerciali ai României în străinătate.

8) Cu toate băncile de emisiune din străinătate.

9) Cu toate Institutele similare Institutului nostru.

10) Cu o bună parte din oficiile de statistică din străinătate.

22

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

11) Cu multe din departamentele economice ale țărilor străine.

12) Cuprincipalele Camere de Comerț din țările europene și de peste Ocean.

13) Cu comitetele târgurilor de mărfuri și de mostre străine.

Până în prezent am creat în străinătate următoarele relațiuni:

1. ANGLIA

Federația industriașilor britanici din Londra, Londra.
Ministerul de Agricultură al Angliei, Londra.
Camera de Comerț franceză, Londra, Londra.

2. AUSTRIA

Uniunea industriașilor din Austria, Viena.
Uniunea comercianților din Viena, Viena.
Uniunea Băncilor din Austria, Viena.
Handelsmuseum, Viena.
Banca Austro-Ungară, Viena.

3. BELGIA

Institutul Internațional de comerț Bruxelles.
Institutul Internațional de bibliografie, Bruxelles.

4. BULGARIA

Direcțiunea generală a statisticei, Sofia.

5. CEHOSLOVACIA

Oficiul de statistică al republicei Ceho-Slovace, Praga.
Târgurile de mostre din Praga și Bratislava.
Ministerul de Agricultură al republicei Cehoslovace.
Oficiul de informațiuni economice, Praga.

6. EGIPT

Administrațiunea vămilor egiptene, Alexandria.

7. ELVETIA

Biuroul Industrial Elvețian, Lausanne.
Biuroul elvețian pentru cumpărarea și vânzarea mărfurilor, Zurich.
Banca Națională Elvețiană, Berna.
Târgul de mostre dela Basel.
Societatea elvețiană de statistică, Zurich.
Uniunea industriașilor și comercianților elvețieni, Zurich.
Camera de Comerț din Zurich.
Camera de Comerț Ucraino-Elvețiană, Lausanne.
Societatea Națiunilor, Geneva.

8. FINLANDA

Banca Finlandei, Helsingfors.

9. FRANȚA

Office national du commerce exterieur, Paris.
Comite France-Orient, Paris.
Camerile de Comerț din Lyon, Dunkerque, Havre, Calais, Paris, Toulouse, St. Etienne, Bordeaux, Marseille, Grenoble, Nancy.
Banca Franței.
Uniunea sindicatelor patronale a industriei textile, Sedan
Casa cărței franceze, Paris.
Uniunea asociațiunilor foștilor elevi ai școalelor superioare de comerț, Paris.

10. GERMANIA:

Oficiul de statistică al Germaniei, Berlin.
Oficiul de statistică Saxon din Dresda, Dresda.
Oficiul de statistică prusian, Berlin.
Târgurle de mostre din Lipsca și Frankfurt.
Uniunea pentru comerțul exterior, Berlin.
Dresdner Bank, Berlin.

11. GRECIA:

Agenția de publicitate Panelenică, Salonic.
Misisterul de comunicațiuni al Greciei, Atena.

12. ITALIA:

Direcțiunea generală a vămilor italiene, Roma.
Asociațiunea Bancară Italiană, Roma.
Camera de Comerț Italo-Română, Milano.
Camerile de Comerț din Torino.
Târgul de mostre din Neapole.
Banca Comercială Italiană, Milano.
Asociația între Societățile Italiene e acțiuni, Roma.
Istitutul Italian pentru expansiunea comercială și Colonială, Milano.
Asociația Industriei italiene de lână, Roma.
Oficiul Relațiunilor Comerciale al Instituțiilor Coloniale Italiene, Roma.
Liga Industrială, Federația Industriilor din Piemont, Torino.
Confederația Generală a Industriei Italiene, Roma.

13. LUXEMBOURG:

Banca Internațională din Luxemburg, Luxemburg.

14. NORVEGIA:

Biuroul Central de statistică din Kristiania, Kristiania.
Oficiul național al Comerțului exterior din Kristiania.

15. OLANDA:

Biuroul central de statistică al țărilor de jos, Haga.

16. SUEDIA:

Banca Suediei, Stockolm.

17. TURCIA:

Camera de comerț franceză din Constantinopole, Constantinopole.

De asemenea avem legături atât în America de Nord cât și în America de Sud.

Dela aceste instituțiuni primim zilnic publicațiuni și dări de seamă asupra stuațiunei economice din țările respective.

Tot în vederea documentărei, atât pentru pregătirea informațiunilor cât și ca auxiliar entru facerea studiilor, s'a început organizarea bibliotecei operilor de specialități, a periodicelor și a publicaitunilor zilnice.

Până în prezent posedăm:
373 opere, în volume 407.
98 periodice, în volume 235.

Toate aceste publicațiuni au fost catalogate e baza sistemului zecimal, după principiile Institutului International de Bibliografie din Bruxelles.

Pentru o parte din ele s'a început catalogarea sumarului și despuerea, pentru o altă parte s'a început facerea și aranjarea sistematică a tăeturilor (coupures).

Pentru adunarea de informațiuni comerciale, am cerut în primul rând membrilor nostri, bănci, industriași și comercianți, date precise asupra întreprinderilor lor, trimițând fiecărui membru câte un chestionar. Aceste chestionare complectate, împreună cu actele de constituire, statute, dări de seamă, bilanțuri, specimene de semnături, etc. constituesc primele dosare de informațiuni rivitoare la membrii nostri.

Intrucât Institutul Economic Românesc nu se oate mulțumi cu informațiunile pe care le poate lua, asupra comerciantilor și industriașilor țărei din anuare, compasuri, etc., am tipărit fișele noastre cari suntem pe cale de a le complectă cu datele necesare.

Pentru a obtine listele de comercianti și industriati, ne-am adresat în primul rând Camerilor de Comert, în al doilea rând Oficiilor de Statistică din țară. Posedăm un număr însemnat de adrese atât din Basarabia cât și de peste Carpati. Pe baza acestor adrese, și uzând de mijloacele noastre de investigațiune, culegem datele necesare pe care le-am limitat la punctele cuprinse în fișe.

Mișcarea de natură publică ce se produce în ființa între prinderilor noastre comerciale și industriale o urmărim după „Monitorul Oficial" și Registrele Tribunalelor de Comerț. In acest scop am organizat un sistem de fișe, care ținute la corent, ne pot indica în orice moment toate modificările de statute, schimbările de membrii în consiliile de administrație, împuternicirea cu semnătură bilanțuri etc. etc.

Intreg materialul documentar, cărți, periodice, și fișiere, îndată ce vor fi terminate, se vor pune la disoziținea membrilor Institutului, la dispoziținea corespondenților noștri și a tuturor persoanelor interesate.

Intreagă această operă pe care ne-am propus s'o realizăm, reclamă multe persoane și tocmai din acest punct de vedere Institutul Economic Românesc a avut oarecum să sufere. Ne trebue un personal selecționat și bine pregătit care să poată corespunde scopurilor noastre. In situațiunea de astăzi acest personal, cu cunoaștere de limbi străine, este foarte greu de găst. Am avut să suferim concruenți Institutelor lucrative, mai ales în ceeace privește lata funcționarilor.

Actualmente personalul Institutului se compune din șase persoane, afară de Director și anume: un contabil, un bibliotecar, o corespondentă, un translator, o dactilografă și un servitor.

Comitetul de Direcțiune roagă consiliul de Administrație să ratifice, în conformitate cu art. 28 din statute, numirea personalului actual al Institutului și condițiunile de remunerare stabilite până în prezent.

Materialul documentar pe care îl posedăm astăzi, pentru a putea fi despuiat, sistematizat și utilizat, are nevoe de mult mai multe forte pe care suntem pe cale să le achiziționăm. Odată cu aceasta activitatea Institutului va crește.

Dela 1 Iunie a. c. când a avut loc rima adunare a Consiliului de Administrație și până astăzi, numărul membrilor aderenți ai Institutului Economic Românesc a crescut cu 50.

Din aceștia sunt: Bănci 9; Soc. Indrustr. și com. 6: Comercianți și industriasi 14; Alte profesiuni 21.

Numărul total al membrilor fondatori și aderenți ai Institutului se ridică astăzi la 326, dintre cari sunt: Bănci 90; Soc. Industr. și comerc. 80; Comercianți și industriasi 316 Alte profesiuni 125.

Supunem Dv. tot în conformitate cu art. 5 și 28 din statute, ratificarea admiterei membrilor aderenti înscrisi d ela ultima adunare a Consiliului de Administrație până astăzi.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Reclama este sufletul comerțului

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română doreste în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Română. Adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Inchirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe cant. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administratia ziarului Infrățirea

Mare desfacere de 1087
Jucărei pentru copii
mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:
Ludovic Albisy
Calea Victoriei No. 10.

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete
1105 „VICTORIA"
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria
BINDEA, HERSCH & Comp.
Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187
MAXIMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
Telefon 15-03.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de pliuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări fotografice neîmitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68, Ionniță, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

MARE NOUTATE!

Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.

Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLNAR pe care la preluat.

Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de rafonul Magazinului de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori și pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu prețuri foarte eftine și cu rabat de 10%, 15%, 20% și 25% numai pentru a veni în ajutorul publicului și a dovedi că vinde mai eftin ca ori și cine.

En gros. **Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie.** En detail.

Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

Prima Serată dansantă din Sezonul acesta

Aflăm ca Societatea Principele Mircea a aranjat pentru seara de 17 Decembre ora 9 în salacinele Cercului Militar o Serată dansantă cu Tombolă, Bufet aranjat și servit de Doamnele și Domnișoarele din Societate. Muzică Militară — 1000 Obiecte frumoase și alte surprinze. Intrarea 20 Lei de pers. Indemnăm publicul Românesc să ia parte în număr cât mai mare, având în vedere că se dă în folosul Leagănului dela Mănăștur.

Biletele se găsesc la librăria ANCA și în seara serbării la Cassa

1. Grăbiți și cumpărați biletele dela loteria „Asociațiunei". Tragerea dintâiu irevocabil la 31 Decembrie 1921. Cu douăzeci (20) Lei puteți câștiga 100,000 Lei. Biletele sunt de vânzare la toate băncile din toate centrele.

2. Domnii depositari al loteriei „Asociațiunei" sunt rugați a comunica biroului central, Sibiu strada Șaguna 6, până la 25 Decemvrie a. c. seriile și numerii biletelor vândute, trimițând totodată și costul lor. Biletele nevândute le vor reținea pentru desfacere în anul viitor.

Reparăm Mașini de Scris

Mecanic specialist

Chemat și la domiciliu vine.

1267

Telefon: 438.

Librăria Lepage Cluj.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranla)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societății în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 175

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1283

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reține loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul II. No. 399 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 16 Decemvrie 1921

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... SUB CONDUCEREA UNUI ... Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

SPRE REZOLVAREA CRIZEI

SINGURA SOLUȚIE

Dorința generalului, așa de aprig manifestată, de a prelungi prin orice mijloace existența guvernului său, a fost înfrântă. Tovărășia cu țăraniștii, amenințările la adresa Coroanei, ofertele făcute în dreapta și în stânga, concesiunile consimțite nu numai în dauna demnității politice, dar și în dauna puterii de a guverna, totul s'a năruit în fața necesității care cerea înlăturarea imediată a unui regim ai cărui oameni, prin nepricepere, imoralitatea și cinismul lor, deveniseră autorii celor mai groaznice calamități.

Astăzi ne găsim în toiul unei crize pe care nici un expedient n-o mai poate acoperi.

Ieri dimineață, guvernul a demisionat, și criza a trecut astfel în cercetarea factorului constituțional suprem dela ale cărui prerogative, chemate să avizeze, o țară întreagă așteaptă acum cuvântul hotărâtor.

Este ora soluțiilor bărbătești.

Căci dacă expedientele n'au putut reuși când a fost vorba de acoperirea crizei, cu atât mai mult ele nu pot reuși astăzi când e vorba de soluționarea ei.

Și totuși, în mijlocul haosului, se încearcă încă odată sistemul expedientelor, adică al soluțiilor mărunte menite să satisfacă patimi și ambițiuni și să prelungească o stare de provizorat care s'a dovedit așa de prielnică pentru oameni fără partide, ca și pentru partidele fără oameni.

Un guvern Coandă, un guvern Take Ionescu și orice alt guvern ieșit din târgurile politice și silit să se razime pe actualul parlament nu poate fi decât un expedient mai mult în desfășurarea unei crize care de atâta vreme își așteaptă o soluție întreagă, o soluție bărbătească.

După experiențele de până acum, țara are nevoie de un guvern tare, — și guvernul acesta nu poate răsări din mijlocul expedientelor și al soluțiilor fricoase.

Plecarea guvernului Averescu fără disolvarea parlamentului, înseamă a păstra și mai departe însăși obârșia crizei de care vrem să ne scăpăm. Căci cum își poate cineva închipui că în cadrul actualei situații parlamentare s'ar putea clădi un guvern întreg, un guvern de durată?

Singura soluție, prin urmare, cerută imperios de situație, este acela prin care s'ar pune capăt provizoratului și s'ar reda țării simțimântul că este guvernată.

Această soluție o așteptăm astăzi dela prerogativele Coroanei care ele, în mijlocul haosului politic, constitue ultimul refugiu al unei țări care se dorește salvată.

Iardupă cuvântul Coroanei, va urma și cuvântul corpului electoral care va fi chemat să ne arate că vremea experiențelor a trecut și că a sosit vremea soluțiilor bărbătești care singure ne pot scăpa din haosul și mizeria de azi.

Știri externe

Din partea comitetului vienez „Children's Milk Relief" se vestește că până la sfârșitul lui Noembrie a. c., s'a colectat suma de 3,337,342 coroane; iar în prima săptămână a lui Decembrie s'au mai strâns alte 3,337,342 de coroane, sume destinate pentru ajutorarea copilașilor înfometați din Capitala Austriei.

*

La ministerul de externe a avut loc un schimb de documente, referitor la convenționea de amnistie dintre Polonia și Germania.

*

Noua notă de protestare polonă către Rusia atrage atenția asupra ultimei note a lui Cicerin calificând-o ca un amestec nepermis al guvernului sovietic în chestia Lituaniei centrale și ca o violare a tratatului din Riga prin care Rusia sovietică declară că se obligă a nu lua parte în chestiunea Wilnei.

Guvernul cehoslovac a pus în libertate pe prințul Windischgraets și câteva personalități maghiare, arestate cu prilejul ultimei aventuri a ex-regelui Carol de Habsburg.

*

Dintre manifestanții cari au jefuit, zilele trecute prăvăliile și locuințele particulare din Viena, 41 au fost condamnați la 4—10 luni închisoare.

*

Ministrul de finanțe polon a făcut cunoscut în Parlament că impozitul pe avere a produs 5135 milioane mărci.

Impozitele directe au adus 6869 milioane impozitele indirecte 1083 milioane.

*

Reprezentantul italian la Belgrad a prezentat eri, guvernului Pasici o energică protestare concernând agresiunea produsă, împotriva oficianților la Spalato.

Fără îndoială egalitatea, echilibrul, răspândirea unei vieți mai bune sânt lucruri de care trebue să se ție samă. Dar să ne păzim de o egalitate universală care, născută din invidie și nu din emulație, nu ar fi decât o mediocritate universală...

E. BOUTROUX.

Cuvântarea d-lui Vintilă I. Brătianu

Rostită la întrunirea din București a partidului național-liberal

D. Vintilă I. Brătianu, începe prin a se întreba dacă după manifestațiunea națională de acum două săptămâni când poporul chemat de partidul național liberal a pronunțat sentința contra regimului actual mai era nevoe de o nouă convocare a cetățenilor ca să se rostească în aceiași chestiuni. De sigur, spune d-sa, că astăzi nu mai poate fi vorba de acțiune pentru răsturnarea guvernului, deoarece prăbușirea lui a început în momentul retragerei opoziției din Parlament și s'a desăvârșit în momentul când țara a răspuns la chemarea partidului nostru, la 27 Noembrie.

Altul este scopul acestor întruniri și anume ca opinia publică să se orienteze asupra diferitelor probleme de care stă strâns legată existența țării periclitată prin acțiunea nefastă a unui guvern ca acela care ne cârmuește astăzi.

Marile chestiuni cari agită astăzi opinia noastră publică, sunt: Situația financiară, corupția morală, primejdia care amenință viața noastră constituțională și existența chiar a neamului nostru.

In ce privește situația financiară a țării, două trebuiau să fie preocupările unui guvern cu mintt: preocuparea pentru datoria noastră externă, și aceia pentru înlăturarea greutăților financiare dinăuntru. In situația în care ne găsim, guvernul ar fi trebuit să oprească cheltuelile din afară și să restrângă datoria țării pe care o găsise destul de mare din pricina războiului și a nevoilor aprovizionării. Cu alte cuvinte. guvernul trebuia să consolideze datoria noastră externă.

Ce a făcut însă guvernul?

A făcut fel de fel de comenzi, și spre pildă sub forma de furnizări de locomotive, a făcut o adevărată politică de samsarlâcuri. Faimosul contract Brutinel ilustrează cu prisosință această politică de jaf și risipă a guvernului Averescu ca și comenzile pentru furnituri de materiale și locomotive făcute unor negustori de „mode" din Germania.

Acelaș guvern a cumpărat și rămășițele, vechiturile unei armate înfrânte, făcând contracte cu anumiți negustori din Constantinopol. Așa a înțeles gutărească situația financiară a vernul să facă economii și să întărească.

Din aceste contracte oneroase pentru statul român, acesta plătește mereu despăgubiri. Iată de ce în doi ani de pace, guvernul a făcut mai mari datorii decât a făcut guvernul liberal în tot timpul războiului.

PLATA DATORIILOR IN STRAINATATE

A doua preocupare a guvernului trebuia să fie plata anuității datoriilor din străinătate și această plată trebuia efectuată cu mijloacele țării. Și în această direcțiune însă guvernul a făcut o politică nepermisă, politică de permise care a îmbogățit pe unii și a golit tezaurul statului. Astfel, lui Schuller, despre care d. Argetoianu a spus că e un escroc, i s'a dat exportul cerealelor și monopolul materialelor necesare exploatărilor de petrol. După Schuller a venit „Sindexul", societate compusă din patru bănci internaționale pe mâna cărora s'a dat întreaga producțiune a țării.

D. Brătianu spune, exemplificând acțiunea acestor bancheri, că „Sindexul" a plătit unuia din ei pentru o afacere care nu interesa statul român, suma de 15 milioane. Iată ce însemnează a da pe mâna unui consorțiu străin bogățiile țării și economia națională!

La acțiunea nefastă a guvernului, trebue adăogată și aceea de care a dat dovadă în chestia despăgubirilor pe care trebuesc să ni le plătească vrăjmașii noștri de eri. Astăzi Franța se ceartă cu Anglia pe chestiunea despăgubirilor. Numai guvernul nostru a hotărât ca toate lichidările bunurilor străinilor — gajul despăgubirilor ce ni se datorează — să se facă nu în folosul statului nostru, ci în folosul samsarilor guvernului nostru. „Tișita" este cea mai vie pildă a modului cum guvernul știe să ocrotească interesele străinilor în dauna intereselor generale ale statului.

POLITICA DE UMILINȚA A GUVERNULUI

Toate acestea sunt complectate cu atitudinea guvernului, care în loc să dea străinilor impresia că ne putem ridica prin noi înșine, le-a dat-o pe aceea că nu putem fi salvați decât, de ei și prin ei. Vorbitorul relevă gestul demn și patriotic al răposatului Paladi care în calitate de ministru de finanțe a respins propunerile unor bancheri străini de a li se concesiona căile ferate în schimbul unei păsuiri pe care ei ar fi acordat-o relativ la o datorie a statului către ei și accentuiază că în momentul când acești bancheri au primit acest răspuns categoric negativ, au acordat termenul pe care la început i-l refuzaseră.

Din pricina acestei umiliri a guvernului, continuă d. Brătianu, statul român suferă în străinătate, nu fiindcă nu produce, ci fiindcă nu are cine să-i apere prestigiul.

Trecând apoi asupra chestiunei consolidărei financiare interne, d-sa arată că ea trebue să se facă prin consolidarea monedei noastre. Scumpirea traiului se datorește în primul rând nu atât unei crize de producție, ci unei prea mari inflațiuni monetare. In această situațiune, politica guvernului trebuia îndreptată spre deflațiunea monetară, retrăgându-se, nu sporindu-se biletele. Dar guvernul, prin schimbul rublelor și coroanelor, a agravat situațiunea având de rezultat o apăsare din ce în ce mai mare asupra tezaurului public și populațiunei.

Pentru consolidarea monedei trebuia și o politică de garantare a biletului, garantare care nu se poate face decât cu aur și trate. Ori aurul a fost dat favoriților de actualul guvern la export iar tratele au fost date Sindexului. Rezultatul îl cunoaștem și mai ales îl simțim cu toții.

ECONOMIILE

In afară de chestiunea consolidărei biletului de bancă, încă o grije trebuia să aibă ministrul de finanțe: economiile. Insă bugetul actual este un buget sălbatec, de cheltueli nebune, care nu a dat cel puțin siguranța că va fi respectat în limitele fixate de Cameră și de ministrul de finanțe. Ca dovadă a acestui lucru este faptul că în timpul vacanței, comisiunea bugetară și ministrul de finanțe au sporit cheltuelile cu 6—7 sute milioane, fără a se prevedea veniturile cari să le acopere. Intr'un cuvânt, suntem fără buget. Dar nu nu-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

mai atât: Pe lângă că n'a făcut economii, guvernul actual a venit cu o reformă a impozitelor, cari înainte de a fi votate au fost aplicate cu efect retroactiv — aberațiune care a creat în țară o stare de lucruri îngrijitoare. Astăzi după doi ani de zile avem deci un buget fictiv, nu bugetul real al României Mari. Ca să scoată în evidență și mai bine debandada bugetară, d. Brătianu spune că acum câteva zile Consiliul de miniștri a votat pe seama ministerului de război sume pentru hrana armatei, fiindcă în Iulie a. c. s'a luat dela acest capitol o mare sumă pentru plata lefurilor generalilor și pentru posturile de șefi de muzică înființate.

Trecând la declarațiunea pe care a făcut-o d. Titulescu că a reușit să consolideze leul la 10 centime, vorbitorul stărue asupra dureroasei ușurințe a ministrului de finanțe care, în momentul când poporul românesc produce, este satisfăcut de acest rezultat dezastruos obținut de d-sa.

Vina guvernului este și mai mare când gândim că nu numai că a pus impozite rele dar că a distrus în același timp tot ce era, așa încât țara este într'un mare gol în ce privește impozitele și veniturile. Și atunci grija noastră a tuturora devine și mai mare pentru ca falimentul financiar să nu se producă tocmai într'un moment — cel mai primejdios în viața poporului român — când trebue să rezistăm înăuntru politicei imperialiste a statelor acaparatoare și să asigurăm neatârnarea economică mai cu seamă a provinciilor desrobite ale acestui stat.

Soluțiunile la toate acestea? se întreabă d. Brătianu. Cu cifre nu se pot da soluțiuni fiindcă vistieria statului fiind absolut goală, surprinderile pot fi mari. Soluțiunile sunt acelea pe care le ar lua orice om gospodar în administrarea averei sale. Prin tr'o politică de economii, prin reducerea cheltuelilor la strictul necesare, prin impozite care să nu stânjenească producția țării și să nu sărăcească pe contribuabil se poate face ceeace guvernul actual n'a făcut.

In rezumat:

Avem un buget sălbatic, pe un picior de nebunie, sau mai bine zis după 2 ani n'avem buget; Comunele și județele lăsate fără venituri; inflațiune continuă; consolidare cu Sindexul; lipsa impozitelor, consolidarea leului la 10 bani — adică mai rău ca acum doi ani.

VIATA CONSTITUȚIONALA

Trecând la cel de-al doilea punct enunțat la începutul cuvântărei: criza vieței constituționale d. V. Brătianu spune că astăzi, votul obștesc plăpând trebue educat și nu corupt și trebue să funcționeze în mod normal cu condiția să nu fie reprezentat prin actualul Parlament al Reșiței. Oratorul trece peste cărdășia guvernului cu gruparea țărănistă și stărueste asupra corupțiunei actualei vieți parlamentare, corupțiune care nu numai că s'a produs dar a fost recunoscută și nesancționată.

Toate acestea: consolidarea financiară, compromiterea morală și falșificarea votului au și consecințe cu caracter național. Să nu uităm că suntem în perioada de consolidare. Trebue desăvârșită opera internă acolo unde mai sunt rămăsite streine și ridicat prestigiul statului. Ori, în acest moment guvernul și parlamentul nu corespund rolului lor și din această pricină prestigiul statului scade mereu și înăuntru și în afară. Vecinii nostri de peste Tisa și de peste Dunăre lucrează neîncetat. Rusia va deveni și ea puternică într'un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat. Noi trebue să ne întărim ca să rezistăm acțiunei vrăjmașilor nostri din năuntru și din afară. Trebue să apărăm ceeace au dobândit cuminția politicei noastre și vitejia soldatului român.

Guvernul se va prăbuși. Poate să se alieze el cu oricine, tot va cădea. Ce vom pune însă în loc?

Aci, spune d. Brătianu, trebue să ne lămurim asupra modului de a lucra al guvernului viitor.

CUM VA LUCRA GUVERNUL VIITOR

A fost vorba de colaborare între partidele unirei. Era o necesitate să se facă această colaborare fiindcă la noul așezământ constituțonal al României Mari, era bine să participe toți românii care au participat la Unirea țărei.

Când a fost vorba însă cum trebuia să fie această guvernare s'au vit deosebiri de vederi: unii prea influențați de trecutul lor, alții de prezent și de viitor.

Noi, a spus d. Vintilă Brătianu, vrem ca această colaborare a tuturor fraților noștri să nu se facă în guvern pe provincii ci vrem un guvern al României Mari. Și este nevoe să fie așa. Este o condție esențială, fiindcă credem că nu vom putea învinge greutățile naționale, culturale, economice și politice decât dacă vom fi toți la un loc iar nu dacă fiecare dintre noi vom sta în provinciile noastre, în fața rămășițelor cotropirilor streine.

A doua chestiune este că oricare guvern ar veni ori cât de bine organizat ar fi, dacă nu va avea cu el soldarizată toată conștiința națională nu va putea face față operei atât de grele pe care e chemat s'o desăvârșească.

Opinia publică se manifestă în două moduri: prin votul la alegeri și prin concursul în aplicarea reformelor.

Acest concurs îl cere partidul național-liberal dela cetățeni și îl cere în interesul consolidărei financiare și naționale a țărei. Cerem ca partid democratic concursul opiniei publice pentru a putea reda vieței noastre constituționale sănătatea morală de care ea are nevoe. Cerem acest lucru pentru ca opera înfăptuită de noi, România Mare să nu fie primejduită ci desăvârșită.

Pentru consolidarea financiară nu se cere numai bani, cruțare și economii, ci și muncă rodnică și cinstită. Esim din perioada foloaselor și câștigurilor ilicite. Agricultorii, comercianții, industriașii, funcționarii, muncitorii de toate gradele să pregătim o zi bună mâine prin sacrificiile noastre de astăzi.

Ca părinte al votului obștesc cerem restabilirea vieței constituționale sănătoase, fără care democrația nu poate trăi. Cerem restabilirea prestigiului nostru, cerem ajutor să nu lăsăm să se pângărească în țara cea mai frumoasă viitorul unui popor atât de destoinic.

Muzeul Renașterii române

Zilele acestea a luat naștere o operă care răspunde uneia dintre cele mai intime nevoi a e consolidărei neamului nostru. Alteța Sa Principe le Carol a avut a ă ca înțelegere a acestei nevoi și a luat inițiativa ființări unui muzău al Renașterii române, care să formeze oglinda vie a vremurilor de eroism, prin care a trecut în ultimii ani neamul românesc. Acest muzeu, va constitui un document prețios pentru vremurile viitoare, sinteti înd toate manifestările culturale ale epocii noastre de Renaștere, acte, fotografii, opere literare istorice sociale, documente artistice, etnografice, costume lucrări de artă casnică, documente arhitectonice, tot ce, în fine ar putea să reprezinte în chip caracteristic, sufletul și viața poporului nostru.

Inițiatorii au lansat un apel, către toți acei care vor să contribue la această operă, de o utilitate atât de mare, pentru neamul nostru și nu putem decât să ne asociem din tot sufletul la această chemare de participare la înființarea Muzeului Renașterei române — care va fi o orientare către vremuri mai bune.

DACA DORESTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
467

Cărți și reviste

A apărut:

„Daco-romînia", buletinul „Muzeului limbii române", anul I, sub conducerea d-lui rector al Universității ciuiene și membru academic, d-l prof. Sextil Pușcariu.

Volumul cuprinde 600 pg. și are studii semnate de d-nii prof. V. Grecu, Sextil Pușcariu, N. Drăganu, Silviu Dragomir, Alecu Procopovici, Teodor Capidan și V. Bogrea; etimologii și notițe biografice, semnate în bună parte de dl prof. V. Bogrea; apoi o serie de articole mărunte în legătură cu lingvistica și cu etimologia populară în deosebi, numeroase recensiuni și cronica periodicelor.

Pentru specialiști și pentru toți cei ce se ocupă cu studiul limbei și literaturei noastre apare Dacoromania deocamdată în forma de anuar, în ea se vor publica studii mai mici, mai ales de natură metodică și principială, material și notițe. Ea înlocuește deci revista de specialitate care ne lipsește. Mai ales părțile bibliografice, atât de sărace în anul acesta, când lucrări științifice nu au putut să apară și legătura cu Apusul e întreruptă, i-se va da o importanță deosebită, colaboratorii ei luându-și asupra lor sarcina atât de nemulțumitoare de a face dări de seamă despre toate lucrările de filologie și istorie literară care li vor fi trimise sau pe care și le va putea procura.

Un indice la sfârșitul fiecărui volum orientează repede și îndeajuns asupra materiei.

„Dacoromania", al cărei manuscript, în cea mai mare parte, era gata în Iunie 1920, n'a putut apărea la timp.

Institutul de editură și arte grafice „Ardealul" din Cluj, înțelegând că o casă de editură trebue să sprijine ască, chiar cu riscul nerentabilității, publicațiunile științifice, trimi în editură buletinul acesta.

Apărând în anul în care s'a împlinit o sută de ani dela moartea lui Petru Maior, scrierea de față este dedicată memoriei lui — scriere care, în Ardealul desrobit, continuă tradiția lunea marilor dascăli ardeleni: cultul limbei române.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Uzinele electrice în Franța

Industria electrică a luat o desvoltare considerabilă după războiu.

In Țara unde electricitatea și-a avut leagănul ei, în Țara lui Ampére și a lui Gramme industria electrică părea că suferise o eclipsă. Se obișnuia să se spună atunci, când se discuta între savanți și ingineri înainte de războiu că două Țări dețin recordul progreselor electricității: America și Germania.

In State-Unite, rețelele electrice, transporturile la mari distanțe și aplicațiunile cele mai variate ale electricității luaseră o desvoltare gigantică. In Germania industria electrică stăpânea întreagă Europă.

Dela războiu, rolurile s'au schimbat, — Franța a luat primul loc printre puterile producatoare de energie electrică.

Fără îndoială că războiul este origi a acestui mare avânt. Pentru ca Franța să și poată alimenta armata cu munițiuni suficiente, a trebuit ca motoarele fabricilor să fie puse în mișcare prin electricitate, au fost create numeroase centrale pentru distribuirea energiei electrice, — pusă în valoare prin ajutorul unei adevărate și imense pânze de rețele, servind astfel tuturor cerințelor industriale.

Necesitatea imediată a uzinelor electrice, nu a avut însă posibilitatea să pună multă regulă și ordine în crearea acestor isvoare de energie industrială.

In primul rând rețelele de electricitate nu puteau să și lea un ajutor reciproc, jucând deci imposibilă unitate aparatelor.

După încheerea păcei un grup de industriași de savanți, de ingineri, au constituit în scopul de unificare: Uniunea franceză de electricitate, pentru a organiza distribuirea electricității ei.

„Îndrăzneală, îndrăzneală și iar îndrăzneală!" spunea Danton.

Planul concepul de promotorii „Uniunei" și administratorul delegat Ernest Mercier, — ei înșiși nu erau de loc lipsiți de îndrăzneală. In mai puțin de doi ani trebuiau să dispară patru mari centrale de electricitate din împrejurimile Parisului, uzinele din Alfostville, din Asnières, din Billancourt și din Puteaux, toate aceste având o instalație de 152 mii kilovați, — și de a le înlocui prin una singură de 280 mii kilovați instalată la Gennevilliers.

Sunt 18 luni de când noua uzină a fost instalată pe malurile Senei. Renumele ei a străbătut toată lumea.

Electricienii americani japonezi și chinezi cari au venit ca să asiste la Paris la prima conferință internațională a marilor rețele electrice au cerut în chip special organizatorilor congresului de a le arăta cel mai puternic generator de electricitate de pe suprafața pământului.

Vizitarea uzinei din Gennevilliers, — care nu făcea poate din program s'a făcut sub direcțiunea d-lui Ernest Mercier. 50 de inginери aparținând la 13 Țări diferite, au examinat cu un viu interes instalațiunile neterminate încă ale uzinei.

O sală imensă de 25 metri înălțime, de o lărgime de 23 metri și aproape de 150 metri lungime, va adăposti mașinile. Grupul generatorilor electrici un număr de cinci este constituit din unități de 40.000 kilovați. Acestea sunt cele mai puternice turbine din lume, pentru că ele sunt construite într'un singur bloc, formând o singură mașină, pe când turbinele de aceeași putere cari funcționează în State-Unite și în Germania, sunt formate din trei turbine împreunate.

Aceste unități, dintre care prima va începe încercările sale înainte de sfârșitul lui Decembrie și care va funcționa cu începere de la 1 Februarie, — sunt formidabile. Ele dau impresiunea unei forțe de temut.

Din punctul de vedere al veniturilor, — cheltuelile de exploatare, — aceste generatoare se realizează în condițiunile cele mai favorabile — am putea zice că ele bat recordul.

Alte patru generatoare vor fi instalate și puse în lucru înainte de luna Mai.

In același timp, Gennevilliers, va primi în rețeaua sa subterană, înconjurând Parisul pe o lungime de 125 kilometri, — 200 mii kilovați sub forma unui curent având o tensiune de 60 mii volți.

Această cifră a părut, la început, aproape fantastică electricianilor din toate țările, și astfel nu a fost luată în considerare, decât după un studiu minuțios, metodic urmat fără întrerupere timp de doi ani. Pentru a transporta un curent de o așa energie voltaică, trebuiau cabluri cari să nu se spargă. Dificultatea a fost învinsă prin întrebuințarea cablurilor unipolare cari trebuiau să suporte întâi o tensiune de 35 mii de volți, încercate la 100 mii de volți în timp de cinci minute rezistă. Toate măsurile de siguranță sunt astfel luate.

In afară de cablurile subterane, o rețea aeriană va trans-

Ştiri şi fapte politice

„Ujsag" scrie, că după ce s'a terminat Consiliul de Miniştrii, d-l Groza ministrul Ardealului a fost întâmpinat de reprezentanţii presei maghiare cari i-au solicitat un interview cu privire la expunerea primului ministru asupra audienţei sale la Palat.

D-l Groza (nu şi-a pierdut cumpătul nici de data aceasta!!) a răspuns scurt, dar concis: „Nu ştiu nimic! Atât însă vă pot spune, că orice s'ar întâmpla, pe Take Ionescu nu îl vom sprijini nici odată! Nici noi, nici majoritatea.. deoarece prea şi-a bătut joc de noi!"

•

Cu privire la criza guvernamentală d-l prof. N. Iorga a spus următoarele unui redactor al ziarului „Universul":

Agonia guvernului Averescu a luat azi sfârşit şi oricare alt guvern va fi mai bun ca acesta care a murit.

•

Sâmbătă dimineaţa a plecat la Cernăuţi, un trimis al d-lui general Averescu pentru a însoţi până la Bucureşti pe d-l Flondor, care, după unele informaţiuni sigure, urmează să trateze intrarea d-sale în guvern.

•

D-l general Coandă, preşedintele Senatului, a avut o întrevedere cu d-l senator Gr. Alevra.

In legatură cu intenţiunea d-lui general Averescu, de a încredinţa portofoliul industriei ori finanţelor d-lui Gr. Alevra, bine înţeles, în cazul când guvernul ar izbuti să scape din criza politică, mai stagnarea economică, ci şi dezastrul valutelor — trebuesc căutate în cheltuielile pentru întreţinerea subt arme a unor contingente superflue, ca urmări fireşti a tratatelor de mică înţelegere, pe deoparte, şi a „frăţiei" politico-militare a României cu feudaliştii Poloniei de altă parte!

Zi după zi ne dăm seama cât de incomensurabile sunt greşelile guvernului Averescu.

Pentru a-şi recâştiga liniştea tulburată de tragica moarte a colonelului Ştefan Cezărescu, dl Alex. Em. Lahovary plenipotenţiarul României, a plecat la Neapoli, unde va petrece o săptămână!

La întoarcerea sa, obligaţii studenţimii se vor prezenta în audienţă spre a-i expune hotărârile Soc. Ac. „Dacia Traiană", referitoare la schimbul de valută, cuvenit studenţilor merituoşi şi sârguitori; în conformitate cu deciziunile luate în această materie de Consiliul de Miniştri din Bucureşti. Studenţii vor trimite câte un memorand dnilor Ion Brătianu şi Iuliu Maniu, ca viitori conducători ai destinelor ţării şi neamului.

▪

Hotărârea Conferinţei ambasadorilor din Paris, ca plebiscitul dela Oedenburg — Sopron — Burgerland să se ţină sub controlul Marei Înţelegeri e relevată de presa din anturajul ministerului de externe italian cu satisfacţie şi considerată ca nouă victorie a lui Della Torretta, care a pus „Mica Antantă" cu totul pe al 2-lea plan în ceeace priveşte politica Europei centrale; demersurile lui Beneş sunt luate în bătae de joc însuşi prin tinul acestuia marchizul, Della Torretta care prin manevrele sale a aplanat ultimele conflicte în dauna financiară a Cehoslovaciei şi regatului S. H. S.

Cor.

Scrisori din Roma

Proectele guvernului Bonomi vor fi depuse în Parlament după vacanţă. — Giolitti nu va face dificultăţi. — Duplicitatea Americii. — Guvernul Averescu nu e simpatizat. — De ale soc. Dacia Traiană: memoriul studenţilor către partidele naţional şi liberal.

Primele valuri, cari au atacat guvernul lui Bonomi, în discuţia politicei interne, păreau că vor duce cu ele din fruntea ţării acești miniştri „de vară" cum îi numea ironic; on. Labriola, unul dintre prietenii intimi ai d-lui Giolitti.

Totuşi guvernul a rămas la locul său, hotarât de-a realiza marea reformă dela care depinde în mare parte, restaurarea economică şi politică a Italiei, îndeosebi întărit în situaţia sa însaşi de Giolitti care în ultimul timp a luat atitudinea de apărător al intereselor, ce nu îngădue o nouă criză guvernamentală.

Astfel guvernul ştiindu-se în faţa unei opoziţii slabe işi continuă opera.

Oratorii opozanţi, cari au ţinut să ilustreze insuficienta operei de siguranţă publică, în decursul zilelor fasciste au fost intimidaţi de cuvântarea şefului „fascist" Mussolini.

Camera a luat azi o vacanţă de opt zile, lăsând timp guvernului să-şi facă îndreptări proectelor ce vor fi depuse pe birourile parlamentare după vacanţă.

▪

Presa locală spune că nici sinurul discurs ostentativ franţi al lui Schanzer, delegatul italian, şi nici chiar întrebările prea riscate ale lui Briand nu periclitează rezultatul Conferinţei de dezarmare dela Washington. Instrucţiunele ce le-a primit dela Tokio delegaţia Japoneză era de o aşa natură, că nu se mai putea nimeni îndoi, că japonezii nu au intenţia de a dezarma, ci din potrivă menţinerea a cel puţin 70 la sută din armamentul terrestru şi maritim, de cari dispune Japonia în momentul încheierii eventualului compromis al desarmării.

Şi Harding, al cărui scop principal era spionarea intenţiilor marilor Puteri e preocupat de gândul de a chema la desbateri şi guvernul German care desigur va avea un rol important în noua aşezare a lumii. Nesinceritatea diplomaţiei americane a compromis acel, şi acest bărbat ce venise să înalţe „steagul păcii" din olo de ocean. Nici de altădată Ţările mici nu au avut cuvânt.

•

Jocul nefast de a mobilizarea — al junker-ului ceho-sloven, Beneş — răpitorul pământului lui Dragoş Vodă, — a îngreunat din nou dificila problemă economică a Europei centrale, lăsând de astă dată sa se evidenţieze crudul adevăr, că nu numite forţa şi lumina din Gennevilliers la Creil, la Mantes, la Meouse, la Corbeil şi la Orleans, — dând un total de linii de 250 kilometri lungime.

Această distribuire de electricitate produsă se face în uzină prin tablouri de 60 mii de volţi. Acest tablou nu este de loc, după cum s'ar putea crede, o mare placă de marmură, — ci este o imensă sală, având lungimea salei maşinilor şi separată în atâtea despărţituri câte generatoare sunt.

Preţul curentului furnizat de către uzina din Gennevilliers bate deasemenea recordul; Kilovatul instalat va costa 530 franci.

Această uzină va fi complectată prin o a doua la Vitry care va servi ca uzină de ajutor. Puterea sa va fi de 80.000 Kilovaţi.

In fine, viitorul a fost asigurat localităţei Gennevilliers. Trei hectare de pământ au rămas libere pentru amenajarea ulterioară a staţiunilor pentru primirea transmisiunilor hidraelectrice din Rhone, Rin sau din Masivul Central.

Uzina din Gennevilliers în acest caz va deveni regulatoarea formidabilă a curente electrice produse de fluviile Franţei sau de către „cărbunele alb" din Auvergne.

00000000000000

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la iuţeală cu preţuri foarte moderate. 60

00000000000000

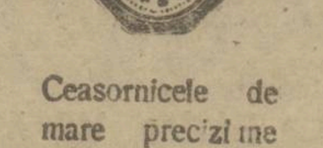

Ceasornicele de mare precizine

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 **Telefon No. 353**

„Cultura Poporului" şi Banatul

— Un manifest —

Comitetul Societăţei „Cultura Poporului", organizând o adunare naţională la Timişoara pentru ziua de Duminecă 18 Decembre, ne trimite spre publicare următorul manifest:

Români!

Se împlinesc doi ani de când dreapta judecată a Conferinţei de Pace a fost pusă la încercare de uneltirile potrivnice unei păci cu adevărat statornice şi nu a ţinut seama în întregime de sfintele noastre drepturi de stăpânire până la apele Tisei. Astfel sute de mii de fraţi care au suferit deopotrivă cu cei astăzi eliberaţi din lanţurile unei robii de o mie de ani zac în durere şi mai departe sub stăpânire străină.

Astăzi fraţii din Banatul ciuntit, preschimbându-li-se jugul, aşteaptă totuşi mântuirea. Lor nu le-a fost dat să se bucure de ziua cea mare a învierei neamului. Lor, în timp ce noi am cunoscut fiorul mântuitor al libertăţei, le-a fost dat să mănânce şi pe mai departe pâinea amară a sclăviei.

O comisie oficială este gata să pune peceţiile pe hârtia prin care se taie satele şi oraşele în două, se desparte frate de frate şi se dau pradă lacrimelor nesecate ochii atâtor mame...

Dar, dacă o mie de ani de muceniceasca suferinţă nu au fost deajuns nedreptăţei omeneşti, şi dacă aceasta, prin întocmirile ei silnice, mai voeşte încă din sângele şi laçrimile neamului nostru şi noi trebue să i-le jertfim, atunci, supunându-ne nepăsători şi de bună voie nu am mai merita nici soarta de acum.

Glasul de durere al celor sortiţi încă robiei şi acel de mustrare al celor prăbuşiţi sub glie pentru liberarea tuturor Românilor, nu putem să-l nesocotim tocmai în această clipă, când pentru acei cari vor veni după noi, avem îndatorirea de a lăsa ca moştenire, alături de semnătura silită a oficialităţei, hotărârea poruncitoare a neamului de-apururea acelaş, — unul şi acelaş dela Nistru şi până la Tisa.

De aceia, Românii din toate unghiurile ţărei veniţi la marea adunare naţională care se va ţine, Duminecă 18 crt la Timişoara unde glasul neamului întreg trebue să însemneze în conştiinţa generaţiilor viitoare şi în cartea istoriei de mâne adevărata graniţă a Ţărei româneşti.

Comitetul Societăţei „Cultura Poporului".

Insănătoşirea finanţelor

Pilda Franţei

Parlamentul francez dă guvernului îndrumări sănătoase, cari la noi nu sunt urmate.

Acum câte-va zile s'a sfârşit desbaterea din Parlametul francez cu privire la situaţia financiară. Se crezuse la început că se vor ivi serioase deosebiri de vederi între ministrul de finanţe Doumet şi comisiunea financiară a Camerei, care refuza să acorde creditele cerute, înainte de a obţine o serioasă ridicare a bugetului, prin realizarea tuturor economiilor cu putinţă. Dar orice neînţelegere a dispărut în cursul desbaterilor, încheiate într'o moţiune adoptată cu mare majoritate. De oare ce întru câtva situaţiunea financiară a Franţei are unele analogii cu a noastră — fără să fie bine-înţeles atât de zdruncinată, — credem, că nu e fără folos să cercetăm mai de aproape în mod comparativ, cari sunt îndrumările sănătoase pe cari le-a indicat guvernului Parlamentul francez, şi ce se face la noi pentru însănătoşirea finanţelor publice.

Moţiunea votată de majoritatea Camerei franceze cuprinde între altele patru puncte cari condiţionează încrederea în guvern:

1) Să nu se ceară ţărei nici un impozit nou, ori-care ar fi obţinut maximul de încasări din cele cari sunt în curs de aplicare.

2) Să se evite ori-ce măsură care ar tinde la sporirea circulaţiei biletelor de bancă.

3) Să se mărginească cheltuelile publice la strictul necesar şi să se prezinte în timpul cel mai scurt reformele organice cari vor asigura economiile indispensabile.

4) Să se readucă progresiv numărul funcţionarilor la ceea ce era în 1914.

Această moţiune constitue un întreg program financiar, de o mare limpezime şi simplicitate a cărui valoare e cu atât mai mare, cu cât ei nu se bazează pe teorii abstracte şi pe reforme de cabinet, ci pe date positive, pe fapte verificate la lumina experienţei.

In loc de a se arunca într'o politică de aventură financiară, de a încerca inovaţiuni cari cer mai mulţi ani de experienţă, Parlamentul şi guvernul francez a optat idei sănătoase şi practice: mai întâi economii, apoi perceperea strictă şi complectă a dărilor existente, şi numai în urmă, dacă se va simţi absolută nevoe, de aplicarea unor noi legi financiare.

Dacă facem acum o comparaţie cu ceeace se întâmplă în România, constatăm că guvernul nostru aplică, punct cu punct, tocmai o politică potrivită acestor principii sănătoase, — iar ca, pe de altă parte, îndrumările votate de Camera franceză seamană ca două picături de apă cu principiile propuse de partidul liberal pentru îmbunătăţirea stărei noastre financiare.

In adevăr este sigur că sute de mii ani de lei ar intra în Casa Statului, dacă fiscul ar stărui mi să încaseze impozitele vechi, rămase în întârziere. Iar politica financiară a guvernului actual a făcut greşala şi a inaugurat dezordinea, căci s'a inaugurat un regim fiscal nou, care nu se mai percep — iar din impozitele noui unele se percep fără să se fi stabilit regulile de contribuţiunei în re umat foarte puţină lume plăteşte, căci trăim sub regim a două legi fiscale în confuziune şi dezordine, cari sunt căunătoare unei politici financiare serioase.

Apoi, cu toată inflaţiunea fiduciară produsă de schimbarea rublelor şi coroanelor şi a biletelor Băncei Generale, ministerul de finanţe continuă a cere noui împrumuturi Băncei Naţionale, care s'a văzut nevoit să refuză un nou avans de 500 de

milioane zilele trecute, măsurile acestea extreme sunt pricinuite de cheltueli risipitoare, de numeroase sinecure şi misiuni nevoiositoare în străinătate, de o întreagă gestiune dezordonată a banului public.

Reforma administrativă, care ar fi trebuit să aducă după sine o reducere a numărului funcţionarilor, dimpotrivă, a sporit o administraţie centrală greoaie şi complicată, — iar în ce priveşte politica economică a guvernului ea variază de pe zi pe alta, n'are nici o continuitate şi nici un principiu unitar conducător.

În aceste condiţiuni, nu se poate nădăjdui o îmbunătăţire a crizei prin care trece ţara, o însănătoşire a finanţelor publice. Dacă cei cari conduc actualmente destinele ţărei au adus-o în situaţiunea de azi, este că nu au urmat principiile sănătoase pe cari le-a concretizat deunăzi parlamentul francez.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Mercuri: Amor şi recunoştinţă
Joi: Amor şi recunoştinţă
Vineri: Jurământul fals
Sâmbătă: Xa-Xa
Duminecă: Xa-Xa

CINEMA UNIVERSITAŢII

Mercuri: La poala munţilor
Joi: Xa-Xa, Partea I.
Vineri: Xa-Xa, Partea II.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea III.
Duminecă: Xa-Xa, Partea IV.

CINEMA URANIA

Mercuri: Xa-Xa, Partea II.
Joi: Xa-Xa, Partea III.
Vineri: Xa-Xa, Partea IV.
Sâmbătă: Xa-Xa, Partea V.
Duminecă: Farmecul Danculuí

Bumbacul se va scumpi

Ministerul de agricultură american vesteşte în lume, că de 10 ani nu s'a făcut bumbac mai puţin decât în vara trecută. La oparit seceta şi căldurile celea mari, precum şi gândacii.

După această veste preţul bumbacului s'a urcat numai de cât cu câte un dolar la bal, acolo în America.

Ne putem închipui, ce preţ va avea când va sosi la noi, trecând prin mâinile alor sute şi mii de negustori!

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 97

INFORMAŢII

Sâmbătă la orele 5 jum. a avut loc la Palatul regal, şedinţa comitetului central al Asistenţei sociale, sub preşedinţia M. S. Reginei.

Participă d-nele Simona Lahovary, Maria Baiş, Sabine Cantacuzino, Maria I. Petrovici şi numeroşi alţi membri ai comitetului.

*

Pentru studenţii români cari îşi urmează studiile în Elveţia, Belgia şi Anglia, miniştrii plenipotenţiari ai României din aceste ţări au primit sumele necesare pentru acordarea schimbului studenţesc, schimb care va fi acordat de legaţiile noastre din Berna, Bruxelles şi Londra conform instrucţiunilor primite de la ministerele noastre de externe şi de finanţe şi cari sunt cele stabilite de dl Titulescu la Paris.

*

Dl dr. Coriolan Petreanu, inspector al muzeelor din Ardeal, a prezentat ministerului artelor o interesantă lucrare privitoare la muzeele din Ardeal.

Lucrarea cuprinde un bogat material istoric şi statistic asupra muzeelor din Transilvania precum şi valoarea ce-o prezintă diferitele obiecte de artă.

Ministerul artelor a hotărât să publice într'un volum această lucrare.

*

Domnul Demetru G. Danielopolu, preşedintele „Aerologiei Române" mulţumeşte în numele comitetului numeroşilor aderenţi din întreaga ţară care a oferit preţiosul lor concurs şi le anunţă că s'au constituit în mare parte comitetele regionale din România Mare.

În cursul lunei Ianuariei se va ţine congresul general al Aerologiei la care vor lua parte şi delegaţi de la asociaţiile similare din străinătate.

■

Astă seară are loc adunarea generală a Sfatului negustoresc pentru a continua discuţiile în chestiunea alegerei de la Camera de comerţ.

■

Statutele „Statului Catolic" din Ardeal au fost cerute de ministerul Internelor pentru a fi puse în concordanţă cu legile Ţărei.

*

Aflăm că la administraţiile financiare din Ardeal numărul recursurilor depuse contra evaluărilor făcute pentru aplicarea legei impozitelor, e de peste 60 la sută.

D-ra Csoma Ilona a deschis o interesantă expoziţie de tablouri I. str. Regală No. 13.

Amatorii de artă pot vizita expoziţia în fie care zi de dimineaţa şi după amiază.

■

O comisiunea formată din reprezentanţii proprietarilor minelor de aur a plecat la Bucureşti pentru a expune ministerului de finanţe perderile lor la extragerea aurului, în caz când nu li s'ar permite exportul.

■

P. S. Episcopul N. Ivan a sosit astăzi la Cluj unde a fost întâmpinat la gară de autorităţile locale.

*

Ştirea răspândită de agenţia telegrafică „Damian" în care se spune că s'ar fi sustras oare care acte de către un slujbaş superior din tribunalul local este desminţită din sursă oficială.

■

S'a înaintat ministerului comunicatul orhotărârile societăţilor C. F. particulare în ceea ce priveşte raportul lor cu Statul.

*

Deşi lichidarea secretariatului de instrucţie din Cluj e aproape terminată aflăm că direcţiunile regionale nu au putut fi complet organizate, aşa că secretariatul e probabil să-şi mai menţină un le atribuţiuni.

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 39

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

În CINEMA APOLLO se va rola Mercuri, o frumoasă dramă socială „Amor şi Recunoştinţă" în rolul principal Henny Porten.

*

În CINEMA UNIVERSITAŢII se va rola Mercuri drama romantică creaţiunea fabricei Star „La poala munţilor" în rolurile principale Ila Loth şi Svetislav Petrovics.

*

În CINEMA URANIA se va reprezenta Mercuri, cel mai mare film de animale Xa-Xa.

■

De vânzare pian pentru concert Bösendorfer str. Regală (Majestătis-u.) Nr. 33. 1325

*

În restaurantul

„La Pisica Vânătă"

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preţ moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

*

Luni s'au inaugurat la Cluj deschiderea cursurilor profesionale pentru tipografi.

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt.

Medicamentul

8—15 sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

Aflăm cu plăcere, că

„ALBINA"

din Sibiu îşi va deschide în curând o *Sucursală* în Bucureşti. Deocamdată şi a deschis un birou provizor în Str. Banca Naţională Nr. 1 (colţ cu str. Carageorgevici, fost Teatru Modern) unde va fi şi localul sucursalei.

Pe cât ştim Banca „Albina" cel mai vechiu institut financiar din ţară, intenţionează să întreţină în legătură cu sucursala din Bucureşti şi un biurou de informaţiuni pentru Ardelenii, cari au daraveri financiare etc. în Capitala ţării.

Dorim fruntaşei bănci ardelene tot succesul în noua întreprindere.

1321

Cei ce cred în noul tratament antituberculos

Un călător vindecat de drul Puţureanu, loveşte pe un medic care insultă pe savant

Cetim în ziarul „Carpaţii":

Un cititor sosit din Oltenia ne aduce la cunoştinţă următorul fapt pe care îl redăm aşa precum ne-a fost relatat:

„Mă aflam într'un compartiment de clasa doua, al trenului Slatina—Bucureşti, în Noembrie trecut. Compartimentul era arhiplin, având pasageri, stând în picioare în rele două bănci. La un moment un domn care spunea că este medic a început să vorbească tovarăşilor de drum despre noul ser al drului Puţureanu, contra tuberculozei, criticându-l.

Am observat în acel moment chiar un alt pasager care la fiecare vorbă a drului făcea un neastâmpăr pronunţat pe locul unde se afla aşezat, dar nu spunea nimic şi asculta cu vădită nerăbdare ceea-ce susţinea doctorul.

Deodată acesta din urmă, care reuşise să se facă ascultat de pasageri a pronunţat câte-va cuvinte exatorii la adresa drului Puţureanu lăudând pe drul Irimescu.

Pasagerul al cărui neastâmpăr de enise acum pronunţat, s'a ridicat în picioare şi pe un ton cât se poate de violent s'a adresat drului:

— Te opresc să mai vorbeşti un singur cuvânt contra drului Puţureanu căci altfel vei avea ocazia să primeşti o lecţie meritată dela chiar un vindecat al acestui savant.

Doctorul a rămas fâblou ca şi noi toţi câţi ne aflam în compartiment.

Pasagerul, care rămăsese în picioare şi ţinea bastonul dela jumătatea lui în mână, continuă pe acelaşi ton:

— Sunteţi nişte oameni mici la suflet, invidioşi, răi şi neputincioşi.

Şi apoi către pasageri:

Când aţi şti, dlor, cum m'au dus acum o lună la Olăneşti cei cari nu mai aveau speranţa că voi mai reveni acasă, dvs, care mă vedeţi azi, n'aţi fi tolerat o clipă acestui domn să vă vorbească aşa. Viaţa mi se număra cu ceasurile. În trei săptămâni am fost redat familiei şi după o săptămână numai de convalescentă, am putut să răsbesc până aici, făcând transbordarea prin vişcol la Potcoa a.

Medicul voind să facă o glumă cu pasagerul revoltat şi acesta nepricepându-o bine, a ridicat bastonul şi l-a lovit.

S'au format imediat două tabere în compartiment şi medicul a fost nevoit să plece.

Pasagerul a trecut după aceea în vagonul restaurant. El spunea că se duce la Bucureşti unde au au it că „sunt şi alte canalii" — vorba e a lui — care ataca pe savantul care a redat viaţa lui şi altora mulţi pe cari el i-a văzut reînviind sub ochii lui".

Rezolvarea pasagerului era explicabilă în acest caz. Cititorul n'a putut să reţină bine numele bolnavului vindecat, dar i-se pare că acesta se numea Iosipescu sau Iosilescu.

Paltoane şi îmbrăcăminte pentru şcolari

la firma
699 **M. Neuman**
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Miercuri 14 Decembrie 1921.

Guvernul francez ar fi primit asigurarea dela Londra că Anglia nu va lua nici o hotărâre în chestiunea reparațiunilor de războiu până când în prealabil nu va consulta Franța.

La Londra continuă convorbirile între delegații francezi și germani sub auspiciile Angliei.

Se pare că s'a stabilit un acord deplin între Londra și Paris cu privire la găsirea unei soluțiuni pentru îmbunătățirea finanțelor germane.

În acelaș timp cu demersurile financiare externe, Germ. desfășoară o întreagă acț. financ. internă. D. Wirth face mari forțuri ca să convingă pe industriașii germani în vederea plății anuităților din Ianuarie și Februarie, — aceste interzențiuni nu au obținut însă până în prezedt nici-un rezultat; pare că ele au mai mult scopul să convingă pe aliați că guvernul German face tot posibilul ca să plătească reparațiunile de răboi, și, dacă se vede silită să ceară moratoriul, o face aceasta numai în urma unei reale strâmtorări financiare.

Consiliul suprem interaliat se va întruni la Londra în luna Ianuarie pentru ca să lichideze definitiv chestiunea despăgubirilor.

Un alt succes al Conferinței dela Washington care apare ca o consecință imediată a înțelegerei stabilite între cele patru mari Puteri în chestiunea Pacificului, — e că guvernul din Tokio a acceptat proporția de 60 la sută în raport cu Statele-Unite și Anglia pentru tonajul marilor unități navale. Aceasta constitue un mare pas înainte pentru dezarmarea popoarelor. nu e așa?

În schimb Camera franceză a aprobat fără nici o discuție legea pentru construirea unităților navale ușoare.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Criza politică

Guvernul Averescu a demisionat

In consfătuirea de eri dimineață a majorităților parlamentare, generalul Averescu a anunțat demisiunea întregului Cabinet. Totodată a spus că a recomandat M. S. Regelui un guvern sub prezidența generalului Coandă, și a solicitat majorităților să sprijinească formațiunea aceasta ministerială.

Declarațiunile generalului Averescu au provocat o completă deprimare în sânul majorităților cari încă mai nădăjduiau că criza se va rezolvi într'un chip care să mențină regimul averescan sub o formă nouă, dar, în fond, tot cu politica veche.

Fostul ministru al muncii Trancu-Iași, a plecat dela consfătuire cu lacrimile în ochi.

*

La ora 3 d. a. s'a deschis Camera sub prezidența d-lui Duiliu Zamfirescu, de față fiind miniștrii Garoflid, Argetoianu și Groza — care avea o înfățișare foarte lamentabilă.

Argetoianu, pe un ton emoționat și vădit nemulțămit de desnodământul neînțelegerilor dintre membrii guvernului, încunoștiințează pe cei prezenți că generalul Averescu a depus în mâinile Suveranului demisiunea întregului cabinet.

Președintul Camerei, în urma celor rostite de d. Argetoianu, roagă Camera să amâne ședințele, avându-se în vedere că guvernul nu mai este reprezintat.

Viitoarea ședință nu a fost încă anunțată.

Parlamentarii și miniștri părăsesc incinta Camerei într'o stare de covârșitoare depresiune morală.

*

La ora 1 d. Take Ionescu, chemat de Suveran, s'a prezintat la Palat.

M. S. Regele i-a propus formarea noului guvern.

Fostul titular al departamentului de externe a solicitat un termen de trei zile, ceeace a și obținut.

*

Senatul s'a deschis sub prezidența d-lui general Coandă, la ora 2 jum.

Aci. înfățișarea maturului corp este la fel celei dela Cameră.

De pe banca ministerială d. Paul Negulescu — care n'a avut norocul să-și vadă împlinită reforma învățământului, al cărei autor pretindea dârz că este — a canunțat demisia ministerului Averescu.

Apoi d. general Coandă declară ședința suspendată până la formarea noului guvern.

*

Averescanii în genere sunt abătuți și, bună parte din ei, acuză pe generalul Averescu de lipsă de energie.

In special, cei cari s'au înfruptat din avutul Statului sub oblăduirea și mijlocirea fostului prim ministru sunt extrem de furioși.

Partidul poporului e astfel amenințat să se desorganizeze.

Opinia publică din București respiră mulțumită și așteaptă cu încredere venirea la putere a unui guvern care să scape Țara din nenorocirile deslănțuite asupra ei.

*

Partidul național din Ardeal păstrează o atitudine rezervată față de formațiunea ministerială a d-lui Take Ionescu și a refuzat să participe într'un guvern presidat de generalul Coandă.

*

Se crede că ministerul Take Ionescu nu va avea majorități parlamentare și că actualele Corpuri legiuitoare vor fi prorogate pe o lună.

*

Ziua de 13 a fost nefastă pentru generalul Averescu.

A luat frânele guvernului la 13 Martie 1920 și a înaintat Palatului demisiunea sa prin secretarul Consiliului de miniștri, d. Vlahide, în ziua de 13 Decembrie 1921.

*

Oficiosul d-lui Take Ianescu, „Epoca" prevede un guvern Brătianu, în cazul când încercările fostului ministru de externe nu vor isbuti să formeze Cabinetul.

*

D. Ttulescu, „marele reformator financiar" și-a căpătat plata averescanismului său: a fost numit ministru al țărei la Londra.

La întrunirea partidului Unirii din Bucovina, ce se va ține la Cernăuți în ziua de Luni 19 cor. au fost invitați și țărăniștii basarabeni și liberalii.

Fostul deputat socialist Ilie Moscovici, după o zi de libertate, a fost arestat din nou fiind implicat în atentatul dela Senat.

*

Dunărea a înghețat la Brăila. Cursele vapoarelor sunt suspendate.

*

Sunt înzăpezite următoarele linii ferate: Oltenița, Constanța, Buzău, Galați, Tecuci.

Evenimentele zilei

Armenii caută dreptate la Washington

Athena, 12 Dec.

Din Athena se anunță, că patriarchul armean Laven a trimis o telegramă conducătorilor Colonilor armene, prin care le face cunoscut, că fiind autorizat de poporul armean, va pleca la Washington, unde va pune situația armenilor în legătură cu evenimentele din urmă și va solicita dreptul de autodeterminare.

Mare criză de cărbuni în Germania

Berlin, 12 Dec.

Din Berlin ni-se comunică știrea, că criza de cărbuni a luat proporții atât de mari încât circulația trenurilor și activitatea în marile uzine stagnează, ceiace este prologul unui dezastru industrial și economic.

Așa uzinele de gaz din Berlin nu mai au decât o neînsemnată cantitate de cărbuni, pentru 5—6 zile. Din acest motiv în centrele mari ale Germaniei s'a urcat prețul alimentelor și a articolelor de prima necesitate în așa fel că în multe localități se semnalează turburări grave.

Remiterea premiului „Nobel" lui Anatole France

Stockholm, 12 Dec.

Din Stockholm ni se anunță că în ziua de 11 Dec. s'a făcut în chip solemn remiterea premiului Nobel de către Academia suedeză; decernat scriitorului Anatole France. La această solemnitate a participat și regele Suediei cu familia, care personal a înmanuat premiul precum și medalia de aur celebrului scriitor.

După această solemnitate regele a invitat la prânz pe Anatole France.

Situația sovietelor în Carelia e periclitată

Lafayete, 12 Dec.

Presa finlandeză anunță că sovietele trimit întăriri mari în Carelia. Situațiunea bolșeviștilor e gravă din cauza revoltei armatei roșii în Murmani și asasinarea comisarilor guvernului.

Desființarea cenzurei în Ungaria

Budapesta, 12 Dec.

În ultima ședință a consiliului de miniștri, primul ministru a fost autorizat să ia măsurile necesare pentru desființarea cenzurei.

Germania pe pragul dezastrului

Berlin, 12 Dec.

Cancelarul de stat, With a ținut Dumineca trecută un discurs la adunarea Socialiștilor creștini, în care a relevat între altele importanța tratatului d-lui Londra, dela a cărora reușită depinde, salvarea Germaniei de dezastrul economico-financiar și industrial.

Irlanda și-a obținut independența.

Londra, 8 Dec.

După mai multe luni de desbateri vehemente dintre guvernul englez și Irlanda și cari au ținut încordate spiritele acestor două țări, s'au ajuns azi la un pact definitiv punând capăt prin aceasta multelor neînțelegeri, cari în timpul din urmă erau la ordinea zilei.

La marea adunare poporală din Birmingham, Cancelarul Birkenhead a ținut un discurs impozant în care între altele aduce la cunoștință știrea senzațională, că pactul anglo-irlandez este încheiat.

Pentru ce?

cumpără toată lumea la cea mai ieftină firma din Cluj

DICK

Strada Regina Maria No. 5.

Pentru aceea!

pentru-că susnumita firmă față de prețurile urcate s'a redus iară prețurile.

Prețuri de mărfi:

Flanel alb	Lei 11·—
Flanel tennis I-a	Lei 16·90
Barchet I-a „	18·90
Creton I-a	Lei 15·—
Stofă de lână pentru Dame și Domni . .	Lei 89·—
Ciorapi de iarnă pt. Dame și Domni . .	Lei 12·—
Mănuși de iarnă pt. Dame și Domni . .	Lei 19·80

Rămășitele se vor vinde cu prețul de jumătate!

1321

Voeşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA“

1220 **Nu primi imitaţiuni!**

Expoziţia de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter şi Soţul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu preţurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, article de galanterie, giamantane şi articole de tricotage.

1212

En gros şi en detail.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de poveri cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de licheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1607

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Preţuri reduse la

GRÜNWALD şi STEINER

CLUJ, Piaţa Unirii 12.

mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Fratii Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

LUKÁCS

CROITOR pentru domni

str. Wesselényi 17 (în curte) în atelierul propriu execută cele mai elegante vesminte pentru **1700** Lei.

Facerea unei rând de vesminte costă Lei 400. 1323

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON“

LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ

Constanţa--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANŢA** la 22 Decemb. st. n. direct **New-York**

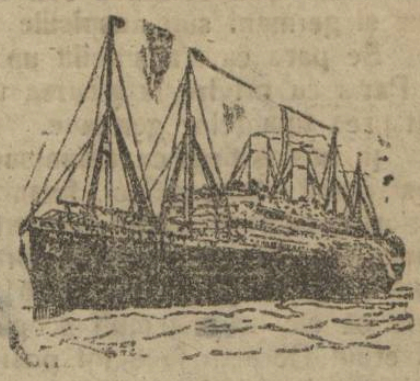

Durata voiajului 16—18 zile.

După „King Alexander“ urmează a pleca următoarele vapoare:

„Themistocles“

„Megali Hellas“

şi „Constantinoples“

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Se primesc spre expediere şi mărfuri.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREŞTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—89.

Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
902 CONSTANŢA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

Abonamente

pentru

ziarul „Infrăţirea“

se primesc la

LIBRARIA

„Cartea Românească“

Piaţa Unirii 7.

Lichidarea Băncei Austro-Ungare şi România

Acoperirea coroanelor retrase din circulaţiune. — Avem 6 miliarde coroane „garantate“. — Un aranjament.

Iată pe scurt în ce stadiu se găseşte această chestiune de o importanţă deosebită pentru statul nostru.

CUM AU FOST FACUTE EMISIUNILE BANCEI

In fosta Monarhie, Banca Austro-Ungară — o bancă particulară — avea privilegiul emiterei monedei de hârtie, întocmai ca la noi Banca Naţională. Din cele circa 51 miliarde de coroane tipărite de această instituţiune până la armistiţiu, 30 miliarde au fost emise în mod regulat cu acoperirea cerută de lege între care şi cu suma de 550 milioane coroane aur care s'a găsit în pivniţele acestei bănci, la Viena, la luarea ei în primire de către lichidatorii instituiţi de comisia de reparaţiuni din Paris. Celelalte 20 miliarde, tipărite în timpul războiului şi cari au provocat inflaţiunea, au fost emise cu acoperire neregulată, ca gajuri diverse fără valoare reală, depuneri de titluri, etc.

LICHIDAREA

Din cauza privilegiului de stat de care se bucura, lichidarea Băncei Austro-Ungare a fost hotărâtă în virtutea tratatului dela St. Germain şi a tratatului dela Trianon şi s'au numit trei lichidatori, d-nii de Monnes (Franţa), Rixaldo (Italia) şi Al. Zeuceanu (statele moştenitoare) pentru efectuarea ei de fapt. In acelaş timp statele moştenitoare în calitate de mandatare ale fostei monarhii austro-ungare, au fost obligate ca ele să retragă coroanele, rămânând ca ele să se prezinte în urmă la masa comună a Băncei Austro-Ungare pentru acoperire.

Dar o primă dificultate s'a ivit dela început, căci Olanda a intervenit la lichidare spre a i es restitui partea neachitată de 17 milioane din împrumutul de 27 milioane fiorini olandezi pe care-l dăduse Austro-Ungariei în timpul războiului.

OPUNEREA DELEGATULUI NOSTRU

Delegatul nostru, d. Eftimie Antonescu s'a opus acestei pretenţiuni considerând-o cu drept cuvânt ca nefondată, ea fiind o datorie de război ce nu priveşte statele moştenitoare. Ar fi fost într'adevăr şi imoral de a le-o impune pentru a plăti gloanţele ce fuseseră trase asupra supusilor lor în timpul războiului.

Cu toată această opunere a trebuit să se plătească restul acestei datorii, în schimbul unei reduceri simţitoare, căci Olanda ameninţa să declare Banca Austro-Ungariei în stare de faliment. A rămas însă că, la finele lichidărei să se stabilească definitiv cui trebue să se impute această plată şi atunci opunerea statului nostru va fi din nou discutată.

COROANELE GARANTATE

Odată această chestiune tranşată s'a ivit însă o a doua dar şi mai mare dificultate. Coroanele retrase din circulaţiunea diferitelor ţări moştenitoare se împărţeau în două categorii: unele făcând parte din emisiunile anterioare datei de 27 Octombrie 1918 conforme diverselor cupuri ce au servit la emisiune şi prin urmare acoperite în mod regulat prin rezerva de aur de care am vorbit mai sus, iar celelalte, posterioare acestei date şi neconforme cupurilor sau făcând parte din serii duble de cupuri, nemai având prin urmare dreptul la această acoperire ci numai în titlurile de Stat depuse spre garanţie la aceste noui emisiuni, strict vorbind neregulate.

Cărora din aceste emisiuni aparţineau coroanele ce erau în circulaţiunea diferitelor State? Făceau ele parte din emisiunile garantate sau din cele negarantate?

„TRIAJUL“ COROANELOR SUSTINUT DE DELEGATUL NOSTRU

Grea întrebare care nu se poate rezolvi decât printr'un triaj al coroanelor retrase.

Din pricina relaţiunilor economice intense în cari atât Vechiul Regat cât şi provinciile alipite s'au găsit faţă de Austro-Ungaria delegatul României, d. Eftimie Antonescu, şi-a dat seama dela început că marea majoritate a coroanelor găsite pe teritoriul nostru trebuiau să facă parte din prima categorie, a celor garantate. A susţinut prin urmare cu tărie soluţia triajului şi deci aplicarea tratatelor ca posibile, soluţie ce, firesce nu putea fi pe placul altor State ce ştiau că nu se găsesc în aceleaşi condiţiuni prielnice în privinţa originei coroanelor.

AVEM 6 MILIARDE COROANE „GARANTATE“

D. Antonescu menţinând punctul său de vedere, fără a fi mo-

Continuare în pag 8.

Citiţi în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română dorește în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Română. Adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13 1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Reclama este sufletul comerțului

În atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". ● Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soții mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 176

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
În ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**
se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate. preparate în sistem de Praga.
1149
Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Societatea Anonimă Arif
— caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.
Oferte serioase a se adresa la sediul societății în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Licitațiune.

În conformitate cu aprobarea Dlui General Comandant al Corp. VI. A., se aduce la cunoștință că în ziua de 22 Decemvrie 1921, se va ține licitație publică la Dep. Arm. și M-ții C. VI. A., pentru vânzarea a

765.000 colți (grifi) ca fier

cu kgr.

Doritorii pot a se prezenta până la acea dată la Serviciul Armament și M-ții C. VI. A., de unde va lua informații unde se pot vedea acești colți.

Comand. Dep. Arm. și M-ții C. VI. A.
1324 Adtor Sublct. I. BOBRIU.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.**

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

dificat de comisia de reparațiuni, operațiunile de triaj s'au și făcut la noi cu cea mai mare activitate, atât la Banca Națională cât și la Casa de depunere și rezultatul obținut i-a dat deplină dreptate.

Într'adevăr, din cele 7 miliarde 400 milioane coroane ce fuseseră triate până la începutul lunei Decembrie, 5 și jum. miliarde s'au dovedit că fac parte din emisiunile bine garantate. Mai rămâne de triat aproape 1 miliard de coroane și, după rezultatele obținute până acuma, este de prevăzut că din totalul de 8 jum. miliarde coroane rătrase de noi, 6 miliarde jum. vor face parte din categoria celor bine garantate.

AVEM DREPTURI INTEMEIATE

Oricare ar fi decizia definitivă ce se va lua în această privință la conferința dela Viena din Februarie viitor, noi ne prezentăm auma — grație triajului pe care l-am făcut și care a fost executat cu multă pricepere și dexteritate — cu pretenții pozitive și certe pe cari delegatul nostru va ști cu siguranță să le valorifice în folosul nostru precum a valorificat cu atât succes drepturile noastre și până acum.

Este de sperat de asemeni că cu prilejul întrunirei conferinței din Februarie viitor și în așteptarea regulărei definitive a acestei chestiuni, d. Antonescu care a obținut și a adus în țară în primăvara trecută un prim acont de 14 milionne coroane aur, deosebit de valoarea de câteva sutimi de milioane de lei a celor 13 imobile — adevărat palate — sucursale ale Băncei Austro-Ungare din teritoriile alipite... ce au trecut în stăpânirea noastră încă din luna Februarie, va ști desigur să ne procure un nou și important avans la care avem drepturi atât de solid întemeiate.

CRIȘAN

Citiți „Infrățirea“

SCRISORI DIN SIBIU

Liga chiriașilor. — Maximarea lemnelor. — Congresul național bisericesc.

Comunitatea de interese strânge și organizează oamenii în societăți. Menirea acestora este în cele mai multe cazuri: apărarea. Și e interesant; o societate abia organizată impică în sine simțurile alcătuirii unei alte societăți ori legi cu tendințe opuse. Întocmai ca în filosofia lui Hegel: „orice teză naște o antiteză.“

Abia organizați în ligă de apărare proprietarii de case din Sibiu, și chiriașii — prevăzând în motivele, care au determinat alcătuirea ei o primejduire a interesele lor destul de atacate din toate părțile — s'au mișcat pentru a se apăra în potriva atacului ce se pregătește. Mișcarea aceasta pornită din pricini binecuvântate a prilejuit o mare adunare la care aproape toți chiriașii au luat parte. Adunarea s'a ținut Duminecă în 11 Decembrie orele 9 în sala cea mare dela „Urania.“

Adevărat că majoritatea adunării o formau chiriași sași. Adunarea a fost deschisă tot de un sas, de generalul în retragere Hofbauer, care a fost proclamat de președinte. Arată nevoia întemeierii unei ligi a chiriașilor, al cărei scop să fie apărarea întru toate împrejurările a intereselor chiriașilor. Liga aceasta însă numai atunci va putea ființa și va putea lupta cu succes dacă va intra în strânsă legatură cu liga centrală din București. În urmă s'a ales comitetul de acțiune sub presidența numitului general sas Hofbauer și a distinsului asesor consistorial Lazar Triteanu S'au cetit apoi statutele provizorii.

*

Să mai amintesc un fapt curios prin raritatea lui, întâmplat la noi în Sibiu Primăria, încă tot săsească cu desăvârșire, s'a hotărât a lua măsuri pentru maximarea prețului lemnelor, care deveniseră aici sub strășina pădurilor, foarte scumpe.

Prețurile fixate sunt încă destul de îngrijitoare pentru micii funcționari și mai ales pentru săraci: stânjinul 450—470 Lei; 100 kg. 27.50 Lei, iar tăiate și aduse acasă 32.50 Lei.

Congresul amânat din pricina sfântului Sinod, au fost convocat pe 12 Decembre. Convocarea au necesitat-o desbaterile provocate de chestia unificării organizării bisericești în ședințele sfântului Sinod. Azi, Luni la 11 ore s'a făcut deschiderea congresului prin vorbirea mitropolitului Dr. Nicolae Bălan, de față erau toți prelații bisericești din Ardeal și părțile mărginașe, un frumos număr de protopopi și de mireni între cari V. Goldiș, Vlad, Braniște, Borcia Marșieu, prefectul Comșia etc..

Secretarul general al Congresului Lazar Triteanu a arătat problemele pentru soluționarea cărora s'a întrunit congresul: unificarea administrativă a bisericei, înființarea episcopiei de Timișoara și fixarea numirei arhidiecezei.

Ședința viitoare s'a anunțat pe Marți la orele 10. Luni după prânz s'a lucrat în secțiuni.

X. J.

Sporirea listei civile

Din ziua de 11 Februarie 1919, data alegerei primului președinte al republicei germane, lista civilă pentru întreținerea acestuia a rămas până în ziua de astăzi nemodificată. El primea 100.000 de mărci onorar și 150 mii de mărci, cheltueli de reprezentanță, la care se adăoga locuința gratuită.

Față însă de simțitoarea tendință de urcare a scumpetei, de la 1 Aprilie 1921, onorariul său a fost majorat la suma de 300 mii mărci, și cheltuelile de reprezentanță la 400.000 mărci. Se speră, că având în vedere relua rea relațiilor diplomatice, pentru prestigiul șefului statului, capitolul „cheltueli de reprezentanță“ din lista civilă, va fi și mai urcat în viitorul buget din 1922.

TELEGRAME

Consfătuirea dela Berlin în chestia reparațiilor

Nanen, 11

Problema despăgubirilor a fost discutată în 8 Decembrie din nou de cancelarul Reichului împreună cu miniștrii de resort, președintele Havenstein, ambasadorul Mayer sosit din Paris și președintele german al comisiunei sarcinilor de război din Paris, doctor Fischer.

Reintoarcerea d-lui Rathenau din Londra pare că se amână, probabil din cauza consfătuirilor ce vor urma și cu reprezentanții Franței. Loucheur a sosit în Londra. Din demersurile acestuia așteaptă Parisul desfășurarea grabnică a tratativelor. Afară de aceste știri nu există nimic altceva precis nici asupra localității, nici asupra datei întrunirei conferinței deoarece nu s'a ajuns încă la o părere comună; afară de aceasta nu se știe de va fi vorba de o conferință a miniștrilor de externe sau a șefilor de guvern.

Cancelarul Schober despre situația Austriei

Viena, 12

În ședința de Sâmbătă, adunarea națională a continuat desbaterile asupra bugetului ministerului de externe, cancelarul Schober a declarat că cu toate evenimentele petrecute în ziua de 1 Decembrie, Austria continuă a fi un factor de liniște și de ordine.

Guvernul va face tot posibilul pentru a obține ajutoare de la Antanta. Schober a declarat că dacă Antanta dorește într'adevăr ca Austria să-și păstreze independența, ai ăștia nu mai trebue să piardă timp în ceeace privește acordarea ajutoarelor necesare.

Schober și-a exprimat speranță într'un viitor mai bun al Austriei.

Restabilirea vieței economice modiale

Lafayette, 12

Trimisul special al ziarului „L'Intransigeant“ scrie că d. Cattier, șeful delegațiunei belgiene la Washington, e foarte optimist în ce privește rezultatul conferinței pentru dezarmare.

Astfel, d-sa crede că, în urma acordului, care înlătură conflictele americano-japoneze pe chestia Pacificului, viața economică mondială se va echilibra ușor reintrându-se în normal.

Nou faliment de Bancă în Germania

Berlin, 13 Dec.

Se vestește telegrafic din Düsseldorf, că „Allgemeine Bank-Verein“ din localitate și-a închis operațiunile sale financiare. Din constatările făcute în primul moment rezultă că deficitul acestei Banci e mai mare de 120 milioane mărci.

În chestia Ungariei Occidentale

Nanen, 11

În regiunea plebiscitară din Oedenburg au sosit primele trupe interaliate. Consiliul ambasadorilor în notele trimise la Viena și Budapesta face guvernele respective răsunzătoare de închiderea frontierei conform ordinului.

Înmormântarea lui N. Dimancea

În ziua de 8 Decembrie a fost înmormântat la Pitești N. Dimancea, un vechi membru al partidului național-liberal și unul din colaboratorii marelui I. C. Brătianu, fost senator și vicepreședinte al Camerei.

Înhumarea s'a făcut la cimitirul Sf. Gheorghe, iar onorurile militare au fost date de o baterie din reg. 10 obuziere și de batalionul de jandarmi, sub comanda d-lui maior Emil Brosteanu, regretatul N. Dimancea, fiind decorat cu numeroase ordine române și străine.

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reținea loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 400 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Sâmbătă 17 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj — Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... U No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UN...
Director: D. TOMES...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

Situația politi...

In căutarea unei soluții

Haos, dibuiri și expediente

D. Take Ionescu continuă să facă toate încercările posibile pentru alcătuirea unui cabinet. Din cele trei zile cerute ca răgaz au trecut două, și totuși d. Take Ionescu n'a ajuns până acum la niciun rezultat precis. In căutare de oameni, d-sa a trimis un emisar la d-nii Iancu Flondor și Matei Cantacuzino pe cari speră că-i va putea convinge să intre în guvern. Cerându-i-se sprijinul, partidul național din Ardeal a declarat că primește colaborarea la guvern în următoarele condiții: Dizolvarea parlamentului, patru portofolii efective și ministerul Ardealului. D. Take Ionescu însă nu poate lua nici un angajament în ce privește dizolvarea parlamentului.

De altfel, partidul național, dorind venirea la putere cu orice preț, se găsește în tratative cu toți autorii de combinații. Pe lângă un guvern Take Ionescu, Ardelenii din partidul național sunt gata să sprijine și un guvern Coandă-Marghiloman, precum și un guvern în care putea să intre și țărăniștii.

*

D. Argetoianu a început și d-sa o serie de tratative personale cu d. Take Ionescu. Se pare că acesta, obosit de încercările făcute, ar consimți formarea unui cabinet în pare partidul poporului să aibe o largă reprezentare. De fapt însă, prin tratativele începute, d. Argetoianu nu urmărește decât să îngreunieze și mai mult acțiunea d-lui Take Ionescu

*

Țărăniștii, deocamdată, sunt dispuși să dea sprijinul lor oricărui guvern care ar consimți să treacă prin actualul parlament reforma electorală menită să anarhizeze votul universal.

Ca să-i momească, d. Take Ionescu le-a dat în privința aceasta toate asigurările.

*

Intr'o audiență la palat, dd. Iorga și Take Ionescu au cerut dizolvarea parlamentului. Regele a refuzat.

*

După cum se vede șansele d-lui Take Ionescu de-a alcătui un guvern sunt extrem de reduse. O dovedește aceasta și desperarea pe care partizanii d-sale, în frunte cu d. Griguță Filipescu, nu pot s-o mai ascundă.

*

In ultimul moment, a început să se vorbească de un guvern Coandă-Take Ionescu-Maniu.

*

Ceia ce se urmărește înaintede toate prin aceste combinații este înlăturarea unor noui alegeri. De aceia se întovărășesc programele cele mai opuse și se fac alianțele cele mai absurde. Frica de alegeri îi silește pe toți să recurgă la expediente și să mențină o stare de haos în care imoralitatea politică nu mai cunoaște nici un frâu.

Dar țara e în marginea prăpastiei, — și țara se cere guvernată. Ori guvernul care ne trebue nu poate fi căutat în mijlocul unor partide și grupări politice, care, neavând forța și autoritatea cerută de împrejurări, se văd silite să recurgă la expediente și să accepte cele mai imorale combinații.

*

In ajunul căderei dela pu-tere, guvernul Averescu și-a numit un director și un cenzor la Banca Națională. Ni se comunică însă ca lucru sigur că numirile vor fi anulate.

*

Pentru ca deputații și senatorii să-și poată încasa diurnele și în cursul crizei de guvern, Camerile se deschid în fiecare zi, se constată că banca ministerială e goală și apoi se închid imediat.

Un eveniment cultural

„Muzeul limbii române", de sub conducerea d-lui Sextil Pușcariu, dă la lumină întâiul său Buletin, „Dacoromania", pe 1920 1921.

Volumul de 600 pagini, de o mare bogăție de material nou, va fi o plăcută surprindere pentru filologi. El dovedește că instituțiunea care l-a dat a fost o creație fericită. D. Pușcariu adaugă astfel încă un titlu la recunoștința culturii noastre în părțile ardelene. Marea sa înțelegere pentru problemele culturale, unită cu un simț practic, pe care numai puțini îl au, ne-au dat organizația românească a Universității din Cluj, care, întruchipată în câte-va luni, a fost o adevărată sfidare a timpului, celui mai protivnic.

Oricâte imperfecțiuni ar avea, ori câte întregiri și prefaceri vor fi, ca la orice lucru nou, necesare, — în liniile sale mari, școala învățăturii superioare a Ardealului românesc a fost durată, în 1919, pe trainice temelii, care-i asigură întreaga ei desvoltare viitoare.

Cu acelaș talent de organizator și aceiași râvnă de propășire a culturii naționale, d. Pușcariu a putut întocmi, în doi ani numai, acel impunător Institut al Filologiei românești care e „Muzeul" condus de d-sa. O bibliotecă din cele mai prețioase în specialitate a fost adunată, într'un timp atât de scurt și atât de neprielnic; un local admirabil a fost înzestrat cu toate cele necesare lucrului; un personal științific aflat și grupat în jurul său la muncă; un număr de colaboratori distinși asociați la opera grea și rodnică.

Aparițiunea Buletinului „Dacoromania" consfințește astăzi atâtea mari însușiri și atâta nobilă strădunință a savantului.

Ea merită a fi salutată ca un adevărat eveniment cultural. Și, când știm că Laboratoriul de Fonetică experimentală a început a tipări seria lucrărilor sale; că Anuarul Institutului de istorie națională, fondat de M. S. Regele, se află sub presă; că alte Laboratorii și Institute, nou create e lângă Universitatea noastră, își adună materialele lucrărilor în pregătire, — avem tot dreptul să ne mândrim de aceste prime sume ale biruinții culturii noastre.

N. B.

Lloyd George invită pe Briand o consfătuire economica

Loucheur a remis astăzi lui Briand invitațiunea adresată de Llyod Georges premierului francez ... consfătuire relativă ... economice din Europa. Ambii miniștri ... avut apoi numai decât o întrevedere cu Raoul Peret pre[ședin]tul Camerei în privința invitațiunii.

Despre aceasta a fost încunoștiințat și Milerand care a discutat chestiunea prezenței lui Briand la Londra.

S'a hotărât ca, de'ndată ce împrejurările vor îngădui premierul francez să plece la Londra.

Colțul robit al Banatului

De **Lucian Bolcaș**

Tratatul de alianță încheiat la 17 August 1916 între România, Franța, Anglia, Italia și Rusia, în baza căruia România a consimțit să participe la războiul contra puterilor centrale, recunoștea României dreptul de a anexa, în caz de victorie — pe lângă celelalte ținuturi românești din monarhia austro-ungară și Banatul întreg. Cu Serbia nu se încheiase nici un tratat în privința aceasta, lucru care se explică și prin situația de atunci a Serbiei, desființată de fapt, și cu guvernul pribeag prin țări străine.

In Noembrie 1918, după prăbușirea monarhiei austro-ungare, în urma armistițiului încheiat între contele Karolyi și generalul Franchet d'Esperay, trupele franceze din Serbia au intrat în Bacica și în Banat și cu ele au intrat și trupe sârbești.

Era un desacord vădit între faptul ocupațiunei sârbe în Banat și între tratatul nostru cu aliații. Noi eram liberi să ne răfuim cu semnatarii tratatului nostru de alianță, cerând respectarea tratatului; Sârbii însă erau în drept să nu se simtă legați printr'un tratat încheiat fără dânșii.

Ocupația sârbească n'a fost prietenoasă față cu Românii. Asasinatele erau la ordinea zilei, tot astfel deportările. Proprietatea nu era respectată. România a reclamat în repetite rânduri la Conferința din Paris, pe urmă trupele române au intrat în partea răsăriteană a Banatului, dupăce Francezii se retrăseseră în unghiul dintre Murăș și Tisa.

Din ordinul Consiliului Suprem, pentru a se înlătura o ciocnire între Români și Sârbi, care părea iminentă, cu toate că nici Românii, nici Sârbii n'ar fi dorit-o, s'a întrunit în Iulie 1919 la Timișoara o comisiune „de evacuare și delimitare" româno-sârbă, prezidată de generalul francez De Tournadre, care printre alte însărcinări o avea și pe aceia „de a desemna pe „hartă frontiera româno-sârbă „în Banat, hotărâtă în liniamen„te mari prin Conferința din „Paris".

România și Serbia ca părți interesate nu s'au arătat grăbite a recunoaște această frontieră hotărâtă fără concursul lor. In Comisia prezidată de generalul De Tournadre delegatul român a făcut următoarea declarație:

„Linia ce urmează a fi studia„tă va fi, bineînțeles, numai o „linie demarcațională provizo„rie. Adevărata frontieră va fi „hotărâtă mai târziu printr'o „comisiune interaliată; dar și „aceasta va avea tot un carac„ter provizoriu, întrucât guver„nul român nu acceptă altă fron„tieră definitivă, decât Tisa. La „oricare altă soluție va răspun„de cu protestări formale".

Delegatul sârb n'a făcut nici o declarație nici de protestare, nici de recunoaștere; dar de fapt atât presa cât și guvernul Jugoslaviei urmau înainte a considera linia De Tournadre ca o linie demarcațională de ordin militar și negreșit și ca bază a unui modus vivendi provizor; dar nu ca o frontieră politică definitivă.

Hotărârea frontierei Banatului o încearcă apoi tot aliații mai mari printr'un instrument diplomatic de o valoare dubioasă prin felul cum a luat ființă, insuficient prin felul cum este alcătuit și în consecință de o eficacitate problematică. Este tratatul dela Sevres, care se ocupă de frontierele dintre România, „Galiția orientală", Cehoslovacia și Jugoslavia. Ne oprim întâi la așa zisa „Galiție orientală". Iată un act diplomatic, care trage o frontieră între România și un teritor fără nici o situație internațională, care nu este un Stat și nu este precizat, cărui stat aparține. Frontiera aceasta nici nu s'a trasat; dar ce valoare are peste tot înregistrarea unei frontiere în asemenea condiții într'un tratat? Privitor la frontiera cu Jugoslavia s'au trecut în tratat — ca și pentru celelalte frontiere de altfel — traseurile „studiate" și hotărâte în Consiliul suprem fără a ne întreba nici pe noi nici pe Sârbi și cari pur și simplu ni sau „comunicat" ca definitive, lăsându-ni-se totuși latitudinea unor modificări — dacă ne vom putea înțelege. O stare de fapt poate lua ființă în durata în care s'ar perpetua aranjamentul unui asemenea tratat. Dar care va fi strea de drept? Cu drept cuvânt și noi și Sârbii avem sentimentul fragilității unui aranjament făcut de alții pentru noi, în asemenea condiții, împotriva voinței și a noastre și a Sârbilor.

*

Raporturile de bună vecinătate iș de prietenie, ce am dori să fie între noi și a căror însemnătate o prețuim după cum se cuvine — trebue să le punem pe alte baze. Cu asemenea aranjamente ar rămânea un ghimpe și în inima noastră, precum și în inima Sârbilor.

Bineînțeles că nu vom putea sta liniștiți; ci vom lupta să scoatem ghimpele. Popoarele trăesc, tratatele se schimbă.

Nici o alcătuire omenească nu poate dăinui împotriva cerințelor vieței, împotriva realităților și împotriva dreptăței. Și când se va nimeri să se întâlnească guverne cum se cade — și din partea Sârbilor și din partea noastră, — cari să se poată înțelege omenește, ne vor da desigur o soluție mai trainică și mai dreaptă, decât surogatul de învoială impus prin aliați, o soluție care va trebui să corespundă și necesităților de bună vecină-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

tate a celor două State, dar şi cerinţelor de viaţă, deliberate şi de prosperare a minorităţilor ce ar rămâne pe dinafară.

Din cauza crizei de guvern de sigur se va mai amâna reluarea lucrărilor pentru fixarea frontierei. In această amânare ar fi şi un bine, dacă guvernul care va veni ar avea inspiraţia şi norocul să îmbrăţişeze o cauză importantă ca aceasta pe deantregul şi în locul unor cârpeli de frontieră, depe urma căror vom rămâne supăraţi şi noi şi Sârbii, să aranjeze nu numai frontiera ci şi viitorul minorităţilor ce ar rămâne şi deoparte şi de alta, oferind de pildă acelaşi tratament Sârbilor ce vor rămâne la noi, de care se vor bucura fraţii noştri din Valea Timocului.

Nu că aşi vrea să dau poveţe oamenilor de stat chemaţi a rezolva atari probleme. Ştiu eu, că domnii, cari fac politica mare, n'or să stea de vorbă la fiecare pas cu noi gazetarii, ca să ne întrebe ce au de făcut. Totuşi, noi să ne vedem de treabă înainte, stând de vorbă cu „opinia upblică", lansând ceeace conştiinţa noastră ne dictează. Opinia publică cerne ceeace lansăm noi şi pe urmă, dacă a ales dintr'o sută una, pe care şi-o însuşeşte, care prinde viaţă şi se închează într'o voinţă obştească — atunci, cu opinia publică astfel formată mai stau de vorbă şi domnii, cari fac politica.

Scrisoare din Braşov

— Probleme şcolare — Analfabeţi daţi uitărei — Ce înseamnă prejudecata —

Majoritatea şcoalelor primare săteşti şi-a păstrat caracterul confesional.

Unele din ele statifi ale sau închise în ultimul timp de sub stăpânirea maghiară au fost preluate de noua stăpânire fără alte formalităţi ca şcoală de Stat. Altele, au numai titlul; în realitate însă învăţătorii lor sunt statificaţi au depus jurământul către Stat şi totuşi şcoalele respective sunt sprijinite de autorităţile bisericeşti ca şcoale confesionale, contractul lor cu biserica este însă nul, ineficace.

Dăscălimea în mare parte este retribuită de stat la fel cu învăţătorii de Stat, întrucât trecând încă sub regimul maghiar la Stat, au fost consideraţi de revizorii şcolari ca funcţionari ai Statului, deşi slujesc la şcoalele confesionale.

Astfel iată o anomalie ca la acelaşi şcoală, unul dintre învăţători primeşte salarul întreg dela stat altul nimic dela Stat, fiind privit sub pretextul „confesional".

■

O întrebare arzătoare pentru învăţători este, dacă mult aşteptatul salar. a cărui nouă normalizare în genere mulţămeşte nevoile va fi sau nu pus în aplicare în cursul acestei luni, căci la ce foloseşte un salar pe hârtie?

*

O mulţime de posturi învăţătoreşti sunt vacante. Judeţul Braşov a umplut vacanţele cu învăţători veniţi din regat. In Treiscaune însă aceştia nu au venit bucuros.

Semnalăm, că pe cât de mult folos aduce plasarea învăţătorilor titulari din regat, cari aduc un spirit viu de luptă, analiză, de muncă pe atât de mult strică operei de unire şi închegare sufletească venirea elementului slab, nepregătit, cu câte-un început de studiu, recrutat din tinerii cari nu şi-au putut dincolo termina studiile. Câteva cazuri îngrijorătoare poate că vor face să nu mai fie primite în posturi astfel de elemente.

■

De sărbători se impun probleme noui.

Serbări şcolare se pregătesc, colindele irozii, teatre, reviste şcolare — se munceşte peste tot.

Preoţi, învăţători aleargă după ajutoare şi donaţii pentru darurile de Crăciun ale fiilor săraci.

Dar alături de aceste preocupări răsare alta, uitată, amânată din vremuri grele, pe vremuri mai bune.

In regiunea Ţ. Bârsei, aproape în fiecare sate există câte o mică colonie de aşa numiţi neoruşi. Sunt Ţiganii lăeţi, proveniţi din cei corturari nomazi, după-ce înainte cu zeci de ani au fost localizaţi cu forţa. Unii din ei s'au apucat de meserii s'au dedat lucrului şi azi constituesc o vrednică clasă de meseriaşi, curaţi simţiţi, care progresează şi-şi pierde caracterul de... „neorustici" pe zi ce merge. Ei privesc cu dispreţ la ceialalţi, la „Romeii" boemi, în cari moştenirea sângelui oriental izbucneşte şi azi, sigilându-le fruntea cu săgeţile ironiei ale cetăţenilor civilizaţi.

Sorindu-se vara mai cerşind iarna de nevoie mai învârtind şi câte o meserioară, — dacă nu lingurăria, cărămidăria — ei sunt cu toţii analfabeţi.

Şcoalele româneşti în multe locuri nu i-au primit pentru considerentele: că şcoalele sunt naţionale că ar face jucării cum sunt, copiilor de român, de urât că nu pot fi primiţi neştiind cine să-i înţoleascâ cu cele de lipsă că nu e loc şi multe altele. Prin un consimţământ tacit autorităţile au tolerat această situaţie inadmisibilă.

Numai statisticile bisericeşti au avut în vedere şi pe aceşti nefericiţi Ţigani, de unde reiese că procentul analfabeţilor în părţile Braşovului, se ridica peste prevederile statisticilor laice.

Credem, că a sosit timpul să deschidem şcoalele Statului acestor nefericiţi, dându-le astfel un rost de viaţă.

Stârpim analfabetismul, altoim sevă nouă în vinele acestor mlădiţe tropice cari se usucă în mijlocul civilizaţiei noastre.

*

— Ţ. Bârsei, în privinţa higienică-sanitară stă de sigur înaintea multor alte ţinuturi ale ţării.

Aproape fiecare comună îşi are medicul său comunal.

Şi cu toate acestea poporul satelor găseşte şi acum refugiul la ajutorul meşterilor de ocazie. „O moaşă de sat, ştie cât douăzeci de doftori", — un moşneag ras în alt sat, „care ştie fierbe oasele frânte", au clientelă atât de bună şi credincioasă, încât ar putea-o invidia mulţi doctori de medicină. Alături de „moaşă", alături de „meşterul de oase", alături de „săcuiul, care ştie vărsa cositorul", mai este o întreagă ceată de descântători de vraci de meşteri, de ghicitori, a căror veste-poveste se împrăştie mai repede decât ar putea-o face cea mai dibace reclamă.

Toţi trăesc boereşte din prejudecata bietului popor.

Ştiu, că preoţii, învăţătorii, medicii luptă în potriva ei, dar rămân mereu învinşi. „Aşa o fi", — ţi se răspunde — „dar ce nu cearcă omul la năcaz!"

Coresp.

DIN ZARAND

Covârşitoarea lipsă de învăţători. Rolul preoţimii dela sate să fie şi educativ.

Sunt rare ţinuturile româneşti, în care se resimte lipsa de învăţători, mai mult ca în Zărand. Un covârşitor număr de sate de acolo, stau cu şcoalele închise, în timp ce copiii pierd vremea, îndeletnicindu-se cu ştrengării şi multe obiceiuri rele cari îi destrăbălează şi îi jnimicesc moralmente în primul rând:

Părinţii ocupaţi cu munca, îşi uită adeseori datorinţele, neglijează educaţia copiilor lor, trec peste ea adeseori cu vederea unele din apucăturile rele şi fapte vinovate săvârşite de aceştia.

Nu arareori ai prilejul să auzi din gura copiilor dela sate cele mai neruşinate vorbe, pe cari aceştia le aud rostite pe fiecare zi de destrăbălaţii localnici cari sunt numeroşi şi alte ori chiar de părinţi...

Aceasta îngrijorătoare stare de lucruri — ce-i drept — era şi înaintea răsboiului, dar nu în măsura de azi. Atunci satele nu aveau atâtea caractere viciate ca în prezent.

Părinţii ca să se recuneagă materialiceşte nu se mai gândesc la buna creştere a copiilor lor. Singuri învăţătorii ar mai putea-o face aceasta. Ei însă ne lipsesc.

Liceul român din Brad, avea un număr de elevi, cât se poate de redus. Cauza este iarăşi ne lipsesc învăţătorii cari să pregătească elevi pentru învăţământul secundar. Majoritatea elevilor, era din alte părţi numai din Zarand nu în mijlocul căruia era şi e şi astăzi liceul.

Adeseori, auzi din gura ţăranilor chiar cuvinte, de mare amărăciune din cauza lipsei de şcoale elementare, unde să-şi pregătească pe fiii lor, pentru care ar face totul ca să-i „înveţe" — cum zic ei. Le vine foarte greu, să-şi îndepărteze de lângă casă băeţii la vârsta de 6 ani, sau să-i trimită pe jos, prin frig şi vreme rea la şcoală din satele vecine. — puţine dar spre lauda lor bune —

Sunt însă comune foarte depărtate de şcoală cari stau izolate de contactul cu lumea cunoscătoare de carte. Acolo, domneşte o întunecime şi o sălbătăcie care e o ruşine pentru neamul românesc.

Acolo, copiii şi chiar ţăranii mai în vârstă sunt atât de înapoiaţi, că nu cunosc înţelesul multor cuvinte pe cari le rostesc aşa ca să vorbească de cum au apucat de la părinţii lor. Pentru bătrâni sau streini de comună ei nu folosesc, decât: „tu şi mă", fiind bine încredinţaţi că aşa e foarte bine. Ce să întâmplă afară de satul lor, nu-i prea interesează, singurul lucru la care se gândesc, e să muncească, să-şi pască vitele, care singure le fac bine în lume. Aceia, cari au învăţat să-şi scrie numele său sau să poată ceti ceva, sunt trecuţi în ochii lor drept „oameni învăţaţi".

Până ce vom ajunge să avem luminători ai tinerimii comunelor din părţile acele, preoţimea acelui ţinut, cu toate greutăţile create de bătrâneţe sau alte împrejurări, ar aduce un nepreţuit serviciu neamului, dacă în momentele libere, ar ţinea câte o prelegere cu băeţii din comună, cari aşa cum cresc nu pot face decât ruşine şi rău numelui de român.

Pe lângă satisfacţia sufletească, că au ţinut o faptă de adevăraţi creştini, îşi vor asigura respectul şi recunoştinţa neamului. Românii de azi şi urmaşii lor îi vor considera ca pe adevăraţii lor Apostoli.

St. Paşca, student.

✤ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ✤

Propaganda bolşevică

Bolşevismul evoluzează, însăşi comuniştii o constată.

Puţin câte puţin, sub imperiul necesităţilor economice, sovietele restabilesc în Rusia proprietatea sub toate formele.

Cu toate acestea bolşevicii n'au renunţat întru nimic la propaganda lor în streinătate. Din potrivă, ei o întăresc: Ei vor să surescite revoluţia socială în toată lumea.

In numărul din August 1919 al organului bolşevic „Internaţionala comunistă", Lenin, declară:

„Propaganda comunistă trebue să explice maselor că ele nu trebuesc să aibă decât un singur gând: revoluţiunea.

Reformele nu sunt decât secundare.

Ele sunt rezultatul luptei revoluţionare a classei proletariatului. Comuniştii trebuesc să îmbine munca legală cu cea ilegală — adică să creeze, alături de partea oficial constituită, societăţi secrete care să-şi urmeze rolul lor din umbră. Ei trebuesc să desconsidere la fel legalitatea, ca şi ideia de libertate. Ei trebuesc să lupte în chip hotărât şi fără milă".

Bolşevicii, deşi nu mai aplică preceptele lor pur comuniste în Rusia, vor în schimb să le introducă în toată lumea. Ei gândesc că în fie care ţară lupta de classă va lua tot mai mult caracterul unui răsboi civil.

Proletariatul internaţional trebue eci în chip absolut să constituiască un comitet executiv central, care să dirije toate celelalte mişcări parţiale revoluţionare din lume. El va centraliza lupta tuturor uvrierilor. Comitetul executiv nu are numai puterea, dar chiar datoria să se amestece în toate chestiunile, cari privesc părţile cari au aderat la internaţionala III-a.

Prin urmare acest nou comitet executiv nu înţelege să fie în cadrul celui de la Moscova; din potrivă: în numele principiilor sociale el trebuie să intervie în chestiuni de politică internă de altor naţiuni. El va trimite instrucţiuni partidelor comuniste din diferite Ţări.

In ultimul congres comunist care s'a ţinut la Moscova în Iulie 1921. s'a mers chiar mai departe: „Fiecare Ţară poate foarte bine să aibă o organizaţie comunistă autonomă; dar ea trebue să se supună tuturor directivelor comitetului executiv al Internaţionalei III-a.

Deputaţii comunişti sunt datori să raporteze acestui comitet toate chestiunile ce sunt în măsură să afle, chiar în şedinţele secrete ale Parlamentului lor".

Bolşevicii îşi manifestă intervenţia lor în afacerile interne ale diferitelor Ţări capitaliste; nu se poate acorda nici o încredere promisiunei lor.

Pare că Anglia s'a convins de propaganda bolşevică, întrucât una din clauzele semnărei acordului comercial între ea şi sovietele era ca bolşevicii să renunţe la orice propagandă comunistă în Anglia şi antiegleză în Asia.

Guvernul sovietic a semnat aceste obligaţiuni însă n'a respectat nici una din ele.

Subsecretarul de Stat britanic dela interne a declarat, zilele trecute, cu prilejul unei discuţiuni din Cameră, că propaganda bolşevică în Anglia e în plină creştere Bolşevicii împart tot soiul de scrieri revoluţionare, întreţin presa extremistă, servindu-se de numeroşi agenţi cari primesc un salar de 5 până la 10 livre sterlinge săptămânal.

In continuare, subsecretarul de Stat britanic, spunea că nu este posibil să dea amănunte exacte asupra unelor cheltuieli de propaganda bolşevică, dar că poate afirma că în Decembrie 1920, un agent bolşevic a declarat că cheltuie lunar 23 mii livre sterlinge.

Deasemenea în Asia sovietele caută să răspândească idei bolşevice. Cicerin în mesagiul său din Iulie 1921, zicea: O nouă ştire circulă printre popoarele orientale că Anglia atribue trimişilor noştri secreţi de a fi făcut propagandă bolşevică în Asia. Noi ne-am angajat foarte bucuroşi ca să nu trimitem emisari secreţi în Asia".

Ori englezii au constatat atât în India, cât şi în Persia şi Afganistan, — că se întreţine o intinsă propagandă bolşevică.

Lordul Kurzon s'a plâns lui Cicerin în mai multe rânduri.

Lenin, spunea într'un discurs la Moscova:

„Mijloacele noastre contra Angliei sunt foarte puternice şi le vom întrebuinţa fiindcă rezultatele ce le vor da sunt o necesitate vitală pentru noi. Revoluţia rusă are nevoie, pentru ca să-şi pastreze prestigiul său faţă de mase, — să facă demonstraţii de forţă. Suntem siguri că lovind Anglia în centrul său vital care este India, vom determina în lumea întreagă o puternică lovitură."

Aceeaşi acţiune bolşevicii o practică şi în alte Ţări din Europa.

Operaţiunile militare sunt precedate întâi de propagandă. Aceasta pentru ca să dezorganizeze adversarul, pentru ca să-i răpească o mare parte din mijloacele sale.

El speră să reconstitue vechea Rusie din 1914 cu toate tradiţiile ei, în acelaş timp să impue lumii întregi teoriile lor sociale.

Cicerin speră să realizeze amândouă aceste imperialisme.

Cronica politică

Senatorii averescani agită contra Coroanei.

O ideie mai precisă despre spiritul de respect datorit prerogativelor Coroanei al fostului Ministeriu averescan ne oferă cu prisosință faptul că în consfatuirea de Marți dimineața, ținută într'una din secțiunile Senatului majoritățile parlamentare de'ndată ce au aflat că guvernul a demisionat, au hotărît ca — după ce se va fi constituit noul guvern, actualii membrii ai Corpurilor legiutoare să pornească o acțiune de protestare împotriva schimbărei fostului regim.

In acest scop, se va ține o nouă consfătuire, unde ar urma să se aleagă o delegațiune care să se prezinte M. S. Regelui spre a-i pune în cunoștință că „Parlamentul", care este „emanația națiunei" — „vrea să știe motivele demisiei guvernului Averescu".

Această nouă cutezanță la adresa Coroanei este în strânsă legătură cu discuțiunile cari au avut loc la Senat înainte de deschiderea ședinței.

Purtătorul de cuvânt al senatorilor din majoritate — un domn Guriță — propune chiar ca Senatul să se prezinte, prin aceiași delegațiune, la Palat ca „să ceară socoteală" Suveranului pentru încălcarea voinței Parlamentului.

Această eșire cu totul necuviincioasă la adresa persoanei M. S. Regelui a întărîtat furia parlamentarilor din majoritate așa de mult că cu mare greutate și numai în urma insistențelor prezidentului Senatului, d-l Paul Negulescu, exministru, a izbutit să cetească declarațiunea de retragere a întregului guvern.

Pornirile acestea nechibzuite ale unor aventurieri politici, denotă, — ceiace noi am spus-o mai de mult — că partidul averescan, căzut dela putere, va căuta să îmbrățișeze o politică de agitație.

In jurul alegerei de la Camera de Comerț

„Gazeta Ardealului", în n-rul dela 9 Decembrie, sub titlul: **Contestarea alegerilor dela Camera de Comerț**, scria următoarele: „Arătând la timp rezultatul alegerei dela Camera de Comerț din Cluj, am comentat modul cum a decurs această alegere care a produs, în genere, nemulțumirea tutulor cercurilor comerciale și industriale. Aprecierile făcute de noi se confirmă acum pe deplin". Iar mai departe: „După aprecierile care se fac în cercurile competinte, contestația făcută de industriași este atât de temeinică încât aceasta singură va putea determina anularea alegerei făcute".

Vra să zică este clar: în ziua de 9 Decembrie, „Gazeta Ardealului", pe atunci organul local al oamenilor dela guvern, vorbia de „nemulțumirea tutulor cercurilor comerciale și industriale", nemulțumire provocată de „modul cum a decurs" alegerea dela Camera de Comerț, iar în ce privește contestația făcută de industriași, „Gazeta Ardealului" ne asigura, „după aprecierile care se fac în cercurile competinte", că această contestație este atât de temeinică încât ea singură va putea determina anularea alegerei.

Totuși, după două zile, adică în n-rul dela 11 Decembrie, „Gazeta Ardealului" publică un articol de o coloană în care ne lămurește că, la alegerea dela Camera de Comerț, „Comercianții și industriașii ardeleni, români și unguri, și-au exprimat prin voturile lor desgustul față de politica economică a partidului liberal", — ceia ce-ar fi să însemne, firește, că rezultatul alegerei este cum nu se poate mai satisfăcător.

Dar atunci întrebăm pe onoratul confrate: cum rămâne cu „nemulțumirea tuturor cercurilor comerciale și industriale", despre care ne vorbia în n-rul dela 9 Decembrie?

Și cum rămâne cu contestația făcută de industriași, despre care „Gazeta Ardealului" ne spunea că este atât de temeinică, încât ea singură va putea determina anularea alegerei făcute?

Cu un cuvânt: **este bună sau nu alegerea dela Camera de Comerț?**

Această întrebare ne permitem să o adresăm și confratelui „Patria", care, în n-rul de ieri, **repetă afirmația făcută de „Gazeta Ardealului" cum că rezultatul alegerei dela Camera de Comerț ar fi o demonstrație a Ardealului economic împotriva partidului liberal.**

Căci dacă, după cum spune „Patria", alegerea a fost o sfidare aruncată nu elementului românesc, ci elementului liberal, atunci cum se explică nemulțumirea cercurilor comerciale și industriale, — nemulțumire manifestată imediat prin contestațiile care au fost înaintate?

Ca să-și îndeplinească aspirațiile lor, bolșevicii vor să profite de neînțelegerile, dintre popoare, să le provoace chiar. Cicerin, atrăgea atenția asupra bolșevicii din străinătate printr'o instrucțiune secretă din Februarie 1919 că activitatea acestora trebuie să tindă la recunoașterea oficială a reprezentanților ruși în diferite State, deșteptarea de relații comerciale, împrăștierea progresivă a propagandei bolșevice și reîmprospătarea autorității bolșevice asupra maselor populare.

„Contrastele dintre națiuni trebuesc exploatate, la nevoie chiar a le înrăutăți. Dacă criza nu se va produce în atât în Occident, trebuie tot de lucrat pentru a face să izbucnească în Balcani și în Levant. Trebuie să pregătim apropierea anglo-japoneză în contra Franței, apropierea greco-italiană contra Franței și Angliei: apropierea franco-polonă contra Germaniei, iar apropierea ceho-română contra Ungariei.

Salvarea patriei socialiste impune ruina finală a forței capitaliste din Europa" — încheie Cicerin.

Ştiri politice

Parlamentarii socialiști, în urma consfătuirii ce au avut-o cu fruntașii partidului muncitoresc, n'au participat la ședința majorităților, care a precedat misiei formale a guvernului, și nici nu va participa la cele următoare.

*

D-l senator Păcurariu din partidul național-ardelean a avut consfătuiri cu parlamentarii ardeleni din partidul averescan.

*

Toate decretele diferitelor departamente trimise spre semnare la palat, în preziua demisiei guvernului, au fost înapoiate ministerelor respective fără să aibă semnătura suveranului.

*

Generalul Averescu a solicitat pe dl Mihaly, să vorbească în numele său cu dl Maniu șeful partidului național, în favoarea unui cabinet Coandă

Dl Maniu a refuzat propunerile generalului Averescu.

*

Dl Grozea a asigurat pe fostul său prim-ministru de întreg devotamentul grupului ardelean din majoritate.

Comisiunea permiselor pentru ziariști

La ministerul comunicațiilor se va întruni comisiunea însărcinată să cerceteze cercurile de permise nominale sau anonime ale ziariștilor.

Comisiunea e compusă din d-nii: B. Brănișteanu, Raul Crăciun, Dașcovici, Dimetrescu C., Gongopol, Milian Maximin G., Nedejde Iosif, Paukerow Leonard, Procopiu M. și Streitman H. St., ca membrii delegați ai „Sindicatului ziariștilor", „Asociațiunii generale a presei din România" și al „Sindicatului ziariștilor din Ardeal" și va lucra sub președentia d-lui inginer Spiru G. Hartet, director la ministerul comunicațiilor.

Comisiunea va lucra în conformitate cu prevederile regulamentului și pentru ca hotărârile ei să fie valabile, vor trebui să fie prezenți cel puțin 5 membri, inclusiv președintele comisiunii.

Revista presei maghiare

Apusul politic al generalului Averescu.

„5 Órai Ujság" scrie:

Generalul Averescu în ultima ședință a Senatului își la rămas bun dela cei cari l-au fost colaboratori în greaua sarcină de refacere (?)

Facând istoricul fostului său guvern azi când ciasul al doisprezece ca a bătut generalul spune că ținut de datorință sa să plece făcând prin acea gest „un serviciu imens întregei țări și neamului românesc".

Și-a recunoscut păcatele mărturisind, în ultimele clipe ale vieței sale politice, toate fărdelegile, plecă cu „ușurarea" muribundului, pleacă resumat invocându-și din când în când „tinerețea".

Argetoianu, partizan al unui guvern Coandă-Marghiloman.

Același ziar publică, în continuare, că adversarii personali ai dlui Take Ionescu au depus și își depun și azi în joc toate sforțările pentru a împiedeca opera fostului ministru de externe.

Așa: Argetoianu a cercetat pe dl Vaida, la hotelul „Palace", unde într'o lungă întrevedere i-a făcut între altele propunerea ca să stăruească în favoarea unui guvern Coandă-Marghiloman cărula să-i asigure tot sprijinul său împreună cu întreg Partidul Național.

Take Ionescu a învins!

Sub titlu arese a ziarul „Ellenzék" scrie între altele:

„Ce ce era de așteptat în urma evenimentelor din ultimele zile și îndeosebi după audiența primului-ministru, azi este f pt împlinit. Guvernul a demisionat.

Guvernul a primit demisia Cabinetului.

Îndată după acest act, M. S. Regele a chemat la Palat pe dl Take Ionescu încredințându-i formarea noului guvern, ceace dl Take Ionescu a și primit.

Un epilog averescan

„Uj Kelet" spune:

Cercurile averescane nici azi nu vor să înțeleagă motivul demisionării guvernului — a fapt ce i-a determinat că, după ultimă ședință a Senatului, să delege o comisiune aleasă din sinul deputaților și senatorilor, care să-i ceară suveranului lămuriri asupra adevăratului motiv al căderii guvernului.

Dela Sfatul Negustorec

In ședința de aseară au continuat la „Sfatul negustoresc din Cluj discuțiunile asupra alegerii de la Camera de Comerț. Chestiunile discutate au suferit o neașteptată întorsătură și anume: De unde până acum se punea întrebarea dacă comitetul „Sfatului Negustoresc" a avut drept să susțină o listă de candidați acum minoritățile au pus întrebare dacă trebue să mai aibă încredere în comitet și aceasta să se facă prin vot.

Pregătirile pentru lovitura ce aceștia voiau s'o dea românilor s au oprit de către comerciantul Sonyogyi care a mers din prăvălie în prăvălie spunând că românii vin să pună mâna pe „Sfatul negustoresc".

Numărul negustorilor minoritari fiind mai mare, comitetul actual a obținut, prin votare, încrederea.

Congresul general al funcționarilor publici

El se va ține la București

„Uniunea generală a societăților, asociațiunilor și sindicatelor profesionale naționale ale slujbașilor publici din întreaga Țară" a hotărît ca proiectatul congres general să se țină la București (sala „Dacia") în zilele de 18 și 19 cor., la care vor fi reprezintate toate organizațiile funcționărești din România-Mare.

Cu acest prilej se va discuta mai întâiu proiectul de Statut unic.

In dimineața primei zile la ora 6 reprezintanții organizațiunilor se vor aduna în sala „Entracht" unde se va stabili, de comun acord, ordinea cuvântărilor.

Ungurii și schimbarea guvernului

Cu prilejul schimbărei guvernului cercurile politice maghiare din Cluj au început ca să discute chestiunea întrărei lor în politica Statului Român.

Prin presa lor lasă să se strecoare articole prin care se condamnă acțiunea politicei din Budapesta.

Astfel Ziarul politic special „Ujság" într'un articol de azi spune că ungurii din Ardeal sufăr de deurma politicei ce face de guvernul din Budapesta, care tolerează universității ge acolo ca să se intituleze „Universitatea isgonită din Cluj".

Adaugăm că acea universitate a fost mutata la Seghedin. (N. R.)

Sărbătorirea lui Molière

America a luat inițiativa comemorării lui Molière. Academia franceză a delegat ca representanți ai săi la aceste serbări pe Maurice Donnay ca director, și pe Chevillon ca secretar.

In urmărirea atentatorilor la viața regelui Jugoslav

Viena, 13 Dec.

Din Viena ni se vorbește, că în Linz, poliția a arestat pe individul Iuliu Marinolics, care este acuzat de complicitate în atentatul săvârșit contra regelui Alexandru.

Poliția speră că prin interogarea acestuia să dea ușor de urma celorlalți atentatori!

Citiți „Infrățirea"

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod pecial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Informaţii

D-l Meteş prefectul judeţului Cojocna, fiind sesiset de minister a-şi da părerea în chestiunea „Uniunei maghiară" ne-a declarat că statutele Uniunii nu pot fi aprobate aşa cum sunt formulate în prezent.

*

Directoratul Internelor din Cluj a înaintat un raport ministrului în care cere ca să soluţioneze cestiunea locuinţelor nobililor maghiari cari au c s-te e şi la oraşe şi la moşiile lor de a s te.

*

In cursul săptămânei viitoare se vor împărţi şcoalelor inferioare de meserii din Ardeal sculele tre uitoare. Un nou transport de scule a fost comandat la Viena, acum de curând.

*

Consiliul orăşenensc din Cluj a comandat o pompă în valoare de 500 mii lei care se va întrebuinţa la urc rea presiunei apei din oraş în locul celei actuale care nu mai corespunde împrejurărilor.

*

La secretariatăl instrucţiei se întocmesc tablourile de salarii ale profesorilor, avându-se în vedere titlurile lor academice.

*

Cu începere de la 8 a. c. fost reluată circulaţia liniei Timişoara-Bucureşti.

*

Mâine Vineri la ora 6 seara, la Universitate, va fi conferinţa publica a d-lui prof. Popescu-Voiteşti despre „Trecutul geologic al Carpaţilor".

Conferinţa fiind cu proecţiuni se va ţine în sala nr. II în loc de nr. IV.

*

Marea fabrică de oţet, Kapfenstein Bohler a înfiinţat în Arad o reprezentanţă şi un depozit, care va pune în circulaţie chrom nichel magan, volfram şi alte specialităţi deţoţit.

*

D-l Ioan Cosma, procuror general la Curtea de Apel locală cu delegaţiunea de director general al ministerului justiţiei, a fost numit după cerere notar public în oraşul nostru.

*

Din judeţul Caraş-Severin se comunică cu data de 7 Decembrie că în zilele 27, 28 şi 29 Noembrie a nins în tot cuprinsul judeţului în grosime de 15 cm. care se menţine până astăzi.

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt

După ştirile primite din judeţul Hunedoara, preţul vitelor s'a urcat în ultimul timp, fiind cereri pentru export. S'a vândut perechia de boi graşi cu 8000-9000 lei, vaci cu I ple 1800—2000, perechia de oi 350—400, porci graşi 10—10 lei kgr. greutate vie.

*

Sâmbătă 10 cor. s'a făcut alegerea comitetului „Societăţii ştiinţelor medicale", din Cluj pe anul 1921—22.

Comitetului a fost astfel constituit;

Preşedinte: prof. Iuliu Haţieganu, vice preşedinţi: general dr. G. Badescu, dr. Vasile Bianu; secretar general; profesor dr. D. Michail; secretar de şedinţă, dr. Ema Filipescu, dr. Tr. Filipescu, dr. I. Goia, dr. Liviu Câmpeanu; Redactor; dr. Gh. Popovici, Bibliotecar; dr. Liviu Pop; Casier; dr. Marius Hanganuţ.

*

D-nii Daeschner, ministrul Franţei şi Franklin Martin, ministrul Italiei, au fost decoraţi cu Coroana României cu gradul de Mare Cruce.

*

La Arad, s'a oficiat un parastas la mormântul aviatorului plutonier Georgescu care a căzut acum un an cu aparatul în flăcări pe când făcea virajuri. Muzica militară a dat onorurile.

Grupul de aviaţie a fost reprezentat prin 2 delegaţi.

*

In editura „Cartea Românească" a apărut **Calendarul Gospodarilor** pe anul 1922, volum de 130 pagini care conţine pe lângă calendar sfaturi pentru gospodari, gospodine bucaţi de cetire, cântece etc. Ca supliment la aceste se dă un frumos calendar de perete şi portretul M. S. Regelui şi a Reginei. Preţul de vânzare este Lei 5. Revânzătorilor se dau rabat. De vânzare la Sucursala „Cartea Românească" Cluj.

*

Marele cofetării Boncescu din Cluj şi Timişoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât şi pentru cele româneşti, — Vizitaţi frumoasa expoziţie de articole de pom, bombonerie etc. 1315.

*

Puşkdş Béla şi Körösi Duduş concertează alternativ cu capella lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. I-622

De vânzare pian pentru concert Bösendorfer str. Regală (Majalis-u.) Nr. 33. 1325

*

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi, o frumoasă dramă socială „Amor şi Recunoştinţă" în rolul principal Henny Porten.

*

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rola Joi, Xa-Xa.

*

In CINEMA URANIA se va reprezenta Mercuri, cel mai mare film de animale Xa-Xa.

Dela „Uniunea Chiriaşilor" din Cluj

„Uniunea" aceasta a fost recunoscută de oficialitate, iar statutele ei au fost admise cu mici modificări de către directorul general de Interne, Cluj.

Conducătorii Uniunei au hotărât deci organizarea ei în conformitate cu programul de activitate stabilit la adunarea constitutivă.

*

S'au depus foi de înscriere la diferite circumscripţii, pentru a economisi chiriaşilor perderea de timp legată cu deplasarea la centru, iar agenţii „Uniunei", prevăzuţi cu legitimaţii în regulă, vor merge din casă în casă, pentru a incassa taxele de înscriere şi cotizaţiunile, cari — după cum se ştie au fost fixate la Lei 10 taxa de înscriere, plătită odată pentru totdeauna şi la Lei 24 cotizaţiunea anuală.

*

Intretimp Uniunei a început intervenţiunile cuvenite în cazurile ce-i s'au adus la cunoştinţă, cerând stăruitor să se revie asupra măsurilor luate în pripă, fără cercetări suficiente. Are satisfacţiunea să constate că pretutindeni se ţine seama de drepturile observaţiuni ale acestei „Uniuni".

*

Se va supune preşedintelui comisiei de închiriere lista de chiriaşi, din care se va trage la sorţi delegatul chiriaşilor în comisiune.

Figurează în această lista dnii: Vasile Toşa, Dr. Titus Babeş, Jak Paleologu, R. Draguea, Juliu Popescu, Petru Simu, Dr. Ioan Bula, Bela Szekely, Dominic Vas, Dr. Imre Szegö.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI **MOBILE**
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjat le saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acţii
467

In jurul Institutului „Vatra copiilor" din Orlat

— O scrisoare a d-nei Irina Teclu —

Cu privire la institut „Vatra Copiilor" din Orlat, d-na Irina Teclu, directoarea institutului, adresează următoarea scrisoare părintelui Crăciun:

Sfinţia voastră,

Atacurile S. Voastre îndreptate pe calea publicităţii şi de repeţite ori împotriva Institutului de sub conducerea mea, mă silesc în sfârşit a mă adresa S. Voastre, cu rugămintea să bine oiţi a-mi răspunde de ce atacaţi persoane pe care nu le cunoaşteţi şi defăimaţi conducerea unui Institut pe care, poate, nici din afară nu l-aţi văzut.

Ca om de carte, poate aveţi cunoştinţă că între membrii Academiei Române era şi unul cu numele Nicolae Teclu, profesor la Academia Comercială din Viena. Acest Nicolae Teclu a fost părintele meu şi român din Ardeal care, la Viena într'un mediu străin de limba şi de obiceiurile dânsului, a ştiut să infiltreze fiicei sale dragostea de neam. Mai mult: luându-mă cu sine de câte ori călătoria în vechiul regat şi-a dat străduinţa să mă înveţe să cunosc şi să iubesc ţara de unde şi-a tras obârşia, poporul din care a eşit şi naţiunea al cărui fiu credincios a fost până la moarte — şi între străini.

Binevoiţi a cunoaşte, Sfinte părinte că amintirea duioasă a părintelui meu şi neţărmurita mea cra oste faţă de neuitată şi via lui memorie n'au însemnat să viu eu, născută şi crescută într'un centru cultural ca Viena aici în Orlat — un sat îndepărtat pentru a da educaţie şi instrucţie orfanilor români, a ocroti tinerimea română şi a pune în sluj a ţării şi naţiunei româneşti cunoştinţele mele, adunate după un lung studiu şi după o practică de mai mulţi ani.

Daţi-mi voie a vă declara că „Vatra Copiilor" din Orlat va fi un institut nu numai de ocrotire, ci şi de educaţie şi instrucţie unde voi învăţa copiii orfani cum să cinstească pe Dumnezeu şi cum să-şi iubească patria. Deasemenea le voi înfiltra şi conştiinţa că acela care nu munceşte, n'are drept la viaţă.

Sunt călăuzită, în munca mea de principiile clasice ale pedagogiei şi de cele mai stricte reguli ale igienei moderne.

Părinte Crăciun, vă invit să veniţi şi să ne cercetaţi în Orlat ca să vă încredinţaţi că aţi greşit şi cu ochii proprii să vedeţi că aici n'au fost şi nici nu sunt 7 surori de ocrotire, ci numai 4 şi că nu sunt numai 20 orfani în institut — precum aţi afirmat, — ci 40.

Sunt ferm convinsă că veţi putea devedi că aici banii Statului se administrează conştiincios şi că domnişoarele care fac serviciu în institutul din comuna aceasta frumoasă — dar destul de îndepărtată de un centru mai mare cultural — ar putea să aibă funcţii mai avantagioase în oraşe mari. Fiţi şi S. Voastră convins părinte Crăciun, ca numai dragostea către orfani şi către înalta noastră chemare socială ne ţin pe noi adunate aici la un loc şi ne dau putere de a ajunge la scopul dorit, chiar şi în ciuda vorbelor rele şi de ocară, nemeritate, din partea acelora cărora noi — ca române şi creştine bune datoare suntem a le ierta greşelile.

Orlat, 12 Decemvrie 1921.

Cu deosebită stimă;

Irina Teclu,

Direcţoarea institutului de ocrotire şi educaţie pentru orfanii Statului „Vatra Copiilor" din Orlat.

Două mii ofiţeri de rezervă degradaţi

Citim în „Dacia":

Cercurile de recrutare din Transilvania şi Bucovina au primit ord. 7440 din 921 M. St. M., în baza căruia tinerii născuţi în anul 1899—98 şi 97, cari au fost chemaţi luna Iulie a. c. cu ord. circular 850 al Min. de Război, direcţiunea şcoalelor militare la un curs al şcoalei pregătitoare de ofiţeri din Craiova şi cari fiind întrebaţi, dacă doresc să fie concentraţi pe durata cursului au declarat că sunt îndestulaţi cu gradul care-l posedă sau nu, şi renunţă la audiarea cursurilor şcoalei vor fi concentraţi pe timp de 2 luni cu începere dela 1 Noembrie a. c.

Tot susnumitul ordin de chemare care a apărut după desconcentrarea primă a tinerilor dispune, ca aceşti tineri, cari în prezent posedă parte gradul de elev plutonier, parte gradul de stegar în rezervă, pe durata concentrării vor purta cel mult gradul de sergent.

Nu înţelegem această dispoziţie a M. St. M., de oarece contrazice Legea poziţiilor pentru militari, care nu împuterniceşte pe nimeni de a lua gradul unui militar, decât prin moarte sau prin comiterea unor fapte infamante. In al doilea rând Constituţia noastră asigură toate drepturile cetăţenilor ţării câştigate, fie în mod colectiv, fie în mod individual.

Şi gradul unui ofiţer de rezervă este un drept câştigat prin jertfe în fosta armată austroungară ca să obţie cineva gradul de stegar care era asimilat gradului de sublocotenent, trebuia să dea examen la şcoala de ofiţeri de rezervă şi după terminarea ei trebuia un serviciu conştiincios continuu de şase luni pe unul din câmpurile de luptă.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

Joi, 15 Decembrie 1921.

După o telegramă din Sursă franceză, baronul Takahashi, primul ministru al Japoniei, a căzut victima unui atentat. Alte amănunte lipsesc.

Este de presupus că atentatul e în legătură cu noile orientări ale Japoniei, în politica ei externă.

Se știe că actualul primministru japonez, ca și predecesorul său Hara, era un adept al politicei de moderațiune în Pacific.

Guvernul sovietic a trimis o nouă Notă aliaților, prin care recunoaște toate datoriile contractate de Rusia țaristă, însă pune condițiuni esențiale, ca Rusia să fie despăgubită de toate sacrificiile materiale pe care le-a făcut pentru nimicirea imperialismului german. Deasemenea sovietele cer ca creditorii Rusiei să scadă din aceste datorii toate sumele pe care aliații le-au acordat în diverse rânduri tuturor generalilor antibolșevici.

Se agită ideia unui împrumut al Germaniei în America. Bancherii însă din Statele Unite nu par de loc dispuși să acorde un asemenea credit, întru cât guvernul din Washington se dezinteresează de chestiunea reparațiunilor de războiu.

Finanța engleză din potrivă se arată mai binevoitoare față de guvernul german. Ea pare dispusă pentru acordarea unui credit, însă cu scadența apropiată, ceiace de fapt e egal mai degrabă cu un refuz, deoarece situația financiară a Germaniei, nu-i permite să accepte o asemenea condițiune.

Războiul din Asia Mică nu mai poate să fie prelungit. Anglia și Franța au căzut de acord în ceeace privește mediațiuna între greci și turci.

D-nii Lloyd George și Aristide Briand se vor întâlni înainte de Crăciun pentru a discuta eventualitatea încheierei păcei între Grecia și Turcia.

Și dacă soarta a vroit așa, ca acest serviciu făcut să nu fi fost făcut pentru scumpa noastră țară nu trebue să sufere acești tineri. Din potrivă, cei în drept trebue să-i încurajeze cu dispoziții umane și drepte pentru că din forțe sănătoase să nu creăm persoane inutile întregei societăți.

Cu atât mai vârtos e necesară o dispoziție nouă, dreaptă, deoarece toți acești tineri se află astăzi în serviciu militar subordonați unor grade inferioare, cari odată au fost ei subordonați acestor ofițeri degradați. Și prin această schimbare nedreaptă este atinsă grav credem și disciplina în armată.

TELEGRAME

Balfour exprimă Franței recunoștința Angliei

Londra 13 Dec.

Din Londra ni-se comunică știrea, că Balfour răspunzând expunerei făcută de Viviani la Conferința desarmării și-a exprimat bucuria văzând Statele-Unite și Franța asociate printr'un tratat comun cu Japonia și Anglia. Simultan își arată recunoștința față de serviciile pe care le-a adus Franța.

Un nou atentat al comitagiilor bulgari

Sofia 12

Casa d-lui Wișigradsky, șeful parchetului militar din Sofia, a fost aruncată în aer. Această casă era situată în satul Mihaltzi și se crede că atentatorii ar fi comitagii macedoneni, cari ar fi asasinat și pe fostul ministru de războiu Alex. Dimitroff. Bomba a explodat la orele 2 în noapte făcând ravagii pe o rază destul de întinsă. D. Wișigradsky a scăpat dela o moarte sigură, deoarece fiind reținut la Sofia a fost nevoit să-și contramandeze sosirea în satul Mihatzi.

Germania proectează refacerea Rusiei

Londra, 12

D-l Rathenau a prezentat la Londra un proect relativ la restaurarea Rusiei pe baza formării unui consorțiu între Franța, Anglia, America și Germania. Acest consorțiu ar avea de scop să intensifice producția agricolă și industrială a Rusiei. Beneficiile vor fi împărțite între puterile cari fac parte din consorțiu, ceeace ar putea avea drept consecință să aducă Germania în stare de a-și plăti datoriile.

Expulzarea din Elveția a anturajului lui Carol

Bale, 12 Dec

Consiliul federal, a expulzat următoarele persoane care făceau parte din anturajul ex-regelui Carol, interzicându-le de a mai reîntra în Elveția: doctorul Aldin Sehager, Ioann Allen Oswald Frankass, Wilhelm Zimmermann și Fritz de Amkar.

Enver Paşa la Moscova

[Lafayette, 13 Dec.

Conducătorul antikemeliștilor, Enver Pașa, s'a hotărât să plece la Moscova, în scopul de-a obține sprijinul tătarilor.

Cetiți „Infrățirea“

DE SĂRBĂTORI SE CUMPĂRĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREȚURI

STOFE pentru DAME și BĂRBAȚI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU“
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dtor JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL“
MOI și SCROBITE.

CIORAPI pentru Domni, Doamne și Copii

PANTOFI ȘI GHETE pentru DOMNI, DOAMNE ȘI COPII.

La „MISSIR“
Str. Memorandului No. 11. (Unio)

Opinia franceză contra moratoriului

Berlin, 13 Dec.

Din Paris se anunță că primii miniștri francez, englez și italian vor discuta la viitoarea întrunire problema reparațiunilor precum și moratorul la acelaș timp opinia publică franceză și belgiană se opun moratorului.

Ziarele franceze cred a ști că s'a asigurat o apropiere anglo-franceză a reparațiunilor.

Cheltuelile procesului Landru

Contul cheltuelilor din procesul Landru nu e încă de tot stabilit, fiindcă interesează mai multe servicii.

Cu toate astea se evaluează la aproape 60,000 fr., din care 27 mii fr, pentru instrucție, 23 mii fr. pentru judecare și 10 mii pentru anchete poliției.

Începută în Martie 1919 instrucția a durat doi ani și opt luni.

Jurații au costat 3.750 franci.
Magistrații 3.000 franci.
Martorii 5.000 franci.
Bugetul contribuabililor care suporta cheltuelile.

Mare cutremur de pământ în Japonia

Paris, 13 Dec.

Ambasada japoneză anunță că la Tockio a avut loc un cutremur de pământ. Cutremurul a fost cât se poate de puternic. De 20 ani nu s'au mai produs astfel de cutremur în Japonia. Numeroase persoane au fost rănite și casele au suferit stricăciuni.

In jurul recăsătoririi ex-kaizerului

Berlin, 12 Dec.

Aci se vorbește tot mai mult de hotărîrea ex-kaizerului de a se recăsători cu văduva unui ofițer superior din Danzig ucis în timpul războiului. Căsătoria s'ar face peste puțin timp, cu toate că doliul lui Wilhelm e foarte recent.

Presa berlineză insistă asupra hotărîrii ex-kaizerului, care are o mare însemnătate, deoarece o asemenea hotărîre comportă o renunțare la orice pretenție de revenire la Tron.

Plebiscit în Sopron

Lafayette, 14 Dec.

Ni-se comunică știrea, că plebiscitul în orașul Sopron a început.

Rezultatul nu se cunoaște încă. Se crede, că acesta va va fi negativ pentru Austria din simplul motiv că Comisia interaliată n'a primit propunerea guvernului din Viena pentru amânarea plebiscitului.

Extinderea Japoniei în Oceanul Pacific

Lafayette, 14 Dec.

Din Washington, se anunță:

Diferendele cu privire la insula Iap din Oceanul Pacific, între America și Japonia s'a aplanat. Cele două Puteri au ajuns la o înțelegere asupra insulei amintite.

Așa dar insula Iap împreună cu celelalte insule învecinate sunt puse sub suveranitatea Japoniei.

Pentru ce?

cumpără toată lumea la cea mai ieftină firma din Cluj

DICK

Strada Regina Maria No. 5.

Pentru aceea!

pentru-că susnumita firmă față de prețurile urcate ș'a redus iară prețurile.

Prețuri de mărfi:

Flanel alb Lei 11·—
Flanel tennis I-a Lei 16·90
Barchett I-a „ 18·90
Creton I-a Lei 15·—
Stofă de lână pentru Dame și Domni . . Lei 89·—
Ciorapi de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 12·—
Mănuși de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 19·90

Rămășitele se vor vinde cu prețul de jumătate!

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranla)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Licitațiune.

In conformitate cu aprobarea Dlui General Comandant al Corp. VI. A., se aduce la cunoștință că în ziua de 22 Decemvrie 1921, se va ține licitație publică la Dep. Arm. și M-ții C. VI. A., pentru vânzarea a

765.000 colți (grifi) ca fier

cu kgr.

Doritorii pot a se prezenta până la acea dată la Serviciul Armament și M-ții C. VI. A., de unde va lua informații unde se pot vedea acești colți.

Comand. Dep. Arm. și M-ții C. VI. A.
Adtor Sub-lct. I. BOERIU.
1324

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Prima Serată dansantă din Sezonul acesta

Aflăm ca Societatea Principele Mircea a aranjat pentru seara de 17 Decembre ora 9 în salacinele Cercului Militar o Serată dansantă cu Tombolă, Bufet aranjat și servit de Doamnele și Domnișoarele din Societate. Muzică Militară — 1000 Obiecte frumoase și alte surprinze. Intrarea 20 Lei de pers. Indemnăm publicul Românesc să ia parte în număr cât mai mare, având în vedere că se dă în folosul Leagănului dela Mănăștur.

Bilețele se găsesc la librăria ANCA și în seara serbării la Casa

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Gratis se dă
un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Reparăm Mașini de Scris
CONTINENTAL
Mecanic specialist
Chemat și la domiciliu vine.
1267
Telefon: 430.
Librăria Lepage Cluj.

In atențiunea Comercianților!
Noua producție de ghete
1105 „VICTORIA"
Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!
Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Reclama este sufletul comerțului

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Minuni din lumea industrială

In Nürenberg, în marele atelier Siemens-Schuckert prin așezarea grăsită a unei mașini s'a sfărâmat o gingantică presă cu o greutate de 170'00 kgr. In locul acestei prese prin o alta nouă, pe lângă că s'ar întârzia lucrările fabricei vrem îndelungată, necesară și cheltueli enorme, diunând câștigul și interesele patronului.

Era vorba de o spătură foarte mare (cam 3000 cm²).

Spiritul inventiv german nu s'a lăsat însă descurajat. S'a instalat pe loc un puternic arc de lumină. După o muncă încordată de 80 de ciasuri, presa a fost tăiată și apoi complect reparată.

Pe lângă câștigul de timp și asigurarea intereselor, s'a constatat că costul operațiunei întreprinse e de opt ori mai mic, decât acel al procurării unei noi prese similare.

Citiți în Pag. 8-a

Știri economice

In ziua de 5 Decembrie s'au negociat la Bursa din Paris 2 milioane 225.0 0 lei la 10 juni. și în ziua următoare s'a tratat un milion de lei la același curs.

*

Direcția expozitului din ministerul de comerț, face cunoscut că nu resolvă cererile fără adresa petiționarului.

*

După ce s'a luat la noi măsura controlului transferurilor, bursa din Paris hotărîse ștergerea cotei leului. Această hotărîre a fost de îndată aplicată de mai toate bursele europene. De atunci însă Parisul a revenit asupra deciziei sale, dar celelalte centre financiare nu.

Numiri la Agricultură

La Direcția generală a agriculturii s'au luat măsuri pentru deschiderea școlilor de gospodărie casnică.

Următorul personal a fost recomandat ministerului pentru a fi numit:

La Școala de gospodărie casnică din Cluj (Lomb): d-ra Maria Fași dirigintă; d-ra Leontina Petri, institutoare; d-ra Cecilia Staicovici, maestră de țesut; d-ra Silvia Horvath, supraveghetoare.

La Școala de gospodărie casnică din Folt (jud. Hunedoara): d-ra Ana Roșu, institutoare; d-ra Viorica Hosu, supraveghetoare.

La Școala de gospodărie casnică din Belinți (jud. Timiș-Torontal): d-ra Alexandrina Staicovici, dirigintă; d-ra Valeria Constantinescu, maestră de țesut.

La Școala de gospodărie casnică din Satu Mare: d-na V. D. Grigoriu, maestră de cusut.

Noui trenuri în Ardeal

S'au pus în circulație și se vor modifica următoarele trenuri de persoane și mixte:

Trenuri noi înființate: nr. 261-262 Arad-Curtici; nr. 267—268 Arad-Lokoshaza; nr. 771—772 Brașov-Zârnești; nr. 1045—1046 Satu Mare-Baia Mare.

Trenuri modificate: nr. 263—264 Rrad-Curtici; nr. 265—266 Arad-Lokoshaza; nr. 835—836 Turda-Abrud.

Intreprinderi noui în Ardeal

„Lebeda" pentru industria de ulei fabrică de somiere și pământ.

Capitalul social, 500.000 lei.

*

In Oradea Mare au luat ființă firma „Soc. Anon. Comercială a pantofilor Transilvănene" care se va ocupa cu articole industriale și comerciale. Capitalul întreprinderei este 150.000 lei, și fabrica de becuri electrice A. G. S. A., a Băncei „Dacia" din Oradea-Mare și a unei asociațiuni cehoslovace. Fabrica va produce becuri sistem „Amiz".

*

Sec. Maramureșană pentru exploatarea de lemne S. A. va construi o cale ferată industrială în pădurile sale de lângă Alba-Iulia. Intreprinderea a fi finanțată de către „Albrul" i statut de credit și economii Alba-Iulia, — cu 4 milioane lei.

*

Firma vienezăă I. Eelsler und. Bruder a cumpărat pădurile de stejar ale Soc. Kom, cash, aflătoare în hotarele Feleac, Baciu și Celan. Prețul de cumpărare a fost 3 jum. milioane lei. Firma va începe în anul acesta exploatarea.

Evenimentele zilei

Greva telegrafiștilor și telefoniștilord in Viena

Deși ziarele desmint știrea despre dezordinele ce s'au produs în cartierul Leopoldstadt din Viena, pentru a nu alarma prea mult populația, totuși în acea parte a orașului mici grupuri de comuniști au profitat de absența jandarmilor pentru a devasta magazinele, provocând o mare panică.

Joia trecută a izbucnit pe neașteptate greva telefoniștilor și telegrafiștilor cari cer îmbunătățiri economice. Politia a luat cele mai riguroase măsuri pentru a evita repetarea evenimentelor din zilele trecute. Grupuri de jandarmi și trupe dau orașului aspectul stării de război. Camioane prevăzute cu mitraliere și detașamente de cavalerie cutreeră străzile. Grevistii au făcut după amiază o manifestație în centru. Populația se arată foarte impresionată de faptele dela 1 Decembrie. Ziarele se străduiesc să liniștească opinia publică și cer ca guvernul să trateze cu greviștii pentru a potoli spiritele agitate ale locuitorilor.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română doreste în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Romancă. Adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgiare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ C. F. R. CLUJ.

No. 32332/1921. B.

Publicație.

Se aduce la cunoștință amatorilor că în ziua de 23 Decembrie a. c. orele 12 a. m. se va ține licitația publică, prin oferte închise în localul Direcțiunei Regionale C. F. R. Serviciul B. pentru vânzarea următoarelor mărfuri:

Felul mărfei	în Cluj	Târgul-Mureș	Oradea-Mare	Sighetul-Marmației	Satu-Mare
Zăhar Murdar circa	3000 kg.	208			
Zahar ud	100.000 „				
Orez	50.000 „				
Orez măturătură	1.100 „	68			
Orez stricat	389 „				
Făină alterată	25.352 „				
Făină măturătură	—		3500 kg.		
Untură stricată	60 „	217			
Sare murdară	300 „	282			
Sare pt. vite	871 „				
Paste făinoase	3,144 „	597	3053 kg.		
Alune	174 „				
Alune stricate	110 „				
Stafide	174 „				
Stafide stricate	70 „				
Cremă de ghete boreanul	356 „		166		
Slănină	1.500 „	124			
Fasole	1.343 „				
Mei cojit	1.164 „				
Arpacaș	943 „	471—50			
Mazăre	753 „				
Mazăre curețită	190 „				
Linte	798 „				
Piper negru	1.312 „	10—35			
Ardei boia (paprică)	121 „				
Cafea cu zahăr	72 „				
Esență de oțet	219 litr.				
Talpă preastă	300 kg.	89			
Cuie de lemn	260 „				
Cuie de boconci	5 „				
Cuie de opinci	80 „				
Praf de cerneală	14 pach				
Copcii de ghete	2.500 buc.				
Ghete diferite	26 per.				
Lumânări	678 buc.				
Săpun de rufe	3.091 kg.	18	6887		1128
Săpun pricos	—	6.301 buc.			
Săpun englez	869				
Săpun toaletă	2.021 buc.				
Sireturi pt. Ghe	500				
Scroboală albastră	231 litr.				
Sare de lămâie	6 kg.				
Borax	13 „				
Macaroane	116 „				
Ceai	927 „	220	872	22	51
Imbahar	61 „				
Săpun modelate	514 „				
Perii de scânduri	46 buc.				
Oțet curcan	428 litr.				
Franc cafea curile	271 kg.				
Franc cafea record	599				
Grafit pt. sobă	4,001 buc.				
Sământă de morcovi	207 pac.				
Săpun de rufe	133 buc.				
Chimion	5				
Sodă pt. rufe	449	145—75			
Scorțișoară	78				
Scroboală albă	51				
Scroboală albastră	70 pac.				
Suregot cafea	360 kg.				
Porumb stricat	—	73			
Marmeladă alterată	—		109		

Aceste mărfuri se pot vedea în orice zi de lucru, la Magazia Aprovizionărei din gara Cluj pentru mărfuri aflate în Cluj, iar pentru celelalte la magaziile din orașele menționate mai sus.

Mărfurile se vând în total în parte. Ofertele vor fi scrise în limba Română, timbrate (1 leu 25 bani) sigilate și se vor trimite prin posta sau se vor preda în persoană în ziua licitației (23/XII) cel mai târziu până la orele 11 a. m. la adresa Dir. 4. Reg. Cfr. din Cluj Serv. E. camera No. 9. Ofertele se vor deschide comisional la orale 12 a. m. în ziua 23/XII. Dni ofertanți vor depune cel mai târziu până la 22 Decemvrie a. c. orele 12 a. m. la easeria Centrală a Direcțiunei Reg. Cluj o garanție provizorie de 5%, asupra valoarei mărfei pentru care ofertează, anexând recipisa la oferte mai departe rămân în obligațiune 28 de zile și aceasta nu se poate revoca. Supra oferte nu se primesc.

Cluj, la 13 Decemvrie 1921.

Director Regional:
p. STAN.

1327

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"

LINIE REGULATĂ și RAPIDĂ

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 tone, viteza 18 noduri

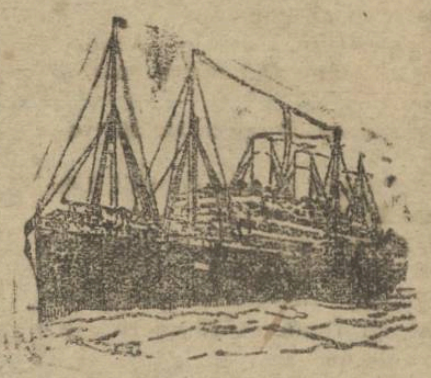

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 22 Decemb. st. n. direct **New-York**

Durata voiajului 16—18 zile.

După „King Alexander" urmează a pleca următoarele vapoare:

„Themistocles"
„Megali Hellas"
și „Constantinoples"

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 și 36—89.
Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28;
BRAILA, Strada Belvedere No. 1;
CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

982

Articole fine de piele Geamantane, Valize etc. luxoase și ieftine se găsesc la Ludovic Farnati Str. Memorandului 16

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumeni. Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilimenti industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE. Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara întinse tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Muzeul limbii române

— O scurtă și instructivă dare de seamă —

La sfârșitul anului școlar 1920—1921, muzeul a numărat 525 opere cuprinzând 4023 volume și broșuri — în afară de câteva manuscripte necatalogate — și anume:

Publicațiuni de-ale Academiei Române 663 opere în 303 volume.

Calendare 33 opere în 183 volume.

Dicționare și enciclopedii 198 opere în 368 volume.

Filologie centrală și linguistică: 695 opere în 805 volume.

Filologie română și istoria literaturii române 577 opere în 887 volume.

Istorie, geografie și etnografie 300 opere în 397 volume.

Literatura română dela 1800 incoace 288 opere în 350 volume.

Literatură populară și folclor. 143 opere în 168 volume.

Reviste 88 opere în 636 volume.

Literatura română veche 147 opere în 176 volume.

Toate acestea catalogate și puse și într'un catalog general, după alfabet.

Această colecție bogată de cărți, între care unele foarte prețioase, chiar și unice, s'au putut strânge, cu budgetul redus și cu câteva ajutoare suplimentare, grație cumpărării în condiții foarte avantajoase a câtorva biblioteci particulare.

Donațiuni s'au primit din partea Academici Române, Societăți geografice române, Comisiunei monumentelor istorice, Comisiunei Istorice, Seminarului maghiar, Seminarului de geografie din București, precum și din partea d-lor N. Drăganu, G. Giuglea, P. Grimm, G. Oprescu și S. Pușcariu. Schimburi de cărți s'au făcut cu Biblioteca Universității, Institutul de istorie națională și Seminarul de limba și literatura română din Cluj. S'au legat 654 volume.

Biblioteca, care e deschisă în fiecare zi — în afară de vacanțele de vară — dela 8 a. m. până la 9 p. m. a fost vzitată de numeroși cercetători, cărora li s'a pus la dispoziție și biblioteca dicționarului limbii române, împreună cu colecția de fișe, precum și biblioteca particulară a directorului Muzeului.

PERSONALUL

Director Sextil Pușcariu. — Personal remunerat: Locul de secretar l-au ocupat pe rând d-nii N. Bănescu, prof. univ., P. Grimm și G. Oprescu, lectori universitari și dr. A. Morariu. Custode și bibliotecar: Dr. C. Lacea. Ajutoare: Florica Florescu și Sever Pop.

PUBLICAȚIUNI

Prețurile mari ale tiparului și hârtiei au făcut imposibilă publicarea „Bibliotecii limbei române", pentru care sunt gata de tipar trei lucrări voluminoase: 1. Th. Capidan, Megleno-românii; 2. Sextil Pușcariu, Dialectul istro-român; 3. A. Morariu, Morfologia verbului predicativ în limba veche. Nădăjduim că în cursul anului viitor lucrările acestea vor putea fi publicate.

„Muzeul limbei române" a publicat în lunile Aprilie—Iunie 1920, o rubrică săptămânală în „Patria" din Cluj, în care s'au înregistrat provincialismele și barbarismele cele mai curente în limba cărturarilor ardeleni.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Un contract de cereale

Fostul ministru de finanțe, d. Titulescu a găsit nimerit pentru „succesele" d-sale la Paris, să încheie acolo cu ocazia prezenței sale, un important contract de cereale cu Casa Dreyfus.

Guvernul român ar vinde Casei Dreyfus, după cât pare prin Sindex, o cantitate mare de cereale din recolta actuală. Aranjamentul ar fi în legătură cu chestiunea consolidării bonurilor de tezaur.

Și la noi în Țară avem lipsă completă de pâine mai pretutindeni.

Răscumpărarea liniei ferate particulare din Basarabia

Comisiunea întocmită de ministerul de comunicații compusă din d-nii G. Caracostea, secretar general, Alex. Cosmovici, directorul liniilor particulare și M. Ottulescu, directorul serviciului de întreținere dela C. F. R. — și-a depus raportul privitor la condițiunile în care Statul ar putea răscumpăra liniile ferate particulare din Basarabia ale societății ruseștî B. J. D. O.

Aceste linii, în lungime de aproape 350 km., construite înainte de războiu de o societate rusă pe acțiuni, cu garanția statului rusesc — cuprind porțiunile: Basarabeasca-Cetatea Albă-Port Liman, Cetatea Albă-Burgas-Arcis-Ismail și Bagarabeasca-Prut.

Linia a fost rechiziționată de Stat și a continuat să fie exploatată până acum de administrația căilor noastre ferate.

•

Raportul delegațiunei ministerului comunicațiilor conchide că linia ar putea fi răscumpărată de Stat pe prețul de cel mult 350 milioane lei.

Această răscumpărare s'ar face în sensul ca Statul să ia asupra lui cele 54 mii de acțiuni ale societății rusești socotind acțiunea cu prețul de 650 lei fiecare.

Câtă armată au diferitele țări?

Statul major al armatei americane a tipărit de curând o listă în cari arată câți locuitori are fiecare țară și câtă armată ține.

Iată ce găsim în această listă:

Albania: populația 850.000, armata 13.500; Anglia: populația 45.516.000, armata 425.000; Austria: populația 6.6400.000, armata 22.000; Belgia: populația 7 milioane 555.6600, armata 100.009; Bulgaria: populația 4.430.000, armata 32.000; Ceho-Slovacia: populația 13.215.500, armata 216.800; Danemarca: populația 2.491.000, armata 27.500; Elveția: populația 4.000.000, armata 170.000; Estonia: populația 1 milion 200.000, armata 36.6500; Finlanda: populația 3.325.000, armata 35.000; Franța: populația 39.601.500, armata 735.300; Germania: populația 55.086.000, armata 150.000; Grecia: populația 1.500.000, armata 240.000; Italia: populația 36.740.000, armata 464 mii; Jugoslavia: populația 14 mil. 365.500, armata 194.000; Letonia: populația 2.605.000, armata 45.000; Lituania: populația 2.000.000, armata 40.000; Norvegia: populația 2.391.800, armata 30.000; Olanda: populația 6 milioane 724.700, armata 20.000; Polonia: populația 30.072.000, armata 815.000; Portugalia: populația 5.545.600, armata 33.000; România: populația 17.393.200, armata 328.600; Rusia (sovietică): populația 182.182.000, armata 1.500.000; Spania: populația 20.695.700, armata 216.000; Statele Unite: populația 105.709.000, armata 229.900; Suedia: populația 5.813.800, armata 15.600; Turcia: populația 12.000.000, armata 100.000; Ungaria: populația 7 milioane 690.000, armata 36.000.

Cifrele acestea arată numai armatele pe cari le îngăduie tratatele de pace, de fapt însă țările țin armate cu mult mai mari.

Un proces între două Bănci din Ardeal

Sucursala din Oradia-Mare a Băncii anglo-austriace dăduse în judecată Banca de scont și hipotecă din aceiași localitate cerând suma de 100.000 coroane drept dobândă pentru suma de 400.000 coroane creditată încă în 1917 Băncii de Scont, și acoperită de pârâta bancă cu obligațiuni de război în valoare de 500.000 coroane.

Banca pârâtă într'adevăr achitase dobânzile până la intrarea armatei române. De atunci nu mai plătea însă nici o parâ.

Desbaterile procesului au avut loc la tribunalul din Oradea Mare când pârâta bancă a expus, că după intrarea armatei române în Oradea-Mare, ea denunțase împrumutul și vroia să achite suma datorită, însă Banca reclamantă nu era în stare să-i restituiască obligațiunile de război depuse, de carece erau trimise centralei din Budapesta, însă înaintea intrării armatei române. Fără restituirea efectelor ea nu se simțea obligată la achitarea împrumutului.

Tribunalul admițând punctul de vedere al Băncii de scont, a respins acțiunea Băncii anglo-austriace la plata cheltuelilor de judecată.

Controlul comerțului extern în Germania

La 15 Decembrie intră în vigoare în Germania noui dispoziții relative la controlul comerțului exterior din Germania. Scopul acestor măsuri este o lărgire esențială a interzicerilor la export spre a se putea exercita un control real al prețurilor și realiza mai cu vigoare devizele de export precum și pentru a mpiedeca desfacerea mărfurilor germane la străini, pe baza deprecierei mărcii.

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reținea loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 402 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 19 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... SUB CONDUCEREA UNU... Director: D. TOME... Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 241.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

In lupta politică și socială, ca și în lupta armată, nu e destul să ai intențiuni frumoase trebue să ajungi la realizări; iar pentru a obține aceste realizări, trebue coordonarea forțelor într'un organism unit, înțelept și sănătos. Ion I. C. Brătianu.

„Guvernul de concentrare"

In clipa când scriem aceste rânduri n'avem încă sub ochi lista noului minister prezidat de d. Take Ionescu și nici nu știm dacă fostul ministru de externe a reușit să alcătuiască guvernul parlamentar care i s'a cerut. Greutățile pe care le-a întâmpinat dela început în îndeplinirea misiunei sale nu i-au fost de bun augur. In trei zile, un bărbat politic izolat, fără autoritatea morală a unei mari personalități, fără sprijinul real al unei organizații puternice, fără forța de convingere a unei idei populare a fost silit să-și fixeze în gol un punct de sprijin improvizat. Plimbându-și reputata sa abilitate și uzata sa nuanță de vorbă dela partid la partid și dela o anticameră la alta, d. Take Ionescu a făgăduit în dreapta, a surâs ademenitor în stânga, a făcut toate concesiile, a primit toate condițiile, pentru ca să înjghebeze, sub ocrotirea sa, un regim al cărui rost rămâne să ni-l lămurim de-acum încolo.

Partizanii „guvernului de concentrare", — aceasta este formula menită să trezească simpatia opiniei publice — trebuie să fie recunoscători acestor eroice sforțări. Colaboratorul leal al d-lui general Averescu era persoana cea mai indicată de a rezolva această scrioasă problemă. Intr'adevăr, d. Take Ionescu era predestinat să circule printre toate programele și să strângă laolaltă toate contrariile. O. Take Ionescu n'are la spatele său o armată de partizani care să-i incomodeze mișcările, nici nu nutrește în sufletul său convingeri cari să-i turbure conștiința cu scrupule. Liber pentru orice tovărășie și accesibil oricăror tranzacții, d-sa a pornit în căutarea unor elemente de susținere, dispus să mulțumească deopotrivă pe toată lumea.

Iată, în prmul rând, partidul național. Niciodată nu i s'a oferit d-lui Iuliu Maniu o atât de liberă mână în ceeace privește administrația și politica Ardealului. Noul președinte al Consiliului a înșirat toate cele șaisprezece — sau șaptesprezece portofolii ministeriale cine le mai ține minte? — șefului partidului național, cu ademenitorul îndemn: — „Poftiți, alegeți!"

A venit apoi rândul partidului poporului al majorității parlamentare, căreia, de asemeni, i s'a promis tot ceeace s'a putut promite. Nu de geaba un ziar din Capitală s'a crezut îndreptățit să anunțe că d. Take Ionescu a încercat să câștige adeziunea averescanilor prin mijloace pe cari d-sa „le cunoaște foarte bine. Nu știm cuprinsul ofertelor d-lui Take Ionescu, dar presupunând că ar fi reușit e mai presus de orice îndoială că n'ar fi câștigat sprijinul dorit numai mulțumită rarului talent de conversație pe care îl posedă.

In sfârșit, d. Take Ionescu s'a adresat și partidului țărănesc cu alte făgăduieli, cu alte angajamente, cu alte jurăminte. Și e probabil că noul președinte al Consiliului le-a cântărit și pe acestea, laolaltă cu celelalte, pentru a cunoaște greutatea și puterea de rezistență a „guvernului de concentrare" proectat.

Dar e tot atât de sigur, că d. Take Ionescu trebuie să fi rămas surprins în fața constatării că, făcând atâtea concesiuni în toate părțile, aceste concesiuni se bat cap în cap, și că, făgăduind la stânga aceeace se legase să nu facă față de dreapta, nu mai rămâne altă soartă guvernării pe care a fost chemat s'o prezideze, decât aceea de a-și ține zilele de azi pe mâine, fără nicio posibilitate de lucru, fără nicio unitate de vederi și fără nicio perspectivă de realizare.

Acesta ar fi de altfel destinul oricărui guvern de acest soi, menit să facă puntea de trecere de la un regim de nesuportat, la viitoarea conducere pe care o așteaptă țara.

Nu guvern de concentrare, mozaicul tuturor părerilor și al tuturor tendințelor, nu guvern „neutru", alcătuit din oameni politici cari au de satisfăcut dusmănii și ambițiuni colective, — ci un guvern de autoritate, de voință hotărâtă și de profundă înțelegere a nevoilor țărei, este necesar clipei de față. Un guvern unitar, care știe ce vrea și care se reazimă, sigur, pe încrederea opiniei publice, sătulă de experiențe și jonglerii periculoase.

Toate celelalte tentative, sunt leacuri de un moment, cari întârzie și agravează boala de care sufere organismul nostru de Stat.

Evenimentele zilei

Lloyd George pentru anularea datoriilor de războiu.

„Associated Press" anunță că Lloyd George va lua inițiativa de a convoca o conferință economică, căreia îi va supune planul său referitor la anularea datoriilor de război, ale Franței, Italiei, Belgiei, Rusiei și statelor balcanice. Aceste anulări ar condiționa ca și Franța să ia aceleași măsuri față de debitorii săi și să micșoreze reparațiunile pe care i le datorește Germania, care actualmente se ridică la 13 miliarde și jumătate.

Apatie ori încredere?

Ziarele publică în fiecare zi știri senzaționale despre desfășurarea crizei de guvern, și totuși opinia publică este mai liniștită ca ori când. Și te întrebi: E aceasta o apatie a sufletelor românești, care nu mai așteată nici un bine de pe urma luptelor noastre politice, ori este încrederea plină de demnitate a unui neam, care știe, care e convins, că cei cari vor veni să-i conducă destinele, trebuie să fie conștiința și de așteptările acestui neam? — Ori încotro privesc, nu văd decât exemple de virtute și abnegațiune. Funcționari, expuși de a rămânea într'un moment pe drumuri, își spun convingerile deschis, fără să se întrebe dacă aceste convingeri sunt și pe placul celor cari dețin puterea. Nenorociții agenți electorali de pe vremuri, se retrag rușinați în unghere și privesc cu uimire la îndrăzneala tuturor de a-și spune liber părerea. E o revoluție mută, e conștiința înaltă a demnității unui neam, care după atâtea încercări și desiluzii, se ridică deasupra dificultăților, și așteaptă... așteaptă dârz să i se împlinească voința.

Poporul înțelege astăzi că orice guvern ar lua conducerea țării, acel guvern nu va putea să domnească decât având în vedere binele și propășirea neamului și a țării.

Nu este aceasta o minune?

Aventurieri și oameni fără nici o răspundere au încercat să denatureze sufletul cinstit al unui popor oțelit în lupte, și iată, acest popor, ca și pădurea dela Birnau, se mișcă, se înșiruie sub steag și așteaptă să i se facă dreptate.

A fost o luptă uriașă și poporul a triumfat. Niciun partid nu poate veni astăzi la conducerea acestei țări decât făcând dovada capacității și seriozității sale politice.

Și de aceia această liniște a poporului în fața unei sbuciumate crize de guvern în care sunt amestecate atâtea patimi și atâtea ambițiuni.

Fiindcă, după experiențele făcute, poporul nu mai oate îl ademenit și poporul știe că orice aventură s'ar mai încerca, ea va avea aceiași soartă ca și aventurile încercate până acum.

Reconstruirea Statului austriac

Londra, 14 Dec.

Ziarul „Times" crede că reconstruirea Austriei este cheia restabilirei economice a Europei centrale. Ziarul semnalează prezența la Londra a consilierului de pe lângă ministerul de finanțe austriac, care speră să obțină din partea tezaurului britanic un împrumut imediat de 2 milioane 500.000 lire sterlinge.

Constatări supărătoare

de **Dr. M. A. Botez**
profesor universitar.

Am să fac unele constatări, pe care le cred supărătoare. Dar cu tot caracterul lor supărător sper să fie utile pentru marea mulțime a cititorilor și pentru interesul general.

Știm cu toții cât de mult se impută — aiurea ca și la noi — guvernelor ce privește cruțarea banului public, în ce privește îngrijirea de bunurile publice.

In privința teotsta nu scapă guvern de imputările lumei.

Sunt însă guverne, care prin ocaziile numeroase, pe care le oferă lumei pentru imputare, ajung să deprindă lumea cu imputările în așa măsură încât lumea e pusă în situația de a face o adevărată școală a imputării și începe să guste plăcerea de a imputa cu motiv ori fără motiv.

Evident, că existența unor atare guverne — mai ales când e de lungă durată, cum și revenirea lor frecventă la putere au consecințe nefaste pentru lume nu numai din punctul de vedere al risipirei și neglijărei banului și bunului public; dar și din punctul de vedere al relei deprinderi, al conruperei lumei și al greutăților de guvernare create guvernelor viitoare.

Lumea deprinsă să imputе prin multele ocazii oferite de o guvernare nefastă, ajunsă să guste plăcerea de a imputa rădică deprinderea, plăcerea acea sta la rangul unui sistem, pe care-l opune tuturor guvernelor fie ele bune sau rele.

Iată o consecință rea, nefastă.

Dar guvernul cu intențiile și principiile cele mai bune pus să conducă o atare lume va trebui să-și piardă o bună parte din timp și energie disciplinând putin această lume.

Iată o altă consecință rea, nefastă a unei guvernări incorecte, fără grijă pentru interesul general.

Dar dacă răul s'ar mărgini numai la aceste consecințe tot nar fi prea mare.

Din nenorocire e mai întins, e mai mare.

Lumea impută unui guvern nefast, lumea disprețuește un guvern incorect și incapabil, dar, ce-i mai trist, în majoritatea cazurilor nu lucrează altfel decât guvernul.

Risipește și neglijează guvernul banul public, risipește și neglijează și lumea.

Iată răul imens!

S'ar părea poate, că numai marea mulțime, lumea fără cunoștință sau fără multe cunoștințe ar fi pusă în această tristă situație ca prin vorbă să contrazică faptele ei de toate zilele.

Din nenorocire sunt oameni, care se ridică deasupra mulțimei cu mai mult de o palmă și se găsesc în aceiași tristă situație.

Și acești oameni ca și marea mulțime mânată de toate vânturile impută unui guvern rău toate relele și în același timp comit toate relele.

Iată cât de mare poate ajunge răul, de care vorbiam mai înainte.

Când oameni luminați de situația de a conduce și de a forma pe alții și nu de a fi conduși și controlați pas cu pas prin administrație lor nu fac decât să risipească banul public deși stigmatizează prin vorbă risipa banului public; se vede atunci prea bine necesitatea unei bune guvernări.

Și când aceiași oameni imputând unui guvern risipitor lipsa oricărei economii în mânuirea banului public se grăbesc totuși să-și înscrie în buget sume considerabile și să lupte pentru menținerea lor; ce fac dacă nu se contrazic ca și oricare om de rând, care cere economii, dar e dispus să ice și ia din banul public cât poate mai mult.

Dar când aceiași oameni risipesc sumele considerabile pe inutilități sau pe creațiuni foarte discutabile bucuroși, că nu există control și că funcționează un guvern risipitor cum se mai poate face legătura între vorbalor plină de imputări și fapta lor de toate zilele foarte imputabilă?

Iată o întrebare, care ne aduce în față drept răspuns o tristă, foarte tristă realitate.

Și această tristă realitate e lipsa de resurse morale de conducere prin tine însu-ți.

Ca să ajungem să umplem acest gol, această lipsă e nevoie de osteneală și de adevărata cultură morală.

Când vom fi ajuns la adevărata cultură morală de autoconducere, atunci se va putea înlocui comuna bucurie a imputării cu nobila satisfacere a faptelor corecte, a bunei conduceri proprii.

Cu o atare cultură morală vom putea institui guvernarea prin noi înșine suplinind eventuala lipsă a unei bune guvernări generale centrale.

Cu o atare cultură morală vom fi în stare să dăm bunul exemplu marei mulțimi învățând-o cruțarea banului și îngrijirea bunului public.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Congresul naţional bisericesc

Şedinţa congresului naţional bisericesc, anunţată pentru Marţi dimineaţa nu s'a putut ţine. Cauza: comisiunea instituită să studieze proiectul de nu-şi terminase unificarea bisericească orânduirea lucrărilor sale. Abia la ora 5 d. a. a fost deschiderea primei şedinţe.

Prezidează I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului.

Raportorul comisiei bisericeşti Gerasim Sârbu a făcut propunerea ca arhidieceza să fie numită Arhidieceza de Sibiu şi Alba Iulia pentru-a se deosebi astfel de dieceza Clujului: fiincă Vechea archidieceză a Ardealului implica şi pe a Clujului.

In chestiunea episcopiei ce este a se înfiinţa la Timişoara, a vorbit lipede şi convingător Vasile Goldiş arătând că îngrijorarea exprimată congresului prin memoriul redactat de episcopul Caransebeşului Dr. Iosif Bădescu, nu aste întemeiată.

Raportor în problema unificării bisericeşti a fost Dr Valer Branişte. Printr'o introducere bazată pe argumente ştiinţifice-religioase şi sociologice d-sa demonstrează superioritatea organizaţiei Şaguniene.

Iată punctele principale din „Legea fundamentală: privitoare la organizaţia bisericească.

1. Biserica însăşi din voinţa liberă a părţilor constitutive şi-a dat unitatea;

2. Autonomia bisericei este un drept canonic al bisericei ortoxe drept pe care mitropolia noastră l'a exercitat şi până acum şi al cărui exerciţiu se extinde asupra bisericei întregi.

3. Legea să cuprindă toate dispoziţiile cari privesc raportul dintre Stat şi biserică. Astfel apar în legii statului dispoziţiile relative la confirmarea prin M. S. Regele a alegerii chiriaşilor cu jurisdicţia şi la învestitura lor; tot el îi aparţin dispoziţiile relative la deschiderea sesiunilor sf. sinod, dacă modalitatea aceasta se menţine.

Nu aparţine Statului înfiinţarea de episcopii. Statul prin legea sa le recunoaşte.

Având în vedere că numai mitropolia noastră are organizaţie autonomă bazată pe recunoaşterea autonomiei sale prin legea Statului, legea nu cuprinde principiile mari ale organizării.

Considerând dispoziţiile paragrafului 21 din vechea Constituţie a României, legea trebue să arate şi modalitatea alegerii ierarchilor (mitropoliţilor şi episcopilor eparhioţi), dar spre a nu viola autonomia mitropoliei noastre, pentru aceasta nu poate face altceva decât să constate modalitatea aleasă de biserică. Extinzând exerciţiul acestui drept canonic asupra bisericei întregi legea natural va ţine seamă, în privinţa aceasta, de dorinţa bisericei în biserica întreagă.

4. Mitropolia noastră nu se poate lipsi de congres. Principiul constituţional al organizaţiei sale aduce cu sine, că autoritatea reprezentativă este adunarea reprezentanţilor aleşi ai părţilor constitutive. Intocmirile şi instituţiunile existente ale mitropoliei prezid imperativ menţinerea corpului reprezentativ împreună cu organul său executiv: Consistorul mitropolitan, şi lipsa lor ar avea drept urmare grave perturbaţiuni. După tehnica proiectului de lege ambele organe trebue prevăzute în lege.

5. Este în interesul bisericei dar şi al Statului ca legea să nu întrebuinţeze cuvintele: „controlul Statului" ci „controlul Regelui" exercitat natural în înţelesul Constituţiei Formula „controlul Statului" duce în mod fatal la conflicte cu organe inferioare ale Statului

6 Dacă modalitatea prevăzută în proectul de lege pentru sancţionarea Statului Organic corespunde mai bine practicei constituţionale nu este predică să se admită, presupunând că corpurile legiuitoare nu vor intra în desbaterea lui şi nu-i vor aduce modificări, ceace ar fi negarea dreptului de autonomie Modificările în Statut să fie rezervate esclusiv bisericii şi anume Congresului.

Modalitatea sancţionării Statului organic ca aduex al legi votate de Stat ne obligă la revizuirea amănunţită a întregului text nu numai al proiectului de lege ci şi al proiectului de s atut — operă care reclamă timp mai îndelungat.

7. Congresul naţional bisericesc dorind să evite ori-ce conflict şi neînţelegere de atribuţiuni între sf. Sinod al bisericei autocefale naţionale române a Statului român şi sf. Sinod episcopesc din mitropolia Ardealului aderea à ca în articolul ce ar avea să î locuiască pa agraful 174 al Statului organic ardelenesc să se suprime pct 2. care se cuprinde în atribuţiunile sf. Sinod, iar pct. 1. să treacă din atribuţiunile sinodului episcopesc mitropolitan la atribuţiunile sf. Sinod central astfel că în noul statut vor mai rămâne între atribuţiile sinodului episcopesc mitropolitan numai cuprinse in pct. 3 6.

Congresul naţional bisericesc condus de acelaşi, dorinţă este dispus să admită modificarea de numirii Congresului nostru urmând ca dela desăvârşirea organizaţiei bisericeşti încolo congresul central să fie denumit Congresul naţional bisericesc iar Congresul de-acum; „Congresul mitropolitan, menţinându-se în sfera de atribuţiuni ale Congresul mitropolitan numai acele acceri, ale întregei biserici cari nu sunt generale, ci proprii mitropoliei, cum sunt afacerile împreună cu orânduirea şi activitatea eparhiilor sufragane afacerilor electorale proprii sistemul de alegere a preoţilor, învăţătorilor, protopresbiterilor, profesorilor şi episcopilor, apoi afacerile şcolare, epitropeşti şi fundaţionale ale mitropoliei.

8. Congresul naţional bisericesc consimte ca la alegerea mitropolitului să se redacteze dispoziţiile noui astfel, ca să se ţină seamă, nu numai de interesele arhidiecezei şi a eparhiilor sufragane, ci şi de interesele generale bisericeşti astfel, ca pe lângă membrii aleşi de arhidieceză şi de eparhii să participe şi Congresul naţional bisericesc la alegere cu atâtea voturi cu câte participă mitropolia din Ardeal la alegere de Mitropolit Primat"...

Tocmai, pe când, vorbea episcop Ciorogariu dela Oradia-Mare sfătuind pe cei de faţa să se îngăduitori în vederea păcii şi bunei înţelegeri, — sosi vestea căderii guvernului Averescu — veste care trecu din gură în gură.

Prefectul Comisa primise ştirea telegrafică şi o anunţase discret congresiştilor.

Nici un congresist nu s'a aflat ca e să regreta plecarea dela putere a guvernului — deşi erau şi vre'o câţiva averescani-sadea.

x. y.

ECOURI

Capriciile soartei

Până la revoluţie, muncitorii şi visătorii Rusiei democratice cunoşteau tradiţicul drum intitulat „Pohod na Sibir".

Mare transformare socială din ţară vecină a schimbat traectoria şi a pus în mâna altora sacul pribegiei. Astăzi reacţionarii şi nobilii ţarişti păşesc în convoi pe drumul „Pohod na Europa", nu mai puţin tragic pentru ei.

Capitalele europene sunt invadate pe prinţi, prinţese, duci şi paraduci ruşi.

Parisul, în special, adăposteşte fel de fel de nobili, de toate vârstele şi de toate rangurile.

Şi mulţi din ceata acestor blazonaţi cari în împărăţia „mujicului" gustau doar din cupa plăcerilor, sunt astazi nevoiţi să suporte grija zilei de mâine şi să câştige cu sudore pâinea de fiece zi.

Se pare că meseria de până eri a nobilor refugiaţi ruşi de a „toucha" sume frumoase pentru a apăra pe scena teatrelor de varieteu, nu mai rentează.

Munca grea e singura care mai surâde azi prinţilor vagabonzi, Un ziar american ne aduce ştirea că la Paris prinţesele Troubetzkoy şi Puroussefi au deschis magazine de mode.

Societatea culturală „Emke" cere sprijinul Statului

Soc. culturală maghiară „Emke" din Cluj a înaintat un memoriu guvernului, arătând că societatea s'a susţinut din contribuţii primite pentru scopuri culturale, cheltuind 12 milioane coroane pentru aceasta.

După preluarea imperiului de către români, aproape toată averea societăţei a fost întrebuinţată pentru scopuri culturale româneşti

Bibliotecile populare, vreo 259, cu aproape 300,000 volume le-a luat în primire Statul român.

In legatură cu aceasta „Emke" cere prin memoriul înaintat înapoerea averei societăţei, scutirea ei de impozite, aprobând şi pentru această societate cu scop cultural aceleaşi înlesniri de cari se bucură societatea culturală română „Astra".

Ştiri şi fapte culturale

Societatea medicală aspitalelor din Bucureşti în ultima sa sedinţă a discutat arzătoarea chestiune, în privinţa tratamentului d-rului Puţureanu.

*

Institutul Social Român, potrivit scopului în vederea căruia a fost înfiinţat a hotarât de a ţine o serie de prelegeri relative la organizarea constituţională a României întregite.

Prima prelegere se va ţine la Fundaţia Carol Duminecă 18 Decembrie când preşedintele institutului va vorbi despre scopul acestor prelegeri, iar d-l profesor Nicolae Iorga va vorbi despre „Istoricul constituţiei noastre".

*

Mâine, Duminecă. din iniţiativa unui comitet sub prezidenţa d-lui dr. V Lohan. se va sărbători la Lugoj împlinrea a 40 ani ne muncă desfăşurată de învăţătorul şi maestrul compozitor Ioan Vidu.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Noile idei conducătoare ale popoarelor şi conflictele lor

In toate vrâstele omenirii, şi fără îndoială şi în acele perioade îndepărtate ale preistoriei când lucrarea pietrii era singura industrie cunoscută, popoarele care s'au perindat pe scena lumei au avut drept călăuze un mănunchi de idei conducătoare izvorâte din sentimentele şi nevoile lor şi sintetizate sub forma de credinţe.

Orientându-le conduita, aceste idei conducătoare dădeau membrilor unui popor sentimente, interese şi gânduri comune.

Până la o epocă încă destul de recentă, absolutismul zeilor şi absolutismul regilor fixau limite pe care gândirea omenească nu le putea depăşi.

Una din caracteristicile vremii de faţă este disocierea vechilor principii conducătoare pe care îşi era întemeiată societăţile. Perturbaţiile de tot felul create de războl au împins şi mai departe această disociere şi au provocat aspiraţii nouă în sufletul popular.

Toate aceste aspiraţii fiind schimbătoare şi uneori şi contradictorii, oamenii de stat sunt siliţi la o politică de azi pe mâine. Mulţimile, pierzându-şi încrederea în şefii lor, se lasă conduse de acele instincte primitive care renasc ori de câte ori armatura veche a unei societăţi este clătinată.

*

De altfel, aceste mulţimi se lasă conduse şi de iluziile mistice care guvernează lumea din vremurile cele mai îndepărtate când pe malurile Nilului, omul ridica temple pentru zeităţile zămislite de visurile sale.

Forma iluziilor s'a schimbat, dar fondul lor comun rămâne acelaş Ele aparţin acelui ciclu de forţe mistice al căror rol a fost totdeauna covârşitor în cursul istoriei.

Fanaticii cari în epoca cruciadelor, au aruncat Europa asupra Orientului, Musulmanii cari au întemeiat un imperiu uriaş răzimându-se pe credinţa lor nouă, comuniştii cari cotropesc astăzi Asia pentru a răspândi acolo dogmele lor, toţi se supun unor influenţe mistice identice.

Dar structura lumei actuale a devenit aşa de complicată şi aşa de dominată de necesităţi economice imperioase, încât iluziile sociale moderne se izbesc de un zăgaz de necesităţi pe care lumea veche nu le-a cunoscut.

*

Deşi Europa se găseşte încă în haos, totuşi putem desprinde cu iar de pe acum câteva idei ideile conducătoare a căror forţă de înrâurire este mai covârşitoare. Le vom rezuma pe scurt fără să ne ocupăm de valoarea lor raţională, ci numai de puterea pe care o exercită ele asupra sufletelor.

Cele mai importante dintre ideile care stăpânesc astăzi popoarele sunt reprezentate prin naţionalism, internaţionalism şi socialism.

Naţionalismul, a cărui formă este patriotismul, este apărat de toţi oamenii de guvern şi e considerat de ei ca o necesitate istorică. Ei ştiu, într'adevăr, că cultul patriei a făcut totdeauna forţa naţiunilor şi că odata cu slăbirea lui a început şi decadenţa.

Internaţionalismul, proesat mai ales de clasele uvriere, represintă o tendinţă cu totul opusă. Respringând ideia de patrie, internaţionalismul pretinde să stabilească între popoare o frăţie universală, fără să ţină seama de deosebirile de mentalitate şi de interese care le separă

Din punct de vedere pur raţional, această concepţie este foarte uşor de apărat. In afară de sentimentalitatea vagă care împinge clasele uvriere din diferitele ţări să fraternizeze, evoluţia industrială a lumei îndreaptă popoarele spre o interdependenţă crescândă din care resultă pentru ele necesitatea de a se ajuta reciproc în loc de a căuta să se distrugă.

Din nefericire, această necesitate a interdependenţei este de ordine pur raţională, şi raţiunea s'a dovedit totdeauna foarte puţin eficace împotriva impulsiunilor pasionale, împotriva iluziunilor şi divergenţelor de interese care determină conflictele dintre popoare.

Guvernele moderne se găsesc astfel în faţa acestei antinomii; sau să favorizeze internaţionalismul care reprezintă viitorul şi să lase deci un popor dezarmat sau să desvolte naţionalismul cu toate înarmările costisitoare pe care el le determină pentru a se apăra împotriva unor agresiuni pe care situaţia politică a lumei le face probabile.

*

Aceiaşi antinomie o prezintă şi lupta socialismului împotriva individualismului.

Progresele socialismului sunt universale. El reprezintă forma ultimă a ideii de egalitate a cărei realizare completă ar creia paradisul pe pământ

Din vechea devisă revoluţionară, singură ideia de egalitate a crescut necontenit.

Libertatea şi fraternitatea au devenit cuvinte fără prestigiu.

Cu toată forţa lui netăgăduită însă, visul socialist se va izbi totdeauna de obstacole invincibile derivate, unele, din structura psihologică a omului, iar altele din necesităţile economice moderne.

Pe crăciun să se procure toată lumea cu **Cognac-Medicinal Menes-Magyaradi**
Indio 1661 / 1333

Cronica politică

Guvernul Tache Ionescu. După toate aparenţele suntem în ajunul formarei unui guvern Tache Ionescu. Noul preşedinte al Consiliului a mai obţinut de la Palat un răgaz de o zi pentru a putea continua tratativele sale cu diferitele cercuri politice cărora li-s'a adresat.

Această păsuire acordată d-lui Tache Ionescu dovedeşte pe de o parte că Regele este binevoitor faţă de încercările fostului ministru de Externe, şi, mai ales, că acesta din urmă crede că se găseşte pe drumul unei realizări.

Se crede, într'adevăr, că noii miniştri vor depune jurământul chiar astăseară, Sâmbată, sau cel mai târziu mâine dimineaţă. Prietenii politici ai d-lui Tache Ionescu au şi pus în circulaţie numele membrilor probabili ai noului guvern. Singurul lucru pe care nu-l ştim este în ce fel partidul naţional va sprijini acest guvern, primit cu o evidentă ostilitate din partea majorităţilor averescane.

In orice caz, un lucru e sigur. Felul cum d. Tache Ionescu şi-a constituit lista ministerială în fruntea căreia se găseşte, — dă o dovadă limpede despre puterea de viaţă a unei asemenea guvernări, improvizate în pripă.

In mijlocul unor susţinători adunaţi cu arcanul sau cu cerşitul, lipsit de autoritate şi fără concursul Parlamentului, guvernul Tache Ionescu va rămâne o formulă de tranziţie, incapabilă de a înfăptui o muncă pozitivă.

Rămâne să vedem de-acum încolo ţinta spre care ne îndreptăm.

Sionism şi antisemitism

— Frământări în jurul republicei Palestinei —

In vreme ce, în vederea alcătuirii noului Stat evreesc şi constituirii naţiunii evreeşti, acţiunea sionistă nu arată rezultate satisfăcătoare, şi în afară de prigonirea fără cruţare a sutelor de mii de co locuitori arabi, abia poate să înregistreze un program de muncă lăuntrică, — cu atât mai mare el se desfăşoară ca prin contingenţeri directe cu personalităţi distinse, prin convorbiri şi discuţiuni, prin cultivarea prieteniilor şi a relaţiilor de tot felul, să se câştige cât mai multă interesare şi simpatie pentru ideea sionistă şi pentru refacerea Palestinei. Mai în urmă, cu prilejul conferinţei dela Washington, Uniunea sionistă universală prin reprezentantul său, d-l Sokolow, a căutat să dee contact cu reprezentanţii marilor puteri întruniţi în acel Congres. Se afirmă că însuş presidentul Statelor Unite a căutat o întrevedere cu d-l Balfour, cu care ocazie şi-a exprimat simpatia sa cea mai ferbinte pentru ideea şi mişcarea sionistă. Peste tot resultatul convorbirilor avute se pot rezuma în faptul că factorii politici ai Statelor-unite observă un interes şi o înţelegere tot mai intense pentru cauza Palestinei, şi doresc ca în viitorul apropiat hotarele Palestinei să se deschidă pentru a primi populaţia evreiască din Europa orientală.

Asupra sentimentelor, de care e animat Lloyd George pentru cauza Izraelită, ne lămureşte interviewul acordat de Sir Alfred Mond, ministrul Angliei redactorului ziarului „Doar Haiom" din Ierusalim. — „Dacă ai şti zise ministerul englez ce prieten puternic şi-a câştigat evreimea în persoana lui Lloyd George, şi cât de mare-i e încrederea în mişcarea umană a evreimii cât de mult se însufleţeşte pentru gândirea sionistă şi pentru refacerea Palestinei! D-l Balfour a fost cel dintâiu cugetător politic englez care a înţeles sionismul. Dar Lloyd George este luptătorul şi întruchipătorul acestei idei. Intrigile şi tulburările din Palestina, nu l'au impresionat nici cât de puţin: Palestina trebuie să devină căminul naţional al Evreimii. Aceasta este hotărârea tare a lui Lloyd George, şi acesta trebuie să fie şi programul guvernului care-l va succeda.

In acelaş timp însă, nici antisemitismul nu doarme. Polonii fac mari pregătiri pentru reuşita marelui congres antisemit ce-l vor ţinea în curând în capitala lor, iar presa germană antisemită agită din răsputeri pentru boicotarea Evreilor pe toate terenele şi printr'o organizare extinsă peste tot.

Chestiunea evreiască va ocupa încă mult timp lumea şi soluţionarea şi prin ridicarea problemei Palestinei, e numai un neînsemnat episod un moment în complexitatea acestei chestiuni. Nici sioniştii cei mai intransiganţi nu sunt mulţumiţi şi nu cred în această soluţionare. Pentru, aceea problema evreiască rămâne o problemă deschisă, care va precesita pentru soluţionarea ei diferite metode, după loc şi împrejurări. A. C.

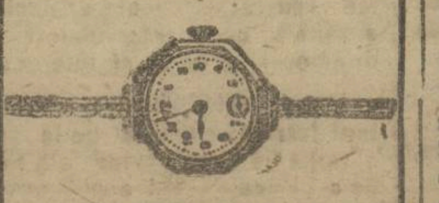

Ceasornicele de mare precizium
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
916 **Telefon No. 350**

Tendinţe în politica ungară

De sigur, că evenimentele politice din Ungaria impun o încordată atenţiune din partea Statelor vecine şi îndeosebi din partea României.

Acordul depline între ţările moştenitoare ale monarhiei habsburgice în chestiunea îndepărtărei de la tronul Ungariei a exregelui Carol, — deşteaptă el oare în mentalitatea conducătorilor maghiari realităţi politice cari să se potrivească cu împrejurările externe din prezent?

Din potrivă, trebuie să credem că actualele frământări politice nu sunt decât ecoul aceloraşi idei demonetizate care atârnă greu în trecutul reacţionar şi şovinist al poporului maghiar.

De va fi aşa cine ar putea spune că năzuinţa spre progres a poporului unguresc, — a fost îndreptată pe un drum sănătos.

După o criză politică destul de lungă, contele Bethlen a reuşit să-şi constituiască guvernul. Săptămâna trecută s'a prezentat în faţa Adunărei naţionale. Reforma electorală şi alegeri noui la expirarea mandatului actualei Adunărei Naţionale, — formează principalele puncte din programul noului guvern.

Principiile de care este călăuzit contele Bethlen în desăvârşirea reformei electorale, nu se cunosc încă în chip hotărât. Se spune că el ar incilna către o restrângere a votului universal, intenţionând chiar reînfiinţarea Camerei magnaţilor.

Dacă acestea sunt tendinţele de care primul ministru maghiar este stăpânit în realizarea programului său politic, nu încape îndoială că va avea să întâmpine o dârză opoziţie atât din partea ţărăniştilor maghiari, cât şi în acela a democraţilor.

Suntem îndreptăţiţi să credem aceasta întrucât toate încercările contelui Bethlen de a alcătui o coaliţie de partide, nu au dus la nici-un rezultat. Realizărei acestei combinaţiuni politice, se opuneau, în primul rând, tendinţele exclusiv democratice ale ţărăniştilor unguri.

Este foarte drept că faţă cu greutăţile pe care primul-ministru maghiar a avut să le înfrunte cu prilejul formării Cabinetului, el a fost nevoit să acorde multe concesiuni — de pildă: exproprierea marei proprietăţi agrare şi o largă reformă electorală.

Cu toate acestea, contele Bethlen nu va putea face concesiuni largi, fiindcă majoritatea elementelor care compun guvernul, este destul de cunoscută lumii prin tendinţele sale reacţionare şi şoviniste.

Că oficialitatea ungară nu este inspirată de o politică democratică, ne o dovedeşte faptul că primul ministru Bethlen, vrea să înbuşe curentele politice înaintate, prin acţiunea unui partid reacţionar format din oameni şi personalităţi ai politicei vechi maghiare.

Revista presei maghiare

Fără Ardeal nu se rezolvă criza.

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" face istoricul tuturor partidelor, cari au râvnit până azi la cârmă şi constată, că puţine dintre ele au fost pătrunse de sentimentul patriotic, de dreptate de moralitate, de adevăr, ci toate au fost prada vanităţii, care tinde spre cointeresare fără să reprezinte un alt interes, decât acel materialist brutal, acel egoist, cure duce ori-ce constituţie la o ruină.

Vin însă, când un guvern a căzut, se unesc partidele, îşi întind mână de ajutor, îşi expun programurile de muncă şi intră în acţiune.

Rolul preponderant îl joacă azi incontestabil Partidul Naţional, dela a cărui atitudine va depinde soartea ţării şi care deşi pretenţios în acest moment de grea încercare va ştii totuş să înă uşe vanităţile personale şi va aduce un serviciu enorm ţării, neamului întreg nu numai prin devotamentul său cunoscut, ci prin faptul, că rupe cu încercările de a face unific ri cu forţa şi deşi se menţine regionalismul la aparenţă, viitorul apropiat va arăta, dacă fără acest „regionalism" s'ar fi putut ajunge la acele rezultate, ca neînţinându-l.

Dizolvarea Parlamentului

„Ujság" scrie:

In legătură cu formarea noului guvern aflăm pe is că Take Ionescu în afară de preşedenţie îşi va pastra portofoliul externelor.

D-l Take Ionescu scrie mai departe „Ujság" — contaminat probabil de predecesorul D-sale „fericitul" general Averescu, nu admite disolvarea Parlamentului.

Opoziţie, dar cu prevedere

Primul proect de lege, pe care d-l Take Ionescu în cazul că izbuteşte să constituească guvernul — îl va prezinta Parlamentului este reforma electorală, care, deşi va întâmpina obstrucţiune, totuşi se crede că va fi votat de partidele din opoziţie. Aceasta pe motivul că toate la olaltă vreau să fie mai puţin expuse frământărilor cu prilejul alegerilor.

Majoritatea însă — continuă „Ujság" — va fi pusă într'o dilemă sau să voteze reforma d-lui Take Ionescu sau în cazul că contrariu să se supună regimului electorul din decretul lege alcătuit sub liberalii.

In această chestiune, d-l Take Ionescu a avut noui întrevederi cu d-nii I. Maniu şi Vaida.

Fruntaşii partidului naţional au declarat, că sunt dispuşi în principiu de a colabora alături de d-l Take Ionescu, însă garantându-i-se că guvernul nu va fi tranzitoriu.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂTIREA

Intr'adevăr, prin pretenţia lui de a pune mâna pe toate industriile şi de a le supune unei gestiuni colective representate prin stat, socialismul ajunge în mod fatal la un etatism general pe care experienţe de sute de ori repetate, l-au dovedit dezastruos.

Şi aceasta penirucă gestiunea colectivă distruge cele mai puternice rezorturi psiohlogice ale activităţii omeneşti: interesul personal, simţul responsabilităţei iniţiativa şi voinţa, adică elementele generatoare ale tuturor progreselor care au transformat civilizaţiile.

Nu era nevoie de experienţa socialistă încercată în Rusia pentru a prevedea urmările unei gestiuni socialiste generalizate.

Ideile conducătoare enumerate mai sus: naţionalismul internaţionalismul şi socialismul, au adepţi destul de numeroşi pentru a aspira la hegemonie, adică la acea dominaţie pe care au visat-o totdeauna partidele politice sau religioase devenite îndeajuns pe puternice pentru a încerca să se impuie.

Această nevoie de egemonie se prezintă sub aspecte diverse: egemonie economică, egemonie industrială şi mai ales, egemonie militară.

Din antichitate şi până în zilele noastre, nevoia de egemonie militară a dirijat acţiunea politică a tuturor guvernanţilor.

Această universală nevoie de egemonie, care că au eşe încă aşa de vădit conduita guvernelor moderne, nu se mărturiseşte.

Aşa, de pildă, într'unul din discursurile sale recente, primul ministru al Marei Britanii dorla „crearea unei federaţii a popoarelor cu menirea să împiedece ca ambiţia şi lăcomia să nu mai arunce niciodată universul în acel haos de mizerie care este războiul".

Deşi sensul cuvintelor poate fi uşor schimbat de către diplomaţi, ar fi totuşi foarte greu ca eminentul ministru englez să explice altfel cuceririle teritoriale ale Angliei de cât tocmai prin motivele pe care le critică, adică „ambiţia şi lăcomia".

Această nepotrivire între conduita oamenilor de stat şi discursurile lor are motive psihologice adânci. Dircursurile se referă la un ideal teoretic mai mult sau mai puţin îndepărtat şi încă nerealizabil, pe când conduita oglindeşte numai aspiraţiile ereditare ale poporului pe care omul de guvern e chemat să-l reprezinte.

Un om de stat nu are putere decât în măsura în care el este oglinda aspiraţiilor poporului său. El va putea să predice oamenilor fraternitatea şi solidaritatea, dar, în conduita şi cţiunea lui politică, el va urma principii cu totul deosebite.

Nu trebuie deci să ne mirăm când pretutindeni vedem crescând armamentele, deşi proectele de dezarmare sunt mai multe ca ori când.

Această contradicţie reprezintă o fază nouă în acea eternă luptă care se dă între sentimente şi raţiune şi din care raţiunea iese mai totdeauna învinsă.

GUSTAVE LE BON

Informații

Luni, fiind sărbătoare, ziarul nostru va apare Marți la ora obișnuită.

Situația politică neclară a făcut ca întrunirea publică ce urma s'o ție în Cernăuți partidul democrat al unirei în ziua de Sf. Niculae, — cu participarea mai multor fruntași ai partidului național liberal și ai partidului țărănesc din Basarabia — să se amâne pentru o dată necunoscută încă.

•

Primăria orașului Cluj proectează construirea a 5 clădiri mari în fie care din ele putând locui câte 100 familii.

•

Poliția făcând Joi seara prin oraș a prins 32 individi între soldați cari au fost duși la comendurie, și 6 vagabonzi cari au fost trimiși la urma lor.

•

Toți d-nii studenți someșeni sunt rugați a participa la ședința de constituire ce se va ține în seara de 17 l. c. (Sâmbăta) ora 8 în sala de scistracție a „Casei Învățătorilor."

■

Direcțiunea institutiunei financiare din Arad „Victoria" a donat pentru scopuri filantropice suma de 18 mii 700 lei.

■

Misiunea de repatriere din Siberia estică și-a terminat lucrările de lichidare.

De pe urma activității acestei misiuni a resultat întoarcerea în patrie 5000 de foști prizonieri cari au fost transportați pe vapoare din Vladivostoc prin oceanul Indian, canalul Sucz, la porturile Constanța și Trieste.

•

Vizarea certificatelor, a livretelor și a biletelor primite dela biroul controlului militar a fost prelungită până la 15 Ianuarie anul viitor.

Vizarea se face la cercurile de recrutare respective.

■

In consfătuirea ținută Vineri la ora 4 d. a. la Banca Agrară din Cluj în privința înființărei bursei s'a ajuns la concluzia ca negustorii să-și dea părerea numai după ce delegatul Camerii de comerț a inspectoratului comercial și al federalei „solidaritatea" vor fi formulat în comun accord regulamentul după care va fi înființată bursa.

■

Mâine Duminică la ora 10 dim. se va ține în localul Camerei de comerț din piața Unirei o întrunire a tuturor cetățenilor pentru a discuta chestiunea evaluărei imobilelor.

Întrunirea e provocată de evaluările exagerate pe care le-au făcut comisiunile însărcinate cu aplicarea legei impozitelor.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

■

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 898

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Marele cofetării Boncescu din Cluj și Timișoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât și pentru cele românești, — Vizitați frumoasa expoziție de articole de pom, bomboniere etc. 1315.

■

In CINEMA APOLLO se va reprezenta; Sâmbătă și Duminecă: cel mai monumental film de animale cu un subiect și acțiune de tot nouă, Xa-Xa sau Prințesa Răpită.

•

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va rula Sâmbătă și Duminecă, Xa-Xa.

•

In CINEMA URANIA se va reprezenta Sâmbătă, „Xa-Xa". Duminecă numai pentru o zi „Farmecul dansului".

•

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
Serviciul prompt. 108

•

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luteală cu prețuri foarte moderate. 69

DACA DOREȘTI SA CUMPERI MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjate saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii 467

Un caz de cuartirutre

Scandalul din casa locuințelor au sporit cu unul, care e dovada cea mai înveșnerată a felului cum sunt tratați de către autorități funcționarii Statului, pătura aceea de cetățeni sosită să muncească și să sufere, dar în schimb să tacă.

Victima acestei noui nedreptăți e funcționarul de la Siguranța locală d-l N. Bota, care după ce a tribuit din săptămână în săptămână să urce scările birourilor celor 3 șefi ai locuințelor ce s'au perindat după ce i s'a aprobat de 3 ori bonul pentru o cameră, fără să poată pătrunde în ea, din cauza unui evreu ce o ocupă fără autorizație e lăcrimat de către un ziar local maghiar — „Ellenzék" — care cutează încă să atace și pe șeful cuartirului pentru că.. a respectat o hotărâre pe care nu au respectat-o șefii din-tâiu sa.

„Camera cu pricina găsită — ni se plânge d-l Bota — de către d-sa, și-a câștigat bonul necesar dar între timp s'a instalat în ea un oarecare Héja evreu.

Ce a urmat se știe căci se repetă în toate cazurile: Plângeri pe la cuartiruire, pe la interne în zădar

Evreul a rămas favorizat de împrejurarea că șefii biroului de locuințe se schimbau.

Mai târziu, Héja a făcut schimb cu o moașă. Chestiunea s'a complicat astfel și mai mult, încât a fost nevoe de forța publică, pentru ca posesorul de drept, al camerei să capete dreptate. Dar reîncep intervenîile: evreul și moașa în ofiții de niște prieteni reușesc să anuleze decizia aprobată cu o oră înainte de directorul general al internelor.

După toate acestea, peste 4 luni întregi de umblat pe la toate autoritățile, după vine ziarul de a „Ellenzék" și acuză pe d-l Bota că își schimbă mereu camerele făcând afaceri, că a cerut mii lei d-nei moașe ca să renunțe la cameră.

D-l Bota ne roagă să desmintim acest neadevăr afurisit d-sa s'a adresat și justiției în acest sens.

Intâmplări

Incendiu

Din neglijența mai multor copii cari făcuseră foc, s'a aprins un grajd al locuitorului Simeon Glăbău din comuna Rechitenî (Cojocna).

Dezertor Tălhar

Jandarmii din Beliș au prins și înaintat sub escortă parchetului militar local pe dezertorul Toghica Ioan care a jefuit pe mai mulți locuitori din județul nostru.

Prinderea unor falsificatori

In comuna Câțele (Cojocna), au fost descoperiți falsificatori de acte publice.

Bețivi bătăuși

In comuna Ghiurcuța, cârciumarul din sat. Simeon Boros, a fost luat la bătaie de Teodor More și fiul său cub pretext că nu lea dat de baut. Intervenind soția acestuia și pădurarul I. Boară au fost și ei grav bătuți.

Cetiț „Infrațirea"

Depunerile la bănci și impozitele

Ziarul nostru a făcut cunoscut mai de mult ordinul ministrului de finanțe prin care se cerea băncilor să-i înainteze tablourile cu numele tuturor depunenților precum și a sumelor ce le are depuse fiecare.

Nu au trecut nici o lună de zile de atunci și băncile din Ardeal sunt asaltate de depunători cari cer să li se restitue sumele.

Desigur că față de această nouă întorstătură de lucruri ministerul ar trebui să ia măsuri pentru liniștirea populației care neștiind darea ce va plăti statului pentru capitalul depus ar putea provoca prin teama lui neîntemeiată o criză financiară.

Activitatea comercială în Anvers

Activitatea comercială desfășurată anul acesta în portul belgian Anvers, se relevă a fi superioară celei de anii trecuți.

Astfel, în luna Noembrie a. c. au intrat în port 630 vapoare, purtând o încărcătură de mărfuri de 1,022.565 de tone și 625 de „steamers"-e cu 1,020.832 tone mărfuri; pe când în aceeași lună a anului trecut au intrat în Anvers 618 vapoare cu 930.422 tone mărfuri.

In cursul întregului an 1920 intrașeră în rada portului 7.077 de vapoare, cu 9.790.018 tone mărfuri, iar în 1921 au intrat 7.468 de vase comerciale, cu o încărcătură de mărfuri de 11,249.716 tone.

Reese, deci, o sporire pentru anul acesta, de 2,305.605 tone.

Intrigile contelui Teleki în America

In reflecțiile sugerate de vizita contelui Teleki în America, publicate în „The New-York American", d. Anton Bibescu, ministrul nostru plenipotențiar, vorbind despre îndatoririle Ungariei, spune că, departe de a se ține de intrigi îș a visa noi incendii în Europa Centrală, poporul maghiar ar trebui să se cuminteească și să vadă că singurul remediu pentru el e „munca și pacea".

Nu știu dacă neastâmpărații noștri vecini se vor inspira dela aceste sdaturi, înțelegând cel puțin acum, după atâtea triste experiențe, că orice agitație nouă e de prisos.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie 97

Pentru ce?

cumpără toată lumea la cea mai ieftină firma din Cluj

DICK

Strada Regina Maria No. 5.

Pentru aceea!

pentru-că susnumita firmă față de prețurile urcate ș'a redus iară prețurile.

Prețuri de mărfi:

Flanel alb Lei 11·—
Flanel tennis I-a Lei 16·90
Barchett I-a „ 18·90
Creton I-a Lei 15·—
Stofă de lână pentru Dame și Domni . . Lei 69·—
Ciorapi de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 12·—
Mănuși de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 19·80

Cupoanele se vor vinde cu prețul jumătate!

182

Cronica externă

Sâmbătă 17 Dec. 1921.

— Lloy George ar fi declarat că Anglia va renunța la o parte din creanța sa asupra Germaniei și că va primi drept plata a datoriilor interaliate bonuri de tezaur germane.

Pe fiece zi chestiunea reparațiunilor prezintă sub alte aspecte, ceiace ne face să credem că ele sunt mai degrabă simple presupuneri.

Astfel rezultă că o hotărîre definitivă, corespunzătoare intereselor Statelor interesate se va putea lua numai în urma convocarei unei conferințe interaliate financiare, la care urmează să fie invitată și Germania.

Plecarea d-l Balfour, șeful delegațiunii engleze, din Waschington șeful delegației engleze înainte de termenul de 31 Decembrie — cum fusese anunțat — poate fi considerată ca un preludiu al sfârșitului Conferinței de dezarmare.

Activitatea acesteia se rezumă: un complect fiasco în chestiunea dezarmărilor și soluționarea problemei Pacificului — adevăratul scop de drept și de fapt al convocărei acestei Conferințe.

Anglia începe să-și culeagă roadele politicei sale. O telegramă ne vestește urcarea vertiginoasă a lirei sterline la New-York. Creșterea valutei engleze se pune în legătură cu pacea din oceanul Pacific, pactul reparațiunilor germane și aranjamentul irlandez.

Când vom putea oare vorbi despre urcarea leului, în legătura cu o politică de realități la noi în România?

Cu prilejul congresului partidului radical sârb, d-l Pasici a declarat că viitoarea politică a Serbiei, nu poate să fie alta decât aceia alături de aliați.

Asupra relațiunilor cu România, d-sa a amintit că în prezent se delimitează frontiera, dintre cele două Țări, — lucrări cari se vor termina în curând, întru cât delegații români și sârbi sunt călăuziți de un spirit larg împăciuitor.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 m p.

Criza politică

D-l Take Ionescu continuă să dibuească. O listă ministerială mai verosimilă. — M. S. Regele accordă o nouă păsuire. Majoritățile parlamentare împotriva unui guvern Take Ionescu.

D. general Coandă, fostul president al Senatului și recomandatul ex-prim ministrului Averescu pentru constituirea guvernului, a fost primit eri în audiență de M. S. Regele, fără a dobândi, însă, cvântul hotărâtor al Suveranului.

■

Perzistă convingerea că d. Take Ionescu va izbuti să formeze un guvern pur conservator-democrat cu privilegiul de-a proroga Corpurile legiuitoare.

•

Anumite cercuri politice își mențin cu tărie punctul lor de vedere cu privire la guvernul ce este să se formeze. Toate laolaltă cer un guvern neutru, format însă din fruntașii acestor cercuri.

■

Majoritățile parlamentare declară că nu sunt ostile oricărui alt guvern în afară de cel ce ar fi subprezidența d-lui Take Ionescu.

■

Circulă diferite versiuni cu privire la constituirea Cabinetului. Se citează nume și se presupun combinațiuni de tot felul. Totuși până acum nimic nu este hotărât.

•

M. S. Regele a acordat d-lui Take Ionescu, pentru formarea guvernului, un nou răgaz până astăzi.

Iată lista ministerială cea mai apropiată de adevăr:

Cămărășescu, interne; generalul Holban, război; Demetrescu-Brăila, Lukasievici, Oromolu și Mironescu.

Astăzi, după amiază ar urma ca noui miniștri să depună legiuitul jurământ, iar marți să se prezinte la Cameră, când se va citi și cuvenita declarațiune guvernamentală.

Lumea politică din București este cu totul desorientată și așteaptă cu încordare limpezirea situațiunii care a devenit apăsătoare pentru țară.

•

Blocul ardelenesc între d. Oct. Goga, fostul titular al ministerului artelor și partidul național este în ajunul alcătuirii sale.

•

D. Titulescu, a cărui numire ca plenipotențiar al României la Londra nu a apărut în „Monitorul Oficial" a trimis ziarului „Viitorul" o scrisoare arătând, prin aceasta, că nu d-sa a încercat concesionarea terenurilor petrolifere ci, de fapt, a luat parte mai inițiativa unor tratative al căror sens a fost transformat de fostul guvern în concesiunea acordată Băncii țărănești, prin intermediul d-lui Hălăceanu. Această operațiune, de care autorul scrisorii spune că nu este vinovat — a fost săvârșită prin mistificarea bunei d-sale credințe.

D. Titulescu spune mai departe în scrisoarea sa că d. general Averescu afirmă un neadevăr susținând că știa și d-sa rostul operațiunii care a înstrăinat trei mari și bogate regiuni petrolifere și care a fost aprobată prin surprindere.

Incheind autorul desmințirii adaugă că concesiunea a fost înlăturată în urma spiritului de legitimă indignare a opiniei publice.

•

Ziarul averescan publică o întreagă serie de calomnii și invective îndrăznețe la adresa d-lor Ioan și Vintilă Brătianu.

•

In privința materialelor furnizate de d. Manoilescu, pe când ocupa postul de director general al industriei ni se comunică că relatările apărute în ziarul „Indreptarea" cuprind numai inexactități.

In realitate, materialele furnizate au fost plătite integral și distribuite fără deosebire tuturor producătorilor dăunați de războiu.

•

D. Vaida Voevod a avut eri o lungă întrevedere cu d. Marghiloman, șeful partidului progresist, în vederea situațiunii politice de acum.

•

Majoritățile parlamentare se vor întruni mâine, Duminică, spre a sili, prin hotărârea lor, pe d. Take Ionescu să cetească, nu însă să publice în „Monitorul Oficial" prorogarea Corpurilor legiuitoare.

•

Prin oraș circulă cu persistență svonul despre o formidabilă panama cu postav săvârșită la ministerul de război.

Toți bolnavii din sanatorii de la Olănești au adresat MM. LL. Regelui și Reginei, președinției consiliului de miniștri și consiliului serviciului sanitar cîte o telegramă solicitând ca „binefăcătorul" lor d. dr. Puțureanu să nu fie stingherit și defăimat în opera lui de tămăduirea celei mai îngrozitoare boli, exprimându-și deplina lor mulțumire pentru felul tratamentului lor.

Totdeodată ei declară că se opun la plecarea cu forța a d-lui dr. Puțureanu.

Telegrama e adresată în numele a 300 bolnavi.

•

Circulațiunea trenurilor de persoane și de marfă a fost restabilită pe toate liniile.

Anularea alegerei Patriarhului Constantinopolului

Atena, 19 Dec.

Eri seara a avut loc un consiliu de miniș ri. S'a discutat asupra alegerii Patriarhului în legătură cu raportul făcut de cei doi membrii ai Sinodului, sosiți din Constantinopole. După informațiunile apărute în ziare, consiliul luând cunoștință de amănuntele violării statutului electoral și a canoane or bisericești precum și de viciile de formă și ai e ilegalități comise, a hotărât să considere a egerea ca și cum n'ar fi avut loc. (Rador).

DE SĂRBĂTORI SE CUMPĂRĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREȚURI

STOFE pentru DAME și BĂRBAȚI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU"
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dtor JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL"
MOI și SCROBITE.

CIORAPI pentru Domni, Doamna și Copii

PANTOFI și GHETE pentru DOMNI, DORMNE și COPII.

La „MISSIR"
Str. Memorandului
No. 11. (Unio)

Mare târg de crăciun,
prețuri reduse
la salonul de modă pentru dame
EUGEN SZABO
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand No. 5.

Flanel lat. . 19·50
Crepp de spălat . . . 15·—
Stofă pentru paltoane și vesminte 140 cm. lat. 70.—
Paltoane coloarea velour . . . 165.—
Catifea pentru costum colorat . . 75.—
Palton de pluss 130 cm. . . 355.—
Barchet Schottis . 36.—
A sosit la magazin noutăți de catifele și stofe pentru iarnă de prima calitate.

Prețuri reduse, fix!!
Telefon: 479. Telefon: 479.

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: ameților, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA“

1230 Nu primi imitațiuni!

Expoziția de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter și Soțul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, article de galanterie, giamantane și articole de tricotage.

1212

En gros și en detail.

Bitumul Matitza s. a.

Capital social Lei 6 000.000

Centrale Bucuresti.

FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.

Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele **Bitumului, ca asfaltare izolație** la case, acoperișe din **ciment de lemn** (Holzzement) etc.

Material totdeauna la magazie. 1303

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Adalbert Fischer & Comp. Cluj

Calea Regele Ferdinand

(Ferenc József-u.) Nr. 61

Fabrică de mobile, magazin de mobile și atelier de tapetărie.

Fondat la anul: 1900.

Aranjamente pentru dormitoare începând cu Lei 4500·—

1326 Radio 1831

Mare desfacere

Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Márton fy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.

1116 Servici promt.

S'a deschis marele

magazin de tricotage

SPORT

Str. Regele Ferdinand No. 16

Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.

1076

Articole fine de piele Geamantane, Valize etc. luxoase și leftine se găsesc la Ludovic Farmati Str. Memorandului 16

Depozitul Central: 1290

Tungsram s. a.

Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

Evaluarea imobilelor urbane

Apelurile. -- Locuințele noui clădite. -- Acțiunile gajate. -- Impunerea împrumuturilor.

„Monitorul Oficial“ din 13 Decembrie a. c. publică un supliment la instrucțiile pentru aplicarea legii asupra contribuțiunilor directe și anume asupra normelor de evaluare a pământurilor rămase proprietarilor după expropriere și asupra impunerei agențiilor de asigurare și de bursă.

Redăm în întregime următorul text:

Apelurile contra evaluarii

Apelurile contra evaluării clădirilor nu se pot face decât de proprietari sau de cei ce are un drept real asupra imobilului.

Chiriașul nu are dreptul de a face apel, deși prin art. 13 s'a prevăzut că o parte a impozitului i-l poate fi pretinsă de către proprietar. El nu are nici un raport direct cu fiscul în ce privește impunerea. Dreptul proprietarului de a-i pretinde acest spor care reprezintă impozitul plătit de el pentru sporul de venit impus peste chiria primită, nasce din contractul de închiriere al cărui preț este scăzut prin o lege restrictivă.

Așa dar, dispoziția din art. 13 nu constitue decât un nou drept de a spori chiria peste cel prevăzut de legea restrictivă în cazurile când comisiunii au judecat că aceste chirii sunt sub preturile normale.

In tot cazul, acest spor e limitat la diferența de impozit cuvenită la venitul ce întrece pe cel plătit de chiriaș și acest drept al proprietarului durează numai atât cât prețul din acest contract, rămâne, după legea respectivă, sub evaluarea fiscală.

De altfel, nu este posibil ca chiriașul să aibă dreptul a intervenit în apel și pentru motivul că valoarea locativă și valoarea imobilului sunt constate în acelaș timp, având între ele un raport stabilit prin lege, deci nu s'ar putea admite scăderea impozitul i pe avere cuvenit a se plăti de către proprietar după cererea chiriașului.

Imobilele noui construite în anii 1919—1921

Venitul acestor imobile nefiind încă impozabile la cedula B, evaluarea lor se va face astfel: Dacă costul construcției se poate constata se adaugă la el și aloarea terenului, totalul constituind evaluarea imobilului.

Dacă costul nu se poate stabili se va ua de baza chiria reală sau prețul cu care s'ar putea închiria în mod liber înmulțit cu coeficientul 15 până la o valoare locativa sub 10.000 lei, iar de aci încolo coeficentul se reduce astfel;

De la 10 000—30.000 coef. 14
Dela 30.000—50.000 coef. 13.
Dela 50.000—70.000 coef 12.
Dela 70.000—100.000 coef. 11.
Peste 100.000 coef. 10.

Astfel, dacă o casă construită în 1919—1921 este închiriată sau s'ar închiria în mod liber cu 60.000 lei, se înmulțește această valoare locativă cu coeficientul 12 și se obține valoarea ca ei 720.000 lei

Pentru fabrici, dacă patronul nu e proprietarul clădirii evaluarea ins a ațiunilor ur eză a se face odată cu evaluarea averei mobiliare.

Șlepurile și orice alte vase particulare navigabile ce plutesc în apele românești și sunt inscrise la unul din porturile române, fie că au arborat pavilion român sau străin, în iferent dacă proprietarul vasului este român sau străin, chiar dacă nu are domiciliu sau reședința în România, sunt considerate ca având avere pe teritoriul român și deci supuse impozitului.

Toate dispozițiunile prevăzute în acest para raf relative la evaluări sunt aplicabile numai în ce privește aezarea impozitului pe avere și ele nu prejudecă întru nimic normele de evaluare prevăzute în legea asupra axelor de timbru și înregistrare privitoare la evaluarea averilor succesorale.

Când se vinde un imobil

Dacă un contribuabil A, vinde altui contribuabil B, după 1 August 1921, un imobil ce l'a posedat la acea dată cu suma de 1.000.000, valoarea imobilului va fi trecută în averea lui A, pe ziua de 1 August și aceiași valoare în averea lui B, întrucât există prezumție, afară de dovada contrarie, că aceasta a avut în averea sa la 1 Aprilie 1921 acea con ravaloare.

Calculul impunerii se face dar pe această bază, însă în vederea preceperii impozitului urmează a se face la impunere mutația elementelor co ponente ale averei con orm schimbărilor intervenite după 1 August 1921, altf l consecințele ar fi că nu se pot aplica dispozițiunile legii întrucât A ar urma să plătească impozitul în 10 ani, când el are 1.000.000 în numerar, iar B să-l plătească îndată, deși nu mai are numerar ci imobil. De asemenea ar urma ca imobilul stăpânit de B să garanteze numai plata impozitului datorit de A, nu și pe al său însuși.

Naște întrebarea; ci va care are un imobil la 1 August nu ar putea să scape de impozit vânzându-l și numerarul obținut să-l risipească? Nu, el va fi impus asupra valorei imobilului ce a posedat, care rămâne grevat de ipoteca legală pentru impozitul datorit pe ziua de 1 August 1921, în mâinele oricui se va găsi.

(Continuare în pagina 8.)

Citiți în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PERFECT cunoscător de stenografie caut să-mi dea oare seara adresa la ziar.

TÂNĂR de origina Francez cunoaște limba Germană și puțin Română doreste în ore libere a lua în schimbul limbei Franceze lecții de limba Română cu o Doamna sau Domnișoara Romancă. Adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE o bundă cu blană de stlschin pentru un bărbat de statur înalt. Str. Decebal 54. Etaj. 1329

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după înțeles. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicio etc. pot găsi adresându-se Administrației ziarului Infrățirea

Mare deschidere de 1087

Jucării pentru copii

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Interesant

Inginer-Arhitect în serv. statului, face Proecte; Acte, Devize și ori ce lucrări technice după legea nouă de construcții. Primesc spre traducere asemenea acte în Românește. — Adresa la ziar sub „ARHITECT". 1330

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mieiul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 23

În ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga. 1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Monteri electricieni români,

cari posed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR

Telefon 577. **CLUJ, Calea Victoriei No. 7.** 174

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:

Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.

Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.

Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.

Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.

Adresa telegrafică: „Recomp". ● Telefon interurban: 130

Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate fromos de specialiști. 1240

Mare magazin de manufactură, mărunțișuri și bumbac. Prețurile cele mai eftine la:

1106

SAMUEL KUPÁS

Cluj, Piața Unirei No. 28

LUKÁCS

CROITOR pentru domni

str. Wesselényi 17 (în curte) în atelierul propriu execută cele mai elegante vesminte pentru **1700** Lei.

Facerea unei rând de vesminte costă Lei 400. 1323

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și lichioruri engros și detail. Transporturi de poveri cu autocamioane și camioane de cai. Toați lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichioruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1067

Reparăm Mașini de Scris

Mecanic specialist

Chemat și la domiciliu vine.

1267

Telefon: 438.

Librăria Lepage Cluj.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete

1105 **„VICTORIA"**

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui

Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Reclama este sufletul comerțului

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 3

Cum însă art. 33 prevede că în caz de vânzarea imobilului împozitul va fi achitat pentru partea de impozit ce dorește, rezultă că în acest caz imobilul rămâne grevat de ipotecă numai pentru această parte datorită de fostul proprietar, pe câtă vreme noul posesor suportă sarcina pentru întreg imobilul datorit de el, întrucât legea stabilește acest privilej asupra întregei averi a contribuabilului.

Acţiunile gajate

Titlurile şi acţiunile gajate sau depuse la bănci, vor fi declarate de acei cărora le aparţin, băncile putându-se servi de copiile certificate de pe declaraţiunile lor.

Dacă însă aceştia nu o vor face în terminul prevăzut pentru predarea declaraţiunilor, ce pot declara de către deţinătorul gajist sau de depozitar, pe numele debitorului sau deponentului căruia aparţin, la percepţia unde domiciliază. Aceste declaraţii se pot face cu listă pe percepţii. Ele nu dispensează pe acei cărora aparţin titlurile de a le declara ei vor servi numai pentru verificarea declaraţiunilor acestora şi eventual pentru impunerea lor din oficiu. În tot cazul, creditorul gajist se poate folosi de o copie certificată a declaraţiunii ce face, spre a încasa coupanele sau a face orice operaţiune asupra titlurilor gajate.

Impunerea împrumuturilor

Sunt supuse impozitului pe avere şi pe îmbogăţirea din timpul războiului, toate titlurile şi obligaţiunile chiar cele cari în mod obiectiv au fost scutite de orice impozit prin legi care sau pe urcat e iterat a lor, sau prin alte legi, afară de Împrumutul Ardealul I din 1919 şi Împrumutul Intern din 1920, cari sunt scutite, în ce priveşte subscriitorii şi de acest impozit.

Această, întrucât impozitul pe avere este un impozit personal se va cere asupra averei unei persoane afară de cele două împrumuturi interne sus menţionate, pentru cari în condiţiunile de emisiune se prevede scutirea personală a subscriitorilor iar Împrumutul Unirii din 1919, se prevede scutirea de impozitul asupra câştigurilor de război, adică de supra-taxă pentru câştigurile excepţionale din război. (Art. 19, alin. ultim din lege).

Agenţii de bursă şi schimb

Cum vor fi impuşi agenţii oficiali de bursă şi schimb? După ultimele instrucţiuni publicate în „Monitorul Oficial" No 207 din 13 Decembrie, agenţii oficiali de bursă şi schimb sunt comercianţi şi în consecinţă sunt impozabili la cedula D.

Impozitul e 22 la sută se va calcula asupra venitului net realizat în anul precedent. Iar impozitul complimentar le aşează asupra cifrei afacerilor determinate conform art. 27 alin. C. din legea asupra contribuţiunilor directe şi numai în cazul când suma afacerilor din anul precedent a depăşit de lei 500.000.

Agenţii remizieri de care se servesc agenţii oficiali de bursă, băncii, bancherii, contoarele de scont în operaţiunile de cumpărări şi vânzări de efecte, titluri, devize, mărfuri, etc.; sunt impozabili la cedula E cu 10 la sută calculat asupra remizei brute.

Pentru agenţii remizieri, impozitul se reţine conform paragrafului 96 al. C din instrucţiuni de agentul special de bursă, băncii, bancheri, contoare de scont chiar în momentul când li-se achită remiza şi se va vărsa la Administraţia financiară respectivă în fiecare lună, prin borderouri nominale, înveşcându-se domiciliul.

Ştiri economice

Un reprezentant al guvernului american a vizitat organizaţiile cooperatiste dela noi, rămânând mulţumit de buna organizaţie a acestora.

*

Ministerul de finanţe tratează cu aceiaş casă elveţiană care a furnizat monetele metalice de 25 şi 50 bani, confecţionarea de monete metalice de 1, 2 şi 5 lei.

*

Miercuri s'a întrunit la ministerul de finanţe o comisiune formată din delegaţii direcţiunei vamilor, ai direcţiunii importului şi ai comisiunii de experţi. Comisiunea s'a ocupat cu interpretarea şi punerea la punct a tarifului vamal cu privire la unele articole ce import din ultimul jurnal al consiliului de miniştri.

*

Ministerul de finanţe anunţă că în ce priveşte facerea declaraţiilor şi depunerea lor, ministerul nu şi-a schimbat punctul de vedere.

Contribuabilii sunt obligaţi prin lege să facă declaraţiunile, indiferent de modificările ce ar urma să sufere cotele şi chiar unele impozite.

Modificările se vor face pe declaraţiunile actuale ale contribuabilor.

*

D. Teianu, directorul datoriei publice, care se află în Elveţia pentru a cumpăra materiile în contul împrumutului de 16 milioane franci elveţieni acordat în materiale, a fost împuternicit să aci iţioneze imediat bocanci pentru nevoile armatei, aparate pentru extracţia aurului şi aparate pentru nevoile direcţiunei generale P. T. T.

Cetiţi „Infrăţirea"

Muncitorime în Anglia fără lucru

Activitatea industrială — fie în ateliere fie în uzine — a scăzut într'un chip extrem de covârşitor. Numărul muncitorilor — capi de familie — fără lucru este de **6 milioane.**

Noile taxe de comision

Ministerul de industrie şi comerţ a fixat următoarele noui taxe de comision pentru articolele de export:

Cărbunii de lemn 25 lei la vagon: pielea 5 lei vagonul; părul de bou 200 lei vagonul; negrul de fum, 40 lei de vagon, smaltul de plumb, 20 lei de vagon; acidul carbonic şi apele minerale, 5 lei de vagon; mica brută, 100 lei la vagon; mica în plăci, 300 lei la vagon; celul şi papul, 50 lei de vagon; faina de oase, 10 lei de vagon; icrele negre, 15 lei de kgr.; oţele vechi, stricate neîntrebuinţabile în consumaţie, 2 bani de bucată.

Vinul, butoaele în care se exportă vinul şi cărămizile au fost scutite de taxa de comision.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, seânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantajos. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Telefon 15-03.

Cumpărăm în permanenţă:

Coarne, unghii de bou şi de bivoli. Păr de porc, de vită, coame şi copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne şi tot felul de rămăşiţe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne şi oase s. p. a. Cluj,

Calea Ştefan cel Mare No. 4

Telefon No. 3-14 1184

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"

LINIE REGULATĂ şi RAPIDĂ

Constanţa--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANŢA la 22 Decemb. st. n. direct New-York

Durata voiajului 16—18 zile.

După „King Alexander" urmează a pleca următoarele vapoare:

„Themistocles"

„Megali Hellas"

şi „Constantinoples"

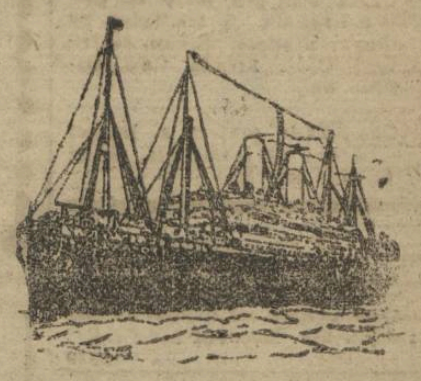

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şichiar pentru pasag. de cl. III. „pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Se primesc spre expediere şi mărfuri.

Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREŞTI, Str. Academiei 1. Telefon 25-40 şi 36—89.

Sucursalele: GALAŢI, Strada Speranţei No. 28;

BRAILA, Strada Belvedere No. 1;

982 CONSTANŢA, Strada Lascar Catargiu No. 28.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secţia fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGĂTORIE ŞI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări întâiuri speciale. — Blocuri de desemn. Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- Fabricaţiune de plicuri comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Modă, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE

Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc. etc.

Atelierе moderne pentru poze individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente, Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Stetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7. TIMIŞOARA, Piaţa Tepeş-Vodă 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17.

22

În sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dozsa No. 5

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Biblioteca Centrala „Asociațiunii" Sibiu

Anul II. No. 403 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 22 Decemvrie 1921

Infrăți[rea]

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [...]NU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA D[...]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOME[...] Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

UN NOU GUVERN

Insfârșit, după lungi tratative și după o generoasă amânare de douăzeci și patru de ore, d. Tache Ionescu a reușit să prezinte Suveranului o listă de cincisprezece „miniștrii", cari formează noul „guvern" prezidat de fostul ministru de externe al d-lui general Averescu.

Nu vom face aci aprecieri răutăcioase asupra persoanelor cari au primit să figureze într'un minister în fruntea căruia se găsește d. Tache Ionescu. Cea mai mare parte dintre aceste efemere „excelențe" sunt rămășițele credincioase ale partidului democrat, despre care, de multă vreme ne obișnuisem să credem că nu mai există. Ne-am înșelat, se înțelege. D. Tache Ionescu, făgăduind că va putea înjgheba un guvern care să se bucure de încrederea Parlamentului, și-a adus aminte că are doisprezece amici politici, aleși în alegerile generale pe listele electorale ale partidului poporului, și că prin urmare, se chiar că d-sa însuș are la dispoziție un „partid" din rândurile căruia poate alege câteva figuri demne de a împodobi o bancă ministerială, — în ziua în care d. C. Argetoianu va ordona majorităților „Reșiței" să voteze o răsunătoare moțiune de neîncredere.

Am putea, deci, să ne întrebăm care este competința d-lui Stelian Popescu la departamentul justiției, care este rostul d-lui C. Xeni la acel al Muncei, care este pregătirea d-lui dr. Demetrescu-Brăila pentru acel al Cultelor, sau ce trecut politic a recomandat pentru alte departamente, nume ilustre ca ale d-lor Oromolu, Lucassievici sau Dumitrescu. In special, opinia publică a provinciilor alipite va avea să surâdă, ca în fața unei farse reușite, constatând, — în afară de lipsa unui ministru din Basarabia sau Bucovina, că aproape unanimitatea noilor miniștri îi sunt perfect necunoscuți.

Dar nu acesta este singurul punct de vedere din care suntem constrânși să privim alcătuirea guvernului d-lui Tache Ionescu.

D. Tache Ionescu și-a luat însărcinarea să lucreze mai departe cu actualele Corpuri legiuitoare și aceasta este sentința de moarte a combinației d-sale ministeriale. In primul rând, amânarea cu o lună a Parlamentului este o dovadă că d. Tache Ionescu nu și-a putut câștiga încă o majoritate, bizuindu-se, în afară de neutralitatea binevoitoare a partidului naițonal, de concursul parlamentarilor averescani. Cea mai mare parte din aceștia, — în număr de peste trei sute, — au iscălit o moțiune de încredere în d. general Averescu, și o puțin probabil ca peste o lună, dispoziția acestora față de d. Tache Ionescu să se schimbe.

Peste o lună, d. Tache Ionescu se va găsi din nou în fața aceleiași Camere, și, problema existenței parlamentare a guvernului d-sale va fi aceeaș cași astăzi. Treizeci de zile, în care intră și sărbătorile Crăciunului, noul președinte al Consiliului va mai avea răgaz pentru a încerca să rupă d-lui general Averescu voturile de care are nevoie pentru a-și asigura o majoritate.

Nu va reuși, desigur, și atunci criza politică, potolită o clipă, va isbucni din nou, cu mai multă intensitate poate iș Suveranul va avea de ales, potrivit prerogativelor constituționale, între d. Tache Ionescu iș actualele Corpuri legiuitoare. Se va adeveri astfel, atunci, că greșeala cea mare a guvernului Tache Ionescu a fost aceea de a primi să i se lege soarta de felul cum Parlamentul actual îl va primi. Mai mult încă, credem stăruitor că nodul gordian al crizei de guvernare în care ne găsim este tocmai acest Parlament, lipsit de autoritatea morală și sărac de forțele intelectuale cari ar putea să garanteze o normală activitate legislativă.

Din clipa în care d. Tache Ionescu a primit să formeze un guvern a cărui viață să fie așezată în mâinile „reprezentanților națiunei" cari au votat legea Reșiței și au acoperit „inovațiile" d-lui Oct. Tăslăuanu, destinul acestui guvern era pecetluit ca acela al unei formule de tranziții spre o soluționare serioasă și definitivă a situației de acum.

Schimbarea guvernului d-lui Tache Ionescu, hibrid și neviabil, cu un guvern de muncă și de autoritate, va trebui să se facă, înainte chiar ca d. Tache Ionescu să dea ochii cu Parlamentul care-i pregătește o atât de zgomotoasă primire. Iar acest Parlament, el însaș, ne-mai putând oferi un guvern durabil din sânul său, va trebui risipit spre satisfacția moralei publice și spre binele țărei.

Evenimentele zilei

Parlamentul irlandez primește concordatul anglo-irlandez

După știrile primite din Dublin, parlamentul irlandez va primi cu cea mai mare probabilitate concordatul anglo-irlandez. Cei pentru primire sunt în majoritate de 80 față de 40.

Isgonirea trupelor roșii din Carelia

Trupele bolșevice trimise împotriva insurgenților din Carelia au fost împrăștiate autoritățile bolșevice au evacuat teritoriul.

Pâine pentru Moți

Moții sufer de foame. Ei nu au pâine. Și pâinea pe care o cer nu vrea să fie decât o amestecătură de făină de grâu, orz, porumb, secară. E o pâine neagră, aspră, sgrunțuroasă, care zgârie gâtlejul și apasă în stomac ca bolovanul, dar astâmpără foamea.

Moții nu au pâine. Ei nu au mijloace de transport ca să și-o aducă din alte părți, și mai ales nu au bani.

Strigătul de foame al acestui colț de țară, care are cei mai dârzi și mândri români, îl auzim de o vreme încoace repetându-se an de an.

Moțul se hrănește din „Țara", și acuma și în „Țara" lui, pe câmpie, e sărăcie și e lipsă. Pe cercuri și pe ciubară și pe teocuri de rășină ei nu mai poate duce acasă din „Țara" făină. Și moții rabdă de foame . . .

Și foamea e rău sfetnic . . .

Moților le trebue pâinea de toate zilele, și stăpânirea românească trebue să le dea putința să o aibă.

E lucru și drept și cuminte acesta. Căci foamea e rău sfetnic . . .

Cinstea neamului întreg e în joc, ca să nu lase să rabde de foame cei mai buni dintre români, cari nu sunt de vină că nu au ce mânca.

Dar moții flămânzi nu vor pomană. Ei nu sunt cerșetori. Gâtlejurile lor uscate de lipsuri nu pot înghiți fărămitura umilinței înfrânților de viață.

Ei nu cer pomană. Și cei ce cerșesc pomană și milă în numele lor, nu sunt moți.

Moții vor ca pâinea lor de toate zilele să fie pâinea muncei lor cinstite.

Moții cer muncă pentru ca să aibă pâine. Și muncă au dreptul să ceară, să pretindă.

Dragostea tuturor celor ce trăesc din muncă cinstită le însoțește cererea.

Dați moților muncă, ca să aibă pâinea de toate zilele. Și va amuți freamătul și gamătul de vijelie, și moții nu vor mai asculta de foame, care, mai ales acum, nu poate fi de cât un rău sfătuitor.

Guvernul care ne trebue

D. Gh. Mârzescu, fost ministru, despre situația politică actuală.

Venirea la cârma a guvernului prezidat de dl Take Ionescu nu este desigur, decât o formulă trecătoare în rezolvarea crizei politice actuale. S'a vorbit mult în timpul din urmă despre guvernul „neutru" care ne-ar trebui astăzi. Iată, în aceasta privință, care este părerea dlui Gh. Mârzescu, fost ministru și unul din fruntașii partidului liberal, părere pe care o găsim într'o convorbire acordată ziarului „Adevărul":

„Sufragiul universal a dovedit o conștientă rezistență față de presiunile guvernamentale.

La alegerile generale nimic n'a putut împiedeca funcțiunea reprezentării proporționale, iar în alegerile parțiale, atât sub guvernul Vaida cât și sub guvernul Averescu, s'a dovedit că presiunea guvernamentală n'a împiedicat, nicăeri, alegerea candidaților opozițiunei.

Ziarul dv. susține, totuși, un guvern electoral neutru, dar sub președenția unui șef de partid. Prea bine, dar până unde merge neutralitatea dv.? Dela Nistru până la Carpați, căci dela Carpați încolo neutralitatea dv. nu mai este neutralitate. Și atunci ce faceți? Sau trebue să renunțați la guvernul dv., sau trebue să căutați altul, sau va trebui un al doilea președinte de consiliu care să asigure Ardealului o neutralitate.

Dar, în definitiv, guvernul neutru nu este nici o garanție, nu numai pentru faptul că el nu poate fi nici odată strict neutru, dar pentru că asemenea guvern nu poate schimba prin oameni neutri, până 'n toate cătunele, pe oamenii administrației, numiți de guvernul care s'a dus. El este o perturbație mai mult în o viață, în de-ajuns de frământată și o înlăturare primejdioasă a guvernărilor normale."

Propriile lor argumente

— Organizarea politică a maghiarimei din Ardeal —

In jurul suspendărei activității „Uniunei maghiare", presa maghiară continuă să se agite în acelaș ton demonstrând utilitatea acestei organizațiuni separatiste. Am combătut în nenumărate articole exagerările și aberațiunile acestei prese, așa încât a revtni asupra lor, ar fi cu totul inutil. Nu le strică însă Maghiarilor, dacă li se reamintește cât de des și li se pune în fața argumentației de azi, mărturisirile de credință ce le profesau când erau încă tari, când se închinau cu totul unei alte doctrine de ntat și aveau cu totul alte păreri despre drepturile minoritare.

Nu pentrucă am dori să urmăm politica ce au manifestat-o maghiarii față de noi, ci pentruca să le dăm prilej a se convinge, cât de departe am mers noi în concesiunile acordate minorităților noastre pentruca să le dăm prilej să mediteze: cât se poate cu drept cere pe seama „naționalității" fără a lua din ceeace este a statului.

Erau exagerate pretențiunile politicei maghiare, erau nedrepte și ireale, și suntem departe de a ni le însuși, dar totuși sunt potrivite a medita asupra lor pentru a se găsi astfel mai ușor între pretențiunile de azi și cele de atunci ale Maghiarilor calea de mijlocie. Nu mă voiu opri la discursul ministrului Apponyi rostit în Parlamentul maghiar la 9 Maiu 1904, ând zicea: „Nu mă las sedus nici spre terenul de luptă a naționalităților, căci e de prisos a sparge uși deschise și a polemiza cu atitudini politice, față de cari majoritatea covârșitoare a Dietei din toate părțile s'a pronunțat cu refuz unanim", nu mă voiu opri la declarațiunea lui Andrassy, în calitate de ministru, că: „îndreptățirea de a fi a partidului naționalist (nu a Uniunii!) nu o recunoaște și că cu un astfel de factor, a cărui existență o consideră de contrară intereselor națiunii, nu poate sta de vorbă", nu voiu să amintesc de enunciațiunile repetate ale năbădăiosului Banffy, are cerea exterminarea noastră, ori ale îngâmfatului Wekerle, care tot ce cerea dela noi era: „respect și supunere", — ci mă voiu opri la declarațiunile împăciuitorului Tisza, care căutând o apropiere de Români, își formulează în acest

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

chip pretențiunile: — „Da, eu doresc pace cu naționalitățile, eu doresc să-i conving pe cetățenii de limbă străină a țării, că umblă pe căi rătăcite, când lovesc în edificiul statului național unitar maghiar... dar, ca o „conditio sine qua non" a oricărei împăcări am stabilit, că acei cari vor pace cu maghiarimea, au să se pună fără condițiune pe baza statului național maghiar unitar, și fără nici un gând rezervat să abzică de orice fel de program naționalist, și în viața politică să se unească, să se dizolve complect în partidele cari stau pe baza politicei naționale maghiare".

Aceasta o pretindea Tisza dela un popor de patru milioane, după o convietuire de o mie de ani, în care timp în nenumărate războaie poporul românesc a dat proba loialității și patriotismului său, — și să nu aibă oare dreptul Statul român să pretindă dela o minoritate disparentă a cărei patriotism încă nu este cu nimic probat, ci poate da motive la bănueli justificate, să pretindă nu înrolarea, dizolvarea Maghiarilor în partidele politice naționale românești, ci respectarea legilor țării, respectarea acelor căi constituționale, pe cari se poate lua lupta în viața de stat?

Să răspundă înși-și cetățenii noștri Maghiari.

A. C.

Pentru salvarea românilor robiți

O inițiativă a Casei de educație națională din Timișoara.

Răsboiul mondial ne-a arătat că numai acele state au vițu sigur timp nedeterminabil, cari sunt locuite de un singur popor adică statele unitar-naționale, și cel mult statele aproximativ unitar-naționale, care și dacă sunt locuite de mai mult popoare, însă poporul dominant e în așa majoritate preponderentă, în cât minoritățile nu pot desvolta nici o putere distrugătoare față de Stat.

Vechiul Regat înainte de răsboiul mondial era stat național român, de oarece evreii, bulgarii și turcii erau față de elementul românesc într'o minoritate așa de mare, în cât n'ar fi putut periclita integritatea și existența Regatului român; acum însă când încorporarea Banatului, a părților Ungurene, a Transilvaniei, a Bucovinei și a Basarabiei a adus cu 5 milioane de români și 3 milioane de popoare străine, România întregită a devenit stat aproape poliglot, iar statele poliglote având și elemente iredentiste, duc o viață neliniștită și nesigură și nu se știe când le ajunge catastrofa de descompunere.

Fiindcă cu jertfa de sânge a poporului românesc au fost cucerite rând pe rând provinciile acum locuite de români și cu jertfa de sânge a poporului român au fost unite aceste provincii într'un regat, bărbații cari sunt chemați a conduce soarta României, au datoria a îngriji ca acest pământ să fie asigurat pentru toate timpurile numai poporului român.

Știut este, că atunci când locuesc într'un stat mai multe popoare laolaltă, acel popor devine superior care e superior în număr în cultură și în avere și ceva mai mult acest popor are apoi o putere atrăgătoare și asimilatoare.

Un recensământ precis executat acum, nu ar da mai mult de 70% element românesc din întreaga populațiune a României în consecință ne am propus a ne ocupa în acest moment cu modalitatea sporirei elementului românesc.

Existând români în Ucraina, în Jugoslavia, în Macedonia, în Ungaria și în America, unde acest popor e expus la o totală deznaționalizare, este o datorie de primul ordin al Statului român, a aduce prin colonizare, acest popor pe teritorul României, a-l așeza și a-l înzestra cu pământ. Prin această colonizare și repatriare, s'ar urca în România procentul elementului românesc și așa acesta cu timpul va deveni în majoritate așa de preponderentă, în cât Statul român va ajunge un stat aproximativ unitar-național român, și prin aceasta integritatea și existența lui va fi mai sigură.

Greșesc aceia, care gândesc că românii din Ucraina, Ungaria, Jugoslavia, Macedonia și America își vor păstra pentru totdeauna limba și naționalitatea; încă de pe acum în Jugoslavia în partea Banatului rămas la ei sunt confiscate pământurile bisericilor și comunelor românești, iar cu ocazia împroprietăririi primesc numai elementele slave pământ.

În afară de aceasta autoritățile sârbești silesc pe copiii românilor să umble în școli sârbești; școlile și bisericile românești în scurt timp vor deveni sârbești. Se știe că un popor fără biserică și fără școală națională cu timpul își pierde și limba și naționalitatea și această soartă vor avea-o românii din țările străine.

Colonizarea și repatrierea fiind un lucru de o însemnătate vitală pentru elementul românesc din țările străine, aceasta trebue imediat începută, căci va dura mai multe decenii și mai multe generații, iar, prin întârziere cu timpul, elementul românesc din țările străine, pierzându-și conștiința națională, rezultatul colonizării ar deveni fără folos, căci prin desnaționalizare majoritatea românilor vor deveni străini.

Colonizarea și repatriarea imediată ar aduce mari foloase, căci ar începe a veni în România poporațiunea românească mai săracă din țări străine, fiind sigură că în România capătă pământ și o viață națională mai omenească.

Sporirea elementului românesc prin colonizarea românilor din țări străine, după părerea noastră, e o chestie de o însemnătate așa de mare, încât fiecare partid politic ar trebui s'o înscrie ca punct principal în programul său; în acest mod s'ar da soluția favorabilă acestei probleme de interes capital.

Pentru ca chestia colonizărei să fie pusă imediat în lucrare să cere, ca în Ministerul de agricultură să înființeze o secție separată de colonizare, iar pentru ca Ministerul să aibă totdeauna pământ la dispoziție pentru coloniști, trebue să dispună de un fond, din care să cumpere moșii mari și mici cari se scot în vânzare și tot în acest scop Ministerul să fie autorizat a face uz și de legea de expropiere.

În principiu colonizarea să înceapă în plășile și județele unde elementul românesc este în minoritate.

Răsboiul balcanic și apoi răsboiul mondial, precum și lipsa pe apărare a țării contra invaziunei străinilor, au adus pe pământul României multe elemente străine nedreptățite și dăunătoare, deci ca acțiunea de colonizare și repatriare să nu fie contrabalansată și lipsită de rezultat prin sporirea elementelor străine, neconditionat se impune ca acei ce s'au așezat pe pământul României după 1 Ianuarie 1910, să fie expulzați și indepărtați din România; totodată ar fi de dorit să fie oprită așezarea elementelor străine pe teritorul României, iar străinii ce se găsesc deja pe teritoriul României să nu poată câștiga dreptul de cetățean Român.

Guvernul Austriac după multele răsboae cu Turcii, dispunea numai de slabe mijloace financiare, din care motiv colonizarea nemților în Banat a durat cam 100 ani. Cu toate acestea a avut un rezultat destul de îmbucurător căci în Germania fiind totdeauna o suprapopulațiune săracă, cel mai potrivit material pentru colonizare. In decursul unui secol s'au înființat în Banat multe și mari sate nemțești.

Guvernul le-a făcut biserici și școale, le-a dat preoți și învățători, meseriași și comercianți nemți, pe lângă acestea, coloniștii nemți au fost ajutați și din partea Statului în ceeace privește construirea de case și cu pământ.

Contra valoarea acestora au plătit-o în rate anuale.

In felul acesta au ajuns nemții în Banat din care o bună parte a căpătat și România.

Ungurii în anul 1867 cu inaugurarea dualismului, au luat în mână puterea Statului Unguresc. Cam 10 ani mai târziu după ce s'a organizat Statul, guvernele Ungurești au și început a coloniza din regiunile Ungurești popor unguresc în județele și plășile locuite de Români în Banat și Ardeal.

Guvernele ungurești dădeau tot sprijinul, dădeau pământ și edificau case coloniștilor care plăteau valoarea în rate anuale în o durată de 20 ani; după aceia ungurii aveau o politică de colonizare bine precizată și consecvent executată și dacă răsboiul mondial ar fi venit cu 50 ani mai târziu, teritoriul locuit de români era cotropit și locuit în majoritate de popor unguresc.

Bucovina a ajuns la anul 1775 sub domnia nemțească și deja la anul 1786 guvernul austriac a secularizat în Bucovina unurile episcopești și mânăstirești, moșii donate de principii și boerii români. Pe aceste moșii precum și pe moșiile Statului a colonizat nemți, ruteni, unguri și slovaci; numai din moșiile episcopești și mânăstirești 80500 jughere catastrale au ajuns în proprietatea acestor străini, care astăzi sunt în mare majoritate față de poporul românesc. Grea problemă de soluționat vor avea guvernele României de a face din Bucovina provincie românească, cum a fost la anul 1775.

România nu are timp de pierdut, în districtele Timiș-Torontal, Odorhei, Trei Scaune, Ciuc, Mureș, Turda, Hotin și în Bucovina unde minoritățile sunt în majoritate; opera de colonizare a poporului Român din țările străine trebue imediat începută și cu stăruință continuată, ca să nu întârziem ca ungurii.

Casa de Educație Națională din Timișoara cunoscând tristele consecințe, care urmează din starea poliglotă a unui Stat, și dorind a colabora la înlăturarea acestor consecințe pentru România, se simte obligată, a solicita la guvernul țării, la partidele politice, la opinia publică și la toți românii de bine, care sunt chemați acum ori în viitor a conduce destinele României, punerea în acțiune din partea Statului repatrierea și colonizarea elementului românesc din țări străine pe pământul României-Mari.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Psihologie contimporană

„Flecarul"

— Sau nevoia de a vorbi —

Cuvântul s'a născut din nevoia de a face cunoscut semenilor ce se petrece în sufletul nostru. Când gândurile îți dau ghies, când patimile clocotesc, limba se desleagă și spune lumei văzute, ce se petrece în lumea nevăzută a sufletului. Limba capătă însă obiceiu, și mai târziu, când gândul și patimile tac, ea se mișcă mai departe. Atunci stăpânul acestei limbi își aude glasul său și vorbele-i curg fără vreo imboldire sufletească.

Vorbește mai mult decât cugetă; i-se pare că aude pe altul vorbind și se îmbată de această simfonie. Își dă însă bine seama că limba lui vorbește și o admiră; nu se mai satură ascultându-se pe sine însuși.

A prins cândva din vânt cuvinte, fraze, vorbe mari, izvorâte din suflete mari, dar neînțelese de el; limba lui le depănă cu mult nesațiu și lumea care nu știe ce se petrece în pătura lui nervoasă, crede în vorbe. Flecarul se simte totuși fericit că joacă un rol, că limba lui îmbracă atât de bine, cu haine furate, goliciunea sufletului său. Unii flecari ajung până la așa grad de amețeală, încât nu mai aud pe cei ce le vorbesc; nu se aud decât pe el. Caută spiritul cu lumânarea și nu lasă pe alții să fie spirituali! Alunecând pe această pantă, nu sunt departe să cadă în prăpastia ce-i zice calomnie.

Două cumetre, două fete, se întâlnesc: gurile încep a fi nerăbdătoare, nu că ar avea ceva de spus, dar fiindcă limba e cățelușul nebunatec, ce merge înaintea stăpânului și sare când în trei când în patru picioare. Tăcerea e jenantă; ar fi o dovadă de prostie; nu știi să „legi două vorbe". Și atunci vorbele, legate de-a gata sau nelegate, încep a se întâlni între cele două cumetre sau între cele două confidente.

De după colț, cu pasul grăbit, cu fața îmbujorată de triumf, domnul bine informat, dornic de a spune el mai întâiu o veste, bună sau rea, adevărată sau închipuită, te oprește și-ți spune cu aceași satisfacție și rele și bune. El nu simte decât plăcerea de a fi interesant. Uneori te trage mai la o parte, coboară glasul, apasă pe cuvinte, pentru a fi ... și mai interesant. Se desparte apoi de tine, se întâlnește cu un altul, îi spune acelea și lucruri „interesante", deși te rugase să-ți dai cuvântul că nu vei spune nimănui ceace ți-a încredințat. Peste un ceas te crucești de unde știe tot satul aceea ce numai tu și cu el știai! Nu te mira de loc, prietene; a trecut vântul faimei pe lângă tine ca pe lângă toate lumea.

Nu-l acuza pe prietenul bine informat căci nu el își duce picioarele nu el își mișcă ochii și gura triumfătoare; el e beat de el însuși; nu mai există nimic în jurul său, de cât sunurile chipite de admirabila sa gură.

Acesta e flecarul de stradă sau de cafenea, de salon sau de colț; dar mai sunt și flecari de redacție. Aceștia culeg ceace aruncă din gura or cei de mai sus; le mai variază în închipuirea lor și apoi îmbătați de succesul de mâine dimineață, lasă condeiul să alunece vertiginos de iute pe spatele sărmanei hârtii. El și-a făcut datoria de „gazetar"; a dat lumei cititoare ceva nou, indiferent dacă e în același timp și adevărat. Și astfel din pana lui, fără voe, în ferbințelile beției de succes se strecoară zi de zi, veninul. Rămâne ca cei ce știu altfel să-i răspundă. El e procurorul opiniei publice și în această calitate e dator să acuze. Acest flecar al scrisului ca și flecarul vorbei nu sunt vinovați, nu sunt răspunzători, căci au vorbit și au scris sub imboldul beției.

Pentru ei însă beția de vorbă sau de scris, ca și beția de alcool, nu poate fi decât drumul spre pierzare. Acel ce are succese numai prin vorbe cari nu sunt rezultatul imboldirii gândurilor, vorbe învățate iar nu trăite; acel ce vorbesc mai mult de decât gândesc, ajung cu vremea de înlocuesc viața sufletească interioară, cu o mască de vorbe și cu o haină de nimicuri lucitoare. Flecăreala îi duce la o anemiere progresivă a sufletului. Căci și sufletul ca și trupul are nevoe de funcționare pentru a se desvolta. Flecarilor li-se desvoltă însă numai mușchii limbei, care îmbătată de produsele sale, înlocuește orice mișcare internă. Flecarul ajunge dar de numai gândește de loc. El e ca o coajă goală, bătută de vânt, care însă se poate rupe la cea mai mică atingere. De acea flecarul fuge când simte că are în față un cap care gândește; îi e frică să nu-i cadă masca și să se vadă marele zero de sub această mască.

Flecarii sunt zerori mascate; suflați un vânt de adevăr asupra lor și vor plesni ca bășicile de săpun!

Dacă nu vor fi urechi să-i audă și nici ochi să-i citească, nu vor mai fi nici flecari ai cafenelei sau ai presei. Cel mult vor fi flecari cari se vor asculta singuri sau se vor citi singuri; dar atunci publicul va avea grijă să-i închidă.

George Bota.

Cronica politică

Grupul „anti-liberal". — Oficiosul conservator-progresit al d-lui Al. Marghiloman, „Steagul", examinând situația politică, reia un vechi refren împărțind frontul frecaților dintre partide în două mari tabere: partidul liberal și... grupul „anti-liberal". In această din urmă tabără intră, firește, în primul rând partidul conservator-progresit, după care urmează, la o respectoasă distanță, partidul poporului, partidul țărănesc, și celelalte.

S'ar părea că o singură platformă de agitații, o unică îndreptățire la viață a mai rămas acestor partide, — mai vechi și mai noi, — cari au înlocuit prin ură și scrâșnire din dinți tot ceeace trebuie să fie concepție de guvernământ, program de activitate, organizație de luptă.

Iată o împrejurare care dovedește, cel mult, că adversarii partidului liberal, incapabili de a găsi legitimarea ambițiunilor lor în propriile lor forțe și că propria lor putere de a crea, își ascund impotența politică subt cutele unui steag răsbunător.

Dar acest steag se agită de trei ani de zile, și rezultatul îl avem înaintea ochilor. „Frontul unic", împotriva partidului liberal ne-a adus aci unde suntem, datorită experiențelor pe cari țara le-a făcut cu așa numiții „oameni noui".

Sunt experiențe, scump plătite, cari nu se mai pot încerca.

Știri externe

D. Viviani a înștiințat guvernul francey că se va îmbarca din New-york spre a se reîntoarce la Paris.

*

Criza ministerială din Iugoslavia va mai dăinui Pasici dopunându-și mandatul în urma tratativelor sale infructuase cu diferite grupări politice.

*

Cu începere de la 23 Decembrie, dată la care vor fi licențiați jandarmii și păzitorii frontierelor bulgare, forțele militare bulgare vor fi reduse la strictul necesar.

*

In Ianuarie se va întruni la Londra Consiliul Seprem al Aliaților pentru a discuta din nou chestia reparațiilor datorite de Germania.

*

Vaporul francez „Vahalla" mergând spre Anvers s'a cufundat în apropiere de capul Saint-Vincent. Nu se știe nimic despre soarta echipagiului, care era în majoritate spaniol.

*

Guvernul jugoslav a dat aprobarea pentru numirea d-lui von Keller ca ambasador al Germaniei.

■

Printre cei arestați cu ocaziunea ultimelor turburări dela Viena se află și un medic de spital care e acuzat de a fi furat un jambon din galantarul unui magazin.

■

Populațiunea Serbiei, după ultimele date statistice se compune din 9 milioane jumătate jugoslavi, 1 m.l. jumătate, germani, 1 mil. jum unguri, 1 mil. jum. albanezi, 200 mii români și 10 mii italieni.

■

Agenția „Havas" anunță că acordul — Pacific între cele patru puteri mari a fost parafat în ziua de 9 Dec. a. c.

■

Din cauza timpului nefavorabil, s'a acordat Sârbiei să-și retragi trupele din Albania până la 20 Decembrie.

*

La 31 Decembrie se va sărbători în Ungaria centenarul nașterei poetului Istvan Petőfi.

■

„Chicago-Tribune" publică declarațiunea d-lui Hughes, arătând că a doua conferință în Washington se va ține în primăvara anului viitor. Intre altele se va discuta planul d-lui Harding asupra asociației popoarelor.

In restaurantul
„La Pisica Vânătă"
(fost Blazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:
mâncări de prima calitate,
beuturi excelente, cu preț moderat.
Seara orchestră.
Abonament lunar 3—400 lei.
Rog sprijinul publicului
1170 Proprietarul.

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
103 Serviciul prompt.

Medicamentul
sigur contra călbezei este **„CĂLBAZA"**. Se află în Dej la farmacia **„Minerva"**.
10—15

CEREȚI
la toate librăriile din Țară
Calendarul Gospodarilor
1922
cu suplimentele gratuite
Prețul 5 Lei.

Partidul național și oferta de colaborare a d-lui Oct. Goga

Hotărârea comitetului executiv.

D-l Octavian Goga a anunțat mai demult într'una din consfătuirile majorității că a „întins o mână frățească de colaborare" partidului național, în numele ardelenilor din partidul poporului.

Intr'un interview acordat de curând „Adevărului", d-l Goga vorbește din nou despre această ofertă, explicându-se astfel:

„In situația actuală pot spune numai că, în înțelegere cu conducerea partidului nostru, în numele ardelenilor din majoritate, am întins o mână frățească partidului național din Transilvania, cerându-i, pentru nevoile mari ale țării în momentele actuale și în special pentru o bună orânduire a trebilor de acasă să colaboreze cu noi.

Așteptăm răspunsul la întrebarea pe care am făcut-o în mod public pentru liniștirea tuturor conștiințelor.

In cazul că acest răspuns va fi afirmativ, reprezentanții celor două partide vor fixa, în bună înțelegere, programul unei activități comune".

■

După cât se pare, această „mână frățească" de colaborare nu va fi primită de partidul național.

Comitetul executiv, examinând oferta d-lui Octavian Goga, a votat o moțiune hotărând că: „partidul național trebue să fie îndrumat și în această chestiune de deciziunile comitetului de o sută al partidului votate la 27 Mai în Cluj.

In cuprinsul acestor deciziuni se găsește „un apel către toate forțele cinstite și utile a ținuturilor de peste Carpați, să se ralieze în jurul steagului nepătat al partidului național, pentru a salva interesele mari ale țării și ale acestor provincii atât de mult încercate".

Aceasta înseamnează că partidul național poftește, foarte politicos, pe cei plecați, să se reîntoarcă subt șefia d-lui Iuliu Maniu.

Atitudinea partidului național față de ardelenii cari fac parte din alte partide se va orienta după raportul politic pe care partidul național îl va avea față de partidul din care fac parte ardelenii.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari
la firma
699 **M. Neuman**
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Partidul național și guvernul Take Ionescu

— Partidul național nu ia parte în noul guvern. —

Comitetul executiv al partidului național, în ultima sa întrunire, a votat următoarea rezoluție:

Comitetul executiv și clubul parlamentar al partidului național examinând situația politică actuală, a luat cu satisfacție cunoștință de demisia guvernului Averescu, în contra cărula a fost nevoit să ducă o luptă neîndupecată timp de mai bine de un an și jumătate.

„In ce privește soluția, ce urmează să se dea crizei politice, care trece proporțiile unei simple crize de guvern, Partidul Național menține punctul de vedere exprimat în mod consecvent, că ea nu poate fi alta, decât formarea unui guvern neutru, pentru înfăptuirea unor alegeri, în cari voința corpuluielectoral să se manifesteze nefalsificată.

„In guvernul pe care d-l Take Ionescu a primit misiunea să-l formeze, Partidu Național nu va putea lua parte, deoarece nu-i este asigurată posibilitatea dizolvării Corpurilor Legiuitoare. Partidul Național însă va observa o atitudine de espectativă lipsită de ostilități, până ce noul guvern îi va clarifica situația parlamentară și își va desăvârșura programul de guvernământ.

„Ședința partidului va continua mâine, pentru a se discuta în ce alte chestiuni modul, cum s'ar putea apăra, în situația politică schimbată, pe lângă interesele generale ale țării și interesele specifice ale ținuturilor unite".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Mercuri: Xa-Xa, Partea V.
Joi: Drama din Casa Roșie
Vineri: Drama din Casa Roșie
Sâmbătă: Automobilul cu noroc
Duminecă:

CINEMA UNIVERSITAȚII

Marți: Fata Nimănui
Mercuri: Fata Nimănui
Joi: Masa celor 12 Banditi
Vineri: Moartea Dragostei
Sâmbătă: Imbogățiții de Răsboi
Duminecă: Imbogățiții de Răsboi

CINEMA URANIA

Marți: Marion de Lorme
Mercuri: Marion de Lorme
Joi: Marion de Lorme
Vineri: Săcutul de Moarte
Sâmbătă: Ciorapul de Piele
Duminecă: Ciorapul de Piele

DACA DORESTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjate saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
467

Pentru ce?
cumpără toată lumea la cea mai ieftină firma din Cluj
DICK
Strada Regina Maria No. 5.

Pentru aceea!
pentru-că susnumita firmă față de prețurile urcate ș'a redus iară prețurile.

Prețuri de mărfi:
Flanel alb Lei 11·—
Flanel tennis l-a Lei 16·90
Barchett l-a „ 18·90
Creton l-a Lei 15·—
Stofă de lână pentru Dame și Domni . . Lei 89·—
Ciorapi de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 12·—
Mănuși de iarnă pt. Dame și Domni . . Lei 19·80

Cupoanele se vor vinde cu prețul de jumătate!
1.297

Pe crăciun să se procure toată lumea cu **Cognac-Medicinal Menès-Magyaradi**
Iadio 1861 1333

Informaţii

Congresul general al funcţionarilor publici din întreaga Ţara, anunţat pentru zilele de Duminecă şi Luni (18 şi 19 cor.) a fost amânat din cauză că circulaţiunea pe calea ferată fiind întreruptă, delegaţiunile n'a putut sosi la timp. Data ţinerii acestui congres se va anunţa la timp.

•

Problema şcoalelor din Ardeal, nefiind încă rezolvită, ministerul instrucţiunei face cunoscut că nu poate aproba nici o crerere pentru angajarea de profesori străini.

•

Siguranţa din Oradia Mare a arestat pe soldatul cu termen redus Wattai Laslo din detaşamentul lui Hej s Arestatul s'a refugiat din Ungaria după ce autorităţile ungure ti au dat o circulară pentru prinderea lui, fiindcă a comis mai multe omoruri.

•

D. inginer silvic I. Comaniciu a fost numit director al serviciului vânătoarei din min domeniilor.

•

In editura „Cartea Românească" a apărut **Calendarul Gospodarilor** pe anul 1922, volum de 130 pagini care conţine pe lângă calendar sfaturi pentru gospodari, gospodine bucăţi de cetire, cântece etc. Ca supliment la aceste se dă un frumos calendar de perete şi portretul M. S. Regelui şi a Reginei. Preţul de vânzare este Lei 5. Revânzatorilor se dau rabat. De vânzare la Sucursală „Cartea Românească" Cluj.

•

Declaraţiile făcute de actualul guvern ne lasă să credem că noua lege financiară se va aplica şi pe mai departe. De aceea atragem atenţia autorităţilor noastre asupra următoarelor fapte:

1. Deoarece impozitul pentru capitalul depus la bănci nu se va aplica decât la depunerile mai mari de 5 mii lei, o mare parte din depunători şi-au împărţit capitalul la mai multe case de depuneri în sume mai mici de 5 mii lei, astfel că vor scăpa de impozit.

2. La foarte multe bănci sunt depuse sume sub nume anonim astfel că în primul rând trebue dat un ordin în cari să se arate în ce categorie cad aceste sume şi pe urmă cum pot fi urmăriţi stăpânii acestor capitaluri.

Altmintreilea noua lege financiară lasă o nouă locuuă la cari mulţi îşi vor găsi refugiul.

•

Ni se comunică din Timişoara că din cauza modului sălbatec în care se aplică cenzura, ziarul „Nădejdea", în semn de protestare, va apare numai de trei ori pe săptămână.

Asociaţia Artelor Grafice din Ardeal şi Banat apuce la cunoştinţă încetarea din viaţă a societarului Gheorghe Raţ, în etate de 67 ani, mort instantaneu în ziua de 18 Dec.

•

Viscolul deslănţuit în noaptea de 18 spre 19 Dec. asupra oraşului nostru, a făcut oarecari ravagii.

Acoperişul căminului studenţesc şi acel al secţiei criminale de pe lângă prefectura poliţiei locale au fost luate, pricinuind mari pagube. Pompierii venind în toiul nopţii, au împiedicat acţiunea distrugătoare a vântului.

•

Se aduce la cunoştinţă trista ştire că dl. Doican profesor la liceul din Făgăraş pe când venea la Cluj ca să rezolve nişte acte la Secretariat venindui rău, a încetat subit din viaţă.

D-sa se bucura de un bun nume printre cunoscuţii români şi straini.

Aducem pe această cale condolenţele noastre.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 398

In Cafenaua Europa în fiecare seară concertează *Ludovic Hal sz* favoritul primaş al Ardealului. 1331

Puşkás Béla şi Kőrösi Duduş concertează alternativ cu capella lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

Marele cofetării Bencescu din Cluj şi Timişoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât şi pentru cele româneşti, — Vizitaţi frumoasa expoziţie de articole de pom, bombonerie etc. 1315.

•

Comitetul pentru ridicarea „Monumentului inginerilor Silvici" din Regiunea Silvică R. Vâlcea, roagă stăruitor toate persoanele şi autorităţile cari au primit liste de subscripţie să înainteze, până la 1 Ianuarie 1922, fie sumele adunate fie listele primite, urmând a se închea toate socotelile.

•

In CINEMA APOLLO se va reprezenta: Marţi, grandiosul film „Xa-Xa".

•

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rola: Marţi, grandiosul film Nordisk „Fata Nimănui".

•

In CINEMA URANIA se va reprezenta: Marţi, monstruoasă dramă „Marion de Lorme", inscenată după romanul lui Victor Hugo de Henry Krauss.

Instalarea P. S. episcopului Nicolae Ivan

Serviciul divin dela biserica ortodoxă. -- Cortegiul. -- Receptia dela prefectură. -- Cuvântările. -- Banchetul dela New-York.

Serviciul instalărei P. S. Episcopului N. Ivan s'a făcut cu deosebită pompă. O mare mulţime de credincioşi a asistat la solemnitate. Serviciul instalărei a fost oficiat de P. S. Episcopul Roman Ciorogaru, însoţit de protopopii: V. Duma din Reghinul Săsesc, G. Pletosu din Bistriţa, Ştefan Rusu din Tg. Mureş şi T. Roşescu din localitate.

In timpul slujbei de instalare a cântat corul diletant ocazional sub conducerea d-lui Liviu Tempea.

CUVANTAREA P. S. EPISCOPULUI CIOROGARIU

— „In iubirea lui Dumnezeu aflăm dezlegarea mântuirei noastre. Ştefan cel Mare fostul Domnitor al nostru, din credinţă adevărată, luată din sufletul apostolilor, a creat acum câteva veacuri această episcopie.

Adresându-se apoi Sf. S. Episcopului N. Ioan îi spune următoarele cuvinte:

— Tu eşti cel chemat să iei cea mai scumpă moştenire. Iubirea ta de neam, patrie şi biserică este cea mai bună chezăşie. Sunt fericit că mi s'a hărăzit onoarea de a te instala. Te instalez în numele actului regesc".

Se dă apoi citire decretului de numire a P. S. Nicolae în fruntea Episcopiei, Vadului, Feleacului şi a Clujului şi a actului de numire al Mitropoliei din Sibiu.

Tot cu această ocazie i se oferă noului Episcop cârja şi toiagul episcopesc.

CUVANTAREA P. S. EPISCOPULUI IOAN

— „Cuvintele Sf. S. Episcopului Roman Ciorogariu îmi umple inima de bucurie. Orice demnitate, oricât de glorioasă, implică oarecari sarcini. Voi căuta să-mi îndeplinesc misiunea Sunt deplin convins că rolul în modul cel mai vrednic.

meu nu este numai al unui bun păstor al sufletelor creştineşti, ci voi ajuta pentru o bună propăşire a culturei româneşti pe aceste plaiuri. Sunt deplin convins că numai prin o înţeleaptă conducere şi bună păstorie voi duce poporul meu la cultură, iubire de aproapele şi binele obştesc. Doamne îmineează-mă ca să pot îndeplini ceeace v'am promis".

CORTEGIUL

La eşirea din biserică noul episcop era asteptat de o mulţime de cetăţeni de diferite confesiuni cari îl întâmpină cu urale. In primul automobil a luat loc d. prefect al poliţiei, după care venia automobilul care ducea pe noul episcop, având la dreapta sa pe P. S. episcopul Ciorogaru. In urmă veneau d. general Anastasiu cu d. Tănăsescu directorul general al internelor, d. Meteş prefectul judeţului precum şi diferiţii delegaţi ai instituţiunilor bisericeşti şi ai autorităţilor urmaţi de mulţimea de credincioşi.

Cortegiul străbate strada Universităţei, Piaţa Unirei şi Str. Memorandului sosind la Prefectură unde de asemeni aştepta o mare mulţime de credincioşi.

Receptia a avut loc în sala prefecturei unde erau de faţă toate autorităţile şi delegaţii bisericilor din Cluj.

RECEPŢIA DELA PREFECTURA. — FELICITARILE

Noul episcop intră în sală urmat de întreaga sa suită în sunetul muzicei militare. Primul care ia cuvântul e d. prof. I. Lupaş care vorbeşte în numele bisericei ortodoxe române. D-sa spune că e încă sub impresia serviciului divin când s'a pronunţat numele a doi mari oameni ai noştri, şi anume a lui Ştefan cel Mare şi a lui Şaguna.

Adresându-se noului episcop îi spune: „Vă asigurăm că vă vom da tot concursul nostru pentru ca munca ce veţi depune în serviciul noii eparhii să fie cu spor. Acum rugăm pe Dumnezeu ca să vă ajute şi să înfăptuiţi binele ce doriţi acestei biserici.

Dr. Proca din Sibiu spune că aduce felicitările pornite din adâncul sufletului, pentru că prin ele se recunoaşte munca pe care P. S. Sa a depus-o peste un sfert de veac şi despre cari nu se poatevorbi acum. De aceea rog pe Dumnezeu ca munca depusă în trecut să fie în viitor chezăşia spre fericirea bisericei şi înălţarea patriei întregite.

Dr. Marcu din Blaj aduce din partea arhidiecezei greco-catolice felicitările la instalarea în scaunul episcopesc a vechiului luptător pentru întărirea credinţei şi ridicarea moralităţei cari singurele duc la înălţarea poporului românesc.

FELICITARILE CONFESIUNILOR STRAINE

Dr. Nagy Karoly vorbind din partea bisericei reformate spune în frumoase cuvinte că salutul său e din partea bisericei surori cari e luminată de razele aceleiaş Evanghelii. Şi cu toate schimbările vremurilor d-sa constată că deosebirile de rit creştinesc nici astăzi nu sunt protivnire. Acum poate, mai potrivit decât altădată, s'ar putea vorbi despre o unire a tuturor bisericilor din Ardeal pentru ridicarea sufletelor mulţimei la adevărata dragoste de oameni, mult propovăduită de întemeietorul bisericei creştine.

Dr. Ferenz Iosif vorbind în numele bisericei Unitare arată părerea de rău că nu ştie să spună în româneşte felicitările ce le aduce în numele său şi a credincioşilor. Arată că baza bisericei a fost întotdeauna moralitatea şi de aceea cu ocazia aceasta ţine să spună că la lupta această biserica sa va fi alături de cea ortodoxă, ambele urmărind îndeosebi iubirea aproapelui.

Prof. Univ. Dr. Kisch din partea bisericei luterane vorbind în nemţeşte spune că ocazia aceasta îi dă prilej să spună că libertatea pe care statul român le-o arată în privinţa credinţelor confesionale îl îndreptăţeşte să creadă în o mai strânsă colaborare pentru binele cetăţenilor României de astăzi.

Dr. Kirch Knopfel Gustav vorbind din partea bisericei luterane ungureşti arată că lupta aparentă a confesiunilor duce spre acelaş ţel sfânt şi de aceea se bucură de noua reaşezare a acestei episcopii şi doreşte păstorire îndelungată.

Dr. Geistler din partea bisericei evreeşti aduce felicitările sale şi ale credincioşilor şi doreşte ca scopul urmărit de religiuni să fie înfăptuit şi prin înfiinţarea acestei eparhii.

CUVANTUL ARMATEI ŞI AL UNIVERSITATEI

Din partea armatei vorbeşte d. General Anastasiu. D-sa arată că acum 4 veacuri un mare căpitan a înfiinţat episcopia Clujului, Vadului şi Feleacului. Timpurile au sdruncinat-o dar urmaşl marelui Ştefan cel Mare, eroicul căpitan de astăzi a reînviat-o iş o dă spre păstorie vechiului luptător al credinţei şi cauzelor româneşti pe care d-sa în numele armatei îl felicitează şi îi doreşte spor la muncă.

D. D. Călugăreanu rectorul Universităţei spune:

Episcopiile Românilor au fost totdeauna centre puternice de cultură sufletească şi naţională pentru eparhioţii lor. Episcopia Clujului, reînviată, va fi şi ea, un nou focar de luminare a minţilor şi imobilare a sufletului românesc, şi va da un ajutor preţios Universităţii noastre a cărei sforţări se îndreaptă mereu spre lumină.

In dorinţa ca păstoria Sf. tale să dureze cât mai mult, Universitatea îţi urează o viaţă îndelungată şi putere de muncă pentru ca să poţi învinge greutăţile începutului.

ALTE FELICITARI

Mai vorbesc apoi d-nii Davidescu, din partea justiţiei, Iuliu Pop, în numele oraşului Cluj, dr. Utalea, subprefectul judeţului Cojocna, în numele prefecturei, Aurel Ciortea, din partea directoratului Instrucţiei publice, Costin, din partea administraţiei financiare, Bogdan, în numele asociaţiei „Astra".

Mai vorbesc d-nele general Anastasiu, în numele soc. Orfanii de război, Docan, în numele „Crucei Roşii" şi Popescu-Voi-

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

lești, în numele societății „Buna-vestire".

D. Vasile Dumitriu prorector al Universității în numele „Culturei Poporului" urează ani mulți de păstorirea nouii eparhii și în uvinte vioaie spuse cât de apropiată e activitatea acestor 2 instituțiuni: ambele lucrând pentru binele neamului și spre întinderea umanității.

NOUL EPISCOP MULȚUMEȘTE

P. S. S. Episcopul N. Ivan răspunde:

— „Când am primit cârja din partea M. S. Regelui, mi-a spus următoarele cuvinte: „Să fii drept și să iubești pe cetățeni fără deosebire de religie.

Acestea sunt cuvintele de care voiu căuta să fiu călăuzit. Mi s'a adresat cuvinte binevoitoare din partea atâtora și mă veți erta că nu pot mulțumi în mod particular la toți. Vă făgăduesc că voi lupta pentru biserica noastră și patria noastră. Vă promit că de dimineața până noaptea, tot sufletul, toată vlaga o voi pune în serviciul bisericei, pentruca poporenii să aibă o recompensă, pentru munca ce o voi depune pe altarul bisericei.

Cred că am dat răspuns pentru toți aceia care mi-au adresat cuvinte de încurajare. Dacă Dumnezeu care ne-a iubit atât de mult, nu-și va întoarce fața dela noi, sper și nădăjduesc, că instituțiile noastre vor înflori și vor aduce bucurii tuturor acelora cari doresc patriei noastre tot binele. Ziua aceasta care a fost cea mai frumoasă din viața mea am să o fac neuitată lucrând împreună și voi căuta ca în viitor toate actele și activitatea noastră să fie lipsită de ambiția lumească. Așa să-mi ajute Dumnezeu."

BANCHETUL DELA HOTELUL NEW-YORK

Banchetul dela hotelul New-York dat cu acest prilej a pus în lumină chestiunea relațiilor între diferitele confesiuni. Dacă la el a luat parte până și rabinul evreilor, a lipsit episcopul catolic, după cum a ținut să lipsească și recepția oficială care s'a făcut la prefectură.

Iată ordinea celor ce au vorbit:

P. S. S. Episcopul Ciorogaru închină în sănătatea M. S. Regelui.

D. Metes vorbește de influența binefăcătoare a P. S. S. Episcopului N. Ivan asupra țăranilor români.

P. S. S. N. Ivan închină pentru P. S. S. Mitropolitul Primat, pentru P. S. S. Mitropolitul Ardealului N. Bălan și P. S. S. Episcop. Ciorogaru. Asemenea pentru d. Enciu delegatul ministerului cultelor.

D. prof. univ. Alex. Lepădatu, amintește de meritele d-lui Oct. Goga, ca ministru de culte, pentru înființarea episcopiei Clujului.

D. Ienciu făgăduește că va comunica d-lui Goga cele spuse de d. Lepădatu. D-sa vorbește despre însemnătatea bisericei punând în legătură cu sărbătorirea de astăzi.

D. Pahonie deputat spune că sărbătorirea P. S. S. N. Ivan nu e decât răsplata muncei ce o face din tinerețe.

D. general Anastasiu în numele armatei dorește viață lungă noului ales al Bisericei ortodoxe.

P. S. S. N. Ivan aduce elogii aliaților armatei românești și închină pentru Franța și Anglia.

D. prof. I. Lupaș spune că providența divină a voit să fie diferite confesiuni. Vorbind de toleranța din Ardeal, face o comparație între ce a fost și ce e sub români. Astăzi Statul dă bisericilor din Ardeal românești 25 milioane și celor ale minorităților 45 milioane. Așa spiritul larg al protejerii iisericilor neortodoxe va înfăptui opera de iubire a fiecăruia către patrie.

D-sa închină pentru reprezentanții confesiunilor.

Dr. Nagy Karolyi se scuză că nu știe românește dar reflectă la cuvântarea d-lui prof. I. Lupaș căruia mărturisește că simte durerea că nu i-a înțeles pe deplin conținutul. Vorbind în numele confesiunilor minorităților spune că dacă în trecut cele 3 națiuni din Ardeal nu au reușit să aducă confesiunile creștine la o conlucrare din cauza guvernării cari urmărea apăsarea de rase, Românii să încerce acum căci nemai existând apăsarea de rasă se pot forma raporturi bune. Tintind acest lucru bun, închină paharul său.

Pr. Dăianu spune că timpurile grele ne duce să ne strângem cu toții sub steagul frățietății în slujba bibliei și a legei românești.

D. Mateiu vorbește de marele merit al Universității și de aceea închină în sănătatea reprezentanților ei.

D. rector D. Călugăreanu arată că numai unirea între școală și biserică aduce frățietatea între oameni și de aceea astăzi merită a fi sărbătorită și această unire.

Pr. Pletosu dela Bistrița aduce elogii primarului Clujului.

D. I. Pop primarul Clujului aduce elogii armatei.

Protopop. onorar Rusan din Alba Iulie închină în sănătatea mitropolitului Primat.

D. Prof. Emil Hațiegan aduce elogii presei din Ardeal care și-a făcut datoria ca și altădată.

D. Clopoțel în numele presei arată că printre colaboratorii nestrămutați ai ziarelor a fost și P. S. S. N. Ivan pentru cari ziariștii îl serbează ca și pe unul din ai lor.

Protopop. Herman dela Dej vorbește de meritul celui sărbătorit când a îndeplinit misiuni mari în timpuri grele.

P. S. S. N. Ivan luând cel din urmă cuvântul mulțumește tuturor și dorește ca cele ce astăzi s'au spus în curând să se înfăptuiască.

Cu aceasta serbarea se termină, când P. S. S. Episcopul pleacă însoțit de cler.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Răspândiți „Infrățirea"

DE SĂRBĂTORI SE CUMPĂRĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREȚURI

STOFE pentru DAME și BĂRBAȚI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU"
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dtor JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL"
MOI și SCROBITE.

CIORAPI pentru
Domni, Doamna și Copii

PANTOFI
ȘI GHETE
pentru
DOMNI, DOAMNE
și COPII.

La „MISSIR"
Str. Memorandului
No. 11. (Unio)

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 m p.

La consfătuirea majorităților s'a precizat aceiași atitudine amenințătoare față de Coroană. Generalul Averescu a amenințat cu grave turburări în caz de dizolvare a Parlamentului. D-lui Argetoianu fiindu-i totuși teamă ca majoritățile să nu se vândă D-lui Take Ionescu, caută să obțină demisia tuturor parlamentarilor.

■

Ședința dela Senat de Duminecă a fost transformată în consfătuirea majorităților în urma prorogării parlamentului, participând și Camera.

Dl Argetoianu, vorbind de guvernul Take Ionescu, a spus că „porcăria este îndeplinită conform programului".

Dl Cantili a propus ca Senatul să trimeată un memoriu Regelui asupra prerogativelor constituționale. Dl Argetoianu s'a asociat la aceasta.

Ardelenii și Bănățenii s'au întrunit apoi la Cameră în consfătuire intimă.

■

Primul Consiliu de miniștri s'a ocupat cu chestiuni curente, apoi cu legea electorală și reformele financiare. In privința noilor numiri în administrație nu s'au luat hotărâri.

■

La președinția Consiliului a avut loc o consfătuire a foștilor miniștri în care s'a hotărât să demisioneze toți prefecții din vechiul regat. Restul se va decide ulterior. Știrile primite arată că majoritatea prefecților și președinților comisiilor interimare au demisionat.

•

D-nii G. Mirenescu și Mitus Dumitrescu, miniștrii în noul guvern, au fost excluși din organizația partidului poporului.

•

Partidul țărănesc publică cam târziu un comunicat cerând dizolvarea Camerilor.

La Clubul partidului poporului a avt loc o consfătuire a majorităților, primarilor și prefecților.

Generalul Averescu a anunțat apropierea datei alegerilor generale și a îndemnat la demagogie în chestiile agrară și electorală.

D. Argetoianu a susținut că guvernul a căzut pentru că voia să dea țării o largă reformă electorală. Voește să facă din aceasta o platformă de opoziție, când fostul guvern e scufundat în noroiul imoralității. Generalul Averescu redactează un manifest către țară anunțând că guvernul retras plănuia revizuirea impozitelor.

■

M. S. Regele a asistat la serviciul divin, cu prilejul Sf. Nicolae, în biserica Șelari.

D. Take Ionescu a prezintat Suveranului felicitări de ziua onomastică a prințului Nicolae.

•

D-nii Flondor, Maniu și Vaida au avut o consfătuire.

•

Noii miniștrii au acordat diferite interviewuri în cari au expus planurile lor de reformă.

•

Averescanii amenință că vor scoate conturile d-lui Take Ionescu dela externe, arătând că' făcut risipă și jaf.

■

Ziarele anunță că d. Barbu Știrbey va fi numit guvernator al Băncii Naționale.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Știri din Oradea Mare

Intrunirea partidului liberal. — Viața culturală. — Spicuiri din presa maghiară locală.

Oradea-Mare — Duminecă trecută s'a ținut întrunirea secției locale a partidului național-liberal în sala restaurantului Vargha.

A presidat d-l dr. Gh. Simonca. Primul vorbitor d-l dr. Ioan Câmpian a expus în rezumat situația locală a partidului, după care au urmat d-nii Demetriu Balogh, Demetriu Ionaș și Petre Deden, cari au arătat starea nenorocită, în care zace țara noastră, din cauza imoralității unui guvern și a unui partid, care a ținut puterea, ca să se îmbogățească pe spinarea cetățenilor, disperați de speculațiunile celor mari și de pe urma cărora populația întregei Țări suferă neajunsuri covârșitoare numeroase cum n'a suferit nici sub turci.

Oratorii și-au exprimat dorința, ca parlamentul actual să fie cât mai grabnic disolvat.

■

Gazeta locală „Nagyvárad", a început publicarea unei serii de articole sub titlul: „ungurii despre unguri", în cari se descrie situația materială, culturală a populației maghiare, așezată pe diferite plaiuri ale județului nostru.

Intre altele colaboratorul ziarului vorbește despre călătoria sa cu trenul spre orășelul Tinca, despre calamitățile, ce le întâmpină călătorii pe linia C.F.R. Holod—Tinca: trenurile sosesc cu mare întârziere în urma manevrărilor fără rost, aproape la fiecare gară.

Populația din plasa Tinca, — scrie mai departe „Nagyvárad", — se plânge de scumpetea enormă, — fiind amenințată acum în plină iarnă să rămână fără încălțăminte și îmbrăcăminte călduroase.

Populația se mai plânge, că e silită să plătească 120 lei individual pentru completarea în l. română a declarațiunilor de venituri.

Situația economică e de așa fel, că de ar fi cu putință ar emigra sate întregi în America.

NOU! NOU!
1332
In curând se vor deschide Marile Magazine
La Palatul Noutăţilor
Calea Regele Ferdinand No. 15.
Mari raioane de mătăsuri, stofe, lenajuri, galanterie, furnituri de mode, raion special de încălţăminte.
Cei mai bine asortaţi şi cele mai eftine preţuri.
„Lloyd expresa" 4

„Uniunea Chiriaşilor" din Cluj

— Intrunirea de Duminecă —

„Uniunea chiriaşilor" din localitate a ţinut Duminecă prima şedinţă a Comitetului la sediul „Uniunei" (strada Baba Novac 9a). Cu acest prilej au fost aleşi vice-preşedinţi ai „Uniunei"-i d-nii Vasile Toşa şi dr. Simion Tămaş.

Din rezumatul expus de către preşedintele „Uniunei" d-l Carol A. Iahoda asupra societăţei de pănă acum, s'au putut constata foloasele reale ce le aduce „Uniunea" membrilor săi scutindu-i de drumuri, perderi de timp, cheltueli inutile. Aşa s'a văzut intervenind până acum la Uniune: d-nii Coloman Dunky, dr. Zugravu, Ştefan Vieky Uray George, Szentmihályi Ioan, Fridmann Francisc, Szilágyi Andrei, Bergner Desideriu, Hientz Wilhelm, Meister Carol; în afară de două cazuri, cari sunt în curs de cercetare, toate celelalte au fost resolvate în mod favorabil pentru cei ce au apelat la serviciile cu totul desinteresate ale „Uniunei".

Nu s'au făcut intervenţii numai pentru locuinţe sau chirii propriu zis ci chiar în chestiuni financiare de dări, consultaţiuni asupra interpretăi contractelor etc, căci „Uniunea" voeşte să fie de folos chiriaşilor din Cluj în toate direcţiunile şi în orice chestiune ce-i interează.

S'a mai constatat cu această ocaziune, că şi proprietarii de case, cari sunt în acelaş timp şi chiriaşi, s'au inscris în „Uniune". In privinţa acestora, Comitetul a decis următoarele:

Proprietarii de case din Cluj, cari sunt şi chiriaşi, se pot inscrie în „Uniune", numai, dacă semnează o declaraţie, că orice diferend ce s'ar naşte între dânsul ca proprietar şi unul din chiriaşii săi — membru al „Uniunei" — trebue să i supuie cu ostinei şi arbitrajului comitetului „Uniunei", pentru cazul că şi chiriaşul în cestiune cere aceasta. Această măsură s'a luat în scopul, de a evita diferende şi certuri între membrii aceeaşi „Uniuni."

Comitetul a mai decis asupra angajărei personalului necesar conducerei Uniunei şi a fixat remuneraţiunile acestui personal.

Comitetul a luat apoi în deliberare plângerile cele mai însemnate ale membrilor săi: protestul contra evaluării exagerate a imobilelor locuite de către fisc şi dorinţa exprimată de unii din proprietari, de a ridica chiriile la cifra acestor evaluări.

Aceasta fiind plângerea cea mai de căpetenie au fost delegaţi d-nii Carol A. Iahoda Dr. Prientie Dan, Dr. Septimiu Bariţiu şi Bela Szekely să se prezinte directorului general de finanţe Cnr. Simonescu, din Cluj pentru a discuta în numele „Uniunei" şi pentru a se ajunge la o resolvare satisfăcătoare tuturor intereselor.

Comisiunea se va prezenta la directoratul General al finanţelor în cel mai scurt timp.

Comitetul în interesul unei activităţi rodnice a luat în unanimitate hotărârea, ca membrul din Comitet, cari va lipsi dela trei şedinţe consecutive, fără motivare serioasă se consideră prin aceasta lipsa ca demisionat. Comitetul va accepta în acest caz un alt membru până la adunarea generală viitoare.

Funcţiunile comitetului sunt absolut onorifice ele neavând în vedere decât binele general al chiriaşilor din Cluj.

Comitetul face un apel la toţi chiriaşii de a prezenta la sediul „Uniunei", (strada Baba Novac 9-a) orice plângere. şi el va stărui dacă plângerile sunt întemeiate prin toate mijloacele a se face dreptate chiriaşilor.

Citiţi în Pag. 8-a

Reclama este sufletul comerţului

Doleanţele Căilor ferate particulare în Ardeal

In ultima Consfătuire a reprezentanţilor căilor ferate particulare din Ardeal s'a hotărât să se ceară următoarele:

Accordarea unei noui păsuiri pentru depunerea declaraţiunilor cerute de actuala reformă impozitară, întru cât majoritatea societăţilor n'au nici inventare încheiate, nici bilanţuri în temeiul cărora se cuvine să se aplice impozitele.

Limpezirea situaţiunii celor 40 de întreprinderi particulare administrate de Stat cari dela preluare n'au primit încă nimic din cota revenită lor.

Impozitul să fie socotit asupra venitului net realizat în restimpul unui an: plata să se facă după încheerea fiecărui bilanţ.

Tariful militar — pentru călători şi transporturi — să se calculeze, bine înţeles sub formă de proect, de către o comisiune adhoc, şi

In privinţa favorurilor şi reducerii de taxe pe căile ferate particulare, acestea să fie acordate în o măsură oareeare dacă, în schimb, Statul va scuti de taxe transportul de material trebuitor acelor căi ferate, importat din străinătate şi va reduce preţul pentru transportul combustibilului trebuitor.

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Preţuri reduse la
...UNWALD şi STEINER
CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Guvernul maghiar a sprijinit tentativa Carlistă

Praga, 14 Dec.

Ziarele reproduc actele diplomatice cari relevă atitudinea guvernului maghiar faţă de tentantiva carlistă. „Prager Presse" întemeiat pe cele ce s'au petrecut în unele şedinţe ale parlamentului maghiar pune în evidenţă că declaraţiile unor anumite personagii din partidul carlist, dovedesc înţelegerea dintre Carol şi factorii guvernamentali, motivând astfel prudenţa şi prevederea Micei Antante. Evenimentele din parlamentul din Budapesta desmint toate informaţiunile cari inculpau Mica Antantă de un amestec nemotivat în afacerile Ungariei. Guvernul maghiar nu mai poate respinge în vinurea unei participări morale la tentantiva carlistă.

REGIE MONOPOLURILOR STATULUI.
Direcţiunea Regională Cluj. Serviciul vânzărei.

No. 31196—1921.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa Generală că, cu începere dela 15 Ianuarie 1922 vânzarea timbrelor şi hârtiei de ţigarete R. M. S. se va face numai de către Depozitele Regiei prin debitanţii săi. In acest scop s'a făcut cunoscut încă dela 15 Septemvrie 1921 aceasta dispoziţie importatorilor de asemenea produse spre a avea timpul suficient a le desface. Sub nici un motiv nu se va mai admite un nou termen de desfacere. Produsele rămase nevândute vor fi reexportate de cei ce au importat asemenea fabricate, Regia sub nici un motiv nu le va cumpăra stocurile rămase.

Se va cunoaşte că Depozitele şi debitanţii Regiei după data de 15 Ianuarie 1922 vor putea satisface orice cereri de asemenea produse ale Regiei.

1335

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu preţul original al fabricei.
1076

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănăriI în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PERFECT cunoscător de stenografie caut stăpîn dea oare seara adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Baben 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Apel către tot publicul.

In vederea Sfintelor sărbători ale Crăciunului, Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" în dorința de a aduce mângâere în sufletele copilașilor din Orfelinatele sale, pentru a-i face să uite un moment lipsa părinților lor, face un călduros apel către tot publicul de bine, precum și către copilașii cuminți și buni, cărora soarta le-a destinat o viață plină de bucurii, să bine-voiască a dona câte ceva din prisosul lor, pentru pomul de Crăciun, ce se va organiza la orfelinatul de băieți „Principele Carol" în care se află 170 orfani și la Orfelinatul „Principesa Elena" LOMB unde se află 52 fetițe.

Donațiunile, constând din îmbrăcăminte, încălțăminte, jucării, bomboane, alimente, etc., etc, se primesc la sediul Societății din Strada Gogălniceanu No. 8, (fostă Farkas) în toate zilele de lucru între orele 8—1.

Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu".

Reparăm Mașini de Scris

CONTINENTAL

Mecanic specialist

Chemat și la domiciliu vine.

1267

Telefon: 432.

Librăria Lepage Cluj.

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societății în București, Strada Marconi No. 3. 1307

14 zile scădere senzațională de prețuri.

In vederea Crăciunului depozitul din Cluj Piața Unirei No. 9, a renumitei fabrici de ghete

BATA

dela 19—31 Decembrie scade prețurile pentru consumătorii săi cu 20—40%. 1243

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Mare desfacere de 1087

Jucării pentru copii

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

Plapome 1334 Plapoms

Plapome

de mătasă, ohasmir și cloth cele mai bune, practice și eftine

matrațe și așternuturi de pat

Cluj, Calea Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 10

Plapome Lloyd express 11 Plapome

Interesant

Inginer-Arhitect în serv. statului, face Proecte; Acte, Devize și ori ce lucrări technice după legea nouă de construcții. Primesc spre traducere asemenea acte în Românește. — Adresa la ziar sub „ARHITECT". 1330

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gabor 17.

Telefon 15-03.

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,

Calea Ștefan cel Mare No. 4

Telefon No. 3-14 1184

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

In atențiunea Comercianților!

Noua producție de ghete „VICTORIA" 1195

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 18. Telefon 151. 1007

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se la

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Stiri economice

Datoriile Statului pentru furnituri de locomotive, combustibil şi material technic de reparaţie între uinţai de Căi e Ferate se ridică la suma de peste un miliard de lei.

Multe din Aceste datorii au ajuns la scadenţă, iar altele au depoşit de mult scadenţa, fără să fie plătite de ministerul de Finanţe, din cauza lipsei de numerar.

*

Suntem informaţi din sursă autorizată că, Statul român nu a ridicat până acum nici o sumă din creditul de 24 milioane franci elveţieni ce ne-a fost acordat de Statul elveţian.

*

S'a comunicat ministerului de finanţe că procesul marei contra bande de 15 milioane coroane, săvârşită de unele bănci din Arad, s'a terminat în ultima instanţă, el fiind câştigat de ministerul de finanţe.

*

Ministerul de finanţe a făcut cunoscut vămilor că importatorii pe numele cărora sosesc mărfurile sunt scutiţi de taxa pe lux şi cifra de afaceri în cazul când vor dovedi că ei sunt comercianţi, că sunt la curent cu plata patentei şi că marfa este destinată comerţului lor obişnuit.

In caz contrar importatorul va trebui să plătească acest impozit la vama.

Ori de câte ori se va face o transmitere de mărfuri, de atâtea ori va trebui să se plătească taxa pe lux şi cifra de afaceri.

Exportul de piei brute

Membrii cooperativei măcelarilor s'au intrunit Vineri la ora 5 d. a. pentru a expune punctul lor de vedere în privinţa exportului de piei brute.

Fiind ştiut că această cooperativă a făcut o întinsă propagandă pentru curăţirea pieilor de vite ca să poată fi întrebuinţate cu folos de fabricanţi, azi se vede stingherită de fabricanţi cari nu voese să le ofere decât între 8—12 lei pe kg. în loc de 20—22 cum făgăduiseră mai înainte de ziua de 27 Noembrie dată când se prohibi exportul de piei brute.

Din această cauză, după propunerile d-lui Hosu, inspectorul industrial din Cluj, s'a hotărât ca să se facă o statistică de cantităţile de piei ce poate da Ardealul precum şi de acelea de cari au nevoe fabricanţii şi numai în cazul că va rezulta un plus să se ceară libertatea exportului şi dela fabricanţi preţul convenit.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalaţii de motoare electrice. ☐ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. ☐☐☐
148

Teatrale

Marioara Voiculescu la Cluj. — Turneul Moissi. — Premieră amânată.

Compania dramatică Marioara Voiculescu, — Ion Manolescu, aflându se într un lung turneu prin întreg Ardeal se va opri trei zile în Cluj.

Astăseară, Marţi, se va reprezenta pe scena Teatrului naţional „Copii din flori", una din cele mai emoţionate piese ale lui Henri Bataille. Mâine, Miercuri, se va reprezenta, în matineu, o amuzantă satiră politică „Regele", de Flers şi Caillavet, autori ai comediei „Amorul veghează", jucată pe scena Teatrului naţional din Cluj.

Joi seara va avea loc ultima reprezentaţie cu „Monna Vanna" de Maeterlinck.

*

E vorba ca tragedianul german Alexandru Moissi, ale cărui reprezentaţii au stârnit atâta vâlvă în Capitală, să dea două sau trei reprezentaţii şi în Cluj.

In acest caz, Moissi ar juca „Hamlet", „Strigoii", şi poate, „Oedip-Rege".

*

Sosirea d-nei Marioara Voiculescu la Cluj a amânat cu câteva zile o premieră locală. „Hero şi Leandru", care urma să se reprezinte Marţi, cu d-na Olimpia Bârsan în rolul lui Hero, va trece pe afiş săptămâna viitoare.

*

Imediat după „Hero şi Leandru" va veni rândul unei admirabile comedii: „Manevrele de toamnă", pe care excelentele elemente de comedie ale Teatrului naţional, o pregătesc sub conducerea d-lui Stănescu-Popa.

Viaţa culturală în Bihor

Şezătorile „Cele trei crişuri". — O serată artistică.

Şezătorile societăţii „Cele Trei Crişuri" din Oradia-Mare continuă, în sala de şedinţe a primăriei, în fie care joi seara.

La şezătoarea de Joia trecută 15 Dec, a vorbit d-l medic-colonel Adamiade despre igiena publică în legătură cu epidemiile de-acum analizând natura şi contagiunea lor arătând totdeodată şi mijloacele preventive împotriva molipsi lor şi combaterii lor.

D-nele Codrescu şi Ana Tay, au cântat câteva arii de operă.

In seara de 10 Dec, s'a dat o serată artistică cu scop caritativ în sala cea mare dela „Vigado".

Beneficiul rezultat a fost dăruit pentru mărirea fondurilor societăţii „ocrotirea orfanilor din războiu".

Programul artistic întocmit de comitetul organizator în frunte cu d-na Dr. Mc. Zigre, a fost executat cu dibăcie de diletanţi cari au contribuit benevol la reuşita deplină a seratei.

Au plăcut mult publicului jocul pantomimic al d-relor Della Popa, Zigre, Ilie Baictul alcătuit din fetiţele Clara Hoffman, Gizela Szüts, Nuşi Ehrlich etc. a stârnit furtune de aplauze asemenea şi un trio-dans d-ra Zigre şi d-nii A. Pantoş şi A. Mureşan.

D-l şi d-na Fischer, d-na Stefania Szafay a cântat admirabil la pian, d-rele Irina Aubrezi Rita Mărcuş artiste s'au întrecut în executarea măiastră a câtorva arii de operă. Duetul cântat de d-nii Ştefan Mărcuş şi Codrescu a fost răsplătit cu aplauze puternice.

Cărţi şi reviste

La 1 Ianuarie viitor va reapăre cunoscuta revistă popula ă „Albina" care a avut timp de 20 ani un rol frumos în mişcarea culturală şi economică mai ales de la sate.

Ea se publică sub conducerea vechiului comitet de redacţie, director fiind d. Gh. Adamescu profesor, iar administrator d. Gr. Teodosiu, institutor.

Ori e corespondenţă şi manuscrise se vor trimite pe adresa acestei folositoare reviste: str, Lucaci 28, Bucureşti.

*

„Ţiucăra" nr-rele 1 şi 2. anu, VIII cunoscuta şi răspândita revistă literatură de sub conducerea d-lui C. Banu, a apărut din nou după o întrerupere mare datorită împrejurărilor potrivnice de-acum cu un bogat număr interesant.

*

„Educaţia", nr rele 9 şi 10 anul IV revistă pentru şcoală şi familie, sub îngrijirea d-nei şi d-lui M. şi Gs. Belu-Paladi cu proză instructivă şi versuri.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Padrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1283

TRISKA I.
Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transportă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 97

Oveşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA"
Nu primi imitaţiuni!
1290

Monteri electricieni români,
cari posed şi limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. CLUJ, Calea Victoriei No. 7. 174

Articole fine de piele Geamantane, Valize etc. luxoase şi ieftine se găsesc la Ludovic Farmati Str. Memorandului 16

Depozitul Central:
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kömálalja No. 25. Telefon 201.
1290

MARE NOUTATE!
Sărbătorile Crăciunului ne aduc mari surprinze.
Marele Magazin LUCA P. NICULESCU filiala Cluj, pune in vânzare pentru desfacere, toate mărfurile magazinului de Manufactura WEISS & MOLDAR pe care la preluat.
Pe lângă articole de manufactură se vor vinde de asemenea de raionul Magazinului de Mode al Dnei Grün Dora. Pălării de Dame, flori şi pene pentru Pălării. Toate mărfurile se vând cu preţuri foarte eftine şi cu rabat de 10%, 15%, 20% şi 25% numai pentru a veni în ajutorul publicului şi a dovedi că vinde mai eftin ca ori şi cine.
En gros. Vânzarea incepe Luni 5 Decemvrie. En detail.
Luca P. Niculescu Calea Regele Ferdinand No. 7.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 404 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Vineri 23 Decemvrie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
89.
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiiu

Sfârșitul unei popularități

A doua zi după războiu, beneficiind de legenda ce se crease în jurul numelui său, generalul Averescu a apărut pe câmpul luptelor noastre politice hotărât să ajungă cu orice preț la conducerea României.

Și ce n'a făcut pentru a-și vedea năzuința împlinită?

Crezând că orice adunătură de oameni poate fi și un partid politic, generalul s'a înconjurat de toți naufragiații politicianismului vechi și de toți aventurierii politicianismului nou. A tratat apoi, fără scrupule și gata la orice compromisuri, cu socialiștii revoluționari în fața cărora nu s'a sfiit să manifeste și opiniuni republicane, sprijinite, firește, pe popularitatea de care se bucura în mijlocul țărănimei. La un moment dat, orbit de această popularitate, generalul Averescu a încercat și conspirația, numai să se vadă mai repede ajuns la putere.

In fața acestei acțiuni, oamenii serioși și cu răspundere n'aveau de luat decât două atitudini: sau să organizeze o mare rezistență împotriva generalului care se visa președinte de republică sau să-i grăbească venirea la guvern pentru ca, astfel, să i se vădească incapacitatea.

Rezistența însă s'a dovedit ineficace, pentru că țărănimea, în starea de nevroză în care o lăsase războiul, nu putea să aibă discernământul necesar pentru a se elibera de sub puterea unei legende pe care ea însăși o creiase. Și atunci s'a adoptat a doua atitudine care era cu atât mai necesară cu cât în vremea aceasta se ivise și demagogia țărănistă.

Rezultatele chemărei la guvern au fost decisive, pentru că în mai puțin de doi ani n'a mai rămas nimic nici din popularitate și nici din speranțele pe care atâția naivi și le puseseră în persoana generalului.

In ceasul însă când răsturnarea guvernului devenise o necesitate de viață pentru această țară, generalul Averescu a încercat să reziste.

Infruntând voința opiniei publice, manifestată hotărât împotriva sa, generalul Averescu nu s'a sfiit să rostească și amenințări la adresa Coroanei.

Dezastrul financiar, incapacitatea administrației publice, lipsa oricărei solidarități în sânul guvernului pe care-l prezida, jaful banului public și corupția înspăimântătoare care se abătuse asupra vieței noastre politice, — nimic nu-l făcea să se despartă de o situație de care se dovedise așa de nevrednic.

A recurs la acordul cu țărăniștii, sacrificând întreaga atitudine pe care o avusese față de aceștia și a primit toate condițiile pe care i le-au dictat domnii Stere și Lupu, — crezând că pe această cale va putea continua să guverneze. Dar prăbușirea era inevitabilă, și ea s'a produs în condițiunile cele mai rușinoase.

Din căderea generalului Averescu se desprind câteva mari învățăminte de care de astăzi înainte trebue să țină seama ori cine năzuește să aibe un rost în viața politică a țării.

Și anume: că popularitatea unui om nu înseamnă nimic, dacă ea nu se razimă și pe puterea unor însușiri reale. Că un partid politic de guvernământ nu se poate întemeia cu oameni culeși la întâmplare dela toate răspântiile și că aventurierii, chiar dacă izbutesc să se ridice o clipă prin naivitatea mulțimii, ei se prăbușesc la cea dintâi deșteptare a opiniei publice.

Pățania generalului Averescu trebuie să slujească de pildă pentru toți câți își închipuie că e de ajuns să răscolești masele populare pentru a năzui și la situațiunea de om de guvern.

Sfârșitul popularității generalului înseamnă pentru această țară începutul unei noi vieți politice. Dacă a doua zi după războiu, starea de exaltare în care se găsiau aproape toate straturile sociale a putut să înlesnească triumful demagogiei, ajungându-le la desorganizarea instituțiilor de stat și la zădărnicirea operei de refacere și de consolidare a țărei, astăzi, când monstruoasa înjghebare politică a generalului Averescu a fost înlăturată dela cârmă, drumul este pe deplin netezit pentru o guvernare serioasă menită să puie capăt aventurilor politice și să înfăptuiască acea ordine democratică sănătoasă pe care o reclamă deopotrivă și opinia publică desmeticită și interesele vitale ale țărei.

Evenimentele zilei

— 21 Decembrie —

* * * **Viscolul a făcut mari ravagii în toată țara.**

* * * **D. Tache Ionescu, obținând amânarea Parlamentului încearcă să-și facă o majoritate în Cameră. A strâns până acum 120 de adeziuni.**

* * * **Noui miniștri s'au prezentat la departamentele respective, cu ceremonialul obișnuit.**

* * * **D. I. Cămărășescu, ministru de interne, anunță desființarea Cenzurei și a Curților marțiale.**

* * * **Simplonul era să se ciocnească cu acceleratul nr. 4. O mare nenorocire a fost evitată.**

* * * **D. general Ionescu, directorul general al căilor ferate a demisionat.**

* * * **Austria a protestat împotriva plebiscitului dela Sopron care s'a terminat, cum se știe, în favoarea Ungariei.**

Un jubileu

Am primit zilele trecute, la redacție, o invitare la serbarea jubileului de 40 ani de muncă a compozitorului Ion Vidu. Serbarea a avut loc Dumineca trecută, la Lugoj, și dacă n'am putut lua parte la acest înduioșător jubileu, am fost și noi cu toată inima acolo, în mijlocul bănățenilor cari au adus prinosul dragostei lor bătrânului lor „maestru".

Intr'adevăr, o activitate de aproape o jumătate de veac, pe un tărâm care oferă atât de puține satisfacții sufletești, și cuprinde atâtea oboseli, nu e un lucru de toate zilele. Și maestru Vidu a semănat în jurul său atâta însuflețire, atâta dragoste pentru muzica noastră românească și, mai ales, atâta energie creatoare, încât manifestația de iubire ce i se face astăzi apare ca o mângâiere tomnatică a admirației obștești.

Cine nu știe câte piedici n'au stat, și nu mai stau încă, în drumul și celui mai bine înarmat entusiasm artistic. Câte greutăți de învins, câte clipe de amărăciune de trecut, câte sforțări de realizat!...

Dar, maestrul Vidu n'are numai pentru aceste cuvinte, drepturi câștigate la recunoștința noastră a tuturor. Oameni cari se devotează cu atâta sfântă pasiune unei cauze care le aduce așa de puține mulțumiri materiale, aceștia sunt adevărații muncitori pe ogorul propășirei naționale. In lumina preocu- Vidu apare astăzi ca un simbol al tuturor inimilor mari cari s'au străduit să țină veșnic aprinsă flacăra spiritului și a speranțelor noastre pe aceste plaiuri. Cântecele acele înduioșătoare sau săltărețe, tresărind sau isbucnind deodată din atâtea piepturi românești, — cine un a prins din zborul cuvântului faima corurilor conduse de maestrul Vidu? — purtau din loc în loc pâlpâirea nepotolită a sufletului românesc din Ungaria de ieri.

Maestrul Vidu își îndreptase preocupările și simțirea sa de artist spre comorile muzicale ale acestui popor care-și cântă așa de bine și bucuriile și necazurile. Aurul curat al melodiilor acestea, cari au mlădieri sentimentale și în notele de o viguroasă veselie a jocului, nu s'a pierdut. Bogăția inspirației muzicale a ariilor noastre bănățenești ori ardelenești au trecut prin inima înțelegătoare a maestrului Vidu și s'au armonizat în firea lui de artist, ca un dar minunat al pământului românesc.

Ne aducem aminte, astăzi, de ziua când a răsunat pentru întâia oară, pe pământul liber al vechiului Regat, corul însuflețit al maestrului Vidu. Vorbea acolo, mai convingător ca orice discurs, mai puternic decât orice slovă tipărită, glasul întregului Banat, al întregului Ardeal. Suferințe și nădejdi se înfrățeau în valurile de armonie cari se desfăceau sub bagheta maestrului Vidu, și lacrimi erau în privirile tuturor...

Lacrimile acelea le simțim încă în colțul ochilor noștri, ai tuturora.

Rezultatele unei politici

Zilele trecute o telegramă ne aducea vestea că lira sterlină suferise la bursa din New-York o creștere surprinzătoare. Acestui fenomen valutar s'a căutat să i se dea tot felul de explicațiuni, dintre care de sigur că cea mai verosimilă e acea susținută de cercurile diplomatice, că moneda națională britanică a fost cotată în raport cu succesele obținute de cabinetul din Londra în chestiunile politice internaționale la ordinea zilei.

E firesc să fie așa. Guvernul britanic a înregistrat trei mari succese diplomatice: acordul celor patru mari puteri în chestiunea Pacificului, pactul reparațiunilor de războiu germane și înțelegerea cu Irlanda.

D. Lloyd George și-a dat perfect de bine seama, că numai o politică corespunzătoare intereselor țărei sale, — susținută cu multă tenacitate de un întreg dispozitiv de elemente capabile și conștiente, poate să atragă după sine rezultate apreciabile pentru cerințele economice și financiare ale Angliei.

Dacă este un adevăr care nu suferă nici o contrazicere că creditul de care se bucură o țară în streinătate este în funcție numai de politica pe care ea o face, — atunci de ce leul continuă a fi staționar la 10 centime și aceasta chiar în urma d-lui Titulescu la Paris? Oare fostul ministru de finanțe, în interviewurile pe care le-a dat, nu a anunțat d-sa un desăvârșit succes în misiunea financiară?

Până în prezent țara n'a constatat încă rezultatele binefăcătoare ale misiunile d-lui Titulescu — și, putem afirma cu toată convingerea că ele vor fi o așteptare zadarnică și de acum înainte.

Guvernul d-lui Averescu a lăsat în urmă multe ruine, însă activitatea de distrugere cea mai persistentă a avut-o în materie financiară.

Numirea d-lui Titulescu ca ministru plenipotențiar la Londra apare ca răsplată pentru răarsuoltptănepnrnsnlnIette du serviciile aduse finanțelor țărei!

In jurul declarațiilor d-lui Gh. Mârzescu

Restabilirea unui adevăr asupra reformei electorale

D. Gh. Mârzescu fost ministru de interne și unul dintre fruntașii partidului liberal, într'un interview acordat ziarului „Adevărul" a făcut importante declarațiuni cu privire la reforma electorală.

Adversarii partidului liberal în scop de a produce diversiuni din care să tragă anumite foloase politice, au căutat în diferite rânduri să infiltreze ideia că programul liberal în materie strâmte cu tendința de a restrânge principiul votului universal.

Declarațiile fostului ministru de interne vin să restabilească pe de-antregul statornicia convingerilor celor mai democratice ale partidului național liberal.

D-sa a declarat textual:

„Nicăeri, în nici o împrejurare partidul nostru n'a declarat că trebue supuse la temperamentul votului plural. Nici nu ne trece prin minte aceasta, pentru că nu stă în credința noastră".

Și mai departe d. Mârzescu adaugă:

„Nu ne vom atinge nici de sistemul reprezentărei proporționale ce-am stabilit, nici de una din garanțiile secretului votului; sau de altceva. Și dacă este de dirit ceva este: ca, în ceea ce privește prevenirea fraudelor electorale, să se adopte în totul sistemul ante-proectului nostru dela Iași".

Din cele scrise, reese în chip lămurit că nu poate fi vorba de vre-o restrângere a principiului sufragiului universal și nici nu poate fi vorba despre vre-o atingere a principiilor electorale câștigate sub auspiciile partidului liberal în Constituanta dela Iași.

Partidul liberal înțelege să ducă lupta mai departe, pentru a desăvârși astfel opera de democratizare a țarei.

Grupările politice cari ocolesc adevărul crezând că pot să stingherească cursul normal al acțiunei partidului liberal, se înșală. Pornirile lor pătimașe se frâng de conștiința maselor cetățenești, pătrunse de adevărul că regenerarea organismului politic al țărei se va înfăptui prin vitalitatea partidului liberal.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

In chestiunea soartei invăţătorilor

— Un răspuns —

D. revizor şcolar al judeţului Bihor, Gheorghe Tulbure, m'a apostrofat deunăzi în biroul revizoratului din Oradea Mare cu următoarele:

„Am cetit în Cluj procesul verbal al secţiei judeţene; am râs şi acolo de el; chestiile relevate cad în competinţa guvernului. Invăţătorii mai bine s'ar ocupa cu chestii spirituale şi nu cu chestii ce nu se ţin de ei". Ne mai stând de vorbă cu mine, sunt silit a răspunde pe calea publicităţii.

Că au râs la secretariat în Cluj, o cred e însă dureros. Noi am trimis doleanţele noastre şi guvernului şi camerii deputaţilor, şi cred că acolo, n'ar râde. Dacă vor râde, noi aproape de graniţă n'om face grevă, dar vom arata poporului pe ce cheltueşte guvernul milioanele ţărei, lăsând şcoalele în părăsire.

Noi am relevat în procesul verbal: neaprobarea bugetelor şcolare nici după trecerea unei jumătăţi de an din anul bugetar neachitarea diurnelor pentru participarea la conferinţa didactică din lunie, netrimirea la timp a salarului nostru din cauza neaprobării statelor, şi am cerut să se cerceteze cauzele acestor neajunsuri. Toate trecând în competinţa Secretariatului general şi nu a guvernului.

Investigaţia am cerut-o nu în interesul nostru, ci al statului, căci astfel de neregularităţi slăbesc încrederea poporului în vitalitatea statului.

Tot aşa şi celelalte chestii cad, direct ori indirect, în competinţa Secretariatului general din Cluj, aşa că noi n'am greşit când i-am adresat plângerea noastră.

Tot aşa de neîntemeiată e şi îndrumarea „să ne ocupăm cu chestii spirituale". Flămând nu poţi filozofa! Starea materială insuportabilă ne-a silit la aceasta. Când cineva îndrumă pe altul la îndeplinirea datoriei trebue, ca el însuş să premeargă cu exemplul. Oare învăţătorii şi interesul instrucţiei n'ar putea pretinde, ca revizorul şcolar, într'un judeţ marginaş, unde atâtea ar fi de regulat, să fie numai revizor şi nu şi deputat şi slujbaş înnalt în ministerul cultelor, pentru ca nu al din când în când vă se abată pe la revizorat?

Ce priveşte purtarea ofensatoare a d-lui revizor faţă de mine, ca preşedintele secţiei judeţene a învăţătorilor, voi duce-o înaintea învăţătorimii, iar cât mă priveşte pe mine, ca învăţător ca unul, care slujesc neamul şi biserica de 31 ani, cu conduită morală, naţională şi dăscălească ireproşabilă, nu d-l revizor, ca unul care a fost în tabăra lui Mangra, mă poate judeca.

VASILE STRAUŢ,
Preşedintele secţiei judeţene a învăţătorilor
din Bihor.

Sărbătorirea d-lui prof. N. Iorga

Cu prilejul reprezentării piesei teatrale „Un domn pribeag" a d-lui prof. N. Iorga, la Teatrul popular din Bucureşti s'a remis ilustrului academician şi publicist „Volumul de omagiu", pe care prietenii şi foştii săi elevi i l-au închinat ca prinos de admiraţiune exprimat la împlinirea de 50 ani a savantului istorician.

Remiterea a fost solemnă; iar entusiasmul aclamării sărbătoritului profesor frenetic.

Sfinţirea a 45 clopote la Tg.-Mureş

Dumineca trecută, cu prilejul inaugurării celor 150 biblioteci poporale, au fost sfinţite 45 clopote bisericeşti.

Aceste clopote sunt turnate din schijele de răsboiu adunate pe câmpul de luptă şi poartă inscripţia următoare:

„Turnatu s'a acest clopot în anul 1921, sub domnia Regelui Ferdinand al tuturor Ţinuturilor româneşti dintre Nistru şi Tisa, din schijele obuzelor duşmane, spre a suna pacea, unirea şi dragostea între toţi fiii ţărei şi întru amintirea viteji lor căzuţi pentru înfăptuirea României Mari."

„Cultura Poporului" la Satu-Mare

Comitetul „Cultura Poporului" întrunindu-se în sala liceului M. Eminescu s'a procedat la alegerea noului preşedinte. In locul d-lui general Bunoiu, care pleacă din localitate a fost ales d-l I. Roman directorul şcoalei normale.

*

D-l Ignat Mircea, mare comerciant din Bucureşti a pus la dispoziţia d-lui I. Roman directorul şcolii normale o bibliotecă în valoare de 7000 lei, pentru a înfiinţa o bibliotecă publică.

Această bibliotecă împreună cu biblioteca donată de brigada 20 de Artilerie, va forma biblioteca societăţii „Cultura Poporului", cu sediul la şcoala normală, până se va găsi un local propriu.

Fapta românească a d-lui Ignat Mircea, care, dealtfel nu are nici o legătură cu Sătmarul, vorbeşte dela sine.

„Cântarea României"

Noul comitet al societăţei

Societatea corală „Cântarea României" a ţinut o adunare generală anuală care a dat descărcare vechiului comitet, a adus modificări statutelor, şi a ales un comitet nou compus din următoarele persoane:

Preşedinte de onoare: dl George Enescu: preşedinte; d-na Maria Pillat; vicepreşedinte: dl G. D. Mugur, director; dl Marcel Botez.

D-nele Charlota Lerta, profesoară; Dima cea directoarea şcolii „Carmen Sylva", Elena Paula Rădulescu; d-nii G. Georgescu directorul „Filarmonicei".

Membrii; Constantin Ionescu directorul liceului Lazăr; d-nii Alfred Alexandrescu, compozitor; D. Cuchin, compozitor; Mih. Jora, compozitor; St. Sihleanu, general Amza Stefănescu, St. Bradişteanu, director general ministerul cultelor, colonel adjutant Codeescu.

Cenzori, d-nii; Marinescu, profesor, C. Chiriţescu şi T. Alexeanu, inspectori generali.

Secretar general: dl I. Patrichi; Casier general; dl G. Ilinoiu.

Societatea va fi pusă sub auspiciile fondaţiei culturale „Principele Carol".

„Cosinzeana"

Suntem informaţi, că vechea revistă ilustrată „Cosinzeana", care a încetat din pricina răsboiului în lanuarie 1915, va apărea cât de curând din nou, în Cluj.

Revista „Cosinzeana" a fost una din tre cele mai răspândite reviste ardeleneşti de familie şi reuşise a scoate de prin casele româneşti similiarele reviste streine, atât de pagubitoare pentru educaţia sufletului nostru naţional.

Noua apariţie a revistei „Cosinzeana" este cu drag aşteaptă de toţi vechii ei cetitori şi suntem siguri, că această aşteptare n'are a fie înşelată, rămânând cu acelaşi, care a fost până în 1915. Dupăcum suntem informaţi în jurul revistei se vor grupa pe lângă scriitorii de seamă în vechiul Regat şi din Basarabia. Ceeace va fi însă mai atrăgător în revista „Cosinzeana" vor fi numeroasele ei ilustraţii şi articolele interesante cu caracter variat.

Cetitorii noştri fac bine, dacă cer de probă şi o abonează de pe acum. Abonamentul numai 20 lei pe 3 luni

Administraţia în Cluj, Str. Regina Maria Nr. 11.

ECOURI

Centenarul naşterii lui Nekrassov

Incepând dela 6 până la 14 cor, Rusia întreagă va sărbători aniversarea naşterii marelui poet popular Nekrassov.

La Moscova se vor da concerte şi se vor ţine conferinţe.

Presa rusă publică articole asupra lui Nakrassov. In ziarul „Izvestia". Lunatcharski îi consacră un articol.

O ediţie populară a lucrărilor sale va fi răspândită preţ tindeni.

146 mii mărci pentru un manuscript

La licitaţiunea de autografe dela Berlin s'a plătit preţuri extraordinare pentru unele bucăţi. Un manuscript de 15 pagini cu câte 12 rânduri de note scrise cu mâna lui Mozart a fost vândut cu 146.000 mărci Alte două manuscripte de Mozart de două pagini au produs 71.000 mărci. Două manuscripte de Mendelsohn Bartholdy, o operă netipărită din tinereţe şi autograful a două coruri renumite au fost plătite cu câte 51.000 de mărci

Cetiţi „Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Mişcarea literară

Revista nouilor reviste

Flacăra, Anul VII, No. 2. — Vechea revistă bucureşteană, reapărută de curând după întreruperea puţin mai prelungită pe care i-au impus-o evenimentele ultimilor ani, se înfăţişează şi de data aceasta în haina întinerită a unei proaspete falange de scriitori. Evident, foştrii colaboratori dinaintea războiului sunt greu de regăsit. Unii dintre ei se odihnesc în Câmpiile ilisee. Gheorgie Coşbuc, D. Angiel, St. O. Iosif, Petre Locusteanu, Chiru-Nanov, Săulescu şi mulţi alţii pe cari literatura i-a pierdut pentru totdeauna. Apoi, fruntaşii generaţiei de ieri nu s'au mai întors la „Flacăra". Nici Brătescu-Voineşti, nici Ion Gorun, nici chiar Caton Teodorian. Alte forţe se strâng în jurul intelectualului luminat care e d. Constantin Banu. Sunt nume noui şi totuşi promiţătoare: Horia Furtună, Ion Pillat, Vintilă Russu-Şirianu, Sergiu Manolescu, N. Porsenna, Al. O. Teodoreanu. Pe cei mai mulţi îi cunoaştem, de curând, din alte case. Sunt speranţe fragede cari se coboară, cu fâlfâiri îndrăzneţe de aripi, pe ogorul literaturei noastre — cam săracе astăzi.

Numărul 2 al „Flacărei" ne bucură pentru încrederea pe care ne-o întărim tot mai mult cu privire la originalul talent al d-lui Vintilă Russu-Şirianu. „Dimineaţa" sa care este o poezie descriptivă plină de temperament, dovedeşte stăpânirea unor mijloace de realizare interesante.

O înduioşătoare poezie închinată celor trei prieteni dispăruţi, Anghel, Iosif şi Gârleanu, semnează d. Victor Eftimiu. Sfârşitul acestei închinări funerare merită să fie transcris aci:

In liniştea grădinilor
Sub cerul bun al toamnei când
[n'oiu mai fi nici eu
Veţi trece iar, ca mâine, trei al-
[batroşi sau, poate,
Trei corbi, cu mine patru, du-
[când, ca patru roate
Prietenia noastră în dar lui
[Dumnezeu...

O adâncă poezie publică d. Horia Furtună, şi o greoaie „cronică rimată" iscăleşte d. Al. Teodoreanu care, totuşi, făgăduia nu demult, lucruri mai îngrijite. Partea informativă a revistei pare a fi încredinţată d-lor Sergiu Manolescu şi N. Porsenna; în cronicile şi articolele asupra problemelor zilei, găsim multă independenţă de gândire şi un cinstit spirit critic.

In mod intenţionat am lăsat rândurile din fruntea revistei, pe care d. C. Banu ni le adresează nouă, aici în Ardeal. Vom îndrăsni chiar să reproducem încheerea articolului acesta scris cu mult suflet şi cu multă dreptate:

— „Să ne înţelegem deci şi să lucrăm ca fraţi. Ca s'o facem nu e nevoie să fim cu toţii turnaţi în tipare absolut uniforme. Micile deosebiri, însuşirile felurite, nuanţele de caracter, aplecările fireşti pe care, Români de pretutindeni, le putem avea, nu trebuie şi nici nu pot să dispară. Din îmbinarea lor neamul va folosi şi civilizaţia românească va prinde coloritul ei special. Moldoveanu e mai domol, desigur, decât Olteanu, dar, în schimb, viaţa lui internă e mai intensă. Dar ţi câtă putere de rezistenţă stă în nervii de oţel ai Olteanului! Sute de instrumente, dacă sunt de acelaş fel, nu fac o orchestră; numai din variaţia lor ies posibilităţile simfoniei.

In lături deci cu rezervele absurde, cu bănuelile neîntemeiate, cu antipatiile vinovate. Ar fi o crimă ca ceea-ce prin iubire şi prin jertfă s'a închegat, să se dărâme prin dihonie şi prin ură".

*

Gândirea, Anul I, No. 16. — Tânăra revistă clujeană îşi urmează drumul său cu o stăruinţă şi cu o onestitate literară care face cinste redactorilor ei, confraţii noştri Cezar Petrescu şi D. Cucu. Infăţişându-se într'o haină din ce în ce mai îngrijită, cu un bogat cuprins, — nu numai în ceeace priveşte numărul paginelor, generos şi acesta, — ultimul număr din „Gândirea" aduce interesante consideraţii asupra literaturei engleze, datorite d-lui P. Grimm, un mic studiu, trimis din Italia de Ugo Ojetti asupra decăderei impresionismului şi un abundent material de informaţii culturale, care e deosebit de preţios.

Din restul cuprinsului vom releva versurile d-lui Demosten Botez, al cărui talent profund găseşte o tot mai îmbucurătoare confirmare. „Scrisorile unui răzeş" iscălite C. Robu, desvăluiesc din număr în număr rarele însuşiri de prozator ale d-lui Cezar Petrescu, una din nădejdile cele mai bune ale generaţiei noui.

*

Reviste cari se anunţă. D. N. Iorga se pregăteşte, după cât ni se anunţă, pentru a lua, cu începere dela 1 Ianuarie viitor, direcţia literară a cunoscutei reviste dela Craiova: **Ramuri**.

Aci, în Cluj, d. S. Bornemisa se străduește să facă să reapară, pentru sărbătorile Crăciunului: Cosingeaza.

Aşteptăm, cu bucurie de a vedea mişcarea noastră literară, după război, prinzând tot mai mult viaţă.

A.

Cronica politică

„Blocul ardelenesc". — Am publicat, ieri, rezoluția comitetului executiv al partidului național față de oferta de colaborare care i-a fost făcută, prin d-l Octavian Goga de către ardelenii din partidul poporului. „Mâna frățească", întinsă de fostul ministru al Cultelor, a rămas deocamdată în aer. Partidul național a răspuns, cum era de așteptat, invitând pe cei plecați din partid, să revină la matcă, părăsind tabăra d-lui general Averescu.

„Blocul ardelenesc", despre care s'a vorbit atât de mult în ultimul timp, nu se va putea realiza, prin urmare decât atunci când „dizidenții" de ieri ai d-lui Oct. Goga se vor hotărâ să recunoască în fața d-lui Iuliu Maniu că au greșit atunci când a părăsit partidul național trecând în partidul poporului.

Fără îndoială, acest lucru nu se poate întâmpla. Nu pentrucă ardelenii cari au fuzionat cu d-l C. Argetoianu n'ar regreta tovărășia lor actuală. Dar, revenirea în partidul național ar însemna o nouă întărire a regionalismului, și acesta ar fi un fenomen nefiresc și nelogic.

De altfel, nici nu vedem nici interesele partidului național de a face un partid politic sau o alianță mai durabilă, cu partidul poporului, ale cărui greșeli și păcate le-a judecat și le-a osândit de-atâtea ori. Cât timp a fost la guvern, grupul d-lui Oct. Goga nu s'a gândit să ceară concursul partidului național, deși situația Ardealului cerea în mod imperios o revizuire a mijloacelor de guvernare.

Astăzi „mâna frățească" se întinde, spre ajutor. Dar care e interesul partidului național de a scăpa averescanismul de un naufragiu sigur în Ardeal?

Noi cel puțin nu-l vedem.

Revista presei maghiare

Noul guvern.

Ziarul „Ujság" scrie în legătură cu alcătuirea noului guvern următoarele:

— „Un guvern format poate să-și creeze mai curând majoritatea, decât un ministru-președinte designat. Și îndată-ce cineva e ministru, câștigă totuș atâta autoritate, că oamenii nu vor trece pe lângă dânsul fără a sta cu el de vorbă. Dacă nu ne înșelăm, unele dintre partidele de opoziție arată de pe acum multă aplicare de a sta de vorbă cu guvernul. Cu mai multă prietenie se pare că se apropie de guvern, partidul național. Dar nici partidul poporului nu mai stă azi așa de strâns în jurul generalului Averescu. Dl Take Ionescu are speranța că nici celelalte partide nu-i vor refuza când le va întinde mâna? Dar că se va forma și cum se va forma această majoritate, de cămdată nu se poate prevedea cu precisiune. Dacă partidul național, a cărui putere și bază îi este în Ardeal va accepta să susțle guvernul, atunci ardelenii pot să spere e că interesele speciale a-le acestei provincii vor fi socotite mai mult decât sub guvernul anterior."

Politică sionistă.

Se cunosc tratativele urmate între Jabotinski și guvernul lui Peliura și cari au dat ca rezultat înființarea cu caracter defensiv a jandarmeriei evreești. Atitudinea și declarațiunile lui Jabotinski a provocat vii discuțiuni între sioniști, ceea-ce l'a îndemnat să explice aserțiunile sale. Ziarul „Uj Kelet" scrie în chestie între altele: — „Problema a ridicat'o însuș Jabotinski. Pentru a-și justifica procedarea a dat o declarație în care spune, că unicul scop a sionismului este pregătirea dela Basel, pe care el îl interpretează așa, că sionismul se ocupă exclusiv de chestia colonizării Palestinei. Această interpretare așadar, mărginește activitatea sionismului la Palestina. Jabotinski poate că a procedat corect, poate că nu, când în felul său a căutat, să asigure scut evreilor răsăritene lipsită de mijloacele de a-se apăra dar procedează cu totul necorect, când voește să reducă problemele sionismului în cercul concepțiilor sale. Din acest cerc afară, a ieșit de mult sionismul..."

Guvernul s'a schimbat

— Ce fac prefecții? —

Autoritățile din Ardeal au primit un ordin telegrafic în care noul guvern cere funcționarilor atât superiori cât și inferiori să nu plece pentru nici un fel de intervențiuni la București. Fiecare să rămână și să muncească la postul său.

Ordinul acesta e comentat în cercurile din Ardeal în senzul că guvernul nu va face nici un fel de numiri aici.

*

„Guvernul s'a schimbat se vor schimba și prefecții?" am întrebat eri pe d-l Tanasescu, director general al Internelor. D-sa ne-a răspuns:

„Deocamdată nu știu nimic. Astăzi plec la București să mă prezint noului meu ministru și să primesc ordinile. Până acum, în Ardeal nu și-a dat nici un prefect demisia.

Legea administrativă în vigoare în Ardeal spune că prefectul sau este înlocuit sau pensionat așa că și actualii prefecți vor cădea în una din aceste categorii.

Peste câteva zile vom ști precis cum stăm".

Se vor revizui chiriile?

Ce ne spune d-l judecător Păcuraru

De când lucrează comisiile pentru evaluarea imobilelor o mare parte din proprietari au început pretențiile de urcare a chiriilor, la suma stabilită de comisiune. Pe de altă parte chiriași, simțind că trebue să plătească chiar mai mult decât primesc de la stat pentru chirie, aleargă pe la birourile de închiriere și-și spun păsul. Pentru lămurirea unora și a celorlalți ne-am adresat d-lui judecător Păcuraru care ne-a spus următoarele:

„Cu ziua de 1 Ianuarie vor începe să funcționeze comisiunile pentru fixarea chiriilor. Vor fi pentru întreg Clujul 2 comisiuni cari vor merge în fiecare casă și vor fixa chiria așa cum prevede articolul 32 din legea de închiriere publicată în Monitorul oficial No. 120 din 1 Septembrie 1921 cari fixează drept chirie 15 la sută din valoarea imobilului socotită în 1914.

Pentru stabilirea acestei cifre ne vom servi de cartile funduare precum și de relatările impozitului fiscal ce le vom lua de la Ad-ția financiară.

De altmintrelea peste câteva zile vom da și o ordonanță în care se va spune procedura, modul de funcționare, de judecată a proceselor precum și de fixarea chiriei.

Țin să spun, deocamdată ca publicul să fie liniștit căci nu vom nedreptăți pe nimeni".

BACA DOREȘTI SA CUMPERI

MOBILE

să nu-ți pară rău de cheltuelă, unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții

6

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transportă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane și dau cu chirie. 97

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 M. Neuman

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Știri și fapte politice

Ziarul „Dacia" anunță că dl N. Iorga a declarat într'un cerc de amici, că nu va participa nici de aci înainte la lucrările parlamentului.

Dsa este nemulțumit de modul cum și-a constituit dl Take Ionescu care nu are nici darul de-a fi expresia nuanțelor politice reprezentate în parlament și nici nu prezintă nici aspectul și garanțiile unui guvern neutral, cu perspectiva de a aplana încordările dintre partide.

*

Majoritatea averescană se află în momentul de față în plină descompunere. Moțiunea de încredere în dl general Averescu, care a circulat printre membri partidului poporului, nu s'a acoperit decât de o sută și ceva iscălituri, — în loc de 800 cum s'a anunțat la început. Dl C. Argetoianu face sforțări supraomenești pentru a pune la cale un „guvern de concentrare", susținut de partidul poporului, și în care partidul poporului... să un participe efectiv.

*

Oficiosul partidului poporului din Cluj „Gazeta Ardealului" anunță într' adevăr că cercurile parlamentare sunt convinse, că în prima ședință a camerilor ce se va ține după expirarea prorogării, parlamentul va da dlui Take Ionescu vot de blam.

În acest caz se speră că va fi chemată la putere coaliția partidului național ardelean partidului poporului și conservatorilor progresiști, care va fi sprijinită și de țărăniști. Partidul poporului n'ar avea de observat dacă în fruntea acestui guvern ar sta d-l Iuliu Maniu.

*

„Patria", examinând situația creată guvernului Take Ionescu în urma amânării Parlamentului scrie:

„Un fapt se impune însă cu rigoare d-lui Take Ionescu: d-sa trebue să abandoneze părerea pe care a vânturat-o atât de mult, încă de astă vară și care pe ea fi mobilul aducerii sale la putere, părerea că viitoarea Cameră va fi de revizuire, nu Constituantă. Ca vechea Constituție să fie numai revizuită, este o părere pe care numai d-sa o mai împărtășește azi, restul, atât partidele din nouile provincii, cât și cele din vechiul Regat, cer o Cameră Constituantă, care să elaboreze o nouă Constituție".

Apărarea hotarelor apusene

— Linia strategică Oradea-Mare—Arad —

Ziarul „Beiușul" publică un important articol asupra intereselor strategice care impun prelungirea liniei ferate Oradea-Mare—Vașcău și prelungirea liniei Arad—Brad.

Explicând mai pe larg aceste interese ziarul „Beiușul" adaugă:

Legătura între județul Bihor (Sălaj și Satu-Mare) și Ardeal astăzi se face numai prin linia ferată Oradea-Mare—Cluj, edificată și aceasta paralel cu șoseaua, care duce dealungul Crișuli repede, ce șerpuește prin groaznicul defileu dela Dealul Craiului și Ciucea. Cum tremul trece prin mai multe (7) tunele aruncarea în aer a unuia dintre acestea, ne ar izola complectamente de restul țării, nemai având vre-o posibilitate de a trece munții, șoseaua încă fiind primejduită.

Pe vremea înaintării armatei noastre în Ardeal la anul 1916, Hindenburg, contând la o retragere a armatelor sale, a dat ordin pentru edificarea grabnică, mai bine zis prelungirea liniei ferate Oradea-Mare—Vașcău până la Ciucia.

Spre îndoitul nostru nenoroc, armata noastră s'a retras, iar nemții au renunțat la planul edificării acestei linii ferate, pentru care începuseră lucrările.

Luptele din 1919 dela Ciucia, când cu trecerea liniei demarcaționale s'au dat groaznicele lupte dela Dealul-Craiului, au convins comandamentul armatei noastre de nevoia unei alte legături cu Ardealul pentru cazul unor operații militare.

Avem credința, că această experiență va fi atras atențiunea marelui stat major asupra importanței liniei ferate Oradea-Mare—Vașcău, ce trebuie neconditionat prelungită prin Munții Apuseni până la Deva. Și aceasta mai ales în urma contractului de pace, care fixează maximalul trupelor ce pot sta în garnizoana Oradea-Mare, unicul oraș în care avem cazarmă în Bihor.

Să ne reamintim măsurile luate din prilejul aventurii recente a ex-împăratului Carol.

Guvernul, îngrijat și el de situație, a luat în bugetul acestui an suma de 41 milioane, repartizată pe zece ani în scopul edificării liniilor ferate dintre Vașcău—Ciucia și Brad—Deva.

Populația din Bihor, pe cât de săracă în oameni știutori de carte, este cu atât mai bogată în comori naturale neexploatate până acuma. Păduri întinse acoper munții noștri cari conțin aramă, bismuth, lignit și aluminiu. Pomicultura, primitivă cum e, aprovizionează câmpia Ardealului și chiar și a Banatului. Pășunile mănoase — azi încă ale domeniilor episcopiilor greco și romano-catolice, — nutresc sute de mii de oi, a căror lână o valorează streinii din Cehoslovacia. Nici un județ nu are mai multe vite ca Bihorul. Toate acestea comori neprețuite, aduc folos streinilor, căci românul, neavând tren și șosele, nu le poate valora. Numai așa s'a întâmplat, ca câștigul celor peste 100 vagoane de nuci exportate anul acesta din Bihor în Germania și America, să îngrașe buzunarul streinilor.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.

Se servește cină de teatru etc.

1103 Serviciul prompt.

INFORMAȚII

Se știe că legile aplicate în Ardeal obligau pe negustori ca după darea ce o plătea anual că tră stat să dea un procent de 7—12 la sută Camerei de Comerț, cari își forma astfel bugetul. Noua lege financiară înlăturând această contribuție, Camerile de comerț și-au desechilibrat bugetul și au ajuns să nu mai poată face față cheltuelilor. In acest scop secretarul Camerei de comerț din Cluj a mers săptămâna trecută la București și a cerut ministerului de finanțe ca din impozitele ce se vor percepe la declarațiile făcute la cedula D, administrațiile financiare să achite Camerilor de comerț zecimile fixate. La minister propunerea aceasta a fost primită și acum se așteaptă ordinul nou al ministru.

Vineri 23 Dec. orele 6 d a, în Sala II. dela Universitate, va avea loc, cu interesante proecțiuni, co f rința d-lui Prof. V. Meruțiu: *Prin munții noștri*, din escursiunile făcute cu d-l Prof. De Martonne.

Directorii generali din Cluj au plecat eri la București pentru a se prezenta miniștrilor respectivi.

Societatea științelor medicale, din Cluj, va ține ședință Vineri 23 Decembrie c. în mod excepțional (ședințele obișnuite s'ptămânale ținându-se Sâmbăta), la orele 5 p. m. în amfiteatrul Clinicei Me ic le.

L ordinea zilei sunt următoarele comunicări:

1. Prof. Dr. I. Hațieganu; Procedeul cu indigo-carmina pentru examinarea funcției renale.

2. Prof. Dr. I. I cobovici; Bifurcația extremității superioare a femurului fi luxația congenitală la adul i.

3. Prof. Dr, C. Urechia și Dr. Riekes; Formula leucocitară, după reflexul, oculo-cardiac.

In afară de aceste comunicări, vor face prezentări de cazuri clinice D-nii:

Prof. Dr, Minea, Prof. Dr. Ganea. Dr. Tatar, Dr Alex. Pop, Dr. Popoliță, Dr, Sgîmbea, Dr. Colbasi.

In mod excepțional, ședința publică a „Soc. de științe" neputându-se ține joi 23 Decembrie c. va avea loc Sâmbătă 24 Decembrie, ora 8 și jumătate seara la Institutul de Botanică Generală (Palatul Universității.) Cu această ocazie va avea loc, în mod irevocabil, conferința d-lor profesori Jeannel și Racoviță: „Enigmele Ghețarului dela Scărișoara" cu date asupra unicului locuitor al acestui străniu locaș subpământean (cu proiecțiuni fotografice și epidiascopice).

Directoratul general al Finanțelor din Cluj a convocat pe inspectorii financiari și parte din Administratori financiari pentru Vineri 23 c. la o consf tuire în privința evaluării imobilelor,

In CINEMA APOLLO se va reprezenta: Mercuri, grandiosul film „Xa-Xa".

Societatea I. O. V. face un călduros apel autorităților pentru a desf ce tablourile din ale căror vânzări vor fi ajutați cei săraci de sărbătorile Crăciunului.

Autoritățile ce depind de ministerul de interne au primit ordin ca să înlocuiască stampilele cu vechea stemă a României. Fiecare autoritate va înainta ministerului tablou de numărul stampilelor noui de care a e nevoe precum și ce trebue să ile scris pe fiecare stampilă.

In ordin se spune că asemenea stemele județelor, orașelor și comunelor vor fi înlocuite.

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Primă întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale. Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 393

Marele cofetării Boncescu din Cluj și Timișoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât și pentru cele românești, — Vizitați frumoasa expoziție de articole de pom, bomboneriе etc. 1315.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va rula: Mercuri, grandiosul film Norsk „Fata Nimănui".

In CINEMA URANIA se va reprezenta: Mercuri, monstruoa dramă „Marion de Lorme", inscenată după romanul lui Victor Hugo de Henry Krauss.

Miercuri, 21 Decembrie: „Tannbäuser" cu concursul d-șrei Aca de Barbu în rolul lui Venus, d-șra Mimi Nestorescu, Rozsa și d-l Constantin Pavel.

Vineri, 23 Decembrie: „Cavalleria Rusticană" și „Ballet", sub conducerea d-lui Ligeti, cu „Peer Gyut" și „Valurile Dunării".

A apărut: „Calendarul Asociațiunii" pe anul 1922 întocmit de d. I. Grigorescu, secretarul literar al „Asociațiunii" cu colaborarea domnilor: I. Agârbiceanu, Artur Gorovei, N. Iorga, Sabin Oprean, Volbură Poiană, Aurelia Pop, dr. G. Preda, Romul Simu, I. U. Soricu, etc.

Calendarul împodobit cu 11 clișee mai cuprinde, afară de partea calendaristică, și târgurile din Transilvania și vechiul regat, precum și noul tarif poștal, teleg afic și telefonic în vigoare, dela 1 August 1920.

Prețul pentru abonați 2 lei pentru neabonați 5 lei.

Serviciul mandatelor telegrafice va fi introdus în întreaga țară cu începere dela 1 Ianuarie.

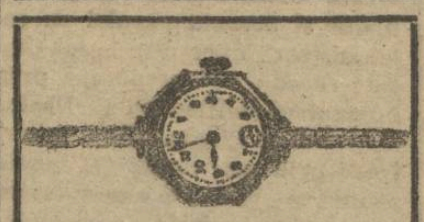

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 Telefon No. 350

Medicamentul

11—15

sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

Pentru d-l Ministru de Răsboi

Concentrarea notarilor.

Ni se aduce la cunoștință că locuitorii multor comune sunt greu loviți în interesele lor din cauza concentrărei notarilor comunali.

Asemenea organele superioare acestora ne întâmpină în acelaș sens că concentrările notarilor fi împedică în rezolvirea multor etc.

Desigur că interesele armatei sunt mari și urgente, dar ceea ce se impune în to te împrejurările se cere și aici anume să se împace interesele instituțiunilor din același Stat și dispozițiunile uneia să nu stânjenească pe celelalte.

De aceea ad esăm acestea d-lui Ministru de războiu pentru a lua măsurile necesare.

Stoc însemnat

Tuburi de țigarete

Hârtie, Hârtie și Mii

1000 Bucăți Lei 30

vinde

Simon Erdélyi Cluj

Str. Regina Maria No. 27.

1229

Imobilizarea cerealelor

— Noulle prețuri —

Monitorul Oficial de eri a dat următorul comunicat:

Pe ziua de 1 Decembrie 1921 imobiliz ndu-se grâul, secara și făina, toate c ntitățile disponibile rămân la dispoziția Stat lui care este singurul cumpărător.

Toți cultivatorii și deținătorii de grâu, secară și făină, în declarațiunile ce vor face cu ocazia inventarierii o donate pe baza legi de imobilizare și care trebue terminat până la 25 Decembrie 1921, sunt obligați să declare în mod sincer toate calitățile ce au; altfel se expun la pedep ele prevăzute la art. 13.

Can ităților constatate ca disponibi e se vor c mpăra de Stat p in comisiunile jude e e.

Comisiunea superioară de cumpărare, în ședința dela 11 Decembrie 1921, a hot rît sporirea prețurilor actuale de bună învoială la grâu cu câte 4.000 lei la vagon și anume.

Lei 23.000 loco producător vagonul de 10.000 kgr.

Lei 24.0 0 franco gară vagonul de 10.000 kgr,

Lei 25.000 franco șlep vagonul de 10.000.

Iar pentru secară s'au stabilit următoarele prețuri:

Lei 19.000 loco producător vagonul de 10.000 kgr.

Lei 20.000 franco gară vagonul de 10.000 kgr.

Lei 21.000 franco șlep vagonul de 10.000 kgr.

Aceste prețuri se vor plăti, atât producătorilor, cât și comercianților, cu începerea de la 11 Decembrie 1921.

In cazul c nd cultivatorii sau deținătorii nu vor preda imediat cantitățile ce posedă ca di ponibilități constatate se va aplica rechiziția, iar cheltuelile ocazionate vor fi în sarcina deținătorilor, reținându-li-se din prețurile de mai sus câte 3.000 lei la ie care vagon.

Sporirea de prețuri este acordată de comisiunea superioară ca un stimulent pentru producători, iar nu ca o încurajare a speculatorilor de cereale.

Comisiunea superioară de cumpărare își rezervă dreptul de a reveni oricând la vechile prețuri și chiar mai jos; în nici un caz nu va mai admite o nouă sporire.

Linia Orșova-Caransebeș

Ce spune d. Faur, inspector industrial al Banatului.

-vA -nuniraejdesmLe surd uhu

Ziarele au anunțat că direcțiunea generală a Căilor ferate a luat dispoziționea de a atribui direcțiunei regionale C. F. R. din Craiova linia ferată Orșova-Caransebeș, care până în primăvara anului 1921 aparținea direcțiunei regionale a C. F. R. din Timișoara.

D. Faur, inspector industrial al Banatului se pronunță astfel asupra acestei chestiuni:

— „Nici nu-și poate cineva închipui cât rău a făcut activității economice a Banatului, această măsură, în aparență inofensivă a direcțiunii generale a C. F. R.

Pe când în vara și iarna anului 1920, transporturile erau ireproșabile, dela data atribuirei liniei Caransebeș-Orșova, direcțiunei regionale din Craiova, nu mai există transporturi, decât foarte restrânse, în Banat.

Din această cauză, cele 495 fabrici sunt lipsite de combustibilul necesar; iar întreaga populațiune suferă de frig, din cauza lipsei de lemne.

Aproape 3000 vagoane lemne așteaptă fără nădejde de luni de zile pe linia Caransebeș-Orșova rândul de a fi transportate.

Industriașii nu-și pot aduce materiile prime necesare și nu pot furniza la timp produsele lor, ce ace-i pune într'o situație din cele mai critice.

Direcțiunea regională din Craiova, gravitează în spre București. Toate vagoanele de cari dispune, acoperă mai întâi nevoi le vechiului regat, așa că linia importantă Orșova-Caransebeș, pe care circulă toate mărfurile debarcate la portul Orșova: materii prime și mașini pentru industrii, cerealele pentru mori și alimente pentru populație rămân la Orșova și pe linia de mai sus luni întregi, fără a fi transportate la destinație".

O scrisoare de apărare

Primim următoarele:

Stimate d-le Director!

Cu onoare viu a Vă ruga să binevoți a dispune publicarea în apreciatul D-v ziar a următoarei întâmpinări:

„Prietenii mi-au spus adesea, că d-l Iuliu Prodan lansează în public, de vreme îndelungată și cu rea credință, insinuări și relatări false despre persoana mea. Ele sunt de așa natură, că nu-l pot pune, în fața oamenilor cinstiți și de caracter, de cât într'o lumină urâtă. Aceasta cu atât mai mult, cu cât D-sa n'a avut în tot timpul să se plângă din parte-mi de vr'un act nefrumos sau nedrept.

Demasc deci, opiniei publice această sistemă nedemnă de bârfire a d-lui Iuliu Prodan, resping afirmațiunele D-sale și'm exprim cea mai profundă indignare.

Sunt gata la nevoe să vin cu precizări.

De alte acte calomnioase la adresa mea, d-sa va avea să răspundă în fața justiției.

Mulțumindu-Vă pentru ospitalitatea, ce veți da acestor rânduri, Vă rog, Domnule Director, să primiți impresiunea distinsei mele considerațiuni.

Al Dv.

Prof. Dr. *I, C. Drăganu*

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133

Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

20 Decembrie 1921.

Intre Anglia, Statele-Unite şi Japonia s'a iscat o înţelegere în chestiunea limitărei armamentului naval.

Proporţia admisă e următoarea: 5 pentru Anglia, 5 pentru Statele-Unite şi 3 pentru Japonia.

Acordul s'a încheiat numai în ce priveşte masele unităţi navale.

De sigur că acest aranjament nu corespunde necesităţilor impuse de conferinţa dezarmărei, totuşi el e un bun început care promite că cele trei state vor scuti cel puţin o parte din budgetul lor de cheltueli considerabile pentru construirea marilor vapoare de răsboi.

In cursul săptămânei viitoare va avea loc o importantă întrevedere între d-nii Lloyd George şi A. Briand. Schimburile de părere dintre cei doi prim-miniştii vor fi hotărâtoare în chestiunea reparaţiunilor de răsboi.

Franţa continuă să rămână intransigentă, ea nu admite concesiuni de natură să pericliteze interesele poporului francez. Din potrivă d. Briand va susţine că creditorii Germaniei vor consimţi la un moratoriu, numai în urma unor serioase garanţii.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 m p.

Ştirile primite la Institutul meteorologic arată că viscolul face ravagii teribile în întreaga ţară.

Pe Marea Neagră au fost înregistrate nenumărate naufragii.

Sute de pascari au fost surprinşi de furtună la largul mărei şi înecaţi.

S'au luat măsuri de salvare.

*

Majorităţile Parlamentului „Reşiţei" au înaintat Regelui un memoriu, în care vorbeşte despre constituţionalitatea formărei noului guvern.

*

Dl Take Ionescu face toate eforturile pentru ca să-şi improvizeze o majoritate parlamentară. Dsa umblă singur cu lista de adeziuni, prezentând-o spre semnare parlamentarilor.

Până în prezent a obţinut 120 semnături.

*

Unele cercuri politice din capitală se grăbesc să discute despre succesorii guvernului Tache Ionescu.

S'a alcătuit chiar lista viitorului guvern. Ca preşedinţi de consiliu se vorbeşte de candidaturile d-lor Iancu Flondor, Iuliu Maniu şi alţii.

*

D. Tache Ionescu a avut o lungă întrevedere cu d. Iuliu Maniu, în scop de a obţine concursul parlamentarilor ardeleni.

Rezultatul acestei întrevederi nu se cunoaşte.

*

Situaţia politică se menţine încordată. Grupările politice nu găsesc de loc bazele unei colaborări, din a cestă cauză se agită ideia unui guvern neutru, în care fie care voieşte să fie bine eprezentat.

*

D-l Ion Cămărăşescu noul ministru de interne a acordat un interview, promiţând ridicarea cenzurei şi stărei de asediu.

D-sa a mai adăugat că se vor institui anchete severe pentru descoperirea autorilor neregulilor săvârşite pe la diferite autorităţi.

Vinovaţii vor fi daţi judecăţei.

*

Trenul Simplon care a sosit eri în Bucureşti numai printr'o minunea scăpat de o groaznică ciocnire cu acceleratul No. 4.

Mecanicii observând la timp primejdia a oprit maşinele la 10 metri distanţă.

*

D-l Alevra senator averescan va fi numit director general al C. F. R., în locul d-lui general Ionescu, demisionat.

*

Nouii miniştri şi-au luat eri în primire departamentele respective cu solemnitatea obişnuită.

*

In capitală se comentează cu multă aprindere atacurile violente ale d-lui Maniu împotriva d-lui Tache Ionescu, cu toate că şeful partidului naţional la început promitea să primească cu multă simpatie noul guvern.

*

D. Tache Ionescu a declarat într'un interview că a răsturnat guvernul Averescu în interesul ţărei, lucru care se va dovedi în curând.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

In chestiunea soartei învăţătorilor
Solemnitatea depunerii jurământului promoţiei militare „Mărăşti"

Cuvântarea M. S. Regelui. Darul omagial.

Duminecă, 18 cor., promoţia „Mărăşeşti" a şcoalei de infanterie din Capitală a depus jurământul de credinţă în faţa scumpului nostru Suveran, însoţit de A. S. R. Principele Moştenitor, şi în prezenţa a numeroşi ofiţeri superiori şi personalităţi marcante.

După săvârşirea slujbei religioase şi după ce elevii şcoalei au rostit sacramentalul legământ au vorbit preotul Hrisant Popescu, confesorul şcoalei şi d-l colonel Meltiade comandantul şcoalei.

Apoi M. S. Regele s'a adresat viitorilor ofiţeri ai armatei române următoarele cuvinte;

DRAUBIŢI OSTAŞI,

Am venit în mijlocul vostru spre a asista la înfăptuirea actului celui mai important ce formează legătura indisolubilă între suflet şi om. Credincioşi în orice împrejurare depuneţi astăzi jurământul vostru de ostaşi în jurul drapelului pe care ca un simbol stau scrise aceste două cuvinte:

Onoare şi Patrie!

Ele vă arată că Patria este odorul cel mai scump pe care trebue să-l apăraţi cu toată râvna şi vitejia. Onoare vă spune să fiţi oameni buni, creştini buni cetăţeni buni şi buni români.

Rugăciunea care mi-aţi cetit'o este o chezăşie care mă convinge de sentimentele frumoase ce călăuzesc pe orice ostaş.

Mergeţi înainte spre binele vostru şi al ţărei.

Să trăiţi!

*

Elevii şcoalei au oferit un prea frumos album conţinând diferite versuri alcătuite cu ocazia naşterei A. S. R. Principelui Mihai.

Un apel

In vederea sfintelor sărbători ale Crăciunului, societatea „Ocrotirea Orfanilor din Răsboiu" în dorinţa de a aduce mângâiere în sufletele copilaşilor din Orfelinatele Sale, pentru a-i face să uite un moment lipsa părinţilor lor, face un călduros apel, către tot publicul de bine precum şi către copilaşii cuminţi şi buni cărora soarta le-a destinat o viaţă plină de bucurii, să binevoiască a dona cât ceva din prisosul lor, pentru pomul de Crăciun ce se va organiza la Orfelinatul de băeţi „Principele Carol" în care se află 170 orfani şi la Orfelinatul „Principesa Elena" din Lomb, unde se află 52 fetiţe.

Donaţiunile, constând din îmbrăcăminte, încălţăminte, jucării, bonboane, alimente etc. etc., se primesc la sediul societăţii din str. Kogălniceanu No. 8, fostă Farkasu-utca, în toate zilele de lucru, între orele 8—1.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu, Reg. IX. Cluj.

Teatrul Naţional

Turneul companiei Măricara Voiculescu: „Copii din flori", piesă în 4 acte de Henri Bataile.

Nu vom începe aceste câteva note repezi de după spectacol, prin a judeca repertoriul cu care ne sosesc deobicei turneurile teatrale întreprinse în Ardeal. Vom face observaţiile noastre, în această privinţă, cu alt prilej.

Compania dramatică de sub conducerea d-nei Marioara Voiculescu ne-a înfăţişat aseară pe scena Teatrului naţional, una din piesle cele mai caracteristice ale lui Henri Bataille. E povestea, plină de patetic şi de tânguiri a unei curtizane care luptă să-şi reia locul în viaţa unui matur amant, care a ajuns ministru, crede că e necesar să rupă o legătură de inimă oarecum supărătoare pentru convenienţe sociale. Intervenţia plină de curaj şi de devotament, al „copilului din flori" în această luptă, dă conflictului o culoare nouă şi emoţionată; cei doi amanţi se împacă şi curtizana va fi chiar luată în căsătorie „Copilul de flori" va trebui însă să dispară, în America pentru a nu stingheri aparenţa burgheză a noului menaj.

Drama are, evident, cusururi multe, dintre cari cel mai mare e acelea a unor banale lungimi plăcătoare. D-na Marioara Voiculescu aduce cu sine însă, atâta duioşie umană, atât firesc şi o atât de puternică emoţiune încât frământările şi durerea eroinei lui Bataille îmbracă haina covârşitoare adevărului. E o mare artistă a noastră, pe care Clujul, se înţelege a sărbătorit-o cum se cuvenea, cu toate ovaţiile adresate unuia din cele mai putenice temperamente ale scenei româneşti. D. I. Manolescu a împrumutat prestanţa şi autoritatea sa rolului lui Rantz, relevând dintr'o dată, prezenţa unui comedian desăvârşit. Supriză tor de reuşit d-l Critico în Maurice. Mai ales în scena mare din actul al treilea, a găsit accente de o admirabilă jucţe.

Restul ansamblului, pus la unct în mod neobişnuit de bine. Reţinem, din întregul distribuţiei, apariţia d-nei Nora Pefov.

Ştiri externe

Uniunea băncilor şi bancherilor austriaci, a dăruit împreună 10 milioane coroane pentru întreţinerea Universităţii din Viena.

*

Se comunică din Budapesta că ministerul de comerţ şi industrie a dat o ordonanţă prin care se interzice munca de noapte în toate industriile.

*

„Daily News" spune că ducelui de York i s'a propus postul de guvernator general al Irlandei.

*

Adunarea naţională maghiară a adoptat legea prin care se reduc efectivele armatei, potrivit tratatului de pace dela Trianon.

*

Ministrul de externe belgian Jaspar la Paris s'a consultat cu Briand asupra reparaţiunilor datorite de Germania. Intrevederea a fost foarte cordială.

*

La Danzig au început la 12 Decembrie, tratativele cu Polonii în scop de a modifica convenţiile vamale.

*

După o telegramă din Viena, monarhiştii portughezi intenţionează să aducă la tronul Portugaliei pe Carol de Habsburg.

Această nouă tentativă habsburgică se pune în legătură cu agitaţiunile întreprinse de regina Zitta care are numeroase rudenii în Portugalia.

In Parlamentul portughez s'a cerut expulzarea lui Carol din insula Madera.

*

Ştirea răspândită zilele acestea la Paris că Anglia ar fi dispusă să renunţe la reparaţiunile de răsboi, pare că este confirmată de chiar guvernul britanic.

„Le Temps" anunţă că hotărârea cabinetului din Londra a fost transmisă pe cale particulară la Paris.

Aceasta demonstrează până la evidenţă dorinţa Angliei de a reface Germania.

*

Acordul anglo-irlandez a fost ratificat atât de Camera Lorzilor cât şi de cea a comunelor.

In schimb la Dublin acordul se discută în şedinţe secrete. Delegatul Ulsterului a plecat la Londra pentru a înmâna guvernului britanic obiecţiunile privitor la fixarea frontierelor între Ulster şi restul Irlandei, în cazul când acesta va fi hotărât să rămână în afară de acordul sinfeinist.

*

Guvernul englez depune mari insistenţe pentru ca să determine un acord financiar pe de o parte între Franţa şi Germania, iar pe de altă parte între Franţa şi Rusia.

Intrevederea dintre d-nii Lloyd George şi A. Briand se va ocupa în primul rând de aceste aranjamente financiare.

Importul Germaniei e sprijinit

Ziarul „Financial Times" din Londra anunţă că mari cumpărători de lână făcute de firme germane au suprins târgul Londrei, dat fiind cursul scăzut al mărcii care nu îngăduie cumpărături mari în Anglia.

După cum s'a aflat însă în urmă, firmele germane s'au servit pe această piaţă de credite lungi prin bănci olandeze, elveţiene şi americane, ceea ce le-a permis să se prezinte pe piaţa Londrei ca cumpărătoare.

In ultimile patru luni, Germania a cumpărat pe piaţa londoneză în mijlociuc 2000 tone de cauciuc.

Germania importă din Anglia mai mult cauciuc de cât Franţa şi Canada împreună.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Pe crăciun să se procure toată lumea cu **Cognac-Medicinal Menes-Magyaradi**

Regie 1881 1333

Voeşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA“

Nu primi imitaţiuni!

1230

Cumpărăm în permanenţă:

Coarne, unghii de bou şi de bivoli. Păr de porc, de vită, coame şi copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne şi tot felul de rămăşiţe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne şi oase s. p. a. Cluj,

Calea Ştefan cel Mare No, 4

Telefon No. 3-14 1184

Expoziţia de jucărei pentru copii

se va deschide la 15 Noembrie la

F. Eisenstädter şi Soţul

Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13

Cu preţurile cele mai reduse se pot cumpăra stioläriI, obiecte de porcelan, article de galanterie, giamantane şi articole de tricotage.

1211

En gros şi en detail.

Monteri electricieni români,

cari posed şi limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească: TEODOR MAIOR

Telefon 577. **CLUJ, Calea Victoriei No. 7.** 174

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Fraţii Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Uranla)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici prompt.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrăţirea“ celui care va face 5 Abonamente

Apel către tot publicul.

In vederea Sfintelor sărbători ale Crăciunului, Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu“ în dorinţa de a aduce mângâere în sufletele copilaşilor din Orfelinatele sale, pentru a-i face să uite un moment lipsa părinţilor lor, face un călduros apel către tot publicul de bine, precum şi către copilaşii cuminţi şi buni, cărora soarta le-a destinat o viaţă plină de bucurii, să bine-voiască a dona câte ceva din prisosul lor, pentru pomul de Crăciun, ce se va organiza la orfelinatul de băieţi „Principele Carol“ în care se află 170 orfani şi la Orfelinatul „Principesa Elena“ LOMB unde se află 52 fetiţe.

Donaţiunile, constând din îmbrăcăminte, încălţăminte, jucării, bomboane, alimente, etc., etc, se primesc la sediul Societăţei din Strada Gogălniceanu No. 8, (fostă Farkas) în toate zilele de lucru între orele 8—1.

Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu“.

LUKÁCS

CROITOR pentru domni

str. Wesselényi 17 (în curte)

în atelierul propriu execută cele mai elegante veşminte pentru **1700** Lei.

Facerea unei rând de veşminte costă Lei 400. 1123

UNIUNEA CHIRIAŞILOR DIN CLUJ.

No. 19—1921.

Comunicat

Uniunea Chiriaşilor din Cluj, fiind sesizat de un mare număr de membri de modul cum se fac de comisiunile fiscului evaluările locuinţelor, magazinelor şi altor inceperi închiriate, fiind sezizat şi de faptul că unii proprietari pretind mărirea chiriei în valoarea sumelor stabilite de fise aduce prin aceasta la cunoştinţa tuturor chiriaşilor din Cluj, că cifrele stabilite până acum şi în viitor de organele fiscului, nu dau nici un drept proprietarilor de casa de a mări chiriile pe de altă parte Uniunea Chiriaşilor a intervenit telegrafie şi prin delegaţi la Ministerul de Finanţe şi cel de Interne de a se reveni de urgenţă asupra acestei măsuri atât de dăunătoare pentru chiriaşii Clujului.

Cluj în 20 Decembre 1921. Comitetul.

Aplicarea legei financiare în Ardeal

Pentru un jugăr se plăteşte 54 lei dare afară de impozitul global.

In vechiul Regat s'au dat zilele trecute instrucţiuni bine înţeles „confidenţiale“ că venitul maximal la evaluarea pământurilor să fie circa 200 lei de hectar. Şi din cauză că cei ce guvernează la Bucureşti nu ştiu că hectarul e mai mare ca jugărul au zis ca în Ardeal să se socotească acest venit la jugăr. Astfel că fără să se ţină seamă de pământul pietros al ţinuturilor din Ardeal, posesorul pământului de aici e obligat să plătească după cum stabileşte comisiunea de evaluare şi anume:

La cedula A. pentru 1 jugăr cari (presupun dumneaolor) aduce un venit de 200 lei socotind impozit 15 la sută va plăti 30 lei.

La cedula C. tot pentru 1 jugăr se va mai plăti la venit de 200 lei încă 12 la sută ceea ce face 24 lei.

Totalul face 54 lei pentru un jugăr de pământ fie că e pământ arător de pădure sau livadă.

Deosebit de acesta se mai impune la dare şi la impozitul global.

De accea, pentru că credem că greşeala celor ce au dat ordin să fie socotit venit maximal la jugăr egal cu acel al hectarului nu au făcut-o din ştiinţă şi cu intenţie, cerem în primul rând să se dea urgente ordine comisiunilor de evaluare ca să se facă proporţia şi impunerea după aceea dintre jugăr şi hectar.

Al doilea să scutească pe ţăranii cari acum îşi cumpără pământ cel puţin primii 5 ani de asemenea enorme dări căci în caz contrar ins amnă să-şi mai vândă şi sufletul şi să dea îndărat şi pământul ce l'a primit ca să scape de datorii.

Aşteptăm ordinele cari să lămpezească starea aceasta de lucruri.

In restaurantul

„La Pisica Vânată“

(fost Biazini) strada Avram Iancu No. 18 se află:

mâncări de prima calitate,

beuturi excelente, cu preţ moderat.

Seara orchestră.

Abonament lunar 3—400 lei.

Rog sprijinul publicului

1170 Proprietarul.

Pâinea la Cluj

Suntem ameninţaţi să nu mai avem pâine la Cluj.

Faptul perfect adevărat şi vine din izvor oficial:

Din cauză că nu se dau vagoane şi deoarece stocul de grâu produs în regiunea agricolă a judeţului Cojocna a fost mic, cu începerea anului nou piaţa Clujului va fi complect lipsită de pâine.

Cine-i vinovat nu întrebăm, dar prevedem dureroase consecinţe.

Astăzi chiar pâinea neagră la Cluj se vinde cu 5 lei kilogramul iar cea amestecată cu tărâţe cu 4 lei şi jumătate.

Cu aceasta avizăm serviciul transporturilor că dacă zilele acestea nu va pune la dispoziţie trenurile necesare pentru a se aduce grâul pentru Cluj ce se afla în vechiul regat, vom spune fără milă adevărul cel mai crud.

Memoriul proprietarilor de case din Cluj

La întrunirea ţinută în ziua de 18 Decembrie în localul Camerei de Comerţ din localitate, au luat parte foarte multe persoane din localitate, printre care mulţi comercianţi. In susnumita adunare s'a votat un memoriu care se-va înainta directorului general al Finanţelor dir. Cluj, în care memoriu în primul rând se spune că evaluările imobilelor sunt prea exagerate, întru cât nu se are în vedere nici contractul de închiriere şi vânzare şi nici legile excepţionale, care prin rechiziţionarea camerelor pun în imposibilitate pe proprietari să şi achite dările.

Scumpirea imobilelor cu 500 procente şi chiar cu 1000 procente, ar urma după aceasta evaluare să îngreue şi mai mult viaţa. De aceea în memoriu se cere cu insistenţă să se atragă atenţiunea comisiunelor de evaluare, pentru îndepărtarea anomaliilor existente. Memoriul a fost înaintat eri d-lui Simionescu directorul general de la Finanţe de către o comisiune instituită în acest scop.

P.

Serviciul telefonic în Ardeal

— Satele sunt izolate —

Serviciul telefonic în satele din Ardeal stă mai rău decât îl constată organele însărcinate cu supravegherea lui. Pe lângă că instalaţiile existente nu au materialul necesar pentru utilizarea curentului astfel ca să se poată auzi bine măcar la 16 kilometri în foarte multe părţi, firile telefonice sunt rupte şi în altele ce iar furate. Liniile telefonice cari sunt folosite sunt acelea de pe lângă căile ferate, singure cari au mai rămas bune, restul judeţelor e izolat aşa că multe fapte cari ar trebui ştiute imediat sau unele ordine cari ar trebui comunicate telefonic, sufar întârzieri mari.

Cauza tuturor relelor e una mai principală şi anume: Comunele singure sunt obligate să-şi întreţină serviciul telefonic iar acum comunele nu au venituri.

Din cauza aceasta sufăr şi comunele şi sufere şi interesele statului.

Citiţi în Pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PERFECT cunoscător de stenografie caut să-m dea oare seara adresa la ziar.

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babes 57.

Închirieri:

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

In atenţiunea brutarilor!

Lemne subțiri, dorong, uscate stânjinul 320·— Lei transportate acasă

Firma A. Berger și Cziment

Strada Bucovina No. 28

Telefon 516 1329 Telefon 516

Intreprindere de transport

Fraţii Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 1328

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

In atenţiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi, cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Societatea Anonimă Arif

caută pentru conducerea fabricei sale de cherestea din Curtea de Argeș un specialist (Betriebsleiter) care să cunoască și fabricația mobilelor, parchetelor, tâmplărie mecanică etc.

Oferte serioase a se adresa la sediul societăței în București, Strada Marconi No. 3. 1307

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

In atenţiunea Comercianților!

Noua producție de ghete „VICTORIA" 1195

Furnizează în engros pe lângă garanție cele mai moderne articole de această branșă cu prețurile cele mai moderate. Vizitați și vă veți convinge!

Producția de ghete Victoria BINDEA, HERSCH & Comp. Str. I. C. Brătianu 21 (fost fabrica Kola) și Str. Reg. Maria 8.

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.

SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.

Strunguri și mașini de găurit

Pluguri renumitul fabricat Eberhardt

Prețuri fără concurență.

CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianti cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare intreprindere de acest soi din intreaga România, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga. 1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toati lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1607

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotogralica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Caruete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități colorate, albe, colorate și de luz.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mărîri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68, Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneana 17.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Berea nutritoare **„Gloria"**

Radio 1912

specialitatea Fabricei de Bere din Turda pe sărbătorile de Crăciun vin din nou în circulație. ◘ ◘ ◘

Prenotări se pot face în depozitul principal din Cluj în Calea Dorobanților No. 11. 1238

Reclama este sufletul comerțului

Târg de mostre internaţional

Parcul Carol din Capitală destinat acestui târg. — Comitetul permanent. — Rostul pavilioanelor existente.

Cu privire la pavilioanele din parcul Carol, unde acum câtva timp a fost Expoziţia de mostre s'au stabilit oficial următoarele:

S'a admis în principiu ca în fiecare an în lunile August şi Septembrie să se ţină în Capitală în Parcul Carol, sub auspicile Ministrului de Industrie şi Comerţ, târgul de mostre al industriei româneşti.

In acelaş timp s'a hotărât instituirea în Parcul Carol, în pavilionul oficial „A" a unui Muzeu industrial permanent, depinzând de direcţia generală a industriei din Ministerul de Industrie şi Comerţ — ale cărui condiţii de funcţionare se vor stabili prin regulament special.

Cheltuelile de constituire şi funcţionare ale acestui Muzeu, vor fi suportate, la aprecierea Ministrului de Industrie, din fondul de comision de 2 la sută încasat de acest minister.

Pentru anul 1922 târgul de mostre va fi internaţional şi se va deschide irevocabil în ziua de 20 August. Pentru produsele străine târgul nu este general, ci se mărgineşte numai la acele fabricate care se vor fixa de Ministerul de Industrie.

Direcţiunea generală a Industriei ajutată de reprezentanţii comerciali din străinătate, va începe de pe acum pregătirile necesare de propagandă şi pe de altă parte va pregăti întreaga organizare a târgului, după specialităţi industriale.

Pentru organizarea Expoziţiilor şi Târgurilor viitoare se instituie un comitet permanent, format din:

Preşedintele Camerei de comerţ şi industrie Bucureşti.

Fostul Comisar general al primei Expoziţii-târg.

Doi delegaţi ai Comisiunei industriale.

Directorul general al industriei.

Directorul Muzeului industrial.

* * *

Trei delegaţi ai Direcţiunei generale a industriei.

Actualele pavilioane construite în Parcul Carol vor fi utilizate în modul următor:

a) Pavilionul oficial „A" va servi pentru Muzeul industrial permanent şi oricare ar fi târgurile anuale, ce s'ar ţine în Parcul Carol, va rămânea cu această destinaţie, fără a se demonta ceva din aranjamentul ce i se va da ca Muzeu.

b) Pavilionul oficial „B" (fost Regal) va servi pentru un eventual Muzeu Agricol permanent, cu acelaş caracter şi în aceleaşi condiţiuni, urmând să fie în acest scop pus la dispoziţia Ministerului de Agricultură.

c) Pavilionul străinilor va rămânea proprietatea Ministerului de industrie, ca şi pavilonul oficial „A"; în aceleaşi condiţiuni rămân magazile construite de Comisariatul general al Expoziţiei târg din 1921.

d) Pavilioanele pentru care s'au recunoscut de Stat drepturi speciale (pavilioanele Banatului, Bucovinei, Reşiţei şi Soc. Mitrasulfer) vor rămânea permanente pe 15 ani, aşa cum s'a asigurat prin contracte speciale, fiind în orice caz la dispoziţia proprietarilor lor, pe timpul oricăror expoziţii sau târguri, conformându-se regulamentului de organizarea târgului, iar în restul timpului — în măsura dispoziţiei contractelor — la dispoziţia Ministerului de Industrie.

In cazul când Asociaţiile şi Societăţile care le-au construit, ar consimţi la cedarea către Ministerul de Industrie a tuturor drepturilor ce au asupra lor prin contracte, acest Minister este autorizat a le achiziţiona pe seama sa, plătind despăgubirile stabilite de comun acord din fondul de comision de 2 la sută.

e) Pavilioanele mai importante şi pentru care Statul nu are nici un angajament contractual (pavilioanele Soc. Astra, Băncii Marmorosch Blank. Băncile de Credit şi Crisoveloni, Soc. Foresta, Camera de comerţ din Oradea Mare şi al Soc. G. I. B.) se vor păstra garantându-se pe timp de 15 ani cu condiţia ca întreţinerea lor să privească pe proprietarii respectivi, iar aceştia să nu aibă alt drept decât acela ca în timpul expoziţiilor şi târgurilor, să dispue de aceiaşi suprafaţă de expunere în conformitate cu regulamentul târgului. In tot restul anului ele vor fi la dispoziţia Ministerului de Industrie şi Camerei.

In cazul când Ministerul de Industrie va crede necesar, le va putea cumpăra pe seama sa pe un preţ echitabil, plătind din fondul de comision de 2 la sută.

f) Pavilioanele şi chioşcurile nemenţionate la al. de mai sus, se vor ridica fără nici un drept pentru constructorii lor, conform regulamentului Expoziţiei-târg.

!

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

în curte la dreapta unde se pregătesc la luţeală cu preţuri foarte moderate.

! !

Aprovizionarea satelor

O cerere a jandarmilor.

Printre cei ce sufăr de pe urma lipsei de cereale din Ardeal sunt şi jandarmii. Mutaţi dintr'o localitate în alta aproape în fiecare lună ei nu pot ca să se aprovizioneze cu cantităţi mai mari de alimente, între care mai principală e făina de grâu sau porumb. De aceea jandarmii sunt specialiştii de locuitorii cari s'au aprovizionat cu ceva cereale.

In ultimul timp lipsa la sate fiind mai întinsă, jandarmii din diferite părţi au cerut prefecturilor să ordone proprietarilor de mori ca să le vândă din vama pe care o iau pentru măciniş cantităţile de făină de care au nevoe.

E o cerere dreaptă şi de aceea credem ca autorităţile competinte să o ia în consideraţie.

O armată nouă în Franţa

România cată să urmeze pilda

O importantă discuţie asupra bugetului războiului, s'a ţinut în Camera franceză. Chestiunea organizării unei armate noui, impuse de lecţiunile războiului şi de necesităţile actuale, reclamă o reformă de ansamblu, nu numai în Franţa, dar şi la noi. Dacă Franţa trebue să posedă cea mai puternică armată din apus, România trebue şi ea să posedă cea mai puternică armată în sud-estul european.

Şi cum armata de mâine nu poate fi izolată, prin doctrină şi educaţie, de multiplele interese ale naţiunei, pe care o reprezintă şi o apără, dânsa trebue să corespundă, din toate punctele de vedere, misiunei sale.

D l Paul Bénazet, fost raportor al bugetului ministerului de război francez, a spus că statul-major trebue să fie o Universitate, cu chimişti, fizicieni şi cu toate elementele intelectuale cerute de tehnica noue strategii.

O criză industrială în Polonia

Printr'o înlănţuire ciudată a evenimentelor în Polonia a isbucnit o îngrozitoare criză industrială.

Atât în Varşovia cât şi în provincie, numeroase stabilimente metalurgice, tăbăcari, industria lemnului, industria textilă, a cimentului, construcţiei ş. a. sau închis porţile sau au redus zilele ce lucru la trei pe săptămână,

Numai în departamentul Lodz 120 fabrici s'au închis şi 15 mii muncitori au rămas fără lucru. In departamentele Cracoviei, Sileziei, Teschenuiu, se lucrează trei zile pe săptămână. Numărul muncitorilor fără lucru este actualmente 7 Dec. 14 mii în Polonia din cari jumătate sunt foştii soldaţi.

Guvernul polon va fi silit să deschidă credite mari spre a înlesni exportul.

Nu se prevede putinţa de a scădea cheltuelile de fabricaţie prin reducerea salariilor. Pe de altă parte, situaţia grea a tezaurului nu va permite guvernului de a acorda ajutoare celor fără lucru.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Joi: Drama din Casa Roşie
Vineri: Drama din Casa Roşie
Sâmbătă: Automobilul cu noroc
Duminecă: „ „

CINEMA UNIVERSITAŢII

Joi: Masa celor 12 Banditi
Vineri: Moartea Dragostei
Sâmbătă: Imbogăţiţii de Răsboi
Duminecă: Imbogăţiţii de Răsboi

CINEMA URANIA

Joi: Marion de Lorme
Vineri: Sărutul de Moarte
Sâmbătă: Ciorapul de Piele
Duminecă: Ciorapul de Piele

Pentru Domnii Comercianţi!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrăţirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reţinea loc în gazetă.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 405 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Sâmbătă 24 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 563. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIU

HAOSUL FINANCIAR

Ziarele cari ne sosesc din Bucuresti sunt, intr'adevăr, înduioșătoare. Nu credem ca vreodată coloanele presei, nu importă de unde, vă fi cuprins atât belsug de informatii și reportaje politice, atâta grije pentru rezolvarea situației, și atâta competință în probleme constituționale. Nicăeri nu se vorbața de cât despre felul cum a căzut dela cârmă guvernul d-lui general Averescu, cum s'a alcătuit guvernul d-lui Take Ionescu și, mai ales, cum ar trebui să fie format viitorul guvern... mai stiu și noi alcui! In fiecare colț al cotidianelor noastre se strecoară o profeție sau o taină desvăluită. Toți oamenii politici acordă convorbiri asupra situației. E o învălmășeală de prerupuneri și de retete, care trebuie să sfârșească prin a ameți complect pe cititorul care ar dori o lime ceva mai puțin intortochiată a evenimentelor cari se petrec sub ochii săi.

In acelaș timp însă, o informatie aproape vebăgată în seamă, undeva, la umbra unei rubrici mai puțin căutate de aviditatea celor, grăbiți „să știe" ce se petrece în culisele politice și în camerile de lucru ale politicianilor, anunță că ieri, casieria Statului a rămas închisă toată ziua, pentru simplul motiv că iminsterul de Finante... n'are bani.

Ca aspect de trist carnaval iau toat frământările și toate bizantinismele cari aleargă dela partid la partid și dela grupare la grupare, în fața acestui adevăr brutal și încărcat de realitate! Iată un amănnut la care se pare că nu se mai gândește nimeni: probleme financiară.

Lucrurile stau astfel, încât fiecare amânare este o primejdie pentru intreaga noastră existență de Stat. Usurința cu care fostul guvern a legiferat în privința noilor imjozite nu-și găseste asemănare decât în graba cu care acelas guvern se aventura în cheltuali cari constituiau o criminală risipă a banului public.

Legile d-lui Titulescu, asupra cărora oamenii politici cu sentimentul realității și-au spus cuvântul lor, nu s'au putut aplica nici un moment. Elocventa fostului ministru al Finantelor desfășurare înaintea Camerei, ulnite de atât talent oratoric, un spectacol dintre cele mai îmbucurător. In ce culoare trandafirie se îmniase penelul cu iare .d Titulescu zugrăvea viitoarele rezultate ale operei sale!

Tara astepta deci realizarea acestor iluzii: un Buget echilibrat, usurat de cheltuielile refolositoare, cursul leului stabilizat în străinătate, o re[illegible] incasare a dărilor, — înt[illegible] cacânt înfăptuirea acelui mult râvnit ideal care este „revenirea la normal".

Iată însă că lucrurile un s'au petrecut asa. Valuta românească s'a coborât, spre iarnă, cu iuteala vertiginoasă a unui dezastru. Bugetul se inchee, în fiecare lună cu deficite. Declaratiile de impozit, atât de complicate, un s'au compleetat nici până astăzi, deși peste patru luni începe un nou an financiar, și visteria Statului asteaptă, goală, o minune care s'o salveze.

Arăreori s'a inregistrat, în viata politică a popoarelor, un faliment mai desăvârșit al unui sistem de legi fiscale. Aiurit, noul ministru al Finanțelor, care s'a întâmplat să fie tocmai șeful politic al predecesorului său, și presedintel Consiliului trebuie să fie foarte încurcat în fata gospodăriei financiare pe care a găsit-o la departamentul său. Atâta zăpăceală și atâta mizerie e greu de deseris.

O soluție totus, se impune. Ne îndoim numai că ea va putea fi realizată de actualul guvern. Asupra unui singur adevăr, toată lumea e de acord: impozitele lăsate mostenire de guvernul d-lui general Averescu nu se pot aplica.

Atunci? In fata golului care începe dincolo de această constatare unanimă ce e de făcut?

Va avea guvernul actual, al d-lui Take Ionescu, liniștea și pregătirea necesară pentru a salva lucrurile? Toate semnele arată că dimpotrivă, lipsit de autoritate, în conflict cu Parlamentul, surprins fără soluții pentru marile probleme actuale guvernul d-lui Tache Ionescu nu se poate gândi că ar fi în stare să realizare o operă constructivă.

Concluzia e limpede. Incă o luvă de zile, cât tine vacanța Parlamentului și câtă vreme d. Take Ionescu poate întreține viata artificială, a formației ministeriale pe care o prezidează e timp pierdut pentru consolidarea financiară. Ivident, cu atât mai grea va fi sarcina guvernului care va urma. Dar tocmai de aceea, acest guvern nu mai foate di nici o nouă experiență nici o simplă punte de trecere spre situații reprevăzute.

Tara are imperioasă nevoie de o guvernare pricepută, cinstită și unitară. Suntem în ceasul al unsprezecelea. Dibnirile sunt mai primejdioase de câ oricând.

Astăzi

22 Decembrie

*** * * Prefecții din Ardeal au primit ordin să rămână la posturile lor. Fostul guvern i-a sfătuit de-asemeni să nu demisioneze.**

*** * * D. Take Ionescu a încercat o apropiere cu d. C. Argetoianu. Mijlocitorul este d. I. Cănărășescu, noul ministru de Interne.**

Noul ierarh al Bisericii

Un mare act istoric s'a indeplinit în locurile acestea: vechea Episcopie românească a Vadului, Feleacului și Clujului, legată de numele slăvit al marelui Ștefan, a învia și dânsa, odată cu drepturile acestui popor, în zilele Regelui biruinții. Ca instalarea P. S. Episcop Nicolae în Scaunul restaurat, eu leagă din nou firul activității sale de atâta vreme întrerupt.

De atunci și până astăzi vremurile s'au schimbat aproape radical. Și, dacă mai înainte fie care faptă în folos ulnorodulu păstorit însemna o adevărată cucerire, astăzi nici o piedecă nu se mai poate ridica în drumul datoriilor Bisericii față de credincioșii săi. Dar chemarea acestei sfinte păstorirl a sufletelor, e poate, azi mai grea. Cine știe câte sunt aici de făcut, pentru a umple lipsurile fatale de ieri, pentru a da poporulu chemat la viața lui deplină toată îndrumarea morală necesară în vremea răscolită de furtunile de az, acela înțelege bine câte osteneli fără preget reclamă locul cel înalt, dar și câtă plăcere poate răspândi. Dintr'ânsul asupra obștii noul ierarh al Bisericii. Au spus'o, într'un sens prn graiul trimișilor, atâtea așezăminte, adunate, după un vechiu și bun obiceiu, în ziua instalării, ca să salute pe ales.

Ce fior de emoție n'a trebuit să străbată sufletul păstorului, în clipele în care atâta norod își punea într'ânsul nădejdile sale cele bune? Ce simț de răspundere nu va fi răscolit sufletul bătrânului, în acele ceasuri de comuniune cu ecclesia sa, care iți da un moment impresia impunătoare a creștinismului din zilele sale vechi?

Primit cu bucurie și dragoste, noul păstor are pentru marea sarcină la care e chema ttoate îndemnurile trecutului evocat cu prilejul acesta. P. S. Sa are frumoasă tradiție a Bisericii ardelene, unul din stâlpii pe care neamul nostru s'a răzimat aici, în zilele-i de restriște. Și are, pe lângă aceste mari ecouri care vin de departe, încrederea caldă ce i s'a îndreptat din toate părțile, astăzi.

Câmpul actiunii ce-l așteaptă e întins. Îi dorim din toată inima să se învrednicească prin faptă de cavântul. Domnului, care zce:

„Cel ce voește să fie mare între voi, să fe vouă serv!"

N. B.

Știrile zilei

Se vorbește de un proect-manifest pe care unele grupări politice, în capul cărora stă partidul poporului, intenționează să-l lanseze împotriva prerogativelor regale.

D-l Iancu Flondor a depus mari insistențe, pentru ca să obțină amânarea publicărei acestui nou act de insolență la adresa Coroanei

Problema administrativă

Alături de multe alte probleme a căror desiegare impun soluțiuni dintre cele mai argente, e și reforma administrativă.

Nici odată presa noastră n'a abundat mai mult în discuțiuni constituționale ca în prezent. Fiecare ziar vorbește cu mult lux de amănunte și cu veleități de competință necontestată despre: „prerogativele constitutionale ale Regelui", despre „constituționalitatea formărei noului guvern", despre „constituționalitatea indepărtărei fostului guvern" dar ziarele nu spun nici un cuvânt despre imperioasa necesitate a reformei administrative.

Guvernul Averescu a demisionat. D. Take Ionescu a terminat cu alcătuirea noului guvern. Presupunem că guvernul, așa după cum a fost format, ar prezinta toate chezășiile de solvabilitate politică și mai presupunem că d. Take Ionescu ar reuși să-și câștige majoritatea parlamentară ca să poată guverna. Rămâne totuș încă o piedică peste care nu se poate trece așa de ușor: e chestiunea numirei noilor prefecți și primari.

Din toate părțile țărei vin știri că prefecții și primarii fostului regim averescan demisionează. Aceasta conform deciziunei luată de directiunea partidului central, ca nici un averescan să nu dea sprijin guvernului Take Ionescu. Și de sigur că am avut dreptate atunci când spuneau că averescanii pregătesc o reformă administrativă care nu au la bată decât propriul lor interes. Timpul a dovedește.

Se vorbeste că numai reprezentanții autorităților administrative din Ardeal nu vor demisiona. In ori care caz, d-uli Take Ionescu îi trebueste un număr destul de mare de elemente capabile care să poată înlocui pe vechii prefecți și pepiniera politică a partidului democrat nu-i permite aceasta.

De aici, putem trage ușor concluzia că dacă șeful guvernului nu va putea să-și găsească un număr de reprezentanți pe care să-i pună în fruntea judetelor, d. Take Ionescu nu va putea guverna cu toate iă-să ficem — ar găsi susținători în Parlament.

Iată de ce spuneam că în actualele împrejurări politice reforma administrativă apare mai evidentă ca ori când.

Puterea judecătorească, armata și administratie sunt astere principale din organismul unui Stat. Ele ar trebui să stea departe de politică, și să se păstreze strict în cadrul atribuțiunilor lor, pentru că numai astfel țara nu se va abate din calea ei către progres.

Adevărații dușmani ai democrației

Sub titlul. Un atentat împotriva democratiei, ziarul „Izbânda" publică nu articol plin de adevăr în care ni se înfățișează primejdia care resultă pentru țară din modul greșit în care cei mai mulți concep astăzi democrația.

E vorba anume de scăderea pe care suferit-o de la război încoace authoritatea înaltelor demnități publice.

Intr'adevăr, în afară de confusiunile de ordin politic, inerente oricărui început, prinele rezultate ale votului universal au adus și o scădere îngrijorătoare în ce privește alegerea persoanelor chemate să ocupe funcțiunile importante în stat. Asemenea funcțiuni se acordă și se primesc cu o ușurință care întunecă și simțul de pudoare al celor cari le acordăp și simțul de răspundere al celor cari le primesc.

Persoa ne lipsite și de competenta și de autoritatea necesară nu se sfiesc totuși să primească însărcinări de care, mai ales astăzi, se leagă cele mai grele răspunderi.

In democrația de ieri, — spune confratele din Bucuresti — un Delavrancea s'a putut ridica la cele mai înalte funcțiunii în stat numai după ce se impusese prin talentul și prin pregătirea lui. Și câte alte elemente, recrutate din straturile adânci ale poporului, n'au răzbătut la suprafața vieții publice în regimul pe care astăzi ne place să-l numim „oligarhie".

Selectiunea valorilor se făcea atunci în mod normal și numai pe baza unor merite bine dovedite.

In democratia de astăzi însă lucrurile se petrec tocmai deandoasele.

Oameni cari nu reprezintă nimic, nici prin trecutul, nici prin valoarea lor, aomeni cari nici n'au visat anumite măriri, sunt ridicați peste noapte la cele mai înalte demnități, cu o desinvoltură care de multe ori îi jenează chiar și pe acei cari primesc acele demnități.

Faptul are, fără îndoială, cele mai nenorocite urmări și pentru conducerea treburilor obștești și pentru cauza democrației.

Scăderea autorităței persoane-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

lor chemate in fruntea funcţiunilor publice, aduce în chip fatal o scădere a prestigiului şi a autorităţei organizaţiilor de stat.

Autoritatea statului însăşi suferă de pe urma lipsei de autoritate a persoanelor chemate să exercite acea autoritate.

Dar un asemenea sistem loveşte grav şi interesele unei reale şi sănătoase democratizări a vieţei politice şi a organizaţiei de stat.

In interesul acestei democratizări trebue să stabilim criteriul şi să întărim credinţa că democraţia, înainte de toate, înseamnează o mai dreaptă, mai reală şi mai utilă selecţionare a valorilor, pentru că numai pe o asemenea selecţionare se poate întemeia o mai bună conducere a intereselor obşteşti şi mai multă justiţie socială.

Scăderea prestigiului funcţiunilor publice este un mare rău ce se aduce ţării şi un adevărat atentat împotriva democraţiei.

ECOURI

O universitate comunistă a minorităţilor

In urma hotărârii consiliului comisarilor poporului, se va înfiinţa o universitate comunistă a minorităţilor naţionale în teritorii occidentale pentru a pregăti pe lucrătorii politic ai masselor muncitoare ale acestor minorităţi.

Universitatea se va ocupa de asemenea şi asupra culturii naţionale ale fiecărei minorităţi.

Ghilotina pe scenă

Teatrul parizian „Au Grand-Guignol" şi-a permis reprezentarea unei piese de teatru în jurul căreia s'a făcut oarecare vâlvă.

Pe scena acestui teatru s'a jucat de curând drama „Au petit jour", de Andre de Lorde şi Jean Bernaç.

In actul întâiu, se comite în timpul nopţii o crimă într'un hotel, în actul al doilea este prezentat publicului un condamnat la moarte în celula sa, iar actul al treilea aduce o inovaţie macabă prin aceea că are loc o executare capitală pe scenă.

Spectatorii văd capul condamnatului căzând într'un coş.

Capul provine bine înţeles, de la o păpuşă.

Majoritatea publicului şi-a exprimat nemulţumirea prin puternice fluerături şi vociferări.

Prefectul de poliţie a invitat a doua zi pe directorul teatrului pentru a-i cere explicaţii.

Rezultatul fu, că a trebuit să se renunţe la scena ghilotinării din actul al treilea.

Prefectul a luat această măsură pentru a evita noi scandaluri.

Cocoşul care ouă

Mare sensaţie face în momentul de faţă la Londra un cocoş care ouă.

Deunăzi la expoziţia naţională de păsări situată în sala de horticultură, miraculosul cocoş a făcut un ou mare de culoare închisă. Presa londoneză care anunţă ştirea, spune că părerea generală e împărţită dacă într'adevăr oul e autentic, mai ales că atunci când a fost găsit în cuşca cocoşului, oul era cald încă. Câţiva oameni de ştiinţă englezi au luat cocoşul spre a'l ţine în observaţie şi pre a-i radiografia interiorul ca să vadă căror cause se datoreşte fenomenul.

Almanahuri de propagandă

S'au răspândit în Rhenania cu prilejul apropiatelor sărbători de Anul nou, almanahuri de propagandă prin care Aliaţii sunt arătaţi ca răpitori de provincii şi duşmanii propăşirei germane. Armatele de ocupaţie au confiscat toate almanahurile, interzicând, sever, desfacerea lor la public.

Citiţi „Infrăţirea"

Cum se urmărea maghiarizarea Ardealului

Două documente ne arată cum se lucra sub Unguri

Se cunoaşte în parte lupta grea ce se duce ast zi în Ardeal cu plasarea orfanilor români la familii româneşti unde să li se dea îngrijirea materială şi sufletească. Pentru ca să deşteptăm publicul românesc din starea de indiferenţă în care astăzi încă se menţine, dau mai jos rezultatul a două documente în care se vede că fostul regim de stăpânire urmărea şi prin acest mijloc maghiarizarea acestor copii.

Primul este Ordinul 406 din 1918 a Ministerului Internelor, Inspectoratul general al azilelor de copii din Budapesta către Azilul de copii din Cluj, în care întreabă, de ce a înfiinţat în anul 1917 o colonie de copii orfani în Temeşul Săsesc când se ştie că acolo din 2600 locuitori 1512 sunt *Valahi* şi copiii vor umbla la îndemnul preotului Valah la şcoala confesionată Valahă?

Al doilea e răspunsul Directorului Azilului din Cluj către organul mai sus amintit şi spune că „între Clujul maghiar şi satele maghiare din jur este o penetraţie valahă. Aceasta se poate maghiariza prin colonizarea copiilor din Azil. Prin aşezarea copiilor din Azil vom grăbi statificarea şcoalei confesionale Valahă şi vom dărâma fortăreaţa *Valahiei mici* de acolo.

Faţă de acestea adăugăm ca publicul românesc să dea astăzi când e în ţara liberă concursul său organelor de asistenţă socială şi adeptei acestei idei să se adreseze d-lui dr. Gane la inspectoratul general sanitar din Cluj.

Medicamentul

sigur contra călbezei este **„CĂLBAZA"**. Se află în Dej la farmacia **„Minerva"**.

Grillparzer

Cu prilejul reprezentărei la Cluj a tragediei „Hero şi Leandru".

„Teatrul naţional" din Cluj va reprezenta săptămâna viitoare, pentru întâia oară, celebra tragedie a lui Grillparzer, *Hero şi Leandru*, sau, cum îi mai spune autorul: „Valurile mărei şi ale iubirei". Rolul principal va fi întrupat de dna Olimpia Bârsan, societara a Teatrului naţional din Bucureşti.

Autorul lui „Hero şi Leandru", Franz Grillparzer s'a născut la Viena în 1791 şi toată copilăria i-a fost turburată de vremurile nesigure, de sguduirile politice şi sociale, pe care geniul şi întrepriditatea lui Napoleon le presăra prin Europa Centrală.

Când Grillparzer ajunse la etatea de a cugeta şi scrie, Bonaparte era răsturnat, iar la Viena se întronase regimul absolutist reacţionar în frunte cu Metternich.

Grillparzer se simţea „singurul poet din timpul său". De altfel publicul îl răsplatea chiar ca atare. — Mai înăl, îi fuera piesele, care nu conţineau decât poezie, şi numai poezie, pe când publicul voia să vadă tendinţe. Pe de alta teribila cenzură, care exista atunci, îi tăia pasagii mari din piese pe motiv că sunt tendenţioase, deşi sărmanul poet nu se inspirase decât din fantezia sa turmentată.

După ce comedia sa „Vai aceluia ce minte" a fost fluerată de către publicul vienez, Grillparzer nu s'a mai arătat pe scenă La moartea sa, în 1872, s'au găsit trei piese în manuscris care azi, ca şi cele fluerate de vienezi, trec drept perlele literaturei germane.

După o fantastică dramă fatalistă, Die Ahnfrau, Grillparzer s'a întors ca şi marii săi predecesori spre tragedia greacă şi ne-a dat pe acest tărâm adevărate capo-d'opere ale literaturei universale, ca de pildă, trilogia: „Der Gastfreund", „Medea" şi „Argonauţii", care merg de obicei sub un singur titlu „Viţelul de aur".

Inainte de această trilogie, în care se urmăreşte soarta Medei, Grillparzer dă o admirabilă lucrare dramatică: „Sapho", în care aduce pe scenă figura cântărea a marei poetese elene.

Grillparzer se întoarce apoi spre istoria germanilor şi scrie: „König Ottokars Glück und Ende", apoi „Das Leben ein Traum", „Ein treuer Diener" şi în sfârşit „Hero şi Leandru", punctul culminant al desvoltării talentului său. A urmat apoi „Weh dem der lügt" şi în sfârşit dramele, ce au fost găsite la moartea lui: „Ein Bruderzwist in Habsburg", „Libussa", „Die Jüdin von Toledo" şi „Esther".

O coincidenţă interesantă se întâmplă cu reprezentarea lui „Hero şi Leandru" în România. Tragedia lui Grillparzer se va juca în acelaş timp şi la Cluj şi la Bucureşti. La Bucureşti „Hero şi Leandru" se joacă de către compania „Bulandra".

Teatrale

Proectele d-nei Marioara Voiculescu

Suntem în măsură de a comunica cetitorilor noştri cu acest prilej câteva informaţiuni cu privire la planurile, pentru viitorul foarte apropiat, ale marei noastre comediane.

Turneul pe care admirabila artistă îl întreprinde actualmente în ţară, va lua sfârşit la 2 Ianuarie.

Imediat după aceasta, d-na Voiculescu va începe pregătirile unei stagiuni teatrale în care va juca trei capo d'opere ale literaturei dramatice universale.

Va relua „Salomeea" în care, acum zece ani a făcut un deosebit succes în compania dramatică Davila.

Va juca „Juditha" de Friedrich Hebel

D-na Marioara Voiculescu va juca apoi pe „Hamlet", în „travesti".

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cuvinte păstoreşti

Discursul noului Episcop al Clujului, cu prilejul instalărei P. S. Sale.

„Şi acum Dumnezeul nostru, Dumnezeule mare, puternic şi înfricoşat, Tu care-Ţi ţii legământul Tău de îndurare nu privi ca puţin lucru toate suferinţele prin cari am petrecut noi, împăraţii noştri, căpeteniile noastre, preoţii noştri, prorocii noştri, părinţii noştri, şi tot poporul Tău".

Neemia 9.32.

In momentele acestea de înălţare sufletească, când fac primul pas spre scaunul fericiţilor mei înaintaşi ai reînvierei Vlădicii lui Ştefan cel Mare şi sfânt, sufletul meu este cuprins de o adâncă emoţie şi recunoştinţă faţă de Dumnezeu, care m'a învrednicit să ajung această zi.

Inaintea ochilor mei sufleteşti ca un puternic îndemn de luare aminte se desfăşoară istoria biblică a unui om, care în vremuri de demult a fost trimis de Cel de sus să se zidească zidurile cetăţii sfinte, dărâmate de duşmani, să ridice iar porţile arse de grozăviile răsboiului şi în acelaş timp să reclădească pe temelia sfintei înţelepciuni şi să întărească prin puterea credinţei sufletele amărâte şi desnădăjduite a celor ce zăceau în robie. Acesta a fost profetul Neemia.

Şi eu smeritul rob a lui Dumnezeu, când caut să pătrund cu mintea toată răspunderea ce s'a pus asupra mea prin alegerea mea de Episcop, aici în Cluj, mărturisesc, că a descura a, dacă nu aş avea ferma convingere, că Dumnezeu v'a luminat, ca să vedeţi în mine pe alesul lui pentru acest scaun vlădicesc şi El mă va întări trupeşte şi sufleteşte cu puterea lui nemărginită, pe carea în marea lui dragoste de oameni o dă celor ce o cer pentru îndeplinirea datoriei lor.

In timpul robirii noastre, Ierusalimul Românilor din Nordul Ardealului, sfânta Episcopie de vad a căzut şi ea sub loviturile aspre ale duşmanului, rămânând numai ruinile amintirii ei glorioase.

Dar iată că acum ca şi în vremile biblice, Dumnezeu m'-a trimis să ridic zidurile căzute să înalţ porţile cele arse, să întăresc sufletele obidite şi să oţelesc voinţele slăbite de vitregia vremurilor.

Acum, când după înfăptuirea idealului nostru care a costat atâtea vieţi şi a cerut atâta muncă, ne aflăm în faţa unor probleme de ordin social şi sufletesc atât de mari, încât biserica noastră îndrumătoare şi a înălţătoare trebue să caute a le rezolvi în lumina Evangheliei Domnului nostru Isus Christos.

Se vorbeşte mult în haosul de astăzi, că religia creştină e o credinţă a trecutului paralizată în misticismul ei de noile credinţe materialiste — moderne. Dar religia Mântuitorului nostru este veşnica, precum şi El veşnic este.

Acum că ne găsim în preziua sărbătorilor, să nu uităm cuvintele îngerului care a vestit Maicei Domnului, că împărăţia Fiului ce va naşte nu va avea sfârşit. (Luca I. 33.)

Adevărul Lui e în veci, nu va peri, El va învinge porţile iadului, El va zădărnici puterile iadului, cari s'au destăinuit în lume.

Religia noastră nu e instituţie omenească care să pară „pentrucă sublimul ei întemeetor e stejarul veacului şi Mântuitorul nostru, El nu ne-a dat o religie care să rămână în cărţi mistice ori de filozofie. după cum însuşi nu a trăit departe de oameni şi de durerile lor, încunjurându-se câţiva adepţi ci s'a pogorât acolo, unde durerea era mai mare, unde păcatul era mai negru, ca să dea mângâiere şi lumină spre viaţă nouă.

Iată pentruce programa muncii ce mă îndjduesc cu ajutorul lui D-zeu să îndeplinesc în Eparhia mea, dimpreună cu colaborarea tuturor bunilor credincioşi este un program, care priveşte prin prisma dragostei cât e deaproapele, miseriile societăţii de azi şi nu se îndepărtează de ele numai cu vorbe de mângâiere, ci caută să le înlăture, cu devotament evangel.

Credinţa noastră este şi în domeniul sufletesc ca şi în cel fizic, lumina izgoneşte întunerecul. De acum vom căuta să aducem lumina cea adevărată atât intelectualilor noştri, încărcaţi cu teorii ucigătoare şi materialistice, cât şi ţăranilor noştri copleşiţi de negura superstiţiilor.

Vom crea preoţi-misionari şi un institut biblic pentru creşterea lor, vom tipări o bibliotecă religioasă, atât pentru pătura cultă, cât şi pentru tineretul şcolar şi universitar şi mai ales ne vom îngriji de scoaterea ţărănimii din robia întunerecului.

Vom organiza conferinţi religioase în tot cuprinsul Eparhiei, vom stabili legături intime de îndrumare între noi şi preoţime.

Opera unei Episcopii noi nu este numai o operă de organizare, ci mai presus de toate, opera de renaştere a vieţii religioase, care în multe suflete lâncezeşte şi de aceea voi creea o legătură puternică între mine şi preoţimea mea, ca toţi împreună să luăm partea noastră a reînvierea sufletelor.

Fac un călduros apel către toţi preoţii şi către toţi credincioşii Eparhiei mele, ca să mă considere ca un adevărat părinte, care nu va pregeta o clipă dela împlinirea datoriei, datorie de creştin, propovăduind cu toată căldura credinţa noastră strămoşească, datoria de bun român, purtând o neclătită supunere către Maiestatea Sa Regele, care mi-a încredinţat cârja de păstorie.

Cronica politică

Manifestul generalului Averescu. — Ziarele ne aduc ştirea că dl general Averescu era gata să lânseze un „manifest către ţară", cerând, nici mai mult nici mai puţin decât . . . proclamarea Republicei româneşti. Se mai afirmă, de-asemeni că şeful partidului poporului n'a renunţat la această „lovitură" decât în urma sfatului binevoitor, prea mult binevoitor, al dlui Flondor.

Nu ne miră câtuş de puţin gestul dlui general Averescu. Cunoaştem de mult până unde bat convingerile fostului preşedinte al Consiliului. Sunt abia trei ani decând dsa încerca, la Iaşi, ca şi la Bucureşti, alături de dnii Ilie Moscovici şi Gh. Cristescu, acelaş complot care avea de scop proclamarea dlui C. Argetoianu ca şef al Statului român. Incercarea aceasta a murit în ridicol atunci, când steaua politică a „Ligei poporului" strălucea încă în mirajul iluziilor. Uşor se poate presupune ce soartă ar avea astazi, când o asemenea acţiune revoluţionară ar trebui încercată alături de curajul dlui Aron Schuller şi de autoritatea morală dlui Oct. C. Tăslăuanu.

Iată pentruce, ne pare rău că dl I. Flondor n'a lăsat pe dl general Averescu să-şi publice „manifestul", pe care cenzura blândă a dlui I. Cămărşescu i-ar fi îngăduit desigur să apară.

Partidul poporului s'a născut din aventură, în mijlocul aventurei va trebui să se sfârşească.

Ştiri şi fapte politice

Retragerea guvernului Averescu a avut darul să desvăluiască unele taine interesante din gospodăria partidului poporului, mai ales în ceea ce priveşte Ardealul. Iată acum şi pe d. Teodor Mihali pornit pe panta destăinuirilor. Intr'o convorbire acordată ziarului „Adevărul", preşedintele comisiei de unificare din Cluj spune:

„Am crezut că guvernul Averescu va împlini ceva din multele lui făgăduinţi. De repetate ori am stăruit la d-sa, să lucreze în direcţia ce şi-a propus-o de la început. Cu părere de rău am văzut însă că nu realizează nimic din primele lui proecte politice.

Mi-am prezentat demisia de mai multe ori. Si tot mi s'au dat asigurări că în interesul Ardealului se va face tot ce-am porpus. Când generalul Averescu s'a întors din străinătate, l'am întâmpinat la frontieră şi în ceasul al 11-lea l-am avertizat că interesul Ardealului, reclamă măsuri urgente şi radicale pentru uşurarea exportului, importului, transporturilor şi pentru buna înţelegere din Ardeal, e necesară împăcarea cu partidul naţional.

Si de câte ori — continuă d. Mihali — am atras atenţiunea asupra greşelilor guvernului, în consiliile de miniştri, în cari am fost atras — mi s'a spus că sunt un pesimist incorigibil şi mai totdeauna mi s'au făcut reproşuri că prea caut prietenie cu partidul naţional.

Ori împrejurările au dovedit că punctul meu de vedere a fost just, numai fiindcă am privit lucrurile obiectiv şi cu oarecare perspectivă".

Ne place să credem că, şi după aceste interesante mărturisiri, d. Teodor Mihai este încă un devotat şi disciplinat membru al partidului poporului.

*

D. Ion Cămărăşescu, noul ministru de Interne, pe vremea când era numai deputat, ridicare cu o grozavă energie împotriva cenzurei şi stărei de asediu, cerând imediata desfiintare a acestor măsuri exceptionale.

Astăzi d. Cămărăşescu este în măsură să-şi satisfacă propriile sale convingeri. Dar, pâză..

Au dreptate aceia cari spun că se dă actualmente o luptă între lumea veche şi lumea nouă. Oamenii noui se deosebesc prin aceia că sunt gata să nu facă; fiind la guvern, ceeace credeau că trebue făcut, pe vremea când erau în opoziţie.

*

Printre ziarele cari se grăbesc să-şi spună cuvântul asupra evenimentelor la ordinea zilei şi sunt gata să servească oricând soluţii pentru înlăturarea crizei, este şi confratele nostru „Voinţa".

Astfel stând lucrurile, am fi foarte curioaşi să ştiu ce reprezintă „Voinţa" în toată frământarea politică a ultimelor zile? De d. Bontescu? Banca agrară? Cel dintâi, ştiu, are puternice şi respectabile convingeri politice. Dar Banca Agrara? Această instituţie privilegiată de Stat are şi ea părerile sale în ceeace priveşte lupta dintre partide?

Aşteptăm o cât de vagă lămurire.

Partidul ţărănesc şi situaţia politică

— Un comunicat —

Partidul ţărănesc a dat următorul comunicat asupra situaţiei politice cerând:

Formarea unui guvern neutru pentru asigurarea libertăţii alegerilor; ridica ea imediată a stărei de asediu, desfiinţarea cenzurei, a jurisdicţiunilor excepţionale şi a tuturor celorlalte măsuri opresive şi nelegale; votarea de urgenţă a legii electorale pe baza sufragiului universal, egal, direct secret şi obligatoriu, cu reprezentarea proporţională, disolvarea fără nici o altă întârziere a parlamentului actual şi convocarea Constituantei în forma unei singure Adunări Naţionale, cu deplne puteri de a elabora şi a vota Constituţia României Mari.

Partidul ţărănesc în convingere că, în afară de aceste condiţiuni, ţara nu-şi poate regăsi liniştea, şi va duce lupta cea mai crâncenă pentru realizarea acestor revendicări, şi e gata la orice sacrificiu pentru a le asigura isbânde.

D. Iorga şi noul guvern

Meritele d-lui Take Ionescu

In „Neamul Românesc" a apărut un articol al d-lui N. Iorga din care extragem următoarele:

„Oamenilor de bună credinţă le datorăm o lămurire pentru sprijinul pe care-l dăm guvernului Take Ionescu.

El are înainte de toate meritul că pune capăt unei ocupaţii silnice, subt povara căreia ameninţau să se prăbuşească puţinele libertăţi pe cari ni-au mai rămas, aşezământul însuşi al Statului fiind ros din temelie de apele murdare ale unei corupţii fără exemplu.

El are apoi un al doilea merit: acela de a opri luarea în stăpânire a ţării de către partidul liberal singur, ceia ce ar însemna o tiranie de partid nesuferită.

A treilea merit e garantarea în chip sincer, a unei politici externe potrivite cu legăturile ce le-am încheiat în Apus şi care sunt necesare pentru întărirea situaţiei dobândite şi prin această alianţă.

Ce fac „averescanii"

— Planurile de luptă —

In consfătuirea intimă ţinută la partidul poporului, după consiliul foştilor miniştri, s'au fixat bazele programului de acţiune pe care îl va desfăşura acest partid până la 17 Ianuarie, dată când urmează să se întrunească din nou Parlamentul. Şi anume:

1) S'a numit o comisiune, care, sub conducerea d-lui Petrovici, fost ministru, va redacta memoriul către Rege.

2) Nici un primar din comună rurală nu va demisiona. Toţi şefii de organizaţie averescană au primit ordin, şi au şi plecat în districtele lor, ca să facă să alungă în cătunele cele mai îndepărtate ştirea că generalul Averescu a fost trădat, şi de tovarăşii săi şi de cei sus şi alungat de la putere.

*

Nu este esclus ca, pe ziua redeschiderii Parlamentului, să se convoace un congres general al partidului poporului în Bucureşti.

In ziua de 17 Ianuarie d. general Averescu va citi la Cameră, o declaraţiune prin care făcând istoricul crizei şi blamând forma anticonstituţională în care s'a instalat guvernul Take Ionescu, va propune o moţiune blam.

Din schimbul de păreri ale foştilor miniştri rezultă că, din cele ce ştiu ei, ţărăniştii nu se vor lăsa ameţiţi de perspectivele votării legii electorale şi vor vota moţiunea de neîncredere.

Adevărul este că, mai cu seamă, ţărăniştii din Basarabia sunt cu desăvârşire ostili guvernării d-lui Take Ionescu.

Ministerul Ardealului

Ce ne spune d-l Groza

Cu trenul de astăzi sosind la Cluj d-l Groza fost ministru al Ardealului, ne-a spus următoarele:

„La Bucureşti am predat întreg ministerul Ardealului, mâine sau poimâne soseşte d-l Brediceanu la Cluj unde ne vom întâlni şi îl voiu pune în curent cu chestiunile de aici.

D-l Mihali şi-a dat de-asemeni demisiunea. Nu se ştie cine va fi numit în locul d-sale.

Eri împreună cu d-l Goga am trimis o înştiinţare tuturor prefecţilor din Ardeal în care spunem ca să rămână fiecare la locurile lor abţinându-se de la ori-ce manifestare politică. Cei ce şi-au înaintat demisiile au fost rugaţi ca să şi-o retragă".

Situaţia politică se agravează

Noii miniştri se prezintă la departamente. — Atitudinea partidului naţional. — Comunicatul grupărei ţărăniste. — Ce crede d. general Averescu.

Noii miniştri şi-au luat în primire departamentele respective. Fie care din ei constată urmele distrugătoare ale unui regim de jalnică amintire.

D. I. Cămărăşescu. Ministrul de interne a declarat ziariştilor: „Să nu-mi cereţi declaraţiuni obicinuite. Lumea este sătulă de vorbe, lumea aşteaptă fapte, de aceea vă cer un răgaz. Programul meu imediat: Puţin, dar bine, toţi hoţii la puşcărie pentru ca să răsufle biata ţară, setoasă de mai multă dreptate".

In acest timp, şeful guvernului face toate sforţările cu putinţă ca să-şi improvizeze o majoritate parlamentară. Se vorbeşte că din 400 parlamentari, d. Take Ionescu ar fi reuşit să-şi asigure sprijinul a 123 de senatori şi deputaţi.

*

Cu toate acestea sunt slabe indicaţiuni că noul guvern va mai putea să supravieţuiască după 17 Ianuarie. Situaţia politică se menţine incordată.

Fruntaşii partidelor şi grupărilor politice, care la început priveau cu multă solicitudine formarea guvernului Take Ionescu, au început să-l atace.

D. Iuliu Maniu şeful partidului naţional a declarat următoarele cu privire la situaţia noului guvern:

„Noul guvern s'a format în mod absolut neparlamentar. Fără majoritate şi fără a avea dreptul la dizolvarea camerilor, într'un stat constituţional parlamentar, nu poate dăinui un guvern nici o zi.

„Eu îl consider ca un simplu experiment, ori acum, nu e permis să experimentăm în detrimentul ţărei şi în contul principiilor fundamentale ale suveranităţii naţionale şi al constituţionalismului parlamentar, pentru care a luptat omenirea mai bine de un veac

„De aceia noi nici nu aprobăm nici nu sprijinim guvernul actual".

Pe de altă parte gruparea ţărănistă a dat şi ea un comunicat prin care arată că este gata să sprijine noul guvern în Parlament, cu condiţiunea însă ca el să înfăptuiască noua lege electorală, după care să primească dizolvarea.

In cazul când aceste deziderate nu vor fi aduse la îndeplinire, gruparea ţărănistă va duce „lupta cea mai crâncenă" şi e „gata la orice sacrificii", pentru a le asigura isbânda.

Intr'u cât d. Take Ionescu este hotărât ca să voteze legea electorală, pare că şi-a asigurat sprijinul ţărăniştilor, deşi aceştia ştiu precis că şeful guvernului nu va putea obţine dizolvarea Parlamentului şi prezidarea unor noi alegeri.

*

D. General Averescu nu se resemnează în faţa acestui haos politic al cărui autor moral e d-sa.

Ziarul „Indreptarea" reproduce următoarele declaraţii ale fostului prim-ministru:

„Situaţia creată este atât de anormală şi de încurcată încât nu văd, clar într'ânsa. Am nevoie să aflu elemente necesare pentru a descoperi firul logic care le leagă şi să-mi dau seama dacă ceea ce s'a întâmplat este o simplă farsă trecătoare s'au preludiul unei tragedii.

„Atitudinea partidului poporului va rămânea constant aceea pe care am precizat-o în ultimele consfătuiri ale majorităţilor. Nici un sprijin unui guvern, care e în flagrantă contradicţie sau numai se abate de la prescripţiile constituţiei".

*

In timp ce d. Averescu face asemenea declaraţii, partizanii d-sale politicei tratează cu noul guvern.

Am arătat mai sus, că d. Tache Ionescu a reuşit să determine o parte din parlamentarii averescani ca să-i accorde sprijinul, după aceştia se anunţă că mai mulţi prefecţi averescani s'au presentat noului Ministru de Interne, aşteptând... ordine.

Ceia ce s'a prevăzut mai din timp se întâmplă acum Partidului d-lui Averescu se descompune, întru cât el nu a fost expresiunea vre unei necesităţi sociale.

*

Faţă ca o asemenea situaţie, nu se pot îngădui multe zile guvernului d-lui Tache Ionescu.

Grupările politice au început agitaţiuni în jurul formărei noului guvern. Circulă chiar lista. Formula adoptată este „guvern de concentrare". El nu va putea însă nici odată să fie realizat, fiindcă nu s'ar putea găsi bazele unei colaborări care să împace toate asperităţile politice.

Pentru integritatea Banatului

O moţiune a studenţilor bănăţeni

Studenţii bănăţeni, convocând o mare întrunire publică la Bucureşti au votat următoarea moţiune:

Studenţimea bănăţeană din Bucureşti, condusă de cel mai înalt patriotism şi îngrijorată de soarta nedreaptă a celor două sute mii de români aruncaţi în mâna, despotismului din Belgrad, l-au desfăşurat stindarul integrităţii Banatului şi stă gata de luptă pentru dezrobirea mult încercaţilor fraţi din Torontal.

Face apoi apel către toţi cei ce simt româneşte şi nutresc sentimente de dragoste şi nădejdi pentru aceşti copii ai aceluiaşi strămoş, cari în urma unei hotărâri nenorocite a Consiliului suprem de pace au fost lăsaţi în descuraiare şi desnădăjduire, să se pătrundă de glasul îndurerat al acestora şi să se inroleze sub falnicul nostru drapel naţional.

Studenţimea bănăţeană crede că este expresiunea cea mai fidelă a consimţământului general, când protestează în contra multelor nedreptăţi şi nelegiuiri ce le săvârşesc „aliaţii" noştri sârbi faţă de poporul românesc de sub vitrega lor conducere şi cere dela cei în drept o grabnică intervenţie pentru îmbunătăţirea condiţiunilor de existenţă a lor ca popor autochton.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

„Crucea Roşie" locală a colectat veşminte şi alimente şi bani, cari au fost puse la dispoziţie clinicei infantile din loc. str. Regala No. 22 şi se vor distribui familiilor copiilor săraci tuberculoşi, în fiecare zi dela 8—10 a. m.

„Crucea Roşie" aduce la cunoştinţă familiilor nevoiaşe, că va distribui lemne în mod gratuit. Cererile se vor adresa d-nei Docan, Calea Moţilor No. 48.

„Clinica infantilă" din str. Regala No. 22 şi „Azilul de copii" din str. Grigorescu No. 33 face apel la inimile caritabile, ca să doneze obiecte şi jucării pentru pomul de Crăciun ce se vor ţinea la institutele mai sus amintite.

Vineri la ore 5 d. a. Societatea „Ştiinţelor Medicale" îşi va ţine şedinţa obişnuită în localul Clinicei medicale.

Inspectoratul sanitar local are în vedere de a înlesni opera de protecţiune a mamelor şi copiilor, prin crearea unui cămin de mame în Cluj şi două dispensare de copii de sân, unde eventual se va împărţi şi lapte.

Dificultatea cea mare e lipsa de localuri. Toate cererile făcute până acum în acest scop au rămas fără nici un rezultat.

Totuşi se speră că încurând se vor deschide într'o clădire proprie.

Acceleratul care venia Marţi 20 Decembrie dela Bucureşti spre Cluj a deraiat în staţia Azuga. Din fericire accidente de persoane nu au fost. Continuarea călătoriei a fost făcută prin transbordare, din care cauză trenul a sosit în Cluj cu 5 ore întârziere.

Cu acest tren erea aşteptat fostul ministru Groza care-şi a anunţat ulterior că va întârzia încă o zi.

Dela Directoratul general al Finanţelor ni se comunică cu privire la termenul pentru depunerea declaraţiilor este până la 1 Ianuarie şi că peste acest termen nu se mai primesc declaraţii, iar cei ce nu le-au făcut vor suferi consecinţele legii.

Marele cofetării Boncescu din Cluj şi Timişoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât şi pentru cele româneşti, — Vizitaţi frumoasa expoziţie de articole de pom, bomboneriе etc. 1315.

D-l Octavian Prie directorul general al instrucţiunei a declarat că noul ministru al instrucţiunei este pentru menţinerea şi pe mai departe a acestui directorat la Cluj.

Directoratul de Agricultură va aduce pentru sărbători un vagon de zahăr pe cari îl va distribui în preţul de cost funcţionarilor acestui serviciu.

Nise comunică de persoane de toată încrederea că primaria oraşului Arad ar fi cheltuit cu arcurile de triumf în presupusa aşteptare a vizitei Regale 2 milioane jumate lei. Cerem să ni se lămurească aceasta. In caz contrar relatările de mai sus rămân întregi şi acest fapt în zilele noastre de refacere economică sunt condamnabile.

Toţi prefecţii din Ardeal au primit următoral ordin din partea ministrului de Interne:

„Se face cunoscut tuturor funcţionarilor administrativi depedinte de Ministerul de Interne, că după cum prefecţii nu vor putea părăsi circumscripţia lor fără încuviinţarea expresă a ministerului de interne, tot aşa nici unul din funcţionari, dependinţi de prefecturii nu vor putea părăsi circumscripţiunea lor administrativă fără încuviinţarea expresă a prefectului respectiv".

„Telegraful român" organul mitropoliei din Sibiu anunţă ca protopopul Vasile Saftu din Braşov a fost numit episcop militar.

Distincţia aceasta înaltă este o meritată resplătire a vrednicului protopop braşovean, care totdeauna s,a deosebit prin sentimentele sale naţionale şi prin activitatea sa, de peste două decenii, desfăşurată în interesul bisericii, şcoalei şi neamul românesc. Dorim episcopului Dr. Vasile Saftu multă sănătate şi succes desăvârşit în noua sa activitate bisericească.

Şef al Siguranţei din Arad post devenit vacant în urma înaintării d-lui Ilie Rădulescu sub inspector general al siguranţei a fost numit d-l N. Popescu, fost până acuma şef al Siguranţei din Turnul Severin. D-l Popescu a sosit alaltăieri la Arad şi în zilele apropiate va lua conducerea Siguranţei.

Duminecă 18 Decembrie au avut loc în localul Prefecturei dela Arad prima adunare a medicilor veterinari din judeţul Arad spre a se consfătui în ceea ce priveşte organizarea serviciului veterinar după cerinţele actuale.

Două interesante expoziţii de pictură s'au deschis la Timişoara. Una este a pictorului M. Barabas iar alta a d-lui prof. C. Minişan de la liceul „Moise Nicoară" din Arad.

Organizaţia cetăţenească din Timişoara a convocat pe ziua de 26 Dec. orele 11 dim. o întrunire publică în care se va vorbi despre „restituirea autonomiei oraşeneşti" a Timişoarei.

Pentru regularitatea încălzirei şi luminărei vagoanelor, Dir. generală a C. F. R. a luat dispoziţia ca să facă direct răspunzători pe şefii de staţii, organele de control, personalul de tren şi revizorii de vagoane.

DE INCHIRIAT. In centrul oraşului local de prăvălie mare compus din 3 camere şi biurou liber imediat. Informaţiuni la ziar sub „Prăvălie".

D. I. Cămărăşescu ministrul de interne a făcut o vizită d-lui Argetoianu în legătură cu oare cari propuneri pe care d. Take Ionescu le-a făcut în vederea împăcărei cu partidul averescan.

Condiţiunile puse însă de d. General Averescu vor fi exagerate, astfel că orice apropiere pare imposibilă.

Partidul poporului continuă dezagregarea. Majorităţile parlamentare sunt în conflict cu d-nii Averescu şi Argetoianu.

In timp ce acestia cer imediata deschidere a Camerilor şi un vot de blam guvernului, majorităţile cer deocamdată temporizarea oricărei acţiuni politice.

Incercările d-lui Ianca Filondor de a ajunge la un acord politic în vederea unui guvern de concentrare, au eşuat complect.

Puşkaş Béla şi Köröşi Duduş concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. I-622

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Joi: drama „Drama din Casa Roşie, în rolul principal cunoscuta actriţă Sabatelli.

In CINEMA URANIA se va reprezenta Joi: monstruoasă dramă „Marion de Lorme", înscenată după romanul lui Victor Hugo de Henry Krauss.

SCRISORI DIN SIBIU

Elevii şcoalei militare de infanterie depun jurământul. — O serbare înălţătoare. —

Pe platoul Popăcii, care stăpâneşte şesul Sibiului se ridică măreaţă o pompoasă clădire, clădită acum vre-o 10 ani de austriaci pe seama „şcoalei de cadeţi". Azi, frumoasa clădire, împrejmuită de o largă şi minunată grădină, serveşte din plin scopurile sfinte ale armatei române. Aici e găzduită Şcoala militară de infanterie Nr. 2.

Şi o spunem ca să ştie tot „natul" că această şcoală este cea mai justificată mândrie a Sibiului, a întregului Ardeal. Când trec plutoanele viitorilor ofiţeri ai dorobanţilor şi vânătorilor români, pe străzile Sibiului către câmpurile de exerciţii mersul lor, ţinuta lor, echipamentul lor loveşte pe orice trecător, fie român, fie de alt neam, şi-l stoarce admiraţia sinceră!

Conducerea şcoalei o are în mână colonelul Vasilescu, un ofiţer care e stăpân pe o largă cultură. Duhul în care se face creşterea viitorilor ofiţeri aici în Sibiu e duhul strămoşilor noştri viteji: religios-naţional. Poate în nici o şcoală din Ardeal nu se învaţă cât se învaţă aici. Căci şcoala militară din Sibiu, îmbie elevilor pe lângă o desăvârşită educaţie specială, de profesie şi o temeinică cultură naţională generală.

Ziua de Sfântul Nicolae, a fost pentru elevii şi profesorii şcoalei un prilej de înălţătoare serbare. Dar nu numai pentru elevi şi profesori, ci pentru toţi frunţaşii sibieni. Momentul cel mai frumos al serbării l'a alcătuit: jurământul de credinţă pentru tron şi patrie.

La orele 11, elevii şcoalei erau frumos înşiruiţi în faţa clădirii şcolare, sosind generalul de brigadă Pop, locţiitorul comandantului de corp. generalul Cihoski, trece companiile îmbrăcate în haine de sărbătoare în revistă. In urmă preotul garnizoanei şi cu protoiereul dr. V. Bologa slujesc un pătrunzător „Tedeum" iar preotul I. Dancilă, un bun orator bisericesc, arată în cuvinte învăluite în căldura credinţii însemnătatea jurământului, ce-l fac pentru tron, patrie şi neam. Colonelul Vasilescu comandantul şcoalei găseşte asemenea cuvinte înflăcărate pentru a reliefa îndatoririle cele sfinte ce-i aşteaptă în cariera ce şi-au ales-o. Defilarea ce au făcut companiile de elevi, în faţa generalului şi a distinşilor oaspeţi toate căpeteniile oraşului Sibiu, ni-a umplut inimile de nestrămutată încredere în viitorul neamului şi în arma română, cea mai viteză, şi mai bine disciplinată armată din Europa.

După luarea jurământului, care s'a făcut, pe steagul sfinţit în războaie, oaspeţii în frunte cu generalul Pop au vizitat interiorul şcoalei camerele de instrucţie de studiu, de dormit, refectorul etc. admirând ordinea perfectă ce stăpâneşte pretutindeni precum şi aranjamentul ce nu lasă nimic de dorit.

Seara la orele 8½ elevii militari, au aranjat în sala festivă o prea frumoasă producţie artistică dovedind a este atitudini artistice-literare. La producţie au luat parte un însemnat număr de familii din Sibiu, răsplătind cu aplauze furtunoase munca şi dragostea ce depun elevii militari în slujba culturii artistice literare.

Şcoala militară din Sibiu, de sub conducerea colonelului Vasilescu e fala mândria şi încrederea noastră în viitor Dacă s'ar munci în toate şcoalele de toate gradele cum se munceşte aici, atunci cultura naţională românească ar înainta cu paşi de uriaşi iar înfăptuirea noastră morală-intelectuală ar fi desăvârşită în scurt timp.

Corespondent.

In chestia anchetei de la „Reşiţa"

Cerem actualului guvern lămuriri

Pentru a se lămuri opinia publică asupra celor ce se petrec la Uzinele „Reşiţa" — de acea credem că actualul guvern nu va ascunde faptele celui trecut, — întrebăm pe d-l ministru al comunicaţiilor care este rezultatul anchetei făcute de comisiunea în fruntea căreia se afla d-l general Brătoianu şi care avea să constate dacă e adevărat că maşinele aduse spre reparaţie şi luate în primire de direcţia Uzinelor deşi garate în cuprinsul fabricei, erau despuiate de armaturi şi piese de către echipe organizate ale fabricei şi apoi întrebuinţate la alte reparaţiuni. Adăugăm că acest caz fusese divulgat de un funcţionar al Uzinelor care în timpul din urmă a fost concediat.

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rula Joi: „Masa celor 12 Bandiţi".

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103 Serviciul prompt.

DACA DOREŞTI SA CUMPERI MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilveana, Societate pe Actii

22
In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perue
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Cronica externă

22 Decembrie 1921.

In Irlanda au izbucnit noui turburări. Pe străzile oraşului Belfast au avut loc ciocniri sângeroase. Au fost ucise mai multe persoane.

Până în momentul de faţă nu se cunoaşte caracerul acestor mişcări. S'au luat riguroase măsuri pentru restabilirea ordinei.

Preşedintele Statelor Unite acordând un interview, a declarat că desbaterile Conferinţei de la Washington vor avea un desăvârşit succes.

D-l Harding a insistat în special asupra relaţiunilor amicale cu Franţa.

Din cele arătate se desprinde lămurit că Conferinţa transoceanică nu-şi va termina lucrările înainte de începutul anului 1922.

Primii miniştrii, englez şi francez s'au întrunit eri la Londra. S'a discutat chestiunea reparaţiunilor de războiu. După telegramele sosite, întrevederea va conduce la rezultate pozitive. Franţa nu va admite concesiuni prea mari Germaniei, însă va acorda înlesniri apreciabile în ceea ce priveşte modalitatea plăţilor.

O telegramă din Atena aduce ştirea că armata grecească din Asia Mică manifestă o vădită dorinţă pentru pace.

Cu ocaziunea unei inspecţii pe care Moştenitorii Tronului elen a făcut-o acestor trupe, ar fi auzit strigându-se: „Demobilizarea" şi „Jos Gunaris".

Aceste sunt simtome că forţa militară elenică este epuizată si aproape în imposibtilitate de a mai continua războiul cu Turcia.

Academia de agricultură din Cluj

— Noui profesori —

Au fost numiţi în urma recomandărei comisiunei examinatore, la catedrele vacante a-le Academiei locale de Agricultură următorii profesori:

M. SERBAN, la catedra de Economie Rurală şi estimaţiuni agricole.

A. V. MUNTEANU la catedra de Anatomie plantelor agricole.

I. PRODA, la catedra de Botanică descriptivă.

Conferenţiari.

VETERINAR MAIOR NICOLAU, la conferinţa de Medicina Veterinară.

POPESCU BALTENI conf. de contabilitate.

EFTIMIE B. IONESCU, conferenţiar de drept civil, constituţional şi administrativ.

Profesori suplinitori:

M. Kiriţescu de Agronomie generală.

E. Flor de Agricultură specială.

Conferenţiari suplinitori.

V. Popa, la Horticultură.

Tot de la 15 Decembrie s'a făcut şi confirmarea ca suplinitori până la ocuparea catedrelor prin concurs.

I. Oţoiu Anatomie fiziologică.

Dr. Grintescu a fost numit cu titlu de supliutor la catedra de Anatomie şi Fiziologie Vegetală.

Oprirea vânzărei băuturilor

La Cluj va începe din ziua de 25 Decembrie

Măsura prefecturei locale de-a se interzice vânzarea băuturilor alcoolice de ori-ce fel, de Sâmbătă de la ora 6 până Luni dimineaţa se pune în aplicare, acum după ce a fost aprobată şi de minister începând cu Sâmbătă 24 Decemvrie. In baza ordonanţei în acest sens nu vor avea voe să se vândă băuturi în acest timp nici în localurile de consum ca cârciume şi restaurante precum nici ca să fie duse acasă. Pedepsele celor ce vor contraveni acestei ordonanţe sunt foarte severe şi merg până la ridicarea dreptului de vânzare. Intrucât rezultatul aplicărei acestei ordonanţe prin sate ce a început de acum doi ani de zile sunt foarte bune, încercarea aplicărei şi la oraşe a ordonanţei se crede că vor avea rezultat bun şi ar fi de dorit ca şi în celelalte oraşe ale Ardealului ce se extind.

Prinderea unui vestit spărgător

Autorităţile poliţieneşti din Oraştie au reuşit să pună mâna pe un periculos spărgător cu numele de Corolan autor al furtului dela confele Bamfy şi al multor alte hoţii. Deşti arestat în urma furtului de argintărie dela sus numitu conte şi forţat de-a-lle înapoia, el reuşise să evadeze, pentru a 40 oară în via a sa, din arestul parchetului. Evadarea a săvârşito în complicitate cu I. Bela autorul spargerilor făcute la magazinele Missir şi Feniek Filud invalid şi având un picior artificial el ascunse „în picior uneltele care l-au servit la evadare.

Poliţia locală trimiţând semnalmentele tuturor poliţiilor din Ardeal, poliţia din Oraştie la recunoscut şi la arestat.

Cât'va timp după arestare reuşise să evadeze din nou şi a fost găsit la o depărtare de 7 km. de oraş. Trimis poliţiei din Cluj pentru anchetare el reuşi e să dispară pentru moment dar fu imediat reprins.

Ştiri externe

După un comunicat chinezese japonezii au evacuat Langtung-ul.

*

„Reuter" anunţă, că Rathenau a sosit din nou la Londra.

*

Ni-se comunică, că Briand a făcut cunoscut telegrafic guvernului din Washington, că parlamentul francez primeşte formula cu privire la terenul maritim concepută de Hughes.

*

Briand şi Loucheur, Duminecă aceasta pleacă la Londra.

Cetiţi „Infrăţirea"

DE SĂRBĂTORI SE CUMPĂRĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREŢURI

STOFE pentru DAME şi BĂRBAŢI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU"
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dtor JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL"
MOI şi SCROBITE.

CIORAPI pentru Domni, Doamna şi Copii

PANTOFI şi GHETE pentru DOMNI, DOAMNE şi COPII.

La „MISSIR"
Str. Memorandului No. 11. (Unio)

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 m p.

D-l Take Ionescu noul ministru de finanţe, a început revizuirea impozitelor, pentru simplificarea formelor de aplicare, reducerea cotei şi suspendarea impoztului pe capital.

*

D. general Averescu, are intenţia să redacteze un manifest către ţară din cuprinsul căruia reese că partidul poporului a fost transformat în partid republican.

Aceasta după indicaţiunile şi îndemnul d-lui Argetoianu.

In urma acestor tendinţe de republicanism, numeroşi membrii din partidul poporului şi-au anunţat demisiunile.

*

D. General Holban, ministrul de războiu a declarat presei că va păstra neştirbit comandamentul militar în Basarabia, care are în frunte un militar integru.

*

D-l Octavian Goga într'un interview a declarat că prefecţii din Ardeal au primit ordin să rămâe la posturile lor, aceştia au avertizat în schimb guvernul că vor demisiona cu toţii în cazul când guvernul ar intenţiona schimbarea vreunuia din ei.

*

Cercurile autorizate ale partidului liberal consideră drept infamie acuzaţiunea de a fi adus în fruntea guvernului pe d. Take Ionescu.

Liberalii au găsit de neapasată necesitate pentru interesele ţarei, îndepărtarea guvernului Averescu. In cea ce priveşte succesiunea, partidul liberal n'a intenţionat nici odată să desemneze anumite personalităţi politice, pentru că nu-i stă în putinţă

Spiritul de ordine nu i-ar îngădui nici odată să prefere atribuţiuni cari aparţin exclusiv psesogatinelor regale.

Partidul liberal îşi menţine punctul său de vedere că e gata să ia răspunderea situaţiei, convins fiind că împrejurările de faţă reclamă un guvern care să fie sprijinit pe un partid serios.

Deasemenea liberalii nu resping colaborări compatibile cu săvârşirea unor opere cu urmări fericite pentru ţară.

*

Karoly Mihaly fost prim ministru maghiar a cerut guvernului român permisiunea să se stabilească la Caseii Mari.

„Adevărul" pledează favorabil acestei cereri, pentru cuvântul că Karoly este un democrat.

*

Leul a fost cotat eri la bursa din Paris 10 centime.

D. Dr. Mezincescu a refuzat postul de Director general al serviciului sanitar.

Suntem informaţi ca şi alte persoane dintre cele numite, refuză posturile sub cuvânt că nu vor sa se încurce numai pe 30 zile.

*

Se vorbeşte că actualul guvern nu va mai numi guvernatorul Băncei Naţionale.

*

Ministerul de finanţe a dat o circulară comisiunilor de evaluare, invitându-le la moderaţiune.

*

Telegramele sosite din Atena anunţă că situaţia din Grecia devine gravă. Revolta din Creta la proporţii. Armata cere demobilizarea. Diadokul care făcea inspecţia trupelor de pe port a fost nevoit să se reîntoarcă la Atena.

O primărie care face speculă

Ce se petrece la Timişoara

Consiliul orăşenesc din Timişoara şi-a pus problema că să speculeze pe vizitatorii ce vin în oraş. Astfel cum te dai jos din tren eşti taxat cu 2 lei în schimbul unui bilet ca o justificare că eşti străin.

La restaurant se încasează peste preţurile de pe listă 40 la suta taxă în folosul comunei. Această taxă e înafară de acelea a noii legi financiare de cari ştim că e calculată în preţurile mâncărilor.

La hotel se încasează tot în folosul comunei o taxă de lux aproape egală cu costul camerei.

Toate acestea pentru ce? Aici e chestiunea. Cei ce conduc primăria spun că taxele enorme puse pe vizitatori e consecinţa cheltuelilor pe cari le-a suportat comuna cu ocazia vizitei comisiunilor militare de fruntezi şi cu iezi când a fost delimitată graniţa din Banat.

Cunoscătorii afacerilor de la primaria Timişoarei spun însă că conducătorii primăriei pun taxe pentruca să afle de unde face cheltueli inutile ca spre exemplu aceea făcută acum câteva săptămâni când sub pretext că M. S. Regele va vizita oraşul Timişoara s'au instalat niste derizorii arce de triumf pentru cari s'a cheltuit peste 3 milioane.

Bolşevismul rusesc se răspândeşte şi în Svedia

Ziarul „Svenska Dagbladed" anunţă, că zilele acestea a sosit la Stokholm o comisiune de 20 din marea organizaţiune bolşevică din Moscova Această comisiune lucrează la un plan care intenţionează provocarea unei revoluţii generale în ţările de Nord. Ziarul numit insistă pe lângă guvernul suedez să expatrieze această organizaţiune clandestină

NOU! NOU!
1332
In curând se vor deschide Marile Magazine
La Palatul Noutăților
Calea Regele Ferdinand No. 15.
Mari raioane de mătăsuri, stofe, lenajuri, galanterie, furnituri de mode, raion special de încălțăminte.
Cei mai bine asortați și cele mai eftine prețuri.
„Lloyd expres" 4

Monteri electricieni români,
carî posed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. CLUJ, Calea Victoriei No. 7. 174

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Dr. IOAN PAUL
MEDIO DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1333

Reclama este sufletul comerțului

Apel către tot publicul.

In vederea Sfintelor sărbători ale Crăciunului, Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" în dorința de a aduce mângâere în sufletele copilașilor din Orfelinatele sale, pentru a-i face să uite un moment lipsa părinților lor, face un călduros apel către tot publicul de bine, precum și către copilașii cuminți și buni, cărora soarta le-a destinat o viață plină de bucurii, să bine voiască a dona câte ceva din prisosul lor, pentru pomul de Crăciun, ce se va organiza la orfelinatul de băieți „Principele Carol" în care se află 170 orfani și la Orfelinatul „Principesa Elena" LOMB unde se află 52 fetițe.

Donațiunile, constând din îmbrăcăminte, încălțăminte, jucării, bomboane, alimente, etc., etc, se primesc la sediul Societății din Strada Gogălniceanu No. 8, (fostă Farkas) în toate zilele de lucru între orele 8—1.

Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu".

Forțe ruse îndreptate împotriva României?

Ce spune un ziarist german

Ziarul „Chicago Tribune" publică o depeșă din Viena în care citim următoarele:

„După părerea dlui A. H. Kober, corespondentul lui Vossische Zeitun " și care s'a întors aci, în urma unui volaj de două luni în sudul Rusiei, bolșevicii ruși au îngrămădit acolo o armată de 300.000 oameni cu care ar fi capabili să intre în România, fără ca aceasta să afecteze întrucâtva planurile lor în cazul unui război cu Polonia.

„Trupele roșii" rezervate României cuprind și 20.000 de chinezi, elita armatelor bolșevice.

Se spune ca generalii bolșevicii ar fi zis că din cei 30.000 de soldați cari se află în garnizoană la Odessa se poate conta numai pe 10.0 0.

„Corespondentul comunică, în privința foametei că, deși în sudul Rusiei nu există foamete, totuși în mod general alimentarea populației este sub normal. Alimentele sunt rele în ce privește calitatea și limitate ca variație.

„In Ucrainia, industria este ca și inexistentă. Trenurile circulă numai atunci când transportă trupe sau funcționari. Lipsa de sămânță o să facă fără îndoială ca la anul să fie foamete și în regiunea aceea.

„Dl Kober mai spune că soldații românî de pe frontul basarabean dezertează, și că sunt mai prost echipați decât soldații ruși, Nistrul este așa de secat că dl Kober a putut să îl treacă. După părerea dsale, armata roșie ar putea să recucerească Basarabia în două săptămâni".

Dela C. F. R.

Cu începerea dela 19 Decembrie a apărut foaia oficială a C. F. R. care publică toate circulările.

O circulară a direcțiunei C. F. R. face apel la funcționarii căilor noastre ferate, de a ajuta pe funcționarii C. F. austriace, cari trăiesc în mizerie cu familiile lor.

Soțiile ofițerilor se vor bucura de acum înainte de o reducere de 75 la sută asupra tarifului.

Reducerea pentru transportarea lemnelor pentru autoritățile comunale și județene, se abrogă pe ziua de 15 Decembrie.

In viitor vor fi numiți ca controlori de mișcare, toți foștii controlori, subinspectori și șefi de gară rămași dela inspecțiunile desființate.

Martorii citați în afaceri penale și agenții publici se vor bucura de transportul gratuit pe C. F. R. în baza citațiilor emise de forurile în drept.

Impozitul pe capital

D. Take Ionescu urmărește desființarea lui

Ziarul „Dimineața" este informat că impozitul pe capital se va desființa în curând.

Această hotărâre, pe lângă greutățile financiare la care va da naștere — întrucât vor trebui găsite resursele cari să acopere marile cheltueli cerute de bugetul extraordinar, — atrage după sine concomitenta suspendare a impozitului pe averile de războiu, cerut de aproape întreaga opinie publică și aprobat de toate partidele, fără excepție.

In adevăr, acest impozit fiind prevăzut în legea de impunere a capitalului, lege cu care formează un tot indisolubil, rezultă implicit că odată suspendat impozitul pe capital va trebui suspendat și impozitul pe averile războiu.

Vrem deocamdată să relevăm numai acest fapt, indiferent de consecințele lui, bune sau rele, și fără a pune în discuție eventualitate problematică, când guvernul actual sau alt guvern ar veni cu o lege specială pentru impunerea singură a averilor de războiu.

In ce privește obligativitatea depunerei declarațiilor, al căror te meu expiră la 1 Ianuarie, e lucru cert că va menține în actuala formă legea impozitului pe venit, care cere și se întemeiază în mare parte, pe declarația contribuabilului.

Tot ce va fi posibil este numai acordarea încă unei scurte prelungiri și simplificarea formei declarațiilor, Aceasta pentru contribuabilii de la orașe, de oarece depunerea declarațiilor la sate — după cum ni se afirmă dela ministerul de finanțe — este cași terminată.

De asemenea operațiunile comisiunilor de evaluare vor continua nestânjenite și se crede că în cel mult două luni ele vor fi terminate.

De altfel întârzierea provine din greutatea facerei evaluărilor la orașe întrucât evaluările în comunele rurale sunt aproape gata. Ministerul de finanțe afirmă că patru cincimi din comunele rurale au operațiunile de evaluare terminate.

Camera franceză și noul buget

Camera franceză, terminând discutațiunea asupra chestiunilor financiare, va trimite bugetul la Senat, azi. Guvernul, comisiunile speciale și majoritatea parlamentarilor sunt hotărâți să facă toate sforțările pentru ca acesta să fie votat cât mai curând.

Cărți noui

A apărut: „Calendarul Asociațiunii" pe anul 1922 întocmit de d-l I. Grigorescu, secretarul literar al „Asociațiunii" cu colaborarea domnilor: I. Agârbiceanu, Artur Gorovei, N. Iorga, Sabin Oprea, Volbură Poiană, Aurelia Pop, dr. G. Preda, Romul Simu, I. U. Soricu, etc,

Calendarul împodobit cu 11 clișee mai cuprinde, afară de partea calendaristică, și târgurile din Transilvania și vechiul regat, precum și noul tarif poștal, telegrafic și telefonic în vigoare, dela 1 August 1920.

Prețul pentru abonați 2 lei pentru neabonați 5 lei.

Citiți în Pag. 8-a

Pe crăciun să se procure toată lumea cu Cognac-Medicinal Menes-Magyaradi
Anno 1861 1333

Mica publicitate

Cereri și oferte de servicin

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei germane dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua și prânzul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după înțelegere. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcționar, venit lunar 3000 Lei, dorește căsătorie cu o Domnișoară sau Văduvă cu situație materială bună. Adresa a ziar sub „Amidor" la Infrățirea.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicin etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Anunț.

Conform autorizației Ministerului Instrucțiuni Secretariatul Gl. Cluj No. 39815/921. Institutul de Chimie Strada Mico No. 7 Cluj, face cunoscut interesaților că având circa 200 lăzi cu talaj fin pentru ambalaj. Va ține licitație publică pentru vânzarea acestora, în ziua de 12 Ianuarie 1922 ora 10 a. m. la acel Institut. 1341

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minorics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

REGIE MONOPOLURILOR STATULUI.
Direcțiunea Regională Cluj. Serviciul vânzărei.

No. 31196—1921.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința Generală că, cu începere dela 15 Ianuarie 1922 vânzarea timbrelor și hârtiei de țigarete R. M. S. se va face numai de către Depozitele Regiei prin delitanții săi. In acest scop s'a făcut cunoscut încă dela 15 Septemvrie 1921 aceasta dispoziție importatorilor de asemenea produse spre a avea timpul sufficient a le desface. Sub nici un motiv nu se va mai admite un nou termen de desfacere. Produsele rămase nevândute vor fi reexportate de cei ce au importat asemenea fabricate, Regia sub nici un motiv nu le va cumpăra stocurile rămase.

Se va cunoaște că Depozitele și debitanții Regiei după data de 15 Ianuarie 1922 vor putea satisface orice cereri de asemenea produse ale Regiei. 1338

Candidat de advocat

cu praxă ardeleană, care posede limba română în scris și cetit, află aplicare în biroul subsemnatului.

Dr. JUSTIN CL. IUGA advocat,
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3. etaj I. Telefon 106.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Caracte și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Reparăm Mașini de Scris

CONTINENTAL

Mecanic specialist
Chemat și la domiciliu vine.
1267
Telefon 435.
Librăria Lepage Cluj.

Berea nutritoare **„Gloria"**
Radio 1912
specialitatea Fabricei de Bere din Turda pe sărbătorile de Crăciun vin din nou în circulație.

Prenotări se pot face în depozitul principal din Cluj în Calea Dorobanților No. 11. 1338

Abonamente
pentru
ziarul „Infrățirea"
se primesc la
LIBRARIA
„Cartea Românească"
Piața Unirii 7.

O surpriză de Crăciun!!

Fabrica de bere FREDERIC CZELL și FII din Cluj o face publicului punând în vânzarea noua bere neagră

„HERCULES"

Nutritoare
gustuoasă
sănătoasă
In sticle și cu paharul
Reclama 1395 1340

De închiriat

In centrul orașului local de prăvălie mare compus din 3 camere și biurou liber imediat.

INFORMAȚIUNI LA ZIAR SUB „PRĂVĂLIE"

Ororile dictaturei lui Horthy Miklós

Români asasinați în temnițele maghiare

Am arătat și noi, în deseîrânduri, persecuțiile pe cari le au de îndurat românii din Budapesta, din partea tiraniei lui Horthy.

Iată-ne astăzi o nouă dovadă de ororile ce se săvârșesc în capitala Ungariei.

Iată despre ce e vorba.

Studentul Crăciunescu Dumitru, întemnițat de doi ani de zile în închisoarea militară din str. Margibit-Körut No. 83, și care a reușit printr'o împrejurare fericită să fie pus în libertate, ne descrie astfel ororile petrecute în acel cuib al urei, precum și modul cum ungurii au ucis mișelește pe căpitanul român Alexandrescu Virgil:

„Cam pe la începutul lunei Septembrie eram vecin cu celula d-lui căpitan Alexandrescu Virgil. Intr'o noapte cam pe la orele 24, am auzit că s'a deschis ușa celulei și mai mulți inși intrase în celula d-lui căpitan. Peste puțin timp nu s'a mai auzit nici un sgomot. Dimineața a venit un sanitar la mine și mi-a spus, că dacă îmi dau cuvântul că nu voi spune la nimeni, îmi spune o noutate. Mi-a spus că în noaptea trecută, căpitanul Alexandrescu s'a sinucis spânzurându-se de fereastră. A doua zi seara la ora 21, cadavrul a fost pus pe o căruță și scos dela închisoare.

Ulterior s'a aflat că căpitanul a fost omorât mișelește de unguri și că nu a fost caz de sinucidere.

In închisoare se găsesc încă și astăzi următorii:

Camil Mancilă, băiatul preotului din Lipova, student, acuzat de spionaj. Zilu Teodorescu originar din Gropșani, județul Dolj, proprietar, închis cu familia lui bănuit de spionaj, Simion Ghiță de ani 62, din jud. Debreținului fiindcă a ajutat la rechiziția armatei române, Romeo Popescu, student la Paris, născut în București arestat pentru spionaj, Caslovici, fost impiegat de mișcare la C. F. R. condamnat la 12 ani, bănuit de spionaj, Maiorul în retragere Sorescu Ovidiu originar din Brașov a fost arestat în drumul său spre Viena, Doamna Sofia Lăcătuș, pentru spionaj. Naftaliu Pulea pentru spionaj, Dr. Ioan Terfia originar din Cluj pentru spionaj, Ioan Ardeleanu originar din Mogla-Montana, pentru spionaj, Nicolae Lazăr, pentru spionaj.

Locot. Cerna care trăiește azi nebun de oarece a fost împușcat de unguri prin gură și gât, așa că azi și-a pierdut orice judecată și se găsește în stare inconștientă,

*

D-l Dumitru Crăciunescu, sublocot. de rezervă în reg. 3 V. născut în Dicio-Sân-Martin, care astăzi e liber mai dă următoarele informațiuni de suferințele îndurate în închisoare la unguri.

„In anul 1921, Aprilie 30 m'am demobilizat și am voit să călătoresc la Paris pentru a-mi continua studiile la Școala superioară de arte și meserii. Am trecut frontiera pe la punctul de frontieră Bors, și am fost arestat la Mezőbiharkeresztes în Ungaria de către locot. Szentiványi, șeful biroului de contra informații și spionaj și sub-locot. Kosma al cărui părinți sunt în Târgul Mureș.

De aici m'au transportat la Beretyo-Ujfalu și m'au declarat arestat fiind bănuit de spionaj. Aci am fost bătut extraordinar.

Dela Beretyo Ujfalu am fost excortat la Szolnok unde din nou am fost bătut de către ofițerii unguri. Aici mi-au legat o piatră de gât și punându-mă într'o barcă au voit să mă arunce de trei ori în Tisa.

Din Szolnok am fost excortat la Budapesta unde iarăși mi-au tras o bătae strașnică la un birou numit Giosztaly. Văzând că nu declar nimic m'a predat închisorii militare, de unde peste puțin timp din cauza bătăii ce am suferit am fost nevoit să stau 5 luni în spital.

După 5 luni am fost trimis la închisoare unde am fost închis 9 luni fără să mi se la interogatoriul. După 9 luni am fost interogat de către procurorul căpitan Danovits. După interogatoriu am fost trimis din nou la închisoare până în ziua de 22 Noembrie 1921 când în urma verdictului de achitare al tribunalului din Budapesta am fost lăsat liber. Consulatul român pe baza unui bilet de frontieră m'a repatriat".

Vedem dar, că majoritatea celor deținuți și în urmă chinuiți în mod sălbatec, sunt români care se găseau în trecere prin Ungaria, cu pașapoarte în regulă și cu destinațiuni altele de cât Ungaria.

Toți acești nefericiți, femei, bătrâni, tineri, sunt ținuți pe simple bănueli de spionaj, ani de zile în temnițele ungurești, când au fericirea să nu fie omorâți, pur și simplu, cum au fost de ex., căpitanul Alexandrescu.

Cu toată intervenția ministeriului de externe român, intervenție eficace, dar insuficientă, și azi, după cum am văzut se găsesc intemnițați o mulțime de români, de a căror viață nu e o clipă garantată în mâna unor câini ca cei dela Budapesta.

Cerem autorităților să intervină cu ultima energie pentru liberarea acestor nenorociți români.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Ravagiile viscolului

Furtuna pe Marea-Neagră. — Zeci de victime. — Vase scufundate.

Constanța 18, — Viscolul dezlănțuit în ultimele zile, a produs pagube enorme în județul nostru.

Circulația pe linia ferată cu București a fost întreruptă cinci zile, din cauza trenului de persoane 140 care a fost surprins de furtună și înzăpezit în dreptul stației „Valul lui Traian".

Cu această ocazie am avut de înregistrat și câteva victime din cauza înghețului și anume: un copil mort și trei soldați complect degerați.

Firele telefonice și telegrafice, au fost rupte, astfel ca și astăzi legătura cu județul și restul țărei, este întreruptă.

Orașul a suferit de asemenea pagube enorme, casele mărginașe au fost desvelite, pomii desrădăcinați și aproape toți stâlpii de telegraf și electricitate trântiți la pământ.

Din județ, sosesc știri alarmante, pe lângă sutele de vite cari au fost omorâte, viscolul a surprins pe câmp ciobanii cu oile, pe cari l-a îngropat de vii.

Astfel: la morgineca comunei Anadalchiol a fost găsit îngropat în zăpadă, mort, un cioban și aproape trei sute oi.

Vasele cari se aflau în port în momentul când se dezlănțuia furtuna deveniseră jucăria tempestei.

Vasul „Bucegi" al S. M. R, rupându-i-se parâmele, a fost târât de furtună în afară portului, unde izbindu-se de farul verde, a suferit mari avarii turtind în întregime grilajul farului.

Vasele „lekemare" englez, „Evghenia ellen și „Negroponte" sub pavilion rus, au fost luate de vânt și izbite de dig. producându-le grave avarii.

Vasele aflate în rada portului au avut și ele de suferit mari pagube. Astfel „Barendrecht" sub pavilion olandez, și-a pierdut toate bărcile de salvare și accesoriile, iar „Agordat" italian a rămas fără catarte și pârâne. Asemenea o șalupă a casei Embiricos et. Co. a fost scufundată.

In ultimul moment ni se comunică din Mangalia că două vase cari se aflau spre încărcare în acel port, au fost luate de valuri și aruncate pe bancuri de nisip iar mai multe bărci cu pescari fiind surprinse de viscol, au fost scufundate, căzând pradă valurilor încea mai mare parte din echipagiile lor.

Deși viscolul a încetat de două zile totuși marea este încă foarte agitată, astfel că nu este exclus să avem de înregistrat noui victime.

Criza transporturilor

Treizeci de fabrici din Banat încetează lucrul

Autoritățile superioare au fost avizate că 32 de fabrici din Banat, care au combustibil numai până în ziua de 18 Decembrie au fost nevoite să înceteze lucrul și să închidă fabricile la această dată.

Criza transporturilor care dela un rând de vreme, este mai mult ca în alte părți ale țărei, amenință — dacă va continua — cu suspendarea întregei activități industriale din Banat, fapt ce echivalează cu un dezastru atât pentru întreaga economie a țărei.

Toată vina cade în sarcina administrației liniei Caransebeș—Orșova, care este, artera principală a acestei regiuni.

Noul guvern a fost sezizat de această situație alarmantă și se așteaptă deciziunea ce va lua.

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul II. No. 407 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Marți 27 Decemvrie 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
89. Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Oameni, nu momâi!

„Eu doresc să predic, nu doctrina unei vieți tihnite și trândave, ci doctrina unei vieți viguroase, a unei vieți de muncă și de luptă; să predic acea formă superioară de răușită, pe care o au, nu omul ce iubește mai mult liniștea și traiul comod, ci acela care nu fuge de pericol, de greutăți, sau de muncile mai mari, acela care știe să-și asigure, în ciuda tuturor acestor lucruri, victoria planurilor lui". In felul acesta își începea Roosevelt unul din discursurile lui, la o întrunire din Chicago. Iar ceiace spunea președintele de pe atunci al Statelor Unite, o spun zilnic jurnalele americane, o repetă la fiecare prilej potrivit profesorii și preoții de pes te Ocean și o șoptesc, acolo, în fiecare dimineață, la urechea fii lor lor, părinții americani, părinții cei atât de preocupați de adevărata glorie a urmașilor lor.

„Eu vă predic, concetățeni, urma Roosevelt, învățătura că țara noastră nu are nevoie de o viață ușoară, ci de o viață de mari sforțări. Secolul al XX-lea stă înaintea noastră plin de viitorul atâtor națiuni. Dacă noi stăm leneși de-o parte și privim la cele ce se petrec, dacă noi umblăm după o viață de trândăvie, dacă ne dăm în lături dela luptele cele mari în care omul trebuie să câștige cu prețul vieții lui și cu acela a tot ce el are mai drag, atunci alte popoare, mai puternice și mai îndrăznețe ne vor trece înainte și vor câștiga, ele, stăpânirea lumii".

Așa vorbea un președinte al Statelor Unite! Așa vorbea un om care socotea că un șef de stat, că un partid politic, că un om politic, trebuie să fie un om, iar nu un carton zugrăvit, un om care să aibă un gând al lui și dorința de a-l realiza, iar nu o momâie, un neutru. El oferea un program și lupta pentru înfăptuirea lui. El făcea din luptă programul lui aproape. Din luptă, nu din neutralitate!

Inchipuiți-vă acum, în loc de aceasta, neutralitatea în capul țării, neutralitatea, nu lupta, nu programul, nu planul de muncă! Neutralitatea care, neîndrăznind să afirme, neputând să facă ceva, nu-și poate omorî timpul decât lenevind, adică preparându-se pentru rău, adică stricând și furând țara. Neutralitatea care, neavând nici o înclinare, nici o idee, este umbra la adăpostul căreia pot bălăci în voie toate înclinările, toate ideile, adică toate nebuniile! Căci acolo sus, în guvernul neutru, nefiind nimic, nici o realitate cu care vorbăria să poată fi înfruntată, nimic care să poată servi drept măsură a valoarei supralicitațiilor demagogilor, acestea au câmpul deschis, câmpul liber, iar lumea n'are decât o cale deschisă: să înlăture pe neutrii, pe neputincioși, ca să pună pe gălăgioși în locul lor, în speranța că va ieși totuși ceva din gălăgia aceia!

Guvern neutru! Așa reclamă cumințenia pieții publice acum! Guvern neutru! Dar, iubiții mei domni, guvern neutru avem de trei ani încoace într'una, adică guvern de sterilitate politică! Sau poate, după o serie întreagă de mici banchete, din care v'ați înfruptat cu toții, socotiți că a venit momentul unui banchet monstru, al orgiei, al castrării complecte a conducătorilor și al deslănțuirei neînfrânate a patimilor celor care au dovedit că nu știu face decât un lucru în stil mare: să făgăduiască?

Nu. Poporul acesta, care are atâta nevoie de muncă și organizare, nu trebuie înșelat mai departe. Poporul acesta trebuie să afle că aceia care cer guvern neutru, „pentruca poporul să se poată pronunța în voie asupra guvernului ce-l vrea", cer de fapt un guvern cam ca cele pe care le-am avut până acum, adică un guvern care să nu facă nimic, pentruca ei, cei gălăgioși, să aibă trecere mai ușor cu făgăduelile lor cele mari că vor face ceva! Nimic nu sperie mai rău pe gălăgioși ca oamenii care fac ceva! Nimic nu înfrozește mai mult pe demagogi, ca un guvern care să aibă posibilitatea de a înfăptui ceva! Nimic nu distruge mai mult rațiunea de a fi chiar a speculanților patimelor politice, decât omul care muncește, omul care are un crez și o voință, omul care se găsește în tabăra opusă neutrilor, adică tocmai omul, partidul, de care are mai mare nevoie țara noastră astăzi.

Un astfel de om, un astfel de partid, nu va mai putea fi doborât cu vorbe. Un astfel de om, un astfel de partid, nu va mai putea fi înlăturat decât de acela care va da garanții îndestulătoare, că va ști munci, lupta pentru țară, mai bine decât cel gonit. Un astfel de om, un astfel de partid, va fi moartea palavragiilor, moartea închipuiților, moartea întregei țânțărimi de care suferă țara de câți-va ani încoace. Un astfel de om, un astfel de partid, nu trebuie să vină în capul țării! Cu nici un preț, nu! Înțelegeți de ce.

Țara însă, ea, să nu se fi săturat oare de bâzâitul și suptul țânțărimii?

V. B.

ACCIDENT DE AEROPLAN

Galați, 21.

Aeroplanul condus de aviatorul locotenent Carcamașanu din Tecuci, a sosit azi dimineață la Galați, iar după amiază a plecat spre Sulina. In timpul sborului motorul aprinzându-se, aeroplanul a căzut dela o înălțime de 1000 metri lângă Mal Cunare. O șalupă a plecat spre a face cercetări.

Transfugul

Evenimentele politice din ultimul timp, și în special schimbarea guvernului, au adus din ou la ordinea zilei interesantul tip al transfugului. In fiecare dintre întrunirile majorităților parlamentare, pe care noul președinte al Consiliului încearcă să le câștige prin diferite mijloace, se strigă cu o impetuozitate înduioșătoare aceste revoltate cuvinte: — „Săriți, suntem amenințați să fim corupți! Se atentează la conștiința noastră!" — Vorba unui spiritual confrate bucureștean: târgul de conștiințe îl văd, nu zăresc însă conștiințele...

Figura aceasta a transfugului, gata orișicând de a demisiona din partidul care pleacă dela putere pentru a cere înscrierea în partidul care se pregătește să ia puterea, e o veche cunoștință a lumei noastre politice. Sunt oameni cari bagă de seamă, dintr'o dată, că solidele lor convingeri, la care pentru nimic în lume n'ar renunța, nu se mai potrivesc deloc cu programul grupării politice care se pregătește de opoziție; în schimb, ce perfectă unitate de vederi se stabilește, ca prin farmec, între fostul guvernamental de ieri și... guverna mentalii de astăzi!

Era odată o vreme în România de ieri, când echilibrista aceasta, care constă în a pune totdeauna de acord glasul conștiinței cu nevoile practice, era o gimnastică foarte ușoară. Cadrilul politic era simplu. Un partid se instala la cârma țării pentru un șir de patru ani, pentruca după trecerea acestui termen să cedeze locul celuilalt partid de guvernământ, care, la rândul său știa că peste alți patru ani, răstimpul unei legislații parlamentare, va trebui să facă acelas gest. Agentul electoral fixa deci cu o preciziune neîndoelnică, epoca la care trebuia să găsească nepotrivirea de opinii destinată să-l trimeată, la vreme, în rândurile partiduli cuare se apropia de ziua fericită a venirei la putere. Astfel, transfugul român era totdeauna la guvern cu „ai noștri", și niciodată la opoziție cu „adversarii"...

Astăzi, e drept, s'au mai schimbat lucrurile. România întregită are foarte multe partide politice, mai multe chiar decât numărul bărbaților de Stat care ar fi în stare s'o conducă. Transfugul, aiurit, nu știe încotro să se îndrepte. Marea problemă e foarte greu de rezolvat: cine vine la putere?

Iată, de pildă, deputatul sau prefectul guvernamental până ieri.

Ziarele lansează, cu o fantazie neînvinsă, fel de fel de combinații: guvern Coandă, guvern Flondor, guvern Mihaly sau guvern Matei Cantacuzino. Unde este deslegarea situației: guvern neutru, guvern de concentrare, guvern de coaliție sau guvern de partid?

Ceasurile trec, prețioase, și transfugul nu reușește să se hotărască. Ghicitul în cafea, cărturăreasa, informațiile din gazete, deducțiile proprii... Nciio lămurire, niciun pas înainte spre cunoașterea adevărului.

Hotărât lucru, meseria de transfug nu mai e ușoară...

Politica economică a Angliei

Constituirea unui bloc economic european. — Apropierea dintre Franța și Germania. — Reluarea relațiilor comerciale cu Rusia. — Un congres european.

Convorbirile diplomatice care au loc în prezent la Londra între premierii Angliei și Franței, ne îndeamnă să credem că Europa se găsește în preajma unui mare eveniment diplomatic.

Este lucru cert că politica britanică a pus în acțiune toate sforțările ca să ajungă la constituirea unui bloc economic european din care să facă parte Anglia, Franța și Germania.

Rostul acestei înțelegeri europene e lesne de înțeles. Anglia economicește a ieșit istovită din război. Produsele ei industriale își găsesc cu multă greutate debușeuri de desfacere. Un evident regres se observă în energia industrială britanică și cauza principală a acestei stări de lucruri își găsește explicația nu mai în violenta ciocnire cu tendințele economice ale Americei și Japoniei.

Deocamdată politica Cabinetu lui din Londra pare să-și ajungă țelurile ei. Realizarea acordului Pacific între Anglia, Statele-Unite, Franța și Japonia nu este de fapt decât neutralizarea tendințelor de expansiune economică ale Americei și Japoniei.

Dar d. Lloyd George vede problema economică prin prisma unor interese pur europene. D-sa privește cu vădită îngrijorare cum America, zi cu zi, caută să se infiltreze și în Europa economică. O telegramă recentă anunță că Senatul american a votat proectul de lege prin care se acordă 20 milioane dolari pentru a se veni în ajutorul victimelor foametei din Rusia.

Mărinimia americană pentru rușii înfometați dovedește, în realitate, că republica Statelor-Unite pregătește terenul pentru ca industria Americei să găsească în Rusia încă un important debușeu prielnic năzuințelor ei economice.

Aceste considerente au luminat mintea bărbaților de Stat britanici, că spre a putea apăra interesele industriei din Europa, nu este altă soluție decât constituirea unui puternic bloc economic european.

•

Situația precară a finanțelor germane și imposibilitatea din partea Germaniei de a plăti aliaților reparațiunile de război, — au găsit în Anglia un puternic sprijinitor și, în acelaș timp, pentru diplomația britanică un prilej ca să încerce o apropiere între Franța și Germania.

D-nii Lloyd George și Aristide Briand s'au întrunit zilele acestea la Londra. Obiectul discuțiunilor este tocmai chestiunea reparațiunilor de război și restabilirea legăturilor comerciale cu Rusia.

In acest scop, Anglia declară că renunță la întreaga parte de despăgubire de război ce i se cuvine, iar în ceea ce privește Franța, primul-ministru britanic este de părere că tributul de război impus Germaniei, va trebui micșorat până la suma necesară pentru cumpărarea materialului și refacerea regiunilor devastate din Franța.

După cât se știe, pare că d. Briand ar accepta aceste deziderate.

Răspunsul Franței în ceeace privește moratoriul e negativ; ea este însă dispusă, ca Germania să achite mai întâi plățile cu scadențe în Ianuarie și Februarie, iar pentru plățile de mai târziu să se acorde un moratoriu în cazul când Germania va permite aliaților controlul asupra finanțelor sale.

Acestea, toate laolaltă, sunt probleme curente pe cât de vitale intereselor europene, pe atât de dificile în dezlegarea lor și ele nu vor fi rezolvite decât într'o viitoare conferință care se va ține la Londra.

•

Ziarul londonez „Daily Chronicle", organul d-lui Lloyd George este de părere că consolidarea economică a Europei trebuie supusă unui congres european la care să participe și Germania și Rusia.

Un alt ziar englez „Observer" găsește că viitoarea conferință din Londra e cea mai importantă din câte au fost până acum, de care nu depinde numai viitorul Antantei, dar și viitorul Europei.

Edificiul financiar, clădit pe tratatul din Versailles s'a prăbușit și Anglia nu trebuie să ducă mai departe această politică financiară nebună — încheie numitul ziar.

•

Din cele scrise de ziarele britanice se desprinde lămurit că o înțelegere europeană la care să participe și Germania, nu se poate înfăptui, decât revizuindu-se tratatul de la Versailles.

Și, desigur că această eventualitate va întâmpina o vie rezistență din partea Franței; totuși se crede că în cele din urmă ea va ceda, de oarece Anglia îi va opune dificultăți în chestiunea acordului dela Wiesbaden.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Anomalie școlară

la Reghinul săsesc și Aiud

In cursul trecutului an școlar m asistat la un fapt cultural întâmplat la Reghinul-săsesc, când o școală civilă a fost sacrificată de dragul demagogiei d-lui deputat Florea Bogdan care nu știa ce să mai făgăduiască alegătorilor săi ca să-l voteze.

A făgăduit multe, dar a împlinit una: a înființat liceu la Reghinul-săsesc, — micul dar puternicul centru industrial.

Insă dela școala aceasta și până la crăsmă, faimoasa inscripție de pe frontul acestui așezământ. „Liceul Florea Bogdan" trece din gură în gură, iar numele fondatorului, doritor să dăinuă nemuritor înainte de a fi făcut ceva vrednic de posteritate, se pomenește, însă nu așa cum visa d-l deputat.

Reghinul-săsesc cu gazul metan în apropiere și cu industria înfloritoare a Sașilor d-l Bogdan credea cum cred și alții că vor deveni ale noastre iute-iute numai prin școala Parnasului și prin cultura hexametrelor clasice.

Orgoliu acesta social a molipsit și alte locali ăți: s'au constituit comitete de inițiativă ca să facă la fel și la Bistrița și acum de curând și la Aiud.

Un reformator din Aiud a început chiar o propagandă s'rașnică, îndeosebi prin memorii către Ministrul de rezort și către M. S. Regele.

„Cum vom putea oare fortifica elementul românesc din Aiud — însemnat centru industrial și comercial — dacă nu ne vom îngriji de o școală a culturii antice. *Ne trebue liceu clasic ca să cucerim industria din mâinile străinilor*", — a găsuit iscusitul reformator.

Felicităm reformatorul îndemn pentru cultul său olimpic, dar ni-e milă de biet neamul nostru oropsit care și pes e 10 ani se va găsi tot în nevoile de-acum sosite să se perpetueze prin oamenii de speța inovatorului dela Aiud, cari își iau avân ul să reformeaze ei învățământul după placul lor, și nu după nevoile locului.

E o curată batjocură, pe care o aduc acești oameni lo icei. Tot ce sună „bine"; nu lipsește din argumentațiunile lor.

Oare din epopeele latinești cuceri-vom industria?

Pe ce continent înapoiat și în ce veac ne găsim?

Nu știi ce să crezi în fața unei asemenea anomalii ...

Iată ce trebuie să ne preocupe pe toți:

Ce vom face cu contingentul elevilor din 50 de licee (numai în Ardeal), cari sunt destinați în majoritate numai pentru cariera budgetivoră adică de funcționari?

Ce vom face cu contingentul din liceele de fete, cari nu umblă la școală ca să devină bune gospodine și viitoare mame ale classei culte mijlocii?

Ce se va alege de cultura masselor dând precădere instrucțiunii clasice și academice, fără noțiunea realității măcar?

Franța e preocupată să-și adopteze tipul „Bürgerschule" al Nemților, pe când ne spargem capul ca în locul școalelor profesionale și practice, să sporim numărul liceelor.

E dureros și e ridicol să vezi la Aiud departe cu 30 km. de Blaj, cerându-se liceu.

Nu capitalul pur intelectual va mântui țara noastră, ci cultura care poate satisface trebuințele economice ale țării — acesta e principiul după care să se călăuzească reformatorii și inovatorii învățământului.

Timpurile glorioase ne-au găsit cu contingentul intelectual rezultat din vre-o 6 licee (preoțimea, puținii profesori, avocații etc.) și cu prea puțin capital intelectual propriu pentru viața economică modernă. Abia că avem câțiva ingineri, arhitecți, ingineri silvici și de mine, mehanici și șefi muncitori de uzine, — în puține cuvinte tehniciani și uvrieri luminați.

Și totuși nu vezi pe nimeni agitându-se pentru înființarea lice l r reale, ci cu toții continuăm prin mentalitatea noastră negativă, a perpetua și pentru generațiile de mâine aceleași lipsuri culturale pozitive în cari ne-au găsit pe noi evenimentele mari.

Conceptiile medievale dela Reghin până la Aiud nu vor consolida în chip sănătos România Mare, dacă nu ne vom hotărî să înțelegem că școala trebue să fie satisfacerea nevoilor Țării întregite nu însă pentru confortul câtorva intelectuali din Aiud cari doresc să-și facă, ieftin și acasă din copii lor funcționari-budgetivori.

S'a discutat această problemă prin presă, totuși ea a rămas un simplu deziderat.

Ar fi timpul să se curme abilitatea celora, care turbură pe cei dela conducerea trebilor Țării în chibzuirea cât mai bine a învățământului public.

Ca încheere, un cuvânt celor dela Aiud:

Care edificiu va fi potrivit pentru instalarea grabnică a liceului proec at? De sigur școala civilă de fete, nu e așa?

Oare nu ar fi mai potrivită clădirea aceasta pentru o școală practică cu ateliere ca să înjghebăm astfel, începutul unei culture economice naționale în acea atmosferă streină?

Profesor A. Domide.

Știri artistice

Premiera piesei „*Hero și Leandru*" care a fost amânată din cauza reprezentanților trupei Voiculescu-Manolescu, se va da irevocabil, Marți 27 Decembrie c.

Rolul lui Hero va fi susținut de d-na Olimpia Bârsan, de la Teatrul Național din București. In celelalte roluri vor apare: D-nele M. Ignătescu-Dobrescu, M. Miriam și D-nii N. Neamțzu-Ottonel, N. Dimitriu, M. Stefănescu, Dem. Psatta, A. Popovici, etc.

Venitul acestei reprezentațiuni este destinat ridicării unei cruci pe mormântul marei noastre Aristiza Romanescu, fostă profesoară a D-nei Olimpia Bârsan.

Inainte de începerea Spectacolului, D-l Zaharie Bârsan, va rosti câteva cuvinte despre marea dispărută.

ECOURI

El. Teodorini profesoară de canto în Brasilia

Marea noastră cântăreață Elena Theodorini se află acum în Brazilia unde conduce o școală de canto.

Un ziar local nic scrie, într'un articol elogios, că zilele trecute artista a organizat un concert cu elevele sale Programul a fost alcătuite numai din bucăți muzicale cu caracter pur francez.

Opere inedite ale lui Dostojewsky

Jubileul lui Dostojewski s'a serbat și la Moscova.

Cu această ocazie s'a procedat la deschiderea unei cutii ținută închisă până acum și care provine din obiectele rămase de pe urma poetului.

Comisarul sovietelor pentru instrucțiile publică Lunartscharski și un comitet de sub președinția istoricului Fritsche au asistat la această solemnitate. Caseta conținea scrisori necunoscute ale lui Dostojewski adresate soției lui, o s risoare din partea lui Tolstoi, jurnalul zilnic al lui Dostojewski. o serie de concepte și observații scrise ale poetului asupra operilor sale.

De un deosebit interes sunt romanele inedite „Dracul" și „Vină și ispăși e". Din romanul „Dracul" există corectura nepublicată încă.

Examinarea tuturor acestor lucrări o va face Fritsche ajutat fiind de alți învățați.

Tot ce va fi considerat a fi de valoare, va fi publicat.

Analogii între lumea antică și cea contimporană

De curând s'au făcut însemnate descoperiri arheologice în Asia mică și Sudan. Toate acestea arată că. cu mii de ani înainte, există o civilizație și o artă foarte înaintate. Intr'adevăr, Babilonenii, cari au anticipat multe din invențiunile noastre. într'o formă primitivă au cunoscut și cecul. Mai mult, avea un sistem de bănci foarte desvoltat.

Ziarul englez „Daily Mail" amintind cele descoperite până în prezent despre lumea veche și cele ce se vor mai descoperi încă, constată că toată civilizația trecută, civilizație superioară, de altfel avea la bază o o cruzime și o sălbătăcia, care n'au fost întrecute de cât de tortura regimului bolșevic din Rusia. Se omorau și atunci oameni ca muștele; iar îngroparea de vii a mii or de nenorociți servitori spre a însoți în lumea viitoare pe înalții demnitari s'a aflat acum că era adevărată.

Comemorarea Mitropolitului Andrei de Șaguna

In ziua sf. Apostol Andrei, s'a oficiat parastas în capela internatului de fete din Arad, întru amintirea marelui arhiepiscop și Mitropolit al Ardealului Andrei Baron de Șaguna.

Slujba religioasă a fost oficiată de preotul dr. T. Botiș director seminarial, asistat de parohii : Alexiu Popovici și Eugen Crăciun. Răspunsurile le-a dat corul seminarial.

După terminarea serviciului divin „Societatea de lectură a studenților în teologie", a ținut o ședință festivă de comemorare. Prestațiunile tinerimei noastre ne-au dat îndreptățire la cele mai frumoase nădejdi în viitorii slujitori ai altarului bisericii noastre străbune.

Dela Societatea de Științe

Societatea de Științe din Cluj va ține ședință ordinară astăzi Sâmbătă la ora 8 și jumate, în amfiteatrul institutului de Botanică generală (Palatul Universității).

Intre altele comunicări cu caracter științific, d-nii profesori universitari Emil Racoviță și R. Jeanel, directorul și subdirectorul Institutului de Speologie din localitate își vor desvolta mult așteptata conferință asupra „Enigmelor ghețarului de la Scărișoara".

Conferința va fi însoțită de numeroase proecțiuni fotografice și epidiascopice.

Ședința este publică.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Igiena socială

de **Dr. M. A. Botez**
profesor universitar.

Cât farmec nu au pentru unii anumite cuvinte, anumite expresii.

Igiena socială ca și medicina socială au exercitat și exercită și ele mare farmec pentru mulți din noi.

In opoziție cu igiena curentă, cu medicina curentă ni se spune în discuții igiena socială, medicina socială. Ni se stabilește aceas ă opoziție pentru a arăta insuficiența igienei, medicinei curente.

Intrebați însă pe acei cari stabilesc aceasta opoziție în ce ar consta de exemplu deosebirea dintre igiena curentă și cea socială și veți capata drept răspuns, că deosebirea e în existența caracterului social la una și lipsa acestui caracter la cealaltă.

Dar dacă veți insista să vi se clarifice acest caracter social, nu veți reuși de cât să constatați, că vorba, calificativul de social are un farmec deosebit pentru mulți în cât simpla enunțare a acestei vorbe, a acestui calificativ crește valoarea unui câmp, unei ramuri de activitate.

De aici amuzarea multor asupra calificativului de social de care, e drept, se abuzează în timpurile noastre.

Cum trebue însă văzut, conceput în chip obiectiv acest caracter social al igienei?

Iată cum. Igiena s'a constituit și dezvoltat științificește grație progreselor realizate de fizica, chimic, anatomie, fiziologic normală și patologică, bacteorologie, geologic etc. Grație acestor progrese igiena a putut dispune de un imens material științific, pe care l'a utilizat în chip admirabil ajungând una din ramurile cele mai exacte de cercetare științifică din timpurile noastre.

Marele ei defect era însă aplicabilitatea ei foarte redusă.

Foarte exactă, foarte precisă însă puțin aplicabilă.

Și acest defect venia din faptul, că igiena era o știință biologică, privia omul din punct de vedere biologic.

De fapt însă omul văzut, studiat numai biologicește nu-i văzut, nu-i studiat Complect.

Omul pentru a fi studiat complect trebue studiat — pentru că trăește în societăți — și din punct de vedere social.

Din acest punct de vedere însă igi na a început să vadă și să studieze omul de abia în timpurile din urmă, când științele sociale prin dezvoltarea lor puteau să dele igienei materialul științific necesar.

Prin urmare în timpurile din urmă a început igiena să privească omul, să studieze omul și din punctul de vede e economic, politic, cultural, moral, capătând ast-fel caracterul social.

Prin obținerea acestui caracter igiena n'a părăsit datele sale biologice; ci le-a așezat numai într'un cadru social.

Prin așezarea elementelor, datelor biologice ale igienei într'un cadru social igiena a devenit cu mult mai aplicabilă prin simplul fapt, că toate aceste date nu se mai referiau la „omul mediu" — abitracțiune biologică necesasă pentru studiu dar improprie pentru aplicare; ci la „omul real" prezintat în condițiunile lui de viața de toate zilele, cu toate bunurile și cu toate relele.

Și ceva mai mult, igiena luând caracterul social nu putea să rămâie la simple recomandațiuni circumstanțiate social; ci a trebuit să asigure aplicarea lor prin interesarea directă a oamenilor, a maselor pentru cari erau menite.

Un exemplu, va fi mai vorbitor de cât toate explicațiile.

Igiena biologică arătată, omului în general ce condițiuni trebue să întrunească o locuință pentru a fi o bună locuință.

Igiena ajunsă și Socială nu se mărginește a arăta și-a recomanda Condițiunile unei bune locuințe; ci a-ată și ajută obținerea unei bune locuințe în toate condițiunile și pentru oamenii de o situație ori cât de pase și grele sociale.

Igiena biologică nu se interesa de problema o ținerii terenului de clădit, de politica economică pe care statul și comunele trebue să o ducă în această privință, de asemenea nu se interesa de modul cum s'ar putea ajunge ca fie-care om, fie-care familie să-și albă asigurată o locuință, un adăpost igienic nu se interesa de politica statului sau Comunelor pentru clădirea de locuințe, și nu scăpa vorbă de mișcarea maselor pentru probleme și chestiuni de natura aceasta.

Igiena socială i'a în domeniul său toate aceste probleme, și le face ale sale și în mișcarea maselor pentru atari probleme de mare importanță pentru sănătatea generală nu vede numai posibilitatea obținerei de locuințe ci și posibilitatea că locuințele să fie igienice și să fie igienic în treținute, posibilitatea ca înlocuințele mulțimei să fie resdectate toate condiți-

In jurul reformei electorale

— Două desmințiri —

In ultimul timp anumite grupări politice au căutat să întreție o atmosferă de agitație în jurul reformei electorale, lansând știrea că partidul care a dat țărei această reformă democratică ar avea intențiunea să modifice această reformă în sens restrictiv.

In legătură cu aceste știri ziarul „Viitorul" publică în numărul de aseară următoarea desmințire:

„Epoca" susține că d-nii Duca și Mârzescu lucrează la o modificare a legei electorale. Acest zvon face parte din întreaga campanie de calomnii pusă la cale de coaliția țărănisto-averescană.

D-nii Duca și Mârzescu nu se ocupă de o modificare a legei electorale întru cât partidul liberal e hotărât să transforme în lege decretul lege din 1918 în temeiul căruia s'au făcut spre mulțumirea tuturor ultimele două alegeri de sub votul obștesc. De altminteri partidul liberal nu are obiceiu să distrugă propriile sale opere".

In acelaș timp d. I. G. Duca publică următoarea scrisoare:

„Mi se semnalează un interview al d-lui Grigorovici în care d-sa susține că eu pregătesc un nou sistem de reprezentare proporțională cu tendințe reacționare pe care l'a și intitulat „Sistemul Duca". Așî fi curios să știu de unde d. Grigorovici își culege informațiile și nu mă pot împiedeca să fiu surprins de ușurința cu care își permite să-mi atribue intenții pe care nu le cunoaște și să facă declarații categorice în numele meu.

Nici prin minte nu mi-a trecut să propun restrângerea sistemului de reprezentare proporțională cuprins în decretul lege din 1918.

De altminteri punctul de vedere al partidului nostru în această chestie este cunoscut și sunt în totul de acord cu el.

Rugându-vă să publicați în ziarul d-voastră această rectificare vă rog să primiți asigurarea deosebitei mele considerațiuni".

I. G. DUCA

Răspuns ziarului „Ujság"

In pamfletul lui Apáthi, „Ujság" își varsă iarăș un oarecine veninul și 'și revarsă ura.

Cu insulte, cu trivialități și cu exerciții stilistice, vrednice de un clovn de pe arenă, acel oarecine are îndrăzneala să susțină o cauză perdută și să compromită un om.

In loc să răspundă cum se cuvine, ușor raționamente calme lipsite de patimă — precum am pledat în favoarea minorității maghiare dela noi combatând sofisticăriile trubadurilor politicei maghiare de pe vremuri, ale lui Bánffy, Anerássy, Apponyi Vekerle și Tisza — autorul inconștient și vindicativ mă sudue te ca la ușa cortului, închiguindu-și totdeodată că-mi pune călușul în gură.

Cunosc sistemul terorizării, de care se folosiau pe vremuri becherii cavalerismului maghiar. Insumi a trebuit să apuc sabia și arma în mână, în nenumărate rânduri, să-mi apăr cinstea și să apăr cinstea neamului meu față de cârcotașii cari mă insultau — așa — din senin. Dar cea-t vreme a trecut! Atunci, își avea înțelesul său, faptul că luam în ascuțișul săbiei pe toți cari se incumetau să jignească sentimentele mele românești. Azi, însă îmi aleg oamenii, îmi aleg cauza, pentru care să mă bat,

Puteți țipa cât v'o ține gura ignoranților dela „Ujság" și cât, vă va plăcea! Nu veți ajunge astfel la alt rezultat, de cât că mă veți hotărî și mai mult să mă întorc la trecut ca, de-acolo să-mi iau puterea, de-acolo să mă inspir pentru luptele viitoare.

Voiu frunzări în „Ujság"-ul de pe vremuri, voiu receti pagina de vecinică rușine pentru ungurii din Cluj când ați dat pradă focului „Tribuna" românească, când ați desființat societatea „Iulia" și când în cântece sălbatice cu refrenul; „O! te büdös bocskor" (O! tu opincă puturoasă) ați străbătut străzile inzultând pe Românii ce-i întâlniați în cale.

Si voiu merge mai departe până la „jus patibuli" și „jus gladii", până la legea „de extirpatione radicitus populi valachici item de valachorum progenie a stirpe delenda" și atunci voiu răspunde celor dela „Ujság": care e te dreptul vostru pe acest pământ românesc?

Nu, domnilor, nu mă veți teroriza; nu mă veți face să mă rușinez de originea mea chiar acum când nu-se demostrează ea își are obârșia dela familia Huniadeștilor români, nu mă veți face să-mi plec fruntea înaintea „Domokoșilor" dela „Ujság"!

Cât privește inteligența pe care mi-o tăgăduesc ignoranții dela „Ujság" — acesta s'o judece acei cari mă urmăresc cetindu-mă.

Mai sunt atacat pentru activitatea mea depusă în calitate de șef al Censurei, când împotriva instrucțiunilor ce le aveam, nu am denunțat ni i un rând măcar din pasagiile suprimate, pentru a face astfel mai suportabilă aspra măsură impusă de împrejurări. Rog să mi se îngădue să mă apăr arătând cum a fost apreciate servi iile mele de cel mai înalt și singurul for competent, care a putut fi în măsură să judece activitatea mea; de șeful biroului de informații, d. general de Divizie N. Petala.

Iată, rezoluția d-lui general Petala, actualul Comandant al Corpului VI de armată pusă pe cererea mea (înaintată sub No. 572 în 18 Februarie 1920) de demisie dela cenzura Cluj: — „Atât competința cât și dreapta înțelegere a împrejurărilor și cauzei noastre naționale, de cari d. Ciato dă dovadă în calitatea sa de șef al cenzurei, îl onorează în cel mai înalt grad. Insușirile sale eminente ajutate de patriotismul cel mai fierbinte, îl fac cu totul indicat pentru postul de încredere ce ocupă, în care post, mult prea modest pentru meritele și însușirile sale, el aduce servicii eminente patriei și neamului.

„Rog deci pe d. Ciato a nu se grăbi să cedeze altora locul ce ocupă, căci dacă d-sa va putea cu ușurință găsi o ocupațiune mai strălucită și mai utilă pentru interesele sale, cu greu vom putea noi găsi pe cineva, care să proteguiască interesele superioare ale țării și neamului, cu aceeaș competință, cu acelaș devotament și cu acelaș patriotism cu care d-sa o face".

Ei bine d-lor dela Ujsag, eu nu vă cer să-mi produceți și dv. asemenea testimonii de patriotism, dar o întrebare așa, discret, șoptită la ureche, totuș îmi veți îngădui-o: „depus'a-ți jură mântul? ca să știu să vă tratez de-aci înainte, cum se cuvine cu adevărat.

AUREL CIATO

---

unilor bunei igiene.

Igiena socială vede aceste posibilități prin lecția lucrurilor. Masele prin mișcările lor pentru atari realizări oferă condițiuni multiple și favorabile pentru educarea lor, pentru înălțarea lor intelectuală și morală.

De aceia locuințele obținute vor fi locuințe clădite igienic, de aceia locuințele obținut prin atari sforțări vor fi prețuite; iubite și în line deacela în întreținerea lor regulele de igienă vor fi respectate.

In atare lumina de sigur igiena socială se deosebește de igieua biologică: ea nu se găsește în opoziție.

Din contra, igiena socială complectează în chip natural igiena biologică.

Acum se poate vedea, cel puțin în parte, de ce caracterul social al igienei de exemplu ar avea dreptul să exercite un adevărat farmec.

Acest farmec ar urma să vie nu din puterea magică a unei vorbe a unui calificativ; ci din caracterul nou, fecund, aplicabil, pe care l'a obținut igiena devenind Socială, condiționând omul nu numai biologic; ci și Social.

Dr. M. A. Botez.

Partidul Național-liberal în Basarabia

La Călărași, județul Orhei, a avut loc o întrunire de consolidare a partidului nostru, în ziua de 15 Decembrie a. c. La această întrunire au luat parte, pe lângă populația orașului și 50 de delegați trimiși din 10 sate.

Cel dintâi ia cuvântul d. Nicu lescu care aduce la cunoștința asistenței căderea d-lui Averescu dela guvern. Această știre a fost primită cu furtuni de aplauze. Pe fața tuturor se citea speranța în mai bine și bucuria că țara a scăpat de una din cele mai grele situații în care s'a găsit vreodată.

D. avocat Luzebnicov, presedintele organizației din Călărași, cere ca sătenii să-și strângă rândurile și să fie uniți pentru ziua mare a îndreptărei ranelor țărei, care va veni în curând.

Țăranul Plămădeală explică deco este necesar ca sătenii să țină cu partidul Liberal, și îndeamnă ca ei să nu se mai lase trași pesfoară și amăgiți de țărăniști, averescani și socialiștii de peste Nistru și iurea.

Țăranul Stratan, cercând să producă o dversiune, vine la tribună țăranul Lipau, care descrie atât de clar și puternic programul partidului și trecutul lui pe deoparte, iar pe de alta arată în culori atât de negre activitatea fostelor guverne dela unire încoace, încât însuși cel cu diversiunea, probabil pus de adversari la cale, se convinge și trece în organizație.

Sfințirea Catedralei din Arad

De pe urma vremurilor grele de războl, edificiul Catedralei ajunsese într'o stare ce reclama mari reparații.

Consistorul eparhiei Aradului împreună cu comitetul parohial local au hotărât ca odată cu aceste reparații să se facă și pictarea interiorului Catedralei, care rămăsese alb până acuma.

Lucrările de reparație au fost încredințate antreprenorului Hack, iar pictarea interiorului a fost îndeplinită de pictorii arădani Török și Kiss. Reparațiile de arhitectură au fost executate de d. architect Tabacovici.

Lucrările de reparație și pictură au fost terminate zilele trecute și Consistorul arădan a fixat ziua de mâine, Duminecă, pentru sfințirea locașului divin nou împodobit.

Cu ocazia aceasta vor sosi la Arad toți arhiereii Ardealului: P. S. Sa Mitropolitul dr. N. Bălan, P. S. Lor episcopii: Iralau Badescu de Caransebeș, Roman Ciorogariu de Oradea-Mare, Nicolae Ivan de Cluj și arhiereul Filaret Musta dela Caransebeș.

Inalții oaspeți au sosit la Arad astăzi după amează.

Conferințele „Asociațiunei"

Conferințele organizate de asociațiune cu prețiosul concurs al profesorilor Universitari locali se succed cu regularitate și atrag din ce în ce public mai numeros.

Eri, d. a. d. profesor V. Meruțiu a ținut interesanta d-sale conferință „Prin munții noștri" expunând impresiile și constatările făcute de un grup de profesori Universitari, între care și d. profesor de Martonne, colindând munții noștri în lung și lat.

Rând pe rând d-lui ne-a vorbit de frumusețile munților noștri și ne-a relatat cu această ocazie atenția deosebită ce a avut-o d. prof. francez de Martonne, depunând flori pe mormântul lui Avram Iancu la Brad.

Interesante și frumoase proecțiuni au întovărășit cele expuse.

Toți cei de față au putut înțelege cu această ocazie că avem și noi în țară frumuseți ce nu știm să le prețuim și că alergăm în orașele de viiegiatură străine, aruncând banii peste graniță.

D-lui ne-a spus câteva cuvinte asupra peșterei dela Scărișoara.

După ce ne-a transportat în minunații noștri munți din Ardeal, d-lui continuă să ne spună impresiile de călătorie din munții Bucovinei și Dobrogei.

Scopul acestei călătorii a fost de a se cunoaște niște date geografice ce lipsesc statului nostru.

Constatările din punctul de vedere științific al acestei excursii vor apărea în scurt timp în editura „Institutului geografic" local.

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

în curte la dreapta unde se pregătesc la iuțeală cu prețuri foarte moderate.

Mare târg de crăciun,

prețuri reduse

la salonul de modă pentru dame

EUGEN SZABO

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand No. 5.

Flanel lat.	19'50
Crepp de spălat	15.—
Stofă pentru paltoane și vesminte 140 cm. lat.	70.—
Paltoane coloarea velour	165.—
Catifea pentru costum colorat	75.—
Palton de pluss 130 cm.	355.—
Barchet Schottis	36.—

A sosit la magazin noutăți de catifele și stofe pentru iarnă de prima calitate.

Prețuri reduse, fix!!

Telefon: 479. Telefon: 479.

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

INFORMAȚII

Membrii organizației naționale liberale din Cluj sunt rugați a se întruni în saloanele Clubului. Duminecă 25 curent, orele 11 dimineața, având a li se face comunicări urgente.

■

Am anunțat că meetingul proectat de „cultura Poporului" să se țină în Timișoara n'a putut avea loc din cauza atitudinei lipsită de demnitate a prefectului Timișorii Nic. Imbroane, care condus de interesele sale persoanale a împedecat organizarea meetingului național de o importanță istorică.

In numărul viitor vom reveni cu prețioase amănunte asupra motivelor, cari au determinat pe d-nul Imbroane să înnăbușească glasul opiniei publice.

•

Exc. Sa d. Daeschner, ministrul Franței, care se găsește la Paris, se va reintoarce la postul său după sărbători.

■

D. inginer inspector general Antoniu a fost numit director general al C. F. R.

•

S'a primit demisia d-lui N. Lupu-Kostaki de la subsecretariatul de stat al minorităților.

•

D. Dem. Gheorghiu, directorul general al vămilor s'a înapoiat eri în Capitală, reluându-și ocupațiile la minister.

•

D. inginer inspector general Polysu a fost numit secretar general al ministerului comunicațiilor.

•

D. Hortopan va fi numit probabil sub-secretar de stat al Minorităților.

•

D. Victor Mateescu, prefectul județului Brașov, a demisionat din această funcțiune.

•

In urma deciziei ministrului de justiție au fost numiți în comisiunea pentru unificarea legislației d-nii C. Marinescu, Dobriceanu foști prezidenți la Curtea de Casație, G. Fleișen, Panait Ionescu și N. Zamfirescu, foști consilieri la Curtea de Casație.

■

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
Serviciul prompt.
1103

Birourile ministerului de Stat pentru Ardeal se vor instala în localul Președinției consiliului de miniștri în București.

Până la alt aviz, însă, d. ministru de Stat, Caius Brediceanu, primește zilnic între orele 10—12 a. m., în localul subsecretariatul de Stat (strada Cantacuzino No. 34, fost 60).

Audiențele la domiciliul domnului ministru nu se acordă.

■

D-l dr. Toma Ionescu, profesor universitar, delegat al României la Societatea Națiunilor ordinul „Coroana României în gradul de Mare Cruce.

D. C. Xeni, deputat ordinul „Coroana României" în gradul de comandor.

D. Stelian Popessu, deputat, ordinul „Coroana României" în gradul de comandor.

•

D. Iorgovici, inspector general al Industriei, va fi numit secretar general al ministerului de industriei și comerț.

•

Marți dimineața s'a prezentat d-lui ing. Chiodoriu, noul ministru al comunațiilor, delegațiunea bănățenilor în frunte cu dl ing. Liviu Faur, inspectorul general industrial al Banatului pentru a-l pune în curent cu situațiunea grea în care se găsește întreaga activitate economică a Banatului din cauza defectuozității cu care se fac transporturile pe C. F. R.

Delegațiunea a arătat noului ministru al comunicațiilor că printro' dispoziție a direcțiunei generale a c. f. r. linia ferată Caransebeș-Orșova a fost trecută de sub ordinele direcțiunei regionale din Timișoara celei din Craiova, și cum prin această dispoziție industria Banatului se vede anihilată în activitatea ei.

Răul decurge din aceea că direcțiunea Craiova nu poate satisface cererile de vagoane ale industriașilor și comercianților, din Banat parcul ei de vagoane fiind neîndestulător. In afară de aceasta distanța este prea mare dela Timișoara — unde este centrul de activitate — și până la Craiova.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Băi sunt zilnic afară de Luni. 33

■

Grădina de iarnă a Hotelului Central s'a redeschis pentru publicul de elită. Bucătărie de lux de primul rang. Băuturile cele mai alese. In fiecare seară concert. III-622

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 398

•

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Ratiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

•

Marele cofetării Boncescu din Cluj și Timișoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât și pentru cele românești, — Vizitați frumoasa expoziție de articole de pomi, bomboniere etc. 1315.

•

In CINEMA APOLLO se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă: comedia „Automobilul cu noroc" în rolul principal actorul Franklin Farmun.

•

In CINEMA URANIA se va rola Sâmbătă și Duminecă: drama „Imbogățiții de Războiu".

■

In CINEMA UNIVERSITATU se va rola Sâmbătă și Duminecă: o mare suprinză de crăciun „Ciorapul de piele".

Universitare

D-l V. Dimitriu, Pro-Rectorul Universității din Cluj și profesor la Facultatea de Drept, va ține de 2 ori pe lună prelegeri la Facultatea de Drept din Oradea-Mare.

■

Vacanța la Universitatea din localitate, va începe la 4 Ianuarie și va ține până la 23 aceași lună.

•

Mâine Duminică la ora 8 seara se va da în sala festivă o serată intimă aranjată de studențimea basarabeană cu binevoitorul concurs al artistelor și artiștilor Operei și Teatrul Național: Dra Dicescu, Dra Nistorescu, Dra Roza, D-na Vasilescu, Dra Jeana Popovici, Dra Lia Pop și D-nii Apostolescu, Bolanof, Vasilescu, C. Pavel, Stoliță, Normand, Mironescu, Ruvinschi.

Corul studenților basarabeni orchestra ghitariștilor și mandolinistilor, și orchestra militară vor cânta tot timpul.

Prețuri: 30 lei, 20 lei.
Pentru studenți: 10 lei.

Diverse

Clubul Sportiv al C. F. R. din Cluj aranjează o grandioasa „serată artistica" urmată de dans care va avea loc în ziua de 25 Decembrie la orele 8 seara în sala „Armonia" C. F. R. La această serată vor da concursul mai mulți artiști de la Opera Română și Teatrul Național Maghiar.

■

Zilele trecute au fost convocați membrii Societății Patr. Restauratori, Hotelieri, Cafegii și Cofetarii din Cluj pentru alegerea noului Președinte. Fiind propuși doi președinți d-l M. Anghel a luat Cuvântul arătând că nu are nici un rost în această societate doi Președinți și cum erea firesc a fost ales unul singur d-l Aurel Lazar Decu Patronul restaurantului Garei Cluj. Președinte: D-nii Szinetar și Majorossy. Vice Președinți și Casier Nagy Miklos.

Cetiți „Infrățirea"

Medicamentul

12—16 O sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva". O

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Sirla (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârcurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvălescență. 1049

Ceasornicele de mare precizione
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Plata se dă și cu chirie. 9/.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare întreprindere de acest soi din întreaga Românie, având centrala în București și prima sucursală la
CLUJ, Strada Londra No. 29
In ambele sale magazine din CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7
se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate, preparate în sistem de Praga.
1149
Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiserii și gelatine cu carne

Expoziția de jucărei pentru copii
se va deschide la 15 Noembrie la
F. Eisenstädter și Soțul
Str. Regina Maria fosta Deák F. No. 11—13
Cu prețurile cele mai reduse se pot cumpăra sticlării, obiecte de porcelan, articole de galanterie, giamantane și articole de tricotage.
1212
En gros și en detail.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

24 Decembrie 1921.

Convorbirile dintre d-nii Lloyd George şi Aristide Briand continuă. Se firmă că Franţa nu admite moratoriul cerut de Germania, ea insistă ca Germania să plătească anuităţile pe Ianuarie şi Februarie, iar pentru restul despăgubirilor să i se acorde moratoriul cu condiţia ca guvernul german să permită controlul finanţelor germane din partea aliaţilor.

Punctul de vedere britanic înclină ca Anglia să renunţe la întreaga parte de despăgubire ce i se cuvine, iar în ceea ce priveşte Franţa, tributul de războiu să fie micşorat până la acea sumă de care e nevoie pentru cumpărarea materialului necesar refacerei regiunilor devastate de pe urma războiului.

In ori care caz, convorbirile dintre cei doi bărbaţi de stat. nu sunt consderate, decât preludiul unui congres european financiar la care să ia parte Germania şi Rusia.

Despre Conferinţa de la Washington telegramele externe nu mai aduc nici o ştire. Se vorbeşte că Franţa ar fi comunicat reprezentantului america, că ea renunţă la cererile sale asupra flotei şi admite proectul Hugues cu proporţiunile fixate: 5 pentru Statele Unite, 5 pentru Anglia, 3 pentru Japonia şi 1.7 pentru Franţa.

Ministrul de externe al Ungariei a declarat în „Adunarea naţională maghiară" că Ministrul României la Budapesta l'a rugat să facă o declaraţie că guvernul român consideră falşă şi absurdă ideia unei uniuni personale între România şi Ungaria. Acest svon este cu totul nefondat şi pe de-a întregul inventat.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 m p.

Consiliul de miniştri a stabilit că în afacerea hârtiei patronată de d. Goga statul a pierdut 20 de milioane, deşi într'o şedinţă a Camerei generalul Averescu declarase că statul nu pierde nimic în această afacere.

Minciunile cuprinse în manifestul generalului încep deci să iasă la iveală.

•

D. Tae Ionescu a făcut declaraţii arătând planul de activitate al noului guvern. D-sa spune că guvernul a fost chemat prin încrederea regelui şi cu misiunea de a readuce în parlament partidele retrase. Această misiune a fost îndeplinită numai în parte, întrucât partidul liberal pornistă şi acum în hotărârea sa de a nu reveni în actualul parlament.

A doua misiune este înfăptuirea reformei electorale şi financiare, şi guvernul va face tot ce-i va sta în putinţă pentru ca aceste legi să fie votate.

•

In ce priveşte reforma electorală, d. Tache Ionescu arată că intenţia guvernului este să prefacă în lege decretul-lege liberal, iar în ce priveşte chestia financiară, guvernul este hotărât să înlăture impozitul pe capital.

•

D. Flondor s'a adresat şi partidului liberal pentru a-i obţine colaborarea într'un guvern neutru. Propunerile d-lui Flondor au fost respinse.

•

Cu prilejul mutării generalului Averescu din localul preşidenţiei consiliului, în bagajele sale au fost împachetate mobile şi argintării de valoare care aparţineau statului.

•

Suntem informaţi că, după demisia guvernului, ministrul Răşcanu a încheiat diverse furnituri pentru armată în condiţii veroase.

Incercările făcute pentru alcătuirea „blocului democratic" au eşuat.

•

Generalul Averescu publică un manifest către alegătorii din toată ţara.

Manifestul este un amestec de neadevăruri şi murdării fără precedent în viaţa noastră politică.

•

Ardelenii averescani fără consimţământul d-lui Goga, au alcătuit un grup care înţelege să lucreze separat de partidul poporului.

•

La Ministerul Muncei, noul ministru a constatat că jerbele de flori cumpărate pentru d. Trancu-Iaşi au costat 10.000 de lei iar reparaţiile automobilului d-lui Trancu au costat într'un singur an 300.000 de lei. Aceiaşi risipă scandaloasă s'a observat şi la celelalte ministere.

Muncitoreşti

La 15 Ianuarie viitor se deschide un curs de zidărie şi de arhitectură pentru oficianţii cari doresc să-şi clădească case în regie proprie.

Absolvenţilor acestor cursuri li se va elibera brevet de muncitor.

Inscrieri la d-l Anton Domide (Str. Mico 54) şi la d-l inginer Leon Bohăţiel.

In sezonul de primăvară şi de vară se va lucra în comunitate la clădirile pe terenurile primite dela comună Fabricarea cărămizilor şi cioplitul lemnelor de construcţie se vor face în comun, în regie proprie.

DE SĂRBĂTORI SE CUMPĂRĂ CU CELE MAI CONVENABILE PREŢURI

STOFE pentru DAME şi BĂRBAŢI
MATASURI
CATIFELE
PLUS „LUTRU"
PANZETURI
PERDELE
STOFE p. MOBILE
PRESURI
LINOLEUM
MOLTOANE
BARCHETURI

FLANELE VERITABILE
Dior JAEGER.

GULERE MARCA „LEUL"
MOI şi SCROBITE.

CIORAPI pentru
Domni, Doamna şi Copii

PANTOFI
şi GHETE
pentru
DOMNI, DOAMNE
şi COPII.

La
„MISSIR"
Str. Memorandului
No. 11. (Unio)

In chestia oprirei vânzării de beuturi alcoolice

O delegaţie de comercianţi la Prefectură

Eri s'a prezentat la prefectura locală o delegaţie de comercianţi care a expus d-lui prefect Meteş cererea comercianţilor de a nu se opri vânzarea băuturilor spirtoase de oarece această dispoziţiune loveşte în interesul comerţului precum şi în acela al statului ale cărui venituri impozitare ar păgubi simţitor.

D. Meteş le-a răspuns că întru cât ordonanţa nu a fost afişată pretutindeni în oraş şi că nu toată lumea ar fi luat cunoştinţă încă de această nouă măsură, ordonanţa cu privire la oprirea vânzărei băuturilor va intra în vigoare cu începede de Sâmbăta viitoare.

Opera română

„Cavalleria rusticană" cu d-ra Acca de Barbu.

Aseară s'a reprezentat, pentru întâia oară în această stagiune „Cavalleria rusticană" cu d-ra Acca de Barbu în rolul Santuzzei.

Santuzza este unul din rolurile care se potrivesc întru totul cu însuşirile d-rei Acca de Barbu, ceia ce a făcut ca spectacolul de aseară să fie unul dintre cele mai reuşite.

D-ra Acca de Barbu ne-a dat o Santuzză într'adevăr superioară. D-nii Apostolescu în Alfio şi Grozăvescu în Turiddu au fost demni de partenera lor.

Foarte bine d-ra Roszu în Lola.

Sala plină adovedit că publicul clujean apreciază cum se cuvine munca desfăşurată de către direcţia Operei.

Credem însă că partea a II-a a programului putea fi înlocuită cu un concert simfonic.

Dela politie

RAZIE

Existând băuneli temeinice că în satul Giurisăriu din jurul oraşului nostru, sat locuit în mare parte de ţigani, s'ar afla o bandă de spărgători, s'a întreprins o razie pentru prinderea făptaşilor.

In noaptea de 18 cor. poliţia locală a pornit spre susnumitul sat şi l'au încunjurat.

Au fost arestaţi 36 de indivizi băuniţe şi înaintaţi poliţiei locale.

La cercetările făcute aci, sa putut constata că 20 persoane sunt vinovate pentru furt, după cum au şi recunoscut.

•

Individul Karol János a fost arestat şi înaintat judecătoriei de ocol pentrucă a furat haine din Str. Dorobanţilor No. 62.

•

Individul Kolman Iosif, din Oradea-Mare, a fost prins pe când vâra mâna în buzunarul unei Doamne. Cu o zi mai înainte furase poşeta cu bani a unei d-re profesoare. El a fost înaintat poliţiei.

Răspândiţi „Infrăţirea"

TELEGRAME

In adunarea naţională ungară

Budapesta, 24 Dec.

In şedinţa de astăzi a Adunărei naţionale au continuat desbaterile asupra imunităţii deputaţilor arestaţi. A luat cuvântul ministrul de războiu Beliscka, expunând rolul ce l'a avut armata cu ocaziunea evenimentelor din Octombrie. Ministrul a cerut ca armata să nu fie amestecată în chestiunile politice.

Ministrul de finanţe, Kallay, a vorbit despre programul financiar al noului guvern, declarând că guvernul este dispus să reia raporturile economice cu statele succesionare.

In expunerea ministrului de finanţe rezultă ca bugetul Ungariei pe anul 1920 a dat un deficit de 7 şi jumătate miliarde. Bugetul pe anul 1921—1922 prezintă la cheltueli 26 miliarde.

Din partea opoziţiei au vorbit Apponyi şi Vassony, cari au declarat că cartea albă a guvernului cuprinde numeroase inexactităţi.

Incident austro-ungar.

Viena, 24 Dec.

In şedinţa de azi a adunărei naţionale cancelarul Schober a răspuns la interpelările ce i s'au adresat cu privire la arestarea unei patrule austriace de către unguri.

Cancelarul a comunicat adunărei declaraţiunile soldaţilor cari au făcut parte din acea patrulă. Din aceste declaraţiuni rezultă că patrula a fost arestată de unguri pe teritoriul austriac şi că tratamentul la care au fost supuşi soldaţii din partea ungurilor este în contradicţie cu dreptul internaţional. Schober a declarat că guvernul austriac va face demersuri la Budapesta pentru ca asemenea incidente să nu se mai repete.

In jurul loviturei lui Carol de Habsburg.

Budapesta, 24 Dec.

In şedinţa de eri a adunărei naţionale ministrul de externe, Bánffy, a răspuns la interpelările ce i-au fost adresate cu privire la afirmaţiunea lui Beneş, care a susţinut că guvernul ungar şi regentul Horthy au avut cunoştinţă de lovitura proiectată de Carol de Habsburg. Afirmaţiunea lui Beneş s'ar baza pe o telegramă ce o posedă dânsul. Contele Bánffy a declarat că dacă Beneş a fost într'adevăr în posesiunea acelei telegrame, el ar fi trebuit să comunice aceasta aliaţilor săi.

Contele Bánffy a adăugat că guvernul ungar a făcut tot posibilul pentru a împiedeca lovitura lui Carol, dar n'a izbutit.

Adunarea a aprobat răspunsul ministrului de externe.

DACA DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acţii

NOU! NOU!
1832
In curând se vor deschide Marile Magazine
La Palatul Noutăţilor
Calea Regele Ferdinand No. 15.
Mari raioane de mătăsuri, stofe, lenjuri, galanterie, furnituri de mode, raion special de încălţăminte.
Cei mai bine asortaţi şi cele mai eftine preţuri.
„Lloyd express" 4

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi şi mănuşi. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Preţuri reduse la
GRÜNWALD şi STEINER
CLUJ, Piaţa Unirii 12.

Bitumul Matitza S. a.
Capital social Lei 6 000.000
Centrale Bucuresti.
FILIALA CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55, I.
Telefon 10-09.
Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolaţie la case, acoperişe din ciment de lemn (Holzzement) etc.
Material totdeauna la magazie. 1203

Monteri electricieni români,
carî poşed şi limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Dorîtorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. CLUJ, Calea Victoriei No. 7. 174

Intreprindere de transport
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 1328

Voeşti să trăeşti o sută de ani în sănătate?

Foloseşte spirtul sărat „DIANA"
1230 Nu primi imitaţiuni!

Ştiri economice

In vederea aicătuirei bugetului pe exerciţiul 1922—1923, ministerul de finanţe a trimis o circulară inspectorilor financiari prin care le cere să înainteze ministerului un tablou de personalul din circumscripţia fie căruia.

Li se atrage atenţiunea ca numărul funcţionarilor să nu fie mai mare de cât strictul necesar, spre a nu se îngreuia bugetul.

La Roma se prepară constituirea unei mari asociaţii ita o-române.

Ministerul finanţelor ne înformează că termenul declaraţiunilor pentru contribuabilii cari au în oraşe locuinţe cu mai multe camere de cât strictul necesar ori mai mulţi servitori de cât strictul necesar precum şi cei cari au automobile pentru uzul propriu sau de plată, cai de călărie sau de trăsură, trăsuri particulare cu arcuri, motociclete şi puşti de vânătoare pentru aceştia din urmă adică pentru acei ce au automobile, cai de călărie etc., fie că locuiau în oraşe, fie că locuiau la ţară, expiră la 1 Ianuarie 1922

Contribuabilii cari nu fac declaraţiile în termen sunt în contravenţie, iar contravenţia atrage plata îndoită, întreită sau împătrită după cazuri.

Formularele de declaraţii se găsesc la percepţiile fiscale şi se liberează fără plată.

In vederea lichidării socotelilor cu republica sovietică, comisariatul general al comisiunei de executare a tratatelor de pace, a cerut tuturor departamentelor un tablou de obiectele şi valorile evacuate la Moscova.

S'a făcut cunoscut administraţiilor financiare ca să la măsuri grăbnice pentru încheerea socoteliler plăei cotei de 40 la sută asupra schimbului de coroane. Această lucrare trebue să se facă până la finele acestei luni.

Actele încheiate şi controlate vor fi predate directorilor sucursalelor Băncei Naţionale.

Producţia totală de grâu pe anul curent a fost în toată ţara (cu noile teritorii) de 2,438.335 hectare — aproape cât era în vechiul regat în anii normali — şi a dat o producţie de 10'8 hectolitri pe hectar.

Din acest produs s'a exportat o mare cantitate şi întrebuinţat pentru consumul intern.

Porumbul s'a însămânţat pe o suprafaţă aproape ca aceea de dinainte de războiu, dând 3,443.0'0 hectare, sau 19'2 hectolitri pe hectare — deci tarăşi o recoltă mediocră.

Convenţia dintre Banca Naţională şi ministerul de finanţe

— Un împrumut de 150 milioane de mărci —

Miercuri s'a încheiat o convenţie între ministerul de finanţe şi Banca Naţională. Prin această convenţie Banca Naţională a împrumutat ministerul de finanţe cu suma de 150 milioane mărci pentru plata unei părţi din costul de 450 milioane mărci pentru cele 476 locomotive comandate în Germania.

Scadenţa împrumutului a fost fixată la 31 Decembrie 1922.

Dobânda este aceeaşi pe care Reichs-Bank o plăteşte Băncii Naţionale.

Drept garanţie ministerul de finanţe va remite Băncii Naţionale un bon de tezaur pentru 450 milioane mărci, cu scadenţa la 31 Decembrie 1922 şi care va fi retras odată cu achitarea împrumutului.

Achitarea se va face în mărci, adică în moneda în care Banca a făcut împrumutul în caz când ea va încasa depozitul său de mărci dela Reichs-Bank, sub o firmă oare care în aur; în cazul contrar rambursarea împrumutului se va face în lei pe cursul de cost al mărcilor respectiv 117 şi 120 lei suta de mărci.

La cererea Băncii Naţionale, ministerul de finanţe va complecta cu bonuri de tezaur aur, acoperire de 33 la sută la împrumuturile făcute statului înainte şi pentru care Banca Naţională a întrebuinţat o parte din stocul său metalic.

Convenţia este scutită de timbru şi înregistrare şi devine executorie imediat după semnare.

Ea va fi supusă ulterior ratificării Corpurilor Legiuitoare şi adunării generale a Băncii Naţionale.

Citiţi în Pag 8-a.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare şi resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informaţiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucţie. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări şi Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice şi alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeş 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua şi viptul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Preţul după învoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcţionar, venit lunar 3000 Lei, doreşte căsătorie cu o Domnişoară sau văduvă cu situaţie materială bună. Adresa la ziar sub „Amidor" la Infrăţirea.

Diverse:

BANCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

Mare desfacere de 1087
Jucărei pentru copii
mărunţişuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux şi de modă la:
Ludovic Albisy
Calea Victoriei No. 10.

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuţa postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriş-Arieş (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă şi cuie.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reparăm Maşini de Scris

Mecanic specialist
Chemat şi la domiciliu vine
1267
Telefon: 433.
Librăria Lepage Cluj.

Cele mai moderne costume şi paltoane de dame moda engleză şi franceză după moda cea mai nouă execută cu preţuri avantajoase
Salonul de modă alui Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13 1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

In atenţiunea brutarilor!
Lemne subţiri, dorong, uscate stânjinul 320·— Lei transportate acasă
Firma A. Berger şi Ciment
Strada Bucovina No. 28
Telefon 516 1329 Telefon 516

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Fraţii Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

Mare magazin de manufactură, mărunţişuri şi bumbac. Preţurile cele mai eftine la:
1100
SAMUEL KUPÁS
Cluj, Piaţa Unirei No. 28

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

O surpriză de Crăciun!!
Fabrica de bere **FREDERIC CZELL şi FII** din Cluj o face publicului punând în vânzare noua bere neagră
„HERCULES"
Nutritoare
gustoasă
sănătoasă
1340
In sticle şi cu paharul
Reclama 1395

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de lichéruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 şi 13. Telefon 151. 1007

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"
Linie regulată şi rapidă de Pasageri
Constanta-New-York
Vaporul Transatlantic de lux
„Megali Hellas"
pleacă din portul Constanţa la **la 5 Ianuarie 1922 st. n.**
După vaporul Megali Hellas pleacă transatlanticul de lux
„Themistocles"
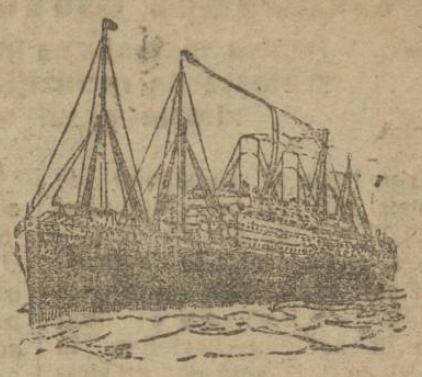
la 15 Ianuarie 1922 st. n. din portul Constanţa direct New-York
După vaporul Themistocles urmează a pleca următoarele vapoare „CONSTANTINOPLE" şi „KING ALEXANDER".
Vapoarele sunt amenajate cu tot confortul modern cu tonaj şi viteza mare având cabine pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasageri de clasa III., pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Pentru orice informaţiuni a se adresa la reprezentanţii Generali
M. EMBIRICOS & Co.
Centrala: BUCURESTI, Str. Academiei 1-2. Telefon 36-89 şi 25-40 şi
Sucursalele: CONSTANŢA, Strada Lascar Catargiu No. 28.
902 GALAŢI, Str. Speranţei No. 28.
BRAILA, Strada Belvedere No. 1.

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publiciţate.

„Schieb" FABRICĂ DE MAŞINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, maşini cu abuzi şi motoare electrice.
Strunguri şi maşini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Preţuri fără concurenţă.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialişti. 1249

In atenţiunea exploatoarelor industriale şi exploatoarelor comune!
Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăţi potrivit şi pentru încălzirea locuinţelor, tot calitatea aceasta şi de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt şi cărămizi, cărbune brun de ocnă şi în bucăţi având 3400 calorii.
Despre vagoane şi permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". Telefon interurban: 130
Anton Reck şi Soţul mari comerciânţi de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Mare asortiment
de candelabre electrice şi lămpi de masă
1337
la Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acţiuni „REX"
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.
Se vând de asemenea tot felul de materiale precum şi becuri electrice en gros şi en detail.
Reclama 1393

Recolta anului viitor

Pentru încurajarea însămânțărilor se scutește de rechiziție și prețuri maximale grâul selecționat.

Prin jurnalul consiliului de miniștri publicat în „Monitorul Oficial" No 195 din 29 Noembrie a. c. s'a decis ca agricultorii cari din recolta anului 1921 și 1922, vor avea grâu cu baza dela 76 kgr. la hectolitru în sus și cu 1 la sută corpuri străine, vor fi scutiți de prețurile maximale ce ar fi în vigoare și de orice fel de rechiziție.

Expunerea d-lui ministru de interne

Jurnalul de mai sus, este însoțit de un referat al d-lui ministru de interne prin care d-sa face o succintă expunere a recoltei din acest an, cu atât mai interesantă, cu cât ea motivează luarea măsurilor prevăzute în jurnalul de mai sus.

Îl reproducem în întregime:

Statistica însămânțărilor și a recoltei anului curent agricol ne-a dovedit că rezultatele au fost sub așteptările agricultorilor.

In special recolta grâului nu a atins nici cantitativ, nici calitativ cifrele și proporția la care producătorii sperau să ajungă.

Lipsa de unelte agricole și de vite, nu poate justifica în totul neintensificarea producțiunii întrucât pe de o parte Statul a distribuit atâta cât i-a stat în unelte, mașini agricole și vite, mai cu seamă în zonele dăunate de războiu: iar de altă parte, unii din agricultori și-au procurat singuri cele necesare pentru refacerea gospodăriei lor agricole.

Nu este locul aci să căutăm cauzele reale cari au contribuit ca situațiunea agricolă din acest an să nu fie mai prosperă.

Nu s'a muncit intensiv

Ceeace trebue reținut este faptul că nu s'a muncit cu destulă tragere de inimă și că, prin urmare se impune ca Statul să intervie din nou prin ajutorul organelor sale, pentru a activa în deosebi producțiunea grâului care constitue una din principalele bogății ale țării.

Această intervențiune își are rostul astăzi cu atât mai mult cu cât pământul fiind împărțit la țărani, ca efect al însemnatului act politico-social de împroprietărire, ei trebue să fie încunjurați să-și muncească ogorul nu numai în interesul lor personal dar și în interesul superior al Statului, spre a contribui la propășirea economiei noastre agricole și implicit la îmbunătățirea situațiunei financiare.

Dela aceleași principii a plecat guvernul hotărând regimul actual al cerealelor, cu prețuri remuneratorii și echitabile pentru producători și având în acelaș timp în vedere interesele populațiunii și armatei, cum și interesele superioare de Stat și când mai ales a decis ca grâul și secara să fie prohibite la export, Statul singur putând să uzeze de acest drept când interesele sale superioare i-o vor cere.

Prețurile maximale

Prin noul regim s'a mai urmărit și restabilirea echilibrului economic între productele agricole, readucându-se grâul din punct de vedere al prețul și câștigului realizat, pe prima treaptă a cerealelor.

S'a fixat prețurile de 18000—21,000 lei de vagon, plecând dela o bază de 74 kgr. la hectolitru cu 5 la sută corpuri străine și variind la plus sau minus în raport cu calitatea grâului.

Aceste prețuri, deși sunt suficiente pentru a asigura cultivatorului acoperirea cheltuelilor și un beneficiu legal, totuși în practică se constată că în unele părți ale țării grâul a rămas în aceaș situație de inferioritate față de celelalte cereale (porumb, orz, ovăz) din punct de vedere al prețurilor, întrucât tranzacțiunile pentru aceste cereale fiind libere în interior și pentru export (cota de 50 la sută, cerealiștii obțin pentru ele prețului grâului.

Din această cauză în multe județe cerealiste neputându-se face achiziționări de grâu pentru populație și armată cu prețurile fixate prin jurnalul consiliului de miniștri va fi nevoie să se aplice rechiziția la prețul de 18.000 franco gară, aceasta bine-înțeles dacă deținătorii vor continua să refuze a vinde grâul comisiunilor județene de cumpărare, în urma ofertelor ce li se vor face la prețurile fixate de guvern.

Asigurări pentru anul viitor

Pentru a se putea aduce însă o încurajare producătorilor în ce privește intensificarea însămânțărilor de grâu, trebue să le dăm o garanție că cel puțin recolta anului viitor va scăpa de unele măsuri restrictive ce le au fost impuse până în prezent, din cauza împrejurărilor grele prin cari a avut să treacă țara.

In acest scop în afară de măsurile de încurajarea însămânțărilor și selecționarea semințelor prevăzute de legea din 16 Octombrie 1920 și pe cari ministerul agriculturei este în drept să le ia credem că pentru grâul ce se va obține în recolta anului viitor cu o bază de la 76 kgr la hectolitru în sus și cu 1 la sută corpuri străine, se cuvine să acordăm cultivatorilor dreptul de a fi scutiți de prețurile maximale ce vor fi în vigoare și de orice fel de rechiziție.

Prin aceste măsuri, de sigur că cei cari îndeplinesc condițiunea ce fixăm în privința calității grâului vor putea obține prețuri mai avantajoase de cât aflii și faptul acesta va constitui un puternic stimulent, atât grâului până ce vom ajunge cel puțin la suprafața însămânțărilor din anii anteriori războiului, cât și la producțiunea unei cantități suficiente de grâu.

Clauzele convenției austro-cehoslovace

Convenția politică între Cehoslovacia și Austria semnată la 16 Decembrie la Praga, conține 11 clauze: 1. In primul rând angajamentul ambelor state de a executa integral dispozițiunile tratatelor de la St. Germain și Trianon. 2. Garanții mutuale a teritoriilor și asistență reciprocă obligatorie, atât politice cât și diplomatice, în vederea menținerei păcei și integrității teritoriilor lor. 3. Atitudinea neutră în cazul unui atac asupra unuia dintre contractanți care ar fi obligat să se apere. 4. Prohibirea ori cărei organizații politice sau militare îndreptată contra integrității și siguranței unuia dintre contractanți. 5. Ambele state se obligă a se susține în cazul unei tentative pentru restalarea vechiului regim.

Numai câteva zile!!

sunt în valoare prețurile ocasionale de mai jos în depozitul din Cluj a renumitei fabrici de ghete

BATA

Radio 1663

	PREȚURILE vechi	noi
1 pereche de ghete pentru dame cu tocuri înalte .	349·—	249·—
1 pereche de ghete pentru dame brune cu tocuri înalte	399·—	349·—
1 pereche de ghete pentru dame jumătăți tăiate . .	199·—	129·—
1 pereche de ghete pentru domni de box negru .	349·—	299·—
1 pereche de ghete pentru domni piele brunetă modernă	399·—	349·—
1 pereche de ghete pentru vânători piele impermeabilă	399·—	299·—
1 pereche de ghete pentru băieți dela No. 29—34	269·—	169·—
1 pereche de ghete pentru băieți dela No. 34—38	299·—	199·—

Să se grăbească toată lumea pentru câștigarea cât de curând a necesității de ghete până durează prețurile favorabile de mai sus. 1243

Plapome 1334 Plapome

Plapome

de mătasă, chasmir și cloth cele mai bune, practice și eftine **matrațe și așternuturi de pat**

Cluj, Calea Victoriei 10 (Kossuth Lajos-u.)

Plapome Lloyd express 11 Plapome

Reclama este sufletul comerțului

REGIE MONOPOLURILOR STATULUI.

Direcțiunea Regională Cluj. Serviciul vânzărei.

No. 31196—1921.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința Generală că, cu începere dela 15 Ianuarie 1922 vânzarea timbrelor și hârtiei de țigarete R. M. S. se va face numai de către Depozitele Regiei prin debitanții săi. In acest scop s'a făcut cunoscut încă dela 15 Septemvrie 1921 aceasta dispoziție importatorilor de asemenea produse spre a avea timpul sufficient a le desface. Sub nici un motiv nu se va mai admite un nou termen de desfacere. Produsele rămase nevândute vor fi recxportate de cei ce au importat asemenea fabricate, Regia sub nici un motiv nu le va cumpăra stocurile rămase.

Se va cunoaște că Depozitele și debitanții Regiei după data de 15 Ianuarie 1922 vor putea satisface orice cereri de asemenea produse ale Regiei. 1335

Magazinul de mode „BARZA"

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11, e izvorul cel mai convenabil de târguit.

1342 **Prețuri solide fixe.**

Telefon 957. Telefon 957.

Depozitul Central:

Tungsram s. a.

1290

Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

Adalbert Fischer & Comp. Cluj

Calea Regele Ferdinand (Ferenc József-u.) Nr. 61

Fabrică de mobile, magazin de mobile și atelier de tapetărie.

Fondat la anul: 1900.

Aranjamente pentru dormitoare începând cu Lei 4500·—

1326 Radio 1831

LUKÁCS

CROITOR pentru domni str. Wesselényi 17 (în curte) în atelierul propriu execută cele mai elegante vesminte pentru **1700** Lei.

Facerea unei rând de vesminte costă Lei 400. 1323

Reclama este sufletul comerțului

Berea nutritoare

„Gloria"

Radio 1912

specialitatea Fabricei de Bere din Turda pe sărbătorile de Crăciun vin din nou în circulație.

Prenotări se pot face în depozitul principal din Cluj în Calea Dorobanților No. 11. 1338

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALA ACADEMIA

Anul II. No. 408 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Miercuri 28 Decemvrie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI
Director: D. TOMEA
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Politic, social, moral, național, — totul e încă de făcut sau de prefăcut și de întărit. Și nimic nu se poate face de cât PRIN CULTURA. Ea e forța creatore și cristalizatoare prin excelență.

V. BOGREA.

Guvernul de mâine

De sigur că una din urmările cele mai dureroase ale războiului este și zăpăceala care a cuprins spiritul public din toate țările cu privire la principiile pe care trebue să se razime opera de guvernare.

Nu numai în Rusia, unde confuzia din spirite a fost însoțită de o adevărată atrofie a instinctului social, dar și în țările cu o cultură politică a maselor mai veche principiile fundamentale ale guvernării au fost așa de adânc sdruncinate încât cea mai mare parte din energia conducătorilor politici a fost întrebuințată nu pentru a guverna, ci pentru a crea condițiile fără de care nimeni nu poate întreprinde o acțiune de guvern.

In România, cele două mari însușiri ale clasei țărănești: instinctul de ordine și atașamentul aproape fizic față de pământul patriei, au anihilat la vreme toate tendințele sociale negative născute în cursul războiului și întărite apoi prin faptul vecinătății noastre cu Rusia sovietică.

Dar dacă masele țărănești au dovedit în aceste vremuri un simț politic capabil să reziste tuturor agitațiilor, s'au găsit în schimb oameni și partide care, neputându-se afirma ca forțe de guvern, și-au făcut o tristă îndeletnicire din surparea tutulor principiilor care trebuie să stea la baza unei guvernări.

Intr'adevăr, ceia ce caracterizează astăzi acțiunea politică a așa ziselor partide noui este tendința manifestată în toate chipurile de-a face imposibilă formarea unui guvern serios. De aceia se și vorbește cu atâta insistență despre necesitatea unui guvern neutru sau neutralizat. Căci guvernul neutru este cel mai bun mijloc prin care se poate ajunge la prelungirea haosului politic și deci la distrugerea posibilităților de a guverna.

Ori nu se poate închipui o nebunie mai mare decât ca în ceasul de față, când țara se cere consolidată nlăuntru și în afară, să concepi un guvern fără autoritate, fără experiență și fără nici un program.

Ni se spune că principala misiune a unui asemenea guvern ar fi să asigure libertatea deplină a alegerilor. Dar tocmai guvernul neutru, lipsit de orice autoritate, este cel mai puțin chemat să împiedece amestecul administrației în alegeri.

De altminteri, în toate țările constituționale, unde viața parlamentară funcționează în mod normal, șefii de guvern prezintă în alegeri programul partidelor lor politice și iau o parte activă la campania electorală. Lloyd George, — ca să nu luăm decât exemplul Angliei —, nu s'a lăsat „neutralizat" în nici una din alegerile făcute dela războiu încoace.

Dar tot așa de copilăroasă este și soluția unui guvern neutralizat. Un asemenea guvern n'ar fi altceva decât un conglomerat în care s'ar întâlni reprezentanții tutulor partidelor, tutulor opiniunilor și tutulor curentelor politice care se găsesc astăzi în luptă. Alături de d. Marghiloman ar fi să stea d. Iorga, alături de d. Argetoianu d. Lupu și alături de d. Tache Ionescu d. Stere.

Din fericire însă aceste soluții, propuse de oamenii fără partide și de partidele fără oameni, se izbesc de bunul simț politic ale unei țări care, după experiențele făcute până acum, își dă seama că guvernele adevărate nu pot răsări din mijlocul zăpăcelei și al compromisurilor politice.

Țara așteaptă acum un guvern cu program bine definit și înzestrat cu o mare forță de realizare, — adică un guvern omogen.

Și guvernul acesta nu-l poate da decât partidul liberal a cărui putere politică îl ridică de-asupra tutulor compromisurilor în care se sbat astăzi oamenii fără partide și partidele fără oameni.

Evenimentele zilei

Convocarea Consiliului societății Națiunilor

Paris, 26 Dec.

Noua sesiune a consiliului Soc. Națiunilor a fost fixată, pentru ziua de 16 Ianuarie, la Geneva, sub președinția d-lui Hysmans. Consiliul va numi atunci pe înaltul comisar al Danzigului alegând și comisiunea care va administra bazinul Sarre. Printre chestiunile politice, supuse Consiliului vor figura: protestarea guvernului lithuanian în chestia Wilnei; stadiul negocierilor germano-poloneze cu privire la organizarea economică a Sileziei superioare; și, în fine, cooperarea intelectuală a națiunilor.

Guvernul austriac și plebiscitul din Ungaria occidentală

San Paolo, 26 Dec.

Guvernul austriac a trimis Conferinței ambasadorilor o notă prin care se declară fără valoare plebiscitul din Oedenburg.

Pe de altă parte se mai anunță că situația internă a Austriei e foarte gravă din cauza lipsei de rezerve. Guvernul e hotărât să se retragă la 3 Ianuarie.

Ce cuprinde Cartea Albă a Ungariei

Praga, 26 Dec.

„Cas" afirmă că actuala „Carte albă" a diplomației maghiare conține numeroase inexactități chiar față de unii membri ai parlamentului din Budapesta. Țarul respinge, apoi, insinuațiile guvernului maghiar, după care minoritățile de pe teritoriul Cehoslovaciei ar fi persecutate de oficialitate ori restul național.

Crăciunul orfanilor

Ziarele din Cluj au publicat acum câte-va zile un călduros apel, — aceasta este temperatura tuturor apelurilor, — prin care publicul era rugat să vie în ajutorul unei frumoase inițiative a Ocrotirei orfanilor de război. Era vorba de gestul generos ce pot să-l facă oamenii cu dare de mână, și mai ales copiii acestora, pentru ca și Crăciunul orfanilor să aibă puțin înfățișarea sărbătoarei familiare a miilor fericiți cari nu și-au pierdut părinți în război.

Ceva din mulțumirea și belșugul caselor calde, cu ferestrele luminate, pline de tinerească gălăgie în ziua nașterei Domnului, ar fi să se reverse astfel în mijlocul drăguților desmoșteniți ai soartei. Lucruri de nimic: o jucărioară, două-trei lumânărele, câteva zaharicale, un glob de sticlă colorată, o mână de nuci poleite, — mici fleacuri cari împodobesc minunatul pom de Crăciun, încărcat de podoabe.

Era un gând frumos și o inițiativă demnă de tot sprijinul. Ne și gândeam la bucuria micuților fără cămin, strânși cu toții în jurul bradului strălucitor, simțind de-asupra capului lor în locul mângâierei părintești, pe care totuș nimic nu poate s'o înlocuiască, dragostea anonimă a generozității...

O dureroasă surpriză șterge însă dintr'odată, cu o mână brutală, luminosul tablou pe care ni-l înfățișam. Am stat ieri de vorbă, în treacăt, cu cineva care înfățișa în fața noastră Ocrotirea orfanilor de război, și am aflat, cu multă amărăciune, că până acum nimeni nu s'a gândit să trimeată ceva pentru Pomul de Crăciun al copiilor fără familie.

Vălmășagul vieței de toate zilele ne împietrește puțin inima. Ne grăbim atât de mult încât n'avem răgaz să facem și o faptă bună. Avem atâta grije să nu lăsăm să ne scape niciunul din drepturile noastre asupra plăcerilor trecătoare, încât uităm să ne îndeplinim și unele din datoriile cari, oricum, rămân mereu neachitate.

Ne-am mirat totuși că apelul Ocrotirei orfanilor din război a rămas cu un atât de slab ecou. Fără mirările mulțumirilor noastre se pot topi într'o prețioasă pâine sufletească, pentru cei pe cari soarta i-a încredințat îngrijirei noastre a tuturora. Sunt urmașii acelor cari pentru noi toți și-au dat viața, departe de căminul lor distrus pentru totdeauna...

Fără îndoială, e numai o mică scăpare din vedere. Căci nu ne închipuim nici o clipă ca, atâtea doamne milostive, cari sunt gata, cu atâta grabă, să figureze în comitete și să organizeze baluri de binefacere, n'ar fi gata să pună de-oparte din grămada de bunătăți pe care Moș-Crăciun le aduce odraslelor lor, câteva nimicuri pentru orfanii de război.

Desigur, scăparea din vedere ar fi reparată. „Ocrotirea" așteaptă cu încredere: mai sunt aproape două săptămâni până la Crăciun.

A.

Impiedicarea meetingului național din Timișoara

Scopul lui. — Meschinăria policianismului. — Insolența unui delegat sârb. — Cenzurarea presei bănățene. — Spiritul nostru ospitalier, pretext meschin. Concluziuni.

Societatea „Cultura Poporului" luase frumoasă inițiativă să organizeze o mare adunare națională în Timișoara la 18 corent.

Adunarea urma să fie din cele mai grandioase, în care opinia publică să-și spună înc'odată cuvântul său, că nu înțelege să considere „linia demarcațională" din Banat ca definitivă și să afirme în fața lumii întregi că pentru România problema Banatului rămâne și pe viitor o problemă deschisă și nerezolvată.

S'a ales ziua de 18 l. c. pentru motivul că comisiunea sârbească pentru micile târgueli de comune din jurul frontierei se afla în acest timp în Timișoara. Comisiunea sârbească trebuia să afle că nu acela este adevărul istoric care se fixează pe hârtiile de delimitare ci cuvântul deschis al românimii, care nu poate și nu vrea să renunțe la un teritoriu etnic românesc, care ni se cuvine nouă și care numai mulțumită unor abilități diplomatice favorabile a ajuns în mâna Serbiei. Dar mai trebuia simultan să exprime dorința noastră de a rămâne și pe viitor prietenii Statului sârbesc vecin, de care și în trecut ne-au legat cele mai bune sentimente și să afirme sincera hotărâre a poporului român că nu renunță la eliberarea fraților noștrii de dragul prieteniei.

Urma deci să se spună că vom rămâne prieteni dar nu prin jertfa drepturilor și a fraților noștrii; urma să se lămurească limpede că prietenia și ajutorul nostru îi pot fi Statului vecin mai folositoare în momente de criză decât un teritoriu locuit de români, cari prin firea lucrurilor nu vor putea niciodată să se considere legați sufletește de Statul căruia interese sunt deosebite cu totul intereselor lor; urma deci să se pună baza unui momnt istoric pentru împrejurările nelămurite încă ale viitorului.

Dar... acțiunea pornită din cele mai curate sentimente naționale — ba mai mult — din cea mai elementară datorință a românilor liberi și eliberați față de frații încă robiți, — s'a lovit de slăbiciunea și meschinele interese personale ale unui om cu vederi strâmte, ridicat la treapta de a putea după plac dispune numai grație politicei de gașcă atât de păgubitoare intereselor naționale.

Prin atitudinea acestui om — prefectul Timișoarei dr. Nic. Imbroane — s'a întâmplat faptul straniu: opinia publică într'un Stat național nu s'a putut manifesta pentrucă se aflau în Timișoara trei oficeri sârbi constituiți în comisie de delimitare.

Iată ce ne comunică comisiunea de patru studenți, (Traian Mica, Aurel Meziu, Eusebiu Nicorescu și Victor Cornei) trimisă la Timișoara ca să organizeze meetingul luând contact cu cei mai de seamă români din acel oraș.

La început — guvernul Averescu exista încă — prefectul a primit cu mare bucurie știrea despre organizarea meetingului. Mai târziu însă — după demisiunea guvernului averescan și deci sub regimul Tache Ionescu — prefectul consultă pe amicii săi și se declară contra organizării meetingului. Comisia insistă: prefectul se revoltă, strigă, se enervează, gesticulează din mâini și din picioare că meetingul nu se poate ține deoarece în acest caz am viola legile ospitalității față de comisiunea sârbă, care s'ar reîntoarce imediat.

Se mai spune că șeful comisiunei sârbe ar fi bătut puternic cu pumnul în birou la știrea organizării meetingului amenințând cu imediata plecare a sa.

Indrăzneala oficerului sârb a intimidat pe prefectul Timișoarii: nu s'a mai încumetat să încuviințeze organizarea meetinguluí și nici măcar publicarea apelului soc. „Cultura Poporului" în ziarele din Timișoara.

Acest apel, publicat în presa din Cluj, a fost cenzurat la ordinul prefectului din toate ziarele timișorene.

Firește, nici împărțirea imprimatelor cu acel apel care avea exclusiv un caracter pur național n'a fost admisă.

Mai avea însă prefectul diplomat și alte argumente. Minte luminată, cum e, și grijuliv de li-

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

piştea Statului afirma studenţilor că un „conflict armat"(?) între România şi Jugoslavia ar fi inevitabil.

Şi la toate aceste „grave" argumente, domnul prefect, mai adăuga că „are sentimentul responsabilităţei" căreia trebuie să i se supună.

E curios însă că d-sa cu un aşa simţ de „responsabilitate" faţă de guvern a pierdut cu totul simţul de responsabilitate faţă de opinia publică. Să nu ştie oare domnul zapciu că întreaga opinie publică din România şi în deosebi aceea din Banat este contra împărţirii Banatului? este chiar pentru cât mai multe meetinguri? Şi dacă ştie nu e oare responsabil faţă de această opiniei publică oprind-o dela libera ei manifestare?

„Legile ospitalităţii"; fără îndoeală suntem un popor primitor cu prea multe slăbiciuni faţă de toţi străinii cari ne vin în ţară. Aceasta e quintesenţa nobleţei noastre. Însă e antipatriotic să prefere cineva „legea ospitalităţii" faţă de un interes naţional de ordin superior înăbuşind în acelaşi timp un drept al massei: libertatea de întrunire. Însăşi starea de asediu din Timişoara îngăduie această manifestare.

Iată cum un drept elementar, consfinţit de Constituţia ţării n'a putut fi exercitat în Timişoara numai pentrucă se aflau în acel oraş trei oficeri sârbi dintre cari unul a cutezat să bată cu pumnul în masă ameninţându-ne cu plecarea.

Atitudinea prefectului în acest caz e fără precedent şi e dovada celei mai ruşinoase slăbiciuni faţă de străini.

Orice ar fi gândit prefectul Timişoarii, fapta sa rămâne o ruşine.

Să analizăm puţin ca să dăm peste adevărata cauză a faptului.

Prefectul presupunea desigur că meetingul ar putea fi interpretat ca un avertisment adus politicei „Marelui european" actualul prim ministru în chestiunea Banatului deşi îl admisese pe când d. Tache Ionescu se afla în conflict cu d. general Averescu.

Aşa dar, motivul real pentru care a oprit ţinerea meetingului este: dorinţa nesăbuită a prefectului averescan Nicolae Imbroane, DE A RAMANE PREFECT ŞI SUB GUVERNUL TAKE IONESCU — adică şi interesul personal al său.

Să rezumăm:

S'a violat un drept al cetăţenilor consfinţit de Constituţie;

S'a dovedit o ruşinoasă slăbiciune a puterii de Stat faţă de o comisiune străină şi

Comisiunea română a fost pusă pe o treaptă de inferioritate faţă de comisiunea sârbească lăsându-se să se înţeleagă, că noi am fi cei direct interesaţi şi cei mai slabi.

Glasul opiniei publice a fost înăbuşit ca să nu ducă vestea fraţilor de dincolo că ne gândim fără preget la ei şi că vom face totul pentru a-i elibera.

Românimea din Timişoara şi din judeţul Timiş-Torontal să cunoască cine e acela care stă'n fruntea ei.

Românimea din acele părţi să-şi facă datorinţa.

Artiştii noştri în străinătate

— D-ra Ana Volleanu —

Presa din Berlin, vorbeşte de concertul dat la 19 Noembrie trecut, în Capitala Germaniei, de distinsa profesoară de pian la Conservatorul din Cluj, d-ra Ana Volleanu.

Ne facem o plăcere să spicuim câteva din aprecierile elogioase aduse de presa germană la adresa compatrioatei noastre:

„Anita Volleanu a executat la pian în sala „Bechstein" bucăţi de Bach. Din punctul de vedere technic artista e la înălţime şi se distinge printr'un tuşeu frumos şi viril.

O nuanţare mai fină între „piano" şi „forte" ar face desăvârşită interpretarea d-sale („Reichsanzeiger" 22 Nov.)

„Anita Volleanu a avut curajul să cânte numai compoziţiune de Bach. A asistat un public muzical serios, pe care artista a ştiut să-l mulţămească pe deplin:

„Berliner Tageblat" 2 Dec.

„Minunat s'a prezentat în sala „Bechstein" Anita Volleanu cu Bach. Există, e adevărat şi regiuni mai profunde de pătrundere, sau mai înalte dacă voiţi. Ceeace ne-a fost dat să auzim este însă mai mult: o unire fericită a temperamentului cald de miazăzi cu înţelegerea adâncă pentru seriozitatea nordică, pe care a ştiut-o simţi şi reda în mod admirabil — o nouă dovadă despre puterea muzicii de a îmbrăţişa întreaga umanitate" („Berliner Local Anzeiger" 30 Nov.)

„Anita Volleanu o tineră adoratoare alui Bach, şi-a alcătuit următorul program: între trei preludii şi „fugi" din „clavecin bien-tempere", — ca punct culminant, a introdus cunoscuta şi atât de rar stăpânita „chaconne" în prelucrarea lui Busoni. — Concertul a fost o admirabilă inspiraţiune „Chaconne" cu care au dat greş şi artişti dintre cei mai mari, a isbutit numai în amănunte... Admirabil însă au reuşit preludiile şi „fugile" bine temperate.

Pare că curgeau din creaţiunea mare a compoziţiei mişcarea, ritmul exact şi cristalin, fraza comunicativă, fineţa de amănunt. Toate acestea laolaltă au fost interpretate cu o muzicalitate adâncă, serioasă, fără dibuiri şi ne fac să vedem în artistă o interpretă a lui Bach, de cel mai mare viitor. („Signale für die Musikalische Welt" 23 Nov.)

„Chiar compunerea programului, cuprinzând în mod exclusiv bucăţi de I. Seb. Bach, ne îndreptăţea să prevedem că Anita Volleanu are un gust muzical nobil şi e călăuzită de-o aspiraţiune serioasă. Ceiace nu putem şti însă dela început — şi publicul pare într'adevăr a nu fi ştiut-o, căci sala ar fi trebuit să fie altminteri arhiplină! — este, că în faţa noastră se găseşte o artistă de mare talie*). Una dintre puţinele care nu sunt numai chemate, ci şi alese de a ne arăta adâncimile tainei artei lui Bach. Nu vreau să vorbesc de tehnica ei măiastră, de arta tuşeului ei, care atinge nuanţele cele mai fine dinamice, nici chiar de memoria ei muzicală neobicinuită (artista a cântat pe din afară 6 preludii şi „fugi" din clavecin bien-tempere, Concertul italian; „chaconne" în prelucrarea lui Busoni şi Fantazia cu „fuga" în sol-minor pentru orgă în prelucrarea lui Liszt). Toate aceste calităţi sunt minunate. Dar celace face ca prestaţiunea ei să devină ceva extraordinar, unic în felul său, e spiritualizarea concepţiei măreţe. Aici avem de a face cu o putere de reproducere congenială, cu o adevărată personalitate muzicală! Mergeţi şi ascultaţi-o pe Anita Volleanu!"

„Allgemeine Musikzeitung" 2 Dec.

A da în Berlin, cu un nume necunoscut încă, fără legături în cercurile, în plin sezon, alături da Sauer, Busoni, Kreisler, Battistini şi atâţi uriaşi, un concert care să fie lăudat în mod unanim, e desigur un lucru ce iese cu totul din comun.

Şi faptul că în reviste de specialitate, ca „Allgemeine Musikzeitung" se publică o recenziune atât de entuziastă, aceasta însemnează că d-ra Anita Volleanu e într'adevăr o artistă mare de care avem tot dreptul să fim mândrii şi care ar merita toată încurajarea oficială pentrucă să se desăvârşească în străinătate, unde ne face de pe acuma atâta cinste.

*) Sublinierea în original.

Scrisoare din Oradea-Mare

Cursurile d-lui prof. univ. V. Dimitriu la facultatea de drept.

D-l V. Dimitriu, profesor la universitatea din Cluj, şi-a început Joi 15 cor. cursul d-sale de dreptul cambial comparat la Academia de drept din localitate.

D-l profesor — Dimitrie, a fost pe drept cuvânt, neplăcut, impresionat, văzându-se — atât Joi, cât şi Vineri — în faţa unui auditoriu extrem de restrâns. A asistat şi d-l decan al facultăţii, d-l dr. Hoványi, şi d-l dr. Bogdan-Ionescu.

Numărul studenţilor înscrişi la acest curs este neînsemnat. Deasemeni şi la celelalte cursuri deşi cei ce locuesc în Oradea ar putea cerceta mai ales Academia de drept.

D-l profesor Dimitriu, şi-a exprimat bucuria că are prilejul să ţină prelegeri la Oradea-Mare, — în acest colţ îndepărtat al patriei întregite.

D-sa trece apoi la desvoltarea subiectului d-sale relevând superioritatea legislaţiunei române şi italiene în materie de drept cambial, faţă de aceea a multor State din Europa. Există şi în legislaţiunea română unele lacune, însă, legiuitorul român nu va întârzia să le împlinească, potrivit indicaţiunilor specialiştilor români, la perfecţionarea legislaţiei cambiale.

La titlul IX, de exemplu, al codului comercial român legiuitorul se exprimă impropriu, când întrebuinţează formula „Despre cambie şi despre cec". El trebuia ori să enumere pe lângă cambie şi cec şi alte tituri deosebite de cambie şi cec şi cunoscute sub denumirea de „ordine în producte sau mărfuri" ori din contră să adopte o expresiune mai generică, în care să se cuprindă şi cambiile şi cecurile şi ordinele în producte sau mărfuri.

Dovedeşte că inovaţiunea cambiilor e a se atribui evreilor alungaţi din Franţa, cari s'au aşezat în Italia de nord.

E dureros, că dintre atâţia jurişti şi avocaţi, câţi se găsesc în Oradea, de abia câţiva se interesează de cursul d-lui profesor Dimitriu.

ECOURI

UN VIRTUOZ AUSTRIAC MINISTRU AMERICAN

Ziarul „Daily Mail" este informat că Fritz Kreisler, marele violonist austriac şi cunoscut compozitor muzical, a fost rugat să primească postul de ministru la Washington.

Deşi Kreisler n'are nici o experienţă diplomatică, se pune — în America — mare bază pe popularitatea sa în Statele Unite şi pe faptul că e căsătorit cu o americană. De ce n'ar călca şi Kreisler pe urmele pianistului Paderewski, fost preşedinte al republicei poloneze?

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Progresele bacteriologiei medicale

— Despre seruri —

Inainte de a vorbi despre ser, trebuie să dăm câteva amănunte sumare asupra culturei microbiene şi a vaccinelor.

Ca să cultivi un microb, trebuie să-l aşezi într'un mediu prielnic, cu alte cuvinte să-i înlesneşti elementele necesare desvoltărei sale şi aceste elemente câte-odată sunt corpuri solide, alte ori lichide, dar în general ele sunt mai ales bulioane.

Aceste bulioane care cedează microbilor elementele lor nutritive, primesc, în schimb, excreţiunile lor, care sunt otrăvurile cele mai puternice.

Pline astfel de microbi şi de toxine, aceste bulioane preparate sistematic şi injectate în trupul animalelor mai întâi, în doze mici, iar în urmă în doze mai mari, dar totdeauna inofensive, devine la rândul lor vaccine.

Vaccinurile inoculate animalelor, sau omului, sunt mijloace de protecţiune contra aceloraşi microbi cari le-au produs. Ele nu însănătoşesc, dar previn la animale sau la om, boala pe care acest microb poate să le-o cauzeze cu condiţiunea însă ca toxinul să fie de acelaşi fel ca şi microbul care'l produce.

De pildă, numai culturele bacilului febrei tifoide poate să combată febra tifoidă. Trebuie însă ţinut seemă că nu vaccinurile sunt adevăraţii agenţi cari apără pe om împotriva boalelor. Ele nu lucrează direct contra microbilor, dar obligă sângele să fabrice o substanţă care neutralizează acţiunea microbilor sau otrava lor. Această substanţă nouă, antimicrobiană sau antitoxică, nu o cunoaştem decât prin efectele sale: noi n'am văzut-o nici-odată. Ea e formată din aşa numiţii „anticorpi" cari, desvoltaţi sub influenţa vaccinului sunt antidotul real, agentul distrugător sau neutralisator al acţiunii microbiene şi-a otrăvei lor.

Aceşti anticorpi nu apar în sânge de-îndată ce vaccinul a fost inoculat. Le trebuiesc mai multe zile, mai multe săptămâni pentru ca să se formeze, pentru ca să câştige toată forţa efectivă.

In timpul acestei perioade de elaboraţie, dacă un microb infecţios pătrunde în noi, el are tot timpul ca să influenţeze şi să producă boala.

Vaccinarea în cazul acesta, devine inutilă, fiind făcută prea târziu. De asemenea ea rămâne fără efect, dacă se face când boala a fost declarată.

Anticorpii se formează foarte încet şi afară de aceasta sunt câteva cazuri când vaccinul nu are nici un efect, atunci mai degrabă se poate aplica seroterapia.

Deci anticorpii cari se formează sub influenţa vaccinului, apar mai întotdeauna tocmai târziu. La din potrivă: anticorpii formaţi de ser intră imediat în acţiune, şi lupta antimicrobiană începe degrabă.

Serul nu se deosebeşte de vaccin prin modul cum lucrează, ci prin chipul deosebit în care se prepară. El nu trebuie confundat cu serurile aşa zise fiziologice. Acestea nu sunt decât apă sterilizată şi câteva săruri, care se întrebuinţează pentru a activa inimei.

Serul de care ne ocupăm aici este preparat din sânge, după ce s'au scos fibrinele şi globulele, — şi care sânge el însuşi provine din animale care mai întâi au fost vaccinate.

In acest fel se prepară serul antidifteric. Intâi se cultivă microbul difteriei sau baccilul lui Loefler într'un bulion de vacă, — mediu care-i este prielnic şi unde el se înmulţeşte foarte repede. Coloniile microbiene se îngrămădesc şi apar sub forma unor pete rotunde şi cenuşii. Aceste colonii fabrică în timpul desvoltărei otrăvuri sau toxine, cari rămâne dizolvate în cultură.

Se trece apoi acest bulion prin filtre, care lasă să se scurgă tot ce este lichid sau dizolvat, dar care reţine impurităţile mai cu seamă vizibile. Prin acest procedeu toxinele trec, pe când microbii rămân. Lichidul acesta filtrat este foarte ucigător. Un milimetru cub infectat unui cobai îl omoară în 48 ore.

Pentru ca el să servească de vaccin contra difteriei trebuie să fie injectat unui cal. Mai întâi în doze mici, mărite apoi treptat şi cu prudenţă. După 40 zile de vaccinări bine conduse, acest cal poate suporta 200 centimetri cubi de toxină pură, fără nici un inconvenient, ceea ce înseamnează că doza infectată este acum suficientă pentru ca să omoare 400 cai cari nu fuseseră vaccinaţi.

Cronica politică

Democrația „nouă" nu se înțelege. — Ultimul comunicat al partidului țărănesc din vechiul Regat împreună cu manifestul dlui general Averescu, au avut darul să provoace o lămurire între acele grupări politice pe cari le credeam foarte aproape de o înțelegere în vederea viitoarelor alegeri.

Desigur, ne-am înșelat crezând în existența tovărășiei atât de firești dintre cei doui „oameni noi" cari sunt dnii C. Stere și C. Argetoianu. Comunicatul partidului țărănesc anunță limpede că în alegeri va merge pe propriile sale forțe „luptând în contra tuturor partidelor oligarhice și contra acelora care, eventual, s'ar alia cu ele." Această din urmă aluziune înțeapă, după cum se vede, în „partidul național. Țărăniștii uită să adauge însă că această luptă împotriva „oligarhiei" se pregătesc s'o ducă alături de dl Al. Marghiloman, acest simbolic crainic al democrației viitoare . . .

La rândul său, „Îndreptarea" oficiosul partidului poporului dă loc unui text pe două coloane, pentru o răfuială cu partidul țărănesc, amintindu-i, destul de drastic, originea existenței sale și motivele „succeselor electorale", câștigate sub pulpana dlui general Averescu.

Răfuiala e înduioșătoare, și noi ne exprimăm aci regretul că „noua democrație" nu se poate înțelege . . .

Știri și fapte politice

Miercuri la amiază este așteptată de naționaliștii locainici, sosirea în Cluj a d-lui Iuliu Maniu.

■

Contrariu știrilor cari arată că între naționaliștii din Ardeal și d-l Flondor, fruntașul Bucovinean s'a făcut înțelegerea, putem spune cu certitudine că între ambele grupări există un desacord.

■

In privința chestiunii guvernului nimerit să prezideze alegerile, naționaliștii transilvăneni, în frunte cu șeful lor, d-l I. Mâniu, sunt pentru o formațiune ocazională și tranzitorie.

■

D-l Take Ionescu, președintul guvernului, a invitat, la d-sa acasă, presa din Capitală, căreia premierul i-a expus amănunțit — în cuvinte abile și cuceritoare — marele său program de activitate pentru îmbunătățirea economiei Statului și împăciuirea spiritelor agitate din pricina reformei d-lui Titulescu.

Acest program — sub forma declarațiunilor — a fost publicat în cotidianele bucureștene și lăudat în special de cele ce au „sprijinul" d-lui Take Ionescu de pe când începuse să aspire la prezidența ministerială.

■

După cât aflăm, eri s'a afișat pe străzile Capitalei și trimis spre distribuire în Țară, manifestul fostului prim-ministru, d-l general Averescu.

Omul care a cutezat să amenințe Coroana și care și-a mărturisit înclinarea sa republicanistă, desigur nu va fi mai puțin cutezător și răsvrătit în manifestul său-a cărui valoare politică este la nivelul fostei sale guvernări de tristă memorie.

„Târgul de conștiințe"

Corespondentul nostru din București, ne-a arătat într'o laconică știre telegrafică modul cum încearcă d-l Tacke Ionescu să-și câștige voturile majorităților averescane. Coridoarele tuturor departamentelor au fost invadate de aceleaș majorități, cari țipau în gura mare că se atentează la conștiința lor, și cer în schimbul adeziunei diferite mici compensații sentimentale: permise, concesiuni, favoruri. „Târgul de conștiințe" despre care 'a vorbit atât, s'a deschis!

Nu ne așteptăm la altceva dela cea mai mare parte din parlamentarii partidului poporului. Steaua d-lui general Averescan a adunat în jurul ei toată clientela politică mediocră și dubioase, ale cărei pofte de parvenire și pricopseală g siseră însfârșit platforma de principii pentru o grabnică îmbogățire. Steaua d-l general Averescu apune astăzi, datorită tocmai acestor oameni. Pentruce nu s'ar aduna minunatele forțe ale unei asemenea democrații noui, în jurul... meteorului pe care-l reprezintă d-l Tacke Ionescu?

Dar, presupunând chiar că d-l Tacke Ionescu ar reuși cu asemenea mijloace să-și creeze o majoritate, ne îndoim că un guvern care și-a câștigat astfel de partizani poate avea forța morală necesară unei existențe măcar de douăzeci și patru de oare.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Revista presei maghiare

Guvernul d-lui Take Ionescu n'are sprijinul partidului național

Ziarul „5 orai Ujság" srcie:

Comitetul executiv al Partidului național a ținut ședință la „Majestic". S'a discutat chestiunea atitudinei partidului față de guvernul d-lui Take Ionescu punându-se în același timp și problema unei eventuale participări la guvern.

Au avut loc discuții vehemente chiar unii au fost de părerea, să ia parte activă în guvern, iar alții susțin că ar fi mai corect dacă partidul ar sprijini pur și simplu guvernul.

Insă amb, păreri ar putea fi realizabile dacă s'ar disolva Parlamentul procedându-se la o nouă constituire a Corpurilor legiuitoare.

■

D-nii Matei Cantacuzino, Flondor și Toma Stelian au refuzat portofoliile oferite, pe motive cunoscute din ziare așa ca dl Take Ionescu luptă cu greutăți enorme și trăinicia guvernului său e mai mult decât dubioasă.

Dl Marghiloman califică însărcinarea d-lui Take Ionescu de paradoxală, deoarece d-sa a fost cel mai orgolios dintre toți membrii fostului guvern.

Dl Take Ionescu are prea mulți dușmani în toate partidele așa încât lui nu îi este dat să stabilească echilibrul între partide.

Se vorbia pertinamente despre un guvern Coanda... Oare ce ar însemna această ironie — se întreabă numitul ziar decât tot guvernul Averescu sub o altă firmă.

Pronosticuri politice

„5 orai Ujság" scrie:

„Cel mai caracteristic fenomen al vieții politice de azi este că dl Take Ionescu, abia la începutul activității sale guvernamentale de prim-ministru și deja e, în căutarea unui succesori.

Sunt svonuri cari fixează data demisiunii actualului Cabinet la 17 Ianuarie, — fapt pe care d-sa l'ar și declarat d-lui Flondor, a cărui desemnare ca șef al unui nou cabinet se ia azi în serios, la chiar primul ministru și-ar fi oferit serviciile sale.

Nu se poate prociza dacă e oficială, s'au nu candidatura d-lui Flondor.

E totuși de remarcat, că dl Flondor are duse întrevederi cu politicianii din București tratează cu ei, face concesiuni, le pune condițiuni, eu un cuvânt își ia candidatura în mod foarte serios.

Actualmente dl Flondor tratează cu partidul național și cel țărănist. Partidul Național însă îi opune piedeci considerabile, cari aproape îi paralizează ori-ce acțiune și cari îi dau de gândit.

In frământările ce continuă, ce poate fi deci azi mai natural, ca guvernul d-lui Take Ionescu să dizolve Corpurile legiuitoare, ordonând noui alegeri sau să încredințeze cârma Țării unui guvern de coaliție.

Ce trebuie să facă guvernul actual

Ziarul „Ellenzék" în articolul său de fond: scrie că guvernul D-lui Take Ionescu are o trăinicie dubioasă.

D-l Take Ionescu nare propriu zis partid, n'are majoritate și e problematic, dacă în decursul vacanței pa lamentare va reuși să-și câștige colaboratori în genere.

Abia și-a constituit ministerul și lumea politică nu ezită de a-l prevesti căderea:

E mai mult ca probabil că Parlamentul în prima sa ședință va da guvernului actual un vot de neîncredere.

Ne place însă să credem că intențiunea guvernului Take Ionescu nu e numai stăpânirea puterei ci în primul rând cercul de activitate în raport cu necesitățile pe cari le reclamă Țara întreagă fixându-și aspirațiunea de a creia ceva măreț, ceva de valoare pentru poporul înșelat de atâtea ori de făgăduieli.

Dacă acest guvern va aplica principiile pe baza cărora și-a eliberat mărețul program de muncă, desigur că va izbuti să se mențină la cârma Statului.

In multe direcțiuni administrative publice este mult de reparat, mult de îndreptat, ceace nu se va putea face, decât prin ridicarea administrației la nivelul corespunzător tuturor necesităților actuale.

Dacă guvernul va reuși — ceeace ne îndoim însă — continuă numitul ziar să introducă principiul libertății și principiul dreptului juridic; dacă va reuși în același timp să înăbușe și pornirile meschine ale răuvoitorilor și ale interesului personal; dacă va reuși să ridice prestigiul statului îndeosebi azi, va avea ocasiunea să-și valorifice și persoana sa și activitatea guvernului său.

Datoria principală a guvernului este, ca în cadrele adevăratei democrații să creese acel spirit drept cu toată lumea care până azi a lipsit cu desăvârșire din viața noastră de stat.

Principiul egalității tuturora în fața legilor trebue incontestabil să prindă rădăcini adânci în spiritul fiecărui cetățean, fără deosebire de naționalitate sau confesiune așa încât, de azi înainte, chiar dela introducerea acestui principiu sănătos în viața noastră de stat să nu mai existe deosebire între cetățeni.

Și astfel acest drept juridic, această egalitate să nu mai fie literă moartă a Constituției, ci realitatea însăși!

Chemarea guvernului ar mai fi — continuă „Ellenzék" — ca să transforme și să pună capăt anomaliilor, ce domnește în administrația țării.

Iată deci calul imunizat. Sângele lui e stors cu îngrijire după o scurgere repetată, dând 20 litri de ser fără globule și fibrine, dar bogat în schimb în antitoxine sau în anticarpi.

■

Care este acum modul de întrebuințare?

Iată un copil de patru sau cinci ani, atins de anghină difterică, ale cărui amigdale sunt acoperite de membrane false albe cenușii. Dacă diagnosticul difteriei este sigur, sau chiar dacă el este dubios. Trebuie imediat făcută-o injecție de 10 până la 20 centimetri cubi de ser. Ci este de mare folos, să nu pierdem timp.

Deasemenea trebue știut dinainte de a-i face diagnosticul, dacă nu cumva în membranele false nu se găsește baccilul lui Loeffler, căci în cazul afirmativ, eficacitatea serului nu mai poate fi reținută.

Serul reacționează în chipul următor:

Microbul lui Loeffler trăiește în falsele membrane. El nu trece mai departe în sânge și în organism, ca alți mulți microbi; în schimb acest microb secretează otrăviri puternice, care se răspândesc în principale organe, la creer, la inimă, la plămâni și le opresc funcționarea.

Nu este destul deci să omori microbul la locul lui de dezvoltare, trebuie să-i oprești dezvoltarea, înainte ca el să fabrice o prea mare cantitate de toxine care să se răspândească în organism. O injecție tardivă eșuează de cele mai multe ori și numai astfel ne explicăm nesuccesul serurilor.

Prin urmare nu ele sunt rele, ci neaplicarea la timp le face inutile.

■

Același lucru și pentru tetanos. După cum baccilul lui Loeffler se desvoltă pe amigdale, bacilul lui Nicolaiev, rămâne în rană, unde a pătruns și de unde nu iese. Acolo el secretează o otravă mai violentă însă decât toxina difterică.

Această otravă se împrăștie în afară de rană, circulă în sânge, ajunge la creer, se fixează pe celula cerebrală și cum nimeni nu poate să-i împedice circulațiunea, — ea nimicește celula cerebrală.

Singur, serul antitetanic poate să neutralizeze acest toxin. Insă el devine neeficace, dacă toxinul a pătruns deja creer. O injecție după aceasta, este tardivă. Trebuie neapărat ca injecția antitetanică să fie făcută în ziua rănirei. Cu fiecare oră de întârziere, se diminuiază șansele însănătoșirei. După patru sau cinci zile orice injecție făcută, va fi zadarnică.

■

Iată deci doi microbi: baccilul difteric și baccilul tetanic, cari nu omoară prin ei înșiși ci prin otrăvurile lor. Iată două seruri: antitetanic și antidifteric, cari însănătoșesc neutralizând toxina. Ele se mai cheamă antitoxice.

Altele din potrivă sunt antimicrobiene și care lucrează neutralizând direct microbul, iar nu toxina, — astfel este de pildă: serul antimeningocacic.

■

Serotherapia a făcut progrese imense.

Primele vaccine se datoresc lui Pasteur, serurile sunt produse ale genilului său.

Este drept că ele erau în stare primitivă la descoperirea lor. Pasteur însă a fost față la primele încercări și tot el este acela care a încurajat primele rezultate.

El a văzut pe elevul său scump, Roux, înzestrând știința și umanitatea cu serul antidifteric.

Celelalte seruri însă au fost descoperite după Pasteur. Ele sunt isvorâte din laboratoare medicale, unde lucrează modeștii și neobosiții cercetători necunoscuți publicului.

Descoperirile lor salvează în fiecare an mii de existențe, dar aceștia uită repede numele salvatorilor, spunând totdeauna că medicina nu face progres.

Dr. Raoul Baudet

INFORMAȚII

Cu prilejul sărbătorilor Crăciunului primăria orașului Cluj a împărțit elevilor săraci dela școlile primare 70 bocanci iar elevilor școlare va dona numeroase vestminte, pînză pentru a bituri și banii adunați prin colectă tot școlarilor săraci.

Aflăm că primăria Cluj are depozitate 400 vagoane cu grâu la Caracal și 50 porumb.

Prețul a 80 vagoane grâu și cel pentru întrega cantitate de porumb e plătit de mai mult timp.

Cu începere dela 1 Ianuarie viitor viza pașapoartelor pentru Ungaria se va face și la Cluj.

Ministerul instrucțiunii publice a acordat un milion lei pentru cumpărarea materialului trebuitor școalelor inferioare și elementare de meserii.

Ministrul de justiție a lucrat Vineri cu comisiunea incheierilor în vederea unificării regimului locațiunilor, azi sub jurisdicția diferitelor de rete-legi.

La fondul „G. Preoup", destinat pentru masa studenților din Blaj au mai donat d-nii Dr. Cassiu Maniu 500 lei; Dr. Eug. Solomon, Sextil Pușcariu, Dr. Valer Seni, Ioan Urcu, Dr. T. Pop și Dr. I. V. Vancea câte 100 lei.

Ministrul de interne a hotărât să convoace pe toți fruntașii regiunilor alipite pe provincii, indiferent de culoare politică, pentru a se consfătui cu toții asupra funcționarilor în funcțiune, asupra regimului administrativ local, precum și asupra unei organizații transitorii mai bune, care ar pregăti și unificarea de Stat.

D-l inginer inspector general Panaitescu, noul secretar general al ministerului de lucrări publice, a depus cuvenitul jurământ.

Ministrul de interne, d-l Cămărășescu, a primit demisia d-lui Lupu-Kostake din postul de director al presei de pe lângă subsecretariatul de Stat al ministerului de interne.

Ni se relatează următorul caz cuidat, întâmplat în comuna Lisița (jud. Făgăraș):

Notarul acestei comune, Ch. Popa, a fost dat în judecată de un deputat averescan, d-l Dănilă Vasu pentru restituirea sumei de 5 mil cor. ce ar fi primit-o dela acesta cu prilejul ultimelor alegeri parlamentare pentru dobândirea de voturi.

Până în prezent nu se cunoaște rezultatul acestui proces averescanist, unic în arhiva instanțelor noastre judiciare.

La 9 Ianuarie viitor, se va ține, în localitate, congresul tuturor organizațiunilor patronale din Ardeal și Banat, în vederea federalizării lor.

Decisia prefectului de Bihor. d-l dr. Iacob a fost respinsă.

Dr. Lăzărescu, șef-medic a Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 398

Marele cofetării Boncescu din Cluj și Timișoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât și pentru cele românești, — Vizitați frumoasa expoziție de articole de pomi, bomboniere etc. 1315.

IN CINEMA APOLLO se va reprezenta Luni: „Automobilul cu noroc".

DACA DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Luni: Automobilul cu noroc
Marți: Credeți în Dumnezeu (Păcatul Călugărului)
Mercuri: Credeți în Dumnezeu (Păcatul Călugărului)
Joi: Noaptea roșie
Vineri: Noaptea roșie
Sâmbătă: Drama în țara liliputilor
Duminecă: Necunoscuta

CINEMA UNIVERSITAȚII

Luni: Îmbogățiții de Război
Marți: Aventurierii din Paris
Mercuri: Aventurierii din Paris
Joi: Aventurii din Paris
Vineri: Exilatul
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Inelul fatal

CINEMA URANIA

Luni: Ciorapul de Piele
Marți: In gura morții
Mercuri: In gura morții
Joi: In gura morții
Vineri: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Sâmbătă: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Duminecă: Anna Boleyn

D. S. Ciohodaru, ministrul comunicațiilor a reînnoit delegațiile dlor I. Pitulescu, directorul general al P. T. T. Ștefan Mirea directorul aviației civile și I. Ponescu directorul general al posturilor și căilor de comunicație pe apă.

In CINEMA UNIVERSITAȚII se va rula Luni: „Îmbogățiții de război".

In CINEMA URANIA se va rula „Ciorapul de piele.

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103 Serviciul prompt.

Vizita episcopului de Gherla la Roma

Zilele acestea episcopul de Gherla dr. Iuliu Hossu, împreună cu fratele său, d. Vasile Hossu consilier al orașului Cluj, vor pleca la Roma unde vor sta până la sfârșitul lunei Ianuarie.

Scopul acestei vizite are ca punct principal depunerea raportului înaintea Papei a activității episcopale. Se vorbește mult și de chestiunea Concordatului pe care episcopul român o vede din alte puncte de vedere ca acele expuse până acum. Intervențiile ce s'au făcut în timpul din urmă pe lângă guvern și cari legau chestiunea concordatului de interese materiale se pare că au hotărât pe P. S. Sa să expună Pontificelui catolic chestiunea concordatului care trebuie pusă în legătură cu interesele Statului român.

Dorim deplin succes P. S. Sale.

Gazul metan la Cluj

După informațiunile pe care le avem din izvor sigur, ese că Primăria locală a primit o ofertă foarte avantajoasă pentru alimentarea orașului cu gaz metan.

Avantajul constă mai mult în faptul că terenurile unde se află aceste gaze sunt numai la o depărtare de 8 km. de Cluj.

Ceeace însă e curios în această ofertă este că ofertantul a refuzat până acum să spună localitatea unde se află aceste terenuri emanatare de gaz metan.

O comisiune din partea comunei compusă din ingineri și geologi va studia chestiunea în cursul acestei săptămâni pentru a-și da avizul asupra ofertei.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

O victimă a devotamentului

O slujbașă plătește cu viața ei apărarea banului public

In stațiunea Cralova s'a întâmplat, săptămâna trecută o crimă care iese din cadrul crimelor săptuite asupra victimelor ce renunțând la abnegațiune și devotament își apără numai propria lor viață.

Doui hamali ai gării susnumite plănuiseră de un timp jefuirea casieriței de bilete, d-ra Marioara Constantinidi.

In noaptea de Miercuri, unul din ei, asasinul, profitând de un moment oportun, pătrunse în biroul nefericitei casiere sub pretextul că vrea să schimbe o bancnotă de 20 lei.

Pe când d-ra Constantinidi — ce are avusese prevederea să încuie lotul ce era de preț în casa de bani, înainte de-a fi deschis ușa zăvorită — numără mărunțișul cerut din puținul rămas pe masă, criminalul împlântă cu ferocitate în spatele nenorocitei, un cuțit de măcelărie, bine ascuțit la tocilar mai din vreme.

La țipetele victimei, venind lumea ce se mai afla pe sala de așteptare și personalul gării, asasinul și complicele lui dispărură pentru ca apoi să revină în căutarea ucigașului.

Chiar în noaptea aceia însă criminalii, au mărturisit în cele din urmă fapta lor premeditată cu un îngrozitor cinism.

Tânăra, după mai multe ore de chinuri groaznice, cu toate sforțările medicilor, a murit, iar Sâmbătă a fost înmormântată pe cheltuiala regionalei respective c. f. r. cu mare pompă.

La ceremonia funebră, oficiată cu solemnitatea cuvenită a asistat tot orașul; iar pe mormânt s'au depus coroane, jerbe, și flori neunumărate ca simbol de părerere de rău sinceră și curată.

Un amănunt dramatic: Nenorocita era în ajunul căsătoriei sale religioase.

Universitare

Din statistica anului curent, reese că numărul studenților repartizați pe Facultăți este următorul:

Facultatea de Drept: 1041 studenți ordinari; 149 studenți extraordinari și 335 studenți Anul I.

Facultatea de litere: 168 studenți ordinari și 53 studenți extraordinari.

Facultatea de științe: 125 studenți ordinari și 7 studenți extraordinari.

Datele asupra Facultății de Medicină lipsesc.

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Sagum No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 9/

Numiri de profesori în Ardeal

In învățământul secundar din Ardeal, au fost numiți cu titlul definitiv, următorii profesori:

Eugen Mirea, la catedra de limba germană și latină; Enea Zeflean, la catedra de limbile latină și elenă, ambii la liceul „Mihai Viteazul" din Alba-Iulia.

Asconiu Crișan, la catedra de matematici și fizică; Liviu Albu, la catedra de limbile latină și germană; Gheorghe Pop, la catedra de limbile română, și latină; Iulia Teodor, maestră definitivă pentru desen și caligrafie, toți la liceul „Moise Nicoară", din Arad

Dr. Gheorghe Hetcon, la catedra de limba română și geografie; Ion Epure, la catedra de matematici și fizică, ambii la liceul „Gh. Șincai", din Baia-Mare.

Gheorghe Chelariu, la catedra de științele naturale și fizice, la liceul „Dr. I. Meșota", din Brașov.

Sabin Evutian, la catedra de științele naturale și geografie; Georgie Neghea, la catedra de matematici și fizică, ambii la liceul „Traian Doda", din Caransebeș.

Biroul de presă sionist dela Paris defăimează România

Raporturile sale cu U. E. P. dela noi

Citim în "L'Independance Roumaine":

„In primele ceasuri ale conferinței păcei, delegația evreiască la Paris, compusă din conducătorii sioniști, d-nii Weizman, Socolow etc., au creat la Paris, cu toate misiunile diplomatice ale conferinței, un biurou de presă, însărcinat să informeze opinia aliată asupra situației Israeliților în diferite țări și asupra scopului sionist.

Se știe că făceau parte din această „delegație permanentă" a israeliților doui reprezentanți din România: d-nii M. Filderman, președintele Uniunei evreilor pământeni din România și dr. Diamandi din Cernăuți. Conferința sfârșind lucrurile sale, delegația evreiască a părăsit Parisul, dar biroul ei de presă a rămas și el a devenit — fapt curios — un centru de propagandă antiromânesc. Toate calomniile inventate pe socoteala noastră de dușmanii țărei noastre, sunt răspândite prin „buletinul biroului evreesc din Paris". Toate minciunile asupra pretinselor pogromuri, sau „masacre" ale evreilor în România emană de la acelaș oficiu.

Se reproduc până și știrile tendențioase din izvor moscovit asupra „situației disperate" a evreilor din Basarabia. Cui prodest?

Ce scop servește acest biurou de presă?

Suntem cu atât mai mult în drept să punem această chestiune cu cât șeful acestui biurou este un oare care Braunstein, dezertor din armata română și corespondent al organului sionist, care apare la București. Organizațiile israelite din România n'au ele nimic de spus asupra acestei campanii sistematice de denegrire pe care biuroul o duce în potriva României?"

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 3

Cronica externă

26 Decembrie 1921.

O telegramă din Londra ne aduce vestea că convorbirile dintre dnii Lloyd George și Aristide Briand, au condus la rezultatul dorit.

Accordul, stabilit în principiu, e că trebuesc modificate unele clauze din tratatul de la Versailles. Deasemenea s'a găsit o formulă împăciuitoare în ceeace privește chestiunea reparațiunilor de război.

O sarcină mai grea pentru cei doi bărbați de stat e de a obține votul parlamentar al țărilor lor în privința soluțiunilor hotărâte.

Ori care va fi situația, o deciziune definitivă se va lua numai într'una din ședințele Consiliului suprem

Primul ministru japonez a acordat un interesant interview ziarului francez „Excelsior".

Din declarațiile făcute reese că acordul semnat de cele patru mari Puteri în chestiunea Pacificului, exclude pentru viitor posibilitatea unui război în extremul-orient. Clauzele tratatului asigură și întăresc poziția Japoniei în Pacific. Nu este mai puțin adevărat — continuă ministrul japonez — că Japonia a consimțit la multe sacrificii ceeace dovedește că ea în schimb nu e un Stat militarist.

In altă ordine de idei, se recunoaște situația dificilă a Franței în Europa, unde primejdia unui viitor război nu este pe deplin înlăturată, avându-se în vedere spiritul agresiv al Germaniei.

Interesele Franței și Japoniei în Indochina vor fi menajate reciproc, consolidându-se astfel bunele raporturi între ambele State.

TELEGRAME

Germania protestează în contra acordului austriaco—cehoslovac

Berlin, 25 Dec.

„Renter" ne comunică din Berlin, că acordul încheiat între Austria și Cehoslovacia a întîmpinat pretutindeni împotriviri. Partidele imperialiste germane pregătesc o manifestație împotriva acordului. Partidele germane veștejesc procedeul austriei și o condamnă pentru faptul, că prin acest acord mai multe milioane de consângeni germani din Austria vor fi extrădeți imperializmului Cehoslovac.

Pentru acest scop germanii din Rusia, indeosebi au organizat meetinguri în mai multe centre.

Primul ministru al Cehoslovaciei Beneș a demisionat.

Praga, 25 Dec.

Ni se anunță, că primu ministru Beneș și-a înaintat demisia din prezidență.

Primul-ministru își motivează simțându-se pasul aeesta prea obosit nu mai e capabil de acea muncă încordată de care are nevoie Statul său. Insă își păstrează portofoliul de externe.

Succesul lui se crede că va fi șeful partidului agrar svehla.

Chestiunea Orientului — Conferința dela Paris —

Roma, 23 Dec.

Conferința miniștriilor afacerilor străine aliați pentru chestiunea Orientului și mediațiunei greco-turcă se vor întruni la Paris 8 Ianuarie.

Ce se petrece în Irlanda.

Roma, 23 Dec,

La Dublin avut loc grave ciocniri între jandarmarie engleză și trupele republicane irlandeze. Au fost mulți morți și răniți.

Consiliul suprem se va întruni la Cannes.

Lafayette, 23 Dec.

La 4 Ianuarie, aliații se vor reuni la Cannes unde se va vorbi despre scadențele german. Aliații vor pregăti o conferință europeană cu neutrii, germanii și rușii. „Daily Chronicle" spune că trebue să se facă pentru Europa ceeace Washington a făcut pentru Pacific.

Atentatul contra fostului regent al Greciei.

Nauen, 23 Dec.

Amiralul Konduriotis, care a condus vremelnic regența în Grecia a fost rănit de către un fost participant la războiu printr'un foc de revolver.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Gara de Nord din București distrusă de flăcări

(*Prin fir telegrafic*)

Duminecă la ora 5 jum. un puternic incendiu a izbucnit la Gara de Nord.

Focul a luat naștere în podul gării fără să fi fost simțit și de unde s'a propagat în afară, pe neașteptate și cuprinzând întreaga aripă stângă.

Au fost distruse de incendiu **ghișeurile și depozitele de bagaje.**

Pompierii au fost împiedicați **în activitatea lor de mulțimea arhivelor și obiectelor ce se depozitaseră pe piața gării.**

După o muncă grioasă de 6 ore **focul a fost înăbușit.**

Casele de bani ce se aflau în localul gării au fost diformate de dilatare și nu se poate ști **dacă banenotele sunt sau nu carbonizate.**

De asemeni a fost distrus și restaurantul gării.

Se presupune că focul ar fi luat **naștere dela un scurt circuit electric.**

Pe ziua de eri nu a putut pleca din Gara de Nord nici un tren, asemenea nici un tren nu a putut intra în gară. Toate au fost aprite la triajul apropiat.

Pagubele sunt incalculabile.

Repatriați maghiari din Ardeal cer permisiunea de a-se stabili în țară

Legea se împotrivește însă

În timp ce propagandiștii maghiari, caută ca prin insinuări false să înșele opinia publică din străinătate și mai ales din America în deosebi cu pretinsele suferințe ale maghiarilor din România, sute de repatriați maghiari din Ardeal, cer autorităților noastre încuviințarea de a se înapoia în Ardealul de sub stăpânirea „valahă".

Plecați de bună-voe de-aci renunțând nesiliți la supușenia română care li s'a acordat de drept, ei sperau să afle în Ungaria horthistă Mecca tuturor fericirilor.

Dar desiluzia urmă de'ndată ce repatriații au avut de suferit mizeriile dominațiunei lui Horthy și gândurile lor se îndreptară spre Ardealul atât de bârât de ei.

Dar legea în asemenea materie e clară și destul de precisă: Un cetățean care a renunțat la supușenia română și a acceptat aceea a unei alte țări, nu poate fi iarăși considerat cetățean român numai în urma unei simple declarații de contra renunțare: Iată de ce solicitările venite în acest sens au fost cu totul respinse.

Acești supuși străini, care reintră în țară cu pașaport maghiar, cu permisiunea consulatului român din Budapesta, dea rămâne la noi 15 zile. Iar cu privilegiul acordat de siguranță pentru o prelungire de alte 15 zilei, sunt obligați, după expirarea acestui ultim termen să părăsească teritoriul nostru.

Oare sutele de cereri de a fi considerați cetățeni români acei cari renunțaseră la cetățenia română nu desmint cu prisosință opera de propagandă de falmătoare întreprinsă de maghiari contra noastră?

Citiți „Infrățirea"

Politica de refacere a Germaniei

— O nouă ofensivă germană —

Starea de lucruri creată în Germania de urmările războiului, nu poate fi tăgăduită de nimenea că nu este dintre cele mai precare. Oamenii de stat germani stăpâniți numai de gândul că trebuie să dea Germaniei strălucirea dinainte de război, nu cruță nici un mijloc ca să ajungă la scopul dorit.

Unele partide politice manifestă dorința sinceră de a întreține o atmosferă împăciuitoare și să conducă acțiunea de refacere morală și materială a Germaniei, privită numai prin lumina tendințelor generale din politica mondială a prezentului.

Paralel cu această politică de realități, există în Germania un puternic curent militarist, care înțelege ca toată activitatea Reichului să fie desfășurată în vederea unei revanșe.

De aici, formidabile pregătiri militare și o politică alimentată de tot felul de concepțiuni protivnice spiritului de armonie internațională.

In diferite rânduri presa a vorbit despre preparațiunile germane, care desigur că vizează refacerea materială a Germaniei. Conducătorii dela Berlin au înțeles însă că ea are nevoie și de o refacere morală.

Tendințele germanilor de a-și reface creditul moral și-au găsit ecoul într'o lucrare a Prințului Max de Baden, pe care a botezat-o „Ofensiva morală".

Teza este cea cunoscută: Germania nu admite tratatul dela Versailles. In jurul acestei chestiuni, Max de Baden încearcă să deschidă o discuțiune publică asupra culpabilității Germaniei în ceeace privește chipul cum au condus ostilitățile și infracțiunile atribuite lor contra dreptului gințlor.

In acest scop Germania, preconizează instituirea la Berlin a unui „Institut pentru afacerile streine" din care să facă parte din partea Germaniei numai savanții a căror onestitate nu poate să fie pusă la îndoială.

Inițiatorii acestui Institut par a fi convinși că Franța nu va consimți niciodată să se preteze unor asemenea scopuri, ei au în să credința că intelectualitatea anglo-saxonă va ține seama de documentele și materialul pe care-l va aduna Institutul în favoarea apărării germane.

Cercurile germane mai cred că „Institutul pentru afacerile streine" va găsi ușor adepți în Statele Unite și printre neutri, cari să accepte dezlegarea problemei culpabilității războiului.

Dacă aliații manifestă o atitudine favorabilă față de Germania în ceeace privește chestiunea financiară, e foarte greu însă de spus că ei și mai cu seamă Franța, vor admite să proclame inocența militariștilor germani.

„Ofensiva morală" a prințului Max de Baden, spune: „Germanii vor recunoaște excesele comise de dânșii în timpul ostilităților, dar ei vor arăta că ale lor sunt cu mult mai mici decât atrocitățile comise de către aliați după război, ar fi destul să amintim „despre blocusul după armistițiu".

Punctul acesta de vedere german a dat naștere la o vie polemică din partea presei franceze. Ziarul „Journal des Debats" într'un număr recent scrie: „Atitudinea militară a Germaniei și tonul presei germane chiar din ziua de 11 Noembrie 1918, au impus aliaților ca să nu ridice blocusul îndreptat împotriva inamicului nostru. Nu era deloc sigur că armistițiul va fi reînoit. Dimpotrivă totul ne făcea să credem că el va fi denunțat. Pentru a-și susține pretențiunile exagerate, Germania, repeta la fiecare prilej că forța ei militară e aproape intactă".

Din cele publicate de ziarul francez, precum și de către întreaga presă pariziană, lesne putem deduce că propunerea germană de a revizui chestiunea atrocităților de război nu poate avea nici cei mai mici sorți de izbândă.

Suntem îndreptățiți să credem aceasta, sprijiniți și pe faptul că primul ministru britanic a declarat categoric d-lui Simons: „Chestiunea responsabilității războiului prezintă autoritatea lucrului judecat".

Știri externe

Guvernul austriac a trimis conferinței ambasadorilor o notă, prin care consideră fără valoare plebiscitul dela Sopron.

Situația internă în Austria e gravă, din cauza sleirei resurselor.

Guvernul austriac e hotărât să se retragă la 3 Ianuarie.

*

Camera reprezentanților din State-Unite a votat un credit 20 milioane de dolari pentru înfometații din Rusia.

*

Prințul Jerome-Napoleon Bonaparte a refuzat propunerea înaltului comisar albanez din Washington de a accepta tronul Albaniei.

*

Comisiunea de delimitare a atribuit Poloniei regiunea Pridenshitte, din districtul Beuthen, bogată în mine și uzine.

*

Generalul de divizie Dupont a fost desemnat să înlocuiască de la 1 Ianuarie 1922 pe șeful misiunii militare franceze în Polonia pe generalul Niessel, chemat în altă funcțiune.

*

„Tribuna" din Roma află dela corespondentul său din Nisa că acolo se va întruni pe la sfârșitul lunei Ianuarie, conferința internațională pentru reconstruirea economică a Europei, conferință propusă de Lloyd George.

*

Ciocnirea Orient-Expresului dintre Triest și Roma, aproape de Piave, a pricinuit 5 morți și 30 răniți.

*

Parlamentul ceho-slovac a votat legea, prin care se ordonă restituirea tuturor obiectelor ridicate de germani din Belgia și nordul Franței și vândute în Ceho-Slovacia ca pradă de război.

Aceste obiecte vor fi restituite Franței și Belgiei.

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu prețul original al fabricei.
1076

Mare desfacere
Articole de modă pentru dame
1238
Prețuri reduse la
GRÜNWALD ȘI STEINER
CLUJ, Piața Unirii 12.

Berea nutritoare „Gloria"
Radio 1912
Depozitul central: Cluj, Calea Dorobanților No. 11. Telefon 3-94. 1338
specialitatea Fabricei de Bere din Turda s'a adus din nou în circulație și se capătă ori-unde precum și berea albă cunoscută pretutindeni „COROANA"

Monteri electricieni români,
cari posed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. CLUJ, Calea Victoriei No. 7. 174

Depozitul Central:
Tungsram s. a.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.
1290

AUTOPLUGURILE „KOMNICK"
cele mai solide
cele mai eftine
cele mai bune
Livrare promptă la:
CREDITUL EXTERN
Bulevardul Elisabeta 6
Telefon: 14-31.
se cedează sub representante regionale. 1346

Abonamente
pentru
ziarul „Infrățirea"
se primesc la
LIBRARIA
„Cartea Românească"
Piața Unirii 7.

Reclama este sufletul comerțului

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Au sosit:
ARTIFICII (rachete)
Hârtie de mătasă, crepp și staniol la
Papetăria: BOROS
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
1343

CRIZA DE PÂINE

Lipsă de grâu nu este. -- De ce nu avem pâine

Am ajuns iar la criza de pâine. Când s'a făcut calculul recoltei de grâu din anul acesta, s'a constatat că, dacă nu vom putea exporta prea mult din acest produs, în tot cazul nu vom duce lipsă de pâine până la noua recoltă.

Și cu toate astea, iată că după patru luni de la încheerea recoltei, populația duce lipsă de pâine.

Să fie în adevăr o reală lipsă de grâu? A fost exportat atât de mult din acest produs, în cât n'a mai rămas stocul necesar pentru consumul intern?

Informațiile precise ne spun că nu. Din toate recolta de grâu a anului acesta, au fost exportate de abia grâu destinat să acopere prevederile contractului încheiat de guvernul nostru cu cel francez, pentru achitarea celor două sute milioane franci împrumutați pentru achitarea cupoanelor înfrânate.

Cu această cantitate exportată nu s'a epuizat însă nici stocul destinat exportului, necum să se săvârșească partea destinată consumului intern.

Atunci unde e grâul și de ce e lipsă de pâine?

Răspunsul îl găsim în complexitatea măsurilor și'n debandada dela serviciul de transporturi al căilor ferate.

Se constatase că o parte din personalul inferior al drumurilor de fier făcea un mare trafic nepermis cu acordarea vagoanelor.

Plata acelor comisiuni cade în sarcina celor cari au produse de transportat și pe lângă aceasta vagoanele se obțin numai prin simpla cerere, ci și prin intervenții cari costă și ele destul de scump.

Obținute cu atâtea sacrificii, autorizațiile de a avea vagoane urmează să fie executate și atunci transportatorii se găsesc iarăși la bunul plac al șefilor de stații. Sunt încă dintre aceștia cari pretextează că autorizațiile nu li s'au comunicat, sau că nu dispun de vagoane suficiente și atunci se trece fără și printr'o vamă a văzduhului ca autorizațiile să fie găsite și vagoanele să fie disponibile.

Marfa se scumpește dar și morarii au cel mai bun pretext să fabrice cât mai multă făină albă, care e liberă la export și cât mai puțină făină neagră, pe care trebue s'o dea brutarilor cu prețul maximal.

•

Dar în luna aceasta au intervenit noui cauze pentru provocarea lipsei de grâu și deci, pentru scumpirea pâinei.

Fostul guvern a hotărât imobilizarea anumitelor cereale, între cari e și grâul.

Vânzarea acestui produs și transportarea lui dintr'un loc în altul nu se pot face decât cu autorizațiuni speciale date de comisiunea superioară a cerealelor, care lucrează la București.

Această comisiune se întrunește destul de rar și'n jurul ei au roit destui intermediari, pe care i-au atras rentabilitatea obținerei acelor autorizațiuni.

Se 'nțelege că nu membrii comisiunei speculează autorizațiile date, dar ei nu pot să scape de aceia cari stăruesc pentru autorizațiuni și aceia mai niciodată nu sunt cei cari urmează să cumpere grâu și să-l transporte.

Vine apoi încă o dificultate. Sunt prefecți, și sunt mulți, cari nu voesc să știe de autorizațiile date de comisiunea superioară a cerealelor și deci refuză să lase a eși din județele ce le administrează grâul necesar alimentărei județelor în lipsă.

E nevoe de alte intervenții și de alte cheltueli pentru obținerea grâului pentru cumpărarea și transportarea căruia s'au obținut toate autorizațiile necesare.

Se 'nțelege că'n asemenea condițiuni se găsesc puțini eroi cari să înfrunte acest roian de piedici, iar cei cari reușesc vând scump produsele obținute.

•

Toate aceste greutăți ar putea fi înlăturate printr'o singură măsură: deplina libertate a comerțului cu cereale în interior.

Cei cari fac acest important comerț ar întâmpina, după luarea acestei măsuri cel mult rezistența unor șefi de gară nărăviți, cari n'ar da vagoanele cerute decât în schimbul unei taxe speciale în profitul lor.

Ar fi o taxă, dar n'ar fi o sută, ca'n prezent.

Noul guvern să mediteze la această soluție, dacă nu are și el intermediarii proprii pe care ține să-i milionarizeze".

(„Argus").

Desființarea permiselor

Libertatea comerțului de cereale

Consiliul de miniștri a hotărât să se desființeze cu desăvârșire regimul permiselor de tot felul sub care am trăit până acum.

Nu se va mai acorda nici un fel de permis, pentru nici un fel de materie importabilă.

Tot ce a fost prevăzut în tabele că este interzis a se importa va fi respectat cu sfințenie, ne mai acordându-se nici un fel de permise

In acelaș timp s'a hotărît să se reglementeze exportul cerealelor în așa fel ca libertatea comerțului să fie garantată.

Se vor lua măsuri pentru încurajarea agriculturei, iar producția din agricultură nu va fi supusă la nici o altfel de îngrădire decât aceea a taxelor, care se vor hotărâ a se plăti statului după valoarea produsului, prețul obținut rămânând întregul producătorului.

Citiți în Pag 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua și viptul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată: Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcționer, venit lunar 3000 Lei, dorește căsătorie cu o D-șoară sau văduvă cu situație materială bună. Adresa la ziar sub „Amidor" la Infrățirea.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase
s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No. 4
Telefon No. 3-14 1184

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Matom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

MUCAVA

GRIȘ, fabricat de materiale pure, bine netezit, în toate grosimele 0·2 mm.—8 m.m. în mărime de 70/100 cm. ab magazin

1267

Lei 660.— per 100 Kgr.

Papetăria
LOUIS LEPAGE, Cluj

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă alui
Wartenberg
Cluj, Calea Victoriei 13 1275
fostul conducător al salonului de modă „Venus"

De închiriat

In centrul orașului local de prăvălie mare compus din 3 camere și biurou liber imediat. □ □ □ □

INFORMAȚIUNI LA ZIAR SUB „PRĂVĂLIE"

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email inalterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17,

Candidat de advocat

cu praxă ardeleană, care posede limba română în scris și cetit, află aplicare în biroul subsemnatului.

Dr. JUSTIN CL. IUGA advocat,
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3. etaj I. Telefon 108.

Magazinul de mode „BARZA"

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11, e izvorul cel mai convenabil de târguit.
1342 Prețuri solide fixe.
Telefon 957. Telefon 957.

Gratis se dau

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Se caută
Administrator de moșie
capabil, priceput, pomicultură, lăptărie, zarzavaturi, creșterea, vitelor, întreținere salariu și proceute, pentru moșie de deal lângă vechia frontieră.
1347
A se adresa la administrația ziarului.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Ce se petrece în Irlanda

Desbateri furtunoase în parlamentul irlandez

Leaflid, 22, — Desbaterile furtunoase de eri în parlamentul irlandez au dovedit că membrii acestui parlament se împart în trei grupuri iar nu două cum se credea până acum. Anume: grupul care favorizează ratificarea acordului anglo-irlandez, grupul care favorizează tratatul alternativ al d-lui Devalera și grupul republicanilor irreconciliabili.

In cursul desbaterilor d. Stane Milroy arată că Devalera s'a pronunțat într'o ședință secretă cum că deosebirea între tratatul anglo irlandez așa cum este și documentul propus de Devalera nu se reduce la o umbră. „Pentru această umbră pare, zice Milroy, d. Devalera este gata să arunce Irlanda din nou într'un măcel"? Dr. Mecarton republican irreconciliabil respinge proectul lui Devalera declarând că între susținătorii acestui proect și susținătorii tratatului nu este decât un joc de cuvinte. „Noi am intrat în parlament zice el cu ochii deschiși și vedem că aci republica este trădată. Armata republicană irlandeză va trebui să lupte cinci ani de aci înainte pentru ca să recapete situația pe care o avea acum câteva luni.

DELA SERVICIUL SANITAR

4 cazuri de tifos exantematic

Între țiganii din comuna Bagabic (județul Turda-Arieș) s'au declarat trei cazuri de tifos exantematic.

Bolnavii sunt izolați în clinica medicală.

In comună s'au luat măsurile cele mai energice de deparazitarea caselor a lucrurilor și persoanelor din împrejurime.

S'a mai îmbolnăvit de tifos exantematic un evreu din Petrova (județul Maramureș) care e izolat în spitalul din Sighet.

Chestiunea procurorilor

Procurile speciale prevăzute de articolul 68 din lege pentru facerea declarațiunilor, vor fi autentice, ele însă pot fi așteptate la declarații în copii legalizate. Procurile pentru facerea apelurilor ori contestațiunilor ca și pentru reprezentarea înaintea comisiunilor, ori cele de substituire pot fi numai legalizate.

Impozitele în Polonia

Dieta polonează a votat proectul ministrului de finanțe, Michalski, relativ la un impozit pe avere extraordinar, zis „darul național". Acest impozit va permite retragerea din circulație a cel puțin 50 la sută din biletele de bancă și echilibrarea bugetului. Dieta a votat un alt proect prin care se interzice Dietei, tuturor ministerelor și organelor de stat, ca să angajeze cheltueli fără autorizarea prealabilă a ministrului finanțelor.

Relațiunile comerciale dintre Italia și Rusia — Camera italiană respinge reluarea relațiunilor

Roma, 23 Dec.

Camera italiană a respins, moțiunea Chiesa prin care se cerea reluarea relațiilor politice cu Rusia cu 220 voturi contra 80.

Roma, 23 Dec.

Camera italiană, luând în discuție chestia acordului comercial cu Rusia, d-l della Torretta, ministru de exterior, a declarat că guvernul ar fi decis să restabilească raporturile italo-ruse, dar numai salvgardându-se interesele țării. Terminând, oratorul cere împreună cu d-l Bonomi, ca Parlamentul să lase mână liberă oficialității spre a negocia, așa cum va crede cuviință, de încheierea unui asemenea acord.

Înțelegerea ruso-japoneză în Extremul-Orient

Nauen, 22 Dec.

Din Washington se anunță că între republica sovietică din Extremul-Orient și Japonia se va încheia un acord conform căruia Vladivostok va fi declarat port comercial neutru și în consecință evacuat de trupele sovietice.

Trupele japoneze vor evacua teritoriul ocupat al Rusiei sovietice în cursul lunei Ianuarie.

Bolșevicii cumpără arme

Stokholm, 24 Dec.

Ziarul „Svenska Dagblade" publică știrea că Kitborn Karl directorul ziarului bolșevic „Goldaets Dagblad" și membru al Internaționalei a III-a a cumpărat în contul guvernului sovietic o sută de mii de pușți din Germania. O parte din aceste pușți se află deja în Suedia, gata a fi transportate în Rusia. Sovietele nu mai cumpărat arme în Danemarca, Suedia și alte țări. Doi suedezi bolșevici ar fi încasat pentru această operație un comision de 500.000 de coroane suedeze. (Rador.)

Din străinătate

In urma deciziei ca Zaglu Paşa să părăsească orașul Cairo partizanii săi s'au ciocnit cu poliția. Doi manifestanți au fost uciși, 6 răniți.

■

Din cauza dificultăților ce întâmpină numirea ministrului de război, noul Cabinet bolgu. u este încă definitiv, constituit.

Cetiț „Infrățirea"

Știri economice

Este probabil ca cotele impozitului global să trebuiască să fie scăzute.

Aceasta, însă, se va face mai ușor și mai în cunoștința de cauza după ce evaluările vor fi fost sfârșite și vom avea adevărata stare a veniturilor contribuabililor.

Camera de comerț din Târgul-Mureș a înaintat un memoriu ministrului de industrie și comerț spre a interveni la direcțiunea C. F. R. în scopul stabilirei principiului de a se putea trage la răspundere direcțiunea C. F. R. pentru pierderile și pagubele survenite în timpul transportului de care organele direcțiunei refuză liberarea proceselor verbale constatatoare de daune.

•

Comisiunea română din Elveția însărcinată să cumpere materiale de refacere necesare instituțiilor statului, a primit însărcinarea din partea guvernului să cumpere cantitatea de 200.000 kgr. fire de bumbac, din creditul de 16 milioane de franci elveției.

Aceste fire vor fi întrebuințate pentru fabricarea postavului militar la noi în țară.

•

Ministerul de finanțe a fost informat că până în prezent, în Capitală s'au făcut numai 20,000 de declarațiuni pe când numărul contribuabililor cari trebuiau să declare este de peste 120.000.

In orașele de provincie din vechiul regat procentul declarațiilor se ridică la 40—50 la sută din numărul contribuabililor

In provinciile alipite și în special în Ardeal procentul se ridică până la 80—90 la sută.

La țară însă declarațiunile au fost date aproape în întregime-

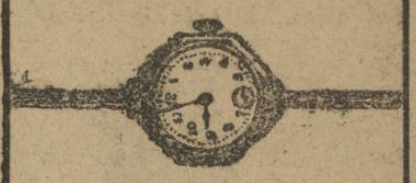

Ceasornicele de mare precisiune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 359**

!!

Cine dorește ghete bune și lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la luțeală cu prețuri foarte moderate.

!!

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Anul II. No. 409 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Joi 29 Decemvrie 1921

Infrăţiri

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMI
Director: D. TOMESCU
Telefon: CTIA No. 211.

ABO...
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Un manifest mincinos

Ziarele au avut grije să anunţe la vreme că partidul poporului pregăteşte un manifest către ţară. Se spunea chiar, de către cei cari cunoşteau desbaterile „comitetului executiv" respectiv, că manifestul cuprinde îndrăzneţe declaraţiuni republicane.

Manifestul însă a apărut şi, trebuie s'o spunem, ne-a decepţionat adânc. In loc de un manifest republican, d. general Averescu iscăleşte un manifest mincinos. Am fi primit mai bucuroşi pe cel dintâi. Ar fi fost cel puţin sincer.

In loc de o proclamaţie revoluţionară, care ar fi adus aminte d-lui C. Argetoianu de zilele în cari complota împreună cu tovarăşul Ilie Moscovici, d. general Averescu a lăsat să i se încadreze portretul în mijlocul unei proze declamatorice, atât de nepotrivite cu situaţia de astăzi, încât pare c'ar fi un vechi manuscript desgropat, al cărui autor ar fi avut de gând odată să formeze unguvern al tuturor făgăduelilor. D. general Averescu ne vorbeşte de luptele dela Mărăşti, dela Turtucaia, dela Arges, caşi cum am fi încă în 1918, şi caşi când activitatea militară a fostului comandant al armatei a doua, ar mai fi încă un titlu de recomandaţie pentru cariera unui om de guvernământ.

Şi totuş, d. general Averescu pretinde că face, astăzi „mărturisiri întregi" asupra tristei sale guvernări. Mărturisiri întregi! Da şeful partidului poporului le-ar fi putut face, şi, de-a bunăseama, multe din greşelile săvârşite i-ar fi fost iertate.

Ar fi putut d. general să vorbească ţării astfel: — „Sunt aproape doui ani de când am luat puterea, convins fiind că patriotismul dovedit pe câmpul de bătaie şi dorinţa de a face bine pe care nimeni n'avea dreptul s'o pună la îndoială, vor putea înlocui deopotrivă lipsa de experienţă şi de pregătire. Credeam că sub uniforma de soldat se pot ascunde calităţi de bărbat de Stat. M'am înşelat. In jurul meu s'au strâns oameni pe cari nu i-am dorit. Colegii mei din guvern au făcut fapte pe cari nu le-am aprobat niciodată în sânul conştiinţei mele. De aceea plec, amărât, că n'am reuşit să fac ceeace doream să fac pentru această ţară căreia, totuş, i-am dat câteva ceasuri de linişte..."

Vorbind aşa, din fundul sufletului său, care nu poate fi mulţumit cu rezultatele guvernării partidului poporului, d. general Averescu ar fi făcut într'adevăr o „mărturisire întreagă". Opinia publică l'ar fi înţeles şi, cine ştie? i-ar fi păstrat încă simpatia de care sinceritatea se bucură totdeauna.

In loc de această spovedanie supremă, d. general Averescu ne oferă o îndrăzneaţă mistificare a tuturor adevărurilor cari bat la ochi. Fostul preşedinte al Consiliului nu vrea să ştie că în loc de legalitate, d-sa ne-a dat procedeele de paşalâc ale d-lui C. Argetoianu, că în loc de muncă, d-sa ne-a oferit incapacitatea d-lui general Văleanu, şi că în loc de cinste, am făcut cunoştinţă cu ministeriatul d-lui Oct. C. Tăzlăuanu...

Nu. D. general Averescu îşi închipue că populaţia acestei ţări a trăit până acum în lună, şi, folosindu-se de o asemenea absenţă, îi povesteşte basmul unei guvernări fericite, care a fost întreruptă brusc din pricina unei legi binefăcătoare pentru popor, împotriva căreia au complotat duşmanii acestuia...

Intr'adevăr, care d. general Averescu o fi crezând serios că a căzut dela putere pentrucă voia să unifice legea electorală? Dar cine i-a stat împotrivă în această privinţă? Ţărăniştii, cu cari se înţelesese? Liberalii, cari nici măcar nu erau în Parlament?

Dar, d. general Averescu îşi varsă tot necazul asupra d-lui Tache Ionescu. Acesta într'adevăr a provocat căderea guvernului, pentru a cere el însuş să guverneze cu majorităţile d-lui general Averescu. Dureroasă comedie, — înţelegem. Dar d. Tache Ionescu este prietenul vechi şi colaboratorul preţios al d-lui general Averescu.

Durerile intime le înţelegem, dar ele tot nu scuză manifestul mincinos.

Evenimentele zilei

Bandele maghiare au reapărut

Praga, 23 Dec.

Ziarele anunţă că o bandă înarmată maghiară a atacat staţia Kalescha lângă Kosice. In lupta ce s'a dat, şeful staţiei a fost ucis.

Refugiaţi Ruşi în Franţa

Paris, 25 Dec.

Cuirastul „France" a sosit la Toulon, venind din Constantinopol. Avea pe bord un contingent de refugiaţi ruşi, printre care sunt mai multe personalităţi din desfiinţatul Imperiu rus, infirmieri, studenţi şi surori de caritate. Refugiaţii, lipsiţi de mijloace, speră să găsească cu ce să trăiască liniştiţi în Franţa.

Indată după sosirea lor li s'a dat paşapoarte cu care vor putea să se stabilească în oraşele ce-şi vor alege.

Cât preţuieste un prieten

Sub acest titlu, ziarul francez Le Matin *publică un frumos articol în legătură cu situaţia studenţilor noştri la Paris. Prietenul suntem noi, şi autorul articolului se teme ca nu cumva România să se smulgă încetul cu încetul de sub puterea spiritului şi culturei franceze. La discuţia budgetului afacerilor externe, d. Briand a făcut mărturisirea că Franţa e nevoită să-şi strângă punga în ce priveşte fondurile de propagandă şi deci să renunţe la cel mai bun şi mai sigur dintre ambasadorii săi în străinătate, — adică la* cartea franceză. *Această mărturisire a d-lui Briand il face pe ziarist să exclame: „Ah! dacă Franţa ar dispune numai de a suta parte din ceia ce cheltuieşte Germania pentru propagandă, câte drumuri nu ni s'ar deschide atunci în lume".*

Iată o ţară, — zice ziaristul — România. Loială, în timpul războiului, ea a răspuns la chemarea sângelui ei şi şi-a reluat, într'o situaţie geografică primejdioasă, rolul istoric de santinelă îndepărtată a latinităţii. Sunt acolo şeaptesprezece milioane d eoameni dintre cari cinci sute de mii vorbesc limba franceză cu uşurinţa pe care o dă vorbirei o străveche afinitate interioară. Şi nu numai că vorbesc dar şi gândesc. Şi aceşti oameni sunt conducătorii politici ai ţărei lor, iar noi suntem siliţi să abandonăm această comoară a comorilor!

Erau, la Paris, o mie două sute de studenţi români, şi acum ei sunt nevoiţi să plece. Leul lo ra ajuns aproape nimic, şi cum francul francez se urcă mereu, aceasta înseamnă catastrofa imediată pentru cel mai bun dintre prietenii Franţei.

In România, librăria franceză era totdeauna la ea acasă. Românii aduceau din Paris vagoane întregi de cărţi. Astăzi, din pricina schimbului, toată această imensă sete de cultură este lăsată să se îndrepte spre Germania. In zece ani, culturaliceşte România va fi germană.

Şi, totuşi, — închee ziaristul — experienţa războiului ne-a învăţat că un adevărat prieten preţueşte cât un cuirasat, — şi oricine îşi poate închipui ce flotă reprezintă un popor care, prin cultura şi gândirea lui, se găseşte alături de Franţa!

Sat fără câini

Cetiţi numai zilnic articolele d-lui Constantin Mille din „Lupta", în care o singulară temeritate batjocoreşte pe şeful statului şi nu cred să rămână un singur suflet cinstit din ţara aceasta, care să nu se indigneze şi ăs nu se întrebe cum se pot tolera o asemenea faptă.

Pentru cetitorii din vechiul regat impasibilitatea este explicabilă, căci ei îl cunosc pe acest domn ia şi activitttea lui de mai înainte şi scopul pentru care desfăşoară această activitate, de câteva decenii. Pentru românii de dincoace însă, care nu cunosc nici origina d-lui Mille, nici faptul că principiile socialiste în vorbă, dar turburătoare în intenţii, propagate de acest domn, tind către o palestinizare a întregului glob pământesc chiar rămâne o enigmă tolerantă şi lipsa unei reacţinni care să înfrâneze o activitate care a avut drept rezultat seria nesfârşită de greve din anii trecuţi şi care va mai face multe alte victime lesne crezătoare ce văd în principiile propagate numai forma nu şi intenţiile adevărate.

•

Exemplul său prinde totdeauna mai repede ca exemplul bun. Iată-ne acum dar, acum, după război, când avem mai multă nevoie de linişte, pentru a ne reface şi a ne consolida cu o pleiadă întreagă de propagandişti ai ideilor antidinastice.

Nu vrem să spunem, prin aceasta, că ei sunt adepţii d-lui Const. Mille, dar aceşti noi antidinastici, încurajaţi de faptul că prin presă şeful Statului poate fi atacat şi-au format din aceste atacuri un piedestal, un crez înscris în programul lor politic, care făcând după părerea lor, sgomot mult, au iluzia că vor dobândi aprecierea bună a poporului.

E adânc dureros să vezi pe toţi naufragiaţii politici cari prin valoarea lor proprie nu ajunge niciodată la o situaţie mai înaltă, că sub cuvânt că organizează partidul ţărănist de pildă, adună satele la cârciumi spunând că Suveranul nostru este egal cu fiecare dintre cei de faţă şi că ei fiind mai mulţi „e firesc ca El să se plece lor sa usă plece".

Din fericire sufletul ţăranului nostru este cu mult mai neînţinat de cum şi-l presupun aceşti vânători de situaţiuni care-şi închipuesc că au găsit în Tara aceasta „un sat fără câini" în care pot batjocori tot ceia ce neamul are mai glorios „Coroana" care pentru popor întruchipează Statul însuşi.

Totuşi faptul constitue un pericol evident, căci ţăranii auzind că însuşi şeful Statului poate fi batjocorit în deplină voe, slăbeşte încrederea şi chiar respectul faţă de Coroană şi de aici până la anarchie nu este de cât un pas.

De sigur că acestor nesăbuiţi, improvizaţi în oameni politici numai de dorul de a fi „cineva", le pasă foarte puţin de pericolul la care expun Statul mai cu seamă în starea de agitaţiune generală în care l'au adus guvernanţii de până eri, recrutaţi ca şi aceştia din elemente de aceiaşi valoare şi mai ales mânaţi de aceleaşi interese meschine, preocupaţi de ideia că la ce le este lor bun un stat puternic în care ei nu înseamnă nimic.

De sigur că ne plecăm în faţa ideei ca masa ţărănească să ia parte la conducerea treburilor statului.

De aici şi până la a lăsa pe toţi demagogii care nu au nici în clin nici în mânecă cu ţăranii, să infiltreze idei anarchice este o greşeală de neiertat ale cărei urmări ne-ar putea duce la un dezastru inevitabil, dacă oamenii de bine care văd pericolul, nu se vor uni pentru ca prin o muncă unită să risipească pleava demagogilor.

Un prieten îmi povestea mai zilele trecute că un domn deputat averescan, reîntors acasă şi întrebat asupra situaţiei politice, mărturisia în gura mare că sau va reveni la cârma Statului partidul poporului sau va urma revoluţia. Şi acesta era unul dintre aceia cari mulţumită mandatului câştigat numai prin faima generalului, oricine ar sta mărturie în întreg Ardealul, că prin valoarea lor proprie aderenţii d-lui general Averescu mai că nu preţuesc cova. Zicem aceasta pentru întemeiatul motiv că despre „partidul poporului" nici vorbă în Ardeal. Nici cât acest partid a fost la guvern şi deci putea, nu s'a format o organizaţie propriu zisă în tot Ardealul.

Nu este însă o enigmă motivul pentru care cei ce se grupaseră în jurul d-lui general Averescu nu s'au organizat căci se ştia că sunt transfugii altor partide care la momentul oportun vor da ei înşişi lovitura de copită, ca apoi să facă curte noilor guvernanţi.

•

Cu toată firea blândă a poporului nostru, cu toată înţelepciunea-i caracteristică cu care poate să aleagă binele de rău, elementele acestea distructive trebuesc împiedecate în acţiunea lor cât mai e vreme.

Deja opinia lumii dela noi a început să fie nedumerită şi să se întrebe dacă nu cumva într'adevăr într'un stat de 17 milioane de român i, nu se mai pot afla pentru conducerea lui decât oameni de speţa celor de până acum sau a celor ce avizi de mărire contribuesc la năruirea a tot ce e bun la noi şi dacă astfel stă lucrul atunci pe drept cuvânt trebue să ne întrebăm **„Quo vadis, România Mare"?**

AL. MANCIULESCU

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Mișcarea artistică la Ibașfalău

— Concertul D-lui Prof. Zorelo Petrovici —

In seara de 24 Decemvrie s'a dat în salonul hotelului „Transilvania" din localitate, un minunat concert organizat de dl prof. Z. Petrovici, care a cântat la harpă și „harmonium", cu o îndemânare technică și o putere de sentiment cu adevarat artistice, diferite bucăți din muzica clasică franceză, germană, rusă și muzica populară românească.

Unele puncte din program au fost executate la vioară cu multă căldură de dl prof. V. Ungureanu, pe care dl Petrovici l'a acompaniat cu harpa.

Corul compus din peste 200 de elevi, în majoritate copii, — prin disciplina ce micuții au arătat-o prin nuanțarea cântecelor și grele și frumoase — a făcut vrednică de laudă destoinicia și iscusința maestrului Petrovici.

Publicul întreg nu și-a economisit admirație față de această manifestație artistică.

Străinii chiar au recunoscut ca un mai înalt grad de manifestare muzicală, ca în concertul aceasta n'a cunoscut-o, până azi, Ibașfalăul. O credem și fără să depășim marginile modestiei spunem, că concertul dela noi ar fi putut să mulțămească publicul oricărui oraș din Țară.

Acest concert a fost o încoronare a sforțărilor voastre anterioare pe terenul cultural și artistic. Un cent u ca al n stru are nevoe de asemenea producțiuni înălțătoare și suntem fericiți că în avem pe răsfățatul Zorela în mijlocul nostru.

Dorința noastră vie este că d-sa cu concursul d-lui prof. Ungureanu să ne mai desfăteze sufletul cu asemenea concerte, care ridică în fața ochilor nostri proprii și în fața străinilor mai ales cari nu ne cunoșteau, sau nu ne recunoșteau calitățile înăscute ale rassei noastre.

Corespondent.

ECOURI

O nouă operă a lui D'Annunzio

Este „Notturno" scrisă în 1916 când D'Annunzio, fiind rănit, era amenințat să-și piardă vederea. Mme Jean Dornis, cunoscută prin studiile sale asupra poeților și romancierilor italieni, publică în „L'Illustration" o entuziastă dare de seamă despre noua carte a lui D'Annunzio.

„Această carte — scrie d-na Dornis — va face Italia mai puternică și mai bună și o va face să simtă mai mult că Parisul și Roma sunt legate pentru totdeauna prin puterea invincibilă a aceluiași ideal".

De altfel, D'Annunzio, prin ținuta lui din timpul războiului, și-a făcut din Franța o admiratoare fără rezerve.

El a aruncat doar acel strigăt de iubire pentru Franța în vremea când Italia nu se hotărîse încă să intre în război: *„Franță, Franță, fără tine lumea ar fi singură"*.

Sinceritatea lui Flaubert

Dintr'o scrisoare a lui Flaubert, adresată unui tânăr care dorea să facă literatură, „Les Annales" reproduce următoarele rânduri:

„Sinceritatea mă silește să-ți spun că aprecierea lucrărei dumitale mi se pare grea, dacă nu chiar imposibilă... Ești tânăr; lucrează. Lucrează îndelung, în singurătate, fără nădejdea de a fi răsplătit și fără gândul de a publica. Fă ca mine! Când am tipărit Madame Bovary aveam 37 de ani. Ești pierdut dacă te gândești cum să scoți vreun folos din scrisorile dumitale.

Nu trebue să te gândești decât la arta în sine și la perfecționarea ta individuală. Toate celelalte vin dela sine.

Și să nu crezi că viața unui om de litere ca mine este sămănată cu flori. Dacă iubești într'adevăr literatura, scrie pentru dumneata și citește pe clasici. Exersează-te scriind despre lucruri pe care le-ai simțit personal și descriind mediul care-ți este familiar..."

După cum se vede, Flaubert, aspru cu sine, era tot așa de aspru și cu alții. Iar sfaturile pe care le dădea debutantului din vremea sa sunt așa de potrivite și pentru debutanții din vremea de azi.

Feminizm Japonez Verișoara Mikado-ului cere divorțul

Doamna Aki-ho-ito, ceeace în limba japoneză înseamnă „lotus alb", a stârnit o enormă senzație în Japonia cerând să divorțeze de soțul ei. Până acum această prerogativă aparținea numai bărbaților și nici odată o femeie japoneză n'ar fi riscat să întreprindă un pas atât de îndrăzneț.

Doamna Ahi-ho-ito este verișoara împăratului și una din femeile cari stau în fruntea mișcărei literare japoneze. E măritată cu un bogat negustor de cărbuni a carui purtare față de nevastă n'a fost tocmai de o extremă delicatețe, după cum afirmă ziarul „Ashis". Dar ori cum nicicând o infracțiune a femeilor contra vechilor obiceiuri japoneze n'a provocat în Japonia modernă discuțiuni atât de aprinse.

Dacă unele femei aprobă gestul doamnei Aki-ho-ito, în schimb majoritatea femeilor ca și a bărbaților declară că dacă femeile vor fi autorizate să intenteze acțiuni de divorț, viața socială a țărei nu va mai putea continua.

Un milion pentru o palmă

Nu acela a câștigat milionul care a primit palma ci cel care a dat'o, fapt care se atribue tot capriciilor valutei.

Un avocat ungur a avut un incident cu un polițist din Zürich. Avocatul tormentat crezând că se află la Budapesta a vociferat pe stradă ceea ce a determinat pe păzitorul liniștei elveține să-l îndrumeze la ordine. Avocatul ungur fiind și puțin cam beat, a tras o palmă polițistului.

Incidentul a continuat la Tribunal unde advocatul bătăuș a fost dat judecății pentru atac contra autorității.

In interval avocatul a fost chemat la Budapesta pentru afaceri urgente. Dar Tribunalul i-a dat voe sa plece, numai dacă depune o cauțiune de 10.000 franci. Avocatul a depus cauțiunea cerută și a plecat.

Aceasta era în 1917 (10.000 fr. atunci era egali cu 20.000 coreane).

Procesul a întâmpinat greutăți tehnice și a suferit amânări mai lungi. Procesul abia acum s'a judecat definitiv și avocatul a fost condamnat la 50 franci amendă pentru palma dată gardistului. Suma de 50 fr. a fost reținută din cauțiunea de 10.000, iar restul de 9950 franci a fost trimisă avocatului prin bancă la Budapesta. Banca a plătit celui în drept 1.800.000 cor.

Socotindu-și toate cheltuelile, advocatul a câștigat din palma dată acum 4 ani la Zürich unui păzitor al ordinei nu mai puțin de 1 milion coroane.

T. A.

Câteva reflecțiuni etnice

Dacă am aprofunda mai bine legile Naturei, am observa cum între lumea umană și acea animală propriu-zisă nu e nici o deosebire.

Viața e aceiași; numai armele de luptă variază.

Dacă un cercetător ar strânge într'un tablou câte-un exemplar din acei Dinosauri uriași ori elefanți păroși, și l-ar compara cu vieițuitoarele de același fel ar constata numai decât o deosebire între cele preistorice și ce e de-acum. Rare ori se mai descoperă câte un animal urmaș al timpurilor trecute, — specii în stingere — care au mai păstrat ceva din înfățișarea animalelor antice, cum e peștele cu două feluri de aparat respirator din Australia, ori Salamandra uriașă din Japonia, ori Okapi din Africa.

Așa e și cu omul. Rasa de Neanderthal nu se mai găsește azi, dar Bușmanii cari sunt aproape să dispară, mai păstrează ceva din caracterul strămoșilor lor din Europa, zugrăviți pe pereții grotelor din Sudul Franței ori din Spania. Aspectul omenirei nu mai e azi același, ca pe vremea lui Cristofor Columb. Rassele omenești au dispărut, altele sunt pe cale de dispariție, pe când altele își pierd individualitatea prin încrucișare. Origina absolut curată a raselor este un ce ilusoriu, tocmai prin încrucișarea întâmplată în decurgerea vremii.

Câte popoare vechi odată răspândite pe globul pământesc nu au dispărut, sau nu dispar sub ochii noștrii!

Indienii din Antile au fost decimați până la unul; la 50 de ani după descoperirea Americei.

Ultima Tasmaniană a murit în anul 1876. Vestiții indiani din Peru își duc azi viața din greu, printre mlaștinile din regiunea Amazonului, refugiându-se acolo depe țărmul sănătos, de europeni și negrii. E povestea guzanului negru încheiată de cel cenușiu a i predominator.

Bușmanii trăiau odinioară până în Nordul Africei; azi abia mai viețuesc câțiva la marginea pustei Kalahari.

Hotentoții răspândiți și ei odinioară, dispar ca rassă, prin încrucișarea cu negrii.

Așa și cu Aino, primitiva populație a Japoniei, împinși în Sachalin și Jesso, așa e cu Wedda din Ceylon, din care nu mai rămasese, în anul 1891 decât 1229 de capete, numărați ca și Zimbrii din Parcul fostului țar în Polonia.

Cele trei rase mai puternice, cea albă, galbenă și neagră, acoperă tot mai mult suprafața pământului, făcând să dispară celelalte mai vechi... Se mai mențin și acestea încă drept rasse separate antagonice, totuși în zonele de contact cu primele amestecul progresează. Sar părea că e tendința spre o unificare, a tipului omenesc prin dispariția varietăților multiple umane.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

O datorie a intelectualilor

— Fragment —

de **Dr. Alexandru Ciplea**

In timpul războiului mondial, ziarele scrieau lucruri care nouă ni-se păreau ciudate și aproape de necrezut. Scrieau, că ofițerii francezi, în Iași, au făcut o impresie profundă cu evlavia lor creștinească. Ca să-și arate sentimentul de adâncă veneratiune față de slujitorii bisericii, un general francez cerea în genunchi binecuvântarea unui arhiereu român.

Tot în cursul războiului, s'a citat un exemplu clasic de convingere religioasă, exemplu care îți aduce aminte de statornicia vechilor martiri creștini. In 1917, Foch era să fie numit generalisim al armatelor aliate; dar n'a fost numit atunci, pentrucă în schimb i-se cerea să-și renege convingerea religioasă. Și primind abia după un an conducerea armatelor, totuș lui i-s'a hărăzit să pună sfârșit măcelului fără seamăn în istoria popoarelor.

Se înșeală, așadar, celce crede, că Apusul luminat s'a înstrăinat de religie. Dimpotrivă, în țările din Apus, religia și convingerile religioase joacă și azi un rol foarte însemnat.

In fața rândurilor bine închegate ale aleilor, se ridică o falangă tot atât de disciplinată a credincioșilor care dovedesc, în cel mai strălucit chip, că credința e rațională. Și e destul, pentrucă în ceea ce privește morala, nu e discuție. Ateii, vrând să dovedească, că necredința nu primejdueste moralitatea, se străduesc a face cât mai mult bine. Deși tăgăduesc dogmele, primesc astfel morala creștinismului.

In România și mai ales în ținuturile alipite, până ieri-alaltăieri, Românii nu s'au împărțit pe chestiunea: credință sau necredință. Nici nu era vremea, ca pe această temă să se fărâmițeze forțele trebuitoare pentru lupta pe care eram nevoiți s'o purtăm întru atingerea idealului național. Ca popor cuminte, toți Românii apărau cu energie religia și instituția întemeiată de Isus propagarea ei: Biserica.

Numai că, până acum, poporul românesc era în faza copilăriei și multora le place să creadă, că religia este bună pentru copii și pentru popoarele care trăesc în epoca copilăriei.

E întrebare deci, că neamul nostru, ajuns după unirea politică în starea maturității, mai are nevoie de credință sau nu? Dacă s'ar adeveri, că credința e în contradicție cu știința, atunci România ar trebui să înlăture acest obstacol din calea progresului, pentrucă România, „Cenușăreasa" de ieri, trebuie neapărat să-și împlinească misiunea măreață de a fi aici, la poarta Orientului, protectoarea științei, a culturei și civilizației. Dacă s'ar dovedi, că știința și credința sunt două mijloace de înălțare morală, atunci, în interesul său, Țara va trebui să protegeaască în fel aceste două manifestări ale sufletului omenesc.

E îmbucurător faptul, că și la noi cei mai apreciați oameni de știință se ocupă intensiv cu această problemă dificilă și, cum e și firesc lucru, ajung la vechiul rezultat: între știință și religie există cel mai deplin acord. Natural că aceasta armonie se observă nu între orice fel de religie și orice fel de știință.

Țin să remarc, că pot să fie greșite nu numai teoriile oamenilor de știință, ci și ale teologilor. Așa e greșită teza acelor teologi, cari cred, că rezultatele pozitive ale științei n'ar avea căderea de a putea modifica anumite credințe izvorite din concepția greșită a veacurilor trecute. Spre ilustrarea acestui lucru voiu pomeni două probleme „hexaemeronului", (cei 6 zile ale creațiunii), și chestiunea celui dintâiu om, Adam. Dacă ar exista și azi teologi cari, nebăgând în seamă rezultatele reale ale științei, ar susține, că zilele creațiunii au fost zile de 24 de ore, ar greși foarte mult. Biblia nu poate să nesocotească rezultatele reale ale geologiei.

Biblia ne învață adevăruri de credință, iar nu geologie.

Deci când vorbim despre religiune, nu înțelegem așa fel de concepțiuni tardive despre lucruri care nu aparțin propriu religiei, ci cad în domeniul științei, cu atât mai puțin înțelegem superstițiile, — ci înțelegem principiile pure care au caracter veșnic și neschimbat.

Tot astfel, când vorbim de știință, nu înțelegem principiile evolutive și ipotetice ale ei, ci adevărurile absolut reale și necontroversate ale științei.

Mânecând din aceste premise, preconizăm armonia desăvârșită între știință și religie. Intre știință adevărată și religia adevărată nu poate să existe conflict.

* * *

Ar fi un nemăsurat noroc pentru Țară, dacă intelectualii noștrii s'ar pătrunde de acest ade-

Cronica politică

În tabăra țărănistă. — În vâltoarea crizei politice, s'au produs două demisiuni din gruparea țărănistă a d-lor C. Stere, dr. Lupu și I. Mihalache. Nu ne vom ocupa aci de valoarea politică a celor doui demisionați, cari sunt senatorul D. Dobrescu și deputatul Em. Panaitcecu; în mărăcla de oameni a grupărei țărăniste, aceștia erau oriîum printre forțele ei cele mai de seamă.

Dar nici această împrejurare nu ne interesează atât. Singurul lucru de reținut sunt motivele demisiunei celor doui fruntași țărăniști.

Declarația d-lui D-Dobrescu este într'adevăr, foarte semnificativă. Aflăm astfel că și în gruparea țărănistă s'au declarat reale nemulțumiri față de influența primejdioasă pe care d-nii C. Stere. și dr. Lupu și-au câștigat-o în ceeace privește conducerea așa zisului „partid". D.-Dobrescu are apoi o energică ieșire împotriva „programului" atât de nepotrivit cu sufletul și dorințele păturei țărănești program pe care d-sa îl numește de-adreptul „chinezesc". Destăinuirea că partidul țărănesc a luat o atitudine ostilă Coroanei, nu poate să fie o simplă presupunere în gura d-lui Dobrescu, despre care trebuie să credem că e bine informat despre ce se petrece în tabăra țărănistă.

Însfârșit cu prilejul acestor demisii ni-se dau și unele informații despre legăturile personale ale fruntașilor țărăniști. Și aceste informații sunt caracteristice. Într'adevăr d-l Dobrescu ne vestește că d-l dr. Lupu e acum bun prietin cu d-l Argetoianu, iar emisarii grupărei țărăniste cari refuzau să discute cu d-l Tacke Ionescu, făceau dese vizite d-lui Al. Marghiloman, acest cunoscut dușman al „oligarhiei" pe care o combat țărăniștii.

Tabăra țărănistă începe să-și desvăluască taivele, singură. Așteptăm deci și alte surprize.

Contractul colectiv unic al lucrătorilor grafici

Termenul lui. — Dispozițiunile.

In tratativele ținute în Cluj între Uniunile Patronilor tipografi și salariaților grafici din Ardeal și Banat s'a încheiat un contract colectiv unic în ziua de 22 Decembrie a. c.

Tratativele au fost conduse de o delegație a ministerului muncii și ocrotirilor sociale: M. Georgean, inspector general, dr. Nicolae Popea, inspector central și Matei Voileanu, inspector. „Uniunea Patronilor" a fost reprezentată prin d-nii: C. W. Krafft (Sibiu), Hanshans (Brașov), Moravetz (Timișoara) cum și de câte un reprezentant al patronilor din diferite orașe ale Ardealului și Banatului.

„Uniunea lucrătorilor grafici" a fost reprezentată prin d-nii: I. Terhes, Iordaky și Budeanu, cum și de 13 delegați din circumscripțiile „Uniunei".

Asupra tuturor punctelor discutate s'a ajuns la un acord prin tratative directe, nemai fiind nevoie de deferirea anumitor divergențe unei comisii de arbitraj.

Acest rezultat s'a putut dobândi numai cunoscând pregătirea serioasă a celor două părți cari au stat față în față.

Contractul colectiv cuprinde: a) culegătorii cu mâna, de mașină, corectori, culegători-corectori, tipăritori, mașiniști, stereotipari galvanoplastici și litografi.

b) muncitoare și lucrători auxiliari.

Contractul intră în vigoare cu începere dela 26 Decembrie a. c. ora 8 dim. și este valabil până la 31 Iulie 1923 la sfârșitul timpului de ucru de zi.

Înainte de expirare cu 6 săptămâni acest contract poate fi denunțat de către oricare din părți.

Contractul mai cuprinde dispoziții referitoare la igiena stabilimentelor tipografice, la săptămâna de lucru, la felul în care se fac plățile săptămânale, la timpul de abzicere, la dispozitiile ce privesc pe lucrătorii angajați în condiție de ajutorare, la repaosul duminical și sărbători, la achitarea speselor de drum a muncitorilor grafici aduși din altă localitate, la concediile muncitorești, la delegații muncitorilor, specificând drepturile și datoriile delegaților.

Contractul cuprinde în partea a doua, dispoziții speciale pentru culegătorii cu mâna. Se stabilește minimul de salar pentru cele 4 clase în cari sunt trecute orașele Ardealului și Banatului. La acest minim de saar se socotește un adaos de scumpete de 100 la sută. Acest adaos însă poate să se urce ori să scadă după cum listele întocmite de comisiile speciale vor constata o urcare ori scoborâre a prețurilor pieții. Tot aici se hotărăște chestiunea orelor suplimentare. Apoi timpul de lucru și salarul culegătorilor de ziare cotidiane. Apoi dispozițiile privitoare pentru culegătorii de mașină. Formarea culegătorilor, cantitatea ce trebue culeasă, timpul de lucru și salarul, atât pentru cei ce lucrează la cotidiane, cât și pentru cei ce lucrează la alte lucrări.

Dispoziții pentru mașiniști și tipăritori.

Regulamentul ucenicilor.

Regulamentul muncitoarelor și al muncitorilor auxiliari.

La sfârșit s'a adăugat un codicil, care cuprinde sărbătorile în număr de 17. Clasificarea orașelor în 4 clase și dispoziții pentru alcătuirea și funcționarea comisiunei regnicolare de regulament și a comisiilor de împăciuire de circumscripție, cum și dispoziții pentru formarea comisiunilor de stabilire a prețurilor pieții.

Acest contract consolidează armonia în ramura tipografică atât de hărțuită în ultimul timp.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul ÎNFRĂȚIREA

Știri și fapte politice

Partidul țărănist a publicat în gazetele din București un comunicat prin care protestează împotriva instalării anticonstituționale a guvernului actual și în potriva nesocotirii Parlamentului prin eschivarea guvernului de-a se înfățișa în Cameră și Senat.

In același timp declară că, în campania electorală pe care o consideră virtual deschisă va lupta cu propriile sale forțe.

* * *

In delegația permanentă a comitetului central al partidului țărănesc au fost aleși d-nii: dr. N. Lupu, I. Mihalache, C. Stere, G. Bogdan-Duică, Gr. Iunian; iar delegația de secretar general al partidului a d-lui I. Berbecaru a fost reînoită.

* * *

Partidul național ardelean după câte se spun, este gata să intre în orice formațiune guvernamentală care ar garanta libertatea alegerilor, și să colaboreze cu actuala majoritate pentru înfăptuirea reformei electorale.

* * *

D-l Flondor a avut întrevederi politice cu d-nii Mihail Popovici și Gh. Gh Mironescu, ministrul instrucțiunei publice.

Se pare că d-l Flondor va reuși să formeze un bloc de concentrare cu care să se alcătuiască un guvern neutru pentru votarea legii electorale și pentru a prezida apoi alegerile de Constituantă.

Revista presei maghiare

Avem oare Patrie...?

Sub acest titlu ziarul „Keleti Ujság" trecând în revistă activitatea vechilor „practori" din Roma face o comparație între organizația vechiului Imperiu Roman și România de azi.

Vechii „practori" Romani, în calitatea lor de organizatori și conducători ai vastului Imperiu Romau, s'au bucurat de un cerc larg de activitate și astfel nu se puteau mărgini la micile preocupări zilnice, cari le-ar fi stânjenit crearea marilor opere. Călăuziți mereu de principiul, că: „minima non curat praetor" acordau pe teritoriul vastului imperiu libertatea completă de trai tuturor cetățenilor de altă origine și limbă.

Acești praetori scrie mai departe numitul ziar aveau aspirațiunea ca patria lor să însemne ceva aci pe pământ pentru cei ce o locuesc.

Referindu-se la Statul român și analizând stările de lucruri de aici, constatăm că „praetori" — moderni purtând alt nume și alt vestmânt — se schimbă, se înlocuesc mereu, dând asalturi violente pentru a dobândi slujba dorită. Dacă destinul i-a favorizat să urce înălțimile visate același destin însă s'a îngăduit, ca alți „candidați" să pândească din umbră căderea celor puternici și pentru a se desfăta și ei în vanitatea lor egoistă.

In această psichologie este o oare care asemănare cu cea din vechea Romă.

Ceace îi deosebește pe acești „praetori" este însă o mică, dar apreciabilă diferență de nuanțe: Pe când „practori" antici creau fapte mari și solide urmăreau năzuința de a înbunătăți soarta și de-a sprijini propășirea civică din imperiu, din potrivă „practori" moderni a i cu titulaturi ministeriale, a-și asigura „fotoliul" nu mai țin seama de lucrurile mari ci se pierd în nimicnicii în certuri meschine cari nu numai că stânjenesc funcționarea mecanismului de stat, că nesocotesc interesul poporului, dar adeseori chiar aceste nimicnicii și meschinării poartă în ele germenele distrugător al ori-cărei organizațiuni sănătoase.

Acești conducători se răsfață în somptuozitatea cabinetului lor ministerial; iar lumea geme sub povara covârșitoare a sarcinei, impusă de împrejurări, țipă după libertate.

Poporul nu e altceva decât o simplă unealtă oarbă în mâna guvernelor, cari amăgesc și-i turbura sufletul, cari la fiecare „lovitură" transformă totul în așa fel oropsitul popor să fie mai ușor de exploatat, mai naiv și la ori-ce eventualitate mai ertător.

După toate acestea, cu drept cuvânt ne întrebăm, dacă guvernele sunt ele o instituțiune chemată să apere și să chezășuiască bunăstarea și propășirea tuturor cetățenilor acestei Țări sau după cele constatate, nu sunt altceva decât uzurpătoarele îndeletnicirilor cinstite omenești și prin urmare cei puțini să se desfate în plină „glorie" pe spatele celor mulți.

Să sperăm însă — încheie ziarul numit — că faimoasa devisă de: „minima non curat practor" va relua clasicul rol învățând pe toată lumea să iubească țara pe pământul căreia sălășluește.

Exregina Zita divorțează?

— O nouă tentativă monarhistă în Ungaria —

Se vestește din Funchal că ex-regina Zita va pleca la 26 crt., prin Portugalia în Elveția la copiii ei.

Organul regaliștilor „Action Francaise" adaogă senzațională știre, că regina, pe cât se spune, nu se va mai întoarce la Madeira, de carecè a obținut dela Papa învoirea de a se despărți de bărbatul ei.

Contele Andrasy ar fi sfătuit-o să divorțeze, vrând să asigure prin pasul acesta, prințului Otto tronul Ungariei.

Zitta pleacă în Elveția

Lisabona, 23 Dec.

Ex-împărăteasa Zitta va pleca în Elveția la 26 Decembrie, pe bordul vaporului „Avon". Ea se va duce în Elveția prin Lisabona-Madrid.

Amnistia în Ungaria

In numărul de eri al organului oficios a apărut decretul relativ la amnistie, care se va acorda tuturor celor condamnați cu ocaziunea revoluției și a regimului comunist.

văr și, prin urmare, ar nutri un interes mai mare față de chestiunile religioase.

Adâncindu-se cu toată seriozitatea în studiarea acestor chestiuni, intelectualii s'ar convinge, că religia e te un bogat și nesecat izvor de idealism și de sentimente nobile atât de necesare în aceste vremi de un materialism excesiv.

Subt influența idealismului creștinesc, clasa conducătoare, intelectualii noștri nu se vor lăsa stăpâniți de patimile atât de păgubitoare intereselor obștești. Intreaga vieață noastră socială va lua o altă înfățișare.

Fiind creștini convinși, vom putea săvârși cu mai mult succes unificarea sufletească a tuturor Românilor. Se va face închegarea fericită a întregului neam și educarea sănătoasă a poporului.

Ne place să stăruim că poporul nostru a fost și este român și creștin. Dar în sufletul nostru simțim, că are încă multă nevoie de educație națională, iar de creșterea religioasă are și mai multă nevoie. Dacă această educație cetățenească și creștinească nu vom da-o noi, va primi-o din alte părți: de la socialiștii internaționali și de la pocăiți.

Intelectualii trebuesc să afle calea apropierii de masa largă a țărănimei. Și e sigur, că cea mai bună cale nu va fi nici menajarea superstițiilor, nici batocorirea Credinței, ci cultivarea în popor a adevăratelor sentimente creștinești.

Datorința aceasta de a lumina cade în primul rând în sarcina clericilor, dar aceștia, fără ajutorul intelectualilor laici nu vor atinge rezultatele dorite. Și tarăși intelectualii nu vor putea să lumineze poporul, dacă nu vor arăta, cu pilda lor, că se poate să fii creștin luminat, observând perceptele pure și nefalsificate ale lui Isus, fără să te lași influențat de credințe deșarte.

Religia blândului Nazarinean, îmbrățișată cu toată căldura sufletului, și azi, după două mii de ani, va face minuni: va înlătura ura, va sămăna sămânța dragostei, va închiega societatea, va aprinde în suflete focul idealismului.

Religia va fi pentru fii patriei izvor de energie, chezășia unui viitor mai fericit.

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMAȚII

Noul Ministru plenipotențiar al Belgiei a fost primit de M. S. Regele în audiență solemnă. Sâmbătă, spre a remite Suveranului scrisoarea de acreditare pe lângă guvernul român.

Într'una din ședințele adunării naționale maghiare, ministrul de externe, Bánffy, în urma intervențiunii diplomatice, făcută cu autorizațiunea M. S. Regelui nostru, a declarat că toate cele rostite la adresa Suveranului nostru în privința politicii interne a Ungariei sunt născociri neîntemeiate.

În vederea Sărbătorilor de Crăciun, ministerul de instrucțiune publică a hotărât să plătească anticipat întregului personal didactic din țară, deodată, cu salariul pe luna curentă, și pe cel imediat următor.

La Giurgiu portul Ramadan a fost descoperită o însemnată contrabandă.

Asupra unui oarecare Nic. Mavrius, s'au găsit, ascunși în căptușeala hainei 24 mil lei în bancnote românești și o scrisoare pentru suma de 92 mil lei ce numitul urma să-i ridice, în numele său, dela o Bancă din Ruscuik.

D. general de divizie Rășcanu, fost ministru de război, a fost numit comandant al corpului 3 armată, iar d. general de divizie Rujinski, care comanda acel corp, trece ca inspector general al școlilor militare în locul d-lui general St. Holban, actual ministru de război.

Direcțiunea căilor ferate bulgare a luat dispozițiunile necesare pentru expedierea la Varna a vagoanelor destinate României, conform tratatului de la Neuilly.

Permisele de liberă călătorie pe c. f. r., ale ziariștilor profesioniști au fost prelungite până la 31 Ianuarie 1922.

D. V. D. Hortopan a fost numit subsecretar de stat la subsecretariatul de pe lângă ministerul de interne.

M. S. Regele a conferit medalia „Steaua României" în gradul de mare ofițer d-lor Filality, plenipotențiarul și comisarul guvernului român în Turcia și Mih. M. Păclianu, ministru plenipotențiar la Stockholm și Cristiania.

S'a recunoscut „Cercul subofițerilor reangajați" din Sibiu, calitatea de persoană morală.

Direcțiunea generală a regiei, a luat dispoziținea ca pulberea de vânat să se vândă la depozitele regiei numai pe baza permiselor speciale eliberate de prefecturi. Pentru zonele de frontieră, pe o rază de 20 km. permisele trebuesc acordate de comandamentul militar.

La direcția generală se mai eliberează bonuri.

Printr'un ordin recent al ministerului instrucțiunii s'au abrogat examenele particulare ce urmau să se țină în sesiunea Februarie viitor pentru motive necunoscute.

Cei ce din cauza evenimentelor, nu am putut să-și complecteze studiile roagă pe actualul ministru al instrucțiunei să anuleze ordinul de mai sus.

Noul ministru de agricultură d-l D. Dumitrescu și-a anunțat sosirea pentru mâine Mercuri la Cluj împreună cu d-l Bucșan comisarul guvernului la Banca agrară d-lor vor sta mai multe zile pentru a se pune în curent cu stadiul reforma agrare din Ardeal.

IN CINEMA APOLLO se va rola Marți: „Credeți în Dumnezeu" sau „Păcatul Călugărului".

Direcția regională C. F. R. a cerut telegrafic direcțiunei din Cluj ca să-i trimită casele de bilete ce le are în rezervă întrucât cele din gara de nord distruse de incediul de Duminică nu mai pot fi utilizabile.

Statistica tuturor școalelor din Ardeal de anul 1920 cari se întocmește la secretariatul general al Instrucției va fi în curând terminată și dată spre tipărire.

Organele C. F. R. au hotărât înființarea de trenuri speciale zilnice cu care să se facă aprovizionarea țării și a depourilor căilor ferate cu produse petrolifere.

Dr. M. Wertheimer ginecolog-mamoș și-a început consultațiunile între orele 2—4 p. m. iar pentru boli sifilitice între orele 4—6 p. m. 1348
Str. Regina Maria Nr. 48.

Pușkaș Béla și Kőrösi Duduș concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracție de primul rang pentru elita Clujului. 1-622

Marele coletării Boncescu din Cluj și Timișoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât și pentru cele românești, — Vizitați frumoasa expoziție de articole de pomi, bomboniere etc. 1315.

Aflăm că subscrierile de acțiuni pentru înființarea unui mare hotel în clădirea „Mielului Alb" a început la băncile Marmorosch, Blank și Banca Românească din Cluj. Într'o singură zi s'au subscris 580.000 Lei.

În CINEMA UNIVERSITAȚII se va rola Marți: drama de aventuri „Aventurieră din Paris"

În CINEMA URANIA se va rola Marți: o senzațională dramă „În gura morții".

IN CAFENEAUA EUROPA
se distrează onoratul public cu orchestră clasică și națională.
Se servește cină de teatru etc.
1103 Serviciul prompt.

Medicamentul
O—13—O
sigur contra călbezei este „CÂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

Scrisoare din Odorheiu

Lipsuri mici cu încurcătură mare. — Brutalități administrative. — Evaluări fantastice. — Portretul Suveranilor înlocuit cu al d-lui „Gheneral". — Diverse.

Azi după 3 ani de administrația Românească soarta mă aduce prin acest Județ a cărei administrație o cunoșteam încă din copilărie administrație Ungară care e drept că nu lasă mult de dorit.

La intrarea în primul sat observi lipsa tăbliței indicatoare cu numele județului: plasei și al comunei așa, că un străin de locurile acestea este cu total desorientat; ba ceva mai mult: nici primăriile nu-și au inscripțiile necesare.

Mă opresc în primul sat din Odorhelu venind din Târnava Mare și ocazional intru în discuție cu cîți-va fruntași ai satului întrebându-i despre starea lor, cum se împacă în administrația noastră.

Răspunsul a fost însoțit de un gest de descurajare: — „Rău, Domnule, de când suntem nu am mai pomenit așa ceva de-și suntem toți bătrâni. Oare d-voastră a-ți mai pomenit ca administrația să-ți ia nutrețul cu sila din gura vitelor noastre cu care ne muncim pământurile pentru ne câștiga pâinea zilnica căci la noi și azi se ia nutrețul cu arma în mâna deși lipsa a fost și este mare cum nu mi-aduc aminte [de zeci de ani.

Nu mai departe zilele trecute s'a ordonat „rechiziționarea" a 20 m/m și odată 10 m/m ovăs pentru Armată și Jandarmerie și aceasta fără drept de apel: după cât știm și noi țăranii se oprise ori ce rechiziție îngăduindu-se numai cumpărarea după bună învoială. Ori Județul nostru nu este tot în cuprinsul României mari? Oare domnu prefect Cornea nu cunoaște legile"?

Un caz de abuz de putere tipic în felul său s'a întâmplat cu primarul din Zimbor care s'a opus rechizițiilor în baza unei ultime ordonanțe.

El bine a fost suspendat de către Prim-pretorul Clonca pe timp de 15 zile dar primarul conștient a demisionat scârbit.

Alta plagă pe capul nostru este Comisiunea de evaluare compusă din 4 membri între care nu lipsește Pr. D. Sica care este șeful Comisiei, atot puternic azi și care nu știm, în baza cărora drepturi, ajunge dictator pe averile noastre agonisite din greu, făcând evaluări fantastice.

Iată un caz petrecut în Comuna Abasfalu; Secretarul comunei sus-numite a protestat contra unor evaluări nedrepte zadarnic căci d-l Pr. D. Sica l-a bruscat strigându-i: „Afară! azi eu sunt domn"! Iată oameni cari ne conduc.

Ce să mai zicem că de un an comunele plasei Ocland au depus suma de 200.000 Lei pentru a se aduce grâu dar nici până azi nu avem nici grâu nici bani. Ce zice d-l Prim-pretor Clonca?

Posta este complect desorganizată.

Nu primim scrisori nici ziare cu săptămânile; comunele nu au telefoane, — de Doctor nici vorbă, așa trăim noi azi în România-Mare.

Potretele m. m. l. l. nu se văd prin oficiile Statului dar în schimb protretele d-lor Averescu și Argetoianu pretutindeni.

Șeful de secție Petre Moise dela finanți e veșnic cu luleaua ne amțului Jandarmeria nu mai vorbim.

Iată situația la noi d-le iată România mare visată de veacuri de moși-strămoși.

Ce zice la toate acestee d-l Ministru de Interne? Ca zice guvernul cinstei și al muncei după 3 ani de administrație românească. Stăm pe roze, d-lor miniștri!

Poporul din Odorhelu nu peste mult va ajunge la sapă de lemn.

Cor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Marți: Credeți în Dumnezeu (Păcatul Călugărului)
Mercuri: Credeți în Dumnezeu (Păcatul Călugărului)
Joi: Noaptea roșie
Vineri: Noaptea roșie
Sâmbătă: Drama în țara Hiliputilor
Duminecă: Necunoscuta

CINEMA UNIVERSITAȚII

Marți: Aventurierii din Paris
Mercuri: Aventurierii din Paris
Joi: Aventurii din Paris
Vineri: Exilatul
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Inelul fatal

CINEMA URANIA

Marți: In gura morții
Mercuri: In gura morții
Joi: In gura morții
Vineri: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Sâmbătă: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Duminecă: Anna Boleyn

„Schieb" FABRICĂ DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

Marea adunare națională din Lugoj

— Telegrama către M. S. Regele —

Se știe că pentru Duminecă 18 cor. „Cultura Poporului", comitetul central din Cluj, chemase poporul la o mare adunare națională a Timișoara pentru a se protesta în contra nesocotirei drepturilor noastre asupra Banatului întreg. Această adunare a fost anume convocată întru cât acum lucrează o comisiune pentru trasarea nedreptei frontiere.

Cu toată justificarea aceasta atât de întemeiată, autoritățile din Timișoara au interzis adunarea.

Comitetul inițiator la invitațiunea căreia răspunse iș asociația „Astra" precum și „Frăția de cruce", a decis a ține adunarea la Lugoj. Astfel, a urmat adunarea de protestare când s'a votat în aclamații următoarea moțiune:

„In fața încercărilor care se fac de a se încălca drepturile românilor asupra Banatului, poporul român, adunat la Lugoj în ziua de 18 Decembrie 1921 trimite duiosul său salut fraților rămași încă dincolo de Patria mumă și, în acelaș timp se adresează poporului sârb, ca unul frate, spunându-i:

— „Noi românii, conștienți de adevărul că întreg Banatul este al nostru, și conștienți de adevărul că o națiune, ca și ori ce altă ființă, nu are dreptul a se sinucide, declarăm că nu putem consimți nici odată, de bună voie, ca să ni se ia vre-un colț din pământul nostru strămosesc.

Așa fiind, noi socotim că dacă s'ar lua acum vre-o hotărâre care ne-ar încălca drepturile, ea nu poate să fie decât vremelnică.

Dar cel din urmă al nostru gând este ca poporul sârb, cu care totdeauna am trăit în bună înțelegere, ne va întinde el însuși flamura dreptății, pe care stă scris că Banatul a fost, este și va fi deapururea al neamului românesc".

In urma acestei strălucite manifestări dela Lugoj, comitetul „Culturei Poporului" a trimis telegrame de protestare M. S. Regelui, guvernului, iar ca o continuare a acțiunei începute a decis organizarea de adunări naționale.

•

Telegrama trimisă M. S. Regelui are următorul conținut:

„Comitetul asociației „Cultura Poporului", organizând la Timișoara, pentru Duminecă 18 cor., o mare adunare națională de protestare contra nesocotirei dreptului nostru de integrală stăpânire a Banatului, respectuos aduce la cunoștința Majestății Voastre că, deși atât prin manifestul său către popor, cât și prin cererea de autorizare adresată autorităților, a afirmat ca scop unic necontestata utilitate istorică de a se da prilej neamului întreg de a-și face legitimele rezerve pentru viitor, chiar în momentul pecetluirii nesocotirii drepturilor sale, totuși autoritățile din acel oraș, cedând intervenției deplasate și jignitoare a delegațiunii sârbești de delimitare aflătoare acolo, au împiedicat această pașnică și patriotică manifestare.

In numele comitetului „Culturei Poporului"
Vice-președinte
MARIN ȘTEFANESCU
Prof. Universitar Cluj

Ştiri externe

Inmormântarea lui Camille Saint-Saens, marele compozitor francez s'a făcut Sâmbătă dimineața, pe cheltuiala Statului la biserica Madeleine. In timpul ceremoniei, societatea de concerte a Conservatorului din Paris sub direcția d-lui Philippe Gaubert, a executat un program pe deantregul alcătuit din operele lui Saint-Saens.

■

Un senator american a depus o moțiune cerând ca Statele-Unite să invite cincizeci membri la conferința economică din Washington, în luna Martie viitoare, având de scop să discute crearea unei uniuni internaționale.

•

Președintele republicei franceze a primit Vineri dimineață pe d-l Briand care a venit să-i întreție asupra convorbirilor avute la Londra.

■

Un puternic uragan însoțit de ninsoare s'a abătut asupra Constantinopolului în ziua de 12 Decembrie a. c.

Unul din podurile „Cornului de aur" a fost rupt în timpul furtunei au fost 27 oameni morți și 260 răniți.

■

In urma deciziei ca Zaglul Paşa să părăsească orașul Cairo partizanii săi s'au ciocnit cu poliția. Doi manifestanți au fost uciși, 6 răniți.

■

Din cauza dificultăților ce întâmpină numirea ministrului de răsboi, noul Cabinet bulgar este încă definitiv, constituit.

•

„Liberté" anunță că o misiune americană a plecat la Angora. America — scrie ziarul național turc — este cu totul indicată pentru a cuceri, prin capitalul și știința ei tehnică, desvoltarea Turciei.

■

Șeful misiunei militare franceze, generalul Niessel și-a luat ziua bună dela stat-major polonez. Succesorul său este generalul Duponț. (Rador)

■

Ministerul de răsboi a comunicat comandamentelor, corpurilor și serviciilor că odată cu propunerile ce urmează a se face ofițerilor de toate gradele pentru înaintare, să facă și propuneri pentru numiri la comandă pentru ofițerii superiori și generali.

De asemenea, s'a făcut cunoscut corpurilor de trupă și servicii să nu mai propună pentru înaintare la gradul de plotonier-major pe candidații cari vor reuși la examen și vor avea stagiuni necesare, aceasta din cauza că s'au depărtat prevederile bugetare pentru acest post.

•

Guvernul austriac a trimis Conferinței ambasadorilor o Notă declarând de nevalabil plebiscitul din Oedenburg, efectuat împotriva dreptului ginților.

■

Un puternic incendiu a distrus localul cercului militar din Rusciuc cu întregul său mobilier.

Pagubele sunt incalculabile.

■

Polonia a înființat două Corpuri noui de armată, în Rusia vestică și Posnania.

•

Ministrul instrucțiunii publice al Cehoslovaciei a depus în Cameră un proect de lege pentru înființarea unei catedre de drept muncitoresc la Universitatea din Praga.

•

Intr'un sanatoriu de lângă Posdam a murit săptămâna trecută fostul comandant al trupelor germane ce au luptat la Anvers și fostul guvernator general la Varșovia, general von Besseler.

O audiență

— D-l Sándor Iosif la M. S. Regele

Eri a plecat la București vice-președintele societății Culturale „Emke" care — după cum spune d-sa — a obținut o audiență la Palat. D-l Sándor Iosif a mai declarat că tot cu această ocaziune, se va prezenta noului ministru al internelor și va expune situația „Uniunei Maghiare" a cărei activitate a fost stingherită de autoritățile românești.

Stirea de mai sus cuprinde un mare adevăr întrezărit de mai mult timp și anume: Există o legătură strânsă între aceste 2 societăți și prin ele o legatura între acțiunea politică a căpeteniilor maghiare dela noi cu acelea din Ungaria înlesnită de președintele societatei „Emke", care astăzi se găsește la Budapesta, acum faptul că d-l Sándor Iosif conduce lucrările „Uniunei" ne arată pe deplin că ea e creația, sub altă formă a societății culturale „Emke" al cărei scop și activitate sunt îndeajuns cunoscute de românii din Ardeal.

Prin date și documente ziarul nostru va arăta în numerele viitoare ce fel de prieteni avem.

Pentru ajutorarea Moților

Acțiunea „Frăției de Cruce" pentru Moții înfometați, începută prin ziarul nostru și secondată de întreaga presă, a început să aibe un viu răsunet.

M. S. Regina, patroana munților apuseni, a făcut să ruleze Marți seara filmul „Crinul Vieții" la Teatrul Național, întru ajutorarea moților orfani. A fost primtiă la intrare în afară de oficialitate, de d. dr. Amos Frâncu, deputat al Moților, căruia, la mulțumirile adresate, M. S. a răspuns:

— „Totdeauna mă gândesc la Moții mei".

La festival au asistat M. S. Regele, A. S. R. Principele Moștenitor, ca și întreaga familie regală, viu aclamați de publicul din sală.

M. S. Regina — după cât suntem informați — va trimite în munții apuseni și Zarand o delegație în frunte cu d. col. Bădescu, pentru distribuirea ajutoarelor „Frăției de Cruce" la populația nevoiașă. Se pare că și autoritățile au început să se ocupe mai serios de starea Moților, căci s'a dat Băncii Centrale din Cluj autorizație pentru 40 vagoane, iar federalei „Munții Apuseni" pentru 29 vagoane destinate deasemeni munților apuseni.

Astfel se poate prevedea o îmbunătățire a situației în munții înfometați — ba unde zi-de-zi nu sosesc știri tot mai alarmante, cari ar trebui să dea de gândit chiar și noilor miniștri de interne și de războiu, precum și Siguranței Statului.

O întrebare pentru oficiul de închiriere.

Intrebăm pe D-l Șef al oficiului de închiriere și-l rugăm să ne lămurească pe ce bază legală fixează chiriile pentru locuințele care au fost ocupate înainte de promulgarea legei? Ni se comunică, de pildă de un chiriaș, care ocupă o locuință de peste un an și căruia comisia de cuartiruire i-a fixat chiria, că este citat în fața oficiului de închiriere pentru fixarea chiriei, Or, legea of. de închiriere, publicată în „Monitorul Oficial" Nr. 111 din 1921 ca și Regulamentul acestei legi publicat în „M. O." Nr. 120 spune clar: „Oficiile de închiriere vor fixa chiriile la contractele încheiate priutr'ânsele".

Și „Competința" acestor oficii este precizată în art. 16 al Regulamentului, unde se spune limpede că aceste oficii vor închiria locuințele de ori ce fel rămase libere după 21 August 1921. Deci Of. de închiriere n'are nici un drept de amestec în locuințele ocupate înainte de această dată, pentru care este competentă a se pronunța, Conform „Regulamentului pentru locuințe", comisia de încuartiruire.

Ar fi bine ca D-l Șef să respingă cererile ilegale ale proprietarilor avizi de chirii mari, fără a mai cita pe oameni inutil, pentrucă e bine stabilit prin lege că este incompetent a statornici alte chirii de cât cele arătate mai sus.

„Uniunea chiriașilor" are cuvântul întru apărarea drepturilor membrilor ei!

Cato.

Fabrica de ceramica la Cluj

Primăria locală a luat inițiativa înființărei unei fabrici de ceramica prin mărirea fabricei orașului „Caramida".

Scopul principal este fabricarea izolatorilor de telegraf cari până acum se aduceau din străinătate și pentru cari Statul plătește anual circa 400 milioane Lei.

Materialul brut a fost examinat de întreprinderea „Kramner" din Germania și a fost găsit foarte bun pentru o asemenea industrie.

Experiențele făcute au dat rezultate bune.

La primăvară încep lucrările de construire a fabricei.

TELEGRAME

Remanierea cabinetului german.

Berlin, 23 Dec.

D. Wirth a intenționat să remanieze Cabinetul său, dând portofoliul finanțelor, d-lui George Bernhardt, redactorul șef al „Gazetei din Voss". Cât despre d. Rathenau, el ar relua portofoliul refacerei.

Tribunale mixte în Turcia

Lafayette, 24 Dec.

Ca urmare la acordul intervenit între înalții comisari aliați și Sublima Poartă, jurnalul oficial al Turciei publică un decret-lege asupra constituirei unui tribunal mixt sub președinția unui judecător otoman, pentru judecarea tuturor proceselor de ordin civil, comercial și maritim între otomani și supușii francezi, englezi și italieni, în cursul întregei perioade a armistițiului.

Intâmplări

In comuna Cluteu s'a furat în ziua de 21 c. de la locuitorul Nicolae Conta haine și o icoană în valoare de 500 lei.

S'a dovedit că autorul furtului este Onuță Pop tot din acea comună.

■

Printre furturile de lemne din județul Cojocna se citează următoarele mai recente:

1. Indivizii Avram Pop, Ioan Stefănuți în complicitate cu propietarul firezului de apă Susman Toader Liptic din comuna Reghița au furat lemne de la societatea Feher Vizi din comuna Serind.

2. De pe moșia grofului Beldi Calman din comuna Bolda s'a furat lemne de către locuitorul Gheorghe Chereteș tot din acea comună.

3. Dela locuitorul Zaharia Miron din comuna Dâmbăul de câmpie a furat lemne Vasile Groma.

MUCAVA

GRIS, fabricat de materiale pure, bine netezit, în toate grosimele 0·2 mm.—8 mm. în mărime de 70/100 cm. ab magazin

Lei 660.— per **100 Kgr.**

1267

Papetăria

LOUIS LEPAGE, Cluj

Mare asortiment

de candelabre electrice și lămpi de masă

1337

la Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acțiuni „REX“

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.

Se vând de asemenea tot felul de materiale precum și becuri electrice en gros și en detail.

Reclama 1393

Voești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA“

Nu primi imitațiuni!

1230

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Mare desfacere

Articole de modă pentru dame

1238

Prețuri reduse la

GRÜNWALD ȘI STEINER

CLUJ, Piața Unirii 12.

Uzina electrică orașului

Conducerea societății „GAZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.

148

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor.

1253

Se caută

Administrator de moșie

capabil, priceput la pomicultură, lăptărie, zarzavaturi, creșterea vitelor, întreținere salariu și procente, pentru moșie de deal lângă vechia frontieră.

1347

A se adresa la administrația ziarului.

Au sosit:

ARTIFICII (rachete)

Hârtie de mătasă, crepp și staniol la

Papetăria: BOROS

1343

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2

Technica-Labora

Biurou Tehnic

Biuroul: Calea Victoriei 53.

Magazinul: Calea Regele Ferdinand 125.

1334

Intreprinderi Technice

Mare depou cu materiale mecanice si electrice.

Telefon: Magazinul 144. Telefon: Biurou 77.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

Știri economice

După o înțelegere ce s'a stabilit între Oficiul economic al Germaniei și organizațiunile industriei aței de cusut, prețurile acestui articol vor fi reduse în curând în mod simțitor.

Ziarele franceze vorbesc de o plângere care s'a depus la parchet în contra dlui Galliéni, administratorul societății de automobile „Sigma“, fiul apărătorului Parisului.

Președintele consiliului de administrație al acestei societăți dl Davoust, ducele de Auers'aedt, nu ar fi de loc implicat în această afacere.

Dl Galliéni este urmărit pentru escrocherii comise față de societatea „Sigma“.

Comisia industrială de pe lângă ministerul de comerț a intervenit la ministerul de finanțe să nu mai acorde scutire de vamă — pentru vaselina medicală nici chiar autorităților — întrucât ea se produce în cantități suficiente.

Pe ziua de 1 Ianuarie 1922, se retrag din circulație toate timbrele maghiare surșarjate la Cluj și Oradia Mare cu „Regatul Romăniei și inițialele p. t. t.“

Ministerul finanțelor nu informează că, pentru contribuabilii cari au în oraș locuințe cu mai multe Camere decât strictul necesar, ori mai mulți servitori decât strictul necesar, precum și cei cari au automobile pentru uzul propriu sau de piață; cai de călărie sau de trăsură; trăsuri particulare cu arcuri, motociclete și puști de vânătoare, pentru aceștia din urmă, adică pentru acei ce au automobile, cai de călărie, etc., fie că locuesc în orașe, fie că locuesc la țară, termenul declarațiilor expiră la 1 Ianuarie 1922.

Contribuabilii cari nu fac declarațiile în termen, sunt în contravenție, iar contravenția atrage plata îndoită, întreită sau împătrită, după cazuri.

Formularele de declarații se găsesc la percepțiile fiscale și se liberează fără plată.

Ministerul de finanțe, printr'o interpretare greșită, dăduse ordin vămilor să încaseze pe lângă taxele de consumație la import, prevăzute de lege, și alte suprataxe de consumație, în afară de lege, pricinuindu-se astfel o scumpire a alimentelor de prima necesitate.

După o dispoziție a actualului ministru de finanțe s'a dat ordin oficiilor vamale să nu mai perceapă decât strict taxele vamale prevăzute de lege.

Ministerul de finanțe a luat hotărârea ca acolo unde evaluările întrec acelea cari ar concorda cu realitatea, fiscul să facă apel din oficiu, fără să se mai țină seamă de terdivitatea facerii apelurilor de către contribuabili.

Ministerul de industriale și comerț arată că valoarea mărfurilor manufacturate aflate în depozitele fostului subsecretariat al aprovizionării, în momentul când s'a hotărât lichidarea, s'a ridicat la suma de 98 milioane lei.

Din această valoare s'a vândut la particulari și societăți, etc. de 34 milioane.

Restul de mărfuri, în valoare de 82 milioane lei, se vinde treptat prin băncile ministerului.

Suntem informați că termenul pentru depunerea declarațiunilor va fi din nou prelungit.

El va corespunde cu închiderea operațiunilor comisiunilor de recensământ.

Desființarea permiselor

Liberul schimb. — Restricțiunea comerțului. — Necesitatea permiselor a prilejuit exploatarea nevoilor publice. — Nu s'a stârpit însă plaga lor.

De sigur, că liberul schimb bazat pe legea cererei și a ofertei, constitue principiul fundamental pe care se întemeiază comerțul unei țări.

Totuși, puternice considerente politice, de multe ori, impun restricțiuni asupra acestui principiu și în cazul acesta organele Statului intervin și reglementează ele singure, normele după care trebue condus comerțul.

In chipul acesta ministerul de industrie și comerț, a găsit la timp necesar să corespundă unor absolute necesități impuse de împrejurările premergătoare intrărei noastre în războiu, stabilind un regim de restricțiuni pentru comerțul extern și intern.

Astfel, se știe că în perioada neutralității, aveam, ca surplus de producție, o mare cantitate de cereale. Guvernul de atunc, hotărâse prohibirea exportului de oarece ni se impusese aceasta de Puterile beligerante; totuși am fost nevoiți să exportăm din cereale, în schimbul unor compensațiuni de care țara avea neapărată trebuință.

De aici, necesitatea înființărei permiselor, care mai târziu și cu deosebire în timpul guvernărei averescane, a constituit o adevărată și dezastruoasă plagă.

(Continuarea în pag. 8)

Citiți în Pag 8-a.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

APACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua și yiptul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invocală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcționar, venit lunar 3000 Lei, dorește căsătorie cu o D-șoară sau văduvă cu situație materială bună. Adresa la ziar sub „Amidor" la Infrățirea.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de confabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Mare desfacere de 1087

Jucărei pentru copil

mărunțișuri, tricotage, modă pentru domni, articole de lux și de modă la:

Ludovic Albisy

Calea Victoriei No. 10.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Monteri electricieni români,

carî poșed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR

Telefon 577. **CLUJ, Calea Victoriei No. 7.** 174

Cooperativa

„Croitoria Românească"

CLUJ,

1345 sub conducerea Petricas, Aiudean, Cranciovan, Niculescu & Co

Strada Memorandului No. 8.

Execută în cel mai scurt timp, după modelele cele mai noi ori ce comande în această branșă.

Mare deposit de stofe engleze pentru haine, pardesiuri, paltoane.

Prețuri de concurență!

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios. 1187

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

Telefon 15-03.

Mare desfacere Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Márton ffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate. 1116 Servici promt.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliculi** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în afferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branșe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rastescu, Str. Paris 16. Fotoglob. Bul. Academiei 3. — SUCURSALĂ: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"

Linie regulată și rapidă de Pasageri

Constanta-New-York

Vaporul Transatlantic de lux

„Megali Hellas"

pleacă din portul Constanța la **la 5 Ianuarie 1922 st. n.**

După vaporul Megali Hellas pleacă transatlanticul de lux

„Themistocles"

la 15 Ianuarie 1922 st. n. din portul Constanța direct New-York

După vaporul Themistocles urmează a pleca următoarele vapoare „CONSTANTINOPLE" și „KING ALEXANDER".

Vapoarele sunt amenajate cu tot confortul modern cu tonaj și viteza mare având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasageri de clasa III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții Generali

M. EMBIRICOS & Co.

Centrala: BUCUREȘTI, Str. Academiei 1-2. Telefon 36-89 și 25-40 și
Sucursalele: CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.
902 GALAȚI, Str. Speranței No. 28.
BRAILA, Strada Belvedere No. 1.

Plapome 1334 Plapome

Plapome

de mătasă, chasmir și cloth cele mai bune, practice și eftine

matrațe și așternuturi de pat

Cluj, Calea Victoriei **10** (Kossuth Lajos-u.)

Plapome Linia express 11 Plapome

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII
Secretariatul General, Cluj.

No. 38412—1921. Secția IV.

Publicație de Concurs.

Directoratul General al Instrucțiunii din Cluj, publică prin aceasta CONCURS cu termen de 15 zile dela data ultimei apariții în ziare, pentru repararea materialelor și aparatelor de fizică dela școlile secundare, normale, superioare de comerț, de arte și meserii și civile ale Statului de pe teritorul Ardealului, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Petiționarul să fie cetățean român.
2. Să dovedească pregătirea necesare pentru îndeplinirea acestor lucrări.
3. Lucrările trebuesc executate până la sfârșitul anului școlar în curs.
4. Petiționarul va indica în cererea de concurs și remunerația la care reflectează.

Director General:
1349 Dr. AL. ȘTEANCU.

Se caută 3 electro motoare între 2 și 3 HP.

A se adresa la **Cartea Românească Cluj, Str. Universității No. 3.**

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Venalitatea unor politicianĭ, folosindu-se de prilejul acestei stări excepționale, au exp'oatat „permisele" ca fiind pentru ei cel mai ușor mijloc întru satisfacerea intereselor lor personale și realizarea unor câștiguri fabuloase pe socoteala nevoilor publice.

Scumpirea exc siv a traiului de toate zilele se datorește în ma e parte t aficanților de permise; iar consecința imediată a acestei stări de lucruri a fost apariția unei îmbogățiți de rasbol.

D-l Oromolu noul ministru de industrie și comerț, a hotărât desființarea permiselor. Această măsură poate fi considerată cel mult ca un bun început, ea de fapt însă este departe de a șterge cu desăvârșire urmele celor mai veroase afaceri ale regimului averescan și de-a înlătura altele noi.

Credem că atâta vreme cât va continua să dăinuia că societăți ca „Syndexul" și „Marfa" care au monopolizat importul și exportul Țării, în profitul unor interese pur personale, nu se poate spune că plaga permiselor a fost stârpită.

Impunerea terenurilor arendate

La aplicarea legii, dacă un proprietar dovedește cu contracte sincere că a arendat terenul său înainte de 1 Aprilie 1921, cu un preț sub cel evaluat de comisiunea de recensământ, prețul realizat de el în baza contractului va intra în calculul venitului global pe anul financiar 1921—922 și pe anii financiari următori până în anul ce precede celui în care contractul expiră. Dacă acest preț este cu 25 la sută mai mic decât cel evaluat de comisiunea de recensământ, impozitul ce s'ar plăti în plus la cedula A, pentru partea din venit ce întrece acea limită de 25 la sută vafi scăzut, pe aceiași ani din impozitul stabilit pentru venitul global, considerându-se ca un deficit provenit din exploatare.

Recensământul general

Noul instrucțiuni la evaluarea proprietăților

— O serie de lămuriri interminabilă —

Ministrul de finanțe pentru a nu da loc la înțelegeri greșite a completat ordinul său instructiv cu privire la declarările terenurilor și imobilelor urbane, cu următoarele lămuriri pentru evaluarea proprietăților necîdite, viilor, și pădurilor.

După cum vi s'a pus în vedere, veți face apel și în interesul contribuabililor, ori de câte ori impunerile sau făcut în contra dispozițiunilor cuprinse în instrucțiunile ministerului.

Instrucțiunile ministerului de finanțe sunt obligatorii pe baza art. 90 din lege și că orice alte comunicări din partea altor autorități nu au să fie ținute în seamă.

Proprietățile necîdite

In special, pentru proprietățile necîdite, în multe părți nu s'au ținut seamă de instrucțiuni, cari prevedeau în mod cate oric a nu se sta bili valoarea locativă a terenurilor la mai mult de 260 lei de hectar, decât acolo unde fertilitatea solului este recunoscută ca extraordinară, sau pentru terenurile de bună calitate situate în jurul orașelor sau centrele mari de circulație, cum ar fi în jurul gărilor, dar chiar în aceste cazuri excepționale să nu treacă de 300 lei de hectar. Vedem însă că în multe părți s'a trecut peste limita de 200 lei de hectar fără a se motiva că terenurile se află în împrejurările de mai sus, iar în alte părți terenurile au fost evaluate uniform la maxim fără a se face o gradațiune după calitățile de pământ, ca și cum terenurile ar avea pretutindeni aceiaș calitate.

Viile

In ce privește viile deasemenea nu s'a ținut seamă să existe o relațiune între valoarea reală stabilită, prin instrucțiuni care este de 3—5 ori valoarea locativă a celui mai bun teren de cultură, în care caz veniturile ar fi fost mai mici, ci s'a ajuns la valori locative cari trec peste 1500 și chiar peste 2500 lei. ceea ce n'a fost intențiunile ministerului.

Pădurile

Pentru păduri deasemenea, s'a ajuns la evaluări exagerate, în mare parte, prin erori făcute cu aplicarea coeficientului de 20 la valoarea materialului lemnos, ceace nu-și avea locul.

Facerea apelului de fisc

Luați dar măsuri ca în toate cazurile în cari s'a trecut cu evaluările normale prevăzute în instrucțiuni, să se facă apel de către fisc și să se susțină acest apel de către delegații săi. Se vor trimete de urgență ministerului dosarele comisiunilor de apel, spre a se putea sesiza comisiunea specială centrală. Cât pentru proprietățile clădite normele de evaluare stabilite prin ordinul nr. 151.311 din 921, au fost minimale, însă ele urmau a servi de bază în cazurile când nu există alte elemente indiscutabile cari să dea o valoare superioară. Ingrijiți să se verifice cu atențiune aceste evaluări, și dacă se găsesc evaluări cari au întrecut acele norme, fără o justificare, indiscutabilă, să se facă apel din oficiu în interesul contribuabilului.

Facerea apelului de contribuabil

Luați măsuri ca, ori de câte ori apelul va fi făcut de fisc în interesul contribuabililor să nu se mai ridice chestiunea tardivității chiar dacă apelul a fost făcut peste termen. întru cât aceastâ măsuri a fost luată pentru repararea unor nedreptăți. Cât pentru apelurile făcute de contribuabil, întrucât guvernul va veni cu un proiect de lege modificator, pentru prelungirea termenelor de apel contra evaluărilor la 20 zile, atât pentru evaluarea proprietăților clădite cât și necîdite. luați măsuri să nu se ridice chestiunea tardivității atunci când apelul e făcut în ecest termen.

Agricultura și reforma agrară în jud. Turda-Arieș

Extragem din constatările d-lui ing. agricol D, M. Teodoru următoarele date:

Anul 1921: grâu 1400. orz 1400, ovăs 1500, porumb 700, secară 1200, kgr. la hectar.

Rezultă că anul acesta, în ceeace privește producțiunea pe unitatea de suprafață, la principalele cereale cultivate, nu stăm mai pre jos, în comparație cu alți ani, Din nefericire singur porumbul care are o producție dezastruos de redusă, mai ales când e vorba de cel târziu și în condițiuni rele semănat. Aci trebue să mai adaug, că din cauza secetei, grânele s'au recoltat, în cele mai perfecte condițiuni și că din punctul de vedere al calității și al dezvoltărei boabelor, nu lasă nimic de dorit.

In cifră medie județul a produs anul acesta comparând întinderile semănate cu producție mijlocie:

Circa 932 vag. grâu toamnă
„ 629 „ „ prim.
„ 44 „ orz toamnă
„ 724 „ „ prim.
„ 675 „ ovăs
„ 163 „ secară
„ 1032 „ cucuruz.

Aceste cantități, în ceea ce privește grâul și porumbul nu ajung consumului județului pe un an; necum să mai fie posibilitatea de export.

De închiriat

In centrul orașului local de prăvălie mare compus din 3 camere și biurou liber imediat. □ □ □ □

INFORMAȚIUNI LA ZIAR SUB „PRĂVĂLIE"

Candidat de advocat

cu praxă ardeleană, care posede limba română în scris și cetit, află aplicare în biroul subsemnatului.

Dr. JUSTIN CL. IUGA advocat,
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3. etaj I. Telefon 106.

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II, No. 410 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 30 Decemvrie 1921

Infrăţirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MA... (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI COMITET. Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 252. Telefon: ...A No. 211. Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . 30 LEI

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociaţiunii

Sibiu

Nevoile statului român faţă de Constituţiunea viitoare

Conferinţa d lui Vintilă I. C. Brătianu la Institutul social român.

Duminecă 25 Decembrie, în amfiteatrul Fundaţiunei universitare Carol I, s'a ţinut a doua conferinţă din ciclul organizat de Institutul social român asupra *Reformei Constituţiunei*.

D. Vintilă I. C. Brătianu a vorbit despre *„Nevoile Statului român faţă de Constituţiunea viitoare"*.

Redăm în cele ce urmează un rezumat al acestei conferinţe pe care un numeros public a ascultat-o cu un viu interes.

ISTORIA ŞI PSIHOLOGIE

Fixarea principiilor esenţiale pentru viaţa şi propăşirea statului în diferitele ramuri de activitate ridică o variată serie de chestiuni cu atât mai diferite cu cât viaţa este mai complicată şi mai activă. O enumărare a ramurilor de cunoştinţe necesare la studiarea Constituţiei ce trebueşte unui stat, ar cuprinde toate ştiinţele cari studiază activitatea omenească.

Mai întâi însă trebue să se cunoască trecutul poporului şi statului respectiv. In acest trecut se va găsi puntea de sprijin pentru îndrumarea viitoare, iar din zbuciumările vieţei neamului, — şi-au fost atâtea pentru cel românesc — se va cunoaşte ma bine sufletul lui şi deci însuşirile de pus în valoare. Istoricul va fi deci şi psiholog.

Omul de stat trebue să fie şi sociolog şi în fixarea constituţiei trebue cunoscute: mersul lumei şi al civilizaţiei, desvoltarea culturală, socială şi economică precum şi firea şi însuşirile neamului şi tot aşa condiţiunile de aşezare naturală ale statului.

Deasupra tutulor preocupărilor însă nu trebueşte uitat că statul modern este naţional, astfel cum arată cu documentată claritate d. Gusti în studiul său „Problema Naţiunii".

Astfel cadrul fixării principiilor de inscris într'o Constituţie este foarte larg şi numărul problemelor ce se ridică este mult variat. Asupra unora din acestea conferenţiarul îşi propune a atrage atenţiunea.

CONDITIILE DE TRAI ALE STATULUI MODERN

După ce arată în scurt evoluţa principiilor de stat trecutul statelor mari, conferenţiarul conchide că statul modern actual a luat caracterul naţional, laic şi democrat. Micile principate dunărene, slăbite prin domnia fanarioţilor prin tradiţia naţională a statului şi a bisericei sale naţionale, prin îndemnul proclamaţiei revoluţiei din 1848, la triumful principiilor noi de întemeiere a statului nu se găseau încătuşate în vechi formule medievale, ci erau gata de a intra în rândul statelor moderne, având-şi temeliile trainic aşezate. Şi aceasta deosebit de marile ţări cari ne învecinau şi cari îşi aveau încă temelii cu totul medievale.

Primul principiu al Constituţiei viitoare este de a păstra statului român caracterul unitar naţional.

Izolat în mijlocul popoarelor de altă gintă, într'o regiune zbuciumată, dar menită prin situaţiunea dela gurile Dunărei la o viaţă proprie, statul român numai printr'o viaţă naţională vie va putea propăşi, îşi va putea ridica la maximum de valoare însuşirile sale şi deci energia sa latentă şi va putea fi un real factor de civilizaţie şi de echilibru de forţe în izolarea în care e fixat.

MINORITATILE ETNICE

Şi aceasta cu atât mai mult cu cât nu de mult sub forma tratatului minorităţilor s'a încercat a ni se slăbi acest caracter şi a sprijini politica imperialistă de subjugare a unor state mai mari şi cu temelia naţională consolidată.

Cu acest principiu de fundament se poate urma în interiorul statului o politică liberală faţă de populaţiile de altă limbă însă cu două condiţiuni: să fie în cadrul intereselor statului român, adică astfel ca în perioada actuală de consolidare internă să nu fie u npunct de sprijin pentru încercările de distrugere din afară şi al doilea ca prin principiul de trai liber al naţionalităţilor, printr'o izolare prea mare culturală sau administrativă să nu fie înlăturate de fapt dela propăşirea generală a ţării româneşti.

O consecinţă a principiului naţional e că: Aşezământul viitor trebue să fie hotărât democratic.

„Numai graţie apelului continuu făcut la marele rezervoriu de energii ale neamului, numai luând punctul de sprijin în dorinţa şi putinţa întregului popor la o viaţă mai bună şi mai de sine stătătoare, am putut ajunge în mai puţin de două generaţii la neatârnarea noastră de toate felurile.

Pilda dată ieri, de popor, graţie însuşirilor sale, să ne fie învăţământ pentru opera mare de consolidare naţională ce începe astăzi".

Ca şi naţionalizmul şi principiul democratic trebue aplicat cu hotărâre în toate manifestările vieţei obşteşti. El nu poate

(Urmarea în pagina II-a)

Respectul legei

O statistică a ministerului de Finanţe ne-a introdus în tainele aplicărei noilor impozite ale d-lui Titulescu, dându-ne mai multe lămuriri asupra chipului în care cetăţenii au înţeles să depună „declaraţiile" despre cari s'a vorbit atât de mult în ultimul timp. Cifrele pe cari ni le înfăţişează ministerul de Finanţe sunt cel mai bun prilej pentru a stabili, în fuga condeiului, câteva observări asupra raporturilor dintre Stat şi cetăţeni.

De sigur că gradul de civilizaţie al unei ţări se poate deduce şi din felul în care cetăţenii ştiu să respecte legile. Nici nu se poate închipui o altă formă de viaţă colectivă decât aceea în care orice individ îşi dă seama de datoriile pe cari le are de îndeplinit faţă de întreaga societate.

Războiul a aruncat puţin această disciplină civică. Aproape nu există popor în sânul căruia sângeroasele evenimente din ultimii ani să nu fi strecurat puţină tendinţă de nesupunere, — o picătură de anarhie.

Iată pentru ce privim cu destulă satisfacţie statistica ministerului de Finanţe în ceeace priveşte prezentarea declaraţiilor de impozite.

Legile financiare ale d-lui Titulescu au fost mult criticate, şi cu drept cuvânt. Întâi, pentru cruzimea lor, care contrasta atât de trist cu risipa trecutului regim. Apoi, pentru lipsa lor de claritate, care a încurcat adeseori chiar pe unii profesionişti ai legei. S'au găsit deci, şi reprezentanţi ai naţiunei cari au îndemnat poporul, — şi desigur că au făcut său, — să nu se supună unor astfel de biruri aspre şi încurcate.

Nu se poate spune, pe de altă parte, că populaţia însăş n'a protestat îndestul împotriva labirintului de impozite în care a fost aruncată, şi că nu s'au ridicat destule glasuri pentru o modificare a legilor d-lui N. Titulescu. O profundă nemulţumire şi o generală nedumerire a prezidat la aplicarea acestora.

Şi iată că, totuş, 80—90 la sută din locuitorii Ardealului au şi făcut declaraţiile de impozite, respectând totuş legea care nu-i mulţumea şi pe care ulci n'o pricepeau bine. (E în afară de orice îndoială că cei cari n'au înaintat declaraţiile lor au făcut-o pentrucă nu înţeleg formularele complicate).

Noi salutăm această dovadă de disciplină cetăţenească, adânc satisfăcuţi. Căci, dacă legile rele au o asemenea primire, ne închipuim cu ce drag s'ar supune locuitorii acestei ţări, unor legi bune!

Evenimentele zilei

Luptele din Asia Mică

(Comunicat oficial) Pe frontul de la Dorylea, calm. In regiunea Kara-His ar, s'au înregistrat focuri de infanterie din ambele părţi.

Criza financiară internaţională

O soluţiune pentru criza valutară. — Părerile unui financiar Cehoslovac. — Cauzele fluctuaţiunii schimbului. — Credite pentru ţările sărăcite.

In toate Statele europene, specialişti cu recunoscută autoritate financiară preconizează soluţiuni, pe cât de precise, pe atât de diferite, întemeiate însă pe principii economice, a căror aplicare desigur că ar duce la îmbunătăţirea situaţiei.

D. Alois Rasin fost ministru de finanţe al Cehoslovaciei şi un destoinic cunoscător în materie financiară publică în „Gazette de Prague" un documentat articol asupra problemei financiare.

D-sa porneşte dela ideia că trebuie să se dea neapărat o soluţiune internaţională crizei valutare. Proectele sunt multe: unele bune, altele fanteziste. Se uită însă un lucru, şi anume: că criza schimbului e o consecinţă a războiului şi a stărei de lucruri de după război. Valoarea monetară a unei ţări depinde mai puţin de încasările metalice şi mai mult de puterea economică a acelei ţări şi de ordinea care domneşte acolo, apoi de raporturile dintre producţiune şi consumaţiune „de bilanţul comercial al Statului, precum şi de balanţa plăţilor.

Când un cetăţean câştigă mai puţin, decât cheltueşte, el, pierzând creditul său, trebuie să trăiască din economii sau din împrumuturi. Dacă el a sărăcit cu totul, vinde, silit de mizerie, azi o maşină, mâine din mobile sau chiar din haine. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu o ţară.

Războiul a sărăcit întreaga lume. Totuşi se observă un lucru curios: o deplasare a averei naţiunilor. Pe măsură ce Statele beligerante au sărăcit, celelalte s'au îmbogăţit. Unele contractează împrumuturi; alte au acumulat tot aurul. Deci, sunt îmbogăţiţi de război nu numai printre particulari, chiar şi printre State. Războiul, cu toate acestea, n'a mărit bogăţia, întrucât toate sforţările făcute în timpul lui, de către naţiuni nu urmăreau, decât distrugerea bunurilor.

Dacă cineva vrea să rezolve problema schimbului prin luarea de măsuri internaţionale, trebuie mai întâi să examineze situaţia psihologico-economică de dup ărăzboi. Rusia ne dă cel mai bun exemplu despre ceeace poate să facă războiul, mobilizându-se toate sursele dintr'o ţară. Masacrele războiului, organizate sistematic, au născut cultul violenţei ca mijloc de viaţă socială, şi disprețul faţă de legi şi de dreptate.

Războiul a avut ca urmare, lenevia, trândăvia şi neglijenţa. Ajutoarele acordate familiilor mobilizaţilor au fost cel mai detestabil exemplu de încurajare la lenevie, pe care l'a înregistrat vreodată istoria umanităţei. De multe ori aceste ajutoare au fost acordate oamenilor în stare să muncească.

Aceste turburări psihologice au influenţat asupra indivizilor tot aşa de mult ca şi asupra Statelor sărăcite de război. Printre Statele sărăcite foarte puţine sunt acelea care să spună: „Ajută-te tu singur, căci şi Cerul te va ajuta". Mai multe sunt acelea, care au trăit şi trăesc ca nişte nobili scăpătaţi, imprimând monetă bancară de o valoare fictivă, cu speranţa că alte State le vor ajuta.

Singura soluţie internaţională de a pune capăt crizei schimbului este ca Statele îmbogăţite să acorde credite celor sărăcite, dar harnice.

Aceste credite vor înlesni munca şi astfel mărind câştigul pentru ţările care nu emit bilete de bancă neacoperite, care reduc budgetul lor, care nu plătesc ajutoare pentru a micşora în chip artificial preţul grâului al hranei şi al locuinţelor, într'un cuvânt să se acorde credite numai Statelor care nu acordă ajutoare iluzorii populaţiilor lor, care acoper cheltuelile lor budgetare prin contribuţiuni şi care fac numai cheltueli de utilitate publică în măsura necesităţilor de care se simte nevoe absolută.

Ţările care înţeleg să facă o politică de realităţi economice, bazându-se pe principiile de mai sus cată să-şi creeze o comisiune permanentă, care va fi în acelaş timp o comisiune consultativă şi de control mutual.

Aceste ţări ar putea astfel în raporturile lor comune şi care sunt numai de natură comercială, să-şi asigure în chip reciproc şi pentru o anumită perioadă, un curs de valută staţionar.

Pentru aceasta va trebui să se găsească un Stat bogat care să le fie un bancher dezinteresat. Există ţări bogate stăpânite de ideia că Statele sărăcite trebuesc să fie considerate drept nişte colonii; dar există şi de acelea care-şi dau perfect seama că maşinile făbricilor lor nu mai funcţionează, oprite fiind în mecanismul lor de către nestabilitatea schimbului din ţările sărăcite şi care doresc să se stabilească o ordine pentru prosperarea producţiei lor.

Statele însufleţite de acest spirit îşi vor îndeplini astfel foarte bine rolul de bancher dezinteresaţi şi ele vor face un imens serviciu nu numai ţărei lor sau ţărilor sărăcite, dar chiar lumei întregi.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

(Continuarea fondului din pag. 1)

și numai de ordin politic ci și cultural, social și economic.

Progresele repezi ale științelor prin noile invențiuni tehnice ale industriilor și răspândirea culturii generale în adâncul straturilor au ridicat potența atât a energiei individuale și a popoarelor. Acestea au necesitat un rol hotărât al statului în viața socială, culturală și economică. Astfel statul modern va trebui să coordoneze, să centralizeze activitatea individuală împărțită pe tot cuprinsul său și chiar să centralizeze pe aceea ce interesează comunitatea.

REGIMUL ȘCOALEI ȘI AL BISERICEI

Toleranța românilor cari au dat toată libertatea tuturor culturilor, e o chezășie că ea va fi și în viitor la baza organizației noastre. Însă sub formă de cult nu trebue să se ascundă acțiuni urzite contra regimului de stat existent și nici că se caute ca sufletul cetățenilor să fie făcut vrăjmaș țării de a cărei soartă este legat. Se înțelege că cerând solidaritate cetățenilor de altă religie, trebue să îngrijim de garantarea intereselor justificate ale acestor culturi.

Apoi trebue să dăm bisericii naționale un rol în stat nu numai din cauza serviciilor mari aduse în trecut, dar și pentru rolul ce-l poate juca în viitor. Acest rol nu a putut fi împlinit decât fiind că a fost fixat și în cadrul hotarelor naționale și în strânsă solidaritate cu interesele neamului și ale statului.

DESVOLTAREA CULTUREI NAȚIONALE PRIN ȘCOALĂ

este una din cele mai mari sarcine ale generației actuale și nici un sacrificiu nu trebue cruțat pentru a câștiga timpul pierdut în întunericul robirei.

Regimul învățământului nu poate fi lăsat la mijloacele benevole sporadice sau restrânse ale organizațiilor confesionale. Astfel într'un stat rațional cultural toate gradele de învățământ trebue să fie bine coordonate între ele. Universitatea ca focar suprem de cultură națională cu mai multă libertate de acțiune și mai multe mijloace, așezată la vârful piramidei să fie în realitate îndrumătoarea acestei culturi.

Apărarea națională asigură traiul pașnic al țării și al poporului. Noul așezământ va trebui să determine și să fixeze rolul armatei în stat și pentru a asigura continuitatea în îngrijirea ei sub regimul constituțional parlamentar să se precizeze rolul consiliului superior al apărării naționale și legăturile lui cu comandamentul suprem.

REGIMUL CONSTITUȚIONAL PARLAMENTAR

Prn votul obștesc schimbându-se viața publică organizația internă trebue bazată cât mai mult pe colaborarea tutulor în viața de tot felul a statului. Și cu cât cultura și conștiința maselor cresc, cu atât ele trebuesc solidarizate cu mersul statului.

Inițiativa legiferării aparține guvernului și parlamentului; dar cu regimul votului obștesc și cu viața complicată a statului pentru parlament aceasta este o formă, un mijloc pentru a asigura independența Corpurilor Legiuitoare. El nu-și poate lua continuu sarcina legiferării ci controlul proupnerilor guvernului.

Explicând rostul existenței celor două adunări, una care să reunească reprezentanții adevăratelor nevoi ale țării iar cealaltă dând putința specialiștilor de a colabora la opera de legiferare conferențiarul arată că apelul prin referend la voința naționlă nu poate da roade și susține organizarea unui sistem de control sau asupra actelor guvernului atât, cât mai ales asupra tutulor funcționarilor publici.

Un consiliu legislativ trebue să ușureze opera de legiferare să asigure continuitatea și coordonarea ei.

Acest organ nu va legifera, ci va avea menirea de a asigura guvernului proecte de legi bine studiate și coordonate pe baza principiilor fixate.

ORGANIZAREA PUTERII EXECUTIVE

In regimul guvernului parlamentar miniștrii au rolul de îndrumare și controlare a puterii executive permanente. Deci trebue o specializare a organelor permanente ale puterii executive și stabilitate și răspundere.

Statul nu se poate sfărmuri în activitate biurocratică, el trebue să se bazeze pe colaborarea bine organizată a instituțiilor de tot felul răspândite atât pe suprafață (administrații locale) cât și în adâncime (instituții speciale). Activitatea complexă a statului nu se poate executa în mod normal, decât prin ușurarea și prin diviziunea muncei. Aceasta însă astfel făcută încât să păstreze o funcționare armonică a tutulor organelor până la ultima celulă, toate făcând parte dintr'un singur organism viu, care este statul.

DREPTUL DE PROPRIETATE

i etaoih snrdclu snrdlu ehiieto Intre diferitele principii înscrise în Constituții ca norme călăuzitoare pentru îndrumarea vieții popoarelor, cele de egalitate, libertate ș. a. în timpii din urmă s'au produs evoluții uriașe. Astfel s'a ajuns la concepția votului obștesc și la noua concepție a proprietății izvorâtă din funcția ei socială. De aici lărgirea dreptului de expropriere măsuri fiscale contra aglomerării capitalurilor, impozite pe succesiuni și altele. Incercările păgubitoare pentru civilizație din Rusia au făcut să se întărească convingerea că evoluția de urmat în acest drept nu trebue să atingă avântul propășirii datorite inițiativei bazate pe proprietatea individuală. Dreptul comunității în folosirea bunurilor de interes general și a căror punere în valoare nu este asociată cu munca și priceperea s'a lărgit, dar tocmai prin aceasta s'a întărit nevoia de a asigura individului roadele muncii sale adică proprietatea individuală folosită în cadrul intereselor generale ale comunității în care acel individ trăește.

De aici coa···ia nouă a proprietății subsolului: bogățiile ascunse în el, apele, cu căderile de apă, aerul, sunt toate ale obștei, ale comunității. Și tot astfel noua concepție despre „muncă" cere o situație corespunzătoare cu rolul real ce-l are în crearea bogăției. Numai ținând seamă de evoluția normală făcută de civilizație și de satisfacerea unor revendicări drepte, îndrumarea nouă a statului ca putea să înlăture puternice turburări sociale aduse de osteneala și sdruncinarea în condițiile de trai a unui cumplit și lung război. De aceea Constituția noastră trebue să însemneze puternic această nouă cale de urmat pentru a asigura propășirea pașnică și normală a Statului român.

Este nevoe ca pactul fundamental să fie destul de larg conceput pentru a îngădui prefacerile legiuirilor în cursul unei perioade destul de lungi; să stabilească mai mult principii și îndrumări. Astfel va fi justificat să se definească rolul Statului, descentralizarea administrativă, autonomie, muncă ș. a., și tot așa declarații de principii pentru viața economică, politica de stat de urmat atât pentru viața economică, cât pentru cea financiară democratizarea capitalului ș. a. Și tot așa s'ar putea preciza ce sunt libertățile publice și până unde pot merge, fără a primejdui existența statului.

Când avem în trecutul nostru închee d. V. Brătianu, Constituția dela 1866, care pe acele vremuri era una din cele mai liberale din Europa și îndrăzniseră bărbații de atunci să și-o dee în vecinătatea Rusiei țariste ca o afirmare de voință a unui trai liber național și democrat care a dus la România mare și votul obștesc; astăzi în România mare stăpâni pe soarta noastră, cu înțelepciunea, cumințenia și energiile ascunse ale poporului, vom ști să luăm dintr'însa țelul ce a avut de a asigura traiul național și democratic al statului român modern.

Temelia trainică pe care năzuim cu toții să așezăm edificiul Statului român va lua ființă după modul cum Constituția va fi aplicată.

Și aceasta va depinde de: 1) o operă legislativă mai bine organizată; 2) continitate și specializare în diviziunea muncei în puterea executivă și 3) asigurarea unor sancțiuni repezi prin reformarea justiției pentru toți cei ce vor călca legile și Constituția.

DACA DOREȘTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjate de saloane de mobile a lui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneană, Societate pe Acții

ECOURI

Cum sfârșesc învățații în Rusia

Iată sfârșitul celor mai de seamă geologi ruși, după arătările profesorului univ Lederhofm:

Inostrauzew, Feodorow, Karakasch. Derjhochavin și Kasauski au murit la Petrograd de mizerii Socolov, Armaschevski, Samiatin și Mitkewitsch au fost împușcați;

Stopnejewitsch a murit de vărsat;

Snertkow, de tifos exantematic; baronul Rebinder s'a sinucis Faas, și Borisjak sunt bolnavi pe moarte.

Academicianul Al. Karpinski, locuește în mizerie cu familia lui.

Cărți și reviste

Au apărut:

„Calendarul Asociațiunii" pe anul 1922. întocmit de d. I. Georgescu secretarul literar al „Asociațiunii" cu colaborarea d-lor: J. Agârbiceanu, N. Jorga, Artur Gorovei, Sabin Oprean, Volbură Poiană, Aurelia Pop, dr. George Preda, Simu, J. U. Soricu etc. Calendarul împodobit cu 11 clișee mai cuprinde afară de partea calendaristică și târgurile din Transilvania și Vechiul-Regat, precum și noul tarif poștal, telegrafic și telefonic, în vigoare dela 1 August 1920. Prețul pentru abonați 2 Lei, pentru neabonați 5 Lei.

„DICȚIONARUL TRANSILVANIEI" Această lucrare luând o desvoltare mai mare în decursul tipăririi, prin complectare cu informațiuni obținute în urmă și trebuind să mai întârzie eșirea de sub tipar a părții II-a, cea specială a comunelor, s'au trimis autorităților și persoanelor, care au cerut exemplare și cari le-au și achitat, — deocamdată numai partea I-a și III-a, rămânând ca partea II-a să fie trimisă impreună cu harta, îndată după apariție, în cel mai scurt timp cu putință.

„Dicționarul Transilvaniei" se află de vânzare la serviciul statistic regional Cluj, Str. Regele Ferdinand No. 93, trimițându-se costul (Lei 40 —) prin mandat poștal.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Camille Saint-Saëns

Celebrul compozitor, care a încetat din viață zilele trecute în vârstă de 86 ani, este unul dintre cele maimari talente pe care le-a dat Franța. Născut dintr'o familie normandă la Paris — 9 Octombrie 1835, și crescut de o mamă-artistă în ale picturei și de o mătușă care era o excelentă muzicantă, Camille Saint Saëns, la vârsta de 7 ani, dovedea surprinzătoare calități muzicale în arta pianului și chiar a compoziținei.

Admis în urmă la conservator, în clasa lui Benoist pentru orgă și în acela a lui Halévy pentru compoziținae, după 12 ani a fost numit organist la Saint-Merri, iar după scurt timp a trecut în aceiași calitate la Madeleine. Ambele posturi le-a ocupat de la 1835 până la 1853 în care interval trecea drept unul dintre cei mai de seamă organiști. Această epocă a fost marcată printr'o serie de concerte, apreciate mult în lumea muzicală de pretutindeni.

Alături de această activitate, Saint-Saens s'a distins și prin compunerea multor opere instrumentale și vocale.

Mai târziu, la 1871, prin întemeierea „Societății Naționale", unde el jucă rolul cel mai important împreună cu Romain Bussine și datorită încurajării care cu fiecare zi devenia tot mai caldă din partea publicului, fie cu prilejul „Concertelor populare, fie la concertele din „Châtelet", — renumele marelui compozitor străbătu toate colțurile lumei.

In acest timp, talentul lui Saint-Saens era în plin avânt, iar publicul îl considera ca pe un rival al lui Liszt. Dintre poemele lui simfonice citâm: „Le Ronet d'Omphale", „Phaeton" și „La Danse macabre".

Aceste trei compoziținni, sunt cunoscute ca adevărate capodopere de muzică descriptivă, neîntrecute de nimeni până astăzi. Apoi „La jeunesse d'Hercule" și marile sale opere vocale pentru concert: psalmul „Coeli enarant", „Le Déluge", în fine „La Lyre", și „La Harpe."

Cu toate acestea, deși Saint-Saens era un compozitor foarte apreciat în streinătate și bine clasat în concertele din Paris, el nu-și putuse vedea încă operile sale pe scena teatrului. La 1872 s'a jucat o mică operă „La Princesse jaune", urmată îndată de o alta mai mare, „Le Timbre d'argent." Mâhnit însă de faptul că nu i s'a primit în Franța o operă biblică pe care o terminase de mult, a fost bucuros să o încredințeze lui Liszt care a reprezentat-o la Weimar în 1877. Această operă, 15 ani mai târziu, a fost primită de Academia de muzică din Franța, după ce se jucase la „Teatrul artelor" din Rouen și pe alte scene din Paris.

Intre timp, Saint-Saens, reușise să i-se reprezinte „Etienne-Marcel" la Lyon, iar la Paris „Henry VIII", „Proserpine" și „Ascanio". In urmă revine la „Opera Comică", unde veselia lui apreciată de mult în parodiile ultrabufonice, ca „Gabriella di Verg..." sau „Le carnaval des animaux", îi pregătî succesul do mai târziu al cunoscutei opere comice „Phryné", care, fără îndoială, este una dintre cele mai de valoare lucrări ale compozitorului.

Saint-Saens, afectat de constatarea făcută că numai „Samson" și „Phryné" se bucurau de un desăvârșit succes, se hotărăște să rămâie puțin în rezervă. Ba chiar anunță în mai multe rânduri pe prietenii săi că nu va mai lucra.

Această hotărâre fu însă de scurtă durată, de oare ce în curând compuse noui opere de muzică simfonică sau de muzică de cameră, ca de pildă „Le Requiem", compus în amintirea prietenului său Liban, „Suite algeriene", „L'hymne à Victor Hugo" și simfonia în „do" minor.

Compozițiunile lui Saint-Saens sunt nenumărate și toată viața sa a dovedit fecunditate și o facilitate de lucru nimitoare. Puțini muzicanți s'au remarcat în genul acesa de muzică: de la muzica simplă trece la simfonie, de la opera comică trece la melodia religioasă.

Inzestrat cu o memorie nimitoare și cu o putere de asimilare neîntrecută, format la școala marilor compozitori, ca Bach, Haendel, Beethoven, marele compozitor poseda un mare fond de cultură muzicală, o technică și o abilitate cum n'a avut-o nici un alt compozitor.

Camille Saint-Saens a fost unul dintre artiștii cari au contribuit mult la sporirea gloriei franceze.

Cronica politică

Conservatorii și democrația nouă. — Se pare că „frontul" împotriva partidului liberal a reușit să câștige binecuvântarea dlui Marghiloman. „Oamenii noui pot fi siguri de izbândă. Intr'adevăr, oficiosul conservatorilor-progresiști, *Steagul* aduce salutul său prețios grupării țărăniste și partidului poporului, bucurându-se că „tânăra democrație română ia locul vechiului partid conservator în lupta împotriva liberalilor".

Constatăm în primul rând, că partidul conservator se socotește el însu-și desființat, sau, în orice caz, încapabil de a lupta împotriva partidului liberal. Aceasta în ceeace privește trecutul, nu e nimeni care să nu știe, într'adevăr, că partidul conservator a fost în luptă cu partidul liberal, și că atât votul universal cât și împroprietărirea au fost smulse de partidul liberal în luptă cu toți conservatorii, și cu acei strânși în jurul dlui Al. Marghiloman și cu aceia în numele cărora vorbea dl C. Argetoianu. (Exproprierea este o lege de tâlhărie, spunea dl. C. Argetoianu atunci; votul universal trebuie foarte mult temperat, adăuga dl Al. Marghiloman.)

Triumful ideilor pentru cari a luptat partidul liberal, a silit și pe conservatori să se dedea la un adevărat mimetism politic. Intocmai cum, în istoria naturală, unele viețăți își schimbă culoarea pentru a semăna cu mediul înconjurător, — conservatorii s'au refugiat în parte la dl general Averescu, iar ceilalți și au pus o etichetă nouă: conservatori-*democrați*, conservatori *progresiști* . . .

Iată deci care-i adevărata înfățișare a forțelor politice. Să ne mai mirăm atunci că dl Argetoianu, bun prieten cu dl dr. Lupu, apare ca un atlet al democrației, iar dl Al. Marghiloman e așa de bine văzut în gruparea țărănistă?

In arena luptelor politice rămâne un singur adversar neimpăcat al reacțiunei; partidul liberal.

Știri și fapte politice

Aflăm pe cale telegrafică știrea că, Luni seara, d-l Flondor, fruntașul bucovinean, a avut o lungă întrevedere cu d-l Ioan I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal, în privința situațiunii anti-constituționale în care a fost precipitată Țara, prin venirea la guvern a unui minister care cârmuește, după bunul său plac, poporul lipsit de reprezentanții lui adevărați.

*

Pe aceeași cale mai aflăm că deși d-l Vaida-Voevod, solicitase M. S. Regelui o audiență, fixată pentru eri, d-sa nu s'a mai prezentat la Palat.

Pentru moment, nu se cunosc cauzele cari l-au determinat sau l-au împiedicat pe fruntașul ardelean să nu se prezinte.

In schimb însă, d-sa a vizitat pe d-l Take Ionescu.

*

Ni se vestește din București că un număr apreciabil de parlamentari ardeleni din majoritate se va întruni mâine, la Cluj. spre a hotări asupra atitudinii ce vor trebui să ia în urma declarațiilor abile ale d-lui Take Ionescu.

Se spune că în cazul când șeful lor, d-l general Averescu, i-ar sili să opună obstrucționismul partidului față de reforma electorală și financiară proectată de actualul guvern, o bună parte din acești parlamentari va fi gata să se desolidarizeze de acțiunea averescană.

*

D, Teodor Mihali, președintele comisiei de unificare din Cluj ne face cunoscut prin ziare, că a primit o adresă dela d. președinte al Consiliului, prin care e rugat să rămână la postul său.

„*Am onoare a vă comunica, — spune d. Take Ionescu d-lui președinte al comisiei de unificare, — că locul dv nu are nici un caracter politic, și nu văd pentru ce n'ați putea să continuați a da țării prețioasele dv servicii.*

D. Mihali, îndulșat, s'a lăsat convins; d-sa se întreabă însă cari vor fi „prețioasele servicii" făcute țării în calitate de președinte al comisiei de unificare? Căci, dacă postul acesta nu e politic, d. Mihali s'a străduit în schimb să arate că e perfect inutil.

*

„Voința" se pronunță, într'un prim articol pentru constituirea unui bloc ardelenesc în jurul „Băncei agrare".

Să fie aceasta supremul mijloc printru reabilitarea politică a d-lui Victor Bontescu? In acest caz, mărturisim și noi că „blocul Ardealului" este cea mai urgentă nevoie în aceste grele clipe prin care trece țara.

Paltoane și îmbrăcăminte pentru școlari

la firma

699 **M. Neuman**

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Vânzarea moșiilor neexpropriate

Cazul d. avocat I. Giurgiu

Ni se comunică un caz de vânzarea unei moșii neexpropriate care credem că nu ar fi trebuit să se întâmple:

Dl avocat I. Giurgiu a cumpărat, după venirea stăpânirei românești, o moșie de 200 jugăre pe locul numit „Valea Chintăului" de lângă Cluj.

Când s'a pus chestiunea ca partea aceasta de moșie să fie expropiată, probabil s'a ținut seamă că cumpărătorul se va ocupa cu agricultura și deci i-a fost lăsată întreagă în proprietatea dsale. Dl Giurgiu însă, la rându-i, nu a ținut seamă de acest considerent al autorităților, ci a crezut că e mai nimerit să profite și astfel și-a vândut moșia. Dar nu a voit s'o vândă țăranilor cum ar fi fost drept din potrivă; a găsit ca amator pe un agronom ungur din Debrețin care nu are nici măcar cetățenia română și care a și cumpărat moșia.

Noul proprietar maghiar ce face acum? Alungă pe toți acei ce-și găsiau agoniseala pe moșie. Supunem cazul la cunoștința autorităților.

Cuartiruirea în Cluj

Necunoscând normele după cari oficiul de cuartiruire judecă legile expunem un caz care prezintă interes în mulțimea invențiilor ce s'au făcut.

Un mic industriaș ortopedist, Hegedüs, își avea atelierul său de mai mulți ani în piața Unirei nr. 13.

Un comerciant de porțelanuri „Fischer" voind să obțină camerele, unde era atelierul susnumitului, intervine la Biroul de închiriere de la care obține bonul pentru a fi locuite de un funcționar al acestei firme.

Dar intervine și dl Dr. Hațiegan care prezintă pe Hegedüs ca un auxiliar ortopedist. Intervine apoi Camera de comerț, prefectul, primarul și „Asociațiunea industriașilor, cari obțin camerele pe cale legală.

Insă în momentul când urma să fie evacuat evreul care ocupase camera răsare o fițuică de hârtie simplă, un ordin, fără număr și fară sigiliu. „Nefiind lucru omenesc ca cineva să fie evacuat fară să se apere, se suspendă ori-ce executare."

Și evreul rămas în casă, iar cel cu dreptu fie legale a rămas în stradă.

Vom mai reveni.

„Longines"

.. aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

O experimentare a serului anti-tuberculos

— D. dr. Puțureanu către direcția sanitară —

D. dr. Puțureanu a trimis următoarea întâmpinare direcției generale a serviciului sanitar superior:

Domnule director general,

Din împrejurări pe care cred că în parte le cunoașteți nu s'a putut până astăzi să încep tratarea bolnavilor înaintea juriului în drept a face verificarea eficacității serului meu antituberculos și care verificare o cer numai pentru motivul și singurul care mă interesează de a se constata în mod oficial că România este prima țară în care s'a putut obține un ser antituberculos.

Vă depun astăzi conform dorinței dv. un număr de patru tuburi mari cu ser, semnate de mine, pe care vă rog a le da institutelor și laboratoarelor ce veți crede de cuviință, spre a cerceta sterilitatea și inocuitatea acestui ser deși este o operație inutilă, de oarece tratamentele ce am făcut până acum și cele ce voi face de acum înainte pe om, fac dovadă destulă în acest sens.

Cred necesar, domnule director general, să atrag atenția dv. că nu concep ideia ca acest ser să servească la alte experiențe, de orice fel ar fi ele, care rămân exclusiv dreptul meu, de a lucra singur sau în colaborare cu cine voi crede de cuviință.

In privința constituirei comisiunei, dela ultima cerere ce am depus la direcție au survenit evenimente, care au schimbat cu totul raporturile între mine și unii membrii din comisiune. Vorbesc de acei domni membri, cari, atât prin presă cât și în corpurile legiuitoare, s'au pronunțat deja contra seru'ui înainte de a fi avut în mâna o picătură dintr'însul, s'au de a fi examinat un bolnav complectamente tratat. Dacă nici din propria hotărâre, nici în urma avizului opiniunei publice domniile-lor nu au crezut că e necesar să se recuze singuri, cu multă părere de rău sunt nevoit să o fac eu, și cred că este un drept, care sub nici un motiv nu mi se poate refuza. Recuz dar pe d. dr profesor Babeș și pe d. dr. Irimescu.

Im permit a vă pune în vedere că ar fi o formulă echitabilă dacă ați găsi cu cale să formați un juriu, compus din 4 delegați ai comitetului sanitar superior, aleși din sânul lui, și alți patru recomandați de mine; și întregul juriu sub președinția directorului general al serviciului sanitar.

Ca membri propuși de mine fac apel la buna voința d-lor profesori dr. C. Stolcescu, dr. Tatușescu, general, dr. Antoniu și dr. Sărățeanu.

O condițiune de prima ordine este ca juriul să nu-și închee actele, sau să dea vre-un comunicat concludent, decât după 4 luni de la începerea tratamentului, pentru care rezultatele parțiale pot fi înșelătoare și e departe de mine dorința de a induce opiniunea publică în eroare fie într'un sens fie într'altul.

Rămâne deci s'abilit că tratamentul îl voi începe în ziua de 10 Ianuarie 1922, sau în altă zi după această dată pe care o va fixa comisiunea, și care va trebui s'o cunosc din vreme și eu spre a putea aranja situația bolnavilor pe cari îi am în tratament la Otănești.

Rămâne asemenea stabilit că tratamentul bolnavilor îl voi face în serviciul d-lui dr. Tatușescu, din spitalul Zerlendi (izolarea tuberculozei), pe un număr de 12 b. atinși de tuberculoză pulmonară, culeziuni deschise, excluzând pe acelea cu forme și complicații grave. Bolnavii aleși de comisiune vor fi instalați într'un salon anume rezervat acestui scop și vor fi în prealabil studiați și diagnosticați de juriul care le va descrie leziunile.

Aș dori domnule director general ca hotărârile direcțiunei să-mi fie și mie comunicate printr'o adresă ca să nu fie nevoit să mă documentez din gazete, cel puțin până se va fixa forma definitivă sub care trebue să se efectueze această probă.

Cu deosebită stimă:

(ss) *Dr. Puțureanu*

Otănești.

Prinderea autorului furturilor dela Consumul funcționarilor

Alimente de sute de mii de lei furate

Se observase de mai multe ori astă toamnă că din magazinele „Consumului funcționarilor publici", dispariția unor însemnate cantități de alimente.

Toate cercetările făcute de poliție în acel timp au rămas totuși fără rezultat.

Ultimele cercetări întreprinse de agentul poliției locale Al. Petilea au descoperit însă că autorul acestor furturi este un amploiat al susnumitului Consum și se numește V. Niculara.

Alimentele furate care se ridică la suma de câteva mii de lei au fost vândute restauratorului I. Ciorta.

Hoțul a fost depus în aresiul poliției.

Lipsa de lucru în Elveția

In Elveția numărul celor cu totul lipsiți de lucru s'a urcat dela sfârșitul anului 1920 până în Noembrie 1921 dela 17625 la 80629 la care se adaogă aproape 60 de mii a celor în parte ocupați.

Restricțiunile în comerțul elvețian se transformă tomai mult în complecta încetare de lucru din instulațiuni.

Aatacurile maghiare dela granița ceho-slovacă

Praga, 25 Dec.

„Narodni Listy" afirmă că numeroase bande maghiare an atacat, în ziua de 20 Decembrie, stațiunea vamală Kulse, omorând un funcționar de la căile ferate cehoslovace. Din această cauză — adaogă ziarul — Camera cehoslovacă a cerut d-lui Beneș, ca guvernul să ia măsuri urgente împotriva agitatorilor maghiari.

INFORMATII

Consiliul de miniştri a hotărât ca operaţiunea de chemarea sub arme a contingentului 1922 să se amâne cu 15 zile — adică să înceapă la 1 Februarie viitor în loc de 15 Ianuarie cum se fixase.

•

După statistica făcută la direcţiunea regională zootecnică din Cluj de la 1—15 Decembrie s'au exportat următoarele animale din Ardeal: Boi, 1530; Tauri, 4; Vaci, 403; Bivoli, 49 şi Porci 2801. Cea mai mare parte din aceste animale au fost trimise în Cehoslovacia şi Ungaria iar o mică parte în Elveţia şi Austria.

•

D-l Dr. Moldovan, inspectorul general al serviciului sanitar din Ardeal va pleca zilele acestea la Bucureşti în interes de serviciu.

•

O circulară a C. F. R. anunţă că gogoşile de mătase se vor putea transporta pe viitor ca mărfuri de mare iuţeală cu trenurile personale şi mixte dar se vor taxa cl. I de mică iuţeală.

•

Demisia d-lui Th Mihaly nu a fost primită ast fel că d-sa va menţine postul şi pe mai departe.

•

Duminecă a fost înmormântat la Bucureşti preotul G. Popescu Frăţileşti, un vrednic slujitor al bisericii şi al binelui obştesc, un apostol al luminii.

Moartea lui lasă adânci păreri de rău, mai ales în cuprinsul enoriei sale, unde preotul a desfăşurat o muncă rodnică şi ca propovăduitor al Credinţei creştineşti şi ca om al faptelor bune. Cu el dispare încă unul din devotaţii principiilor liberale în adevăratul lor înţeles

•

D-na Eugenia Orghidan, profesoară de pedagogie, a fost numită directoare a secţiunii normale de fete de pe lângă liceul de fete din Braşov.

•

In proporţie cu sporirea efectivului armatei, se vor reduce birourile militare

•

Prelungirea contractelor de închiriere, în cazul că parlamentul nu va putea lucra, — se va face pe cale de decret-lege.

•

TRISKA I.
Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Şaguna No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Pe ... cu ... 97

„O delegaţie reprezentând muncitorimea din Ardeal s'a prezintat d-lui Caius, Brediceanu, ministru al Ardealului, cerându-i cu insistenţă a interveni în favoarea muncitorilor aflaţi în prevenţie, în urma grevei generale şi a congresului socialist, în sensul de a grăbi judecarea lor. Cei, cari vor fi găsiţi vinovaţi, să fie pedepsiţi, iar cei nevinovaţi să fie puşi în libertate.

D-l Caius Brediceanu a prezintat delegaţia d-lui ministru de răsboi, general Holban care a promis că va lua dispoziţiuni, ce vor satisface dorinţa muncitorilor ardeleni.

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 898

•

Marele cofetării Boncescu din Cluj şi Timişoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât şi pentru cele româneşti, — Vizitaţi frumoasa expoziţie de articole de pomi, bombonerie etc. 1315.

•

IN CINEMA APOLLO se va rola Mercuri: Nordisk „Credeţi în Dumnezeu" sau „Păcatul Călugărului".

•

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rola Mercuri: „Aventurieră din Paris".

•

In CINEMA URANIA se va rola Mercuri: drama „In gura morţii".

•

Cine doreşte ghete bune şi lucrate frumos după modă să comande neapărat din atelierul de pantofărie

MARIAN

din Str. Iuliu Maniu 17

In curte la dreapta unde se pregătesc la iuţeală cu preţuri foarte moderate.

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103 Serviciul prompt.

Medicamentul

sigur contra călbezei este „**CĂLBAZA**". Se află în Dej la farmacia „**Minerva**"
1—14

Comadamentul garnizoanei ne roagă să comunicăm că nu are nici o cunoştinţă despre balul anunţat pentru seara de 31 Decembrie 1921 în localul Hotelului New-York.

De altfel se ştie că toate întrunirile făcute cu ştirea sau din iniţiativa garnizoanei au loc în Saloanele Cercului Militar.

•

Cel mai folositor dar de sărbători şi de *anul nou* este cunoscuta lucrare a d-lui Colonel Dr. Vasile Bianu:

Dicţionarul Sănătăţii

Acest bun doctor de casă, premiat de Academia Română, nu trebue să lipsească din nici o casă, cu atât mai mult că el este scris pe înţelesul tuturor şi este singura lucrare în genul acesta scrisă în româneşte. Toate prescripţiile igienice, toate mijloacele de apărare în contra boalelor precum şi toate mijloacele de vindecare sunt cuprinse în această carte mare aproape de 1000 pagini şi împodobită cu 315 figuri în text, şi care cu toate acestea nu costă decât *numai 50 lei.*

Se găseşte de vânzare în Cluj la librăriile: G. Onişor şi „Cartea Românească", din Piaţa Unirii şi la autor în Str. Elisabeta No 13.

•

Invitare

Şcoala primară No. 4 (Mănăşturi). Vă invită la serbarea şcolară împreunată cu pomul de Crăciun, care se va ţine în sala cea mare dela Academia de Agricultură la 1 Ianuarie 1922 st. n. ora 3 d. m.

Preţul de intrare minimum 5 lei de persoană.

Direcţiunea.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Mercuri: Credeţi în Dumnezeu (Păcatul Călugărului)
Joi: Noaptea roşie
Vineri: Noaptea roşie
Sâmbătă: Drama în ţara liliputilor
Duminecă: Necunoscuta

CINEMA UNIVERSITAŢII

Mercuri: Aventurierii din Paris
Joi: Aventurii din Paris
Vineri: Exilatul
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Inelul fatal

CINEMA URANIA

Mercuri: In gura morţii
Joi: In gura morţii
Vineri: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Sâmbătă: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Duminecă: Anna Boleyn

Cetiţ „Infraţirea"

Aplicarea legei impozitelor în Ardeal

Impozitele pentru imobile au fost de 5 ori mai mari în Ardeal ca dările de azi. — Oraşele nu mai au venituri.

Proprietarii de imobile din oraşe, decând au început evaluările imobilelor se agită că dările de acum pentu imobile sunt foarte exagerate.

Faptul acesta ne-a îndemnat să vedem care lege punea impozite mai mari pe imobile acea de sub regimul unguresc sau cea actuală.

Impozitul după legea din Ardeal se socotea astfel:

O casă cari aducea un venit de 1000 lei plătea Statului: 14 la sută impozit fundamental adică 140 lei 30 la sută impozit la impozitul fundamental adică 42 lei 150 la sută impozitul fundamental darea comunală 210 lei, 8 la sută pentru drumuri 11 lei.

Deci

Totalul acestor impozite era 503 lei anual ce să plătea pentru această casă cu un venit de 1000 lei pe an. După noua lege financiară la acelaşi venit se socoteşte astfel darea:

Dacă imobilul e închiriat se scad 200 lei pentru reparaţiuni ceea ce dau 800 lei. Din aceste se mai scade 1/3 adică 266 lei, rămânând prin urmare 534 lei, sumă impozabilă cu 15 la sută.

Constatăm dar că se plăteşte către Stat o dare de 80 lei,

In rezumat deducem că, pe când după vechile legi ale Ardealului pentru un imobil ce aducea un venit de 1000 lei se plătea 403 lei, după noile legi se plătesc numai 80 lei dacă imobilul e închiriat sau 60 lei dacă e locuit de proprietar.

De aci rezultă un procent de 8 la sută sau de 6 la sută din venitul anual.

Pentru imobilul închiriat impozitul este:

1000—3000	lei de	8 la sută
4000—6000	„ „	8,5 „ „
7000	„ „	9 „ „
8000	„ „	9,5 „
10.000	„ „	10 „ „
11.000 până la oricare sumă		12 la sută

Dacă imobilul e ocupat de proprietar se plăteşte:

I—5 mii lei	6 la sută
6—8 „ „	6,5 „ „
9—10 „ „	7 „ „
11 mii până la orice sumă mai mare	10 la sută

Cât priveşte limitele după care se socoteşte venitul, iată norma:

1. Chiria actuală.
2. Valoare locativă din anul 1910 luată de 4 ori.
3. Dobânda de 8 la sută din valoarea de astăzi a imobilului.

Din acestea se ia totdeauna suma cea mai mare şi după aceasta se stabileşte venitul care se impune.

*

Din cele de mai sus observăm că oraşele din Ardeal prin această nouă lege financiara nu vor mai avea venitul de altă dată şi deci starea lor înfloritoare — la care majoritatea a ajuns — va suferi mult.

Şi dacă guvernul nu va ţinea seamă de aceasta şi va desfiinţa impozitele comunale cu începere de la 1 Aprilie 1922 atunci noua lege financiară va păgubi gospodăria comunală.

Dela Consiliul de răsboi

Maghiari trec clandestin frontiera română

Curtea Consiliului de răsboi din localitate, — formată din d-nii colonel Ionescu, preşedinte, maiori: Cocorăscu, Gheorghiade şi Georgescu, membrii a judecat în decursul lunei curente următoarele procese:

Pe caporalul Fl. Făgădău şi soldatul Udrea P. şi Turc D. culpabili de insulta superiorului. Au fost condamnaţi, primul la 11 zile, al doilea la 2 ani şi ultimul la 1 an închisoare.

Pe individiul Coromus, învinuit de calomnie în public la adresa prefectului din Satu-Mare. A fost condamnat la 1 lună închisoare.

Susnumitul a făcut recurs.

•

Studentul Uto Karoli, fiul profesorului de la liceul reformat din localitate, a fost condamnat la 200 lei amendă pentrucă a contravenit la Ordonanţa Nr. 1 care interzice trecerea ilicită a graniţei.

Numitul a fost apărat de un mare număr de avocaţi, printre care şi D-l avocat Roman.

•

Au mai fost condamnaţi, pentrucă au fost găsiţi cu arme, următorii indivizi: Viragos I. la 6 luni închisoare şi 1000 lei amendă, Vori Mihail la 6 luni închisoare şi 1000 lei amendă şi Pop Antal la 2 luni închisoare şi 500 lei amendă.

•

In luna viitoare se va judeca procesul complotiştilor din Zălău.

•

Actualmente se face instrucţia unui foarte mare număr de indivizi prinşi pe când treceau în mod ilicit din Ungaria la noi.

Intâmplări

Imprudenţă fatală

In Ziua de 18 Decembrie o fată de 13 ani, Sântmariana Moldovan din comuna Arghiş pe când era singură acasă, jucându-se cu un revolver arma a luat foc şi a rănit-o.

Sinucidere

In comuna St. Miclăuş un vagabond, Vasile Cioiecan în etate de 70 ani s'a spânzurat în grajdul unui locuitor.

Postul de jandarmi din Someş Fălău a deschis o anchetă.

Se vopsese blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

27 Decembrie 1921

Situaţia din Creta se agravează. Răsculaţii au atacat armata, din care cauză guvernul din Atena a fost nevoit să debarce însemnate forţe militare în insulă.

Ancheta făcută stabileşte că rebeliunea e pusă la cale de ofiţerii venizelişti.

Venizeliştii preconizează un nou Stat elen, din care să facă parte Creta, Smirna, Tracia şi toate insulele. Noul Stat va fi pus sub protecţia „Ligei Naţiunilor" şi va fi condus de Venizelos.

Guvernul regelui Constantin a luat cele mai severe măsuri pentru restabilirea ordinei.

Faţă cu starea de lucruri din Grecia, armata elenă se găseşte astfel în imposibilitate de a mai continua războiul în Asia-Mică.

Regele Constantin va convoca pe toţi comandanţii de Corpuri, la un consiliu de război în Atena, pentru a discuta situaţia militară.

Probabil că această consfătuire este în legătură cu propunerea pentru pace ce o va face Consiliului suprem ce se întruneşte la Paris.

In Ungaria a apărut decretul prin care se amnistiază toţi cei condamnaţi cu ocazionea revoluţiei şi a regimului comunist.

TELEGRAME

Interesele Franţei şi Conferinţa de la Londra

Lafayette, 25 Dec.

Răspunzând unei interpelări a d-lui Klotz, primul ministru francez a demonstrat Sâmbătă, că în convorbirele de la Londra nu s'au prejudiciat interesele Franţei, concernând chestia reparaţiunilor.

Vorbind apoi despre apropiata Conferinţă de la Cannes d. Briand expune Camerei, scopul acestei reuniuni interaliate, care e menită să rezolve mai ales chestia valutei mondiale.

Rolul Germaniei în Europa Centrală
Declaraţiile d-lui Beneş, fostul prim-ministru al Ceho-Slovaciei

Praga, 26 Dec.

Ministerul Beneş dând oarecari explicaţii ziarului „Vencev" a declarat că chestiunea reparaţiilor germane şi capacitatea economică a Rusiei, vor constitui încă mult timp principalele puncte ale politicei europene. Acordul sau refuzul Germaniei, va avea desigur o importanţă considerabilă asupra orientării politicei Ceho-Slovaciei; ceeace este sigur însă e faptul, că va trece mult timp — până când Germania îşi va lua rolul de factor dominant în Europa Centrală.

Deasemenea este iluzoriu să se creadă într'o repede refacere a economiei ruse.

Poliţia Ceho-Slovaciei nu se va depărta de liniile conducătoare ale politicei dusă de Anglia şi Germania.

Turburările din Egipt

Nauen, 25 Dec.

Din Londra se anunţă continuarea tulburărilor în Egipt. Poliţia şi trupele ţin ocupate străzile din Cairo şi Alexandria. Amiralitatea engleză a trimis două mici crucişătoare „Ceres" şi „Clemetis" din Malta cu ordinul urgent de marş spre Alexandria în regiunea revoltată.

Marele incediu dela Gara dela Nord

— Ce-a nimicit el — Pagubele trec de 10 milioane —

In hall-ul aripei drepte sunt instalate peste 20 case de bilete. Focul era în toi tocmai în acest punct. Toate eforţările pompierilor pentru a salva registrele şi biletele caselor au fost zadarnice. Totuşi ei au răuşit să răstoarne cele 17 case de fer cu uşile în jos.

In al doilea etaj focul consumase toate birourile în cari sunt instalate toate serviciile telegrafice principale ale c. f. r. Firele telefonice şi telegrafice au fost arse. De asemeni, prin ingrijirea pompierilor au fost rupte şi firele electrice pentru a se impiedica astfel o nenorocire.

Intreaga arhivă a inspectoratului telegrafic şi al serviciului D. R. B. au căzut pradă flăcărilor.

Oficiul poştal dela gară cu toată instalaţia a fost de asemeni distrus. Serviciul de expediere al coletelor postale şi al bagajelor a fost şi el desfiinţat.

Sălile de aşteptare cl. I, II şi III. restaurantul de cl. III, mici e magazine din sala cea mare, birourile comptabilităţei direcţiei regionale şi birourile M. M. 1, 2 şi 3 au ars complect,

Până în prezent nu s'a putut face o evaluare exactă a quantumului pagubelor. Judecând după valoarea actuală atât a clădirei cât şi a instalaţiunilor cari au fost distruse, se poate spune că pagubele se urcă la peste 10 milioane lei. La aceasta se mai adaogă şi valoarea pe care o reprezintă arhivele şi toată organizaţia diferitelor birouri.

Judecătorul Radovan a cerut să i se înainteze tablouri explicative asupra valoarei materialelor, mobilierului, clădirilor şi instalaţiunilor consumate de incendiu, pentru a-şi putea face o părere exactă asupra pagubelor.

După o muncă urtaşă de 15 ore, focul a fost stins Duminecă noaptea.

Cum se vor evalua stabilimentele particulare

Evaluarea stabilimentelor particulare (tipografii, ateliere mecanice etc. se face astfel: dacă patronul stabilimentului e chiar proprietarul clădirei, evaluarea se face înmulţindu-se valoarea locativă a clădirei cu coeficientul 15—20 inclusiv, după natura stabilimentului iar pentru stabilimentele vândute după 1 Ianuarie 1917, evaluarea nu va fi mai mică decât preţul vânzărei.

Dacă însă, patronul nu e proprietarul clădirei, evaluarea instalaţiunilor urmează a se face odată cu evaluarea averei mobiliare.

DIVERSE

DIN TRAGEDIILE SCUMPETEI

La Budapesta aristocraţimea şi burghezimea maghiară aproape nu mai poate trăi acum când un ou costă 13 coroane, o pâine 86 coroane, un kgr. de făină 55 coroane.

Lumea sărăcită caută să se adapteze altor condiţiuni de trai. De pildă, generalul în rezervă W. Dominier şi-a deschis o prăvălioară cu zarzavaturi; s'a aflat faptul cu ocazia unui proces ce l'a intentat unui vecin care îi-a furat 10.000 kgr. de cartofi. In aceiaşi piaţă, colonelul Ladislaus Nagh a deschis o prăvălie cu vânat, colonelii Zeliu Lenghel şi maiorul L. Agai debitează carne, ca şi cum n'ar fi făcut altceva dela copilăria lor. Numeroşi ofiţeri de marină fără ocupaţie s'au angajat pe la năvile mici ale societăţilor de navigaţie pe Dunăre. In loc să plece dela Pola la Şangai se duc de la Budapesta la Bratislava.

Intr'un salon cunoscut din capitală, contese, baroneze, actriţe, soţii şi fete de înalţi funcţionari ai Statului, se iniţiază în secretele artei de modistă. Contesa Clara Andrassy (princese Odescalchi) a deschis un salon de coafură, văduva Martha Fabri — Ghillang un trafic de tutun, baroneasa Ilona Barkocy, o şcoală de dans. Societatea bună e solidară, nu se dă înapoi în faţa oricărei îndeletniciri, nu pierde curajul spre a-şi croi o viaţă în vălmăşagul luxului şi desfrâului îmbogăţiţilor de războiu.

UN PROCES DE 689 ANI

Incă din anul întru Domnul nostru Isus Christos 1232, două comune ale departamentului Jura din Franţa, îşi dispută reciproc proprietatea unei păduri în faţa tuturor jurisdicţiunilor posibile şi sub toate regimurile imaginabile.

In urma atâtor prezentări în instanţă judecătorească şi hotărâri controversate, procesul a fost dat la Curtea de Apel din Besancon, apoi la aceea din Nancy, care în sfârşit curmă litigiul secular atribuind o treime din pădure comunei Charchilla şi două treimi comunei Meassia.

Cheltuelile procesului au fost împărtite, în chip egal, celor două comune, cari — după cum e lesne de presupus, întrec cu mult valoarea obiectului disputat.

Dar... un recurs la Curtea de Casaţie nu e exclus!

SCRISORI DIN SIBIU

„Ceaiuri dansante". — Blănuri. — Luxul. — Să se înceapă lupta împotriva luxului.

A venit din Anglia: obiceiul „five-o clook-urilor". A coborât pe urmele „ciacului", fracului şi „foxtrot-ului" şi s'a împământenit la noi uşor şi mai îngrabă decât directorul general al teatrului d-l Victor Efimiu.

L'am primit cu braţele deschise l'am alintat şi l'am crescut mare. Da, căci „ceaiul la noi a luat proporţii incomensurabile chiar. Nu mai e „ceaiul" englez, care răspundea unei necesităţi inerente fiinţei feminine: Femeiengleză simţea nevoia să-şi esteriorizeze, într'o formă uşoară, întreg sufletul. Şi pe la anul 1848 de sigur în toiul iernii, când plictiseala ameninţă să se aşeze pe suflete ca un strat de promoroacă, — o englezoaică mai isteaţă şi-a chemat prietenele la „un ceaiu". Şi prietenile plictisite şi ele de veşnic aceeaşi afaceri şi flecăreli s'au „înfiinţat" la „ceaiu".

Aşezate ţeapăn în jurul mesei cu fichiul aromat au început să depene toate întâmplările ştiute şi neştiute şi în urmă să pună lumea femenină la cale. Inceputul a plăcut şi a fost important până şi în ţara noastră.

Ei, dar drumul din Anglia până aici e lung şi trece pela multe neamuri. Şi trece şi pe la nemţi şi a împrumutat dela neamul acesta o parte din „Hausball", dansul şi aşa îl avem noi: „ceaiu dansant".

Sibiul românesc astăzi e în tocul ceaiurilor dansante. E doar şi vremea! Ei dar ei nu se face pentru a mulţămi o necesitate, ci pentru potolirea poftei de parvenire pentru afişare şi pentru a face agomot — de reclamă.

O, ziceţi că nu sunt bani că trecem prin criza financiară, că ţara-i aproape de prăpăstiei Nu-i adevărat, atâta vreme cât la noi în Sibiu şi sunt sigur în aproape toate centrale, se fac „ceaiuri dansate" cu 80 — 100 invitaţi. Şi invitaţii ceaiurilor noastre nu pot să se prezinte, cum s'au prezentat englezoaicele în haine de stadă, nu căci amfitrionii dau tonul cum să fie îmbrăcate doamnele, domnişoarele şi domnii. Şi de nu s'ar da totuşi invitatul scavul aparenţelor strălucitoare îşi ia hainele cele mai bune, cea mai pompoasă. Iadeosebi doamnele: mătăsuri perle cu decolteuri cuceritoare rochia cu trenă imperială şi „egretă" pe cap, imitând panaşurile modelelor toilettei creată de atelierele pariziene văzute pe pânza cinematografului.

Da în Sibiu se întâmplă atâtea minuni: îndeosebi minunile luxului.

Şi luxul care ne-a robit cu desăvârşire, a schimbat fizionomia oraşului. Pe strada Regele Ferdinand numai blănuri veritabile. Milie, zecile de mii de lei se aruncă fără plic de milă pentru o blană, fără să se ţină seamă de năcazurile bărbaţilor dintre cari mulţi se străduesc din zo i până în noapte.

Da suntem sclavii luxului; nu de luxul discret, rezultat al unei îndelungate rafinării sociale, ci de „luxul brutal, impertinent care se afişează, îşi dă aere, care perorează şi gesticulează extrem de zgomotos".

Luxul acesta care este inerent tupeului îmbogăţiţilor de război, înhaţă de guler pe trecătorul paşnic silindu-l să-l admire şi să-şi vadă inferioritatea.

Celor cari-l cultivă, aroganţii, nu le dă nici un fel de plăcere şi confort, nici bucuria adevărată, intimă, a agramentului vieţii; luxul acesta gădilă doar vanitatea lor, până la convulsiuni sterice. Luxul acesta e calculat numai pentru spectatori. Lucrează numai la ferestre şi uşi larg deschise cu prolecitoare". (Macs Nordau)

Oare împotriva acestui lux nu se ridică nime. Sau s'a întunecat cu desăvârşire amintirea erarchilor bisericeşti de pe la începutul erei creştine, cari au luptat cu atâta îndârjire împotriva sticăciunii ce prilejuia luxul.

Aşteptăm ca slujitorii bisericii lui Cristos să pornească lupta de regenerare morală a neamului; aşteptăm dela preoţi şi mai marii lor acărora număr a sporit ca să înţeleagă cu vorba lor caldă păcatele cele multe, cari ne rănesc trupul şi sufletul. Aşteptăm lupta de tămăduire sufletească!

Sever Spadă.

Ştiri artistice

Societatea teatrală „Amicii artelor" din Turda a organizat pentru ziua de 26 Decembrie stil vechiu (adică a doua zi de Crăciun) o reprezentaţie teatrală cu scop filantropic în sala Teatrului oraşenesc.

Se va juca „Ultimul Vlăstar" dramă în 3 acte din viaţa moţilor, Câmpeni la 1877, după care va urma dansul.

O sărbătoarea culturei franceze

Marea revistă franceză „Revue des Deux Mondes şi-a sărbătorit printr'o masă, în ziua de 12 Decembrie, 90 de ani de existenţă.

Nici când nu s'au văzut adunate la un loc atâtea mari personalităţi: o bună parte a Academie franceze şi a Institutului, un mareşal, generali, parlamentari şi scriitori. S'au rostit toasturi care n'au fost de loc discursuri solemne, ci nişte familiare şi spirituale „causerii". Paul Bourget a amintit că în curând se vor împlini 50 de ani de când, foarte intimidat, a venit să-şi dea primul său articol la „Revue des Deux Mondes.

La urmă a vorbit René Doumic, directorul, care a definit astfel programul revistei: „A vorbi despre toate lucrurile simplu şi clar, a aborda toate problemele cu probitate şi bună credinţă, a discuta toate ideile cu curtoasie, a sta, în artă, deasupra tutulor şcoalelor şi în politică, deasupra tutulor partidelor pentru a nu vedea de cât Franţa".

Citiţi „Infrăţirea"

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII
Secretariatul General, Cluj.

No. 38412—1921. Secția IV.

Publicație de Concurs.

Directoratul General al Instrucțiunii din Cluj, publică prin aceasta CONCURS cu termen de 15 zile dela data ultimei apariții în ziare, pentru repararea materialelor și aparatelor de fizică dela școlile secundare, normale, superioare de comerț, de arte și meserii și civile ale Statului de pe teritorul Ardealului, pe lângă următoarele condițiuni:

1, Petiționarul să fie cetățean român.

2. Să dovedească pregătirea necesare pentru indeplinirea acestor lucrări.

3. Lucrările trebuese executate până la sfârșitul anului școlar în curs.

4. Petiționarul va indica în cererea de concurs și remunerația la care reflectează.

Director General:
Dr. AL. ȘTEANCU.

1349

Cumpărăm în permanență:

Coarne, unghii de bou și de bivoli. Păr de porc, de vită, coame și copite de cal, cozi de vită, coarne de cerb, vârfuri de coarne și tot felul de rămășițe de tăbăcărie:

Fabrica de mărfuri din coarne și oase s. p. a. Cluj,
Calea Ștefan cel Mare No, 4
Telefon No. 3-14 1184

CAUT pentru imediat cameră mobilată sau nemobilată. Plătesc chiria pe 6 luni înainte. Moskovits comerciant de vase Piața Mihai Viteazul. Radio 1939. 1351

In atențiunea brutarilor!

Lemne subțiri, dorong, useate stânjinul 320·— Lei transportate ac să

Firma A. Berger și Cziment
Strada Bucovina No. 28
Telefon 516 1329 Telefon 516

LUKÁCS
CROITOR pentru domni
str. Wesselényi 17 (în curte) în atelierul propriu execută cele mai elegante vesminte pentru **1700** Lei.
Facerea unei rând de vesminte costă Lei 400. 1323

MUCAVA
GRIS, fabricat de materiale pure, bine netezit, în toate grosimele 0·2 mm.—8 mm. în mărime de 70/100 cm. ab magazin
1267 **Lei 660.—** per **100 Kgr.**
Papetăria
LOUIS LEPAGE, Cluj

„Schieb“ FABRICA DE MAȘINI S.P.A.
SUCURSALA CLUJ, Piața Mihai Viteazul No. 40
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale, motoare de benzină, de gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice.
Strunguri și mașini de găurit
Pluguri renumitul fabricat Eberhardt
Prețuri fără concurență.
CLOPOTE din material garantat, executate frumos de specialiști. 1240

Se caută
Administrator de moșie
capabil, priceput la pomicultură, lăptărie, zarzavaturi, creșterea vitelor, întreținere salariu și procente, pentru moșie de deal lângă vechia frontieră.
1347
A se adresa la administrația ziarului.

Vocești să trăești o sută de ani în sănătate?

Folosește spirtul sărat „DIANA“
1230 **Nu primi imitațiuni!**

Au sosit:
ARTIFICII (rachete)
Hârtie de mătasă, crepp și staniol la
Papetăria: BOROS
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
1343

Monteri electricieni români,
cari posed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. **CLUJ, Calea Victoriei No. 7.** 174

Sistemul impozitar

Un istoric de actualitate. -- Impozite directe

Din valoroasa lucrare a d-lui Const. Georgescu, docent universitar, „Reforma impozitelor directe“ reproducem istoricul sistemului impozitar, datorit d-lui prof M. Seulescu, fost ministru de finanțe:

Din cauze specifice organizării noastre politice și sociale Țara noastră era în Europa singura în care mai că nu se plăteau impozite. Și ca compliment paradoxal al acestei situații, țara noastră era singura în Europa unde contribuabilul se plângea necontenit că e încărcat de așa biruri, că e victima perceptorului că e serios, secătuit de fisc, etc.

Sunt națiuni care suferă de o psihoză financiară specială lor determinată de trecutul lor istoric, de tradiție și de anume prejudecăți atavice. In vechime mai ales în secolul al XVIII-lea, cele două țărișoare Moldova și Valahia, au fost un adevărat matirolog a fiscalității. Nenumăra e angarale, — haraci, plocon, fum rit, olerit, văcărit, drumărit, vădrărit, găleți, olac, mertic, cărăușie, r suri, vaduri, schele, etc., ne oprim, pentrucă putem atinge proporțiile unui dicționar — apăsau pe sătenl.

Pe d'asupra acestor barbare impozite, rău așezate, fără proporție, cu incidență haotică, cu rumpturi inechitabile, cu cisiă fantastică, domina cel mai sălbatic arbitrar.

Un exemplu: birul personal așezat de Constantin Mavrocordat pe sferturi, adică trimestre, ajunse ca sub Hangerliu să fie ridicat pe fiecare lună. Anul fiscal pe timpul fanarioților număra douăsprezece trimestre! Marea dietă aristocratică din 1830, așa de impropriu numită extraordinara obștească adunare, a desființat absolut toate sarcinele fiscale alè odiosului trecut. Este opera cea mai generoasă a a vechii noastre boerimi, dar operația a fost poate prea radicală. Spaima birului a rămas, — prin moștenire, tradiție reaminliri întunecate ale trecutului, ca o stare permanentă de ipocondrie la poporul nostru, care suferi e de cumplita boală a supraficalității. Ori cât de robustă ar fi putut fi constituția economică a țării noastre, avea totuși nervii fiscali sdruncinați.

Ei bine, după un secol dela faimoasa și generoasa revoluție a Obștestei Adunări, care dintr'o lovitură dărâmase întreg edificiul medieval, cu toate bastioanele feodale ale fiscalității noastre, apare la noi un ministru care reintroduce suprafiscalitatea fanariotică sub înșelătoarele aspecte ale unui sistem ultra modernist.

Avere, capital, venit, discriminare, sistem cedular englez, sistem global prusian, progresiv, gradație, suprapunere, întreg fiorosul arsenal al inchiziției fiscale prevăzut cu cele mai perfecționate instrumente de execuție, se aruncă deodată asupra plăpândului contribuabil român, desvățat de un secol de povară bizantină fiscală.

*

Poporul român care poartă în sine spaima atavică a vechiului regim anterior Regulamentului Organic, poporul României Mici de cea mai modestă și anodină taxă, se vede deodată supra-încărcat, supra-impus, în plin maximalism fiscal, fără tranziție, fără remisiune. Minstrul Titulescu a uitat că există o psihologie particulară care domină firea fiscală a poporului nostru. Facultățile contributive ale unui popor sunt product istoric al vicisitudinilor prin care a trecut. Energit massivă de suportare și pasivitate fiscală a popoarlor din Occident e cu totul alta decât a celor orientale.

Cu cât un popor e mai cultivat, mai înaintat în civilizație mai sus pus în demnitate guvernamentală, cu atât plătește mai numeroase și mai grele contribuții cu facilitate și fără gemete. Dovadă poporul Englez, cel mai impus din popoarele moderne. Cu cât un popor e mai înapoiat, mai puțin cult, mai rău guvernat și mai umilit socialmente, cu atât plătește mai greu, plângându-se amarnic, de cele mai modeste contribuții. Probă poporul turc, cel mai puțin impus din Europa. Numai admirabilul popor englez era capabil să facă meetinguri, mișcări de stradă și manifestații, înaintea ministerelor, pentru a cere impozite grele, cum a făcut pe timpul războiului.

Cancelarul eșichierului Mackenna fu maltratat aproape de mulțime, pentru că n'ar pune destulă diligență pentru a introduce noi impuneri.

Ce „strigă Asquith mulțimei înfrățate“, oare e dat poporului englez să invente un nou gen de sinucidere fiscală?..."

Desigur nimic mai real decât psihologia aceasta particulară, în diferite grade și măsuri, la diverse popoare. Să măsurăm distanța ce desparte poporul englez, care nu se înspăimântă de impozite cât de grele, de poporul nostru, care e terorizat când se anunță cea mai modestă taxă gata să scară scutiri, degresiuni și degrevări sub cele mai frivole pretexte.

Vă închipuiți cum ar primi cetățeanul conștient Englez pe demagogul vulgar, care i-ar propune scutire de justa lui portiune contributivă. Ar considera ca o rușine umilitoare astfel de propunere.

*

Am ținut să stablesc că sunt popoare tari și energice față de impozit, precum sunt popoare slabe și timorate față de impozit. Din cauza unor fatalități politice și sociale ale tristei noastre istorii, din nenorocire, poporul românesc face parte dintre popoarele slabe și timorate față de impozit. Terenul contributiv asupra căruia trebue să opereze chirurgia noastră fiscală nu e sănătos.

Am atras la timp — printr'o scrisoare publică, în cei mai binevoitori termeni, — atenția ministrului nostru de finanțe asu-

(Urmarea în pagina 8-a)

Citiți în Pag 8-a.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE aranjament modern nou de bucătărie și dormitor cu un preț foarte ieftin. Strada Rezeli 3. 1352

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua și vîptul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcționar, venit lunar 3000 Lei, dorește căsătorie cu o D-șoară sau văduvă cu situație materială bună. Adresa la ziar sub „Amidor" la Infrățirea.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Intreprindere de transport

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 1328

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Kattnka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Reclama este sufletul comerțului

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"

Linie regulată și rapidă de Pasageri

Constanta-New-York

Vaporul Transatlantic de lux

„Megali Hellas"

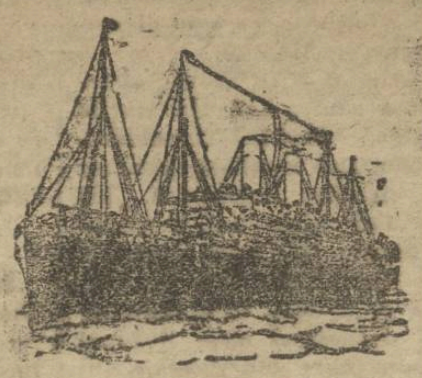

pleacă din portul Constanța la **la 5 Ianuarie 1922 st. n.**

După vaporul Megali Hellas pleacă transatlanticul de lux

„Themistocles"

la 15 Ianuarie 1922 st. n. din portul Constanța direct New-York

După vaporul Themistocles urmează a pleca următoarele vapoare „CONSTANTINOPLE" și „KING ALEXANDER".

Vapoarele sunt amenajate cu tot confortul modern cu tonaj și viteza mare având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasageri de clasa III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții Generali

M. EMBIRICOS & Co.

Centrala: BUCUREȘTI, Str. Academiei 1-2. Telefon 36-89 și 25-40 și
Sucursalele: CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No. 28.
902 GALAȚI, Str. Speranței No. 28.
BRAILA, Strada Belvedere No. 1.

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.

Mare magazin de blănărie

Frații Mártonffy

Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)

Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.

Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

Cele mai moderne costume și paltoane de dame moda engleză și franceză după moda cea mai nouă execută cu prețuri avantajioase

Salonul de modă ahi Wartenberg

Cluj, Calea Victoriei 13 1275

fostul conducător al salonului de modă „Venus"

Se caută 3 electro motoare între 2 și 3 HP.

A se adresa la Cartea Românească Cluj, Str. Universității No. 3.

„VICTORIA" Societate Anonimă Română, pentru comerțul și industria alimentară a cărnii.

Cea mai mare întreprindere de acest soi din întreaga Românie, având centrala la București și prima sucursală la

CLUJ, Strada Londra No. 29

In ambele sale magazine din **CLUJ, Str. Regina Maria No. 9 și Piața Mihai Viteazul No. 7**

se găsesc zilnic: carne, slănină și untură în cantități mari și de prima calitate; cum și diferite produse de carne: proaspete, sărate și afumate. preparate în sistem de Praga.
1149

Cu începere dela 1 ale lunei se găsesc zilnic mezeluri calde și diferite patiseril și gelatine cu carne

---

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

---

In atențiunea exploatoarelor industriale și exploatoarelor comune!

Oferim pentru furnizare promptă:
Carbuni de ocnă prima calitate din valea Jiului.
Cărbune de piatră Oligocenic având 5000 calorii cu lustru negru în bucăți potrivit și pentru încălzirea locuințelor, tot calitatea aceasta și de ocnă.
Mai departe: pentru cazane mai mari, mori, fabrici de spirt și cărămizi cărbune brun de ocnă și în bucăți având 3400 calorii.
Despre vagoane și permisuri ne îngrijim noi.
Adresa telegrafică: „Recomp". ✆ Telefon interurban: 130
Anton Reck și Soțul mari comercianți de cărbuni Cluj, Strada Izabella No. 5. 1208

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 343.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și lichеruri engros și detail. Transporturi de poveri cu autocamioane și camioane de cai. Toati lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc, pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de luz.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară fiine tot ce se înrudește cu această branșe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68, Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

ora acestei paradoxale situații ale noi: popor foarte puțin impus, puțin rexistent, fără cea mai mică energie fiscală. Să vedem mce trebuia să facă, să vedem ce a făcut ministrul nostru de finanțe pentru care noi aspirăm la titlul glorios de „revoluționar al sistemului nostru fiscal".

•

Mărturisim că situația noastră economică este deplorabilă, iar situația noastră financiară catastrofală. In această materie geniul, talentul, prestigiul personal n'au ce căuta. Cei mai mari economiști din secolulu XVIII-lea n'au putut salva Franța de bancrută. Noi mai complicăm dificultățile cu impe rative categorice. „Suntem țara bogată, poporul nostru munceste. Partidele noastre politice debordă de devotament patriotic". De fapt trăim pe mincinni convenționale, credem în mincinni convenționale, emitem toți fiecare în felul său miciuni convenționale. Adevărul e altul. Suntem țară săracă pentru că avuțiile nevalorificate nu sunt avuți. Suntem țara care lucrează mai puțin în Europa. In afară de starea generală de spirit mondială, la noi inexorabile pro bleme sociale a desorganizat complect munca agricolă. Țăranul nostru, încă foarte înapoiat, nu este pătruns de obligațiunea morală a muncii autonome. Eram țară exportatoare de cereale. Azi nu mai avem cereale pentru export, prin urmare n'avem echivalenți pentru import. Din această cauză a urmat o mare scădere a vieții economice. Or, întreg sistemul financiar al ministrului Titulescu se bazează pe două premise: țara românească cea mai avută țară din Europa, poporul românesc aprig la muncă și la câștig.

In plus, ca stimulent la cea mai periculoasă dintre demagogii, la demagogia fiscală, sistemul Titulescu se aruncă cu ferocitate asupra așa zisei clase superioară, pe care o presurează în teorie. Zic în teorie, pentru că faimoasele cedule concernând infama oligarhie, clasele avute, profiturile războiului, — nu vor produce mai nimic. In lipsa industriilor și a unui mare comerț intensiv, la noi n'a existat decât o avere solidă, moșiile marilor proprietari. Ei au fost desființați, iar surogații lor, arendașii, sunt complect ruinați. Cei câțiva beneficiari ai războiului, — infinit mai puțin decât își închipuie naivul profan i se împart în două: șireți și secături. Șireții s'au aranjat. Nimeni nu va descoperi unde zace sacul lor. Secăturile au risipit tot. Aceștia, mai ales bravau și supărau pe marele public, indignat de procedeurile lor imbecile și fastuoase, pe când în realitate se prăvăleau la ruină.

Atât impozitul cedular pe venit, cât și impozitul global pe venit, presupun o clasă conducătoare stabilă și foarte avută. Această clasă avută și stabilă, n'a avut-o în secolul XIX-lea decât Anglia. De aceea numai Anglia avea în acea epocă impozitul pe venit.

Numai târziu, la finele secolului al XIX-lea, când se înavuțește Germania prin industrie, apare în Prusia impozitul global.

Cedularul și globalul mai cer un lucru: probitate fiscală la contribuabil, conștiință corectă la agentul contribuțiilor.

Ori cât ne lăudăm pe noi înșine, ori cât ne îmbătăm cu minciuni convenționale, — nu cred să se afle un naiv printre naivi, care să boteze cu aceste două specimene rarisime în orientul european: contribuabil și perceptor prob și corect. In această privință întreaga educație e de făcut de jos până sus.

Prin urmare ministrul reformator, ori care să fi fost, trebuia să procedeze cu cea mai mare atenție, cu măsură înțeleaptă, gradat, treptat, știind că insinua rea și insensibilitatea sunt calitățile esențiale ale impozitului la un contribuabil primitiv și timorat. A sări dela nihilism fiscal la maximalism fiscal, constitue o supremă imprudență guvernamentală. De aceea asistăm la rezistența generală și nu se găsește nimeni printre guvernamentali sau opoziție, nici un partid, nici un publicist, nici un cugetător doctrinar ori chiar empiric al finanțelor, care să susție, fără numeroase rezerve, opera reformatoare a ministrului nostru de finanțe.

In principiu, în teorie, sistemul, așa cum a eșit din marile tractate de doctrină financiară, e perfect. Dar idealism fiscal nu există în etica financiară. Nu există nici chiar etică financiară. Finanța, sub toate aspectele ei, e o disciplină experimentală.

Iată ce a uitat mult talentatul și simpaticul meu discipol Titulescu, care sub ipostaza lui ministerială prin imprudența exagerării, a compromis opera generoasă, ce tânărul meu discipol și docent Constant Georgescu, vine la timp, ca să cenzureze în felul cel mai obiectiv, cu măsură și competență, opera ministrului Titulescu. Recomand tutulor și în special ministrului, membrilor parlamentului, precum și întreg personalului superior al Finanțelor, să citească prezenta lucrare, pe care o aprob fără rezervă.

Impotriva risipei și a sinecurilor

O circulară ... platonică

Ministerul de finanțe a dat ordin administrațiilor financiare și inspectorilor financiari ca „în vederea alcătuirei budgetului pe exercițiul 1922—1923, să arate numărul funcționarilor absolut neccasri pe care le conduc.

Personalul fiecărei administrațiuni financiare va fi controlat personal de inspectorii financiari, cari sunt obligați să înainteze tablouri exacte cât mai curând.

Ministerul de finanțe roagă să se țină seamă din toate punctele de vedere de interesele generale ale țărei de a suprima orice cheltuială inutilă sau puțin folositoare și că țara este în dreptul ei să pretindă un maximum de profit din munca pe care o plătește".

Numai să fie așa!

Lucrările recensământului

In comuna Rodna Veche, județul Bistrița-Năsăud, două comisiuni de recensământ general vor continua lucrările de evaluare neterminate cu data de 1 Ianuarie 1922 până la 22 Ianuarie 1922.

•

In comuna Năsăud, județul Bistrița-Năsăud, comisiunea de recensământ general continuă lucrările de evaluare neterminate tot cu data de mai sus.

Averea publica a Franței

Deputatul Lafarge a ținut la „Cercul revoluției franceze" o conferință asupra averii publice franceze, ajungând la următoarele rezultate:

Pământ și clădiri de exploatare 155 miliarde; avuție animală 40; proprietate clădită 100; rente asupra statului 134; bonuri de ale apărării naționale 63; valori mobiliare 150; valori mobiliare bancare 38; fonduri de comerț 50; mobile și bijuterii 45; case de economii 6; depozite în bănci 15; diverse elemente 15. Se ajunge astfel la un total de 811 miliarde care nu e, bine înțeles, decât o aproximație foarte ge-

Situațiunea agricolă

Din rapoartele primite de direcțiunea generală a agriculturei, reiese că s'au lucrat și însemânțat cu grâu de toamnă suprafețe cu mult mai mici decât în trecutul an agricol (1920) în vechiul Regat.

In Ardeal s'au semănat întregile suprafețe de grâu.

In shimb grâul va fi de foarte bună calitate, dat fiind că au căzut cantități mari de zăpadă cari ocrotesc însemânțările asigurându-le o roadă foarte bună.

Contingentarea cerealelor se menține

Libertatea comerțului e independentă însă

Guvernul n'a luat până acum nici o hotărâre cu privire la suprimarea sistemului de contingentare a cerealelor.

Specialiștii care s'au ocupat de această chestiune susțin că sistemul contingentării a dat unele rezultate satisfăcătoare, căci s'a putut reține în țară cantitățile de cereale strict necesare armatei și consumului intern.

In ultimul timp s'a protestat în contra sistemului acesta, mai ales din cauză că ministerul de război nu a făcut plățile cuvenite pentru cerealele luate dela comercianții și producătorii contingentați.

Guvernul ezită de a lua deocamdată vreo hotărâre cu privire la regimul restrictiv în vigoare, spre a lăsa liber comerțul de cereale.

Este însă în afară de orice discuție, că regimul actual al grâului nu va putea să fie schimbat, atât de curând, întrucât statul are deja angajamente luate față de streinătate, care nu ar mai putea fi executate dacă s'ar schimba liberul export al acestui produs.

Măsurile luate de ministerul industriei și comerțului cu privire la libertatea comerțului nu au fost întinse și asupra cerealelor. In această privință ministerul de interne, unde lucrează comisiunea de contingentare, este singur în drept să ia o hotărâre.

Deocamdată suntem informați că se vor pune de urgență la dispoziția ministerului de război, fondurile necesare cu care să plătească cerealele ce i-au fost rezervate pe calea contingentării.

I. P.

Răspândiți „Infrățirea"

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă reține loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 411 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 31 Decemvrie 1921

Infrăţirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STR... ANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA L...
Director: D. TO...
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

...ministraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu.

Pentru a ieşi din haos

„Patria", în n-rul de alaltăieri se luptă pe două coloane să ne dovedească încă odată cât bine ar fi să rezulte pentru viaţa politică a acestei ţări din chemarea la cârmă a unui guvern neutru sau măcar neutralizat.

„Un guvern pur neutru, — zice confratele — ar fi un guvern de înalţi funcţionari; un guvern neutralizat ar fi un guvern dat de mai multe partide care, chiar prin felul cum ar fi compus, s'ar neutraliza". Cu un asemenea guvern, „neutru" sau „neutralizat", s'ar asigura în alegeri o libertate ideală, — lucru pe care nu l-ar putea face şi guvernul unui singur partid, — şi libertatea în alegeri înseamnă pentru „Patria" însăşi rezolvarea crizei. Căci „Patria" crede că haosul politic în care ne sbuciumăm astăzi a fost provocat tocmai de faptul că guvernul generalului Averescu a fost guvernul unui singur partid şi s'a „răzimat pe majorităţi ieşite tocmai din alegeri presidate de guvernul unui singur partid".

Noi credem însă că haosul politic şi deci criza în care ne găsim astăzi au cu totul o altă explicaţie decât aceia pe care o aduce „Patria". Noi credem anume că haosul politic s'a născut nu din faptul că guvernul generalului Averescu a fost guvernul unui singur partid, ci din faptul că acest guvern s'a prezentat în alegeri fără să fi avut un program.

Bizuindu-se, într'adevăr, pe puterea popularităţii generalului, partidul poporului şi-a închipuit că e de ajuns să exploateze această popularitate prin mijloacele celei mai destrăbălate demagogii pentruca după succesul electoral, să aibe şi forţa de a guverna. Şi la demagogia guvernului Averescu s'a adăogat şi demagogia ţărănistă, — şi una şi alta răzimate pe lipsa de cultură şi de experienţă politică a maselor ţărăneşti. Şi atunci ce putea să iasă din vârtearea unor alegeri în care ţăranul, de abia introdus în viaţa politică, nu era chemat să aleagă între programul unuia şi programul altuia, ci, prins între două demagogii, — cea dela guvern şi cea din opoziţie — trebuia să-şi arunce votul fără să ştie pentru cine şi fără să ştie pentru ce?

A ieşit un parlament, care, ca şi parlamentul primelor alegeri, nu înfăţişa biruinţa unui program politic, ci biruinţa pasiunilor populare. A ieşit adică haosul de astăzi în care nici o guvernare nu mai este cu putinţă şi pe care totuşi atâtea partide ar vrea să-l prelungească. Căci guvernul „neutru" sau „neutralizat" pe care-l cer cu atâta ardoare o seamă de partide nu este decât o nouă încercare de a exploata prin demagogie lipsa de cultură politică a maselor ţărăneşti. Ori, tocmai pentru a ieşi din haos şi a face cu putinţă guvernarea acestei ţări, noi cerem ca alegerile să fie presidate de un guvern cu program. Un asemenea guvern va îmboldi şi partidele din opoziţie să se prezinte în alegeri cu programe şi soluţii precise, iar alegătorul va deveni el însuşi un om de convingeri şi va face din votul lui nu o pasiune purtată la întâmplare de vântul demagogiei, ci expresia unei concepţii politice pe care oricând se poate întemeia o guvernare.

Altfel, cu guvernul „neutru" sau „neutralizat" pe care-l cere „Patria", alegătorul va fi chemat pentru a treia oară să aleagă între oameni şi partide de agitaţie, fără să i se puie în faţă nicio ideie, nicio concepţie şi niciun program politic. Şi rezultatul va fi din nou acelaş parlament de scandal în care nu se va putea desvolta nicio acţiune serioasă de guvern.

Alegeri libere, zicem şi noi, — dar nu şi alegeri haotice în care cetăţeanul, lăsat pradă agitaţiilor, să se prezinte la urnă fără nicio convingere politică.

Chestia Orientală.

Paris, 27 Dec.

După „conversaţiile recente" dintre doi Lloyd George şi Briand, neînţelegerile stârnite de accordul franco-kemalist par a fi fost aplanate. Întreaga chestie a Orientului va fi examinată la Paris în Ianuarie, căutând a se ajunge la o mediaţie între Grecia şi Turcia şi la un statut durabil pentru Asia mică, în felul celui din Danzig.

O republică sovietică în America centrală.

Londra, 27 Dec.

O telegramă din New-York anunţă că mai multe mii de lucrători industriali au proclamat republica sovietică la Puebla şi au pus stăpânire pe împrejurimi. Guvernatorul Sanchez, care, după câte se spune, sprijină mişcarea, a vizitat pe răsculaţi într'un automobil, arborând drapelul roşu şi a fost proclamat ca viitor preşedinte al sovietelor locale. Relaţiile dintre Mexic şi Spania sunt foarte încordate din cauza aceasta, căci teritoriile ocupate sunt virtualmente proprietatea spaniolilor. Mai mulţi spanioli ar fi fost asasinaţi.

Regele greciei recunoscut de marile state

Atena, 29 Dec.

Noul ministru al Angliei la Atena Lindley se va prezenta regelui Greciei pentru a-şi prezenta scrisorile de acreditare, Premergător acestei prezentări se va prezenta ministrul Italiei, Montagnia. Aceste două prezentări înseamnă recunoaşterea regelui de către cele două ţări.

Drama ideei

Revista bucureşteană „Ideea europeană" reproduce o pagină întreagă de mici gravur simbolice, datorite inspiraţiei lui Franz Masereel, şi cuprinzând într'o serie de imagini această înduioşătoare dramă de conştiinţă: naşterea, viaţa şi moartea unei Idei.

Suntem recunoscători „Ideei europene" pentru inspiraţia pe care a avut-o, înfăţişându-ne povestea, din care se pot trage multe concluzii, a gândurilor mari cari circulă, la voia întâmplărei, de-alungul străzilor şi a câmpiilor, întorcându-se atât de străină la acela care i-a dat naştere întâia oară... Trăim într'adevăr vremuri din acelea când omenirei i se pare că a ars cea mai mare parte din Zeii la care se închina, — şi ce sunt Zeii vremurilor noastre decât Ideile călăuzitoare ale societăţei, — şi când atâţia dintre noi sunt convinşi că slujesc unei credinţe nouă.

„E vremea răbaşirei tuturor ideologiilor" — s'a mai spus, şi s'a mai spune şi „Ideea europeană". Ideile acumpe se duc; unele s'au dus de-abinelea: în politică, în economie, în artă. Se preface lumea — iată strigătul cel mai des. „Spre mai bine"?

N'ar fi întâia oară când omenirea şi-ar închipui că salvarea ei vine dintr'o Idee, pe care va trebu iş'o îmbrăţişeze. Astăzi chiar, lumea e împânată cu „revoluţionari", cari îşi fac iluzia că poartă cu ei cugetarea mântuitoare, pe care, e drept, n'o prea înţeleg limpede. In sălile de întrunire, prin coloanele ziarelor „înaintate", la colţuri de stradă, propagatorii unui nou Crez îşi desfăşoară convingerea lor: — „Noi putem fi neînţeleşi, alungaţi, înfrânţi, dar Ideea rămâne..."

Aceeaş mângâiere înşelătoare o rosteşte şi lăpumarul „fruntaş socialist", care îşi închipuie că a găsit piatra filosofală a unei depline fericiri pământeşt, aceeaş consolare leagănă şi „programul" ţărănist al cine-ştie cărui profet mincinos şi incorigibil doctrinar.

Dar unde este Ideea mult căutată, şi cine dă chezăşie de nemurirea ei. Privim, cu un zâmbet de melancolie dragnă atât ed sugestivă din cele douăzeci şi cinci de clişee reproduse de „Ideea europeană". Cum se naşte, cum trăeşte, cum moare o Idee. Supusă aceloraş legi eterne ca şi bucuria noastră de a trăi, Ideea pare la un moment dat, în maturitatea ei, că înfruntă toate hotărârile morţei. Apoi, după o furtunoasă călătorie prin rândurile oamenilor, Ideea se gârboveşte, îşi pierde vioiciunea sa seducătoare, îşi schimbă toate trăsăturile înfăţişărei sale, — şi dispare în neant.

Incercăm să vedem în ce vârstă se găsesc ideile „revoluţionarilor" noştri. O, mai au mult până să se poată socoti în vârsta copilăriei. Nici n'au învăţat să umble...

Ce se lucrează în uzinele germane acum

— Ancheta unui ziarist francez —

Trimisul special al ziarului francez „Petit Parisien", în călătoria sa de anchetă economică în deosebi ce-o face în fostul Imperiu german, oprindu-se la Spandau — cotate propriu zis industrială — dă relatări însemnate asupra constatărilor sale din care extragem următorul rezumat:

Oraşu se întinde în jurul fortăreţei la confluenţa râului Havel cu Sprec şi numără peste o sută de mii de locuitori.

Înainte şi în timpul războiului, la Spandau era cea mai importantă din uzinele Statului german, care lucra pentru armată. Până în 1918 au fost ocupaţi în uzină 75.000 lucrători astfel că ne putem închipui ce activitate se desfăşura în folosul armatei. Actualmente sunt acolo numai 10,000 lucrători.

Trecută sub administraţia particulară a asociaţiei „Deutsche Werke" uzina produse maşini agricole, piese de automobile, mobile de fier şi în special lucrează la repararea materialului de căi ferate.

Comisiunea interaliată are un diferend cu direcţiunea fabricei în chestiunea maşinelor de fabricat arme portative, dar unde pot fi fabricate, şi puşti de război, mitraliere şi pistoale. Acum nu se fabrică de cât carabine Flobert mici şi puşti de vânătoare cu două ţevi.

In altă parte a uzinei se fabrică motociclete, biciclete utilizate de bandagişti pentru cei mutilaţi în război.

O secţiune specială lucrează lemnărie, mobile, uşi, ferestre şi case întregi din lemn destul de solide şi nu prea scumpe cari ar fi fost vorba să fie furnizate regiunilor din nordul Franţei.

In curţile mari stau în grămezi uriaşe fierărie veche şi nouă sfărâmată din tuburile de tunuri, din obuzele şi plăcile de blindaj rămase din război.

Elevatoarele electrice alimentează cuptoarele uriaşe cu acest material al morţei care se preface în obiecte folositoare vieţei.

Lava de fier arzător se scurge din cuptorul într'un imens cazan luminând grandios larga sală de unde se revarsă spre maşini prin canaluri materialul ce se preface în cilindrii de oţel cari în rândul lor trec sub clocanele mecanice cari le dă forma dorită.

Urlă şi geme întreaga clădire cu puternicele ei maşini cari modelează materialul fabricând tampoane, roţi de locomotive căldări şi tot soiul de piese industriale.

Nimic n'a mai rămas acolo din activitatea războinică de odinioară, cel puţin aceasta e impresia pe care o are vizitatorul străbătând atelierele sgomotoase.

Producţia uzinei în decursul războiului

In timpul campaniei diferitele secţiuni ale imensei uzine erau astfel împărţite: 1. două turnătorii de tunuri; 2. două ateliere de construcţii de artilerie; 3, fabrica de obuze; 4. fabrica de tunuri, mitraliere şi pistoale mitraliere; 5. fabrica de muniţii pentru infanterie; 6. pulberăria; 7. laboratorul pirotechnic cu fabrica de rachete militare.

Turnătoriile fabricau tunuri de calibru până la 210 mm.; atelierele de construcţii produceau tot materialul războinic în cantităţi imense.

Dar din cele 14,500 maşini ce avea uzina în 1919, au fost distruse 5500; 4190 au fost desfăcute, 700 au fost reţinute de comisiunea de despăgubiri Numai 4000 din maşinele de altă dată mai lucrează acum în atelierele vizitate de ziaristul francez.

•

Distinsul ziarist se întreabă cu drept cuvânt ce au devenit ceilalţi lucrători puşi în disponibilitate prin tratatul de pace. Desarmarea materială va fi adus ea şi dezarmarea morală, sau războiul a rămas în sufletele celor cari azi şi-au pus braţele în serviciul puoducţiei paşnice?

„Iată problema care preocupă pe conducătorii naţiunilor sângerate de dezastrele uriaşului război şi pe care numai o largă şi sinceră democraţie ar putea s'o rezolve" încheie semnificativ relatările sale trimisul francez.

Evenimentele zilei

Dispariţia soţiei unui preşedinte de republică

Se anunţă din Şangai că soţia primului preşedinte al Republicei chineze, care e actualmente preşedinte al Republicei Canton, dl Sun-Yat-Sen a fost răpită de necunoscuţi pe când făcea un drum.

Festivitatea culturală de la Sorbona.

— Cuvântarea poetei noastre El. Văcărescu. —

La Sorbona s'a dat o mare manifestaţiune de solidaritate intelectuală, prezidată de Poincaré. Au participat la această manifestaţiune delegaţii tuturor ţărilor aliate şi amice şi reprezentanţi a câtorva ţări neutre.

Poeta Elena Văcărescu, în numele României, a amintit legăturile cari unesc Franţa şi România, mulţumită Ideii latine de cari se conduc aceste ţări.

Elena Văcărescu a lăudat forţa inteligenţei franceze cari s'a lăsat călăuzită de ideea morală, luptând întotdeauna împotriva barbariei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Naționalizarea „Bibliotecei Universitare" din Cluj

Fostul regim maghiar a nesocotit două literaturi: română și franceză. — Darul Academiei Române. — Donațiunea guvernului francez. — Sala de lectură pentru muncitorime și copii.

E adevărat: „Biblioteca Universitară" din Cluj se naționalizează, căci cuprinsul ei de până acum nu-ți făcea impresia că te afli într'o cetate culturală românească.

Am fost toți românii la vepirea noastră aci dureros dezamăgiți de lipsa cărților românești. De bună seamă, sub fosta dominațiune maghiară slova românească abia că exista în vasta bibliotecă. Răsfoind cataloagele acestui îmbelșugat grânar al luminii operele clasicilor noștri, nu mai vorbesc de scriitorii obișnuiți cetitorul român constată cu uimire că numărul lor se reduce la puțin. Dar, nesocotirea literaturii române s'a repercutat și asupra celei franceze către care noi — de aceeași obârșie latină avem înclinațiuni firești.

■

Comisiunea „Bibliotecei Universitare" de sub președinția d-lui prof. D. V. Dimitriu, lucrează stăruitor și fără preget să dea celei mai înzestrate întocmiri pentru folosința culturală a studențimii aspectul național cuvenit.

Din suma de 700.000 ce i-a fost votată în sesiunea parlamentară din anul trecut, se vor cumpăra cărți românești și franceze pentru a se împlini lipsurile mari de acum.

În vederea acestui fapt s'a trimes câte-o adresă către toți d-nii profesorii ai Universității locale, prin care sunt rugați de-a alcătui listă completă a cărților trebuitoare studiilor fiecărei facultăți.

Pe lângă ajutorul material acordat de Stat pentru naționalizarea Bibliotecei, Academia Română a donat un număr de 10.000 volume din publicațiunile sale duble, — volume foarte prețioase fiindcă nu se mai găsesc la librării, iar Camera Deputaților prin mijlocirea fostului ei președinte d-lui Duiliu Zamfirescu i-a dăruit 1000 volume.

Donațiunile — cari nu pot fi prețiute materialmente! — înlesnesc cheltuielile ce pot fi utilizabile altor nevoi deasemeni cerute și în primul rând aduc contribuția lor valoroasă la luminarea tinerimii universitare.

De-și cărțile donate au sosit în mare parte totuși sunt anumite greutăți tehnice care fac ca ele să nu poată fi puse în grabă necesară la îndemâna tineretului dornic de cultură. Din această cauză și catalogarea e stânjenită. Totuși se muncește mult.

În restimp de 6—7 luni toate volumele vor fi legate așa că să prezinte dela prima vedere chiar o înfățișare românească.

■

Guvernul francez prin intervenirea călduroasă a reprezentantului său în Cluj, și stăruința neobositului nostru, savant d-l prof. dr. D. Racoviță, a abonat Biblioteca pe speseie lui în un număr de 120 reviste franceze.

Gestului arătat de guvernul Francez i-se cuvine gratitudinea noastră.

■

Ca o anexă a Bibliotecei funcționează o sală de lectură pusă în special la dispoziția meseriașilor și a copiilor.

■

Cu aspectul său de templu cultural românesc, Biblioteca Universității va fi în curând un minunat loc de apropriere intelectuală intimă al tineretului Universitar iubitorilor de cultură.

N. Fr.

SCRISORI DIN SIBIU

Școala teologică și normală. — Festivitatea în memoria marelui chierarch Andreiu Șaguna.

Arhidieceza de Sibiu și Alba-Iulia conduce pe a ei cheltuială în Sibiu două instituțiuni de mare însemnătate și folos național: Seminarul teologic și școala normală de băeți.

Sunt acestea două instituțiuni rodnice în care se face cu conștiinciozitate instrucțiunea luminătorilor de mâine ai satelor noastre: preoți și învățători.

Elevii teologi și elevii normaliști sunt organizați în câte-o societate de lectură, ce poartă numele marelui arhiereu „Andreiu baron de Șaguna", organizatorul înțelept al studiului teologic și „normalicesc".

Ambele societăți, credincioase începuturilor vechi, organizează în fiecare an câte o ședință festivă. De obiceiu serbarea se ținea în trecut în ajunul „Sfântului Andreiu (13 Dec. st. n.) Anul acesta însă din motive necunoscute publicului, s'a ținut la 25 Decembrie, ziua în care, marele arhiereu a primit în 1863 „autograful împărătesc" prin care se îngăduia din partea împăratului habsburgic reînființarea mitropoliei ortodoxe ardelene.

În anul trecut, din inițiativa președintelui de atunci a societății teologice, prof. dr. Nicolae Regman (Z. Sandu) serbarea a fost scoasă din cuprinsul școalei și pusă în mijlocul societății românești lărgindu-i astfel cadrele și intensificându-i însemnătatea. Și s'a mai făcut atunci o inovație prielnică desvoltării caracterului de misionari ai cuvântului — anume: s'a hotărît ca serbarea să nu mai fie deschisă prin mijlocirea profesorului președinte ci prin a unui elev teolog, de obiceiu vice-președintele societății.

Hotărârea aceasta, sprijinită și de momente psihologico-pedagogice, în anul acesta a fost nesocotită. Și-i păcat!

•

Serbarea din anul acesta s'a ținut tot în sala cea mare a prefecturii. Public mult și ales.

Sala a fost prea neîncăpătoare dovadă că în timpul din urmă numărul intelectualilor români din Sibiu a sporit îmbucurător.

Programul serbării a fost bogat și atrăgător.

Deschiderea serbării a făcut-o profesorul I. Belanți, președintele societății teologice. A vorbit lămurit despre începuturile bisericii românești și cu sufletul îndurerat a amintit sfâșierea bisericii românești în două prin actul Unirii dela 1700. Apoi a vorbit pe larg despre Andreiu Șaguna. Totuși a aprofundat subiectul în amănunte depărtate ceeace obosește atențiunea și plictisește pe ascultători.

Vorbirile de deschiderea unei serbări, disertații, cântecele și declamațiunile trebuesc să fie cât se poate de scurte, concise și să nu fie prolixe.

Cântările executate de corul mixt al Școalei Normale „Andreiu Șaguna" de sub conducerea harnicului profesor de muzică T. Popovici au stârnit o însuflețire nedescrisă. In deosebi „Răsunetul Ardealului" de maestru Vidu, care își serbează zilele acestea jubileul de 40 de ani de muncă în ogorul muzicei naționale. A trebuit să fie repetat în întregime. Ovațiile nu mai conteneau la adresa lui Vidu, a maestrului de cor Popovici și la adresa corului, care purta costumul național. Da, trebe să felicităm pe d. prof. Popovici! Vicepreședintele societății teologice, studentul în teologie Eugen Baloga a vorbit întemeiat pe citate potrivite despre „rolul bisericii în frământările sociale de azi" arătând trebuința imperativă de a propovădui învățăturile evanghelice.

Foarte frumos și interesant a vorbit normalistul G. Siloghi, vicepreședintele societății elevilor normaliști, despre „Iubire și Credință ca factori ai educației". Siloghi ne-a pus problema educației în lumina științei moderne, abordând o mulțime de chestiuni sugestive pe cari le-a știut să le deslege printr'o expunere frumoasă și concisă. Modelul de iubire ni L-a înfățișat pe Mântuitorul nostru. Ni-a arătat că munca creatoare, munca productivă se datorește credinței și că educația are chemarea să transmită generațiilor tinere comorile naționale înobilate prin Iubire și sfințite prin Credință.

Mult au plăcut și declamațiile: „Pentru lege" de Maria Cunțan recitată de L. Popoviciu normalistă și „Pocăința" de Vlahuță recitată de teologul Moldovanu N.

Serbarea a fost încheiată prin Balada „Avram Iancu" cântată cu multă simțire de corul teologilor de sub conducerea profesorului de muzică Nicolae Oancea, un tânăr care promite mult.

Câștigul moral al serbării a fost frumos; de asemenea și cel material. S'au strâns din dăruiri benevole suma de 21600 lei în folosul bibliotecii.

In numele Consistorului exprim pe această cale atât corpului profesoral întreg și elevilor, mulțumirile și gratitudinea acestuia consistorial, președintele „asociațiunii", Andreiu Bârsan.

(Cor.

O statistică universitară

Disproporție ciudată. — Nu spiritul vremii actuale ci lupta pentru traiul e pricina marelui număr de studenți la Drept. — O soluțiune: Să se înlesnească existența tineretului universitar sărac.

Cercetând statistica asupra repartizării studenților pe Facultăți, a Universității locale disproporția de a început chiar ne nimerește dintre numărul studenților de la Facultatea de drept și acela a Facultății de Litere și de Științe.

Pe când la Facultatea de Drept sunt în total 1150 studenți la Facultatea de litere sunt numai 221 iar la cea de Științe și mai puțin: 132 studenți. Numărul studenților în drept din an în an este aproape egal cu numărul studenților din ambele Facultăți.

Căutând a afla explicațiunea acestei disproporții, vom atribui desigur marea afluență de la Facultatea de drept spiritului materialist de-acum.

Se pare că tradiționalul idealism al studențimei a fost cu totul absorbit de către materialista vreme în care grijile concrete precumpănesc constituind preocuparea întreaga viață de azi. Studenții noștri nu se mai îndreaptă spre cariera apostolică a profesoratului sau către Știința pură ci caută să ajungă la locuri cari să le asigure traiul și cât mai bine retribuite materialicește.

Magistratură administrație și profesiunea advocaturii le surâd vesel și îmbietor.

Iată o explicațiune a faptului căruia se datorește marea afluență de la Facultatea de Drept în dauna celorlalte Facultăți care ne sunt tot atât de folositoare neamului și Țării. Totuși adevăratele cauze sunt altele. Idealismul studențimei noastre este același ca și mai înainte și de nu presupusei stări materialiste — care poate fi cel mult socotită ca o pricină proprie actualității, proprie urmărilor unui războiu distrugător.

Majoritatea, dacă nu toți studenții Universității locale, sunt din popor iar poporul nostru, după cât știm, e sărac.

Întreținerea unui student într'un oraș cum e Clujul, unde viața e prea scumpă în raport cu averea părinților lui nu poate fi susținută cu banii de-acasă. Deci, studentul este nevoit a-și câștiga el singur mijloacele de trai.

Este adevărat că numărul burselor acordate de Stat Universității locală întrece cu mult numărul burselor de la celelalte Universități din țară, dar nu sunt îndeajuns să ajute pe toți studenții lipsiți de mijloace.

Silit să muncească pentru a se susține prin ei înșiși ei sunt constrânși să prefere Facultatea care le dă timpul necesar muncei extrauniversitare. Iată dece ei se înscriu la drept.

Ca impegați copiști, ca slujbași la Stat sau la întreprinderi particulare chiar, după o muncă istovitoare de 7-8, ore la birouri muncă mai mult mecanică ce nu folosește de loc intelectului totuși ei nu lipsesc dela prelegerile ce se țin după amiază ca să-și complecteze în acelaș timp cunoștințele necesare studiului lor. Unii dintre ei, în schimbul unei infime sume de 20 lei pe seară, fac pe figuranții la teatru ori cântă în corul Operei, ca să poată încropi ceva și pentru cheltuelli inerente unui student.

Astfel lipsa mijloacelor proprii de întreținere a creat un nou tip de student: acelea al „studentului funcționar".

■

Principala condițiune ca o carieră să fie îmbrățișată cu toată căldura este vocațiunea.

Din cei peste o mie de studenți dela Facultatea de Drept, nu cred că nici 40 la sută simt vocațiunea pentru această nobilă și dificilă carieră.

Vocațiunea adevărată a fost jertfită în dauna nevoilor materiale.

Câți dintre studenți încă de pe băncile liceului, nu visau o altă carieră pentru care simțeau aplicare dar în fața nevoilor s'au văzut siliți să cedeze sentimentului și să se dedice unei cariere pentru care nu-i atrăgea nimic?

Intrați prea de timpuriu în lupta grea a existenței fiind nevoiți a munci îndoit ca funcționari și ca studenți, studenții aceștia se supun muncii istovitoare numai ca să-și procure mijloacele necesare traiului.

■

O veste bună, venită din Iași ne anunță că s'a luat inițiativa înființării unui cartier universitar, unde studenții vor trăi alături de profesorii lor.

Atunci când și la noi s'ar putea înființa „Căminele studențești" — căci actualele cămănuri sunt nedestulatoare mulțimei tineretului universitar, când studenții noștri în schimbul unei sume minime vor putea avea mijloacele necesare traiului numai atunci studentul va renunța la funcționarism pentru a se consacra muncii intense, trebuitoare viitoarei sale cariere. Atunci vocațiunea va predomina iar părinții studenților noștri deși săraci va rupe de la gură pentru a-și da dragostea lor paternă bogat răsplătită.

N. Franțisc.

Pentru „Catedrala română" din Cluj

Marți 3 Ianuarie 1922 se va da în sala Teatrului-Național din Cluj un concert oferit de domnul A. Bena profesor la Conservator, în folosul „Catedralei Române" din Cluj.

Programul alcătuit din cele mai alese compoziții ale concertistului este pus sub patronajul „Soc. Ortodoxe Naționale a Femeilor Române" și cu concursul d-rei Acca de Barbu a d-lui Grozăvescu, al Orchestrei Operei Române, al Corului Conservatorului și al Corului Scoalei Normale de fete.

Comitetul Societății roagă călduros publicul să dea tot sprijinul său, ținând seama și de meritele cunoscutului compozitor cât și de înălțătorul scop pentru care se dă acest concert.

Cronica politică

Guvernul de mâine. — In actualele împrejurări politice, opinia publică s'a putut convinge că așa numitul guvern „neutru" sau „neutralizat" nici nu se poate alcătui, nici n'ar putea fi de folos pentru țară. Iată pentruce apare cu atât mai luminoase și mai prețioase declarațiile partidului liberal, căre e gata să ia asupra sa răspunderea situației.

Tare prin trecutul lui, prin organizarea și prin soluțiile ce de mult le are pregătite, partidul liberal cere voinței naționale, și pe baza acestei voințe, ca să-și asume rolul de a soluționa problemele excepțional de grave ale prezentului, luând cârma țarei.

In acest înțeles și cu aceste convingeri, el nu numai că nu refuză concursul oamenilor de bine, dar cere pe al tuturor celor cu dor de țară, pentru ca pe baza programului său, să vină la marea operă de însănătoșire, de reformă morală, de organizare și de consolidare a țărei, ar fi o cauză de slăbiciune, dacă l'ar cere nu pe baza unui program unitar, unui program legat și omogen, ci pe considerațiuni personale. Atari combinațiuni ar duce mai departe starea de provizorat de până acuma, pe când țara are nevoe tocmai de un guvern tare și de un program de lucru unitar, gândit și sistematic.

Scrisori din Brașov

Episcopul Dr. V. Saftu. — Se caută un urmaș. — Activitatea culturală de iarnă la sate. — Unire la muncă.

Fără îndoială evenimentul cel mai important în viața Brașovului este numirea de episcop al clerului militar a părintelui protopop Dr. Vasile Saftu. Noul episcop este o figură prea cunoscută în mișcarea națională de dincoace de munți din ultime e decenii.

Prin ridicarea S. Sale la noua demnitate ierarhică, vechiul luptător național găsește un câmp vast de activitate: organizarea clerului militar, repartizarea muncei, fixarea datoriniețor și drepturilor, stabilirea unui nou program de propagandă culturală, al cărui suflet să fie preotul militar, acțiuni cari cer o mână energică și pricepută.

Nu credem, că ne înșelăm afirmând că fostul protopop al Brașovului va inaugura începutul unei ere plină de roade în misiunea încredințată P. S. Sale.

Dar prin trecerea părintelui V. Saftu la scaunul episcopal, Brașovul pierde una din personalitățile cele mai distinse și totodată se deschide chestia vacanței de protopop.

Pe vremuri, fostul protopop al Brașovului, tot atât cât și un episcop era, pentru bogata biserică a Sf. Nicolae, unde slujia, pentru însemnătatea de centru cultural al acestui oraș, cum și pentru tradiționalele legături cu biserica de peste munți.

Acum când mulțimea școalelor, instituțiunilor și poziția geografică dau acestui oraș din centrul țării o însemnătate și mai mare decât în trecut, privirea intelectualilor și a poporului din Brașov și împrejurimi se ațintesc cu îngrijorare în viitor, căutând până în mari depărtări, omul destoinic care să fie urmașul lui Radu Tempea și a lui Ioan Popazu.

■

Din jurul Brașovului putem anunța pentru ia na aceasta știri bune. După o rodnică și neobosită activitate de propagandă culturală a preoților și învățătorilor din satele săsești în cursul verei, urmează în câteva sate fruntașe acum opera începută pe vară.

■

Școalele primare săsești și au înființat biblioteci, și pentru popor. Se deschid săli de lectură, șezători pentru reuniunile de femei, în cari se lucrează, se petrece și se țin prelegeri, conferințe și se face lectură aleasă; apoi repetițiile de cor și teatru.

Producțiunile din și de după sărbători făgăduesc a cuprinde un număr de piese teatrale originale, scrise de preoți și învățători, cari vor face și pe regizori. Câtă energie spont nă închinați numai pe acest tărîm din partea frunașilor satelor! Și ce păcat că în împrejurările actuale multe din piesele teatrale originale, vrednice de a rămâne în repertoriul teatrului sătesc, — unde acest repertoriu este încă restrâns — rămân inutilizabile nefiind tipărite.

■

O prăpastie amenință să se sape tot mai adâncă între popor și între vechii lui conducători și tovarăși la bine și la rău: preoți și învățători. Semnele prevestitoare de rău, sporesc și tot mai caracteristice sunt incidentele de tot felul.

N-ași putea zice că vina este numai de o parte. In orice caz însă pot enumăra cu prisosință cazuri în cari vechii conducători ai satelor, bărbați cunoscuți ca luptători desinteresați și plin de tact, încep a pierde din netăgăduita lor înrâurire; vaza lor înaintea poporului scade zilnic, glasul lor nu mai este ascultat: — simptome triste și îngrijorătoare ale epocii de după războiu.

S'a făcut prea multă demagogie, s'a făcut prea multă paradă, s'a vorbit pompos, grav, ocazional, și s'a uitat sufletul; Lui nu i s'a adresat nimeni, tocmai el a fost năpăstuit.

Ca e este vina preoților și a învățătorilor? Escepționând pe cei cu afaceri, pe negustorii dintre ei și pe agenții politici, ei sunt aceiași oameni, cari au crescut, au trăit și au suferit o viață pentru un ideal: dato ia pentru neam.

Care e vina poporului? Nu este și el acelaș ca eri?

Sigur că nul Bunul, blândul, și înțelegătorul plugar de eri, azi este un om cu gesturi emfatice, cu vorbe largi, cu fraze de împrumut din oratoria electorală și dacă cucerește într'o clipă c'ea ce a urmărit, a pierdut în schimb respectul față de autorități fie față de oamenii vârstnici și față de oamenii cu carte luminați!

In Țara Bârsei, poporul român din fiecare sat țărea o unitate de armată disciplinată sub comandanții lui de veacuri, sub steagul unui partid.

Azi fruntașii sa eior sunt de multeori prisonieri unor datorințe impuse O mentalitate nouă, distrugătoare a intrat în rândurile fostelor lor trupe de luptă.

Sunt însă până acum, har Domnului, numai simptome sporadice.

*

Muncă și bună înțelegere se impun în toate ramurile vieții noastre sociale, și, bine înțeles, o unitate pentru ca astfel, cu toții laolaltă, să conlucreze la stârpirea relelor ce se cuibăresc la noi.

Cor.

Ce dărnește Horthy de Sărbători Austriei

Noui atacuri maghiare

Ziarul vienez „Der Abend", publică următoarele.

Sânt diverse indicii, că zilele acestea bandele ungare vor desfășura o nouă activitate împotriva părții din Burgenland atribuită Austriei germane. S'a interceptat un ordin secret emanând dela centraia bandelor, din Budapesta, semnat de locot.-colonelul Banffy și aprobat de amiralul Horthy, în numele comitetului de conducere a bandelor din Steinamanger. Conform acestui ordin toate organizațiile de bande, în ziua 24 c la ora 3,30 d. a. erau pregătite așa fel ca un atac împotriva granițel austriace să se poată săvârși în orice moment. Atacul trebue să fie pornit din regiunea teritoriului bledișcitar.

Ordinul prevede deasemenea pregătirea pentru aceeaș dată a unor banda în Steinamanger, Güns și St. Gotthert.

■

In teritoriul Oedenburg au sosit din nou bande destul de importante ca număr. Ele poartă în genere haine civile, sânt înarmate cu coifuri de asalt, granate de mână, arme și baionete și prevăzute din belșug cu muniționi. Printre membrii bandelor se află și numeroși deținuți cari abia de curând au fost liberați din închisori, spre a fi imediat înrolați în bande.

■

In regiunea de sud a frontierei, lângă Stren, a și avut loc un incident, de altfel fără însemnătate. O patrulă ungurească a trecut granița și a pătruns pe teritoriul austriac. A avut loc un schimb redus de focuri, după care ungurii s'au retras.

Autoritățile militare a luat măsuri, să poată respinge în orice moment un eventual atac al bandelor. Dacă atacul, după cum se spune în diverse comunicări, va avea loc tocmai în timpul sărbătorilor Crăciunului nu se poate prevedea, e însă totuși posibil.

Răspândiți „Infrățirea"

Ştiri şi fapte politice

Dl Take Ionescu, actualul ministru de finanțe, merge din succes în succes: politica dsale economică a izbutit să reducă . . . Valuta noastră la Paris la 8 și jumătate centime; iar, la noi, trei posturi de șef de Cabinet.

Tot dsa a reușit să sporească . . . vacanța Parlamentului, obținând prorogarea lui. Acest spor este „necesar" însă, fiindcă diferitele accorduri ce dl T Ionescu tinde să le încheie ca să-și asigure un concurs politic solid cer răgaz, nu numai abilitate.

*

Tratativele între partidul țărănist și cel național din Ardeal au eșuat, din cauza intransigenței manifestată de ambele grupări politice.

Dl I. Maniu urma să sosească azi în localitate.

Se spune că dsa și-a amânat plecarea din București, în vederea unor noui întrevederi în legătură cu frământările politice din Capitală și cu intenționea de-a putea face, aci, la noi, o declarațiune care să mulțămească nerăbdarea partizanilor dsale, pusă la grea încercare prin prelungirea sosirii șefului lor.

*

Dl C. Argetoianu fostul ministru al „afacerilor" interne a fost primit în audiență la Palat. Cu toate că dl Octavian Goga a îndemnat prefecții din Ardeal să nu-și dea demisia guvernul a decis să înlocuească o mare parte din ei.

Comisiunea de Unificare

— Există sau nu? —

Când d-l Th. Mihali și-a dat demisiunea dela președinția comisiunei de unificare d-sa și-a dat seama desigur că o asemenea comisiune nu mai există. Acum, că a fost reconfirmat, credem că se va întreaba din nou; există această comisiune, sau nu?

Noi cari de multe ori am urcat scările președinției comisiei de unificare, cu multă jale ne aducem aminte decâte ori ușile erau închise pentru că d-l președinte lipsea și de câte ori d-l președinte se plictisea singur la masa sa fără de lucru.

Din când în când, câte un rătăcit care nu cunoștea unde sunt instalate secretariatele își aducea cererea pe care voia să o trimită la vre-un minister din București. Asemenea vre-un cetățean maghiar care își dădea seama că miniștri dela București nu-l vor înțelege decât în românește, se opria la Cluj și-și expunea plângerea d-lui Mihali.

Căci cât privește din personalele cari odată veniseră să facă unificarea la Cluj, după cât știm numai unul singur s'a prezentat aci, dar n'a primit postul de secretar general.

In ce privește motivul formărei comisiunei de unificare adică traducerea legilor, la aceasta s'a renunțat de mult pentrucă nu au fost fonduri și nici specialiști cari să cunoască atât limba română cât și pe cea maghiară.

Deci lipsind elementele constituente ale comisiunei de unificare adică personalele cari să lucreze precum și mobilul acestei comisiuni adică legile traduse, ne întrebăm și noi odată cu d-l Mihali; Există sau nu această comisiune supranumită de Unificare?

Convenționea româno-cehoslovacă

In cursul acestei săptămâni, sosește la Cluj comisiunea Ceho-Slovacă instituită a lucra împreună cu cea română la stabilirea convenționei sanitare veterinare de la frontiera țărei.

Din partea ministerului de Domenii a fost delegat să participe la această înțelegere d-l dr. Cristea directorul regional zootechnice din Cluj.

Tratativele vor dura o săptămână cel mult.

Scrisoare din Oradea-Mare

— Diverse —

Primarul orașului nostru dl dr. Bocico a fost trecut la pensie în baza decretului regal din 7 Noembrie t eçut.

Presa maghiră locală regretă plecarea dela primărie a d-lui Bucico, care — după cum scrie ztarul „Nagyvárad" — a știut sa concilieze interesele populației maghiare cu cele de Stat, și a avut tot deauna o ținută plină de tact față de toți cetățenii fără deosebire, pătru care fapt maghiarimea îi remane recunoscătoare.

*

In postul de director al bibliotecii orașului a fost numit dl dr. Virgil Pop, care sub regimul maghiar era translator pe lângă prim-președințe.

E un bărbat în vrâstă, ambițios, care acum câțiva ani a obținut titlul de doctor în litere la Universitatea maghiară din Budapesta. In Oradea-Mare a funcționat până acum că profesor auxiliar pe lângă școalele merii române și maghiare.

■

Să vorbește. că pomii de Crăciun, — vre-o 10 mii — de pe piață, au fost cumpărați în mare parte de evrei, cari pe semne, vor să treacă la crestisnm, altcum n ar avea nici un sens, ca ei să gerbeze Crăciunul catolicilor și calvinilor.

*

Comercianții locali, văzând situația materială grea a funcționarilor dela poliție și siguranță, le vând acestora articole industriale etc. o reducere de 30—50 la sută. Ar fi drept ca să procedeze astfel și față de ceilalți funcționari de stat, dintre cari mulți nu au posibilitatea să-și dupleze leafa sub titlul de deplasări, control etc.

Coresp.

Medicamentul

sigur contra călbezei este „CĂLBAZA". Se află în Dej la farmacia „Minerva".

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod special, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

INFORMATII

Marţi, 3 Ianuarie, la ora 6 seara, d-l Vintilă I. C. Brătianu va vorbi la „cercul de studii al partidului naţional-liberal" din Bucureşti despre „reforma constituţională".

•

Leul a cotat eri la Paris numai 8 şi jumătate centime!

•

Ministerul cultelor, pentru a evita plângerile de intoleranţă faţă de cultul baptist, a pus în vedere organelor administrative să lase deplină libertate acestui cult, observându-se numai ca recrutarea lui să se facă în cadrul siguranţei statului şi a moralităţii publice.

Predicatorii vor fi numai cetăţeni români. In lipsa acestora se va putea recurge şi la predicatori străini, cari însă vor avea nevoie de o autorizaţiune specială din partea ministerului cultelor.

•

Azi a sosit la Bucureşti a delegaţiune din Cluj din partea Camerei de comerţ şi „Sfatului Negustoresc" de acolo, în frunte cu d-nii Mazuchi, inspector industrial, Căciulă, secretarul Camerei de Comerţ şi N. Alex. Pop, preşedintele Sfatului Negustoresc, pentru a se prezenta la ministrul de interne. Ei vor să protesteze contra unei ordonanţe a prefectului Clujului prin care se opreşte în Duminecele şi Sărbători, vânzarea băuturilor alcoolice, o măsură pur locală, regională, care produce nemulţumiri şi în cercurile comercianţilor şi în sânul publicului.

De ce la Cluj să se facă începutul cu asemenea măsuri, şi nu la Bucureşti, — se întreabă comercianţii de băuturi din Capitala Ardealului. Ei cer măsuri egale pentru toţi.

■

D-l ministru de interne a avut Duminecă o conferinţă cu d-l general Petala asupra relaţiunilor de serviciu dintre autorităţile civile şi militare din Ardeal. A discutat şi asupra modului cum se va putea aplica cenzura în zona Banatului şi zona de frontiera.

■

Marele Stat Major al armatei a hotărât trimiterea la vatră a contingentului 1920, a ardelenilor.

•

La Episcopia Bihorului, Lotinc Iosef, un copil de 15 ani, a străpuns cu briceagul pe un „duşman" al său, de 14 ani, Nagy Sándor.

•

Un ziar maghiar din Ardeal anunţă că d-l Goga se retrage la castelul lui Ady din Clucea şi în viitor se va ocupa exclusiv cu literatura. Prima preocupaţie îi este terminarea traducerii „Tragedia Omului" de Madach.

Colonia română din Argentina, printr'o adresă către ministerul nostru de externe, face cunoscut că preşedintele ei, d. E. Danon, va vizita în curând România, în calitate de director al celui mai mare ziar aliat „America latină" şi de corespondent al ziarelor „Cri de Belgique" şi „Tribuna", apărând în Buenos Aires.

Scopul vizitatorului fiind de a strânge legăturile noastre intelectuale şi comerciale cu Republica Sud America, nu ne îndoim că d-sa va găsi o primire cum din partea ziariştilor români.

•

D. Andrei Popoviciu Băznoşanu a fost numit secretar general al ministerului instrucţiunii pe ziua de 27 Decembrie a c.

•

Se acordă un ultim termen de o lună advocaţilor din ţinuturile unite, pentru depunerea jurământului, ca să poată beneficia de toate drepturile ce decurg din calitatea de cetăţean român şi din drepturile dobândite în serviciile făcute şi titlurile obţinute în Statele cărora au aparţinut înainte de unire.

■

Invitare

Şcoala primară No. 4 (Mănăştur). Vă invită la serbarea şcolară împreunată cu pomul de Crăciun, care se va ţinea în sala cea mare dela Academia de Agricultură la 1 Ianuarie 1922 st. n. ora 3 d. m.

Preţul de intrare minimum 5 lei de persoană.

Direcţiunea.

•

D-l ministru al comunicaţiilor a fost autorizat printr'o decizie a consiliului de miniştri să încheie un contract cu casa E. Plage et T. Laskiewicz din Lubin (Polonia), în privire la deschiderea unei linii de navigaţie aeriană pe parcursul Dantzig-Cernăuţi-Bucureşti.

■

Cu prilejul anului nou Consulatul Franţei din Cluj va primi pe membrii Coloniei Franceze la Consulat, Duminecă 1 Ianuarie 1922 dela orele 11 la 13.

•

Sfatul negustoresc din Cluj a înaintat prefecturei judeţului nostru un tablou de sărbătorile care urmează a fi ţinute în cursul anului fără să păgubească pe cei interesaţi.

■

Negustorii din Cluj au luat iniţiativa înfiinţării unei societăţi pe acţiuni pentru clădirea unei hale de carne, foarte trebuitoare oraşului nostru.

•

Principesa Kira, nepoata M. S. Regina Maria după o şedere de câteva zile în Ţară, a plecat, Luni seara cu Simplonul, la Londra.

D-l prof. univ. Dr. I. Nistor a fost ales membru în Comitetul cultural superior al Fundaţiunii Culturale Carol I. al cărei preşedinte este A. S. R. Principele moştenitor Carol, iar vice-preşedinte I. P. S. R. Mitropolitul Miron Cristea.

•

Balul anunţat pentru ziua de 31 Decembrie 1921 va avea loc irevocabil în folosul „Muzeului militar Naţional" conform ordinului Ministerului de Război No. 4509 din 11 Octombrie 1921 comunicat corpului VI. Armata cu ordinul No. 4523 şi a corpului VI. Ar, comunicat comendurei Piaţei cu ord. No. 9552 din 17 Octombrie 1921 având şi autorizaţia Ministerului de finanţe comunicat administraţiei Financiare cu No 160—464 din 10 Noembrie 1921 şi a Ministerului muncei cu ord. No. 471 din 9 Noembrie 1921.

Delegatul Biroul Serbărilor Muzeului Militar Naţional, *indescifrabil.*

1354—1

■

Au mai fost numiţi prefecţi:

D-l Beleş, la Arad, în locul d-lui Panciu, demisionat;

D-l Dimitrie Lupu, la Caraş-Severin în locul d-lui N. Molanu;

D-l dr. Creţu, la Odorhei în locul d-lui Toma Cornea;

D-l Eugen Triţă, la Târnava Mare, la Târnava Mică d-l Iosif Boţilă.

•

Puşkaş Béla şi Kőrösi Duduş concertează alternativ cu capela lor în saloanele de mâncare ale Hotelului Central. Local de distracţie de primul rang pentru elita Clujului. I-622

•

Dr. M. Wertheimer ginecolog-mamoş şi-a început consultaţiunile între orele 2—4 p. m. iar pentru boli sifilitice între orele 4—6 p. m. 1348

Str. Regina Maria Nr. 48.

■

Cel mai folositor dar de sărbători şi de *anul nou* este cunoscuta lucrare a d-lui Colonel Dr. Vasile Bianu:

Dicţionarul Sănătăţii

Acest bun doctor de casă, premiat de Academia Română, nu trebue să lipsească din nici o casă, cu atât mai mult că el este scris pe înţelesul tuturor şi este singura lucrare în genul acesta scrisă în româneşte. Toate prescripţiile igienice, toate mijloacele de apărare în contra bolilor precum şi toate mijloacele de vindecare sunt cuprinse în această carte mare aproape de 1000 pagini şi împodobită cu 315 figuri în text, şi care cu toate acestea nu costă decât *numai 50 lei.*

Se găseşte de vânzare în Cluj la librăriile: G. Onişor şi „Cartea Românească", din Piaţa Unirii şi la autor în Str. Elisabeta No 13.

Pe la finele acestei săptămâni d-l dr. Caius Brediceanu, ministrul Ardealului, însoţit de şeful lui de cabinet, dr. Costea, va pleca la Cluj, şi de acolo va face o călătorie în centrele Ardealului.

•

Dl St. Nandi şi-a reluat postul de director general al învăţământului secundar, iar dl I. Banciu pe acel de inspector al învăţământului secundar.

•

Pe ziua de Luni s'a mai desfiinţat încă 5 posturi de şefi de cabinet şi zece posturi de avocaţi create toate în afară de prevederile bugetare.

•

Marele cofetării Boncescu din Cluj şi Timişoara oferă frumoase surprize onoratei sale clientele, atât pentru sărbătorile catolice, cât şi pentru cele româneşti, — Vizitaţi frumoasa expoziţie de articole de pomi, bomboniere etc. 1315.

•

IN CINEMA APOLLO se va rola Joi: dramă senzaţională a casei Nordisk „Noapteu Roşie.

•

In CINEMA UNIVERSITAŢII se va rola Joi: „Aventurieră din Paris".

■

In CINEMA URANIA se va rola Joi: drama „In gura morţii".

IN CAFENEAUA EUROPA

se distrează onoratul public cu orchestră clasică şi naţională.
Se serveşte cină de teatru etc.
1103 Serviciul prompt.

Stoc însemnat
Tuburi de ţigarete
Rida, Riz şi Nil
1000 Bucăţi Lei 30
vinde
Simon Erdélyi Cluj
Str. Regina Maria No. 37.
1229

Cetiţi „Infrăţirea"

Banditi pe şaseaua Nădlac-Pecica

In vremea din urmă tot mai des sosesc ştiri despre operaţiunile unor banditi cari jefuesc populaţia şi călătorii în regiunea dela frontiera Peţica-Nădlac.

Astfel alaltăeri a fost jefuită pe şoseaua dela Nădlac-Pecica funcţionara de poştă Elisabeta Zimermann care se ducea cu o căruţă spre Tornia. Ea a fost adecă transferată dela Nădlac la Şeitin şi înainte de a-şi ocupa noul post, se dusese să-şi viziteze părinţii, cari locuesc în Tornia. Ea luase cu sine tot ce avea.

Intre Nădlac şi Semlac, trei banditi înarmaţi opriră căruţa. Unul dintre banditi ameninţă cu puşca pe o rudă a funcţionarei care mâna trăsura, al doilea ameninţă pe funcţionară iar al treilea a descărcat tot ce afla în căruţă.

Banditii au pus apoi lucrurile în căruţa lor şi au plecat în direcţia spre Nădlac.

Ecouri din presa maghiară

Ziarul „Keleti Ujság", din Cluj publică o scrisoare a unui ziarist maghiar Szegedi László din Budapesta, în care se afirmă, că cercurile politice din Budapesta sunt de părerea, că contele Bethlen, ca prim-ministru al Ungariei, în tratativele ce le-ar fi avut cu unii politicieni români ar fi reuşit să tranteze chestia Ardealului.

In cercurile politice maghiare se afirmă că în aceste tratative s'ar fi hotărât în principiu ca Ardealul să fie principat, însă sub protectoratul român, şi primul principe al Ardealului, să fie contele Bethlen al cărui strămoşi au mai fost principi ai Ardealului.

Astfel Ardealul ajunge din nou sub influenţa ungurilor, ar deschide perspective foarte mari pentru Ungaria.

Şi când te gândeşti că şi acolo există o cenzură!

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Joi: Noaptea roşie
Vineri: Noaptea roşie
Sâmbătă: Drama în ţara liliputilor
Duminecă: Necunoscuta

CINEMA UNIVERSITAŢII

Joi: Aventurii din Paris
Vineri: Exilatul
Sâmbătă: Exilatul
Duminecă: Inelul fatal

CINEMA URANIA

Joi: In gura morţii
Vineri: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Sâmbătă: Turnul călăuzului (Secretul străbunilor)
Duminecă: Anna Boleyn

Se vopsesc blănării de specialitate la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Cronica externă

29 Decembrie 1921

Consiliul ambasadorilor a fost convocat pentru ziua de 6 Ianuarie la Cannes.

D-nii Lloyd George şi A. Briand vor avea însă o întrevedere înainte de această dată în scop de a stăbili un acord asupra problemelor ce se vor discuta la Cannes.

Din ştirile primite, reesă că Franţa va accepta punctul de vedere englez cu privire la reparaţiunile de răsboi, ale căror condiţiuni esenţiale sunt următoarele: Germania trebue să plătească două treimi din despăgubiri şi să se angajeze sa refacă viaţa economică a teritoriilor devastate.

Cerurile diplomatice din Londra cred că conferinţa economică internaţională, fixată la Londra de către Lloyd George şi Briand se va ţine la primăvară.

Presa americană agită din nou ideia ca America întrata mai târziu în răsboi, să renunţe la rambursarea sumelor avansate aliaţilor.

In cazul când această propunere va deveni un fapt hotărîtor, e probabil că congresul economic internaţional se va ţine la Washington.

Noul guvern sârbesc a fost constituit, în urma acordului dintre radicali şi democraţi, sub prezidenţia d-lui N. Pasici.

Principalele puncte ale programului sunt: votarea budgetului, noua lege electorală, legea responsabilităţei ministeriale şi legea funcţionarilor.

Românii din America doresc repatrierea

— Vizita unui Ziarist american —

De câtva timp se află, în Capitală d. E. Komor, reprezentantul a 40 ziare din America de Sud şi Canada.

Inainte de a fi părăsit America, d. Komor a luat contact cu coloniăţii români de acolo cari l'au însărcinat să facă un raport asupra situaţiei dela noi din ţară.

In acest scop, d-sa a vizitat noile provincii şi vechiul regat căutând să stabilească posibilitatea repatrierei românilor aflători în Ungaria şi mijloacele de emigrare a elementelor străine din ţară cari ar dori să plece în regiunile de colonizare ale Canadei.

*

D. Komor la avut întrevederi cu ministru de interne şi conducătorii altor departamente, cărora le-a exprimat dorinţa românilor din America de Sud pentru a se reîntoarce în ţară.

După turneul pe care l'a făcut în România ziaristul american şi-a exprimat via satisfacţie de a fi constatat că situaţia de azi a României, din toate punctele de vedere, este cu totul alta de cum reese din propaganda tendeţios să pe care o anumită presă o face în străinătate în eefavoarea României.

V. C.

DACA DOREŞTI SA CUMPERI
MOBILE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile a lui
Székely şi Réti
Fabrica de mobile transilvaneana. Societate pe Acţii.

Noua politica iredentista

— Bună înţelegere între România şi Ungaria —

La Budapesta apare de doi ani gazeta „Erdélyi hirek" (Ştiri din Ardeal), organ cotidian menit să propage multă vreme iredentismul în sentimentul maghiarimii repatriate din Ardeal.

Această gazetă a urmărit tendinţe iredentiste împotriva României.

Ultimul număr însă publică un articol semnat de Szolnoky, care îşi propune să rupă cu trecutul şi să judece cu obiectivitate adevărul.

Szolnoky pledează pentru o apropiere română-ungară, date fiind prespectivele economice, pe cari le-ar deschide buna înţelegere.

Comentează în mod favorabil politica românească în privinţa minorităţilor autorul conchide la o conciucrare economică între Ungaria şi România.

Cioenirea de trenuri din Timişoara.

— 18 răniţi, între cari 3 grav —

Luni dimineaţa la orele 7, trenul de persoane, care venea de la Buziaş, s'a ciocnit cu un tren în gara Timişoara. Acarul dându-le linia greşit.

Sunt 18 răniţi, dintre cari 3 mai grav.

Primii răniţi, cari au fost transportaţi de serviciul Salvărei, sunt: Cernescu Victot, de la Curtea de appel Timişoara, care a şi murit, Draşcovici Geza, farmacist, Betz Clara, funcţionară, dzna Luchici, proprietară din Ciacova, Martin Geza, funcţionar de gară şi alţii.

Cei răniţi mai uşor au fost lăsati la domiciliu.

S'a deschis o anchetă.

Acarul a fost arestat.

Ştiri externe

Acordul comercial italorus a fost semnat.

*

In Creta a fost proclamată stare de asediu. (Rador).

*

Duminecă a sosit în gara Moravsca Ostiava din Ceboslovacia un transport de 450 copii ruşi din teritoriul Simbirsk.

*

Viitorul congres de aviaţie se va ţinea la Londra în lunie 1923. In acelaş timp se va deschide o expoziţie internaţională de avioane la Götenborg (Suedia).

*

Un uragan s'a deslănţuit pe valea fluviului Missisipi provocând pagube mari şi numeroase victime.

*

Se comunică din isvor competinte că din cauza lipsei de cărbuni vor surveni, îndată după Crăciun, restricţiuni în traficul pasagerilor din Germania.

*

In ultimul timp s'au descoperit în Germania nu mai puţin ca 694 de obusiere ascunse.

*

Foametea e mai ales cumplită între tatarii de la Cazan şi Başchiri. Frigul se adauge: oamenii să îngrămădesc în butoale. In Samara părinţii leapădă copiii cari mor de foame şi frig.

*

Ca episcop titular de Marcianopole, în Bulgaria, a fost numit episcopul francez de Eure.

Ce fel de peste se mănânca la Cluj

— O circulară fără rost a direcţiei pescăriilor —

La Ministerul Domeniilor din Bucureşti există o aşa numită Direcţie a pescăriilor, care acum în urmă a luat în sfârşit iscusita hotărâre să trimită şi prefecturilor din Ardeal diferite ordonanţe şi variate circulări ca să se ştie şi aci cât de străşnică e birocraţia pescarilor.

Ultima circulară vesteşte prefecturile să nu mai trimită de cât câte un delegat de fiecare judeţ autorizat să primească permisele de cumpărare a peştelui de la bălţile Statului, căci ar putea delegaţii mai mulţi la număr conrupe pe funcţionarii respectivi să dea „peştele cel mai frumos şi lo timpul cel mai scurt".

Faptul acesta nu ar prezenta nici o ciudăţenie dacă nu ne-ar face să credem că laborioasa direcţiune nici nu ştie măcar că de când e Ardealul sub români, nici un oraş şt nici un sat nu a căpătat barem un kilogram de peşte — aşa ne gust — de la bălţile Statului, tocmai fiindcă există o direcţiune a pescăriilor care distribue peştele de-adreptul fără delegaţi.

De aceea atragem binevoitoarea atenţie a d-lui ministru de Domenii să aibă bunătatea a prevrni sus numita direcţiune să nu-şi mai risipească iscusinţa şi energia cu ordine de restricţiune la cumpărarea şi vânzarea peştelui aici în Ardeal, unde nici când ou s'a auzit măcar de peştele scos din bălţile Statului.

E adevărat, că la Cluj de pildă se mănâncă peşte din râuri dar se plăteşte de la 25—35 lei kilogramul.

TELEGRAME

Contele Andrassy înfiinţează un nou partid

Budapesta, 29.

Contele Andrassy proecteaza înfiinţarea unui partid politic, care se va numi probabil „Partidul creştin liberal". Fostul prim-ministru Friedrich şi contele Apponyi au aderat la această acţiune a lui Andrassy Acesta se va prezenta zilele acestea la clubul creştin, spre a-şi expune programul său politic. Andrassy va declara că nu poate acorda sprijinul cabinetului Bethlen şi în consecinţă va demisiona din preşedinţia acestui partid.

Ciocnire între Orientul-Express şi expresul Roma-Triest. — Cinci morţi, treizeci răniţi.

„La Journal"-, anunţă din Roma că Orientul-Express a tamponat în neaptea de 22 Decembrie, pe podul San Dona del Piave, trenul express Roma-Triest, Ciocnirea a fost foarte violentă. Amănunţa lipsesc încă. Totuşi până acum se anunţă cinci morţi şi mai bine de treizeci răniţi.

La gara din Lyon nu s'a primit încă confirmarea oficială a accidentului. Totuşi administraţia P. L. M. a fost avizată de acest fapt. Trenul care a tamponat este cel care a plecat din Paris în seara de 20 Decembrie.

Un nou remediu contra tuberculozei

La academia de medicină d-nul Conteres a citit a relaţiune asupra inhalaţiunilor de praf de var la tubersulosi. Constatând că muncitorii cari lucrează la cuptoarele de var cu devin tuberculosi, d-nul Contieres a încercat să realizeze o atmosferă analoagă, uscată şi caldă, saturată de praf de var ne tins şi de anchidridă carbonică, prin mijlocirea inhalaţiunilor, la bolnavii de tuberculoză, cari au putut fi astfel vindicaţi în mare parte.

Grevă generală la căile ferate germane

Berlin, 25 Dec.

Tratativele dintre guvern şi delegaţia lucrătorilor de la căile ferate n'au dus la nici un rezultat. In consecinţă lucrătorii au declarat greva generală în toată Germanie.

Chestia submarinelor la Washington

Franţa îşi menţine pretenţiile.

Astăzi se va relua discuţia în comitet asupra propunerii americane tinzând să limiteze tonatul submarinelor celor cinci mari puteri la şaizeci de mii tone pentru Statele-Unite şi Marea Britanie, la douzeci şi două de mii tone pentru Italia şi la treizeci şi una de mii pentru Franţa şi Japonia. Marea Britanie acceptă propunerea, pe când Franţa îşi menţine cererea sa de nouzeci de mii tone, Japonia reclamă cincizeci şi patru mii tone, şi Italia nu va accepta un tonaj mai mic decât a Franţei, care este actualmente de trei zeci şi una de mii de tone.

Presa americană este în general de părere că desacordul asupra chestiunei submarinelor dacă perzistă, nu va pune în pericol acordul intervenit înainte asupra limitării tonajului vaselor mari. Se proectează trimitirea problemei submarinelor în faţa unei conferinţe care ar cuprinde totalitaea puterilor maritime.

Intâmplări

Tentativă criminală

S'a adus la cunoştinţa autorităţilor din Cluj că Maria Socacinel din comuna Corpadea a încercăt să otrăvească pe nora sa punându-i o cantitate mare de azint viu în mâncare.

Furturi

Dela comerciantul Daic Samoie din comuna Căilan s'au furat prin spargere mai multe obiecte.

Făcându-se cercetări s'a descoperit că hoţul este Ioan Marian tot din acea comună.

*

In comuna St. Pentru Radu Iacob a furat o colibă de pe câmp proprietatea lui Domuian Simeon.

*

Toldaţii Ioan Ignat şi Ioan Ibus au furat în noaptea de 23—23 mai multe păsări de la locuitorul Beldic Mor. Cazul a fost reclamat autorităţilor militare.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Citiţi „Infrăţirea"

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII
Secretariatul General, Cluj.

No. 38412—1921. Secția IV.

Publicație de Concurs.

Directoratul General al Instrucțiunii din Cluj, publică prin aceasta CONCURS cu termen de 15 zile dela data ultimei apariții în ziare, pentru repararea materialelor și aparatelor de fizică dela școlile secundare, normale, superioare de comerț, de arte și meserii și civile ale Statului de pe teritorul Ardealului, pe lângă următoarele condițiuni:

1, Petiționarul să fie cetățean român.

2. Să dovedească pregătirea necesare pentru indeplinirea acestor lucrări.

3. Lucrările trebuesc executate până la sfârșitul anului școlar în curs.

4. Petiționarul va indica în cererea de concurs și remunerația la care reflectează.

Director General:
Dr. AL. STEANCU.

1349

S'a deschis marele
magazin de tricotage
SPORT
Str. Regele Ferdinand No. 16
Asortat cu toate articolele de tricotage pentru îmbrăcăminte paltoane, svetere, ciorapi și mănuși. Desfacerea cu pretul original al fabricei.
1076

Reclama este sufletul comerțului

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Mare desfacere
Blănuri de prima calitate.
Mare magazin de blănărie
Frații Mártonffy
Cluj, Reg. Ferdinand No. 35 (Palatul Urania)
Cumpărăm în cantitate cât de mare piei de animale sălbatice.
Lucruri de specialitate.
1116 Servici promt.

A sosit mare cantitate CEAPĂ în șatra orașului de lângă Baia Elisabeta. La cumpărări mai mari se dau favoruri considerabile. Radio 1945
1356

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea".

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

MUCAVA
GRIS, fabricat de materiale pure, bine netezit, în toate grosimele 0·2 mm.—8 mm. în mărime de 70/100 cm. ab magazin Lei 660.— per 100 Kgr.
1267
Papetăria
LOUIS LEPAGE, Cluj

Monteri electricieni români,
carî poșed și limba maghiară se primesc imediat pe lângă o bună plată lunară. Angajament permanent. Doritorii se vor adresa la
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească: TEODOR MAIOR
Telefon 577. CLUJ, Calea Victoriei No. 7. 174

Se caută
3 electro motoare
între 2 și 3 HP.
A se adresa la Cartea Românească Cluj, Str. Universității No. 3.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Impozitul pe lux

Instrucțiuni privitoare la declarațiunile contribuabililor supuși acestui impozit

Pe baza acestor instrucțiuni sunt obligați să facă declarații și să le depună până la 1 Ianuarie 1922 la percepțiile fiscale respective după modelele de declarații tflate la Ad-țiile financiare și percepții, contribuabilii care au avut cu începere dela 1 Septembrie 1921 încoace sau care au actualmente:

IN ORAȘE

1. Locuințe

Cu un număr mai mare de camere decât cel care e socotit de lege necesar, locuințe pe cari să le ocupe singuri sau cu familia lor fie ca proprietari, chiriași uzufructuari, embaticari, etc.

Legea socotește ca strict necesar:

Pentru o persoană, când locuește singură 3 camere.

Pentru o familie constituită din 2 persoane, când locuesc laolaltă 4 camere.

Pentru o familie constituită din 3 persoane, când locuesc laolaltă 5 camere, și pentru orice persoană în plus peste numărul de 3 câte o cameră de fiecare; astfel, pentru 4 persoane se consideră ca strict necesar 6 camere, pentru 5 persoane 7 camere, etc.

Nu intră în numărul acestor camere: biurourile profesioniștilor, antreurile, bucătăriile, sălile de bae, cămările și camerele destinate servitorilor, cu condiția să fie efectiv locuite de aceștia și numai câte o cameră pentru fiecare servitor din numărul strict necesar prevăzut mai jos.

2. Servitori

Mai mulți deât strictul necesar, socotindu-se ca strict necesar:

Pentru o persoană ce locuește singură 1 servitor.

Pentru o familie compusă din 2—3 persoane, ce locuesc laolaltă 2 servitori.

Pentru o familie compusă din 4—6 persoane, ce locuesc laolaltă 3 servitori.

Pentru o familie compusă din 6 persoane, ce locuesc laolaltă 4 servitori.

Se socotește ca servitori orice persoană de serviciu, ori care i-ar fi denumirea; astfel intră în rândul servitorilor: șoferii, vizitii, guvernantele, bonele, grădinarii, etc. Cu excepția doicilor, cari nu intră în numărul acestora.

3. Automobile

Toți posesorii de automobile fie particulari fie de piață.

Sunt scutiți de declarație negustorii de automobile pentru automobilele destinate vânzării

4. Motociclete

Toți posesorii de motociclete fie simplă fie cu sidecar.

Sunt scutiți de declarații negustorii de motociclete pentru motocicletele destinate vânzării.

5. Cai de călărie sau trăsură

In genere toți posesorii de cai.

Sunt scutiți de declarație: posesorii cailor întrebuințați la trăsurile de piață sau la căruțe, ori la transporturi cu numei. Agricultorii pentru caii întrebuințați la trăsuri la țară, precum și militarii și funcționarii publici pentru caii lor de serviciu. Armăsarii și iepele de reproducție, precum și caii de pur sânge și jumătate sânge, dacă proprietarii lor fac dovada originei, pentru aceștia din urmă trebue să se probeze cu acte origina lor.

6. Trăsuri particulare cu arcuri

In genere toți posesorii de ast fel de vehicule.

Sunt scutiți de a face declarațiuni: cei ce au trăsuri depiață, agricultorii și industriașii pentru trăsurile ce servesc la transportul lor personal la țară, precum și funcționarii publici pentru trăsurile ce servesc la îndeplinirea serviciului lor.

7. Puștile de vânătoare

In genere toți care posedă puști de vânătoare.

Sunt scutiți de a face declarație: cei ce au puști vechi, sau de colecție, militarii pentru puștile ce le aparțin obligator, negustorii de arme, pădurarii și paznicii publici sau particulari.

Atât pădurarii cât și paznicii, spre a fi scutiți pentru armele de cari au nevoie pentru a-și îndeplini funcțiunea lor, trebue să aibă autorizație specială din partea autorității comunale respective.

IN COMUNELE RURALE

Fac declarații numai contribuabilii prevăzuți la punctele 3, 4, 5, 6 și 7 de mai sus, adică: posesorii de automobile, motociclete, cai de călărie sau trăsuri, trăsuri particulare cu arcuri și puști de vânătoare și numai dacă se găsesc în condițiile expuse la fiecare caz în parte.

CONTRAVENȚII ȘI PENALITAȚI

Cei ce nu fac declarații sau fac declarații insuficiente, ori refuză de a da lămuririle ulterioare cerute de fisc sau dau lămuriri echivalente cu un refuz, vor fi taxați din oficiu.

Această taxare din oficiu a-

Citiți în Pag 8-a.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AFACERI din provincie se primesc spre urgitare și resolvire, pe lângă onorar modest. Birou de Informațiuni Cluj, Strada Gen. Grigorescu No. 98.

CUNOSCĂTOR perfect al limbei române dă ore de instrucție. A se adresa la ziar sub R.

Vânzări și Cumpărări:

VÂND 30 acțiuni Societatea Reconstrucția în participație cu Statul; două vărsăminte efectuate. Adresa: Str. Attila 22. 1353

DE VÂNZARE aranjament modern nou de bucătărie și dormitor cu un preț foarte ieftin. Strada Regală 3. 1352

CUMPĂR mobile de birou, covoare, lampe electrice și alte. Adresa la jurnal.

MOPS 2 ani de vânzare. Strada Babeș 57.

Închirieri:

PENTRU un elev de liceu român se caută o cameră de locuit, fie chiar în comun cu o familie serioasă de la care eventual poate lua și viptul. Adresa la ziar sub „Nicolae"

SE CAUTĂ o cameră modest mobilată. Prețul după invoeală. Oferte la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

Căsătorii:

TÂNĂR 29 ani din Regat funcționar, venit lunar 3000 Lei, dorește căsătorie cu o D-șoară sau văduvă cu situație materială bună. Adresa la ziar sub „Amidor" la Infrățirea.

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianții cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielu Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Reclama este sufletul comerțului

Au sosit:

ARTIFICII (rachete)

Hârtie de mătasă, crepp și staniol la

Papetăria: BOROS

1343 Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2

Mare asortiment

de candelabre electrice și lămpi de masă

1337

la Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acțiuni „REX"

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.

Se vând de asemenea tot felul de materiale precum și becuri electrice en gros și en detail.

Reclama 1393

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotogralica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob, Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7, TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Gratis se dă

un abonament la ziarul „Infrățirea" celui care va face 5 Abonamente

---

Societatea Principele Mircea pentru protecția copiilor în România centru Cluj invită pe toate membrele active și cotizatoare, pe toate persoanele binevoitoare și care au spriginit activitatea de până acuma, ori doresc se să intereseze mai deaproape în viitor să bine voiască a lua parte la adunarea generală care va avea loc în 31 Dec. 1921 la orele 4 p. m. în sala mică din prefectură.

COMITETUL.

Byron Steamship Comp. Ltd. „LONDON"

Linie regulată și rapidă de Pasageri

Constanța-New-York

Vaporul Transatlantic de lux

„Megali Hellas"

pleacă din portul Constanța la **la 5 Ianuarie 1922 st. n.**

După vaporul Megali Hellas pleacă transatlanticul de lux

„Themistocles"

la 15 Ianuarie 1922 st. n. din portul Constanța direct New-York

După vaporul Themistocles urmează a pleca următoarele vapoare „CONSTANTINOPLE" și „KING ALEXANDER".

Vapoarele sunt amenajate cu tot confortul modern cu tonaj și viteza mare având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasageri de clasa III., pentru 2, 4 și 6 persoane.

Pentru orice informațiuni a se adresa la reprezentanții Generali

M. EMBIRICOS & Co.

Centrala: BUCURESTI, Str. Academiei 1-2. Telefon 36-89 și 25-40 și
Sucursalele: CONSTANȚA, Strada Lascar Catargiu No 28.
902 GALAȚI, Str. Speranței No. 28.
BRAILA, Strada Belvedere No. 1.

De închiriat

În centrul orașului local de prăvălie mare compus din 3 camere și biurou liber imediat. □ □ □ □

INFORMAȚIUNI LA ZIAR SUB „PRAVĂLIE"

Technica-Labora

Biurou Tehnic

Biuroul; Calea Victoriei 53.
Magazinul: Calea Regele Ferdinand 125.

1834

Intreprinderi Technice
Mare depou cu materiale mecanice si electrice.

Telefon: Magazinul 144. Telefon: Biurou 77.

Cumpăr imediat un dormitor și sufragerie

Adresa la ziar sub „Ra

frage plata impozitului îndoit când suma datorită e mai mare le 500 lei, întreitul impozitului când suma datorită este cuprinsă între 100 și 500 lei și împătrirnul impozitului când suma datorită e mai mică de 100 lei.

Formularele de declarații se pot procura fără plată dela percepțiile fiscale sau ad-țiile financiare.

Impozitul pe consumație

Printr'o interpretare greșită, ministerul de finanțe încasa pe lângă taxe'e de consumație la import prevăzute de lege, și alte suprataxe de consumație, în afară de lege provocând astfel o scumpire fără rost a articolelor alimentare de primă necesitate.

Noul miuistru de finanțe a hotărât să suprime taxele suplimentare, rămânând să se aplice cele legale.

Impozitul cifrei de afaceri

Ministrul de finanțe a luat dispoziția ca băncile, institutiile de credit, casele de schimb să plătească impozitul de 1 la sută cifra de afaceri prevăzut de legea impozitului pe lux și cifra de afaceri datorit pe luna Noembrie c. pentru operațiile lor bancare propriu zise cât și pentru operațiunile de vânzări de mărfuri alimente etc., în zilele de 25—31 Decembrie exact în aceleași condiții ca în luna precedentă.

Agricultura României în 1921

Insămânțările și producțiunea anului curent în comparație cu anul 1920.

Serviciul statisticei și publicațiunilor agricole, din Direcțiunea Generală a agriculturii a coordonat câteva date asupra producțiunei agricole a anului 1921.

Le redăm mai jos în comparație cu anul trecut 1920 (cifrele în paranteză):

Grâul

Grâul a fost semănat anul acesta pe o suprafață de 2.5000.000 hectare (față de 2,000.000 hectare în 1920) și a dat o producție de 27 mil. 200.000 hectolitri (față de 22.000.000 hectolitri în 1920).

Producțiunea medie a fost (anul aceasta 10.8) anul trecut 10.9 hectolitri la hectar.

Vechiul regat a avut 1.161.200 hectare (781 680), cu o producțiune totală de 14.631.000 hl. (9.063.000) și o producție medie de (11.6) hectolitri la hectar.

Basarabia 536.000 hectare (571 mii) cu o producție totală de 3 mil. 270.000 hectolitri (6.703.500) și cu o producție medie de 6.1 (12) hectolitri la hectar.

Transilvania 776.000 hectare (658.000), cu o producție totală de 9.078 000 (6.130.400) hectolitri și o producțiune medie de 11.7 (9.5) hectolitri la hectar.

Bucovina 15.207 hectare (12.100 cu o producție totală de 197.700 hectolitri (151.800) și o producțiune medie de 13 (12.5) hectolitri la hectar.

Greutatea hectolitrică medie pe baza căreia se poate face transformarea în chintale, tone și vagoane a fost 75.5 chilograme.

Secara

Secară în întreg regatul 326.300 hectare (315.600) cu o producțiune totală de 3.180 000 (3.410.000) hectolitri și o producție medie de 9.7 (10.8) hectolitri la hectar.

Vechiul regat 72.260 (65.380) hectare cu o producție totală de 535.000 (750.000) hectolitri și cu o producțiune medie de 7.4 (12) hectolitri la hectar.

Basarabia 99.3o (149.2oo hectare: cu o producție totală de 745.000 (1.671.000) hectolitri și cu o producțiune medie de 74 (11.2) hectolitri la hectar.

Transilvania 138.3oo (82.6oo) hectare; 1.615.000 (800.000) hectolitri; producția medie 12.4 (9.7) hectolitri la hectar.

Bucovina 16.65o (18.5oo) hectare; 185.000 (189.5oo) hectolitri; producție medie 11.1 (1o,2) hectolitri la hectar.

Greutatea hectolitrică medie 7o.4 chilograme.

Orzul

Orzul în întreg regatul 1,57o.ooo (1.4oo.2oo) hectare; producție totală 16.781.ooo (22.962.6oo) hectolitri; producțiunea medie 1o.6 (15) hectolitri la hectar.

Vechiul regat 71o.ooo hectare (495,ooo) producția totală 11,353,2oo (9.124.ooo) hectolitri; producția medie 16 (18,4) hectolitri la hectar.

Basarabia 65o.ooo (751.55o) hect.; 3.163.ooo (11.889,ooo) hectolitri; producțiune medie 4,8 (15.8) hectolitri la hectar.

Transilvania 168.2oo (123.8oo) hectare; 1.834.ooo (1.527.ooo) hectolitri; producția medie 1o.9 (12.4) hectolitri la hectar.

Bucovina 32.7oo (29,5oo) hectare; 431,3oo (423.2oo) hectolitri; producțiunea medie 13.2 (14,34) hectolitri la hectar.

Greutatea hectolitrică medie 64 chilograme.

Ovăzul

(966.4oo) hectare, producția totală 19,5o5,4oo (21,5oo.ooo) hectolitri; producția medie 15,7 (22) hectolitri la hectar.

Vechiul regat 661,ooo (51682o) hectare; produc. totală 12,1634oo (13,144,33o) hectolitri; producția medie 18,4 (25.4) hectolitri la hectar.

Transilvania 293,15o (224,455) hectare; produc. totală 4,69o,4oo (3.884.ooo) hectolitri; producția medie 16 (17,3) hectolitri la hectar.

Basarabia 25o,ooo (197,4oo) hectare; 1,97o,ooo (3,9eo,ooo) hectolitri: producția medie 7.9 (19,76) hectolitri la hectar.

Bucovina 33,55o (27.75o) hectare; 682,4oo (56o,5oo) hectolitri la hectar.

Greutatea medie hectolitrică 46 chilograme.

Porumbul

In tot regatul 3,444.ooo (3,295,5oo) hectare; 36,377,2oo (61,512,15o) hectolitri; producția medie medie generală 1o,2 (18,8) hectolitri la hectar.

In vechiul regat 1,861,4oo 1,888,2oo hectare; 19,739,5oo (35,372,1oo) hectolitri producție medie la hectar 1o,6 (19) hectolitri.

Basarabia 748,ooo (713,ooo) hectare; 7.484,ooo (13.447,2oo) hectolitri; producție medie 1o (19) hectolitri.

Transilvania 773,570 (631500) hectare 8,277,2oo (1o,872,7oo) hectolitri; producție medie 1o,7 (17,2) hectolitri.

Bucovina 6o 55o (6,2oo) hectare; 885,5oo (1,32o,2oo) hectolitri: producția medie; 14,6 (21.5) hectolitri la hectar.

Greutatea hectolitică mijlocie 75,2 chilograme.

Știri economice

Proprietarii de mine de aur din Ardeal au început din nou să se agite, cerând libertatea exportului aurului.

Ei și-au asigurat concursul muncitorilor de mine, cari, într'un memoriu adresat guvernului, cer acelaș lucru.

Ministerul de finanțe pusese în vederea supușilor Puterilor Centrale, cari au primit denpăgubiri dela armatele inamice de ocupație, să restitue de urgență sumele primite.

In caz contrar, ministerul va recurge la încasarea sumelor pe calea judiciară.

Direcțiunea generală a pensiilor, din ministerul de finanțe a întocmit proectul de lege privitor la unificarea legislației din ținuturile alipite, cu cele din vechiul regat.

Prin noua legislație, regimul de provizorat al unor pensii va căpăta un caracter definitiv.

Pentru o mai bună organizare a transporturilor produselor manufacturate ale regiei, direcțiunea generală a cumpărat și adus în țară 20 de locomotive.

Pentru asigurarea transporturilor urma să se încheie o convenție între direcția regiei și direcțiunea căilor ferate, convenție care nu s'a încheiat până acum din cauza dificultăților făcute de căile ferate.

Chestiunea aceasta va fi însă supusă d-lui Take Ionescu, care va ... dispune!

O comisiune compusă din directori și subdirectori au fost însărcinată cu întocmirea unui proect privitor la acordarea primelor personalului dela C. F. R.

După acest proect toți funcționarii și lucrătorii căilor ferate vor primi în viitor, ținându-se seamă de salariu, munca depusă și locul unde fiecare își îndeplinește atribuțiunile.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Pentru Domnii Comercianți!

Anunciurile cu folos se plasează la ziarul Infrățirea pentru

sărbătorile Crăciunului

rugăm a vă rezerva loc în gazetă.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.